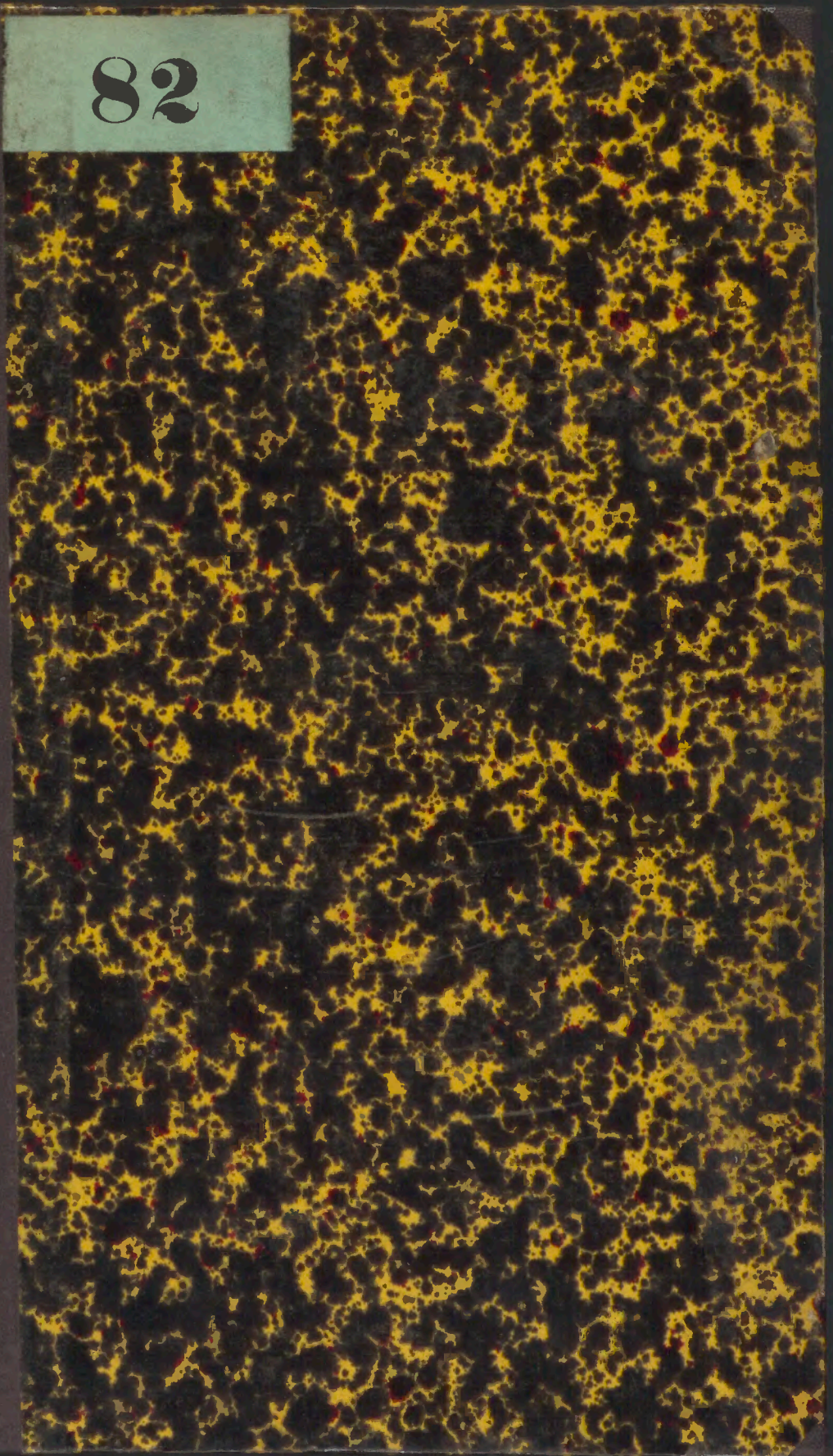
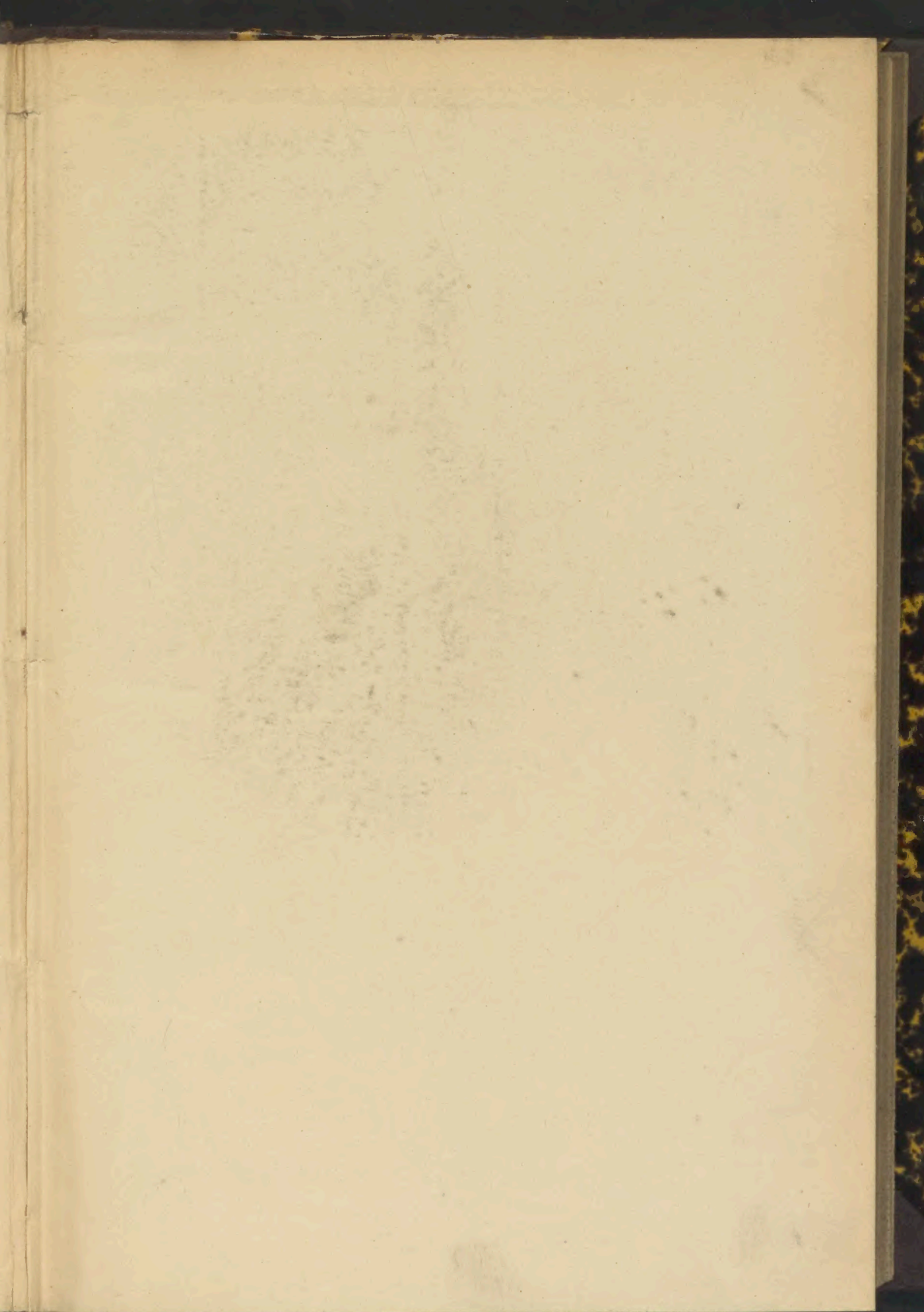

82

m. 82.

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՄԻԻԷԼԼԻՅ
ՃԻՒԼ ՊՈՒԼԱՊԷՐ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄ
Զ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنك رخصتیه طبع اولمشدر

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ՄԱԹՊԱԱՅԻ ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ԱԽՊԱՐ
ՊԷՅՈՂՈՒ, ՆԱՍՏԱՆԵՅԻ ԲԷՊԻՐՈՒԿ, ԹԱԳԵՐԱՆՈՒԿ Ն. 65

— 1887 —

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

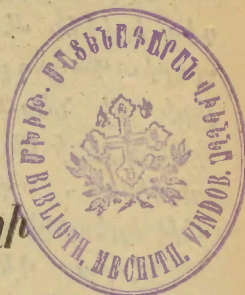
ՄԻԻԵԼԼԻՖ
Ժ Ի Ի Լ Պ Ո Ւ Լ Ա Պ Ե Ր

}}

ՄԻԻԹԵՐՁԻՄ
Յ. Թ. Օ. Լ. Ա. Յ. Ե. Ա. Ն.

Մ Ո Ւ Գ Ա Տ Տ Է Մ Է

Պերեգրնա Անհրի և Կվանիշի

1

ԱՍԻԵՐԷ ՄԵԼԵՔԻԻԼԱԹ ՎԷ ՄԷՇՐՈՒՊԱԹ ՍԱԹԸՃԸԼԸԼԸՆՏԱՆ
Տ Ի Ի Շ Է Ս Լ Ի Ք

Իշպու հիքեանէ, 1812 թարիխինտէ, Րուսիատա վագը Պերեգրնա նամիլէ մաարուֆ օլան նէհրին սէվահիլի իւզերինտէ պաշա-
մագտա տըր: 1812 սէնէսի, տէհէթլի վէ շայեանը թէսսիւֆ պիր
թարիխ օլուպ, հագըգէթէն Ֆրանսըզ օլան պիլճիւմլէ գալպլէրտէ
նիլէ նիլէ էլէմպախշ խաթըրէլէր հասըլ էլլէսէ, ճայիզ տիր: Պերե-
գրնա նէհրի, ալ գանլարա պօեանմըշ մէյտանը հարպլար կիպի
գանլը պիր իսմ, վէգար իլէ էօրթիւլիւ, վէ իւզերինտէ ագպապա-
լարըն վէ գարդալարըն միւտհիշ պաղըրշար իլէ ուշտուգլարը մէ-
զարըգ իսմի տէհէթլիթիմալի միսիլու, ուղուրսուզ պիր իսմ տիր:
Հագըգէթէն, պիղիւմ եանի Ֆրանսըզլար իլին, իսմինին թէլէֆիլիւզիւ
պիլէ քէտէր ու տէհէթի մուճիպ օլան օլ նէհր, քիւրըէյի արզըն
էն գահրաման ասքէրլէրինտէն բէք չօղունուն թէլէֆ օլտուղունու
կէօրմէմիշ մի տիր: Օ նէհրին կիւրիւլթիւլիւ վէ պուզ կիպի տալ-
կալարը, պապալարըմըզա մէզարիսթան օլմամըշլար մը տըր: Օ պա-
պալարըմըզ՝ շան ու շէրէֆ իլին եարատըմըշ օլան օլ էվլատը վա-
թան տըր քի, զէմանըմըզըն էն պիւտիւք գաթթանընըն լիհպէրլիկի

Թահթընտա պուլունարագ, պիւթիւն էփօթաեւ տօլաշմըշար, վէ քեաֆֆէյի պիւեիւք շէհիրէրտէ, մաղուպ օլմանան պայրագլարընը տիքմիշէր տիր :

Մալիւմիւ ամմէ օլտուղու իշին, նագշ ու թարիֆինտէն սար֊ ֆը նաղար իյլէտիկիմիզ օլ ֆէլաքէթի մալիւմէեի բէք կիւզէլ սուրէթտէ իրանէ իյլէեէն իքի թասվիրի կէօրմէեէն վարօ մը տըր :

Օլ թասվիրէրտէն պիրի, էն արգատան կէլէն աւքէրի թաա֊ գիպ իյլէեէն մէճրուհիյն գաֆլէսինի իրանէ իտիպ, պունտա, պիր սիւրիւ Գաղաղլարըն, մէշքիւր գաֆլէ իւզէրինէ հիւճում իթտիքլէրի, վէ նէյ նամ մարէշալը մէշհուրուն, եալընըզ կրքնատիէ թիւ֊ ֆէնքլէրիյլէ միւսէլլահ պուլունան պիր ճիւզի գահրամանլար իլէ պիրլիքտէ, օ գաֆլէեի վիգանէ իթտիկի, վէ տիւշմէնէ մուգավէմէթ իյլէտիկի կէօրիւիւք :

Հօրաս վէրնէսին ֆըրշասընտան չըգմըշ օլան վէ սահիհիք սը֊ ֆաթընը հայիզ պուլունան պու թասվիր, հալ ու վազիեէթի օլ գատար միւքէմմէլ վէ հագըզի սուրէթտէ իրանէ իյլէմէքտէ տիր քի, եալընըզ, պունուն բարլագ պիր սուրէթտէ նագշ ու թարիֆի, օն սահիֆէեէ միւսթամ տըր : Պու թասվիրի կէօրմէքլէ, օլ մէշհուր օրտունուն, րուսիատան էնայի ըիւճաթընտա, տիւշար օլտուղու տէհշէթի միւշքիւլաթ, վէ հիշ պիր իսիմլէ եատ օլունամանան միհն ու մէշագգաթ հագըընտա տօլրու պիր մալիւմաթ ալընմըշ օլլուր : օ օրտունունքի, Ֆրանսատան հարէքէթ իթտիկի զէման, պիր միլեօն իքի եիւզ պին ճէնկեալէրանտան միւրէքքէպ օլտուղու հալտէ, գըշ վէ գըթըզ, տիւշմէնին աթէշինտէն տահա զիեատէ շիտտէթ իսթիմալիյլէ, նըսֆընը թէլէֆ իթմիշ տիր :

Իքինճի թասվիր, ըիւճաթ իտէն օրտունուն Պէրէնիզանէհրին տէն կէշիշի օլուպ, պունտա, մէնզարէնին հէյեթի տէյիշիլըր : Պու մէնզարէ, օլ շայեանը թիզքեար մուհարէպէնին պիր խուսուսի վագըասը օլմանըպ, պիւթիւն օրտուի մուաղղամըն մէյեուս օլունահագ պիր սաաթտա պուլունտուղու ահվալը հագըզիէսինին միւքէմմէլ պիր կէօրիւնիւշիւ տիր :

Շէօյլէքի, մուհարէպէ վէ հարիզ. եիւզիւնտէն քեամիլէն խա֊ րապ օլմուշ, վէ զանն իտէրսին քի պիւթիւն թապիեաթը միւսթաղ֊ րագը հիւզն ու մաթէմ իյլէմիշ օլան օլ շէտիտ գըշ մէվսիմի հասէպիլէ վասի վէ ղայըր միւնպիթ օվալար հալի քէսպ իթմիշ պուլունան պիր պէլտէնին օրթաթընտան, միւթէատտիտ նուֆուստան

միւրէթթէպ պիր օրտունուն էօյլէ պիր նիշամնը սուրէթտէ բիւ-
ճաթ իթտիկի կէօրիւլիւր քի, պու հալի կէօրէնլէրճէ, մահզա
ֆէվզէլատէ գօրգու վէ տէհշէթտէն նաշի, պիւթիւն օրտու էֆրա-
տընըն ագլընա ճիննէթ թարի օլմուշ օլտուղու զանն օլունուր օրտուի
մէզքիւր, սէրիան ֆիրարը էսնասընտա, հարէքէթիւնէ մանի օլա-
պիլէն աղըր էտէվաթը թէրք իթմիշ օլտուղու կիպի, թօք արա-
պալարը տախի գարլարըն ալթընտա գալմըշ, վէ նիշէ աթլար, եա
սօղուդտան էօլմիւշ, եախօտ թէլէֆ իտիլէրէք, պու գատար նու-
ֆուս, եալընըղ օ նաֆագա իլէ պէսլէնիլմիշ տիր:

Հալպուքի, ասքէրլէրիմիզին տիւշար օլտուղլարը իշպու գօր-
գու վէ տէհշէթ, տիւշմէն գօրգուսու վէ տէհշէթի օլմանըպ,
զիրա էկէր տիւշմէն, չարգաճը մուհարէպէլէրի իտէճէք, վէ ար-
գատա գալան տսքէրէ հիւճում իյլէեէճէք եէրտէ, թօքտան կէլ-
միշ օլա, խասթէլիքլէր վէ ֆըդտանը զէխայիր սէպէպիլլէ եիւզ-
լէրճէսի թէլէֆ օլան օլ ճէսուր ասքէրլէրիմիզին՝ պու միսիլու
մուխաթարատան ֆիթուր իթմէեիպ, պիւաքիս չէրէֆլի սուրէթտէ
թէրքի հաեաթ իտէճէքլէրինի պիլէրէք, հաթթա մէսրուր օլա-
ճագլարը, վէ տիւշմէնէ գարչը զալէպէ չալաճագլարը տէրքեար
պուլունմուշ տուր:

Լաքին, տիւշմէն, պուրասընը ըանա պիլտիկինտէն, վէ օլ անէ
տէկին, եալընըղ մաղուպիյեթ իւմիտինաէ պուլունտուղունտան,
ճէհէննէմի պիր թէրթիպ վէ թասավիւր իլէ, օրտումուղուն ար-
գատան կէլէն էֆրատընը թէլէֆ, վէ արգատա պըրագըլան մէճ-
րուհլարը գաթլ իյլէմէքլէ իքթիֆա իթմիշ տիր:

Իշթէ, օ վահշի գաղագլարը կէօրէն, պունլարը, պիր արսլա-
նըն չիքեարը իւզէրինէ պիինսաֆանէ չէօմէլէն պիր սիւրիւ ագպա-
պալար զանն իյլէմէսի թապիի օլուպ, օլ ճէսիմ օրտունուն տաղըլ-
մասը, տիւշարը խէվֆ ու տէհշէթ օլարագ, ազիմ պիր մէյեուսի-
եթէ տիւշմէսի, սիւհալարընը վէ թօքլարընը թէրք իյլէմէսի իսէ,
բիւճաթ իթմէքտէ օլտուղու մէմլէքէթ՝ քէնտինին մէզարիսթանը
օլաճաղընը, վէ օ մէմլէքէթի գաբլաեան գար՝ քէնտիսինէ քէֆին
եէրինէ գուլանըլաճաղընը, վէ աճըղգ, սուսուղուգ վէ խասթէլիք-
լէր եիւզիւնտէն էնվայի ճէվը ու ճէֆա չէքտիքտէն սօնրա, պիր
տախի տօղրուլմամագ իւզըրէ տիւշէճէկինի տէրք ու ֆէհմ իյլէմէ-
սինտէն նէշէթ իտիպ, օլ մէյեուսիեթի միւտհիշէնին էն չէտիտ
տագըղգալարընտան պիրինտէ, նակէ հան, օրտույի մէզքիւր, եաղան

եաղմուրլար, վէ էրիեէն գարլար իլէ տահա զիեատէ գապարմը, վէ ճէսիմ պուզ բարչալարըլա սէրթլէշմիշ պուլունան, վէ հէլէ պազը մահէլլէրի պիր գըեըտան տիկէր գըեըեա գատար պիւս. պիւթիւն պիթիշմիշ օլան պիր նէհրէ թիսատիւֆ իթմիշ տիր:

Իշթէ, օնէհր, Պէրէզինա նամ մաարուֆ նէհր.օլուպ, պիւթիւն օրտու, պու նէհրի կէօրիւնճէ, էօնիւ ալընմազ պիր մանիեէ գար. չը չըգմըշ օլմագ զաննըլա, մէյեուսիեէթլէ բէֆը սէտա իթմիշ, վէ լաքին օլ նէհրի, քէնտիսիլէ տիւշմէն արասընտա պիր վասըթա. յի մումանաթ իթթիխազընա մուվաֆֆագ օլտուղու հալտէ, քէն. տիսի իչին թարիգի սէլամէթէ չըգըլմըշ օլաճազընը բէք չաբուգ անլամըշ տըր:

Իշթէ, պու իթիգատ՝ պիւթիւն օրտու էֆրատընըն ֆի.բըլէ. բինտէն կէշմէ.բլէ, տէրհալ, ճիւմլէսի պիրտէն չալըշմաեա պաշա. մըշ, վէ Պէրէզինա իւզէրինէ իւշ ատէտ քէօբրիւ աթըլմըշ տըր: Լա. քին աս.քէրլէրիմիզ, քէնտիլէրինի թէհտիա իլլէեէն զալիմ էճէլէ, մէզ.քիւր խալի մէմլէ.քէթտէ գուրպան օլմամագ իչին, օրալարտան ֆիրար իթմէ.բլիկէ օլ տէրէճէ թէլաշ իթմէ.քտէ պուլունմուշլար տըր քի, քէօբրիւլէրին ինչասը խիթամընա պէ.քլէմէեէրէ.ք, ճիւմլէսի պիր. տէն ատէթա գուտուրմուշ տալղա, վէ զապթ օլունմազ սէլկիպի, մէզ.քիւր քէօբրիւլէր իւզէրինէ աթըլմըշլար տըր:

Իշթէ, օլ վագըթ, հիշ պիր իամլէ եառ օլունամաեան ֆէլա. քէթի ազիմէ պաշլամըշ տըր քի, գալէմ պիլէ նագշ ու թարիֆինէ ճէսարէթ իտէմէզ:

Աս.քէր՝ շու հարէ.քէթի աճիլէտէն քէնտիսիինի մէնն իթմէ.ք իս. թէեէն ամիրլէրինին սէտասընա հէվալէ.յի սէմմ իթմէեէրէ.ք, պիրի. պիրինի չէ.քիպ չէ.քիշտիրէրէ.ք, եիւրիւր, սէյիրթիր, վէ այնի ալա. եըն սիւհա արգատաշլարը օլանլար՝ հասպ էլիճապ եէկտիկէրինտէն այըլմըշ օլտուգլարընտան, բիեատէ վէ սիւարի էֆրատը, ճէպխանէ արապալարը, արտարտա կէլէն արապալար, սաղ վէ մէճրուհ նէ. ֆէրլէր, հէբ, տէհշէթլի պիր գարըչըգլըզ վէ տալընըգլըզ իչինտէ հարէ.քէթ իտէրլէր, պինլէրճէ նուֆուս՝ գօրգու վէ տէհշէթլէրին. տէն նաչի, պիրիպիրլէրինի եիթէրէ.ք էզիլիրլէր, քէօբրիւլէրին բարմազլըգլարը գըըըլըլար, վէ քէնարլարընտան եիւրիւեէնլէր, օլ մէնզարէ.յի միւտհիշէնին չամաթա վէ կիւրիւլթիւսիւնիւ տահա զիեատէ արթըրան ֆիղսն ու ֆէրեատլարըլա, նէհրէ տէօ.քիւ. լիւրլէր:

Նակէհան , քեօբրիւլերտէն պիրի , իւզէրինտէ պուլունան պին-
լէրճէ նուֆուսուն աղըրլըղընա թէհամմիւլ իտէմէեէրէք , չաթըր
չաթըր դըրըլտըղընտան , պիր ֆըրդա էֆրատը ասքերիեէ , տէհ-
չէթի ազիմէ իլէ տալկալարա տէօքիւլմէսիլլէ , նէհրին եիւզիւ ,
պուզ բարչալարընտան զիեատէ , ինսան ճէսէտլէրիլլէ էօրթիւլիւր :

Հագըգէթէն էօյլէ պիր միւտհիշ մէնզարէքի , պունտա , նէ՝
գատար ահվալը մէյեուսիեէթ իշթիմալ մէվճուտ իսէ , օլ գատար
տախի ուլուվը սատագաթ վէ ուպուտիյեէթ ասարը ճէմիլէսինէ թէ-
սատիւֆ օլունուր :

Իշթէ , զիքը իթտիկիմիղ իքինճի թասվիրտէ լէսսամըն ինթի-
խապ իլլէտիկի մատտէ պու օլուպ , իշպու հիքեաեէմիզէ իսէ , Պէ-
րէզինա նէհրինին մէզքիւր կէչիտի վագըասընտան իպթիտար իտէ-
ճէեիղ :

Մէզքիւր քեօբրիւլերէ սէյիրթէն իւշ դօլ ասքերտէն պիրինին
արգատան կէլլէն էֆրատը միեանընտա , հէր սընըֆտան միւրէթթէպ
վէ միւթէչէքքիւլ օլան պիր սիւրիւ ասքեր իլինտէ , դըրըլմը , չա-
մուրապաթմըչ՝ալէաթ ու էտէվաթը նըսֆէն էքսիլմիշ , վէ գաբուլարը
իւզէրինտէ նիշանը խանէտան ալէամէթլէրինին անճագ պօզուլմուշ
էսէրլէրի գալմըշ օլարագ պիր արապա պուլունուեօր իտի :

Պու արապա , օրտունուն աթլարընտան եօրկուն վէ եիւրիւմէ-
կէ թագաթլարը պուլունմաեան իքի լէս հայվանա գօշուլու օլուպ ,
տէրունը արապատա իսէ , պիր գատըն իլէ պիր քիւչիւք չօճուգ օ-
թուրմուշլար իտի :

Պու գատընըն սիննի՝ եիկիրմի պէշ եաշընտան զիեատէ օլմա-
եըպ , սիմասընըն շէքլ ու հէյեէթի նագիքէսինէ նէզարէն , ֆէվգէ-
լատէ պիր հիւսնի ճէմալ սահիպի իքէն , չէքտիկի միհն ու մէշագ-
գաթտան վէ տիւշար օլտուղու զարուրէթ վէ մահրուլիյեէթլէրտէն
նաշի , եիւզիւ պօզուլմուշ , վէ քէսպի զաաֆ իթմիշ օլտուղու ան-
լաշըրլեօր իտի : Զաթէն պիշարէնին իւսթիւ պաշը տա , բէք սէֆիլ
հալտէ պուլունմագտա իտի :

Հալպուքի մէզպուրէեէ , տիւշէս տը Սէրտէօյլ իսմի վէրիլիպ ,
զէվճի պուլունան տիւգ , օրտունուն ժէնէրալլարընտան պիրի իտի
իսէ տէ , տիւշէսին արապասը էթրաֆընտա պուլունանլարտան հիշ
պիր ասքեր , իւշ կիւնտէն պէրու ժէնէրալը կէօրմէմիշ օլտուղուն-
տան , միւմաիլէյհին նէ օլտուղու պիլինմէմէքտէ իտի : Սօն տէ-
ֆա , պու ժէնէրալ , աղըրճա մէճրուհ օլտուղու հալտէ , պիր աթ

իւզէրինտէ կէօրիւմիւշ օլուպ, հէր քէս, քէնտիսինի, օրտունուն արգասընտա գալմըշ, եախօտ վէֆաթ իթմիշ, վէ եա տիւշմէնէ էսիր տիւշմիւշ զանն իթմէքտէ իտի:

Պիւերիւք պիր զապիթին քիւրքլիւ մանթօսուլա, մէզպուրէ տիւշէսին վիճուտի հէր նէ գատար մուհաֆազա իտիլմիշ իտի իսէ տէ, պու քիւրք, զաթէն էսկի պիր շէյ օլտուղու ճիհէթլէ, պիշարէ կէնճ գատընը սօուղա գարըը հիմանէ իտէմէտիկինտէն, եիկիրմի տէօրթ սաաթտան պերու պիր շէյ եէմէմիշ օլան պու գատընճըղազ, սօուգտան թիր թիր տիթրէմէքտէ իտի: Մէզպուրէնին եիւղիւ վէ էլլէրի մօրարմըշ օլտուղու եիպի, պաշէօրթիւսիւ եէրինէ, տիգգաթ, սըղճա պաշընա պաղլամըշ օլտուղու բամուղու ատի պիր մէնտիլ ալթընտա, սաչարըը ըիւղկեարտան թէմէվիւճ իթմէքտէ, տիշէրի եէկտիկէրինէ չարբամագտա, վէ կէօղլէրի եաշարմըշ պուլունմագտա իտի:

Լաքին մէզպուրէնին, նէ ֆիզան ու ֆերեատ, վէ նէ ահ ու էնին իթմէմէսինէ պաղըլըը իսէ, զանն իտերսին քի, էօլէճէկինի մուհազգազ պիլիպ, իշպու շայեանը թէէսսիւֆ թալէհինէ արզը թէսլիմէթէթ իյլէմէքտէ իտի:

Արալըգ արալըգ, պիշարէ գատըն, գուճաղընտա ուեումագտա օլան մասումա, նազարը ըիգգաթլա պագմագտա օլուպ, պու մասում իսէ, մուհարէպէ իշինտէ տօղմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, հէնուզ ալթըր այլըգ օլմուշ իտի:

Էօմրինին իւք ատըմլարընտա միհն ու մէշագգաթ շէքմէքլիկի էօյրէնմէքտէ պուլունան պու եալրուճուղուն զայիֆ վէ ընկսին վիճուտինի, վէ գաբալը կէօղլէրինի կէօրէն, մատամ տը Սէրտէօյլին՝ գուճաղընտա թաշըտըղը մախլուղըն, ճանլը պիր ճիսմ օլմագտան զիեատէ, պիրուհ պիր մատտէ իտուկինի զանն իյէմէսի թապի իտի:

Նագշ ու թարիֆ իյլէտիկիմիզ մէնզարէնին նէ տերէճէ հիւզնէնկիզ օլտուղու աղլէն թասապլուր օլունամազ:

Նէվիմա թէսլիմի ըուհ իյլէմէքտէ օլան պու վալիտէ, սօղուգտան տօնմուշ օլան գօլլարը տերունինտէ, ճան շէքիշմէքտէ պուլունան մասումումու գուճաղընտա օլտուղու հալտէ, էն սէրթ գալպլէրին վէ էն զիեատէ խօտպինլէրին պիլէ ըիգգաթ ու մերհամէթինի թահրիք իտէճէկի տերքեար օլուպ, պինապէրին Մ. տը Սէրտէօյլին քեաֆֆէյի ասքէր ըէֆիգլէրի, մէզպուրէ հազգընտա միւմքին մերթէպէ իհթիմամ վէ ինսանիյեթթ իպրազ իթմէքտէ իտիլէր:

Ձեքը իթտիկիմիզ ասքէր կիրուհու, իւզէրինտէն կէչէճէք օլ-տուղու քէօբրիւնէ վասըլ օլունճա, պունուն աղզը, ճիւմլէսինի պիրտէն իսթիւպէ զայրը քեաֆի օլմասը հասէպիյլէ, կիրուհու մէզ-պուրու թէչքիլ իտէն էֆրատ, հարէքէթինի տուրտուրմաեա մէճ-պուր օլտու :

Էֆրատը մէրգուլմէ միեանընտա, ասքէրէ մէշրուպաթ վէ մէէ-քիւլաթ սաթըճըլըլը իտէն, վէ օթուզ չաղլարընտա օլան տինճ վէ գուլվէթի պիր գարը պուլունմագտա իտի :

Մէզպուրէ, օլ մուազղամ օրտունուն գահրաման գարըլարընտան ատտ օլունան, վէ ասքէրլէր միսիլու սուհուլէթլէ իմքէրաթօր թա-րաֆընտան նիչանլար իլէ թալթիֆ իտիլէն, վէլհասըլ էն չէճի աս-քէրլէր կիպի սիւահ իսթիմալ իտէրէք, ասքէրլէրիմիգտէն նիչէլէրի հաեաթընը գուրթարմըլ օլան գարըլարտան պիրի իտի :

Մէրգուլմէնին իսմի, Տիւրիէօ օլուպ, էվլէնմիլ օլմատըլը հալտէ, Թաք-ա-Մօթ նամընտա պիր չավուչա կէօնիւլ վիրմիլ օլտուղու, պիւ-թիւն օրտունուն մալիւմիւ պուլունմագտա իտի : Պու գարը, չավուչը մէրգուլմ իլէ զայրը մէշրու օլարագ, զէնտօթանէ միւնասէպաթ վէ ըէվապըթընըն մէյվէյի թապիսի օլան սէքիզ տօղուզ այլըգ չօ-ճուղունու, տրակօն ապքէրլէրինէ մախսուս պիր մանթօեա սարմըլ, վէ պաշընա բօլիւլէրէ մախսուս պիր պաշըլգ կէչիրմիլ օլտուղու հալտէ, ատէթա, ասքէրլէրին սըրթլարընտա թաշրտըլարը չանթա միսիլու, սըրթընա ալմըլ իտի : Պու չօճուղունը թավը ու հէյեթին-տէն, միւլքիւլաթը սէֆէրիէեէ, էն գուլվէթի ատէմլէրտէն զիեա-տէ թէհամմիլ իտէպիլմէքտէ օլտուղու անլաշըլմագտա իտի :

Իտպար ու ֆէլաքէթտէ միւլթէրէք, վէ հալ ու վազիեթտէ միւլապիհ օլմալարը, զէքը իյլէտիկիմիզ իքի գատըն արասընտանէ-վիմա մուհիպպանէ պիր տօթլուգ հասըլ իթմիլ օլմաղին, պու գա-տընլար, Մօսղուաւտան հարէքէթլէրինտէն պէրու, եէկտիկէրլէրին-տէն ասլա այրըլմամըլ իտիլէր :

Գաթան եօրուլմագ պիլմէեէն վէ օրտունուն օն պին նէֆէր աս-քէրիյլէ իւլֆէթի պուլունմասը սաեէսինտէ, անլէրին էն սօն էթ-մէք բարչալարընա վէ ըագըլարընըն էն սօն տամլասընա հիսսէտար օլապիլէն օլ մէշրուպաթ վէ մէէքիւլաթ սաթըճըլը գարըեա, մէզ-պուրէ տիւչէս, հէմ քէնտիսի վէ հէմ էվլատը իլին, պիտտէֆաթ միւրաճաաթա մէճպուր օլմուլ իտի :

Պէրէզինա նէհրինին պուլ պաղլամըլ օլան սէվահիլի իւզէրին :

տէն ասքերին կէշտիկի սըրատա, աթիգ խասսա ֆըրգասը ճէնկեա-
վէրանընն ճիւմլէսի թարաֆընտան Տիարիէո վայտէ թէսմիեէ օլունան
գարը, ասքերէ մէքիւլաթ վէ մէշրուպաթ սաթընըլըղընտան սայ-
քի տիւշէսլիք բաեեսինէ չըգմըշասընա, պիւլաթէքէլիւֆ իւլֆէթ
իյլէտիկի մատամ տը Սէրտէօլիւն, ճամլարը գըրըգ օլտուղու հալտէ,
օթուրմուշ օլտուղու արապանըն գարուլարընտան պիրինէ վագըթ
պէ վագըթ էեիլէրէք, մատամ տը Սէրտէօլ իլէ պագը սէօղլէր
թաաթի իյլէմէքտէ իտի:

Իշպու գըսսա միւլագաթլարտան պիրինի, օգուեանլարըմըղա
պէեան իյլէտիկիմիղ հալտէ, տիւշէսին վէ էթրաֆընտա պուլու-
նանլարըն վագիեէթի հագգընտա թէմամիլէ մալիւմաթ վիրմիշ օ-
լուրուղ:

Տիւշէա. — Բէճա իտէրիմ, մատամ Տիւրիէօ, ասքեր նէրէտէն կէ-
չէճէք տիր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Ասքեր գօլլարընն պաշ թարաֆլարը, տա-
հա հէնուղ քէօբրիւլէր իւլէրինէ աեագ պասմըշլար տըր, Անճագ,
ասքեր, պու քէօբրիւլէրէ ճէմիյեէթլէ հիւճում իտիպ, օլ գատար
թէլաշ վէ նիզամըղըղլա մէքիւր քէօբրիւլէրի մուհասէրէ իտի.
եօրլար քի, պու հալին՝ օրտունուն պիր գըսմընա մուղիրը օլմասը
իհթիմալտէն պայիտ տէյիլէտիր:

Տիւշէա. — Նէ տիմէք իսթէեօրսունուղ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Պուրատան պագըլարագ, անլաշըտըղընա
կէօրէ, պիւթիւն ասքեր, այնի վագըթտա քէօբրիւլէրտէն կէչմէք
իսթէտիկինտէն, պու թէլաշ սէպէպիլէ, հարէքէթին կէճիքմէսին.
տէն, եախօտ, քէօբրիւլէրին, պու գատար աղըրըղա թէհամիլլ
իտէմէեէրէք, ասքերլէրիմիղին ատըմլարը ալթընտա չէօքմէլէրին.
տէն գօրգուլուր:

Տիւշէա. — (Կիւղէլ կէօղլէրինի սէմաեէ տօղրու գալտըրարագ.)
Ա՛հ, սիւպհան Ալլահ՛, էկէրչի պուրատա վէֆաթ իթմէքիլիկիմիղլա-
ղըմ կէլիր իսէ, հալիմիղ նի՞ճէ օլաճագ տըր:

Պէտպախթ վալիտէ՝ պուղ պաղլանմըշ, վէ ճէվր ու ճէֆա մէր-
քէղի օլմուշ պուլունան օ խալի սահրալարտան միւլէպպէտէն գուր-
թուլամաեաճագլարը գօրգուսուլլա ֆիքրինտէ հուսուլէ կէլէն միւ-
լահաղայի միւլթէսսիւֆանէեի՝ տէրմիեան իյլէմէքլէ, էթրաֆընտա
պուլունանլարը տիւշարը էնտիշէ գըլմամագ իչին, իֆատաթընը իք-
մալ իթմէտի:

Մատամ Տիւրիէօնիւն եանլնտան եիւրիւմէքտէ պուլունան չափուշ թար-ա-Մօր, մէզքիւր իֆատաթը իշիտինճէ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Պուրատա էօլմէք մի, նէ տիւօրսունուզ, մատամ տիւշէս, էյլէնիւօրմուսունուզ, Հէլէ տիւշմէն կէլսին, դարշսընտա քիմ օլտուղունու օլ վագըթ անլաեաճագ տըր: էօյլէ տէյիլ մի, տօսթլար, տէտի:

Իհթիեար չափուշ, պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, դալի-եէն թիւֆէնկինէ սարըլուպ, ժենէրայըն գարըսընլն մաեէթի թէսմիեէ իտիլէն եիկիրմի օթուզ դատար ասքէրէ տօղրու տէճնտիւկիւնտէ, մէզքիւր ասքէր կիրուհի միեանլնտա պուլունան կէնճ ասքէրլէրտէն պիրի,

— Լաքին խարթուճումուզ վէ նտֆադամըզ եօգ տուր, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Սուս օլ, — տէտի չափուշ թար-ա-Մօր, մէզքիւր կէնճ ասքէրէ, — վէ պիւմիշ օլքի, պիր Ֆրանսըզ ասքէրի, էթմէքսիզ, շարապսըզ, վէ պարութսուզ օլսա, վէ եարը տօնմուշ պուլունաս, եինէ տայիմա «եաշասըն Ֆրանսա, եաշասըն իմրէրաթօր» տէյի նիտա իթմէլի տիր:

Իհթիեար չափուշուն հարէքէթինտէն ճէսարէթ ալան օթուզ նէֆէր իհթիեար ասքէր,

— Եաշասըն Ֆրանսա, եաշասըն իմրէրաթօր, «էօղլէրինի թէքրար իթտիլէր:

— Եաշասըն ժէնէրուլըմըզ, տէյի թար-ա-Մօր, իլավէ էյլէտի:

— Եաշասըն ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, տէյի օթուզ նէֆէր ասքէր թէքրարլատըլար:

Տիւշէս, Մ. տը Սէրտէօյլիւն իսմինի իշիտինճէ, տէրին պիր ան չէքտի, վէ ադան կէօլ եաշարընտան սէսի քէսիլէրէք,

— Ահ, սիւպհան Ալլահ, էվլատըմըն բէտէրինի զիքր իտիւօրլար, տէտի եաւլաշ սէտա իլէ:

Պու գատընլն գալպինտէ պիր էսրար մէվճուտ օլտուղու, մէզքիւր իֆատէսինտէն անլաշըլմագտա օլուպ, չիւնքի վալիտէլիք հիսսիլլէ, տիհանընտան պալէատէքի սէօղլէր չլգալըլ սըրատա, թապիլի պիր տուլղու իլէ տէ, «Ահ, սիւպհան Ալլահ, զէվճիմ. . .» սէօղլէրինի թէլէֆֆիւզ էյլէմէտի:

Աճապա պու տիւշէս՝ տիւղիւ սէվմէեօրմու խտի, եախտ ժէս

նէրալըն զէվճէսի օլմանըպ տա , մատամ Տիւրիէօ , չավուշ Թար-ա-Մօրու նաարլ սէվիտօրտու իսէ , քէնտիսի տէ , օ ժէնէրալ իլէ այնի սըֆաթլա մը միւնասէպաթ բէյտա իթմիշ իտի :

Իշթէ , պիւթիւն օրտունուն , մատամ տիւշէս տէյի թէսիիէ էյլէտիկի դատընըն էօմրիւ էսրարը , պու իքի սիւալի հավի օլուպ , իլէբուտէ օդ ուեանլարըմըղըն զիհնէրինի թէշվիշ իթմէմէք իշին , պու անլաշըմանէն էսրարը , շիմտիտէն պէեան իթմէքլիկիմիզ էլզէմ վէ էհէմմ տիւ :

2

ՀԻԻՔՄ ՏԱՐ ՎԷ ՏՕՍԹ

1799 սէնէսինտէ , Օկիւսթ-Ալֆօնս , նամը տիկէր տիւգ տը Սէրտէօյլ , վան վէ Նանթ շէհրլէրինտէ , վէ Գիպրօնտան Մանսա դատար միւթէտ օլան մահէլլէրտէ , Ֆրանսանըն պիւրինճի իսթիլալընտա , էրպապը իսթիլալա դարշը զուհուր իթմիշ օլան էֆրատըն բիւր հիտտէթլիլէրինտէն պիւրի օլուպ , միւմալիէյհ , Գաթլինօ , Պօնշան , վէ Լա Ռօշտաղլէն նամ զէվաթը մատրուֆէնին տօսթու , վէ դրալ ֆըրգասըյլա դրալըն սատըգը օլտուղունտան , հէր քէս , դըրալըն տավասընը մէյեուս օլունաճագ պիւր սուրէթտէ զանն վէ մուհաքէմէ էյլէտիկի սըրատա , քէնտիսի , օ տավաեը միւտաֆաա վէ իլթիզամ էյլէմիշ , վէ տիկէր բէք չօգ մուհաճիլլէր կիպի , էճա-նիպ իլէ պիւրլէշէրէք , վալլատէսի տիմէք օլան վաթանընըն մահվը իշին , անլէր իլէ սիլահպէտէսթ օլմագլըգ հարէքէթի էսէֆիշթիմա-ինէ միւթէճասըր օլմամըշ իտի :

Մուլախիսարէն , Հօշ նամ ժէնէրալ , վանտէ պէլտէսինտէ ասա-յիշի իպգա էյլէտիկինտէ , Մ. տը Սէրտէօյլ , իսթիլալ տէֆ իլէ , թէսիկինի ասայիշ իթմէքլիք նամ ու իֆթիխարընը դաղանմըշ օլան օլ կէնճ վէ ալիճէնապ ժէնէրալըն տօսթու օլտու , վէ պատէհու Ֆըրանսա ճիւմհուրիեէթի սէնէսինին իքլինճի աեը օլան , վէ ալաֆրանս կա հոկտեմբերին 22 սինտէ պաշլաեըպ , նոյեմբերին 20 սինտէ իսիշ

Թամ պուլան պրիստի անընդհատ 18 ինտէն սօնրա , Մ. տը Սէրտէօյլ , պազը ումուր ու մէսալիհի իշին Բարիստէ պուլունտուլունտա , Պօնաբարթա թէսատիւֆ իթտի :

Ազ վազըթտա , պիրինճի գօնսիւլ (Պօնաբարթ) իլէ տիւզ միւ եանընտա մահրէմանէ տօսթլուզ պաշլաբըպ , պիրինճի գօնսիւլ , օլ էսնալէրտէ , իթալիատա վէ Մըսըրտա գազանտըղը ֆիւթուհաթլարտան տօլանը քէսպի ղուրուրիեթ իթմէքտէ օլուպ , խաեալ իթտիկի օլ ճէսիմ բօլիթիգա պինասընըն թէմէլլէրինի վազ իթմէք իւզըն օլտուղու ճիհէթլէ , հագըզէթէն իշատէմլէրիլլէ իթթիֆագ իթմէք , վէ քեաֆֆէյի ֆըրգալարըն էն ճէսուր , վէ խուսուսա էն խալիս գալլէրի քէնտիեթ թարաֆտար իլլէմէք իհթիեաճընը հիսս , վէ էն ալիմ , վէ հագըզէթէն էհլիեթ վէ լիեագաթլա մութթասըֆ օլան , վէ գըսմէն քէնտի բօլիթիգասընա ըհհպէրլիք իթմիշ պուլունան ղէվաթը էթրաֆընտա թօբլամագըլըզ լիւզումը աղիմինի տէրք ու ֆէհմ իլլէմէքտէ իտի :

Իմտի , Մ. տը Սէրտէօյլիւ տախի , հագըզէթէն լաեըզ օլտուղու սուրէթտէ մուհաքէմէ իտէրէք , միւմալլէյհի , քէնտի մէնաֆիի լէհինտէ ճէլպ իտէպիլտի : Պու կիպի սըրալարտա , խալիսանէ տօսթլուզ վէ հագըզի մուհապպէթլէ ագտ օլունան ըհվապըթ , գանաաթը էֆքեար իլէ հասլը օլան պաղլարտան , պաղէն տահա ղիեատէ մազպութ օլուր , չիւնքի , օ պաղլար , հէր նէ գատար գալի օլապիլի իսէ տէ , արա սըրա , վուզուաթլարըն սատէմէսինէ տիւշար օլուր իսէ , քեամիլէն մահվ օլապիլի , եախօտ , գանաաթը էֆքեար հէր քիմտէն տօլանը հուսուլէ կէլմիշ իսէ , անըն իգպալինճէ պիր թէպէտտիւլ վուզուլինտէ , քէսպի ղաաֆ իտէպիլի :

Իմտի , հէր սահիպի ասալէթ , մուամէլլէյի հասէնէ կէօրտիւկիւ թարաֆա պիսսուհուլէ մէյլ վէ թէվէճճիւհ իթտիկի կիպի , Մ. տը Սէրտէօյլ տախի , սուրէթի մուխալիսէթ քեարանէտէ իմէրաթօրա մէյլ վէ թէվէճճիւհ իթտի , վէ իմէրաթօր , քէնտիսինին ղաեթթ ճիտտի օլան էհլիեթ վէ լիեագաթընը , պիւեիւք վէ ասալէթէ լաեըզ ֆիքիլլէրինի թագաիր իթտիկի իշին , օնա , Շարէթտէն , Պօնշանտան , վէ տիկէր աթիգ ահըպպասընտան ղիեատէ ճիտտէն իզհարը մուհապպէթ իլլէտի : Վէլհասըլ , Մ. տը Սէրտէօյլ , Պօնաբարթը , նատիր իւլէմսալ սատագաթ վէ ուպուտիեթլէ սէվտի :

Պօնաբարթ կիպի պիւեիւք պիր ղաթըն գալլինտէ նանքէօրլուզ հիսսի մէքրուհու ապլա պարընամաեաճաղընտան , միւշարի-

լէյճ , Մ. տը Սէրտէօյլին սատաղաթ վէ ուպուտիւնէթինէ միւքեա-
ֆաթէն , միւմաիլէյճի թալթիֆ , վէ էն եիւքսէք ըրլթպէլէրէ թէր-
ֆի իյլէտի :

1802 տէ , օլ կէնճ Պըրթաննալը , բէք ազ զէվաթըն հայիզ օլ-
տուղու տիւզ իւնվանընը հայիզ օլմագլա պէրապէր , ժէնէրալ-գօն-
սիւլ (Պօնաբարթ) թարաֆընտան թէրթիպ իտիմիշ օլան էն կիւզէլ
ալայլարըն պիրինտէ միրալայ իտի :

1804 տէ , Նաբօլէօն , իմբէրաթօր օլտուղունտա , պիրինճի գօն-
սիւլիւկիւ զէմանընտաքի տօթու հագգընտա պաշլաաղըր թէչէպ-
պիւսէ տէվամ իթմէտի լալըմ կէլմէքտէ իտի : Հէր Նէ գատար , Մ.
տը Սէրտէօյլ , մէթպուինին վաղիւնէթինտէ վագը օլան թէպէտտիւ-
լիւ ճէտիտի թագալիւր իթմէտի , վէ միւշարիլէյճին էֆքեարը հա-
րիսանէսինէ իշթիւրաք իյլէմէտի , վէ մուհարէպէլէր , վէ ուզաղլա-
րա սէֆէրլէր իթմէքլիք արզուլարընտան մէմնուն գալմատը իսէ տէ ,
պունունլա պէրապէր , էմրի պասիլէթէ , եախօա , տահա տօլրու-
սու , տօթլուղա ըրանէթէն , սիւքիւթ իթտի , վէ իմբէրաթօր ,
տօթունուն էֆքեարընա լաւըզլա վագըֆ օլտուղու ճիհէթլէ ,
անըն իսթիւարը սիւքիւթ իյլէմէսինտէն մէմնուն օլտու , վէ տէր-
հալ , քէնտիսինէ , ֆէրիգ ժէնէրալ բանէսի իթա իյլէտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ , էկէր իսթէսէ իտի , վէ էկէր , վանտէ պէլ-
տէսինին ասքէրլէրի միւանընտա մուհարէպէ իտէճէք եէրաէ , վագ-
թիլլէ հիւքիւմէթի ճիւմհուրիէնէ խըղմէթ իթմիշ օլա իտի , իմբէ-
րաթօր , հէր հալտէ , քէնտիսինի , ժաւրտան , Օթրօ , վէ Պէրնստօ-
թա թէրճիհ իտէրէք , մարէշալլըգ ըրլթպէսիլլէ թալթիֆ իտէր ի-
տի , չիւնքի անլէր , պրիւմէր անընը 18 ինտէ վագը օլան իմբէրա-
թօրուն տարպէյի հիւքիւմէթինէ ճիտտէն մուխալիֆէթ իթմիշ ի-
տիլէր :

Անճագ , Մ. տը Սէրտէօյլ , ասքէրիճէ մէսլէք վէ վաղիւնէթինին
սօն տէրէճէսի աիմէք օլան մարէշալ ըրլթպէսինտէն հէր Նէ գատար
մահրում պուլունմագտա իտի իսէ տէ , իմբէրաթօրուն էն մահրէմ
տօթլարընտան պիրի օլմասընտան տօլանը քէսպի ֆախը իտէպի-
լիւ , վէ իմբէրաթօր , մարէշալլարընը , թէքլիֆիղիլլէ տանըզատեմ
թէսմիւնէ իթտիկի կիպի , Մ. տը Սէրտէօյլիւ օ իսիմլէ թէսմիւնէ իթ-
մէտօր իտի իսէ տէ , անը տա , ազիզիմ Սէրտէօյլ սէօզլէրիլլէ թէսմիւնէ
իթմէքտէ իտի :

Իշթէ , պալէյատէքի մուխթասար մալիւմաթտան , իմբէրաթօր ի-

լէ չօգ տէ՛ֆա միւշարիլէյհին խոստուսի սըրքիթապէթի խըտմէթի-
նի իյֆա իտէն ժէնէրալ արասընտա մուհիմմ պիր տօսթլուգ մէվճուս
օլմուշ օլտուղու բանա անլաշըլըր :

Իմբէրաթօրը միւշարիլէյհ, զանէթ ատալէթբէրվէր օլմասըյ-
լա պէրապէր, պազէն էօյլէ էֆքեար իգհար իյլէր իտիքի, պու-
էֆքեարըյլա պիր ազաճըգ հագգսըզլըգ վէ քէյֆի մաէշա հարէ-
քէթ վէ մուամէլէ իթմիշ օլուր իտի :

1810 աա, նասըլսա, պիր սապահ, Մ. տը Սէրտէօյլին օթուղ
եաշընտա օլտուղու հալտէ, հէնուղ պէքեար պուլունմասը, իմբէ-
թօրուն զիհնինի ճէլպ իթտի :

Իմտի, զաթէն միւշարիլէյհին թապիեաթը, մանէթինի, վէ
քէնտիսինին խըտմէթինտէ պուլունանլարը, էվլէնտիրմէք իսթէմէք,
խանէ սահիպի դըլմագ, վէ մէսուս իյլէմէք օլմասըյլա, Պէրթիէեի,
Լանը, Միւրաեը, Ժիւնօեու վէ տահա բէք չօգլարընը էվլէնտիրմիշ
օլտուղու կիպի, Մ. տը Սէրտէօյլի տաթի էվլէնտիրմէք իսթէտի :

Իմբէրաթօր, պու թասալվուր ֆիքրինտէ հասըլ օլուր օլմապ,
Մ. տը Սէրտէօյլի չազըրթտը, Միւմաիլէյհ, իմբէրաթօրուն խու-
սուսի տայիրէսինէ կիրտիկի զէման, միւշարիլէյհ, իքի էլլէրինի
սըրթընտա գալուշտուրմուշ, վէ պիւեիւք պիւեիւք միւշահազաթ
տէրեասընա միւսթաղրադ օլմուշ օլարադ, իրի ատըմլար իլէ տօ-
լաշմագտա իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Հաշմէթլու էֆէնտիմ, պէնի մի իսթէմիշ-
սինիլ :

Իմբէրաթօր . — (Պէլքի, քէնտի եալէրը հարպընա պէքլէտիկի սը-
րատա, ուզագ պիր մահէլտէ սէֆէր իճրասընը խաեալ իտէրէք.)
վայ, սիզմիսինիլ, ազիզիմ Սէրտէօյլ :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Էվլէթ, էֆէնտիմ, աճապա էֆէնտիմի բա-
հաթսըզմը իտիեթօրում :

Իմբէրաթօր . — Խայր, Սէրտէօյլ, պիւաքիս պէն սիզէ պէքլէթօր-
տում, վէ սիղի տիւշիւնիւեթօրում :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Նի՞չին :

Իմբէրաթօր . — Սէրտէօյլ, սիզ պէքեարմըսընըգ :

Տիւգ, պու սիւալի իշիտինճէ, իմբէրաթօրուն, քեաֆֆէյի
զապիթլէրինի էվլէնտիրմէկի առէթ իթմիշ օլտուղունու պիւտիկի
ճիհէթլէ, գաշարը չաթըլտը, վէ պարիտ պիր սէտա իլէ,

— Էվլէթ, էֆէնտիմ, պէքեարմ, տէյի ճէվապ վիրտի :

Խմբերարար . - Էյլէ իսէ , սիգի էվլէնտիրմէ.բլիկի տիւշիւնիւեօրում :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - (Տահա զիւտէ , սուրաթընը էքշիթմէ.բլիք թարգընտա թէպէսսիւմ իտէրէք.) Պէնի էվլէնտիրմէք մի :

Խմբերարար . - (Սըրքեաթիպիւնին թէպէսսիւմիւնիւ կէօրմիւշիքէն , կէօրմէմէզլիկէ կէլէրէք.) Էվլէթ , սիգի էվլէնտիրմէկի տիւշիւնիւեօրում :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - Ֆադաթ , էֆէնտիւմ . .

Խմբերարար . - (Սըգըլմադտա օլմասընըն մուդատտէմէսի օլմադիւզրէ , ճիւզիճէ սապըրսըզլըդ հարէքէթի իպրազ իտէրէք.) Հէնուզ էվլէնէճէք չաղտա տէյիլիսիւնիլ :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - Պէնիմ իչին էվլէնէճէք չաղ հէնուզ վասըլ օլմամըշ տըր տիմէեօրում , ֆադաթ , լաղըմ տըր քի . .

Խմբերարար . - Պու կիպի սէօզլէրին մանէասը նէ տիր :

Միւշարիլէյհ , պու իֆատէսիւնի , հէման սէրթ պիր սէտա իլէ իրատ իտիպ , գարթալ գուշունա մախուու օլան նաղարը տիգդաթընը տախի ժէնէրալա աթֆի իյլէտի :

Ժէնէրալը միւմաիլէյհ , սայիրլէր կիպի , ինսանի զաաֆէթէ թապի օլարադ , իմբէրաթօրու , պիր ալէամէթի ֆէվգէլատէ մադամընտա աատ իթմէքտէ , վէանէ , ատէթա ճէնապը Հադգա միւսապի սուրէթտէ հիւրմէթ վէ ըիսեթի իյլէմէքտէ իտի :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - Լաքին , հաշմէթլու էֆէնտիւմ , էվլէնմէք իչին լաղըմ տըր քի . .

Խմբերարար . - (Թահգիւրամիւզ պիր սէտա իլէ.) Էվլէնմէք իչին գաւըրեը սէվմէք լաղըմ տըր , տէյիլ մի :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - Հայ հայ :

Խմբերարար . - Մուհապպէթ , էվլէնտիքտէն սօնրա կէլիր . պէն , էվլէնմէզտէն էվլէլ եէկտիկէրինի թանըմըշ օլմանան զէվճ ու զէվճէտէն տահա զիւտէ մութլուլու ֆամիլէալար կէօրմէմիշ , վէ թէսատիւֆ իթմէմիշիւմ տիր :

Մ. տր Սէրտէօյլ . - (Սըգըլ թէսլիմիյեթլէ.) Բէք իյի , էֆէնտիւմ , հիշ օլմադսա , պանա թախսիս իթմէք իսթէտիկիւնիլ գատընըն իսմիւնի պիլտիրինիլ :

Խմբերարար . - (Թէպէսսիւմէ.) Մատմուաղէլ տըլ Լօսթանժտան խօշլանմա զմըսընըլ :

Խմբէրաթօրուն զիքը իյլէտիկի պու գըլ , հադգըլա , սէրայըն

էն միւրեմմէլ գըզը , վէ ֆրանսանըն էն զէնկին ֆաւիլըսաընա մէն սուպէ աստ օլունուր իսի :

Մ. տը Սէրուօյլ . - (Կիզլէմէկէ չալըշմուտըզը նէվիմա տէհչէթ իլէ.) Մատմուազէլ տը Լօսթանժ մը :

Իմբէրաթ . - (Տիւղ տը Սէրուօյլիւն՝ օլ կէնճ գըզըն իսմինի իշիթտիկինտէ , իճրա իյլէտիկի տէհչէթ հարէքէթինի , թէաճճիւպ հարէքէթի մագամընտա թուլթարաղ.) Էվլէթ , մատմուազէլ տը Լօսթանժ , վէ պու թասավլուրումու իշիթտիկինիզ հալտէ , իսթէրէնիզ , հալէա սիզի , ինսանլարըն էն մէսուտու վէ էն պաթիթի-եարը գըլմագ իսթէմէեօրում տէյի զանն իտին :

Մ. տը Սէրուօյլ . - (Հէեհէճանընտան նաշի սէսի ալթիւսթ օլմուշ օլարագ.) Ֆադաթ , էֆէնտիմ . . .

Ժէնէրալը միւմաիլէյհ , հիւքմուտընըն արզուսու , քէնտիսի իւչին նէվիմա պիր էմը օլտուզունու զաթէն պիլտիկի կիպի , իմբէրաթօրուն միւրատընա եախօտ քէյֆինէ մուսալիֆէթ իթմէքլիկին մալի գաչա օլտուզունու տա պէլքի եիւզ տէֆա կէօրմիւշ իտի :

Իմբէրաթ . - (Հաֆիֆճէ ումուզլարընը չէքիպ , պիրտէն պիրէ Ժէնէրալըն լազըրտընըն քէսէրէք.) Ֆադաթ , նէ տիմէք իսթէեօրսունուզ . . . Էր եա կիճ սիզի բէրիշան իտէճէք պիր իզտիվաճ մը թէքլիֆ իթտիկիմտէն տօլաեը շիքեաեթ իտիեօրսունուզ , էկէրչի էօյլէ իսէ , մատէմքի պու իզտիվաճըն իճրաար լազըմտըր , սիզի սէֆիլ վէ բէրիշան իթմէմէք իչին , իզթիզա իտէն թէշէպպիւսաթը իյֆա իթմէկէ հազըրըմ :

Մ. տը Սէրուօյլ . - Էֆէնտիմ , պէն , պու իզտիվաճ , հագգըմտա մուզիըր տիր տիմէեօրում :

Իմբէրաթ . - (Սապըրսըզլըզլա.) Տիմէք , օ գատընտան տօլաեը շիքեաեթ իտիեօրսունուզ : Պու հալտէ , նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում , եախօտ , տահա տօղըուսու , սիզ օ գատընա ասլա պագմամըշտընը տըր : Լագըրտը պէյնիմիզտէ եա , սէօյլէեին պագալըմ , մէզպուրէ հագգընտաքի շիքեաեթինիզ նէտէն իպարէթ տիր :

Մ. տը Սէրուօյլ . - Լաքին , էֆէնտիմ , հիւչ պիր շիքեաեթիմ եօզ տուր :

Իմբէրաթ . - Կէնճ , թազէ վէ ճալիպ պիր գըզ օլուպ , քէնտիսի սիլէ իւլֆէթ իտէնլէրին թէհայեիւրիւնիւ մուճիպ օլմագտա տըր , Կիւզէլիկինէ կէլինճէ , պունուն թաֆսիլաթընա կիրիշմէմ , էն միւս

քէմմէլ տէյի թանըլմըչ օլան գըղլար վէ գատընլարա նիւմունէ օւլաճագ տէրէճէտէ ճէմալի պուլունտուղունու անլամամագ իչին, եա ուղաղը կէօրմէմէքլիկինիզ, եախօտ, քէօր օլմագըղընըլ լաղըմ տըր :

Մ. տըր Սէրտէօյլ . - Էֆէնտիմ, մատմուլաղէլ տը Լօսթանժըն՝ բէք մէլ.քէմմէլ պիր գըղ օլտուղունա իոքետթ օլմուշում տուը, ֆագաթ . . .

Եֆէնտիմը միւմալիէյի, իմբէրաթօրուն սայքի ճէպպարճա վուգու պուլան իսրարը սէպէպլիլէ զանէթ միւշքիւլ պիր վաղիեթտէ պուլունմագտա, եախօտ, թապիրի ախէրլէ, զահրիէն սաքին օլան պու միւղաքէրէեթ տէվամ իթմէք իւղրէ, գան թէրլէրէ պաթմագտա իտի :

Իմբէրաթօր . - (Սըրքետիպինին էսրարընա վագըֆ օլամատըղընտան, ճիտտէն սապըր թիւքէնմէեթ պաչլաեարագ .) Հալէա ֆագաթլարըն սօնու կէլմէտի՞ մի :

Մ. տըր Սէրտէօյլ . - (Թէքրար ճէվապա աղաղէ.) Էֆէնտիմ . . .

Իմբէրաթօր . - (Սէսինտէ պիր սէրթլիք հիսս օլունարագ.) Լաքին, մատմուլաղէլ տը Լօսթանժըն ախլէագը հագգընտա պիր տիեճէկինիզ վար իսէ, անը տա պանա սէօյլէեթպլիլիսինիզ :

Մ. տըր Սէրտէօյլ . - Էֆէնտիմ, մատմուլաղէլին ախլէագը հագգընտա սէօղ սէօյլէմէքտէն Սլլահ պէնի հըֆը կլիսին :

Իմբէրաթօր . - Ֆամիլետասը հագգընտա պիր տիեճէկինիզ վաթ մը տըր :

Մ. տըր Սէրտէօյլ . - Խայը, Էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . - Վագթիլիլէ ըիվաեթթ օլունտուղու վէճհ իւղրէ, պու կէնճ գըղըն ասալէթինի բէք միւլքէմմէլ պուլմաեօրմուսունուլ վագաա պէն, էսկի զէմանըն պու կիպի պաթըլ էֆքետարընա պիւեիւք էհէմիլիեթ վիրմէմ իսէ տէ, պունունլա պէրապէր, զանն իտէրիմքի, Լօսթանժ խանէտանընա մէսուպէ պիր գատըն, Սէրտէօյլ խանէտանընտան պուլունան պիր քիմնէ իլէ միւսավի սուրէթտէ եիւրիւեթպլիլի, Շու գատար քի, էկէրչի ֆիքրինիզի իշլալ իտէն խուսուս պու իսէ, զաթէն մարքիզ օլան մատմուլաղէլ տը Լօսթանժա, իւք ֆըրսաթտա տիւշէսլիք բաեեթի վիրէճէկիմի վատ իտէրիմ :

Իմբէրաթօրուն, հէր քէս հագգընտա իպրազ իթմէք իսթէմէ. եէճէկի պէօյլէ պիր լութֆու գապուլ իթտիրմէք խուսուսունտա

վագը օլան իսրարընտան , Մ. տը Սէրտէօյլ , ճիտտէն տիւչարը էն-տիչէ օլմանտա պաշլաեարագ ,

— Էֆէնտիմ , թէրէտտիւտիւմէ սէպէպ , պու տա տէյիլ տիր : Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզ բէք ալէա պիլիրսինիզքի , վագթը կէչմիշ օ կիպի պաթըլ էֆքեարա , սիզին գատար տախի էհէմմիեէթ վիրմէմ , վէ էհէմմիեէթ վիրմէտիկիմին , շիւպհէաէն արի օլան իսպաթլարընը տախի չօգ տէֆա կէօսթէրմիշիմ տիր , տէտի :

Իմրէրաթօր . — Էօյլէ օլտուղունու պէն տէ թաստիգ իտէրիմ , ֆագաթ , իշպու թէքլիֆիմէ օլան ճիտտի իթիրագընըլ նէ տիր : Սիզին եէրինիզտէ , տիկէր բէք չօգ քիմէլէր օլտալար , պու թէքլիֆիմի մաէլմէմնունիյեէ գապուլ իտէր իտիլէր :

Իմրէրաթօր , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , պիչարէ տօսթունուն գարչըսընտա մըղրագ կիպի տուրտու , գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինտէ գալուշտուրտու , վէ միւմաիլէյհին ֆիրըրինտէքի կիզլի թասապլուրլարը օգումագ իսթէրճէսինէ , գարթալ կիպի պագըլընը իւզէրինէ աթֆ իյլէտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ , իմրէրաթօրա ճէվապ վիրմէտիկինտէն , միւչարիլէյհ իմրէրաթօր , սապըրսըղըլը կէօսթէրտի , վէ դըմըլտանմագըղըն տուրմագտա օլտուղու մահէլլի , միւրատընտա մուսիրը օլտուղունա տէլալէթ օլմագ իւզլրէ , աւլա թէրք իթմէեիպ , շու եօլտա քէլամընա տէվամ իյլէտի :

— Տիմէք օլուրքի , սիզ , էմրի իզտիվաճա գարչըսընըլ :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Էվվէթ , էֆէնտիմ , պիր աղ գարչընէմ :

Իմրէրաթօր . — Լաքին պու չօճուղճա իտտաա տըր : Նամուսըլու վէ քիպար ժլան զաթ , էվլէնմէլի տիր : Սէրտէօյլ , նէ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօրմուսունուզ . իմտի , թէճրիւպէմէ իթիմաա իտէրէք , տայիրէյի իզտիվաճա տախիլ օլուն :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Էֆէնտիմ , պու պապտէքի իթիրագըմ , սալթ պունտան տօլաեը տէյիլ տիր :

Իմրէրաթօր . — Տահա նէ իթիրագընըլ վար տըր :

Մ. տը Սէրտէօյլ . — Պիլա էպպապը մուճիպէ , էմրի իզտիվաճ հագգընտա պիւսիւք պիր ատէմը թէվէճճիւհիւմ օլտուղու կիպի , մատմուազէլ տը Լօսթանթ հագգընտա տախի օ եօլտա պիր ատէմը թէվէճճիւհիւմ վար տըր : Իմրէրաթօրում , սիզէ աչըգտան աչըղա արզ իտէեիմ , արզուի հաշմէթմէապլէրինիզէ իթաաթ իտէմէմէքլիկիմին մալի , պէնտէնիզէ նէ գատար չօղա տախի օլա , թէքլիֆ պուս :

եռերտուղունուղ իզտիվածն միւմքինսիզ օլտուղունու իգրար ու ի-
թիրաֆէ մէճպուրում:

Իմբէրաթօր, միւմքինսիզ քէլիմէսինի իշիտինճէ, այնպէյմ օլ-
տու, չիւնքի հիւքիւմէթի միւսթագիլէեէ այլըմըջ օլան, վէ քեաֆ-
ֆէյի արզուլարը, էվամիր գապիլինտէն պուլունան պու զաթ, օլ
անէ տէկին, քէնտի միւրատը գարչըսընտա մէվանիի ճիտտիէեէ
թէսատիւֆ իթմէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պունտան պէօյլէ Ֆրան-
սըզլարըն լուղաթ քիթապընտան, սիւսթինսիզ քէլիմէսինին չըգարըլ-
մասը լաղըմ կէլէճէկինի տէրմիեան իթմիշ իտի:

Իմտի, միւշարիլէյհ, Մ. տը Սէրտէօյլին սէօզիւնիւ իշիթմէմիշ
եախօտ լաեղըլլաճանլամամըշ կիպի,

— Միւմքինսիզ մի, տէյի թէքրար իթտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ. — Իվվէթ, էֆէնտիմ, միւմքինսիզ:

Իմբէրարօր. — Պունունլաճպէրապէր, պու իզտիվաճ պէհէմէհալ
իճրա օլունմալը տըր: Դըղըն բէտէրի Մ. տը Լօսթանժ պու իզտիվա-
ճը շէտիտէն արզու իտիեօր, վէ պէն իսէ, նէվիմա տիվանէլիք օլան
պու ինատըրըղընըղ քէշֆ իթմէեէրէք, շախսէն վէ ճիտտէն օ-
նա սէօզ վիրտիմ, վէ լագըրտը պէյնիմիզտէ, սէօզիւմիւ կէրի ա-
լամամ: Օ զաթը կիւճէնտիրմէմէկէ, վէ անը քէնտի ֆըրգամա րապթ
իյլէեէրէք, թասալվուրլարընտան իսթիֆատէ իթմէկէ մէճպուրում,

Պոստոնլա պիսապի պոս իզտիվաճ պիստիսիսի իճրա օլունմալը տըր
քէլիմէլէրինի Մ. տը Սէրտէօյլ իշիտինճէ, իամընըն գարարընը ի-
շիթմիշ կիպի միւթէէսսիր օլտու, վէ այնի վագըլթտա, իմբէրաթօրա
հիշ պիր ճէվապ վիրմէրիկէ ճէսարէթ իտէմէտի:

Նաբօլէօն, սըրքեաթիպինին օլ էսնատէ սիւքիւթ իւղըն տուր-
տուղունու կէօրիւնճէ, անըն պաթըլ էֆքեարընա վէ մուխալիֆէթի
վագըլասընա զալէպէ իթմիշ օլտուղունու վանն իտէրէք,

— Նիհաեթ, Սէրտէօյլ, մէմուլ իտէրիմքի, ումմատըղընը
պիր ղէմանտա վագը օլան թէքիֆիմ, մաթլուպ օլան թէէսսիրի
հասըլ իթմիշ տիր, ֆագաթ, պէնիմ կիպի, սիզտէ պիլիսինիզքի,
կիճէլէր կէպէ տիր տէյի պիր աթիգ տարպը մէսէլ վար տըր: Իմտի,
կիտին, վէ եիկիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա իյիճէ տիւշիւնիւն:
Մուախսարէն, կէլիպ պէնի պուլուն քի, սիզի, չօղլարըն հասէտի-
նի մուճիպ օլաճագ սուրէթտէ պախթիեար գըլաեըմ:

Մ. տը Սէրտէօյլ. — Լաքին, էֆէնտիմ, սիւլիքի քիշիեի պէտ-
պախթ գըլաճագսընըլ:

Խմբերաբօր . - (Բիւր հիտաւթլէ.) Իքի քիշիեի պէտպանիսթ մը զը-
լաճաղըմ : Սիզ, տիվանէմիսինիզ, եօգսա , լաթիֆէ մի իտիեօրսու-
նէւզ , Բէք էյի պիլիրիմ քի , մատմուաղէլ տը Լօսթանժ սիզի զիեա .
իլլէ սէվէր , վէ սիզինլէ էվլէնմէքլէ մէսուտ օլաճագ տըր :

Իմբէրաթօր , պու սէօզլէրտէն սօնրա , պիրտէն պիրէ սըրթընը
տօսթունա չէվիրտի , վէ աթընա պինիպ , պիւեիւք պիր կէչիտ իճ-
քա իթմէք իւզրէ , օրատան տիշարը չըգտը :

Մ . տը Սէրտէյլ տախի մէյեուս վէ մահզուն հալտէ , Թիւիլը-
րի սէրաեընտան հարէքէթ իթտի :

3

ՎԵՐԹՈՒԱՐ ՍՕԳԱՂԸՆՏԱ ՔԵԱԹԻՆ ՔԻԻՋԻԻՔ ՊԻՐ ԽԱՆԵՏԷ
ՃԷՐԷԵԱՆ ԻՏԷՆ ԱՀՎԱԼ

Նաբօլէօն իլէ Մ . տը Սէրտէյլին՝ Թիւիլըրի սէրաեընտա միւթ .
Թէֆիգ օլմատըղլարը սըրատա , մէզքիւր սօգագտա քեային պիր
քիւչիւք խանէտէ ճէրէեան իտէն ահվալի տախի զիլլտէ տէրճ ու
պէեան իլլէրիզ :

1810 սէնէսինտէ , Վիգթուար սօգաղընտա , քիւչիւք վէ ճալիպ
պիր խանէ պուլունմագտա օլուպ , պու խանէ , սըգը սըգըեա գա-
բալը , խալի վէ էսրարի օլմաղլա պէրապէր , Թէզեինաթ վէ մէֆ-
րուշաթընըն միւքէմմէլ օլմասընա պագըլլըր իսէ , սահիպլինին սէր-
վէթի անլալըլտըղը կիպի , տահա զիեատէ քէօչկ թապիրինէ լաեըգ
պուլունան իշպու խանէնին , սահիպի իչին իգամէթկեահը միւմթագ
օլտուղու տա տէրք ու Ֆէհմ իտիլմէքտէ իտի :

Խանէյի մէզքիւր , Նաբօլէօնուն՝ իթալիատան ալտէթինտէն
սօնրա սաքին օլմուշ օլտուղու խանէեէ եագըն պուլունմագտա ի-
տի : Պիլմիւնասիպէ , շուրաեը պէեան իտէրիզքի , օլ վագըթ Նա-
բօլէօն , կէնճ պիր ժէնէրալ օլուպ , Փագաթ , Արդօլ , Մարէնիօ , վէ
սայիր մահէլլէրտէ գազանտըղը Փիթուհաթլարըն թաղէ վէ շէրէֆի

մուծիպ տէֆնէ եարրադլարըյլա անլը թէղեին խտլմիշ օլուպ , օլ վազթըն Տիրէքթուար թապիր օլունան ֆրանսըղ հիւքիւմէթի , Դամբօ-ֆօրմիօ մուահէտէյի միւֆիտէսի միւլլիֆինին , շայեանը թազտիր վէ թահահին ֆիւթուհաթլարընա միւքեաֆաթ օլմագ իւզըէ , միւշարիլէյհի , հիւքիւմէթի ճիւմհուրիտէնին մասրաֆըյլա , Վիգթոռար եանի ֆիւթուհաթ նամիլլէ մասրուֆ մէզքիւր սօգադտա վազը խանէյի մէզպուրտէ իգամէթ իթտիրմէքլիկի թէնսիպ իլլէմիշ իտի :

Իշթէ , Վիգթուար սօգադընտա , վազթիլլէ նաբօլէօնուն իգամէթ իթմիշ օլտուղու պինա գուրպինտէ քիային օլ խանէ , նաղըլ պիւեիւեէն շօճուգլար կիպի օլուպ , իքի պաղչէ արասընտա , եախօտ տահա տօղրուսու , իքի չիչէքլիք արասընտա պուլունմագտա , վէ օլ թարիխտէ , Բարխատէ նատիրաթտէն օլարագ , ֆիւքիւեէ թարղընտա , վէ եիւքսէքտէն ճէրէեան խտէր սուրէթտէ , վէ քիւչիւք ըրմագլար մագամընտա ազար սուլար , մէզքիւր պաղչէլէրի սուլամագտա օլտուղու կիպի , պաղչէլէրին լիմօնլուզու տախի բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ վէ սանայիճէ թէրթիպ վէ թէղեին խտլմիշ իտի : Պու կիւզէլ պինանըն միւշթէմիլթընտան օլմագ իւզըէ , արապալըլ վէ ախըրը պուլունմագտա իտի : Սօգաղա նաղըր օլան տարապա դարուսունուն գանատլարը , օյմա իլէ իլլէնմիշ , վէ բարըլագ եալտըղ իլէ թէղեին օլունմուշ , վէ իւզէրինտէ խանէտան նիշանը հէքք խտլմիշ օլուպ , իշպու գարու աշըլտըղընտա , էն կէնիշ աւրապալար պիլէ պունտան բահաթճա կէչէպիլիր իտի : Եանտա պուլունան , վէ տիկէրի դատար միւզէյեէն օլմահան պիր քիւչիւք գաբու տախի , բիեատէ կէլլէնլէրէ մախսուս իտի : Վէլհասըլ , խանէյի մէզքիւր , զահէթ պիլիմիլ վէ կիւզէլ օլուպ , պու խանէ , եալընըզ բրէնսլէրէ լաեւզ օլան խարիճի բաշըլագ կէօսթէրիչի , վէ սանաիյի միլմարիւնէսի վէլլէվ օլմասա , եինէ , էն զիեատէ բէֆահ ու իսթիւրահաթլա եաշամահա ալըշմըշ օլան պիր քիմնէնին իճթիեահաթը մաթլուպէսինի խօշուտ իթմէքլիկէ էլվէրիչի պուլունմագտա իտի : Պու էվի կէօրէն , վէ տէրունինի տօլաշան , անը , զահէթ զէնկին պիր վաչիտէնին , քէնտիսինին սէվկիւլիւ վէ միւսրիֆ պիր էվլատը իչին ինչա իթտիրմիշ օլտուղու , եախօտ , մէճնսէնճասընա խալգայի սէվտատան թութուլմուշ օլան պիր աշըղըն , իւք տէֆա կէօրիւլտիւկիւնտէ , հէր ճիհէթլէ եիւզիւնէ պագանըն գալպինի միւթէէսսիր գըլմագլըղա լաեւզ օլան պիր դատըն իչին ինչա վէ թէֆ :

րիչ իթտիրիւմիչ օլտուղու զանն օլունուր խտի : Աչգ ու սէվտա վէ մուհապպէթի մատէրանէ տէնիլէն տուլլուլարըն , էքիլ օլտուղ լարը սահիհ օլտուգճա , իքիսի հագգընտա տախի այնի էֆքեար ու իհթիմամաթըն , այնի նէզարէթ վէ նէզաքէթին իյֆասը լազըմէտէն պուլունտուղու տէրքեար արը :

Լաքին հէրնէ օլսա , վէ պու խանէտէ իգամէթ իտէն խալգըն նէ տէրէճէ սաատէթ իչինտէ եաշամագտա օլտուղու զանն իտիլսէ , շուրասը սահիհ տիրքի , էկէրչի պաղչէլէր՝ պագըլըպ գայրըլմասա , չիչէքլէր թէպտիլ օլունմուսա , վէ արա սըրա աչըլան դանաալարըն արգասընտաքի բէնչիրէլէրին՝ գատիֆէտէն , աթլաստան , մուսլինտէն եախօտ շալտան բէրտէլէրի գըմըլտանմասա , օլ Ատէն պաղչէսի տինմէկէ շայէսթէ պուլունան պինայը տիլքիւշանըն՝ պալէատէ զիքը իթտիկիմիլ իւզըն , եէկնազարտա պիւսպիւթիւն խալի օլտուղու զանն օլունմասը թապիլի խտի :

Պու գատար կիւզէլ պիր պինանըն , խանէտան նիշանէսինի համիլ օլան դաբուսունտան նէ իչէրի կիրմէք վէ նէ տիշարը չըգմագ իչին , կէրչի հիւ պիր աբապա կէչմէմէքտէ օլուպ , պու ճիւմէ իլէ , եալընըլլըր սէվէն , վէ ալէմին դարղաշալըպ վէ ղայլէլէրինտէն ուզագ օլարապ եաշամագ իսթէեէն պաղը քիմնէլէր , խանէյի մէզքիւրտէ իգամէթ իթմէքտէ իտիլէր : Շէօյլէքի , հէր կիւն , հէման մուայեէն սաաթլարտա , էբէյիճէ եաշը վէ թապը ու հէյեթի վագարը պիր գատընըն՝ քիւչիւք գաբուտան տիշարը չըգտըրը կէօրիւլիւր իտի : Պազըլարը , պու գատընտան մալիւմաթ ալմագ նիեէթիլլէ , քէնտիսինէ պիր թագըմ՝ սիւալլէր արզ իթտիքլէրինտէ , մէզպուրէ ճէվապ վիրմէզ իտի : Շիւպհէսիլ պու գարը , եա աշճը , եախօտ շամաշըրճը օլուպ , հէր սապահ , մէէքիւլաթ սաթըն ալմագ իւզըն տիշարը չըգմագտա խտի :

Պազէն տախի , քիւչիւք դաբունուն չէրչիվէրինտէ , թագրիպաէ չի եաշընտա պիր ատէմ՝ կէօրիւլիւպ , պունուն եիւզիւնտէն , նամուսլու վէ քեամիլ պիր քիմնէ օլտուղու անլաշըլմագտա խտի : Պու ատէմ ուզուն պօյլու , վէ իրի պէտէնլի օլուպ , զիքը իթտիկիմիլ գարը միսիլլու , քէնտիսինի իսթիճվապ խտէնլէրէ ճէվապ վիրմէզ խտի : Գօմշուլար , պու ատէմի տէ , էվին պաղչէպանը զանն իթմէքտէ իտիլէր :

Խանէնին պագի էշեասընա կէլինճէ , ախըրլարտա աթ , վէ առապալըլ լարտա արապա պուլունմաեըպ , եալընըպ պիր թէրնէօվ

քէօրէնի, պէսպէլլի պէքճի մագամլնտա ախըրլարտա սագլանըլ-տըղը կիպի, նատիր ճինսլէրտէն միւրէթթէպ օլարագ պիր չօգ կիւ-վէրճին վէ էօրաէքլէր վէ սայիրէ տախի արապսլըղլարտա պուլուն-մագտա իտի:

Իշթէ, էհլի մերագըն, էվվէլ պէ էվվէլ պու խանէտէ կէօրտիւ-կիւ շէյլէր վէ ատէմլէր, պունլարտան իպարէթ օլուպ, հալպուքի պունլարըն, էհլի մերագը խօշնուտ իտէճէք, վէ պիր թագըմ լա-փագանլարըն տիլլէրինէ սերմանէ թէտարիք իյլէնէճէք, վէ մահէլ-լէ իշինտէ հավատիսաթ չըգարաճագ շէյլէրտէն օլմատըղըն, պի-ղիմլէ պէրապէր օղուեանլարըմըղըն տախի գապուլ վէ թէսլիմ ի-տէճէքլէրի տէրքետար տըր:

Էսրարի պիր հալ, եախօտ խալլըն նազարընտա էսրարի զանն օլունան հէր շէյ, հէր նէ օլուր իսէ օլտուն, չօգլարըն նազարը տիգ-գաթընը ճէլպ իթմէք իսթիտատընը հայիզ օլուպ, պինապէրին ազ վագըրթտա, վիգթուար սօգաղընտա պուլունան վէ մէզքիւր քիւ-չիւք խանէնէ գօնչու օլան պիր թագըմ էհլի մերագ, էվվէլ էմիր-տէ, եալընըզ զաննիեաթ վէ թախմինաթտա պուլունմագլա իքթի-փա իտէրլէրքէն, մուախխարէն, ֆէվգէլատէ մերագլարընը թահ-րիք իտէն էսրարա վագըֆ օլմազ իւղրէ պիր տուզագ թէրթիպ իթ-տիլէր, Հաթթա, պու մուամմանըն մանէասընա վագըֆ օլմագ ի-չին, պիրիպիրլէրինէ ումուզ վիրէրէք, վէ սայիր թէտպիրլէր իճրա իյլէնէրէք, պինանըն տէրունը ահվալինի կէօրմէքլիկէ սայ, վէ իշպու միւնասիպէթսիզ թէհարրիեաթա միթէճասըր օլանլարըն ճիւմլէսի, այնի նէթիճէնի իսթիհալ իյլէտիլէր:

Շէօյլէքի, ինսանի պիր մախլուգ օլմասը հագգընտա շիւպհէ օլունաճագ տէրէճէտէ կիւզէլ օլան պիր կէնճ գըզ, եախօտ պիր կէնճ գատըն, հէր քէսին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իյլէմիշ օլան պու պինատա իգամէթ իթմէքտէ օլուպ, մէզպուրէ, անճագ 18 եաշընտա վար իտի:

Վիգթուար մահէլլէսինտէ տէվէրան իտէն թէվաթուրլարա պի-նաէն, օլ գատընըն կիւզէլլիկինի նազչու թարիֆ իյլէմէք, էֆքետա-րը աճիզանէմիղճէ, մէզպուրէնէ հագարէթ իթմէք տիմէք օլաճա-ղընտան, եալընըզ շու գատարը սէօյլէմէքլէ իքթիֆա իյլէրիզքի, էհլի մերագ, պու գըզ եախօտ գատընը մէլէք թէսմիսէ իթտիքլէ-րինտէ, եանըլմամագտա իտիլէր:

Պու կէնճ մախլուգ ուն, էօյլէ պիր կիւզէլ շէքէրլամէ գութուսու

կիպի մահէլլտէ մահպուս օլմասը, վէ քիմսէ իլէ իւլֆէթ վէ մու-
խապէրէսի պուլունմամասը, եէնիտէն պիր թագըմ մուզիրը տիլլէ-
րէ տասիթան օլուպ, չէօյլէքի, եա գըսգանն պիր զէվճին գըս-
գաննըլը, եախօտ զալիմ պիր բէտէրին, մէզպուրէեի, արզու իյ-
լէտիկի պիր իզտիվանտան կէրի տուրտուրմագ իշին, օլ կիւզէլ մահ-
պուսէնին խալի պիր մահէլլտէ պրագըլմը իտուկի, շունուն պու-
նուն աղզընտան իշիաիլմէքտէ իտի:

Հէր նէ գատար, պէյն էլ խալգ բէք չօգ ըիվանէթլէր տէվէ-
րան իթմէքտէ, վէ էնվայի խաեալաթա զահիպ օլունմագտա իտի
իսէ տէ, պունունլա պէրապէր, խալգըն պիւթիւն զաննիեաթը պի
ասլ ու էսաս օլմաղլէ, օգուեանլարըմըլա պիրլիքտէ, տէրունը խա-
նէեէ կիրմէքլիկի, վէ կէնն գատընըն խալվէթ օտասընտա պուլուշ-
մագըլըը թէնսիպ իյլէրիզ:

Սապահըն ալաֆրանկա սաաթ օնու իտի, վէ թամ պու վա-
գըթտա, իմբէրաթօր, ամիրճէսինէ վուգու պուլան միւզաքէրէեէ
խիթամ վիրմէք մագսէտիյլէ, սըրթընը, տօթու խալխի պուլու-
նան տիւգ տը Սէրտէօյլէ չէվիրմիշ իտի:

Գատընլարըն տարաթ վէ սալթանաթը էվճի պալէասընա վասըլ
օլմուշ օլտուղու ըիվանէթ օլունտուղու շու զէմանտա պիլէ, էն զիեա-
տէ տիգգաթ վէ իթինա թալէպինտէ օլան պիր Բարիսլի գըզ եա-
խօտ գատընըն, հալէա խօշնուտիեէթ վէ մահզուգիեէթինի մու-
ճիպ օլանագ սուրէթտէ պուլունան մէզքիւր տիլրիւպա խալվէթ-
խանէտէ, իքի գատըն օթսըմուշ օլուպ, զանն իտէրսին քի, պուն-
լար, թէքլիֆսիզ տօթ մագամընտա կէօրիւշմէքտէ իտիլէր:

Պու իքի գատընտան պիրի, խալգըն մէրագընը ֆէվգէլատէ
թահրիք վէ ճէլպ իթմիշ օլան գատըն օլուպ, տիկէրի իսէ, կէլիպ
կիթմէլէրի չօգ տէֆա վէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու գօլա-
նըլմագտա պուլունան գատըն իտի: Պիրինճիսի, քէնտի թօալէթիյ-
լէ մէշուլ օլուպ, մէզպուրէ, պաթիսթա տէնիլէն պէեաղ գումաշտան
կիւզէլ պիր սապահըլգ ֆիսթան կիեինմիշ օլտուղու հալտէ, ուզուն
օլմագլա, մէրմէրէ մանէնտ օլ կիւզէլ ումուզլարը իւզէրինտէ թէմէվ-
վիւն իյլէեէն ալթուն սարըսը կիպի սաշլարընը թուլթամ թուլթամ
աեըրմագտա իտի: Պու սաշլար օլ գատընը քէսրէթլի իտի քի, պա-
զէն օլ կէնն գըզըն թարաղը վէ թէքմիլ էլի, պունուն տալկալը վէ
գալըն պիւքիւմլէրի արասընտա զայպ օլմագտա իտի:

Իշպու կիւզէլ սաշ պիւքիւմլէրինի, կիւնէշին բարլագ զիեասը

էնվայի շէօլէրի թէղեին իտիպ, զանն իտէրսին քի, օլ ճալիպ
գըղըն հիւսնի ճէմալ վէ լէթաֆէթինէ տաճա զիեատէ ըէֆնագ
պախշ իյլէմէքտէ իտի: Մէղպուրէ իսէ, շիւպհէսիզ, սաշարընը
տիւզէթմէքլիք իշի, բէք չարուգ իլէրի կիթմէտիկիւտէն տօլաեը,
արա սըրա սըգըլմագլըգ վէ սապըրսըցլըգ հարէքէթի: Իպրազ իյլէ-
մէքտէ իտի: Լաքին չուրասը տա իթիրաֆ օլունմագ կէրէք տիր քի,
մէրգուլմէնին պաշլամըջ օլտուղու իշ, գօլսյճա պաշա չըգան իշլէր-
տէն տէյիլ իտի:

Եաշլը գատըն, կէնճ էֆէնտիսինին էթրաֆընտա պուլունան
պազը էշեաեը սըրաեա գօյմագտա, վէ թօզլարը գալտըրմագտա
օլտուղու սըրատա, էքսէր խըզմէթ քեալըլարըն քէնտի էֆէնտիլէրի
հագգընտա իզհար իտէկէլտիքլէրի հիսսիեաթտան ֆարգլը օլարագ,
արա սըրա մէղպուրէեէ պագմագտա իտի: Պու իքի գատընը կէօ-
րէնլէր, պուլնլարըն չօգտան պէրու պիրիպիրինի թանըմագտա օլ-
տուղունու, վէ պէյնլէրինտէ սատըգանէ տօսթլուգ մէվճուտ իտու-
կինի, վէ եէկտիկէրի հագգընտա պիւեիւք վէ խալիսանէ թէվէճ-
ճիւհլէրի պուլունտուղունու տէրք իտէր իտիլէր: Ֆիլվագը, օլ միւ-
սիննէ գատըն, կէնճ գըղըն սիւտանասը օլմուշ, վէ անըն քեաֆֆէ-
յի էսրարընա վագըֆ պուլունմուշ օլմաղլէ, ապա անըն եանընտան
այըրըմագտա իտի:

Պու սուրէթլէ, Մատլէն իսմինտէ օլան օլ եաշլը գատըն, պա-
զը էշեաեը սըրաեա գօյմագ, վէ թէմիզլիքտէ հիշ պիր գուսուրու-
պուլունմաեան ըաֆլարը տիւզէթմէք կիպի պիր թավը ու հարէ-
քէթտէ պուլունտուղու կիպի, քէնտի էվլատլարը իշին, սայքի տի-
վանէ օլան վալիտէլէրէ իմթիսալէն, գըզը թէսմիեէ իթտիկի օլ կէնճ
մախլուգա հայրան օլուրճատընա պագմագտա, վէ հէման հէր սա-
պահքի կիպի, մէղպուրէնին վագը օլաճագ սիւալլէրինէ ճէվապ
վիրմէքլիք վագթընը գօլլամագտա իտի:

Կէճճ գրգ. — (Մէսրուրէն.) Հէլէ շիւքիւր, պիթիրտիմ. ահ, եա
րապպի, ինսանըն պու գատար չօգ սաշլը օլմասը տա, պիր պէլիեէ
իմիշ, Գօլլարըմը պու գատար ուղուն միւտտէթ գալտըրմագլա, ու-
մուղլարըմ գըլըլտը:

Մատլէն. — (Լաթիֆ պիր թարզտա կիւճէնէրէք.) Լաքին նիշին
սիղէ եարտըմ իթմէքլիկիմի իսթէմէտինիզ:

Կէճճ գրգ. — Սանա զահմէթ վիրմէմէք իշին, պու թէքլիֆի իթ-
մէտիմ: Անըն իշին, պու մուհիմմ սըրըը քէնտիմէ հասը իթմէքլիկի

Թէրճիհ իլէ, պու խուսուստա ոանալ պիր շէ, սէօյլէմէք իսթէմէտիմ:
Կէնճ գըզ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, քահգահա իլէ կիւլտիւ-
կիւնտէն, պու միւնասիպէթլէ շայեանը թէհայեիւր տիշլէրի կէօ-
րիւնտիւ: Պատէհու իլալէյիլմէգալ իլէ,

— Պու շէյլէր պիգիմ նէմիղէ լաղըմ, սիւտանա, սէն կէլ պէնի
բուս էթ տէ, պիզ, քէնտիմիղէ՝ րաճի օլմասեան շէյլէրտէն պահս իթ-
մէեէլիմ, տէտի:

Մատլէն, հէր նէ գատար, գօմշու օլան պիր թաղըմ կէվէղէ-
լէրին սիւալլէրինէ ճէվապ վիրէրէք, անիէրին արզուսուսու եէրինէ
վարտըրմաղ լըգ տան խօշլանմաղ իտի իսէ տէ, պու ճիւլլէ իլէ, քէն-
տիսի տէ էհլի մէրաղ տան պուլունմասըյլա, շու եօլտա ճէվապա
աղաղ իյլէտի:

— Էկէրշի պէեան իթտիկինիղ օլ պիւեիւք սըրըր, հէր նէ իսէ,
պանա պիլտիրմէզ իսէնիզ, սիղի բուս իթմէեէճէեիմ:

Կէնճ գրգ. — Լաքին, պու սըրըր պանա այիտ տէյիլ տիր:

Մատլէն. — Նէ զարարը վար:

Կէնճ գրգ. — Հէր հալտէ սէօյլէմէքլիկիմի մի իսթէեօրսուն:

Մատլէն. — Էվլէթ:

Կէնճ գրգ. — Ֆազաթ, հիշ օլմաղ իսէ, պու սըրըր ֆաշ իթմէ-
եէճէկինի վատ իտէրմիսին:

Մատլէն. — Էվլէթ:

Կէնճ գրգ. — Ֆաղաթ, Օկիւսթիւն, սէնի գիեատէսիյլէ սէվտի-
կինի պիլիրսին, տէյիլ մի:

Մատլէն. — Էվլէթ, պիլիրիմ, վէ պէն տէ, հէման սիղի սէվտի-
կիմ գատար անը տա սէվէրիմ, չիւնքի բէք քիպար վէ ոահիպի ա-
սալէթ պիր առէմ տիր, չիւնքի, եալընըզ սիղի սէվէճէկինէ, վէ
սիղի մէսուտ գըլաճաղընա տայիր պուլնտան ագտէմ վաղը օլան վա-
տընը թուլթմաղտա տըր, վէ շիւպհէսիզ պուլնտան սօնրա տախի թու-
թաճաղ տըր:

Կէնճ գրգ. — Էվլէթ, պէն քէնտիսինի սէվտիքճէ, նասըլքի սէվ-
մէքտէեիմ, անըն տախի վատընտա պուլունաճաղընա շիւպհէմ եօղ
տուր:

Մատլէն. — Իյի ամմա, պուլնլարըն հիշ պիրիսի, պէնիմ մաթ-
լուպուլմա ճէվապ տէյիլ տիր:

Կէնճ գրգ. — Հա՛, սէն էսրար անլամաղ ֆիքրինտէսին:

Մատլէն. — Հայ հայ:

ԿԵՆՆ ԳՐԳ . - Է՛օյլէ իսէ , պիլմիշ օԼքի , տիւն ագշամ , Օկիւսթ կէլտիկինտէ , առէթի վէճճ իւզրէ , պէնի բուս իթտիքտէն սօնրա , իւզէրիւմէ ֆէվգէլատէ պիր հալ կէօրմիւշ ալւր կիպի , պանա աիգ-գաթ իթտի : Սէպէպինի սիւալ իթտիկիւմէ , սաչլարըմը պիր պաշ-գասը մը ալւզէլթմիշ տիր աէյի օտա պանա սիւալ իթտի : Պէն տէ , սաչլարըմը տիւզէլթէն սէն օլաուզունու սէօյլէտիւմ իսէ , վազաա սուի նիսէթլէ տէյիլ , լաքին նիհանէթ , սաչլարըմը էկէր տահա զի-եատէ սատէ սուրէթտէ տիւզէլթիւր իսէմ , տահա զիեատէ կիւզէլ կէօրիւնէճէկիմի ճէվապէն պէեան իյլէտի :

Մաալէն . - Տիմէք տիր քի , հէր շէյտէն էվվէլ , քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնմէքիկինիլ լազըմ կէլտիկինտէն , պէնի , գամէրիէրլիք մէ-մուրիսէթինտէն չըգարառնըլ :

ԿԵՆՆ ԳՐԳ . - Էկէրչիլպու խուսուս սէնին բէք զիեատէ կիւճինէ կիտիեօր իսէ . . .

Մաալէն . - Է՛յ . . .

ԿԵՆՆ ԳՐԳ . - Կիւճէնմէմէքիկինէլչին , սաչլարըմը եինէ սէն տիւ-ղէլթիրտին , վէ պազը գուսուրլարըն տա օլա , Օկիւսթէ , սաչլարը-մը քէնտիւմ տիւզէլթտիկիմիպէեան իտէրէք , սէնին իւզէրինէ լա-զըրաը կէթիրթմէմ :

Մաալէն . - Խայր , էօյլէպիր շէյ սէօյլէմէերինիլ , եալան սէօյլէ-մէնիգի աօլա իսթէմէմ : Չարուգ , կէլին պէնի բուս իտին , չիւնքի սիլ , պէնիմ սէվկիւլիւ գըզըմնընըլ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , մէրգուճէլէր , վալիտէ իյէ էվլաա մա-գամընտա , եէկաիկէրինի գուճագլաաըլար :

Մաալէն . - Դըզըմ , իմքէրաթօրուն , տիւգիւ թիւիլեբրի սէրանը-նա չաղըրթմառնըն սէպէպինի պիլիեօրմուսունուզ :

ԿԵՆՆ ԳՐԳ . - Խայր , հաթթա քէնտիսի տէ պունուն սէպէպինի պիլմէեօրտու :

Մաալէն . - Լաքին , Անթէլ , իմքէրաթօրուն , տիւգ իլէ միւլա-գաթ իթմէք իսթէմէսի հագգընտա , սիլ նէ էֆքեարտա պուլու-նուեօրտունուզ :

Աճմիլ . - Հիչ պիր էֆքեարտա պուլունմաեօրում , Օկիւսթ իմ-բէրաթօրուն ահպապը տըր : Չօգտան պէրու , իմքէրաթօր , Օկիւս-թէ թէվէճճիւհ կէօսթէրմիշ , թէմամիյլէ էմիլիսէթ իթմիշ , վէ անը քէնտիսինէ հէման խուսուսի ոըրքեաթիպ թայեին իյլէմիշտիր : Պու հալ , եիւզ տէֆա վուգու պուլմուշ տուր , զիրա , շունա թէէմին օ

լուսնմադ լաղըմ տըր քի , խմբէրաթօրուն , հէր քէսէ էմիլիէթ խտէ-
մէեէճէք բէք չօդ շէյլէրի ալապիլիր :

Մատլէն . - Սիղ , իսթէտիկինիդ եօլտա հիւքմ իտին , Անժէլ , լա-
քին պէն , պու գատար միւսթաճէլ պիր միւլադաթտան իյի պիր
նէթիճէ չըդ արամանօրում :

Աճժէլ . - Նիչին :

Մատլէն . - Պիլմէմ , ֆադ աթ տէրունը պիր հիսս , պանա պէյլէ
խապէր վէրիւօր :

Աճժէլ . - (Կիւլէրէք .) Սէն տիվանէսին Մատլէն , վէ պանա օլ
դատար մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւն վար տըր քի , չօդ տէֆու
պոշ շէյլէրաէն տիւշարը թէլաշ վէ էնտիշէ օլուեօրսուն :

Մատլէն . - Մ . աիւգ նէ վազըթ կէլէճէք աիր :

Աճժէլ . - Շիւպհէսիդ , պու ադշամ կէլէճէք աիր , լաքին , շու
սէնին վէսվէսէլէրին նէ աիր :

Մատլէն . - Վէսվէսէլէրիմի իյղահ խտէմէմ : Շու վազըթլարտա
նէրէեէ կիափլտիկի մալլումմիւ տիւր , Պագարսըն քի , սապահլաեըն
պուրատաաըն , ադշամ , պուրատան գըրգ ֆարսաթ ուղաղա կիտիւ-
եօրսուն , իրթէսի կիւն եիւղ ֆարսաթ , վէ իլէրտէքի կիւնլէրտէ
տաշա դիւատէ ուղաղլանըեօրսուն : Իյլէնտէ տէ , թէմամլլլէ միւ-
սալէհա իլինտէ պուլունան պիր շէհիրտէսին . կիճէ , մէյտանը հարպ
իւգէրինտէ , վէ մէվթալար իլէ մէճրուհլար օրթատընտա եաթըեօր-
սուն : Իքի սաաթ էվվէլ , սաղ վէ սէլիմ իքէն , սաաթ իւշտէ , մէճ-
րուհ եաթսօտ մազթուլ պուլունուեօրսուն : Իյթէ , չիմտի , իլլէր պու-
րատտէտէ աիր :

Մատլէն , հէման ալիմճէ վէ դաեէթ մահզուն պիր սուրէթտէ
մէղքիւր սէօլլէրի իրատ իթտիքտէն սօնրա , Անժէլ , դահգահա ի-
լէ կիւլէրէք :

— Ֆադաթ , ագիդէմ Մատլէն , նէ բիւեա կէօրտիւն քի , պու
սապահ պէյլէ պիր մէրսիյեէ օգուլմահա դալգըշտըն , պէտի :

Մատլէն . - Մատմուաղէլ , սիղ իսթէտիկինիդ դատար կիւլիւն ,
ֆադաթ . . .

Աճժէլ . - Ս'հ , պէնի մատմուաղէլ տէյի թէսմիեէ խտէր իսէն ,
պէնտէ սանա ճէվապ վիրմէմ , չիւնքի պէնի պու իսիմլէ թէսմիեէ
իթմէքիկին , տարըլմըլ օլտուղունա իսպաթ տըր : Մատլէն , պու
ախլէադըն բէք ֆէնա տըր :

Անժէլ , պալէատէքի ճիւմլէեի հէնուլ իքմալ իթմիշ իքէն , պու

իքի գատըն, պիր արապա սէսի իշիթտիլէր: Պու արապա սէսինին ֆէվզէլատէ սիւրաթլէ եագլաշմագտա օլմասընա պագըլըր իսէ, ա- տի պիր եիւրիւնիւշլէ կէլմէքտէ օլմատըղը անլաշըլապիլիր իտի:

Նսկէհան, արապա, Անժէլ իլէ սիւսանաւորնն իգամէթ իթ- տիքլէրի խանէնին գաբուսու էօնիւնտէ տուրմաղլէ, թէքէրլէքլէ- րի սէսի իշիթիլմէզ օլտու:

Տէրհալ, իքի գատըն, պիր աղըզտան,

— Ահ, սիւպհան Ալլահ, աճապանէ վագըր օլուեօր, տէտիլէր:

Պիր խայլի գարուլար, շամաթա իլէ աշըլտըզտան ալսօնրա, Մ- տը Սէրտէօյլ, Անժէլ իլէ Մատէնին պուըրնատուգլարը խալվէթխա- նէեէ կիրտիկինտէն, մէզպուրէ գատընլար, քէմալ տէհշէթ իշինտէ օլտուգլարը հալատ, եիւքտէք սէտալէր րէֆ իտէրէք, միւմաիլէյհի իսթիգալալ իթաիլէր:

Օլ էսնատէ, տիւզ տը Սէրտէօյլ, լէհճէսի սօլմուշ, վէ թագաթը գալմամըշ օլտուղու հալտէ, սէրխօշ կիպի, պիր եանտան օլ պիր եանա սալլանարագ, եիւրիւմէքտէ իտի:

Միւմաիլէյհ, օլ տէրէհէ միւթէէսսիր օլմուշ, սէրսէմլէշմիշ, վէ պիւնիւք պիր ֆէլաքէթ վէ քէտէրէ տիւշար օլմուշճատընա տէր- ման ու թագաթընը զայպ իթմիշ իտի քի, Անժէլին օտաւորնա կիրէր կիրմէզ, պիր ազ էվվէլ, շայեսնը թագալիր պիր սօղուգ գանըլըզ վէ սիւքիւնէթլէ առէթա իմրէրաթօրա մուգալէմէթ իտէն շախա քէնտիսի օլտուղու վանն օլունամաեարագ, պիր իսկէմլէ իւզէրինէ տիւշիւվէրտի:

Ճէնէրալը միւմաիլէյհ, թիւիլըրի՝ սէրտեւնտան չըզպա Վիգ- թուար սօգաղընա կէլէնէ գատար, իմրէրաթօրուն, քէնտիսինէ վագըր օլուն զարիպ թէքլիֆի իւզէրինէ աիւշիւնմիւշ, վէ պէօյլէ պիր թէքլիֆ, քէնտի եէրինտէ հէր քիմ օլտա, մուճիպի մահզուզիեթ օլաճապը տէրքետար իքէն, միւմաիլէյհ իշին, պախի քէտէրի ապիմ օլմուշ իտի:

Օ սապահ, տիւզ, եաթագտան քէյֆլի սուրէթտէ դալքմաղլա, տիւնեատա, քէնտիսի խնսանլարըն էն մէսուտու տոտ իթմիշ իտի: Ֆիլվագըր, սաատէթլինին միւքէմմէլ օլմասը իշին, միւմաիլէյհէ նէ էքսիլմէքտէ իտի: Մ- տը Սէրտէօյլուն, սըհհէթի՝ տէմիր կիպի գուվվէթի, հալ ու վազիեթի՝ ալէա, վէ սէրվէթի՝ ճէսիմ օլտուգ- տան պաշգա, ֆէվզէլատէ ճալիպ պիր գատըն տախի քէնտիսինէ իզհարը աշգ ու մուհապպէթ իյլէմէքտէ, վէ պու գատընն, մու-

հապաքեթինէ եմնկեթ իտէպիլիկի հալտէ, էն շէտիտ արդուլարը-
նըն պիրինճիսի օլտուղու իւղրէ, պօւնուն իլէ էվէնմէքլիկի, կիւ-
նիւն պիրինտէ, միւնտուպ պիր ֆորոթտան իթիֆատէ իլէ, իմ-
րէրաթօրա արգ ու պէսան իտէպիլէճէկինի մէմուլ իտինօրտու :

Մ. տը Սէրտէօյլ, տիւնեատա ինսանլարըն էն մէսուտու օլմագ-
իչին, իշպու քեաֆֆէյի էսպասը վէ տահա սայիր վասըթալարը
հայիզ իքէն, եալընը պիր զաշ սանկեթ զարֆընտա, ասքէրլէրին
էն պէտպաթը օլտուղու կիպի, պիր սաաթ զարֆընտա տախի քէն-
տիեի էսիրլէրին էն սէֆիլի աատ իտէճէք պիր հալ ու մէվգիտէ
պուլունտու :

Ֆիլվագը, միւմաիլէյհին հալի քէք տէհէթիլի օլուպ, Նարօլէօն,
եալընը պիր քէլիմէսիլէյէ, տիւգիւն ֆէլաքէթինի միւնդ օլմուշ
իտի, լաքին, տիւգ, օլ միւնաղզամ զաթը, խալխոանէ վէ սատըգա-
նէ սուրէթատ սէվտիկի ճիհէթլէ, միւշարիլէյհ հագգընտա աաի-
լանէ տալբանմագ իսթէտիկինտէն, քէնտի քէնտիեթ շէօյլէ սէօյլէ-
մէքտէ իտի :

— Պէն, իմքերաթօրա, հագգըմտա վագը օլան թէքլիֆինտէն
տօլաեը թէշէքքիւրէ պօրճուեում, չիւնքի իմքերաթօր, պէնիմ
սըրըմը պիլմէտիկի հալտէ, հագգըմտա, պէօյլէ պիր հիւնի նի-
եթտէ պուլունտուօր վագաա, իշպու նիեթլէ վէ թէքլիֆինի րէտա
իթմէքլիկիմ, պէնի նանքէօր տատ իլլէմէսիմէպէպիլիեթ վէ հագգ-
վիրմէք իտէ տէ, նէ եագաեըմ, նամուսում, օ թէքլիֆ վէ նիեթթի
գապուլ իթմէքլիկէ մանի տիր : Անժէլի սէվէրիմ, վէ Անժէլին . . .
անհ, եա րապպի, պու խուսուսու տիւշիւնիւրսէմ, աաթթա տիվա-
նէ օլմագլըղըմ լաղըմ կէլիր : Պէն, պիր ալլագ քէմսէ օլմուշում
տուր, վէ միւնաղզաթ կիւնիւ վիրուտ իթմիշ օլմաղլէ, ճէնապը հագգ-
պէնի ճէղալանաըրմագ տա տըր : Լաքին, օ պիշտրէ գըզքի, հիշ
պիր սուշու վէ գապահաթը եօգ տուր, տիւն հալի նիճէ օլաճագ
տըր :

Մ. տը Սէրտէօյլ, շու սըրաաա, եա իմքերաթօր իլէ պօլուշ-
մաաը, եախօա հագգըլլա սէվտիկի պիր գատընտան այրըմաաը լա-
ղըմ կէլտիկի ճիհէթլէ, թապիի պիր թագըմ հիւղնէնկիղ միւլահաղաթ
տէրեաաընա միւսթաղրագ օլմուշ օլտուղու հալտէ, Անժէլի, քէմալ
տիգգաթ վէ իթինա իլէ իգամէթ իթտիրմիշ օլտուղու վիգթուար
սօգաղընտա քեային քիւլիւք խանէնէ, զիքր իթտիկիմիղ հալտէ մու-
վասըլէթ իլլէտի :

Մ. ար Սէրտէօյլիւն, կիւնաիւղ վազթը արապա իլէ վիդիթա վիրմէսի իւք տէֆա օլուպ, շիւնքի, ալէսսէվիսէ, դօմշուլարըն նազարը տիգդաթընը ճէլս իթմէմէք իւզրէ, ստապհլահըն, էրքէն, ետեան օլարագ, օրահա կիտէր, վէ եէտինտէ անտիթարը պուլու- նան քիւշիւք գաբուտան կիդիճէ իշէրի կիրէր իտի :

Իքի գտալնլար, միւմաիլէյհի, լէհճէսի սօլուգ, վէ թագաթ- սըզ պիր հալտէ, վէ մէմուլ իթմէտիքլէրի պիր վազքթտա կէօր- տիւքլէրինտէ, պիւեիւք պիր ֆէլաքէթ վուգու պուլմուշ օլտու- ղունու անլահարագ, հէմ խապէր ալմագ, վէ հէմ պուլունտուղու շայեանը թէհսուիֆ հալտէ քէնտիսինէ ետարաթ իթմէք իւզրէ, միւմաիլէյհին իւզէրինէ դօշուշտուլար : Տիւգ ար Սէրտէօյլ, էն շիւ- տէթլի մուհարէպէլէրտէ, վէ էն գանլը միւստրէպէլէրտէ, ետ- րալանմըջ օլտուղու ղէմանլարտա պիլէ, շու էսնատէ հիսս իյլէտիլի աճըը հիսս իյլէմէմիշ իտի :

Անձէլ . - (Էվլէլ էմիրտէ միւմաիլէյհին էլլէրինի թաթարագ.)
Օկիւսթ, պու հալինին սէպէպի նէ տիր :

Տիւգ, նէֆէսի թութուլմագտա օլտուղունտան, ճէվապ վիրէ- մէտի :

Օլ վազքթ, մէզպուրէ կէնճ գըզ, դօլլարընը միւմաիլէյհին պօ- ղաղընա սարըպ, սայքի պիր մէլէք կիպի լաթիֆ պիր սէտա իլէ,

— Օկիւսթ, բէճա իտէրիմ, նէյին վար ալը, աէտի :

Մատլէն . - (Մէյեուսիսէթի շէտիտէ իլէ.) Ա՛հ, սիւպհան Ալլահ, տիմէք տիր քի, վէսվէսէլէրիմտէ եանըլմահօր իմիշիմ, Աճապա նէ կիպի պիւեիւք ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթ պիզի թէհտիա իտիեօր, շիմտի նէ եալմալը :

Անձէլ . - (Տիւգիւն, իւք մէյեուսիսէթի կէշտիքաէն սօնրա.)
Սէօյլէ պագալըմ, Օկիւսթ, մատտէ նէ տիր :

Տիւգ . - Պաշըմըզա կէլէպիլէն էն պիւեիւք ֆէլաքէթ վագը օլ- մագ իւզրէ տիր :

Անձէլ . - Նէ տիեօրսուն, պէնի գօրգուսուեօրսուն :

Տիւգ . - Շիմաի, նէ տիմէք իսթէտիկիմի անլահաճագ սըն :

Մատլէն . - Պու հալ, իմրէրաթօր իլէ վուգու պուլան միւլազա- թըն նէթիճէսի մի տիր :

Տիւգ . - Էվլէթ :

Անձէլ . - (Պիր ազ թէէմին օլմուշ օլտուղունու իյմա իտէն պիր սէտա իլէ.) Աճապա իմրէրաթօր՝ սէնին հագգընտա հայիլ օլտու-

զուհի մանի թէվէճճիւհիւ կէրք մի տըւօր : Ա՛հ , էկէրչի մատտէ պու իտէ , սէն իգ պալէրէրէթ տէյիլին , պէնտէյտէյիլին իմոի , իմ բէրաթօրուն նազարը թէվէճճիւ հիւնտէն մահրում գալմագլըղըմըզա չարուգ տըլըրըղ , վէ իսթէր , սէրայըն էնթրիգալարընտան պիսապէր օլարագ , սաատէթլէ եաշամագտա օլտուղում շու մահէլլտէ , իսթէր , աթիգ Պըրթաննամըզտա քեային Ուլլան սէյֆիեհէսինտէ , շունուն պունուն նազարը տիգ գաթընտան խալի օլարագ , եաշաեապիլիլիլ :

Տիւզ . - Անծէլ , նաաըլքի սէօյլէեօրսուն , էկէրչի մատտէ պու օլսա իտի , պունտան տօլանը սուհուլէթլէ միւթէսէլլի օլապիլիլ իտիք . լաքին , մատտէ , սէնին զաննընտան զիեատէ վէսիմ տիր . իմէրաթօր , հէր վագըլթման զիեատէ պէնի սէվինօր , վէ հէր հալտէ , վէ քէնտի միւրատըմա բաղմէն , քէնտի էմիլիեթլինին , ըիաեթլինին վէ տօսթլուղունուն եէնի պիր տէլիլինի պանա կէօսթէրմէք իսթէեօր :

Մատլն . - Ա՛հ , եանըլմաեօրում . իմբէրաթօր , սիզին էվսաֆընըղ վէ ճէսարէթ վէ շէնաթընըղ պիլտիկի ճիհէթլէ , պահա իտէրիմքի , եա Սպանիատա , եախօտ սպիր պիր մահէլլտէ , սիզի , պիր մէմուրիեթլէ կէօնտէրմէք իսթէեօրքի , սիզտէ , մահզա իղղէթի նէֆսինիլ իչին , ճէվապը բէտտ Վիրէմէեհէրէք , օրատա , նիհաեթլէ թէրքի հաեաթ իտէճէքսինիլ : Տօլրուսու , միւսիւ տիւզ , իմբէրաթօրուն , հագգընըղտաքի տօսթլուղունա պու պիր կիւզէլ իսպաթ տըր :

Անծէլ . - (Հէեհճանլէ.) Պու նէ , մատտէ , մուհարէպէեհէ կիթմէք մի տիր : էկէր էօյլէ իտէ , Օկիւսթ , պէնտէն մուֆտադաթ իթմէքէլիք ֆիթրի , սագըն սէնի բահաթսըղ իթմէսին , չիւնքի , պիրպիրիմիզտէն տալա այրըլմաեաճաղըղ . պէն , հէր նէրէեհէ կիթմէն , պիրլէքտէ կէլէճէեիմ , վէ էկէր , հարպ մէյտանլարընտա տախի ըրիֆադաթընտա պուլունմագ իգթիլա իտէր իտէ , տայիմա եաննտա պուլունաճաղըմ , վէ օհալտէ , *միւսիւսի Անծէլ* թէսսիեհէ իթտիլին սէվկիւլինին թօր վէ կիւրլէլէրէ գարըլ չըգապիլէճէք ճէսարէթի օլուպ օլմատըղընը կէօրէճէքսին :

Կէնճ գըղ , պու սէօյլէրի սէօյլէտիլի սըրտատա , քէսպի հէեհճան իթմիլ օլուպ , բարլագ կէօյլէրինտէ , Մ . տը Սէրտէօյլ հագգընտա հիսս իտէկէլտիկի շիտտէթլի վէ ատէթա մէճնունանէ աչգու մուհապպէթ աթէշի բարլամագտա իտի :

Տիւզ . - (Կէնճ գլղը լաթիֆ պիր սուրէթտէ գ ուճաղ լաւարագ . Ա՛հ , շու հալինտէ նէ գատար կիւզէլին : Սէնի սէվմէմէքլիկիմ գա- պլլ մի տիր : Սէնին կիւզէլիկին՝ հէր կիւնա իթհամա գարչը սէպէ- պի ափվ ու մտաղէրէթ տիր :

Վադատ պու թապիրտէն հէնուղ պիր շէյ անլաշըլամաղ ի- տի իսէ տէ , պու ճիւմէ վէ Անժէլ իլէ սիւտանասը , մէղքիւր սէօղ- լէրտէն գալպէրի բահաթ իթմէտիքտէն պաշգա , տէհշէթլէ պիրի- պիրլէրինէ պագըշտըլար :

Անժէլ . - Հայտէ , աղիղիմ , մատտէնին նէ օլտուղունու իյղահ տա իթմէսէն , պարի իշի պիր աղաճըդ տնլաթ :

Տիւզ . - Էկէրշի մատտէ , սատէճէ մուհարէպէսէ կիրիշմէք օլուր իսէ , շու թաղաթսըղ վէ տէրմանսըղ հալտէ պուլունաճաղըմը զանն իտէրմիսին : Շիւպհէսիղ , մատէմքի սանաաթըմ պուլունմուշ տուր , օլ խուսուստա զիւտտէ սարֆը պիհին իթմէսէրէք , եալընըղ սէնի պիրլիքտէ կէօթիւրմէքլէ , կքթիֆա իյլէր իտիմ , պաշգա պիր տիւշիւ- նէճէկիմ գալմաղ իտի : Լաքին , տէհշէթլէ սէօյլէրիմքի , պաշարըմըղ իւզէրինտէ տօլաշան ֆէլաքէթ , մուհարէպէսէ կիթմէքտէն չօգ զի- եատէ միւտհիշ տիր :

Անժէլ . - (Սապըրըղըղ հարէքէթինի զապթ իտէրէք .) Նիհա- եէթ , նէ օլտուղունու սէօյլէ պիզէ :

Տիւզ . - Անժէլ , սէօյլէսէճէկիմի տինլէմէսէ ճէսարէթին վա՞ր մը տըր :

Անժէլ . - Թէքըրար իտէրիմքի , եաղմուր կիպի եաղան կիւրլէլէ- րին օրթասընտա պուլունտուղումտա նէ գատար աղ գօրգու վէ տէհշէթ հիսս իտէճէքսէմ , շու էսնատէ իթասընը ըճա իյլէտիկիմ իյ- զահաթը պէքլէմէքլիկիմտէ տէ , օնտան զիւտտէ գօրգու վէ տէհշէթ հիսս իթմէսօրում : Խմտի , գօրգուսուղճա հէր շէյի սէօյլէ : Զանն իտէ- րիմքի , իմքէրաթօր , պիղիմ միւնասէպաթըմըղտան խապէրտար օ- լարագ , պէնի թէրք իթմէքլիկէ , սէնի իճպար իտիեօր :

Տիւզ , լագըրաղ իթտիքճէ , հէեէճանընտան նաշի սէսի տայի- մա պօղու լարագ , շէօյլէ ճէվապ վիրտի :

— Խայր , իմքէրաթօրուն , պիղիմ ալէաղա վէ միւնասէպաթըմըղ- տան հէնուղ խապէրի կօգ տուր , լաքին , քեաշքի , պիր խայլի միւտտէթ էվլէլ էսրարըմըղտան խապէրի օլտա իտի , հադգըմըղտա տահա զիւտ- տէ խաեըրը օլուր իտի : Օլ վագըթ , պու քէրրէ վագը օլտուղու կի- պի , ըէսմէն քիմնէսէ սէօլ վիրմէղ , վէ պու կիւն , պէնի , վիրմիշ

օլտուղու սէօգիւ թուրմասը իշին միւսաւաւէ իթմէքլիք մէճպուրի-
եէթինտէ պուլունտուրմազ իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ, սէօղլէրինէ՞ տէվամ իթտիքճէ, Անժէլին լէհ-
ճէսի սօլմագտա, վէ իրատ օլունան հէր պիր քէլիմէ, քէնտիսինտէն
կիղլէնմէքտէ օլան հագըգէթ էօրթիւսիւնիւն պիրէր բարչասընը
եըրթմագտա, վէ տիւգիւն խապէր վիրտիկի ֆէլպքէթի հիսս վէ
տէրք իթմէք շէօյլէ տուրսուն, տօղրուտան տօղրու իշին էսասընը
անլամագտա իտի: Իմտի, տիւգիւ միւմաիլէյհ, սէօղ վէրիլիպ վէրիլ-
մէմէք լազըրտըսընը իրատ իտիպ, պիր ազ տուրտուղունտա, վէ ի-
ֆատաթընըն էն միւշքիւլ վագթը եագլաշտըղընտա,

— Բէճա իտէրիմ, Օկիւսթ, իֆատաթընը թէքմիլ իթմէ, չիւն-
քի պէսի նասըլ սէվտիկինի պիլիբիմ, վէ հագըգէթի հալի իզըրար
ու իթիրաֆ իթմէքլիկին նէ մէրթէպէ միւշքիւլ օլտուղունու րանա
անլամագտաերմ, տէտի :

Տիւգ. — (Քէմալ հէեէճան իլէ Անժէլի գուճագլաեըպ, աշգ իլէ
կէօքսիւ իւզլէրինտէ սըգարագ.) Նէ տիմէք իսթէեօրսուն, աղիղէմ :

Աճմէլ. — Տիմէք իսթէեօրումքի, ահըպպասը միեանընտա էն
սատըգը օլտուղուն իշին, սանա ֆէվգէլատէ թէվէճճիւհիւ պուլու-
նան իմքէրաթօր, աշգ ու մուհապքէթիմիղին էսրաղընա, վագըֆ
օլմատըղը ճիհէթլէ, հիշ պիր սուի նիեթթի օլմաեըպ, քէնտի մահ-
րէմլէրինտէն էքսէրիսինի էվէնտիրտիկի կիպի, սէնի տախի էվլէն-
տիրմէք իսթէմիշ, վէ պունուն իշին, հագըղնտա խայըրը պիր
գըսմէթ պուլարագ, սէնին նամընա սէօղ վիրմիշ, վէ չիւպհէսիզ,
պու սապահ, էմր իտիեօր կիպի, պու իզտիվաճտան սանա պահս
իթմիշ տիր. նասըլ, պուլուշում, տօղրու տէյիլմի տիր :

Անժէլ, սինիրլէրինին չէքիլմէսինտէն նաշի պու սէօղլէրի սիւրա-
թը մախսուսէ իլէ թէլէֆֆիւզ իթտի իսէ տէ, հագըգէթի հալի անլա-
մըշ օլմասը հագըղնտա թէրէտտիւտ իթմէտիկինտէն, ֆէվգէլատէ
թագաթսըլ վէ գուվլէթսիզ պիր հալտէ պուլունմագտա իտի.
շէօյլէքի, օն քէլիմէ տահա ֆագլա սէօյլէմէք լազըմ կէլսէ իտի,
պէլքի սէօյլէեէմէէճէք իտի :

Տիւգ, ճէվապա աղազ պիրլէ, — էվվէթ, պուլուշուն տօղրու տուր,
տէտի, — ֆագաթ օլ գատար միւթէէսսիր օլմուշ իտի քի, պու պիր
գաշ սէօղիւ տէ կիւճպէլա իլէ սէօյլէեէպիլտի, վէ իֆատաթընըն
իթմամընտա, Անժէլ, միւմաիլէյհին գուճաղընտա պաեըլագալտը,

ԺԵՆԵՐԱԼ ՏՐ ՍԵՐՏԵՍԵԼԻԻՆ ԷՍՐԱՐԸ

Անժեղին պայկընըղը, էվվելճէ զանն օլունտուղունտան զիեա-
տէ վէխիմ նէթիճէլէր հասըլ իթտի, չիւնքի մէղպուրէ, Մ. տը Սէր-
տէօյլէ ֆէվզէլատէ կէօնիւլ վիրմիշ օլտուղունտան, իհթիմալքի
հազըգէթի հալի անլամագ իւզրէ, ալիր արա կէօսթէրմիշ օլտուղու-
ճէսարէթէ ըտըմէն, տիւգիւն, իգրարը քէյֆիեթ իյլէմէսի, հէ-
ման գալչկեահընա տէյմէքլէ, պիշարեթի տէրմանսըղ պրագտը,
Անժեղ, հիսսթեալթընը թէրբար քէսպ իտիեճէլ հէրարեթի շէտիտէ,
վիճուտիւնի իհսթա իթմիշ վէ սաեըգլամագտա պուլունմուշ օլ-
տուղունտան, եանընա կէլէնթէրտէն հիշ պիլիւնի թանըեամատը,
վազթըն էն մէղպուր հէրթիմիլթիւտէն պիլի, Մ. տը Սէրտէօյլին էմ-
րի իւզէրթիւն ճէլպ իտիլտիկիւտէ, մէրդուլ, մուխաթարանըն մու-
հազգադ օլտուղունտա, վէ պու խասթա հազըլնտա նէ գատար իհ-
թիմամ վէ միւտալթալթ իէրա իտիլէ, եալամատը հազըլնտա թէէ-
մէնաթ վիլթմէեճէկիլի տէրմիւտան իյլէտի, Անժեղին էօմիլ թէհ-
լիքէտէ օլտուղունտա, հէքիւն պէեան իթտիկի կիւնտէն պէտէն,
ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, պիշ տախի սէրաեա աեագ պաամատը, Հաթ-
թա իմէրաթթուրուն սըրքեաթիպի խուսուսիսի օլտուղու հալտէ, պու
մէմուրիեթիլի իյֆա իչիւն, թիւիլթըրի սէրաեթնտա տախի կէօրիւն-
մէտի, Միւմաիլէյհ, Անժեղին եաթագ օտասընտա կիլլէնթիշ օլտու-
ղունտան, էն եագըն ադրապասըյլա ահըըպասը պիլէ, անըն նէ
օլտուղունտան խապէրտար տէյիլ իտիլէր, Պէօյլէճէ պիշ գալ կիւն
ղալթուաթիւտէն սօնրա, տիւչարը թէլալ վէ էնտիլէ օլունմաթա վէ
հազըլնտա ալիր թագըմ շայեանը թէհէսիւֆ ըիվաեթիլթըր տալի
տէվէրան իթմէկէ պալչատը, հաթթա, Նաբօլէօնուն գալլըսընտա
գաթիլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղու սէօզիւ պիլէ շայի օլուպ, պու
շայեա, միւչարիլէյհին գուլաղընա գատար տէյտի, Նաբօլէօն,
քէնտի էթրաֆընտա տէվէրան իտէն պու կիպի շայեալարը մէնն
իթմէք իսթէտիկիւտէ, իպրաղ իտէկէլտիկի գաթի վէ պարիտ պիլ
հալի թէքրար քէսպ իտէրէք :

— Պու պապտէ սիւքիւթ իտիւմէի տիր. պէն, տը Սէրտէյլիւն նէրէտէ պուլունտուղունու պիլիւրիմ. . . օ, պուլունտուղու եէրտէ րահաթ տըր, տէտի :

Իմբէրաթօր, ժհմէրայ տը Սէրտէյլիւն տիւնէճէք եէրտէ, տը Սէրտէյլիւն տէմիշ օլտուղունտան, տիւգիւն, էլան միւշարիլէյհ իմբէրաթօրուն տօսթու օլտուղունա ումումէն գանաաթ հասըլ օլարագ, հէր քէս տիւգիւ միւմարիլէյհտէն տօլաեը թէէմին օլտու, վէ տէրհալ գուլադտան գուլաղա :

— Շու շէյլիւն տը Սէրտէյլիւն նէ գատար իգպալի եալէր տիր: Աթիգ պիր ասքէր օլտուղու հալտէ, իմբէրաթօրուն էմնիյեթ վէ իթիպարընը նամըլ գաղանմըլ տըր. . . Շիւպհէսիզ, միւմարիլէյհ տիւգ, մէմուրիեթի ֆէվգէլատէ վէ խէֆիեթ իլէ, ումուրը տիրլօմասիեթտէն տօլաեը պիր մահէլլէ սէվգ ու իզամ գըլընմըլ տըր, տիւմէքտէ իտիլէր :

Մ. տը Սէրտէյլիւն, զանն օլունան մէմուրիեթի ճէտիտէեթ թայիին օլունտուղու ըիվաեթ իտիլմէսի իւզէրինէ, միւմարիլէյհի գըսգանանլար զուհուր իտէլիտէն պէրու, էվվէլքի շայեալարըն սօնու կէլտի, վէ օնտան սօնրա պիր տախի լագըրտըսը օլմասը :

Պունունլա պէրապէր, իմբէրաթօր, հէր նէ գատար, մէքքիւր սէօղլէրի իրատ իթմիշ իտի իսէ տէ, պու ճիւմիլէ իլէ քէնտիսինէն տէ, սէրայ խալգը կիպի, տօսթու հագգընտա տօղրու մալիւմաթը պուլունմամագտա, վէ կէրչի, տիկէրլէրինի թէէմին իթմիշ իտի իսէ տէ, քէնտիսի ասլա թէէմին օլմամըլ իտի :

Իմտի, պիր սապահ, վէ Անթէլին եաթաղա տիւշմէսինտէն իւշ եախօտ տէօրթ կիւն սօնրա, իմբէրաթօր, էլլէրինի սըրթընտա գալուշտուրմուշ, վէ պաշընը ճիւզիճէ կէօքսիւնէ էյմիշ օլտուղու, վէ թասալը պիր հալ քէսպ իթմիշ պուլունտուղու թագտիրտէ, քէնտի քէնտիսի վէ եիւքսէր պիր սէտա իլէ լագըրտը իթմէքտէ իտի :

Իհթիեար ասքէրլէրտէն պիրի, միւշարիլէյհին պու հալինի կէօրտիւկիւնտէ,

— Իմբէրաթօրուն զազապնաք վագըթլարընտան պիրի տիր, տէտի :

Իմբէրաթօր. — (Քէնտի քէնտիսի.) Լաքին, պու ատէմէ նէ օլմուշ օլապիլիլ: Սէրտէյլ տարկընըղա վէ գուրունթուեա թապի տէյիլ տիր, վէ սատագաթ ճիհէթինտէ տէ, քէնտիսինէ կիւվէնէպիլիլիմ: Դաթիէն էյլլէ զանն իտէրիմքի, քէնտիսինէ, ագալ իղ-

տիվածտան պահս իթտիկիմտէ, խէթա իթմիշ օլտուժ, չիւնքի, օ
կիւնտէն պէրու, պիր տախի քէնտիսինի կէօրէմէտիմ. . . Պոււնոււն-
լա պէրապէր, պու իղտիվաճ իճրա օլոււնմալը տըր, չիւնքի. . .

Իմբէրաթօր, քէնտի քէնտիսիէ իրատ իթտիկի պու սէօղլէրինէ
ուղոււն միւտտէթ տէվլամ իթմէսէրէք, եսվէրանը հարպընտան պի-
րինի չաղըրտը, վէ մէրգոււմա խիթապէն,

— Շիմտի, Ֆուշէսի պանա ճէլպ իալին, տէյի էմը վիրտի:

Իմբէրաթօրոււն, պու էմրի օլ գատար շէտիտ իտի քի, զապթիսէ
նաղըրը օլան Ֆուշէ, տէրհալ մէթպուլինին հուզուրոււնա չըգմադ
իւզրէ, հարէքէթ իթտի: Պու արատա, նաքօլէօնոււն իւղէրինտէ սա-
պըրսըզըդ ալէամէթլէրի կէօրիւմէքտէ օլուպ, նէշէսիլլիկի կիթ-
տիքճէ արթմադտա իտի:

Ձապթիսէ նաղըրը, հուզուրը իմբէրաթօրիսէ չըգտըղընտա,
նաքօլէօն,

— Հա, կէլտինիլ մի, տէտի:

Ֆուշէ. — Էվլէթ, հաշմէթլու էֆէնտիմ, իրատէյի հաշմէթանէ-
նիլէ իթաաթ իթմէք իւզրէ, զաքէթ իսթիճալ իյլէտիմ:

Ֆուշէ, ումուրը զապթիսէ նէպարէթինտէ զաքէթ մահիր օլ-
տուղու կիպի, սէրայ մէմուրլաընտան օլմադլա հայիզօլտուղու մէ-
մուրիսէթի տէ ֆէվգէլատէ էհլիսէթլէ իճրա իյլէտիկինտէն, հու-
զուրը իմբէրաթօրիսէ չըգմասը լաղըմ կէլտիկի քէնտիսինէ խապէր
վէրիլիւ վէրիւմէդ, պիր ոյօրա զուհուրի իհթիմալտէն պուլոււնտու-
ղոււնու անլատը, վէ պինապէրին, իշէրի կիրտիկի սըրատա, պաշընը
էյմիշ օլտուգտան պաշգա, քէշֆ իյլէտիկի պօրաեր տա թէսկին իթ-
մէք նիսէթ իյլէ, իմբէրաթօրուղոււն տէվլամը հէնկեամընտա, միւ-
մաիլէյհ զապթիսէ նաղըրընըն քէսպի էհէմմիսէթիսէ սէպէպ օլ-
մուշ օլան ֆէսատ թասավվուրաթընտան պահս իթմէկէ պաշլատը:

Լաքին իմբէրաթօր, միւմաիլէյհի գալպէն սէվմէտիկի ճիհէթ-
լէ, շու եօլտա ճէվապա աղաղ իյլէտի:

— Լաքին, սիզ, զիեատէվէ տօղրու մալիւմաթ ալմազըղընըզ
լաղըմ կէլտիկի հալտէ, պանա դարշը դուրուլմադ տա օլան զաքէթ
վէլիմ պիր ֆէսատ հադգընտա՞ սալա՞մալիւմաթընըզ պուլոււնմա-
տըղընը մուհադգադ պիլիլիմ:

Ֆուշէ. — (Պիր նէվի թէաճճիւպլէ.) Սիզէ գարշը մը:

Իմբէրաթօր. — (Սէրթ պիր սէտա իլէ.) Էվլէթ, պանա, եսխօտ
տահա տօղրուսու պէնիմ հաեաթըմա գարշը:

Ֆուշէ . - (Իմբերաթօրա խալիսանէ թէ վէճճիւհիւ պուլունուրճաւ սընա.) Հաշմէթլու էֆէնտիմ, նէ տիեօրսունուզ, հաեաթընըզա գարշը մը :

Իմբերաթօր . - Էվլէթ , հաեաթըմա գարշը , անճագ , ֆէսատճըլար հագգընտա մալիւմաթընըզ օլմատըղընը մուհագգագ պիլիրիմ : Միւշարիլէյհ , պու սուրէթլէ զապթիեէ նազըրընը թագեիգ իթմէսինտէն մահզուզիյեթ հիսս էյլէմէքտէ խոի :

Ֆուշէ . - (Էնտիշէ վէ իզթիրապ իլէ.) Հաշմէթլու էֆէնտիմ, տալիմա հէր թարաֆա աչըգ կէօզ իլէ պագըլամազ : Լաքին , միւսաաա տէնիզլէ , զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ պիր սիւալ արզ ու թագտիմինէ իճթիսար էյլէրիմ :

Իմբերաթօր . - Նէ կիպի սիւալ :

Վուշէ . - Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզին պու պապտէ տօղրու մալիւմաթլարը վաթ մը տըր : Սագըն , հէր թարաֆտա մուխաթարալար , ճէհէննէմի ալէթլէր , ֆէսատլար վէ ֆէսատճըլար կէօրմէկէ ալըշմըշ պազը քիմնէլէր , մահզա սախթէ պիր սատագաթ , եալսօտ միւպալաղալը պիր զայրէթ տէլալի իպրազ իթմէք իւզըէ , զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ զայրը սահիհ մալիւմաթ վիրմիշ օլմասընլար :

Իմբերաթօր . - Խայր , պիլաքիս պէն բէք տօղրու մալիւմաթ ալմըշմ տըր , վէ վազիֆէնիզտէ պէօյլէ գուսուրտա պուլունտուղունուզ իչին , մայի պանա բէք չօղա օլան նէզարէթինիզի , վէ ումուրը բօլիթիգիեեէ այիտ բօլիսինիզի իղա իթմէքլիկիմէ քիմին մալի օլտուղունու պիլմէեօրում :

Իշպու թէհաիտ իւզէրինէ , իհթիեար նազըր պիր տէրէճէ տա հա պաշընը էյտի , վէ քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Լաքին , հաշմէթլու էֆէնտիմ . . . տէտի :

Իմբերաթօր . - Պէն նէ տիմէք իսթէտիկիմի պիլիեօրում : Ֆէսատճըլարը թանըրըմ :

Ֆուշէ . - Իսիմլէրինի պիլիեօրումուսունուզ :

Իմբերաթօրուն պէօյլէ պիր մատտէ հագգընտա վագը օլան իֆատէյի գաթիեեսի իւզէրինէ , Ֆուշէնին հայրէթի ատէթա տէհշէթէ թահվիլ օլտու , չիւնքի միւշարիլէյհին իֆատաթը վագըաւ սընտա աալա լաթիֆէ մէվճուտ օլմատըղը անլաշըրըեօրուտ :

Իմբերաթօր . - Էվլէթ , իսիմլէրինի պիլիեօրում , ֆէսատ պուրատա տըր :

Յուշէ . - Պուրատա՛մ մը տըր :

Իմբէրաթօր . - Էվվէթ , Թիւիլեբըրի սէրաբընտա տըր :

Տուշէ . - Թիւիլեբըրի սէրաբընտա՛մ :

Ձապթիսէ նազըրընըն լէհճէսի , մէզքիւր իֆատէտէն սօնրա ,
զաթէն սօլուգ իքէն , պիւսպիւթիւն եհչիլլէշտի :

Իմբէրաթօր . - Էվվէթ , պուրատա , կէօզլէրիմին էօնիւնտէ , պու
զապինէտէ տիր :

Յուշէ . - Պու գապինէտէ՞ մի :

Իմբէրաթօր . - Աճայիւ , միւսիւ Ֆուշէ , հէր սէօյլէտիկիմին աք-
սը սէտասը օլմագլըղա գաճստ մը իթմիշինիզ տիր :

Յուշէ . - Խայր , էֆէնտիմ , ֆագաթ , թէաճճիւպիւմէ աֆվիթ-
մէնիզի ըէճա իտէրիմ :

Ուսուրը զապթիսէ նազըրը , ֆէթին կէօզլէրիլլէ իմբէրաթօրու
գօլլամագտա , վէ քէնտի քէնտիսէ շու եօլտա տիւշիւնմէքտէ իտի-

— Իմբէրաթօրուն իշպու հիտտէթ ու զազապը , ճիտտի օլմա-
եըպ , պիր թէտպիր օլմալը տըր . պունու աշիքեարէն անլաեօրում ,
լաքին , պահս իտէրիմ քի , պու հալին ալթընտա պիր էսրար մէվ-
ճուտ տուր :

Իմբէրաթօր . - (Սուրէթա հիտտէթ ու զազապ կէօսթէրէրէք.) Պու
թէաճճիւպիւնիւզիւն մանէասը նէ օլուեօր : Տօղրուսու կիւզէլ շէյ-
Մէմուրիսէթինիզի պէն իճրա իթտիկիմտէն տօլաեը կէրչի թէաճ-
ճիւպ իտէպիլիւրինիզ , լաքին պունտան նէ նէթիճէ հասըլ օլապի-
լիր : Գօլլարընըղը պաղլաեարագ , հիշ պիր շէյ եաբմամագ մը : Հա-
զըզէթէն , շու սիզին թէաճճիւպիւնիւզ , պիլի , պուլունտուղումուզ
չարբըգ թարիգտէն գուրթարամագ :

Յուշէ . - Էկէրչի սիզ ֆէսատճըլարը պիլիեօր իսէնիզ . .

Իմբէրաթօր . - Էվվէթ , պիլիւրիմ :

Յուշէ . - Մուխաթարալը քիմսէլէր օլուպ , տէրտէսթլէրի մի լա-
զըմ տըր :

Իմբէրաթօր . - Խայր , քէնտիլէրինի տէրտէսթ իթմէք լազըմ օլ-
մաեըպ , մէյտանա չըգարմագ լազըմ տըր :

Յուշէ . - Էկէրչի քէնտիլէրինի պիլիւր իսէնիզ...

Իմբէրաթօր . - Էվվէթ , քիմ օլտուգլարընը պիլիւրիմ , լաքին պու-
լունտուգլարը մահէլլի պիլմէմ :

Յուշէ . - Իսիմլէրի նէ տիր :

Իմբէրաթօր . - Մ. տը Սէրտէօյլ տիւր :

Յուշէ . - Ժենէրալ մը :

Իմբերատոր . - Էվվէթ :

Յուշէ . - Քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ Թէվէճճիւհիւնիւզ օլան Ղանթ մը :

Իմբերատոր . - Թա քէնտիսի :

Յուշէ . - Պաւնճա նիյմէթլէրինիզ իլէ բէրվէրտէ իյլէտիկինիզ քիմնէ մի :

Իմբերատոր . - Յուշէ , հէր կիւն նանքէօրլար արթընօր . պու խուսուսու սիզ պէնտէն տահա իյի պիլմէլիսինիզ :

Իմբերատոր , մէզքիւր սօն քէլիմէլէրի իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ իրատ իթտիկինտէն , զապթիսէ նազըը պունուն ֆար-գընա վարտը :

Յուշէ . - Տիկէր ֆէսատճըլար քիմլէր տիրէր :

Իմբերատոր . - Շիմտիկիք Ժենէրալ եալընըզ տըր :

Յուշէ . - Էյ , շիմտի նէ եարմալ :

Իմբերատոր . - Ժենէրալը պուլմալ :

Յուշէ . - Պու բէք գօլայ շէյ տիր :

Իմբերատոր . - Յուշէ , պու պապտէ հիչ պիր շէյ հագգընտա եէ-մին իթմէեինիզ :

Յուշէ . - Հաշմէթլու էֆէնտիմ , պու խուսուստա պէն սիզէ սէօզ վէրիւրիմ :

Իմբերատոր . - Հիչ պիր շէյ իչին սէօզ վիրմէեինիզ . եալընըզ , Ժէ-նէրալը պուլմագ իչին նէ գատար վագթա իհթիեաճընըզ վար իսէ , անը պանա խապէր վիրինիզ :

Յուշէ . - Իւչ կիւնէ իհթիեաճըմ վար տըր :

Իմբերատոր . - Բէք իյի սիզէ , իւչ կիւն մէօհլէթ վիրտիմ , հայ-տէ էրտիմ , էէ մէմուրիեթինիզի իճրա իյլէեին :

Յուշէ , պու գատար ուճուզ գուրթուլմասընտան տօլաեը մէմ նուն օլաբազ , իմբերատորուն նէզտինտէն մուֆարագաթ իյլէտի . Միւմտիլէյհին աղիմէթինտէն սօնրա , իմբերատոր , մէսէրրէթլէ էլ-լէրինի օլուշտուրարագ ,

— Իթթիխազ իթտիկիմ ուսթալըզլա , իմբերատորուղուն էն զիեատէ գօրգտուղու շու հայվան Յուշէնին ֆիքրինտէ տէ տէհշէթ հասըլ իթտիմ . շիմտի , կիտիպ , Սէրտէօյլիւ պուլմագ իւզրէ , հէր Թարաֆը ալթիւսթ խտէճէք տիր , վէ իւչ կիւնտէն էվվէլ ատէմիմի-միզի Թէքրար կէօրէճէեիմ , տէտի :

Լաքին, իւշ կիւն կէշտիկի հալտէ, ֆուշէ, Սէրտէօյլ հագգըն-տա հիշ պիր խապէր ալամատը :

Ֆուշէ, միւմաիլէյհինֆէսատ չըգարմադ թէշէպպիւսիւնտէն տօլաբը զաթէն տէրէճէյի նիհաբէտէ իսթիլլրապ իթմէքտէ օլտու-զու կիպի, հագգընտա հիշ պիր խապէր ալամամասընտան նաշի տէ տահա զիեատէ թէաճճիւպ իթմէքտէ, վէ պէլքի եիւզ տէֆա, քէն-տի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Լաքին, շու Սէրտէօյլ նէֆէսատ գուրապիլիր : Զաթէն քէնտիսինին նէեէ իհթիեաճը վար տըր : Իմբէրաթօրա խօշ կէօ-րիւնմէք, վէ մազհարը թէվէճճիւհաթը օլմադ իշին, տահա նէ ար-զուսու օլապիլիր :

Ֆուշէ, իմբէրաթօրլուղա մախսուս օլան զապըթա մէմուրլարընը հէր թարաֆա սէվզ իտէրէք, թամամ իւշ կիւն ժէնէրալը արաթ-տըրտը իսէ տէ, էն մահիր խէֆիեէ մէմուրլարը պիլէ, վազը օլան ֆէվզէլատէ իգտամլարընա, վէ ամիրլէրինին հիտտէթ ու զազապը-նա ռաղմէն, թէշէպպիւսլէրինտէ մուվաֆֆադ օլամատըլար :

Նիհաբէթ, մէօհլէթի մուայեէնէ խիթամ պուլմաղլէ, Նաբօ-լէօնուլն պիր իրատէսի մուճիպինճէ, ումուրը զապլթիեէ նաղըրը, թէշէպպիւսիւնտէ մուվաֆֆադ օլամատըղընտան տօլաբը քէմալ մահճուպիյեէթլէ, Թիւիլեըրի սէրաբընա կիթտի : Միւմաիլէյհ, իմբէրաթօրուլն նէզտինէ գապուլ օլուլտուղու սըրատա, իմբէրաթօ-րը միւշարիլէյհ, զաբէթ թասալը վէ նէշէսիզ պիր հալտէ պուլուլն-մադտա օլուպ, չիւնքի, նաղըրը միւմաիլէյհին շու սըրատա ֆէվզէ-լատէ զայրէթ իպրազ իթմիշ օլտուղունու պիլտիկի կիպի, թէհար-րիեաթը վազըասընըն տա պիլա սէմէրէ գալաճաղընը պիլտիկինտէն, Մ. տը Սէրտէօյլ հագգընտա ճիտտէն տիւշարը էնտիշէ օլմաեա պաշլամըշ իտի :

Նաբօլէօն, Ֆուշէնին սէլամ վիրմէսինէ վազըթ պըրադմաեա-րադ,

— Էյ, նէ խապէր, պիզիմ ֆէսատճը պուլուլնտոլ մու, տէյի սիւալ իթտի :

Ֆուշէ. — Խայր, էֆէնտիմ, պուլուլնամատը :

Իմբէրաթօր. — Նաբըլ, պուլոլնամատը մը :

Ֆուշէ. — Էվվէթ, էֆէնտիմ, պուլուլնամատը :

Իմբէրաթօր. — Բէք էյի, արթըզ կիտին. պուլ կիւն, իգթիզա ի-տէն էմրլէրի սիզէ կէօնտէրիլիմ :

Պու սէօղլէր սէօյլէնիպ , Ֆուշէ , կէրի չէքիլմէքտէ իքէն , պիր գաբուճու իչէրի կիրէրէք ,

— Միւսիւ ժէնէրալ տիւգ տը Սէրտէօյլ կէլմիշ տիր . հուզուրը իմէրաթօրիեէ գապուլ օլունմագլըղը իսթիտա իյլէեօր , տէտի :

Պու պիր գաչ սէօյլ իւզէրինէ , իմէրաթօր վէ զապթիեէ նազըրը հայրէթտէ գալտըլար : իմէրաթօրուն անլընտա էսէրը մէսէրրէթ վէ մահզուզիյեէթ հէքք օլունտուղու միսիլու , նազըրը միւմաիլէյհ տէ , ումուրը զապթիեէ նազըրը օլմագ սըֆաթըյլա , էհլի մէրագտան պուլունտուղունտան , իմէրաթօր իլէ ժէնէրալ արասընտա ճէրէեան իտէճէք ահվալի կէօրմէք իւզրէ , օրատան չէքիլմէքտէ իքէն , տուրտու :

Իմէրաթօր . — (Սէրթ պիր սէտա իլէ.) Օրատա նէեէ տուրուեօրսունուզ :

Ֆուշէ . — Էկէրչի ֆէսատճընը տէրտէսթ իթմէք լաղըմ կէլիր իսէ , իրատէլէրինիզի իճրաեէ հաղըր պուլունմագ իւզրէ տուրուեօրում :

Իմէրաթօր . — Պիր ժէնէրալ՝ պէնիմ զապըթանըմ վէ բօլիս մարիֆէթիլէ տէրտէսթ իտիլէմէզ : Հայտէ իշինիզէ կիտին ,

Ֆուշէ , տիշարը չըգտը , վէ տիւգ տը Սէրտէօյլ , իմէրաթօրուն խուսուսի օտաաընա տախիլ օլտու :

Իմէրաթօր , թէպէսսիւմլէ վէ լաթիֆ պիր սուրէթտէ , միւմաիլէյհի իսթիգպալ իտիպ , էլինի ուզաթտը , ֆագաթ տօսթունու թէտգիգ իտէր իթմէզ , քէմալ հայրէթլէ տուրտու :

Մ. տը Սէրտէօյլ , սէքիզ կիւն ագտէմ , իմէրաթօր իլէ ճէրէեան իտէն մուպահասսըր էսնասընտաքի հալի կիպի , ճէսուր վէ ճալիպ պիր զապիթ օլմանըպ , զանն իտէրսին քի , պու գատար պիր ճիւղի միւտտէթ զարֆընտա իհթիեարլանմըշ , զայիֆլէնմիշ , լէհճէսի սօլուպ սարարմըշ , վէ կէօղլէրինտէ , սըթմա բարլագլըղը մէվճուտ օլտուղու կիպի , սիեահ սաչլարը տախի աղարմըշ իտի :

Իմէրաթօր , ահպապընըն իքի էլլէրինի քէմալ հէեէճան իլէ սըգարագ :

— Սէրտէօյլ , սիզէ նէ օլմուշ տուր , տէյի սիւալ իթտի :

Տիւգ . — Նէ օլմուշ օլտուղումն մու սիւալ պուեուրուեօրսունուզ , հաշմէթլու էֆէնտիմ : Օլտուղում շու տուր քի , նասըլքի կէօրիւեօրսունուզ , սէքիզ կիւն զարֆընտա իհթիեարլանմըշ տըր :

Իմէրաթօր . — Պու թէպէտտիւլին սէպէպի վար մը տըր :

Տիւգ . — Էլ վէժ , էֆէնտիմ , սէպէպի վար իսէ տէ , պունուն , պէնի , զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ բոպթ իաէն խըամէթ վէ մէմու-
րիեէթ իլէ ասլա շումուլի պուլունմամուգ տա տըր :

Իմբէրաթօր . — (Խալիսանէ պիր տօթթուգլա .) Սէրտէօյլ , տիմէք
պէն սիզին տօթթունուղ տէ յիլիմ :

Ժէնէրալ , ճէվապ վիրմէքաէն իսթինքեաֆ իյլէտի : Իմբէրաթօր
իսէ , միւմաիլէյհաէն հէր հալտէ իյզահաթ ալմագ իսթէտիկինտէն ,
շու եօլտա քէլամա տէվամ իթաի :

— Սէօյլէ պագալըմ , Սէրտէօյլ , մատմուաղէլ տը Լօսթանժ իլէ
աղտը իզտիվաճընըղա տայիր վուգու պուլան թէքլիֆիմ , ֆէվ-
գէլատէ կիւճիւնի զէ կիթաի , տէյիլ մի :

Տիւգ . — (Հագըղէթի կիզլէեէրէք .) Խայր , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . — Էօյլէ իսէ , պաշգա նէ սէպէպ վար տըր :

Տիւգ . — Թէքլիֆինիզի գապուլ իաէրիմ :

Իմբէրաթօր . — Աճայիւզ , գարարընըղը վիրաթնիզմի :

Տիւգ . — Էլ վէժ , պուլունաուղում շու հալի կէօրտիւկիւմտէ ,
գարարըմը վիրտիմ , չիւնքի մուհագղադ . պիլիրիմքի , կէնճ , մէ-
րագլը վէ նազ ու էտաեը սէվէր պիր գըզ օլտուղու բիվաեէթ օ-
լունան մատմուաղէլ տը Լօսթանժըն , պէնիմ կիպի պիր իհթիեար
իլէ ասլա էվլէնմէքիկէ բաղը օլմաեաճաղընա իսքեաթ օլմուշում
տուր :

Իմբէրաթօր , ժէնէրալըն իլէրուտէ տահա զիհատէ իյզահաթ
իթա իտէճէկինէ էմին օլտուղունտան , օլ պապտէ տէրին իֆատա-
թա կիրիշմէտի :

Մ . տը Սէրտէօյլ , պիր սաաթ գատար Նաբօլէօն իլէ միւլա-
գաթ իթտիքտէն սօնրա , թիւիլեըրի սէրաեընտան հարէքէթլէ , սէ-
քիզ կիւնտէն պէրու աեագ պատմամիշ օլտուղու քէնտի խանէսինէ
կիթտիկինտէն , խըզմէթքեարլարը , միւմաիլէյհի , հէման պիր միւսա-
ֆիր գապուլ իտէրճէսինէ գապուլ իթտիլէր :

Տիւգ , թէպտիլ գըեաֆէթլէ , վիթթուար սօղաղընա կիթմէք
իւզրէ , կիճէ օլմաաընա պէքլէմէք իչին , քէնտի խուսուսի օտասը-
նա չէքիլտի , վէ հիշ պիր սէպէպլէ քէնտինի պիհուղուր իթմէմէլէ-
րինի ատէմլէրինէ էմի իյլէտիքտէն սօնրա , մէլքիւր օտատա գաբա-
նըպ գալտը :

Միւմաիլէյհ , եալընըղ գալընճա , տէրհալ , պիր թագըմ միւ-
ահաղաթ տէրեասընա տալտը :

Մ. տը Սերտէօյլ, Անժէլի ֆէյգէլատէ սէվտիկի ճիհէթլէ, անըն տիւշար օլտուղու հալ, քէնտիսինէ բէք ֆէնա սուրէթտէ թէէսսիր իթմիշ իտի, նասըլքի, կէրէք վիճուածա, վէ կէրէք զիհինճէ պիրտէն պիրէ քէսպ իթմիշ օլտուղու թէպէտտիւլտէն տէ, պու հալ անլաշըլլեօրտու :

Միւմաիլէյհ, օլ կէնճ գըզըն՝ խասթալանտըղընը կէօրիւր կէօրմէզ, հէքիմէրին վադը օլան թավսիսէ վէ թէնպիհլէրինէ դարշը օլարագ, մէզպուրէնին եաթաղը պաշընտա օթուրուպ, խասթէիկին քեաֆֆէյի թէպէտտիւլաթընա տիգգաթ իթմիշ, վէ բէք չոգ քէրրէ, պիշարէ գըզըրզազըն, քէնտի գուճաղընտա թէրքի հաեաթ իյլէտիկինի կէօրմէքլիք ըատտէքէրինտէ պուլունմուշ իտի :

Պիր արա, եա միւմաիլէյհին ագընտա ճիննէթ հասըլ օլտուղունտան, եախօտ խասթէիլք սօն տէրէճէսինէ վարտըղընտան, տիւգ տը Սերտէօյլ, իզտիրապ ու էնտիշէսինտէն նաշի պուրուշմուշ օլան բարմագլարը արասընտա պիր նաշըն էլինի սըգմագտա օլտուղունու զանն իթտի :

Անճագ, սէվկիւլիւսինին, մուխաթարատան խալի օլտուղունա թէէմին օլտուղունտա, իմրէրաթօրուն նէզտինտէքի խըզմէթինի իյֆա իթմէք իւզըէ, մէզպուրէնին նէզտինտէն մուֆարագաթ իթմէքլիկէ դարար վիրտի :

Շիւպհէսիլ, Մ. տը Սերտէօյլ, Անժէլին թէպտիլի քիալէ իթտիկինի կէօրմէքլէ, տիւշար օլտուղու միհն ու մէշագգաթ վէ իյլթիրապ ու էնտիշէ սէպէպիլլէ, քէնտիսի տէ թէպտիլի քիալէ իթմիշ իտի, օլ տէրէճէտէքի, իմրէրաթօր, իւք տէֆա միւմաիլէյհի կէօրտիւկինտէ, թանրեամամըշ իտի :

Մ. տը Սերտէօյլ, Անժէլէ օլան մուհապպէթի իճապընճա, իմրէրաթօր նէզտինտէ հալիլ օլտուղու վաղիեթի մուհաֆազա իթմէք իչին, շիւպհէսիլ մէզպուրէնի ֆէտա իտէմէզ իտի : իմտի, իմրէրաթօր իլէ Անժէլտէն հանկըսընը ինթիխապ իթմէք խասուսընտա, պիր տաղըզա պիլէ թէրէտտիւլտ իթմէտի :

Մ. տը Սերտէօյլ, պու կիւնքի կիւն նառիր պուլունան միւսթագիմ իւլ ախլէագ, խալըխա հէ ասըլզատէ քիմնէլէրտէն օլուպ, հէր ճիհէթլէ գատիմ պիր խանէտանա մէնսուպ պիր ճէնթըլմէն օլտուղու, վէ նամուս զաղլիսէյի հազըզիսէսինի, էն եիւքսէք մէվգիինտէ մուհաֆազա իթտիկի պէեան իտիլտիկինտէ, խէթա իտիլմիշ օլմազ : Միւմաիլէյհ, Անժէլի, եազընտա օգուեանլարըմըղըն

անլաեաճագլարը ահվալը մախսուսէ արասընտա թանըմըջ օլուպ , մէզպուրէեի սէվմիշ, վէ պիր արա , ատէթա աշգ իլէ մէֆթուն օւլարագ , հէր շէյի ունութարագ , անը պաշտան չըդարմըջ իտի :

Իմբէրաթօր , Մ. տը Սէրտէօյլէ , մատմուազէլ տը Լօսթանթ իլէ քէնտիսինի էվլէնտիրմէքլիկի թէքլիֆ իթտիկինտէ , միւմաիլէյհ հէնուզ Անթէլի տէրէճէյի նիհաեէտէ սէվիեօրտու , վէ օլ կէնճ գըզըն նամուսունա գարըլ վագը օլան խէթասընը էօրթմէք իչին , մէզպուրէ իլէ էվլէնմէքտէն զայրի չարէ պուլունմատըղընա իսքեաթ օլմուշ իտի : Իմտի , նիեաթ ու էֆքեարընը իմբէրաթօրա արզ ու պէեան իտէրէք , թաստիդ իթտիրմէք իչին , միւսայիտ պիր ֆըրսաթ պէքւէմէքտէ իտի :

Տիկէր թարաֆտան , Մ. տը Սէրտէօյլէ , չօգտան պէրու Նաբօւլէօնուն էն հագըն մէնսուպլարընտան օլուպ , քէնտի թալէի մախսուսու , նէվիմա , հիւքմտարը միւշարիլէյհին թալէինէ մէրպուլթ պուլունմագտա իտի : Անճագ , սօն տէֆա , իմբէրաթօրուն թէքլիֆի վուզուինտէ , տիւզ տը Սէրտէօյլէ , թէքլիֆի մէզպուրու , քէնտիսինի կիւզէլ պիր մէվգըհէ իյսալ իչին , իմբէրաթօրուն մահա պիր արղուսու մագամընտա ատտ իլէ , պու խուսուստա , մէթպուլինին նիեաթը հասէնէսինի թագտիր իթմէմէք , վէ միւշարիլէյհի , քէյի մաէշա ճէպպարլըղլա իթհամ իթմէք , ատէթա նանքէօրլուգ տիմէք օլտուղունու անլամագտա իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլէ , եա վիճտանընըն թէէսսիրաթընա հէվալէյի սէմմ իթմէեէրէք , օ թէէսսիրաթը հիւքիւմիւղ պըրագմագ , եախօտ վաղիֆէյի շիւքրանիյեթի պէրթարաֆ իլէմէք կիպի իքի պըշագ արասընտա գալմըջ օլտուղունտան , վաղիեթի , գաթը իւմիտ իտէճէք պիր մէվգ իտէ օլմասա պիլէ , զաեթլէ նաղիք իտի :

Շու գատար քի , տիւզ , ուզուն միւտտէթ թէրէտտիւտտէ գաւլան քիմէլէրտէն օլմատըղընտան , Անթէլին հալինի , մուխաթարա իչինտէ կէօրիւր կէօրմէզ , իւք տէֆա ֆիքրինտէ , իմբէրաթօրուն տիլլէրինէ գաբսնարագ , հէր շէյի իւրար ու իթիրաֆ իթմէքլիք թասսավլուրու տօղտու :

Իմբէրաթօր , խայրիսահ պիր զաթ օլտուղունտան , ագըպէթքեար մէննինէ մուվաֆիագ օլամատըղը պու խուսուստա աֆվ ու մէրհամէթինի աիրիլ իթմէեէճէկի մէմուլ իտի :

Անճագ , ժէնէրալ տը Սէրտէօյլէ , թասսավլուր իլլէտիկի թէշէպպիւսիւ Նաբօլէօնուն նէզալինտէ իճրա իլլէմէք իւզըն , Անթէլի , պու-

լուսնոտուղու հալտէ պրագըպ կիտէճէք գատար գուվվէթ վէ ճէ-
սարէթի օլմատըղընը տէրք վէ հիսս իյլէեքէք, սէքիզ կիւն,
միւթէմատիէն, խասթանըն եաթաղը պաշընտան այրըլմատը: Լա-
քին, օլ միւտտէթ զարֆընտա, միւմաիլէյհին նափըլ վէ նէ իլէ
եաշամըշ օլտուղու խուսուսուհնա կէլինճէ, շիւպհէսիզ, պու խու-
սուսու, պիզզաթ միւմաիլէյհ տախի իյզահ իտէմէզ իտի, վէ աղ-
զընա հիշ պիր նաֆագա գոյմամըշ օլմասընա պագըլըր իսէ, միւ-
մաիլէյհին նաֆագասը, եալընըզ տէրտ ու միհնէթտէն իպարէթ
օլմուշ իտի:

Տօղթօր, Անժէլին եաշամասը հագգընտա իւմիտ էսէրլէրի
կէօսթէրինճէ, տիւզ, ճէվապա աղաղլէ,

— Տիմէք տիր քի, թէհլիքէեի սավուշտուրմուշ տուր, տէտի:
Տօղթօր. — Էվվէթ:

Տիւզ. — Քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իտէճէկի հագգընտա սէօզ
վէրլըրմիսինիզ:

Տօղթօր. — Հայ հայ:

Տիւզ. — (Քէնտի քէնտիեէ.) Բէք իյի, շիմտի, իմքէրաթօրուն
նէզտինէ ավտէթլէ, մէմուրիեթիմէ տէվամ, վէ գարարլաշտըրտը-
ղըմ թէշէպպիւսիւ իյֆա իտէպիլիրիմ:

Ֆիլվագը, պիր ազ սօնրա, տիւզ, վիդթուար սօգաղընտաքի
խանէտէն հարէքէթլէ, կիզլիճէ քէնտի խանէսինէ ավտէթ իյլէտի:
Միւմաիլէյհ, մահէլլի մէմուրիեթիինէ կիթմէք իւզըրէ, էլպիսէսինի
կիեինտիկի սըրատա, պիր այինէ գարշըսընտա պուլունտուղունտա,
քէմալ հայրէթ վէ իսթիզրապլէ բէֆի սէտա իյլէտի, վէ տիհանըն-
տան, «միւմքինսիզ շէյ տիր» սէօղլէրի չըգտը:

Միւմաիլէյհին, պու եօլտա բէֆի սէտա իտիշի, քէնտի քիս-
վէթինի պիզզաթ քէնտիսի թանրեամաեարագ, նէվիմա գօրգմուշ
օլմասընտան իլէրի կէլմիշ իտի:

Պիչարէ, տէրմանսըզ հալտէ, վէ թէհայրիւրլէ, պիր գաշտա-
գըզա մէզքիւր այինէնին գարշըսընտա տուրագալտը, վէ պատէհու
քիսվէթինին պու մէրթէպէ թէպէտտիւլիւ սէպէպլէրինի տիւ-
շիւնտիւքտէն սօնրա, քէնտի քէնտիեէ,

— Էկէրչի սէքիզ կիւն տահա շու եօլտա եաշամըշ օլտա իտիմ,
հիշ շիւպհէ եօգ տուր քի, Անժէլտէն էվվէլ ահրէթէ եօլճու օլուր
իտիմ, տէտի:

Շիւպհէսիզ օգուեանլարըմըղտան պաղըլարը, էսպապը մանէվիէ

եկեղիւնտէն զուհուրա կէլէն պու կիպի թէպէտտիւլաթը պէտէնիւե միապլէրինի կէօրմիւշլէր տիր : Պու թէպէտտիւլաթ վէ թէհամվիւլաթ , օլ դատար տէհշէթլի վէ ինանըմանաճադ սուրէթտէ օլուր քի , ֆէննի թըպպ պիլէ պունա պիր չարէ պուլամաղ , վէ եալընըղ պու թէպէտտիւլաթը կէօրէնլէրին գալպլէրինտէ , էսէրը տէհշէթ հասըլ օլուր : Հէր նէ դատար , կէնճ պիր ատէմին , տէլիգանը չաղընտա վիճուտճա մալիք օլտուղու էշքեալը նէֆիտէ , քէնտիսինին կէօթթերիշի օլուպ , պու կէօթթերիշին զայպընտան տօլտեր էսէֆ օլունմասը թապիի օլտուղու ճիհէթլէ , Մ. ալ Սէրաէօլ տախի , քիսվէթինին ֆէվգէլատէ չիրքինլէշմիշ օլմասընտան տօլտեր էվվէլ էմիրտէ թէէսսիւֆ իթտի իսէ տէ , պունունլա պէրապէր պիւեիւք պիր քէտէր ու էլէմէ տիւշար օլմատը : Պիլաքիս , հիշ օլմազսա , էմրի իլտիվաճ մատտէսինտէ , իմէրաթօրուն գարշըսընտա թէպտիլի լիսան իթմէք իշին , վադթընտան էվվէլ վազը օլմուշ օլան մէզքիւր իհթիւարըղընտան իսթիֆատէ իթմէքիկի տիւշիւնտիւ :

Մ. ալ Սէրաէօլ , քէնտիսինտէ վազը օլան թէպէտտիւլտէն տօլտեր բէք աղ էվհամա զահիպ օլմաղլէ , կէնճ , ճալիպ , շէրէֆլի , նուֆուզլու , վէ բարլաղ իւնիֆօրմալը պիր ժէնէրալտան զայրը քիմ սէեէ կէօնիւլ վիրմէեէճէկի մաղնուն օլան օլ տիլպէր մատմուլաղէլ տը Լօսթանժըն , ասլա , պէհաղ սաչը պիր ատէմէ կէօնիւլ վիրմէեէճէկինէ , վէ հէնուղ կէնճ իսէ տէ , կէօրիւնիւշիւ պիր իհթիւարտան ֆարգլը օլմանան պիր զապիթ իլէ էվլէնմէք իսթէմէեէճէկինէ իսքեաթ օլտու : Վաղթընտան էվվէլ վազը օլան իհթիւարըղա իսէ , մուհաքէմէյի շէտիտէ ասհապը թարաֆընտան , ինթիղամըղ սուրէթտէ կէշիրիլէն պիր էօմբիւն նէթիճէսի օլմաղլըղ մանէասը վիրիլէճէկի տէրքեար տըր :

Օկիւսթ , Անժէլին աչգ ու մուհապպէթի հազգընտա օլ տէրէճէ էմին իտի քի , վէլէվ մէզպուրէեի սէվտիկի դատար մատմուլաղէլ տը Լօսթանժա մուհապպէթ վիրէպիլէճէկի ֆարղ օլունտա , եինէ մատմուլաղէլ տը Լօսթանժա մուլգապլէթէն այնի հիսսիւաթա մաղհար օլուպ օլմանաճաղընը տիւշիւնմէեէրէք , թէպտիլի քիսվէ իթմէսինտէն նաշի նէվիմա մէսրուր օլտու , վէ էկէրչի Լօսթանժա ֆամիլեասը , էլան պու իլտիվաճըն իճրասը թասալվուրունտա սէպաթ իթմէքտէ իսէ , իմէրաթօրու խօշնուտ իթմէք իշին մէզպուրէ իլէ էվլէնմէկէ բազը օլտուղունու միւշարիլէյհէ պէնան իլլէտի :

Մ. ար Սէրտէօյլ, իմբէրաթօրուն թէքլիֆինի գապուլ իթմէք իչին, միւթէսապվէր օլան իզտիվաճըն իճրա օլունմաեաճաղընա իյիտէն իյի իսքեաթ օլմուշ օլմասը լաղըմ կէլմէքտէ իտի, չիւնքի, Ան. ժէլէ օլան թէվէճճիւհիւնաւէն տահա զիեատէ ճիտտի պիր սէպէպ, քէնտիսինի, մասումաղէլ ար լօլթանժ իլէ էվլէնմէքտէն տայիմա մէնն իթմէսի, վէ եիւրէք թաշըեան պիր առէմէ նալաեըգ պուլու. նան պու իզտիվաճը, նամուս վէ հիւսնի տաապա դարշը պիւեիւք պիր ճիւսեթ մադամընտա կէօրմէսի իգթիզա իյլէմէքտէ իտի :

Պու խուսուսու իյզահ իտէլիմ :

Տիւգ, քէնտի օտասընտա գաբսնըպ դալտը, վէ Անժէլին նէզտինէ կիտէճէկի վաղթ ու սաաթա գատար, միւլահաղաթ վէ թէ. ֆէքքիւրաթ տէրեասընա տալտը :

Օլ էսնատէ, եարը կիճէեէ եազըն օլուպ, միւմաիլէյհ, օլ կիւ. նիւ հէնուզ պիր շէյ եէմէմիշ օլտուղունտան, պիր աղ թաամ իթ. տի, վէ ալէլաճէլէ էսվապընը կիեինտիքտէն սօնրա, խանէսինին կիղլի պիր գաբուսունտան տիշարը չըգտը, վէ սէրիան վիգթուար սօդաղընա աղիմէթ իյլէտի :

Տիւգ ար Սէրտէօյլ, Անժէլին նէզտինէ մուվասըլէթինտէ, պու կէնճ գըզ, սէվկիւլիւսիւնիւն քէնտիսինի թէրը իթաիկի զէմանտան չօգ իյի իտի : Վադաա հէնուզ եաթագտա պուլունուեօրտու իսէ տէ, վիճուտինին եօգարփի դըսմըյլա պաշընը, պիր թադըմ շիլթէ. լէրէ տաեաթմըշ օլարադ, հէման եաթագտա օթուրմուշ իտի, վէ կէօզլէրի միւտհիշ սուրէթաէ աշըլմամըշ իտի : Սաեըգլամասըյլա սըլթ. մասը կէշմիշ օլուպ, ագլը տախի պաշընա կէլմիշ իտի : Մէզպուրէ. եի թէտալի իթմէք միւնտիպէթիլէ, տիւգիւն տօթու վէ մահ. ըէմի օլմուշ օլան, վէ միւմաիլէյհին հիսսիեաթընը թագաիր իթմիշ վէ ախէադ ու թապիեաթը ալիեէսինէ հայրան օլմուշ պուլունան տօգթօր, օլ էսնատէ պիշարէ կէնճ խասթանըն եանընտա օթուր. մադտա իտի :

Տիւգ. — (Տօգթօրուն էլինի սըգարադ.) Էյ նէ խապէր տօգթօր էֆէնտի :

Տօգթօր. — կիթաիքճէ իյլէշիեօր, միւսիւ տիւգ, սէքիզ օն կիւ. նէ գատար պու սէվկիւլիւ գըզճըղաղ սէլամէթի պուլաճաղընտան, պաղչէնին չաեըր չիմէնլէրի իւղէրինտէ կէզինտիկինի կէօրիւսիւ. նիւշ :

Տիւգ. — Նամուսունուզ իւղէրինէ սէօղ վէրիեօրմուսունուզ :

Տօգթօր . — Էվվէթ , նամուսում իւզէրինէ սէօզ վէրիրիմ , ֆագաթ խուսուսի սուրէթտէ սիզէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէեհէեհիմ :

Պու սօն սէօզ , ալչագ պիր սէտա իլէ տիւգիւն գուլաղընտան թէլէֆֆիւզ օլունտու , վէ տիւգ , իֆատէյի մէզպուրէեի լաեղդըյլա իշիթմիշ , վէ անլամըշ օլտուղունու պիւտիրմէք իւզրէ , մէրգու-մուն էլինի սըգմագլա իքթիֆա իյլէտի :

Պու արա , Անժէլ , թէպէսսիւմ իտէրէք , Մ . տը Սէրտէօյլէ խի-թապէն ,

— Օկիւսթ , պէն շիմտի գիեատէսիլէ իյիեիմ . իմտի , պէնտէն տօլաեը միւղտարըպ օլմա . հաթթա զանն իտէրիմքի , պիւսպիւ-թիւն քէսպի իֆագաթ իթմիշիմ տիր : Սէնի պէքլէեօրտում , կէլ-մէքիկին բէք խաեըրըլ օլտու , տէտի :

Տիւգ , Անժէլին անլընտան բուս իթտի , վէ կէրչի մէզպուրէ , տիւգիւն թէպէտտիւլիւնտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ միւթէսսիր օլ-տու իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ , հիսս իյլէտիկի իսթիղրապ վէ քէտէ-րի ապա եիւզտէն կէօսթէրմէտի : Պունտան գաթինաղար , աղ վա-գըթտա վագը օլմուշ օլան պու թէպէտտիւլ , աղիմ վէ տէվամի պիր աշգ ու սէվտա շիտտէթիինին ինքեար օլունմաղ պիր իսպաթը տէ-յիլմի տիր :

Պու արա , տօգթօր , պաղը վիղիթալար իտէճէկինի պէհանէ իթտիկինտէն , տիւգ , հէքիմին , քէնտիսինէ շիւպհէսիզ զաեէթ մուհիմմ պիր էսրար պէեան իտէճէկինի ունութմամըշ օլտուղուն-տան , մէրգումա ըիֆագաթ իթմէք իսթէտի :

Պունլար պաղչտէն կէշտիքլէրի սըրատա , ժէնէրալ , տօգթօրու տուրտուրուպ ,

— Տօգթօր , պանա տիեհէճէկինիզ նէ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Տօգթօր . — Սիզէ սէօյլէեհէճէկիմ զաեէթ շէխիմ տիր , միւսիւ տիւգ :

Տիւգ . — Պէնի , եալընըղ տօսթունուղ տէյի թէսմիեէ իտիպ , մատտէ հէր նէ իսէ , ծնու սէօյլէեին :

Տօգթօր . — Սէվկիւլիւ խասթամըղ համիլէ տիր :

Տիւգ . — Եւ , սիւպհան Ալլահ :

Տօգթօր . — Աճապա պու վիրտիկիմ խապէր , խաեըրսըղմը տըր :

Տիւգ . — Խայր , լաքին սագըն եանըլմաեաւընըղ :

Տօգթօր . — Ասլա եանըլմաեօրում . անճագ պուլունտուղունուղ շու հալտէ , պու խուսուսուն զաեէթ վէխիմ օլտուղունու տա սէթր

Իտէմէմ: Սիւզ, պու կէնճ գըզը ֆէվզէլատէ սէվէրսինիզ, տէյլլմի,
Տիւզ . - Քէնտիմոտէն տահա զիեատէ սէվէրիմ:

Տօգթօր . - Իսմինին Անժէլ օլտուղունու պիլմէքտէն շայրի նէ
քէնտիսինի վէ նէ ֆամիլեասընը թանըմատըղըմ պու գըզ իլէ, սէրայ-
ատքի վաղիեթիինիզէ խալէլ կէթիւրմէեէրէք, էվլէնէպիլլիմիսինիզ:

Տիւզ . - Պու սէյլէտիկինիզ բէք միւշքիւլ շէյ տիր . եօգսա շիմ-
տիեէ գատար պու իզտիվաճ օլմուշ պիթմիշ իտի: Լաքին, տօգ-
թօր, մատէմքի շիմտի սիզ, պէնիմ պու կէնճ գըզա օլան ֆէվզէ-
լատէ մուհապպէթիմի պիլիեօրսունուզ, նամուսում իւզէրինէ եէ-
մին իտէպիլիւրիմքի, քէնտի իսմիմի պու գըզա իթա իլլէմէքտէն
տահա պիւեիւք վէ տահա շէտիտ արզուլմ եօգ տուր:

Տօգթօր . - Սէօզիւնիւզէ ինանըրըմ, Լաքին պու սըրատա նէ եա-
բաճագսընըզ:

Տիւզ, պու արա տուրուպ, պիր ազ տիւշիւնտիւ, վէ պատէ-
հու քէնտի քէնտիեէ սէյլէնիրճէսինէ,

— Լաքին պաշգա չարէ եօգ տուր, տէտի:

Տօգթօր . - Հաճկը չարէ:

Տիւզ . - Անժէլին՝ պիր հէեէճանը շէտիտէ թէհամմիւլ իտէճէք
գատար գուլվէթի պուլունտուղունու զանն իտէրմիսինիզ:

Տօգթօր . - Սայղըսըզըզ իթմէք իսթէմէեէրէք, վէ իշլէրինիզին
էսրարընա վագըֆ օլմաեա չալըշմաեարագ, եալընըզ շունու սիւալէ
ճէսարէթ իտէրիմքի, Անժէլին, պիր հէեէճանը շէտիտէ թէհամ-
միւլ իտէճէք գատար գուլվէթի օլուպ օլմամասը, հէեէճանըն ճին-
սինէ միւթէվազըֆ տըր:

Տիւզ . - Ազիզիմ տօգթօր, էսրար սագլաեապիլիր օլուպ օլմա-
տըղընըզ սիւալ իթմէմ, սալթ շունու պանա սէյլէեին քի, պիր
միւտտէթ տահա պէնիմլէ կէօրիւշմէկէ վագթընըզ վաճ մը տըր:

Տօգթօր . - Պուստան կիթտիկիմտէ, եաթաղա կիրմէքտէն շայրի
իշիմ եօգ տուր:

Տիւզ . - Բէք իյի, էյլէ իսէ պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլին:

Տօգթօր, տիւզ իլէ պէրապէր պիր քէօշկիւն ալթընա կիտիպ,
թիւրտուլար:

Օրատա, ժէնէրալ, ալչագ պիր սէտա իլէ վէ մահրէմանէ պիր
թարզտա պիր հիքեաեէ պաշլատը: Իշպու հիքեաեէ եարըմ սաաթ
գատար սիւրտիկիւնտէ, տօգթօր, ասլա գաթթ իթմէեէրէք, քէ-
մալ տիգգաթլէ տինլէտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ, իշպու հիքեանէեի պիթիրինճէ, սօգթօր,
— Տիմէք տիր քի, սիզ, Լօսթանժ ֆամիլեասըյլա գաթիէն
իւլֆէթ իթմէմէկէ գարար վիրմիշտինիզ տիր, տէտի:

Տիւզ. — Էվվէթ, պաշգա տիւրլիւ եաբապիլմիմիմ:

Տօգթօր. — Խայր:

Տիւզ. — Պունտան գաթինաղար, զանն իտէրիմ, վէ հաթթա
իսքեաթ օլմուշում տուր քի, օ ֆամիլեա իլէ գաթը իւլֆէթ վէ
միւնասէպէթ իթմէքլիքտէ կիւճիւք չէքմէեճէեիմ:

Տօգթօր. — Օրասը մալիւմ տէյիլ տիր:

Տիւզ. — Մատմուլաղէլ տը Լօսթանժ պէնիմէ էվլէնմէք իչին,
կէօղլէրի քէօր օլմագ լազըմ տըր:

Տօգթօր. — Լաքին գատընլար, աճիպ թապիեաթը մալուլգլար
տըրլար:

Տիւզ. — Ա՛հ, ֆագաթ օ հալտէ, Անժէլին գարշըսընտա նէ եա.
բաճաղըմ:

Տօգթօր. — Պանա գալըրսա, շիմտիտէն, մատմուլաղէլ Անժէլէ,
պանա սէօյլէտիքլէրինիզի եօլույլա անլաթըն, ֆագաթ ֆէվգէլատէ
միւտէպպիրանէ հարէքէթ իտին: Պունտան մատա, պէն, պու-
րատան պիր աղ ուղագտա իգամէթ իթմէքտէ օլտուղումտան, ճիւ-
զի պիր գազա վուգուինտէ, տէրհալ պէնի չաղըրթըն:

Տիւզ. — Եարըն պունուն իճապընա պագարըմ:

Պէօյլէճէ իքի ահպապ, սօն տէֆա թօգալաշտըգտան սօնրա,
պիրիպիրինտէն մուֆարագաթ իթտիլէր:

5

ՏԻԳԻԻՆ ԱՆԺԷԼԻ ԹԱՆԸՄԱՍԸ

Տիւզ, սօգթօրտան այրըլտըգտան սօնրա, թէքրար Անժէլին
եաթաղը պաշընա կէլիպ օթուրտուղունտա, մէզպուրէ, պիր աղա-
ճըգ եիւզիւնիւ էքլիթէրէք:

— Սիզի պու գատար ուզուն միւտտէթ ալըգօյտուղու իչին,
եարըն սօգթօրու թագիրլէեճէեիմ, տէտի:

ՏԻԼՂ . - Սէվիլիւիւմ, սէնին սաատէթինլէ իշթիղալ իտիեօրտուգ :

ԱճձԷԼ . - Էկէր էօյլէ իսէ , Իքինիզէ տէ ափվ իթտիւմ, ֆագաթ , պէնի պիր ազ ճիտտի սուրէթտէ տինլէմէ.քլիկինի բէճա իտէրիւմ :

ՏԻԼՂ . - Սէօյլէ , տինլէեօրում :

ԱճձԷԼ . - Ճիտտի պիր միւքեալէմէնէ պաշլաեըպ , տէվամ իտէ-պիլէճէք հալտէ պուլունտուղունու զանն իտիեօրմուսուն :

ՏԻԼՂ . - Էվվէթ , հաթթա տօգթօր տա , պանա , բէք իյի պիր հալտէ պուլունտուղունու սուրէթի գաթիեէտէ պէեան իյլէտի :

ԱճձԷԼ . - Էօյլէ իսէ , կէօրիւշէլիւմ :

ՏԻԼՂ . - Հայտէ , սէնի տինլէեօրում :

Միւմաիլէյհ , պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , եօրուլմամագ իւզրէ , միւմքին մէրթէպէ եալաշ լադըրտը իտէպիլմէսի իշին , խաս-թանըն եանընա տօղրու կիթտի :

Անժէլ , ասլա ասարը հէեէճան կէօսթէրմէեէրէք :

— Իմբէրաթօր սանա նէ եօլտա իզտիվաճ թէքլիֆ իթտի , տէ-յի սիւալ իյլէտի :

ՏԻԼՂ , հէր նէ գատար տէրունէն , պու մուհալէրէեէ Անժէլ թարաֆընտան պաշլանըմըշ օլմասընտան տօլաեը մէմուուն օլտու ի-սէ տէ , պունուշա պէրապէր էնտիշէլի պիր հալ իլէ ,

— Պու սիւալի իթմէքտէն մագսէտ նէ տիր , տէտի ,

ԱճձԷԼ . - Հէր շէյի պիլմէք իսթէրիւմ :

ՏԻԼՂ . - Հիշ օլմաղսա պանա գաթի սիւալլէր արզ էթ :

ԱճձԷԼ . - Իմբէրաթօրուն թէքլիֆի խայըրլը մը տըր :

ՏԻԼՂ . - Նէ ճիհէթլէ :

ԱճձԷԼ . - Էվվէլա սէրվէթ ճիհէթիլլէ :

ՏԻԼՂ . - Էվվէթ , իմբէրաթօրուն պանա թէքլիֆ իթտիկի կէնճ գըզըն ֆամիլեաը զաեէթ զէնկին տիր :

ԱճձԷԼ . - Սէրայտա իթիպարը եէրինաէ մի տիր :

ՏԻԼՂ . - Ֆէվդէլատէ իթիպարը վար տըր :

ԱճձԷԼ . - Պու իզտիվաճ , պուլունտուղուն վազիեէթէ , վէ մէնա-ֆիինէ ֆայտէլի օլապիլիր մի :

ՏԻԼՂ . - Շիւպհէսիզ :

ԱճձԷԼ . - Պունտան ագտէմ պանա սէօյլէտիկին վէճհ իւզրէ , իմբէրաթօր , հալէա պու իզտիվաճըն իճրասը թարաֆընտա մը պու-լունուեօր , վէ արզուլէրինէ մուվաֆֆագաթ իթմէտիկին հալտէ , տօսթլուղունու սէնին իւզէրինտէն գալտըրաճագ մը տըր :

Տիւզ . — Հէր նէ գատար իմբէրաթօրուն , պու իզտիվաճը ֆէվ-
գէլատէ իլթիզամ իթտիկինի զանն իտէր իսէմտէ , պունունլա պէ-
րապէր պէնի , օլ իզտիվաճը գապուլէ մէճպուր իտէճէկինի մէմուլ
իթմէմ :

Աճժէլ . — Ֆագաթ , իսրար իտիեօր , տէյիլմի :

Տիւզ . — Էվվէթ :

Աճժէլ . — Սանա թէքլիֆ օլունան գըզը կէօրմիլշմիւսիւն , թա-
նըրմըսըն :

Տիւզ . — Էվվէթ :

Աճժէլ . — Տօղրուսունու սէօյլէ , նասըլ շէյ տիր :

Տիւզ . — Սէրայտա պուլունան տիւպէր գըզլարտան պիրի օլտու-
ղունու հէր քէս սէօյլէեօր :

Աճժէլ . — Պազը էվսաֆը վափ մը տըր :

Տիւզ . — Վար տըր տէրլէր :

Աճժէլ . — Սօն սիւալիմի տէ արզ իտէեիմ . իսմի նէ տիր :

Անժէլ , տիւգիւն իսթիճվապընա տէվամ իթտիքճէ , քէսպի
մահղունիյեթ իթմէքտէ , վէ րէնկի զիեատէսիյլէ սօլմագտա իտի-
Մ . տը Սէրտէօյլ , մէզքիւր սօն սիւալէ ճէվապ վիրիպ վիրմէմէք
խուսուսընտա պիր ազ թէրէտտիւտ իթտի , վէ Անժէլ , րէճա ի-
տէրէք ,

— Օկիւսթ , իսմինի սէօյլէ , տէտի :

Տիւզ . — իսմի , մատմուազէլ տը Լօսթանժ տըր :

Աճժէլ . — Պիւհիւք պիր իսմ , ասըլզատէ պիր ֆամիլեա . . .

Պատէհու մէզպուրէ , պիր ազ տուրտուգտան սօնրա ,

— Պունտան մատա , կիւզէլ պիր սէրվէթ , վէ ճալիպ վէ
տիւպէր պիր գատըն , տէտի :

Պու սէօղլէրի միւթէագըպ , իքի աչըդ արասընտա , իզտիրապ
ու էնտիշէ իլէ պէրապէր , տէրին պիր սիւքիւթ վագը օլտու : Իլք
տէֆա , Անժէլ , պու սիւքիւթիւ շու վէճհլէ իզալէ իյլէտի :

— Օկիւսթ , սիզ պէնիմ նասիհաթըմա սալիք օլմագ իսթէր-
միսինիզ :

Մ . տը Սէրտէօյլ , սիզ քէլիմէսինի իշիտինճէ , պաշընը գալտը-
րըպ , ֆէվգէլատէ պիր լէթաֆէթլէ Անժէլէ աթֆը նազար իյլէ-
տի : Պատէհու ճէվապա ազազ պիրլէ ,

— Հաֆկը նասիհաթընըզա , տէյի սօրտու :

Աճժէլ . — Սիզէ վիրէպիլէճէկիմ էն կիւզէլ նասիհաթա :

Տիւզ . - Հէր նէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ :

Անժէլ . - (Գալի պիր սուրէթտէ չըգարմաեա չալըշտըղը պիր սէտա իլէ.) Օկիւսթ , տինլէեինիզ . պէն , սիզին էօմրիւնիւզ տախիւլինտէ պիր էնկէլիմ , վէ տայիմա էնկէլ օլաճաղըմը անլաեօրում , Հէր նէ գատար սիզի գիեատէսիյլէ սէվմէքտէ իսէմտէ , պու ճիւմլէ իլէ , մէսլէքինիզտէ սիզէ զարար վիրմէքտէն , վէ պու ալէմտէ տիւվանէլիք տէնիլէն շէյլէրի սիզէ եաբտըրմագտան զայրի պիր ֆայտէմ օլմաեաճագ տըր , իմտի , պիւ , պիրիպիրիմիզի թէրք իթմէլիեիզ . զանն իտէրիմքի , իքիմիզին տէ իսթիրահաթընը թէէմին իթմէք իչին , կէօրէճէք պալըճա իչիմիզ պուլնտան իպարէթ տիր :

Տիւզ . - Պիրիպիրիմիզի թէրք մի իթմէք :

Անժէլ . - Էվվէթ :

Տիւզ . - Ֆագաթ , պէն սիզի պու տէրէճէ սէվտիկիմ հալտէ...

Պու տէֆա տա տիւզ , կէնճ գըզա սիզ տիեէրէք , խիթապ իթմէքտէ իտի :

Անժէլ . - Մատէմքի իմէրաթօր , սիզի մատմուլազէլ տը Լօոթանժ իլէ էվլէնտիրմէք իսթէեօր , օ մատմուլազէլի սէվմէկէ չալըշընը :

Տիւզ . - Մատմուլազէլ տը Լօոթանժը սէվմէք մի , ասլա . հաթթա սիզէ սէօյլէրիմքի , պու իզտիվաճ միւմքինսիզ տիր :

Անժէլ . - Աճայլպ , պու իզտիվաճ միւմքինսիզ մի տիր :

Տիւզ . - Էվվէթ , վէ մատէմքի լաղըմտըր , պիր ազտան սէպէպինի սիզէ սէօյլէրիմ , վէ մալիւմիւնիւզ օլմաեան վէլատէթինիզին սըրըրընը սիզէ ֆաշ իտէրիմ , Ֆագաթ , էվվէլ էմիրտէ , Մատլէնի պուրաեա կէթիրթտիրին , չիւնքի օ հէր շէյի պիւտիկի ճիհէթլէ , իֆատէլէրիմտէ խէթա պուլուլնուպ պուլուլնմատըղընը թաստիզ իտէճէք տիր :

Տիւզ , պու սէօյլէրի սէօյլէրքէն , պիր չան չալըպ , Մատլէնի խիթէտի , վէ մէզպուրէ տախի տէրհալ պու տալէթէ իճապէթ իյլէտիկինտէն , տիւզ , մէրգուլմէեէ խիթապէն շէօյլէ պէեան իյլէտի .

— Օթուրուն , Մատլէն , Անժէլէ սէօյլէեէճքլէրիմի սիզտէ տինլէեէճէքսինիզ . էկէրչի սէօյլէեէճէկիմ սէօյլէրտէ պիր խէթա օլուր իսէ , եախօտ իսթէմէեէրէք եանլըշ պիր իֆատէտէ պուլուլնուր իսէմ , բէճա իտէրիմ , տէրհալ խաթըրա պըրագընքի , հագըգէթի հալի պիրլիքտէ մէյտանա գօեապիլէլիմ :

Մատլէն . - Բէք իյի , միւսիւ տիւզ :

Պատէհու , Մ. տը Սէրտէօյլ շու վէճհլէ քէլամա իպթիտար իյլէտի :

Տիւզ . - Լօսթանժ ֆամիլեասը , 1789տա Բարիստէ իգամէթ իթմէքտէ օլուպ , Սէն-ժէրմէն վարըշընըն էն բարլազ վէ էն միւքէմմէլ խանէլէրինտէն պիրինի իգամէթկեաճ իթթիխազ իյլէմիշ իտի : Օլ վագըթ , պու ֆամիլեա , իհթիեար մարքի տը Լօսթանժ իլէ , օլ էսնատէ գըրգ եաշընտա պուլունան կէնճ գօնթ տը Լօսթանժտան միւրէքքէպ իտի իհթիեար մարքի , օգոստոսուն 10 ունտա , Լուվր շէհրինտէ , էհալի , սիլահպէտէսթ օլարազ , գրալիեթին մահվ ու զէվալընը թալէպ իթտիկի սըրատա , գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ տիր , Կէնճ գօնթ իսէ , պու կիւնքի կիւն գըրգ եաշընտա , նուֆուզլու վէ սէրայտա զաեթլէ սէվկիւլիւ տիւր , չիւնքի , իհթիմալ տըր քի , մէրգուժ , տայիմա քէմալ իհթիեաթ իւզրէ տուրմազլա , քեաֆֆէյի ֆըրգալըր գօրգուլթապիլմիշ վէ ճիւմլէսինտէն մազհարը իհթիւրամ օլմաեա մուվաֆֆազ օլմուշ տուր :

Անժէլ . - (Մ. տը Սէրտէօյլին լազըրտընը քէսէրէք.) Խիւլասա , պու զաթ , իմքէրաթօր թարաֆընտան սիզէ թէքլիֆ օլունան կէնճ գըզըն բէտէրի տիր , տէյիլմի :

Մատէն , քէնտիսինէ ասլա ինանըլմաեաճազ պիր սէօզ սէօյլէնմիշ տիր կիպի սէտայը իսթիղրապ վէ հայրէթլէ ,

— Աճայիպ , իմքէրաթօր սիզի , Լօսթանժ ֆամիլեասընա մէնսուպէ պիր գըզ իլէ էվլէնտիրմէք մի իսթէեօր , տէտի :

Տիւզ . - Էվլէթ :

Մատէն . - Լաքին , պու իղտիվաճ միւմքիւնսիւզ տիւր :

Տիւզ . - Իշթէ պէն տէ Անժէլէ միւմքինսիզ օլտուղունու իսպաթ իտէճէեթիմ :

Մատէն . - Հէր շէյի քէնտիսինէ սէօյլէեէճէքմիսինիզ :

Տիւզ . - Շիւպհէսիզ :

Անժէլ . - (Էնտիշէ իլէ.) Աճայիպ , Մատէն , սէն պու իղտիվաճ իչին միւմքինսիզմի տիր , տիեօրսուն :

Մուախարէն , մէզքիւր սէօզիւն նէթիճէսի օլարազ , Անժէլին սիմասընտա , էսէրը իւմիտ զիեասը միւշահէտէ օլունտու :

Մատէն . - (Անժէլէ սարըլարազ.) Էվլէթ , գըզըմ , լաքին , բէճա իտէրիմ , միւսաատէ իտին տէ , միւսիւ տիւզ լազըրտը իթսին : Միւսիւ տիւզիւն պու կիւնքի իշպու հարէքէթի , մուվաֆըզը ինսանիյեթ վէ ասալէթ օլուպ , կիւնիւն պիրինտէ փիտանընտան իթապ

• Լուսնաճաղ եօլտա մուամէլէտէ պուլունմաեաճաղը տէրքեար տըրի
Ազմէլ . - Տէվամ իտին , Օկիւսթ :

Տիւզ . - 1792 սէնէսինտէ , վաղըալարըն նէ կիպի սայիգաւըյ-
լա , էլան պէրհաեաթ օլան Մ . տը Լօսթանժըն , սեպտեմբեր աեընտա ,
Ապէյ նամ մահէլլտէ պուլունտուլունու տօղրու սուրէթտէ պիլէ-
մէմ , Միւմարիլէյհին տիկէր պաղը հապսխանէ արգատաշլարընտան
մաատա , պիր կէնճ գատըն տախի մահպուս պուլունմուշ տուր :
Պու գատըն իչին , շիւպհէլի մագուլէտէն պուլունտուլու , վէ քէն-
տիսինէ վաթանբերվէրսիլիք իսնատ իտիլտիկի ճիհէթլէ , Սէլա-
մէթի ումուսիեէ ճէմիլիեթի թարաֆընտան թահթը թէվգըֆա ա-
լընմըշ տըր :

« Պու կէնճ գատըն իլէ , քէզալիք թահթը թէվգըֆտա պու-
լունան սէքսէն եաշընտաքի բէտէրի ալէյհինտէ զուհուրա կէլէն
պաշընա ազվիեաթ , պաղը բարասլար իլէ ֆըրգայի իթիլալիեէ-
նին էն չէտիտ թարաֆտարլարընտան պաղը ասըլգատէկեանը գուր-
թարմագ իսթէմէլէրի օլուպ , օլ վաղթըն էն տէհշէթլի շիւպհէսի
իսէ , պունտան իպարէթ պուլունմուշ տուր :

« Մ . տը Լօսթանժ , սիննլէրինէ ըաղմէն , իլք վէ տիվանէճէ
կէնճլիքլէրինին շիատէթ վէ կերմիեթիլինի , տայիմա , վէ հիշ օլմագ-
սա , միւտտէթի մէտիտէ մուհաֆաղա իտէն ատէմլէրտէն պիրի օ-
լուպ , միւմարիլէյհ , հապսխանէտէ , հապսխանէնին էն շիտտէթլի
նիզամաթընա թապի օլմագլա պէրապէր , աիլէագ ու թապիեա-
թըն ասլա պօղուլմաեան նէշէլի հալինի մուհաֆաղա իթմիշ տիր :
Շէօյլէքի , ինսանլարըն զազապ ու թէհապվիւրինէ կիւլտիկիւ , վէ
հապսխանէ մէմուրլարընը քէնտի քէնտիլէրինէ վիրտիքլէրի էհէմմի-
եթի իսթիհզա իթտիկի կիպի , գալպինին նէշէլիլիկի վէ թէֆախսիւ-
րիւ սաեէսինտէ տէ , վէլէվ գաթըլկեահա չըգմագ լաղըմ կէլսէ , եինէ
« եաշասըն գըալ » ավագէսինի բէֆ իլլէմէքտէն կէրի տուրմաեա-
ճաղը բէվիշի հալտէն անլաշըլմագտա պուլունմուշ տուր :

« Եալընըզ քէնտիսի , արգատաշլարընըն մէյեուսիեթիլինի տէֆ
իլէ անլէրէ ճէսարէթ վիրիւր իմիշ :

« Նիւնիւն պիրինտէ , Մ . տը Լօսթանժ , եէնի կէլէն մահպուս-
լար միեանընտա , զիքը իթտիկիմ իհթիեար իլէ կէնճ գըղը կէօր-
միւշ տիւր »

Մատլէն , պու առա քէնտիեի զապթ իտէմէեերէք , վէ Անժէլէ
խիթապ իտէրէք :

— Պիւ եիւք բէտէրինիդ իլէ վալիտէնիդ, տէտի եիւքսէք սէ-
տա իլէ :

Աճժէլ . - (Իսթիզրապ իլէ.) Պիւ եիւք բէտէրիմ իլէ վալիտէմմի:

Մաալէմ . - Էվլէթ , պարօն տ'Ուրլըվիլ իլէ գըզը :

Աճժէլ . - (Խասսէթէն Մաալէնէ խիթապ իտէրէք.) Ֆազաթ , պէն
քէնտի բէտէր վէ վալիտէմի, գօմէուլարընըզ օլան ֆուգարա քէօյլիւ-
լէրտէն զանն իտիեօրտում:

Մաալէմ . - Յիւվագը , էօլտիւքլէրի զէման զաեթ ֆազիր իտի-
լէր , Լաքին , պէն , Մ . տիւգիւն իֆատէլէրինի գաթթ իթմէքլէ
խէթա իթտիմ: Միւսիւ տիւգ , պաշլատըր հիքեանէեի իքմալ իթտի-
կինտէ , ալէագատար օլտուղունուզ վէ չիւպհէսիդ պիլմէք արզու
իթտիկինիդ սըրըլարը պէնտէն տահա իյի սուրէթտէ սիզէ խապէր
վիրէճէք տիր :

Անժէլ , վալիտէսինտէն պահս օլունաճաղընը անլաեալլտան պէ-
րու , չիւպհէսիդ , շայեանը թէէսսիւֆ պիր հիքեանէ տինլէեճէ-
կինի հիսս իթտիկի ճիհէթլէ , տահա զիեատէ թասալը պիր հալ
քէսպ իթտի , Մ . տը Սէրտէօյլ , շու եօլտա իֆատաթընա տէվամ
իլէտի :

— Մարքի տըլօսթանժ , հէր նէ գատար էվլէնմիշ , վէ պու
կիւնքի կիւն իմբէրաթօրուն , պէնիմլէ էվլէնտիրմէքլիկի թէքլիֆ
իլէտիկի կէնճ գըզըն բէտէրի պուլունմուշ իսէ տէ , - չիւնքի մատ-
մուազէլ տըլօսթանժ , սիզտէն իքի եաշ պիւեիւք տիւր , Անժէլ ,
վէ մահպէսիյեթ վագըրաթնտա վալիտէսինին պագը ագրապասըյ-
լա պիրլիքտէ պուլունմուշ տուր , - հապսխանէնին մահզունիյեթ-
պախշ վէ գարանըգ քէմէրլէրի ալթընտա մատմուազէլ տ'Ուրլըվիլի
կէօրտիւկիւնտէ , անըն ճէմալինէ հայրան օլմագտան կէրի տուրամա-
մըշ , վէ կէօլլէրինի գամաշմագտան մէնն իտէմէմիշ տիր :

«Պինապէրին , քէմալ նէզաքէթ վէ իհթիմամ իլէ , պարօնա վէ
գըզընա իյֆաի խըտէմաթա միւսարաաթ իլլէմիշ տիր :

«Հէման հէր կիւն թէլէֆ իտիլմէլէրինէ , եախօտ գաթըլկեահա
կէօնտէրլմէլէրինէ պէքլէեէն , վէ իրթէսի կիւն , հագգընտա էմ
նիյեթթլէրի պուլունմահան ասըլգատէկեան , վէ սայիր հէր սընըֆ
մահպուսիյն , իլք տէֆա պիրպիրինի կէօրիւր կէօրմէզ , կիրիֆթար օլ-
տուգըրը ֆէլաքէթին միւսապի օլմասը , վէ հալ ու վագիեթթլէրինին
միւշապիհ պուլունմասը նէթիճէսի օլարագ , հուսուլէ կէլէն թէք-
լիֆսիլիք , մերասիմ վէ թէշրիֆաթ եէրինէ գայիմ օլուպ , պի-

նապէս մարքինին պու եօլտա իյֆասընա միւսարաաթ իյէտիկի խըտէմաթ տախի ըէտտ օլունմամըշ տըր :

«Պարօն իլէ գըզընը տէրտէսթ իտէն ղէմուլար , միւմաիլէյ-հիւմանը պաղթէթէն թէվգըֆ իթմիշ օլմալարընա մէպնի , պուն-լար , քէնտի միւճէվհէրաթ վէ ագչէլէրինի թօքլաերպ , պիրլիք-տէ կէօթիւրմէկէ վագըլթարը պուլունմասըղընտան , ֆէվգէլատէ զարուրէթէ կիրիֆթար օլմուշլար տըր : Լաքին , մարքի , քէնտինին ագչէսինի անլէրլէ թագսիմ իթտիկի կիպի , բէտէր իլէ քէրիմէսի հագգլարընտա տախի վագիֆէյի ինսանիյեթ վէ նէզաքէթտէ աս-լա գուսուրտա պուլունմամըշ տըր :

«Պիր գաշ կիւն զարֆընտա , Մ. տը Լօսթանթ , մէզպուրէ կէնճ գըզա ալէագա իթմիշ , վէ օ տախի , մարքինին էվլի օլտուղունու պիլմէտիկի հալտէ , էսարէթ վէ ֆէլաքէթ իյինտէ տօղան վէ պիւ-եիւեէն հիսսիեաթա մախսուս խալիսէթ վէ շիտտէթլէ , միւմաիլէյհի հագգընտա իպրազը աշգ ու մուհապպէթ իյլէմիշ տիր :

«Խուսուսիյլէ պիր աշգ ու սէվտաեա պիր տէրէճէ շիւքրանիյեթ վագիֆէսի գարըշլպ , պիր տագըզա պիլէ պիր կէնճ գըզըն եանըն-տան այրըլմանն , վէ էսէֆ օլունաճագ այնի հալ ու մէվգիտէ պուլունարագ , խայրխահըդ խըտմէթինի իյֆա իտէն պիր ատէմէ աշըգ օլան պիր գըզ , նասըլ իզհարը մուհապպէթ իյլէր իսէ , իշթէ մէզպուրէ տախի , միւմաիլէյհի հագգընտա օլ սուրէթլէ իզհարը թէվէճճիւհ վէ ալէագա իթմիշ տիր :

«Պու իւշ ասըլգատէ մահպուսուն միւտտէթի մահպէսիեթլէ-րի ուղուն սիւրմէեիպ , շիւպհէսիզ , հապսխանէլէրի տահա չաբուգ տօլտուրմագ իւղրէ , մահպուսիյնին գաթլ ու թէլէֆ իալլմէսի , Մարաթ իլէ թարաֆտարլարը թարաֆընտան , սեպտեմբերին իքին-ճի վէ իւչիւնճիւ կիւնլէրինտէ էմր օլունտուղունտա , Մ. տ'Արլը-վիլ , գաթիլլէրին գըլըճը եախօտ սիւնկիւսիւ ալթընտա գալընշ տըր : Լաքին , Մ. տը Լօսթանթ , հէնուզ հիւրը օլան պազը տօսթ-լարընըն մուսավէնէթիլլէ , վէ հէման միւճիղէ նէվինտէն օլարագ , հա-պըսխանէտէքի պէքճիլլէրի իզֆալ իթմէքլիկէ մուվաֆֆագ օլ-մուշ , վէ պարօնուն գըզընը տախի պիրլիքտէ կէօթիւրէրէք , ճէլ-լատլարընըն զազապ ու խըշմընտան գուրթուլմուշ տուր :

«Վագաա պու իքի ֆիրարիլէր , նայիլի հիւրրիեթ օլմուշլար իսէ տէ , հէնուզ սահիլի սէլամէթէ չըգմամըշ օլտուգլարընտան , մարքինին պիր տօսթու խանէսինէ իլթիճա իթմիշլէր տիր : իշթէ :

ազիզէմ, օլ էսնատէ, բէտէրին պիւեիւք պիր խէթա իշլէմիշ տիր, Շէօյլէքի քէնտիսի միւթէէհհիւլ օլտուղու հալտէ, օլ անէ տէկին միւտափաա իթմիշ պուլունտուղու վէ նամուսունա զամին օլտուղու գատընըն քէնտիսի հագգընտաքի մուհապպէթինի, էմնիյ-եէթինի վէ զաաֆէթինի սուի իսթիմալ իյլէմիշ տիր:

Աճժէլ. — Եւ Բապպի, տիմէք տիր քի, պէն շիմտի . . .

Տիւզ. — Էվվէթ, սիզ, շիմտի, մատմուլազէլ տը Լօսթանժըն գըզ-գարընտաշըսընըզ:

Անժէլ, Իքի էլիյլէ եիւզիւնիւ կիզլէեէրէք, աղլամաեա պաշլա-տը: Մէրգուլմէ, տիւզիւն իֆատէսինի, սայքի իշիթմէեիպ, տէրք վէ հիսս իյլէտի:

Աճժէլ. — (Իզթիրապ վէ էնտիշէ իլէ.) Լաքին, վալիտէմ. . . վա-լիտէմ նէ օլտու:

Տիւզ. — Վէլատէթինիզտէն ազ սօնրա, ազիզէմ, Մ. տը Լօս-թանժ, միւսայիա պիր ֆըրսաթ պուլարագ, մէմալիքի էննէպիէեէ ֆիրար իթմիշ, վէ պիւլա միւշքիւլաթ վէ մէվանի, մէնսուպ օլտու-ղու ֆամիլեա վէ բրէնսլէրէ գավուշմուշ տուր:

Աճժէլ. — Վալիտէմի տէ պէրապէր մի կէօթիւրմիւշ տիւր:

Տիւզ. — Խայր, չիւնքի պէրապէր կէօթիւրէմէզ իտի:

Աճժէլ. — Անայիպ, Օկիւսթ, սիզ պու ալապգճա թէրք իթմէք-լիկի թահսին մի իտիեօրսունուզ:

Տիւզ. — Խայր, պէն հիշ պիր շէյի թահսին իթմէեօրուլմ, սա-տէճէ հիքեաեէ իտիեօրուլմ, ֆագաթ շուրաեը լաեըզըյա տէրք իթմէքիլիինի խասսէթէն բէճա իտէրիմքի, Մ. տը Լօսթանժ, քէն-տիսինին էվլի օլտուղունու վալիտէնէ աշլա իգրար ու իթիրաֆ իյ-լէմէմիշ տիր, վէ սէվլիւլիւսիւնիւն հաեաթընը զէհիրլէմէմէք, վէ պիր թագըմ թէքտիր վէ թազիրլէրտէն իճթինապ իթմէք իշին, օ եօլտա պիր իգրար ու իթիրաֆտա պուլունմագտան իսէ, ալապգճա թէրքի հաեաթ իթմէքիլիկի միւրաճճա հատա իյլէեէճէկի տէրքեար պուլունմուշ տուր: Նաալէքի տիհանընտան պէօյլէ պիր իգրար ու իթիրաֆ չըգարմագլըգ տա, խաթըր ու խէեալիէնէ պիլէ կէլմէմիշ տիր:

Աճժէլ. — (Քէմալ մէյեուսիեէթլէ.) Լաքին պիշարէ վալիտէմի նաալը թէրք իթմիշ տիր:

Տիւզ. — Մ. տը Լօսթանժ, Պըրթանեը սէվահիլինտէն կէմիեէ րաքիպ օլապիլէճէկիինի, վէ մուսյեէն պիր զէմանտա թահթը էմ:

ընտե պուլունտուրուլաճագ օլան կէմիեէ աեագ պաստըը հալտէ, գուրթուլմուշ օլաճաղընը, վէ պիսսուհուլէ ինկիթէրրա սէվահիլինէ վասըլ օլապիլէճէկինի, վէ օրատա, քէնտիսի իչին էմնիյեէթլի պիր մէլճա հազըը օլունմուշ իտուկինի խապէր ալմըշ տըր :

«Իմտի, եալընըղ մատմուլաղէլ տ'Արըլվիլ իլէ Բարիստէն հարէ-քէթ իթմիշ, վէ պունլար, թէպտիլի գըեաֆէթ իթմիշ օլմալարը սա-եէսինտէ, մատմուլաղէլ տ'Արըլվիլին՝ էմլաքը, ագըրապասը վէ ա-հըպպասը պուլունտուլու, եախօտ, պունլարը պուլաճաղընը իւ-միտ իլլէտիկի վիթրէ նամ մահէլլէ մուվասըլէթ իթմիշէր տիր : Լաքին իխթիլալ վէ էրպապը իխթիլալա դարչը իտիլէն մուհարէպէ, զաթէն բէք չօգ թէպտիլաթա սէպէպ օլտուղու կիպի, բէք չօգ նուֆուսու տախի էօլտիւրմիւշ օլտուղունտան, վիթրէտէ, Մ. տը Լօսթանժ, պարօն տ'Արըլվիլին չիֆթճիլէրի պուլունմուշ օլան, վէ էմնիյեէթ օլունապիլէճէկի պարօնուն գըղը թարաֆընտան թէէմին իտիլէն Մատլէն իլէ անըն զէվճինտէն զայրի քիմնէտէն մուլալէնէթ պուլամամըշ տըր :

«Օլ վազըթ, Մ. տը Լօսթանժ, ճէնկ ու ճիտալ իչինտէ պու-լունան զարպ էեալէթլէրինին բէք իլէրիսինէ վարմագըղդ, վալի-տէն իլէ սէնին իչին մուխաթարալը օլտուղունու, վէ մէվսիմին տա-խի պու սէյեահաթա՝ մուլաֆըղ պուլունմատըղընը, չիւնքի 1793 սէնէսի նոյեմբեր անընտա պուլունուլտուղունտան, ինկիթէրրաեա կէչմէքլիք թէհիլիքէտէն խալի օլմաեաճաղընը, վէ պինապէրին չիմ-տիլիք եալընըղ քէնտիսի կիտիպ, իլք պահարտա տախի, մէվսիմ միւսայիտ օլտուղունտա, քէնտիսիլլէ պուլուչմանըղ մուլաֆըղը մասլահաթ օլաճաղընը վալիտէնէ սէօյլէմիշ տիր :

«Վալիտէն իսէ, միւմաիլէյհի հազըղէթէն սէվտիկի ճիհէթլէ, մարքի իլէ պէրապէր կիթմէք իսթէտիկինտէն, պու թասալվուրա էվվէլ էմիրտէ մուվաֆֆադաթ իթմէմիշ, ֆաղաթ, աղըպէթ.քեար միւմաիլէյհին կէօսթէրտիկի տէլիլլէրէ վէ Մատլէնին իպրամլարընա թէսիլիյեէթլէ, Մ. տը Լօսթանժըն եալընըղճա կիթմէսինէ միւ-սաատէ իլլէմիշ տիր :

«Վալիտէնէ կէլինճէ, չօճուգ եաչընտա մէմլէքէթի թէրք իթ-միշ օլտուղու ճիհէթլէ, քիմէսնէ քէնտիսինի թանըմամըշ, չիւնքի զաթէն քէօյլիւ դարըսը գըեաֆէթինէ կիրիպ, իսմինի տախի կիղլէ-միշ, վէ քէնտի քէնտինի, Մատլէնին ագըրապասընտան տըր կիպի կէօսթէրմիշ տիր :

«Մ. տը Լօսթանժ, պիր տախի ավտէթ իթմէմէք իւզրէ կիթմիշ, եախօտ մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլն, միւմահիլէյհի թէքրար կէօրմէեէճէկի տէրքեար օլուպ, պինապէրին բէք չօդ մահ միրուր իթտիկի հալտէ, միւմաիլէյհաէն հիշ պիր խապէր ալընմամբշ, վէ եիւզ իւսթիւ պրագըլմըշ օլան պու պիշարէ, օ նանքէօրուն սէպաթսըզլըղը հագգընտա շիւպհէ իթմէկէ պաշլամըշ իքէն, պիր թէսատիւֆիւ նակէհանի, հագըգէթի հալի թէքմիլէն մէյաանա գօյմուշ տուր :

«Պու հագըգէթ իսէ, Մ. տը Լօսթանժն՝ չօդտան պէրու էվի պուլունմասընտան, վէ ալլտգճաորնա մէզպուրէեի իղֆալ իթմիշ օլմասընտան իպարէթ օլուպ, իշթէ մէզպուրէ, պու հագըգէթէ թէմամիլլէ վագըֆ օլմուշ տուր :

«Մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլ, պու խուսուտա քիմնէեէ շիքեանէթ իթմէմիշ, ֆագաթ, օնտան սօնրա եաշանամաներպ, թէրքի տալտաղայի ճիհան կլէմիշ տիր :

«Շէօյլէքի պիր գաշ հաֆթա կէչիպ, ուզուն վէ միւշքիւլ պիր խասթէլիքտէն սօնրա, մէզպուրէ վէֆաթ իտիպ, Մատէն իլէ զէվճի, պէրապէրլէրինտէ չէնտ նէֆէր քէօյլիւ տախի պուլունտուղու հալտէ, գապրիսթանա գատար ճէնազէեէ ըիֆագաթ իթմիշլէր տիր :

ԱճԱԷ. — (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարադ.) Պիշարէ վալիտէ...

Մատէն. — Ազիզէ պիր գատըն իտի...

Մ. տը Սէրտէօյլ, ազիմ պիր հէեէճանա թապի օլուպ, իքի գատընըն աճըլարընա ըիտեթ իթտիկի հալտէ, հիքեանէսինին պիրինճի դըսմընը իքմալ իտինճէ, պիր միւտտէթ սիւքիւթ իթտի, վէ պատէհու շու եօլտա քէլամա տէվամ կլէտի :

— Անժէլ, վալիտէն, էօլիւմ եաթաղընտա պուլունտուղու էսնատէ, նալանըզ սուրէթտէ քէնտիսինի իղֆալ իթմիշ օլան շախսը լանէթլէմէկէ ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր, վէ հաթթա, մարքինին, շիւպհէսիզ, քէնտիսի իշին իզհար կլէտիկի հիսսիեաթըն շիտտէթի սայիգասընտան թահրիգ օլունարագ, հարէքէթի վագըլասընտա պուլունմուշ իտուկի իթիգատըլա, մէրգումա ափվ տախի իթմիշ, վէ էօլիւմսաթընտա, եալընըզ սէնի տիւշիւնմիւշ օլմասընա մէպնի տիր քի, սէնին, վէ սէնին միւսթագ պէլին իլէ մէշղուլ օլմուշ տուր :

«Ոլ էսնատէ իսէ, իխթիլալըն էն տէհէթի զէմանը օլուպ, ճէրէեան իտէն աշվալը միւտհիշէ, միւսթագպէլտէն տօլանը վա-

լիտէնի գորգուլթաուղունտան, վէ սէնին իշին սաքին պիր էօմիւր հազըրլամագ իսթէտիկինտէն, սէնի էվլատ մագամընտա գապուլ էլէ, օսըֆաթլա պիւեիլթմէլէրինի Մատլէն իլէ զէվճինէ ըէճա իլլէմիշ, վէ վէլատէթինին էսրարընը քիմսէեէ ֆաշ իթմէմէլէրինի, վէ կիւնիւն պիրինտէ, Մ. տը Լօսթանժ, սէնին հագգընտա թէհարրի-եաթտա պուլունապիլէճէկինտէն, սէնի օ թէհարրիեաթտան գուր-թարմալարը զըմնընտա, էլտէն կէլէնի տիրիլ իթմէլէրի իշին եէմին իթտիրմիշ տիր:

Մատլէն. — Էվվէթ, էվվէթ, պու թավսիեէ խաթըրմա կէլիեօր: իշթէ պու խուսուստա մատամ պարօն շէօյլէ սէօյլէմիշ տիր. — «Մատլէն, Մ. տը Լօսթանժըն, քէնտի զէվճի մէշրուէսինտէն պիր գըզը օլմուշ տուր քի, պու գըզընը, տայիմա Անժէլտէն զիեատէ սէվէճէկի տէրքեաւր տըր, Պունուշլա պէրապէր, Մ. տը Լօսթանժ՝ պէնիմ գըզըմ իշին հէր նէ եարմագ իսթէր իսէ, պէն, իզգէթի նէֆսինճէ էօրսէլէնմիշ օլան մատամ տը Լօսթանժըն, վէ գըսգանճ պիր գըզգարընտաշըն հագարէթլէրինէ կիւնիւն պիրինտէ գըզըմըն հէտէֆ օլմասընը իսթէմէտիկիմտէն, միւսիւ մարքինին, գըզըմ հագ-գընտա իշթիզալ իտէպիլմէսինի, հաթթա, գըզըմըն պէրհաեաթ օլ-տուղունու պիլմէսինի իսթէմէմ, իմտի, պու մագսէտէ վասըլ օլ-մագ իշին, Անժէլի, քէնտի էվլատընըզ մագամընտա, վէ քէնտի իսմինիլ թահթընտա պիւեիլթմէնիլի թավսիեէ իտէրիմ, իշպու թավսիեէլէրիմէ թէմամէն մուվաֆըզ հարէքէթ իտէճէկինիլ հագ-գընտա եէմին իտէրմիլինիլ:

— «Էվվէթ, տէյի ճէվապ վիրտիք Բիէր վէ պէն, վէ ճան չէ-քիշմէքտէ օլան խասթանըն արզուսու վէճհ իւզրէ, օլ պապտէ եէ-մին իթտիր:

Տիւզ. — Ազիզէմ Անժէլ, վէլատէթինին հիքետեէօի պունճա միւտտէթտէն պէրու սէնտէն կիզլի դալմիշ օլտուղունուն սէպէպինի Մատլէն մուլթասարէն իլզահ իթտի: Բիէր վէ Մատլէն, եէմին թահթընտա օլտուղլարը ճիհէթլէ, չիւպհէսիլ պու խուսուստա սա-նա պահա իտէմէզ իտիլէր, «ֆագաթ, պէնիմ սիւքիւթ իւզրէ տուր-մագլըզըմ, տյնի էսպապա մէպնի պուլունմամըշ տըր:

«Հէր նէ իսէ, Մատլէնին վէ զէվճինին իշթիմամըլլա սէն պիւ-եիւտիւն: Տիւնեանըն տիկէր հէր հալի կիպի, Ֆրանսանըն իթթիլալ վէ տէհչէթ տէվրի տէ, պիր միւտտէթ պագի գալըրդտան սօնրա, կէչիպ, Գօնսիւլա տէվրի կէլտի, վէ պունուն արգասընտան, Իմ-

բէրաթօրուգ զէմանը թէագիպ իյլէտի : Իմբէրաթօրուղուն թէ-
էսիսինտէն պիր միւտտէթ սօնրա , Մ. տը Լօսթանժ , էֆքեարը
ճէտիտէնէ սալիք օլարագ , ֆագաթ հիւքիւմէթի հազըրէտէ հիչ
պիր մէմուրիւնէթ գապուլ իթմէնէրէք , Ֆրանսաեա ավտէթէ գա-
րար վիրմիշ տիր : Օլ վագըթ , 1805 սէնէսինտէ պուլունուլուեօրտու ,
վէ սէն տէ օն իւչ եաշընա եագըն իտին :

« Իյթէ , օլ զէմանն² , վալիտէնին քէչֆի սահիհէ չըգմըշ տըր :

« Ենչյէքի , եա ֆամիլեասը տաիլիինտէ մէսուտ պիր էօմիւր
կէչիրէմէտիլինտէն , եախօտ ֆամիլեասը խարիճինտէ մուհապպէթ վէ
թէվէճճիւհ հասըլ իտէճէք մահէլլէր պուլմագըլդ իհթիեաճընը հիսս
իթտիլինտէն , վէ եախօտ , վալիտէն հագգընտա կիւզէլ պիր խա-
թըրէսի գալմագլա , սանա ֆայտէլի օլմագըլդը խալխանէ սու-
րէթտէ միւլահազա իյլէտիլինտէն , Մ. տը Լօսթանժ , իւք տէֆա ,
վաթանընա աեագ պասար պասմագ , վալիտէն իլէ սէնի պուլմագ
իւզրէ պագը թէչէպպիւսաթտա պուլունմուշ տուր : Լաքին , Մատ-
լէն իլէ զէվճի , վալիտէնին թավսիեւէլէրինէ իթաաթլա , մարքինին
թէհարրիեաթընտան սէնի կիզլէմէք իւզրէ , թէտապիրի լազըմէնի
իթթիխաղ իթմիշ օլտուգլարը ճիհէթլէ , միւմաիլէյ , էվվէլ էմիր-
տէ թէչէպպիւսաթթը վագըրասընտա մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր :

« Մէրգուլար , տէհչէթ տէվրինտէն ազ սօնրա , վիթրէտէն հա-
րէքէթլէ , Նանթ շէհրինէ եագըն կէլմիշ օլտուգլարընտան , օրա-
տա , պէնիմ չիֆթլիքճիլէրիմ օլմուշլար տըր : Օլ վագըթ , պէն , հէմ
անլէրին վէ հէմ սէնին հիքեաեէնի պիւմէեօրտում , վէ սէն պիր
չօճուգ օլտուղունտան , հէր քէս կիպի , պէն տէ սէնի անլէրին գը-
ղը զանն իտիեօրտում : Հագըրէթի հալէ , բէք կէճ , վէ հէման
մարքինին , հիչ պիր սէմէրէ հասըլ իտէմէնէրէք , թէհարրիեաթ
վէ թահգըրաթ իճրա իյլէտիլի զէման ալեահ օլտում :

« Ազ սօնրա , Անժէլ , էլան խայրտուասըյլա զիքը իթտիլիմպիր
թէսատիւֆ , ավտա օլտուղում զէման , պիզի , պիրիպիրիմիզէ գարչը
չըգարտը . շէյլէքի , բուխսաթսըզ ավճըլդ իտէն պիր խային՝ պիր
էլ թիւֆէնք աթմաղլա , պէնի աթըմտան աշաղլեա տիւշիւրտիւ .
Ալմ , քէնտի քէնտիեւէ ախըրընա կիթտի , վէ կիճէ եագլաշտը-
ղը ճիհէթլէ , պէն հէնուգ եալընըզ , վէ պիւլա մուավէնէթ պիր չու-
գուր իչինտէ , էրէյիճէ մէճրուհ օլարագ գալմըշ իտիմ , վէ շիւպհէ-
սիզ , վիճուտիմտէն ագան գան սէպէպիլլէ , նիհաեէթ , օրատա պա-
եըլարագ թէլէֆ օլաճագ իտիմ : Օլ էսնատէ դեկտեմբեր աեը իչին .

տէ պուլունուլտուղունտան , օ կիճէսի օլ գատար քէսրէթլէ գար տիւշմիւշ իտի քի , էկէրչի իրթէսի սապահ մուալէնէթ կէօրմէսէ իտիմ , նէմնագ վէ սօղուգ օլան մէղքիւր քէֆին ալթընտա կէօմիւլիւ գալաճագ իտիմ : Լաքին , համտ օլսուն , Անժէլ , սէն , պուլունտուղում մահէլին եագընընտան կէշտիկինտէն , հագգըմտա իհթիմամաթը էվվէլիեէեի իճրատէն սօնրա , գուրթուլմագըղըմ իշին թէտապիրի լաղըմէեի տէ իթթիխաղ իյլէտին : Ֆիւվագը տա գուրթուլտում . շէօյլէքի պու կիւն , տիեէպիլիթիմ քի , Անժէլ , էվվէթ , սէն պէնիմ հաեաթըմը խէլաս իթտին :

«Օլ վագըթ , սէն օն պէշ եաշընտա , կիւզէլ պիր գըզ իտին : Պէն իսէ , սէնին խայրխահըն օլմագըղը , վէ պիր գարընտաշ եախօտ բէտէր մագամընտա սէնի սէվմէքլիկի իսթէտիկիմ հալտէ , տիկէր պիր թարզտա , եանի աչգ ու սէվտա իլէ , վէ էօմիւլմտէ քիմէսնէ հագգընտա հիսս իթմէտիկիմ պիր մուհապպէթլէ սէնի սէվտիմ : Նիհաեէթ , Անժէլ , սէն պուլունտան էօթէսինի պիլիրսին , վէ պու կիւն սանա եէմին իտէպիլէրիմ քի , էկէր , մուվաֆֆագաթ իտէճէք օլուր իսէն , պիր այ սիւրմէզտէն , տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլաճագսըն : Լաքին , Ալլահ աչգընա օլսուն , հագգըմտա կէօսթէրտիկին շու պարիտ մուամէլէեի թէրք էթ , վէ պիր աղ էվվէլ տէտիկին կիպի , պէնիմլէ սիգ տիեէրէք լագըրտը իթմէ :

Աճժէլ . — Պէնի տինլէ , Օկիւսթ : Պիլիրսին քի , պէն սէնի սէվէրիմ :

Տիւզ . — Օնա իսքեաթ օլմուշում տուր :

Աճժէլ . — Իմտի , թէքլիֆինի դապուլիթմէզտէն էվվէլ , օլ պապտէ տիւշիւնմէքլիկիմ լագըմ տըր :

Տիւզ . — Տիւշիւնմէք իշին Նէ գատար վագըթ լագըմ տըր :

Աճժէլ . — Սէքիզ կիւն :

Տիւզ . — Իմտի , Անժէլ , սէքիզ կիւնտէն , ճէվապընը ալմաեա կէլէճէեիմ :

Պու մուհապէրէտէն աղ սօնրա , Մ . տը Սէրտէօյլ , վիգթուար սօգաղընտաքի խանէտէն մուֆարագաթ իթտի : Միւմաիլէյհ , նէզաքէթէ ըիսեէթէն , վէ Անժէլ , սէօյլէտիկի վէ խապէր վիրտիկի շէյլէր հագգընտա տիւշիւնմէսինէ վագըթ պըրապմագ իւզրէ , սէքիզ կիւն գատար մաշուգէսինին խանէսինէ ռեագ պիլէ պասմատը :

Միւմաիլէյհին , պու եօլտա պիր հարէքէթտէ պուլունմասը ի-

չին, քէնտի քէնտիսինի թաղերից ալթընա վազ իտիպ իթմէմիչ օլտուղունու եալընըզ Ալլահ պիլիբ: Անճագ, տօգուզունճու կիւն, մատմուազէլ տ'Արլըվիլին ճէվապընը ալմագ իւզրէ, մէզքիւր քիւք խանէնէ կէլտիկինտէ, խանէյի մէզքիւրու խալիպուլտու:

Շէօյլէքի, Անժէլ իլէ Բիէր վէ Մատլէն, իշպու խանէնի թէրք իթմիչ օլուպ, եալընըզ ագտէմճէ զիքրի սէպգաթ իթմիչ օլան քէլպ, խանէ տէրունինտէ պըրագըլմըշ օլմաղլէ, պու հայվան, խանէ խալգընը պուլամաեաեարագ, պաղչէնին կէչիտլէրինտէ, պիբ թաքաֆտան օլ պիբ թարաֆա գօշմագտա, վէ շայեանը թէհասիւֆապուրէթտէ հապլամագտա իտի:

6

ԱՆԺԷԼԻՆ ՏԻԻԳ ՏԸ ՍԷՐՏԷՕՅԼԻԻ ԹԷՐԳ ԻԹՄԷՍԻ

Մ. տը Սէրտէօյլ, Անժէլին նէզտինտէն՝ մուֆարագաթ իտէր իթմէզ, իքի գատընլար, պիրիպիրլէրինէ, — էյ պու պապտէ նէ տիւշիւնիւեօրսունուզ — զէմինինտէ պագըշտըլար:

Անժէլ, իւք աէֆա շու եօլտա միւքեալէմէնէ պաշատը:

— Մատլէն, տիւզիւն, պիբ ազ էվվէլ պանա Տէօյլէտիկի շէյլէր, զանէթ վէխիմ տիրլէր, ֆագաթ, իշպու մահրէմանէ իֆատէսի, պուլնտան պէօյլէ սալիք օլաճաղըմ թարիգի պանա իրանէ իթտիկի, վէ իթթիխազ իտէճէկի գարարը իշար իյլէտիկի իշին, իֆատէյի մէզքիւրէսինտէն տօլաեը քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ թէշէքքիւրէ պօրճուեում:

Մատլէն. — Անժէլ, նիչին պուլնտան էվվէլ միւմաիլէյհէՕկիւսթ տէտիկինիլ կիպի, շիմտի տէ Օկիւսթ տիմէեիպ տէ, տիւզ տիեօրսունուզ:

Թնժէլ. — Շիմտի սէպէպինի անլարսըն:

Օլ էանատէ, մատմուազէլ տ'Արլըվիլ, էօյլէ պիբ ճիտտի հալ ու վազիեթտէ պուլունուեօրտու քի, օլ անէ տէկին Մատլէն, մէզ:

պուրէեի ասլա պու. հալու թավրտէ կէօրմէմիշ իտի : Շէօյլէ քի, է-սասէն ազիմ, լաքին զահիրէն ճիւղի պիր հէեէճանտան նաշի, օլ կէնճ գատընըն լէհճէսի պիր ազ սօլմուշ օլուպ, ազասը՝ իսէ, սաչքի սըթմանեա թուրուլմուշ օլանլար կիպի տիթրէմէքտէ իտի :

Մատլէն . - Սէօյլէեին, դըղըմ, ֆազաթ ըէճա իտէրիմ, կիւնիւն պիրինտէ, թէէսսիւֆիւնիւղիւ մուճիպ օլապիլէճէք սուրէթտէ ա-ճէլէթէն պիր գարար վիրմէեին, վէ գարարընըղը իթա իթմէքլիկի-նիղ իչին, Մ. տը՝ Սէրտէօյլ թարաֆընտան սիղէ վէրիլմիշ օլան սէ-քիղ կիւն մէօհլէթտէն իսթիֆատէ իտին :

Անձէ . - Խոյր, Մատլէն, գարարըմ վէրիլմիշ տիր, վէ թասմիմ իթմիշ օլտուղում թասաւվուրլարը մէվղըր իճրանէ գօյմագ իչին, զէվճինին վէ սէնին մուսվէնէթինիղէ հէր հալտէ միւհթան օլտու-ղումտան, պէնի տինլէմէքլիկինի ըէճա իտէրիմ :

Մատլէն . - Սէօյլէեին, մուտմուազէլ :

Անձէ . - (Հէեէճանը ազիլէ.) Պէտպախթ վալիտէմին հիքեա-սի աշիքեարէն իզհար վէ իրանէ իյլէեօր քի, պէնիմ հալիմաէ եա-շանան պիր գատընըն հանաթը, զայրը մէշքու պիր էօմիւր օլուպ, պու եօլտա պիր էօմիւր՝ ճէնապը Բապպ իւլ ալէմիյնտէն լանէթլի օլտուղու կիպի, հէր քէս թարաֆընտան տախի թագալիհ օլունուր, վէ էր եա կիճ պիր ֆէլտքէթ եա մուսիպէթէ տիւշար օլմագլա, խիթամ պուլսըր : Պէնիմ նօգթայի նազարըմճա, վէ պիր գատընըն պէտպախթ թալէի հազ գընտա ազաճըղ մէրհամէթի պուլունան քեաֆֆէյի ասհապը համիյեթ վէ ինսանիյեթին նազարընճա, վալիտէմ, ասլա խէթա իչլէմէմիշ տիր : Անըն տիւշար օլմուշ օլ-տուղու ֆէլտքէթ, վէ մահպուսիեթինին քեաֆֆէյի ահվալը խու-սուսիեէսի, վէ սայիր վուգուաթլար, պիշարէեի նէվիմա կիրտապա տօղրու սէվգ իթմիշէր տիր : Վալիտէմի իզֆալ իտէրէք, օ կիրտա-պա տիւշիւրմիւշ օլան շախս, բէտէրիմ օլմագ հասէպիյլէ, հարէ-քէթի վաղըասընտան տօլաեը քէնտիեի թայեիպ վէ թագալիհ իթ-մէք իսթէմէմ :

Մատլէն . - Լաքին, իչլէմիշ օլտուղու խէթատան տօլաեը վա-լիտէնիղի քիմ իթապ իտիեօր : Նէ միւսիւ տիւգ վէ նէ՝ պէն, մէղ-պուրէեի ասլա իթապ իթմէտիք : Միւսիւ տիւգ, վալիտէնիղ հազ-գընտա քէմալ հիւրմէթ վէ ըրանէթ իւղրէ պահս իթտիկի միսիլլու, պէն տէ, վալիտէնիղին, ազիղէ պիր գատըն օլմուշ օլտուղունու տէրմիեան իյլէտիմ :

ԱճԺԷԼ . - Մա՛տլէն, միւստատէ էթ քի , սէօզիւմէ տէվամ իյլէ-
հիմ :

Մատլէն . - Տէվամ իտին , գըղըմ :

ԱճԺԷԼ . - Վալիտէմ , հէրնէ գատար պիսուչ օլսա , Մ . տը Սէր-
տէօյլիւն վագը օլան սէօզլէրինի խաթըրլամալըսըն , Պիր քէրրէ խա-
թըրընա կէթիր քի , վալիտէմ , Մ . տը Լօսթանթ թարաֆընտան թէրք
օլունտուղու կիւնտէն վէֆաթը կիւնիւնէ տէկին , պէտպալթ օլ-
մուչ տուր : Տիւշիւն պիր տէֆա քի , վալիտէմին իշկէնճէսի , հիյնի
տէվամընտա , խասթանըն գուզվայի ազլիեթսինտէն հիչ պիրիսինին
խթիմալինի զայպ իթտիրմէեէն միւշքիլ վէ միւտհիշ խասթէլիքլէր-
տէն պիրի օլարագ , ագըպէթ քեար զէվալլընըն շայեանը թէեսիւֆ
սուրէթտէ վէ վագթընտան էվվէլ մէվթինի մուճիպ օլմուչ տուր :

«Մա՛տլէն , վալիտէմ գա՛ջ եաշընտա վէֆաթ իթմիշ տիր :

Մատլէն . - Երկիրմի իքի եաշընտա :

ԱճԺԷԼ . - Պիշարէ վալիտէ . . .

Ձէվալլը գըղըրշաղ , պու խուսուստա պունտան ֆաղլա սէօզ
սէօյլէեէմէեիպ , կէօզլէրի տէրունինտէ բարլամագտա պուլունան իքի
տամլա եաշ , եանագլարը իւզէրինէ տիւշտիւ : Մէզպուրէ , շու արա
բէք տիւպէր հալտէ պուլունմագտա իտի : Պէլքի տէ , չօճուգլու-
ղունտան , եանի , պիր քէլէպէք արգասընտան գօվալատըղը , եա-
խօտ պիր չիշէք պուլքէթի տիւզտիւկիւ զէմանտան տահա կիւզէլ
վէ տիւպէր իտի : Պու կիւզէլլիք վէ տիւպէրլիկի իսէ , շիմտի , զի-
եատէ գատընլըգ հալի քէսպ իթմիշ օլմասընտան նէշէթ իթմիշ
իտի :

Մատլէն , մէզպուրէ կէնճ գըղը թէսէլլի իթմէք իւզրէ , լաթիֆ
վէ թէվէճճիւհ.քեարանէ պիր սէտա իլէ , վէ հագըգի վալիտէլէրէ
մախսուս պիր րիգգաթ վէ մուհապպէթլէ , մէզպուրէեի կէօքսիւնտէ
սըգարագ , շէօյլէ սէօյլէտի :

— Էվլա՛տըմ , էկէրչի տէօքտիւկիւնիւղ կէօզ եաշլարը , աղիզէ
վալիտէնիզին զիքրի ճէմիլինէ հիւրմէթէն իսէ , եախօտ , էկէր ա-
նըն խաթըրէսի պու կէօզ եաշլարընը սիզէ տէօքտիւրիւեօր իսէ ,
պու եաշլարըն մանէա վէ էհէմմիեթիւնի թագտիր իտէրիմ , լաքին ,
էկէրչի սիզին վաղիեթի զաթիեթնիզ հագգընտա կէօզ եաշլարը
տէօքիւեօր իսէնիզ , օ հալտէ , պու եաշլարըն մանէա վէ էհէմմիեթ-
իւնի անլաեամամ :

ԱճԺԷԼ . - Լաքին , Մա՛տլէն , պէն բէք պէտպալթըմ :

Մատկե . - Նէ՞տէն :

Անժէլ . - Վալիտէմին հիքեաեէսի , ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթի-
մին տէրէճէյի վիւսաթընը տահա պիր իյիճէ պանա հիսս իթտիրմէք
իւզրէ , պիրտէն պիրէ կէշմիշ վէ ունուտուլմուշ օլան պիր զէմանը
եէնիտէն մէյտանա գօյմամըշ մը տըր : Պու հալ , պիր սէսին , եանի
վալիտէմին սէտասընըն պանա խիթապէն , «Գը՛ղըմ , սէն , մուխա-
թարալը պիր եօգուշ իւզէրինտէ պուլունուեօրսուն , հէնուզ վազըթ
վար իքէն , պու եօգուշ իւզէրինտէ տուր , վէ իլէրի կիթմէ » եօլունտա
պիր իխթար գապիլինտէն տէյի՛լմի տիր :

Մատկե . - Գը՛ղըմ , սիղ , ագըլսըզճա տիւշիւնիւեօրսունուզ , վէ
պիւլա էսպապը մուճիպէ տիւշարը էնտիշէ վէ թէլաշ օլուեօրսունուզ ,
Պիր ազաճըգ տիւշիւնիւն , վէ սօնրա պանա սէյլէեին քի , սիզին
հալ ու վազիեթիինիզ վէ վալիտէնիզ մատամ պարօնուն հալ ու վա-
զիեթի արասընտա նէ՛ միւնասիպէթ օլապիլիր : Մ. տը Լօսթանժ
էվի իմիշ , լաքին Մ. տը Սէրտէյլ էվի տէյիլ տիր : Մարքի , վա-
լիտէնիզ իլէ սուրէթի մէշրուէտէ էվլէնմէքլիկի ասլա խաթր ու խէ-
եալինէ կէթիրմէմիշ տիր , վէ կէթիրէմէզ իտի : Անըն հալ ու վազի-
եթի , միւրատ վէ մէրամ գարչըսընտա իխլալ օլունմաեան հալ ու
վազիեթիէրտէն օլուպ , մութթասըֆ օլապիլէճէկի հիւսնի էֆքեար
ու նիեաթընա գարչը գօնուլմազ պիր մանի իտի : Պիլաքիս , միւ-
սիւ տիւգ պուրատան տիշարը չըգտըղը սըրատա , ղաեթ ճիտտի
օլարագ , «Ա՛նժէլ , իսթէտիկին զէման պէնիմ զէվճէմ վէ տիւշէս
օլաճագսըն » տէմիշ տիր :

Անժէլ . - Պէն տիւշէս օլմագ իսթէմէմ :

Մատկե . - Տիւգիւն խալիսէթ վէ իսթիգամէթինէ ինս՞նմաեօր-
մուսունուզ :

Անժէլ . - Օ՛ , ինանըրըմ :

Մատկե . - Քէնտիսինի սէվմէգմիսինիզ :

Անժէլ . - Հէր վագըթտան զիեատէ սէվէրիմ :

Մատկե . - Էյլէ իսէ . . .

Անժէլ . - Տիւգիւն պանա թէքլիֆ իթտիկի բարլագ միւսթագ-
պէլի գապուլ իթմէք իսթէմէմէքլիկիմ , մահզա քէնտիսինէ օլան ,
մուհապպէթիմտէն նաշի տիր :

Մատկե . - Պիշարէ գըզճըղա՛վ . . . Սիղ անըր ըէտտ իթմէնիզլէ
քէնտիսինի մէյեուս իտիեօրսունուզ : Պագըն սիզի նէ՛ գատար
սէվիեօր , վէ խասթէլիկինիզտէն նաշի նէ՛ մէրթէպէ միւքէտտէր

վէ մահողուն օլուեօր : Հէր քէս , միւմաիլէյհ իչին , սօն սէքիզ կիւն զարփընտա եիկիրմի սէնէլիք դատար սիննի արթմըշ օլտուղունու պէեան իտիեօր :

Անժէլ . - Նէ՞մէ լաղըմ :

Մատէն . - Նէմէ լաղըմ՞մը : Ֆէլաքէթինիզ , իքինիզէ տէ այիտ տէյի՞լմի տիր :

Անժէլ . - Պէն սանա սէօյլէեօրում , ասլա տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլմանաճաղըմ :

Մատէն . - Նի՞շին :

Անժէլ . - Նաքօլէօնուն , հէր հալտէ քէնտիսինի մատմուազէլ տը լօսթանթ իլէ էվլէնտիրմէք նիեէթինտէ օլտուղունու տիւզիւն սէօյլէտիկինի իշիթտի՞ն մի :

Մատէն . - Էվվէթ , ֆազաթ տիւզ , պու իզտիվաճըն միւմքինսիզ օլտուղունու սիզէ ճէվապէն պէեան իթտի , վէ ֆիլվազը պու իզտիվաճըն իճրասը , պիր ճանվէրլիք տիմէք տիր : Իմբէրաթօր պիլէ , քէնտի միւրատ վէ մէրամլարընտա նէ՞ դատար ինատճը զանն օլունսա , սիդին հիքեանէնիզի , վէ սիդի ժէնէրալա բապթ իտէն պաղլարը պիլսէ , թէքլիֆի մէզպուրընտա իօրտը իթմէեէճէկի տէրքեար տըր :

Անժէլ . - Իմբէրաթօրուն , տէմիր կիպի միւրատը վար տըր , վէ հէր շէյին՝ օ միւրատ դարչըսընտա թէվազու իթմէսի լաղըմ՞ տըր , Մ. տը Սէրտէօյլ՝ պու խուսուսու պէլքի եիւզ տէֆա պիզէ թէքրար իթմիշ տիր :

Մատէն . - Էվվէթ , լաքին զանն իտէրիմքի , իմբէրաթօրուն պու պապտէքի միւրատը , սըրֆ արղուտան իսլարէթ տիր :

Անժէլ . - Ինթիմալ տըր , Մա՛տէն , Ֆազաթ , հէր նէ օլսա , էօյլէ իսքեաթ օլմուշում տուքի , էկէր Մ. տը Սէրտէօյլ , իշպու իզտիվաճը բօրիթիզաճա պիր լիւզում՝ առտ իտէն իմբէրաթօրուն միւրատընա՞գարը հարէքէթ իտէրէք , միւշարիլէյհին թէքլիֆինի բէտտ իյլէր իսէ , իմբէրաթօրուն տիւզէ օլան թէվէճճիւհ վէ հիւսնի նաղարը վալիլ օլաճագ տըր :

Մատէն . - Լաքին , պու տա աշիքեար պիր հագդսըղլըդ տիմէք օլաճագ տըր :

Անժէլ . - Ֆազաթ պէն տէ իսքեաթ օլմուշում տուքի , պու տա պէօյլէ օլաճագ տըր , վէ աշգ ու սէվտա տէնիլէն շէյ տէվամի օլմատըլընտան , պիր կիւն օլապիլիք քի , Մ. տը Սէրտէօյլ , նաղարը

իմբերաթօրիտէն պիւթիւն պիւթիւն տուր իտիւմէքլէ , քէնտի մէս-
լէքինէ մանի օլմուշ օլտուղումտան , վէ նաղարտան տիւշմէսինէ սէ-
պէպ պուլունմուշ իտուկիմտէն տօլաեը , պէնի իթապ իտէճէք տիր
Մաալէն . - Հալպուքի , տիւղ , սահիպի համիյեէթ վէ ասալէթ
օլտուղունտան , էօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունամաղ :

ԱճԹԷԼ . - Մա'տլէն , տիւնեատա հիշ պիր շէյէ մէսուլ օլունա-
մաղ : Պունտան տա դաթինաղար , պէնիմ , պիր տիկէր սէպէպիմ
վար տըր : Շէօյլէքի , պէն , դըղգարընտաշըմ պուլունան մատմուա-
ղէլ տը Լօսթանժըն , հիշ պիր վէճհլէ ըաքիպի օլմադ իսթէմէմ :
Ջաաֆէթիմտէն նաշի' մի տիր , եօգսա , տէրունի պիր հիսսին նէ-
թիճէսի' մի տիր , պէն օ ֆամիլեատան գօրգուեօրում , վէ կիւնիւն
պիրինտէ , պէնիմ պէտպախթլըգ վէ ֆէլաքէթիմի մուճիպ օլաճա-
ղընա , վէ օ ֆամիլեաեա մէսուպ քեաֆֆէյի էֆրատըն , ատույի
էքպէրլէրիմ օլաճաղարընա իսքեաթ օլմուշում տուր : Եալընըզճա
վէ քէօշէնիշին օլարագ եաշատըղըմ հալտէ , իհթիմալ տըր քի ,
պունլար , մէճհուլ օլան պիր քէօճիկէզտէ , եախօտ տահա ղիեա-
տէ նամալիւմ պուլունան շու եա պու չիֆթլիքտէ պէնի արամաեա
կէլմէեէճէրլէր տիր : Պիլաքիս , էկէրչի Մ. տը Սէրտէօլ իլէ էվլէ-
նէճէք օլուր իսէմ , պանա գարշը , էլլէրինէ պիր սիլահ վիրմիշ օլա-
ճաղըմ : Շէօյլէքի , քէնտիլէրինէ ըապթ իթմէքլիկէ չալըշտըգլարը
տիւգիւն ճէվապը ըէտտինտէն ըիւրհիտտէթ օլարագ , պու պապ-
տէ գապահալը , հագգըյլա պանա պուլաճաղար , վէ ինթիգամ
ալմադ իւղրէ , մահլըմըզա մուվաֆֆաղ օլանա տէկլին , իմբերաթօ-
րուն խըշմ ու ղաղապընը ալէյհիմտէ իսթիմալ իտէճէքլէր տիր :

Մաալէն . - Տիմէք տիրքի , սիզ քէնտինիղի ֆէտա իթմէք իս-
թէեծրսունուղ :

ԱճԹԷԼ . - Էվվէթ :

Մաալէն . - Քէնտինիղի գուրպա'ն մը իտէճէքսինիզ :

ԱճԹԷԼ . - Էվվէթ , էվվէթ , էվվէթ :

Մաալէն . - (Պիր տէրէճէ ամիր սուրէթլէ.) Լաքին , պէն տէ սի-
զէ սէօյլէեօրումքի , պու ֆէտաքեարլըգ , պու գուրպան օլմաղլըգ
միւմքին տէյիլ տիր :

ԱճԹԷԼ . - Նի'չին :

Մաալէն . - Չիւնքի , սիզ համիլէսինիզ :

Մաալէն , միւշքիւլ պիր տավանըն միւտաֆաասընը տէրիւհտէ
իտէն պիր տավա վէքիլի կիպի , իֆատաթընըն է'ն սօնունտա սէօյ-

լէմէք իւզրէ , պու սըրըր օլ անէ տէկին սէթը իթմիշ իտի , վէ ֆի-
թուհաթ վէ ղալէպէ խուսուսընտա ֆախը իթմէկէ պաշլամըշ ի-
քէն , մատմուլաղէլ տ'Արըլվիլին , մէզքիւր իֆատէտէն ասլա միւ-
թէէսսիր օլմատըղընը միւշահէտէ իյլէտի :

Աճծէլ . - (Սօղուդ պիր թավը իլէ.) Համիլէ օլտուղումու պիլի-
եօթում , լաքին պուլնտան նէ՞ չըգար :

Մատլէն . - Պու խուսուսու պիլտիկինիզ հալտէ՞ տէ մի , էվլատը-
նըղըն բէտէրի օլան Մ. տը Սէրատէօյլ իլէ էվլէնմէք իսթէմէեօրսու-
նուզ :

Աճծէլ . - Խալը , եալընըղըղըմ պէնիմ իչին նէ՞ գատար միւշ-
քիւլ օլա իինէ էվլատըմ , պէնիմ մէսէրրէթիմ վէ իւմիտիմ օլա-
նագ տըր :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , Մատլէն , եա՛ րապպի , եա՛ րապպի ,
տիեէրէք , Անթէլին օտասընտան նէվիմա ֆիրար իթտի :

Պու գատըն , մատմուլաղէլ տ'Արըլվիլին ախլէաղընը պիլտի-
կինտէն , ղալէպէ իտէմէեէճէկինէ էվլէլճէ էմին օլտուղու մէրգու-
մէնին միւրատընա գարչը ուղըրաշմահարագ , օրատան չէքիլմէքիկի
թէրճիհ իյլէտի :

Իշպու մուհավէրէնին նէթիճէսի օլմագ իւզրէ , իրթէսի կիւն ,
Անթէլ , սըհհէթճէ իյի պիր հալտէ եաթագտան գալգարագ , տիւ-
գէ աթիտէքի թէզքիրէեի եազտը :

Ալգիզ տօսթում ,

«Միւրատ վէ արզումտան տահա զիեատէ գուվլէթի ահվալ
վէ վէգայի , պիզի , միւհպպէտէն եէկտիկէրիմիզտէն թէֆրիգ իչին
«իթթիֆագ իտիեօրլար : Պիզ , ասլա վէ գաթա եէկտիկէրիմիզէ գա-
վուշամահաճաղըզ , վէ հէր նէ գատար , պէն սիզի , լիսանէն պէ-
եան վէ թարիֆ իտիլէմէեէճէք տէրէճէտէ սէվէր իսէմտէ , պու-
ւնուլա պէրապէր , եինէ սիզէ սօն էվլէտամը իտէրիմ : Պէնի թէք-
րար կէօրմէքիկէ չալըշմահըն , չիւնքի , մուխալիֆէթ վէ մուգա-
վլէմէթիմի ղալէպէեէ մուվաֆֆագ օլամահարագ , քէտէր ու էսէ-
«ֆիմիզի մուճիպ օլաճագսընըզ : »

Անթէլ

Պու մէքթուպ , հէր նէ գատար եազըլտը իսէ տէ , Մատլէն , հէ-
նուզ մէզպուրէեի իսքեաթ իթմէքիկի իւմիտ իթմէքտէ օլ-
տուղումտան , պուլու բօսթախանէեէ աճէլէթէն կէօթիւրիւպ

Թէսիմ իթմէտի, վէ իբի սաաթ գատար կէշմիշ օլտուղու հալտէ, լաեդղլը աթլարա գօշուղու պիր եօլ արապասը, տէրունին տէ Անժէլ իյէ Բիէր վէ Մատլէն օլարագ, Բարիսին Ֆօնթէնէպլօ գաբուսունտան տիշարը չըգտը:

Մէրգումլար, օլ գատար միւթէէսսիր իտիլէր քի, տօլիունճա իւճրէթ վատ իտիլմիշ օլան սէյիսլէրին՝ աթլարը գամըլաեարագ, արապանը սիւրաթլէ իլէրի սիւրաթլէրի սըրատա, պիրպիրինին եիւզիւնէ պիլէ պագմանա ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտիլէր:

7

ՏԻԻԳ ՏԸ ՍԵՏԷՕԹԼ ԻԼԷ ԱՆԺԷԼԻՆ ԹԵՔՐԱՐ

ՊՈՒԼՈՒՇՄԱԼԱՐԸ

Մատմուաղէլ տ'Արլըվիլ, Բարիստէն հարէքէթ իթտիքտէն սօնրա, Մ. տը Մերտէօյլ իլէ գաթը միւնասէպէթ իթմէքլիկի գարարլաշտըրտըղընտա, եէտինտէ պուլունմուշ օլան պիր միգտար ագչէսիլէ միւճէվհէրաթընը պիրլիքտէ ալարագ, Պըըթանեղէա վասըլ օլտու:

Մէզպուրէ, հարէքէթինտէ օլ գատար իսթիճալ իթմիշ իտիքի, սիւս վէ տարաթընա միւթէալլիգ էշեանը, վէ տիւգիւն սախավէթի սանէսինտէ մալիք օլտուղու տիկէր պաղը մօպիլեանը տա պիրլիքտէ կէօթիւրմէկէ վագըթ պուլամամըշ իտի: Պու ճիւմլէ իլէ Անժէլ, զարուրէթ վէ սէֆալէթ չէքէճէք պիր հալտէ պուլունմաեօրտու:

Անժէլ, քէնտի հիքեանէսինի անլամըշ օլտուղու ճիհէթլէ, Մատլէնին, անտէն սագլաեանագ հիշ պիր սըրըրը գալմամըշ իտի: Պինապէրին, վալիտէսի տ'Արլըվիլին, Էօլտիւկիւ զէման, պաղը էմլաբըն սաթըրմասընտան հասըլ օլմուշ օլան խայլիճէ ճէսիմ պիր մէպլաղը, քէնտիսի իչին թէրք իթմիշ օլտուղունու իգըար ու իթիւրաֆ իլէտի:

Պու ազգէնին իրատը , մերգուման իւշ՝ տօսթուն իհթիեաճաթը-
նա պօլ պօլ քիֆաեթ իտէպիլիր իտի :

Բան շէհրի , Անժէլին չօճուգլուղունուն պաղը լաթիֆ խաթը-
րէլէրինի խաթըրա պըրազաղը ճիհէթլէ , մէզպուրէ , շէհրի մէզ-
քիւրտէ իգամէթէ գարար վիրաի :

Շիւպհէսիզ մէրգումէ տայիմա քէօյլէրի վէ թարլալարը զինա-
տէ սէվտիկինտէն , մէճհուլ պիր քէօյ իշինտէ քէօշէնիշին օլմադլըղը
թէրճիհ իտէր , վէ ալէմտէն ուզադ օլարադ , սաքին վէ քէօյլիւ
կիպի պիր էօմիւր կէշիրմէքտէն ապա ֆիթուր իթմէզ իտի իսէ տէ,
քիւշիւք պիր քէօյտէ իգամէթի , հէր քէսին թէաճճիւպ վէ նազա-
րը տիգզաթընը թահրիք իտէճէկինտէն , քէնտիսինի պուլմադ ի-
շին թէհարրիեաթ վէ թէշէպպիւսաթ իճրատնա գալըշաճաղը
հագգընտա շիւպհէ իթմէտիկի Մ. տը Սէրտէօյլին , մէզքիւր քէօյ-
տէ քէնտիսինի պուլտպիլէճէկինտէն վէսվէսէ իթմէքտէ իտի , Պիւ
աքիս , Բան շէհրինտէ իգամէթ իթտիկինտէ , Անժէլ , պէօյլէ պիր
վէսվէսէսի օլապիլէճէկինի զանն իթմէեօրտու , չիւնքի էհալիսի
քէսրէթլի օլան պիր շէհրտէ քէնտիսինի պուլմադ իւզրէ վազը օ-
լապիլէճէք թէհարրիեաթտան գօլայճա գուրթուլապիլէճէկինի միւ-
լահազա իթմէքտէ իտի :

Անժէլ , Մատլէն վէ Բիէր , տէրունինտէ բէք չօդ խալգ սաքին
օլան պիր խանէտէ եէրլէշիպ , Ղիգթուար սօգաղընտա եաշատըգ-
լարը կիպի , քիմսէ իլէ միւնասէպաթ իթմէեէրէք , վէ գօմշուլար
քէնտիլէրիլէ իւլֆէթ բէյտա իթմէք իսթէտիլլէրինտէ , պունլարա
իճապէթ էյլէմէեէրէք , իմրարը էվգաթ իթմէկէ պաշլատըլար :

Ֆագաթ , Անժէլ , տիւգիւ ֆէվգէլատէ խալիսէթլէ սէվմիշ օլ-
տուղու վէ պինապէրին պէօյլէ պիր կիւն զարֆընտա անընլա գօ-
լայճա գաթը ալէագա իտէմէեէճէկի ճիհէթլէ , պիրտէն պիրէ , վէ
պիր սուրէթի գաթիեէտէ միւմաիլէյտէն այըլմասընա թէհամ-
միւլ իթմէքլի , քճէսարէթ վէ գուլվէթինին մաֆէվգինտէ իտի :

Պինաէն ալէյհ մէզպուրէ , քէտէր ու էլէմինէ զալէպէ իթմէք
իշին էլտէն կէլէնի եաբտը իսէ տէ , սէպէպի քէնտիսի օլմուշ օլ-
տուղու , վէ վէխամէթ քէսպ իթտիկինի կէօրտիւկիւ պիր հալ ու
վազիեէթտէն գալպի միւթէհասիր օլտուղու կիպի , սիմասը իւզէ-
քինտէ տէ , մահղունիլլէթ կէօլկէսի եաեըլտը : Պիչարէ , Մ. տը Սէր-
տէօյլին՝ խաթըրէսինի վէ թասվիրինի նէ՝ ֆիքրինտէն վէ նէ՝ գալ-
պինտէն չըգարամաեըպ , նիհաեէթսիզ օլան միւլահազաթ վէ թէ-

Փէքքիւրաթ տէրեասընա յիւսթաղրագ օլարագ, տայիմա անր տիւչիւնմէքլէ, զիհնի օլ գատար եօրուլտու քի, ազ վագըլթտա սըհհէթի պօզուլարագ, լէհհէսինին թագէլիկի կէչիպ, ըհնկի սօլտու, վէ պիր գաչ կիւն զարօնտա քէսպի զաաֆ իթտի: Պուհալ իլէրլէհէ իլէրլէհէ, թագըրիպա պիր սէնէտէ, Անժէլ, թանըլմազ պիր տէրէհհէ կէլտիկինտէ, Բիէր վէ Մատէն, ճիտտէն տիւչարը վէսվէսէ օլմանա պաչլատուր:

Պիր կիւն , մէղպուրէ , հէր վազըթտան զիեատէ միւղթարըպ
կէօրիւնտիւկիւնտէն , Բիէր , գէվճէսինէ խիթապէն ,

— Պիղիմ պրնարէ մատմուաղէլ, աեագտա օլարագ զայիֆլէ.
Նիեօր : Պու հալէ պիր չարէ պուլմագ լաղրմ տրր, տէտի :

ՄասսլէԳ . — ՊոՒ պապտէ եալընըզ պիր չարէ վար տըր:

Բիւր . - Նէ՞ կիպի չարէ :

Մատուց . - Շէջլէքի , Մ. տը Սէրտէոյլէ պիր մէքթուպ եազա-
րագ , վագը օլան հալի , վէ պուլունտուղումուղ մահէլլի քէնտիսի-
նէ պիլտիրմէլիեիզ : Հիշ շիւպհէմ եօգ. տուը՝քի , միւմաիլէյհ տէր-
հալ կէլէրէք , մատմուաղէլի , քէտէր ու էլէմտէն նաչի հէլաք օլ-
մագտան գուրթարաճագ տըր : Էվվէթ , անըն պուրատա պուլուն-
մասը , Անթէլին իեատէյի սըհհէթ ու աֆիյեթինէ պատի օլաճագ
տըր : Իշթէ , պիզիմ իսթիմալ իտէպիլէճէկիմիզ չարէ , եալընըզ
պունտան իպարէթ տիր :

Բիւր - Սահրհ տիր, ֆագաթ, պու հարէքթիմիղէ, մաս-
մուաղէլի կիւճէնտիրմիշ օլմա՞գմընըզ, չիւնքի. քէնտիսի, հէր նէ սէ-
պէպ վէ պէհանէ իլէ օլուր իսէ օլտուն, Մ. տիւզ իլէ եէնիտէն
միւնասէպաթ իթմէկէ ըուի ըիզա կէօսթթըմէեէճէկինի պիղէ տէր-
միւնան իյլէմիշ տիր :

Մատլեն, — Պունտա պիր պէյիս¹ եօզ տուր • պիզ, էվլատրմըզ
մագամընտա պուլունան պու գըզըն, կէօզլէրիմիզ էօնիւնտէ թէրքի
հաեաթ իթմէսինէ միւսաատէ իտէմէեիզ: Մ. տիւզ տէ պու պապտե
պիզէ աֆվ իթմէզ: Դմտի, Բի'էր, պու կիւնտէն միւսիւ տիւզէ պիր
մէթթուպ եագմագլըղընր իսթէրիմ:

Բիէր , զէվճէսինին արզուսունա մուլաֆֆադաթլա , տիւգէ պիր
մէքթուպ եազտը , վէ պունտա , միւմաիլէյսին արզու խտէճէկի
քեաֆֆէյի մալիւմաթը վիրտիքտէն պաչգա , իքի այտան պէրու
մատմուլազէլ տ'Արըլվիլին վալիտէ օլմուշ իտուկինի , վէ մէզպուրէ,
եվլատընա քէնտիսի սիւտ վիրմէքլիկէ իսրար խլըր իսէ , զաթէն

ղայի՜ օրան չօճուղուն պէհէմէհալ եաշամաերայ , էօլէճէկինի պիլ տիրտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ պու մէքթուպու ալընճա, էնտիչէյի աղիմէեէ տիւշար օլտու :

Միւմաիլէյհին՝ մատմուազէլ տը Լօսթանժ իլէ ագտը իզտիվա. ճընա տայիր իմբէրաթօրա վիրմիշ օլտուղու ճէվապ մալիւմ՝ տիւր Շէօյլէքի , էկէրչի օլ կէնճ գըզ, վիճուտճա վազը օլան թէպէտ տիւրինէ ըաղմէն , քէնտիսիլլէ էվլէնմէքլիկէ ըուի մուվաֆֆադաթ կէօսթէրիր , վէ սիննինտէն էվլէլ սալլարը աղարմաեա պաշլաեան պիր քիմսէեի քէնտիսինէ զէվճ ինթիխապ իյլէմէքտէն չէքինմէզ իսէ , իմբէրաթօրուն արզուսու մուճիպինճէ մէզքիւր իզտիվաճըն իճ. ըասընտա հիչ պիր մահզուր օլմատըղընը պէեան իթմիշ իտի :

Պու ճէվապ , մատմուազէլ տը Լօսթանժա թէպլիղ գըլընտը :

Իմբէրաթօրուն , մատմուազէլ տը Լօսթանժա քէմալ յախա-վէթլէ հասը իյլէտիկի քեաֆֆէյի էվսաֆը մէմուհէեէ ըաղմէն , շուրաեը թէսլիմ իթմէքլիկիմիզ լաղըմ տըր քի , մէզպուրէ, իգպալ-բէրէսթ օլուպ , խայլի միւտտէթտէն պէրու , տիւշէս իւնվանը , վէ Մ. տը Սէրտէօյլին սերայտաքի վաղիեթի , ագլընը , ֆիքրինի ճէլպ իթմիշէր իտի :

Պունտան պաշգա , Մ. տը Սէրտէօյլ նէ գատար իհթիտար կէօ. բիւնսէ , հէնուզ օթուզ իքի չաղընտան զիեատէ օլմաերայ , վիճուտ. ճա տախի զաեթթլէ տիւպէր վէ ճալիպ իտի :

Իմտի , Մ. տը Սէրտէօյլին էվլէլ էմիրտէ վազը՝ օլան զաննընա ըաղմէն , ըէսմի իզտիվաճ գարարաշտըրըլտը , վէ միւմաիլէյհին մէյեուսիեթի աղիմէսինի մուճիպ օլարադ , ըէսմի մէզքիւր իճրա գըլընտը :

Անճագ տիւզ , պու խուսուսա մուվաֆֆադաթ իթմէզտէն էվ-վէլ, Անժէլ հագգընտա պազը մալիւմաթ ալմագ իւզըն էլտէն կէ-լէնի եաբմըշ իտի : Մէսէլա , հէր թարաֆա միւրաճաաթ իթտիկի կիպի , օլ տիւպէր ֆիրարիեէ տայիր խապէրլէր իսթիհսալի զըմնըն-տա , մէմուրլար տախի թայեին իյլէմիշ իտի իսէ տէ , մէզպուրէ հագգընտա հիչ պիր գաթի մալիւմաթ ալմամըշ , վէ նէ՝ օլտու-ղունտան , վէ Բարիսի նա՛սըլ թէրք իթմիշ խուսկինտէն խապէր-տար օլամամըշ իտի :

Իշթէ , Անժէլին պու հարէքէթի , Մ. տը Սէրտէօյլի էվլէնմէ-կէ գարար վիրտիրմիշ , վէ էվլէնէլի պիր գաշ մահ օլուպ , հէնուզ

խանէսինճէ հիւ պիր ֆէվզէլատէ հալ վուգու պուլմամը իքէն , պիր տէ , Բիէրին մէքթուպուլնու ախզ էյլէտի :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ , գարըսընը սէվմէզ իտի , հալպուքի Ան-
ժէլէ ֆէվզէլատէ իզհարը մուհապպէթ էյլէմիշ օլտուղունտան , ա-
նը թէհտիտ խտէն մուխաթարաեը իշիտինճէ , պիր եօլնուլուգ պէ-
հանէսիլէ , տէրհալ Բան շէհրինէ ազիմէթ էյլէտի :

Տիւգ , մէշրու գէվճէսինի թէրք իթտիկի զէման , հէնուղ պիր
գարար վիրմիշ օլմաեըպ , նէ՛ եարաճաղընը քէնտիսի տէ պիլմէեօր-
տու :

Անճազ , միւմաիլէյհ , գալպինին վէ ազլընըն քէնտիսինի չա-
ղըրմագտա օլտուգլարը մահէլլէ կիթմէքտէ օլտուղունու անլաեօր-
տու , չիւնքի զաթէն Անժէլէ ֆէվզէլատէ մուհապպէթի վար իքէն ,
անտէն պըրլմասըյլա մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւ տահա զիեա-
տէ արթմըշ իտի : Տիկէր թադաֆտան , միւմաիլէյհ , գարըսընը
սէվմէտիկի , կիպի մէզպուրէեի , հէր քէստէն զիեատէ թանըտըղը
էճիլտէն , պէլքի անընլա իւլֆէթ իտէն վէ միւնասիպէթի օլանլար
գատար տա , հիւրմէթ վէ րիաեէթ կէօսթէրմէզ իտի :

Վագաա մէզպուրէ , ֆէվզէլատէ կիւզէլ , տիւպէր , նաղիք , վէ
ազըիլ իտի իսէ տէ , տիվանէճէ պիր մաղրուրիեէթ , հիսսիեաթընը
պօզմուշ օլտուղունտան , նէ՛ րուհունտա ասալէթ վէ նէ՛ ախլէագ-
ու թապիեաթընտա ճէնապ ասարը գաթան մէվճուտ պուլունմամագ-
տա իտի :

Մատմուազէլ տը Լօսթանժըն՝ Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ էվլէնմէսի ,
եալընըղ տիւշէսիք հավլէսիլէ օլուպ , հալպուքի , միւմաիլէյհին
շու եա պու սէպէպլէ քէտէր ու էսէֆի ազիմ իշինտէ պուլուն-
տուղունու , մէզպուրէ ասլա անլամատըղը կիպի , տիւգիւ , պուլուն-
տուղու իղթիրապ ու էնտիշէտէն տօլաեը թէսէլլի իթմէք , վէ եա-
րալանմըշ օլան գալպինին ճէրիհալարընա քէսպի չիֆա իթտիրմէք
իւզրէ , անըն քէտէր ու էսէֆինի սէպէպլէրինի տախի թէտգիգ
ու թէհարրի իթմէքլիկէ չալըշմատը :

Պիր գատըն իսէ , կէնճ վէ կիւզէլ օլտուղու հալտէ , քէնտի լիսա
նը լէթաֆէթի վէ խայրխահանէսիլէ , էրքէյին հիսս էյլէտիկի քէտէր
ու էլէմլէրի թէսէլլիեէ տայիմա միւգթէտիր պուլունուր :

Մատմուազէլ տը Լօսթանժ՝ Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ էվլէնտիկին-
տէ , պիւթիւն պիւթիւն խաֆիֆմէշրէպ տէյիլ իսէ տէ , հօպպա
գարըլարտան պիրի օլտու :

Տիւգ, մերգուժէ իլէ եվլէնէլի սէքիզ կիւն օլմուշ իքէն, անըն-
լա քէնտի մաշուգէսի միեանընտա մէվճուտ օլան ֆարգը տէրք իյ-
լէտի, վէ պու թէշպիհին նէթիճէսի, մէշրու օլան զէվճէսի հազ-
գընտա պէթթիապի խայրլը օլամատը :

Իճնէպիլէր նէզտինտէ, մահզա, ֆէվզէլատէ նէզաքէթ վէ
թէշրիֆաթ իճապաթընտան ատտ օլունապիլէն ազիմ պիր սողուգ-
լուգ, տէրհալ պու եէնի կիւվէյի իլէ կէլին արասընա կերիպ,
շէօյլէքի, պունլար, եէկտիկէրիլէ կէօրիւշիւրլէքէն, է'ն զիեատէ
ուշղունսուզ սուրէթտէ տայիրէյի իզտիվաճա տախիլ օլմուշ օլան
զէվճ ու զէվճէլէրին չօգ տէֆա իսթիմալ իյլէտիքլէրի թապիրաթը
տօսթանէեի պիլէ գուլլանմաեբպ, հաթթա, պիրիպիրինէ սիսսի
տիպ վէ սնասա՛տիոքիս անէրէք պիլէ լագըրտըեա ասլա կիրիշմէ-
տիլէր :

Պէօյլէճէ, Մ. տը Սէրտէօյլիւն ֆամիլեաճա հալի, միւմաիլէյհ
իշին պիր ճէհէննէմ գապիլինտէն օլուպ, Անթէլ հագգընտաքի թէ-
էսիւֆիւ արթորգճա, գարըսը ալէյհինտէքի պիրուտէթի՝ ատապէ-
թէ թահվիլ օլտու քի, պիր զէվճ ու զէվճէ իշին պունտան տահա զի-
եաաւ տէհշէթլի պիր վազիեթ օլամաեաճաղը տէրքեար տըր :

Տիւգ, Բիէր իլէ Մատլէնտէն ալտըզը խտպէրտէն սօնրա, Բա-
նա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթտիկի զէման, զէվճ ու զէվճէնին
մէզքիւր սուի էֆքեար վէ մէյլիեաթը հէր նէ գատար զահիրէ չըգ-
մամըշ, վէ րէզալէթէ թահվիլ օլունմամըշ իտի իսէ տէ, պու ճիւմ-
լէ իլէ խայլի իլէրլէմիշ օլտուղունտան, իլք տէֆա թուլուշմագ
իւզրէ պուլունան պիր աթէշֆիշան տաղա, եախօտ, տահա տօղ-
րուսու, քէօգ ալթընտա կիղլէնմիշ օլան պիւեիւք պիր աթէշէ պէն-
զէմէքտէ, վէ պիւթիւն էթրաֆտա տէհշէթլի պիր հարիգ զուհու-
րա կէթիւրմէք իւզրէ, միւսայիտ պիր ֆըրսաթա պէքլէմէքտէ օլ-
տուղու զանն օլունմագտա իտի :

Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ՝ Բան շէհրինէ մուվասըլէթլէ, մատմուա-
ղէլ տ'Արլըվիլին գաբուսունու չալտըղընտա, իհթիեար Մատլէն,
հէր տագըգա տիւգիւն վիրուտինէպէքլէմէքտէ օլտուղու ճիհէթ-
լէ, քէնտիսի կէլիպ գաբուեու աշտը: Պու գատըն, Բիէրին իսթի-
տասընա տիւգիւն տէրհալ իճապէթ իտէճէկի հագգընտա ասլա
շիւպհէ իթմէմէքտէ իտի :

Պու պիշթրէ՝ գատընճըղազ, Անթէլին կիթտիքճէ ֆէնալաշ-
մագտա օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէն, վէ մէզպուրէեի թէտապի

խոհն տօգթօրուն , անը գուրթարաճաղը հաղդընտա իւմիտվար պուլունմատըղընը պիլտիկինտէն , օլ դուտար միւքէտտէր վէ միւլ թէէսսիր օլմուշ իտի քի , քէնտիսի տէ , չէնտ կիւնտէն պէրու պիւլ թիւն պիւլթիւն թէպտիլի քիսվէ իյլէմիշ իտի : իմտի , Մատլէն , Մ. տը Սէրտէօյլի կէօրիւնճէ ,

— Հէլէ շիւքիւր , միւսիւ տիւդ , սիզի կէօրտիւկիւմէ ֆէվդէլատէ մէմնուն օլտում. պիշարէ գըղճըղաղը եալընըղ սիզ գուրթարապիլիբսինիզ , տէտի :

Տիւզ . — (Տէհչէթի ազիմէ իլէ.) Նէ՞ տիեօրսունուղ. գուրթարմագ մը . . . Ֆազաթ Նէ՞ վագը օլտու :

Մատլէն . — Կէլին . . . կէլին տէ , հէր շէյի սիզէ սէօյլէեիմ :

Պու վէճհչէ , Մատլէն , տիւգիւ քիւչիւք եէմէք օտաօընա կիրտիրտի : Մ. տը Սէրտէօյլ , ազիմ պիր ֆէլաքէթ խապէրի ալաճաղընը մէմուլ իթտիկի ճիհէթլէ , օլ մէրթէպէ միւլթէէսսիր օլմուշ իտի քի , պեագտա տուրամատըղընտան , մէյնուսէն պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրուվէրտի , վէ տէհչէթլէ շու սէօզլէրի իրաա իյլէտի :

— Նիհասեթ , սատըգ Մատլէնիմ , Նէ՞ օլտու իսէ , պիր ան էվ վէլ պանա սէօյլէ :

Մատլէն . — Օլան շու տուր քի , մատմուազէլ սիզի թէրք իթմէսիլլէ , քէնտիսինին ֆէվդէլատէ գուվվէթ վէ ճէսարէթի պուլուն. մուշ օլտուղունու զանն իթմիշ տիր , վէ պու ալըրլմագլըզլա վագը օլան ֆէնալըգ , էկէրչի հէնուղ քէնտիսինի թէլէֆ իթմէմիշ իսէ , պու հալ տէվամ իթտիկի թագտիրտէ , սէքիզ կիւնէ գատար թէլէֆ իտէճէք տիր :

Տիւզ . — Լաքին շու էսնատէ քէնտիսի Նէ՞րէտէ տիր :

Մատլէն . — Եաթագտա տըր , վէ սէքիզ կիւնտէն պէրու եաթագտան գալգմըշ օլմաեըպ , իւզէրինտէ տէհչէթլի պիր սանըղլամագլըգ վար տըր : Շէօյլէքի պուրաեա կէլմէքլիկինիզ պիր աղ տահա կէճիբմիշ օլսա իտի , սիզի թանըեամազ տէյի վէսվէսէ իտիեօրտում :

Տիւզ . — Ա՛հ , շիմտի քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ. Նէ՞րէտէ տիր :

Մատլէն . — Պուրատա տըր :

Տիւզ . — Էվլատը , եախօտ տահա տօղրուսու էվլատըմըղ Նէ՞րէտէ տիր :

Մատլէն . — Քէնտի եանընտա տըր : Վագաա պիշարէ գատըն-

ճըղազ, սաերգ-լամազ տան ատէթա զայագըլ հալտէ պուլունուօր իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ էվլատընը ճանընտան աերըմագ իսթէմէմէքտէ, վէ Անժէլին սիւտիւ, պիթտէն պիրէ չէքիտիկի, վէ չօճուղուն, նափագասը պուլունմատըղը ճիհէթլէ, թէրքի հաեաթ իտէճէկինտէն գօրգ տուղումուզ իչին, պուրաեա պիր սիւտանա կէթիրմէսի խուսուսընտա քէնտիսինի մէճպուր իթտիք:

Տիւզ. — Լաքին, պու չէյլէրին հիչ պիրինտէն պէն խապէրտտը տէյիլ իտիմ:

Մատլէն. — Մատէմքի շիմտի պուրատասընըզ, կէլին. պէլքի, պիչարէեի թէհտիտ իտէն մուխաթարատան Գուրթարմագ իչին, պիր չարէ պուլունապիլիր:

Պու սուրէթլէ տիւզ, Մատլէն իլէ պէրապէր, Անժէլին եաթտըղը օտաեա կիթտի: Իհթիեար գատըն, խասթանըն հալինի պէեա իթտիկինտէ, միւպալաղա իթմէմիչ իտի: Մ. տը Սէրտէօյլ, Ֆէվգէլատէ սէվմիչ, վէ էլան սէվմէքտէ պուլունմուշ օլտուղու օլ գավի վիճուտլու վէ սըհհէթի պէրքէմալ օլան կէնճ գըղըն իւզէրինտէ, ազ վագըթտա զուհուրտ կէլէն թէպէտտիւլիւ միւշահէտէ իյլէտիկինտէ, հագգըլլա վէ ճիտտէն տիւշարը տէհչէթ վէ էնտիչէ օլտու:

Անճագ, Մ. տը Սէրտէօյլին մէվճուտիեթի, զանն իտէրսինքի կէնճ գըղըն իւզէրինտէ ֆայտէլի պիր թէէսսիր հասըլ իթտի, չիւնքի քէնտիտէ չէտիտ պիր հէրարէթ վէ պիր ազաճըգ սաերգլամագ օլմագլա պէրապէր, տիւզիւ բէք իյի թանըտը, վէ էլինի ուզաթըպ, թաթլը վէ մահզունիյեթպախչ պիր սէտա իլէ,

— Սի՛ղմիսինիչ, Օկի՛ւսթ, պէն տէ սիզի պէքլէեօրտուլմ, տէտի:

Տիւզ. — Վա՛յ, Անժէլ, պէնի՞ մի պէքլէեօրտուլուզ:

Աճժէլ. — Էվվէթ, չիւնքի պիր հիսսի տէրունի, պէնի ունուլթմամըչ օլտուղունուղու խապէր վիրիեօրտու:

Տիւզ. — Խա՛յր, սիզի ապլա ունուլթմամըչըմ տըր, վէ հաթթա, սիզի պուլմագ վէ սիզէ գավուշմագ իւզրէ, բէք չօգ թէհարրիեաթտա տախի պուլունտուլմ: Խա՛յր, Անժէլ, սիզի ունուլթմատըմ, պիլաքիս, սիզի հէր վագըթտան զիեատէ սէվէրիմ:

Մ. տը Սէրտէօյլ, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, քէմալ հէեճան իլէ, Անժէլին, քէնտիսինէ ուզաթմըչ օլտուղու էլի տօտագլարընա կէօթիւրտիւ, վէ պիր ազ սօնրա, շու եօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի:

— Սէ՛վկիւլիւմ, մատէմքի շիմտի պէն ավտէթ՞ իթաիմ, պիր ան էվվէլ հաեաթ ու սըհհէթինի թէքրար քէսպ իյլէմէլիսին, Հէր ան ու տագըգա հագգընտա իպրաղ իտէճէք օլտուղում աշգ ու իհ-թիմամ, աղ վագըթտա, սէնին թագէ րէնկլէրինի, վէ թապիեաթը-նըն նէշիլիլիկինի եէնիտէն քէսպ իթտիրէճէքլէր տիր: Ա՛նժէլ, կէօ-րիւեօրսուն ա՛, ճէնապը Ալլահ, պիղիմ, եէկտիկէրիմիղտէն պրըլ-մագլըղըմըղը իսթէմէտիկինաէն, պու սուրէթլէ պէնի թէրք իթմիշ օլտուղուն իչին, սէնի, շէտիտէն թէնտիպ իյլէմիշ տիր: Կէրչի, պու խանթէլիք, սէնին իչին տէհշէթլի պիր տէրս օլմուշ տուր, ֆագաթ, սէն պու խասթէլիքտէն սուհուլէթլէ աղատէյի կէրի-պան իտէպիլէճէքսին: Իմտի, սէյեահաթընըն եօրկունլուգլարընա թէհամմիւլ իտէպիլիթ օլտուղուն թագտիրտէ, սէնի Բարիսէ կէօ-թիւրէճէեիմ, վէ պէնիմ իչին, տայիմա գըյմէթտար օլմուշ օլան վէ էլան գըյմէթտար պուլունան պիր խաթըրէ մագամընտա մու-հաֆաղա իթմէքտէ օլտուղում վիգթուար սօգաղընտաքի քիւչիւք խանէտէ եէրլէշտիրէճէեիմ: Ա՛հ, պիղ օրատա նէ՛ գատար մէսուտ վէ պախթիեար իտիք: Պիր քէրրէ օրաեա վասըլ օլուպ, կէշմիշ զէ-մանտաքի սաատէթ ու իգպալինի տէրխաթըր իթտիրէն էշեա օր-թասընտա պուլունուր իսէն, միւթագպէլտէքի սաատէթինէ հէ-նուղ ինանաճագսըն, վէ եագըն զէմանտա, գալպին, եէնիտէն իւ-միտվար օլաճագ տըր:

Աճժէլ. — (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշտեարագ.) Ա՛պլա, Օկիւսթ, ա՛պլա, պու ալէմտէ պէնիմ իչին սաատէթ վէ իւմիտ գալ-մամըշ տըր:

Տիւգ. — Նէ՞ տիեօրսուն, սէվկիւլիւմ:

Աճժէլ. — Տիեօրումքի, պէնիմ իչին, պու ալէմտէ սաատէթ վէ իւմիտ գալմամըշ տըր x Օկիւսթ, նէ՛ վագը օլտուղունու պիլիեօ-րում. էվվէթ, իմքէրաթօրուն արզուսինէ իթաաթ իթմէք, վէ սէ-րայտա հայիղ օլտուղուն մէմուրիեէթ վէ վագիեէթիսագլամագ իչին, գըղգարընտաշըմ մատմուլաղէլ տը Լօսթանժ իլէ էվլէնմիշ օլտու-ղունու պիլիեօրում:

«Պու իգտիվաճ խապէրի, մուֆարագաթըմըղտան զիեատէ պա-նա ֆէնալըղը մուճիպ օլմուշ տուր: Սէնին պուրաեա թէքրար կէ-լէճէկին հագգընտաքի հիսսի թապիիմ իսէ, սօն նէֆէսիմի վիրտի-կիմ սըրատա, կէօղլէրիմի գաբամագ, վէ սէնտէն զայրի համիսի պուլունմաեան էվլատըմըղըն գայրըմասընը տէրիւհտէ իյլէմէք իւղ-

րէ, պաննա կէլմէմէզլիք իթմէեհէկինէ տէրունէն իսքեաթ օլտու-
ղումտան նէշէթ իթմիշ տիր :

Տիւգ, Անժէլին պաշընը իքի էլի տէրունինէ ալըպ, չիտտէթի
աշգ իլէ բուս իտէրէք,

— Լաքին, ազիզէմ, արթըգ պու կիպի սէօզլէր սէօյլէմէ,
տէտի :

Ֆիլվադը, Մ. տը Սէրտէօյլին մուվասըլէթի, պէքլէնիլէն սէ-
մէրէեի հասըլ իթտի : Շէօյլէքի, չէնտ կիւն զարֆընտա, մատ-
մուազէլ տ'Արըվիլ հագգընտա կէօսթէրիլէն աշգ ու իհթիմամ, վէ
տայիմի տիգգաթ ու նէզարէթ, հէման միւնճիզէ նէվինտէն իճրաի
թէէսսիր իթմէքլէ, օն պէշ կիւն իչինտէ, մէզպուրէ, գըսմէն ի-
եատէյի սըհհէթ իյլէտի, վէ պիր այ գատար տախի խասթալըգ-
տան եհնի գալգանլարա մախսուս պիր էօմիւր կէչիրիպ, էվլատընա
սիւտ վիրէպիլէհէք պիր հալտէ պուլունապիլտի : Պու չօճուգ իսէ,
սըհհէթ ու աֆիյեթ իչինտէ պիւտիւեհէք, վալիտէսինի, եաշա-
մագըլըգ վէ Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ պիրլիքտէ պուլունտուրմաեա սէ-
պէպ օլան պաղլարտան պիրի օլաճաղը տէրքեար պուլունմագտա
իտի :

Ֆիլվադը, Անժէլ, արթըգ էօլմէք իսթէմէեօրտու, վէ տիւգ-
տէն իքինճի տէֆա այըլմագ իչին, ճէսարէթ վէ գուվլէթի պու-
լունմատըղընը հիսս իյլէմէքտէ իտի : Իմտի, իլք պահարտա, պիր
սապահ մէզպուրէ, զանն իտէրսին քի, քէնտիսինն էվլէլքի սըհ-
հէթ, կիւղէլլիք վէ թաղէլիկինի թէքրար քէսպ իթտիկինի կէօր-
տիւքճէ, կէնճէշմէքտէ օլան տիւգ իլէ պիրլիքտէ կէզտիկի սը-
րատա, պէյնլէրինտէ շու եօլտա մուհապլէրէ ճէրէեան իյլէտի :

Տիւգ. — Անժէլ, էվլատըմ, Բարիսէ ավտէթ իթմէքլիկիմիզին
զէմանը տըր : Իմքէթաթօրուն պանն ֆէվգէլատէ իհթիեաճը պու-
լունտուղունու տօլաեըսըյլա խապէր ալտըմ :

Աճճիլ. — (Պու թէքլիֆ հագգընտա թէաճճիւպ իտէրէք, վէ
գաշլարընը ճիւղիճէ չաթարագ.) Բարիսէ ավտէթ մի իթմէք ...

Տիւշէս տը Սէրտէօյլ իսմի, մէզպուրէնին տօտագլարը իւզէրինէ
կէլիլի իքէն, քէնտիսինի զապթ իտիպ, տիւգիւն վազիեթինէ տա-
յիր հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտի : Անճագ, լաթիֆ պիր սուրէթտէ վէ
եալաշ պիր սէտա իլէ,

— Բարիսէ ավտէթ մի իթմէք . . . սէնինլէ պիրլիքտէ մի . . .
տէտի :

Տիւզ . - Էվվէթ , հէմնիչին ավտէթ իթմէեէլիմ , պու պապտէ քիմ պիղէ մանի օլուեօր :

Տիւզ , սայքի պիր պէքեար կիպի պու սէօղէրի իրատ իթտի-կինտէն , Անժէլ , պիր նէվ հայրէթլէ միւմսիլէյհէ աթֆը նազար իյլէտի , վէ պատէհու քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Ֆազաթ , էկէրչի իմբէրաթօրուն խապէրի օլուր իսէ , տէտի :

Տիւզ . - (Վաղիֆէսիզէ.) Նէ՞ պէյիս վար տըր . պիզ , քէնտի միւնասէպաթըմըզը իլան վէ իֆշա իթմէեէլիմտէ , իմբէրաթօրուն , օ միւնասէպաթը անլամասընտան Նէ՞ զարար վազը օլապիլիր : Օլսա օլսա , պէնտէն իյզահաթ իսթէեէնէկինտէն , պէն տէ քէնտիսինէ հէր շէյի իգրար ու իթիրաֆ իտէնէեիմ : Իմբէրաթօր , հագըգէթի հալէ պիր քէրրէ վազըֆ օլուր իսէ , պիղիմ վաղիեէթիմիզ իւղէրի-նէ կէօղէրինի գարաեաճազը տէրքեար տըր :

Աճժէլ . - Լաքին տիւշէս պէնիմ գըզգարընտաշըմ տըր :

Տիւզ . - Օնտա տա Նէ՞ պէյիս վար տըր : Տիւշէս , պէնիմ իչին ասըլ մատամ տիւշէս օլմամըշ տըր : Իմտի , հայտէ կիթ , վէ պօղ-չալարընը , սանտըզլարընը հազըրլա : Եարըն կիճէ Բարիսէ վասըլ օլմագ իւզըրէ , պու կիճէ Բան շէհրինտէն հարէքէթ իթմէլիեիզ :

Անժէլ , պու խուսուստա ասլա իթիրազ իթմէտի , վէ Մ . տը Սէրտէօյլիւ ֆէվզէլատէ սէվտիկի , վէ էվլատընա , տէրէնէյի նի-հաեէտէ մուհապպէթի պուլունտուղու ճիհէթլէ , օ ագչամը , հէ-ման թէպտիլի գըեաֆէթ իթտիքլէրի հալտէ , իքի աշըգ , Բան շէհ-րինտէն հարէքէթ իթտիլէր , վէ Մ . տը Սէրտէօյլիւն զիքը իթտիկի սաաթտա Բարիսէ վասըլ օլտուլար :

ԱՀՎԱԼԻՆ ԳԱՐԸՇՄԱՍԸ

Բարիստէ, Անժէլ, Վիգթուար սօգադընտա վաղը քիւշիւք խանէտէ եհրլէշտի : Օ խանէտէ քի, պունճա սաատէթպախշ կիւնլէր կէօրմիւշ, վէ պօշ պիր շէյ, կէօղլէրինտէն եաշ ագթըրմադ տէրէ-ճէսինտէ քէնտիսինի կիւլտիւրմիւշ իտի : Իշթէ մեղպուրէ, Փիք-րինտէ պիր թագըմկիւղէլ խաթըրէլէր հասըլ իտէն, վէ աշըգընըն հիսսէտար օլտուպու պիր աշգ ու սէվտա իլէ կէշիրտիկի կիւղէլ կիւնլէրի վէ թաթլը խէնալաթը խաթըրընա պրագան մեղքիւր խա-նէնէ թէքըրար կիրտիկինտէ, բէք չաբուգ էվլէլքի առտէթինէ իպ-թիտար իյլէտի :

Ժէնէրալ իլէ Անժէլ, մէսուտիսէթի քեամիլէ իշինտէ իմրարը էվգաթ իտէրէք, իտպար ու Ֆէլաքէթ տէնիլէն շէյ, պունլարըն Փիքրինտէն պիլէ կէշմէմէքտէ իքէն, նակէհան պիր վագըայի զարի-պէ զուհուրա կէլմէքլէ, կէշիրտիքլէրի մէսուտ էօմիւր իշինտէ ա-տէթա պիր պօրա հասըլ իյլէտի : Շէյլէքի, տիւգիւն վագիսէթի ղէնտօթանէսինտէն խապէրտար պուլունմանեան իմքէրաթօրուն, պաղթէթէն միւմաիլէյհին ահվալը տախիլիսէսինէ, էվլէլքի կիպի նիեաթը հասէնէ իլէ միւտալսէլէ իյլէմէսի, Վիգթուար սօգադընտա Փիթուրսուղլուգ ույգուսու իշինտէ տալմըշ պուլունան մեղքիւր ի-քի աշըգըն հուղուր ու իսթիրահաթլարընըն իխլալընա սէպէս օլ-տու :

Մ. տը Սէրտէօյլ, էվլէնէլի թագըրիպա պիր սէնէ օլմուշ իքէն, հէնուգ էվլատ էսէրի կէօրիւլէտիկինտէն, վէ լաքին Մ. վէ մատամ տը Լօսթանժ, չիւպհէսիգ թօրուն սահիպլէրի օլմալարընը ֆէվգէ-լատէ արզու իթտիքլէրինտէն, օլ պապտէ միւմաիլէյհի իթապ իթ-մէքլիկէ քէնտիլէրինի հագգլը կէօրմէքտէ իտիլէր : Պու իքի մաղրուր իհթիեար, քէնտի ասալէթ իւնվանլարընըն պագասընա զիեատէ-սիլլէ արզուքէշ օլտուգլարը, հալպուքի տիւչէստէն զայրի էվլատ-լարը պուլունմատըղը էճիլտէն, Լօսթանժ խանէտանը իսմ վէ նէս-լինի միւէպպէտէն պագի ոագլամադ իշին, քիմէ կիւլլէնէպիլէճէք-լէրինի պիլմէեօր իտիլէր :

Մարքի տը Լօսթանժ , օլ էսնատէ , Նաբօլէօնուն նէզտինտէ ու մուրը սինասիէսէ միւթէալլիգ պաղը խրաէմաթտա պուլունուպ , պու միւնասիպէթլէ օլտուգճա թէրլիֆսիղ իտուկի ճիհէթլէ , տիւգ տը Սէրտէօյլին , քէնտի զէվճէսի հադգընտա իթթիխաղ իյլէտիկի ֆիթուրսուգճա հարէքէթտէն տօլաեը պիր լիսանը միւնասիպտէ պէեանը շիքետուէթ իյլէտի :

Իմբէրաթօր , պու մուհիմմ մատտէնին իճապընը իճրա իտէճէկինի թէպէսսիւմ իտէրէք վատ իտիպ , պինասպէրին իլք տէֆա տիւգիւ կէօրտիւկիւնտէ , պու մէսէլէտէն շու վէճհ իլէ պահս իյլէտի :

Իմբէրաթօր . — Սղիզիմ տիւգ , սիզին , պիր տիւպէր վէ կիւզէլ գարընըզ վար տըր , տէյիլմի :

Տիւգ . — Էվլէթ , տէյի ճէվապ վիրտի , լաքին եիւզիւնիւ ճիւզիճէ պուրուշաուրմասընտան , իմբէրաթօր , միւմաիլէյհին , քէնտի էֆքետարընտա պուլունմատըղընը միւլահաղա իյլէտի , լաքին միւշաւրիլէյհ , իլավէյի մէգալ իտէրէք ,

— Չանն իտէրիմքի , զէվճէնիղ , վաթանա էվլատ վէ մուհաֆըղլար հասըլ իթմէք իչին , վիճուտ վէ սըհհէթի պէրքէմալ պիր գատըն տըր , տէյի պէեան իյլէտի :

Տիւգ . — Պուեուրաուլունուլ սէօղէ մու խալիֆէթ իթմէեօրում , էֆէնտիմ , լաքին . . .

Իմբէրաթօր . — Լաքին , նէ° . . .

Տուգ . — Պէն , զէվճէմի ասլա սէվմէմ :

Իմբէրաթօր . — Ֆաղաթ , հէր քէս , զէվճէնիղի մէտհ ու սէնա իտիեօր :

Տիւգ . — Էֆէնտիմ , պէն հէր քէսին էֆքետարընտա տէյիլիմ :

Իմբէրաթօր . — Ամմա պու իյի պիր շէյ աէյիլ տիր :

Տիւգ . — Պուևտան նէ° օլապիլիր :

Իմբէրաթօր . — Շու օլապիլիր քի , սիզ , զէվճէնիղի պու սուրէթլէ եիւզ իւսթիւ պըրապ սըղընըզ հալտէ , կիւնիւն պիրինտէ , զէնտօսթ պիր քիմնէ մէյտանա չըգարադ , վէ հիւսնի գապուլիյեթ պուլարադ , գաեըն բէտէրինիղ իլէ գաեըն վալիտէնիղ օլան մարքի տը Լօսթանժըն վէ զէվճէսինին արղուլարընը եէրինէ վարաըրըր :

Տիւգ . — Նէ° աիմէք իսթէեօրսունուլ , հաշմէթլու էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . — Տիմէք իսթէեօրումքի , մարքի վէ մարքիղ , քէնտիլէրինին պիր վարիտի պուլունմասընը արղուլ իտիեօրլար : Պու

պապտէ իսէ , հազգսըդ տէյիլ տիրլէր : Պու խուսուստա պունտան զիեատէ սէօզ սէօյլէեէմէմ :

Մ. տը Սէրտէօյլ , իմբէրաթօրա թէվազու իթտի , ֆադաթ միւմաիլէյհ իլէ վազը օլան միւլագաթը իւզէրինէ , զէվճէսի գարշըսընտա տահա զիեատէ ֆիթուրսուզ մուամէլէ իթտիկի կիպի , գաեըն բէտէր վէ գաեըն վալիտէսի հազգընտաթի միւնասէպաթընտա տա զիեատէ պարիտանէ հարէքէթտէ պուլունմաեա պաշլատը : Շէօյլէքի , պու իքի իհթիեարլար , տամատլարընըն թութտուղու եօլու վէ ինատըրլըր անլաեամաեարագ , հարէքէթի վազըսընըն էսպապընա վազըֆ օլմագ իւզրէ , թահգըգաթ վէ թէհարրիեաթա իպթիտար իլէտիլէր :

Իմոի , իհթիեար մարքի , պիր էհլի ֆէսաաա իտիլէն մուամէլէ կիպի , տիւգիւ գօլլամաեա գարար վիրիպ , ադչէ գուվլէթիլլէ միւմաիլէյհին խըզմէթքեարլարընտան պազըսընը իղֆալ իլլէտի , վէ իշպու հարէքէթի մէզմուամէ սաեէսինտէ , բէք չաբուգ , տիւգ տը Սէրտէօյլիւն էսրարընա վազըֆ օլարագ , միւմաիլէյհին , կիճէլէրի , որդ սըգ վիգթուար սօգաղլնա վուգու պուլան վիզիթալարը նէ՝ կիպի մագսէտէ մէպնի օլտուղունու թահգըգ իլլէտի :

Թահգըգաթը վազըանըն նէթիճէսի , պիւթիւն Լօսթանթ ֆամիլեասը միեանընտա էնտիչէ վէ թէլաշ հասըլ իթմէքլէ , պունլարըն բէք չօգ աշպապը , պիր ճէմիյեթ իչինէ կիրտիկինտէ , բէք չօգ աշըգլարը ճէլպ իտէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ վէ տիլպէր պուլունան պիր գատըն հազգընտա կէօսթէրտիկի մուամէլէսինին հիսապընը տիւգաէն իսթէմէք իւզրէ , հէման սիլահպէտէսթ օլտուլար , վէ մէզքիւր աշըգլարտան պազըլարը , տիւգիւն հիլլէ վէ ֆէսատընը իշիթտիքլէրինտէ , շիւպհէսիզ քէնտի մէնֆաաթ վէ մագսէտլէրինէ խըտմէթ իթմէք մագսէտիլլէ , միւմաիլէյհին աշըգպազանէ հարէքէթին , տէրհալ մէրգումէեէ խապէր վիրտիլէր :

Հէր նէ գատար , պու գատընըն տիւգէ զիեատէ մուհապպէթի պուլունմամագտա իտի իսէտէ , պունունլա պէրապէր միւմաիլէյհին հարէքէթի վազըսընը իշիթտիկինտէ , ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու :

Ֆիլվազը , տիւգ տը Սէրտէօյլ , քէնտի զէվճէսինի իքինճի բատտէտէ թութուպ , տիկէր պիր գարընը , մէզպուրէհիէ թէրճիհ իլլէմէքտէ իտի , ֆագաթ , պիր թագըմքէսան , զիեատէ մալիւմաթլարը օլմատըրը հալտէ , իհթիմալ քի , տիւչէսին , ժէնէրալա գարշը

օլան պուլզ ու ատավէթինի արթըրմադ ֆիքրիյէ, տիւգիւն սէվտիկի գարընը, աչըզ մէշրէպլի պիր գարը մագամընտա կէօսթէրմէքտէ իզ-հարը մահզուզիյէթ իյլէմէքտէ իտիլէր :

Մատամ տը Սէրտէօյլ, զէվճինին սատադաթսըզըզընը իշիթ-տիկինտէ, տույտուղու իւք հիտտէթ ու զազապ արասընտա, քէն-տի եէրինտէ պուլունան գատընլարըն հարէքէթինէ իմթիսալէն վէ տօսթլարը օլան պազը գատընլարըն նասիհաթընա իթթիպա-էն, քէնտիսի տէ, մուգապէլէյի պիլմիսլտէ պուլունմագըլըզա գարար վիրտի :

Մատամ տը Սէրտէօյլ կիպի կիւզէլ վէ տիւպէր պիր գատըն, պէօյլէ պիր գարար վէրիր իսէ, քէնտիսինէ բէք չաբուգ շէրիք պուլապիլէճէկի, վէ տայիմա, ֆէնալըզ իթմէքլիք ֆըրսաթը, բէք գօլայ, վէ իզֆալ իտիճի վէ ալտատըճը սուրէթլէրտէ ինսանըն գար-չըսընա չըգտըլը տէրքեար տըր :

Իմտի, տիւշէս, հարէքէթի վագըասը հագգընտա զէվճինտէն ասլա իյզահաթ իսթէմէեէրէք, վէ միւմաիլէյհի քէնտիսինէ ճէլպ իթմէք իւզըրէ, հիչ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմասարագ, քէնտի-սինէ լազըմ օլան շէրիքի բէք չաբուգ պուլտու :

Ղարիպ եէրի շուրասը տըր քի, պէօյլէ պիր միւթէպէր վէ զա-եէթ ալիմ պիր գատըն, պու կիպի վագըալարտա չօդ տէֆա վագը օլտուղու իւզըրէ, պիւսպիւթիին տէեէրսիլ օլան վէ քէնտիսինտէն պիր գաչ եաչ զիւտտէ միւսինն օլմագտան զայրի էհլիեէթի պուլունմա-եան պիր աաէմէ կէօնիւլ վիրտի : Հասըլը շախսը մէրգում, հէր ճի-հէթլէ ժէնէրալըն տէեէրինտէ պուլունմագտան չօդ ուզապ իտի :

Իչպու նամէշրու վէ միւնասիպէթսիլ ալէագա հագգընտա բէք չօդ շայեալար տէվէրան իթտի : Պու ալէուգա սէպէպիլէ, եաղըն վագըթտա պիր թագըմ բէզալէթլէր զուհուրա կէլէճէկի տէրքեար պուլունմագտա իտի :

Պու խուսուսա հէր քէս իսքեաթ օլմաչ օլուպ, շու եա պու, «վագաա տիւշէս, գօնթ տը լարէյի սէվմիշ իսէ տէ, մէրգու մու քէնտիսինէ աչըզ ինթիսապ իյլէմէսի, էլպէթթէ եաղընտա պու իթթիֆագտան խապէրտար օլաճագ օլան Մ. տը Սէրտէօյլէ զիւտ-տէ հագարէթ օլմագ իչին տիր» սէօզիւնիւ սէօյլէմէքտէ, վէ պիր թագըմլէ տա, տիւշէսին, պէօյլէ պիր աչըզը ինթիսապ իթմէսի, իսթէտիկի վագըթ մէրգ ումու պըրագըլապիլմէսի իչին տիր տիմէք-տէ իտիլէր :

Հէր նէ հալ իսէ, տիւշէս, էվվէճէ զանն օլունտուղունտան զիեատէ Մ. տը Լարէյ իլէ պիրլիքտէ վագըթ կէչիրիպ, 1812 սէնէսի իպթիտալարընտա, իմրէրաթօր, զաթէն խալլի վագըթտան պէրու թամսիմ իթմէքտէ պուլունտուղու բուսիա սէֆէրի իչին իգթիզա իտէն օրտուեու քէպիրի հազըրլատըղը սըրատա, տիւզ տը Սէրտէօյլին էն իյի տօսթլարը, վէ էն շէաիտ խասիմէրի, վէ քէզալիք տիւշէսին էն պիւեիւք թարաֆտարլարըյա քէնտիսինի էն զիեատէ զէմմ իտէնէր, մատամ տը Սէրտէօյլին համիլէ օլտուղունու, վէ համիլէլիկինի կիզլէմէքլիկէ ապա չալըշմատըղընը տէրք ու թէշհիզ իտէպիտիլէր:

Պագը տօսթլար, պու պապտէքի էֆքեար ու միւլահաղալարընը, չիւպհէսիզ իմրէրաթօրուն քէնտի սըրքեաթիպինէ պէեան իտէճէկինէ էմին օլարագ, միւշարիլէյհէ թէպլիզ իյլէտիլէր:

Ֆիլվագը, պիր կիւն, իմրէրաթօր, տիւզ տը Սէրտէօյլ իլէ եալընը պուլունմագ տա իքէն,

— Եագընտա մուհարէպէեէ կիտէպիլի՛րմիսինիզ, տէաի:

Տիւզ. — Նի՛չին կիթմէեիմ:

Իմրէրաթօր. — Չիւնքի իշիթտիմ քի, զէվճէնիզ համիլէ իմիշ:

Տիւզ. — Համիլէ՞ մի:

Իմրէրաթօր. — Էվվէթ, էօյլէ տիեօրլար: Լաքին, պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, պու խուսուսու, սիզ, հէր քէստէն տահա իյի պիլմէլիսինիզ:

Տիւզ. — Հէր նէ օլուր իսէ օլուն, պէն մուհարէպէեէ կիտէպիլիլիմ, վէ մատամ տիւշէս, Բարիստէ դալաշղընտա, բէք ալէա վագը համլ իտէպիլիլի:

Իմրէրաթօր, Մ. տը Սէրտէօյլին չէհրէսի զաեթլէ պուրուշտուղունու կէօրմիլշ օլտուղունտան, օլ պապտէ զիեատէ իսրար իթմէաի:

Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, իմրէրաթօրուն խուսուսի օտապընտան չըգտըգտան սօնրա, թարիֆ օլունմագ տէրէճէտէ միթէէսիլը հալտէ պուլունուեօրտու: Միւմսիլէյհ, թագրիպա պիր սէնէտէն պէրու մատմուաղէլ տ՝Սըրլվիլ իլէ Խէնիտէն միւնասէպէթ վէ իւլֆէթ բէյտա իթմիշ՝ օլտուղու հալտէ, զէվճէլէրինին ֆաղիլթլէրինէ քէօր քէօրունա էմիլիլէթլէրի պուլունան, վէ անլէրի, ֆամիլեաճա նամուսլարընըն պէքճիլէրի դըմագ տա թէրէտաիւտ իթմէեէն քեաֆֆէյի գօճալար միսիլու, քէնտի ահվալը տախիլիեէսիլլէ չօղլուգ իշ-

Թիղալ իթմէեիպ, տիւշէսէ, քեամիլէն սէրպէսթ մէյտան պըրագ-մըշ իտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ, իմրէրաթօրուն նէզտինտէքի մէմուրիեթին-տէ պօշ դալան վագթընը, վիդթուար սօգաղընտա, սէվկիւլիւսիւ-օլան դարը իլէ, էն ղիեատէ պատիի մէսէրրէթի պուլունանէվլատը արասընտա կէշիրիր, քիմէեի, վէ քիմէնին շէմմ ու ֆասլարընը տիւշիւնմէզ, վէ ումուսուն նազարը տիդգաթը քէնտիսինէ աթֆ օ-լունմուշ օլտուղու շու վաղիեթինտէ, օ եօլտա հարէքէթտէ պու-լունմասըյլա, իյլ՝ մի, եօգսա, ֆէնա՞ մը իթմէքտէ օլտուղունու խաթըր ու խէեալինէ պիլէ կէթիրմէզ իտի:

Լաքին, իմրէրաթօրուն, պէլքի պաղթէթէն վուգու պուլմուշ օլան իֆատէսի, ատէթա պիր դազաի նակէհզուհուր օլուպ, միւմաիլէյհին կէօղլէրի աչըլմասընա սէպէպ օլմուշ իտի:

Անճագ, Մ. տը Սէրտէօյլ, զէվճէսինին իշպու հարէքէթինէ, պէլքի պիր տէրէճէ քէնտիսինին վէսիլէ վիրմիշ օլտուղունու տիւ-շիւնմէտի, վէ մուախիսարէն, տիւշէսին քէնտիսինէ օյնատըղը բէ-զալէթ օեուսունու բանա անլատը: Ֆիլվագը, էն ղիեատէ էվսաֆը հասէնէ իլէ մութթասըֆ օլան էշխաս պիլէ, պու կիպի վագըա-լարտա, տայիմա պիր տէրէճէ հագգսըղ պուլունուրլար: Նասըլքի, պու վագըատա տախի, տիւզ, տիւշէսին գարչըսընտա սէրթ պիր հաքիմ կիպի մուամէլէ իթմէքլիկէ քէնտիսի հագգլը ատա իյլէտի:

Իմտի, միւմաիլէյհ, զէվճէսի ալէյհինտէ ղաեթթլէ հիտտէթ-լէնմիշ օլարագ, խանէսինէ ավտէթ իտիպ, տիւշէս իլէ խուսուսի պիր միւքեալէմէ իթմէք իսթէտիկինի խապէր վիրտի:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, պիր սէնէտէն պերու քէնտիսինէ պու եօլտա պիր թէքլիֆտէ պուլունմուշ օլմաեան զէվճինտէն մէզքիւր թէքլիֆի իշիտինճէ, հէր նէ դատար թէաճճիւպ իթմէկէ հագգը վար իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, ճէվապա աղազ իտէրէք,

— Սէյլէեին քի, քէնտիսինէ պէքլէեօրում, տէտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ, զէվճէսինին նէզտինէ մուվասըլէթինտէ, սա-քին, սօղուգ դանլը, վէ վագարլը պիր հալտէ պուլունուեօրտու: Կերչի, միւմաիլէյհին էվվէլ պէ էվվէլ հիսա իյլէմիշ օլտուղու հիտ-տէթ ու ղազապ, պիր տէրէճէ թէսկին օլմուշ իտի, լաքին, հիտտէթի, վէ ինթիգամ՝ ալմագլըգ արղուսու, գալպինի թահրիք իյլէմէքտէն էլան տուր օլմամըշլար իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, Մ. տը Սէրտէօյլ, թա զէվճէսինին գարչը-

որնտա պիր իսկէմէ իւզէրինտէ օթուրուպ, նազարը թէտգիգ վէ թէճէսսիւսլէ, կէօզլէրինի մէզպուրէ իւզէրինէ աթֆ իյլէտի:

Տիւշէս, տիւգիւն գարչըսընտա օթուրտուզունտա, միւմաիւլէյհ, զանէթ սաքին պիր սէտա իլէ, վէ պիր տէրէճէ իսթիհզաքեարի թարղտա քէլամա պաշլատը: Այնի վագըթտա, տիւշէս, համիլէլիկի սէպէպիլլէ պիր զէմանտան պէրու շէքլի պօզուլմուշ օլան ֆիսթանընըն դօրտէլալարըյլա օյնամագտա իտի:

Տիւգ. — Մա'տամ, սիզին պիր աշըգընըզմը վար տըր:

Տիւշէս. — (Ասլա էսէրը հէեէճան իպրազ իթմէեէրէք.) էվվէթ, միւսիւ, սիզին պիր մաշուգէնիզ օլտուզու կիպի, պէնիմտէ պիր աշըգըմ վար տըր:

Տիւգ. — (Ջէվճէսինին քիւսթախճա վիրտիկի ճէվապտան նաշի, հիտտէթ ու զազապը տահա զիեատէ արթարազ.) Լաքին, մա'տամ, պու ատէմին իսմի նէ տիր:

Մատամ տը Սէտէօյլ, հէր նէ գատար գըսսա պօյլու, վէ զահիրէն զայիֆ վիճուալու իտի իսէ տէ, պուհուլա պէրապէր սինիրլի, վէ գավի իւլպիւնէ օլտուզունտան, զէվճինէ մուխալիֆէթ իտէպիլէճէք իգթիտարը հայիզ պուլունմագտա իտի: Իմտի, Ատրիէն իսմինտէ պուլունան պու գատըն, շու եօլտա ճէվապա աղապ իլլէտի:

— Միւսիւ, սիզ պէնտէն տահա զիեատէ էհլի մէրագսընըզ: Կէօրիւեօրսունուզքի, պէն սիզին աշգ ու մուհապպէթինիզտէն ասլա պահա իթմէեօրում, վէ սիզի ասլա իթապ իլլէմէեօրում: Խուսուսիլլէ, մաշուգէնիզին իսմինի տէ սիզէ սօրմաեօրում, զիրա պիր աշըգպազ էրքէք, քէզալիք պիր աշըգպազ գատըն, նէ՝ գատար աշըգ մէշրէպ օլտա, մաշուգունուն իսմինի իլան վէ իֆշա իթմէմէլի տիր:

Տիւգ. — Տիմէք տիրքի, օ ատէմին իսմինի պանա սէօյլէմէք իսթէմէեօրսունուզ:

Տիւշէս. — Խա'յր:

Տիւգ. — Պու ատէմին իսմինի, էֆքեարը ումումիեէտէն անլամագլըղմը թէրճիհ իտէ՞րմիսինիզ:

Տիւշէս. — Նէ՞մէ լաղըմ, նէ՞ իսթէրսէնիզ եարըն:

Տիւգ. — Պիր րէզալէթ չըգարմագլըղմը իսթէ՞րմիսինիզ:

Տիւշէս. — Էկէր իսթէրսէնիզ, չըգարըն:

Տիւգ. — զէվճէսինտէն օլ պապտէ հիշ պիր նէթիճէ հասըլ իտէ-

մէկէնճէկինի անլաւարագ, խարիճտէ թահգըգաթ իճրա իթմէք իւղրէ, մէղպուրէնին նէղտինտէն մուֆարագաթ իյլէտի, վէ իսթէտիկի մալիւմաթը, բէք չարուգ իսթիհսալ իտէպիլտի, զիրա, մատամ տը Սէրտէօյլ իլէ Մ. տը Լարէյին ալէագա վէ իւլֆէթի քիմսէտէն մէսթուր տէյիլ իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ, խանէսինէ ալտէթ իթմէգտէն էվլէլ, Մ. տը Լարէեի, ալէնի պիր մահէլտէ, վէ վէխիմ պիր սուրէթտէ թահգիւր իթտիկինտէն, իքիսի միեանընտա, տուէլլօ իճրասընա լիւզում կէօրիւլտիւ, վէ պու տուէլլօնուն իրթէսի կիւն վուգուինէ գարար վէրիլտի :

Մէղքիւր տուէլլօ իճրա օլունուպ, Մ. տը Սէրտէօյլ, խասմինին կէօքսիւնէ զաեթթմէհարէթլէ պիր գըլըճ սաբլամաղլա, վէ պու գըլըճը պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կէչիւրմէքլէ, մէրդուումու մագթուլէն եէրէ սէրտի :

Ժէնէրալ, պու իշի պիթիւրինճէ, իմբէրաթօրուն նէղտինէ ազիմէթ իտիպ, միւշարիլէյհի թասալը պիր հալտէ պուլտու, չիւնքի, իմբէրաթօր, Ժէնէրալըն տուէլլօ իթմիշ օլտուղունու, վէ տուէլլօնուն նէթիճէսինի խապէր ալմըշ իտի :

Նարօլէօն, Ռիչիէօ կիպի, հիշ պիր վագըթ պու եօլտա միւտարէպէլէրէ թարաֆտար տէյիլ իտի, չիւնքի օլ թարիխտէ, ֆարսա միսիլլու իտարէ օլունակէլէն պիր մէմլէքէթտէ պէօյլէ միւկատէմէլէրէ միւսաատէ իտիլմիշ օլտա իտի, վաթան, հէր ան ու տագըգա էն իյի ասքէրլէրինտէն, վէ էն միւսթայիտ Ժէնէրալլարընտան մահրում օլապիլիւր իտի :

Հէր նէ գատար, իմբէրաթօր, տիւգիւն պուլունտուղու վազիւնէթի անլամըշ, վէ միւմաիլէյհին, Մ. տը Լարէյ հագգընտա իթթիխաղ իթմիշ օլտուղու մուամէլէ վէ հարէքէթի, պէլքի տէ տէրունէն թահսին իթմիշ իտի իսէ տէ, իլք տէֆա բասթ կէլտիկինտէ, քէնտիսինէ աղըր թէքաթի վէ սիթէմլէր իթմէքլիկի գաթիէն գարալաշտըրմըշ իտի :

Իմտի, միւշարիլէյհ, Մ. տը Սէրտէօյլիւ կէօրտիւկիւնտէ, անլը վէ գաշլարը չաթըլարագ,

— վա՛յ, միւսիւ, սի՛ղմիսինիզ, տէտի :

Տիւգ. — Էվլէթ, էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր. — (Այնի լիսան վէ թաւը իլէ.) Հագգընդտա պանա վէրիլէն խապէրին տօղրու օլուպ օլմատըղընը, սիզ հէր քէստէն տա :

հա իյի պիլեճէկինիդտէն , պու պապտէ մալիւմաթ ալմագ. իւզրէ սիզէ պէքլէմէքտէ իտիմ :

Տիւզ . - Էֆէնտիմ , Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ վէրիլէն խապէրին նէ՝ օլտուղունու սիւալ իտէպիլի՞րմիեիմ :

Իմբէրաթօր . - Էվլէլէմիրտէ , Մ . տը Լարէյի թէլէֆ իթտինի՞զ մի :

Տիւզ . - Էվլէթ էֆէնտիմ , պու սապահ թէլէֆ իթտիմ :

Իմբէրաթօր . - Ֆէնա շէյ իթմիշսինիզ :

Տիւզ . - Նէ՞տէն , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . - Իյի իթիմատ իտին քի , օ քիւչիւք խօտպինի թէլէֆ իթմիշ օլտուղունուզ իչին , սիզի թէքտիր իթմէեօրում , չիւնքի օ կիպի իչէ եարամահան քիմնէլէրտէն տօլաեը սիթէմ վէ թէքտիր իթմէք , տէյմէզ : Լաքին , օլապիլիւր իտի քի , պու տուէլլօտա , քէնտինիզ թէլէֆ օլուր իտինիզ :

Տիւզ . - Էօյլէ տէ օլսա իտի , մատամ տիւշէս , տուլ գալարաղ , վէ պիթթապի սէրպէսթ օլարագ , միւնասիպ ատտ իթտիկի թագտիրտէ , Մ . տը Լարէյ իլէ էվլէնիւր իտի :

Իմբէրաթօր . - Շիմտիլիք , տիւշէսի պիւր թարաֆա պըրագալըմ տա , պէնիմ հագգըմտա պահս իտէլիմ :

Տիւզ . - Սիզին հագգընըզտա՞ մը , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . - Էվլէթ , եէնիտէն պիւր սէֆէրէ իպթիտար իտէճէեիմ . վէ . . .

Տիւզ . - Սէօյլէեիին , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . - Սիզէ իհթիեաճըմ օլաճագ տըր :

Տիւզ . - Էֆէնտիմ , Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ քէնտիմի հէր հալտէ էլզէմ ատտ իտէճէք գատար էհլիեթ վէ լիեագաթըմպուլունտուղունու զանն իթմէմ :

Իմբէրաթօր . - Սիզ , էտէպլի վէ մահճուպ պիւր զաթսընըզ : Ֆիլվագը , պէնիմ իչին , յէլքի օլմաեընճա օլմազ գապիլինտէն տէյիլսինիզ , չիւնքի պուլունտուղում հալ ու վագիեթ իճապընճա , շուեա պու քիմնէ օլմուշ օլմամըշ , ֆիթուր իթմէմէլիեիմ , լաքին , սիզ , պէնիմ իչին , լազըմը պիւր ատէմսինիզ :

Տիւզ . - Պու պապտէ , էֆէնտիմ , պէն տէ Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզին էֆքեարընտաեըմ , լաքին , գապիէն խքեաթ օլմուշում տուրքի , սիզտէ օլսանըզ , այնի հարէքէթտէ պուլունուր իտինիզ , Նամուս գազիյեեսի , օ եօլտա հարէքէթէ պէնի մէճպուր իթմիշտիր : Զանն իտէրիմքի , խուսուսա Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզ ,

հազգըմտա պու մերթէպէ շիտտէթլէ տալրանմամալըսընը :

Իմբէրաթօր , մուհավէրէնին թարղը թէպտիլ օլմասընտան տօւ
լաեր թէաճճիւպ իտէրէք :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուղ , տէյի սիւալ իթտի :

Տիւգ . — Մատմուաղէլ տը Լօսթանժ իլէ էվլէնմէքլիկիմէ պիր տէ-
րէճէեէ գատար Զաթը հաշմէթմէապլէրինիղ պէնի մէճպուր իթմէ-
տինիղ մի :

Իմբէրաթօր . — Մէճպուր իթմէք սէօղիւ , պու սըրատա իսթիմա-
լի ճայիղ օլան սէօղ տէյիլ տիր : Ֆազաթ , մատմուաղէլ տը Լօսթանժ
էվլէնտիկի սըրատա , լաերգ օլտուղու սուրէթտէ սէվէպիլէճէկինիղ
պիր տիւպէր գատըն տէյի՛մի իտի : Հէր նէ օլմուշ իսէ օլմուշ , պու
կիւն , պիշարէ տը Լարէեի թէլէֆ իթմէմէլի իտինիղ :

Տիւգ . — Հազգըսընը , էֆինտիմ , լաքին , պազէն էօյլէ տույ-
ղուլար վար քի , ինսան անլէրին հիւքմիւնտէն խալի օլամաղ : Պուն-
տան իքի սէնէ մուգատտէմ , պէն , մարքի տը Լօսթանժըն գըղը ի-
լէ էվլէնտիկիմտէ , անըն հազգընտտ , դաեթ պարիտանէ , ֆազաթ
զարարսըզնա պիր ֆիթուրսուղլուգ հիսս իտիեօրտում : Իմտի , էկէր-
չի , պէնտէն տահա զիեատէ , տիւշէսլիք իւնվանընա արղուքէշ պու-
լունան զէվճէմ , քէնտինին ախլէազ վէ էվսաֆըյլա , պու ֆիթուր-
սուղլուղու , ատէմը թէվէճճիւհ վէ նէֆրէթէ թահվիլ իթմիշ իսէ ,
պունտա պէնիմ՞նէ՞ գապահաթըմ՝ վար տըր :

Իմբէրաթօր . — Տիւգ , գապահաթընը օլուպ : օլմատըղընը՝ մը սի-
վալ իտիեօրսունուղ :

Տիւգ . — Էվլէթ , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . — Էօյլէ իսէ , պէն սիղի պու պապտէ գապահաթըլը
ղանն իտէրիմ :

Տիւգ . — Նէտէ՞ն :

Իմբէրաթօր , եավէրը հարպընըն ֆէլաքէթինէ սէպէպ քէնաթիսի
օլմուշ օլտուղունու պիլտիկինտէն , նէշէսիղլիկի թէտրիճէն թէս-
կին օլարաղ ,

— Տիւնլէեինիղ , Սէ՛րտէօյլ , պիլիրսինիղքի , պէն սիղի սէվէրիմ
իմտի , միւսաատէնիղլէ շունու սիղէ սէօյլէրիմքի , մատմուաղէլ տը
Լօսթանժըն թապիեաթը , վէ մատամ տիւշէ՞ն տը Սէրտէօյլիւն մէ-
թալիպաթը , պիր աղ սիղին հարէքէթինիղին սէմէրէսի տիր , տէտի :

Տիւգ . — Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիղի անլամաեօրում , էֆէնտիմ :

Իմբէրաթօր . — Զիւնքի , անլամաղ իսթէմէեօրսունուղ :

Տիւզ . - Խա՛յր , էֆէնտիմ , սահիհէն անլամաեօրում :

Խմբերարօր . - Բէք իյի , շիմտի էյզահ իտերիմ : Երկիրմի չաղըն-տա պուլունան , վէ պիր թագըմ աշըգլար թարաֆընտան իհաթա օլունան պիր գատընը նի՞չին եալընըզ պըրագընթօրտունուզ : Օ գա-տընըքի , էթրաֆընը տօլաշան աշըգլար , եալընըղըղընտան իսթի-ֆատէ իտերէք , « Սիզ , կիւզէյլէրին կիւզէյիսինիզ : Զէվճինիզ միւսիւ տիւգիւն , սիզի պէօյլէ եալընըղըզ իչինտէ պըրագմասը , էրքէքլէր թարաֆընտան գօրըլարընտ վաճիպ օլան վաղայիֆէ գարչը ատէթա ճինանէթ տիմէք տիր : Խմտի , սիզ , պու ճինանէթի , թէէտիպ իթ-մէյիսինիզ , վէ սէրիան վէ բարլագ պիր սուրէթտէ ինթիգամ ալ-մալըսընըզ » սէօղլէրինի թէքրար իթմէքտէ պուլունմուշլար տըր : Պիր գատըն , ինսան թէնի թաշըտըղը հալտէ , պու կիպի նութգլար գարչըսընտա պուլունուր , վէ պու թարղ մուխաթարալար իլէ իհա-թա օլունուր իսէ , չօգ տէֆա , դաաֆէթտէն խալի օլամազ , վէ դամիր ու վիճտանը , ֆէնալըղա նէ՛ գատար գարչը օլսալար , հէր կիւն թէճտիտ օլունան մուհաճէմաթա գարչը քէնտիեի միւտաֆաա իթմէք , վէ դալէպէ չալմազ իչին , լաղըմ կէլէն գուվլէթ ու մէ-թանէթի հայիզ պուլունամազ : Սիզէ թէքրար իտերիմ վէ սօրա-րըմքի , տիւշէսի , սիզի ալտաթմազ տերէճէսինէ գատար , վարտըր-մագտա նէ՞ սէպէպինիզ պուլունմուշ տուր ,

Տիւզ . - Էֆէնտիմ , պու սէպէպ սըրը տըր :

Խմբերարօր . - (Թաթըլը պիր սէօյլէյիլէյ .) Զօգտան պերու մէճ-հուլ օլմանան պու սըրը հագգընտա էկէրչի սիզէ պահս իթմէեէ-ճէք օլսա իտիմ , պու պիր գաշ իթիրաղաթը տա պէեան իթմէզ ի-տիմ :

Տիւզ . - Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ , էֆէնտիմ :

Խմբերարօր . - Հէր քէսին , վէ գաեըն բէտերինիլ իլէ գաեըն վա-լիտէնիղին վէ զէվճէնիղին պիլէ պիլտիկի պիր մատտէեի սէօյլէեօ-րում : Տահա կէչէնլէրտէ պիղզաթ Մ . մարքի տը Լօսթանժ պէ-նիմլէ կէօրիւշէրէք , պիր բէզալէթ թէսմիեէ իթտիկի պու հալէ խիթամ վիրտիրմէքիկիփ բէճա էյլէտի : Հաթթա , պաեաղը պիր ֆահիշէ իչին , պէտապալթ զէվճէնիղի եիւզ եիւսթիւ պըրագտըղը-նըղը սէօյլէմէք տերէճէսինէ գատար վարտը :

Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ , պանաղը ֆահիշէ սէօղլունիւ իչիտինճէ , բիւրհիտտէթ քէսիլէրէք , եիւզիւ գըղարտը : Միւմաիլէյ , Անժէլի տերէճէի նիհանէտէ սէվտիկի ճիհէթլէ , անը , գատընլար իչինտէ

է՛ն սատագաթըսը, է՛ն ֆագիլի, վէ վալիտէլէր միեանընտա է՛ն իյիսի ատտ իյլէտիկի պիր սըրատա, մէղպուրէ հագգընտա Նարօլէօն թարաֆընտան վագը օլան հագարէթ, քէնտիսի իչին, է՛ն զիեատէ աղըր պիր հագարէթ տիմէք օլմալին, էկէրչի, օլ իքի քէլիմէեի իրատ իտէն, իմքէրաթօր օլմանըպ տա, տիկէր պիր քիման օլտա իտի, շիւպհէսիզ, աշլա ճէվապա թէնէղղիւլ իթմէեերէք, օլ պիտէպ միւֆթէրինին եիւզիւնէ պիր չիֆթ սիլլէ աշղ իտէճէք իտի:

Ֆագաթ, Մ. տը Սէրատէօյլ, պու իֆթիրաեը իտէն, իմքէրաթօր Նարօլէօն օլմատըղընը անլատը, չիւնքի միւշարիլէյհին, պիր թագըմ զէմմ վէ գատհ սէօղլէրինէ գարըչմագ միւթատը օլմատըղընը պիլիր իտի: Պինապէրին, թէչէտտիւտ իթմէքտէ օլտուղունու հիսս իյլէտիկի հիատէթ ու զազապը, օլ զաթը մուազղամալէյհինտէ օլմանըպ, ֆագաթ պիր արա օլ գատար միւթէհսսիր օլտու քի, ճէվապ պիլէ վիրէմէտի, վէ իմքէրաթօր, ժէնէրալըն սիմասընտա հասըլ օլան հէեհճան էսէրլէրինի, լէհճէսինին պուրուշուգլուղունու, վէ թէքմիլ վիճուտի սըթմանա թութուլմուշճասընա տիթրէտիկի սըրատա, կէօղլէրինտէն սայքի աթէչ չըղմագ տա իտուկինի տիգգաթլէ թէճէսսիւս իյլէմէքտէ իտի:

Իմքէրաթօր, հէմ տէհչէթլի վէ հէմ միւէսսիր օլան պէօյլէ պիր հիտտէթ ու զազապ գարըսընտա պուլունմասըյլա, տիւզիւն ֆէվգէլատէ ինֆիալընը մուճիպ օլմուշ օլտուղու, վէ տօթթունուն շիւպհէսիզ զիեատէսիլլէ ըիանէթ իթտիկի պիր գատընա տայիր օլան աշիմ պիր իֆթիրաեա թէրճէման օլմասըյլա, խէթա իչլէմիշ պուլունտուղունու տէրհալ անլատը:

Անճագ իմքէրաթօրը միւշարիլէյհ, եա, տիւզ իլէ պանաղը ֆանիշէ թէսմիեէ իթտիկի գարընըն աշղ ու սէվտալարընը անլամագ միւլատըյլա, եախօտ, քէնտի շախսի հայսիեէթինին մուհաֆաղասը, եանի մաաղէրէթ ատտ օլունապիլէճէք հիշ պիր միւթալատեա մէյտան վէրիլմէմէսի զըմնընտա, իֆատէյի վագըազընտան ըիւճու իթմիշ օլտուղունու իյմա իտէր հիշ պիր իֆատէտէ պուլունմատը, վէ պուսըրատա մէմուլ իթտիկի պաղը իյղահաթ տա, ֆիլհագըղգա աղ վագըթտա տէրմիեան օլունտու:

Մ. տը Սէրատէօյլ, հիատէթ ու զազապըն օլ տէրէճէսինէ վարմիշ իտի քի, հատար իթիտալ էլինտէն չըղմիշ օլտուղունտան, կիզլէմէք իսթէտիկի սըրըր պիլէ իլան ու իֆչա իթմէքտէն քէնտիեի տուրտուրամատը: Պինապէրին, տիչլէրինի եէկտիկէրտէն աեըրըպ

տա սէօղ սէօյլէեէպիլէճէք հալտէ պուլունուր պուլունմաղ, զազապ վէ ազիմ հիտտէթլէ,

— Նէ՞ տիեօրսունուղ, հաշմէթլու էֆէնտիմ, մարքի տը լօս-
թանժ, պահսընը իթտիկիմիզ գատընըն՝ պահաղը պիր ֆահիշէ օլ-
տուղունու սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իթտի մի, տէյի պաղըրտը :

Իմբէրարօր . — Պու սէօզիւ սէօյլէեէն եալընըղ մարքի օլմանըպ,
տահա բէք չօգլար, անըն կիպի տիւշիւնիւեօրլար, վէ անըն կիպի
սէօյլէեօրլար :

Մ. տը Սէրտէօյլ, հիտտէթլինի զապթ վէ թէսկին իտէմէղ պիր
հալտէ օլարազ,

— Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզ տէ՞ մի պու եօլտա տիւշիւնէն վէ
սէօյլէեէնլէրտէնսինիզ, տէյի սիւալ իթտի :

Հէր նէ գատար պու սիւալ պիր աղ միւնասիպէթսիզ իտի իսէ
տը, պունունլա պէրապէր իմբէրարթօր, քէմալ հիլմ ու նէզաքէթլէ
աթիտէքի ճէվապա աղաղ իյլէտի :

— Սիզէ եէմին իտէրիմ.քի, տը Սէրտէօյլ, պէն, պու թարղ
տիւշիւնէն վէ սէօյլէեէնլէրտէն տէյիլիմ. Պէն, սայիրլէրի կիպի,
մաշուգէնիզի թանըմամ վէ իսմինի պիլմէմ. պունտան պաշգա, բէք
իյի մալիւմիւնիւղ տիր.քի, լաբըգըյլա թանըմատըղըմ էշխաս հագ-
գընտա հիշ պիր էֆքեար վէ մուհաքէմէյի շախսիեէ պէեան իթ-
մէմ. Հաթթա, պու պօշպօղաղըգլարը սիզէ իթտիկիմտէն տօլաեը
տա միւթէէսսիւֆիւմ, չիւնքի սիզի կիւճէնտիրտիկիմի կէօրիւեօ-
րում, ֆագաթ, պու իյզահաթ տա հէր հալտէ լաղըմիտի : Շու տա
վար քի, հագգընըղտա տէվէրան իտէն սէօզլէրի տէ պիլմէքլիկինիզ
էվլէա տըր :

Տիւզ . — Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ, լաքին սիզէ եէմին ի-
տէրիմ.քի, իշպու քեաֆֆէյի եալանլարը վէ իֆթիրալարը սիւ-
քիւթ իթտիլէճէեիմ :

Իմբէրարօր . — (Սշիքեար պիր մահզուզիյեէթլէ.) Մաշուգէնիզի
թէր.ք իթմէ՞քլէ մի :

Տիւզ . — Խայր, պու եալանլարը վէ իֆթիրալարը նէշը իտէնլէ-
րին տիլլէրինի քէսմէքլէ :

Իմբէրարօր . — (Կիւլէրէք.) Տիմէք օլուր քի, սէրաեըմտա պիր
թագըմ տիլիզլէր պուլունահագ տըր : Պէն, պօշպօղաղըրտան
խօշլանմատըղըմ իչին, հէր նէ գատար պու թասալվուրունուղ, մու-
ճիպի մահզուգիեէթիմ օլապիլիր իսէ տէ, պունունլա պէրապէր իշ-

պուլ նիսեթինիդի մէվգըրի իճրասէ գոյմագըղընըղը իսթէմէմ, չիւնքի, օ հալտէ էլլիլէրիմի նէրէտէն ալաճաղըմ, վէ տուլլար վէ էօքսիւղլէր, քէնտի միւտաֆիլէրինի նէրէտէն պուլաճագըլար տըր :

Նաբօլէօն, պուլ լաթիֆէսիլէ, տիւգիւն աթէշի հիտտէթինէ զանն իտէրսինքի զէյթին եաղը ագըթմըչ օլտուղունտան, միւմաիլէյհ ,

— էօյլէ իսէ պէն պօչպօղաղլարը քէնտի էլիմլէ էօլտիւրէճէեիմ, տէտի

Իմբէրաթօր . — Եախօտ քէնտի քէնտինիդի էօլտիւրէճէքսինիդ :

Տիւգ . — Պագալըմ գըսմէթ քիմէ տիւշէր :

Իմբէրաթօր . — Ֆարզ իտէլիմքի, սիզին իլէ վէ սիզին աչգ ու սէվտանըղ իլէ իշթիւղալ իտէն սայղըսըղլարըն ճիւմլէսինի գաթլ ու թէլէֆ իթսէնիդ, իշթիեար մարքի տը Լօսթանժը նէր եաբաճագօրնըղ, չիւնքի մէրգուլ խայլի իշթիեար օլտուղունտան, քէնտիսինի տուէլլօեա մէճպուր իտէմէզսինիդ : Պունտան մաատա, քէնտիսի, սիզին գանըն բէտէրինիդ տիր, վէ պիր ինսան, քէնտի զէվճէսինին բէտէրինի, մէսրուրէն վէ էլինտէ գըլըճ օլարագ թէլէֆ իտէմէզ :

Մ. տը Սէրտէօյլ, Մ. տը Լօսթանժ իսմինի իշթիտիկինտէ, գաշլարը չաթլըտը, վէ ճէվապա աղաղ պիրլէ ,

— Մ. տը Լօսթանժ՝ պիր ալչագ տըր . . . Գալպինտէ մուհապպէթ թաշլմանան պիր բէտէր տիր :

Իմբէրաթօր . — Իշթիմալքի ալչագ օլտուն, պուլ պապտէ իթիրաղ իթմէմ, լաքին, գալպինտէ մուհապպէթի բէտէրանէսի օլմաճեան պիր բէտէր տիր սէօղիւ, պաշգա շէյ տիր : Աղիղիմ, պուլ սէօղիւնիւղլէ նէր տիմէք իսթէտիկինիդի անլաեամօրում : Մարքինին եալընըղ պիր գըղը օլուպ, պուլ գըղընը, ֆամիլեաճա էօմրիւ տախիլինտէ պէտպախթ զանն իթմէքտէ, եախօտ էօյլէ օլտուղունու պիլմէքտէ տիր : Մէրգուլ, քէնտի գըղընա, վէ անըն հուզուր ու իսթիրահաթընա, վէ սաատէթ ու իգպալինէ ալէագատար օլմագտա, վէ անը, սիզճէ ֆէնա վէ միւնասիպէթսիդ կէօրիւլէպիլէն վէսայիթ իլէ միւտաֆաա իլլէմէքտէ տիր : Լաքին, օ վէսայիթ, քէնտիսի չիւն, էֆքեար ու նազարեաթընը իճրա իթմէկէ միւսայիտ վէ միւնասիպ կէօրիւնմէքտէ տիր : Իմտի, պուլ սէպէպ իչին, մէրգումու, գալպինտէ մուհապպէթի պուլունմանան պիր բէտէր թէսմիեէ իթմէքլիկինիդին մանէասընը անլաեամաեօրում : Էկէրչի հիտտէթ ու զապա սիզի քէօր իթմէսէ, վէ սիղ պուլ մէսէլէեէ պուլ գատար տը

լէադատար օլմասանըզ, վէ պիր ազ քէնտինիզի, անըն եէրինէ գոյմանըզ, տիկէր պիր սուրէթտէ տիւշիւնիւրսինիւզ:

Տիւզ. - (Մահրէմանէ պիր իֆատէտէ պուլունմագ իսթէնէն պիր ատէմ կիպի.) Ա՛հ, էֆէնտիմ, էկէրչի պիլսէ իտինիզ. . .

Իմբէրաթոր. - Պիլսէ իտիմմի. . . Պիլիբիմքի, մարքի տը Լօսթանթ, քէնտի գըզընը տալտաթմաեա հագգընըզ պուլունտուզունու պէեան իտէմէզ:

Տիւզ. - (Նարօլէօնուն էլինի թուրարագ, վէ միւշարիլէյն տալի պու թէքիֆսիզլիք հարէքէթինի մէնն իչին հիշ պիր շէյ եարմաեարագ.) Էֆէնտիմ, մատտէ, մատամ տիւշես հագգընտա տէյիլ տիր: (Պատէհու վագարը պիր հալտէ վէ զիեատէ էհէմ միեէթլի պիր սէօյլէյիշ իլէ.) Տի՛նլէյինիզ, հաշմէթլու էֆէնտիմ, սիզլէրէ զաեէթ մահրէմանէ վէ մուհիմմ պիր իֆատէտէ պուլունաճաղըմ, լաքին պու իֆատէմի եալընըզ Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզին պիլմէսինի ըէճա իյլէրիմ:

Իմբէրաթոր. - Սէ՛ օյլէեին, տը Սէրտէօյլ:

Տիւզ. - Մ. տը Լօսթանթ իչին, գալպինտէ մուհապպէթի բէտէրանէսի եօգ տուր տէտիկիմտէ, նէ՛ տէրէճէ հագգըլ օլտուզու մու անլաեաճագ սընըզ:

Իմբէրաթոր. - Պու սէօղիւնիւզ պէնճէ միւշքիւլ կէօրիւնիւեօր իսէ տէ, պունունլա պէրապէր սէօյլէեին, սիզի տինլէեօրում:

Տիւզ. - (Տայիմա Նարօլէօնուն էլինի սըգարագ.) Մաշուգէմ թէսմիեէ իթտիկինիզ գատընըն իսմի, մատմուաղէլ Անթէլ տ'Արըլվիլ տիր, Մ. տը Լօսթանթ տա, անըն բէտէրի պուլունմագտա տըր: Իմտի, մէրգում, թէքար իթմէք իսթէմէտիկիմ թապիրաթը, մէգպուրէ հագգընտա իսթիմալ իթմէքլէ, պիզզաթ քէնտի գըզընը պաեաղը սուրէթտէ թահգիր իյլէմիշ տիր:

Իմբէրաթոր. - (Ինանմագմաղըզ թավը ու հարէքէթի թուրարագ.) Նէ՞ մասալը նագլ իտիեօրսունուզ:

Տիւզ. - Հագըղէթի հալի սէօյլէեօրում, էֆէնտիմ:

Իմբէրաթոր. - Հիշ օլմազսա իֆատէնիզի իյզահ իտին:

Մ. տը Սէրտէօյլ, տէրհալ, օգուեանլարըմըզա մալիւմ օլան հիքեաեէի իմբէրաթօրա նագլ իթպի: Միւմաիլէյն, իշպու հիքեաեէտէ, հիշ պիր շէյ, խուսուսա Մ. մարքի տը Լօսթանթ իլէ մատմուաղէլ տ'Արըլվիլին աշգ ու սէվտալարը վագըասընտան հիշ պիր նօգթա ունութմատը:

Իմբերաթոր . - Մարքինին բէտէր օլտուղունու իսպաթ իտէպի-
լի՛րմիսինիզ :

Տիւզ . - Բէք ալէա իսպաթ իտէպիլիւրիմ :

Իմբերաթոր . - Նա՞սըլ :

Տիւզ . - Էվվէլ էմիրտէ , սիզ քէնտիսինի պու պապտէ իսթիճ-
վապ պուեուրուն , լաքին էվլատընըն պուլունտուղու մահէլլի սէօյ-
լէմէեին , չիւնքի քէնտիսի , Անժէլի պուլմաեա լաեըզ տէյիլ տիր :

Իմբերաթոր . - Պու խուսուսու քեամիլէն կիզլի սազլամազ իս-
թէրիմ :

Տիւզ . - Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզ նա՞սըլ արզու պուեուրուն
իսէնիզ , էօյլէ եաբըն :

Իմբերաթոր . - Տիկէր իսպաթլարընըզ վա՞ր մը տըր ,

Տիւզ . - Էվվէթ , մարքի տը Լօսթանժտան մատմուլազէլ ա՛նըլը-
վիլէ Բարիս վէ Լօնտրատան եազըլմըշ մէքթուպլար վար տըր :

Իմբերաթոր . - Սէ՛րտէյլ , օ մէքթուպլարը պանա վիրին :

Տիւզ . - Բէք էյի , էֆէնտիմ :

Իմբերաթոր . - Մարքիեէ գարչը սայիր իսպաթլարընըզ տա վար
մը տըր :

Տիւզ . - Էվվէթ , պունտան պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ , Մ՝ տը
Լօսթանժըն , քէնտի էվլատընը պուլմազ իւզրէ վազը օլան թէշէպ-
պիւսաթը տա , պու սէօյլէտիկիմէ իսպաթ տըր :

Իմբերաթոր . - (Մուհիմմ պիր գարար վիրէճէկի սըրատա , տայիմա
իթթիխազ էյլէտիկի սաքին պիր սէտա , վէ սօղուգ գանլըլըզ իլէ.)
Բէք էյի , տը Սէրտէյլ :

Պիր միւտտէթ , Նարօլէօն , գօլլարընը կէօքսիւ իւզէրինէ գա-
վուշտուրմուշ օլարազ , օտասը տէրունինտէ , պիւեիւք ատըմլար ի-
լէ եիւրիւտիւ :

Տիւզ , մէրազ իլինտէ օլմաեարազ , վէ էնտիշէ իպրազ իթմէ-
եէրէք , իմբերաթօրա պազմազտա իտի . Անճազ , գուլթուլմուշ օլ-
տուղունա էմին օլան ատէմլէր կիպի , թէհամմիւլ իւզրէ պէքլէ-
մէքտէ իտի :

Նիհաեէթ , իմբերաթօր , ժէնէրալըն գարչըսընտա տուրտու , վէ
ամիրճէ թապիեաթընա մախսուս օլան սէտասըյլա ,

— Ժէ՛նէրալ , տէտի , սիզէ վազը օլաճազ թապիեէլէրիմին
ճիւմլէսինէ հարֆը հարֆընա սալիք օլմազըլընըլլազըմ տըր . Սէ-
քիզ կիւնէ գատար , սիզի , պուլունտուղունուզ վազիեէթտէն էզլէ

պիր սուրէթտէ գուրթարմանա սէօզ վէրիւրիմ քի, պու կիւնքի հա-
լինիգէ կիւլէնէր, օլ վագըթ, սիզին թարաֆընըզտա պուլունսունլար:
Տիւզ . - Էմրինիգէ իթաաթա հազըրըմ, նէ՞ եարմագ լաղըմտըր:
Խմիւրաթօր . - Իշպու սէքիզ կիւն զարֆընտա, վիգթուար սօ-
գաղընտաքի քիւլիւք խանէտէ կէօնիւլլիւ մահպուս օլարագ, տի-
շարը չըգմամալըսընըզ:

Տիւզ . - Բէք էյի, էֆէնտիմ, պաշգա պիր էմրինիզ վա՞ր մը տըր,

Խմիւրաթօր . - Մ. տը Լօսթանժը րահաթ պըրագմալըսընըզ:

Տիւզ . - Բէք էյի, էֆէնտիմ:

Խմիւրաթօ . - Պիր թագըմ պօշպօղաղլար հագգընտա շու եա
պու սուրէթտէ հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունմամալըսընըզ:

Տիւզ . - Վագաա պու էմրինիզ միւշքիւլ Խոն տէ, պունա տախի
րուի մուվաֆֆագաթ իտէճէեիմ:

Խմիւրաթօր . - Բէք էյի, արթըզ կիտէպիւրիսինիզ:

Տիւզ . - Պու միւտտէթ զարֆընտա նէ՞ եարաճագսընըզ:

Խմիւրաթօր . - Սէքիզ կիւն իշինտէ վատըմը իճրա իտէճէեիմ:

Մ. տը Սէրտէօյլ, քէնտի խայրխահ վէ գուվէթլի տօսթուն-
տան մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա, վիգթուար սօգաղընտա
քեպլին խանէեէ աղիմէթլէ, օրատա, կէօնիւլլիւ մահպուս օլարագ,
Անժէլ իլէ էվլատընըն մուհապպէթլէրի արասընտա սէքիզ կիւն վա-
գըթ կէլիւրտի:

Սէքիզինճի կիւն, իմբէրաթօր, միւմաիլէյհի չաղըրթտը, վէ
տիւզ, հուզուրը իմբէրաթօրիեէ չըգտըղընտա,

— Նէ՞ իրատէնիզ վար տըր, էֆէնտիմ, տէյի սիւալ իթտի:

Խմիւրաթօր . - Սիզի ունութմատըմ, վէ հէր նէ գատար, գարը
գօճա այրըլմալարընա բէք տէ թարաֆտար տէյիլ իտէմտէ,
պունունլա պէրապէր սիզին պօշանմանըզա գարար վիւրտիմ:

Տիւզ . - Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ:

Խմիւրաթօր . - Լաքին, գարարըմ եալընըզ պու տէյիլ տիր: Բու-
սիաեա կիթմէք իւզըն պուլունան օրտուեու քէպիրէ տէրհալ տա-
խիլ օլմալըսընըզ: Շու մէքթուպու Նէյ եախօտ Միւրա ժէնէրալա-
րա թէսլիմ իտին, Պիր գաշ կիւնէ գատար պէն տէ սիզէ գավու-
շաճաղըմ:

Տիւզիւն, էկէրչի ճէսարէթի օլսա իտի, իմբէրաթօրու տէրա-
շուշ իտէճէք իտի:

Հէր նէ հալ իտէ, միւմաիլէյհի, աճէլէթէն վիգթուար սօգա-

ղընա աղիմէթլէ , հալը քէյֆիեէթի օրատա պուլունանլարա թէպ-
չիր իթտիկինտէ , ումումէն պիր մէսէրրէթի աղիմէ հասըլ օլտու :

Անժէլ , ժէնէրալըն օրտուի քէպիրէ տախիլ օլաճաղընը խապէր
ալտըղընտա , միւմախիլէյհին պօղաղընա սարըլարագ ,

— Օկիւսթ , պէն տէ սէնինլէ պէրապէր կէլէճէեիմ : Պունտան
պէօյլէ սէնտէն ասլա այրըմագ իսթէմէմ , տէտի :

Տիւգ , կէնճ դատընըն արզուսինէ մուվաֆֆագաթ իթտի , վէ իր-
թէսի կիւն , օրտուի քէպիրէ տախիլ օլմագ իւզրէ , իքիսի պիրլիք-
տէ հարէքէթ իթտիլէր :

Մ . տը Սէրտէօյլ իլէ Անժէլ , Վիգթուար սօգաղընտան էսնայի
մուֆարագաթլարընտա , էվլատլարը ժօրժու , Բիէր իլէ Մաալէնէ
վէ պիր սիւտանաեա թէսլիմ իյլէտիլէր :

9

ՊԵՐԷՋԻՆՍ ՆԵՂՐԻ ԿԷՋԻՏԻ

Բուսիա մուհարէպէյի տէհէթիլթիմալինին հիքեաեէսինի
իթմէքլիք վաղիֆէմիլ տախիլինտէ տէյիլ տիր : Մուհարէպէյի մէգ-
քիւրէնին մուֆասսալէն նագչ ու թարիֆինին՝ հիքեաեէմիզճէ շու-
մուլի տախի պուլունմամագտա տըր : Պունտան գաթինազար , օլ ու-
զուն վէ զահմէթլի սէֆէրին թէֆէրրուաթընը , հէր քէս պիլիլ ,
եախօտ օլտուգճա օլ պապտէ մալիւմաթը ումումիեէ մէվճուտ տըր :
Պինապէրին , պիզ , օգուհանլարըմըզը , թէքրարէն , Պէրէզինա նէհրի
զըբըլարընա գատար կէօթիւրմէքլէ իքթիֆա իտէրիլ : Օ գըբըլա-
րա քի , օրատա Անժէլի պըրագտըղըմըզ զէման , պիչարէ , ժէնէրալ
տը Սէրտէօյլին նէ՝ օլմուչ իտուկինտէն խապէրտար օլմաեարագ ,
պիր թագըմ իհթիեար ասքէրլէր թարաֆընտան իհաթա օլունմուչ ,
վէ ասքէրէ մէշրուպաթ վէ մէէքիւլաթ սաթըճըլըզը իտէն մաւտամ
Տիւրիէօ տէ , պունլար միեանընտա պուլունմուչ իտի :

Պէլքի օգուեսնլարըմըզ , ժհնքալ տը Սերտօյլին հարալը հիքեա-

եէսինի ուղաթմըշ օլտուղումուզ զաննընա զահիպ օլմուշար տըր և
լաքին, եադընտա նազլ ու պէեան իտէճէկիմիզ միւէսսիր վէ ֆա-
ճիալը հիքեռեհէնին լաերդըյա անլաշըմասը իշին, իշպու մուգատ-
տէմէեի պու գատար ուղաթմազլըղըմըղըն, հէր հալտէ լիւզումու
պուլունտուղունու թէսլիմ իտէճէքլէրինտէ շէքք վէ շիւպհէ եօզ
աուր և

Հէր նէ հալ իսէ, պիր միւտտէթճիք տահա, Պէրէզինա նէհրի
սէվահիլէնէ ալտէթ իտէլիմ:

Անժէլ, ժէնէրալ հազգընտա մալիւմաթ իսթէտիկինտէ, հէր
նէ գատար արապաընըն էթրաֆընտա պուլունան օն գաւտար աս-
քէր, պու սիւալի իշիթտիլէր իսէ տէ, իշլէրինտէն հիշ պիրի ճէվապ
վիրմէտի:

Ճիւմլէսի տէ, Անժէլին տիւգէ օլան մուհապպէթինի պիլիր ի-
տի: Ճիւմլէսի տէ, կիւզէլիկինէ վէ մուհարէպէնին թա իպթիտա-
սընտա իթտիկի էյլիքլէրէ հայրան օլմուշ օլան օլ կէնճ գատընա
ժէնէրալ թարաֆընտան իզհար իտիլէն մուհապպէթ վէ իհթիմամը
կէօրմիւշ իտի: Կէրէք տիւգ, վէ կէրէք ըէֆիգէսի, քէնտիլէրինէ
միւրաճաաթ իտէն սէֆիլ ապքէրլէրէ մուալէնէթ իթմէք իւզրէ,
հէր շէյլէրինի, մէսէլա, էլմապարընը, կիւմիւշ թազըմլարընը, աթ-
լարընը վէ չամաշըրլարընը սաթմըշլար իտի: Իմտի, օլ պէտապաթ
սէֆէրին մէյեուսիքէթպալաշ սաաթընտա, մէզքիւր ալիճէնապ
գալպլէրին ճիւմլէսի, միննէթտար վէ միւթէշէքքիւր օլուպ, հէր
նէ գատար օլ կէնճ գատընըն մուճիպի սաատէթ վէ ըիֆահը օլամա-
մագտա իտիլէր իսէ տէ, մահզա, սամիմի պիր մուհապպէթ վէ նի-
հաեթթսիզ պիր սատագաթ վէ ուպուտիյեէթ սէմէրէսի օլարադ,
մէրգումէ հազգընտա հազըգի սուրէթտէ իպրազը հիւրմէթ վէ
ըրաեթթտէ ասլա գուսուր իյլէմէմէքտէ իտիլէր:

Ֆիլվազը, եիւրէքլէրի սայքի թուճտան օլան պու ապքէրլէր, վէ
Պէրէզինա նէհրինին պուզլու տալղալարը գուրպինտէ սօղուգտան տօ-
նան, ֆազաթ, Մըսըրտա, Հէրամլարըն էթէքլէրինտէ օլտուղլարը
զէման տա, նիշէլէրի կիւնէշտէն թէլէֆ օլան պու պապաթիկիտլէր,
տիւշէս տը Սէրտէօյլ իւնվան վէ իսմինի թաշըեան գատըն ուղըունա
էկէրչի գանլարընըն սօն տամլասընա գատար ֆէտա իթմէք, վէ է-
կէրչի քէնտի քէնտիլէրինի էօլտիւրմէք լազըմ կէսէ իտի, մաէլ-
մէմունիյեէ գաթլանաճագլարը տէրքեար իտի:

Տիւգ, իքի կիւն էվվէլ, պու ապքէրէ խիթապէն,

— Էվլատլա՛րըմ, — տեմիշ իտի, — ապէր՝ Պերէզլինա նէհրինտէն կէչտիկի սըրատա, Բուսլարըն, արտտա պուլունան նէֆէրաթըմըզ իւզէրինէ հիւճուլէրինի մէնն իյլէմէք իւզըէ, արգատա գալմաեա մէճ պուլուում, Պինապէրին զէվճէմի վէ Էվլատըմը սիղէ թէսլիմ իտէրիմ, Հագգըմտա տէրքեար օլան տօսթլուղունուզու վէ սատագաթընըզը պիլիեօրում, վէ անլէրի հէր թարաֆտան թէհտիտ իտէն մուխա թարալարտան էսիրկէմէք իչին, էլինիզտէն կէլէն ղայրէթտէ գուսուր իթմէեհէկինիղէ էմինիմ, Դմտի, հայտէ կիտին, ճէնապը Հագգ ճիւլմէնիզին միւյեինի օլսուն :

Պու սէօլէրտէն ոճնրա, Ժէնէրալ, զէվճէսիյլէ Էվլատընըն ուեումագտա օլտուգլարը պիր զէմանտան պիլիսթիֆատէ, իքիսինի տէ բուս իթտի, վէ բէք ալէա թանըտըզը տասքիրին էլէրինի սըգտը : Պատէհու, զանն իտէրսին քի սիւրաթլէ կիթմէք իսթէմէեհէն եօրկուն աթընըն իքի պէօյրինէ չիզմէլէրինին մահմուզլարըյլա պասարագ, սէվկիւլիւսիւ օլան, վէ պախթ ու թալէլէրի քէնտիսի իչին հաեաթընտան տահա զիեատէ մուգատաէս պուլունան օլիքի պէտապախթ մախլուգլարա սօն վէ աճըզը վէտասընը վիրմէք իւզըէ, աթըյլա կիտէրքէն սըզ սըզ արգասընա պագտը :

Միւմաիլէյհ, մէճրուհ օլարագ, վէ ըիֆագաթընտա, քէնտիսինտէն տահա սէֆիլ աթլարա սիւար օլմուշ չէնտ նէֆէր սիւարի պուլունարագ, պիր միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա օրտունուն արտ թառաֆընա վասըլ օլտու :

Անժէլ իլէ ըիֆիզլէրինէ նագըլը քէլամ իթմէզտէն էվվէլ, Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլտէն պիր ազ տահա պահս իթմէքլիկի էհէմմիեթտէն ատտ իյլէրիլ :

Մ. տը Սէրտէօյլ, գօմանտասընա մէմուր օլտուղու օրտունուն արտ գօլունտա, հէր ֆըրգաեա մէնսուպ պիր թագըմ ասքէր պագիլեհսի պուլտու քի, պունլար, էքսէրիեթէն մէճրուհ օլարագ, մէմուր օլտուգլարը թէհլիքէլի խըտմէթի իյֆա իթմէկէ միւլթէտիր վէ միւսթայիտ պիր գօլ օրտու օլմագտան զիեատէ, եօլ եիւրիւմէեհէրէք կէրիտէ գալմըշ պիր թագըմ էֆրատըր ասքէրիեհտէն իպարէթ իտիլէր :

Էֆրատըր մէրգուլմէնին հէման քեաֆֆէսի, մուհիմմաթսըզ վէ էրզագսըզ օլտուգլարը կիպի, սիւհալարը տախի սուրէթի մաթլուպէտէ տէյիլ իտի : Շէօյլէքի, պունլար, միւտաֆատաեա մէմուր օլմագտան, վէ տիկէրլէրին խաթթը ըիւճաթընը վիգաեէ իյլէմէքտէն զիեատէ :

քէնտիլէրի վիգանէ վէ հիմանէ իտիւմէկէ միւհթաճ հալտէ պու-
լունմագտա իտիլէր :

Լաքին , տիւգ տը Սէրտէօյլ , ասքէրլէրին պագըյետի օլան
պու զայիֆ ֆըրգայի ասքէրիսէ իլէ , րուսլարըն չարգաճը գաւկա-
լարընա մուգաւլէմէթ , վէ տիւշմէնին հիւճումլարընա մուխալիֆէթ
իյլէսէճէք իտի , օ տիւշմէնին քի , միգտարճա տահա քէսրէթլի օլ-
տուգտան պաշգա , անվալը մէմլէքէթի տէ միւքէմլէն պիլիը իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ , էն միւշքիւլ վէ էն մէյեուսիսէթի մուճիպ
անվալ ու վէգայի սըրասընտա պիլէ շաշըրմահան ժէնէրալլարտան
օլտուգտան պաշգա , միւճէրրէպ , իճրաի գարարտա սէրի , ճէսուր ,
սէպաթլը , վէլհասըլ , հէր թարաֆտա էօլիւմ թէհլիքէսի միւտհիշ
պիը սուրէթտէ զահիր օլտուղու սըրատա , զիքը իթտիկիմիլ հալ-
տէ պուլունան էֆրատը ասքէրիսէ ճէսարէթ վէ հաեաթ իւմիտի
վիրմէքիկէ միւսթայիտ պիը ժէնէրալ իտի :

Իշպու սիւքի ճէլիլի ասքէրիտէ , ժէնէրալը միւմիլէյհ , եաֆա-
թիհ օլմագ , եախօտ մէյտանը հարպտա թէրքի հաեաթ իյլէմէք
վադիֆէսիյլէ քէնտիսինի միւքէլլէֆ պիլմէքտէ իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ , միւմքին մէրթէպէ ուղուն միւտտէթլէ վէ
քէմալ չէճաաթ վէ սէպաթ իւղրէ տիւշմէնէ գարչը տուրաու , վէ
պու սըրատա , կէրէք քէնտիսինին վէ կէրէք էթրաֆընտա պուլու-
նան ասաքիըրին իպրազ իյլէտիքլէրի չէճաաթ , էօյլէ ատի չէճաաթ-
լարտան օլմաեղպ , իլլա գահրամանլըգ տէրէճէսինտէ պուլունտու :
Մէյեուսիսէթ , պունլարա կէօզ բէքիկի վիրմիշ իտի :

Իշթէ , պու ճէսուր ասաքիըրին մէնղզարէսի շու եօլտա թասվիր
օլունապիլիը :

Եարալը պիը ժէնէրալ , պիը ավուճ , եանի թադրիպա պին պէշ
եիւզ նէֆէր գատար , քէնտիսի կիպի ճիւմլէթէն մէճրուհ էֆրատը
ասքէրիսէ թարաֆընտան իհաթա օլունմուշ օլուպ , պունլար , սիւն-
կիւ եախօտ թիւֆէնք տիպճիլլէրիյլէ քէնտիլէրինի միւտաֆաեա
մէճպուր օլտուգտան պաշգա , կիեինմիշ օլտուգլարը էսկի պիւսկիւ
էլպիսէլէր սէպէպիլլէ , քօլուգտան թիր թիր տիթմէքտէ , վէ հէր ան
ու տաղըգա թօղու տիւմաեա դաթարազ , ինսան նաշլարըյլա տօլ-
մուշ օլան պիը մէյտանը հարպ իւղէրինտէ պուլունան քէսրէթլի
ադպապալար , վէ լէշ իւսթիւնէ սէյիրթէն գարղալար միսիլլու
տէհէթլի սէսլէր չըգարարազ կէլէն պիը թաղըմ գաղաղ միւֆ-
րիզէլլէրինին մուհաճէմաթընա հէտէֆ օլմագտա իտի :

Օլ վագըթ , ժէնէրալ վէ նէֆէրաթը , ըիւճաթ իթմէեիպ , պիր սիւրիւ աթլար արասընտա զայպ վէ նապէտիտ օլտուգլարընտա , գազաքէրլէրի , ուզոն մըզրագլարընը բասթ կէլա սալլամագտա իտիլէր : Միւտարէպէ պաշատըղընտա , ժէնէրալըն ասքէրլէրի , արսլան կէպի ճէնքլէշմէքտէ , սիւնկիւլէրինի , աթլարըն գարընլարընա սարլամագտա , վէ պու հայվանլար պաշլարընը էյտիքլէրինտէ , իւսթլէրինտէ պուլունան սիւարիլէր եէրէ տիւշմէքտէ իտիլէր :

Իշթէ , օլ արա պիր տագըգա աղիմ պիր գարընլըղը վագը օլուպ , մուախիարէն գաղագլար , վէրիլէն պիր իշարէթ իւզէրինէ , կէրի չէքլիմէքտէ , վէ բօրնաղ ըիւզկեարը թարաֆընտան թաագիպ օլունան գուշպաշը գարլարըն գասըրղասը կիպի ֆիրար իթմէքտէ իտիլէր : Պուլնար , պլնմիշ օլտուգլարը քիւշիւք , գըվըրճըգ սաշլը վէ զարիպ եիւրիւեիւշիւ աթլար իւզէրինտէ , վէ կիսիւնմիշ պուլունա տուգլարը էլպիսէլէրի վէ քիւրքիւ գալբագլարը տլթընտա , Օտէն զէմանընտաքի էսկի մասալլարտա հիքեաեէ օլունան մախլուգաթա պէնզէմէքտէ իտիլէր :

Տիւշմէն նապէտիտ օլտուղունտա , ասքէրլէրիմիզ , թօքլանաբագ , քէնտի միգտարլարընը սայմագտա , վէ տիւշմէնին տէմիրի ալթընտա , իշլէրինտէն տահա պիր լսայլիսինին էճէլ շէրպէթինի նուշ իթմիշ օլտուղունա մաէթթէսսիւֆ կէօրմէքտէ իտիլէր : Պատէհու , հանաթտա գալմըշ օլանլար , աթլարըն իւզէրինտէն տիւշմիւշ պուլունան տիւշմէն էֆրատընըն իշլէրինի թէքմիլէն պիթիւրմէքտէ , վէ մուախիարէն , աթէշ եագմագ իշին վէսայլիթի լազըմէ ասլա պուլունամատըղընտան , աթլարըն էթինի չիյ չիյ եէմէքտէ իտիլէր :

Պու թաամ պիթէր պիթմէզ , գաղագլար , էվլէլինտէն տահա զիեատէ քէսրէթլի օլարագ թէքրար կէօրինմէքտէ օլտուգլարընտան , զիքր ու պէեան իթտիկիմիզ մէնզարէ , մէսէլա հիւճում , գարընլըղըգ , գաղագլարըն գաթլի , վէ աթլարըն սօեուլմասը վագըրլարը թէքրար իյլմէքտէ իտի : Եկէրլի , քեաֆֆէէյի ասքէրլէրիմիզ մէքրուհ պիր թաամ թէտարիք իտիլէճէք գատար պու աթլարտան քէսրէթլէ տիւշսէ իտի , ատէթա պաթթիեարլըգ ատտ օլունուր իտի :

Իշթէ , օլ արա , կիճէ իւսթէ կէլմէքտէ իտիքի , պու հալ , տէշէթ սաեըլըր իտի : Եվլէթ , պիւթիւն ալէմին , իսթիրահաթը իշին միւհթամ օլտուղու պու կիճէ վագթընտան , ասքէրլէրիմիզ տէրէճէյի նիհաեէտէ գօրգմագտա , վէ թապ ու թագաթլարը գալը

մամը յօրուողու հայտէ, կէօղէրինի աշտըրմանաճագ սուրէթտէ իւզէրէրինէ չէօմէլէն ույգուեա գտըը գոյմագ իչին, սօն տէրէճէ ուղըրաշմագ տա իտիլէր, չիւնքի, պիր քէրրէ գարլար իչինէ տիւշտիւք տէն սօնրա, պիր տախի եհրտէն գալգամանաճագլարընր, վէ գարլարըն տէրուինտէ կէօմիւմիւշ գալաճագլարընը րանա պիլմէքտէ իտիլէր:

Իրթէսի կիւն, մուսիպէթէնկիզ շէֆֆագ սէօքտիւկիւնտէ, ասքէրէրիմիզ, քէնտիլէրինի եինէ սայմագ տա, վէ կէչիտիքլէրի կիւնէնին, կիւնտիւզտէն տահա զիեատէ մուճիպի քէտէր օլտուղունու, չիւնքի սօուղուն, տիւշմէնտէն տահա զիեատէ քէնտիլէրինէ զարար վիրմիշ իտուկինի տէրհալ կէօրմէքտէ իտիլէր:

Պու պիշարէլէրին վազիեթի հագգընտա հէր նէ սէօյլէսէք, տայիմա հագըգէթի հալին մատունընտա պուլունաճաղըմիզտան, եալընըզ շու գատարը սէօյլէմէքլէ իքթիֆա իյլէրիզքի, ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, օլտուտան հիչ պիր խապէր ալմանարագ, վէ ասքէրին Պէրէզինա նէհրինտէն կէչիպ կէչմէտիկինի պիլմէեհէք, վէ մահէլլի մէմուրիեթինի թէրք իյլէմէսի իչին, քէնտիսինէ հիչ պիր էմր վիրուտ իթմէեհէք, թամամ իւշ կիւն տիւշմէնէ գարըր տուրտու, վէ պու իւշ կիւն զարֆընտա, նէ՛ պիր խմտատ ասքէրի, նէ՛ պիր խարթուճ վէ նէ՛ տէ էրզագ օլարագ, պիր միգտար էթմէք վիրուտ իթմէտի:

Լաքին ժէնէրալ, ֆէվգէլատէ պիր ճէսարէթլէ մութթասըֆ օլտուղունտան, եանընտա պիր ատէմ գալանա գատար մէմուրիեթի պաշընտա տուրմագլըզա, վէ է՛ն սօն գալտըղընտա, էօլմէք վագթընա գատար կէրի չէքիլմէմէկէ եէմին իթմիշ իտի:

Տէօրտիւնճիւ կիւնիւն սապահըսը, ժէնէրալ, մանէթի էֆրատընը ճէլպ իթտի: Պունլար, ալթը եիւզ նէֆէր գալմըշ օլուպ, եալընըզ տէօրթ եիւզիւ սիլահ թաշըմանա միւզթէտիր իտիլէր: Իշթէ, պու գատարճըզ պիր գուվվէթլէ, ժէնէրալ՝ տիւշմէնէ պէքլէտի: Պու ասքէր իտէ, տիւշմէնին կէլմէսինտէն գօրգմանըպ, պիլ աքիս կէլմէսինի արզու իյլէմէքտէ իտի, չիւնքի աճլըզ, ֆէվգէլատէ հիսս օլունմանա պաշլամըշ իտի: Պէսպէլլի գաղագլար, պու հալի անլամըշ օլտուգլարընտան, իւք կիւնիւ հէման ապա մէյտանա չըգմատըլար:

Պէօյլէճէ աթ էթի քեամիլէն էքսիլիպ, օ կիւնիւ, ագշամա գատար ուֆուգտա հիչ պիր սիւարի կէօղիւքմէտի: Պէչինճի կիւն տախի պու սուրէթլէ կէչտի: Ալթընճը կիւն, Մ. տը Սէրտէօյլին մա-

եւթ եփրատը, եարալըլար տախի տախիլ օլտուղու հալտէ, տէօրթ եիւղ նուֆուստան իպարէթ գալըպ, իքի կիւն զարֆընտա, օլ խալի սահրալարտաքի գարլարըն ալթընտա իքի եիւղ նէֆէր Ֆրանսըղ ճէնկեալէրանը թէրքի հաեաթ իթմիշէր իտի:

Նիհաեթ, մէյեուսիսէթ վէ գաթը իւմիտ, եախօտ նէվիմա տէհէթլի պիր ճիննէթ, է՛ն ճէսուրլարըն պիլէ ազլ ու ֆիքրինի իս. թիւա իթմէքլէ, ըիւճաթ իթմէքլիք մէսէլէսի ճիտտէն իշիտիլմէկէ պաշանըլտը:

Մ. տը Սէրտէօյլ, ապէրին ըէճասընա մուվաֆֆազաթ իթմէք իւզրէ, պիր տիվանը հարպ թէշքիլինէ գարար վիրտի: Պու տիվա. նը հարպ իշին, եալընըզ պիր զապիթ, իքի չավուշ, վէ պիր նէֆէր օն պաշը թօրլաեապիլիպ, պու մէճիսի, է՛ն աթիգ ասքէր նէֆէ. րաթըյլա իքմալ իլլէտի:

Մէզքիւր տիվանը հարպ, էքսէրիեթին էֆքեարընա իթթիպա իտէրէք, ըիւճաթա գարար վէրիլտի Սնճազ, օրտուկեահըն եէ. րինտէն գալտըրըլմըշ օլտուղունու պէեան իթմէքլիք խէթա օլա. ճաղընտան, եալընըզ հարէքէթ օլունմուշ իտուկինին պէեանըյլա իքթիֆա իտէրիզ:

Մ. տը Սէրտէօյլ, քէնտի զէվճէսիլլէ էվլատընտան այրըլալը եէ. տի կիւն օլմուշ օլուպ, պունլարտան տօլաեը ազիմ էնտիշէ իշինտէ պուլունմադտա իտի, չիւնքի, ըիֆազաթընտա պուլունանլարըն ճիւմլէսի, պիզզաթ օրտուի քէպիրին, եախօտ տահա տօղրուսու օրտուի մէզքիւր պագըլքէսինին նէ՝ օլմուշ օլտուղունու պիրիպիլլէրինէ սի. վալ իթմէքտէ իտիլէր:

Մէզքիւր տէօրթ եիւղ նէֆէր պահատըրանըն հարէքէթի, հա. գըզէթէն զիեատէսիլլէ մուճիպի քէտէր վէ թէէսսիւֆ օլուպ, պուն. ար, սահիհէն միւքէտտէր վէ մահզսն ատէմլէր կիպի, պաշլարընը աշաղըեա էյմիշ օլարազ, եիւրիւմէքտէ իտիլէր:

Ֆիլվազը, պու պէտպախթ ասքէրլէրին պէօյլէ միւքէտտէր վէ մահզուն օլմահա հազգլարը վար իտի, չիւնքի թէրք իթմէքտէ օլ. տուգլարը մէմլէքէթտէ, քէնտիլէրին է՛ն սատըգ սիլսահ արգատաշ. արընը, գարլարըն ալթընտա կէօմիւլիւ սլրազտըգտան պաշգա, էօյ. լէ պիր մագսէտէ, էօյլէ պիր մէմլէքէթէ տօղրու կիթմէքտէ իտիլէր քի, իհթիմալ տըր, օ մագսէտ, օ մէմլէքէթ, պունլարըն է՛ն սօն նէֆէրինէ գատար թէլէֆ օլմուշ օլտուղունու կէօրէճէք իտի:

Պու ասքէրլէր, օն քիշիեէ գարշը եալընըզ պիր քիշի չըգա-

րագ , վէ Մայսէնէն նազմէսինն եիւքսէք ճիւղէլէրինն օգուեարագ , տիւշմէնէ զալէպէ չալմըն օլտուգլարը հալտէ , շիմտի , պէլքի պիւրիպիւրէրի արասընտա պաղը բէլիմէլէր թեալի իթտիքլէրինտէ , վէ հիսսիեաթլարընը եէկտիկէրէ թէպլիղ իյլէտիքլէրինտէ , տիւշարը խէֆվ եախօտ քէտէր օլուրլար միւլահազասը վէ վէսվէսէսիլլէ , ասլա լագըրտը իթմէքսիզին , եօլլարընա տէվամ իյլէմէքտէ իտիլէր :

Լաքին պուշլար , քեաֆֆէթէն եաեան եիւրիւեօրլար իտի : Հաթթա ժէնէրալլարը , քէնտի աթընը , տիրի տիրի թէլէֆ իթտիրմիշ օլտուղունտան , ասքէրինն էօնիւնտէն , եաեան օլարագ հարէ . քէթ իթմէքտէ իտի :

Միւմաիլէյհին աթը , տէրէճէյի նիհաեէտէ աճըգմըն օլան պէշ եիւզ քիշիեէ սայքի պիր լօգմա նաֆադա օլմուշ իտի :

Ժէնէրալ տը Սէրտէյլ , վազիֆէյի ասքէրիէյի միւթէրէթթիւ պէսինն իյֆա իթմիշ օլտուղունա վիճտանէն գանաաթ հասըլ իթմիշ օլտուղու հալտէ , չայեանը թէհայեիւր պիր ճէսարէթ քէսպ իթմիշ օլուպ , հէմ եիւրիւմէքտէ , հէմտէ ասքէրի թէշվիգ իյլէմէքտէ իտի : Միւմաիլէյհ , գարօթուհու , մէճրուհ օլան պիր ասքէրէ վիրմիշ օլտուղունտան , քէնտիսի գարօթսուղ օլուպ , պաշնա , գըրմըզը քէնարը վէ ատի բամուղլու պիր մէնտիլ սարմըշ , էլինէ գալըն պիր ճօպ ալմըշ , վէ եանընտան էսկի ուսուլտէ պիր թիւֆէնք , վէ պիր գըլըճ ասմըշ իտի :

Ժէնէրալըն ասքէրլէրի , գօմանտանլարընն հալ ու հարէքէթինէ հայրան օլմագտա իտիլիր :

Միւմաիլէյհ , վագթիլլէ , պաշնտա թիւյլիւ շաբգա օլարագ , վէ ալթուհ սըրմալը գայթանլարլա միւղէյեէն էլպիսէլէր կիեինմիշ պուլունարագ , թիւիլըրի սէրսեընտա , տօսթու օլան նաբօլէօնուհ խուսուսի տայիրէսինէ կիրտիկինտէ , վէ օլ զաթը մուազզամ , միւմաիլէյհին էլինն թուլթուպ , տօսթանէ սուրէթտէ սըգտըղընտա , շան ու շէրէֆ վէ գօրգմամալլըգ գուվվէթ վէ թէհասիրի էթրաֆընը իհաթա իթմիշ օլտուղու կիպի , շիմտի տախի , պաշնա ատի պիր մէնտիլ սարմըշ օլարագ , եինէ շան ու շէրէֆ վէ կէօզ բէքլիկ թէհասիրինէ մալիք պուլունմագտա իտի :

Հէր նէ իսէ , պու քիւշիւք գօլ ասքէր էֆրատը , տիւշմէն թարաֆընտան ասլա թազելիգ օլունմագսըղըն , ագշամա գատար եօլ եիւրիւտիլէր , էֆրատը մէրգումէ , կիճէ գարանլըղը պասթըղընտա , գարշլարընտա վէ թագրիպա պիր ֆարսախ ուզագտա պէ-

հազ, գար ընկնում է վե սիեհա՛ն պիր էնյի խաթթ կեօրտիւլէր: Պու իւշ ճինս ընկ, գաբլան տէրիսինէ պէնզէօրտու: Պէհազ ընկ, այ մա- հիթապընըն զիեհալարը թահթընտա միւշահէտէ օլունուեօրտու: Սի- եհա՛ն ընկ, տէնիզին ալթ թարաֆը կիպի ընկտէ զանն իտիլիեօր- տու, վէ գար ընկի իսէ, տէհէթլի պիր ֆուրթունատան պիր գաշ սաաթ էվլէլ, տէնիզ տալկալարընըն հասըլ իթմիշ օլտուգլարը քէօ- բիւկէ միւշապիհս պուլունուեօրտու:

Տէրեայը մէյեուսիեթէթէ միւսթաղրազ օլան ասքէրլէր իչին, պու էնլի խաթթ, ուզուն միւտտէթ մուամմա գապլիլինտէն օլմա- երպ, ճիւմլէսի տէ, օլ խաթթըն Պէրէզինա նէհրի օլտուղունու անլա- տըլար, եախօտ տահա տօղրուսու քէշֆ իթտիլէր:

Կեօրիւլէն պէհազ ընկ, նէհրին մէհրասընտան շամաթա իլէ ճէրէեհան իտէն պուզ բարչալարընտան թէրքիպ օլունմուշ իտի:

Սիեհա՛ն ընկ, պուզ բարչալարընըն արասընտան եօլ պուլուպ, ադան սու օլուպ, պու սու, զանն իտէրսին քի, պուղլարտան միւ- ըէքքէպ օլան նէհրին հավի օլտուղու պինլէրճէ ուշուրումլարը լա- երգըյա կիզլէմէք իւզրէ, ճիւզիճէ զահիր օլապիլմէքտէ իտի:

Գար եախօտ տօնուկ ընկլէ կեօրիւնէն ճիհէթ, պուզ բարչա- լարընըն եէկտիկէրինէ չարբըլմասընտան հասըլ օլմուշ իտի:

Ասքէրլէրիմիզ, պու նէհրի թանըտըգլարընտա, ֆէվգէլատէ մէյեուսանէ պիր սէտա իլէ,

— Լաքին, օրտու նէրէտէ, քէօրիւլէր նէրէտէ, պիզ նա՛սըլ կէշէճէեիզ, տէյի պաղըրշտըլոր:

Իւշ տէֆատա ըէֆ իտիլէն պու տէհէթ վէ մէյեուսիեթ սէ- տալէրի, հէր թարաֆտան աքս իթտի:

Ասքէրին պուլունտուղու պու մէմլէքէթ, քեամիլէն խալի զանն օլունուեօրտու: Ղաեթթ ուզադտա պուլունան ուֆուգտա վազը օր- տուկեհատա ասլա աթէշ էսէրի կեօրիւլմէտիկի կիպի, տօսթ եախօտ տիւշմէն պուլունտուղունա տայիր պիր սէս, վէ պիր ֆիզան ու ֆէր- եատ տախի իչիտիլմէմէքտէ իտի:

Խաթթը մէզպուրուն, հիւ պիր շէյ իլէ գաթթ օլունմուշ օլմա- մասընա պագըլըր իսէ, օրտու, նէհրի մէզպուրտէն կէշտիքտէն սոն- րա, տիւշմէնին, քէօրիւլէրի քէսմիշ օլտուղու շիւպհէսիզ պուլուն- մագտա իտի:

Ժէնէրալըն տէօրթ եիւզ նէֆէր էֆրատը ասքէրիեհսի, հէր թարաֆտա գարչըլարընա չրգան օլ տէհէթլի մէնզարէեի կեօրիւպ,

մէյեռուսիսէթլէ րէֆը սէտա իթտիքլէրինտէ, ժէնէրալ, սիւքիւթ իթմիշ իտի: Մուսխաբէն, միւմաիլէյհին էթրաֆընտա ազիմ պիր սուսլուգ հասլլ օլտու, վէ ճիւմլէ էֆրատը աքէրիսէնին գալպլէրինի, քէտէր ու էսէֆ իսթիլա իյլէտի:

ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, քէնսիւի իշին էն մուգատտէս վէ մու. ազղէզ օլան իւշ մախլուգու, եանի Անժէլ իլէ իքի նէֆէր էվլատը. նը ալա թէրք իթմէմէսինի նիեազ վէ թէմէննի իթմէք իւզրէ, ճէնապը Հապգա մուխթասար պիր տուա արզ իթտիքտէն սօնրա, ասքէրէ խիթապէն շու սէօզլէրի իրատ իյլէտի:

— Տօ'թլարըմ, սիզէ րէճա վէ նիեազ իտէրիմ, սաղըն ճէսա. րէթի էլտէն պըրադմաեըն տա, եօլումուգա տէվլամ իտէլիմ: Սօ. ուգտան տօլսեը ալա շիքեաեթ լթմէեին. սօլուղուն արթմասը, տահա էվլէա տըր, չիւն.ի եալընըզ սօուգ, պիղի դուրթարապի. լիր, վազաա, Պէրէզինու նէհրի իւզէրինտէ քէօրիւ գալմամըշ տըր, լաքին, էկէրչի պու նէհր քեա'միլէն տօնար իսէ, եարըն սապահ պիլա միւշրիւլաթ պուլետան կէշէպիլիւիլ:

Տէօրթ եիւզ նէֆէր պիշարէկիան, օլ վազըթ տիւգիւն ֆիք. րինի անլաեարագ, անըն իւմիտինէ քէնտիլէր տէ հիսսէտար օլտու. լար, վէ ճիւմլէսի եէկտիլ օլարագ:

— Եաշասըն ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ, տէյի պաղըրտըլար:

էն զիեատէ ճէսուր օլանլար իսէ,

— Եաշասըն սօուգ, տէյի իլավէ իթտիլէր,

Եաշասըն սօուգ տէյի րէֆ իտիլէն սէտա, ատէթա, եաշա. սըն տիւշմէն տէյի պալըրմաեա պէնզէր իտի: Լաքին, տիւշմէն, քէնտիլէրտէն բէք չօղունու թէլէֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ, պէլքի սօուգ գատար ֆէնալըղը մուճիպ օլմամըշ իտի, չիւնքի, սօուգ. պիշարէ ասքէրէրիմիլի հէմ մաղլուպ իթմիշ, վէ հէմտէ պուլնճա ճէվը ու ճէֆա չէքտիրմիշ իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, գարարը մէզքիւր վէրիլտիքտէն սօնրա, ժէ. նէրալ, ասքէրէ խիթապէն,

— Հա'յտէ, էվլատլարըմ, իլէրի, եիւրիւսէլիմ, տէտի:

Պու վէճհլէ, իշպու քիւչիւք գօլ, սօլուղուն քէնտիսինտէ միւյ. եին օլմասընը իսթիւրհամ իյլէեէրէք, եօլունա տէվլամ իյլէտի:

Իշպու ասքէր, սապահա գատար եիւրիւտիւքտէն սօնրա, նակէհան, օրտուի քէպիրին տիւշար օլտուղու ֆէլաքէթի ազիմէ սէպէպիլէ եօլուն իւզէրինտէ գալմըշ օլան պինլէրճէ տէօքիւնթիւլէր

եիւզիւնտէն , ասաքիւրի մերգումէնին հարեքեթինճէ միւշքիւլաթ վազը օլտու : Շէօյլէքի , արղըն հէր թարափընտա , ինսան նաչլա-
րընտան պաչգա , պիր խայլի մէսաֆէ իւզէրինտէ տախի , եէրէ սարլանմըշ
թօրլարա , գըրըմըշ թօք արապալարը , յա սանտըգլարա , տաղըտըմըշ
վէ բարա բարչա իտիւմիշ գունտադլարա , թէրք օլունմուշ , վէ եա-
խօտ , տիւշմէնէ թէրք օլունմազտան էվվէլ , գաստէն գուլանըմազ
պիր հալէ կէթիրիւմիշ սիւհալարա , վէհասըլ , հէր թարափտա մաղ-
լուպիեթ ասարընա տէյիլ , իլլա , ֆէլաքէթ ասարընա թէսատիւֆ
օլունուեօրտու , չիւնքի տիւշմէն իլէ մուհարէպէ իտիւմէմիշ իտի :

Հագըգէթէն պու մէնզարէ , զաթէն տէրէճէյի նիհաեհտէ մէյ-
եուս օլան էչխաս իչին , հիւզնէնկիզ օլուպ , լաքին Մ . տը Սէրտէօյ-
լիւն թահթը գօմանտաընտա պուլունան պու ճիւզի միգտար էֆրա-
տը ասքէրիեթ , գօմանտանլարընն հարեքեթինէ իմթիսալէն իլէրու-
եթ եիւրիւմէսինէ տէվամ իյլէտի :

Ասաքիւրի մերգումէ , սապահլաեըն Պէրէզինա նէհրի քէնարլա-
րընա մուվասըլէթ իթտի :

Ջանն իտէրսին քի , զարիպ , եախօտ տահա տօղրուսու լանէթլի
պիր գատէր , զաթէն պունճա միհն ու մէշագգաթ ալթընտա էղիւ-
միշ օլան պիր ավուճ գատար ճէնկեապէրանը թաագիպ իթմէքտէ
օլուպ , չէօյլէքի , բէք չօգ հաֆթալարտան պէրու կիճէլէրի սօու-
ղուն տէրէճէսի արթմադտա իքէն , օ կիճէսի , մուղայիրի օլարագ ,
չիտտէթի պիրուտէթ խայլի թէնէզզիւլ պուլմուշ օլտուղունտան ,
պուզլար չէօզիւմէեթ , վէ իւք կիւնքի գատար ճէսիմ օլմաեան
պուզ բարչալարը ճէրէեան իթմէկէ պաչլամըշ իտի :

Շու գատար քի , ասքէր , հէնուզ հավանըն թէէսսիրաթը ալ-
թընտա միւզտարըպ օլտուղու ճիհէթլէ , սօուղուն չիտտէթինին թէ-
նէզզիւլ պուլմուշ օլտուղունու հիսս իթմէմիշ իտի :

Իշթէ , օլ վազըթ , օլ քիւչիւք ասքէր գօլու , պուլունտուղու
հալ ու վազիեթթի լաեըգըյա մուհաքէմէ իտէպիլտի :

Շէօյլէքի , նէհրին քեաֆֆէյի սէվահիլի իւզէրինտէ պիր թա-
գըմ էչեա մէվճուտ օլտուղունտան , ասքէրիճէ աղիմ պիր պօզիւն-
լուգ վազը օլմուշ իտուկի անլաշըրեօրտու , վէ գազապ ասքէրէրի-
նին , իհրագ իտէրէք , խարապ իթմիշ օլտուգլարը չիւպհէսիզ օլան
իւշ ատէտ քէօրիւնիւն խարապալարը եէր եէր կէօրիւլմէքտէ իտի :

Սահիհէն պու մէնզարէ , էսէֆէնկիզ օլուպ , էն ճէսուր քիմ
սէլէրէ պիլէ տէհչէթի մուճիպ օլմադտա իտի :

Պու մէնզարէեի տիգդաթլէ թէճէսսիւս իտէնլէր, սօն սաաթ-
լարընըն չալմըշ օլտուղունու, վէ օրատա թէրքի հաեաթ իթմէլէրի
լազըմ կէլտիկինի միւլահազա իյլէտիլէր :

Պու աաքէրլէր միեանընտա, եալընըզ ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ,
հէնուզ մէյեուս օլմահարազ, զալիմ պախթ ու թալէինին մէրհա-
մէթսիզ հիւքմու իլամը գարչըսընտա արզը թէսլիմիյեթ իթմէք իս-
թէմէեօրտու, վէ էթրաֆընտա պուլունան պահատըրանա խիթապէն,

— Էվլա տլարըմ, պուլունտուղումուհալ հալ ու վազիեթ, միւշ-
քիւլ վէ տէհչէթլի տիր. պունու սիզտէն քէթմ իթմէմ, լաքին,
պիւթիւն պիւթիւն մէյեուս օլունահազ վէ գաթը իւմիտ իտէճէք
սուրէթտէ տէյիլ տիր: Սիզէ եէմին իտէրէք սէօյլէրիմքի, սիզի
գուրթարմազ իչին, ինսանհա հէր նէ հարմազ լազըմ կէլիր իսէ,
հիւմէսինի տէ հաբահազըմ, տէտի :

Ասքէրլէր, ժէնէրալըն սէպաթ ու մէթանէթինի պիլտիքլէրին-
տէն, վէ միւմաիլէյհէ էֆիլյեթի ֆէվգէլատէլէրի պուլունտուղուն-
տան, պու սըրատա, քէնտիսինէ իթաաթ իթմէքտէն կէրի տուր-
մատըլար :

Պինապէրին, Մ տը Սէրտէօյլ, հէնուզ եօլ եիւրիւմէքտէ պիւս-
պիւթիւն թագաթ ու մէհալսիզ պուլունմահան եիկիրմի նէֆէր էֆ-
րատը աաքէրիեթի պիրլիքտէ ալարազ, բարչալանմըշ եախօտ եագըլ-
մըշ օլան իւշ ատէտ քէօրթիւնիւն խարապալարընը թօրլահարազ,
մահէթիւտէ պուլունան գալիլ իւլ միգտար աաաքիրին կէչմէսինի
գօլայլաթապիլէճէք սուրէթտէ պիր տէօրտիւնհիւ քէօրթիւ ինչա
իտէպիլէճէկինէ թէէմին օլմազ իւզրէ, իսթիքչաֆա չըգտը :

Պիր հիւսնի մագսէտ վէ նիեթթլէ իճրա օլունան պու իսթիք-
չաֆման նէթալիճի մաթլուպէ հուսուլէ կէլմէտի, Շէօյլէքի, էվ-
վէլ էմիրտէ, պու իսթիքչաֆը իճրա իտէնլէր, քէնտի քէնտիլէրինէ
իսթիհսալ իտէպիլէճէքլէրի իւմիտտէն զայրի չարէլէրի պուլունմա-
տըղընա, վէ նէհրին ազընթըսըլա, քէնարլարա տիւշմիւշ օլան գըրըն-
թըլար իլէ պիր քէօրթիւ ինչա իթմէքլիկին մատտէթէն միւմքինսիզ
օլտուղունա իպքեաթ օլտուլար :

Մէզքիւր իսթիքչաֆըն տահա զիեատէ տէհչէթլի նէթիճէսի
չու օլտու քի, իչպու քիւչիւք գօլ էֆրատը, օլ անէ տէկին գօմմա-
տանընըն ճէսարէթ, սէպաթ, վէ հիւսնի հարէքէթի իպթիտալիյե-
սիլէ քէսպի գուվլէթ իթմէքտէ իքէն, նապէհան պու հիւսնի խա-
սէլէրտէն մահրում գալտը :

Զիւնքի, Մ. տը Սէրտէօյլ, իւշիւնճիւ քէօբրիւնիւն միւհթէրէգ-
օլմուշ օլան պաշ թարաֆընա մուվաօրլէթինտէ, գալպի մահզոււն
վէ միւքէտտէր օլարագ, պիր արապանըն բարա բարչա օլմուշ օլ-
տուզոււնու կէօրտիւ :

Շիտտէթլէ աշգ ու սէվտաեա միւպթէլա պիր աշրգըն, ետխօտ
պիր վախտէնին գալպի, պէօյլէ սըրալարտա ասլա եանըլմազ,
իէրշի պիր աաէմին, պիր թագըմ գօշում, մէշին, տէմիր վէ թախթա
բարչալարը կէօրտիւկիւնտէ, պոււնլարա ասլա էհէմիլեթ վիրմէե-
ճէկի տէրքեար իսէ տէ, Մ. տը Սէրտէօյլ, պու չէյլէրի կէօրտիւ-
կիւնտէ, եօրճուլուգ զէմանընտա քէնտիսինին գուլլանտըզը, վէ Ան-
ժէլ իլէ եէնի տօղմուշ օլան էվլատընտան պըրըլտըզը զէման, անլէրի
տէրոււնինտէ օթուրթմուշ պուլունտուզու արապանըն բարչալարը ի-
տուկինի թանըտը, վէ պու խուսուսա թէէմին օլմագ իւզրէ, մէզ-
քիւր արապա բարչալարընա եագլաշտը :

Մատմուագէլ տԱրըլվիլին պէտպախթ մաշուգու, եէրտէ պու-
լունան պիր արապա գաբուսու իւզէրինտէ, քէնտիսինին խանէտան-
լըգ ալէամէթի ֆարիգաթընը թանըմասըլլա, արթըգ օլ պապտէ
շիւպհէեէ մահէլլ գալմատը :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ, պու մէնզարէտէն հէր նէ գատար ֆէվգէ-
լատէ միւթէէսսիր օլտու իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, պու հալ,
քէօբրիւ իւզէրինտէ վուգու պուլմուշ օլան պիւեիւք պիր էնտիլէ
վէ գարղաշալըզըն նէթիճէսի օլապիլէճէկիւնտէն, վէ թար-ա-Մօրոււն
գօմանտասընտա օլան եիւզ գատար քէսանըն, օլ պիշարէլէրի գուր-
թարմըլ օլմալարը իհթիմալտէն պայիտ պուլունմասըզընտան, միւ-
մաիլէյհ, պիւթիւն պիւթիւն մէյեուսիեթէ տիւշար Շլմատը, վէ
էթրաֆընտա սայիր էմարէլէր արաեարագ, չավուշ թար-ա-Մօր,
Անժէլի թէրք իթմիլ օլամագ տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի :

Նակէհան, ժէնէրալ, պիր ֆէրեատ ու ֆիղան ըէֆ իտէրէք, ազ
գալտը քի սըրթ իւսթիւ եէրէ տիւշէճէք իտի :

Զիւնքի, տիք գընըլարըն պիրի իւզէրինտէ, վէ պուլունտու-
ղու քէօբրիւ պաշընըն եագընընտա, պազը չալըլաքըն իւսթիւնտէն
ասըլմըլ օլարագ, պիր մանթօ կէօրտիւ, վէ պու մանթօ, քէնտի-
սինին օլտուզոււնու թանըտը :

Տիւկէր կիեէճէք էլպիսէլէրի գալմամասը իւզէրինէ, միւմաիլէյհ,
պու մաթօսոււնու, սօուգտան, քէնտիսինի վէ էվլատընը սագընմասը
իլին, Անժէլէ վիրմիլ իտի :

Տիւգ , պու էլպիսէեի կէօրինճէ , ֆիքրինտէ պիր էսէրը զիեա հասըլ օլմաղլէ, գաարընտա կիզլէմիշ օլտուզունու զանն իյլէտիկի սէվ-կիւլիւլէրինի թալէպ իթմէք իւզրէ , նազարը տէհչէթլէ կէօզլէրի-նի պու նէհրէ աթֆ իյլէտի, վէ պատէհու օլ տիք մահչլլտէն սէրիւն աշաղրեա էնէրէք , պուզլու սուեուն ճէրէեան իթմէսինէ տիգգաթ իթտի , վէ մէճնունանէ մէյեուսիեթլէ , շու սէօզլէրլէ ֆիղան ու ֆէրեատա պաշլատը .

— Իյթէ պուրաեա տիւշտիւլէր . . . պուրատա պուլունմալը տըրլար . . . պէն տէ քէնտիլէրինէ գալուշմագ խթէրիմ . . .

Ժէնէրալ , պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա , ասքէրլէրի , նիեաթ ու էֆքեարը միւթէէսսիւֆէսինի անշաեարագ , քէնտիսի-նի , հարէքէթի մէյեուսանէտէն մէնն իթմէք իւզրէ , էթրաֆընտա թօրլանմըլ իտիլէր :

Պու ապէրլէր , ֆէվգէլատէ իգտամաթ վէ մէսաի իպրազ իտէ-րէք , վէ եախօտ տահա տօղրուսու ճէպրէն , եա հիւսնի ըիզասըյ-լա , միւմաիլէյհի քէնտիլէրիլլէ պերապեր կէօթիւրմէկէ մուվաֆ-ֆագ օլտուլար , վէ պու սուրէթլէ , իշպու տէհչէթլի մէնզարէեէ պագմագտան խալի իյլէտիլէր :

Պիր սաաթ սօնրա , Մ. տը Սէրտէօյլիւն զիհնինէ ճիննէթ թարի օլուպ , միւմաիլէյհ , պուլմնւշ օլտուզու էսկի մանթօսունա սարըլ-մըլ իտուկի հալտէ , պու քէֆինին իլինտէ քէնտիսինի տիրի տիրի կէօմմէլէրինի ասքէրլէրինէ պէեան իյլէմէքտէ իտի :

Վէլհասըլ , խուսուսա պէօյլէ տէհչէթլի զէմանլարտա , օլ անէ տէկին քէնտի քիւչիւք միւֆրիղէսինին ըուհու մէսապէսինտէ օլան պու զաթը ալիգատըր , միւֆրիղէյի մէզքիւրէեէ գօմանտա իթ-մէքլիկէ , հաթթա էվլէլքի հալինի զայպ իթմիշ օլան ճէսարէթինի թէքըար քէսպ իթմէքլիկէ պիլէ միւգթիտիր պուլունմամագտա իտի :

Տիւգիւն մաեթթինտէ պուլունան երկիրմի նէֆէր էֆրատը աս-քէրիեէ , սապահլաեըն թէրք իթմիշ օլտուգլարը արգատաշլարընա գալուշմագ իւզրէ , միւմաիլէյհ իլէ պերապեր հարէքէթ իթտի-լէր , վէ լաքին , մէրգուլարը պըրագմըշ օլտուգլարը մահչլլէ մու-վասըլէթ իթտիքլէրինտէ , հիշ պիր քիմնէեի պուլամատըլար :

Աճապա պու պիշարէլէր նէ՞ օլմուշ իտիլէր :

Նէհրի կէչէմէզ իտիլէր , Պինապէրին պէօյլէ պիր զանն ու թախ-միստէ պուլունմագլըգ միւմքին տէյիլ իտի :

Անճաղ շուրասը զանն օլունմագլըդ տահա՞ղիւտաէ թապիի ի՞տի քի , պիր սիւրիւ գաղազ ասքերլէրի կէլէրէք , պու պիչարէլէրի գաթլ իթմիշ , եախօտ էսիր թութմուշ օլապիլիր իտիլէր :

Իճթիւսար պիր չափուշ , թէաճճիւպլէ քէնտիսինէ պագմագտա օլան ժէնէրալըն աեագլարընա գաբանարագ ,

— Հայտէյին , ա՛րգատաշլար , մատէմքի պուրատա էօլմէք լազըմ տըր , պիր ան էվվէլ , պագտամըզա խիթամ վիրէթմ , տէ-աի , վէ գըլըճընը վիճուտինէ ոարլատը :

Պիր օն պաշը տախի ,

— Պուրատա էօլմէք , եախօտ Սիպէրիանա նէֆի օլմագ , իքիսի տէ տէհչէթլի շէյ տիր , տէյի պէեան իլլէտի :

Մն պաշընըն հագգը վար իտի :

Իրթէսի կիւն , գաղազլար թէքրար կէլէրէք , պիլա միւշքիւ-լաթ , տը Սէրտէօյլիւ վի մանէթի էֆրատընը էսիր թութտուլար :

Պունլարըն ճիւմէսի , աճլըգտան վէ սօուգտան եարը էօլիւ հալ-տէ պուլունուեօր իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ , Բուսլարըն եէտինէ էսիր աիւշտիւկիւնտէ , սայիրլէրի կիպի Սիպէրիանա կէօնտէրիտի , լաքին օլ ինսան պու-րընմագ մէմլէքէթէ , քէնտիսինի թանըմանեան պիր թագըմ էֆրա-տը ասքերիեէ իլէ իզամ գըլընտըղընտան , միւմաիլէյհէ վէ վազի-եէթինէ տայիւ քիմէսնէ թարաֆընտան մալիւմաթ վիրիլէմէտի-Եօգսա , էկէրչի քէնտիսինին քիմ օլտուղունա-տայիր մալիւմաթ վի-րիլմիշ օլսա իտի , իհթիմալ տըր քի , պու գատար ուզուն միւտաէթ էսարէթտէ գալմագ , վէ սայիրլէրինէ օլտուղու կիպի , քէնտիսի տէ , պիզիմ եէտիմիզէ էսիր տիւշէն տիւշմէն ասքերլէրիլլէ միւպատէլէ օլունապիլիր իտի :

Մ. տը Սէրտէօյլիւն հիսս իլլէտիկի քէտէր ու էլէմին տէրէճէյի շիտտէթինէ մէսին , քէնտիսինէ թարի օլան ճիննէթին՝ խայլի միւս-տէթ տէվամ իտէճէկի , վէ նէվիմա իֆագաթը նագապիլ ճիննէթ-լէրտէն օլաճաղըրէվիշի հալտէն անլաշըլըեօրտու : Վագաա պիչարէ , ճիննէթլէրին է՛ն գըզիլըն վագթընտա շունա պունա թասալլութ վէ հիւճում իւէն մէճնուլարտան տէյիլ իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ հագըգի սուրէթտէ , ագընը , գուվվէյի հաֆըզասընը , վէ էթրա-ֆընտա վագը օլան ահվալ ու վէգաիեի տէրք ու ֆէհմ իլլէմէքիք իթիտարընը զայպ իլլէմիշ իտի : Շէօյլէքի , է՛ն զիեատէ քէնտիսինի ալէագատար գըլան մէվատտ հագգընտա պիլէ ֆիթուրսուգպուլուն :

տուղու կիպի, նէ՛ օլտուղունտան, վէ նէ՛ կիպի վազիեթտէ պու-
լունմուշ իտուկինտէն խապէրտար տէյիլ իտի: Հաթթա իսմինի տէ
պիլմէեօրտու, պինապէրին քէնտի հագգընտա հիշ պիր մալիւմաթ
վիրէմէեէճէկի տէրքեար իտի: Արա օրրա, բէք պիւեիւք զաաֆ հա-
լինէ տիւչար օլտուղունտան, գուվվէյի թէխայեիւլիեէլէրի իխլալ
օլունմուշ օլան պրազը քէսան միսիլլու, պիր տէրէճէ քէնտիսինէ տէհ-
չէթի մուճիպ օլան մէվատտ հագգընտա, զանն իտէրսին քի, տէրին
տէրին տիւչիւնճէլէրէ տալար իտի:

Շիւպհէսիզ, պու տիւչիւնճէ զարընտամանլէ, ժէնէրալ տը Սէր-
տէօյլ, քէնտիսինէ ազիմ պիր գօրգու վիրմիշ, վէ ագըպէթ իւլէմը
ճիննէթինէ սէպէպ օլմուշ օլան մէնզարէյի միւտհիչէեի թէքրարէն
կէօզիւ էօնիւնտէ կէօրմէքտէ իտի:

Պէեան իթմիշ օլտուղունմուշ վէճհ իւզրէ, իշպու աշվալը տէհ-
չէթիշթիմալին նէթիճէսի օլարագ, Մ. տը Սէրտէօյլ, Սիպէրիաեա
կէօնտէրիլթիկինտէ, օրատա, պիւթին պիւթին ունուտուլտու:

Քէնտի իսմինի պիլմէեէն պիր պիչարէ մէճնուն հագգընտա քիմ
իշթիզալ իտէճէք իտի: Անըն, վագթիլլէ շէօհրէթշուար օլան, վէ
իմբէրաթօրուն տօսթու, վէ գուվվէթ ու թէէսսիր սահիպի պու-
լունան ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ իտուկինի քիմ քէչֆ իտէճէք վէ ան-
լաեաճագ իտի: Վագաա հէր քէս, միւմաիլէյհի խաթըրլաեօրիտի,
ֆագաթ, Բուսիատա, Պէրէզինա նէհրինտէն կէչիլիքէն, նէհրի
մէզքիւրտէ վէֆաթ իթմիշ օլտուղու զանն իտիլիեօրտու:

Մ. տը Սէրտէօյլիւն էսարէթի զէմանընտա, օլ մուազզամ իմբէ-
րաթօրուգ պինասը երգըլմըշ, իմբէրաթօր՝ իւր տէֆա Լէյբցիկտէ
տիւչարը մաղլուպիեէթ, վէ մուախխարէն Վաթէրօտա պիւսպիւթիւն
կիրիֆթարը ինհիզամ օլմուշ իտի:

Միւսթաղնիի պէեան օլտուղու իւզրէ, Պուրպօնլարըն, ժէնէրալը
տիւչիւնմէկէ վէ անընլա իշթիզալ իթմէկէ սէպէպլէրի օլամազ իտի,
չիւնքի, Ֆրանսանըն է՛ն աթիգ ասըլզատէ խանէտանլարընտան պի-
րինէ մէնսուպ օլան տիւգ տը Սէրտէօյլ, 1789 սէնէսի էֆքեարըյլա,
վէ պու էֆքեարը իլթիզամ իտէնլէր իլէ ասլա իթթիֆագ իթմէմիշ,
վէ պիլաքիս, իմբէրաթօրա խըզմէթ իթմէքիլիկի վէ անըն տօսթու
օլմագլըղը տսյիմա պիր շէրէֆ ատտ իյլէմիշ օլտուղունտան, Պուր-
պօնլար ինտինտէ սախթէ պիր պիրատէր սաեըլըր, վիսմինի վէ ց
զիքրինի լէքէտար իթմէքտէ, պօւնլարճա տսլա թէրէտտիւտ իտիլ-
մէզ իտի:

Մ. տը Սերտեյոյ, 1815 թարիսինտէ Ֆրանսատա պուլունմուշ օլսա իտի, շիւպհէսիդ սօն տագըգանա գատար իմքէրաթօրու միւտաֆաա իտէճէկինտէն, մուաթիսարէն Նէյ վէ Պէտօնէրին տիւշար օլտուգլարը հալէ քէնտիսի տէ տիւշար օլաճագ իտի :

Հէր Նէ հալ իսէ, Մ. տը Սերտեյոյ, 1832 սէնէսինտէ, հէման հիքմէթի Բապպանիսէնին պիր թէսատիւֆիյլէ, վաթանընը թէքրար կէօրմէկէ, վէ Ֆրանսատա սվտէթ իթմէկէ նայիլ օլտու Վեոյլէ քի վագթիյլէ քէնտի գօմանտասը թաշթընտա պուլունմուշ, վէ քէնտիսի կիպի Սիպէրիանա Նէֆի իտիլմիշ օլան պիր զապիթ թարաֆընտան, կիւնիւն պիրինտէ թանըլարագ, քէյֆիսէթ, Բուսիա հիւքիւմէթինէ, վէ սնտէն տաթի թիւիլեըրի գապինէթօսունա պիրտիւրիլտի :

Լուի-Ֆիլիբ, ժէնէրալ տը Սերտեյոյիւն թախյիսի իչին, Բուսիա տէվլէթի Նէզտիստէ թէշէպպիւսաթը լաղըմէնին տէրհպ իճրասընը էմր իյլէտիկինտէն, պու էմրէ իթաաթ օլունտու, վէ պու թէշէպպիւսաթ՝ թէմամիյլէ քէսպի մուվաֆֆագըյսէթ իյլէտի :

Մ. տը Սերտեյոյ, սէրպէսթիսէթինի իհթիհսալ իթտիքտէն, վէ էմլաքընա միւթէսարըրֆ օլտուգտան սօնրա, զաթէն տէ օլ էսնտտէ քէտէր ու էլէմի պիր աղ իթիտալ քէսպ իթմիշ, վէ ճիննէթի, եալընըզ էթրաֆընտա պուլունման շէյլէրին քեաֆֆէսի հագգընտա ֆիթուրսուզ պուլունմագտան իպարէթ գալմըշ օլտուղունտան, Բարիստէ, Սէն-ժէրմէն վարըշընտա վագը պիր խանէսէ շէքիլտի, վէ օրատա օլ տէրէճէ եալընըզա էօմիւր կէշիւրմէկէ պաշլատը քի, ժագօպ սօգաղընտաքի գօնշուլարը, քէնտիսինէ խթիկաթ թրաքիսթ իսմինի վիրմէքտէ իտիլէր :

ժէնէրալ տը Սերտեյոյ, Անժէլ իլէ էվլատընըն, Պէրէզինա Նէհրիսին տալկալարը տէրունինտէ պօղուլմուշ օլտուգլարընա օլ մէրթէպէ իսքեաթ օլմուշ իտի քի, հագգլարընտա պագը մալիւմաթ ալմագիւրէ հիշ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմատը, ճագընտա կէօրէճէկիմիզ վէճհ իւղրէ, հէր Նէ գատար Անժէլ իլէ էվլատը թէրքի հաեաթ իթմէմիշլէր իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր օլ պապտէ Նէ գատար թէշէպպիւսաթտա պուլունուլսա, եինէ պիւա սէմէրէ գալաճաղը տէրքեար իտի :

(1) Թրաքիսթ . - Թրաք Նամ րուհպան թարիգաթընա մէնսուպ րահիպ տիւմէք տիր :

Մ. տը Սերտեօյլ, Բարիսէ մուլասըլէթինտէն չէնտ կիւն սօնրա, վիգթուար սօգաղընտաքի քիւչիւք խանէեի թէքըար կէօրմէքլիկի արզու իթտի, • խանէեի քի, պսւնտա, աչգ ու սէփտա սաեէսինտէ էրքէքլէրին է'ն մէսուտու օլմուլ իտի:

Միւմաիլէյհ, իւք էվլատը, խանէյի մէզքիւրտէ տօղմուլ օլտուղունն, վէ քէնտիսի իչին պունճա մուսիպէթ վէ ֆէլաքէթլէրի մուճիպ օլան օլ տէհչէթլի մուհարէպէեէ կիթտիկի սըրատա, պու շօճուղու Բիէր իլէ Մատլէնէ իհալէ իթմիշ օլտուղունու խաթըրլատը, վէ մահգա քէնտիսինն մուճիպի մէոէրրէթ վէ թէսէլլիսի օլաճագ օլան պու էվլատընը պուլմագ իւմիտիլէ, վիգթուար սօգաղընտ ազիմէթ իլլէտի: Պիչարէ, օրատա տախի քէնտիսինն ղաեէթլէ էսէֆամիզ պիր խապէր պէրլէմէքտէ օլտուղունու ապա մէմուլ իթմէեօրտու: իթէ, մահէլլի մէզպուրտէ ալտըղը մալիւմաթը միւթէէսիւֆէեի պուրաճըգտա զիքը ու պէեան իլլէրիզ:

Միւմաիլէյհին ազիմէթինտէն ազ սօնրա, խանէյի մէզքիւրտէ պիր հարիգ վուգու պուլմուլ, եախօտ տահա տօղորուսու, գունտագ սըրագըլմիշ իտի իսէ տէ, պիր ինթիգամ, եախօտ, խուսուսի պիր ա. տալէթ սայիգասըյլա իճրա օլունտուղունմէրվի օլան պու ճինաեէթին ֆայիլլէրի պուլունտամամիշ իտի:

Մատլէն իլէ Բիէր, հարիգի մէզքիւրտէ եա եանմըլլար, եախօտ, ճինաեէթի լաեըգըյլա կիղլէմէք իւզրէ, մէրգուլար, գունտագ ճըլար մարիֆէթիլլէ գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ իտիլէր: Խարապալար իչինտէ պուլունան պու պիչարէլէրին նաչլարը իւզէրինտէ, գամա, եախօտ, պունա պէնղէր տիկէր պիր սիւհալա աչըլմիշ պիր յօգ ճէրիհա էսէրլէրի կէօրիւլմիւլ իտի: Չօճուղա կէլինճէ, պիչարէ ղայպ օլմուլ օլուպ, թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղունա տայիր հիշ պիր էմարէ պուլունամամիշ իտի:

Մ. տը Սերտեօյլ, պու թէչէպպիւսաթը պիլիճրա խանէսինն չէքիլտի, վէ Չօնտան սօնրա, էվվէլինտէն տահա զիեատէ միւքէտտէր սուրէթտէ էօմիւր կէչիրմէկէ պաչլատը:

Հ Ա Յ Տ Ո Ւ Տ Գ Ա Ր Ը

ԳԸՍՄԸ ԷՎՎԵԼ

Բ Ա . Տ Ը . Շ Ա Ն Ս

2 7 0 9 2 4 0 2 8 0 2

about 1844

1844 1845 1846 1847 1848 1849 1850

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ԳԸՍՄԸ ԵՎՎԵԼ

Բա=տր=Շանու

1

ԹԷՊՏԻԼԻ ՔԻՍՎԷ ԻԹՄԻՇ ՊԻՐ ԱՏԷՄ

1840 սենեանինն դեկտեմբերի 10ունճու կիւնիւ, Բարինտէ, միւլէթճէ վէ վաթանբէրվէրանէ պիւեիւք պիր զիյնէթ իճրասը մուղարրէր օլուպ, հէր նէ գատար է'ն ճէսուր սէյեաշլարը պիլէ ճէսարէթտէն տ'իւշիւրմէք րատտէսինտէ հաւա սօուգ իտի իսէտէ, պոր ճիւմլէ իլէ բայիթաթա ճիւվար օլան էեալէթլէրտէն շէհրի մէզքիւրէ բէք չօգ էհալի կէլմիշ իտիլէր, Ֆիլվագը, միւպալաղա իթմէեէրէք տիեէպիլիւրիզքի, հէման քեաֆֆէյի վիլաեէթ, էեալէթ վէ պիւեիւք շէհրիլէր էհալիսինտէն պազըլարը, պու զիյնէթտէ հազըր պուլունտուղլարը ճիհէթլէ, օլ կիւնիւ Բարիս շէհրի, զարիպ վէ շայեանը թէմաշա պիր մէնզարէ հալի քէսպ իթմիշ իտի: Անճագ, եէվմի մէզքիւրտէ, էհալի, պիւեիւք եէվմի մաթսուպլարտա պէր միւթատ պուլունտուղու հալտէ տէյիլ իտի, շէյջէքի, սատէճէ էյլէնմէք, եանի շարապ չիշէլէրի եանընտա, եաթօտ րազսա մէրազլըլարտան օլան բրէնսլէրտէն պիրինին թահթը իտարէսինտէ իճրաի ահէնք իտէն պիր միւզիգանըն եագընլարընտա

սէֆայի խաթըր իլէ վագըթ կէշիրմէք իշին Թօթլանան աստէմլէրէ մախսուս բարլադ էլպիսէլէր կիեինմէմիշ իտիլէր :

Ձիյնէթ տէտիկիմիզ իսէ , պիր ճէնաղէ ալայը օլուպ , իշթէ , պու մուճիպի քէտէր ալայ , օլ գատար էհալիեի Բարիսէ ճէլպ իթմիշ իտի :

Էվլէթ , սատէճէ պիր ճէնաղէ ալայը , լաքին պիլի՛րմիսինիզ , նէ՛ ճէնաղէ ալայը իտի :

Հիշ պիր բրէնսին , եախօտ հիշ պիր հիւքմտարըն ճէնաղէ ալայընտա էմնալի կէօրիւլմէմիշ պիր արապա վէ թէգեինաթաան պաշգա , միւթէվէֆանըն նամու շէօհրէթի ազիմէսինէ հիւրմէթէն տէ էնվալիտ նամ պինաեը մաարուֆ մագպէրէ իթթիխազ գըլընմըշ իտի :

Իշթէ , մագպէրէ իթթիխազ իտիլմիշ օլան մահէլլին , էնվալիտ սէրաեը օլտուղունգուն պէեանը , տէֆն իտիլէճէք օլան զաթը մուազղամըն , պիրինճի Նարօլէօն իաուկինի պէեան իթմէքլիկէ զանն իտէրիզքի մուատիլ տիր :

Միւշարիլէյհին ճէնաղէսի , օն եէտի սէնէ էճնէպիլէր եէտինտէ գալտըգտան սօնրա , տիւգ տը թուանվիլ մարիֆէթիլլէ , վէ պիրինճի սընըֆտան կիւզէլ պիր ֆըրգաթիյն օլան Պէլ-Բուլ վաաըթասըյլա Բարիսէ կէթիրիլմիշ իտի :

Իշպու միւնասիպէթլէ , Բարիս շէհրի հէեէճան իշինտէ պուլու-նուպ , օլ զաթը մուազղամըն եարմըշ օլտուղու պիւեիւք պիւեիւք իշլէր տէրխաթըր օլունմագտա , խէթալարը ունուտուլմագտա վէ աֆվ իտիլմէքաէ իտի :

Ֆրանսատա , շան ու շէրէֆ սէվիլիր , վէ օլ ուղուրա հէր շէյ ֆէտա օլունուր :

Բարիսի իսթիլա իթմիշ օլան պունճա խալգըն մէնզարէսի , հագըգէթէն կէօրիւլմէկէ չայեան իտի : Իմքերաթօրը միւշարիլէյհին թանդիմ վէ գօմանտա իթմիշ օլտուղու միւթէատտիտ օրտուլարըն պիլճիւմլէ ֆըրգայի ասքէրիեէլէրինէ մէնսուպ ալթմըշ պինի միւթէճավուզ իհթիեար էֆրատը ասքէրիեէ , ճիւմլէսի տէ քէնտի ատի էլպիսէլէրինի կիեինմիշ , սինէի սատագաթլարընա , հայիզ օլտուղլարը նիշանլարը թագմըշ , ալթուն շէրիտլէրինի , սիւզէնի իլէ իշլէնմիշ շէլէնքլէրինի վէ սօրղուճլարընը համիլ պուլունմուշ , վէ գըլընճլարընը եանտան ասմըշ , վէ զըրհըր շարգալարընը պաշլարընա գօյմուշ օլտուղլարը հալտէ , տէրէճէյի նիհաեէտէ սէվմիշ օլտուղլարը զա-

Թըն զիբրինէ սօն վէ շէրէֆի պիր վէտա օլմագ իւղրէ, իշպու ճէ-
նագէ ալաերնա կէլմէքլիկի, քէնտիլէրէ պիր վագիֆէյի մուդատ-
տէսէ ատտ իթմիշ իտիլէր :

Պըբըգլարընա գըր տիւշմիւշ, եախօտ աղարմըշ օլան պու իհ-
թիեար աւքէրլէրտէն էքսէրիսի, ճէնագէ արապասընըն կէշտիլինի
կէօրտիւքլէրինտէ, աղլանըպ սըղլաշմագտա իտիլէր :

Հագըգէթէն, շայեանը թէհայեիւր, մուաղգամ վէ միւէսսիր օլան
պու մէնզարէեի կէօրմիւշ օլանլար, սնը միւէպպէտէն խաթըրլարըն-
տան չըգարմանաագ տըրլար :

Պըրագալըմ խալլ, ճէնագէնին կէշտիլի սօգագլարտան, եէկ-
տիկէրինի եիթիշտիրէքէ կէշմէքտէ, վէ սըղլաշմագտա, եախօտ
պու մէնզարէյի ֆէվգէլատէեի թէմաշա իթմէք իւղրէ, աղան թէ-
բէլէրինէ, վէ էվլէրին տաւարընա չըգմագտա օլուոն, պիզ, քէն-
տի հիքեանէմիզէ նագլը քէլամ իտէլիմ, վէ օդուեանլարըմըզ իլէ
պերապէր, Մօթ-Ռիքէ սօգաղընտա, զահիրէն կիւզէլ պիր խանէեէ
կիրէլիմ :

Պու էվին կիւզէլճէ թէգեինի վէ թէֆրիշ իտիլմիշ օլան պիրինճի
գաթընտա, պօեու պօսու եէրինտէ, վէ իլք կէնճլիք զէմանը-
նըն թագէլիկինտէ պուլուոնմամագլա պերապէր, զանէթ տիլպէր,
կէօղլէրի՝ իրի, կիւզէլճէ աշըմըշ, վէ բարլագ օլմասը սանէսինտէ,
հագըգէթէն ճալիպի թէհայեիւր, սաչլարը՝ գարղա գանատը գատար
օիեահ, կիւզէլ, կիւմիահ, վէ թուլթամլարը էյրի պիւյրիւ օլմագլա
պերապէր, հիւսնի թէրթիպլի, անլընըն շէքլի պիլիմի, տօտագլա-
րը՝ գըրմըղը, թէնի՝ պէեաղ, վէ էլլէրիլէ աեագլարը՝ մուճիպի
թէհայեիւր սուրէթաէ նագիք օլան վէ եիկիրմի սէքիզ չաղլարընտա
պուլուոնան իլէն Ռիքօ իսմինտէ պիր գատըն իգամէթ իթմէքտէ իտի-

լէն Ռիրօնուոն թավը ու հարէքէթի, զանէթ կէօսթէրիշլի օլ-
տուդտան պաշգա, էքսէր գատընլարտա նատիրաթտէն օլտուղու
իւղրէ, հէր կիլտիկի էլպիսէեի իւզէլինէ եագըշտըմագլըդ իգթի-
տարընա տալի մալիք պուլուոնմագտա իտի :

Պու խաոսէլէրտէն մաատա, պու գատընտա, պիր գըալիչա մա-
գամընտա թավը ու կէօսթէրիշ տալի վար իտի :

Լաքին, հէր քէսի ճէլպ վէ իղֆալ իթմէք իչին, քեագիֆէյի
էվսաֆը հայիզ օլան պու գատըն, իլք կէօրիւշտէ քիմսէնին խօ-
շուոն կիտէմէզ իտի :

Պիլմէեիզ, պու գատընտա մէվճուտնէ՝ կիպի պիր հալ, պիր գա-

տղնտան պիւեիւք պիւեիւք շէյլէր պէքլէմէեէն քիմնէնին կէօղիւնէ պիլէ ֆէնա կէօրիւնմէքտէ իտի :

Աճապա պօեու պօսու , բէք տէ եազըլըզլը օլմաեաճագ սու-
րէթտէ , աղամէթլի օլմաոընտա՞ն մը , աճապա թափը ու հարէքէթի-
նին՝ մաղրուր վէ միւթէքէպպիր սուրէթտէ կէօրիւնմէսինտէ՞ն մի ,
աճապա ալէսսէվիեէ դատընլարա լաեըգ ատտ օլունմաեաճագ սու-
րէթտէ , պազըլընտա վէ անլընտա , զիեատէ պիր «էպաթ վէ գափի
միւրատ սասըրը միւշահէտէ օլունմասընտա՞ն մը պու հալ հիսս օլուն-
մագտա իտի : Պէլքի տէ , իլէն Ռիրօնուն զիեատէ կիւղէլ օլմասը ,
օլ թէէսսիրի հասըլ իյլէմէքտէ իտի : Լաքին , հէր նէ իսէ , օթէէս-
սիր ինքեար օլունմագ սուրէթտէ մէվճուտ իտի :

Մատամ՝ ետխօտ մատմուաղէլ Ռիրօ , իգամէթ իթտիկի մահէլ-
լէտէ , քիմնէ թարաֆընտան թանըլմաեըպ , ագրապա , ահրապա վէ
թանըտըղը տախի պուլունմամագտա իտի :

Մէզպուրէնին էօմրիւ , հէր քէօ իլին պիր սըրըր օլուպ , զէվճի՞
մի ալըզը՞ մը , եօգսա սատէճէ պիր համիսի՞ մի պուլունտուղու քիմ-
սէեէ մալիւմ տէյիլ իտի :

Պու խուսուստա , էն զիեատէ մալիւմաթ սահապը օլանլար ,
եանի է՞ն զիեատէ պօշպօղաղլար , մէզպուրէնին էրքէք գըեաֆէ-
թինէ կիրմէք մէրազընտա պուլունտուղունու , վէ պու տա նիզա-
մընտա պիր հալ տիմէք օլմատըղընը րիվաեէթ իթմէքտէ իտիլէր :

Մէրգուլմէնին գաբուճուսու օլան , վէ տօկուն մասշ վէ սայի-
րէ ալան վէ մատամսը հազգընտա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ ըիա-
եէթ իւղրէ պահա իտէն մատամ թիրարտօ , հէր նէ գատար մատա-
մընըն , կիճէլէրին պիւեիւք պիր գըսմընը , խսնէսի խարիճինտէ կէ-
չիւտիկինի պիլիր իտի իսէ տէ , քիմնէեէ , պու պապտէ պիր շէյ
սէօյլէմէզ իտի , չիւնքի , մատմուաղէլ իլէնին մահրէմի օլան օտա
պէսլէմէսի Սիֆլէթ , էկէրչի մատամընըն աշվալինէ տայիր էօթէքի-
նէ պէրիքինէ էսրար պէեան իտէճէք օլուր , վէ պու նազիք մատտէ
հազգընտա աղընը աշմագլըղա ճիւրէթ իտէր իսէ , ալտըղը ուֆագ
թէֆէք հէտիեէլէրի , պաիշիլէրի , վէ սայիրէեի զայպ իտէճէկինի մէզ-
պուրէ գաբուճուեա սէօյլէմիշ իտի :

Իմտի , իլէնին հազգընտա պունտան զիեատէ մալիւմաթ օլմա-
եըպ , չիմտիլիք պիղ տէ պու խուսուստա պունտան ֆաղլա մալիւ-
մաթ իթաւընը թէնսիպ իթմէեիլ :

Սապահըն սաաթ օնու իտի , հէր նէ գատար վագըթ բէք կէճ

տէյիլ իտի իսէ տէ : պու ճիւմէ իլէ էլէն , թաամ՝ սալասընտա եալընըզ իքի եուումըթա եէտիքտէն սօնրա , քէնտի սալօնուէնա չըգար :

Պու սալօն , մէզպուրէնին զէնկինլիկինի միւտէլլիլ օլմագ իւզրէ , մէշֆրուշաթ տիւզէլթմէքտէ մահիր օլտն պիր սանաաթքեար իլէ մաեէթի թարաֆընտան , հիշ պիր զայրէթ վէ մէսարիֆ էսիրկէնմէ-եէրէք թէպէին իտիլմիշ իտի :

Շիւպհէսիզ Բիրօ , սանաիեէ մախսուս հիսսիեաթը հայիզ պու-լունմագտա իտի , չիւնքի , մէզքիւր սալօնուէնտա , ճէման իքի եիւզ պին ֆրանգ գըլմէթինտէ եիկիրմիտէն զիեաոտէ թասվիր մէվճուտ օլուպ , ճիւմէսի տէ , գըլմէթտար վէ լաեըգըլա սէչիլմիշ էսէրլէր իտիլէր :

Էլէն , սալօնա կիրտիկինտէ , օտա պէպէմէսի Սիֆլէթ տախի արգասընտան կիրտի : Պու պէսլէմէ , զաեէթլէ աչըզ կէօզ , գուր-նազ , չէն , վէ կիւզէլ օլուպ , հէման էմալինի պուլմագտա կիւճիւք չէքիլէճէկինի պէեան իթսէք , խէթա իթմիշ օլմաեըզ :

Էլէն , սալօնտա պուլունան պիր այնաեա պադարագ , - Սիֆլէթ , տէտի :

Պէսլէմէ տախի ճէվապա աղաղլէ ,

— Մա'տամ , տէյի պէեան էլլէտի :

Ելէն . - Տիւն , իվարը կէօրտի'ն միւ :

Սիֆլէք . - Էմի իթմիշ իտինիզ , էմրինիզ վէճհ իւզրէ , կէօրտիւմ , մատամ :

Ելէն . - Պէլքի տէ պու պապտէ եինէ թէէսսիւֆ իթմիշսին տիր :

Սիֆլէք . - Շիւպհէսիզ :

Ելէն . - Ֆագաթ , սէպէպ նէ :

Սիֆլէք . - Սէպէպի շու քի , իվար պէնի գօրգուլթուեօր :

Ելէն . - Իվար սէնի գօրգուլթուեօր միւ : Լաքին , անլամաեօ-րում , իվար սէնի նիչի'ն գօրգուլթուեօր :

Սիֆլէք . - Ահ , գօրգումտան պաղըրմագ տէրէճէսինէ կէլիեօրում :

Ելէն . - Պաղըրմագ տէրէճէսինէ' մի կէլիեօրսուն :

Սիֆլէք . - Էվվէթ , հէմտէ բէք եիւքսէք սէտա իլէ պաղըրմագ տէրէճէսինէ կէլիեօրում . . . Բէճա իտէրլւմ , մա'տամ , նիչին Մ . իվա-րըն թասվիրի օլ գատար թէպտիլ օլմուշ տուր :

Ելէն . - Ղիճուտինտէքի եազըլարտան պահա իթմէ'ք մի խթէ-եօրսուն :

Սիգլէր . - Էվվէթ , անլընըն օրթասընտաքի եաղըլարտան պահս իթմէք իսթէեօրում :

Ելէն . - Գօրդմանա սէպէպ պո՛ւ մու տուր : Պու դատար ճիւղի պիր շէյտէ՞ն մի գօրդաեօրսուն :

Սիգլէր . - Էվվէթ , սիզնէ՛ սէյլէրսէնիզ սէյլէերին , մա՛տամ , անըն անլընըն օրթասընտաքի պիւեիւք վէ մալի հարֆլար իլէ, ^ա գրաֆա յարըն ձեղատըն տէ յի եաղըլմըշ օլան իպարէ , ապլա էմնիյեթպալսշ տէ - յիլ տիր : Զաթէն ճէլլատ քէլիմէսինի կէօրէնլէրին տէ , պէնիմ կիպի տիւշիւնէճէքլէրինտէ շիւպհէ եօգ տուր :

Ելէն . - Սի՛ֆլէթ , սէն տիւանէսին : Հա՛յտէ , հա՛յտէ , պօշպօ - ղաղըղը պըրադ տա , պէնիմ էլպիսէմի կիեինտիր :

Սիգլէր . - Մա՛տամ , իսթէտիկինիզ դատար պէնի տիւանէ թէս . միեէ իտին , եինէ պէնի , իվար պէնի գօրդութուեօր տիմէքտէն մէնն իտէմէզսինիզ : Զանն իտէրիմ քի , գօրդու տէնիլէն շէյ , էյլէ պիր հիսս տիր քի , պու հիսսէ ինսան հաքիմ օլամազ , Հէր նէ իսէ , մատամ , շիմաի սիզ նէ՞ գըեաֆէթէ կիրմէք իսթէրսինիզ , անը պէն - տէնիզէ սէյլէերին :

Ելէն . - Էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմէք իսթէրիմ :

Սիգլէր . - Նէ՞ թարզ էսվապ իսթէեօրսունուզ :

Ելէն . - Շէհիրլի էսվապը կիեինմէք իսթէրիմ քի , խալզ իչինէ գա - ըրչապիլէեիմ , պիր վիդիթա վիրէեիմ , եախօտ պիր լօգանթատա թամամ իաէպիլէեիմ :

Սիգլէր . - Բէք իյի , մատամ :

Պու սուրէթլէ , Սի՛ֆլէթ , պիր գաշ տաղըգա գարֆընտա , պիր սէտիր իւզէրինէ պիր բոնթալօն , պիր եէլէք , պիր բէտէնկօթ , պիմ շաբգա , պիր չիֆթ պօթին , պիր պասթօն վէ պիր չիֆթ էլտիվէն վազ իյլէտի : Էլէն , պիր գաշ տագըգա գարֆընտա , օլգատար սու - հուլէթ վէ սիւրաթլէ գատըն էսվապը եէրինէ , էրքէք էսվապը կի - եինտիր քի , պուռտան , քէնտիսինին էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմէքտէ - քի միւճէրրէպլիկի վէ ալըշգանլըղը անլաշըլըեօրտու :

Մէզպուրէ , մէվսիմ իճապընճա էրքէք մանթօսունա տա սարը - լընճա , բէք ճալիպ պիր սուրէթ քէսպ իյլէտի :

Մէզպուրէնին սիմասընտա միւշահէտէ օլունան տիրիլիք , սա - գալսըզ վէ պըեըգսըզ օլմասընա բազմէն , քէնտիսինին էրքէքլիք թասվիրինտէ կէօսթէրմէքտէ օլուպ , պու թասվիրինտէ իսէ , նախօշ պիր հալ միւշահէտէ օլունմամադտա իտի :

Էլէն, էլտիվէնէրինի ճէպինէ դոյտուգտան սօնրա, պէսլէմէսինէ խիթապէն,

— Մ. իվար հագգընտա պու քատար կէօրիւշտիւկիւմիւզ հալտէ, անըն սանա նէ՞ ճէվապ վիրմիշ օլտուղունա տայիր պիր շէյ սէօյլէմէտին, տէտի.

Սիւլէր. — Էվվէթ, ալտըղըմ՝ ճէվապը սիզէ թէպլիղ իթմէտիմ.

Էլէն. — Էյ, սէօյլէ պագալըմ, նէ՞ ճէվապ կէթիրտին.

Սիւլէր. — Էվվէլ էմիրտէ, պու կիւն սիզի կէօրմէք իսթէեօր.

Էլէն. — Էյ սօնրա՞:

Սիւլէր. — Էօյլէտէն պիր սաաթ սօնրա, թօրթօնիտէ սիզի պէք-լէեէճէք տիր.

Էլէն. — Հէբսի պու դատարմը.

Սիւլէր. — Էվվէթ.

Էլէն. — Բէք իյի, էօյլէ իսէ Ալլահա ըսմարլասըգ. Արթըգ պէն կիտիեօրում.

Սիւլէր. — Մա'տամ, ալտէթ իտէճէ՞քմիսինիզ.

Էլէն. — Զանն իթմէմ.

Էլէն, պու ճէվապը վիրտիքտէն սօնրա, խանէսինտէն տիշարը չըգտը, վէ սօգագտա քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլան պիր արապա-եա, էրքէք գըեաֆէթինտէ չըգմագտա օլտուղունու կիզլէմէք իսթէտիկինի զանն իթտիրէճէք պիր թարգտա ըաքիպ օլունճա, տրապաճըեա խիթապէն,

— Թօրթօնինին տիւքքեանընա կիթմէք իսթէրիմ: Շիմտի, էօյլէեի կէչիեօր, սաաթ պիրտէ օրատա պուլունմալըեըմ, տէտի.

Քրապտըր'. — Տիմէք տիր քի, զայպ իտէճէք վագթըմըզ եօգտուր.

Էլէն. — Խա'յր, չաբուգ կիթմէլիեիզ.

Էօյլէտէն սօնրա, սաաթ պիրէ պիր չարեէք գալարագ, Էլէնին ըաքիպ օլտուղու արապա, թօրթօնինին գաբուսունա մուվասըլէթ իթա'լիինտէն, կէնճ գաաըն, գուշ կիպի պիր սիւրաթլէ արապա-տան աշաղը էնտի, վէ արապաճըսընը, իւճըլէթինի էօտէտիքտէն սօնրա եօլա գօյտու.

Օլ կիւնիւ, իմբէրաթօր Նաբօլէօնուն ճէնագէսինին Բարիսէ մուվասըլէթի կիւնիւ օլտուղունտան, բէք ազատէմ չալըըչեօրտու, վէ հէման պիւթիւն Բարիս էհալիսի, սօգագլարա չըգմըշ իտի. Սայիր գահվէխանէլէրտէ օլտուղու կիպի, թօրթօնիտէ տալի խըն-

ճախընճ ճէմիյեէթ վար իտի : Հէր քէս , պիրիպիրինի երթէրէք , երթիշտիրէրէք , աեագ իւղէրինտէ տուրուպ , ոլ կիւնքի վուգուաթը սգիմէտէն պահս օրունուեօրտու : Պինապէրին , էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմիշ պիր գատըն , վէ եա խասսէթէն եախօտ պիր գազա սէպէպիլյէ քիսվէթինի թէպտիլ իթմիշ պուլունան պիր էրքէք , իւսթ վէ պաշլարը եօլունտա օլտուղու հալտէ , քիմէսնէնին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմէքսիղին , պու գատար զալէպէլիք արաօընա սիվիշէպիրիլընր իտի :

Էլէն , մէգքիւր գահվէխանէնին քեաֆֆէյի սալօնլարընր տօլաշտըգտան սօնրա , է՛ն կէրիտէ պուլունան օտաեա կիրաի :

Մէգպուրէ , արատըղը ատէմին հէնուղ կէլմէմիշ օլտուղունու թահգըգ իտինճէ , մէգքիւր օտատա օթուրտու , վէ էլինէ պիր զազէթա ալտըգտան սօնրա , պիր գատէհ բօնճ կէթիլթտի , վէ բօնճ մէրագլըլարը կիպի , քէյֆլի պիր թարղտա իշմէկէ պաշլատը :

Էլէն , օրատա չօգ պէքլէմէեիպ , սաաթ պիր վուրունճա , իվար տախի կէլտի , ֆագաթ աշնի վագըթտա , տիկէր պիր միւշթէրի տէ , էլէնին պէքլէմէքտէ օլտուղու օտաեա տախիլ օլտու :

Էճնէպի օլան չախս , Բիրօնուն օթուրմուշ պուլունտուղու մասանըն եագընընտա տիկէր պիր մասա գարշըսընտա օթուրտու , վէ հէր նէ գատար մէգպուրէեէ տօգունմագ տէրէճէսինտէ եագըն պուլունմագտա իտի իօէ տէ , կէնճ գատընա թէգարրիւպ իթմէք իսթէտիկինէ տայիր շիւպհէեէ ասլա մահէլլ վիրմէտի : Պատէհու Մօնիթէօր իւնիվէրսէլ նամ զազէթաեը էլինէ ալարագ , քեամիլէն պուզազէթաեը օգունմաեա տալմըշ կիպի պիր հալտէ պուլունտու :

Իվար , էլէնին թա քարշըսընտա օթուրուպ , քէնտիսի տէ պիր բօնճ կէթիլթտի : Պատէհու պունլար միեանընտա մուհավէրէեէ պաշլանըլտը :

Իվար , հարիգ իւլ ատէ պիր ատէմ օլուպ , պօեունտան , վիճուտինին շիշմանլըղընտան , վէ թապիեաթըն քէնտիսինէ իթա իթմիշ օլմասը ըէվիշի հալտէն անլաշըլան սինիր գուվվէթինտէն , թիթանլարը , Բօտօս ատասընըն իրի ատէմինի , եախօտ էրքիւլիւ վէ Գրօթօնուն Միլօնունու անարըմագ իշին , մահգա տիւնեաեա կէլմիշ օլտուղու զանն օլունուեօրտու :

Իվար , քէնտիսինին ֆէվգէլատէ էշքեալիլյէ , Էօթէն Սիւնիւն ասարընտա զիքը իտիլմիշ օլան պիր քիմնէեի իյմա իլլէմէքտէ իտի :

Պու ատէմին սիմասը , իբսէն գաղըգտան գաշմըշ օլանլարըն սի-

մասընա պէնդէմէքաւ օլուպ, պագըչը՝ գագըն պագըչը կիպի բարձրագ վէ վահչի, թէպէսսիւմիւ՝ սախթէ, ըէնկի՝ պօեալը, անլը՝ ալչագ վէ պուրուշուգ, սաչլարը գըվըրճըգ, վէ ֆէնա տիքիւմիշիտիւ Մէրգումու էն զիեատէ պիշիմսիզ գըլան, Սիֆլէթին պահաընը իթտիկի, վէ գօրգտուղու հարֆլար իտի, Շէօլէքի, իքի սան. թիմէթրօ պօեունտու եաղըլար իլէ, իվարըն անլընըն օրթասընտա, սոզլուան սօլա տօղլու,

ԳԱՅԱԼԱՐԸՆ ՃԷԼԼԱՏԸ

Թապիրի եաղըմբշ իտի :

Մ. իվարըն քիսվէթինին պու տէրէճէ թէպտիլ օլմուշ օլմասը, նի՞ չին վէ նէ՞ կիպի պիր սըրատա վուգուա կէլտիկինի իլէրուտէ օգու-եանլարըմըղա պիլտիրէճէկիմիզտէն, շիմտիլիք պիզ, քէնտի շէրիքի թէսմիեէ իտէպիլէճէկիմիզ էլէն Բիրօ իլէ մուհավէրէսինէ սալիք օլմագլա իքթիֆա իլլէրիզ, անճագ շուրաեը էվվէլճէ պէեան իտէ-րիզքի, իվար, էն մէշհուր վէ մաարուֆ հայտուտլարտան պիրի իտի :

Էվվէլա, մէրգում՝ լագըրտըեա պաչլատը, վէ պիր ճինաեթ ֆէսատը գուրուլտուղու սըրատա, էլէ կէշմէքլիք նէ՞ գատար մուխաթարալը օլտուղունու պիլէն ատէմլէրէ մախսուա եալաչ պիր սէտա իլէ, ըէֆիզ էսինէ խիթապէն,

— Էյ, նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի :

Էլէն. — Կէօրիւեօրսունուգ ա՛, թամ պուլըլշաճագ վէմանտա կէլտիմ :

Իվար. — Էվվէթ, պիր ատէմին, սէօղլիւ օլտուղու զէմանտա վէ մահէլլտէ վագթինտէ պուլունմասը բէք կիւզէլ շէյ տիր, լաքին, է-սասը մատտէ պու տէյիլ տիր, Էվվէթ, պէլքի եիւզ տէֆատան զի-եատէ տիրքի, սիզինլէ շու եա պու մահէլլտէ վէ շու եա պու զէ-մանտա պուլըլշագ իւզրէ սէօղլիւ օլուեօրուզ, վէ իգրար ու իթիրաֆ իտէրիմքի, սիզ, հէր վագըթ, սէօղլունիւզտէ թէմամէն պուլունուեօրսունուզ, Լաքին, պու տօղրուլտուղուն նէ՞ ֆայտէսի վար տըր. պու քիֆաեթ իթմէզ, վէ իտէմէզ :

Էլէն. — Իվա՛ր, հիտտէթլէնմէեին, պու տէֆա, էվվէլքիլէրտէն զիեատէ իշ կէօրմէկէ չալըչըրըզ :

Իվար. — Պէլքի միլեօն տէֆա սիզէ, պէն, ֆագիր վէ սէֆիլ օլ-

մագտան օսանալամ, վէ զէնկին օլմագլըղը արգու իյլէմէքտէն եօ-
րուլտուլ տէյի սէօյլէտիմ: Հալէա պու Բէօղլէրի թէքրար իթմէք
լաղըմ'մը տըր:

Ելէն . - Խա'յր, պէն պուլնլարըն հէքսինի պիլիեօրուլմ:

Իվար . - Տիմէք տիր քի, պու կիւն պուրաեա կէլմիշ իսէնիզ,
էլպէթթէ գարարընըղը վիրէրէք, կէլմիշսինիզ տիր:

Ելէն . - Էվվէթ:

Իվար . - Բէք իյի, հայտէ պագալըմ:

Պու արա, էլէն իլէ իվար արասընտա պիր միւտտէթ պիւքիւթ
վագը օլտու, վէ պու սիւքիւթտէն իվար պիլիսթիֆատէ, եազըն-
տա օթուրմուշ օլան էճնէպիեէ աթֆը նազար իյլէտի:

Մէքգուլմ, հալէա Մօնիթէօր զաղէթասընըն գրաաթըլտ մէշ-
զուլ զանն օլունուեօրտու:

Պիր ազ սօնրա, էլէն, հայտուտա խիթապէն,

— Լաղըմ' օլան մալիւմաթը իսթիհասլ իթտինի'զմի, տէտի,

Իվար . - Էվվէթ, հէր շէյ' քէշֆիմիզ կիպի տիր:

Ելէն . - Ժագօպ սօգաղընտաքի ատէմտէն նէ' խապէր:

Իվար . - Հէր նէ գատար մէքգուլմ'պապա կրանտէն, վէ ինթիսար թրաքիսթ
իսիմլէրիլէ թանըլմը իսէ տէ, պունուլնլա պէրապէր Ժէնէրալ տը
Սէրտէօլ տիր:

Ելէն . - Նա'ըլ անլատընըղ:

Իվար . - Սուրէթի գաթիեէտէ անլատըմ. տինլէեին:

Էլէն Բիրօ, իվարա սօղրու էեիլտիկինտէն, մէքգուլմ, մէգ-
պուրէնին գուլաղընտան շու վէճհլէ հիքեաեէեէ իպթիտար իտէ-
պիլտի:

— Տիւն ադշամ, պագը մալիւմաթ ալմագ, վէ գապիլ իսէ,
սախթէ քիլիտլէրի եարմագ իւղրէ, սիւրմէլէրին գալըպլարընը չը-
գարմագ իչին, իհթիեար թրաքիսթին պաղչէսինէ կիրմիշ իտիմ:
Պաղչէսին պիր քէօշէսինտէ, պիր նէրտիվէն պուլուպ, պիր բէնչիրէ-
նին թա իւսթիւնէ գատար չըգմըշ, վէ ճամը քէսմէեէ մուվաֆֆագ
օլմուշ իքէն, պիրտէն պիրէ, պէնիմ, ճամը գըրորդտան սօնրա, ի-
չէրի կիրէճէք օլտուլուլմ օտաեա, էլինտէ պիր մուլմ օլարագ, պիր
քիմսէ կիրտի: Իմտի, պէն տէ, իւք թասապվուրումու ինրաեէ տէ-
վամ իտէճէք եէրտէ, քէնտի մէվճուտիեէթիլէ պէնիմ թէշէպ-
պիւսիւմիւ սէքթէտար իտէն ատէմին քիմ օլտուլունու կէօրմէք
իւղրէ պէքլէմէկէ գարար վիրտիմ, վէ իւք պագըլտա ինթիսար թրա-

Դիմի, խիւլասա ժենէրալ տը Սէրտէօյլ օլտուղունու թանըտըմ
Էլէն . - (իննամամագլըզ թափը ու սէտասըյլա.) Ժենէրալ քէն .
տիսի՞ մի իտի :

Իվար . - Էվվէթ , թաքէնտիսի իտի : Լաքին պունտա թէաճ .
ճիւպ իտէճէք նէ՞ վար տըր , չիւնքի , արդասընտա պուլունտուղունու
բէնչիլրէ , ժենէրալըն եաթադ օտասընտ նաղըր իտի :

Էլէն . - Սիդէ թէքրար սիւալ իտէրիմ : Կէօրտիւկիւնիւզ ատէ-
մին ժենէրալ օլտուղունա նա՞սըլ էմին օլտեօրտունուզ ,

Իվար . - Հաղըր պուլունտուղունու մէնզարէ , պու պապտէ քիճ .
սէեէ շիւպհէ եերի պըրագմաեաճաղը կիպի , պանա տախի շիւպհէ
մահէլլի պրագմամը տըր : Տուրունուզ , պու մէնպարէեի սիդէ հի-
քեաեէ իտէեիմտէ , մուհաքէմէսինի քէնտինիզ իտին : Ժենէրալըն ,
եախօտ ժենէրալ օլտուղունա շիւպհէ իթտիկիմ շախտըն , էկէրչի հազ-
րէթի նուհուն կէմիսի էլան մէվճուտ օլսա իտի , հէման անըն գա-
տար էսկի օլան պիր տօլապա պիլա թէրէտտիւտ եադլաշտըզընը
կէօրտիւմ , վէ սիդէ եէմին իտէրիմքի , մէրդուճուն իւղէրինտէ ,
օլ էսնատէ ապլա տիվանէլիք էսերի կէօրիւվէեօրտու : Մէրդում ,
րիաեէթէ լաեղզ օլան պու տօլապըն պիր չէքմէճէսինտէն , իմքէրա-
թօրլուզ զէմանընտա ֆէրիզ ժենէրալ բաեէսինտէ իքէն , քէնտիսինին
գուլանտըլը պաղը էշեաեը , չէօյլէ քի պիր չիֆթ ճիզմէ , պիր գը-
լըճ , թիւյլիւ պիր շարգա , էրօյլէթ , վէլհասըլ հէր նէ լաղըմ իսէ ,
չըգարտը , լաքին պու էսկի վադթըն էսվապընը կիեինմէք իչին ,
եալընըզ պիր չէյ նօգասն իտի :

Էլէն . - Ղալիպա պունլարը կիեինէճէք օլան ատէմ նօգասն
իտի :

Իվար . - Բէք թէմամ պուլտունուզ . Էվվէթ , իսթէր ատէմ տէ-
յին , իսթէր ժենէրալ սէօյլէեին , հասըլը զիքր իթտիկիմ էշեաեը
կիեինէճէք քիման պուլունմամագտա իտի :

Էլէն . - Սօնրա նէ՞ օլտու :

Իվար . - Սօնրա շու օլտուքի , պու անթիգա նէվինտէն օլան
չէյլէրի , մէրդուճիթիւնար թրաթիւթ մահուտ տօլապտան չըգարտըզտան
սօնրա , պունլարա աղիմպիր րիաեէթէ նաղար իթտի , վէ պու րիաեէթ .
պիր խալլի վադըթ իմթիտատ իթմէքլէ , պէնիմկիւլմէքլիկիմի մուճիպ
օլտուղու հալտէզանն իտէրիմքի , օ շաշգընըն կէօղլէրինտէն եաշ
ադըթտը :

Էլէն . - Իվար , ասքէրլիկի սէվմէ՞ղմիսինիզ :

Իվար . - Բէք չօգ սէվմէմ, Էլէն :

Ելեմ . - Ասքերլիկէ մախսուս օլան հէր շէյ հազգընտա կէօս .
Թէրաիկինիզ նէֆրէթտէն , հիսսիեաթընըզ անլալըլընօր , Լաքին պու
նէֆրէթինիզին սէպէպի նէ՝ տիր :

Իվար . - Սէպէպի , զարիպ պիր հիքեաեէ իսէ տէ , շիմալիք
միւստատէ իտին քի , պու կիւն ժէնէրուլըն հիքեաեէաինի իքմալ ի-
տէյիմ :

Ելեմ . - Իքմալ իտին :

Իվար . - Ճէնէքալ , քէնտի էօվապը գարշըսընտա տոնա կիպի
կէօզ եաշը տէօքտիքտէն , վէ պու էսվապըն հիշ պիր տիւլմէսի
նօգտան օլմատըլընա , վի քեաֆէթէյի աիւլմէլէրին մազպուլթնա տի-
քիլմիշ խոուկինէ թէէմին օլմագ իւզրէ , խալլի միւտտէթ տիգ-
գաթլէ պազտըլտան սօնրա , էվլէլա , կէյիք տէրիտինտէն մաա-
մուլ օլան բանթալընուլու , սօնրա ճիզմէլէրինի , էսվապընը , վէ
պէյլէճէ հէր շէյի , սօնուեա գաաար կիեինտի :

Ելեմ . - (Իվարըն լաղըրտընը քէսէրէք) Միւմքին տէյիլ տիր :

Իվար . - Քէնտիտինի կէօրտիւմ տիեօրում , կէօզլէրիմէ կէօր-
տիւմ :

Ելեմ . - Լաքին , սիզ պանա , պու ստէմ տիվանէ տիր տիեօ-
տուլուզ :

Իվար . - Բէք օլ գաաար տիվանէ տէյիլ տիր :

Ելեմ . - 1840 թարիխինտէ , վէ ազչամին սաաթ օն պիրինտէ , իմ
քէրաթօրուզ զէմանընըն ժէնէրուլ գընաֆէթինէ կիրէրտէ , նա՛սըլ
տիվանէ օլմալ : Մութլալա , սիզ էյլէնմէք իաթէեօրսուլուզ :

Իվար . - Ասլա , էյլէնմէեօրում : Պիր գաշ սէօզ տահա սէյլէեէ-
ճէք օլուր իսէմ , յադօպ սօղաղընտա մուգիմ շախսըն՝ ժէնէրալտը
Սէրտէյլ օլտուղուեա , վէ արատըլըմիլ տտէմ խոուկինէ սիզ տէ իս-
քեաթ օլաճադսընըզ : Իմքէրաթօրուն ճէնազէսի պու կիւն Բարիսէ
կիրաիրիլիեօր . շիմտի պու ճէնազէ , Խնվալիտին գաբուսուեա վա-
սըլ օլմուշ տուր : Պու խուսուսու խալգա թէպիլի իչին աթըլան թօք
ոէսլէրինի իշիթմէեօրմասուլուզ :

Ելեմ . - Էվլէթ , իշիտիեօրում :

Իվար . - Իմաի , ժէնէրալ տը Սէրտէյլ , հայիզ օլտուղուլ ըիւթ-
պէտէն մաատա , իմքէրաթօրուն զաեէթ սաաղգ պէնտէսի իտի ,
վէ իմքէրաթօր քէնտիտինի ֆէվզէլատէ սէվէր իտի : Պու կիւն իսէ ,
պիւթիւն Բարիս , էսկի զէմանըն իւնիֆօրմալարըլա տօնատըլմիշ Գ

լուսւոյ, տիկէր տաքէրէր կիտի, ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ տախի, քէն-տի աթիգ էֆէնտիսինի շէրէֆլէթտիրէն պու զիյնէթտէ հազըր պու-լունմագ իսթէմիշ տիր: Պինտապէրին, իշպու զիյնէթէ կիթմէզտէն էվվէլ, մէրգուս, չօգտան պէրու գուլլանըլմամիշ օլան աթիգ վէ հիւրմէթէ շայեան էսվապընըն նօգսանը պուլունուպ պուլունմատը-նը անլամագ իսթէմիշ տիր: Իշթէ տիւգիւն պու սըրատա վազը օ-լան հարէքէթ վէ մուամէլէսի, շիւպհէսիզ տիկէր եիկիրմի պին նէ-ֆէր սայիր էֆրատը ասքէրիսէնին հարէքէթ վէ մուամէլէսինին այ-նի օլուպ, պու միւնասիպէթլէ, տիկէրլէրին մէճնուն ատտ օլուն-մատըզլարը հուտէ, տիւգիւն մէճնուն ատտ օլունմատը սէպէպինի անլամանօրում:

Ելէն. - Սահիհ տիր:

Իվար. - Հէլէ իսքեսթ օլտունուպ:

Ելէն. - Շիմտի սիգ, տիւգիւն սէրկիւղէշթինէ տէվամ իտինս:

Իվար. - Էսվապընը կիտիտիքտէն սօնրա, շիւպհէսիզ պիր գու-սուրու պուլունուպ պուլունմատըլընը անլամագ իւզրէ պիր այնա-եա պագտը, վէ բանթալօնու իլէ սէթրիսի, քէնտիսի իշին պիր ազ էնի օլտուղու պէնճէ զանն օլունտու:

Ելէն. - Սագըն պու էսվապը թէճրիւպէ իտէն քիմնէ, տիւգտէն զայրի պիր քիմնէ օլմասըն:

Իվար. - Քէնտիսի իտի, անճագ բունթալօնու իլէ սէթրիսինին էնլիլիլի, եալընըզ պիր շէյ իսպաթ իթմէքտէ տիր:

Ելէն. - Տիւգիւն զայիֆ օլտուղունո՞ւ մու իսպաթ իթմէքտէ տիր:

Իվար. - Էվվէթ:

Ելէն. - Հէր շէյէ ճէվապ պուլունօրտունուպ:

Իվար. - Պիր ազ պէրլէեին, հազգըմ օլուպ օլմատըլընը ան-լարընըզ:

«Տիւգ, այնաեա պագարագ, իւնիֆօրմասընտա գուսուր օլուպ օլմատըլընա թէէմին օլտուգտան սօնրա, մէղքիւր էսվապը իւսթիւն-տէն չըդարաը, վէ թէքրար տիւրիւպ, տօլապա գօյտու: Պէօլէ պիր մուամէլէտէն սօնրա, պու մուամէլէեի իճրա իթմիշ օլան շախ-սըն՝ տիւգ տը Սէրտէօյլ օլտուղունա արթըզ շիւպհէ օլունմագ ի-տի Զիւնքի պու մուամէլէյի քէնտիսինտէն մատտա քիմ եաբապլիլի իտի իտքին, շու սըրատա զտիէթ իհթիսաթ իւզրէ հարէքէթ իթմէք-լիք լաղըմ օլտուղունու, վէ թէշէպպիւսիւմիւղիւն, եանի սէրվէթիմի-

դին մուսաֆֆադըյեթի, եալընըզ էմիր պասիլեթիդտէն մէր-
պուլթ օլտուղունու միւքէրրէրէն պանա պէեան իթմիշ օլտուղու-
նուդտան, հէր նէ դատար մէրդուամուն, տիւգ տը Սէրտէօյլ իտուկինէ
մանէն իսքեաթ օլմուշ իտիմ իսէ տէ, պունունլա պէրապէր հէնուզ
շիւպհէմ պուլունուրճասընա հարէքէթ իթմէք իսթէտիմ, Շէօյլէքի,
րէտտի նադապիլ պիր իսպաթա տէսթրէս օլմուհա չալըմադտա ի-
տիմ:

«Պինապէրին, ժէնէրալարն ճէմիյեթի արասընտա տիւգիւն
պուլունուպ պուլունմատըղընա թէէմին օլմագ իւղրէ, ճէնազէ ա-
լաեընը կէօրէպիլէճէք պիր միւնասիպ մահէլլտէ տուրմագ իչին,
էրքէնճէ էվիմոէն տիշարը չըգտըմ:

Ելէն . - Էյ քէնտիսինի կէօրտիւնիւզ միւ:

Իվար . - Էվիլէթ, կէօրտիւմ:

Ելէն . - Լաեըգըլա թանըտընը՞ղմը:

Իվար . - Էվիլէթ, լաեըգըլա թանըտըմ:

Իվարըն իքի տէֆա թաստիգի քէյֆիեթի, կէնճ գատընըն
տօտագլարընտա մէմնունիյեթ թէպէսսիւմիւ, վէ կէօյլէրինտէ մէ-
սէրրէթ զիեաը հասըլ իթտիկի կիպի, անընտա տաիի մահզունիյ-
եթ ալէամէթի միւշահէտէ օլունտու:

Ելէն . - (Սէվինճլէ պիր ա'հ իտէրէք.) Էյ, շիմտինէ՞ եաբաճաղըզ:

Իվար . - Շիմտի սիզ նէեէ՞ գարար վէրիեօրսունուզ:

Էլէն . - Պու կիճէ իշ կէօրմէլիեիզ:

Իվար . - Տիւգ պու կիճէ էօլմէլի՞մի տիր:

Ելէն . - Խա'յր:

Իվար . - Էօյլէ իսէ, պու կիճէ նէ՞ օլաճագ տըր:

Էլէն . - Սէրվէթինիզ իսթիհսալ օլունաճագ տըր . . . Սիզէ վա-
գը օլան վատըմ պու տուր: Սիզին տէ, պէնտէն թալէպ իտէճէք
հագգընըզ, պունտան իպարէթ տիր:

Իվար . - Սահիհ տիր, լաքին, պունուն իչին նէ՞ եաբաճագ լալըմ
տըր:

Ելէն . - Պու ագչամ, սաաթ օնտա, ժագօպ սօգաղընտա, տիւ-
գիւն գաբուսունտա պուլունմալըսընըզ:

Իվար . - Բէք իյի:

Պու սուրէթլէ, իշպու գարար վէրիլտիքտէն սօնրա, Էլէն,
սուֆրատան դալգտը, վէ Գաֆարարն ճէլլատընը Թօրթօնիտէ պը-
րագտըգտան սօնրա, քէնտիսի գահվէխանէտէն տիշարը չըգտը:

2

ԲԻՍՎԷՍԻ ԹԷՊՏԻԼ ՕԼՄՈՒՇ ՏԻԿԷՐ ՊԻՐ ԱՏԷՄ

Իվար իլէ պէրապէր Թօրթօնինն գահվէխանէսինէ կիրմիչ օրան վէ Մօնիթէօր զազէթասընն պէնուէրինէ Ֆէվգէլատէ մէրագլը զանն օլունան, վէ ի.քի շէրի.քին, քէնտի եանընտա, Մ. սը Սէր-տէօյլէ գարչը Ֆէսատ գուրուգլարը սըրատա, հէման ըուհուուգ պիր քիմսէ կիպի տուրմուշ պուլունան շախս, Գաֆալարըն ճէլլատը կիպի, սիննինն է՛ն գուվվէթլի գէմանընտա, եանի, եիկիրմի սէ.քիզ վէ օթուգ եաշընտա պուլունմագ տա խաի :

Իշպու շախսը մէճհուլ, իվար կիպի ուգուն պօյու, վէ հէյ-պէթլի օլուպ, պէլքի անըն գատար գուվվէթլի տէյիլ խաի իսէ տէ, անտէն չօգ զիեատէ կէօթէրիչլի խաի :

Մէրգոււմ մէճհուլ քիմսէ, գուվվէթի վէ պիր ազտա լէթաֆէթիլէ, Ֆարնէզ նամ իրի ատէմի անտըրմագ տա օլուպ, պու մէճհուլ ատէմ, մատտէթէն զիեատէ գուվվէթլի օլմամագլա պէրապէր, չիւպ-հէսիզ զաեթ սինիլլի օլմասըյլա, չէվի.ք պիր վիճուտէ մալի.ք պուլունմագ տա խաի :

Էկէրչի մէրգոււմ, բէհլիվանըգ վէ ժիմնասթիգլէ մէշղուլ օլմագ տա խաի իսէ, մէղքիւր ի.քի թալիմ սաեէսինտէ քէսպ իթմիշ օլտուղու մէ հարէթլէ Գաֆալարըն ճէլլատը կիպի մանէատար պիր նամգաղանմիշ օլան տէհչէթլի հայտուտա գարչը, է՛ն զիեատէ շէտիտ սուրէթատ ուղլաշապիլէճէկի տէրքեար խաի :

Պու ատէմին սիմասը, իվարըն սիմասը կիպի, իբտէն գաղըգտան գաչմիշ օլան քիմսէլէրին սիմասընա պէնզէմէհիպ, տայիմա շաբգասը կէօզլէրինէ գատար էնտիրիլմիշ սլմասը սէպէպիլլէ կէօզէ կէօրիւնմէեէն անընտան մատտա, եիւզիւնին հէր թարաֆը կիւզէլ հէյեթթի ճալիպ վէ լաթիֆ, վի պէլքի պիր ազ մասխարաճա իտի : Հասըլը, մէլիգոււմուն հէր հալի, վագթիլլէ ասքէրլի.ք իթմիշ օլտուղունա, վէ հաթթա հօվարտալըգ տա պուլունմուշ խոուկինէ տէլալէթ իթմէքսէ խաի իսէ տէ, քեաֆիէյի մահալը մէքրուհէ

վէ մէնֆուրէտէ վազթընը կէշիրմիշ օլան սէֆիհլէրտէն պու-
լունտուզունա տայիր իւզէրինտէ պիր ալէամէթ միւշահէտէ օլուն-
մամազ տա իտի : Շու գատար քի, մէրգ ումին, իյի պիր եխրէք թա-
շըր ատէմ օլմասը, պէյն էլխալզ սէօյլէնիլտիկի իւզրէ, պաշընը,
շաքգասընա եազըն պուլունտուրմասըյլա միւսպէթ իտի, չիւնքի
պու մէճհուլ աստէմ շաքգասընը աշմագլըղը պիլէ ատէթ իթմէմիշ իտի :

Պինաէն ալէյհ, իլք կէօրիւշտէ ինսան, իվարտան նէֆրէթ
իտէճէք վէ գաշընաճագ պիր տույղու հիսս իյլէտիկի հալտէ, շախ-
սը մէճհուլու իլք տէֆա կէօրիւշտէ, անէ տէ, թէմանիւլ իտէճէք
պիր թէվէճհիւհ տույղուսու հիսս իյլէմէմէք գապիլ օլամազ իտի :
Պունշարտան պիրի, տէրհալ ինսանը ճէլպ իտիպ, աթիգ պիր տօսթ
մագամընտա քէնտիսիյլէ իւլֆէթ րէյտա իտիլտիկի թագաիրտէ,
տիկէրի հագգընտա տա, մէմուլ օլունմասըղը պիր վագըթտա, պիր
թագըմ ճէլլատլար եախօա մէղարճըլար արասընտա պուլունուլմա-
յըյլա հասըլ օլան տույղու կիպի պիր տույղու հիսս իտիլիր իտի :

Պու մէճհուլ քիմնէին, իվար իլէ պէրապէր թօրթօնիեէ կիր-
մէսի, սէպէպսիզ օլմանըպ, մէրգ ում, իքի սաաթտան գիւնաաւէ,
նէֆսի Բարիա շէհրի տէրունինտէ, իվարը թաագիպ իթմիշ, քեաֆ-
ֆէյի հորաքեաթ վէ մուամէլաթընտան հիշ պիրիսինի նաղարը
տիգգաթընտան տուր իյլէմէմիշ, վէ պէլքի տէ անըն միւլահազաթ վէ
էֆքեաբընը քէշֆ իթմէքտէ պուլունմուշ իտի, չիւնքի շախսը մէճ-
հուլ, իվարը թանըմանեարագ, անըն միւլգթէտիր օլտուզու շէյլէրի
ուրէթի գաթիեէտէ պիլմէքտէ իտի :

Հայտուտը մէրգումա կէլինճէ, թօրթօնիեէ վասըլ օլանա գա-
տար, քէնտի հագգընտա վագը օլան նէզարէթի տէրք իթմէմիշ ի-
տի, վէ օ նէզարէթի իճրա իտէն իշին իտէ, պու հալին ֆէհմինէ
վարըլմասը, մուղիրը վէ թէհլիքէլի օլապիլիր իտի :

Մէճհուլ քիմնէ, թօրթօնինին տիւքքեանընտա, Մօնիթէօր
իւնիվէրսէլ զաղէթասընը կիւեա օգումանա տալմըշ կիպի կէօրիւ-
նէրէք, վէ էլէն իլէ հայտուտուն պուլուշմալարը հագգընտա թէաճ-
ճիւպ իթմէեէրէք, էվվէլ էմիրաէ, էլէնին, գատըն թայֆէսինտէն
իտուկինի անլատը, վէ պատէհուլ պու իքի շէրիքին միւնասէպէթ-
լէրինտէն հիշ պիր նօգթանը կէօգիւնտէն գաշըրմատը : Վագատա պու
շէրիքլէր եավաշ սէյլէ կէօրիւշմէքտէ իտիլէր իտէ տէ, արա սըրա,
էթրաֆլարընտա պուլունան գալէպէլիկին շամաթասը սէպէպիլէ, ի-
ֆատէլէրինի պիրիպիրլէրինէ անլաթտըրմագ իւզրէ, սէսլէրինի

հիւ.քսէյթ տիբլերինսէն, պիզիմ մէճհուլ շախս, իշիթ տիկի պիր գաշ սեօղլէրտէն, մուհալէրէյի վաղըաեր օլտուգճա անլաեապիլտի, վէ իքիտինին տէ հալ ու վազիեէթինէ քէսպի վուգուֆ իտէպիլտի:

Լաքին թաաթի օլուհան սեօղլէրտէն, մէճհուլ քիմսէնին էն իյի իշիթ տիկի վէ տնլատըղը սեօղլէր, տիւգ տը Սէրտէյլ իամի, ինթիեաթ թրաթիսթ մահլէզի, վէ էլէն թարաֆընտան իվարա, պուլուշաճագ-լարը վազթը վէ մահէլլի խապէր վիրմէսի իտի:

Շէօյլէքի էլէն, իվարա, ժադօպ սօգաղընտա, սաաթ սօգուղ-տա պուլուշուրուզ տէմիշ իտի:

Շիւպհէսիզ, մէճհուլ շախսըն անլամագ իսթէտիկի շէյլէր, շիմ-տիլիք պունլար օլուպ, շիւնքի իվար, գահվէխանէտէն հարէքէթ իթմէք իւզրէ տեաղա գալգ տըղընտա, շախսը մէճհուլ, անըն աք-գաղընտան կիթմէք իւզրէ, եէրինտէն պիլէ գըմըլտանմաեըպ, ետ-լընըզ քէնտի քէնտիեէ,

— Էյ մինիմինի չօճուղլարըմ, շիմտիլիք հազ գընըզտա օլտուգճա մալիւմսթ ալտըմ, վէ գուրաճաղընըզ տուզաղը անլամագ իւզրէ, պու ազչամ, սաաթ սօգուղտա սիզի պուլապիլէճէկիմսէն, ազչա-մա գաաաթ սիզտէն պիրիսինին աբտը սըրա տօլաշմաեա հաճէթ կէօրմէմ, տէտի:

Պու իֆատէտէն սօնրա, մէճհուլ շախս, պիր գաշ սանիլեէ գա-տար տէրեալը միւլահաղաթու միւսթաղըադ օլտու, վէ պատէհու, աբա սըրա սիւքիւթ իտէրէք, քէնտի քէնտիեէ իրաա իյլէտիկի պէ-եաեաթընա շու վէճհլէ տէվամ իյլէտի:

— Լաքին, պու գարը քիմ օլապիլի: Պիզիմ հայտուա, պու գարընը նէրէտէ թանըմըշ օլապիլի: Նաաըլ օլուպ տա, անը քէն-տիտինէ շէրիք իթթիխազ իտէպիլմիշ տիւր, շիւնքի օ գարը, մէր-գումուն մէթրէսի օլմաեըպ, շէրիքի տիւր . . . պու իսէ, մէրգում-լարըն, պիրիպիրէրիլէ սիզ տիեէրէք լաղըրտը իթմէլէրինտէն տէ գօլաջճա անլաղըմագտա տըր . . . Լաքին, հէր նէ օլսա, բէք կիւ-ղէլ գարը ալը . . . նէ կէօղլէր, նէ տիշլէր, նէ պօյ պօս . . . Նի-հաեէթ, աէրէճէյի նիհաեէտէ տիլպէր վէ ճալիպ պիր գարը . . . էլպէթթէ թէքրար պու մէճհուլէ գարընը կէօրէպիլէճէեիմ . . . շիւնքի, պու ազչամ սաաթ սօգուղտա, ժադօպ սօգաղընտա քէն-տիտինի եինէ պուլաճաղըմա էմինիմ: Շիմտիլիք, անը տա, անըն կիւ-ղէլ խաթըրէսինի տէ պիր թարաֆա պըրադըպ, տահա զիեատէ ճիտտի օլսն իշլէրտէն պահս իտէլիմ:

«Ճիւմլէմիզին պունճա վազըթտան» պէրու արատըղըմը ժէնէ-
րալ տը Սէրտէօյլ, նա՛սըլ օլուպ տա , ժադօպ սօգաղընտա ինթիսար
թրարիթ նամը ալթընտա եաշաեան ինթիեար քիմնէ օլապիլըր : Իշ-
թէ , պուրահը թահգըգ իթմէլիեիմ, վէ քէնաիսինի բէաէրիմէ
կէօթէրմէլիեիմ, չիւնքի բէտէրիմ, իար-ա-Մօր իսմիյլէ անըն էմ-
րի թահթընտա միւտտէթի մէտիտէ խըտմէթ իթմիշ օլտուղունտան,
էլպէթթէ քէնտիսինի թանըեաճապ տըր :

Վաքին , պու իրի հայլաղըն , ժէնէրալ իլէ իշթիղալ իթմէքտէ
նէ՛ մէնֆատթլարը վար տըր . . . ւալհէսիվ շիանը զէնկին զանն իթ-
տիքլէրինտէն , վէ պէլքի տէ զէնկին օլտուղունտան , քէնտիսինի
սօյմադ , վէ պէլքի տէ էօլտիւրմէք ֆիքրինտէ տիրլէր :

Պու զանն ու գընտս իւզէրինէ , շախար մէճհուլուն իւզէրինտէ
պիր աիթրէմէ հաղըլ օլարապ :

— Էկէրչի էօյլէ իսէ , պիր տագըգա պիլէ զայպ իթմէկէ կէլ-
մէզ , կիտիպ բէաէրիմի պուլմալըեմ, վէ ինթիեար թրարիսթին՝
հաղըգ էթէն տիւզ տը Սէրտէօյլ իտուկինէ թէէմին օլտուգտան սօն-
րա , հարէքէթէ պաշլամալըեղ , տէտի , վէ տէհալ , գահվէխանէ-
նին ուշաղընը չաղըրըպ , մասրաֆընը էօտէտիքտէն սօնրա , գահ-
վէխանէեի թէրք , վէ սիւրաթլէ հարէքէթէ իպթիտար իյլէտի :

Մէրգուլմ, օն աարմ գտտար եաեան եիւրիւտիւքտէն սօնրա ,
պիր արապա ճէլպ իտէճէք իքէն , պիրտէն պիրէ ումուղու իւզէրի-
նէ աղըրճա պիր էլ վաղ օլունտուղունու հիսս իյլէտի :

Մէճհուլ քիմնէ , պու հարէքէթտէ պուլունան ատէմէ , էկէրչի,
քէնտիսինէ պիր եումրուգ վուրմուշ հայլաղ իսէ , թէէտիպ իթմէք ,
պիւաքիս , էկէրչի պէօյլէ պիր միւնասիպէթսիզ լաթիֆէտէ պու-
լունմուշ պիր տօսթ իսէ , էլինի թուլմադ իւզըն , մէվճուտ օլան
ղալէպէլիկէ բաղմէն , պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնտիւ , վէ ֆէվ-
գէլտտէ թէաճճիւպ վէ հայրէթլէ , իվարըն գարշըսընտա պուլուն-
տու , չիւնքի մէրգուլմ , անըն , գահվէխանէտէն տիշարը չըգմասընը
կէօղէթլէեիպ , արգասընտան գօլլամըշ , վէ պէեան իթտիկիմիզ
սուրէթտէ , էլինի ումուղունա վաղ իյլէմիշ օլտուղունտան , պիթ-
թապի պու հարէքէթի , իսթիղըապը մուճիպ օլմուշ , վէ պու հարէ-
քէթին սէպէպի տէ շունտան իպարէթ պուլունմուշ իտի :

Էկէրչի օլ շախար մէճհուլուն կէօղլէրի , լաեղըլլա թէշհիզ ի-
տէր , գուլագլարը բէք իյի իշիտըր , վէլհասըլ հէր վէճհլէ գուրնաղ
վէ պուրնու գուլաղը քէսիք պիր ատէմ իտի իսէ , իվար տա , պու

խաասէլէր ճիհէթիլէ , մէրգուստան կէրի գալմաուղընտան , թօր-
թօնիտէ էլէնին եանընտա օթուրմուշ օլան շախսըն , զազէթապընը
օգուսանեա տալաճագ եէրտէ , եանընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէ-
եի աիգգաթլըճա տինլէմէքտէ օլտուղունու անլամըշ իտի :

Պիր արա , հայտուտը մէրգուս , շիւպհէսինի էլէնէ խապէր վի-
րէրէք , տահա էմին պիր մահէլտէ ֆէսատլարընը գուրմագ իւզրէ
թօրթօնիտէն չըգմագլըզը թէքլիֆ իթմէք իսթէտի իսէ տէ , մու-
ախխարէն վագը օլան պիր միւլահագապը իւզէրինէ , իւք թասազ-
վուրունու թէքք իթտի : Պու պապաէ , մէրգուս քէնտի քէնտիեէ
շէօյլէ սէօյլէտի :

— էլէն , տիկէր հէր խուսուստա նէ գատար ճէսուր , թամա-
քեար վէ գարարընտա սէպաթլը օլտա , սէրվէթիմիզի մուճիպ օլա-
ճագ օլան , վէ քէնտիսինտէն այըլլամանեաճագըմ տէրքեար պու-
լունան շու տիւգ տը Սէրտէօյլ մէսէլէսինտէ , պիլմէմքի քէնտիսին-
տէ նէ՞ հալ վար տըր , ֆագաթ պէնճէ վահի պիր շէյ տիմէք օլան
էմրի պասիրէթ վէ իհթիեաթ իւզրէ հարէքէթ իթմէք իսթէտիկի-
նի աշիքեարէն կէօրիւեօրում : քէնտի աեարընտա պուլունան պիր
գարը իշին իսէ , պու խուսուս հագըգէթէն մուճիպի իսթիղրապ
տըր : Շիմտի գալգասամ քէնտիսինէ՞ , պիզի պիր գօլլաեան վար տըր
տիսէմ , տէրհալ զամաղլանմըշ , մէյտանա չըգմըշ , թութուլմուշ ,
մուհաքէմէ իտիլմիշ վէ ասըլմիշ օլտուղումուզ զանընտա զահիպ օլա-
ճագ տըր : Պիճապէրին , էվլէլքի շիւպհէլէրի թէքրար պաշաեաճա-
ղընտան , պու թէշէպպիւս վէ անընլա պիրլիքտէ պէնիմ սէրվէթիմ
մահվ վէ զայիլ օլաճագ տըր : իմտի , քէնտիսինէ պիր շէյ սէօյլէ-
մէեէ կէլմէզ , անճագ քէնտիսի կիթտիքտէն ոօնրա , պէն շու պի-
զիմ ատամը գօլլաեաճագ պիր սուրէթտէ պուլունուրում , վէ է-
կէրշի հագըղնտաքի շիւպհէլէրիմ սահիհ չըգար իսէ , օլ վագըրթ
հագըղնտան կէլիրիմ . պունունլա պէրապէր , իգըար իտէրիմքի ,
պու հէրիֆին թասվիրի պանա բէք խի կէօրիւնմէեօր :

Իվարըն հարէքէթինի պու սուրէթլէ իյզահ իթտիքտէն սօնրա ,
կէլէլիմ պիզիմ մէճհուլ ատէմէ :

Իշպու մէճհուլ ատէմ , Գաֆալարըն ճէլլատընը քէնտինին բէք
եագընընտա կէօրաիւ , վէ անընլա պիր իշի օլաճաղընը իհթիմալ-
տէն աստ իյլէտիկինտէ , հէր նէ գատար անըն ֆէվգէլատէ գուվ-
վէթլի օլտուղունու իշիթմիշ իտի իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ ասլա
աշըրմանարագ թահգիրամիլ պիր թարզտա վէ հիտտէթլէ ,

— Մի՛ւսիւ, պէ՛օյլէ գապանա էլինիզի ումուզումս գ'օհան,
սի՞ղմիտինիզ, տէտի :

Հայտուս . — Էվվէթ, միւսիւ :

Մեճնուլ ատէմ . — Մէրամընը նէ՞ տիր :

Հայտուս . — Սիղին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ :

Մեճնուլ ատէմ . — Պանա՞տիեէճէկինիզ նէ՞ տիր :

Հայտուս . — Յուհիմմ պազը շէյլէր տիեէճէեհիմ :

Մեճնուլ ատէմ . — Նէ՞ շէյլէր :

Հայտուս . — Պուրատա տէնէմէզ :

Մեճնուլ ատէմ . — Նէ՞րէեէ կիթմէք իսթէեօրսուշուզ :

Հայտուս . — Պիր արապա թուրթալըմ, նէրէեէ կիթմէք իսթէտի-
կիմի կէօրիւրսինիւզ :

Մեճնուլ ատէմ . — Բէք իյի, տէտի, լաքին պու ճէվապը վիրմէզ-
տէն էվվէլ, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիւշիւնտիւ . — Պուատէմ, շու
եա պու մագսէտլէ, պիր մուարազա արանըեօր : Պու խուսուս սու-
հուլէթլէ անլաշըլմագտա տըր, լաքին պէնիմ վազիֆէմ պու մուա-
րապանը գապուլ իթմէք տիր : Էկէրչի գըլըճ, եախօտ գասաթուրա
վէ եախօտ թապանճա իլէ պու մուարազանը իտէճէք իսէ, քէնտի-
սինի պէն էօլտիւրիւրիւմ : Պագաթ էկէր եումըուզ լա գալիա իտէ-
ճէք իսէք, պէլքի քէնտիսի պէնտէն տահա զիեատէ գուվվէթլի
պիլէ օլտա, եինէ, պու ագշամ, սէօլլիւ օլտուզու մահէլլէ կիթ-
մէքտէն քէնտիսինի մէնն իտէպիլիւրիմ : Հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ
օլտուն, մէրդումու, Մ. տը Սէրտէօյլէ իրաւը խասար իտէմէեէճէք պիր
հալէ գօյմալընըմ, վէ պաշըճա իշիմտէ պուլնտան իպարէթ օլմալը տըր :

Պատէհու իվար իլէ շախը մէճնուլ, արապտեա օթուրտուլար,
վէ հայտուտուն վիրտիկի էմը իւզէրինէ, արապա, սէրիտն Սէն-Ժագ
թարաֆընա տօլրու եօլա ընվան օլտու :

Շախը մէճնուլ, լաղըմ օլան իյգահաթը իսթէեէճէք եէրտէ
քէնտի միւլահազաթընա եախօտ խաթըրէլէրինէ տալըշիտի չիւն-
քի, վագը օլան հալ թապիի պիր շէյ տիր կիպի, քէնտի աթիգ վէ
շէն թապիեաթլը ահրապասընը տիւշիւնմէքտէ, վէ իվար իսէ,
մէրդումուն պու հալի հագընտա իզհարը թէաճճիւպիւ աղիմ իյ-
լէմէքտէ իտի :

Մէճնուլ ատէմին պու սըրատա ֆիթուրսուզճա տուրմասը,
հայտուտը մէրդումուն իշիեէ կէլէմէզ իտի, չիւնքի, էկէրչի միւնա-
ղաեա զիրիշէճէք իտի իսէ, թապիի, քիմին իլէ կիրիշտիկինի պիւ-

մէք իսթէր, վէ մէճհուլ իւլ տհվալ պիր քիմնէ իլէ տուէլլօ իթմէք իշին, տիւզ. տը Սէրտէօյլին իշինի շայպ իթմէքլիք թէհլիքէսինէ հէտէֆ օլմազ իսթէմէզ իտի. պինապէրին շու. եօլտա մուհապէրէեէ պաշլատը:

Հայտուտ. — Ֆազաթ, միւսիւ, նէ՞ տիւշինիւեօրսուզ: Պէլքի տէ օն ալթընճը Լուինին վէֆաթընը միւլահազա իտիեօրսունուզ:

Մէհհուլ շախս. — (խառմինին եիւղինէ պազարազ.) Խա՛յր, տա- հա տօղրուսու, սիլին վէֆաթընըը տիւշինիւեօրում:

Հայտուտ. — Պու նէ՞ տիմէք:

Մէհհուլ շախս. — Աճայի՛ւլ, սիզ պէնի թահրիք իթմէտինիզ մի:

Հայտուտ. — Էվվէթ:

Մէհհուլ շախս. — Գաստէ՞ն մի:

Հայտուտ. — Էվվէթ:

Մէհհուլ շախս. — Էյ նէ՞ սէպէպինիզ վար տըր:

Հայտուտ. — Սէպէպի շու. քի, սիլին սիմանըզ, պանա խօշ կէօ- րինմէեօր:

Մէհհուլ շախս. — Սիլինքի տէ պանա խօշ կէօրինմէեօր:

Հայտուտ. — Բէք ալէա, էօյլէ իսէ, պիրիպիրիմիլին պօղազընը քէսէրիզ:

Մէհհուլ շախս. — Զաթէն վազը օլան մուամէլէտէն սօնրա, պաշ- գա տիւրլիւ մուամէլէտէ պուլունապիրի՞րմիեիզ:

Հայտուտ. — Խա՛յր, ֆազաթ . . .

Մէհհուլ շախս. — Ֆազաթ նէ՞ . . .

Հայտուտ. — Շու. քի, տուէլլօ իտիլտիլի հալաէ, քիմին իլէ տու- էլլօ իտիլտիլինին պիլինմէսի լաղըմ կէլմէ՞զ մի:

Մէհհուլ շախս. — Բէք իյի, միւսիւ, շիմտի, մատէմքի հարէքէթի թէճավուզիեէտէ պուլունան սիլսինիզ, քիմ օլտուղունուզու պանա պէեան իտին:

Իվար, ճէվապ օլմազ իւզրէ, շարգասընը չըգարտը, վէ պիր բարմաղըյա անլընտա եազըլմիշ օլան զարիպ հարֆլարը կէօսթէրտի:

Մէհհուլ շախս. — Հա՛, Գաֆալարըն ճէլլատը . . . բէ՞օհ:

Հայտուտ. — Բէ՞օհ, նէ՞ օլուեօր . . . պու հագարէթ նէտէ՞ն ի- ճապ իտիեօր:

Մէհհուլ շախս. — Իշթէ, էօյլէ իճապ իտիեօր:

Հայտուտ. — Բէք իյի, սիզ քի՛մինիզ:

Մէհհուլ շախս. — Պէհիմ՝ քիմ օլտուղունումու, շունտան անլարսընըզ:

Շախսը մէճհուլ, իվարըն հարէքէթինի իպրազ իթտի: Եանի, անլընը կէօսթէրմէք իչին, շաբգասընը չըգարտը, վէ այնի սուրէթտէ, անլը իւղէրինտէ եազըլմըշ պուլունան թապիրի բարմաղըյլա կէօսթէրտի:

Իվար, մէրգումուն անլը իւղէրինտէ Բա-տը-Շանս եազըլմըշ օլտու-դունու կէօրտի:

Մէհնուլ շախս. — Էյ նէ՞ տէրսին:

այտուտ. — Շունու տէրիմքի, պու կին տախի քէնտինի Բա-տը-Շանս թէսմիեէ իտէպիլիրսին:

Մէհնուլ շախս. — Սաղըն քէնտինի, զիրա պու կին Բա-տը-Շանս սէն թէսմիեէ օլունաճագսըն, պէն տէ գաֆալարըն ձեյլատը թէսմիեէ օլունաճաղմ:

Հայտուա. — Պուլ պատտէ սօնրա կէօրիւշիւրիւղ. շիմտիլիք, մահէլի մագսուտէ վաղըլ օլտուղ:

Յիլվաղը արապա, Սէն-Ժաղ մէյտանընա մուվասըլէթ իթմէքլէ, պիր քէմէրին գաբուսու էօնիւնտէ տուրտու, վէ արապաճը, օթուրտուղու մահէլլտէն արապատաքի եօլճուլարա տօղրու էեիլէրէք:

— Էյ, շէհիրիլէր, նէ՞րէտէ տուրմագ լսղըմ տըր, տէյի սիւալ իթտի:

Իվար. — Պուրատա տուր:

Արապաճը տուրտու:

Ասըլ հիքեաեէսինի պէեան իաէճէկիմիղ վաղթա գատար Բա-տը-Շանս իսմիլլէ թէսմիեէ իաէճէք օլտուղումուլ շախսը մէճհուլ իլէ իվար, արտ արտա արապատան աշաղը էնտիլէր:

Հայտուա, արապաճընը, պիր պէշ ֆրանդըլդ վիրտիքտէն սօնրա եօլա գօյտու, անճագ բարաեը վիրտիկի զէման,

— Պախշիչին տէ պու բարանըն իչինտէ տիր, տէյի պէեան իլլէտի:

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, շէհիրի, տէյի արապաճը ճէվապ վիրտի, վէ աթլարընը դամըլլաեարագ, սիւրաթլէ պունլարը Բարիսէ տօղրու սէվղ իլլէտի:

Օլվաղըթ, իվար, արգատաշընա տէօնէրէք,

— Էյ, Բա-տը-Շանս . . . տէտի:

— Էյ, նէրէեէ կիաէճէեիղ, տէյի շախսը մէճհուլ սիւալ իթտի: Հայտուա. — (Խթիհղա իլէ.) Նէ՞րէեէ իսթէրսէն օրաեա: Շիմ-

տի, պէն պուրատա, քէնտի իւլքեամ իւզէրինտէ՝ պուլունուեօրում, միհմաննիւվալլըզ գանունլարընը պիլիբիմ, վէ անլէրի իճրա իտէրիմ: Սէն պանա վիզիթա վէրիեօրսուն, վէ մէմալիքիմի կէօրմէկէ կէլմիշսին տիր. իմտի, սէնտէն հի, պիր սըրը սագլամամ, վէ սագլամագ իսթէմէմ: Պինապէրին իսթէտիկին մահէլլտէ տօլաշադիլիրսին, ֆօնթէնէպլօ հուտուտու, եախօտ, Գայլ նամ մահէլլ, կլասիէրի, եախօտ, Ժանթիլլի նամլարըլլա մաարուֆ օլան եէրլէր, Թօմպ-իտուար սօգաղը, եախօտ Մօնբարնաս մահէլլի, պէնիմ հիւքիւմէթիմ թահթընտա տըրլար: Պունլարտան իսթէտիկինի ինթիխապ էթ, իքի թարաֆտա, Սէն նէհրի, հէմ հուտուտում, հէմ գալէլէրիմ տիր: Պիր թարաֆտա, Սալլէթրիէր վէ Պիաէթը, վէ աիկէր թարաֆտա, ինվալիտ վէ մէքթէպի ասքէրի պուլունմագտա տըր:

Էկէրլէ Սէն նէհրինտէն չըգմագ իսթէր իսէն, Բասիտէ, Շարանթօն գրալլեմ, Գօմպա վէ Պէլվիլ մէթէրիսլէրի, թէրէլէր, քիւչիւք Լէհիսթան, պէնիմ հիւքմիւմ թահթընտա տըրլար, վէ պուլ թարաֆտան, Մագաս վէ Սըգ-ալ Թրիօմֆ նամ մահէլլէրէ գատար հիւքիւմէթիմ եաեըլմըշ տըր:

«Սէնին կիպի եաշամագտան օսանմըշ օլանլարա մէյտանը իսթիրահաթ օլմագ իւզրէ, մէմալիքիմ տախիլինտէ իւշ ատէտ գապրիսթանըմ պուլունմագտա տըր: Պունլարտա, Բէր-Լաշէզ, Մօնբարնաս, վէ Մօնմարթըր գապրիսթանլարը օլուպ, պունլարտան հանկըսընա կիթմէք իսթէրուէն, սէօյլէ:»

Պիր հօգդապաղա լաերզ օլան, վէ եհհուտիճէ եախօտ սանսգրիտ լիսանընճա սէօյլէնիեօր կիպի, Բա-տը-Շանս իչին անլաշըլմագ սուրէթտէ իրատ օլունան մէգքիւր նութգտան սօնրա, իվար, խասմինին քէնտիսինէ ճէվապ վիրմէսինէ պէքլէմէք իւզրէ գօլլարընը գալուշտուրարագ, գարչըսընտա տուրտու:

Շախսը մէհհուլլ նէ գատար պէրիզ օլա, պէօյլէ նութգլարտան գօրգանլարտան օլմաերպ, հէր կիւնա իհթիմսլէ գարչը պիրէր չիֆթ իքի բաթլար թապանճաերհհամիլ պուլունմագտա, վէ քէնտի քէնտիեէ,

— Պիր տուգաղա տիւշսէմ պիլէ, խասիմէրիմ, քիմին գարչըսընտա պուլունմաւշ օլտուգլարընը չիւպհէսիզ անլաեաճաղար տըր, տիմէքտէ իտի:

Պինապէրին, ալլա իզհարը հէեէճան իթմէեէրէք, Գաֆալարըն ճէլլատընա շէօյլէ ճէվապ վիրտի:

— Պու գատարճըդ սէօզ սէօյլէմէք իշին մի պէնի պու տէրէճէ ուզաղլարա կէթիրտին :

Հայտուտ .— Էվվէթ :

Մէջնուլ շախս .— Լաքին պու գատար եօլ եիւրիւմէքլիք զահմէթինի պիլէ տէյմէտի :

Հայտուտ .— Հալպուքի , սէնի պուրահա գատար կէթիրմէքաէ պիր սէպէպիմ վար իտի :

Մէջնուլ շախս .— Սէօյլէ' նէ իսէ :

Հայտուտ .— Պուրասը , բայիթախթ կիպի , տէվլէթիմին մէրքէղի տիր :

Մէջնուլ շախս .— Հալէա պու մասալը՝ մը տէվամ իտիեօրսուն :

Հայտուտ .— Սէն նէ՞ տիեօրսուն : Տուր պագալըմ , տահա եէնի պաշլատըում : Շիմաիլիք պիզ , իտամ ճէզասը իշին հասը իտիլմիշ օլան Սէն-Ժադ մէթէրիսինտէ պուլունուեօրուզ :

Մէջնուլ շախս .— Պիլիեօրում :

Հայտուտ .— Իշթէ պէն , Գաֆաշարըն ձիշատը օլմագտան , եախտ , տահա տօղրուտու , օ իւնվանը գազանմագտան էվվէլ ինսանյարըն ճէլլատընա մուալին օլմագլըղա պուրատա պաշլատըմ : Շիւպհէսիզ , պուրատա , կիւնիւն պիրինտէ , պըչագլա իսամիմի էօլտիւրտիւքտէն սօնրա , պէն տէ պըչագլա գաթլ ու թէլէֆ օլունաճաղըմ :

Մէջնուլ շախս .— Էյ սօնրա :

Պու սէօզիւ սէօյլէտիկի սըրատա , Բա-տը-Շանս , էլլէրինտէն պիրինի պիր ճէպինէ սօդտու , չիւնքի պունտա պիր թապանճա պուլունտուղունու պիլիեօրտու :

Հայտուտ .— Սօնրա՞ մը տիեօրսուն . . . Բէք իյի , գարչընտա պուլունան ատէմին քիմ օլտուղունու անլամագ իշին , պունտան պէօյլէ պիլմիշ օլքի , պէնիմ կէչմիշ զէմանըմ իլէ միւսթադպէլիմ արասընտա , պիր հալը հալըրըմ , եանի ձիշատ մաապինի վէ իտամ՝ ձիզասըյլա մահքիմ՝ քիմնէ արասընտա գաֆաշարըն ձիշատը , միթհիքիքիքին հիւրմուտը վար տըլ :

Բա-տը-Շանս , գարչընտա պուլունան շախսըն , Բարիսին էն տէհէլէթի հայտուտու օլտուղունու անլաեղպ , թապանճասընը հաղըրլաեարագ :

— Լաքին նէ՞ տիմէք իսթէտիկինի անլամաեօրում , տէտի :

Հայտուտ .— Էվվէթ , պէն , Գաֆաշարըն ձիշատընըմ : Շու էսնատէ , սէն պիր գաֆասըն , վէ քէնտինի թէմիկէ իթտիկին վէճէ իւզրէ :

պիւթիւն պիւթիւն Բա-տը-Շանս սըն . իմոի , սէնի էօլտիւրմէիեիմ , վէ էօլտիւրէճէեիմ : Միթերիսըրին հիւրմուսըրն , չիւնքի քիւսթախըգ , ճէսարէթ , գուվէթ , վէ ֆէթանէթլէ հիւքմարըգ խտէէք , աեագ թագըմընա , վէ չիւպհէլի մագուլէտէն օլան , վէ մահէլլի ի-գամէթի պուլունմանեան , վէ ֆագիլիթ , չարջմագըգ , հիւսմի սեպք քէլիմէ-լէրինի պիւմէեիպ , մէսլէքլէրի ֆեւալըգ , պայրագլարը միւսեիթ քէ-լիմէսի , վէ թօրլանմագ իչին իլանլարը ալթիսթիսթ լուղէթի օլան-լարա հիւքմ խտէրիմ : Պու սուրէթլէ , հիւքիւմէթիմին թէէսսիւր վէ նուֆուզունու մուհաֆագա իթմէք իչին , սէնի էօլտիւրմէիեիմ , վէ էօլտիւրէճէեիմ : Պու տա իքի սէպէպլէ , էվլէլա՝ սէնի նամուսլու-զանն խտիեօրում . սանիէն՝ թօրթօնիտէ պէնիմ սէօղլէրիմի տինլէ-տիկին վէ հարէքէթիմի գօլլատըղըն իչին , սէնի պիր տիւշմէն աւտ իթմէքտէեիմ , վէ տիւշմէն մագամընտա հարէքէթ իլլէմէիեիմ :

Օլ էսնատէ , ոսալ՝ պէչի կէչիլ օլուպ , կիճէնին գաթը պիր գարանըղը քթրաֆը գարլամըչ իտի , վէ նատիրաթտէն օլտուղու իւղըէ , օրթալըք հէմ պուզ պաղլամագտա , հէմ եաղմուր եաղմագ-տա իտի : Սէն-ժագ մէթէրիսի ճիվարընտա պուլունան պաղը կազ պօրօլարը , պիգիմ իքի եօլնունուն էթրաֆընը թէնվիր իթմէքտէ իտիլէր : Բա-տը-Շանս իլէ իվար , խարիճի պուվար իւզէրինտէ կէօրիւշմէքտէ օլուպ , օ մահէլլտէ պիւլունան՝ տիվարըն պէրի թա-րաֆընտա , վէ պունլարտան օն աւտըմ գատար ուզագտա , վէ հաթ-թա մէթէրիստէ պիր կէօմիւք գօլնուսու պուլունմագտա իտուկին-տէն , էկէրչի Բա-տը-Շանս , եարտըմընա առէմ չաղըրտա , պու գօլ-ճունուն տէրհալ եթիլէճէկինէ չիւպհէ օլունամագ իտի :

Պագաթ իվար , հէր նէ գատար սէօղլէրինի գալի պիր սու-րէթտէ թէլէֆֆիւզ իթտի իսէ տէ , պու ճիւմիլէ իլէ հարէքէթի թէճավուղիէեի իսթիտար իտէճէկինի զանն իթտիւրէճէք հիչ պիր կիւնա մուամէլէտէ պուլունմատըղընտան , միւքէմմէլէն միւսէլլահ պուլունան Բա-տը-Շանս , քիմսէեի եարտըմա չաղըմագլըղա իհ-թիեաճ կէօրմէտի , վէ ճէվապա աղազ պիրլէ ,

— Պէնի նա՞սըլ էօլտիւրէճէքսին , տէտի :

— Շիմտի կէօրիւրսիւն :

— Տուէլլօտա՞ մը :

— Խա՛յր , տիւէլլօ , պէնիմ իչին պիր մասխարալըգ տըր :

— Տիւէք տիր քի , պէնի գաթլ իտէճէքսին :

— Էվլէթ :

— Պուրատա՞մը :

— Է՛վվէթ :

— Շու կէօմրիւք գարաղօլունտան իքի ատըմ ուղագ տա՞մը :

— Է՛վվէթ :

Բա-տը-Շանս , պիր տագըգատան պէրու՞ թասիմ իթմէքտէ օլտուղու նիեէթինի իճրա իթմէք, Եանի , էհալիեի պու հայտուտ-տան գուրթարամաղսա պիլէ , անը գօրգու-թմագ , վէ գապիլ իսէ տէրտէսթ իյլէմէք իւղրէ , մէղքիւր ճէվապա պէքլէմէքտէ իքէն , պու ճէվապը ալընճա , արթըգ մէղքիւր նիեէթինի մէվգըրի իճ-րաեէ գօյմագ իչին , տօլու օլան պիր ընվօվէրին աղղընը իվարըն կէօքսիւնէ , տաեաթտը , վէ պատէհու ,

— Եա՞թէսլիմ օլ , եա ճանընը ալըրըմ , տէտի :

Պու թէհտիտէ գարչըրգ , իվար , իսթիհզա իլէ կիւլտիւ , վէ գօրգաճագ վէ թէսլիմ օլաճագ եէրտէ , էլինէ ուղուն վէ աչըգ պիր խանչէր ալտը , վէ քէմալ սիւքիւնէթլէ , Բա-տը-Շանս ,

— Տիմէք տիր քի , պիր աթէշ իլէ պէնի էօլտիւրէճէքսին , տէ-յի պէեան իյլէտի :

Մէչնուլ շախս .— Խա՛յր , ֆագաթ թէսլիմ օլ :

Հայտուտ .— Ասլա թէսլիմ օլմամ :

Մէչնուլ շախս .— Էօյլէ իսէ , պէն տէ սանա լաղըմ կէլէն ճէվապը վէրիւրիմ :

Բա-տը-Շանս , այնի վագըթտա , էլինտէքի թապանճանըն թէ-թիկինէ պաստը իսէ տէ , թապանճատան , գուրու պիր սէստէն ղայրի սէս չըգմատը , վէ Բա-տը-Շանս , պու մէմուլին ղայրինէթի-ճէտէն սօնրա պաղըրմաեա վէ գըմլտանմաեա վագթը օլմաղտան , իվար , թասավփուրու գապիլ օլմաեան պիր չէվիքլիքլէ , էլինտէքի գամաեը , մէրգումուն գալպկեահընա սաբլատը , վէ խասմինին , քէնտի աեաղլարը ալթընտա սէրիլտիկինի կէօրիւնճէ , տէրհալ օ-րատան եիրագլանտը :

Հայտուտը մէրգում , Բարիսէ ալտէթի սըրատա ,

— Հա՛յ շաչըն , սէն պէնի քի՞մի զանն իտիեօրտուն , Եանընտա-քի թապանճալարըն , զարարսըղ արգատաչլար օլտուգլարընա , էվ-վէլճէ , վէ պիղղաթ թէէմին օլմատըգճա , անլէրի պօղաղըմա վագ իթմէքիկինէ միւսատէ իտէ՞րմի իտիմ , տէտի :

Թօրթօնի գահվէխանէսիյլէ Բա-տը-Շանսըն ումուղունա էլինի դապա սուրէթտէ գօյտուղու մահէլլ արասընտա , իվար , մէրգումուն

արգասնական կիտերքէն , պիր թագրիւզ զալէպէլիք իշինատ , անըն
թապանճալարընը աշըրմը , վէ գարսիւլէրինի չըգարտըգտան սօն-
րա , եինէ եէրինէ գոյմուշ , վէ իշթէ , Բա-տը-Շանսըն թէհտիտի
գարըսընտա կէօթէրտիկի սօուգ գանլըլըգ , վէ Բա-տը-Շանսըն
ֆէլաքէթի , պունտան նէշէթ իթմիշ իտի :

Իվար . - (Քէնտի քէնտիսէ .) իշթէ պէօյլէ , տօթում Բա-տը-
Շանս , սէնին հէր վագըթքի հիւսնի ատէթին իւզրէ , պու ագչամ
քէյֆինի իծրա իտէմէտին . . . լաքին պէն սանա էվվէլէ խապէր
վիրմիշ իտիմ . . . Պանա կէլինճէ , սէրվէթիմին պէքլէմէքտէ օլտու-
ղու ժագօպ սօգաղընա պիր ան էվվէլ վասըլ օլմագլըղըմ լագըմ
տըր . . . :

Պու սուրէթլէ , հայսուտը մէրգում , պիր ան էվվէլ մոհէլի
մէկքիւրէ վասըլ օլմագ իւզրէ , պիր արապա թուլթու :

2

ԷՍՐԱՐԻ ՊԻՐ ՕԹԷԼ , ԷՍՐԱՐԻ ՊԻՐ ԳԱՏԸՆ , ԳԸԶ ՎԷ ԷՐԲԷԴ
ՊԻՐ ՄԱԽԼՈՒԿ

Լէն Բիւրօ , թօրթօնի գահվէխանէսինտէն երկիրմի ատըմ ու-
զագտա իվարտան այրըլտըգտան սօնրա , պիր արապա թուլթուպ ,
միւմքին մէրթէպէ սիւրաթլէ քէնտիսինի , Լիլ սօգաղընտա վագը ,
օթէլ տը Գրուսեա կէօթիւրմէսինի արապաճըեա էմր իյլէտի :

Պու կիւնքի կիւն , Սէն-Լուի ատասընտա քեային Լամպէր օ-
թէլի ումումէն թանըլըլ օլտուղու կիպի , օլ վագըթ , Գրուա նա-
միլէ մէշուր օլան օթէլ տախի ումում , վէ խուսուսա քիթա արա-
պաճըլարընճա մալիւմ իտի . պինապէրին , Էլէն Բիւրօեու կէօ-
թիւրէն արապաճըեա , մէկքիւր օթէլին իսմինի վիրմէքլիկէ իհթի-
եաճ պուլունմամագտա իտի :

Պունտան պաչգա , Լամպէր եախօտ Լօզօն օթէլի կիպի , Օթէլ
տը Գրուա , օլ զէման քէսպ իթմիշ օլտուղու շէօհրէթէ տէ լաեղգ

պուլունմագտա իտի : Պինաէն ալէյհ , օգուեանլարըմըղ նէզտինտէ մագպուլիեթ պուլաճաղըմըղա էվվէլճէ էմին օլարագ , պու օթէլ հագգընտա պաղը մալիւմաթ իթասընը էհէմմիեթտէն ատտ իտէրիղ :

1750 թարիխինտէ , իշպու մէշհուր վէ մասրուֆ Գրուա նամօթէլ , պիւեիւք գաբուսունուն անլընտա կիւզէլճէ վէ միւզէյեէն պիր սուրէթտէ օեուլմուշ օլան իամինտէն , վէ խանէտանլըգ արմասընտան տախի անլաշըլաղը վէճհ իւզթէ , Լօթմանթ խանէտանընըն իգամէթկեահը իտի :

Իշպու Լօթմանթ , եախօտ Լօթմանթ մարքիղլէրի ֆամիլեապը , հիքեաեմիղին մուգատտէմէսինտէ , իմբէրաթօր Նաթօլէօն օսեէսինտէ , մէզքիւր խանէտանա մէնսուպ պիր գըլըն , Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ վուգու պուլան ագաը իղտիվաճընտան տօլաեը պիւեիւք պիր մէվգը թութմուշ օլան ֆամիլեա իտի :

1792 տէ , մէզքիւր Լօթմանթ ֆամիլեապը իգամէթկեահը , մալիք օլտուղու ասալէթ իւնվանլարընա , վէ միւթէսարըրէֆլարընըն հէօճճէթ վէ սէնէտլէրինէ ըաղմէն , էպինիէեի սայիրէ յիսիլու , մուհաճիրինէ էմլաքընտան ատտ օլունարագ , միլլէթ մալի սըրասընա կէշմիշ իտի : 1799 թարիխինտէ իսէ , Նաթօլէօն Պօնաբարթ , մէզքիւր իգամէթկեահը , միւթէսարըրէֆլ սապըղը օլան մարքիեթ իեատէ իթմէքլէ , 1812 սէնէսինէ եանի , իմբէրաթօրուն Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ զէվճէսինի պօշատըլը զէմանա գատար , իշպու օթէլ , մէզքիւր ֆամիլեա եէտինտէ գալմըշ իտի :

Օլ թարիխտէ , իմբէրաթօրուղուն իւք ֆէլաքէթլէրինին գաղաշալըղը արասընտա , վէ էն զիեատէ ալէագատար օլանլարըն , վէ չօգտէֆա էն պիւեիւք բօլիթիգաճըլարըն պիլէ հիշ պիր կէօնա ագըլ էրաիրէմէտիքլէրի գարմագարըլ ահվալ ու վէգայի օրթասընտա , իհթիեար մարքի տը Լօթմանթըն վէֆաթը , վէ գըղընըն ղայպը քէպիիեթթէրի , նաղաըլ տիղգաթա չարրմատը , Անճագ , մէզպուլէնին , քէնտի զէվճինի պօշամասընը թահսին իտէնլէր , մէրգու մէեէ մարքի տը Լօթմանթ իամինի վիրտիքլէրի հալտէ , իմբէրաթօրուն թէտպիրի մէզքիւրունու թահսին իթմէեէնլէր իսէ , հալէա քէնտիսինէ տիւշէա տը Սէրտէօյլ իամինի վիրմէքտէ իտիլէր , Պու գատընըն իշպու իքի իամ իլէ իթմիեթ օլունմատը , Լօթմանթ ֆամիլեապը իւզէրինտէ զաթէն մէվճուտ օլան թէշվիշի էզհանը տահա զիեատէ արթըլմագտա իտի :

Հէր նէ իսէ , 1815 սէնէսինէ տօլլու , պիւթիւն ասըլգատէ :

կեան վէ թիճալ, էլթաֆը հիւքմտարինէ պիր աճ էվվէլ վէ ֆէվ-
դէլատէ սուրէթտէ մագհար օլմտդ իշին, սէրսյը հիւքմտարի իլէ
միւննատէպաթ հասըլ իթմէքիկի տէրէճէնի նիհատէտէ արգու իթ-
տիքլէրի, վէ օլ ուղուրտա իդ տամաթտա պուլունտուգլարը սըրտտա,
Լօթանժ ֆամիլէտարնըն սօն նէսի, պիր կէօլկէ կիպի զայպ օլտու,
վէ պուլուն նէ՝ օլտուլունա տայիր քիմնէ տօղրու պիր իյզահաթ
վիրէմէտի, էկէրչի վէֆաթ իթմիշ իտի իսէ, պիր սըրը մագամըն-
տա դալտը հաեաթտա իտի իսէ, էօմրիւ պիր մէսէլէ հիւքմիւնէ
կիրտի:

Լօթանժ խանէտանընըն աթիդ իզամէթկիահընա կէլինճէ,
1833 թարիխինէ գատար, պուլունա իզամէթ իտէն օլմատը: Եալը-
նըղ օլ թարիխտէ, պուլ պինանըն, եիկիրմի սէնէտէն պէրու Լօ-
թանժ ֆամիլէտարնըն եէտը թասարրուֆունտան չըդմըշ օլտուլու,
վէ իհթիեար մարքինին, մատամ տը Դրուա իսմինտէ պիր գատընա
նիզամէն սաթմըշ պուլունտուլու, վէ օ գատըն, հէր նէ գատար
պիւնիւք պիր տառլէթէ մէսուպ տէյիլ իսէ տէ, բէք զէնկին, վէ
զահէթլէ իհթիեար իտուկի, վէ տիւնեանըն ահվալինի տիւշիւնմէ-
երպ, ֆուգարաբէրվէր օլտուլու խապէր ալընալ:

Մատամ տը Դրուա, 1837 սէնէսինտէ, քէնտի օթէլինտէ ի-
զամէթէ պաշլտեղպ, պուլ սուրէթլէ, ազ վադըթտա, օրասը պիր
նէվ խայրաթ տայիրէսի օլմագլա, եօգարլարտա պէեան իթմիշ օլ-
տուլունմուղ վէճհ իւզրէ, արապաճըլար վէ համալլար նազարընտա
նամատը օլտու:

Լաքին, մատամ տը Դրուանըն շէֆադաթ ու սախավէթի, հէր
նէ գատար բէք պիւնիւք, վէ գտեըրտըղը ֆուգարա վէ պիւարէ-
կեան բէք չօզ, վէ ֆուգարաբէրվէրիկի, զահէթլէ խալիսա-
նէ իտի իսէ տէ, նէ՝ պիր տիլէնճի, նէ՝ պիր ֆագիր, նէ՝ պիր
բարաս, վէ նէ տէ, քեաֆֆէյի խայրաթ իշլէրինէ ալէագատար
պուլունտան տայիրէ ազաորնտան պիրի, եալընըղ պիր տէֆա,
հաթթա պիր տագըղա պիլէ մէզպուրէնի կէօրմիւշ օլտուլարընը
թէէմին իտէմէղ իտիլէր:

Մէրդումէնին վիրտիկի քեաֆֆէյի սատագա, վէ իթտիկի էյ-
լիքլէր, տայիմա քէնտի միւտիլի մարիֆէթիլէ վէրիլի վէ ի-
տիլի իտիլէր:

Պէյն էլ խալգ ըրվաեթ օլունտուլունա կէօրէ, պուլ միւտիլ,
մանէուրէտէն տահա գիհատէ զէնկին պիր ատէմ իտի:

Քէզալիք մատամ տը Գրուանըն պիր էվլատը պուլունուպ, եալընըզ պու էվլատը վալիտէսիյլէ կէօրիւշէպիլմէքտէ, վէ ղանէթ միւսքիֆ օլմասըյլա, վալիտէսինին վարիտաթընը թիւքէթմէքտէ իտի :

Պու էվլատ, եախօտ պու միւսքիֆ չօնուգ, — չիւնքի հէնուզ բէք կէնճ իտի, — տէրունի օթէլտէ իգամէթ իթմէտիկի կիպի, նէրէտէ իգամէթ իթտիկինտէն տէ, քիմսէնին մալիւմաթը պուլունւմամագտա իտի :

Անճագ մէրգում, բարաեա իհթիեաճը պուլունտուզու զէմանլարտա վալիտէսինին նէզտինէ կէլիր իտի :

Կէլէլիմ Բիրօեա :

Պիր գաշ տադըլգա սօնրա, էլէնին տրապասը, Լիլ սօգաղընտա քեային օթէլ տը Գրուանըն բիշկեահընա մուվադըլէթինտէ, արապաճը, արապանը տուրտուրտու :

Էլէն, տէրհալ արապատտան աշաղըեա աթլատ, վէ ամիրճէ, վէ գատըն սէսինէ միւշապիհ օլմահան պիր սէտա իլէ,

— Պուրատան եիկիրմի ատըմ ուղագտա պէնի պէքլէ, եարըմ ոաաթա գատար պէն կէլիրիմ, տէաի :

Արապաճը իթաաթ իթաի :

Էլէն, օթէլէ կիրտի, վէ պիրի պիրլէրինտէն զիեատէ միւթի օլարագ տիգիլմիշ օլան պիր չօգ խըզմէթ քեարլարա սէլամ վիրմէք իչին, տուրմանարագ, սիւրաթլէ հալիտէն կէչաի :

Իշթէ, մէրգումէ, սիւրաթը հարէքէթլէ, իշ օտասընա մուվասըլէթ կլլէտի : Պու օտատա, մատամ տը Գրուանըն էմիյեթիլինի գազանմըշ օլան վէ մէզպուրէնին վէքիլտարճը, միւտիրի օլան վէ սայիր խըզմէթլէրինի կէօրմէքտէ պուլունան Բիէր, էնլի պիր գօլթուգլու իսկէմէտէ բահաթճա ուեումագտա օլուպ, տէրունինտէ պիր ինէք քէպապ իտիլէճէք տէրէճէտէ աթէշ եանմագտա օլան պիր շըմինէնին եալտըզլը պիւ եիւք ըսգարալարը իւզէրինէ աեագլարընը տաեաթմըշ իտի :

Էլէն, էլինի, մէրգում խըզմէթ քեարըն ումուզու իւզէրինէ գօեարագ, — Բի'էր, տէյի չաղըրմաընտա, Բիէր, քէնտիսինի պու սուրէթլէ բահաթսըզ իտէն քիմսէ, մանէթի մէմուրլարընտան պիրի Նլտուզունու ղանն իլէ, պիրտէն պիրէ ուեանտը, վէ հիտտէթամիգ պիր թարղտա : արգասընա տէօնտիւ իսէ տէ, կէնճ գատընը, եախօտ տահա տօղրուսու կէնճ տէլիգանլըրը թանըբընճա, պիրտէն պիրէ հիտտէթի թէսկին օլտու :

Նասըլ քի կէօրիւլմէքտէ տիր , օթէլ տը Գրուատա , Էլէն , Իհ-
թիետր մատամ տը Գրուատան մատա , հէր քէս իչին կէնճ պիր
տէլիգ անլը զանն օլունմագ տա իտի :

Բիէր , պէլքի անըն էրքէք օլմատըղընը պիլմէքտէ իտի իսէ տէ ,
պու սըրրը ֆաշ իյլէմէմէքտէ իտի :

Բիէր .- (Պիր տէրէճէ թէաճճիւպլէ .) Վա՛յ , միւսիւ Կապրիէլ ,
սի՛ղմիսինիզ :

Էլէն .- Էվլէթ , պէն իմ Բիէր , վալիտէմ՝նա՛սըլ տըր :

Բիէր .- Մատամ պարօն մու , հէր վագըթքի հալինտէ տիր :

Էլէն .- Կէօրէպիլիբմիեիմ :

Բիէր .- Աճայիպ , միւսիւ շըվալիէ , պիշարէ մատամ , եալընըղ սի-
ղին մէվճուտիեթիսիզի արղուլէմէքտէ տիր : Սիզ մէյտանա՞ չըզ ար
իսէնիզ , քէնտիսինի մէսուտ ատտ իտէր , օիզ կիտէրսէնիզ , մէյեուս
օլուր : Ֆագաթ միւսիւ շըվալիէ , մատամ պարօն , հաղդընըղտա պու
տէրէճէ խայրիւա՛հ օլտուղու հալտէ , սիզ , նի՛չին տայիմա պուրատա
գալմանօրսունուղ :

Էլէն .- (Պիր աղ թէքէպպիւրլէ ,) Բիէր , պանա էօյլէ կէօրիւնիւ-
ետր քի , սիզ , հաղըղէթէն . . .

Բիէր .- Պանա պիտ օլմանն շէյլէրէ գարըշըետրումտէյի՛լմի :

Էլէն .- Շիւպհէսիզ , չիւնքի պէն սիզէ , վալիտէմի սօրտում ,
պաշգա պիր շէյ յիւալ իթմէտիմ :

Բիէր .- Բէք լյի , պէն տէ կիտիպ , մատամ պարօնա խապէր վէ-
րիբիմ :

Էլէն .- Պօշ շէյ մի տիր :

Բիէր .- Պիլաքիս Բէք էլզէմ տիր :

Էլէն .- Բէք իյի էօյլէ իսէ կիտին :

Բիէր , մատամ պարօնա խապէր վիլմէք իւղրէ , օրատան շէքիլտի ,
վէ Էլէն եալընըղ գալընճա , հիտտէթ ու զաղապլա ,

— Նէ՞ թէրպիեթսիզլիք վէ քիւսթախլըգ . . . պու մէքրուհ
Ֆրօնթէնտէն պէնի քիմ գուրթարաճագ տըր . . . Լաքին , նիհա-
նէթ , պէլքի տէ եագըն վագըթտա . . . տէյի պէեան իյլէտի ,
վէ Էֆաատսինի իքմալ իթմէզտէն , պիր դաքու աչըլարագ , հա-
տտի թէճալուղ իտէն խըզմէթքար իչէրի կիրտի , վէ Էլէն Բիր-
ես խիթապէն , վէ եինէ գապաճա վէ թէրպիեթսիզճէ պիր սէլամ
վիրէրէք ,

— Միւսիւ շըվալիէ , մատամ պարօն սիզի պէքէնետր , տէտի :

Ելէն, խորսընտան տօտագլարընը ըսբարը, վէ հիտտէթամիզ վէ թէհտիտամիզ պիր սէտա իլէ,

— Պու տտէմ պէօյլէ հէր շէյի պիլէճէ՞ք մի տիր, էհ, վալիտէ, վալիտէ, քէնտինիզի սագընըն, դիրա . . . տէտի, վէ պիր գրալիշա կիպի մադրուր պիր հալ իլէ, պաշընը էյմիշ օլտն խըզմէթքեարըն էօնիւնտէն կէշտի, վէ եա թէսատիւֆէն, եախօտ գաաւէն, էլէնին մանթօտունուն քէնարը, խըզմէթքեարըն շարգաւընա իլիշմէքլէ, շարգաւ եէրէ տիւշտիւ:

Մէրզում խըզմէթքեար, շարգաւընը եէրտէն գալտըրտըղընտա, լէնկի տէրէճէյի նիհաեետէ սօլմուշ իտի,

Ելէն Բիրօ, օրատան պիր խալլի ուզագ լանմըշ իքէն, Բիէր, ա-տաւէթ վէ հիտտէթլէ բարլահան կէօզլէրիլէ խալլի միւտտէթմէզպուրէնին արգաւընտան պագար, վէ էլէնին սօն թէհտիտինի իրաա իլլէտիկի կիպի, քէնտիսի տէ, եաւաշ պիր սէտա իլէ,

— Եարըսը էրքէք օլտն պու գըզտան, եախօտ իւշ շարեկի գըզ օլտն պու էրքէքտէն պէնի քի՞մ գուլթարաճագ տըր . . . Ահ, շուրաեա նէ՞ վազըթ քեամիլէն հաքիմ օլաճաղըմ, տէտի:

Բիէր, պու տուաեը իթտիկի սըրատա, էլէն, մատամ պարօնուն օտաւընա կիրտի, Պիզ սախի, մէրզուլմէնին արգաւընտան կիտէլիմ:

Պու պապտէ բէք զիւաաւէ իլէրի վարմազտան էվվէլ, շուրասը պէհան իտէրիզքի, մատամ պարօն տը Գրուա՞ քէնտի գըզը կիպի, սահիհէն պիր էսրար իտի:

Խալգըն, պու գաւընը կէօրմէեէրէք, քէնտիտինէ հասը իլլէտիկի իհթիեարլլէք շէօհրէթի իւզէրինէ իճրաի մուհաքէմէ իտիլտիկինտէ, մէզպուրէնին, ագալլի եէթմիշ եաշընտա, եախօտ, էն չօլու սէքսէն եաշընտա պիր գաւըն օլտուզու, վէ մէզպուրէ, պիր իհթիեար քէօթըրիւմ օլուպ, վիճուտճա սագաթլըզլարընըն մէնզարէի միւթէսսիւֆէսինի, ճէմիյեէթի պէշէրիեէտէն կիզլէմէք իւզրէ, քեաֆֆէյի վէսալիթի իսթիմալ իլլէմէքաւ պուլունտուզու թէխալեիւ իտիլմէսի թապի իտի:

Լաքին, պու եօլտա միւլահաղա իտէնլէրին, մատամ պարօնուն տալունտա կիրտիլլէրինաէ, գարշաւընա չըզան մէնզարէ հագզընտա իզհարը թէհաճճիւ իլլէմէմէլէրի գապիլ տէյիլ իտի:

Մէրզումէ, հէր նէ գաւընը էլլի իքի շաղընտա պուլունմագտա իտի իոէ տէ, սնճագ գըրգ շաղընտա զանն օլունուեօրտու, վէ

վազթիլէ ֆէվզ էլաոտէ կիւղէլ օլմուշ օլտուզու կիպի, էլան տախի բէք կիւղէլ իտի: Պու գատըն, կէրչի աիւս վէ տարաթա մայիլ տէյիլ իտի իսէ տէ, դաւէթ պիշիմլի վէ կուսթօլու սուրէթտէ կի-
 Երնիր գուշանըր իտի: Պագէն էյլէ քիմնէլէր վար տըր քի, թա-
 պէն ինթիեարլանմամագ խասսէսինի հայիզ պուլունուրլար: Իշթէ;
 մատամ պարօն տախի պունլարտան օլուպ, էյէն Բիրօ, գատըն էլպի-
 սէսինի կիւլնաիկի հալտէ, մատամը մէրգ ումէ. բէք չօգ ճիհէթ-
 լէրլէ մէզպուրէ կէնճ գատընա պէնզէմէքտէ իտի:

Անճագ, մատամ պարօն, օտաւընտան տալա՞տիշարը չըգ մատը-
 զընտան, վէ պիր բէնչիրէ էօնինէ պիլէ կիթմէտիկինտէն, վէ սէ-
 նէտէ պիր տէֆա պիլէ կիւնէշի կէօրմէտիկինտէն, լէհճէսինին բէն-
 կի, պալ մօմա կիպի տօնուգ իտի: Անագ աա տուրտուղունտա,
 վագարլը վէ ազամէթլէ ելի րիւեիւպ, թաւլը ու հարէքէթի, վէ
 պաշընը թութուշու, պազը նէսլէրէ իմթիւեազ գապիլինտէն օլան
 վէ շայեանը թագաիր պուլունան պիր զուրուրիէթի իպրազ իյլէմէք-
 տէ իտի:

Էյէն Բիրօ, վալիտէսինին եանընա մուվասըլէթինտէ, անըն պիր
 էլինի հէնէճան իլէ թութտու, վէ տօտագլարընա կէօթիւրտիւք-
 տէն պիր խալլի սօնրա, մէգքիւր էլի պրագտը, վէ պատէհու,

— Սապահ խայր, վալիտէ, տէտի:

— Սապահլար խայր օլտուն, գըզըմ, նէ՞ խապէր:

— Սիղէ էյի խապէրլէր կէթիւրտիմ:

— Զաթէն չըգ տան պերի պու սէօղիւ թէքրար իտէրսին:

— Ֆագաթ պչւ տէֆա սահիհ սէօյլէտօրում:

— Տիւգ տէն նէ՞ խապէր:

— Տիւգ պուլունտու:

Պու սօն իքի սէօղ իւղէրինէ, մատամ պարօնուն եիւզիւնիւն
 պուրուշուգլուղու զանն իտէրսին քի կէչիպ, կէօղլէրինտէ էսէրը մէ-
 սէրրէթ միւշահէտէ օլունտու, վէ պիր սուրէթի մախտուսէտէ
 չուեօլտա ճէվապա սղազ իյլէտի:

— Տիւգ պուլունտու՞մ մու:

— Էվվէթ, էյէն:

— Լաքին պու միւճիղէ նա՞սըլ իճրա օլունտու:

— Պիր թէսաաիւֆ՝ իշի մէյտանա չըգարտը:

— Նէ՞ կիպի թէսաաիւֆ:

— Իլէրուտէ սէօյլէրիմ:

— Շիմաի նիշին սէօյլէմէեօրսունուզ :

— Զիւնքի, տիւգիւն հաեաթը, պազը շարթլար թահթընտա պուլունուեօր :

— Մ. տը Սէրտէօյլիւն հաեաթը՞ մը :

— Էվվէթ :

— Լաքին սէն անըն թէլէֆինէ ճէսարէթ իթմէեէճէքսին :

— Նիշին :

— Պէնթիլէ էվլէմէզտէն, վէ սէնի, քէնտի էվլատը օլտուղու-նու թանըմազտան էվվէլ, պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունու-մազսըն :

— Սէպէպի, վա՛րտէ :

— Զիւնքի, պէն, ղաեէթ ֆիրումաեի պիր իսիմ օլան մատում՝ պարօն տը Գլուա իամինտէն, վէ սէն տէ, ղաեէթ ատի պիր իսիմ օլան էլէն Բիրօ թէսմիեէ օլունմազտան օսանտըգ : Եանի, իքիմիզ տէ, եագըն վագըթտա տիւշէս օլմազլըգ արզուսինտէ պուլունմազ-տանըգ :

— Եանըլըեօրսունուզ, վա՛րտէ : Էօյլէ պիր շէյ վար տըր քի, պէն, տիւշէպիք իւնվանընտան զիեատէ, օ շէյէ հալէսքեարըմ, վէ օ շէյ, սիզէ սէօյլէտիկիմ հալ տիր :

— Հա՞նկը հալ :

— Պէն պու էվաէն Բիէրին կիթմէսինի իսթէրիմ :

Մատում պարօն .- (Լիհճէսի սօլարագ .) Բիէր պուրատան կիթ-սի՞ն մի :

Ելէն .- Էվվէթ, անըն պուրատան թարտընը իսթէրիմ :

— Սէպէպ նէ՞ :

— Սէպէպի շու քի, սիզ անը պիր տախի կէօրմէմէլիսինիզ :

— Կէօրմէմէք միւմքին տէյիլ տիր :

— Մէրգում հագգընտա պու գատար չօգ թէվէճճիւհ նէտէ՞ն հասըլ օլունուեօր :

— Պունու անլամազտա սանա նէ՞ լիւզում վար տըր :

— Նէ լիւզում՝ օլտուղունու սիզէ սէօյլէեի՞մմի :

Մատում պարօն .- (Գըզընա տօղրու պիր տաըմ ալարագ .) Էլէն, էլէրչի պիլիեօր իսէն, սուս օլ չիւնքի ցուս օլմազլըգ, հէմ պէնիմ վէ հէմ սէնին մէնֆաաթըմըզտան տըր :

— Խա՛յր, սէօյլէեէճէյիմ :

— Բէճա իտէրիմ, սուս օլ :

— Բէք Իյի, սիւքիւթ իտէճէյիմ, լաքին տիւգ տէ էօլմէ-
լի տիր:

Էլէն Բիրօ, իշպու թէհտիտ իւզէրինէ, վալիտէսինի երլտըրմ-
տան վուրուլմուշճասլնա պիր հալտէ պրրագարագ, մէզպուրէնին
•տառընտան տիշարը չըգտը:

4

ԼԱԹԻՆ ՄԱՀԷԼԼԻՍԻՆՏԷ ՎԱԳԸ ՕԼԱՆ ՊԱՁԸ ԱՀՎԱԼ

Իֆրաթ հըրսը շանըն, վէ ղանէթ սօուգ գանլըլըզլա իլթիգամ
իտիլէն իգպալրէրէսթլիկին իյգա իթտիքլէրի խէֆի վէ տէհչէթլի
էնթրիգալար կիպի, եալընըզ բարա թամար եիւզիւնտէն վիճուտէ
կէլէպիլէն գանլը ֆէսատլարտան, հիչօլմագսա, պիր նէպզէճիք կէօզ-
լէրիմիգի տիկէր պիր թարաֆա չէվիրէրէք, օգուեանլարըմըզա պա-
ղը կիւլիւնճիւ վէ քէյֆի մէնզարէլէր թագտիմ իտէլիմ:

Էլինտէ գալէմ թուլթան պիր մուհարրիր, էկէրչի պիզզաթ իս-
քեաթ օլարագ, «Պու ալէմտէ հէր շէյ ֆէնա տէյիլ տիր, հէր շէյ
պօզուլմամը տըր» տիեէպիլէրէք, օլ վէճհ իլէ գալէմինի գուլլանա-
պիլտիկի հալտէ, մէնազիրի մէզքիւրէեէ նազար իտէնլէրին պագըչ-
լարը, թապիի պիր լէթաֆէթ վէ մահզուղիեէթլէ աթֆ օլունաճա-
ղը տէրքեար տըր:

Իմտի, գարիունը քիրամ հազարաթըմըզըն, Մէքթէպի թըպպի-
եէ գուրպինտէ, Էգօլ-տը-Մէտսին նամլյլէ մաարուֆ օլան սօգագ-
տա վագը 47 եախօտ 45 նիւմէրօլու խանէեէ կէլմէլէրինի բէճա ի-
տէրիզ, իշպու խանէնին իքի նիւմէրօլ իլէ զիքը իտիլմէսինտէ
պէյիս եօգ տուր, չիւնքի, էկէրչի խանէյի մէզպուր էլան պագի
խէ, թանըլմաեաճագ տէրէճէտէ ղաթէն բէք չօգ թէպէտտիւլա-
թա տիւլար օլմուշ օլմալը տըր:

1840 թարիխինտէ, զահիրէն օլտուգճա կէօսթէրիչլի օլան պու
խանէնին պիր գաբուճուսու պուլունուպ, պու գաբուճու, նէրտի-

վէնի ճիւղամագ վէ թէմիղլէմէք քիւլֆէթինտէն խալի պուլունմագ-տա իտի, չիւնքի պու նէրտիվէն՝ օլ տէրէճէ տար վէ՞գարանլըգ իտի քի, թէմիղ եաթօտ քիրլի օլտուղունու անլամագլըգ, կիւնտիւզ վագթը պիլէ կիւճ իտի:

Պու մահէլտէ, է՛ն զիւտտէ քէսկին օլան կէօղլէր տախի, պիւ-թիւն պիւթիւն գարանլըգ իչինտէ գալմամագտա իտիլէր իսէ տէ, լաքին գուլվէյի պասիւրէլէրինի պիր տէրէճէ շայպ իլլէմէքտէ իտիլէր:

Կիճէ վագթը, մէգքիւր նէրտիվէն, է՛ն գարանլըգ կիճէլէրտէն պիլէ զիւտտէ գարանլըգ օլուպ, էկէրչի խանէյի մէգքիւր, նա. մուսլու պիր մահէլլ օլմասա իտի, սահիհէն պիր խըրսըղ եաթաղը օլապիլիր իտի, լաքին, օրասը խըրսըղ եաթաղը օլմանըպ, իչէրի կիտէն իչին, աղսօընըն պիրինի գըրմուգտան եաթօտ ինճիթմէքտէն պաշգա մուխաթարա եօգ իտի:

Թէէմին իտէրիգքի, հալէա պու կիւնքի կիւն, եանի 1866 թա. րիխինտէ, նէֆսի Բարիս իչինտէ, կէրէք իշպու խանէնին պուլուն. տուղու լաթին մահէլլէսինտէ, վէ կէրէք մահալը սայիրէտէ պու միսիլլու խանէլէր էքսիք տէյիլ տիր:

Անճագ, վասֆընը իթտիկիմիղ խանէ, տիկէր բէք չօգ մէմնուն օլունաճագ ճիհէթլէրի սանէսինտէ, քեաֆֆէյի նօգսանլարընը էօր. թիւպ, պինսպէրին հալի օլտուղու տայիրէլէր, օտալար, վէ թա. վան իչիլէր, տայիմա քիրալանմըշ օլտուղունտան, գարուսու իւզէ. րինտէ հիշ պիր եաֆթա կէօրիւլմէմէքտէ իտի:

Խանէ սահիպի, հէր նէ գատար էվինի թամիր իթմէքլիկի քէն. տիսինէ ատէթ իթմէմիշ իտի իսէ տէ, իճարլարը տա արթըրմաղ ի. տի. իշպու խանէ սահիպի, տէրունի խանէտէ գալմանըպ, գաբու. ճուսունա կէլինճէ, շայեանը հիւրմէթ վէ միւսթագիմ իւլ աթվար պիր քիման օլմաղլէ, քիրաճըլարը հագգընտա, իպրաղը ինսանիյ. եէթտէն կէրի տուրմաղ իտի:

Պու խանէնին պիւնիւք գըսմընը, մէքթէպ թալէպէսիյլէ իշճի գըզլար իշղալ իթմիշ, վէ պուլնլարտան պաղըլարը էվլէնմիշ օլուպ, տիկէրլէրի իսէ, եալընըղճա իգամէթ իթմէքտէ իտիլէր:

Հէր հալտէ լաղըմ օլան պու մալիւմաթը մուխթասարէեի վիր. տիքտէն սօնրա, վաւգուաթ տայիրէսինէ, վէ տէօրտիւնճիւ գաթ. տա էրքէքլէրէ մախսուս օլան քիւլիւք տայիրէլէրտէն պիրինէ կի. րէլիմ, իւսթլէրինտէ թավան իչի օտալարը պուլունան մէգքիւր տա:

յիրէլէրտէն պիրինտէն , թալէսրէտէն պիրի , քիթապ վէ սիկարա չը-
պուգլարընը տիգմէքտէ , վէ թավան իչի օտալարընտան պիրինտէ տէ ,
պէքեար պիր իշնի գըզ , քէնտի գուշլարընը վէ պաղը չիչէքլէրինի
թէրթիպ իյլէմէքտէ իտի :

Տէօրտիւննիւ գաթտա իգամէթ իտէն տէլիգանընըն իսմի , Մ .
Ֆէլիքս Ամուր օլուպ , հէր նէ գատար պու իքի իսմ , հագըգէթէն
վաֆթիգ իսմի տէ յիլ իտի իսէլէր տէ , - չիւնքի պու իսիմլէրի համիլ
օլան շախսըն , երիկիրմի սէքիգ չաղընտա պուլունմապըլա պէրապէր ,
պիղիմ թարիֆ ու իյզահըմըզա մահէլլ օլմանարազ , թապիի անլա-
շըլապիլէն պաղը սէպէպլէրէ մէպնի , ֆամիլեա իսմինի գուլլանմագ-
տան բէք ալէա ինթինապ իթմիշ օլապիլիլի իտի , - պու իսիմլէր , քէն-
տիսինէ բէք եագըշմըշ իտի :

Մ . Ֆէլիքս Ամուր , ուզուն պօլլու վէ կուսթօլու պիր տէլիգան-
ը օլուպ , իքի իսմինին պիրիննիսի մանէասընտա օլարազ , հալու
թավընտան , էրքէքլէրին էն մուլթուսու օլտուղու , վէ հըրսը շա-
նընըն մագսէտինէ վասըլ օլմագ իչին չալըշտըղը անլաշըլմագտա ,
վէ իքիննի իսմէ կէլիննէ , պու իսմտէ , պիր էրքէնէ եագըշտըղը
հալտէ , պունտան տահա զիեատէ նէ՞ արզու իտիլէպիլիլի իտի :

Մէրգումուն սիմասընտա , էսէրը իսթիգամէթ մէվնուտ օլուպ ,
պապըշը ճալիպ օլտուգտան պաշգա , տօտապլարընտա տախի թէ-
պէսսիւմ միւշահէտէ օլունմագտա , վէ քիաֆֆէյի ահըպպասընա-
զարընտա , շաեթսթէյի ըիանէթ օլուպ , անըն ուղրունա քիսէսինի
վէ գանընը ֆէտա իթմէեէն պուլունմամագտա իտի : Պու թալիպ
հագգընտա պունտան տահա զիեատէ նէ՞ սէյլէեէպիլիլիլի :

Մ . Ամուր , սօն սէնէնին թալէպէկեանընտան օլուպ , տէրսլէ-
րինին իշպու սօն սէնէսինտէ խայլի իլէրլէմիշ օլտուղունտան ,
իսթիհանլարընը իքմալ իթմիշ , վէ ումումի իսթիհանա հագըրլան-
մագտա պուլունմուշ , վէ Մօրիտին տէտիկի կիպի , ինսանլարը թէլէֆ
իթմէք , եախօտ , քէսպի չիֆա իթտիրմէք իչին , հանկը թարաֆա
կիտէնէկլինի աիւշլինմէեէրէք , հէր կիւն , տօղթօր օլմասընա պէք-
լէմէքտէ իտի :

Շիմտի , պիղ , իմբէրաթօրուն ճէնագէսի Բարիսէ կէթիլիլտիկի
կիւնտէ , վէ սապահըն ալաֆրանկա սաաթ օնունտա , մէրգումուն
տայիրէսինէ տուխուլ իտէլիմ :

Մէգըիւր սաաթ , գահվալթը վազթը օլուպ , թալիպի մէրգում ,
սուֆրատա օթուրմուշ , վէ գահվալթընընը իթմէքտէ պուլունմուշ

իտի՝ իշպու գահվաթը, հաշլանմը՝ եռմուրթա, քիւլպասթը՝ բէյ-
նիր, էթմէք վէ շարապտան իպարէթ օլուպ, պու պապտէ պուն-
տան զիեաւտէ սէօզ սէօյլէմէկէ հաճէթ եօզ տուր, չիւնքի Ֆէլիք-
սին աճըզտան էօլմէեէճէք տէրէճէտէ օլմասընըն պիլինմէսի, մաթ-
լուպէ քեաֆի տիր: Պունունլա պէրապէր, շուրասը պիլինմէք լազըմ
տըր քի, տօսթու մուզ, սուֆրատա եալընըզ օլմաեըպ, քէնտիսիլէ
պիրլիքտէ պիր դատըն, եախօտ տահա տօղրուսու պիր կէնճ գըզ
պուլունմագտա իտի: Ատէթա չօճուգ հալինտէ պուլունման պու
կէնճ գըզ, Բօղէթ իսմինտէ տիլպէր պիր մախլուգ իտի:

Էվլէլ էմիրտէ, շուրաեը պէեան իտէլիմ քի, թալիպի մէրգուլմ,
նէ՝ կիպի սէպէպլէրլէ Ֆէլիքս Ամուր թէսմիեէ օլունուեօրտու իսէ,
մէզպուրէ իշճի գըզ տախի սյնի սէպէպլէրլէ Բօղէթ թէսմիեէ գը-
լընմագտա իտի:

Մատմուլազէլ Բօղէթ, անճագ օն եէտի չաղլարընտա, թազէ,
ճալիպ, նագիք վէ մինիմինի պիր գըզըզազ օլուպ, իսմինտէն տա-
խէ սնլաշըլըղը իւզրէ յօսթօն յօզ տէնիլէն քիւչիւք պիր կիւլէ պէն-
զէմէքտէ իտի:

Մէրգումէնին լէհճէսի՝ էսմէր, կէօզլէրի՝ դարա, անլը՝ պէեազ
վէ բագ, եանագլարը՝ աշըգ կիւվէզի վէ ճիւզիճէ այվա թիւեիւ իլէ
գարըլ, պուրնու՝ եանտան կէօրիւնէն ըուլմ թասվիլլէրի կիպի պի-
չիմի, աղըզ՝ հիսիւնլիւ, վէ տօտագլարը՝ գըրմըղը օլուպ, չօզ տէ-
ֆա թէպէսսիւմ իթտիկինտէ, օթուզ իքի ատէտ տիշլէրի, ինճի
կիպի միւշահէտէ օլունմագտա, վէ չէնէսի՝ շուգուր պուլունմագ-
տա իտի:

Իլթէ Բօղէթ թէսմիեէ իլլէտիկիմիզ գըզ, նագշու թարիֆ իյ-
էտիկիմիզ սուրէթտէ, վէ պիր աշըզըն՝ արզու իտէպիլէճէկի, պիր
րէսսամըն՝ թէխայեիւլ իլլէեէպիլէճէկի, պիր շաիրին՝ գուվլէեի իսէ-
եալիեէսինտէ կէօրէպիլէճէկի մէրթէպէտէ, վէ եարատըլմասը, ճէ-
նապը Հագգա մախսուս պիր իսասէյի իլահիեէ օլաճագ տէ-
րէճէտէ պիր նէվճիվանը պի էմսալ օլուպ, պէօյլէ պիր ինսանի
մախլուգուն եարատըլմասը, եալընըզ ճէնապը Բապպ իւլ ա-
լէմին եէտը իյ թիտարընտա պուլունմասընտան տօլաեը էսէֆ իթ-
մէմէք գապիլ տէյիլ տիր, չիւնքի էկէրչի էօյլէ օլմասա իտի, քիմ
պիլիլ տիւնեա իւզէրինտէ նիչէ նիչէ Բօղէթլէր կէօրիւլէճէք իտի:

Մէզպուրէնին էվսաֆը մանէվիեէ վէ գալպիեէսինէ կէլինճէ,
քէնտիսի, դսեէթ լաթիֆ վէ հալիմ, վէ ագրանը միեանընտա ֆէվ-

գէշատէ հայիցի իֆֆէթ ու իսմէթ պիր գըզ օլուպ , գատընլար ի-
շինտէ է՛ն զիեատէ հագըդէթլիսի , վէ վալիտէլէրին է՛ն ճէլիլի օլ-
մասընա պէքլէմէքտէ իտի , Անճագ , պէլքի օգուեանլարըմըզըն ֆիք-
րինտէ հէնուղ շիւպհէլի պիր հալտէ գալմըշ օլան , վէ պու իքի նէվ-
ճիվանըն հարէքէթ ու մէսլէքլէրի հագըզնտա ֆէնա պիր զիւիւմ
հասըլ իթմէսի իհթիմալտէն պայիտ օլմաեան պիր ճիհէթի տախի
պուրաճըգտա զիքը ու պէեան իթմէքլիկի էհէմիեթտէն առա
էլլէրիզ :

Էվվէլ էմիրտէ , Մ. Ֆէլիքս , էհլի ըրզ պիր կէնճ օլմասըլա ,
պիր թագըմ պաքիրէ գըզլարը իղֆալ իտէն , վէ պունլարըն աեագ-
լարը ալթընտա տուգագլար գուրան ալլագլարտան օլմաեըպ , պի-
նապէրին Ռօզէթ , անըն մէթրէսի տէյիլ իտի :

Պունուընա պէրապէր , մէրգուլ տէլիգանլը իլէ մէզպուրէնին
պիրիպիրլէրի հագըզնտա մուհապպէթլէրի օլմասըզընը պէեան իթ-
մէեիպ , հաթթա պունուըն մուղայիրինէ տախի իսքեաթ օլմուշուզ
տուր :

Պունլար , պիրիպիրլէրինի շու սուրէթտէ թանըմըշ իտիլէր :

Ալթը եէտի պտան պէրու , Ֆէլիքս վէ Ռօզէթ , պիրի քիւշիւք
պիր տայիրէտէ , վէ տիկէրի պիր թալան իշի օտասընտա իգամէթ
իտէրէք , եէկտիկէրինէ գօմշու պուլունմագտա իտի իսէ տէ , ի-
քիսի տէ , այնի խանէտէ իգամէթ իթմէքլիք սաատէթինտէն պի
խապէր իտիլէր : Անճագ , պիր կիւն , Ռօզէթ , սիւզէնի իլլէեէն պիր
գըզ օլտուղու , վէ ագչամա գատար չալըմագլա կիւնտէլիկինի չը-
գարսըզը ճիհէթլէ , իլլէմիշ օլտուղու պիր իշի մահէլլինէ կէօթիւր-
մէք իւզրէ , տիշարը չըգմագտա իքէն , նէրտիվէնին գարանլըզ օլ-
մասընտան տօլաեը , աեաղը գայար , վէ տէհէթ ու քէտէրինտէն
նաշի ֆիլան իտէրէք , զիքը իթտիկիմիզ տէլիգանլընըն գաբուսու
էօնիւնէ տիւշտիւ :

Պինապէրին մէրգուլ տէլիգանլը , տիւշարը տէհէթ օլարագ ,
տէրհալ տիշարը չըգտը , վէ թամ վագըթտա նէրտիվէնին արալըզ
մահէլլինէ կէլէրէք , եէրէ եուվարլանմըշ օլան կէնճ գըզը գալ-
տըրտը :

Մէզպուրէեի Մ. Ամուր թէտալի իտէրէք , իֆագալթընա քէն-
տիսի սէպէպ օլտու , իլթէ օլ իքի նէվճիվանըն հիքեաեէսի պու
սուրէթլէ պաշլամըշ օլուպ , գուսուրու մալիւմ իտուկիւնտէն , պէ-
եանընա հաճէթ կէօրմէեիզ , Անճագ , պու հիքեաեէնին , բէք թա-

պիի, բէք սատէ, բէք միւմքին, վէ բէք տօղրու օլտուղու ինքեար օլունամաղ:

Իշնի գըզըն, մէրգում տէլիգանընըն օտասընա կիտէրէք, դահ-վալթըսընաա նէ՞ սուրէթլէ պուլունտուղունուն պիլինմէսինէ կէլին-ճէ, մէղքիւր իքի նէվճիվան, պիրիպիրլէրինի տէրէճէսիզ սէվտիք-լէրինի վէ տայիմա սէվէճէքլէրինի զաթէն իգրար ու իթիրաֆ իյ-լէմիշ օլտուղլարը, վէ պիրլիքտէ բէք չօդ թասավվուրլարտա, էզ ճիւմէ էվլէնմէքլիք թասավվուրունտա պուլունմուշ օլտուղլարը ճիհէթլէ, սուֆրատա պէրապէր պուլունմալարը բէք թապիի իտի:

Մէրգում տէլիգանը, իլք տէֆա, պու կէնճ գըզա,

Սիլի սէվէրիմ, տիմէսինտէ, մէղպուրէ տաիի գըզարարադ ճէվապ վիրմիշ իտի, վէ պու գըզարմասընտան, մէղքիւր իգրար ու իթիրաֆտան խօշնուտ գալմըշ օլտուղու անլաշըլմագտա իտի:

Մէրգումէ իլէ տէլիգանը արասընտա, պու սըրատա, շու եօլ-տա մուհավէրէ ճէրէեան իյլէտի:

Բօգէք .— Ֆէլիքս, պէնիմէ էյլէնիեօրմուսունուզ:

Ֆէլիքս .— Նի՞շին էյլէնէճէեիմ:

Բօգէք .— Զիւնքի սիզ, պիր գաշ անա գատար տօգթօր օ-լաճագսընըզ:

Ֆէլիքս .— Պու սանաաթտան խօշանմաեօրմուսունուզ, էմր իտին, եա պիր թաշճը, եախօա պիր թէրզի օլաեըմ, վէլհասըլ, հէր նէ՞ իս-թէրսէնիզ, անը գապուլէ հազըրըմ:

Բօգէք .— Պունու տիմէք իսթէմէեօրում:

Ֆէլիքս .— Եա նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Բօգէք .— Սիզ պիր տօգթօր օլաճագսընըզ:

Ֆէլիքս .— Էյ սօնրա:

Բօգէք .— Սօնրաշը շու քի, պէն պիր ֆագիր գըզըմ:

Ֆէլիքս .— (Գահգահա իլէ կիւլէրէք) Էյ պէն զէնկին միեիմ:

Բօգէք .— Ֆագաթ, պէն տայիմա իշիթմիշիմ տիր քի, պիր թա-պիպ, զէնկին միւշթէրիլէր պուլմագ իշին, քէնտիսի տարաթ վէ տէպտէպէ կէօսթէրմէլի տիր, Հալպու քի, միւսիւ Ֆէլիքս, տարաթ վէ տէպտէպէ կէօսթէրմէք իշին, զէնկին օլմագ լաշըմ տըր, Զէնկին օլունմատըղը հալտէ, զէնկին օլան պիր գարը իլէ էվլէնմէք իգթի-ղա իթմէ՞զ մի:

Ֆէլիքս .— Ազիլէմ Բօգէթ, սիզ եօլունտա միւլահաղա իթմէեօր-սունուզ:

Բօգէք . - Նէ՞տէն :

Ֆելիս . - Էվվէլ էմիրտէ, պէնիմ, զէնկին միւշթէրիլէր պուլմադ իսթէտիկիմի քի՞մ սիլէ սէօյլէեօր :

Բօգէք . - Թէքմիլ հէքիմլէր պէօյլէ տիեօրլար, վէ պէօյլէ եարը-
եօրլար :

Ֆելիս . - Մաամուազէլ Բօղէթ , պիլճիւմլէ հէքիմլէր իսթէ-
տիքլէրինի եարապիլիլիլէր : Լաքին, պէն տէ, քէնտի իսթէտիկիմի
եարմազ իսթէրիմ :

Բօգէք . - Սիլ Նէ՞ եարաճագսընը :

Ֆելիս . - Պէն ֆուգարա հէքիմի օլաճաղըմ : Ֆուգարանն նէզ-
տինէ, եաեան, եախօտ, արապա իլէ կիթսէմ, լուսթրին պօթինլէր ,
եախօտ , ատի գուլնտուրալար կիեինսէմ, միւքէմմէլ էսվապ , եախօտ
պիտիզ լապիս օլսամ, պուլնլարն , ֆուգարա օլան խասթալարճա աս-
լա էհէմմիեթի եօգ տուր : Անլէր իչին լաղըմ օլան , վիզիթալարը-
նա պէտէլ ֆահիշ ֆիեաթ թալէպ իթմէմէք, պէտէլաթ իչին քէն-
տիլէրինի ըէնճիտէ իյլէմէմէք , վէլհասըլ ազ վաղըթտա իֆագաթ-
լարընը պուլտուրմազ տըր քի , պու շէյլէրի տէ պէն եարաճաղըմ :
Գուստերունու , էկէր ճէնապը Ալլահ իսթէր իսէ , իհսան պուեու-
րուր : Միւշթէրիլէրիմ պէնտէն զիեատէ ֆագիլ օլաճագլարընտան՝
սէրվէթիմ օլմուշ օլմամըլ , եախօտ , պիր գապուլիյեթ սալօնում ,
պուլունմուշ պուլունմամըլ, ֆիթուր իթմէեճէքլէրի տէրքեար տըր :

«Պինապէրին , պէն , եիւզ պին եախօտ իքի եիւզ պին ֆրանդ
թրախօմա կէթիրէն պիր գարը իլէ էվէնմէեէ միւհթաճ տէյիլիմ
էօյլէ պիր գարը իլէ քի , կէթիրմիշ օլտուղու պու թրախումաեա մու-
գապիլ , պիւթիւն էօմիւմտէ , քէնտի սիւսլէրի վէ տէպտէպէլէ-
րիլէ , պէնի մահվ իտէճէք տիր : Պու եօլ իլէ , պէլքի սէնէնին նի-
հաեթթինտէ , էն զիեատէ իգպալրէրէսթ օլան վէ տէպտէպէլի էօ-
միւր կէչիրէն պիր սանաաթտաշըմտան զիեատէ քեարլը չըգարըմ :
Էվվէթ , պու սուրէթլէ հարէքէթ իթմէքլէ , հիշ օլմազսա շու էմ-
սալիլ քեարլըմ օլուր քի , տայիմա սէվէճէք օլտուղում պիր ֆա-
գիլ գըղը քէնտիմէ զէվճէ ինթիխապ իթմիշ օլուրում :

Բօգէք . - Ֆուգարա հէքիմի հա՛ , Նէ՛ կիւզէլ թասապվուր . . .

Ֆելիս . - Իշթէ , պէն օ թասապվուրու մէվգըրի լճլաեէ գօ-
եաճաղըմ :

Բօգէք . - Հագըգէթէն , միւսիւ Ամուր , պու թասապվուր վէ պու-
նուն մէվգըլի իճրաեէ վաղը , սիլէ լաեըգ տըր :

Յէլիսա .- Տիմէք տիր քի , մուվաֆֆադաթ իտիեօրսունուզ ,
 Բօզէթ , տօսթունուն մէգքիւր հիւսնի թասսավվուրունա տալմըշ
 օլմաղլէ , թէքլիֆինի ունուրմուշ օլտուղունտան ,

— Նէ՛ շէյէ մուվաֆֆադաթ , տէյի սիւալ իթտի :

Յէլիսա .- Յոպարա հեքիսի նին զէվճէսի օլմագլըղա :

Բօզէր .- Բէք իյի , պու թէքլիֆինիզի մէմունէն գապուլ իտե-
 թիմ :

Պու սուրէթլէ , Յէլիքս , կէնճ գըղըն պաշընը իքի էլի տէրու-
 նինէ ալըպ , անլընտան բուս իթտի , վէ մուախարէն միւէասիր պիր
 սէտա իլէ ,

— Շիմտի պիզ , ճէնապը Ալլահ մուվաճճէհէսինտէ նիշանլընըզ ,
 տէտի :

— Իվլէթ , տէյի Բօզէթ մէմունէն ճէվապ վիրտի :

Իշթէ պունտան սօնրա , կէնճ գըղ , Մ. Յէլիքսին , թէպապէթ
 շահատէթնամէսինի ախզ իթտիքտէն սօնրա , վիւաեթէ կիթմէք
 իւզրէ Բարիստէն հարէքէթ իթմէքլիք թասսավվուր վէ միւլահազա-
 սընտան տօլաեը ասլա տիւչարը էնտիշէ օլմասը :

Հալպու քի , ծնտան էվվէլ , գօմյուսունտան տայիմի սուրէթտէ
 այրըլմագլըզ թասսավվուր վէ միւլահազասը ֆիքրինէ կէլաիքճէ , չօգ
 տէֆա տիւչարը իզթիրապ օլմուշ , վէ կէօզ եաչարը տէօքմիւշ ի-
 քէն , իշթէ , պալէատէ պէեան իյլէտիկիմիզ միւլագաթ իւզէ-
 րինէ , մէզպուրէ կէնճ գըղ , Մ. Յէլիքսին , թէպապէթ շահատէթ-
 նամէսինի ալմագլըզ վագթընըն եագլաշմագտա օլմասընտան տօլա-
 եը ֆիթուր իթմէք շէյլէ տուրսուն , եէվմի մէգքիւրուն պիր ան էվ-
 վէլ վասըլ օլմասընը տա էզճան ու տիլ թէմէննի իյլէմէքտէ իտի , վէ
 պու իսէ , պէլքի քէնտիսինին մատամ Ամուր թէսմիեէ օլունապիւ-
 մէսի արզուսինտէն զիեատէ , ֆուգարանըն պիր նէֆէր ֆազլա խայր-
 խահը պուլունմասը արզուսինէ մէպնի իտի :

Նիհաեթ , Մ. Ամուրուն սօն իմթիհանընը վիրմէքլիք կիւնիւ
 կէլտի եէթիշտի :

Իշպու պիւեիւք իմթիհան կիւնիւ , պիզիմ մէքթէպլի տէլիգան .
 Լընըն ֆիքրինտէ պիր տիւչիւնճէ բէյտա օլուպ , պիր գաչ սաաթ
 գատար անլընտա պիր պուրուշու գլըզ հասըլ օլտու : Մէրգումուն
 պու հալի , իմթիհան վիրմէքլիք նէթիճէսի օլմաեըպ , չիւնքի , քէն-
 տիքի միւսթայիտ թալէպէտէն օլմասըյլա , նէթիճէյի իմթիհանըն
 մուվաֆֆադըյեթլէ խիթամ պուլահաղընը մուհազգադ պիլիր իտի :

իմոյի, մէրդուսուն ֆիքրինի իշղալ իտէն մաստէ շունտան ի-
պարէթ պուլունմագտա իտի:

Պիր մէքթէպլինին պիւեիւք իմթիհանընը վիրմէք միւնասիպէ-
թիլէ, էն իյի ահրպասընը թօբլաեարադ, պունլարա միւքէմմէլ
պիր զիեաֆէթ վիրմէսի էօթէտէն պէրու միւթատ օլտուգտան պաշ-
գա, իրթէսի կիւն տէ Բօզէթ եօրթուսու օլտուղունտան, Ֆէլիքս
կիպի հէր եօլու էրքեանը պիլէն պիր կէնճ իչին, պունճա զէման-
լարտան պէրու տէվամ իտէն վէ թալէպէկեան թագըմընա մախսուս
օլան աթիգ վէ ըէսմի պիր ատէթէ իճապէթ իթմէմէքլիք, միւմքին
տէյիլ իտի:

Պունտան մաստա, Ամուրուն, պազը տօսթլարը պուլունուպ,
մէրդուս, պու տօսթլարընտան թէշէքքի իթմէտիկի կիպի, անլէր
տէ, Ամուրու մէտհ ու սէնա իլլէմէքտէն տուր օլմաղ իտիլէր: Վին-
եօ, Լաֆլէօր, պիւեիւք Պալթազար, Պուլիէ վէ Լուսթօ ահրպ-
պատան օլուպ, Ֆրանսին, Նինէթ, Բէնսօն, Պլօնտինէթ, վէ էսմէր
Մարի տէ, մէրդուսլարըն ասլա այրըլմաղ ըէֆիգէլէրի իտիլէր:

Վէլհասըլ, պունլար պէշ նէֆէր քէյֆլի վէ իյի էրքէք արգա-
տաչլար, վէ պէշ նէֆէր տէ շէն թապիաթլը գըզլար օլուպ, կէրչի
Ֆէլիքս, պունլարը սուֆրասընա տավէթ, վէ Լիւքիւլիւս կիպի մուա-
մէլէտէ պուլունմագ արզուսինտէ իտի իսէ տէ, պու պապտէ պիւ-
եիւք պիր մանի պուլունմագտա իտի:

Տիկէր թարաֆտան, Ֆէլիքս, Բօզէթէ, պիր նիշան եիւզիւկիւ,
վէ իսմինին եէվմի մախսուսու միւնասիպէթիլէ, մէզպուրէեէ ալ-
թուն պիր խաշ վիրմէք իսթէմէքտէ իտի: Հալպուքի, պիչարէ
տէլիգանընըն ալթմըշ ֆրանգտան զիեատէ նագուր օլմատըղը ճիհէթ-
լէ, զիքր օլունան նիշանը վէ եիւզիւկիւ նէ՞ իլէ սաթըն ալապիլի
իտի:

Մէրդուս իչին, պու միւշքիւլտէն գուրթուլմագ իւզրէ, եալը-
նըզ պիր չարէ պուլունուպ ~ պու չարէ իսէ, եա ըէհին իլէ ագչէ
իսթիգրաղ վիրէն Մօն-տը-Բիէթէ նամ իտարէտէն պիր միգտար ագ-
չէ գալտըրմագըլը, եախօտ, տօսթլարընը քիսէսինէ միւրաճաթ
իթմէքլիկի հէր նէ գատար տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, քէնտիսի,
Փագիր օլմասըլլա պէրապէր, օլ անէ տէկին օն բարա պիլէ քիմ-
սէեէ պօրճ իթմէմիշ օլտուղունտան, մէզքիւր իքի թէտպիրտէն
աաթի իգհարը նէֆրէթ իլլէմէքտէ իտի:

Իշթէ Ֆիլիքս, քէնտիսին մալիեհէճէ մուզայիգասընըն հալլ վէ

Թէպիեհէսի նագապիլ օլան մէսէլէսի հագգընտա Թէֆէքքիւրաթը միւթէէսսիւֆանէսինէ միւթաղրադ օլարադ , զիքը օլունան վէսա-
եիթէ միւրաճաաթ իթմէքսիզին , մէզքիւր վազիեթինտէն գուր-
թուլմադ իւզրէ , հէման գաֆասընը բարչալմադ րատտէսինտէ
պիթ Թէտպիթ տիւշիւնմէքտէ , վէ հիւ պիթ Թէտպիթ պուլամամադ-
տա իքէն , Պալթաղարը քէպիթ , պիթ բաթըրտը իլէ , մուհիպպի ա-
զիզի պուլուննան Ամուրուն օտասընա կիրտի :

Հիքեաեէմիզտէն տախի անլաշըլաճաղը վէճհ իւզրէ , պու իքի
արգաաաշ , հագըգէթէն էմալսիզ գալպ սահիպլէրի իաիլէր :

Պալթաղար , իլք նագարտա , տօսթունուն պազը քէտէրի պու-
լունտուղունու անլաեարադ , միեանէլէրինտէ շու եօլտա մուհապէ-
րէեէ իպթիաար օլունտու :

Պալթաղար . - Պու կիւն սանա նէ՞ օլմուշ . . .

Ֆիլիս . - Ահ , ազիզիմ , էկէր պիլսէն . . .

Պալթաղար . - Նիհաեէթ քէտէրիննէ՞ տիր :

Ֆիլիս . - Ղաեէթ սըգըլմըշըմ :

Պալթաղար . - Սէն մի Ֆիլիքս , սէն քի , ինոանլար իլինտէ էն
մութլուլունուն :

Ֆիլիս . - Էվվէթ , պէն զիեատէսիլլէ սըգըլմըշըմ :

Պալթաղար , տօսթունու խալիսանէ սէվտիկի ճիհէթլէ , անըն
աղընտան իլք տէֆա օլարադ մէզքիւր շիքեաեէթ սէօզլէրինի ի-
շիթտիկինտէ , սիմասընըն կէօրիւնիւշիւնտէն տէ անլաշըլտըղը իւզրէ ,
ֆէվգէլատէ պիթ հալ վազը օլմուշ օլտուղունա շիւպհէ իթմէեէրէք ,
պու քէրրէ պիթ սուրէթի ճիտտիեէտէ օլարադ :

Սէօլլէ պադալըմ , նէյի՞ն վար տըր . . . Բօզէթ խասթա՞մը
տըր , տէտի :

Ֆիլիս . - Խայր :

Պալթաղար . - Սէն մի խասթասըն :

Ֆիլիս . - Պէսիմ սըհհէթ ու աֆիեէթիմ պէրքէմալ տըր :

Պալթաղար . - Վագաա պէօլլէ պիթ զաննտա պուլունմագըլդ
պիլլէ ապէս իսէ տէ , պունունլա պէրապէր , աճապա տէրտին վէ
գասապէթին , պիւեիւք իմթիհանտա մուվաֆֆադըյեէթ պուլապի-
լէճէկինտէն տօլաեը վէսվէսէտէ պուլունմագըլղընտա՞ն մը իլէրի կէ-
լիեօր :

Ֆիլիս . - Խայր , իքիմիզին տախի մուվաֆֆադըյեէթ պուլա-
ճաղըմըղա էմիլյեէթիմ վար տըր :

Պարագար . — Աճապա նամուս մէսէլէսինտէն տօլաեք պիրիօելլէ տուէլլօեւա՞ մը կիրիչէճէքսին :

Ֆելիս . — Խա՛յր , օ տա տէյիլ :

Պարագար . — Էօյլէ իսէ , ագչէճէ պիր տարլըգ մէսէլէսի տիր : Իկէրչի պուճա տա խայր ճէվապը վերլըսէն , թաատատ իտիլէճէք մատտէլէրին սօնու կէլմէզ :

Ֆելիս . — Էվվէթ , մէսէլէ՝ ագչէեէ տայիր տիր :

Պարագար . — Պանա պու գատար շէյլէր սօրտուրաճագ եէրտէ , չիմտիեէ գատար պու տէրտինի անլաթտըրսան , օլմա՞ղմը իտի :

Պալթազարը քէպիր նամիլլէ եատ իթտիկիմիզ շախս , զէնկին , հէմտէ ղաեեթ զէնկին օլմասըյլա , թէպապէթ մէսլէքինէ սալիք օլմասը , թապիպ օլմագտան զիեատէ , ֆէննի թէպապէթի նաղա-րիաթըյլա թահսիլ իթմէք արզուօելլէ իտի : Եօգսա , քէնտիսի , պօշ պիր ատէմ՝ օլմատըղընտան , զաթէն , 1840տա , ֆէննի մէզքիւրուն տմէլիաթ ճիհէթինտէ ֆէվգէլատէ մէշուր օլմագ րատտէսինտէ քէսպի մալիւմաթ իյլէմիշ իտի :

Պինապէրին կիւնիւն պիրինտէ , մէրգում Պալթազար , շարլաթան գապիլինտէն օլան աթըպպատան մատտուտ օլմաեարագ , քէնտի իլմի վէ ֆէննի սաեէսինտէ , շէօհրէթ ու շէրէֆ գազանաճաղը , վէ օ հօլտա շարլաթանլարա խաոմ՝ պուլունաճաղը կիպի , Ֆէլիքս Ամուր տալի , ֆուգարա վէ պիշարէկեանը թէտավի իթմէքլէ մէշուլ օլա-ճաղընտան , իշպու իքի համիյեթ սահիպլէրինին՝ քէնտիլէրինի ինսանիեթթէ ֆէտա իտէճէքլէրի տէրքեար պուլունմագտա իտի :

Պալթազար , պիր կիւն էվվէլ , վալիտէսինտէն , հէտիեէ , եա-խօտ , մաաշ նամլընտա պէշ պին ֆրանգ ալոզ իթմիշ օլմաղլէ , ճէ-պինտէ պանգա գայմէլէրի պուլունտուղունտան , Ֆէլիքսին ագչէճէ մուզալիգատա օլտուղունու իշիտիր իշիթմէզ , տէրհալ ճէպինտէքի գայմէլէրի չըգարարագ ,

— Շունլարտան իսթէտիկին գատար ալ , բայլաշալըմ՝ տէտի իսէ տէ , տօթունուն , պէօյլէ պիր թէքլիֆտէն քէսպի ինֆաալ իտէ-ճէկի ճիհէթլէ , իշի տահա լաեղգըյլա մուհաքէմէ իթմէք , վէ տէ-վասընը պուլմագ իւզրէ ,

— Լաքին , սէնին ագչէեէ նէ՝ իհթիեաճըն վար տրը , տիեէրէք , իսթիճվապընա տէվամ՝ իթտի , վէ տօթունուն միւշքիւլիւնիւ տն-լաւըգտան սօնրա ,

— Մանէասըզ պիր տիւշիւնճէ , տէտի :

Ֆելիսա .— Նէտէ՛ն :

Պալրազար .— Սէն պէնիմ, սամիմի պիր տօսթ օլտուզումնէ պիրիրսին :

Ֆելիսա .— Էվվէթ :

Պալրազար .— Իմտի, պէնի տինլէ. շիմտի սէնին ալթմըշ ֆրանգըն վար տըր, տէյի՛լ մի :

Վելիսա .— Էվվէթ :

Պալրազար .— Բարա իսթիգրազ իթմէք իսթէ՞մէեօրմուսուն :

Ֆելիսա .— Խայր :

Պալրազար .— Ֆազաթ, օզէթէ եիւղիւք վիրմէքլիկին, վէ պիւ-
եիւք իսթիհանըն միւնասիպէթիլլէ, զիւսֆէթ քէշիտէ էլլէմէքլիկին,
հէր հալտէ լազըմ տըր, տէյի՛լ մի :

Ֆելիսա .— Շիւպհէսիզ :

Պալրազար .— Իմտի, եիկիրմի պէշ ֆրանգլըք պիր եիւզիկ սա-
թըն ալ :

Ֆելիսա .— Էյ սօնրա՞ :

Պալրազար .— Սէնտէ օթուղ պէշ ֆրանգ տահա գալմա՞ց մը :

Ֆելիսա .— Էվվէթ :

Պալրազար .— Ջիւսֆէթինէ քիմէրի տավէթ իթմէք նիւէթին-
տէսին :

Ամուր, պիր ազ էվվէլ զիքը իթտիկիմիզ էրքէք վէ գատըն
տօսթլարընըն իսիմէրինի Պալթազարա սէյլէտի :

Պալրազար .— Պէն տէ իշինտէ օլտուղում հալտէ, պու սէյլէտի-
կին աւտէմէրին ճիւմէսի տէ, եիւքսէք մէվգիտէ քիմէլէր օլմա-
տըգճա, սէն, օթուղ պէշ ֆրանգըն իլէ պուլնարա ալէա պիր զի-
եաֆէթ չըգարապիրիրսին :

Ֆելիսա .— Միւմքի՛ն մի տիր :

Պալրազար .— Շիւպհէսիզ միւմքին տիր : Հէմտէ սէնին րահաթ-
սըզ օլմագլըղընա տա մահէլլ եօգ տուր : Պէն կիտիպ, տավէթ օ-
լունահադ տօսթլարընը տավէթ իտէրիմ : Պատէհու պիր լօգանթաեա
ազիմէթլէ, իգթիզա իտէն թաամլարը ըսիսըլարըմ : Սաթ պէշտէ
տօսթլարըն պուրատա պուլունուր . սաթ ալթըտա սուֆրաեա օ-
թուրուլուր :

Ֆելիսա .— Ֆազաթ պու օթուղ պէշ ֆրանգը . . .

Պալրազար .— Էյ սօնրա՞ :

Ֆելիսա .— Ջիւսֆէթէ օարֆ իտէր իսէմ, օզէթին եօթթուսու

միւսնապէս իրեն ի գործի իտէն ալ թուին խաչը նէ՝ իլէ սաթըն աւազաղմ:

Պարագար . — Ա՛յ տօթում, սէնին պու տէրէճէ սըգըմադըղընա սէպէպ, սէն սին: Հէմ տէ, պիր քիմնէնէ այնի վագըթտա իքի հէ-
առնէնի վիրէնէր միւսրիֆ քիմնէնէ տիրէր: Պունտան տա պաշգա,
պիր գատընա այրը այրը, իքի տէֆա հէտիսէ վիրմէքլէ, անը ի-
քի քէրրէ սէվինտիրմէքլիք միւսքին օլտուղու հալտէ, իքի մէսէր-
քէթի պիր տէֆատա հուսուլէ կէթիրմէքտէ նէ՝ մանէա վար տըր:
Պու սէօլէտիկիմի անլաեաճադ գատար սէնտէ էսէրը զէքեալէթ,
զէ պու իրթարլումա սալիք օլաճագ մէրթէպէտէ տիրաեթ վար տըր:
Ֆէլիս . — Պու պապտէ հագգըլ օլտուղունու գապուլ իտէրիմ,
Պարագար:

Պարագար . — Պէն տէ պու սէօլէրիմի հագգըլ զանն իտէրիմ:
Պատէհու (ֆիրքրինտէ կիւզէլ պիր թասալվուր տօղմուշ օլան ա-
պէմէրին հարէքէթի կիպի պիր հարէքէթտէ պուլունարագ.) Բօ-
զէթ հագգընտա պիր շէյ սիւալ իթմէք իսթէրիմ:

Ֆէլիս . — Նէ՝ շէյ:

Պարագար . — Բօզէթ՝ թասամտա պիղիմէ պուլունաճագ մը տըր:

Ֆէլիս . — Պիլմէմ:

Պարագար . — Նա՛սըլ պիլմէեօրսուն:

Ֆէլիս . — Բէք իյի, պու խուսուստա սէն նէ՝ տիւշիւնիւեօրսուն:

Պարագար . — Պէն տիւշիւնիւեօրում քի, անըն, պիղիմէ պէրա-
պէր սուֆրա՝ տա հագըր պուլունամամսը, ճիւմէմիզէ գարչը պիր նէ-
զաքէթսիղլիք տիւշէ:
Ֆէլիս . — Սահիհ տիր:

Պարագար . — Պունտան գաթինաղա, պիղիմ մաշուգէլէրիմիզին
ճիւմէթի տէ օնաբիսէթ իտէրէր, վէ սէնին զէզոյ. Նէն օլաճաղընը պիրի-
լէր: Մաշուգէլէրիմիզին, իքիսիզէտէ բիսէթլէրի վար տըլ
զէ պուլունտուղումուզտա, պու բիսէթլէրտէ դուսուր իթմէեք-
ճէքլէր տիր:

Ֆէլիս . — Բէք իյի, Բօզէթին տէ սուֆրամըզտա պուլունամասընա
մուվաֆֆադաթ իտէրիմ:

Պարագար . — Կէօրէճէքսին քի, Բօզէթ՝ սուարէտէ էն զիեատէ
իթիֆաթա նայիլ օլաճագ տըր:

Ֆէլիս . — Նէ՝ տիմէք իսթէեօրսուն:

Պարագար . — Հիչ պիր շէյ տիմէք իսթէմէեօրում: Անճագ, ա-

շաղըեա էնտիկինտէ , սէն իլթիֆաթըմը քէնտիսինէ արզ էթ :

Յէլիս . - Բէք էյի , գուսուր իթմէմ ,

Պալրազար . - Շիմտիլիք պէն կիտէրիմ :

Յէլիս . - Էվվէթ , կիթ , ֆագաթ սագըն պիր թագըմ ֆազլա մէսարիֆէ կիրիշմէեէսին :

Պալրազար . - Էկէրչի օ եօլտա մէսարիֆէ կիրիշիր իսէմ , սէն պէտէլինի էօտէրսին :

Պու սուրէթլէ , իքի արգատաշ պիրիպիրինտէն մուֆարազաթ իթտիլէր :

Ջիեաֆէթ սաաթընաւան ազ էվվէլ , Ամուր իլէ Բօզէթ հազըր պուլունտուզլարը միսիլլու , տալէթլիլէր տախի կէլմիշ օլուպ , եալընըզ Պալթազար իլէ մաշուգէսի հէնուզ կէլմէմիշ իտիլէր :

— Պալթազար կէճիքտի , տէտի վինեօն , չիւնքի քէնտիսի , վագթ ու ղէմանընտա խանէսինտէ պուլունմագլըը սէվէր իտի :

— Էվվէթ , - տէյի Ֆիլիքս ճէվապ վիրտի , - անճագ պու կէճիքիչի , սաաթ պէշտէ թօբլանճաղըմըզը , վէ սաաթ ալթըտա սուֆրաեա օթուրաճաղըմըզը պիլմէսինտէն իլէրի կէլմէքտէ տիր , Շիմտի իսէ , սաաթ պէշ պուշուզ օլտուղունտան , տահա եարըմսաաթ գատար քէնտիսինէ պէքլէեէպիլիրիզ , իմտի , վինեօ , պիր ազ սապըրլը օլ , վէ ճանընըն սըզընթընը կէչիրմէք իչին , պիր գատէհ տահա մատէր շարապընտան իչ :

Վիսեօ . - (Պիր գատէհ մատէր մատէք շարապը իչէրէք) Պէն , Պալթազարըն կէճիքմէսինտէն տօլաեը տիւշարը իղթիրապ օլմանօրում , անճագ ղարիպ պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունճաղընը մուհագդագ պիլտիկիմտէն իչին նէ օլտուղունու պիլմէք իւզրէ ալտէթինէ պէքլէեօրում :

Գատրոն քայլէսի . - (Հէր պիր աղըղտան) Նէ՞ տիեօրսուն , ղարիպ պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէ մի պուլունճաղ տըր :

Լուսթօ . - Պօշպօղաղ վինեօ , քէօյլիւլէրին տէտիկի կիպի , էկէրչի սէն տիլինի թութապիլսէ իտին , հագըզէթէն պիր միւճիզէ իշլէմիշ գատար հիւքմ իտէր իտին :

Էսմէր Մարի . - Միւսիւ վինեօ , մատէմքի պու գատար պօշպօղաղըզ իթտինիզ , պարի եարը եօլտա տուրմանըն , վէ պիլտիկի նիզ հէր նէ իսէ , սէօյլէսին :

Լուսթօ . - (Ճանը սըզըլըեօր կիպի կէօրիւնէրէք) վինեօ , սուս օլաճագմըսըն :

Վիճեօ . - Պէն սըգըլըճօրուժ :

Լուսօ . - Պու սէօղիւն , պիգի թալթիֆ իչին մի տիր ,

Վիճեօ . - Պէն սըգըլըր իսէմ , լազըրտը իթմէլիեիմ :

Լուսօ . - Մատէր շարապը իչ , ա՛ շաշգըն :

Վիճեօ . - Պէն մատէր շարապընը հազմ իտէմէճօրուժ :

Լուսօ . - Էօյլէ իսէ , իսթէտիկին գատար լազըրտը էթ :

Վիճեօ . - Նանթէր շէհրի նէրէսի օլտուղունու պիլիեօրմուսու-

նուզ :

Լուսօ . - (Տօսթունուն լազըրտըսընը քէսէրէք .) Նանթէր տէյի շէհրի մի վար տըր :

Վիճեօնուց մաշուգեսի Նիթէր . - Զանն իտէրիմ քի , Նանթէր շէհրի , քէնտի բօղաչալարըլա մէշհուր տուր :

Վիճեօ . - Հա՛յ ուպուր հա՛յ , աղզընա թաթ վիրէն շէյի խաթըրլաեօրսուն , ֆագաթ հայրան օլունաճագ շէյի տէրխաթըր իթմէճօրսուն :

Նիթէր . - Նէ՛յի :

Վիճեօ . - Հէր սէնէ սէնի Նանթէրէ նէ՛ միւնասիպէթլէ կէօթիւրտիւկիւմիւ պիլմէճօրմուսուն :

Նիթէր . - (Բէյֆլի պիր սուրէթտէ .) Տօ՛սթում , սէն պիլիրսին քի , գարը գօճա էն զիեատէ ույմուշ օլան ֆամիլեալարտա պիլէ , գարը իլէ գօճանըն էֆքեար վէ տուլղուլարը տայիմա այնի օլամազ :

Եիմաի , սէնին Նանթէրէ կիթմէքլիկին , ֆաղիլէթ վէ քէմալէթլէ-լէրինէ միւքեաֆաթէն կիւլ նիշանը ալմըշ օլան գըզլարը վէ գատըն-լարը կէօրմէք իչին տիր , լաքին , իգըար իտէրիմ քի , պէնիմ օրաեա կիտիշիմ , օրանըն մաարուֆ օլան պօղաչա վէ պէօրէքլէրի իչին տիր : Սէն սէօյլէ , պունտա պիր ֆէնալըգ վսօ մը տըր : Հիչ տէյիլ իսէ , պէնիմ սերպէսթճէ պէեանը հալ իտիշիմ , մէտհէ շայեան պիր հալ տըր , վէ պու բօղաչալարը սէվտիկիմէ իսպաթ շու տուր քի , պուն-լարտան թազէ թազէ կէթիւրմիշիմտիր : Ա՛հ , պէն պունլարտան նէ գատար եէմիշիմ :

Վիճեօ . - (Մաշուգ էսինին՝ քէնտի իֆատէսինի գաթթ իթմիշ օլմա-սընտան տօլսեը պիր ազ սըգըլարագ .) Պու խուսուսու պիլիեօրում , հաթթա պիր տէֆա , պու բօղաչատան օլ գատար շէյ եէտի քի , միտէսի ֆէնա սուրէթտէ պօզուլարագ , իսթիֆրա պիլէ իթտի :

Վիճեօ , սախթէ սուրէթտէ տարկընըգ հալի կէօսթէրտիկի սը-րատա , ֆէվգէլատէ կիւզէլ ճալիպ վէ տիլպէր օլան նինէթ ,

հազըրունուն մէսէրրէթի արաւընտա , սուփրանըն իւզէրինէ պիւ-
եիւճէք վէ մէօհիւրլիւ պիր բաքէթ վաղ իյլէտի : Իշպու սուփրատա,
հէնուզ պօշ օլան մատէր շարապը շիշէլէրի իւզէրինէ , ու մուսուն
նաղարը տիգգաթը աթֆ օլունմուշ իտի :

Լուսթօ .- Վի՛նեօ , պէօյլէ իսպաթլար օլտուգտան սօնրա , պէն ,
նինէթին միւհմիլէրի թարափընտա պուլունմագլըղը թերճիհ իյլէ-
րիմ , վէ էկէր ճէսարէթիմ օլսա իտի , միւքեաֆաթ օլարագ կիւլ
նիշանը ալան գըղլարը հէման լանէթլէր իտիմ :

Գաթու բարաճընտան իշիտիլէն գուվկէրի պիր սէս .- Միւքեաֆաթ
օլարագ կիւլ նիշանը ալան գըղլարը լանէթլէմէքտէն պահս իտէն
քի՛մ տիր :

Պալթագարը քէպիր , պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք , հիւսնի ճէմա-
լլիլէ մէշուր օլան , վէ պէյն էլխալգ հադգընտա պիր պէսթէ
տախի թերթիպ իտիլմիշ պուլունան ժաննի Բէնսօն նամ մաշուգէ-
սիլլէ պիւրլիքտէ եէմէք սալսընա կիրտի :

Լուսթօ .- Պէն իմպէն , ֆագաթ եալընըղ նանթէրտէ կիւլ նիշա-
նը միւքեաֆաթ ալան գըղլարտան պահս իտիեօրում :

Պալթագար .- Բէք հադգլըսըն :

Էսմէր Մարի .- Տիմէք տիր քի , նանթէրտէն զայրի մահէլլէրտէ
տէ կիւլ նիշանը միւքեաֆաթ ալան գըղլար վար տըր :

Պալթագար .- Իհթիմալ տըր . լաքին չէրէզ վադթը պու խու-
սուսու սիզէ իյզահ իտէրիմ : Շիմտիլիք սուփրաեա օթուրալըմ ,
չիւնքի թաամ՝ արգամտան կէլիեօրտու :

Վի՛նեօ .- Եինէ զարիպ սէօղլէրինէ պաշլատըն : Տիմէք իսթէ-
եօրսուն քի , թաամտան պիր գաշ տագըգա էվվէլ կէլիեօրտուն ,
ֆագաթ էօքչէլէրինին արգասընտա աշըր եամաղընըն թագլա մագ-
լա կէլմէտիկինի քի՛մ սանա սէօյլէեօր :

Պալթագար .- Հա՛յտէ , ուղուրսուղ գուշլար կիպի տիլինէ վէրիպ
տուրմա տա , սուփրաեա օթուր :

Էսմէր Մարի .- Մի՛ւսիւ Պալթագար , Մ . Վի՛նեօ պիզէ , հայրէ-
թի մուճիպ պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունաճաղընըգտան
պահս իտիեօրտու :

Գաթըն բայճէոփ .- (Եէկտիլ .) Հա՛ , էվվէթ , էվվէթ ,

Պալթագար .- Սիզ տէ նէ՞ գատար մէրագլը իմիշինիպ : Չէրէզ
վագթընտա լաղըմ կէլէն իյզահաթը վիրմէքլիկի վատ իթմիշ իտիմ ,
պիր աղ սապըրը օլուն : Տո՛ւրուն , տո՛ւրուն , գաթուեու չալըեօր

լար, չիւպհէսիզ աշնընն եամազը տըր: Հայտէսին արգտապաշտը, սուփրաեա օթուրալըմ:

Ֆիւվազը աշնը եամազը իլէ Թաամ, վինեօնուն աւղուրսուզ քէշֆի իւզրէ սօգադտա աիւշմիւշ օլմաուրգլարընտան, վաթ ԲԼ Թաաթընտա կէլտֆլէր Է Կէթիլիլէն Թաամ քէք միւքէմէլ վէ նէֆիւ օլտուգտան պաշդա Է լաեըզըյա քիշիլիլմիշ իտի:

Ֆէլիքսին տալէթիլէրի, սանաաթլարընն հէր իհթիեաճընա մու վափըզ հարէքէթ իտէն, մէսէլա եէրինէ կէօրէ արսլան կիպի ճէ սուր, կէյիք կիպի սէրի իւլ հարէքէ, տէվէ կիպի սապըլը, վէ բի-րէ գատար իշթահլը ծլան Ֆրանսըզ ասքէրլէրի գապիլինտէն օլմա-եըպ, քեաֆֆէսինին տէ, Էիկիրմի չաղընտա պուլունան տէլիգանլը-լարա մախսուս գուզվէթլի տիլլէրի, վէ հէր չէյի հազմա միւքթէ-տիր միտէլէրի պուլունմագտա, վէ շաեէտ պիր րահաթսըղլըզ վու-գուա կէլտէ պիլէ, իլլէրինտէ, հէման չահատէթնամէլէրինի ախզ իթմիշ ալթը նէֆէր հէքիմ մէվճուտ օլմապըյա, իճապընն իճրա-սընտա միւշքիւլաթ պուլունմամագտա իտի:

Պէօյլէճէ, սուփրաեա օթուրուլուպ, չաթալ պըչապլարըն վէ գատէհլէրին շամաթասը իշիտիլմէկէ պաշլատը, վէ ալէա պիր եա-եըն պաղըընն, վէ ճէսիմ պիր գարաճա ֆիլէթօսունուն, վէ եա-լընըզ գարնընտա էլլի ֆրանզլըզ մանթարը օլան կիւզէլ պիր հին-տինին գարչըսընա կէշիլտիկինտէ, հայրէթի մուճիպ հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունուլաճաղը, բօղաչա մատտէսի, վէ հիւմնի տիլէագլարընա միւքեաֆաթ օլարագ կիւլ նիշանը ալան գըղլարըն տալասը ունուճուլտու:

Սուփրաեա օթուրուլտուղունտա, Ֆէլիքս, էվվէլ էվիրտէ Թա-սալը պիր հալտէ կէօրիւնտիւ:

Մէրգճւմ, ֆիքրինտէն,

— Շու պիղիմ Պալթազար տա նէ՝ գատար մէսարիֆաթա կի-րիշմիշ . . . Պէն, քի ֆուգարա հէքիմի օլաճաղըմ, պու գատար պօրճու օն սէնէտէ էօտէեէմէեէճէյիմ, տէտի, վէ արա սըրա, տէհ-չէթպախշ ա՛հլար իտէրէք, աճապա պիր քիւեա՝ մը կէօրիւեօր, եօգսա Թէաթրօլարտա կէթիլիլէն Թաալար կիպի սուփրատաքի Թաալար մուգավատան մը եաբըլմըշ պուլունուեօր օլտուղոնու-քէնտիլէրինտէն սիւալ իթմէք իւզրէ, ահրպասը իւզէրինէ աթֆը նազար իլլէմէքտէ իտի:

Լաքին, սուփրատա օթուրմիւշ օլան խալզ, քէմալ իշթիէտ Թ

լէ թաամլարընս տէվամ իթմէքտէ օլուպ, Բօզէթտէն մաստա, քիմնէ, մէրգում տէլիդանլընըն հալինէ տիգգաթ վէ ֆիւթուր իթմէքտէ իտի:

Ջանն իտէրսին քի, Ֆէլիքսին էթրաֆընտա պուլունանլարըն ճիւմէսի, մէրգումա աթֆը նազար իյլէմէքտէն սագընմագտա օլուպ, սայքի պու զիեաֆէթ՝ Ֆէլիքսի քիւլ իթմէք իչին իթթիֆագ իթմիշ օլան կարկանթիւաս վէ Բանթաղրիւէլլէրտէն միւրէքքէպ պիր իճթիմա իտի:

Ամուր, նիհաեթթ թասալը հալինէ խիթամ վէրիպ, քէնտիսի տէ, տիկէրլէրի միսիլու իշթիհա իլէ եէմէք եէմէկէ պաշլատը, վէ պիր արա, գաֆալար զիեատէճէ թութուպ, պու եիւզտէն պազը մէրթէպէ հաաիսէ մէմուլ իքէն, Պալթազարըն պիր իշարէթի իւզէրինէ, քեաֆֆէյի հազըրուլն իւզէրինտէ սիւքիւնէթ վագը օլտու:

Անճագ, հէր նէ գատար մէյտանտա օլան թաամլար թէրք օլունմատը իսէ տէ, էվվէլքի խահիշ կէշիպ, քէյֆլի պիր սուրէթտէ մուհավէրէեէ իպլթիտար օլունտու:

Վինեօ, հէմ եէմէք եէմէքտէ, վէ հէմ լագըրտը իթմէքտէ, վէ նինէթ իլէ Մարի իսէ, շունտան պունտան լագըրտըլար պուլտուգտան պաշգա, արա սըրա տաիս խօշ պիր սուրէթտէ գահգահալը կիւլիւշէր գօբարմագտա իտիլէր:

Հասըլը, հէր շէյ բէք միւքէմմէլ իտի:

Կէլէլիմ թաամըն է՛ն մուհիմմ գըսմընս:

Ձէրէզ թագըմըլյա պօրտօ շարապլարը օրթաեա կէլտիկինտէ, զաթէն ումումէն իշթիհալարըն տա էվվէլքի շիտտէթի կէշմիշ օլտուլունտան, Պալթազարըն՝ մուճիպի հայրէթ պիր հարէքէթ վէ մուամէլէտէ պուլունաճաղը ճիւմէլի հազըրուլն թարաֆընտան տէրխաթըր օլունտու: Մէրգում, շիւպհէսիզ տօթունուն սուֆրասընս իլթիֆաթ իթմիշ օլմագ իչին, ֆէվդէլասէ իշթիհա իլէ եէմէք եէմիշ, վէ օ նիսպէթտէ շարապ նուշ իյլէմիշ իտի:

Պալթազարըն, քէպիր եախօա իրի լագապլարըլյա թէամիե օլունմասը, սէպէպսիզ օլմաեռպ, է՛ն շիշման, պուղալարտան իքի թանէսինի եէեէպիլէճէկինի զանն իտէճէք տէրէճէտէլ իշթահըլ իտի: Հալպու քի, չօդ եէմէք եէմէքտէ մէշհուր օլան Միլօն տը Գրօթօն նամ քիմնէ, անճագ պու հայվանլարտան պիր զայիֆինի եէեէպիլիթ իտի: Պինապէրին, Պալթազար, պու գատար շէյ եէեիպ իշտիկի հալտէ, էլան ֆիւթուրսուզըլուգ իչինտէ պուլունուեօրպու:

Իմտի, մերգում, տօսթլարը թարափընտան եէկզէպան օլարադ, իֆատէյի հալէ տալէթ օլունտուղունտա, աեաղա գալդտը, վէ գալըն պիր սէտա իլէ,

— Տօսթլարըմ, Նիզէ սէօյլէեէճէկիմ սէօզլէր, ղաեէթ մուհիմմ տիրլէր, տէտի:

Ֆէլիքս իլէ Բօզէթտէն մաատա, քեաֆֆէյի հազըրուն, մերգում մէքթէպլինին սէօյլէեէճէքլէրինի չիւպհէսիզ պիլիեօրլար իտի, չիւնքի էօյլէ պիր սըրատա իրատ օլունան մէգքիւր սէօզլէրին իսթիհա իլէ թէլագգըր օլունմասը թապիի իքէն, ասլա էսէրը իսթիհա զա կէօրիւմէտիկի վէ իչիտիլմէտիկի կիպի, պիլաքիս վադարըր վէ թէմքինի պիր հալ իլէ տինլէնիլտիկինտէն, մէքթէպլի մերգում, իֆատէսինէ չու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի:

— Պիզ, պիրպիրիմիզի բէք չօդ ղէմանտան պէրու թանըմագտա օլտուղումուղտան, միեանէմիզտէ միւտտէթի մէտիտէ էսրար գալամադ, վէ պիր նուլթ տիեէճէք տէրէճէտէ էհէմիլեթի պուլունմաեան պիր գաչ սէօզ իլին, ուղուն ուղատիեէ մուգատտէմաթա իհթիեաճ մէս իթմէչ:

«Պիզ, պիրպիրիմիզի չօդտան պէրի թանըրըզ տէտիմ: Ասլա վէ գաթա եանըմաեարադ, իլավէ իտէպիլիրիմ քի, պիզ, եէկտիկէրիմիզի ֆէվգէլատէ վէ խալիսանէ պիր մուհապպէթլէ տէ սէվմիչիզ տիր: Հալպու քի, պիրպիրիմիզտէն այրըլաճաղըզ: Ամուր, լուսթօ վէ պէն, չիւպհէսիզ, հէր պիրիմիզ այրը այրը, Բարիստէն եիրագլանաճաղըզ, իհթիեաճ վէ լիւղում գապիլինտէն օլան պու մուֆարագաթ, ուղուն, եախօտ էպէտի օլաճադ տըր: Պուրասընը եալընը ճէնազը Ալլահ պիլիր:

«Իմտի, տօսթլար, մուվաֆֆադաթընըզ իսթիհալէ բէչինէն էմին օլարադ, սիզէ պիր թէքլիֆ իտէճէեիմ: Տօսթլուղումուղուն, վէ չու չայեանը թէէսսիլֆ մուֆարագաթըմըզն խաթըրէլէրինի գալլէրիմիզտէ միւէպպէտէն հէքք իտէճէք սուրէթտէ պիր շէյ եարմագլըզ թէքլիֆինտէ պուլունաճաղըմ:

«Փագաթ, գարարկիր օլան, բուրի բիզա կէօթէրիլէն, վէ նէվիմա պիզիմ թարափըմըզտան գուրա իլէ գապուլ օլունմուչ պուլունան պու շէյին, սիկարա չըպուգլարընըն, եախօտ պունա միւմասիլ շէյլէրին թաաթիսի կիպի ատի պիր շէյ օլմամասընը, վէ չայեանը հիւրմէթ, ճիտտի վէ պիզէ լաեըզ պիր շէյ օլմասընը իսթէրիմ:

Վիճե՞ս .— Եւշա՛ Պալթազար, Թէքլիֆին հէր նէ իսէ, անը սէօյլէ .
 Պալթազար .— Էքսէրիսէթէն , բիսէթ ու հիւրմէթիմիզէ է՛ն
 զիեատէ լաերգ կէօրէճէկիմիզ էր.քէ.ք իլէ գատըն հազգընթա իշ-
 տու բիսէթ ու հիւրմէթիմիզին պիր խապթընը գապուլ իթմէ.ք-
 լիկիմիզի Թէքլիֆ իլէրիմ :

Լուսթօ .— Նէ՛ Խօյտա իսպաթ գապուլ իտէճէյիզ :

Պալթազար .— Պիր ազտան սէօյլէրիմ : Էվզէլ էմիրտէ , հիւրմէթ
 վէ բիսէթէն է՛ն զիեատէ լաերգ օլանլարը ինթիթապ իտէլիմ : Գու-
 բանա միւրաճաաթ իլլէսէլիմ :

Պէշ էրէէ .— (Եէկտիլ .) Էր.քէ.քլէր իչինսէ հիւրմէթ վէ բիսէթէ
 միւրթահազգ օլան Ֆէլիքս տիր :

Ալլըննր էրէէ Խանի Ֆէլիքս .— Պէնճէ տէ , Պալթազար տըր :

Պէշ գաաթ .— (Քէզալի.ք Եէկտիլ .) Գատընլար միեանէսինսէ է՛ն
 զիեատէ հիւրմէթ վէ բիսէթէն շաեէսթէ օլան տա Բօզէթ տիր :

Պալթազար .— Ֆէլիքս վէ Բօզէթ , արզու Թազտիմ իտէճէ.ք
 օլտուղումուզ տօսթլուգ իսպաթ վէ տիլիլինէ է՛ն զիեատէ սիզ լա-
 երգ կէօրիւնսիւնիլ :

Պու իքի նէվճիվան , մէզքիւր սէօզլէրէ Գարշը բրօթէսթ . իթ-
 մէ.ք իսթէտիլէր իսէ տէ , Վինեօ :

— Շու պօշպօղաղլարըն սըհհէթ ու Խփիսէթլէրի Քլին պատէ-
 լէր նուշ իտէլիմտէ , սէօզլէրինէ մանի օլալլմ , տիմէսի իւզէրինէ ,
 հասըր օլան գապէհ շամաթաղարընտան , հազըգէթէն մէրգուման
 կէնճլէրին բրօթէսթօլարը իշտիլէմէտի :

Թէքլիֆ օլունան պատէլէր իշիտիքտէն սօնրա , Վինեօ Թէքրար
 իֆատէսէ աղազ իլէ ,

— Պու սըրատա սէօզ Պալթազարըն տըր : Ֆէլիքս իլէ Բօզէթէ
 Թազտիմ իտէճէ.ք օլտուղումուզ տօսթլուգ իսպաթլարը նէ՛ օլա-
 ճաղլալ տըր , Եաթօա նէ՛ կիպի շէյլէր տիրէր տէյի սիւալ իթտի :

Պալթազար .— Ֆէլիքս իչին Թէքլիֆիմ շու տուր :

Պիւսիլ.ք վէ սօն իմթիհան միւնսիպէթիլլէ , է՛ն մուհիպպ
 տօսթլարըմըզա զիեաթէթ վիրմէքլիկիմիզ , ատաթ վէ ուսուլը գա-
 տիմէմիզտէն տիր : Իշթէ պու ատաթ վէ Քլաթլէ բիսէթէ իթմէ.ք
 իւզրէ , Ֆէլիքս , պու կիւն պիզի սուֆրասընա տալէթ իթմիշ տիր :
 Իմտի , պէն , պու ատէթին իլղասընը , վէ Ֆէլիքսին պիզէ վիրտիկի
 պու զիեաթէթին պիզիմ Թարաֆըմըզտան քէնտիսինէ իքրամէն վէ-
 ըիլմիշ օլմասընը , շէօյլէրի կիւնիւն պիրինտէ , Ֆէլիքսին , քէնտի սօն

վէ պիւեհիւք իմթիհաճնը իշին վիրտիկի զիեաֆէթին մէսարիֆինի քէնտիսի թէէտիեէ իթմիշ օլմատըղը , չիւնքի մէրգոււմ , թալէպէեէ նիւմուէնէ ատտ օլունաճագ . պիր սահիպի ֆաղիլէթ օլմասըյլա , տօսթլարընտան հիշ պիրիսինին , անըն սուֆրասընտա օթուլմաեա քէնտիլէրինի լաեըգ կէօրմէտիքլէրի , վէ ճիւմլէ ահըպպասը թօրլանարագ , անըն քէնտի սուֆրալարընտա պուլունմասընտան տօլաեը պալսթիեար վէ մէմուլուն օլտուգլարը պէեան օլունապիլմէսինի թէքլիֆ իյլէրիմ :

Ֆէլիսին տօսթլարը .— Գապուլ օլունտու :

Պալթագար .— (Ֆէլիքսէ.) Սէնտէ գապուլ իտէ՞րմիսին :

Ֆէլիս .— (Միւլէսսիը պիր սէտա իլէ.) Տօ՛սթլարըմ , հագգըմտա վազը օլան շու իլթիֆաթընըզ , ըէտտ օլունան իլթիֆաթլարտան տէյիլ տիր , իմտի , պիլճիւմլէ տօսթլարըմա , իշպու իլթիֆաթտան տօլաեը արզը թէշէքքուր իյլէրիմ :

Ֆէլիքսին մէղքիւր ճէվապը իւզէրինէ , եէնիտէն պատէլէր իշիլտի :

Նիմէր .— Շիմտիտէ սըրա Բօզէթէ կէլտի :

Պալթագար .— Բօզէթ հագգընտաքի թէքլիֆիմ շունտան իպաւ ըէթ տիր : Ուզուն ուզատիեէ թապլիլէր իլէ , անըն նէզաքէթ վէ մահճուպիեէթինի եօրմագ իսթէմէմ : Նանթէր շէհրինտէ ֆաղիլէթլէրինէ վէ հիւսնի ալէազլարընա միւքեաֆաթէն , կիւլ նիշանը ալան գըզլարտան պահս իտիլմէսի պօշ շէյ տիր , զաթէն պիզ պու խուսուսա ինանմաեըզ , իմտի , ահվալը սապըգասը վէ նասըլ ինթիխապ իտիլմիշ օլտուղու պիլինտիկի ճիհէթլէ , կիւլ նիշանընա լաեըգ պուլունտուղու պիզճէ մալիւմ օլան պիր գըզըն միւքեաֆաթանայիլիեէթինի թէքլիֆ իտէրիմ : Պու գըզ , Բօզէթ օլաճագ տըր , վէ ինթիխապընա տէլիլ օլմագ իւզրէ , շու ալթուն խաշ նիշանընըն քէնտիսինէ վէրլմէսինի արզու իյլէրիմ : Պու խաշ , քէնտիսինէ ֆէվգէլատէ եագըշաճագ տըր :

Պիւքիւն հագրուլ .— Գապուլուլմուլ տուր , գապուլուլմուլ :

Պալթագար .— Սիզտէ գապուլ իտի՞եօրմուսունուլ , Բօզէթ :

Կէնճ գըզ , զաեէթ միւթէէսսիը պիր հալտէ պուլունմաղլէ , ճէվապ վիրէմէեիպ , եալընըզ Պալթագարըն թագտիմ իյլէտիկի խաշը ալմագ իւզրէ , էլինի ուզաթտը :

Բօզէթին աշգընա պատէ թէքլիֆ օլունուպ , իշիլտիքտէն սօնրա , Պալթագար , Ֆէլիքսէ տօղրու էեիլէրէք ,

— Երեւիւկ եանընտա՞մը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

Ֆէլիս — Ճէպիմտէ տիր :

Պարազան — Հազըրլա :

Նիմէ — Պիր սըրը տահա օլմայը :

Պարազար — Խա՛յր , Խա՛յր , հիչ պիր սըրը եօդ տուր : Նէ օլ-տուղունսւ շիմաի անլարսընը :

«Միւքեաֆաթ օլարադ կիւլ նիշանը ալան գըղըն , նիշան ալ-տըղը սէնէտէ էվլէնմէսի , ուսուլ վէ ատաթըմը իգթիզասընտան պուլունտուղունտան , Բօղէթին տախի , պու ուսուլէ Թէպաիյէթ իթմէսի լազըմ տըր : Զաթէն քէնտիսի , նիշանըսընը տա պուլմուշ տուր :

«Հա՛յտէ , Ֆէլիքո , վէլատէթի Խսա եօրթուսու միւնասիպէթիյ-լէ հէտիւէնի թագաթմէթ :

Ֆէլիքս , նիշան երեւիւկիւնիւ Բօղէթին բարմաղընա կէչիրտիկի սըրատա , վինսօ , մէսէրէթլէ ըէֆը սէտա իյլէտի :

Իշթէ պէօյլէնէ , պու ճէմիյէթ , օ կիճէ , կիւղէնէ իմրարը էվգաթ իթտի :

5

ՄՈՒՃԻՊԻ ԻՍԹԻՂԻՍՊ ՊԻՐ ՀԱԼ

Օգուեանլարըմըղա անլաթմագ նիւէթիյլէ , պալէատէ իյզահ իթտիկիմիղ վէճհ իւզրէ , Բօղէթ , հէր նէ գատար , Նանթէրտէ վէ մահալը սայիրէտէ պուլունան վէ ախէագը համիտէլէրինէ միւքեա-ֆաթէն կիւլ նիշանը ալան գըղլար կիպի օ եօլտա միւքեաֆաթա մազհար օլմամը իտի իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ , նամուսու վէ ըր-ղըյլա Ֆէլիքսէ նիշանը պուլունմագտա իտի :

Ֆէլիքսին , Պալթաղար կիպի ալթը քիչինին մուվաճճհէսինտէ նիշան երեւիւկիւնիւ վիթմէքլէ վագը օլան մուամէլէսի , մէրգում թարաֆընտան ճիտտի վէ ըէսմի պիր մուամէլէ օլուպ , նամուսու վէ ըրղէհի տէյի թանըմը օլան պիր քիմնէ , քէնտիսինի օ եօլտա

Թանըեանլար նէգտինտէ ալչադ ատտ օլունմագ , վէ ալչադ կիպի հարէքէթ կէօրմէմէք իսթէր իսէ , մէգքիւր մուամէլէտէ պուլունմասը պիզղարուր լազրմէտէն իտի :

Պու սէօյլէտիկիմիզտէն , Ֆէլիքսին , վազը օլսն հարէքէթինտէն նատիմ օլմուշ , վէ անտէն ըիւճու իթմէք իսթէմիշ օլմասը զանն օլունմամալը տըր :

Պիլաքիս , իլէրուտէ ֆուգարա հէքիմի օլաճադ օլան պու կէնճ , Բօզէթի ան սամիմ իւլ գալպ սէվէր իտի , վէ պէլքի տէ , տիկէր հէր շախսըն մէզպուրէնէն ալէագասը օլտուղունտա , անը սէվէճէկի տէրէճէտէն չօդ զիեատէ սէվէր իտի : Սէպէպի իսէ շու տուր քի , մէքթէպլի մէրգուճուն բէտէրի , վալիտէսի , պիրատէրի , հէմշիրէսի , վէ հիշ պիր ագրապասը պուլունմատըղընտան , Ֆէննի թէպապէթ Թահսիլինէ պաշլաեալըտան պէրու , էճնէպի վէ մէճհուլ պիր քիմ սէ Թարաֆընտան խայրխահանէ պիր սուրէթտէ գայրըլըր , վէ մէրգում Թարաֆընտան սէնէտէ մունթաղամէն 1800 ֆրանգ Թախսիսաթ ալարագ , իշթիեաճաթընը թէպլիեէ իյլէր իտի :

Իշթէ , Ֆէլիքսի քէնտի էօմիլ , իշինտէ տայիմա գաեըրմըշ օլան պու կէօզէ կէօրիւնմէնէն խայրխահ քիմսէ օլուպ , շիւպհէսիզ չօճուգլուղունտա տախի մէրգումու պու խայրխահ զաթ գաեըրմըշ իտի :

Խայրխահը մէրգումտան մատտա , Ֆէլիքսին , հագըգի պիր տօսթու պուլունմագտա իտի քի , օ տա Պալթագար օլուպ , պու իքիսինտէն մատտա , պիշարէ տէլիգանլընըն հիշ պիր քիմսէսի պուլունմամագտա իտի :

Իշթէ , Ֆէլիքս , քէնտիօինի պիւեիլթմիւշ օլան քիմսէ հագըղնտա պիւեիլք պիր շիւքրանիյեթ հիսսիլէ մութթասըֆ օլտուղու կիպի , տօսթու Պալթագարը տա սէվէր իտի . հալպու քի , բէտէր վէ վալիտէսի , վէ եախօտ էն եագըն ագրապասը օլմատըղընտան , պունլար հագըղնտա կէօսթէրմէսի լաղըմ կէլէն թէվէճիւհ վէ մուհապպէթի , Բօզէթ հագըղնտա իզհար իյլէմէքտէ իտի :

Ֆէլիքսին Բօզէթի սէվմէսի , սայքի օ կէնճ գըղըն , քէնտիլին հէմ բէտէրի , հէմ վալիտէսի , հէմ եագըն ագրապասը օլմագ գապիլինտէն օլտուղու միսիլու , մէզպուրէնին տէ , Ամուր հագըղնտաքի մուհապպէթի օ գապիլտէն պուլունմագտա իտի :

Պինապէրին պու իքի նէվճիւան միւսթագիլ , օլտուղլարը հալտէ , վագը օլան եէմիլլէրինտէն կէրի տէօնէճէքլէրինի զանն իթ :

տիրեճէք հիշ պիր սէպէպ օլմաեւալ, թէքբարէն սէօլէրիզ քի, իշպու-
ֆասլըն մուգատտէմէսինտէ պէեան իթմիշ օլտուղումուզ սէօղտէն,
«ազըն», մէրգում վէ մէրգումէնին, գարար վէ եէմինլէրինտէն ֆա-
րիզ կէլմէք նիեէթինտէ պուլունտուգլարը մանէտսը չըգարըլ-
մասըն:

Եալընը շուրաեը անլաթմադ իսթէր իտիք քի, կէչէն ասվալէ
վէ քէնտիլէրինի ըապթ իտէն նէվիմա մուգատտէն պաղլարա ըազ-
մէն, իքի նիշանըլար, եէկտիկէրի հազգընտա ֆէվգէլաաէ ըիանէթ-
լէրի պուլունտուղու, վէ վազիֆէլէրինի ըանա պիլտիքլէրի ճիհէթլէ,
վազթինտէն էվվէլ, տայիրէյի հուտուտու թէճավուզ իթմէք իսթէ-
մէմէքտէ իտիլէր:

Պինապէրին, մէզքիւր էյլէնճէլի կիճէնին իրթէսի սապահըսը,
մէքթէպլիի մէրգում իլէ իշճի գըզ, քէնտի հէր վադըթ քի էօմիւք-
լէրինէ տէվամ պիրլէ, պիրիսի, քէնտի թավան իշի օտտսընտա
սիւզէնիլէրինի իշլէմէքլէ, վէ տիկէրի տախի, սօն իմթիհանը իշին
թէտարիքեաթ կէօրմէքլէ մէշըուլ օլմաեա պաշլատըլար:

Իշթէ, իմքէրաթօր Նաքօլէօնուն ճէնաղէսի Բարիսէ վիրուտ
իթտիկի, վէ տէֆնի մէվթ իճրա օլունտուղու կիւնտէ, պու իքի
մաշուգ վէ մաշուգէնին հալլէրի պու մէրքէզտէ օլուպ, օլ ըէսմի
մուզզամ՝ պիւթիւն Բարիս էհալիսինի թահրիք իթտիկի կիպի,
սաատէթլէրի իշին քիմնտէն պիր շէյ թալէպ իթմէքտէ օլմաեան
վէ հիշ պիր քիմնեեէ պիր շէյ պօրճըլ պուլունմաեան պու իքի
նէվճիվան իւզէրինտէ տախի, եէվմի մէզքիւրուն թէճասիրի ազիմի
օլաճազ իտի:

Օլ պիւեիւք կիւնտէն պիր կիւն էվվէլ, Ֆէլիքս, քէնտի նիշան-
ըլսընա խիթապէն,

— Բօղէթ, իմքէրաթօրուն ճէնաղէսի եարըն ավտէթ վէ մու-
վասըլէթ իտէճէք տիր: Պու զիյնէթի կէօրմէք իսթէրմիսինիզ,
տէտի:

Բօղէր. — Պիր գաշ կիւնտէն պէրու էրէյիճէ զիյնէթլէրիմիզ օլ-
տու: Միւսաատէ իտին տէ, թաատատ իտէեիմ. սիզին պիւեիւք
իմթիհանընը միւնառիպէթիլլէ վէրիլէն զիյնէթ, ումում ազիզլէրին
եթթիոսունտա վէ պէնիմ քէնտի եէվմի մախսուսուսումտա իճրա իտի-
լէն շէնլիքլէր . . .

Յէլիս. — Էյ սօնրա:

Բօղէր. — Մօնրասը շու քի, իշիմ տէ կէրի տիր, Ֆէլիքս, հալպու

քի ետրըն պէհէմէհալ պու իշի սահիպինէ թէսլիմ իթմէքլիկիմ լա-
զըմ տըր :

Ֆելիս .— Բօզէթ , էկէրչի սիզէ ետրտըմ իտէպիլսէ իտիմ . . .

Բօզէթ .— Լաքին հէր հալտէ պու զիյնէթի կէօրմէք արգուսինտէ
իսէնիզ , եալընըզմ կիթմէնիզէ միւսաատէ իտէրիմ :

Ֆելիս .— Պէն սիզի եալընըզմ պուրատա պրագմամ :

Բօզէթ .— Տիմէք , սիզ գըսգանճսընըզ :

Ֆելիս .— Խա՛յր , գըսգանճ տէյիլիմ , լաքին , սիզ պուրատա տէ-
րէճէյի նիհաեհտէ չալըշտըղընըզ հալտէ , պէն սէյր ու թէմաշաեա
կիթմէք իսթէմէմ :

Բօզէթ .— Բէք էյի , ֆագաթ . . .

Ֆելիս .— Պաշգա պիր տիեհճէկինի՞զ մի վար տըր :

Բօզէթ .— Շուսու տիմէք իսթէրիմքի , մաթլուպ հէր նէ իսէ ,
իճրասը գապիլ տիր :

Ֆելիս .— Նա՛սըլ :

Բօզէթ .— Պու կիճէ , պէն , էրէյիճէ վագթա գատար չալըշտըմ ,
վէ ետրըն իշիմի խայլի իլէրի կէօթիւրմիւշ օլուր իսէմ , մէզքիւր ճէ-
նազէնին վիրուտինտէ կիտիպ հազըր պուլունուրուզ :

Ֆելիս .— Խա՛յր , մատմուազէլ , պէն պու թէքլիֆէ տէ մուվաֆ-
ֆագաթ իթմէմ :

Բօզէթ .— Նի՛չին :

Ֆելիս .— Չիւնքի , պէնիմլէ պիրլիքտէ պուլունմագ իչին ույ-
գունուզտան պիր գաչ սաաթ ֆէտա իթմէնիզէ բաղը օլամամ :

Բօզէթ .— Ֆագաթ , միւսիւ , պէն պիր Ֆրանսըզ օլտուղում հալ-
տէ , աճապա Ֆրանսըզըդ տուլըլալընը թաշըմաեօրում , վէ սի-
զին էնլի կէօքսիւնիւղիւ թահրիք իտէն հիսսիեաթը վաթանբէրվէ-
րանէ , պէնի տէ թահրիք իթմէեօ՞ր մու զանն իտիեօրսունուզ : վէ ,
չու՞միլլէթճէ շէհրի աեինէ հիսսէտար օլմագլըղը , սիզին կիպի , պէ-
նիմ տէ արզու իթտիկիմի մէմուլ իթմէեօրմուսունուզ :

Ֆելիս .— Բէք էյի , լաքին , սիզ նէ գատար վագըթ ույգուսուզ
գալըրսանըզ , պէնտէ , օլ գատար միւտտէթ ույգուսուզ գալս-
ճաղըմ :

Բօզէթ .— Նի՛չին :

Ֆելիս .— Միւնասիպ վագըթտա սիզի ուեումագլըղա մէճպուր
իթմէք իչին , Եօգսա , սիզ սապահա գատար եաթաղա եաթմա՞զ-
սընըզ :

Բօգէք .— Բէք էյի , գապուլ իտէրիմ , լաքին եալընըզ պիր շարթ իլէ :

Ֆէլիս .— Նէ՞ շարթ իլէ :

Բօգէք .— Եանըմտա գալտըղընըզ միւտտէթ զարֆընտա օգու . մադլա վադըթ կէչիրմէնիզի իսթէրիմ :

Ֆէլիս .— Բէք էյի , պէն տէ գապուլ իտէրիմ :

Պու սուրէթլէ , մէրգուման իքի կէնճլէր , օ ադշամը պիրլիքտէ վադըթ կէչիրտիլէր իսէ տէ , քիթապ օգումաներպ , պիր թագըմ մուհապպէթ թասաավլուրաթըյլա մէշղուլ օլտուլար :

Եարը կիճէ օլտուղունտա , Բօգէթ ,

— Պէն , եարըն զայպ իտէճէք վադթըմտա կէօրէճէք իչիմի կէօրտիւմ . իմտի , արթըզ եաթմադ զէմանը կէլտի , տէտի :

Ֆէլիս .— Եարըն , պուրատան հարէքէթ իթմէզտէն էվվէլ , էօյլէ թաամընը , պէնիմ օտամտա պիրլիքտէ իտէրիզ :

Բօգէք .— Էվվէթ , պանա տիւչէն հիսսէնին պէտէլինի թարաֆըմ տան էօտէմէք շարթըյլա թէքլիֆինիզէ մուվաֆֆադաթ իտէրիմ :

Ֆէլիս .— Բէք էյի , ֆադաթ նէ՞ թաամլար իտէճէերիզ :

Բօգէք .— Էվվէլէմիրտէ , հաշլանմըշ եումուրթա եէրիզ . պէն հաշլանմըշ եումուրթաեը բէք սէվէրիմ , վէ բիչիրմէսինի տէ պիրլիքտէ իմտի , իգթիզա իտէն եումուրթաեը սաթըն ալըպ , քէնտիմ բիչերիերիմ :

Ֆէլիս .— Էյ պէն նէ՞ եարաեըմ :

Բօգէք .— Սիզ տէ , քիւպասթըլըզ էթ ալըն , անը տախի պէն բիչերիերիմ :

Ֆէլիս .— Տահա պաշգա պիր շէյ լազըմ տէյի՞լ մի տիր :

Բօգէք .— Խա՛յր , պու գատարը քեաֆի տիր , պիր ազ թաաար . ըուֆա ըիաեէթ իթմէք լազըմ տըր :

Պունլար , իրթէսի կիւնիւ , եինէ նամուսլարըյլա պիրլիքտէ սուֆրաեա օթուրուպ , թաամտան սօնրա , զիյնէթի մալիւմէեէ տա . իոիլ օլմադ իւզրէ հարէքէթ իթտիլէր :

Մէրգումլար , ավտէթլէրինտէ , ինանըլմաեաճադ տէրէճէտէ շայեանը իսթիզրապ պիր վադըաեա թէսատիւֆ իտէճէք իտիլէր :

Ֆէլիքս իլէ Բօգէթ , հէման իւշ ֆարսախ եօլ եիւրիւեէրէք , ճէնազէ ալաեընըն կէչտիկինի իքի տէֆա կէօրմիւշ օլմալարըյլա , ավտէթլէրի սըրատա , ֆէվզէլատէ եօրուլմուշ , վէ թէր իչինէ պաթըմը իտիլէր :

Բէք չօգ Բարխսիւէր , պունլարըն եարմըլ օլտուղունու եարմար չիտի , եանի պունլար գատար տէվը իճրա իթմէմիլ իտի :

Ֆէլիքս , ղաեէթլէ գուվլէթլի օլուպ , չիւնքի մէրգում , սէնէ տէ եալընըզ 1800 ֆրանգ թախսիսաթը օլմասը , վէ պու գատար ագչէ իլէ քիթապլարընը սաթըն ալմագ , վէ սայիր իհթիեաճաթընը կէօրմէք մէճպուրիեէթինտէ պուլունմասը սէպէպիլլէ , սօուղա , եօրկունլուզա , վէհասսըլ հէր կիւնա զարուրէթէ , վէ տէրէճէսիզ չալըմագլըղա , վէ խուսուսիլլէ պիչարեկեանը աճըմագլըղա ալըմըլ իտի :

Միհն ու մէշագգաթ չէքէնլէրին ճիւմլէսի , Ֆէլիքսին ըրգգաթը գալպինի ճէլպէ միւսայիտ օլուպ , մէրգում տէլիգանլը գատար էվսաֆը հասէնէեի հայիզ օլմանանլարըն իսէ , եալընըզ քէնտի մէն ֆաաթը շախսիեէլէրինի տիշիւնէճէքլէրի տէրքեար տըր :

Հալպու քի , Ֆէլիքս , պիր մագսէտ ուղրունա չալըշտըղը կիպի , մագսէտի տէ ֆազարա հէքիսի օլմագտան իպարէթ օլմասըլլա , վահի պիր արղու վէ միւրատ տէյիլ իտի :

Մէրգում չօգ տէֆա քէնտի քէնտիեէ չէյլէ տիմէքտէ իտի :

— Յուգարաեա ագչէմ իլէ մուավէնէթ իտէմէմ , ֆագաթ էլիմտէն կէլտիկի մէրթէպէ իլմիմ վէ ֆէննիմ իլէ քէնտիլէրինի թէսէլիեէ չալըշաճաղըմ :

Ֆիլվագըլ պու մէքթէպլի , թալէպէկեանա պիր իպրէթ օլաճագ , վէ ինսանլարըն պիր ճէվհէրի ատտ օլունաճագ սուրէթտէ պուլունուպ , Պալթազարըն վէ սայիր ահրպասընըն քէնտիսինէ լաեըզ կէօրալլէքլէրի իհթիրամու իլթիֆաթա հագըզէթէն շաեէսլթէ իտի :

Պինապէրին Ֆէլիքս , սօուգ հիսս իթմէմէկէ , վէ եօրկունլուգ տույմամանա միւսթայիտ օլուպ , հալպու քի Բօզէթ , նազիք թապիաթը պիր գըզ օլմասըլլա , օ գատար եէրլէրի տօլաշմագլըզ , գուվլէթինին մաֆէվգինտէ պուլունմագտա իտի :

Մէզպուրէ , սօուգտան մօրարմըլ օլուպ , քիւշիւք էլլէրինի ման չօնու իչինտէ կիզլէմէք , վէ եիւզիւնիւ սօուգտան էսիրկէմէք վէ պիր ազ ըսըթմագ իւղրէ , գատըն թուալէթինէ մախսուս օլան մէզքիւր գըյմէթտար մաատէեի սիմասընըն եօգարքի ճիհէթինէ գատար չըգարմագլա պէրապէր , էլան ֆէվգէլատէ սօուգտան թիր թիր տիթըմէքտէ , վէ եօրկունլուգտան տիղլէրի ուեուշմագտա իտի :

Ֆէլիքս , էգ օլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա վագը խանէլէրինէ կիւրէրքէն ,

— Բօ՛ղէթ, պիր ազ տահա ճէսուր օլ, էվիմիզէ վաքըլ օլտուդ . եալընըզ եօգարը չըգմագլըղըմըզ գալտը, տէտի :

Բօգէթ . — Եօգարը չըգաճագ գատար գուվվէթիմ օլուպ օլմա . եաճաղընը պիլմէմ, չիւնքի տիզլէրիմ ապլա իլէրի վարմագ իսթէ-մէհօրըլար . մութլագա եարըն քէօթրիւմ օլաճաղըմ :

Ֆէլիս . — Լաքին, նի՛չին պիր արապահա օթուրմագ իսթէ-մէտինիզ :

Բօգէթ . — Արապահա օթուրտուղումուղտա, եիւրիւմէքտէն տա-հա զիեատէ իւչիւեէճէք իտիմ :

Պու սըրատա, հագըզէթի հալ շու իտի քի, Բօգէթ՝ Ֆէլիքսին զէնկին օլմատըղընը պիլիր իտի : Պինապէրին, նիշանըսընը գալպինի ինճիթմէմէք իւզրէ, պալէատէքի սէօզիւ սէօյլէտի, վէ իւվվէթէն տախի,

— Պու զիյնէթէ կիթմէքլիկիմ խէթա օլտու, տէտի :

Մ. Ամուր, գօլթուղունտա պուլունան գըզ հագգընտա ֆիքրի օլ տէրէճէ մէշղուլ իտի քի, գաբուճունուն օտասը էօնիւնտէն կէչ-տիկի սըրատա, գաբուճուլարըն ճէվհէրի մագամնտա օլան պապա Բէրլ-տ'Օրուն, իքի տէֆա քէնտիսինէ խիթապէն,

— Մի'ւսիւ Ֆէլիքս, մի'ւսիւ Ֆէլիքս, սիզին իչին պիր մէքթուպ կէլմիշ տիր, տէյի վուգու պուլան իֆատէսինի իշիթմէտի :

Օլ վադըթ, քիրաճըլարընտան հիչ պիրի հագգընտա մուամէ-լէյի պարիտէտէ պուլունմամագլա պէրապէր, Ֆէլիքսէ, քէնտի զէվ-ճէսի հիւմմա խասթէլիկինէ տիւշար օլտուղունտա գաեըըմըզ վէ ի-ֆագաթընա սէպէպ օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, խուսուսի պիր հիւր-մէթ ու րիաեթի պուլունան մէրգում գաբուճու, աճէլէթէն օ-տասընտան տիշարը չըգալը, վէ էօյլէ պիր սօղուգ հալատա, կիւ-միւշ գաբըլ օլան պաշընըն աչըզ օլմասընտան, վէ էսվապընընըսֆէն կիեինմիշ պուլունմասընտան ֆիւթուր իթմէեէրէք, վէ ատէթա պիր աքէրին քէնտի ժէնէրալը հագգընտա կէօթէրտիկի մուամէլէեի իպրազ էլլէեէրէք, մէրգուման կէնճլէրին գարշըրնտա տուրտու :

Ֆէլիս . — Մի'ւսիւ Բէրլ-տ'Օր, շաբգանըզը գօեուն, նէզլէ օ-լուրսունուզ :

Գաբուճու . — (Տէլիդանընըն իթարընա գուլագ ասմահարադ .) Մի'ւսիւ Ֆէլիքս, սիզին իչին պիր մէքթուպ վիրուտ իթմիշ տիր :

Ֆէլիս . — (Մէքթուպու ալարադ .) Ֆագաթ սիզ, շաբգանըզը գօ-եուն տիեօրում . Պու մէքթուպտան տօլաեը պօրճում վա՛ր մը տըր :

Գաբուրու .— Խա՛յր, պու մէքթուպու պիր Ենվայիտ (*) կէթէրտի :

Ֆէլիս .— Էնվալիտ մի կէթիրտի :

Գաբուրու .— Էվվէթ , մէրգում՝ պու մէքթուպուն զանէթ մուհիմմ օլտուղունու պէնան իտէրէք , պիգզաթ սիգէ թէսլիմ իթմէք իսթէեօրտու : Պինապէրին բէք չօգ զէման սիգէ պէքլէաի , վէ խայլի վագըթ պէնիմլէ կէօրիւչիւպ , էչլի նամուստան օլտուղումա , վէ պանա իհալէ իտէճէկի խըտմէթի իյֆա իտէճէկիմէ իսքեաթ օլտուգտան սօնրա , իչպու մէքթուպու թէսլիմ իլլէտի :

Ֆէլիս .— Թէչէքքիւր իտէրիմ , միւսիւ Բէրլ-տ'Օր :

Ֆէլիքս իլէ Բօզէթ , քէնտի օտալարընա չըգտըլար , լաքին մէքթուպ մատտէսի պիր միւտտէթ ունուտուլտու , զիրա օլ կէնճ գըլ , օլ տէրէճէ միւզտարըպ պիր հալտէ պուլունուեօրտու քի , տէօրտիւնճիւ գաթա գատար ատէթա գուճագլաեըպ չըգարմանա մէճպուր օլմուչ իտի :

Ֆէլիքս , օտասընա մուվասըլէթինտէ , անաթար , գաբուսունուն իւզէրինտէ պուլունուտուղունտան , մէքքիւր Կաբուրու աչտը , վէ Պալթաղար իլէ Բէնսօնուն՝ օտասընտա օթուրմուչ օլտուգլարընը , վէ հաւանըն ֆէվգէլատէ սօուգ օլմասընա մէպնի , ճէհէննէմ կիպի պիր աթէչ եագմըչ պուլունուտուղլարընը կէօրտիւ :

Ֆէլիքս , Բօզէթի էլան գուճաղընտա թութմագտա օլտուղունտան , Պալթաղար իլէ մաշուգէսի , տէրհալ տօսթլարընըն նէզտինէ գօշտուլար , վէ պիր սէլամ վիրմէքլիկէ , վէ թօգալաշմանա վադըթլարը օլմազտան , եաղմուր կիպի սիւալլէր արզու թագտիմինէ պաշլատըլար :

Ֆէլիքս , մուլթասար իֆատաթ իլէ , Բօզէթին հալինի տօսթլարընա անլաթտըրտը :

Պարագար .— Վէսվէնէ իտէճէք հիչ պիր շէյ եօգ տուր : Հա՛յտէ ժաննի , սէն , էսվապընը չըգարմագ իչին , Բօզէթէ եարտըմ էթ , պէն տէ պիր քիւչիւք մանկալ իլէ եաթաղը ըսըթտըրաեըմ : Սէն տէ Ֆէլիքս , էկէրչի պիր բարչա էթ սուեուն վար իսէ , անը ըսըթտըր , էկէրչի էթ սուեուն եօգ իսէ , շէքէր վէ գաճի իլէ պիր աղ շարապ գըլտըր : Բօզէթ շիմտի եաթաղա կիրէճէք . պիր սաաթտան , իւզէրինէ պիր աղ նէօպէթ , վէ սօնրա պօլ թէր կէլէճէք տիր : ժաննի

(*) . Խըտմէթի ասքէրիեէտէ սագաթլանըպ , տէվլէթ թարաֆընտան պիր գըլատա պէսլէնէն նէֆէր եախօտ զապիթ :

պուլ կիճէ իգթիզա իթտիքճէ չամաշըրընը տէյիշտիրմէք իչին, Բօղէթին եանընտա գալըր, սէն տէ պէնիմ օտամտա եաթարսըն: Եաշըր կիճէ վագըրթլարընտա, Բօղէթի կէօրմէք իչին պուրաեա կէլիրիզ, եարըն սապահա գատար մէզպուրէ քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իտէր:

Պալթազար, պուլ սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, եաթաղը պիր մանկալ իլէ ըսըթմագտա օլուպ, թէսատիւֆէն, օ կիւնիւ Ֆէլիքսին տէ էթ սուեու պուլունտուղունտան, Պալթազարըն մէզքիւր թէրթիպի տէրհալ իճրա օլունտու:

Եաթագ հազըրլանտըղընտա, իքի էրքէք, Ֆէլիքսին իշ օտասընա չէքիլթիքլէրինտէն, Ժաննի, Բօղէթին էսվապընը չըգարարագ, եաթաղընա եաթըրտը:

Պիչարէ գըզըղազ, օլ մէրթէպէ թագաթսըզ վէ տէրմանսըզ պիր հալտէ իտի քի, Ժաննի, քէնտիսինէ հէր նէ եաբմագ իսթէտի իսէ, ասլա մուխալիֆէթ իթմէտի, վէ քէնտի օտասընտա պուլուսնուպ պուլունմատըղընտան խապէրտար օլմաեարագ, Ֆէլիքսին եաթաղընտա եաթտը: Պիր ազ սօնրա, պիչարէ, նէօպէթէ թութուլտու, լաքին, պուլ նէօպէթին չիտտէթինէ մէսինի, բէք չաբուզ կէչէճէկի տէրքեար պուլունմագտա իտի:

Մէզպուրէնին, իրթէսի կիւնէ գատար քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իտէճէկինէ տայիր վագըր օլան քէչֆ վէ թախմինի, նօգթասըր նօգթասընա թաստիգ օլունտու իսէ տէ, օ կիճէսի, բէք չօդ վուգուաթ գուհուրա կէլտի, վէ ֆուգարսու հէքիսի օլաճագ զաթըն վազիեթինճէ պիւեիւք վէ էհէմիլեթիլիճէ պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլտու:

Շէօյլէքի, մէզքիւր իքի մէքթէպլի, Ֆէլիքսին իշ օտասընտա եալընըզ գալտըզլարընտա, Պալթազար իլէ մէրգուլմ արասընտա շուեօլտա պիր մուհավէրէ ճէրէեան իլլէտի:

Պալթազար. — Էյ եէնի պիր խապէր վա՞ր մը տըր:

Ֆէլիքս. — Խա՛յր:

Պալթազար. — Աճայի՛ւպ եէնի պիր խապէր եօ՞գ մու տուր:

Ֆէլիքս. — Խա՛յր, եօգ տուր:

Պալթազար. — Սէնին տայիրէնէ չըգմագ իւզրէ, անախթարը գաբուճուտան ալտըղըմ սըրատա, մէրգուլմ պանա պիր հիքեաեէ նագլ իթտի իսէ տէ, պէն պիր չէյ անլաեամատըմ. էկէրչի հավա բէք սօուզ օլմասա իտի, վէ Ժաննի տէ, հավլիտէ պէնի պէքլէմէսէ ի-

տի , մէջքիւր հիքեաեէեի տահա խայլի վագըթ տինլէեէճէք իտիմ :
Ֆէլիս . — Նէ՞ կիպի հիքեաեէ իտի :

Պալթազար . — Պիր շէյ անլաեամատըմ տիեօրում : Եսլընըզ զանն
իտէրիմքի , պիր կնվայիտին , սէնին իչին կէթիրմիշ օլտուղու պիր
մէքթուպտան պահա իտիեօրտու , վէ պու կնվայիտ . . .

Ֆէլիս . — Հա' , հա' , խաթրըմա կէլտի :

Պալթազար . — Տիմէք տիրքի , խաթրընա պըրագմագլըղըմ խա-
եըրլը օլտու :

Ֆէլիքս , տէրհալ ճէպինտէն , մալիւմիւմիւզ օլան մէքթուպու
չըգարըպ , մէօհըլունիւ եըրթտը , վէ օգումաեա պաշլատը : Պու սը-
րատա , Պալթազար տա , տէրունի օտատա էնինէ պօեուենա կէզինէ-
րէք , քէնտի քէնտիեէ շու սէօլէրի սէօլէմէքտէ իտի :

— Պիր կնվայիտին միւվէզզիլիք իթմէսի , էքէյիճէ զարիպ տիր :
Մէքթուպուն միւէլլիֆի հէր քիմ օլսա , եագտըղը մէքթուպու մա-
հէլինէ կէօնտէրմէք իւզրէ , կնվայիտլէրի մէմուր թայեին իտէճէկի
թասաւվուր օլունամազ : Լաքին պու մէքթուպու կէթիրէն կնվայիտ-
ին իքի գօլու սագաթ , ֆագաթ աեագլարը միւքէմմէլ օլապիլիր :
Խա'յր , խայր , պու տա օլամազ . էկէրչի գօլլարը օլմամըշ օլսա իտի ,
պապա Բէրլ-տ'Օրուն գաւիլինճէ , զաեէթ մուհիմմ օլան պու մէքթու-
պու քէնտիսինտէն ալմագ իսթէտիքլէրինտէ , նասըլ մուհաֆազա
իտէպիլիր իտի : Պէլքի տէ ալիլ օլապիլիր , ֆագաթ պու տա...

Պու արա , Ֆէլիքս , եա մէսէրրէթ եախօտ քէտէր սէպէպիլլէ
պիրտէն պիրէ եա' Բապպի տէյի րէֆը սէտա իթտիկինտէն , Պալ-
թազարըն միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթը գաթթ օլունտու ,
վէ արգաուրենա տէօնմէսինտէ , Ֆէլիքսի , իքի ատըմ քէնտիսինտէն
ուզագտա , լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլմուշ օլարագ կէօրտիւ :

Ֆէլիքս , զանն իտէրսինքի ագլը պաշլնտան կիտէճէք տիր
գօրգուսույա պիր էլիլլէ անլընը թուլթմուշ օլուպ , տիկէր էլիլլէ
տէ , մէքթուպու մէջքիւրու Պալթազարա ուզաթմագտա իտի :

Պալթազար , «նէ՞ օլտուն» տէյի սիւալ իթտի իսէ տէ , Ֆէլիքս ,
ղաեէթ ազիմէնտիշ վէ հէեէճան իչինտէ պուլունտուղունտան ,
պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իտէմէեէրէք , եալընըզ մէքթուպու տօս-
թունուն էլինէ վիրէպիլտի :

Պալթազար , Ֆէլիքսին , մէջքիւր մէքթուպու քէնտիսինէ վիր-
մէսի , միւհթէվիեաթընը օգումասը իչին օլտուղունու անլատը
Պինապէրին մէրգում , մէջքիւր մէքթուպու օգումուգտան

սօնրա , իքիսի տախի պիրիպիրինտէն զիեատէ հայրէթտէ գալտըլար ,
իշթէ , ինկալիտին կէթիրմիշ օլտուլու մէքթուպուն միւհթէվի-
հաթը շունտան իպարէթ իտի .

Միւսիւ ,

Եալընըզ պու կիւն , միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու էօլմիւշ
զանն իթտիկիմ բէտէրինիզի պիթթէսատիւֆ պուլտում , քէնտիսի-
նի կէօրտիւմ , էլինի թուլտում , վէ քէնտի արզուսու վէճհ իւզրէ ,
շու պիր գաշ սաթըրը եազմագ իչին , նէզտինտէն մուֆարագաթ
իթտիմ , ֆագաթ պու ագշամ քէնտիսինի թէքրար կէօրէճէեիմ ,
վէ իւք միւլագաթընըզտա հազըր պուլունաճաղըմ :

Հալպու քի պու խուսուսու սիզէ թէէմին իտէպիրիմ .

Բէտէրինիզ , սիզի միւէպպէտէն ղայպ իթմիշ օլտուլունու զանն
իթմէքտէ իքէն , պէրհաեաթ օլտուլունուզու խապէր ալտըզնտա ,
ազ գալսըն քի մէսէրրէթինտէն թէճէննիւն իտէճէք իտի , վէ բու-
հընտան վէ գալպինտէն չըգան իւք ֆիղան ու ֆէրեատ իւէ , շու
սէօզէրի թէէֆֆիւշ իթտի .

«Թա'ը-ա-Մօր , (Թա'ը-աՄօր պէնիմ իսմիմ տիր , վէ վագթիլլէ
իմբէրաթօրուն խասսա ասաքիրի միեանընտա չափուշուգ իթմիշիմ
տիր.) էվլատըմը իսթէրիմ , սէն՝ անըն նէրէտէ պուլունտուլունու
մատէմքի պիլիեօրսուն , պիզզաթ կիթ , արա , վէ եախօտ , գատիմ
արգատաշարընտան պիրինին վասըթասըլլա , քէնտիսինէ պիր մէք-
թուպ կէօնտէր , վէ պու մէքթուպտա , պէհէմէհալ պու ագշամ
քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտուլումու գաթիէն պիլտիր : Գէնտի-
սինի պուլմաեա պիզզաթ պէն կիտէր իտիմ , լաքին պու կիւնքի ա-
լաեը թէրք իտէմէմ : Խիւլասա , իսթէտիկին եօլտա քէնտիսինէ պիր
մէքթուպ եազ , ֆագաթ հէր հալտէ պանա կէլմէլի տիր , եօգսա ,
իքինճի տէֆա օլարագ , ագլըմը զայ իտէճէեիմ :»

Հիչ պիր քէլիմէսինի պիլէ թէպտիլ իթմէտիկիմէֆէնտի բէտէ-
րինիզին պու քէլամլէրի , պէլքի սիզէ պիր տէրէճէ մուլլագ կէօրիւ-
նէճէք տիր , ֆագաթ մէքթուպումու ալըր ալմազ կէլտիկինիզտէ ,
հէր շէյի սիզէ իյզահ իտէրիմ :

Հէր կիւնա մուճիպի իսթիղրապ հալտէն սիզի սագընմագ իչին ,
չիմտիտէն սիզէ խապէր վէրիւրիմքի , բէտէրինիլ տիւգ , աեան մէճ-
լիսի ազասը , վէ իմբէրաթօրըլուգ տա ժէնէրալ օլմիւշ տուր , ֆագաթ
էսէֆ օլունուրքի , ֆագիւր տիր :

ժառօպ սօգաղընտա , Մ. Կրանտէն եախօտ իհթիեար թրախթ տէյի սիւալ իտէրսէնիզ , մահէլի իգամէթինի հէր քէստէն անլա եապիլիքսինիզ :

Տօյթոռնոզ

ԹԱԲ-Ա-ՄՕՐ

Խառօտ ասաֆլիի չափուշու

Լէժիօն տ'Օնէօր շրվալիեէսի

Էնվալիտ օրէլիմտ

Թաբ-ա-Մօր , մէքթուպտան տահա զիեաաէ դարիպ պիր լիսան իլէ եազմըշ օլտուղու զէյլտէ , լաեղգըյլա թալիմ ու թէրպիեէ կէօր-մէմիշ , վէ չիյվէյի լիպանը թահսիլ իթմէմիշ օլտուղունտան տօլաեղ աֆվըդ տիլէմիշ իտի :

Պալթազար մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա , Ֆէլիքսին եա-նընա ավտէթ իթտիկինտէ , իլէրուտէ ֆուգարա հէքիմի օլաճագ օլան տէլիգանլը ,

— Էյ սէն պունա նէ՞ տէրսին , տէտի Պալթազարա :

Պալթազար .— Պէն նէ՞ տիեէճէյիմ , պէնիմ իչին , չիմտի՛սէն պիր տիւգ օլմուշուտն տուր , ազիզիմ :

Ֆէլիքս .— Տիւգ օլաեղմ օլմաեղմ , բէտէրիմի կէօրմէք իս-թէրիմ :

Պալթազար .— Պէն սանա , բէտէրինի կէօրմէ տիմէեօրում : Հաթ-թա , բէտէրինի կէօրմէք իչին տէ թաճիլ իթմէլիսին , լաքին շու հայվան մտգուլէսինտէն օլան էնվալիտէ հիտտէթլէնիեօրում , օ էն-վալիտէ քի , մէքթուպու կէթիլէն կիպի քէնտիտէ սագաթըն պի-րի տիր : Իչթէ օնա կիւզէլ պիր տէրս վիրմէք իսթէեօրտում :

Ֆէլիքս .— Լաքին , ազիզիմ Պալթազար , պու հիտտէթին քիմէ՛ գարշը տրը :

Պալթազար .— Շու թաբ-ա-Մօր տէնիլէն հէրիֆէ գարշը տրը :

Ֆէլիքս .— Օ սանա նէ՞ եաբտը :

Պալթազար .— Տիւգգաթ իթմէեօրմուտն քի , մէքթուպունտա բէտէրինտէն պահս իտէրքէն , «էսէֆ իտէրիմ քի , պիչարէ՛ ֆագիր տիր» սէօգիւնիւ պաշգա հրուֆաթ իլէ եազմըշ :

« Օ պունամըշ պիզի քիմի՞ զանն իտիեօր ,

« Աճապա բէտէրինին ֆագիր օլմասը , սէնի կէօրմէքիկէ միւհ-թաճ օլան պու զէվալլընըն պիր ան էվվէլ նէգտինէ կիթմէքիկինէ

մանի՞ մի օլաճազ տըր : Հալէա պէնճէ , էկէր բէտէրին զէնկին օլ-
մուշ օլա իտի , նէզտինէ կիթմէքլիքտէ իսթիճալ կէօսթէրմէմէլի
իտին , զիրա օ հալտէ բէտէրինէ իհթիեաճըն պուլունտուղու զանն
օլունապիլիր իտի : Հօ՛շ , հէր քէս , քէնտի տուլղուսունա կէօրէ
հարէքէթ իտէր ա՛ :

Յէլիս .— Պալթազար , պու գատար չաբուգ տարըլմա . պէն օ
մէքթուպտա , «բէտէրին» քէլիմէսինի օգուեունճա , զիհնիմտէ պաշ-
գա պիր թասաւվուր վէ միւլահազա հուպուլէ կէլմէտի : Իմտի , պէ-
նիսմէ պէրապէր կէլի՞րմիսին :

Պալթազար .— Ժագօպ սօգաղը շուրատա տըր : հէմտէ շու էն-
վալիտի կէօրմէք իսթէրիմ :

Յէլիս .— Հայտէ կիտէլիմ . լաքին Րօզէթէ պիր շէյ սէօյլէմէք
լազը՞միւր տըր :

Պալթազար .— Խա՛յր , պրագալըմ պիր ազ րահաթ իթսին : Եարըն
ույգուտան ուեունըպ տա , իյի հալտէ պուլունուր իսէ , նէթիճէյի
հալի քէնտիսինէ սէօյլէրիվ :

Յէլիս .— Հագգըն վար տըր :

Պալթազար .— Էօյլէ իսէ եօլա չըգալըմ :

Պու սուրէթլէ , մէրգուճան իքի կէնճ , իհթիեար թրաբիսթին
խանէսինէ կիթմէք իւզրէ , խանէլէրինտէն տիշարը չըգտըլար :

Պունլար , սօգագտա կիթտիքլէրի սըրատա , չավուշ Թաբ-ա-
Մօր հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ , էվվէլ էմիրտէ Լնվալիտ
դըլլասընա կիթմէքլիկի տիւշինտիւլէր , վէ Իւնիվէրսիթէ սօգաղըն-
տան կէզէրէք , եօլարընա տէվամ իտիպ , ազ վագըթտա , մէյտան
պիր մահէլլէ վասըլ օլտուլար : Օլ էսնատէ չավուշ Թաբ-ա-Մօր՝
դըլլատա պուլունմաեօրտու :

Հիքեաեէմիզին բէք իլէրիսինէ վարմազտան էվվէլ , չավուշ Թաբ-
ա-Մօրըուն՝ տիւգ տը Սէրտէօյլէ նէ՝ սուրէթլէ թէսատիւֆ իթմիշ ,
վէ Մ . Ֆէլիքս Ամուրա նէ՝ եօլտա մէքթուպ եազմըշ օլտուղունու
պէեան իտէլիմ :

5

Ի Բ Ի Ս Ի Լ Ա Հ Ա Ր Գ Ա Տ Ա Շ Ը

Տիւգ տը Սէրտէօյլ, իմբէրաթօրու զիեատէսիլէ սէվմիշ օլտուղունտան, միւշարիլէյհին ճէնազէսինին Բարիսէ ավտէթի զիյնէթինտէ հալըր պուլունմագլըղը պիր վազիֆէ ատտ իյլէմիշ իտի :

Պու իսէ, թապիի իտի, չիւնքի, սէրվէթ սահիպի օլադ, վէ թրաբ նամ րուհանի թարիգաթա մէնսուպ կիպի եաշաեան իշպուղաթըն գալպինտէ, մահգունիյեթպախշ խաթըրէլէրտէն պաշգա տույղու պուլունմամագտա իտի :

Ֆիլվագը, Պէրէզինա նէհրինտէն պէրու միւմաիլէյհին գալպինտէ էսէրը աշգ ու մուհապպէթ գալմըշ օլմաեըպ, Անժէլին զայպուպէթինտէն պէրու, հիսսի մէզքիւր քեամիլէն զայիլ օլմուշ իտի :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ, էվլատ մուհապպէթինտէն տախի մահրում պուլունմագտա իտի, չիւնքի, ֆէվգէլատէ սէվմիշ օլտուղու իքի նէֆէր էվլատը, էօյլէ պիր սուրէթի միւէլլիմէտէ վէֆաթ իյլէմիշլէր իտի քի, արա սըրա տիւգ, ադլը պաշընտա օլտուղու սաաթլարտա, մէզքիւր իքի վուգուաթը, եանի Անժէլին զայպընը, վէ իքի էվլատընըն թէլէֆինի, ճէնապը Ալլահըն պիր ճէզասը մագամընտա ատտ իյլէմէքտէ, վէ օ հալտէ, մահգունէն վէ միւքէտտէրէն,

— Եա՛ Բապպի, պէն սիգէ նէ՞ եաբտըմ քի, պու կիպի ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրէ, վէ ճէզալարա պէնի տիւշար իյլէեօրսունուգ, տիմէքտէ իտի :

Տիւգիւն իւզէրինտէ, վագթ ու զէմանա, վէ իտպար ու ֆէլաքէթ տարպէլէրինէ մուգավէմէթ իտէպիլէն հիսսիեաթը մախսուսէ տախի գալմամըշ իտի :

Միւմաիլէյհ, Սիպէրիատան ավտէթինտէ, եէկեանէ վէ պիէմսալ տօսթու օլան իմբէրաթօր Նաբօլէօնուն զէվալը խապէրինի ալտըղընտա, իմբէրաթօրլուգ տէվրինտէ վուգուա կէլմիշ օլան պունճա պիւեիւք մուհարէպէլէրին պիր գահրամանը պուլունտան պուղաթ, ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլարագ, սայքի անը իւզէրինտէ գըլտան պիր գուշագ կէրիլտի, վէ տօտագլարը պիր պաղ իլէ պաղլանտը Պի-

նապէրին, օնտան սօնրա, մէճնուն հալտէ օլարագ, վէ եարը խեհա-
լաթ տէրեասընտա պուլունարագ, տէվլէթ սանտըզլարընտա, եա-
խօտ մահալը սայիրէտէ ֆայիզլէրի երըլըմագտա օլան սէրվէթի ճէ-
սիմէսինի տախի տիւլիւնմէեէրէք, եալընըզճա իմրարը էվգաթ իթ-
մէքլիկէ գարար վիրտի:

Միւմաիլէյհ, պու սուրէթլէ քէօլէնիչին օլարագ, վէ հէրքէս-
տէն ունուտուլարագ, ֆիւթուրսուզճա էօրիւմիւնէ պէքլէմէքտէ
իտի:

ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ կիպի ասքէրլէր իչին, մէյտանը հարպ-
լար իւզէրինտէ շէրէֆլի սուրէթտէ վէֆաթ իթմէքլիք, միւմաիլէյ-
հին պէքլէտիկի շայեանը թէէսսիւֆ էճէլլէրտէն չօգ զիեատէ միւ-
րաճճահ տըր:

ժէնէրալըն, գալպինտէ պագը էսէֆամիզ խաթըրէլէրի պուլուն-
տուղունու, վէ եալընըզ օ խաթըրէլէր իլէ եաշաւըզընը, հագգըլա
պունտան էվվէլ պէեան իլլէտիք:

Ֆիւլպագքչ Մնժէր Նարօլէօն, վէ էվլատլարը, միւմաիլէյհ իչին
աղ չօգ մուճիպի քէտէր խաթըրէլէրտէն օլուպ, անճագ պիչարէ
ժէնէրալ, օլ իմէրաթօրը մուազզամըն պագըլեյի ճէսէտինին Բա-
րիսէ կէթիրիլէճէկինի իլք տէֆա իչիթտիկինտէ, ազիմ պիր սատէ-
մէ հիսս իթտի, վէ պիր էյեամ հէր շէյի ունուտարագ տօսթու-
նուն տիրիլէճէկինի, վէ պունտան ագտէմ օլտուղու կիպի, հիչ օլ-
մաղ իսէ, պիր տէֆա քէնտի էլինի սըգապիլէճէկինի զանն իլլէտի,
վէ պագըլեյի մէզքիւրէնին Բարիսէ, անըն օնունտա վիրուտի մու-
գարընը օլտուղունոճ խապէր ալտըզընտա, Էրիկիրմի եաշընտա պու-
լունանլար կիպի կէնճէշտի, վէ տիվանէիկի պիւթիւն պիւթիւն
զայիլ օլտու:

Տիւզ տը Սէրտէօյլիւն, անըն տօգուղունճու պգշամը նաճըլ
կէչիրմիչ օլտուղու, Գաֆալարըն ճէլլատընտան իչիթտիկիմիզ հիքեա-
եէտէն մալիւմիւմիւզ տիւր:

Միւմաիլէյհ, մաեթիւնտէ օլան վէ աթիզ պիր ասքէր պու-
լունան եէկեանէ խըզմէթ քեարընա պար օլմամագ իւզըրէ, մէրգումա
հիչ պիր շէյ սէյլէմէքսիզին, Էրիկիրմի եէտի սէնէտէն պէրու մէթ-
րուք գալան քէնտի ճէսիմ Սէրտէօյլ օթէլինտէ պուլմուշ օլտուղու
իւնիֆօրմասընը կէօզտէն կէչիրմէքլէ մէշըլ պուլունմագտա իտի:

Տիւզ տը Սէրտէօյլ, քէնտի հագգընտա պիր թագըմ ըրվաեաթ
հասըլ իթմէմէք, վէ շաշաա վէ տէպտէպէ կէօսթէրմէմէք իւզըրէ,

մեզքիւր օթէլինի, խեֆին վէ սուրէթի տօթանէտէ սաթմըշ
իտի :

Ժենէրալ, աւերն տօգուզունճու կիճէսի ասլա ուեումաերալ,
օթուրմագսըզըն օտասը տէրունինտէ տօլաշտը, վէ սասաթլարըն եա-
վաշ հարեքէթ իթմէսինտէն տօլաեր հիտտէթլէնմէքտէ իտի :

Նիհաեթ, սապահ օլտու, վէ տիւգ, պէքլէմէքտէն սապըր
թիւքէնմէքլէ, վագթընը կէշիրմէք իւզըն, արասըրա, էսվապընտան
պիրէր բարչա կիեինմիշ օլտուղունտան, սապահ օլտուղունտա, էս-
վապընը վէ պօթինլէրինի կիեինմիշ, գուշաղընը պաղլամըշ, վէ մահ-
մուղունու գօյմուշ օլտուղու հալտէ, թօբլանըլաճագ մահէլլէ աղի-
մէթ իյլէտի :

Աֆրիգատան հէնուզ ավտէթ իթմիշ օլան կէնճ Ժենէրալլար,
կէնճ տիւգլէր, բերլիք իւնվանընը հայիգ օլանլար, կէնճ մէպուսլար,
պիզլաթ բրէնսլէր, վէլհասըլ վագթ ու զէմանընքքեաֆֆէյի մէշա-
հիրի ասըլզատէկեանը, տիւգ տը Սէրտէօյլի թանըմատըղլարը
հալտէ, եթմիշ պէշ եաշընտա զանն օլունան, հալպու քի հագըգէթ-
տէ ալթմըշչաղլարընտա պուլունան օլ միւհթէրէմ իհթիեարըն սիննի-
նէ հիւրմէթէն, քէնտիսինի սէլամլամագտա, վէ քէնտիլէրինի թէ-
գատտիւմ իյլէմէսինէ միւսաատէ իյլէմէքտէ իտիլէր :

Ժենէրալ տը Սէրտէօյլ, կիեինմիշ օլտուղու իւնիֆօրմասըլա է-
լան կիւզէլ, վէ սիմասը լաթիֆ, վէ վագարըլ պիր ասքէր հալինտէ
միւշահէտէ օլունուեօրտու :

Վագաա պաշը վէ եիւրէկի իհթիեարլանարագ, պիրի՝ տաղ-
լանմըշ, վէ տիկէրի՝ եարէլէնմիշ իտի իսէ տէ, վիճուտի նէ՝ էեիլմիշ
վէ նէ՝ տէ պօզուլմուշ իտի :

Սուլ, Մօրթիէ, վէ սայիր բէք չօգ աթիգ մարէշալ, վէ Ժենէ-
րալլար, կերչի վագթիլլէ քէնտիսինի թանըմըշ իտիլէր իսէ տէ,
պու քէրրէ թանըմամալարըլա պէրապէր, եա հիւրմէթէն եախօտ
մահզա մէրագ իլէ քէնտիսինէ ասարը թէվէճճիւհ կէօսթէրմէքտէն
կէրի տուրմատըլար :

Մ. տը Սէրտէօյլ, պունլարըն ճիւմլէսինի թանըեարագ, քէն-
տիլէրիլլէ թօգալաշտը, վէ էքսէրիսիլլէ թէքլիֆսիզճէ կէօրիւշտիւ :
Անճագ, քէնտիլէրինի պիւեիւքլիւք մէսնէտինէ իյսալ իթմիշ օլան
էլի՝ բէք չաբուգ ունութմուշ օլանլար հագգընտա, պիր տէրէճէ
պարիտանէ մուամէլլէ իպրագ իյլէտի :

Քիմնէ, միւմաիլէյհէ իսմինի սիւալ իթմէտիկինտէն, քէնտիսի

տէ օլ պապտէ քիմսէեէ պիր շէյ սէօյլէմէտի, վէ ճիւմլէսինի հայ-
րէթի աղիմէ իշինտէ պրագտը :

Աւայ եօլա չըգտը :

Պիզ տէ, իշպու աւայ իլէ պիրլիքտէ էնվալիտ գըլասընա կի-
տէլիմ :

Պու մահէլտէքի մէնգարէ, մուազզամ, միւքէլլէֆ, վէ հէմ ջը-
րանսաեա, հէմ տէ պագըյեէյի ճէսէտի գապուլ իտիլէն զաթը
ալիգատրա լաեըգ իտի :

Ճէնազէ գիյնէթինին, պիլմէեիզ հանկը զէմանընտա, իթիեար
պիր չափուշ, բէք չօգ իգտամաթտան, բէճա վէ նիեազլարտան, վէ
միւքէրրէրէն, «ֆագաթ պու պէնիմ ժէնէրալըմ տըր, տիւգ տը
Սէրտէօյլ տիւր» տէտիքտէն սօնրա, նիհասէթ լագըրտըլարընը ի-
շիթտիրէճէք պիր տէրէճէեէ գատար ժէնէրալը միւմաիլէյհին եա-
նընա եազլաշտը, վէ պու արա ումիւմիւն տիհանընտան տախի տիւգ
իսմի իշիտիլմէկէ պաշլատը :

Չափուշը մէրգուլմ իսէ,

— էվվէթ, օ տուր, տիեօրուլմ : Պէրէղինա վագըրասընտան պէ-
րու քէնտիսինի կէօրմէմիշիմ տիր, տիմէքտէ իտի :

Պու սէօյլէրի սէօյլէեէրէք, թաբ-ա-Մօր (չիւնքի քէնտիսի
իտի) Մ. տը Սէրտէօյլիւն նէգտինէ վասըլ օլտու, վէ միւմաիլէյհ
մէրգուլմ թանըեարագ,

— վա՛յ, սէնմիսին, թաբ-ա-Մօր, տէտի :

Չափուշ .— էվվէթ, պէնիմ ժէնէրալըմ :

Տիւգ .— Ջէվճէմ վէ էվլատըմ նէրէտէ տիրլէր :

Չափուշ .— Կէլին ժէնէրալ, սիզէ բէք չօգ տիեէճէեիմ վար տըր,
ժէնէրալ, քէնտինին քիմ օլտուղունու անլատըգլարընտան պէ-
րու, էթրաֆընտա թօրլանանլարըն սիւալլէրինէ ճէվապ վիրմէեէրէք,
չափուշուն արգասընտան կիթտի :

Շուրաեը իգրար վէ պէեան իտէլիմ քի, տիւգ իլէ չափուշ պի-
րիպիրինի պուլտուգլարընտա, իմբէրաթօրուն պագըյեէեի ճէսէտի-
նին վիրուտի, մէնգարէյի մէգքիւրէտէ, պունլար իշին էհէմիսէթի-
նի զայպ իթտի :

Չափուշ .— Աճայիւպ, ժէնէրալըմ, սիզ, Բարիստէ մի պուլու-
նուեօրսունուղ :

Տիւգ .— էվվէթ, 1832 տէն պէրիԲարիստէ պուլունմադտալըմ :

Չափուշ .— Պագաթ պէն պու խուսուսու ասլա պիլմէեօրտուլմ :

Յիւզ .— Աճայի՛ւ :

Զավուշ .— Սիղէ բէք չօդ շէյ սէօյլէեհէճէեհիմ :

Յիւզ .— Սէօյլէ պագալլըմ :

Զավուշ .— Էվլատընըզ . . .

Յիւզ .— Է՛յ . . .

Զավուշ .— Հաեաթտա տըր :

Յիւզ .— Հա՞նկըսը :

Զավուշ .— Բուսիատա տօղան :

Յիւզ .— Վալիտէսի՛, վալիտէսի՛, Թա՛ր-աՄօր :

Զավուշ .— Վալիտէսինին նէ՛ օլտուղունու պիլմէմ :

Յիւզ .— Օ էօլմիւշ տիւր , ֆագաթ սէն պէնտէն կիզլէմէք իս-

թէեօրսուն :

Զավուշ .— (Վագարլը պիր սէտա իլէ .) Ժէնէրալըմ , նամուսու՛մ իւզէրինէ սէօյլէեհէք , զանն իտէրիմ քի , օ տա հաեաթտա տըր :

Յիւզ .— Շիւքի՛ւր , եա՛ Բապպի :

Տիւգ , սօն սէօյլէրի սէօյլէր քէն , օլ մէրթէպէ միւթէէսսիր օլմուշ , րէնկի սօլմուշ , վէ տիթրէմէքտէ պուլունմուշ իտի քի , Թա՛ր-ա-Մօր , միւմաիլէյ տիւշեր տէյի գօրգտուղունտան , պիր գօլունու թութ-տու , վէ քէնտիսինէ խիթապէն ,

— Ժէնէրալըմ , էկէր իսթէրսէնիզ , պիր գահվէխանէեհէ կիրէլիմ , օրատա րահաթճա կէօրիւշէպիլիրիզ , տէտի :

Յիւզ .— Նէ՞ սէօյլէեօրսուն , հաեաթտա՞ մը տըր տիեօրսուն :

Զավուշ .— Զանն իտէրիմ քի , հաեաթտա տըր տիեօրում , ֆագաթ րէճա իտէրիմ Ժէնէրալըմ , պիր եէրէ կիրէլիմ , էթրաֆըմըզտա ղալէպէլիք թօրլանմաեա պաչլաեօր : Հէեհէճանընըզտան , նամիւզաճ օլտուղունուզ զանն օլունուեօր , վէ հիսս իթտիկինիզ ֆէնալըգ՝ իմբէրաթօրուն պագըյեեհի ճէսէտինին ավտէթինտէն տօլաեը վագը օլան թէէսսիրինիզէ համլ իտիլիեօր :

Ֆիլվագը , խալգ իչինտէն իշիտիլէն պիր սէս , շու սէօյլէրի սէօյլէմիշ իտի ,

— Պու աթիգ ասքէրլէր , է՛ն ատի նէֆէրինտէն է՛ն մէշհուր Ժէնէրալընա գատար այնի գահրամանլար տըրլար : Կէօրիւեօրսունուզ ա՛ շու ատէմի , պահս իտէպիլիրիմ քի , ասլա միւթէէսսիր օլմաեարագ , պէլքի եիկիրմիտէն զիեատտէ սէֆէրէ կիրիշմիշ , Բուսիալըլար , Բրուսիալըլար , վէ Ավսթրիալըլար իլէ ֆիւթուրսուզճա մուհաբէպէ իթմիշ տիր : Հալպու քի , եալընըզ իմբէրաթօրունուն ճէսէ-

տինին կէշտիկինի կէօրմէսինտէ, գալպի միւթէէսիր օլմուշ տուր : Պիրատէր, պունլար նէ՞ ատէմլէր տիրլէր :

Պիր տիկեր Բիմսէ .— Աղիղիմ, պունլար թուճտան եաբըլմըլ ատէմլէր տիրլէր :

Իւշիւճճիւ պիր Բիմսէ .— Փագաթ, իմբէրաթօրու նէ՞ գատար սէվէր իտիլէր :

Պիրիճճի շախս .— Քէնտիլէրինտէ ղուրուրիեթ տէնիլէն հիսսին էսէրի պիլէ եօգ տուր : Պագըն շու ատէմէ, կէօքսիւ իւզէրինտէ շունճա նիշանլարը համիլ օլտուղու հալտէ, պէլքի վագթիլլէ քէնտիսինին եաթագ արգատաշը օլմուշ օլան ատի պիր չափուշուն գօթուղունա կիրիեօր :

Մալիւմ տիւր քի, տիւգ տը Սէրտէյլիւն հէեէճանընն սէպէպի, խալգըն զանն իթտիկի սէպէպլէրտէն տէյիլ իտի :

Միւմաիլէյ, թէքրար իթտիկիմիլ քէլամլէրտէն պիր գաշը գուլաղընա աքս իթտիկինտէ, հէմ պիր թագըմ իլթիֆաթ վէ իհ-թիրամտան գաշընմագ, հէմտէ պիր ալ րահաթ իթմէք իւզրէ,

— Հագըն վար տըր, թաբ-ա-Մօր, կէլ պիր գահվէխանէեէ կիրէլիմ, տէտի :

Պէշ տագըգա սօնրա, ժէնէրալ վէ էնվալիտ պիր գահվէխանէտէ օթուքտուլար, վէ տիւգ, թէքլիֆսիզճէ չափուշա խիթապ իտէրէք :

— Թա'բ-ա-Մօր, պիր տէֆա տահա Տօսգոսանը նագմագ իսթհ'ոսիսիմիզ տէյի սիւալ իթտի :

Ժէնէրալըն մէգքիւր թապիրի, օլ վագըլթքի Ֆրանսըլ ասքէրլէրի, հալէա պու կիւնքի կիւն պաղը ասքէրլէր միեանընտա միւս. թաամէլ, վէ շէքէր իլէ գարըշտըրըպ եանմըլ գօնեագ եախօտ պիր բօնշ իլմէք մանէասընտա պիր թապիրի մախսուս օլուպ, թաբ-ա-Մօր, մէգքիւր թէքլիֆի իշիտինճէ,

— Ժէնէրալըմ, պէյլէ պիր սօուգ հաւատա թէքլիֆինիղի գապուլ իթմէմէք միւմքիւն մի տիր, հէմտէ, սիզին իլէ պիրլիքտէ Մօսգուաեը եագմագ շէրէֆինէ նայիլ օլմագլըգ՝ մուճիպի մահգուղիեթի աղիմէ տիր : Իմտի, ժէնէրալըմ, պիր տէֆա տահա էլինիղի պանա ուզաթըն . . . Ահ, սիզի եէնիտէն կէօրտիւկիւմէ նէ՞ գատար մէմնունում, տէտի :

Մ. տը Սէրտէյլ, իւք հէեէճանը կէչինճէ, միւճէտտէտէնքէս. պի հաեաթ իթմէքտէ օլտուղու զաննընա զահիպ օլտու, չիւնքի վագթիլլէ քէնտի սէվկիւլիւլէրինին նէզարէթ վէ հիմաեէսինէ թէս.

լիմ իթմիշ օլտուղու թար-ա-Մօրու թէքրար պուլմասը , օ սէվկիւ-
իւլէրինի պուլմուշ տուր կիպի քէնտիսինէ հիւանի թէէսսիր իյլէ-
մէքտէ իտի :

Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ , խանէսինտէն չըգտըղընտա , սիմասը լա-
թիֆ օլմագլա պէրապէր , մահզըն կէօրիւնմէքտէ իքէն , թար-ա-
Մօրուն խապէրինի ալտըղընտա , մէսէրրէթէ թէպտիլ օլտու :

Միւսիւլէյհ , տէհէթ վէ թէէսսիւֆլէ թիգքեար օլունմասը
լաղըմ կէլէն 1812 սէնէսինտէն պէրու աւլա բօնչ իշմէմիշիքէն , պու-
քէրրէ սապըգ նարօլէօն ասքէրի օլան պահատըրըն էլինի սըգա-
րագ , վէ գատէհլէրէ բօնչ տօլտուրարագ ,

— Էվլատըմտան պահս իտէլիմ , էվլատըմըն հաեոթտա պուլուն-
տուղունա էմի՞նմիսին , տէտի :

Զավուշ .— Էմիլիմ , էվլատընըղ նամուսլու պիր ատէմ տիր :

Տիւզ .— Նէ՞րէտէ պուլունտուղունու պիլիք՞օրմուսուն :

Զավուշ .— Հա՛յ հա՛յ :

Տիիգ .— Նէ՞րէտէ տիր :

Ժէնէրալ , էվլատընը արամաեա կիթմէք իւղրէ , աեաղա գալգտը-
ղընտա , թար-ա-Մօր ,

— Պու գատար աճէլէ իթմէեին , Ժէնէրալըմ , պիր աղ սիւքիւ-
նէթ քէսպ իտէլիմ , էվլատընըղ Բարիստէ տիր , վէ ճէսուր պիր
տէլիգանլը տըր . պէն քէնտիսինի թանըրըմ , ֆագաթ , բէտէրինի
թէքրար պուլմագլըգ իհթիմալինի էվլէլէքէնտիսինէ խապէր վէրէ-
լիմ , չիւնքի , մէրգուլմ հագգընտա պիր տէրէճէ իհթիմամլը տավրան-
մագլըգ էլըլէմ վէ էհէմմ տիր , եօգսա , տէտի . . .

Տիւզ .— (Տիւշարը տէհէթ օլուպ , թար-ա-Մօրուն քէլամընը
գաթթ իտէրէք .) Եօգսա նէ՞ , էվլատըմըն սըհէթ ու աֆիյեթի պէր
քէմալ տէյիլ՞մի տիր :

Զավուշ .— Խա՛յր , Ժէնէրալըմ , պունու տիմէք իթթմէեօրում .
պիւլաքիս էվլատընըղըն սըհէթ ու աֆիյեթի պէրքէմալ տըր , վէ
քէնտիսի տախի պուղա գատար գուլվէթի տիր . հալպուքի եիւրէկի
թավուգ եիւրէկիէ պէնղէր , վէ պիր կէնճ գըղ միսիլու , չաբուգ
միւթէէսսիր օլուր :

Տիւզ .— Պու պիր ֆէնալըգ տէյիլ տիր :

Զավուշ .— Խա՛յր , Ժէնէրալ , ֆէնալըգ տէյիլ տիր , անճագ , պու
սըրատա պէնտէնիղէ միւսատտէ իտին քի , իճապընը իճրա իտէեիմ

Տիւզ .— Նէ՞ եաբաճագսըն :

Զավուշ .— Վուգուլաթը քէնտիսինէ խապէր վերմէք իւզրէ պիր թէղքերէ եազաճաղըմ :

Տիւզ .— Իսթէտիկին եօլտա հարէքէթ իթմէքլիկէ մուխթարսըն :

Պու սուրէթլէ Թար-ա-Մօր , մէքթուպ եազմադ իչին իգթիզա իտէն շէյլէրի կէթիրթտի , վէ պատէհու մալիւմիւմիւզ օլան մէքթու-պու եազտը :

Մէրգուսուսն , մէղքիւր մէքթուպու եազտըղը էսնատէ , ժէնէ-րալ , սաատէթի իւզէրինէ լաեղգըյլա տիւշինէպիւմէք իւզրէ , պա-շընը իքի էլի տէրունինէ ալտը :

Միւմաիլէյհ , աճապա րիւեա՝ մը կէօրիւեօր օլտուղունու , եօգ-սա , երկիրմի սէքիզ սէնէտէն պէրու էօլմիւշ զանն իթտիկի էվլա-տընը հագըգէթէն թէքրար պուլաճա՞գ մը իտուկինի քէնտի քէն-տիսէ տիւշինմէքտէ իտի :

Թար-ա-Մօր , մէքթուպունու պիթիրտիքտէն սօնրա , ժէնէրա-լըն տիւշինճէսինէ խիթամ վիրմէք իւզրէ ,

— Եաղըտը , ժէնէրալըմ , տէտի :

Տիւզ .— Պանա վէր :

Զավուշ .— Ժէնէրալըմ , իսթիլահը բէք միւքէմմէլ տէյիլ տիր : Նէ՝ եաբանըմ , վադթիյլէ նէ՝ գատար մէհարէթլէ թիւֆէնք գուլ-լապիրի իտիմ իսէ , պու կիւն օլ տէրէճէ մէհարէթլէ պիր գալէմ պիլէ գուլանամամ :

Տիւզ տը Սէրտէօյլ , պու մէքթուպու օգուտու , վէ հէրնէ գա-տար իսթիլահը վէ իմլասը քէնտիսինէ զարիպ կէօրիւնտիւ իսէ տէ , պունունլա պէրապէր հիչ պիր թէպտիլաթ իթմէեէրէք , եալընըզ շէօյլէ պիր իթիրազտա պուլունտու .

— Ֆագաթ նի՞չին քէնտիսինէ ֆագիրիմ տէեիմ :

Զավուշ .— Քէնտիսինի պիր ան էվմէլ ճէլպ իթմէք իչին :

Տիւզ .— Նա՞սըլ :

Զավուշ .— Սիզէ թէքրար իտիեօրում . սիզին էվլատընըզ , տիկէր պիր քիմնէ կիպի տէյիլ տիր : Իկէր պիր տիկէր քիմնէեէ , բէտէ-րինիզ միլեօն սահիպի տիր տէնիլէճէք օլսա , անինտէ միրաուա գօն-մադ մադսէտիյլէ գօշաճաղը տէքքեար իսէ տէ , էվլատընըզ իչին , ֆագիր օլտուղունուղու պէեան , վէ պու խուսուսու ալըրճա հու-րուֆ իլէ իշար իյլէտիկիմտէ , սիզին , քէնտիսինէ միւհթամ օլտուղու-նուղու զանն իտէրէք , մուլապէնէթինիզէ շիթապ իտէճէկինտէ իշ-թիպահ եօգ տուր :

Նասըլքի կէօրիւմէքտէ տիր, Թար-ա-Մօր, Ֆէլիքսին ախէա-
դընը բէք ալէա պիւմէքտէ, վէ Թար-ա-Մօրուն, «էսէֆ իտէրիմ
քի, բէտէրինիզ ֆագիր տիր» սէօգիւնիւ տիկէր հրուֆաթ իլէ եազ-
մասընտան տօլաեը Պալթազարըն կիւճէնմէսի վէ հիտտէթլէնմէսի
հագգսըզ պուլունմագտա իտի:

Տիւզ .- Էօյլէ իսէ, էվլատըմ'նէ՞ Թարզ ատէմ տիր:

Ջավուշ .- Պու խուսուսու խանէնիզտէ սէօյլէրիմ, շիմտիլիք պու-
րատան կիտէրիմ քի, մէքթուպու կէօնտէրէպիլէեիմ:

Տիւզ .- Քիմի'ն էլիլէ կէօնտէրէճէքսինիզ:

Ջավուշ .- Պուրատան կէչէճէք օլան պիր էնվալիտին էլիլէ:

Պու սուրէթլէ, մահէլի մէզպուրտէն կէչմէքտէ օլան պիր էն-
վալիտէ, չավուշ Թար-ա-Մօր մէզքիւր մէքթուպու թէսիլիմ իտէրէք,
վէ գաթի վէ ուզուն ուզատիսէ թալիմաթ վիրէրէք, քէնտիսի իքի
ատըմ էօթէտէ պէրլէմէքտէ օլան ժէնէրալըն նէզտինէ ալտէթ իյ-
լէտի:

Մէրգում էնվալիտին, վազիֆէսինի 'նէ' սուրէթլէ իյֆա իթմիշ
օլտուղու մալիւմ տիր:

Պինապէրին, Պալթազարըն՝ ումումէն էնվալիտլէր վէ խուսուսա
Թար-ա-Մօր հագգընտա վագը օլան մուհաքէմէսինտէ եանըմագ-
տա օլտուղու տէրքեար տըր:

7

Պիր էնվալիտին ԱՅՆԻ ՎԱԳԸԹՏԱ

ԻՔԻ ԷՎԼԱՏ ՊԻԻԵԻԻԹԷՊԻԼՄԷՍԻ

Ջավուշ Թար-ա-Մօրուն մէքթուպու, չավուշը մէրգումուն տօս-
թու պուլունան պիր էնվալիտ վասըթասըյլա, էգօըտը Մէտիին սօ-
գաղընա կէօնտէրիլտիկինտէ, Մ. տը Սէրտէօյլ վէ քէնտիսինին եա-
թագ արգատաշը զանն օլունան շախս, գահվէխանէեի թէրքլէ, Ժա-
գօպ սօգաղընա տօղրու միւթէրահի օլտուլար, վէ ազ վագըթտա
մէզքիւր սօգաղա մուվասըլէթ իյլէտիլէր:

Միւմախլէյիս իլէ մէրգուսուն , պիրլիւրէրինի թէքրար պուլ-մուշ օլմալարը մահզուգիսէթի , իքիսինի տախի սայքի գանատլաթ-միշ օլտուղունտան , հարէքէթլէրինին սիւրաթը պունտան նէշէթ իյլէմիշ իտի :

Պու իքի աթիգ սիւահ արգատաշլարը , ժէնէրալն սալօնունտա միւնասիպ պիր սուրէթտէ եւրէշտիքլէրինտէ , ժէնէրալ , ատէթա պիր կէնճ ատէմ կիպի ,

— Պիզիմ տէլիգանլըեա պէքլէեէճէկիմիզ միւտտէթ զարֆըն-տա , թաամ իտէրիզ , վէ զանն իտէրիմ քի , պու կիւն պիր շիշէ շա-րապ պօշալթմագ իշին էրէյիճէ սէպէպլէրիմտէ վար տըր , տէտի , ժէնէրալն թապիաթը զիեատէսիյլէ թէպտիլ օլմուշ իտի :

Միւմախլէյիս , ալէսսէվիսէ եալընըզ սու իշտիկի կիպի , Սիպէր-եատան ալտէթիինտէն պէրու տախի սուֆրասընտա քիմնէ օթուր-մամըշ իտի :

Զավուշ .— Ժէնէրալըմ , սիզին իլէ պիրլիքտէ թաամ իթմէքլիք , պէնիմ իշին մուճիպի իֆթիխար տըր , վէ ասքէրլիք նիզամընճա սի-ղէ ճէվապը ըէտտ վիրմէքլիկիմ իսէ , միւմքին տէյիլ տիր , Հալպուքի սուֆրաեք պէն թէրթիպ իթմէք իսթէրիմ :

Տիւզ .— Խա'յր , պու խըզմէթ , աթիգ ասքէրլէրտէն օլուպ , նէզ-տիմտէ միւսթախտէմ պուլունան ժօղէֆէ աեիտ տիր , Բէնտիսի տէ չէրէզլէ պիրլիքտէ պիզիմլէ չադաճագ տըր :

Զավուշ .— Ֆագաթ ժէնէրալըմ , շունու պանա սէօյլէսին քի . . .

Տիւզ .— Նէյի :

Զավուշ .— Շունու տիմէք իսթէրիմքի , թապիրինիզ վէճհ իւզրէ , տէլիգանլըմըզա պէքլէտիկիմիզ միւտտէթ զարֆընտա չադըպ չադըշ-տըրըր իսէք , սօնրա դուվվէթիմիզ գալմազ , շիւնքի , նասըլքի կէօ-րիւեօրսունուզ , ժէնէրալըմ , պիզ սինլէրիմիզտէ , — եալընըզ քէնտի սիննիմ իշին սէօյլէեօրում , զիրա սիզ հէնուզ կէնճսինիզ , վէ պէն եէթմիշ չաղընտաեըմ , — ինսանըն պաշը , քէնտինին օլմազ : Պինաէն ալէյի , էօյլէ զանն իտէրիմքի , պիր ազ էվվէլ իշտիկիմիզ շարապտան իքի շիշէ իշէճէք օլուր իսէմ , վագթիյլէ Բուսիալըլարըն եախօտ Ա-վսթրիալըլարըն եաղմուր կիպի եաղտըրտըզլարը գուրշունլարտան զիեատէ պանա թէէսսիր իտէճէք տիր :

Տիւզ .— Թա'ք-ա-Մօր , շիմտի պու խաթըրէլէրին զէմանը աէյիլ տիր , էկէրչի սէրիսշ օլուր իսէն , սէնի պիր եաթաղա եաթըրապիրիմի Շիմտիլիք , մատէմքի վագթըմըզ վար տըր , ճիատէն կէօրիւշէլիմ :

Զավուշ .— Էմբրինիդէ մունթաղըրըմ, ժէնէրալըմ. ֆագաթ , պու հիքեաեէ օլ գատար մուֆասսալ տըր քի , հանկը ուճունտան պաշ-
լաեաճաղըմը պիլմէմ :

Տիւզ .— Թաբ-ա-Մօր , էվվէլ էմիրտէ , էվլատըմ նէ՞ տիր , նէ՞
եաբըեօր , անէրի պանա սէօյլէ : Էվվէլա հալը հաղըրընտան , սօնրա
մաղիտէն պահս էթ , մուախսարէն տախի նէթիճէյի հիքեաեէտէն
պահս իտէրիզ :

Զավուշ .— Ժէնէրալըմ , էվլատընըզ՝ պու կիւնքի պուլունտուղու
հալէ պէնիմ եարտըմըմա կէլմիշ տիր տիմէմ , չիւնքի պէն պու եօլ-
տա հարէքէթ իթմէքիկիմիլէ , քէնտի վաղիֆէմի էյֆա իթմիշիմ
տիր : Լաքին իլէրի կիթմէեէլիմ :

«Էվլատընըզն սիմասընա պագըլըր իսէ , քէնտիսի սայքի աթիգ-
խասսա ալաեընըն էն կիւզէլ զըրհլը ասքէրլէրինտէն պիրի օլմագ-
լըղա լաեըգ տըր , վէ վիճուտի իսէ , Միւրանըն վիճուտի կիպի կիւ-
զէլ տիր : Լաքին պիզ , պուրալարընը պըրագալըմ , չիւնքի պիր տէ-
լիգանլընըն կիւզէլ օլուպ օլմամասը , վէ պիչիմի պուլունուպ պու-
լունմամասը , գատընլարա այիտ պիր մատտէ տիր : Պունտան դա-
թինազար , եագընտա քէնտիսինի կէօրէճէկինիզ տէրքեար տըր :

«Ախլէագ ճիհէթինէ կէլինճէ , ղաեէթ նամուսլու , ըրղէհլի , վէ
սահիպի նէճապէթ պիր տէլիգանլը տըր , վէ իքի այ կէչմէզտէն ,
ֆէննի թէպապէթ շահատէթնամէսինի ախզ իտէրէք , մէշհուր պիր
թապիպ օլաճագ տըր :

«Հասըլը պու կէնճ , մահէլլէսինին չիմտիտէն պիր հիքմէթի
րապպանիեէսի դապիլինտէն տիր : Ֆագաթ միւսատտէ իտին քի ,
զաթընըզա պիր իքի վուգուաթընը պէեան իտէեիմտէ , սիզտէ ,
անը լաեըգըլա մուհաքէմէ իտէպիլէսինիզ , չիւնքի ինսանլա-
րը , քէնտի հարաքեաթ վէ մուամէլէլէրիլէ թագտիր իթմէք լա-
ղըմ օլտուղու , մալիւմ վէ միւսէլլէմ տիր :

Տիւզ .— Հագըն վար տըր , իմտի տէվլամ էթ պագալըմ :

Ժէնէրալ , պու սէօլլէրի սէօյլէրքէն , չավուշը մէրգումու պի-
եատէ սէրխօզ գըլմագտան սագընտըլը ճիհէթլէ , գատէհինէ շա-
րապ տօլտուրմագտան իճթինապ էյլէմէքաէ իսի :

Թաբ-ա-Մօր իսէ , ուզուն ուզատիեէ նագլիեէթի սէվտիկի ճի-
հէթլէ , շու վէճհ իլէ հիքեաեէսինէ տէվլամ էյլէտի :

— Ժէնէրալըմ , էվվէլճէ շունու ղաթընըզա պէեան էյլէմէքլի-
կիմ լաղըմ տըր քի , պիզիմ տէլիգանլընըն իւզէրինէ լաեըգըլա նէ-

զարէթ իտէպիլմէք իշին, նամուսլու պիր քիմսէ օլան գարուճու պապա Բէրլ տ'Օրու քէնտիմէ պէնտ իթտիմ:

«Փաղաթ, պապա Բէրլ տ'Օրուն՝ էվլատընըզա ճասուսլուգ իթմէքտէ օլտուղու զաննընա սագըն զահիպ օլմանըն: Պիլիքսինիզքի ճասուսլուգ, աթիգ նէֆէրաթը ասքէրիսէ իշին ալչագճա պիր վազիֆէ գապիլինտէն տիր: Անճագ, մէրգում գարուճու, պէնիմ, Ֆէլիքսէ ալէագատար օլտուղումու կէօրտիլկիւնտէ, անըն հագգընտա պիլտիկի կիւզէլ շէյլէրի պանա խապէր վիրմէքտէ պուլունմուշ տուր, շու տա վարքի, մախտումունուզ իւզէրինէ սէյլէնէճէք ֆէնա պիր շէյտէ եօգ տուր:

Տիւզ .- Թաբ-ա-Մօր, վուգուլաթտան, վուգուլաթտան պահս իտէլիմ:

Զավսւշ .- Բէք իյի, ժէնէրալլմ, իշթէ պաշլաեօրուզ:

Պէյլէճէ Թաբ-ա-Մօր, լագըրտը իթտիքճէ, կէրմիսէթ վէ խահիշէ կէլէրէք, էօեէ էվլատ մագամընտա պիլեիլթմիւշ օլտուղու տէլիգանլընըն էօմիւնտէ, զաթէն օգուլեանլարըմըզա նագլիթտիկիմիզ շէյլէրի, շէյլէքի Ֆէլիքս իլէ Բօղէթին աշգ ու սէվտալալընը, Ֆիլիքսին՝ ճուգարա հէքիսի օլմագլըգ արղուսունու, սօն իմթիհանը միւնասիպէթիլլէ մէրգումուն վիրտիկի զիեաֆէթի, վէ Պալթաղար մարիֆէթիլլէ, Լաթին սօգաղընտա իհտաս օլունան թալէպէկեան նիւմունէսի, վէ Փազիլէթինէ վէ հիւսնի ախլէագընա միւքեաֆաթէն նիշան ալան գըզըն վագըալարըը հիքեանէսինի նագլ ու պէեան իլլէտի:

Թաբ-ա-Մօր, հիշ պիր հատիսէեի սարֆը նաղար իթմէտիկի կիպի, հիքեանէսին պիր նօգթասընը տախի ունութմատը, վէ ժէնէրալ տը Սէրտէյլ, չավուշուն իթտիկի հիքեանէտէն հիշ պիր լուղէթ գալըրմամագտա իտի:

Էնվալիտի մէրգում, հիքեանէսինին նէթիճէսինէ վէ խիթամընա եագլաշտըգճա, միւմաիլէյհին հէեճանը արթմագտա իտի: Նիհանէթ, Թաբ-ա-Մօր, մէզքիւր հիքեանէեի իքմալ իթտիկինտէ, Մ. տը Սէրտէյլին կէօղլէրինտէն իքի տանէ իրի եաշ, եանագլարը իւզէրինէ ագըպ, աղարմըշ օլան պըբըղընըն գըլլարը իշինտէ նապէտիտ օլտու:

Միւմաիլէյհ, էվլատընըն խասսէլէրինի տինլէմէքլէ, գալպի միւթէէսսիր օլմուշ օլտուղումտան, մէզքիւր եաշլար, չիւպհէսիզ թէէսսիրի գալպինին նէթիճէսի պուլունմագտա իտի:

Պատէհու , պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա , տիւգ , մէրգ ում էն վալիտէ շու սէօղլէրի խիթապ իթտի :

— Պէնի ալտաթմաեօրսուն , տէյլիմի թարա-ա-Մօր , սէօյլէտի-կին՝ պէնիմ էվատըմ տըր , վէ հիքեաեէ իթտիկին շէյլէրի օ եար-մըշ տըր :

Զավուշ .— Ժէնէրալըմ , պէօյլէ պիր մատտէտէ սիզի ալտաթմա՞գ մը , սիզին կէօղ եաշարընըղա էյլէնմէ՞ք մի : Ա՛հ , պէօյլէ պիր ալ-չադըղը իրթիքեապ իթմէքտէն իսէ , քէնտի մահվըմը թէրճիհ իյ-լէրիմ : Խա՛յր , Ժէնէրալըմ , խա՛յր , սիզէ հագըղէթի հալի սէօյլէ-եօրում . հէք սէօյլէտիկիմ սահիհիք տիր :

Տիւգ .— Ինանըրըմ , ֆագաթ սէն շունու պանա սէօյլէ քի , էվ-լատըմը թապիպ իթմէքիկէ նա՞սըլ մուվաֆֆագ օլտուն :

Զավուշ .— Էվվէթ , էվվէթ , անը պէն թապիպ իթտիմ . . . վա-գաա հէնուգ յահատէթնամէսինի ախը իթմէմիշ իսէ տէ , եադընտա ախը իտէճէք տիր : Պու նէեէ՞ պէնզէր պիլի՞րմիսինիզ . վագթիլլէ իմբէրաթօրա , պիր մուհարէպէեէ կիրիշմէզտէն էվվէլ , « իմբէրա-թօր , ֆիթուհաթ հագըղնտա նէ՞ տիւշիւնիւեօրսունուզ » տէնիւ-տիկինտէ , միւշարիլէյհին , « ֆիթուհաթ պիզիմ թարաֆըմըղտա գալաճագ տըր » զէմիննտէ ճէվապ վիրմէսինէ պէնզէր : Ա՛հ , քեաշ-քի տայիմա իմբէրաթօրուն պու իֆատէսի սահիհ չըգսա իտի . . .

Տիւգ .— Թա՛րա-ա-Մօր , շու խաթըրէլէրինտէն արթըզ ֆարիղկէլ :

Զավուշ .— Լաքին , պու խաթըլէրիմտէն պահս իթմէքլիկիմ լա-ղըմ տըր :

Տիւգ .— Նի՞չին :

Զավուշ .— Պէնտէն թալէպ իթտիկինիզ շէյլէրի սիզէ հիքեաեէ իթմէք իչին :

Տիւգ .— Թէմամ տըր , ֆագաթ հիշ օլմազ իսէ , շու հիքեաեէնէ պաշլա պագալըմ :

Թարա-ա-Մօր , շիւպհէսիզ խաթըրէլէրինի զիեատէ ճանլանտըր-մագ մագսէտիլլէ , գատէհինի տօլտուրտուգտան սօնրա , քէլամընա շու վէճհ իլէ տէվամ իլլէտի :

— Էվլատընըղըն էմրի նէզարէթինի բէք չօդ զէմանտան պէրու տէրիւհտէ իթմիշիմ տիր : Պէրէզինա վագըասընտան պէրու , անա սայքի պապալըգ իտիեօրում :

Տիւգ , մէզքիւր նէհըին իսմի , գալպինի ֆէվգէլլտեէ միւթէէս սիր իթմէքլէ , միւէսսիր պիր հալտէ ,

— Ա՛հ, օլ Պերէզինա նէհրի . . . տէտի :

Զավուշ .— Էվվէթ, Ժէնէրայլմ, Պերէզինա վագըասընտան, եանի երկիրմի սէքիզ սէնէտէն պէրու պէն պու խըտմէթի իյֆա իտիեօրում. . . ֆագաթ չու խաթըրէ, հէնուզ օլ գատար ֆիքրիմին իչլինտէ թագէ տիր քի, վուգուաթլարըն տահա տիւնքի օլմուշ օլտուղու զէհապընտա- երմ: Ա՛հ, նէ՛ ֆէլաքէթ, նէ՛ մուսիպէթ իտի, օրտումուզ նէ՛ տէ- րէճէ ֆէնա սուրէթտէ պօզուլտու . . . հէլէ օ սօղլգ . . . նէ՛ գա- տար միհն ու մէշագգաթ չէքտիք, նէ՛ գատար ահըպպա ու ագըան ղայպ իյլէտիք :

Թաք-ա-Մօր, միւթէէսսիր պիր հալտէ պուլունմասըյա, ճիւղի միւտտէթ սիւքիւթ իթտի :

Օլ էսնատէ, իմբէրաթօրլուղուն իքի նէֆէր ասքէրի օլան Ժէ- նէրալ իլէ չավուշ, տէրեայը միւլահազաթա միւթաղրագ օլտուլար, վէ չիւպհէսիզ խաթըրէլէրինի տահա լաեղգըյա ֆիքրիլէրինտէ ճէմ իտէպիլմէք, վէ ղայպ իթտիլէրի սէվկիւլիլէրի հագգընտա տուա իթմէք իւզրէ, աննլարընը պիր ազ աշաղը էյտիլէր :

Պիր գաշ տագըգա գատար թասալը միւլահազատան սօնրա, Մ. տը Սէրտէօյլ, չավուշա խիթապէն,

— Բէճա իտէրիմ, հիքեաեէնէ տէվամ էթ, տէտի :

Զավուշ .— Բէք իյի, ճէրէեան իտէն վագըալարըն սիզէ մէճհուլ գալտըղը կիւնտէն իթիպարէն հիքեաեէմէ տէվամ իտիեօրում :

Տիւզ .— Թէմամ, պէնտէ սէնտէն անը իսթէեօրում :

Զավուշ .— Սիզ, օրտումուզուն արտ թարաֆընտա գալան վէ տիւշմէնին միւգաթէլաթլնա տիւշար օլան նէֆէրաթըմըզը վիգաեէ իթմէք, վէ գազագլարըն պի ինսաֆանէ գաթլ ու թէլէֆ իյլէտիք- լէրի ասքէրլէրիմիզի թօբլամագ իւզրէ, կէրիտէ գալմագլըզ էմրինի ալմըշ իտինիզ: Պու մէմուրիեէթ, օրտունուն միւնհէզիմէն բիւճաթ իյլէտիկի պէօյլէ պիր սըրատա, ղաեէթ մուխաթարալը օլուպ, լա- քին պու մէմուրիեէթ՝ պիր տիկէրինէ իհալէ իտիլէմէզ իտի: Պիզ, օրտունուն սօլ թարաֆընտա երիւրիեօրտուզ: Քէօբըիւլէրտէն կէչ- մէք իւզրէ գօլգօլ թագսիմ իտիլմիշ օլան թէքմիլ օրտունուն եօլտան չըգարըլմասը, վէ է՛ն զիեատէ իլէրտէ պուլունան ֆըրգամըզըն կէ- րի պրագըլմասը միւմքին օլամագ իտի: Պունունլա պէրապէր, պու սըրատա, պիզ տէ զիեատէսիյլէ տիւշարը միհն ու մէշագգաթ օլտուգ :

«Հէր նէ հալ իսէ, սիզտէն հիյնի մուֆարագաթըմըզտա, պիր

սապահ էրքէն, տիւշէս իլէ օղլու հէնուզ ույդուտա պուլունտուգ-
լարը զէման պէնի ճէլպ իթտինիզ :

Տիւզ .- Զէվալլը Անժէ՛լ, ֆագաթ թա'ր-ա-Մօր, հիքեանէնին
պու ֆըգրասընը ուղաթմա, Անժէ՛լ իլէ մախտուճու իւզէրինէ նէզա-
րէթ իթմէքլիկին իչլին, սանա վագը օլան թավսիեէմի լուղէթ պէ
լուղէթ խաթըրլաեօրում :

Զավուշ .- Իյթէ պէօյլէճէ, պիզտէն այրըմագլըղընը անճագ-
իքի կիւն օլմուշ իքէն, սիզին վէֆաթ իթմիշ օլտուղունուղուն շայ-
եասը, ասքէրլէրիմիզ միեանընտա տէվէրան իթմէքտէ իտի, վէ
այնի վագըթտա, Պէրէզինա նէհրի իւզէրինէ աթըլան քէօքրիւլէրին
ինշաաթը խիթամ պուլմաղլէ, ասքէրին կէչիտի պաչատը :

Տիւզ .- Լաքին, նէ՛ կէչիտ, սիւպհա'ն Ալլահ :

Զավուշ .- Կէօզիւնիւզիւն էօնիւնէ կէթիրին էօյլէ պիր հալ քի,
թասապլուր իլէ գապիլ օլամասըն : Մէսէլա պիր սիւրիւ շէյթան-
լարլն՝ ճէհէննէմին քեաֆֆէյի ալէթլէրինի չէքիպ չէքիշտիրէրէք,
պիր թագըմ քէօքրիւլէր իւզէրինտէն կէչմէլէրի կիպի պիր խու-
սուսու խէեալքէրտէնիզտէ թասմիմ իտին. օ հալտէ, ասքէրլէրիմիզին
մէզքիւր կէչիտինի, պէլքի տէրք ու հիսս իտէպիլիրսինիզ : Ֆիլվա-
գը, թալիմու թէրպիեէ կէօրմիւշ, վէ աթէշլէր իչինտէ գալմըշ օ-
լան նէֆէրաթըմըղըն շու սըրատա պուլունտուգլարը հալ ու վազի-
եէթ, լաեղգըյա թարիֆ օլունապիլիր հալ վէ վազիեէթլէրտէն օլ-
մաեռպ, բիւր ղազապ քէսիլմիշ, վէ մէյեուսիեէթտէն նաչի առէ-
թա գուտուրմուշ օլան աքէրլէրիմիզի, հիշ պիր միւլահազա, հաթ-
թա, պիզպաթ մէնֆաաթը զաթիեէլէրի միւլահազասը պիլէ, քէն-
տիլէրինի հարէքէթլէրինտէն կէրի տուրտուրմամըշ տըր :

Պունլար, աեագլարընըն ալթընտա պուլունան քէօքրիւլէրին
չաթըրտաաղլարընը իչիթմէքլէ պէրապէր, անլէրին գըրըլաճաղըն-
տան ասլա ֆիւթուր իթմէեէրէք, եօլլարընա տէվամ իյլէմէքտէ,
վէ մուխաթարա գարշըսընտա պաչարընը էյմէքտէ իտիլէր, չիւնքի
պաչըճա նազարկեահլարը, իլէրի կիթմէքտէն իպարէթ օլտուղու
հալտէ, գուսուրունուն, քէնտիլէրէճէ նէ՞ էհէմմիեէթի օլապիլիր
իտի :

Պուլունտուղունուզ մահէլլտէն, իչպու տէհէթլի վէ շայեանը
թէհասիւֆ մէնզարէեի կէօրմէքտէ իտիք, ֆագաթ «պիզիմ սըրա-
մըզ աճապ նէ՞ վագըթ կէլէճէք տիր» միւլահազասընտան ազատէ
պուլունմամագտա իտիք :

«Պու պապոտքի էնտիշմիզ տահա զիեատէ իտի, չիւնքի տիւշմէն զիեատէսիլլէ պիզի թագեիդ իթմէքէ, միեանէմիզտէ գարըշըդըդ հասըլ իթմէքտէ, վէ մուհաճէմէլէրինի գաթան տուրտուրմամագտա իտի :

«Նհհանէթ պուլունտուղումուզ մէվզը, մուհաֆաղասը գապիլ օլան մէվզըլարտան օլմաներպ, գաղաղլարըն գըլըճ եախօտ սիւնկիւլէրի ալթընտա թէլէֆ օլմագ թէհիլքէսի, հէր ան ու տագըդա էքսիլմէմէքտէ իտի :

«Պէն իսէ, սիղէ, մատամ տիւշէսի վէ էվլատընըղը գուրթարմագըլըլը եէմին իթմիշ օլտուղումտան, պու վաղիֆէմին իճըասընա սայ իլլէտիմ: Շէօլլէ քի, ասքէրին կէչիտի պիր աղ թափատըղընտա, միրուր իտէճէք օլտուղումուզ քէօբըրինին իւզէրինէ աթլամագըղը, վէ արգատան կէլէնլէրտէն իլէրի սիւրիւլէրէք, էկէրչի սա. յիր բէք չօգլարընա օլտուղու կիպի, նէհրէ տիւշմէզ իսէք, տիկէր գըբըրեա վասըլ օլմագըլըլը տիւշիւնտիմ, վէ պիր բէրրէ պու թասավիւրումու գարաղաչտըրտըղըմտա, մալիւմինիւզ օլան վէ օրտուտա ասքէրէ մէշուպաթ վէ մէէքիւլաթ սաթըճըլըլը իտէն զէվզէմ մատամ Տիւրիէօսիւ չաղըրտըմ :

Տիւզ .— (Բէնտի աթիդ գապիթլէրինտէն պիրիսի հագըրնտա պահս իտիեօր կիպի մէրագլա.) Իյի խաթըրմա կէլտի, օլ եիկիտ վէ ճէսուր Տիւրիէօ գատըն նէ՝ օլտու :

Ձալուշ .— Անը տա կէօրիւրսինիւզ, Հէր նէ իսէ, զէվճէմի, վէ չիմտի պէնիմլէ պէրապէր էնվալիտ գըլըասընտա պուլունան կարնիզօն վէ Բամէեի, վէ տիկէր պիր գաչ արգատաշը չաղըրտըմ, վէ թասավիւրումու քէնտիլէրինէ թէպիդ իթտիկիմտէ, ճիւմլէսի տէ գապուլ իթտիլէր :

«Օլ վագըթ, պէնիմ իխթարըմ իւզէրինէ, կարնիզօն վէ Բամէ, արապանըն աթլարընը իլէրիեէ սիւրմէքլիկէ մէճպուր իթմէք իւզըրէ, պու հայվանլարըն եուլարընտան թութտուլար, վէ սիւնկիւլէրինին սաթլարըլլա իլէրիեէ տիւրտիւշթիւրմէկէ պաշլատըլըր : Տիւրիէօ, տիկէրլէրի վէ պէն, եան պէ եան օլարագ, արապանըն էթրաֆընտա պուլունուեօրտուգ : Տիւշէսին բէնկի սօլմուշ, վէ օլ տէրէճէ տիւշարը տէհշէթ օլմուշ իտի քի, էթրաֆընտա կէչէն աշվալի կէօրմէմէք իւզըրէ, կէօղլէրինի գաթաեօրտու :

«Ժէնէրալըմ, պու պապոտէ սիզէ նէ՝ սէօլլէեէպիլիւրիմ, սիղէ քի պիզլաթ պու ֆէլաքէթտէ հաղըր պուլունմուշ օլմանըղլա, պու

մէնղարէի սիւղ հէր քէստէն տահա իյի սուրէթտէ թասավվուր ի-
տէպիլիրսինիզ :

«Նիհաեթթ , էմսալի նամէսպուգ վէ մէյեուսանէ իգտամաթ
սաեթսինտէ , քէօբրիւնիւն պաշ թարաֆընը կէշմէկէ մուվաֆֆադ
օլտուգ : Պաշգա վագըթթլալտա օլսա իտիք , գուրթուլուր իտիք ,
լաքին օ սըրատա հալ , ատի ահվալտէն տէյիլ իտի :

«Շէօյլէ քի , թասավվուր վէ միւլահազա իտէճէկինսզ վէճհ իւղ-
րէ , ղաեթթ եավաշ հարէքէթ իտէրէք , քէօբրիւնիւն իւսթիւնտէ
հէնուզ պիր գաշ ատըմ ալմըշ իքէն , չէնտ տագըգատան պէրու ու-
զագտա միւշահէտէ օլունմագտա օլան տիւշմէն , օլ անէ տէկին վու-
գու պուլան հիւճումարընտան տահա ղիեատէ տէհշէթլի պիր սու-
րէթտէ իւղէրիմիզէ հիւճում իյլէտի , վէ պու գըեամ , արգամըղտա
գալանլարըն ճիւմլէսինի պիրտէն քէօբրիւ իւղէրինէ սէվգ իյլէտի :
Իշթէ պու հէնկեամ , ատէթա մահէր կիւնիւ կիպի տէհշէթլի վէ
սէօզ իլէ թարիֆ օլունուր շէյլէրտէն օլմանըպ , է՛ն տէհշէթլի գա-
րըղդ վագըթթլարըն , վէ «ճանընը գուրթարապիլէն գուրթարսըն» եօ-
լունտա վագը օլան է՛ն մէյեուսանէ հարէքէթլէրին պիլէ , գան ,
աթէշ վէ պաղըրշլարտան միւրէթթէպ օլան պու մէնղարէ հագըլն-
տա պիր ֆիքըր բէյտա իթտիրէմէեհէճէկի տէրքեար տըր :

«Աթլար , արապաեը նէհրէ տիւշիւրմէսինլէր իչնի օշումլարընը
քէստիմ , վէ պուլնլարընէհրէ աթտըմ : Այնի վագըթթտա արապա տա-
լի տէվրիլէրէք , աթլարըն արգասընտան սիւրիւքլէնտի , վէ պու-
նուն աչըգ գալան գաթուսուլունտան Բամէ վէ պէն , տիւշէսի չըգար-
տըգ : Պիչարէ գատընճըղազ , հաեաթտա օլմագտան տահա ղիեատէ
էօլիւեհէ պէնղէեօրտու : Անինտէ չօճուղունու գուճաղըմա ալտըմ ,
վէ բէնտի չօճուղումու կարնիզօնա վիրտիմ :

Տիւզ .- Նի՛շին :

Ձափուշ .- Ձիւնքի , քէնտի էվլատըմ , քէնտիմին օլմագ միւնա-
սիպէթիլլէ , անըն սէլամէթինի պիր տօսթա թէսլիմ իթմէքլիք ,
քէնտի հագըլմ իտի : Հալպու քի սիլին էվլատընը , ժէնէրալմըն
էվլատը օլտուղունտան , վէ անը գուրթարմագըլըր , եախօտ անըն-
լա էօլմէքլիկի եէմին իթմիշ իտուկիմտէն , նամուսում իճապընճա ,
քէնտիսինի քիմսէեհէ թէսլիմ իտէմէզ իտիմ :

Տիւզ .- Թա՛ր-ա-Մօր , էլինի պանա ուղաթ :

Ձափուշ .- Իշթէ , ժէ՛նէրալմ :

Տիւզ .- Ֆէլիքսի սէվի՞եօրմիւսուն :

Զավուշ .— Անը սէվտիկիմտէն տօլաեղ իթիթիխար իտէրիմ :

Տիւզ .— Էօյլէ իսէ , պունտան պէօյլէ , սէն տէ պէնիմկիպի անըն բէտէրի օլաճագսըն :

Զավուշ .— Ֆադաթ օ տիւզ օլաճագ տըր : Պինապէրին պանա սէօյլէտիկին միւմքին տէյիլ տիր : Շու գատար քի , պու էսնատէ սիզէ նագլ իթտիկիմ շէյլէրի քէնտիսինէ հիքեաեէ իտէրսէնիզ , վէ Կարնիզօն իլէ րամէ տէ պու շէյլէրի թաստիգ իտէրլէր , վէ հասըլը պէնիմ քիմ օլտուղումու անլար իսէ , ումարըմ քի , եէվմի մախսուսընտա վէ երլպաշը կիւնիւնտէ քէնտիսինի տէրաղուշ իթմէքիկիմէ միւսաատէ իտէճէք տիր :

Տիւզ .— Լաթիֆէ՞ մի իտիեօրսուն : Եարընտան իթիպարէն , սէն պիզիմլէ պէրապէր գալաճագսըն , վէ սանա թէքրար իտիեօրում քի , սէն տէ , պէնիմ գատար անըն բէտէրի պուլունաճագսըն : Պու պապտէ Ֆիլիքս քեարըլը չըգաճագ տըր , զիրա պիր տօսթ եէրինէ , իքի տօսթու պուլունաճագ տըր :

Զավուշ .— Ժէնէրալըմ , էլինիզի ուզաթըն տիմէքլիք սըրասը չիմտի պանա կէլտի :

Տիւզ .— Նի՞չին :

Զավուշ .— (Միւէսսիր պիր սուրէթլէ) Պու տէլիգանլըբը նէ՞ տէրէճէ սէվտիկիմի պիլսէնիզ . . .

Տիւզ .— (Զավուշուն էլինի թուլթարազ) Անլաեօրում , ֆադաթ սէնին էվլատըն նէ՞րէտէ տիր :

Զավուշ .— Պէնիմ էվլատըմըն ասլա տէեէրի եօգ տուր : Վագթինտէ անըն հիքեաեէսինի տէ պէեան իտէճէեիմ անճագ , վագթինտէն էվվէլ , պունտան պահս իթմէքլիքտէն խօշլանմամ :

Տիւզ .— Էօյլէ իսէ հիքեաեէնէ տէվամ էթ :

Զավուշ .— Պու սուրէթլէ , Կարնիզօն վէ պէն , իքիմիղտէ , գուճաղըմըզա պիրէր չօճուգ ալմըլ իտիք : Արգամըլտան , տիւչէս կէլիեօրտու , վէ Տիւրիէօ իլէ րամէ մէզպուրէեի թուլթամուշլար իտի : Ոէլ կիպի արգատան կէլմէքտէ օլան խալգըն եիթմէսի վէ տիւրթիւշտիւրմէսիլլէ իլէրլէմէքտէ իտիք , լուքին արգամըզա տէճնէմէտիկիմիզ կիպի , արգաեա տօղրու հիչ պիր հարէքէթտէ տախի պուլունամամագտա իտիք : Տիւշմէն , էլան , քէօբրիւնիւն պաշ թարաֆընտա հիւճուճունա վէ գըլըճլա միւգաթէլէսինէ տէվամիթմէքտէ օլտուղունտան , խալգ , եաեըլմաեա մէյտան պուլամատըղը ճիհէթլէ , տայլմա սըգըլմամագտա իտի :

«Պիրտէն պիրէ տէհչէթլի պիր ֆիղան իշիթտիմ, Պու ֆիղան, Տիւրիէօնիւն սէսի օլուպ, մէզպուրէ թար-ա-Մօ'ր տէյի պաղըրտը:

«Պու արա, ինսանլարտան թէրքիպ օլունմուշ օլան պիր սէլ, նէ-վիմա պիզի եօգարը գալտըրմագտա օլուպ, ճիւմէմիզի Պէրէզինա նէհրինէ աթաճաղընտան գօրգուլմագտա իտի: Պիւսպիւթիւն էզիւ-մէք թէհլիքէսինի կէօզէ ալարագ, ֆէվգէլատէ պիր ճահտ իճրա-սըյլա, պաշըմը արգանա չէվիրմէկէ մուվաֆֆագ օլտում:

«Տիւշէս, Տիւրիէօ վէ Բամէ զայպ օլմուշ իտիլէր: Պինապէրին արգամտա պաղը մէճհուլ թասվիրլէր կէօրտիւմ:

Ժենէրալ, պու իֆատէսի իշիտինճէ, էնտիշէ իլէ րէֆը սէտա իթտի, վէ տէհչէթլէ,

— Աճայի'պ, զա'յպ մը օլմուշլար իտի, էյ սէն, անլէրի պուլ-մագ իշին, հիշ պիր շէյ եա'բմատըն մը, տէտի:

Զավուշ .— Հիշ պիր շէյ եաբամագ իտիմ, ժէնէրալմ, զիրա, պի-զի սիճրիւլէնիպ կէօթիւրմէքտէ պուլունան ինսան սէլինէ նա'սըլ մուգավէմէթ իտէպիլիր իտիմ: Էվվէլ էմիրտէ, էվլատընըզտան տօ-լանը միւզտարըպ պուլունուեօրտում, վէ թէքրար իտէրիմքի, կէ-րի տէօնմէք թէճրիւպէսինտէ պուլունմագլըղմ, ատէթա էզիւմէք մուխաթարասընը կէօզէ ալմագ տիմէք իտի: Իշթէ, պու ինսան տալկալարընտան պիրի, պիզի տիւշէստէն անըմըշ իտի, տիկէր պիր տալկա տախի պիրլէշտիւրէպիլիր իտի: Իմտի, պու սըրատա, իթթի-խազ իտէճէկիմ էն գօլայ թէտպիր, մէզպուրէ իքի գատընը պուլ-մագ իշին, քէօրիւտէն կէշմէքլիկիմէ պէրլէմէքտէն իպարէթ իտի:

Տիւզ .— Լաքին, պու գատընլար իլէ պիրլիքտէ պուլունան ա-քէր Բամէ նէ' օլտու: Օ տախի Անժէլի վէ մատամ Տիւրիէօնիւ թէրք իթմէքլիկէ մէճպո'ր մու պուլունտու:

Զավուշ .— Բամէ, պուրատա, նէֆսի Բարիստէ, վէ պէնիմլէ պէ-րապէր էնվալիտ գըշլասընտա տըր: Լաքին օ իքի գատըն հագգըն-աա մալիւմաթ վիրէմէզ: Պիշարէ պիզիմ կիպի, մէճպուրի օլարագ, օ գատընլարտան այրըլմըշ տըր:

Տիւզ .— Ֆագաթ, տիւշէսին պէրհատթ օլտուղունու զանն իթ-մէկէ սէպէպլէրին պուլունտուղունու պիր ալ էվվէլ պէեան իթմէ-եօրմու իտին:

Զավուշ .— Էվվէթ, վէ օ սէպէպլէրի տէ սիզէ չիմտի պէեան ի-տէրիմ: Պունտուն պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ, աթիգ արգտաշա-րըմտան պիրինէ թէսատիւֆ իթտիմքի, պու արգատաշըմ, զէվճէմ

Տիւրիէօեիւ բէք ալեա թանձմը խտի : Իշթէ, պու տօթում, չօգտան պէրու պէնի էօլմիւշ զանն իթտիկի հալտէ, թէսատիւֆ իթտիկինտէ, տէօրթ եա պէշ սէնէ էվվէլ մատամ Տիւրիէօեիւ կէօրմիւշ իտուկիթի, վէ պիշարէնին հալի բէք ֆէնա օլուպ, մահզա կէշինմէք իշին, պիր սօգազ քէօշէսինտէ բիշմիշ եէր էլմասը սաթմադաա օլտուղունու պիլտիրտի, վէ օթուրտուղու եէրի տէ սէօյլէտի : Մէզպուրէ տէ պէնի էօլմիւշ զանն իտիեօրմուշ, վէ տօթումմա, մատամ տիւշէսին տալի Պէրէզինա ֆէլաքէթինտէն գուրթուլմուշ պուլունտուղունու, վէ պիլլիքտէ Ֆրանսաեա ալտէթ իթմիշ օլտուղլարընը, վէ ֆադաթ, պիրիպիլէրինտէն այրըլտըզլարընտան պէրու, մատամ տիւշէսին նէ՝ օլմուշ իտուկինտէն խապէրտար օլմատըղընը մէրգում տօթումմա թէէմին իյլէմիշ :

Տիւզ .- Նիհաեթ տիմէք տիր քի, Անփէլ՝ Պէրէզինա կէշտի վազըասընտա թէլէֆ օլմամըշ տըր . . .

Միւմաիլէյ, պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ֆէրահլանարազ նէֆէս ալտը :

Ձալուշ .- Էվվէթ, տօթումունն ըիվաեթինն պազըլըր իսէ, թէլէֆ օլմամըշ տըր :

Տիւզ .- Փադաթ, սէն մատամ Տիւրիէօեիւ կէօրմէտին մի :

Ձալուշ .- Խալք, վադաա տօթումունն իշար իթտիկի մահէլլէ աճէլէթէն կիթտիմ, լաքին, մատամ Տիւրիէօ, պիր չօգ սէնէտէն պէրու օրաեը թէրք իթմիշ օլուպ, եէրինէ պիր քէսթանէճի կէշմիշ օլտուղունու թահզըզ իյլէտիմ : Էվլատըմըն վալիտէսինի պուլմադ իւղրէ ասլա եօրուլմաեարազ, վէ պըզմաեարազ, բէք չօգ թէհարրիեաթ իճրա իթտիմ, հաթթա, մէզպուրէեի թանըեան քեաֆֆէյի աթիգ արգատաչլարըմա տալի արաթտըրտըմ, լաքին հիշ պիր նէթիճէ հասըլ իտէմէտիմ : պիլթինն թէհարրիեաթ վէ թէշէպպիւսաթըմտան մէմունն օլունաճազ պիր սէմէրէ չըգարամատըմ, Հալպուքի մատամ Տիւրիէօ, պէնի պուլմադ իշին էլպէթթէ քէնտի թարաֆրնտան տա թէհարրիեաթ իճրա իթմիշ տիր, չիւնքի էվլատընը սէվտիկի ճիհէթլէ, անը պուլմազըզա չալըմըշ օլտուղու տէրքեար տըր : Անճազ Խնվալիտ գըշլասընա կէլէրէք, պէնի սօրտուղունտա, հէր քէսին, քէնտիսինէ, չալուշ թարա-ա-Մօր հազգընտա մալիմաթ վիրէճէկի էմրի աչիքեար օլտուղու հալտէ, պու խուսուսու տիւշիւնէմէմէսինի անլաեամատըմ : Իշթէ քէնտիսինին պուլունուլկանըղընտան, եախօտ իհմալինտէն էօյլէ զանն իտիեօ :

րում քի, մէջպուրէ, շու եա պու սէպէպլէ Բարիստէն կիթմիշ օլ-մալը տըր :

Տիւգ .— Հէր նէ իսէ, էվլատըմա նագլը քէլամ իտէլիմ :

Ձապուշ .— Բէք իյի, ժէնէրալըմ, զիրա մատամ Տիւրիէօտէն պահա իթմէքլիք, նէ տէրէճէ քէտէր ու էսէֆիմի մուճիպ օլուր իսէ, պէնիմ իշին մուճիպի մահզուզիյեթ օլան Ֆէլիքստէն պահա իթմէքլիք տախի օլ գատար խօշնուտ օլունաճագ պիր հալ տըր : Պիր գաշ սէնէտէն պէրու էվլատըմն պանա պախ օլտուղու միհնէթ վէ քէտէրէր օրրասընտա պէնի թէսէլլի իտէր պիր հալ վար իսէ, օ տա-լի սիզին մախուումունուղ տուր . անըն մէսլէք ու հարէքէթի, վէ շիմտիքի պուլունտուղու վազիեթի տիր :

Տիւգ .— Ֆագաթ, սէնին մէնապիին բէք ճիւզի օլտուղու հալտէ, Ֆէլիքսի թապիպ իտէճէք տէրէճէտէ, անըն թալիմ ու թէրպիեէսի իշին իգթիզա իտէն մէսարիֆէ նա՞սըլ տաեանապիլտին :

Ձապուշ .— Պունու տա պիր ազտան իյզահ իտէրիմ Մատամտիւշէս, էմրի պասիրէթէ բիսեթ իտէր պիր գատըն օլտուղու ճիհէթլէ, քէնտիսինին, էվլատընտան, եա հասպ էլիճապ վէ մէճպուրի այրը-լաճաղընը, եախօտ, քէնտիսի վէֆաթ իտէրէք, անը եէթիմ պըրա-գաճաղընը տիւշիւնէրէք, էվլատընըն պօղաղընտան ասմըլ օլտուղու պիր քիւշիւք քէսէ տէրունինէ դըյմէթտար պիր էլմաս գոյմուշ ի-տի : Իմտի, Բարիսէ մուվասըլէթիմտէ, պու էլմասը 36,000 Ֆրանգա սաթտըմ, վէ եիւզտէ 5 ֆայիզ իլէ պու բարաեը պիր մահէլլէ վազ իտիպ, պու սուրէթլէ Ֆէլիքսին քեաֆֆէյի իհթիեաճաթընը կէծը-տիւմ :

Տիւգ .— Ֆագաթ, նիշին պու չօճուղու Ֆէլիքս Ամուր իսմիլէ թէսմիեթ իթտին տէ, տը Սէրտէօյլ իսմիլէ թէսմիեթ իթմէտին . գապիլ տիր, պու իսմ իլէ թէսմիեթ իթմիշ օլսա իտին, քէնտիսինի պուլապիլիր իտիմ :

Ձապուշ .— Պու եճլտա հարէքէթ իթմէքլէ, պիզզաթ մատամտիւ-շէսին պիր արգոլսուսու ու իճրա իլլէտիմ :

Տիւգ .— Նէ՞ կիպի :

Ձապուշ .— Մատամ տը Սէրտէօյլ, զեքը իթտիկիմ էլմասը պիր քեաղըտա սարմըլ, վէ պու քեաղըտըն իւզէրինէ շու սէօզլէրի եազ-մըլ իտի :

«Պու չօճուգ, հէր նէ գատար Մ. տիւգ տը Սէրտէօյլին էվ-լատը իսէ տէ, ասլա անըն իսմինի թաշըմամալը տըր, զիրա պէն,

տիւզ իլէ էվլի օլմատըղմտան, պու չօճուղուն վէլատէթի մէշուտէյի տիր, Եա Մ. տը Սէրտէօյլ, եախօտ ֆամիլեասը, վէ եա բէտէրինին իսմինի թաշմաեա հագգը պուլունմատըղընը իտուաա իտէճէք օլան Լօսթանթ ֆամիլեասը իլէ վագը օլաճագ ահվալին շայեանը թէէսսիւֆ նէթիճէլէրինտէն էվատըմը խալի գըլմագ իշին, քէնտիսի, եանի էվատըմ պէնտէն այըրլտըղը, վէ պէնիմ վէֆաթըմտան սօնրա եաշատըղը, վէ էճնէպիլէր էլինէ տիւշտիւկիւ հալտէ, տը Սէրտէօյլ իսմիլէ թէսմիեէ օլունմաեըպ, սատէճէ Ֆէլիքս Ումուր տէյի թէսմիեէ օլունմասընը արզու վէ պէեան իտէրիմ: Պու իսմ իլէ տէ կիւնիւն պիրինտէ քէնտիսինի թէքրար պուլապիլիրիմ:

«Իմտի, Բարիսէ վասըլ օլուր օլմագ, մատամ տիւշէսին թէնպիհինի իճրա իթտիմ, վէ իքի չօճուղու, պուրատան պիր գաշ ֆարսախ ուզագտա սիւտանա եանընա վաղ իտէրէք, օ ճիհէթլէ միւս. թէրիհ օլտում: Պու չօճուղարը գապուլ իտէն քիսնէլէր, նամուսլու ատէմլէր օլտուղլարընտան, հագգլարընտա ֆէվգէլատէ իհթիմամ վէ տիգգաթ իպրաղ իթմէքտէ իտիլէր: Չօք տէֆա պու չօճուղարը կէօրմէեէ կիտէր իտիմ: Էն զիեատէ վէ էն պիւեիւք արզում վէ մահզուգիեէթիմ պու իտի:

«Պունլար, օն պէշ եաշընա պասթը գատէմ իթտիքլէրինտէ, քէնտիլէրինի, Սէնթ-Պարպ նամ լիսեեէ վաղ իթտիմ: Ֆէլիքս աղ վագըթտա հօճալարընը հայրէթտէ պըրագաճագ սուրէթտէ քէսպի թէրագգը իթտիկինտէն, տայիմա հօճալարընտան իյի խապէրլէր ալմագտա իտիմ: Քէնտի էվատըմա կէլինճէ, վագաա տիրաեէթտէն վէ չալըշմագլըգ արղուսունտան մահրում պուլունմամագտա իտի, վէ տէրսլէրինտէ քէնտիսի տէ խայլի թէրագգը իթտի իտէ տէ, պունունլա պէրապէր, հարէքէթի վագըասըյլա, աղ վագըթտա, հօճալարըն մէյեուսիեէթինի մուճիպ օլտու: Էվատըմ, ֆէնա պիր թապիեաթլա մութթասըֆ օլմաեըպ, պիլաքիս կիւզէլ խասսէլէրի վար տըր. էգճիւմլէ եիւրէկի զաեէթ թէմիղ տիր, հալպուքի հիտտէթմիլզաճ, ինատճը, վէ խաֆիֆմէշրէպ տիր, Հասըլը, նիհաեէթ տէրէճէտէ պէեինսիղ տիր, վէ գօրգարըմքի հիշ պիր խաեըլը իշ կէօրէմէեէճէք տիր: Մէրգումուն պուլունտուղու իքի իւշ մէքթէպտէն գօլուլմուշ օլմասը, զիեատէսիլէ քէտէրիմի մուճիպ օլմուշ տուր, վէ պիր լիստէն տիկէր լիեէ կիտէրէք, իյի ֆէնա տէրսլէրինի իքմալ էյլէմիշ տիր: Պիլաքիս Ֆէլիքս տէրսլէրինի լաեըգըյլա իքմալ իտիպ, սօն թէվգիլի միւքեաֆաթընտա տախի հէր

«Ջէմանէմիզտէ, հիչ ետրինտէ հապս իթմէք, եախօտ գուր-
շունա տիզմէք իչին, ապքէրէրէ բէք զիեատէ իհթիեաճ պուլուն-
տուղու հալտէ, Նարսիչին վէ տահա սայիրէրին, պէհէմհալ քէս-
պի թէրադգը վէ թէգատտիւմ իտէճէքլէրի, վէ պէլքի տէ, քի՞մ
պիլիր միրալայ վէ եախօտ ժէնէրալ օլաճագլտը տէրքեար տըր . . .
Պուրատա, եանի Ֆրանսատա, վէ միւսալէհա զէմանընտա, ասքէր-
լիք նիգամ ու գայտէսի իհթիեաճաթընա թէվազու իտէմէեէն պիր
թազըմ սէրպէսթիի էֆքեար ասհապընտան նիչէլէր տիւշտըր ճէզա
օլմուշար, վէ քէնտի ամիրէրինի, քէնտիլէրինէ տիւշմէն բէյտա
իթմիշէր տիր: Օ ամիրէրի քի, նիհաեէթ իւլ էմը, իշպու էֆքեա-
րը սէրպէսթիեէ ասհապընը, թարիգի իսթիգամէթէ իտիալ իթմէք
իչին, անլէրի, էմալինէ իպրէթ օլաճագ սուրէթտէ թէէտիպ իյլէ-
միշէր տիր: Հէր նէ հալ իսէ, էվատըմըն, իմբէրաթօրուն ասաքի-
րի միեանընտա մէշրուպաթ վէ մէէքիւլաթ սաթըմըրըր իտէրէք
մէշհուր օլմուշ օլան վէ պիրիպիրինտէն զիեատէ յայեանը հայրէթ
սուրէթտէ եիկիրմիտէն զիեատէ հարաքեաթը ճէսուրանէսիյլէ,
պիւթիւն օրտույի քէպիրտէ իսմինի պագի գըլմըշ պուլունան մա-
տամ Տիւրիէօնիւն օղլու օլտուղունու պէեան իլէ, գօմանտանըմը
ժէնէրալտան, հագգընտա խայրխահանէ մուամէլէսինի բէճա իյլէտիմ
եախօտ բէճա իթտիրտիմ:

«- Էյլօտա, պիզգաթ իմբէրաթօրտան նիշան ալան գատըն
մատամ Տիւրիէօ՞ միւ տիւր, տէյի մէրգում ժէնէրալ պանա սի-
վալ իթտի:

«- Էվլէթ, ժէնէրալըմ, - տէյի պէնտէ քէնտիսինէ ճէվապ
վիրտիմ, - իմբէրաթօր, մէղպուրէեէ նիշան վիրտիկի սըրատա, պէն
իքի տտըմ ուղագտա պուլունուեօրտում:

«Պու սէօղլէրտէն սօնլա, մուհալէրէմիզ շու եօլտա տէվամ
իթտի:

Ժէնէրալ .- Բէք իյի, էյլէ իսէ, մատամ Տիւրիէօնուն օղլու հագ-
գընտա իճապ իտէն մուամէլէտէ պուլունաճաղըմ:

Պէն .- Բէճա իտէրիմ, պիր ան էվլէլ պուլ լութֆունուղու իճ-
րա իտին:

Ժէնէրալ .- Պու պապտէ նէ՞ եարապիլիրիմ. եաբաճագ շէյիմ,
միրալանընա քէնտիսինի թալսիեէ իթմէք տիր:

Պէն .- Պու խուսուստա, ժէնէրալըմ, սիզէ զիեատէսիյլէ միոթէ-
շէքքիւր պուլունուրում:

Ժեներալ .— Իլէրուտէ տախի մէրգուժու ունութեամբ : Հաթթա , պու կիւն , իթիղամ իթտիկինիզ օ կէնճ հագգընտանէ՞ եարըլաճա , ղընտան խապէրտար օլապիլիրսինիզ :

« Ժէնէրալ վատընը թուրտու , վէ օ կիւնիւ Տիւրիւէօնիւն միրա-լաեընը կէօրտիւ : Պու իքի զապիթ , պիրլիքտէ իսթիշարէ իթտիք-տէն սօնրա , մատէմ քի Բարիս հալը միւսալէհատա պուլունուեօր , պինապէրին օ տէլիգանընըն պուրատա պուլունմասը , քէնտիսի ի-չին մուզիրը օլտուղու , վէ ճէզայիրտէ խէ , մուհարէպէ քէսպի ճէսամէթ իթմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ , քէնտիսին օրաեա կէօն-տէրմէք պիզզաթ մէնֆաաթընտան իտուկի գարարլաշտըրըլտը :

« Պու սէօյլէտիկիմ վագըա , 1834 թարիխինտէ վուգու պուլու-եօրտու :

« Իմտի , Տիւրիէօ , Աֆրիգաեա կէօնտէրիտի , վէ եէնի ամիրլէրի ֆիքրինտէ , մէրգուժ հագգընտա ֆէնա պիր զիւիւմ հասըլ իթմէ-մէք իւզրէ , խայլիճէ ճէսիմ օլան միւճազաթլարը քեաղըտլարը եըր-թըլտը , վէ մէնսուպ օլտուղու եէնի ֆըրդասընա պէեազ պիր քեա-ղըտ կէօնտէրիտի : Պու խուսուս՝ էվլատըմ իչին պիւեիւք պիր լուրթի խի : Հաթթա Ժէնէրալըմ , պէնի տահա ղիեատէ մէֆուսն իթմէք իչին , էվլատըմըն աղիմէթինտէն էվլէլ , ճէզայիր Էեալէ-թինտէ պիւեիւք պիր դօմանտանըգ իճրա իտէն պիր տօսթուստ պիր մէքթուպ եազար : Պու մէքթուպտա , Ժէնէրալը միւմաիլէյհ , Տիւրիէօեիւ ֆէվգէլատէ թաւսիեէ իթմիշխտի : Ժէնէրալ , իշպու մէքթուպու կէօնտէրտիքտէն սօնրա , պէնտէն ալըրլաճաղը սըրա-տա , շէօյլէ սէօյլէտի :

« — Թա'բ-ա-Մօր , քէնտի էվլատընըգ օլտուղունա շիւպհէ իթ-մէքտէ պուլունտուղուժ Տիւրիէօ գատընըն օղլու , հայլաղ տըր , ֆագաթ հէնուզ հէր իւմիտ մահվ օլմամըլ տըր : Իմտի , մէյեուս օլմագ լազըմ տէյիլ տիր : Հագգընտա վագը օլան հարէքէթիմտէն սօնրա , ճէզայիրտէ , տահա քէք չօդ էմալի կիպի ագըլլանապի-լիր : Պինապէրին , էկէրչի քեամիլանէ հարէքէթ իտէր , վէ վալիտէսի-նին վէ սիղին եաբտըղընըգ շէյլէրին եալընըգ իքի գըսմընը տիւշմէն մուվաճճէհէսինտէ եաբար խէ , նաղարը թէվէճճիւհիւ ճէլպ իտէ-րէք , սիղէ վատ իտէրիմ քի , թէգատտիւմ իտէպիլիր : Քէնտի Ժէ-նէրալը , պանա , մէրգուժուն խույսուզ օլտուղունու , եօգսա քէն-տիսինտէ էսասէն ֆէնալըգ օլմաեըպ , հիւսնի թապիեաթա մալիք իտուկինի , վէ օլտուգճա թալիմ ու թէրպիեէ կէօրմիւշ ճէսուր պիր

կէնճ օլտուղունու, խիւլասա պաղը էվսաֆը հասէնէյի հայիդ օլմասըյլա, պու էվսաֆընը մէյտանը հարպտա իսթիմալ խտէպիլտիկի թագտիրտէ, ճէսուր վէ բարլագ պիր դապիթ օլապիլէճէկինի սէօյլէտի, վէ իլավէթէն տախի, «էկէրչի ազիմէթինտէն էվիլէ քէնտիսինի թէքրար կէօրիւրսէնիզ, հագգընտա վագը օլան թէպէտտիւլին քիմին վասըթասըյլա օլտուղունու սէօյլէմէտին քի, համիւնէրի իւղէրինէ զիեատէ կիւվէնմէսին, վէ պիլաքիս, պուրատա իչէմիշ օլտուղու խէթալարը ունութտուրմագ, վէ եէնի ամիրլէրինին ըիսեթ վէ թէվէճճիւհիւնիւ գաղանմագ իչին, իգտամաթտա պուլունսուն» տէտի, վէ պէն տախի դօմանտանըմա խիթապէն,

«Միւմքին օլան նասիհաթը քէնտիսինէ իթատէն կէրի տուրմաեաճաղըմ, տէյի ճէվապ վիրտիմ:

«Պու սուրէթլէ, ֆիքրիմպիր ազ զիեատէճէ բահաթ օլարագ, վէ Տիւրիէօ հագգընտա հէման միւսթէրիհ պուլունարագ, ժէնէրալըն նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտիմ, վէ Տիւրիէօ իլէ սօն տէֆա կէօրիւշտիւլիւմտէ, պիր բէտէր քէնտի էվլատըյլա, պէօյլէ սըրալարտա նասըլ կէօրիւշիւրսէ, էօյլէ կէօրիւշտիւմ: Տիւրիէօ տէ պէնի տինլէտի, վէ պէնտէն էօյլէ պիր հալտէ այրըլտը քի, տախիլ օլաճաղը եէնի ալաեընտա հէր շէյին միհվէրի մաթլուպընտա ճէրէեան իտէճէկինի զանն իյլէմէքտէ իտիմ:

«Ֆիլվագը, մէրգում իպթիտալարը բէք ևօլունտա հարէքէթ իտէրէք, նիչէ միւշքիւլ վագըալարտա, էօմրիւնիւ թէհիքէեէ իւգա իթմէքլէ, ժէնէրալընըն թէվէճճիւհիւնիւ օլ տէրէճէ գաղանմը տըր քի, պիզգաթ, միւմաիլէյհ, մէրգում հագգընտաքի մուամլէսինտէն մէմնուն օլմուշ տուր:

«Տէօրթ սէնէ զարֆընտա, մէյտանը հարպտա պուլունմագլա, սիւարի օնպալըսը, վէ մուալսիսարէն սիւարի պաշ չափուշու օլտուղունու, վէ իքի տէֆա օրտուտա իսմի թալթիֆէն զիքր իտիլտիկինի վէ նիհասեթ, տիւշմէնտէն պիր պայրագ ալտըգտան սօնրա, նիշանը իֆթիլար իլէ թալթիֆ իտիլտիկինի խապէր ալտըղըմտա, պիլմէզսինիզ նէ՝ մէրթէպէ մէսէրրէթ վէ մահզուզիյեթ հիսս իյլէտիմ:

«Ժէնէրալըմ, հիսսիեաթը բէտէրանէնին իզէթի նէֆս վէ զուրուրիեթինի տէրք իտէպիլէճէկինիզ ճիհէթլէ, մէզքիւր խապէրլէրին, պէնտէնիզի նէ՝ գատար միւսթաղրագը սիրուր իյլէտիկինի անլաեապիլիւսինիզ, ֆագաթ էսէֆ իտէրիմքի, սէվինճիմ բէք չօգ

սիրմէմիշ տիր : Շէօյլէ քի , էվլատըմ , ղաեէթ վէխիմ պիր իթաաթ . սըզըդ հարէքէթինտէ պուլունմասըյլա , աղ վադըթտա պէնի մէյ-եռու իյլէմիշ , վէ թէքըարէն ժէնէրալըմըզա միւրաճաաթա մէճ-պուր գըլմըշ տըր :

« Ժէնէրալըմըն , ալմըշ օլտուղում սօն վէ ֆէնա խապէրլէր հէնուզ մալիւմիւ օլմատըղը ճիհէթլէ , եալընըզ , էվվէլճէ ալտըղըմ խա-եըրը խառէրլէր հագգընտա մալիւմաթը պուլունմագտա իտի : Պի-նապէրին , քէնսի նէզտինէ աղիմէթիմոէ , էվվէլ էմիրտէ մահզուն հալիմի անլաեամաեարագ , տէրքեար օլան նէզաքէթ վէ ինսանիեէ-թիյլէ , շու եօլտա քէլամա աղաղ իյլէտի .

« - Նէ՞ խապէր Թաբ-ա-Մօր , եինէ Տիւրիէօտէն պահա իթմէք իչին մի պանա կէլտինիզ . էկէր էօյլէ իսէ , իշպու մուվասըլէթի-նիզտէն մէմնուն օլտում , զիրա , հագգըլարընտա իպըագ օլունան հի-մաէեէ միւսթահագգ օլան ատէմլէր իւզէրինէ սարֆը զէհին վէ ղայ-րէթ իթմէքլիկի սէվէրիմ : Շիւպհէսիզ , իլթիզամ իթտիկիմիզ տէլի-զանընըն , եա միւլազիմի սանի օլմասը , եախօտ , մէհզունիյեթ իսթիհսալ իյլէմէսի իչին , պազը կիւնա թէշէպալիւսաթտա պուլուն-մագըղըմը իսթիտաեէ կէլտինիզ , չիւնքի , տէօրթ սէնէտէն պէրի տիր , Աֆրիգատա պուլունան օ կէնճ ասքէրի կէօրմէմիշ օլտուղու-նուզտան , քէնտիսինէ գալուշմագըլըզա , վէ թէգատտիւմիւնտէն տօլաեը քէնտիսինէ պէեանը իլթիֆաթ իթմէքլիկէ իհթիեաճ հիսս իթմէքտէ օլտուղունուզու անլաեօրում :

Պէն .- Խալը , ժէնէրալըմ , պէն պէօյլէ պիր իսթիտա իչին կէլ-մէտիմ : Ինսանլար իչինտէ էն պէտպալթը , վէ էն զիեատէ շայեա-նը էսէֆի օլտուղումու , հալիմտէն անլամաեօրմուսունուզ :

Ժէնէրալ .- Ֆիլվազը , սէնտէ էսէրը հէեէճան վէ իզթիրապ կէօ-րիւեօրում : Մատտէ հէր նէ իսէ , սէօյլէ պադալըմ : Հաեիզ օլտու-ղում ճիւզի իթիպաըը տա սէնին էմրինէ իհալէ իտէրիմ , չիւնքի սէ-նի հէմ սէվէրիմ , հէմտէ սանա րիաեէթ իտէրիմ :

« Շիւպհէսիզ հագգըմտա պունճա տէլիլլէրինի կէօսթէրմիշ օլ-տուղու թէվէճճիւհիւնին , օլ միւշքիւլ զէմանտա տախի նէ՞ մէր-թէպէ խալիսանէ օլտուղունու լաեըզըյլա անլաթտըրմագ իւզըրէ , միւմաիլէյհ պէնիմլէ լագըրտըր իտէրքէն , սէն տիեէրէք իֆատէյի հալ իթմէքտէ իտի :

Պէն .- Թէշէքքիւր իտէրիմ , ժէնէրալըմ , ֆագաթ . . .

Ժէնէրալ .- Ֆագաթ նէ՞ :

Պէճ .— Հագգըմտա վագը օլան ինսանիեթինիղի օսանտըրաճագ օլտուղումտան վէսվէսէ իտիեօրում :

Ժէճէրալ .— Խա'յր , Խա'յր . Լաքին պահս իտէրիմքի , Տիւրիէօ եինէ պագը տիվանէճէ հարէքէթլէրտէ պուլունմուշ օլմալը տըր :

Պէճ .— Իսէֆ իտէրիմքի , Ժէնէրալում , քէշֆինիղ բէք թէմամտըր :
« Ժէնէրալ , ղաեթլէ միւքէտտէր օլտուղումու կէօրտիւկինստէն , մահգա պէնի թէսէլի իթմէք իւղրէ , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Իհթիմալ տըր քի , պիղիմ պու ճահիլ էվլատ , եինէ պագը եօլսուղ հարաքեթտա պուլունմուշ օլսուն , Լաքին տէօրթ սէնէտէն պէրի տիր քի , հիւսնի հարէքէթտէ տէվամ իյլէմիշ օլտուղունտան , պագը կիւնա խէթասը տախի վուգու պուլսա , քէնտիսինէ իղմագը այն իտիլէճէկի տէրքեար տըր : Հէր նէ իսէ , սէօյլէ պագալում , մատտէ նէ՞ տիր :

Պէճ .— Տիւրիէօ՝ ղաեթլէ վէխիմ պիր իթաաթսըղըգտա պուլունմաղլա , տիվանը հարպ հուղուրունա չըգարըլաճագ տըր :

Ժէճէրալ .— Նէ՞ սէօյլէեօրսուն :

Պէճ .— Հագգէթի հալի սէօյլէեօրում :

Ժէճէրալ .— Լաքին պու տէտիկին բէք վէխիմ տիր , Իչի անլաթ պագալում . պէլքի պիր չարէ պուլունուր : Նէ՞ սուրէթլէ պու իթաաթսըղըգ վուգու պուլմուշ :

Պէճ .— Բէք ատի վէ բէք տէհշէթլի սուրէթտէ վուգու պուլմուշ տուր , վէ պու հալ պանա օլ գատար տէհշէթ վէրիեօր քի , Լէթիօն տ'Օնէօր նիշանընըն չըվալիէլիք ըլիթպէսինի իհրաղ իթմիշ օլան պիր չավուշուն , քէնտի քէնտիեթի պու մէրթէպէ ունութմասը , պէնճէ ինանըլմաեաճագ պիր հալ կէօրինտիւկինտէն , վուգուաթը ղաթը ալինիղէ նա՞սըլ հիքեաեէ իտէճէկիմի հագգէթէն անլաեամաեօրում :

Ժէճէրալ .— Հա'յտէ , Թաք-ա-Մօր , ճէսուր օլ , մատէմքի իշ հէր նէ իսէ սէօյլէեթէքսէն , պունու կէճիքտիրմէքտէն իսէ , պիր ան էվվէլ սէօյլէմէքլիկին տահա խաեըրը տըր :

Պէճ .— Իչթէ , Ժէնէրալում , Նէ՞ օլտուղունու սիղէ սէօյլէեթիմ : Պիւթիւն ալայ թօրլանմըշ օլտուղու , վէ ճիւմէսի տէ , սիւհա ալթընտա պուլունտուղու սըրատա , Տիւրիէօ , քէնտի ալաեընըն պիր միւլաղիմինէ սիլլէ աշգ իթմիշ , վէ ղաեթլէ գապա վէ թէրպիեթիղ սուրէթտէ մուամէլէտէ պուլունմուշ տուր :

Ժէճէրալ .— Նէ՞ տիեօրսուն :

ՊԵՏ .— Իմտի, իշթէ պու գապահաթը իշին տիվանը հարպ հու-
ղուրունա չըգարըլաճագ տըր :

ԺԵՆԵՐԱՎ .— Լաքին օ զապիթ Տիւրիէօնէ նէ՞ եարմըլ քի , քէն-
տիսի տէ պու եօլտա մուամէլէտէ պուլունմուլ :

ՊԵՏ .— Քէնտի պէօլիւկիւնին ինթիզամըղըղընտան տօլանը սա-
տէճէ պիւր թէքտիր իթմիլ :

ԺԵՆԵՐԱՎ .— Պագ շու իշէ պիւր քէրրէ , Հէր նէ իտէ , պէն միրալանը-
նա պիր մէքթուպ եազարըմ , ֆագաթ իշ տիվանը հարպ հուղուրունա
չըգաճագ , վէ մէրգ ում տախի իտամ ճէզասընա մահքիւմ օլաճագ
տըր : Անճագ , մահքիւմիտէթ իլամը սուտուր իթտիքտէն սօնրա ,
մէրգ ում հագգընտա իշթիզալ օլունապիլէճէք տիր : Վագաա Լուի
Ֆիլիբտէն անըն ափվընը իսթիհսալ իտէպիլիր իսէմտէ , պունուն-
լա պէրապէր Տիւրիէօ եինէ ճէզտեա չարըլաճագ , վէ շիւպհէսիզ ,
իտամ ճէզասը , հիչ օլմազսա պէշ սէնէ զինճիրպէնտիլիկէ , վէ պու
ճէզանըն նէթիճէսի օլարագ , ըլլթպէի ասքէրիեթսինին թէրգ ինինէ
թահվիլ օլունաճագ տըր :

ՊԵՏ .— Սիւպհան Ալլահ , Տիւրիէօ քիւրէկէ՞ մի իլգա իտիլմէք . . .
ահ , պէլքի տահա զիեատէ . . .

ԺԵՆԵՐԱՎ .— (Ֆիլքրիմի անլանօր վէ շիւպհէսիզ պէնիմէ հէմէֆ-
քեար պուլունուեօր կիպի կէօրիւնէրէք .) Տահա զիեատէ նէ . . .

ՊԵՏ .— Տահա զիեատէ գուրշունա տիզիլմէսինի իսթէրիմ :

ԺԵՆԵՐԱՎ .— Նիհաեթ , պագալըմ , պէքլէրիզ . . . պէլքի , պիլ-
զաթ քէնտի ալանը , ագտէմճէ վագը օլան հիւսնի խրոմթլէրինէ
մուգապիլ , ճէզասընըն թախֆիֆ վէ թատիլինի իսթէեճէք տիր :
Պէօլէ օլմասը տահա զիեատէ միւրաճճահ տըր :

«Ժէնէրալ , վատը մուճիպինճէ , Տիւրիէօնին միրալանընա պիր
մէքթուպ եազարը : Տիւրիէօ , տիվանը հարպտան կէչիրիլտի , վէ
միւթթէֆիդէն իտամ ճէզասընա մահքիւմ գըլընտը : Անճագ , պու
ճէզանըն իճրասընտան իւչ կիւն էվվէլ գրալ տիւզ տ'Օրլէանըն իպ-
րամլարընա գարըլ տուրամաեարագ , իտամ ճէզասըն , օն սէնէ
քիւրէք ճէզասընա թահվիլ իյլտի : Իքի սէնէ մուգատտէմ իտէ ,
Տիւրիէօնին ճէզասը պէշ սէնէեէ էնտիրիլիպ , եալընըլ իւչ սէնէ միւտ-
տէթի ճէզաիյեիի գալըլ իքէն , քիւսթաիլըղընը , ճէսարէթինի
վէ սօուգ գանլըղընը միւպէյեին պիր մէհարէթլէ , ֆիրարէ մու-
վաֆֆագ օլմուլ օլտուղունու խապէր ալտըմ :

Տիւզ .— Էյ ֆիրարընտան պէրու նէ՞ օլտու :

Զավուշ .— Նէ օլտուղունու պէն տէ պիլմէմ :

Տիւգ .— Բէք ալէա , իճապընը տիւշիւնիւրիւզ : Պէն կիտիպ , հարպիւնէ նաղըրընը պուլուրում , վէ էվլատընըզ հազգընտա աֆվլըզ տիլէրիմ : Իհթիմալ տըր քի , էվլատընըզն , հիւքիւմէթտէն արթըզ գօրգաճագ սէպէպի դ ալմամըշ իտուկինտէն , քէնտի հազգընտա պաղը մալիւմաթ իթա իյլէնէճէք տիւր , վէ հէր նէ գատար Եէնիտէն սիւքի աքքէրիւն տախիլ օլամասա պիլէ , տէվամ վէ թէրագգը իտէպիլէճէկի պիւր մէսլէքէ քէնտիսինի իտխալ իտէպիլիւրիզ :

Զավուշ .— Ա՛հ , ժէնէրալըմ , պու իյլիկի պանա եաբաճագ մըրընըզ :

Տիւգ .— Շիւպհէսիզ , չիւնքի սէն էվլատըմա պու գատար իյլիք եաբաղըն հալտէ , պէնիմ , սէնինա էվլատընա ճիւզի պիւր չէյ եաբմագլըղըմէն լագըրտըսը մը օլուր : Ֆագաթ , չունու սէն պանա սէօյլէ քի Ֆէլիքս , քէնտիսինէ իթտիկին չէյլէրի պիլի՛ր մի :

Զավուշ .— Խա՛յր , պէնի թանըմազ պիլէ :

Տիւգ .— Նի՞շին :

Զավուշ .— Զիւնքի , պանա պիւր թագըմ չէյլէր սիւալ իտէճէկինտէն վէսվէսէշիթտիկիմ իչին , քէնտիմի թանըթմագ իսթէմէզ իտիմ Շէօյլէքի վագը օլաճագ իպրամ վէ իսրարը գարշըսընտա , սըրըմը , եանի սիզին սըրընըզը կիզլէմէկէ ճէսարէթիմ օլամաեաճաղընտան , բէտէր վէ վալիտէսի հազգընտա պաղը մալիւմաթ վիւրէճէկիմտէրքեար իտի : Հալպու քի պէն պու խուսուստան գաշընմագ իսթէեօրտում :

Տիւգ .— Բէք իյի իթմիշսին :

Պու սէօյլէրտէն սօնրա , ժէնէրալ իլէ էնվալիտ սուֆրաեա օթուրուպ , աթիզ ահպապ կիպի թաամ իթտիլէր : Պիւր խայլի վագըթտան պէրու , չէրէզ թագըմը սուֆրատա պուլունուպ , ժէնէրալ իլէ չավուշ , շամբանեաեր գատէհլէրինէ տօլտուրուպ իչմէքտէ օլտուգլարը , վէ Ֆէլիքսին կէճիքմէսինի , օ կիւնքի զիյնէթէ համիլյէտիքլէրի սըրատա , նիհաեթ , գաբունուն չանը շիտտէթլէ չալընմաղլէ , Մ . տը Սէրտէօյլ , Եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Օ տո՛ւր , տէտի :

Ֆիլվագը պու կէլէն միւսաֆիւր Ֆէլիքս՝ օլուպ , մէրգում մուհիպ տօսթու վէ րէֆիգի Պալթաղար իլէ պիւրիքտէ կէլմիշ իտի :

Ժէնէրալըն խըզմէթքեարը թօղէֆ , պու իքի կէնճին վիւրուտի խապէրինի վիւրտիքտէ , ժէնէրալը միւմալիլէյհ , մէրգումլա-

որն տերհալ իչերի կիրտիրիլմէսինի խըզմէթ քեարա իխթար իյ-
լէտի :

Մէրգուլար , ժէնէրալ իլէ չավուչուն օթուրտուգլարը թաամ
օտասընա կիրտիրլէրինտէ , մէզքիւր սուֆրանըն թէզեինաթընը կէօր-
մէլէրիլէ , իզհարը հայրէթ իթտիլէր : Ֆիլվազը , ֆազիր օլտուղու
սուրէթի մախսուսէտէ թահրիր իտիլմիշ օլան պիր ատէմին պէօյլէ
պիր բարլազ սուֆրասը օլմասընտան տօլաեը թէաճճիւպ իթմէլէրի
թապիի օլուպ , տէօրթ սաաթտան պէրու հէր թարաֆտա արամըշ
օլտուգլարը էնվալիտի տախի օրատա պուլտուգլարընտա , մէրգուլ-
տան իգթիզա իտէն իյզահաթը ալապիլէճէքլէրինտէ իշթիպահ գալ-
մատը :

Բէտէր իլէ էլլատ միեանէսինտէ ճէրէեան իտէն իլք միւլազա-
թը պուրաճըգտա պէեան իյլէմէքլիք , իգթիտարըմըղ տայիրէսինտէ
օլմատըղընտան , պու խուսուստա պիր ֆիքիր հասըլ իթմէլէրինի օ-
գուեանլարըմըղա իհալէ իթմէքլիկի թէրճիհ իյլէրիզ :

Ֆէլիս . - Ֆազաթ էֆէնտի բէտէր , պու հալի նա՞սըլ իյզահ իթ-
մէլիեիմ :

Տիւզ . - Պէն սանա հէր շէյի սէօյլէեէճէեիմ :

Ֆէլիս . - Լաքին էթրաֆընըղտա միւշահէտէ օլունան տարաթ
վէ տէպտէպէեէ նէ՞ տիմէլի :

Տիւզ . - Թապիի պէօյլէ օլմագ լաղըմ տըր , չիւնքի , պէն զէն-
կինիմ :

Ֆէլիս . - Օ հալտէ , նի՞չին . . .

Տիւզ . - Մէքթուպուն սօն թապիրինի անլամագ իսթէեօրսուն ,
տէյի՞լ մի :

Ֆէլիս . - Շիւպհէսիզ :

Տիւզ . - Իշթէ օ թապիր , թաբ-ա-Մօրուն իշի տիր , չիւնքի մէր-
գուլ , սանա իհթիեաճըմ պուլունտուղունու պէեան իթմէքլիկիմէ ,
սէնի տահա զիեատէ սիւրաթլէ պուրաեա ճէլպ իտէճէկիմի իտտաա
իյլէտի :

Ֆէլիս . - Իշթէ օ թապիր , պէնիմէ պիրլիքտէ պիր տօսթու պու-
րաեա կէթիրմէքլիկիմէ սէպէպ օլտու : Պինապէրին տօսթումու թադ-
տիմ իչին միւսաատէնի իսթէրիմ :

Տիւզ . - Քի՞մ տիր . աճապա Մ . Պալթաղա՞ր մը տըր :

Ֆէլիս . - Էվլէթ , ֆազաթ քէնտիսինի նա՞սըլ թանըեօր-
սուն :

Յիւզ . - Թաբ-ա-Մօր թանձրտը , ֆագաթ պէնէմ Մ . Պալթազար
հազգընտա ֆէվզէլատէ ըրաեթիմ վար տըր :

Ժէնէրալ տը Սէրտէյլ , պու սէօղլէրի սէյլէրքէն , էլինի թէ-
վէճճիւհ վէ հիւրմէթլէ Պալթազարա ուզաթմագտա իտի :

Պալթազար . - Հալպու քի , միւսիւ տիւզ , Մ . Թաբ-ա-Մօր պէնէմ
հազգընտա նա՛սըլ մէտհ ու սիթայիշ իլէ պահս իտէպիլիր :

Ջավուշ . - Էվվէթ , միւսիւ , սիզին հազգընդտա մէտհ ու սէնա
իլէ պահս իթտիմ , լաքին սիզ շունու պանա սէյլէրէն քի , պու
եօլտա հարէքէթ իթմէքլիկիմին ֆէնալըզը նէ՛րէտէ տիր :

Պալթազար . - Շիւպհէսիզ պունտա պիր ֆէնալըզ եօգ տուր ,
պիլաքիս պու հարէքէթինիզ պէնէմ իշին իլթիֆաթ տիմէք իսէ
տէ , ֆագաթ սիզ պէնի նա՛սըլ թանձրտընուզ :

Ջավուշ . - Չօգտան պէրի պէն սիզի թանձրում :

Յիւզ . - Միւսիւլէր , իլէրուտէ պունլարըն իյզահաթը վէրիլէպի-
լիր : Շիմտի , սէն , ազիզիմ Ֆէլիքս , կէլ թէքրար պանա սարըլ քի ,
եիւրէկիմին իւզէրինտէ սէնի սըգապիլէեիմ . Ա՛հ , սէնի կէօրտիւ-
կիւմտէն տօլաեը զիեատէսիյլէ մէ՛նուհ վէ պալթիեարում :

Պալթազար , պու մէնդարէտէն միւթէսսիր օլուպ , բէտէր իլէ
էվլատ արասընտաքի մուհապպէթի սէքթէտար իթվէք իսթէմէտի-
կինտէն , մահէլլի մէնդարէտէն իքի ատըմ ուզալանտը , վէ էվին
էթրաֆընտաքի պաղչէեէ նազըր օլան պիր բէնչիրէնին եանընտ
տօղրու իլէրլէտի :

Օ կիճէ հավա ղաեթ զարանլըզ օլուպ , բէնչիրէլէրին ճամլա-
րը իսէ , պուխար իլէ գաբըլը իտուկինտէն , մէրգուլ տէլիգանլը խա-
րիճտէ պիր շէյ կէօրմէք մագսէտիյլէ օլմաեարագ , մէզքիւր բէն-
չիրէտէն պագմագտա իտի : Նահէհան պիր ըշըզ կէօրտիւ քի , պու
ըշըզ , հէման կէօղէ կէօրիւնմէեէն պիր կէօլկէնին էլինտէ պուլուն-
տուղու հալտէ , պաղչէնին տէրունինտէ կիտիպ կէլմէքտէ , վէ էթ-
րաֆը ճիւղիճէ այտընլաթմագտա իտի : Պալթազար պու վազըաեը ,
ղարայիպտէն ատտ իյլէտիկի ճիհէթլէ , քէյֆիեթի տէրհալ ժէնէ-
րալա խապէր վիրտի , վէ միւթէագըպէն ժէնէրալ , Թաբ-ա-Մօր ,
Ֆէլիքս վէ Ժօզէֆ՝ Պալթազարըն եանընա կէլտիլէր , վէ էլինտէ ֆէ-
նէր թուրթմուշ օլան ատէմին կիտիպ կէլմէլէրինի միւշահէտէ իյլէ-
տիքլէրինտէ , ճիւմլէսի տէ , անը , պաղչէեէ կիրմէքլիկէ մուվաֆ-
ֆագ օլմուշ պիր խըրսըզ զանն իյլէտիլէր :

Ջավուշ . - Իյի գապուլիյեէթ պուլաճագ տըր :

Տիւզ . - (Թաբ-ա-Մօրա .) Նէ՞ Եարմագ իսթէեօրսուն :

Ձափուշ . - Պըրագալըմ տահա զիեատէ իլէրլէսին :

Տիւզ . - Սօ՞նրա :

Ձափուշ . - Սօնրա քէնտիսինի տէրտէսթ իտէրիզ :

Տիւզ . - Ֆագաթ , պէլքի քէնտիսինի գօրգուլթարագ , ֆիրար իթտիրմէք տահա խաեըրլը տըր : Եօգսա , պու խապիսի էօլտիւր-մէքտէ նէ՞ ֆայտէ վար տըր :

Ձափուշ . - Շու ֆայտէ վար տըր քի , պունտան պէօյլէ պու խա-պասաթա թէքրար ճիւրէթ իտէմէզ :

Տիւզ . - Բէք իյի , սէն նասըլ իսթէրսէն , էօյլէ հարէքէթ էթ :

Ձափուշ . - Հիչ օլմագսա , պագալըմ նէ իսթէեօր , վէ նիեաթը-նըն նէ՞ օլտուղունու անլատըգտան սօնրա , իճապընը իճրա իտէլիմ :

Տիւզ . - Հագգըն վար տըր :

Մուախիսարէն Թաբ-ա-Մօր քեաֆֆէյի ըչըգլարը սէճնտիւր-մէքլէ , մէրգուման պէշ էշխաս , բիւր սիլահ օլարագ , վէ գարան-լըգտա քէնտիլէրի կիզլէեէրէք , Գաֆալարըն ճէլատընըն՝ նէրտիվէն աթարագ Եօգարը չըգմասընա պէքլէտիլէր :

Յիլվագը , Պալթագարըն կէօրմիւշ օլտուղու քիմնէ , Գաֆալա-րըն ճէլատը նամիլլէ թէսմիեէ իթտիկիմիզ մահուտ հայտուտ իտի :

ԳԱՅԱԼԱՐԸՆ ՃԵԼԼԱՏԸՆԸՆ ՆԵՐՏԻՎԵՆԼԷ ԵՕԳԱՐԸ ՁԸԳՄԱՍԸ

Էլէն Բիրօ , վալիտէսինտէն վէ օթէլ տը Գրուատան մուֆա-րագաթ իթտիքտէն սօնրա , տիւզ տը Սէրտէօյլէ գարչը Թաս-միմ իթմիշ օլտուղլարը ոուի գաստը իճրա իթմէք իւզրէ , օ ագչա-մը , ալաֆրանկա սաաթ տօգուզտա , Ժագօպ սօգաղընտա , իվար իլէ պուլուշմագ իւզրէ սէօզ վէրմիշ օլտուղունու ունութմամը իտի :

Սէն-Սիւլբիսին սաաթը տօգուզ վուրտուղունտա , հայտուտ
գարը իւէ իվար պուլուշտուլար :

Ելեճ .- (Իվարա.) Նէ՞ խապէր :

Իվար .- Թէչէպպիւսիւմիւզիւն մուվաֆֆադըյեթինի թէչմին
կլէտիմ :

Ելեճ .- Նա՞սըլ :

Իվար .- Պիրիսինի էօլտիւրմէքլէ :

Ելեճ .- Իվա՛ր , երնէ գա՞ն մը տէօքտիւն :

Իվար .- Նէ՞ չարէ , լազըմ իտի :

Ելեճ .- Ֆազաթ քիմի՞ էօլտիւրտիւն :

Իվար .- Պիր չաշուտու , եախօտ խէֆիէ մէմուրունու :

Ելեճ .- Պու իքի մախլուգ տա պիրիպիրէրինէ ֆէվզէլատէ պէն-
ղէրլէր :

Իվար .- Էվլէթ , պու սէօյլէտիկին բէք թէմամ տըր :

Ելեճ .- Էօլտիւրտիւկիւն ատէմ , էվին ատէմի՞ մի իտի :

Իվար .- Խա՛յր , էվտէ եալընըղ իքի ատէմ պուլունուպ , պիրի
թէնէրալ վէ տիկէրի խըզմէթ.քեարը օլտուգլարը հալտէ , իքիսի տէ
էլան պէրհաեաթ տըրլար :

Ելեճ .- Էօյլէ իսէ , թէլէֆ իթտիկին շախս քի՞մ իտի :

Իվար .- Հայվանըն պիրի :

Պատէհու իվար , Բա-տը-Շանս իլէ վուգու պուլան թէսատիւ-
ֆիւնիւ , վէ պէյնլէրինտէ զուհուրա կէլէն միւտարէպէեի էլէնէ հի-
քեաեէ իթտի :

Ելեճ .- Բա-տը-Շանս մը :

Իվար .- Էվլէթ , պէն նա՞սըլ Պուրօ-տէ-Գրան , եանի դաֆա-
լարըն ճէլլատը թէսմիեէ օլունուեօր իսէմ , օ տա Բա-տը-Շանս ,
եախի պախթսըղ թէսմիեէ օլունուեօր :

Ելեճ .- Նէ՞ զարիպ թէսատիւֆ . պէն պու թէսատիւֆէ իյինա-
զարլա պագամեօրում :

Իվար .- Նի՞չին :

Ելեճ .- Չիւնքի , պու Բա-տը-Շանս իսմի հագդըմըլտա մուզիրը
օլաճագ տըր :

Իվար .- Պիզէ նէտէ՞ն մուզիրը օլաճագ տըր . . . Օ իսմի թաշը-
եանտան զայրի քիմսէեէ մուզիրը օլամաղ :

Ելեճ .- Լաքին պու դաթլ վազըասընըն հիչ եէրի եօգ իտի : Ա-
գըպէթ սէն հէր շէյի թէհիքէեէ տիւշար իտէճէքսին :

Իվար .— Էկերչի սիզի տինլէմէք լազըմ կելիրսէ , հիչ պիր շէյ
եարըլամազ : Շունու սիզ պանա սէօյլէեին քի , տիւզ տը Սէրտէօյլ
հադգընտա նէ՞ գարար վիրտինիզ :

Ելեմ .— Հէնուզ հիչ պիր գարար վիրմէտիմ :

Իվար .— Լաքին , պէն , ուզուն միւտտէթ սիզին գարարընըզա
պէքլէմէք իսթէմէմ :

Ելեմ .— Նէ՞ եարաճագսըն :

Իվար .— Եալընըզճա հարէքէթ իտէճէյիմ :

Ելեմ .— Նա՞սըլ :

Իվար .— Տիւզ իւն խանէսինէ կիրիպ , հէր թարաֆը արաեա-
ճաղըմ :

Ելեմ .— Պիր միգտար կիւմիւշտէն ղայրի պիր շէյ պուլամաեա-
ճադսըն :

Իվար .— Օ տա պիր շէյ տիր :

Ելեմ .— Լաքին , սերվէթ տիմէք աէյիլ տիր :

Իվար .— Էվվէթ , օրասը էօյլէ :

Ելեմ .— Հալպու քի . . .

Իվար .— Հալպու քի նէ՞ . . .

Ելեմ .— Էկերչի պանա ինանմագ իսթէ՞րսէնիզ :

Իվար .— Սէօյլէեին :

Ելեմ .— Իսթէտիկիմի եարա՞մըսըն :

Իվար .— Նէ՞ եարմագ լազըմ տըր :

Ելեմ .— Տիւզիւ էօլտիւրմէմէլիսին :

Իվար .— Էկերչի անը հաեաթտա պըրսագմագլա , սերվէթ սահի-
պի օլապիլէճէք իսէմ . . .

Ելեմ .— Շիւպհէսիզ :

Իվար .— Նիհահէթ , նէ՞ եարմագ լազըմ տըր :

Ելեմ .— Հէնուզ վագթըմըզ վար տըր : Սաաթ սօգուզ պուշուգ
տուր , վէ շիմտի քիմսէ տէ ուեուամարշ տըր : Իմտի շու գահվէխա-
նէեէ կիրէլիմտէ , նէ՞ եօլտա հարէքէթ իթմէքլիկիմիզ լազըմ իսէ ,
օրատա սանա անլաթաեըմ :

Պու իքի շէրիք , թէսատիւֆ իթտիքլէրի իւք գահվէխանէեէ
կիրիպ , օթուրտուլար :

Իվար , պիր էյեամ , քէնտիեի սահիպ սերվէթ օլմուշ զանն
իտէն , ֆագաթ մուգավատան եարըլմըշ բարլազ պիր գալէեէ մա .
նէնա ըիւեալարը պինասընըն նակէհան աեագլարը էօնիւնէ երգըլտը :

ղընը կէօրէն ատէմլէր կիպի մահզուն վէ միւքէտտէր պիր հալտէ պուլունտոլղու միսիլու, էլէն տախի տիւչինճէլի վէ թասալը պիր սուրէթտէ պուլունտեօրտու, վէ անլը իւզէրինտէ սայքի եանըլմըջ օլան մահզունիյեթ կէօլկէսի, իրի կէօլէրինին ըէմնագընը թատիլ էլլէմէքտէ իտի :

Գաֆալարըն ճէլլատը տէտիկիմիզ շախս . գահվէխանէնին ուշաղընա ,

— Կարսօն , պիզէ չայ վէ սիկարա կէթիր , տէյի էմր վիրտիքտէն սօնրա , էլինէ պիր ղաղէթա ալտը , վէ պու ղաղէթանըն հավատիսաթը միւթէնէվիեէսինի կէօղտէն կէչիրտիկի սըրատա , էլէն տիգգաթլէ քէնտիսինէ պագմագտա իտի :

Կարսօն , պուլարըն էթրաֆընտա կիտիպ կէլտիկի միւտտէթտէ , մէրգուլար , էմրի պասիրէթէ ըրաեթէն պիր սէօզ պիլէ միւեանէլէրինտէ թաաթի իթմէտիլէր , վէ նիհաեթ սուֆրալարընտա եալընըճա գալտըզլարընտա , էլէն , տիրսէքլէրինտէն պիրինի սուֆրանըն իւզէրինէ վաղ էլլէտիկի կիպի , էլինի տախի պաչընա տաեաթտը , վէ եավաշ սէսլէ պիրլիքտէ կէօրիւշէպիլմէլէրի իչին , իվարա տա , քէնտինին օթուրտուղու սուրէթտէ օթուրմասընը իւթար էլլէտի :

Հայտուտ , ըէֆիգէսինին իւթարընը տէրհալ իճրա իթտի , վէ պատէհսւ մէզպուրէ ,

— Իվա'ր , էկէր սէն տիւգիւ էօլտիւրմէք իսթէեօրտուն , վէ հալէա էօլտիւրմէք իսթէեօր իսէն , մագսէտին սէրվէթ սահիպի օլմագտան իպարէթ տէյի'լ մի տիր , տէտի :

Իվար .— Լաքին սիզ պէնիմլէ , սէն տիեհէք լագըրտը իտիեօրտունուզ :

Ելէն .— Պու եօլտա լագըրտը իթմէքլիկիմտէն կիւճէնի'եօրմուսուն :

Իվար .— Իա'յր , ֆագաթ մատտէ հէր նէ իսէ , էվվէլա անը պանա սէօյլէեին :

Ելէն .— Սիւալիմէ ճէվապ վիրէճէ'քմիսին :

Իվար .— Սիւալինիզ նէ' իտի :

Ելէն .— Մ. տը Սէրտէօյլին հաեաթընա սուի գաստ իթմէք իսթէմէքլիկին , սահիպ սէրվէթ օլմագ իսթէտիկին իչին տէյի'լ մի տիր :

Իվար .— Էվվէթ , ազիզէմ , չիւնքի էօյլէ զանն իտէրիմքի , սէր :

վէթ, եանի քեպֆֆէյի արդուլարը, իշթիեագլարը, ճիւմլէ մերագլարը վէ ուսուլ ու ատաթը իճրա իտէպիլմէքլիք իգթիտարը տիւն. եատա էն թաթը պիր մատտէ տիր: Էվվէթ, Էլէն, սիզէ եէմին իտէրլմքի, Էկէրչի պէն սէրվէթ Էլտէ իտէր իսէմ, անտէն իսթիֆատէ իտէպիլէճէեիմ, լաքին Էկէր Էլտէ իտէմէզ իսէմ, օլ վագըթ տա, մէմուլնէն վէ մէսրուրէն պու ֆէտաքեարլըզա գաթլանա. ճաղըմ:

Էլէն. — Յագաթ սէրվէթի նէ՝ չէյէ գուլլանաճագսըն:

Իվար. — Պու խուսուսուն թայեինի, պէնիմ եէտը իգթիտարըմ տա տէյիլ տիր:

Էլէն. — Աճայիպ, պու խուսուսուն թայեինի սէնին եէտը իգթիտարընտա տէյիլ մի տիր:

Իվար. — Էվվէթ, լաքին տիւնեանըն սօնունու սիզէ խապէր վիրմիշիմ տիր կիպի կէօղէրինիզի աչարագ պանա պագընթօրսունուզ, Հօշ պէյիս եօգ տուր, Էյիճէ, հէմ ուզուն միւտտէթ պագըն, վագաա պուղանըն պօղազընա պէնզէեէն պօղազըմ իւզէրինտէքի պաշըմ պուլտօկ թէսմիեէ օլունան քէլպլէրին գաֆասընա պէնզէմէքլէ, վահչի ճանվէրլէրէ մախսուս պազը տույղուլարըմ պուլունմագտա իսէ տէ, ահվալը մագիեէմէ աթֆը նազար իյլէտիկիմտէ, վէ մահվ օլմուշ արդուլէրիմի, վէ ֆէվգէլատէ տարաթ վէ տէպտէպէեէ տա. յիր ֆիքիլէրիմի տիւնիւնտիւկիւմտէ, պազը միւսայիտ սաաթլա. ըրմ տախի պուլունուր:

Էլէն. — Պու սէյլէտիկինին իհթիմալի եօգ տուր:

Իվար. — Իհթիմալի եօգ տուր տիեօրսունուզ, չիւնքի սիզին նօգթաի հարէքէթինիզ եանլը տըր, վէ չիւնքի սիզ, տայիմա պու նէֆրէթ չէհրէնին սահիպի օլտուղումու զանն, վէ տօղտուղում զէման, անլըմտա պու մէքրուհ հարֆլարըն եազըլըն օլտուղունու, վէ հէր վագըթ հայտուտ էօմրիւնտէ եաշամը իտուկիմի միւլահազա իտիեօրսունուզ, չիւնքի, գաֆալարըն ճէլատը թէսմիեէ օլունմագտան Էվվէլ, ճէլատ խըզմէթքեարը օլմուշ օլտուղումա տայիր, սայիրլէրի կիպի սիզէ տախի նագլ իթմիշ օլտուղում մասալըն տօղրու օլմասընա ինանըեօրսունուզ, լաքին, մատամ, պու խուսուստա եանըլըեօրսունուզ. սիզէ վագը օլան պու հիքեաեէմտէ եալան սէյլէմիշիմ տիր: Անճագ Էկէրչի պու կիւն իսթէեօր իսէնիզ, հագըգէթի հալի մէյտանա գօեալըմ, եախօտ հագըգէթի հալի, քէնտի տա. յիրէսինէ իտխալ իյլէեէլիմ: Լիւզումում օլան մէպլաղը, քեաֆէյի

իհիսուսաճաթըմը կէօրէպիլէճէք, վէ պիլճիւմէ արզուլարըմ մու-
վաֆըգ կէլէպիլէճէք պիր սէրվէթ ատտ իթմէքլիկիմ իչին, սիզճէ օ
մէպլաղ հազգընտա պիր ֆիքիր բէյտա իտիլէպիլմէք իւզրէ, պէնիմ
նէ՝ օլտուղումու, վէ նէ՝ եաբմըչ պուլուննաուղումու միւսաատէնիլլէ
պէեան իյլէրիմ:

Գաֆալարըն ճէլլատը պու սէօղլէրի իրատ իթտիկի սըրատա,
սիմասընտա ասլա էսէրը հէեհճան միւշահէտէ օլունմաերպ, զանն
իտէրսին քի, պիզղաթ քէնտի խաթըրէլէրինի սէօյլէտիկինտէ, գու-
լազլարը սաղլը պուլունմագտա, վէ եախօտ տիկէր պիր շախսըն
էօմիւ վագըլարընը հիքեաեէ իյլէմէքտէ իտի:

Մէրգուլմ, լագըրտը իտէրքէն, Բիրօ, իլք տէֆա պու ատէմի
տինլէեօր կիպի իզհարը թէաճճիւպ վէ հայրէթ իյլէմէքտէ օլուպ,
հայտուտը մէզպուր իսէ, քէլամընա շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Նէ՝ օլտուղումու, վէ նէ՝ եաբտըղըմը սըրատըյա սիզէ սէօյ-
լէեիմ: Ֆամիլէամըն հազըգի իամինի վէ հիքեաեէսինի պիզղաթ
պիլմէտիկիմտէն, պունլարտան պահա իտէմէեէճէկիմ տէրքեար
տըր: Պունուլա պէրապէր էօյլէ զանն իտէրիմ քի, տամարլարըմտա
ճէվէլան իտէն գան, պիր ասըլգատէ գանը տըր, զիրա պազէն էօյ-
լէ արզուլար իլէ մութթասըֆ պուլունուրուլմ քի, պու արզուլար,
ատի պիր նէսլէ մախսուս օլամազ: Հագըգէթէն նէ՝րէտէ պիւեիւ-
միւշ, վէ ան ասըլ հա՛նկը մէմլէքէթտէն պուլունմուշ օլտուղումու
տախի սիզէ պէեան իթմէքլիկիմ միւշքիւ տիւր, չիւքի հէր նէ գա-
տար սիզ, եալընըզ ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իթտիկիմի իչիթմիչ իսէ-
նիզ տէ, լաքին պէն, բէք ալէա ինկիլիզճէ տախի թէքէլլիւմ ի-
տէրիմ:

Ելէն .— Պու սէօյլէտիկին միւմքին տէյիլ տիր:

Իվար .— Թէճըրիւպէ իթմէք իսթէրմիսինիզ:

Ելէն .— Մէմուունէն իսթէրիմ:

Իվար .— Մուհապէրէեէ նէ՝ լիսանտան տէվամ իթմէքլիկիմի իս-
թէեօրսունուլ:

Ելէն .— Ինկիլիզ լիսանըյա տէվամ իթմէքլիկինի իսթէրիմ:

Իվար .— Բէք իյի:

Իվար, Օգսֆօրտ տար իւլ ֆիւնունընըն պիր շակիրտի կիպի միւ-
քէմմէլ ինկիլիզճէ օլարազ, շու սէօղլէրի իրատ իյլէտի:

— Ֆագաթ էօյլէ զանն իտէրիմ, վէ խաթըրէլէրիմ էօյլէ զանն
իթտիրմէքտէ տիրլէր քի, կէնճլիկիմ Լօնտրատա կէչմիչ տիր: Եվլէթ,

Լօնտրատա միւքէմմէլ պիր ճէնթըմէն , մէշհուր պիր գուժարպազ վէ նամտար պիր խըրսըզ օլմուշում տուր : Պրանսատա իսէ , գալէպէնտլիկէ մահքիւմ գըլընմըշըմ տըր : Պու սէպէպլէ , աթիգ կօլլարըն նէսլլէրինտէն , տիրաեթ վէ ֆէթանէթճէ տէրքեար օլան շէօհրէթլէրինէ ըաղմէն , խօշլանմամագ տաեըմ :

Ելէն .- Ֆագաթ Լօնտրատա . . .

Իվար .- Անլաեօրում , սէօյլէտիկիւմ հալլէրտէ նա՛սըլ պուլունմուշ օլտուղումն պիլմէք իսթէեօրսունուզ :

Ելէն .- Շիւպհէսիզ :

Իվար .- Լօնտրատա , ֆահիշ ֆայիզ իլէ թէֆէճիլիք իտէն պիր Եէհուտի , պիլմէմ նէ՞ մագսէտլէ , - չիւնքի նէ՛ քէնտիսի պանա սէօյլէմիշ , վէ նէ՛ տէ պէն քէնտիսիսնէ սիւալ իթմիշիւմ տիր , - պէնիմլէ իւլֆէթ վէ տօսթլուգ հասըլ իտէրէք , մէսարիֆաթըմը թէս . վիեթ իթմէքտէ իքէն , պէն , պիր թագըմ բարլագ միրասլարա նա . յիլ օլմագ իւմիտիլլէ , վահշիեանէ արղու վէ տուղուլար իգհարընա պաշամըշըմ տըր : Պու սըրատա , լեէմէք եէնտիքճէ իշթիհա աշըլըր աթիգ տարպը մէսէլի , հագգըմտա բէք միւնասիպ կէլմիշ տիր : Իշթէ , պէնիմ տէ իշթիհամ պու արա ֆէվգէլատէ աշըլմըշ օլտուղունտան , մէրգում իհթիեար Եէհուտի , շիւպհէսիզ քէնտի սանտըղը հագգընտա վէսվէսէեթ տիւշար օլարագ , կիւնիւն պիրինտէ պէնի եօլա գօյմուշ տուր :

Ելէն .- Եէհուտիսին իսմի նէ՞ իտի :

Իվար .- Նէնէ՞ լաղըմ . շիմտի օ էօլմիւշ կիթմիշ տիր :

Ելէն .- Ֆագաթ , սիզի պէսլէմիշ օլան ատէմի նա՛սըլ էօլտիւրտիւնիւզ :

Իվար .- Պէնի պէսլէմէք իսթէմէտիկի իշին էօլտիւրտիւմ :

Ելէն .- Էօլտիւրտիւկիւնիւզ ատէմին իսմի , իսաագ Լէվանտէ՞ր մի իտի :

Իվար .- (Հիտտէթլէ վէ գաշլարընը չաթըպ , ըէֆիգէսինին գօլլարընը սըգարագ .) Պու իսմի սիզէ քի՞մ սէօյլէտի :

Ելէն .- Քիւմ սէօյլէմիշ օլուպ օլմատըղընըն պիլինմէսինտէ էհէմմիեթ եօգ տուր : Անճագ , պու խուսուստա մալիւմաթըմ պուլունտուղունու պիլմէքլէ , իքթիֆա իտէրէք , հիքեաեէնէ տէվամ էթ :

Իվար , պիր ազ տիւշիւնտիւ , վէ պատէհու , էլէնին սէօյլէմէք իսթէմէտիկինի , քէնտիսինին իգըար իլլէմէսինէ , պուլունտուղլարը մահէլլին միւսայիտ օլմատըղընը պիլ միւլահազա , մէզպուրէնին ,

գօլունու պրագտը, վէ պատէհու շու վէճհ իլէ մուհավէրէեե տէ-
վամ իլէտի.

Խվար. — Իսաագ Լէվանտէր իսմինին սիզճէ մալիւմ օլմասընըն
պէնճէ նէ՞ էհէմմիեէթի վար տըր տիմէքլիկինիզ հագգլը տըր, Ան-
ճագ, պէնիմ հիքեաեէմին սիզճէ էհէմմիեէթի վա՞ր մը տըր:

Ելեճ. — Էվվէթ, զիեատէսիլէ էհէմմիեէթի վար տըր:

Խվար. — Օ հալտէ հիքեաեէմէ տէվամ իտէլիմ:

Ելեճ. — Շիւպհէսիզ. սաաթ հէնուզ օն տուր, վէ եարը կիճէտէն
էվվէ հիշ պիր շէյ եաբամաեաճաղըմը տէրքեար տըր:

Խվար. — Իմտի, օ իհթիեար Եհնուտի նաֆագամը քէստիկինտէ,
պիրտէն պիրէ ֆիքրիմտէ ֆէնա թասավվուրլար տօղմատը, չիւնքի
մէրգոււմ, պանա պէշ եիւզ ինկիլիզ լիրասը վիրէրէք, պու բարաեը
հիւանի սուրէթտէ գուլանմագլըղըմը բէտէրանէ իթար իթմիշ, վէ
պանա շէօյլէ սէօյլէմիշ իտի:

« — Պունտան պէօյլէ հագգընըղտա հիշ պիր շէյ եաբամաեաճա-
ղըմ, Եհնիտէն եանըմտ ավտէթէ չալըմագլըղընը պիհուտէ տիր:
Անճագ, էկէրչի սիզէ պարզէն վիրմիշ օլտուղոււմ մէպլաղը ալապի-
լիր իսէմ, քէնտիմի պաթիթիեար ատտիտէրիմ:»

Ելեճ. — (Ֆէվգէլատէ մէրագ վէ թարիֆ օլունմագ պիր հէեէճան
իլէ հայտուտու տինլէմէքտէ օլարագ.) Գարզէն վիրմիշ օլտուղու-
ագ չէլէրի ալապիլէճէկինի նա՞սըլ մէմուլ իտիեօրտու:

Խվար. — Պիլմէմ, ֆագաթ պէսպէլլի, պէն, քէնտի բէտէրիմ օլ-
մուշ օյան սսըլզատէ զաթ թարաֆընտան օլ իհթիեար իսաագա
պիւեիւք պիր մէպլաղ պէտէիլլէ սաթըլմըշ օլմալըեւմ քի, քէնտի
իրատընտան պանա պիր միգտար հիսսէ չըդարմագլըղը, վիճտանէն
վազիֆէ ատտ իլլէմիշ տիր:

« Հէր նէ հալ իսէ, պէն օ մէպլաղը ալընճա, տէրհալ պիր գու-
մարխանէեէ գօշուպ, օրատա եէրլէշտիմ, Պաշգա տիւրլիւ հարէ-
քէթ իտէպիլիր մի իտիմ, էկէրչի գումարպաղլարըն եէչիւ մասաօը
էթրաֆընտա թօքլանան հասըլաթ իլէ պապա իսաագըն վիրմիշ օլ-
տուղու 12,500 ֆրանգը, մահզա քէնտի քէյֆիմ իչին արթըրմասա
իտիմ, մէպլաղը մէգպուր թիւքէնմէզ պիր բունար օլապիլիմիր իտի:

Ելեճ. — Տիմէք տիր քի, գազանըեօրտուն:

Խվար. — Տայիմա տէյիլ իսէ տէ, չօգ տէֆա գազանըեօրտում,
չիւնքի իգպալիմեալէր օլմատըղը վաղըթլարտա, պու զալիմպաթի
տան ինթիգամ ալըեօրտում:

Ելեմ .— Պէտպէս զ ու մարտա հիշէք քեարըդ իտիեօրտուն :

Իվար .— Հա՛յ հա՛յ, ֆագաթ պու հիշէք քեարըդը, պէնտէն տա-
հա զիեատէ զէնկին օլանյար հագգընտա իճրա իտիեօրտում :

Ելեմ .— Սիդին ախէագընըդտա օլան պիր քիմնէ իշին, պու տա
էրէյիճէ զարիպ պիր սանաաթ տըր :

Իվար .— Օլ վագըլթլար պէնտէ հէնուզ նէզաքէթ վէ ինսանիյ-
եթ տույղուլարը վար իտի : Լաքին, կիւնիւն պիրինտէ . . .

Ելեմ .— Սէֆալէթ . . .

Իվար .— Խա՛յր, աչգ ու սէվտա . . .

Ելեմ .— Աչգ ու սէվտա՞ մը :

Իվար .— Էվվէթ, աչգ ու սէվտա պէնի պիր հայլազ գըմագըլըշա
մէճպուր իլէտի : Շէօյլէ քի, զաթէն գու մարտա պախթըմ թէրս
կիթմէկէ, վէ պէնիմ հալ ու թավըրմ մալիւմ օլմալլա, հէր քէս,
հագգըմտա շիւպհէ իթմէկէ պաշլատը :

Ելեմ .— Ժիտտէ՞ն մի սէօյլէեօրտուն :

Իվար .— Հա՛նկը խուսուստա ճիտտէն սէօյլէեիպ սէօյլէմէտիկիմի
սիւալ իտիեօրտունուզ :

Ելեմ .— Աչգ ու մուհապպէթին օլտուղունու պահս իթտիկինտէ,
ճիտտէն մի սէօյլէտիկինի սիւալ իտիեօրում :

Իվար .— Էվվէթ, ճիտտէն սէօյլէեօրում : Ֆիլվագը զաեթ շիտ-
տէթլի պիր աթէշի աչգ իլէ սիւզան օլմագտա իտիմ : Շունու տախի
սէօյլէեիմ քի, մուհապպէթիմին հիքեաեէսի էրէյիճէ զարիպ օլ-
տուղունտան, էկէր իսթէրսէնիզ նագլ իտէեիմ :

Ելեմ .— Նի՛շին իսթէմէեիմ :

Մէզպուրէ չու սըրատա, հիքեաեէնին իպթիտասընտա կէօս-
թէրտիկի մէրագտան տահա զիեատէ մէրագ կէօսթէրմէքտէ օլուպ,
պունուն սէպէպինի իսէ, իլէրուտէ պէեան իտէճէեիզ :

Իվար .— Օլ էսնատէ անճագ եիկիրմի իւշ չաղարընտա պուլուն-
մագտա իտիմ : Նակէհան, — աչըդ պաղլարըն թապիր վէ իսթիլահըն-
ճա, — իոնայաթըմն միշկէնիմ թէսատիւֆ իթտիմ : Լաքին իշպու ֆէվ-
գէլատէ աչգ ու սէվտամ իւզէրինէ եէտի սէնէ միւտտէթ կէշմիշ
օլտուղու հալտէ, պու կիւնքի կիւն պու խուսուստա կիւլէրիմ :
Հալպուքի իլք տէֆա օլ տիլպէր վէ կիւզէլ մատամ Անժէլ տ'Արլը-
վիլէ թէսատիւֆ իթտիկիմտէ, կիւլմէեօրում :

Ելեմ .— (Ոթուրմուշ օլտուղու իսկէմէսի իւզէրինտէն հէման սըշ-
րաետրագ.) Անժէլ տ'Արլըվիլմի :

Իվար .— Էվվէթ , Անժէլ տ'Արլըվիլ . ֆազաթ նէ՝ օլտունուզ , քէն-
տիսինի թանըրմըսընը :

Եւեմ .— Խա'յր , թանըմամ , լաքին քէնտիսիյէ պիր վագըթբէք
չօգ իւլֆէթ վէ միւնասիպէթի պուլունմուշ , վէ չօգ տան պէրու ա-
նըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղու զաննընա զահիպ օլմուշ պիրիսինի թա-
նըրմ : Լաքին , Էվվէլ Էմիրտէ պագալըմ սէօյլէտիկիմգարը՝ մը տըր
Պէնիմ զիբր իթտիկիմ , սէնտէն , օն սէքիզ օն տօգուզ սինն քիւչիւք
օլաճագ տըր :

Իվար .— Էվվէթ , թա քէնտիսի : Իշթէ , սիննիմիղին պու մէրթէ-
պէ ֆարգըլ պուլունմասը իշին տիր քի , օլ վագըթբի աթէշի աչգ
ու սէվտամ , պու կիւն , պէնիմ իշին մուճիպի իսթիհզա ատտ օլու-
նուեօր : Անճագ , մատամ տ'Արլըվիլի Էօլմիւշ զանն իտէնլէր , Էկեր-
յի մէզպուրէնին 1835 սէնէսինտէն Էվվէլ Էօլմիւշ օլմասը զէհապըն-
տա պուլունուեօրլար իսէ , պու պապտէ եանըրեօրլար : Օլ թարիխ-
տէ , մատամ տ'Արլըվիլ , Լօնտրատա մուգիմ օլուպ , սըհհէթ ու ա-
ֆիյեթի պէրքէմալ օլտուգտան պաշգա , հիւսնի ճէմալի տէ օլ մէր-
թէպէտէ իտի քի , սիննիմ գըրգ րատտէլէրինտէ օլտուղու հալտէ ,
ատէթա եիկիրմի իքի չաղլարընտա պուլունուեօրում կիպի , աթէշի
աչգ ու սէվտաեա միւպթէլա օլտում :

Եւեմ .— (Քէնտի քէնտիսի սէօյլէեօր թարգընտա .) Թօհաֆ շէյ...

Իվար .— Թօհաֆ իսէ տէ , հագըգէթի հալ պու . ֆազաթ , միւ-
սաստէ իտին քի , տէվամ իտէեիմ : Իշթէ , մատամ տ'Արլըվիլէ ճէ-
միյեթ իշինտէ րասթ կէլտիմ : Իւք տէֆա մէզպուրէեի կէօրտիւ-
կիւմտէ , հալէա պու կիւնքի կիւն պիլէ հալլ իտէմէտիկիմ պիր թէ-
էսսիրէ տիւշար օլտում : Պիր գուվլէյի ճապիպէ , գարչը գօնուլմազ
պիր սուրէթտէ , պէնի անն տօղրու , ֆազաթ զարիպ պիր թարգ-
տա սէվգ իյլէմէքտէ իտի : Պէն , թապէն ֆիսք ու ֆիճուրա միւպ-
թէլա օլուպ , եալընըլ խապասէթ վէ մէֆուստէթէ իթիգատ իթտի-
կիմ , վէ հիւսնի ախլէագ վէ ֆաղիլէթէ միւշապիհ օլապիլէն հէր կիւ-
նա տուլղուեու ինքեար կէլտիկիմ հալտէ , մատամ տ'Արլըվիլ հագըգըն-
տա հիւրմէթ վէ րիաեթի աղիմէ հիսսիեաթըլա մութ թատըֆ պու-
լունմագտա իտիմ : Աչգ ու սէվտա տէնիլէն հիսսին , ինսանըն պա-
ղը թապիեաթընը թէպտիլէ միւսայիտ պիր խասսէ օլտուղունու ի-
շիթմիշ իտիմ : Պինապէրին աչգ ու սէվտա հիսսինն պիր միւճիզէ-
սինն ինանտըմ , վէ պու սուրէթլէ , թէլսայիւլ իտէմէեթէկինիզ
պիր հալտէ պուլունան օլ հիսսին սէյլանընա քէնտիմի թէրք իյլէտիմ :

Ելե՛ն .- Լաքին, մատամ տ'Արլըվիլտէ, սէնին աչգ ու մուհապ. պէթինէ մուգապէլէյի պիլմիսլտէ պուլունոնեօրմու իտի:

Իվար .- Օլ թարիստէ, պու կիւնքի կիւն կիպի պիչիմսիզ չէհ. բէլի տէյիլ իտիմ: Շէօյլէքի, պիր դատըն, պիր ճանվերի սէվմիշ օլմասընտան տօլաեը մահճուպ օլմաեարագ, քեամիլէն պանա իզ. հարը թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթ իտէպիլիր իտի: Հալպուքի, Ան. ժէլին, պէնի, աչգ ու սէվտա հիսսիլէ սէվմիշ օլտուղունու զանն իթմէքլիկէ ասլա ճէսարէթ իթմէմիշիմ տիր: Վագաա քէնտիսի, պէնիմ հագգըմտա խայրիսահ պուլունուեօրտու, վէ է՛ն ճիւզի հա. րաքեաթը թէվէճճիւհ.քեարանէմտէն դաեթթլէ շմիլթէէսսիր օլու. եօրտու, հաթթա, պէնիմլէ պիրլիքտէ պուլունմասընտա, պիր տի. կէրիլլէ պիրլիքտէ պուլունմասընտան զիեատէ մահզուղիյեթ հիսս իլլէտիկի մագնուն կէօրիւնիւեօրտու, Լաքին, տրամըլտա, սիննճէ մէվճուս օլան ֆարգ սէպէպիլլէ, իզտիվաճըմըզըն միւմբինսիզ օլ. տուղունա, վէ պու իզտիվաճ վագը օլտա պիլլէ, իքիմիզին տաթի մահվընը մուճիպ օլապիլլէճէկինէ: մէզպուրէնին իսքեաթ օլմուշ ի. տուկի բէվիշի հալտէն անլաշըլըեօրտու: Շէօյլէքի, պէնիմ, քէն. տիսինէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթիմ պուլունմաղլա պէրապէր, ա. տապ ու թէրպիեթ տայիրէսինի ասլա թէճավուզ իթմէտիք: Է՛ն զի. եատէ մահրէմանէ միւլագաթլարըմըզ էանասընտա, մէզպուրէ, պա. նա, ատէթա պիր վայիտէնին՝ քէնտի վէլէտինէ վիրտիկի եօլտա նա. սիհաթլար վիրմէքլէ իքթիֆա իլլէր իտի: Պէլքի անըն օլ կիւզէլ նասիհաթ վէ իսթարլարընա սալիք օլտա իտիմ, հագգըմտա խա. երլը օլուր իքի, Լաքին, պէսպէլլի նամուսլու պիր ատէմ օլմամագ. լըգ, գատէր ու թալէհիմ իգթիզասընտան իտի: Իմտի, անըն նասի. հաթլարը իսլաֆընտա օլարագ, պէն շու եօլտա հարէքէթ վէ մուա. մէլէտէ պուլունտում:

«Պիր միգտար սէրվէթի պուլունտուղունու զանն իթտիկիմ մա. տամ պարօն, բէք սոլ ատէմ իլէ իւլֆէթ իտիպ, անլէրի խանէսինէ դապուլ իլլէմէքտէ իտի: Հալպուքի պէնիմ վարիտաթ մէնապիմ զաեթթ ճիւզի օլմագ հասէպիլլէ, օլ իսաագ Լէվսնտէրին խազինէսին. տէն քիւլլիեթլիճէ ճէպլէրիմի տօլտուրմատըգճա, մէզպուրէնին իւն. սիեթթ իթտիկի ճէմիյեթթ իչինտէ ուղուն միւտտէթ դալամաեաճա. ղըմը հիսս իլլէտիմ: Պինապէրին, մէզքիւր Եէհուտիտէն պիւեիւճէք պիր սիրգաթ իճրասըլլա, ճէմիյեթթ տախիլինտէ քէնտի տէրէճէմի մուհաֆաղա իլլէտիմ:

«Պու ճինաեթոէն տօլաեը ասլա տիւշարը էնտիշէ վէ իզթի-
րապ օլմատըմ, պունունլա պէրապէր մատամ տ'Արըլվիլին նազարն-
տա շէօհրէթ վէ իթիպարըմը քեամիլէն զայպ իյլէտիմ, չիւնքի,
պիլմէմ'նա'սըլ վէ քիմի'ն թարաֆընտան, — ֆազաթ զանն իտէրիմ,
տէքէ կէթիրմիշ օլտուղում էշխասըն պիրինին պօշպօշազըլըլա, —
մէրգումէ, գումար օյնատըղըմը, վէ պունտան գաթինազար մէշ-
հուր պիր տօլանտըրընը իտուկիմի խապէր ալմըշ, իշթէ, մատամ
տ'Արըլվիլին պու խուսուստան խապէրտար օլմասը, քէնտիսինի տէ-
րէճէյի նիհաեէտէ միւթէէսիւֆ վէ միւքէտտէր գըլմըշ իսէ տէ,
պու վագըա իլէ, քէնտիսինին, զաննըմտան չօգ զիեատէ պանա մու-
հապպէթի պուլունտուղունու անլամըլըմ տըր :

«Շէօյլէքի, անըն եէրինտէ տիկէրլէրի օլտուղունտա, աչըգտան
աչըղա պէնի նէզտլէրինէ գապուլ իթմէեէճէքլէրի տէրքեար օլ-
տուղու հալտէ, քէնտիսի, պու հարէքէթտէ պուլունաճագ եէր-
տէ, կիզիճէ, վէ հարէքէթի վագըամըն ֆէնալըղընը պանա զանն
իթտիրէճէք եօլտա հիշ պիր թէքտիրնամէեէ կէօնտէրմէեէրէք,
լօնտրատան մուֆարագաթ իյլէմիշ տիր :

Ելէ՞.— (Հայտուտուն իւզէրինէ նազարը թէճէսիւսիւնիւ աթֆ
կյլէեէրէք.) Գէնտիսիյլէ օլան միւնասէպաթընըղ տայիմա պիսուշ
ուրէթտէ՞ մի պուլունմուշ տուր :

Խվար.— Իվլէթ, տայիմա, չիւնքի մէզպուրէ, բէք պիւեիւք
քէտէրլէրէ տիւշար օլմուշ պիր գատըն զանն օլունմասընտան, քէն-
տիսիյլէ թէքլիֆսիզճէ հարէքէթէճէսարէթ իտէմէմիշիմ տիր :

«Լաքին, հէր նէ տաիսի օլա, մատամ տ'Արըլվիլին զայպուպէ-
թինտէն ֆէվգէլլանէ միւթէէսսէր օլտում : Պէնիմ պէտիսուլլարըմա
մուգապիլ ֆազիլէթլէրլէ մութթասըֆ օլան, վէ պէնիմ թագսիրաթ
վէ խէթալարըմ գատար էվոաֆը հասէնէյի ճամի պուլունան պու
գատըն, զանն իտէրիմքի, հագգըմտա ասլա էլթաֆընը իպրազ
իթմէմէսիյլէ պէրապէր, հաեաթըմ իչինտէ, ատէթա իշթիեաճա-
թըմտան պիրի գապիլինտէն պուլունմուշ տուր : Իմտի, մէզպուրէ
ժրանսըղ օլմասը, վէ միւտտէթի մէտիտէ Բարիստէ իգամէթ իթմիշ
պուլունմասը հասէպիլլէ, քէնտիսինի Բարիստէ արամաեա կէլտիմ :
Լաքին, Բարիս շէհրի, պէնիմ պէտպախթըղըմը մուճիպ օլտու :

«Բարիսէ թիւքէնմէզ պիր սէրվէթ իլէ կէլիշ տէյիլ իտիմ : Պի-
նապէնին, մատամ տ'Արըլվիլին պուլունմասը նագապիլ օլտուղունու
անլատըղըմտա, տէֆի զամ իչին, հէր կիւնա ինթիլամըղըղապաշ-

լաւում, վէ պու սուրէթէ հարէքէթ իթմէքէ, ազ վագըթում, հա-
միլ օլտուղում պիւթիւն ագչէմի թիւքէթում, իշթէ, օլ վագըթ
պիր սարաֆը սօյմադլըը թասմիմ իտիպ, եագաեը էլէ վիրտիմ,
վէ պու հարէքէթիմին նէթիճէսի օլարագ, միւէպպէտէն քիւրէք
ճէզասընա մահքիւմ օլտում, վէ Պրէսթ զընտանընա կէօնտէրիլիշ
իքէն, օն օէքիլ մահ սօնրա, ֆիրար իթում: Օրատա, Միսիկ իս-
միլէ թէսմիեէ օլունուպ, քէնտիմի թանըթմամագ, վէ հէր ան ու
տագըգա մուխաթարաթա հէտէֆ օլմամագ իշին, շու քիսվէթի
քէօպ իթում:

«Օնտան սօնրա սիդի թանըտըմ: վէ պիր սէնէտէն պէրի տիրքի,
պու իհթիեարըն իշինի պիրիքտէ տիւշիւնտիւկիւմիւզ հալտէ, էլան
հիշ պիր շէյ եագամամըղը տըր: Շիմտի, պէնի է՛ն զիեատէ թէ-
աճհիւպտէ պըրագան նօգթա շու տուր քի, պու իհթիեարըն՝ Մ.
տիւզ սը Սէրտէօյլ օլտուղունու անլատըղընըզտան պէրի տիր, գա-
րարընըզտա էվվէլքի գատար սէպաթ կէօսթէրմէեօրսունսւզ, րէճա
իտէրիմ, պունճա թէրէտտիւտլէրճն վէ իհթիրաղլարըն սէպէպի նէ՞
տիր: Պանա կէլինճէ, շիմտիտէն սիդէ խապէր վէրիրիմքի, արթըգ
ուղուն միւտտէթ պէքլէմէք իսթէմէմ, վէ պու կիճէ նէրտիվէն ա-
թըպ, օ իհթիեարըն խանէսինէ կիրմէք ֆիքրինտէեիմ:

Ելե՞ն .— Թէրէտտիւտլէրիմ տէտիկին շէյին նէ՞ օլտուղունու
սանա լաեըգըյլա անլաթմագ իշին, իվար, միւսաատէ էթ քի, պուն-
տան էվվէլ արղ իթմիշ օլտուղում, վէ պանա իթտիկին հիքեաեէ
իւղէրինէ ունութմուշ օլտուղումուզ սիւալի թէճտիտ իտէեիմ: Մ.
տը Սէրտէօյլի գաթլ ու թէլէֆ իթտիկին հալտէ, էլիմիդէ նէ՞ միգ-
տար մէպլաղ կէչէճէկինի մէմուլ իտիեօրսուն:

Իվար .— Իսաագ Լէվանտէրին նէզտինտէ 500.000 ֆրանգ պու-
լաճագ իքէն, սիդ պանա, էվվէլ էմիրտէ, իհթիեար թըարիսթին
խանէսինտէ տախի պու գատար ագչէ պուլաճաղըմըղը թէէմին ի-
տիեօրսունուզ: Ֆուգաթ, մատէմքի, պու քիւշիւք իրատընըն
տիւզ օլտուղու անլաշլտը, շիմտի անընհանընտա պիր եախօտ իքի
միլեօն ֆրանգ պուլաճաղըմըղը մէմուլ իտէրիմ: Պու իսէ, զանն ի-
տէրիմքի, սիդին ճէօարէթ վէ սէպաթընըղը արթըրմալը տըր:

Ելե՞ն .— Պիւաքիս, իվար:

Իվար .— Նի՛շին:

Ելե՞ն .— Ձիւնքի հէր նէ գատար հագըգէթի հալ հագըզնտա
պաղը կիւնա շիւպհէլէրիմ պուլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմ:

լէ իլէ իհիծիեար թրաբիսթի թանրմատըղըմտան, մերգումուն թամահքեար պիր քիմնէ օլտուղունու վէ խանէսինտէ ալթուն երղմագտա իտուկինի չիւպհէ իտէպիլիր իտիմ, հաթթա օլ պապտէ չիւպհէ իթմէկէ տէ հագգըմ վար իտի: Լաքին, մատէմքի, պու կիւնքի կիւն, պու շախսըն, տիւգ տը Սէրտէօյլ օլտուղունու թանրտըմ, շախսէն քիմ օլտուղունու պիլմէեհէրէք, ասլա թամահքեար օլմատըղընը անլաեաճագ գատար ախլէագ ու թապիեաթը հագգընտա մալլամաթըմ վար տըր: Պունտան գաթինալար, ախղ իթտիկիմ մալլամաթը սահիհէ իճապընճա, տիւգիւն սէրվէթի նա'սըլ վէ նէ'րէտէ վագ իտիլիջ օլտուղունու տա պիլիքիմ վէ քէնտի եանընտա պիւեիւք պիր մէպլաղ սագլամագտա օլմատըղընը թէէմին իտիպիլիրիմ: Շէօյլէքի, սէրվէթինիսօյմագ իւզըէ, անըն շախսը իւզէրինտէ իճրա իտիլէճէք օլան պիր ֆիլիլի գաթըն ֆէնա պիր թէչէպպիւն օլուպ, պէլքի, օն պին ֆրանգտան զիեատէ հասըլաթ կէթիլմէեհէճէկի տէրքեարտըր:

Իվար .— Աճայի'պ:

Ելէն .— Շիմտի ֆիքրիմի անլատը'ն մը:

Իվար .— Բէք իյի անլատըմ: Լաքին, պու հալտէ պանա տիկէր պիր իշ թէքլիֆ իթմէլիսինիզ:

Ելէն .— Խա'յր, պունտան զայրի իշ թէքլիֆ իթմէմ:

Իվար .— Հալէա պու գատարճըգ պիր սէրվէթէ կէ'օզ մի տիքիեօրսունուզ:

Ելէն .— Շիւպհէսիզ, չիւնքի, պունտան տահա ալէա նէ' իշ օլապիլիր:

Իվար .— Բէք ալէա, էֆքեարընըզ նէ' իսէ, պիր ան էվվէլ սէօյլէեին:

Ելէն .— Շիմտի շու իհիծիեար թրաբիսթի էօլտիւրտիւկիւմիւզ հալտէ, զէնկին օլաճաղըմըզ մէմնլ իտիեօրտուգ: Լաքին անըն, Մ. տը Սէրտէօյլ օլտուղունու անլատըղըմըզտան պէրի տիր, մատէմքի էօլտիւրիւմէսի ճայիզ կէօրիւմէեօր, պիլզ տէ, քէնտիսինէ էօլլէ շէյլէր եաբտըրըրըքի, պիւեիւք պիր սէրվէթ իւմիտի օլմամագլա պէրապէր, հագըգ'ի պիր սէրվէթ իսթիհսալ իտէպիլիրիլ:

Իվար .— Ատէմ պաշը քէսմէեհէրէք, պէօյլէ պիր քեար վար իտի իսէ, նի'չին պանա պիր ան սէօյլէմէեօրտունուզ: Հէր նէ իսէ, չաբուգ սէօյլէեին:

Ելէն .— Ղարիպ պիր նագլիեթտէ պուլունմագլա, պիր ագտան իշի անլաթաճաղըմ:

Ի վարդ ։ — Շու նազ լինեթէ պաշլաւերն պագալըմ . զաթէն իշ կէօր-
մէք իշին հէնուզ վագթըմըզ վար տըր ։

Պու սուրէթլէ գաֆալար ճէլլատընըն , աիւզ տը Սէրտէօյլին
խանէսինէ կիրմէսի թասավլուրու թէէխիր օլունարագ , հիքեաէեէ
տէվամ օլունաու .

Մ. ՏԸ ՍԼԻՐՏԷՕԵԼԻԻՆ ՊԻՐ ՎԱՐԻՍԻՆԻ ՄԷՐԱՍՏԱՆ
ՄԱՀՐՈՒՄ ԻԹՄԷՔ ԹԱՍԱՎՎՈՒՐԼԱՐԸ

Էլէն Բիրօ , իքինճի տէֆա պիր ֆինճան չայ իշտիքտէն սօնրա
ի վարա վատ իթաշկի հիքեաէեէ պաշլատը , վէ աիւզ տը Սէրտէօյ-
լին Անժէլ տ'Արլըվիլի սէվտիկինտէն , Պէրէզինա նէհրի քէնարլա-
րընտա անը պիզզարուր պրագաղըզ վագթա գատար , միւմաիլէյհին
հիքեաէսինի պէեան իթտի : Մէզպուրէ , Անժէլ տ'Արլըվիլ իսմինտէն
մատա , հիշ պիր նօթանը , եանի տիւզիւն տիւնեաեա պիր էվլատը
կէլտիկինի վէ Վիգթուար սօգաղը վագըլարընը վէ տիւզիւն վէ մատ-
մուաղէլ տը Լօթանժըն իզտիվաճլարընը վէ մատմուաղէլ տը Լօս-
թանժըն , Մ. տը Լարէյ իլէ ալէագասընը վէ պու զայրը մէշու
ալէսագատան տիւնեաեա պիր գըզ կէլտիկինի վէ տիւզ իլէ Մ. տը
Լարէյին տու էլլօլարընը վէ տիւզիւն իք զէվճէսինի պօշատըղընը , վէ
Րուսիա սէֆէրինէ կիթտիկինի վէ իքինճի էրքէք էվլատընըն սօղ-
տուղունու , վէ պու չօճուղուն Պէրէզինա նէհրի տալլարընտա վա-
լիտէսիլլէ պիրլիքտէ պօղուլտուգլարը ըիվաեէթ օլունմուշ իքէն , պու
ըիվաեէթին մուախիսարէն թաստիգ օլունմատըղընը սէօլէտի :

Լաքին , բէք չօգ սէյէպլէրէ մէպնի , էլէն , Լօնտրատա թանը-
մըջ օլտուղու Անժէլ տ'Արլըվիլին , Մ. տը Սէրտէօյլին մաշուգէսի
օլմուշ օլտուղունու իվարա իգրար իթմէք իսթէմէտի , չիւնքի , եա-
գընտա անլաշըլաճաղը վէճհ իւզրէ , Անժէլին պուլունմամասընտա

քէնտիսինին պիւսիւք մէնֆաաթը վար իտի . հաթթա պիզզաթ հայ-
տուտը մէրգում պազը թէչէպպիւսաթաա պուլունմասըլլա, Մ. տը
Սէրտէօյլ իլէ անըն սէվկիւլիւսիւ միեանէսինտէ պիր եազընլըգ հու-
սուչէ կէթիւրիւր տէյի վէսվէսէ իթմէքտէ իտի, իմտի, պու եա-
զընլըղըն մէննի գըմընտա, էն պիւսիւք ֆէտաքեարլըգլարա պիլէ
գաթլանմագլըգ, էլէն իչին պիր վազիֆէ գապիլինտէն օլուպ, զի-
րա քէնտիսի, զիյրտէ տախի անլաշըլաճազը իւզրէ, Մ. տը Սէրտէօյ-
լիւն վէ Մ. տը Լարէյին գըզը օլմասըլլա, Սէրտէօյլ ֆամիլէասը
իւնվանլարընա վէ սէրվէթինէ սահիպ օլմագլըղը տտիսիլէն արզու
կյլէմէքտէ իտի :

Իվար, շէրիքէսինին հիքեաեէսինի թէհամիւլ վէ տիգգաթլէ
տինլէտի, վէ օգուեանլարըմլըճա մալիւմ օլան հիքեաեէնին իւք
գըսմընտա, մէզպուրէ պիր արա տուրտուղունտա,

— Վագաա պու հիքեաեէ մուճիպի թէհասիւֆ իսէ տէ, պէն
պունտան պիւսիւք պիր յէյ անլաեամատըմ, վէ նէ՛ կիպի նէթիճէ
չըգարապիլէճէկիմիզի տէ պիլմէեօրում, տէտի,

Ելէն .— Միւտաատէ էթ քի, տէվամ իտէեիմ.

Իվար .— Բէք իյի մատամ, հէնուզ ույգում եօդ տուր, պինա-
պէրին, սէրվէթ գարուսունու աչաճագ օլան անախթարը պանա
իրաեէ վէ թէսլիմ իթմէքլիկինիզէ սապըրսըզլըգլա պէքլէեօրում:

Ելէն .— Մատամ տը Սէրտէօյլ Լօթանժ ֆամիլէասընտան տօդ-
մուշ իտի Պինտէն տլէյհ ֆամիլէասընա մախսուս օլան թէքէպ-
պիւր վէ չարուգ տարըլմագլըգ ախլէադը քէնտիսինէ ինթիգալ
իթմէքլէ, է՛ն ճիւզի հագարէթլէրտէն պիլէ տէրհալ միւթէէսսիր
օլաճազը տէրքեար պուլունմուշ տուր, իմտի, մէզպուրէ, հէր նէ
գատար Մ. տը Սէրտէօյլիւն սատագաթսըզլըգլարընտան, պէօյլէ
սըրալարտա հէման քեաֆֆէյի գարըլարըն իսթիմալ իթտիքլէրի
վասըթա իլէ ինթիգամ ալմագ տէրէճէսինտէ միւթէէսսիր օլմուշ
իսէ տէ, Մ. տը Լարէյին վէֆաթը, վէ խուսուսա, իմքերաթօրուն
ալէնէն թաստիգ իթմիչ օլտուղու պօշանմամագլըգ վագըասը, քէն-
տիսինի տահա զիեատէ ղազապնաք կյլէմիչ տիր, Ֆիլվագը տա, հա-
միլէ օլան մատամ տը Սէրտէօյլիւն հալինտէ պուլունան պիր գատընա
իտիլէն պէօյլէ պիր վէխիմ հագարէթին, պիլճիւմլէ հագարաթըն
է՛ն շիտտէթլիսի վէ է՛ն աղըրը օլմասընա իշթիպահ օլունամաղ,
Պու մուամէլէ, հարէքէթինին պաեաղըղընը միւպէյեին պիր թահ-
գիրի ալէնի օլուպ, պիւսիւք թանթանա վէ ըիվաեէթլէրի մուճիպ

օլան մէզքիւր պօշամագլըգ վագըասը իւզերինէ , մէզպուրէ իչին քեաֆֆէյի գարուլար գարանմէշ , վէ սայքի հուգուգը միւքիեէ ճիհէթիլէ , մատամ տը Սէրտէօյլ թէլէֆ օլմուշ տուր :

« Օլ էսնալէրտէ , իմքերաթօր , ֆէվգէլատէ իգթիտարը հայիգ օլմասըյլա , քէնտի բօլիթիգասընտան մատա էսպապը սայիրէ պու- լունմատըղը հալտէ , շունուն պունուն թաթլիգինի էմը իթտիկի մի- տիլու , տիւգ տը Սէրտէօյլ տախի քէնտինին տօսթու օլմասըյլա , պու էմրի , անըն լէհինտէ տախի իթա իյլէմիշ տիր , Տիւշէս իսէ , հէր նէ գատալը բէք ֆէնա սուրէթտէ թահգիր օլունմոնշ , վէ կէօրտիւկիւ հապարէթտէն տօլաեը ֆէվգէլգտէն ինթիգամ ալմագ- լըղը եէմին իթմիշ իսէ տէ , իմքերաթօրուն իւք իտպար ու ֆէլա- քէթլէրի անըն տէհշէթլի իգթիտարընըն զէվալընը բէշինէն խապէր վիրմէկէ պաշլասըգլարը զէմանա գատալը , քէնտի հիտտէթ ու զա- զապընը զապթ ու թէսկին իյլէմիշ , վէ տիւնեաեա , էլան պէրհա- եաթ օլան պիր գըզ էվլատ կէթիրիպ , քէնտիսի տէ իեատէյի սըհ- հէթ իթտիքտէն սօնրա , ատավէթ ու ինթիգամըլըղընտա վահշի վէ զալիմ օլմասը հատէպիլէ , զաթէն է'ն խալիսանէ թասավլուրաթտա մահիր օլան ֆիքրի , տիւգ իլէ անըն մաշուգէսինէ գարշը պի- րինճի տարպէեի էնտիրմէք իւզրէ , տէրէճէյի նիհաեէտէ իշղալէ իպթիտար իյլէմիշ տիր :

« Իյթէ , պու ինթիգամ , տէհշէթլի վէ գանլը օլմուշ տուր . չիւն- քի , վագը օլան խուսուսաթտա քեամիլէն պիսուշ պուլունան պիր պէտպախթ մասոււմ , իւք տէֆա վէ ղաեէթ աճընաճագ պիր սուրէթտէ , մէզքիւր ինթիգամ ու ատավէթէ գուրպան կիթմիշ տիր :

Իվար .— Պու կիւն նէ' գատար հիտտէթմիզաճ կէօրիւնիւեօրսու- նուզ , Օլ պէտպախթ մասոււմ հագգընտա իգհար իյլէտիկինիգ ըիգ- գաթ նէ' տէրէճէ ղարիպ տիր :

Ելե՞ .— Հասըլը պէն , օլ տիւշէս տը Սէրտէօյլի , ֆէվգէլատէ իգ- պալըբէրէսթ օլտուղու իչին սէվմէմ :

Իվար .— Իգ պալըբէրէսթ մի . նէ' տիեօրսունուզ . լաքին , էլէն , սիգտէն տահա զիեատէ իգպալըբէրէսթ քիմ տիր :

Ելե՞ .— Խա'յր , իշ էօյլէ տէյիլ :

Իվար .— Որասը պանա ալիտ տէյիլ տիր : Ֆագաթ տիւշէս տը Սէրտէօյլի աւլա սէվմէեօրսունուզ , տէյիլմի :

Ելե՞ .— Էվվէթ :

Իվար .— Լաքին նիչին անըն թասավվուրլարընը անլամագ իս-
թէեօրսունուզ :

Ելեճ .— Սէնին կիպի պէն տէ , սէրվէթէ սահիպ օլմագ իլին , ա-
նըն նիեաթընը անլամահա չալըչընօրում :

Էլէնին պու իֆատէլէրինտէն մագսէտի , քէնտի սըրընը հայ-
տուտը մէրգումա ֆաչ իթմէմէքտէն իպարէթ իտի :

Իվար .— (Շիւպհէլի պիր հէյնէթլէ.) Սահի՛հ մի . . . սէրվէթ
սահիպի օլմագ իլին մի անըն էֆքեար ու թասավվուրաթընա վա-
գըֆ օլմագ իսթէեօրսունուզ :

Ելեճ .— Հայ հայ , սահի՛հ տիր եա :

Իվար .— Ա՛հ , պէն զաթէն էօյլէ օլտուղունու զանն իտիեօրսում :

Ելեճ .— Նէյի՞ զանն իտիեօրսուն :

Իվար , նազարը տիգգ աթընը Էլէնէ աթֆ իյլէտի , վէ ահէսթէ
ահէսթէ վէ պսրիտանէ սուրէթտէ , իֆատէսինէ չու վէճհ իլէ տէ-
վամ իյլէտի :

— Սիղին ֆէվգէլատէ իգպալբէրէսթ օլտուղունուզալ պիտիկիմ
հալտէ , մատամ տիւչէս տը Սէրտէօյլին վէ պարօն Լարէյին գըղը
օլտուղունուզու , վէ վալիտէնիգ մատամ տիւչէսին նիեաթ ու մէգա-
սիտինէ խըտմէթ իթմէքլիկինիզ , անը թէքրար տիւգ իլէ էվլէնտիր-
մէք , վէ պունլարըն իզտիվաճը սահէսինտէ , քէնտինիզի , անլէրին մէչ-
րու էվլատը մագամընտա գայտ իթտիրիպ , կիւնին պիրինտէ տիւ-
չէս իւնվանընը համիլ օլմագտան , վէ տիւգիւն սէրվէթինէ վարիս
պուլունմագտան իպարէթ իտուկինի զանն իյլէմէքտէ իտիմ , եախօտ
ահմագճա ֆիքրիմէ էօյլէ գօյմուչ իտիմ :

Էլէն Բիրօ , հայտուտուն քիւսթախանէ պագըչը գարչըսընտա
ասլա կէօղլէրինի աչաղընա էյմէեիպ , պիր միւտտէթ տիւչիւնտիւ ,
վէ տահա զիեատէ զայլէթ վէ սատագաթլա անը խըղմէթինտէ
գուլլանմագ իլին , թէքմիլ հագըգէթի հալի պիլմէսի էհէմֆիեթ-
տէն խալի օլմահաճաղընը պիլ միւլահալա ,

— Էյ պու տէտիկին շէյլէր նէ՞ վագըթ վագը օլաճագ տըր ,
տէյի սիւալ իթտի :

Իվար .— Օրասընը պէհ տէ պիլմէմ , ֆաղաթ պէհէմէհալ վագը
օլաճագ տըր :

Ելեճ .— Էվլէթ , էվլէթ , սէօյլէտիկին թէմամ տըր :

Իվար .— Իմտի , էօյլէ իսէ , սիղի թէպրիք իտէրիմ , միւսթագ-
պէլտէ տիւչէս օլաճագ մատամ : Պունտան պաչգա , իթիմատ իտինքի :

պիր ազաճըդ սերպէսթճէ պէտանը հալ իթմէքլիկինիզ, իշէ զարար վիրմէզ, Բէք ալէա պիլիրսինիզ քի, պէն լօնտրատա պապա իսաազ Լօվանտէրի գաթլ ու թէլէֆ իթտիմ, անճազ, սիզին պու խուսուստա նա՞սըլ մալիւմաթընըզ օլտուզունու սիւալ իթմէտիմ, Պինապէրին տիկէր քեաֆֆէյի իսիմլէրինիզէ Սէրտէօյլ իսմինի տախի շէրան իլալէ իտէպիլէճէկինիզի պիլմէքլիկիմտէ նէ՞ ֆէնալըզ վար տըր,

Էլէն .— Սա՛ւս օլ իվար, պու գատար երւքսէք սէս չըգարմա,

Իվար .— Սիզ միւսթէրիհ օլուն, մատմուաղէլ. պէն, պանա ա-
բիտ օլտճազ սըրըլարը քիմսէնէ ֆաշ իթմէմ, վէ կիւնիւն պիրինտէ
սիզին սըրըլընը տախի պանա աբիտ օլաճաղը ճիհէթլէ, ատէթա
մէզար իշինտէ կէօմիւլմիւշ տիւր կիպի, օ սըրըլ քիմսէնէ ֆաշ իթմէ-
նէճէկիմ տէրքեար տըր: Իմաի, Մ. տը Սէրտէօյլիւ նի՞չին թէլէֆ
իթմէք իսթէմէտիկինիզի շիմաի բէք իյի անլատըմ, շէօյլէ քի, սի-
զի տիւշէս գըլաճազ օլան մահուա սէնէտի իմզալամադը իշին, ա-
նըն հաեաթտա գալմաաընը իսթէեօրսուսուզ, էօյլէ տէյի՞լ մի,

Էլէն .— Էվլէթ,

Իվար .— Փագաթ, այնի վագըթտա պէնտէ միլիօն սահիպի օլա-
մալընըմ:

Էլէն .— Նա՞սըլ օլաճաղսըն,

Իվար .— Տիւզ զաեէթ զէնկին տիր,

Էլէն .— Շիւպհէսիզ,

Իվար .— Պէն սիզին շէրիքլինիզ տէյի՞լ միեիմ,

Էլէն .— Էվլէթ,

Իվար .— Բէք էյի, պէն իւնվանլար խահիշկէրի տէյիլիմ, պուն-
տան գաթինաղար, աչըզտան աչըզա սէօյլէնիմ, աննըմտա շու Գա-
ֆալար ճէլլատը իպարէսի մահքիւք պուլունտուզճա, չըվալիէլիք
իւնվանը պանա ապա եագըշմիւզ, Շու գատար քի, լէհճէմ վէ
սիֆաթըմ նէ՞ տէրէճէ թէպտիլ օլմուշ տախի օլսա, թէքրար իտի-
եօրում, ֆէվզ էլզաեէ իշթիեագլարըմ վէ արզուլէրիմ վար տըր:
Ագչէ խուսուսունաա տէրէճէյի նիհաեէտէ տօյմազ պիր ատէմիմ,
նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլա՞եօրմուսունուզ,

Էլէն .— Տիմէք իսթէեօրսուն քի, պէն իւնվանլարը քէնաիմէ
մուհաֆաղա իթտիկիմ հալտէ, ագչէեի տէ թագսիմ իթմէլիեիզ,

Իվար .— Թա՛մամ, իյի պուլտունուզ,

Էլէն .— Պու թէքլիֆէ մուվաֆֆագաթ իտէրիմ, լաքին պիր
շարթ իլէ:

Իվար .— Նէ՞ շարթ իլէ :

Ելէն .— Զիւր իթտիկիմիդ սէնէտի տիւգէ իմզալթմալըն :

Իվար .— Օրասը մալիւմ . չիւնքի , էկէրչի մէգքիւր սէնէտի իմզալթմալ իսէ , սիգին հիչ պիր շէյինիզ պուլունմաեաճագ տըր , վէ էկէրչի սիգին հիչ պիր շէյինիզ օլմալ իսէ , թագսիմ իտէճէք պիր շէյինիզ տախի օլմաեաճագ տըր :

Ելէն .— Թագսիմ իթմէք իչին , եալընը տիւգիւն օ սէնէտի իմզալթմասը քեաֆի օլմաեըպ , տիկէր պիր շէյ տահա լաղըմ տըր :

Իվար .— Տահա նէ՞ շէյ լաղըմ տըր :

Ելէն .— Օ սէնէտի իմզալար իմզալթմալ , պիր գաղատան էօլմէլի տիր :

Իվար .— Պու խուսուս զաթէն մալիւմ , իմտի պունա պիր շարէ պուլունուր . հէր տիեէճէկինիզ պօլ մու տուր :

Ելէն .— Պաշգա պիր տէեէճէկիմ եօգ տուր :

Իվար .— Սիզ օլ պապատէ վէսվէսէ իթմէեին . միլեօն սահիպի օլմագըղըմ իչին , պէն հիչ պիր շէյաէն դաչընմամ : Պունտան պաշգա սիզէ աչըգտան աչըգա սէօյլէիմ , սիգի պիր գաչ կիւնտէն պէրու , հագգընըգտա վէ հիւնի միւրատընը հագգընտա պէնի չիւպ . հէտէ պըրագաճագ սուրէթտէ միլթէրէտտիւտ պիր հալտէ կէօր . մէեիպ տէ , պէօյլէ սէպաթլը կէօրմէքիկիմէ մէմնուն օլուեօրում : Լաքին , չու սէվկիւիւ տիւգ տը Սէրտէօյիւ մէզարա գօյտուգտան սօնրա , տահա նէ՞ եաբմագ լաղըմ կէլէճէք տիր :

Ելէն .— Նէ՞ եաբմագ լաղըմ կէլէճէկինի սանա սէօյլէրիմ :

Իվար .— Տիւգիւ պիր մուգավէլէեէ լաղը իթտիեէճէք թէտպիւրինիզ վա՞ր մը տըր :

Ելէն .— Էվվէթ . վալիտէմին ինթիգամընըն իւք տարպէլէրինէ տիւշար օլմուշ օլան պիր չօճուգ հագգընտա զաթէն սիզէ մուլթասարէն պահա իթմիչիմ տիր :

Իվար .— Էվվէթ :

Ելէն .— Իմտի , իշթէ ճատտէ շունտան իպարէթ տիր : Շէօյլէ քի ախըր ինթիգամ թասավվուրունու զաթէն թասմիմ իթմիշ օլտուղու , վէ տիւչիւնտիւկիւ միւնագաշանըն ըլանընը գարարաշտըրմը իտուկի ճիհէթլէ , չիմտի , Մ . տը Սէրտէօյիւն նէրէտէ պուլունտուղունու խապէր ալտըղընտա , ինատճը օլմագ հասէպիլլէ , պիւթիւն էօմրիւնտէ հէտէֆ օլտուղու մագսէտէ էրէճէկինէ պունտան պէօյլէ չիւպհէ իթմէեէճէկի տէրքեար օլան վալիտէմ , վաղ թիլլէ , քէն-

տիսինէ զանէթլէ սատրգ օլան պիր քիմնէ մարիֆէթիլէ , Մ. տը Սէրտէյլ իլէ զէվճէսի վէ էվլատլարը հագգընտա պապը մալիւմաթը իսթիհսալ իթմիշ , վէ պու իւչիւնիւն , իքի նէֆէր իհթիեար խըզմէթ քեար իլէ վիգթուար «օգաղընտա իսքեան իթտիքլէրինի թահգըդ էյլէմիշ տիր :

« Մ. տը Սէրտէյլ , վէ անընլա նիզամէն էվլէնմէեիպ , ֆադաթ տիւգիւն էմրի թաթլիգի ալէնէն իլան վէ թաստիգ օլունտուղուն . տան պէրու , միւմաիլէյհին իսմինի պիլա տը ու հիճապ թաշըմագ . տա օլան մաշուգէսի , րուսիա սէֆէրի իչին հարէքէթ իթտիքլէ . րինաէ , վալիտէմ , պունլարըն , քէնտի էվլատլարընը , զիքը էյլէտիկիւմ Բիէր վէ Մատլէն նամ իքի իհթիեար խըզմէթ քեարա թէսլիւմ իթմիշ օլտուգլարընը խապէր ալմըշ տըր : Պու խըզմէթ քեարլար իսէ , Մ. տը Սէրտէյլէ զանէթ սատրգ օլտուգլարընտան , ըշվէթլէ քէնտիլէրինի իղֆալ իտիպ , չօճուղու էյլէրինտէն ալմագ միւմքին օլամամըշ տըր , հալպու քի , վալիտէմ , օլ իքի աշըգ վէ մաշուգէնին էն զիեատէ սէվկիւլէլէրի իւզէրինտէ ինթիգամընը իճրա էյլէեէրէք , անլէրի տէհչէթլի պիր տարպէեէ տիւչար գըլմագ նիեէթինտէ պուլունմուշ տուր :

Իվար . - Ֆէնա թասավվուր տէյիլ :

Ելեճ . - Լաքին , վիգթուար «օգաղընտաքի խանէեէ քիմէսնէ կիրմէտիկի , վէ Բիէր իլէ գարըր , քէնտի էմրի իհթիմամլարընա իհալէ իտիլմիշ օլան չօճուղուն իւզէրինէ հէր ան ու տագըդա վէ զանէթ կէրմիեէթլէ իճրաի նէզարէթ իթտիքլէրի ճիհէթլէ , մէզքիւր թասավվուրուն իճրասը բէք միւշքիւլ պուլունուպ , լաքին վալիտէմ , քէնտի ինթիգամ վէ ատապէթինի եէրինէ վարտըրմագ իչին , հիչ պիր չէյտէն րիւճաթ իթմէեէն գարըլարտան օլտուղունտան , վէ եալընըգ պիր ճինանէթլէ , պուլունտուղու էկտիշ վէ իղթիրապտան գուրթուլապիլէճէկինի անլատըղընտան , օ ճինանէթին իճրասընա գարար վիրմիշ , վէ պու ճինանէթ , վագթինտէ բէք չօգ թէվաթուր պուլմուշ տուր : Մէզպուրէ , իչպու ճինանէթի իճրա իչին , քէնտիսինէ պիր չէրիք լազըմ օլուպ , պու չէրիքի , հիւքիւմէթ ճասուլարը միեանընտա պուլմուշ , վէ մէրգում , ալտըղը էվապիր մուճիպինճէ , թահգըդաթա իպթիտար էյլէմիշ տիր :

Իվար . - Պու ատէմ էլան հանթթտա՞մը տըր :

Ելեճ . - Էվվէթ :

Իվար . - Նէրէտէ տիր :

Ելեմ .— Պուրատա տըր :

Իվար .— Նէ՞ իշ իլէ մէշղուլ տուր :

Ելեմ .— Իլէրուտէ իգթիգա իտէր իսէ , սէօյլէրիմ : Իշթէ օ առէմ , ճինստէթի մէշղուլէ՞ , վէ անըն սուրէթի իճրասը գարարլաշտըրըլ-տըղընտա , պիր դաշ տագըգաեա դատար , սէնին , Մ . տը Սէր-տէօյլին խանէսինէ կիրէճէկին կիպի , Վիգթուար սօգաղընտաքի խանէեէ կիրմիշ , վէ Բիէր իլէ Մատլէնի էօլտիւրտիւքտէն սօնրա , չօճուղու զասպ իյլէմիշ , վէ պու իքի ճինստէթինին էսէրլէրինի լա-եըգըլլա կիղլէմէք իւզրէ , խանէեէ աթէշ պրագ մատըլլա , խանէյի մէշղուր քեամիլէն միւհթէրէգ օլմուշ տուր :

Իվար .— Պուլգօլայ պիր շէյ տիր :

Ելեմ .— Շիւպհէսիգ :

Իվար .— Լաքին չօճուգ նէ՞ օլմուշ տուր :

Ելեմ .— Զօճուղուն նէ՞ օլտուղունու պիլմէեիգ :

Իվար .— Շիւմի շուրասը պէլա քի , էկէրչի տիւգէ , «Եա գարը-նըղ իլէ էվլէնինիգ , վէ եախօա իլան օլունմուշ օլան վէ սիզի աեըր-մըշ պուլունան իթլագընըզն ֆէսիսինէ մուվաֆֆագաթ իտինիգ , օ հալտէ , զայպ օլմուշ օլտուղունու զանն իթտիկինիգ , վէ օթուգ սէնէտէն պէրի հագգընտա կէօղ եաշլարը տէօքտիւկիւնիւգ էվլա-տընըզը սիղէ իեաաէ իտէճէեիմ , օ էվլատընըզ քի , ճիտտէն սէվ-միշ օլտուղունուգ եէկեանէ դատընը խաթըրընըզա պըրագաճագ , վէ սօն կիւնլէրինիղտէ մուճիպի զուրուրիեթ վէ թէսիեթինիգ օլաճագ տըր , տիեէմէզ իսէմ , խանէսինէ կիրմէքիկիմտէն նէ՞ ֆայ-տէ հասըլ օլաճագ տըր :

Ելեմ .— Հագգըն վար տըր :

Իվար .— Խաթըրմա պիր շէյ կէլտի , էլէն :

Ելեմ .— Սէօյլէ պագալըմ :

Իվար .— Էկէրչի Մ . տը Սէրտէօյլին տարլ վարիսինի միրաստան մահրում իթմէք իւզրէ , քէնտիսինէ պիր վարիս թէտարիք իտէրի-սէք , նա՞սըլ օլուր :

Ելեմ .— Մ . տը Սէրտէօյլէ պիր վարիս թէտարիք իթմէ՞ք մի : Լա-քին պու սէօյլէտիկին , պէնճէ միւմքինսիգ կէօրիւնիւեօր :

Իվար .— Պէլքի միւշքիլ օլտուն , ֆագաթ միւմքինսիգ տէյիլ տիր :

Ելեմ .— Լաքին Իվար , իաթէտիկիմիգ չարթլարը ճամի օլարագ , պէօյլէ պիր շայեանը նէֆրէթ վազիֆէեի էյֆա իթտիրէճէք շախսը

նա՞սըլ պուլապիլիպ , օ վապիֆէեի քէնտիսինէ իյֆա իթտիրէճէքսին :
Իվար .— Էկէրչի պու իշէ ույղուն պիր քիմնէեի պուլումազ իսէք ,
պէն քէնտիմ պու խըզմէթի տէրիւհտէ իտէրիմ :

Էլէն .— Սէ՞ն մի :

Իվար .— Նի՞չին պու իշի պէն եաբամաեւրմ : Անճագ , պու պապ-
տէ իգթիզա իտէն սէնէտին թահրիր վէ թանդիմի իշին վագըթ
լազըմ տըր : Պունտան գաթինազար , զաննըմճա , տիւզ իւն կէօզլէրի
բէք քէսկին օլմատըղընտան , չէհրէմին պիշիմսիղլիկինի կէօրէմէե-
ճէք տիր : Աննըմտաքի եազըլարա կէլինճէ , օ եազըլարը մահվ ի-
տէճէք պիր թէտպիրիմ վար տըր : Շիմտիեէ տէկին հալի իւզրէ
պըրագմագըղըմ , եալընըզ զարագիթ իշին տիր : Իշթէ , պէօյլէ ,
գարարըմըզ վէրիլտի : Տիւզէ պիր վարիս թէտարիք իտէճէեիզ :

Էլէն .— Էվլէթ , լաքին իվար , սէն պու խըզմէթի կէօրէմէե-
ճէքսին :

Իվար .— Նի՞չին :

Էլէն .— Չիւնքի , կիւնիւն պիրինտէ , վարիս օլաճագ շախսըն օր-
թատան գալտըրըմասը լազըմ տըր :

Իվար .— Անըն միրասընա պիզ նայիլ օլապիլմէքլիկիմիզ իշին ,
տէյիլ մի :

Էլէն .— Հա՛յ հա՛յ :

Իվար .— Բէճա իտէրիմ , էօյլէ իսէ , թէքլիֆի վագըրմը քէէն-
լէմնէքիւն ատտ իտին : Պէն , վարիս օլմագտան իսէ , միրասա նա-
յիլ օլմագըղը տահա զիեատէ սէվէրիմ : Մալիւմիւնիւզ տիւր քի ,
պու իքի քէլիմէնին մանէասը այնի տէյիլ տիր :

«Վագըթ կէչիեօր . իշիմիզ իւզէրինէ ճիտտէն կէօրիւշէլիմ :
Մահուտ իհթիեարըն խանէսինտէ նէ՞ եօլտա հարէքէթ իթթիսազ
իթմէք իսթէեօրսունուզ , Շիմտիտէն սիզէ խապէր վէրիլիմ քի ,
մէրգուսիւն խանէսինէ սուհուլէթլէ վէ տօսթլուգլա կիրէպիլէճէ-
կինիզի մէմուլ իթմէեին : Անըն իհթիեար խըզմէթքեարը , քէնտիսի-
նէ վէրիլմիզ օլան էմրի շէտիտ մուճիպինճէ , հէր նէ սուրէթլէ օլուր
իսէ օլսուն , միւհթէրէմ էֆէնտիսի օլան Մ . Կրանտէնին նէզտինէ
գատար քիմնէեի կիրտիրմէզ : Շիւպհէսիզ պու իքի իհթիեար , ին-
սանլարտան նէֆրէթ իտիպ , վէ ճէմիլեթտէն գաչընան էչսաստան
օլուպ , գուրտլար միսիլլու քէնտի մէսքէնլէրինտէ հէր հալտէ եա-
լընըզճա եաշամագ իսթէրլէր :

Էլէն .— (Տիւշիւնճէլի հալ իլէ .) Պու խուսուստա նէ՞ չարէ վար
A—31

տրր : Զիւնքի ժէնէրալ, սէնին կիպի իրի պիր առէմին քէնտի օտա-
սընա կիրտիկինի կէօրտիւ կիւնտէ , մութլագա պաղըրաճագ տըր :

Իվար .- Նէզտինէ ազիմէթիմին սէպէպինի իյզաճ իտէրիմ :

Ելէն .- Լաքին անըն ֆիղանը իշիտիլէրէք , եարտըմընա խարիճ-
տէն առէմ կէլէպիլի :

Իվար .- Իւզէրիմտէ սիւհաճ պուլունմատըղընը անլաթըրըմ :

Ելէն .- Խա՛յր , խա՛յր , պուլ եօլտա մուլամէլէ իլէ , իշիմիզ պաշա
չըգամազ , իմտի , պէնի տինլէ : Պէն , կիյտիկիմ էրքէք էսվապը ալ-
թընտան խասսէթէն պիր գատըն ֆիսթանը կիեինմիշիմտիր : Եալը-
նըզ չու մանթօ իլէ բալթօմու չըգարտըղըմտա , գատըն գըեաֆէ-
թինտէ պուլունուրում : Իշթէ , պուլ սէօյլէտիկիմի , տէրունը պաղ-
չէտէ իճրա իտէճէեիմ : օնտան սօնրա , տիւգիւն նէզտինէ պէն տա-
խիլ օլաճաղըմ , գիրա պիր էրքէքտէն գօրգուլտուղու գատար պիր
գատընտան գօրգուլմազ :

Իվար .- Խոսուսիլլէ սիզին կիպի կիւզէլ պիր գարը , վէ պէնիմ
կիպի տէ չիրքին պիր էրքէք օլուր իսէ , պէն տէ օլսամ : պնի հիս-
սիեաթտա պուլունուրում : Տօղրուսու պուլ թասապվուրունուզ բէք
կիւզէլ տիր : Ոնճագ , պէն տէ սիզէ ըիֆագաթ իթմէք իսթէրիմ :

Իվար .- Հա՛յ հա՛յ :

Պէշ տագըգա սօնրա , մէրգուման իքի հայտուտլար , պիւա միւշ-
քիւլաթ , վէ գաֆալար ճէլլատընըն ֆէվգէլատէ գուվլէթի սաե-
սինտէ , Մ. տը Սէրտէօյլին պաղչէսի տիվաթընտան կէչտիլէր , վէ
մէզքիւր պաղչէեէ տախիլ օլուպ , Իվար , իբաէն պիր նէրտիվէն
պուլտու , վէ պուլ նէրտիվէնի եէմէք օտասընըն թա բէնչիրէսի ալ-
թընտա , խանէնին տիվարընա տաեաթտը , վէ իշթէ օլ էսնատէ ,
Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ ըէֆիգլէրի , հայտուտլարըն հարէքէթ ու
մուլամէլէսինէ զիեատէ սէրպէսթ մէյտան վիրմէք իւզըն , թար-
ա-Մօրուն իխթարը մուճիպինճէ , ըչըզլարը սէօնտիւրաիլէր :

Իվար .- (Իլէնէ.) Հա՛յտէ պագալըմ , նէրտիվէն գօնուլտու : Պա-
գըն քի , աեաղընըզը սաղլամ պասասընըզ , վէ գաֆանըզը եարա-
ճագ պիր հալտէ պուլունմաեասընըզ :

Ելէն .- Միւսթէրիճ օլուն :

Մէզպուրէ , մանթօսու իլէ բանթալօնունու չըգարըպ , ֆիսթա-
նըլա գալարըղընտա , ճէյլան կիպի սիւրաթլէ , նէրտիվէնտէն եօ-
գարը չըգարը :

ՀԱՅՏՈՒՑ ԳԱՐԸՆԸՆ ՊԻՋՋԱԹ ՀԻԻՃՈՒՄՈՒ

Էլէնին՝ իվարըն եէրինէ քէնտիսինին նէրտիվէնտէն Եօգարը չըգ մասընը տիւշիւնմէսի, բէք կիւզէլ պիր Թասավլուր օլուպ, պու սըրատա ղաեէթ մէհարէթ իպրազ իյլէմիշ իտի. չիւնքի, էկէրչի հայտուսը մէրգում Թաամ սալասընա կիրմիշ օլսա իտի, քէնտիսինին պիր շախսը մուղիրը, պիր խըրսըզ եախօտ պիր գաթիլ զանն օլունարազ, տէրունը խանէտէ պուլունան պէշ քիշինին, մէրգումուն իւզէրինէ հիւճումիտէճէքլէրի, վէ պիր միւտարէպէ վուգու պուլուպ, իհթիմալէ կէօրէ, պու միւտարէպէտէ ֆիւթուհաթը Գաֆալար ճէլլատընըն գազանմաեաճաղը, չիւնքի Պալթազար իլէ Ֆէլիքսին կէնճ վէ գուվլէթլի օլտուգլարը, հալպու քի էլէն, եէմէք օտասընա կիրտիկինտէ, քէնտիսի կիւզէլ, կէնճ վէ իւթիւ պաշը սըրալը օլմասըյլա, քիմնէեի գօրգուլթմաեըպ, թէաճճիւպտէ պըրազաճաղը, վէ քէնտիսինտէն պազը իյզահաթ իսթէնիլէճէկի, վէ Մ. աը Սէրտէօյլ տահա եազըն վազըլթտա նայիլի իգպալու սաատէթ օլմուշ օլմասըյլա, մէզպուրէնին արզու իյլէտիկի միւլազաթ խուսուսունա պիսսուհուլէ մուվաֆֆազաթ իտէճէկի տէրքեար պուլունմազտա իտի:

Թար-ա-Մօր՝ ըչըգլարը սէօնտիւրտիւքտէն սօնրա, Պալթազար, զիքրի սէպգաթ իտէն բէնչիրէնին արգասընտա տուրմուշ օլտուղու հալտէ,

— Սիւպհան Ալլահ, աճապա եանլը՝ մը կէօրիւեօրում, տէյի նիտա իթտի:

Ձալուշ .— Նէ՞ օլուեօրսուն:

Պալթազար .— Էվլէլ պէ էվլէլ էրքէք զանն իթտիկիւմ, ղալիպա գատըն օլմալը տըր:

Փէճէրալ վէ բէճիգլէրի .— Գատըն մը:

Պալթազար .— Էվլէթ, գատըն տըր, Եօգարը չըգըեօր:

Փէճէրալ .— Միւսիւ Պալթազար, պու իֆատէնիզ հազգընտա էմինմիսինիզ:

Պալքազար .— Էվլէթ , միւսիւ տիւգ :

Տիւգ .— Իմտի , էֆէնտիլէր , սիւք քեաֆֆէնիզտէ պէնիմ եաթագ-
օտամա չէքիլէրէք , պէնի պուրատա եալընըզ պրագընըզ , Պիր խու-
սուստա շիւպհէ իտիեօրում : Ա՛հ , սիւպհա՛ն Յլլահ , եանըլմասա
խախմ . . .

Պաղը տէֆա , ինսանըն ֆիքրի , պուլունտուղու հալ վէ մէվզը
իճապընճա , ֆէվզէլզաեէ զաննիեաթա , վէ զարիպ զարիպ շիւպհէ-
լէրէ զահիպ օլուր : Իմտի , տիւգ տէ , պէլքի օ կիւնիւ օլ խուսուս-
տա զիեատէ պահս օլունմասընա մէպնի , պիրտէն պիրէ , նէրտիվէն
իլէ խանէսինէ չըգան գատընըն՝ Անժէլ օլմասընը , վէ մէրզումէնին ,
պէսպէլի խըզմէթ քեարը յօգէֆէ միւրաճաաթընտա , ըտտ օլու-
նաճաղընա մէպնի , պէյլէ հավատան իչէրի կիրմէք կիպի թէհիլքէլի
պիր վասըթաեա միւրաճաաթ իթմիշ օլմասը զաննընա զահիպ օլտու :

Ագըլը պիր ատէմին պէյլէ պիր զաննտա պուլունմասը ճայիզ
օլուպ օլմատըղընըն մուհաքէմէսինի օգուեանլարըմըզա հէվալէ իտէ-
րիզ : Շու գատար սէյլէրիզ քի , տիւգ՝ պու զաննա զահիպ օլտու-
ղու իչին , արգատաշլարընա , քէնտիսինի եալընըզ պրագմալարընը
ըէճա էյլէտի :

Միւմաիլէյհին թէնպիհինէ տէրհալ իթաաթ օլունտուղունտան ,
Ֆէլիքս , Պալթազար , Թաք-ա-Մօր վէ յօգէֆ , պիր քէտինին եագ-
լաշմասընտա , ֆարէլէրին գարմագարըզ գըշ իրինի չէօզտիւքլէրի
կիպի , ճիւմէսի տէ աճէլէթէն տիւգիւն եաթագ օտասընա չէքիլ-
տիլէր : Թաք-ա-Մօր , պու օտանըն գաբուսունոգւ աբատըղը էս-
նատէ , իչէնին պաշը բէնչիրէնին թէբէսինէ վասըլ օլմուշ իտի :

Իշպու եէմէք օտասընտա սատէ պիր մում ըշըղը պրագըլմըշ օ-
լուպ , պիր աղ էվվէլբէք չօգ ըշըղլարըլա միւքէմէլէն թէնվիր գը-
լընմըշ օլան պու օտա , եալընըզ պիր մում ըշըղըյա գալմըշ օլմասըյ-
լա , մահզուլէյեթ հալի քէսպ էյլէմիշ իտի : Հաթթա , սուֆրանըն
իւզէրինտէ մէվճուտ օլան կիւմիւշ թագըմլարը , սայքի թէէսիւֆի
միւպէյեֆին պիր սուրէթտէ օլուպ , պուլար , զաեթ կիրանպահա
պիր սուֆրա պէզի իւզէրինտէ գարմագարըզ պիր սուրէթտէ վաղ
իտիլմիշ օլմալարըյլա , նէվիմա միւքէլէֆ պիր ճէնաղէ սէրիրինի էյ-
մա իթմէքտէ , վէ եանմագտա օլան մումտա , պու մանէաեա տա-
հա զիեատէ թագ վիյեթ վիրմէքտէ իտի :

Նիհաեթ , չունու տախի պէեան իտէլիմ քի , պիր ճինաեթ
իճրասընա միւթէճասըր օլմագ իսթէեէն պիր քիմէ , 'նէ' գատար

ճէսուր օլտա , եինէ էօյլէ զաաֆէթ սաաթլարը վար տըր քի , պու սաաթլարտա իզտիրապը գալպ վէ նէտամէթ հիսս իյլէմէսի թապիի տիր : Էվվէթ , էօյլէ տագըդալար վար տըր քի , իչլէեէճէկի խապասէթին պիւեիւքլիւկիւ քէնտիսինէ կէօրիւնիւր , վէ թութուլմագ վէ տիւչարը ճէզա օլմագ գօրգուլարը , պիր միւտտէթ մէրգուլմու թէրէտտիւտտէ պըրադըր : Քեաչքի , հէր վագըթ պու իզտիրապը գալպ հիսսիեաթը , էֆքեարը խապասէթքեարանէ իլէմութթասըֆ էչխասըն ֆիքիրլէրինտէ թահրիք օլունարագ , գարընտաչընըն գալպինէ սիլաս սօգաճագ ճանիեի , մէգքիւր հարէքէթտէն մէնն իտէպիլսէ իտի . . .

Հէր նէ հալ իսէ , էլէն , բէնչիրէեէ մուվասըլէթինտէ , հէր նէ գատար գօրգու տէնիլէն շէյի պիլմէեէն գատընլարտան իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ կիրէճէկի , վէ պիր բէրտէ արգասընտա եալընըզ ժէնէրալըն տուրմագտա օլտուղու օտաեա աթֆըր նազար իյլէմէսինտէ , վիճուտինտէ սօուգ պիր տիթրէմէ հիսս իյլէտի , վէ իսթէմէեէրէք տիհանընտան չըգան պիր նիտաեը զապթ իտէմէտի :

Մէզպուրէ , իչպու նիտասը էսնասընտա ,

— Պու նէ՛ եալընըզլըդ տըր . . . նէ՛ կէօրիւեօրում . . . զանն իտէրսին քի , իչէրտէ պիր թապուլթ , եախօտ էօլիւմ եաթաղը վար տըր , տէմիշ իտի :

Այնի վագըթտա , եէմէք օտասընտաքի կէօլկէ էսէրլէրի , էլէն Բիրօնուն կէօլլէրինէ տահա գիեատէ արթարճասընա կէօրիւնտիւկիւ կիպի , պիր արալըզ տէհչէթ ու իզտիրապը տախի թէզաեիւտ պուլտու :

Անճագ , պու գարը , գօրգու տէնիլէն շէյի պիլմէտիկի , վէ ֆիքըր վէ բուհուն , մէվատտ իւզէրինէ իճրայի հիւքմ իյլէմէսի լագըմ կէլաիկինէ իսքեաթ օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , պու տէֆա սէպլէպիլզ վէ մանէասըզ պիր գօրգու թէէսսիրինէ թապի օլտուղունու տէրք վէ հիսս իյլէտիկինտէ , վէ հէեէճանը մէգքիւրու չօզ վագըթ իմթիտատ իթտիկինտէ , մահվ օլաճաղընը , վէ նիհաեէթ կէօզլէրի գարարըպ , նէրտիվէնտէն աչաղըեա տիւշէճէկինի անլատըղընտա , վէ զաթէն տէ , աեագլարընըն , վիճուտի ալթընտա մուվագէնէսինի զայպ իյլէմէքտէ օլտուղունու , վէ հէմ ֆիքրինի ճէլպ վէ հէմ քէնտիսինէ գօրգու վէրէն մէնզարէնին , տէրունինէ կիրմէք իսթէտիկի բէնչիրէտէն քէնտիսինի , քէնտի միւրատընա բաղմէն ուզագլաթմագտա իտուկինի հիսս իյլէտիկինտէ , ֆիքըրինտէն ,

— Եկերչի պիր սանիյեյ տահա շու հալտէ գալըր իսէմ, սէլամէթ եօլու պուլամահաճաղըմ, տէյիպ, բէնչիրէնին տէսթէկինէ տահանտը :

Այնի վագըթ տա, մէզպուրէ, անլընը ճամա վազ իթտի, վէ ճամըն սօուգըլըղու, պաշ տէօնմէսինի կէչիրտիկի կիպի, կէօղէրինի տէ, հէման ճամա տահաթտըղընտան, ֆէվզէլատէ գարանլըդ իչինտէ պուլունան, վէ խէեալի շէքլ ու նիսպէթտէ վէ թապիեաթ խարիճինտէ միւշահէտէ օլունան մատտէլէրի լաեղըլլա թէշհիզ իտէպիլտի :

Էլէն, հէման պէշ տագըգա գատար պու վաղիեթտէ գալըպ, պատէհու ճէսարէթ վէ սօուգ գանլըղընը քսէպ իլէ, քէնտի քէնտիեթ շու սէօղէրի սէօյլէտի :

— Նէ՛ գատար ահմագճա գօրգուեա տիւշար օլմուշում . . . ճէնաղէ սէրիբի զանն իյլէտիկիմ, մէկէր իսէ, պիր թաամ սուֆրասը իմիշ . . . հէմտէ լաեղըլլա թէզեին իտիլմիշ պիր սուֆրա . . . Ֆագաթ պու նէ՛ դարիպ հալ տիր, պիր տէ գալըպ, տիւգ իչին ինսանլարտան նէֆրէթ իտէր, վէ տայիմա մնհդոնիյեթլէ եաշար տէյի նա՛սըլ իտտաա իթմէլի . . . Անճագ շիմտի նէ՞ եարմալը :

Էլէն, ուզո՛ն վագըթ տիւշիւնիւպ տէ, պիր գարար վիրէմէ. եէն գատընլարտան օլմատըղընտան, իշ կէօրմէք իսթէտիկի հալտէ, թամ վագթ ու զէմանը օլտուղունու անլատը, վէ զաթէն աշաղըտա գալըրշ օլան իվար տա, պիր ան էվվէլ իշ կէօրմէսի լաղըմ՝ կէլտիկինի էլէնէ խապէր վիրմէք իւզըրէ, արա սըրա խաֆիֆճէ նէրտիվէնի սալլամագ տա իտի :

Էլէնին, պիր ազ էվվէլ տիւշար օլտուղու պաշ տէօնմէսի քեամիլէն կէշմիշ իտուկինտէն, ճէպինտէն պիրէլմաս չըգարտը, վէ պիր զիֆթ բարչասըլլա, պաշընը տահաթտըլըր ճամըն էթրաֆընա պիր տէյիթմի շէվիրտիկի կիպի, էլմասը տախի ճամըն իւզէրինտէն կէզտիրտի, լաքին, իվար, Էլէնի կէօգէթտիկի վէ գօլլատըղը միսիլլու, Մ. տը Սէրտէօլ տախի մէզպուրէեի թէտգիզ ու թէճէսսիւս իյլէմէքտէ, վէ հէր նէ գատար գարանլը սէպէպիլլէ Հայտաու Գարընըն լէհճէսինի թէշհիզ իտէմէմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմէլ իլէ հարաքեաթընտան հիշ պիրիսինի կէօղիւնտէն աեղըմամագ տա իտի :

Տիւգ, հալէա, գուլվէյի թէլայեիլ լիեթսինտէքի շիւպհէսինէ ինանտըղ ճիհէթլէ, ֆիքրինտէն,

— Պիշարէ քէնտի մէվթինէ սէպէպ օլաճագ տըր . . . Եկերչի Ան-

ժէլ իսէ, ետխօտ անըն կէօնտէրտիկի պիր քիմնէ իսէ, պիր ան էվլէլ շու բէնչիրէեի աշմալլեբմ, տէտի:

Տիւգ տը Սէրտէօյլ, քէնտիսին մէվճուտիեթի, գօրգմագտա օլտուղու նէթիճէեե սէպէպ օլապիլէճէկինի տիւշիւնմէեթէք, էլէնին էլմասը, ճամըն իւզէրինտէ սէս չըգարմանա պաշլատըղը սըրատա, պիրտէն պիրէ բէնչիրէեի աշտը, վէ եալընըզ շու քէլիմէլէրի իրատ իթմէքլիկէ վագթը օլտու:

— Նէ՛ իսթէեօրսուճուզ, մա՛տամ... կէլինիզ... գօրգմագտանըզ... սիւպհա՛ն Ալլահ... սիւպհա՛ն Ալլահ... նէ տիւշիւնմէեթէքլիք... պէնիմ մէվճուտիեթիմ՝ քէնտիսինի գօրգութտու... աշաղը տիւշտիւ... եարտըմա շիթապան օլուն, թաբ-ա-Մօր, Ժօղէֆ, Ֆէլիքս, եարտըմա գօլուն...

Էլէն Բիրօնուն՝ իւզէրինտէ տուրմագտա օլտուղու նէրտիվէնին օտունու, լաղըմ օլտուղու տէրէճէտէ էնլի վէ մագպութ օլմատըղը ճիհէթլէ, մէզպուրէնին տիւշմէսի պունտան նէշէթ իթմիշ իտի:

Շէօյլէքի, պու կէնճ գաուրն, թէշլիգաթամիզ սէօզլէրինի ասալա իշիթմէմիշ օլտուղու ատէմին, պիրտէն պիրէ վէ մէմուլին զայրի պիր սուրէթտէ մէյտանա չըգմասընտան տիւշարը տէհշէթ օլտուղու կիպի, տանանմըջ օլտուղու բէնչիրէ քէնտիսինէ իսթինատկեահ օլմագտան տախի տուր օլարագ, պիր ֆիղան ու ֆէրեատ րէֆլիլէ, օն աեագ եիւքսէքլիքտէն սըրթ իսթիւ տիւշտիւ:

Տիկէր թարաֆտան Մ. տը Սէրտէօյլին ֆիղան ու ֆէրեատընըն թէհասիրի կէօրիւլտիւ. շէօյլէքի, իվար՝ կէօլկէ կիպի զայպ վէ նապէտիտ օլտուղու միսիլլա, Ֆէլիքս իլէ արգատաշլարը տա, պունունտուգլարը եաթագ օտասընտան, սիւրաթլէ եէմէք օտասընա գօլուշտուլար:

Տիւգ, քէնտի ատէմէրինէ, վագը օլան հալէաթըն ճիւմէսինի հիքեաեէ իթտիկինտէ, հիշ պիր շէյէ ինանմանն թաբ-ա-Մօր իլէ թապիեաթը շիւպհէյի պուլունան Ժօղէֆ տախի տախիլ օլտուղու հալտէ, քեաֆֆէսի, մէզպուրէ գաուրնըն պիր ճաֆի օլապիլմէսինի վէ Մ. տը Սէրտէօյլին խանէսինէ կիրմէսինտէ, նիեաթը մուզիրրէսի օլապիլէճէկինի անինտէ ունուտարագ,

— Վա՛հ, պիշարէ, եա էօսէ իտի, տէյի նիտա իթտիլէր:

Տիւգ. — Քէնտիսինէ եարտըմ իտէլիմ:

Ֆէլիքս. — Էվլէթ, բէտէրիմին հագգը վար տըր, քէնտիսինի գուրթարալմ:

Թար-ա-Մօրուն սէօնաիւրմիւշ օլտուղու շամտանլար, պիր սա-
նիյեէտէ թէքրար եագըլտը, վէ պէշ տագըգա զարֆընտա ճիւմէ
խալգ պաղչէեէ էնտի:

Մէրգումլար, նէրտիվէնին աեաղընա վասըլ օլտուգլարընտա,
պաշընտա էնլի վէ տէրին պիր եարէ աշըլմըշ օլմասընտան տօլաեը
գանլարա միւլէմմա օլարագ եէրէ սէրլիմիշ օլան էլէնի, Պալթա-
զար իլէ Ֆէլքը, պատէլ մուայեէնէ վէ իսթիշարէ, եարէսինին մու-
ճիպի իզթիրապ վէ էնտիշէ օլմատըղընը, վէ պաղը քիւշիւք եարէ-
լէրտէն մաատա թէհլիքէսի պուլունմատըղընը, վէ պիւեիւք ճէրի-
հասընա կէլինճէ, պու տա միրուրի զէման իլէ կէչէճէկինի պէեան
էլլէտիլէր:

Տէրհալ, ժէնէրալըն էմրի մուճիպինճէ իլէն գալտըրըլպ, էվին
էն կիւզէլ պիր օտասընտա, պիր եաթաղա կէօթիւրիւլտիւ, վէ եի-
կիրմի գատար մում իլէ տէրունի օտա թէնվիր գըլընտըղընտա, անըն
հիւսնի ճէմալինէ ճիւմէսի հայրան օլտու:

Օլ էնատէ, էլէն պաեըլմըշ օլմասըլա, հագգընտա շու եօլ-
տա միւթալաթ պէեան օլունմագտա իտի:

Տիւգ. — (վազթիլլէ ագլընտա օլան զաաֆէթի խաթըրլաեարագ.)
Պու Անթէլ տէյիլ տիր:

Ջավուշ. — Խայր:

Ֆէլիս. — Հա՞նկը Անթէլ:

Ջավուշ. — (Ֆէլիքսին գուլաղընտան աշաղըեա.) Սուս օլուն:

Տիւգ. — Միւսիւ Պալթազար, պու գատընըն մուխաթարալը սու-
րէթտէ եարալը օլմատըղընը, հիշ օլմաղսա պանա թէէմին իտիեօր-
մուսունուլ:

Պալթազար, տիւգիւն սիւալինէ ճէվապ վիրմէտի:

Մէրգում տէլիգանլը, սիւքիւթ վէ հայրէթլէ էլէնէ պագմագ-
տա օլուպ, սոյքի պագըշըլա մէղպուրէեի եագմագտա իտի:

Ֆէլիս. — (Քէնտի տօթունա խիթապ իտէրէք.) Պալթազար,
բէտէրիմէ ճէվապ վէրսէնէ, պու կէնճ վէ կիւզէլ մախուլ հագ-
գընտա քէնտիսինի թէէմին իթմէք իւզրէ, պիր աղ էվվէլ սանա
սէյլէտիկիմի քէնտիսինէ թէքրար էթսէնէ:

Ֆէլիքսին պու իֆատէսի, Պալթազարը պիր ըիւեատան ուեան-
տըրըրճասընա թէէսսիր իտիպ, անճագ, եալընըղ քէնտի իսմինի ի-
շիթմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, Ֆէլիքսին թարաֆընա տէօնէրէք,

— Նէ՞ իսթէեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի:

Ֆելիքս .— Պու գատըն հագգընտա էֆքեարըն նէ օլտո. զոլնու. բէտէրիմ սանա սիւալ խտիւօր :

Պալթազար .— (Գեամիլէն քէնտի թէֆէքքիւրաթ վէ միւլահա. զաթընա տալմըլ օլտուղու հալտէ.) Բէք կիւզէլ տիր :

Ֆէլիքս պիր ազ տիւշիւնտիւ, վէ պատէհու ճէվապա աղաղ պիրլէ,

— Պու գատընըն կիւզէլ օլուպ օլմատըղընը սիւալ իթմէեիպ, սըհհէթ ու աֆիյեթիւնի սիւալ խտիւօրուզ, տէյի պէեան իյլէտի :

Պալթազար .— Սըհհէթ աւ աֆիյեթիւնէ մուճիպի իղթիրապ ու էնտիշէ հիւ պիր հալ մէվճուտ օլմատըղընը զաթէն սէյլէտիմ : Պիր սաաթ գատար, ազլը պաշընա կէլէճէկիւնի թէէմին իտէրիմ :

Պու սուրէթլէ, Պալթազար, էլէն Բիրօեա պազը իպթիտայի միւտավաթտա պուլունտուղու սըրատա, Թաք-ա-Մօր, Մ. տը Սէրտէյլէ խիթապէն,

— Շիմտի նէ կիպի թէտապիր իթթիխազ իթմէք լազըմ տըր :

Տիւզ .— Նէ կիպի թէտապիր նէ տիմէք տիր :

Զավուշ .— Շէյլէքի, մահէլլէ բօլիս գօմիսէրինէ քէյֆիեթի խապէր վիրմէքլիկիմ լազըմ տըր :

Տիւզ .— Նիշին :

Զավուշ .— Զիւնքի պու կիպի վադըալարտա իճապը մասլահաթ պու տուր :

Տիւզ .— Հէր շէյտէնէվլէլ, պուրանըն ատէթ վէ ուսուլի լազըմ տըր : Սէյլէեին, միւսիւ Պալթազար, պուրանըն ատէթ վէ ուսուլի իսէ, էվլէլ էմիրտէ պու գատընը հալը սապըգընա իրճա իյլէմէք տէյիլմի տիր :

Պալթազար .— Շիւպհէսիզ, ժէնէրալըմ :

Տիւզ .— Պունտան գաթինազար, պու գատընը բօլիսէ թէսլիմ իտէճէք, վէ բօլիսի խանէմէ ճէլպ իտէրէք, պաշըմա պիր թազըմ զայլէ վէ միւշքիւլ չըգարաճագ գտտար մէզպուրէնին հարէքէթին. տէ նէ գապահաթ կէօրիւեօրսուն : Պու գատընըն իւզէրինտէ սիւլահ եօգ տուր, հաթթա պիր իյնէ տախի պուլունմամադտա տըր : Տիմէք տիր քի, քիմսէեի գաթլ ու թէլէֆ իթմէք միւրատընտա տէյիլ խտի : Խըրսըղլարա մախսուս սախթէ անտխթարլար վէ սայիր պու միսիլու ալէթլէր համիլ օլմամասընա պազըլըր իսէ, սիրգաթ ֆիքրինտէ օլմատըղընա տախի իշթիպահ օլունմազ, վադաա պու

հարեքէթինտէ Էսրարի պազը ճիհէթ օլուպ , պունուն իսէ իյզա-
հաթա միւհթաճ օլտուղունու պէն տէ իգրար ու իթիրաֆ իտէրիմ ,
հալպուքի քէնտիսի իյի օլուր օլմազ , պու Էսրարըն իյզահաթընը
պիզտէ իսթիհասլ իտէպիլիրիզ , վէ պունուն իչին իսէ , միւտտաիի
ումուսինին վէ միւսթէնթիզլէրին մոււպէնէթինէ տէ իհթիհաճ եօգ-
տուր : Պու հալտէ , պիր բօլիս Կօմիսէրի ճէլպինէ կիտէճէք եհրտէ ,
խասթա պագան պիր դատըն արասան , տահա խայրըլ օլուր , զիրա
պիզտէն քիմէսնէ , պու կէնճ դատընըն Էսվապընը սօեւմազ , վէ
եաթաղա եաթըրըլմասընա եարտըմ իտէմէզ :

Ժէնէրալըն Էմր ու թէնպիհինէ անինտէ մուվաֆֆադաթ իթ-
մէքլիք , Թաք-ա-Մօրուն միւթատը օլտուղունտան , պու տէֆա տա-
խի Էմրի մէզքիւրու իճրա իթմէք իւզրէ , օրատան մուֆարադաթ
իյլէտի , վէ Ժօզէֆ տախի , Էլէնին պաշընտա աշըլմըշ օլան վէ սէլ կի-
պի գան ագմագտա պուլունան ճէրիհաեը սարմազ իչին , իգթիզա
իտէն պէզ վէ թիֆթիկի թէտարիք իթմէքլիկէ կիթտի : Հսյտուտ
գարընըն Էմրի թէտավիսինի , իլէրուտէ տօգթօր օլաճագ օլան մէր-
գուման իքի կէնճլէր իյֆա իթմէքտէ օլուպ , տիւզ իսէ , Թաք-ա-
Մօրուն ազիմէթինտէն սօնրա քէնտիսինտէ հասըլ օլմուշ օլան նէվի-
մա հայրէթ վէ իսթիզրապլէ , օլ իքի կէնճէ վէ մէզպուրէ դատընա
նազար իյլէմէքտէ իտի :

Նիհաեթ , միւմաիլէյհ ,

— Սիւպհա՛ն Ալլահ , պէն պու թասվիրի պիր եհրտէ կէօրմիւ-
շիւմ . . . ֆադաթ պու սէօյլէտիկիւմ եէնի պիր հիքեաեէ տէյիլ
տիր . . . նէօրէտէ վէ նա՛սըլ կէօրմիւշիւմ , իշթէ պուրալարընը տէր-
խաթըր իտէմէեօրում , տէտի :

Պալլազար .— Պու թասվիրի չօգտան կէօրմիւշ օլտուղունուզու
պէեան իտիեօրտունուզ , տէյիլ մի Ժէնէրալ :

Տիւզ .— Իվլէթ :

Պալլազար .— Լաքին պու դատըն հէնուզ կէնճ տիր :

Տիւզ .— Սահիհ տիր , պէն ատէթա տիվանէեիւմ . . . հալպուքի
անըն լէհճէօլ , անըն սիմասը տըր :

Ֆէլիս .— Քիմի՛ն :

Տիւզ .— Տիւշէս տը Սէրտէօյլին :

Ֆէլիս .— (Հէեհճան իլէ.) վալիտէմի՛ն մի . . .

Տիւզ .— Խա՛յր , խա՛յր , սօնրա սանա անլաթըրըմ :

Պու արա , Էլէն Բիւթունուն ագլը պաշընա կէլմէկէ պաշլամաղլէ ,

ապիմ պիր ա՛հ իթտիքտէն սօնրա, կէօզլէրինի աչտը, վէ թէսատիւ-
ֆէն, նազարը տիգգաթընա իւր տէֆա Ֆէլիքս վէ սօնրա Պալթա-
զար բապթ կէլտի:

12

ԲԱՍԸ-ՇԱՆՍԸՆ ՀԻՔԵԱՆԵՅԻ ՄԻԼՔԻՅԵ
ՎԷ ԱՍՔԵՐԻՅԵՍԻՆԻՆ ԻԹՄԱՄԸ

Թար-ա-Մօրուն պէտպախթ էվլատը օլան վէ մէրգուժ թարա-
ֆընտան հիչ պիր տէեէրի եօգ տուր կիպի կէօսթէրիլէն Բա-տը-
Շանս հագգընտա թէքրար նագլը քէլամ էյլէմէքիկիմիզէ, ումա-
լըղքի օգուեանլարըմըզ մէմնուն օլուրլար:

Իվարըն, մէրգումու, խարիճի պուլվարլարըն աչաղքի թա-
րաֆլարընտա նէ՛ հալտէ պրագտըղընտան պահս իթմէզտէն էվվէլ,
պու սէրսէրինին հիքեանէսինի իքմալ, վէ նա՛սըլ օլուպ տա Բա-տը-
Շանս լագապընը իհրազ իթմիչ իտուկինի տէրմիեան էյլէեէլիմ:

Իհթիեար թար-ա-Մօր, էվլատընըն թապիեաթընտան, վէ անըն
ղալիպ վէ ագըլըզճա հալլէրինտէն պահս էյլէտիկինտէ, մէրգումուն
միլքի վէ աաքէրիճէ էօմրիւնիւ միւպալաղալը կիօսթէրմէմիչ իտի:

Բա-տը-Շանս, եիկիրմի տէօրթ եալընտա օլտուղու պիր սըրա-
տա, սայիր տէլիգանլըլար միսիլու, քէնտիսինի բարլագ պիր մէվգի-
տէ կէօրմիւչ, վէ կիւզէլ պիր միւսթագպէլի օլաճաղընը մէմնու էյ-
լէմիչ իտի: Օլվագըթ, Բա-տը-Շանս, չավուչ բանէսինտէ օլուպ
նիչան տախի ալմըչ, վէ 1 նիւմէրօլու զապիթանտան մաատուտ
պուլունմուչ իտի:

Ֆազաթ, Բա-տը-Շանս հիտտէթմիզաճ օլմասըյլա, քէնտի ա-
միրինէ գարչը իթաաթսըղըզտա պուլունմուչ, վէ մալիւմ օլտուղու
իւզրէ, իտամ ճէզասընա մահքիւմ գըլընմըչ իտի:

Մէրգում, քէնտիսինի գուրչունա տիզմէքիկէ հիւքմ իտէն ի-
լամը ֆիթուրսուզճա տինլէեիպ, եալընըզ քէնտի քէնտիեէ,

— Պէյիս եօգ տուր, պէնիմ, պու սէվկիւլիւ Մ. վէր-տը-նրիեէ աշգ իթտիկիմ սիլլէ, քէնտիսինի տօպաճ կիպի չէվկիւտի, տէտի :

Մահքիւմ չափուշուն պահսընը իթտիկի զապիթ, եիւզիւնէ սիւլէ աշգ իթմիշ օլտուշու զապիթ օլուպ, պունուն վէր-տը-նրի իս. միլլէ թէսմիեէ օլունմասը, ինթիզամը աքէրիտէ ղաեէթ սէրթ թա. պիեաթլը օլմասընտան, վէ հէր թարաֆտա, վէ քեաֆֆէյի պագըր օիլահլար իւզէրինտէ եէշիլ կիւմիւշիւեէ չալար րէնկ միւշահէտէ իլլէմէսինտէն նէշէթ իլլէմիշ իտի :

Բա-տը-Շանս, տիվանը հարպտան չըգտըգտան սօնրա, զընտա. նա կէօնտէրիլտի : Պու զընտանտա, քէնտիսի կիպի իտամ ճէզասը. նա մահքիւմ օլմիւշ տիկէր իքի քիշի պուլունմագտա իտի :

Մէրգում, գատէրինէ գաթլանան, վէ էօլմէքտէն րէք տէ գ. օրգ. մաեան մահքիւմէր կիպի, գըրգ եէտի կիւն, ճէզասընըն իճրա. սընա մունթագըր պուլունտու :

Պու միւտտէթ էսնասընտա, Բա-տը-Շանս, հապսխանէ արգա. տտշարընա չէօլլէ սէօլլէմէքտէ իտի :

— Վէֆաթըմըն վագթ ու սաաթընըն պիր տագըգա պիլէ կէրի պրագըլմասընը իսթիտա իթմէեէճէեիմ : Օլ վագթ ու սաաթըն վի. րուտինէ սապրսըղլըգլա վէ պիւա խէվֆ ու էնտիշէ պէքլէմէքտէ. եիմ, Կէօլլէրիմի պաղլաթմագսըղըն թէրքի հաեաթ իտէպիլէճէ. եիմ, վէ իւզէրիմէ աթէշ իտիլմէսինի թափսիեէ իթմէքտէ թէրէտ. տիւտ իլլէմէեէճէեիմ, ֆագաթ, էկէրշի ճէզամ, զինճիրպէնտլիք ճէ. ղասընա թահվիլ օլունարագ, րիւթպէյի ասքէրիեէմին թէրգիգի. նի իճապ իթտիթի իսէ, պու խուսուսա մուվաֆֆագաթ իթմէեէ. ճէեիմ, եախօտ պունա վագթը պրագ. մաեաճաղըմ : Պունտան գա. թինազար, պիր թագըմ խըրսըղլար վէ գաթիլլէր իլէ քիւրէեէ կիթ. մէք տէ իսթէմէմ :

Օլ թարիխտէ, ասքէրի զինճիրպէնտլիկէ մահքիւմ օլանլար, ճէ. ղալարընը քիւրէքլէրտէ չէքմէքտէ իտիլէր :

Պու սէօլլէրի իշիտէն վէ մէրգում հագընտա զիեատէ րիա. եէթլէրի պուլունան տիկէր մահքիւմէր իսէ,

— Նէ՞ եաբաճագսընըղ տէյի սիւալ իթմէքտէ իտիլէր :

Բա-տը-Շանս, ատիշպիր նէֆէրին տափասընը պիր զապիթէ գարըն միւտաֆաա իթմէքլէ, իթաաթսըղլըգտա պուլունմուշ իտի, չիւնքի պիր զապիթ, նէ՞ գատար սէրթ օլսա, րիւթպէսի օլան պիր չափուշու, խուսուսիլլէ ասքէրին գարըսընտա, սուի հարէքէթինտէն

տօլաեը թէքտիր իաէմէզ իտի , չիւնքի օ չափուշ , ալաեըն իչինտէ էն պիրիննի նէֆէրաթտան ատա օլունմասըյլա , պիր կիւն սօնրա զապիրթիյլէ տէ միւսափի օլտպիրի իտի :

Իմտի , շէն՝ եարաճագսընըզ տէյի վուգու պուլան սիւալէ ճէ-վապէն , Թար-ա-Մօրուն օղլու ,

— Տուրուն , եագընտա կէօրիւրսիւնիւզ , տէտի :

Իշթէ , պու մահպէսիյեթէն էսնտսընտա , Թար-ա-Մօրուն օղլու , նէֆսինէ սուի գաստ իթսէ տէ , գուրշունա տիզիլսէ տէ , պէհէմէ-հալ էօլէճէկինի մուհագգազ կէօրտիւկիւնտէն , հէր թարտփտա քէն-տիսինի թանըթտըրմագ իւզըն , անլընն իւզէրինէ ,

ԲԱ-ՏԸ-ՇԱՆՍ

եանի պաթթսըզ քէլիմէլէրինի ըէնկլի հուրուֆ իլէ եագտը :

Հալ պու քի , Բա-ՏԸ-Շանս նէ՝ գուրշունա տիզիլտի , վէ նէ՝ տէ նէֆսինէ սուի գաստ իթտի քի , սէպէպինի աթիտէ պէեան իտէրիզ :

Իհթիեար Թար-ա-Մօրուն վէ ինվալիտ գըշլասընտա մուգիմ ա-սաքիր գօմանտանընն թէշէպպիւսաթը վագըասը պիլա սէմէրէ գալմատը :

Շէօյլէքի , կէնճ Թար-ա-Մօրուն զիքը իթտիկիմիզ քէլիմէլէրի անլը իւզէրինէ թէվչիմ իթմէսինտէն չէնտ կիւն սօնրա , տիվանը հարպտա , գրալ թարաֆընտան գօմիսէրլիք խըտմէթինի իյֆա իտէն վէ Բա-տը-Շանսըն տաւլասընա մէմուր օլան շախսա , մէրգումուն թախ-ֆիթի ճէզասը զըֆընտա իգ թիզա իտէն էմր վէրիլտի :

Պինապէրին , չափուշ Տիւրիէօնիւն իտամ ճէզասը , պէշ սէնէ զին-ճիրպէնտլիք ճէզասընա թահվիլ օլունուպ , պիզզաթ հարպինէ միւ-տիրի թարաֆընտան եագըլմըշ օլան մահրէմանէ պիր թէլէկրաֆ , մէր-գումուն գարարնամէսինէ իլավէ օլունմուշ իտի :

Իշպու թէլէկրաֆնամէ շու մէալտէ պուլունմուշ տուր :

«Տիւշմէնտէն պիր պայրագ ալմըշ , վէ եիկիրմի տէօրթ եաշըն-տա օլտուղու հալտէ , մէյտանը հարպտա ղն պաշըլըզ վէ չափուշ-լուզ ըիւթպէլէրինի իհրազ իթմիշ , վէ իքի տէֆա ասքէրէնիւմունէ մագամընտա թագ տիմ գըլընմըշ , վէ իֆթիեար նիշանընա տախի մագհար օլմուշ , վէ պէշ մուհարէպէտէ պուլունմագլա ալթը եարէ ալմըշ , վէ իւզէրինտէ օթուրմուշ օլտուղու իքի աթըթէլէֆ օլմուշ պուլունան պիր ասքէր , ատի պիր ասքէր տէյիլ տիր : Եիկիրմի նէ-ֆէր պիւեիւք զապիրթանըն եախօտ իւմէրանըն հիւսնի շահատէթ

իթտիքէրի, վէ թէմամի ափվընը իսթիւրհամ իյէտիքէրի պիր չա-
վուշ, պիր իթաթսըղ սսեղլամաղ:

«Հալպու քի, պիզ պու մէրհամէթի ըհտտէ մէնպուր օլտուշուզ
տուր, չիւնքի, գանուն պու սըրատա, թէհասիւֆլէ քէնտի հիւք
միւնիւ իճրա իթմէլի տիր, Լաքին չավուշ Տիւրիէնին ճէգասընըն
թախֆիֆինէ, թարաֆը հազրէթի դրալտէն միւսատէ պույ-
րուլտուղունու խապէր վիրմէքլէ պէրապէր, շունու տախի պիլտի-
րիրիմ քի, չավուշը մէրգուլմ, բէք ազ զէման ճէզա չէքէճէք տիր,
Անճագ, ըիւթպէսինին, ուսուլը ասքէրիէէ իւզրէ վէ ալէնէն ալը-
նաճաղը մալիւմիւ օլտուղունտա, մէրգուլմու, մէյեուսանէ հարէ-
քէթտէն մէնն իյլէմէք իւզրէ, քեաֆֆէի թէտապիրի իհթիւաթ-
քեարանէէի իթթիսազ իյլէմէնիզի տէ իթար իտէրիմ:

«Պէնիմ թարաֆըմտան, չավուշու մէրգուլմուն պիր սէնէտէն էվ-
վէլ, Ֆրանսըղ օրտուսունտա իսթիւտամ օլունմաղլըզա լաեղզ վէ
միւզթէտիր օլտուղու պէեան իտիլէճէկինի, վէ իսթէտիկի հալտէ,
ղայպ իթտիկի վազթը թէքըար դաղանապիլէճէկինի քէնտիսինէ
թէէմին իյլէտիկինիզաէ, մէրգուլմուն, քէնտի դապահաթընը, վէ
իճապաթը գանունիէէի անլաեարագ, արզը միւթաւաթ իտէճէ-
կի, եախօտ տահա տօլրուսու պու հալէ դաթլանաճաղը մէմուլ
տուր:»

Գրալ գօմիսէրի, պու մէքթուպու ալտըգտան սօնրա, Տիւրի-
էօնին ֆըրդասընըն գօմանտանը լիվա ժէնէրալըն վէ տիվանը հարպ
ըէյիսի օլան, վէ դալէ գօմանտանը պուլլունան միրալաեըն իթար-
լարը իւզէրինէ, ասքէրի հապսխանէէէ ազիմէթ, վէ մահքիւմիւ ճէլպ
պիրլէ, հապսխանէ միւտիրինին օտասընտա պիր միւտտէթ եալընըզ
դալտը:

Պունըար միեանընտա ճէրէեան իտին մուհավէրէ շու սուրէթտէ
վուգուլ պուլտու:

Գօմիսէր :- (Մահքիւմէ խիթապէն.) Սապահլար խայր օլտուն,
Տիւրիէօ:

Տիւրիէօ :- Խայրը սապահլար օլտուն էֆէնտիմ. եէնի պիր չէ՞յ
մի վար տըր:

Գօմիսէր :- Եարըն տէյիլ օլ պիր կիւն, հիւքմիւ գանուն իճրա
օլունաճագ տըր:

Տիւրիէօ :- Բէք իյի, էֆէնտիմ:

Գօմիսէր :- Աճայիւպ, բէք իյի նէ տիմէք:

Տիւրիւօ .- Շու տիմէք քի , պէն , չօգտան պէրու հիւքմիւ գա-
նունա հազըր պուլունմագ տահրմ :

Գօմիսէր .- Լաքին նէ՞ շէյէ հազըրսըն :

— Էօլմէեէ , տէյի ճէվապ վիրտի Տիւրէօ , եախօտ միւճէտտէ-
տէն Բա-տը-Շանս իսմինի իհրաղ իթմիշ օլան շախս :

Մէրգուսուն մէզքիւր եհնի իսմի պագի գալմըշ տըր , վէ պիր
աղ ուզուն միւտտէթ ճէզայիրաէ իգամէթ իթմիշ օլան քեաֆֆէյի
ասքէր եախօտ սէյեսհլար , մէրգուսուն պահսընը իշիթմիշէր տիր ,
զիրա հիքեաեէ իթտիկիմիզ նագլիեէթ , սահիհ օլուպ , պէեան
իթտիկիմիզ վուգուաթ , նէֆսի ճէզայիր շէհրինտէ վէ օլ թարիխտէ
Մ . Լաֆիթ նամ գաթըն իտարէսի թահիթընտա պուլունան հապսխա-
նէյի ասքէրիտէ վուգուա կէլմիշ , վէ Բա-տը-Շանսըն ըիւթպէսի
Պահ-Պահիւէթ մէյտանընտա ալընմըշ տըր :

Գօմիսէր .- Էօլմէեէ՞ մի : Պագալմ հագգընըղտա էօլմէք գա-
րարը իծրա օլունաճաղ մը տըր :

Տիւրիւօ .- Լաքին , էօյլէ իսէ , պու սիւալտէն մագսէտ նէ՞ տիր :

Գօմիսէր .- Ճէզանըղ թախֆիֆ օլունմուշ տուր :

Տիւրիւօ .- Ճէզամ թախֆիֆ մի օլունմուշ տուր :

Բա-տը-Շանս , պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն , գաշլարը ֆէնա սու-
րէթտէ չաթըլմըշ իտի :

Գօմիսէր .- Էվվէթ , վէ կիւզէլ պիր թախֆիֆի ճէզաեա նայիլ
օլմուշհունուղ տուր :

Տիւրիւօ .- (Իսթիհզա իլէ.) Շիւպհէսիղ ճէզամ , օն սէնէ եախօտ
եիկիրմի սէնէ քիւրէք ճէզասընա թահվիլ իտիլմիշ տիր :

Գօմիսէր .- Եալընըղ օն սէնէեէ թահվիլ իտիլմիշ տիր :

Տիւրիւօ .- Ըիւթպէյի ասքէրիեէմին տէ թէրգինինէ , տէյի՞լ մի :

Գօմիսէր .- Նէ՞ չարէ , տօսթում , պու տա , քիւրէք ճէզասընըն
իճապը իգթիզասընտան տըր :

Տիւրիւօ .- Բէք իյի , էֆէնտիմ , պու խուսուսու պանա պիլտիր-
տիկինիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ . պունտան սօնրա նէ՞ եաբաճաղմը
պէն պիլիրիմ :

Տիւրիւօ , պու սէօզլէրի սէօյլէեէրէք , շիւպհէսիղ իտամ ճէզա-
սընա մահքիւմ օլմուշ օլանլարըն՝ քէնտիլէրինէ թայեին իտիլմիշ
օլան վագթը իսթէտիքլէրի սուրէթտէ գուլլանմագլըղա հագգլը
օլտուգլարընը գօմիսէրէ անլաթտըրմագ իւզրէ անաղա գալքտը ,
վէ գօմիսէր , մէրգուսուն էլլէրինի քէմալ հեեճան իլէ սըգարագ :

— Նէ՞ Եաբաճագսընը, Տիւրիէօ, տէյի սիւալ իթտի:

Տիւրիէօ .— (Գօմիսէրին մէզքիւր խայրխահանէ մուսմէլէսինտէն միւթէէսսիր օլարագ.) Սիզ, համիյեթ վէ ինսանիեթլէ մութթա-սըֆ պիր զաթսընը, տէյի՞լ մի,

Գօմիսէր .— Էօյլէ զանն իտէրիմ:

Տիւրիէօ .— Էհլի նամուստանսընը, Էօյլէ տէյի՞լ մի:

Գօմիսէր .— Էհլի նամուստան օլտուղում իչին սիզէ եէմին իտէրիմ:

Տիւրիէօ .— Սիզին սըրր սաղլաեան օլտուղունուզա կիւվէնէպի-լի՞րմիեիմ:

Գօմիսէր .— Շիւպհէսիզ:

Տիւրիէօ .— (Ճիտտի պիր սուրէթտէ վէ ահէսթէ ահէսթէ իֆա-տէյի հալ իտէրէ.բ.) Բիւթպէսի ալընմագ տէրէճէսինտէ գապահաթ իչլէմիշ օլան պիր ասքէր, գանուհա րիաեթ իթմէկէ, վէ ճէզասը-նը չէ.քմէկէ պօրճուլ տուր, լաքին, քէնտիսինէ գըրգ սէքիզ սաաթ էվվէլ խապէր վէրիլէն Լէթիօն տ'օնէօր նիշանընըն չըվալիէլիք րիւթ-պէսինի հայիզ օլան պիր քիմնէ, Էկէրչի րիւթպէսի ալընմասընա պէքլէր իսէ, ալչագ սաեըլըր: Նէ՛ սէօյլէտիկիմի իշիտիեօրսունուզ, վէ նէ՛ տիմէք իսթէտիկիմի անլատըղընըզա տա էմինիմ:

Գօմիսէր .— Պագաթ, նիհաեթ մէրամընը նէ՞ Եաբմագ տըր:

Տիւրիէօ .— Նէ՞ Եաբաճաղըմը անլամագ գօլայ չէյ տիր:

Գօմիսէր .— Պու պապտէ հագգսըզսընը. իմտի, օթուրուն տա իսթիշարէ իտէլիմ:

Հիւքիւմէթ մէմուրու պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, մէրգում տէ-լիզանընըն պիլէքլէրինտէն թու.թուպ, գարչըսընտա օթուրթմագ իչին նէվիմա ճէպր տախի իսթիմալ իլլէտի:

Տիւրիէօ .— Իքիմիզ իչին տախի զաեթ միւշքիւլ օլան պիր մու-հապլէրէեի ուզաթմագլըգտա նէ՞ Ֆայտէ վար տըր:

Գօմիսէր .— Թէքրար իտէրիմքի, Տիւրիէօ, պու պապտէ հագգ-սըզսընը:

Տիւրիէօ .— Խա'յր, գաբիթէնիմ, պէնիմ եէրիմնէ օլսանը, սիզ տէ պէնիմ կիպի տիւշիւնիւրսիւնիւզ: Պուհունլա պէրապէր պէն տէ սիզին եէրինիզտէ օլսամ, սիզին կիպի հարէքէթ իտէր իտիմ:

Գօմիսէր .— Տիւրիէօ, պէնի տինլէեին:

Տիւրիէօ .— Պիր իթիւրագընըզ տահա՞ մը վար տըր:

Գօմիսէր .— Խա'յր, անճագ շունու սիզէ անլաթմագ իսթէրիմքի հարպիեէ նագըրընըն սիզէ թէվէճճիւհիւ պուլունմագտա տըր:

Տիւրիէօ .— Վա՛յ, հարպիտէ նազըրը պէնի տիւշիւնի՞ւ եօրմու :

Գօմիսէր .— Պէնիմ, էհլի նամուստան օլտուղունու սիղ թասաիգ իթտինիզ :

Տիւրիէօ .— Էվվէթ, էօյլէ օլտուղունա տէրունէն իսքեաթ օլ-մուշում տուր :

Գօմիսէր .— Տիմէք օլուր քի, պէօյլէ մուհիմմ մատտէլէրտէ եա-լան սէօյլէմէկէ իգթիտարըմ եօզ տուր :

Տիւրիէօ .— Սահիհ տիր :

Գօմիսէր .— Իմօի, հարպիտէ նազըրներն սիղէ թէվէճճիւհիւ պու-լունտուղունու պէեան իտիեօր իսէմ, հագըգ էթի հալի սէօյլէ-եօրում :

Տիւրիէօ .— Լաքին, պու ինանըլըր շէյ տէյիլ տիր :

Գօմիսէր .— Պագըն սիղին իչին եազըլմըշ օլան շու մէքթուպա քի, ըն գըթա միւլաղիմլիք ֆէրմանընտան տահա զիեատէ գըյ-մէթտար տըր :

Պու սուրէթլէ գօմիսէր, մահրէմանէ թարզտա եազըլմըշ օլան մէքթուպու Տիւրիէօնէ վիրտի, վէ օ տախի միւնտէրիճաթընը օ-գուեուհնճա, մէգքիւր նէթիճէնին իսթիհսալի իչին բէտէրի թարա-ֆընտան վուգուա կէլմիշ օլան թէշէպպիւսաթը, վէ քէնտի հարէ-քէթինին օլ իհթիեարա մուճիպ օլտուղու քէտէրի տիւշիւնէրէք, կէօզլէրի եաշարտը, վէ պատէհու շու եօլտա իֆատէեէ տէվամ իյլէտի .

— Հարպիտէ նազըրներն պէնի պու տէրէճէ տիւշիւնմէսի ֆազ-լա շէյ տիր :

Գօմիսէր .— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

Տիւրիէօ, ճէվապ օլարագ, իքի իւշ կիւն էվվէլ անլըմտա չըգ-մըշ օլտուղու եազըլարըն էթրաֆընա սարտըղը գանլը մէնտիլի չէօզտիւ :

Գօմիսէր .— Պու նէ՞ տիր :

Տիւրիէօ .— Բէնկլիհ հուրուֆ իլէ անլըմտա եազըլմըշ պիր սէօզ տիր :

Գօմիսէր .— Նիհաեէթ նէ՞ տիր :

Տիւրիէօ .— Օգուեուն քի, նէ՞ օլտուղունու անլաեասընըզ :

Տիւրիէօ, անլընը գօմիսէրէ տօղրու ուղաթմասընտա, մէրգում, հէնուզ բէք աշիքեար օլմահան հարֆլար իլէ եազըլմըշ օլան Բա-տը-Նանս քէլիմէլէրինի օգուտու, վէ սիւալէ աղաղլէ :

— Մանէասը նէ՞ տիր , տէտի :

Տիւրիէօ .— Մանէասը շու տուր քի , պէն էօլմէլիեհիմ :

Տիւրիէօ , մէզքիւր հարֆլարը անլընտա եազտըղը սըրատա , նէ՞ կիպի հալ ու ֆիքրտէ պուլունտուղունու իյզահ իթտի :

Տիւրիէօ .— Պէն էօլմէք իսթէեօրտում , վէ էօլմէկիմի մէմուլ ի տիեօրտում : Եօգսա , պու սուրէթլէ թասվիրիմի թէպուիլ իթմէքլիկի տիւշիւնէմէղ իտիմ : Իմտի , պաշգա չարէ եօգ տուր պէն , հա եաթըմտա նամը պիր ատէմ օլտում . պինապէրին էօլմէլիեհիմ քի , հաեաթըմ ուզուն սիւրմէսին : Պանա կէօսթէրտիկինիզ մէքթուպ մուճիպինճէ Տիւրիէօ եաշաեապիլիր իտի , չիւնքի , պու մէքթուպ , անըն մազհարը աֆվ օլաճաղընա տայիր րէսմի պիր վատ տիմէք տիր : հալ պու քի , պու կիւնքի կիւն պէն , Տիւրիէօ տէյլիմ , իլա հէր քէսին Բա-տը-Շանս թէսմիեէ իտէճէկի ատէմիմ , Պու իսմին , եազըն վազըթտա պիւթիւն ճէղայիրտէ ինթիշար իտէճէկինի կէօրէճէքսի-նիզ , լաքին պու տա պիր շարթ իլէ գապիլ տիր :

Գօմիսէր .— Նէ՞ շարթ իլէ :

Տիւրիէօ .— Իրզարըմըշ տէմիր իլէ անլը իւզէրինէ տամղա վու-րուլմուշ օլան պիր ատէմ , եանի Բա-տը-Շանս էօլմէլի տիր , եախօտ թէքրար իտէեօրում քի , Բա-տը-Շանս ատի պիր մախլուգ ատտ օլունաճադ տըր :

Գօմիսէր .— Պիլաքիս եաշամալը տըր :

Պիր սաաթ գատար տահա զապիթ իլէ մահքիւմ մուպահասա իթտիլէր , նիհաեէթ մահքիւմի մէրգում , արղը միւթալաթլէ , նէֆսինէ սուի գաստ իթմէեէճէկինի եէմին իթտի :

Պունտան պաշգա , Բա-տը-Շանսըն քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իթմէսի տէ կիւճլէշմիշ իտի , չիւնքի , մէրգում , գօմիսէր իլէ կէօ-րիւշտիւկիւ զէման , հապսխանէ միւտիրի , մահքիւմիւն օտասընը արիզ ու ամիգ արաթտըրըպ , Տիւրիէօնիւն , նէֆսինէ սուի գաստ իթմէք իւզրէ գուլլանաճաղը թապանճաեը վէ գամսեը պուլտուր-մուշ վէ գալտըրթմըշ իտի :

Բա-տը-Շանս , պիր ատէմին՝ քէնտի վիրտիկի սէօգէ ըիաեէթ իթմէսի վաճիպէտէն պուլունտուղունու պիլտիկի ճիհէթլէ , նէֆ-սինէ սուի գաստ իթմէք նիեէթինի պէրթարաֆ իթմիշ օլմասըյլա , սիլահլարընը արամաեա իճթիեաճ կէօրմէտիկինտէն , պունլարըն զայպընը տախի աթթթապի անլամատը :

Իմտի , քէնտիսի իչին իսքէնճէ սաաթը տիմէք օլան վազթա

պէք լէտի, վէ վագրթ, ետնի ընթացի ասքերի ետնին ալընաճաղը սաաթ կէտիկինտէ, ասլա պօղու մաեարագ, վէ գավի առըմարլա եւրիւեհէք, հապստանէտէն չըգտը, վէ պիւթիւն ասքերին, սիլահ պէտէսթ օլարագ սըրա իլէ տուրմուշ օլտուղու մէյտանա մուվասըլէթ իյլէտի :

Բա-տը-Շանս, քէնտի չափուշուգ էլպիսէսինի կիեինմիշ, վէ շէրիտէրիլէ իֆթիխար խաշընը, վէ տիւյմէլէրինի, չըգարըմասը գօլայ օլմագ իւղրէ ատի պիր թիրէ իլէ թաալիգ իթմիշ, վէ անլընտաքի եաղըլարը կիլէմէք իւղրէ, անլընըն էթրաֆընա պէեաղ պիր պաղ պաղլամըշ, ֆադաթ կէօղլէրինի քեամիլէն աչըգտա պրագ մըշ իտի :

Հալպու քի, աթիգ րէֆիգլէրինտէն օլուպ տա, մէրգու մուն իտամ ճէղաւընըն թախֆիֆ իտիլտիկինի, վէ անլընտա գըղարթըլմըշ տէմիր իլէ եաղըլմըշ օլան իպարէեի պիլմէեհէլէր, քէնտիսինի կէօրտիւլէրինտէ, թարիֆ օլունմաղ պիր էնտիշէ վէ իղտիրապ իլէ րէֆը սէտա իյլէմէքտէն քէնտիլէրինի մէնն իտէմէտիլէր, զիրա Տիւրիէօ, մէնսուպ օլտուղու ալայտա, ումում թարաֆընտան սէվիլմիշ իտի :

Պունլարտան պաղըլարը,

— Աճապա շու պիշարէ Տիւրիէօ գուրշունա՞ մը տիղիլէճէք տիր, տէտիլէրինտէ, Տիւրիէօ՝ քէնտիլէրէ շու սուրէթտէ ճէվապ վիրտի :

— Խա՛յր տօ՛սթլարըմ, պէն գուրշունա տիղիլմէեհէճէեիմ, լաքն գուրշունա տիղիլմէմ տահա խայրը տըր :

Չալընան պօրու սէսլէրինտէն, մահքիւմին սէտասը իշիտիլմէղ օլտու, վէ պատէհու գօմիսէր, ուսուլը ասքերի ետնի իւղրէ տուրուլմասընը իրթար իթտիքտէն սօնրա, էվվէլա իլամը, վէ պատէհու թախֆիֆի ճէղա գարարնամէսինի օգուտու : Պունլար օգունտուղու սըրատա, Տիւրիէօ եաղընտա պուլունտուղունտան, հէր շէյի իշիթտի :

Պու օգունմագլըգ մուամէլէսի պիթտիքտէն սօնրա, քէմալ թէէսսիւֆ իւղրէ իլամը վէ գարտրնամէեի գրաաթ իթմէքիլէք մէմուրիեթի միւշքիլէսինի իյֆա իթմիշ օլան զապիթ՝ հէեհմանընը թէսկին իտէմէտիկինէ, վէ թէնպիհ ու գայտէտէն զիեատէ քէնտի գալպինէ գուլագ վիրտիկինէ մէպնի, իքի պին նէֆէր սիլահլը աս քէրին վէ օն պին նէֆէր սէյիրճինին գարշըսընտա, եալընըզճա վէ աեադտա տուրմագտա պուլունտան Տիւրիէօեհէ եաղլաշարագ :

— Արդատաշ, ճէսուր օլ, տէտի :

Հէր եէրտէ, ասհապը համիյեէթ ու ինսանիեէթ պուլունուր :
Ֆիլվազը, էն միւշքիւլ զէման վասըլ օլմուշ օլտուղունտան,
Տիւրիէօ իչին ճէսուր օլմագլըզ զէմանը վիրուտ իթմիշ իտի :

Օլ արա, ասաքիրի մուհաֆազանըն էն աթիզ չալուշու, քիւթ-
պէսինի ալմագ իւզըէ, մահքիւմիւն եանընա եագլաշտը :

Պու չալուշ, իքիսի պիր կիւնտէ վէ այնի մատտէտէն աօլաեը
նայիլի ըիւթպէ օլմուշ օլմալարընա մէպնի, Տիւրիէօնիւն աթիզ պիր
արգատաշը օլուպ, օլ էսնատէ իշպու սիւհա արգատաշըն կէօզլէրի
եւշարմըշ իտի :

Ժիկօ իսմիստէ օլաճ չալուշ .— Տիւրիէօ, շէրիալէրինի վէ խաշընը
չըզար :

Տիւրիէօ .— Լաքին պու ատէթտէն տէյլ տիր :

Ժիկօ .— Սէնին նէնէ՞ լալըմ :

Տիւրիէօ .— Ֆագաթ ճէշա կէօրէճէքսին :

Ժիկօ .— Խա՛յր, պու խուսուս զաթէն գարարլաշտըրըլմըշ տըր,
անճագ, քէնտիմէ տէ գալսա, պու եօլտա հարէքէթ իտէճէք ի-
տիմ : Պունտան գաթինազար, պէն սէնին ըիւթպէլէրինի ալապիլի՞ր-
միեիմ : Հալպու քի, սէն քէնտին շէրիալէրինի վէ խաշընը չըզար-
մագլըզըն իլէ, պունլարը պիզզաթ իեատէ իթմիշ օլուրսուն :

Տիւրիէօ .— Ֆագաթ, պու եօլտա մուամէլէ իթմէքլիկինին գա-
րարլաշտըրըլմըշ օլմասը սահի՞հ մի տիր :

Ժիկօ .— Էվվէթ, սանա սահիհ տիր տիեօրում :

Տիւրիէօ .— Հալպու քի, պու եիւզտէն սանա մուխաթարա եօ՞գ
մու տուր :

Ժիկօ .— Խա՛յր :

Տիւրիէօ .— Նամուսուն իւզէրինէ՞ մի ոէօյլէեօրսուն :

Ժիկօ .— Էվվէթ :

Ժիկօնուն թէէմին իթմէսի իւզէրինէ, Տիւրիէօ, խաշը իլէ շէ-
րիալէրինի չըզարըպ, աթիզ սիւհա արգատաշընա իթա իթտի : Պա-
տէհու գըլըճը ալընտըղը կիպի, տիւյմէլէրի տալի չըզարըլաղըն-
տան, ասքէր կէչիտինէ պաշանըլտը : Եանի թօբլանմըշ օլան քեաֆ-
ֆէյի ասաքիր, ըիւթպէսի ալընմըշ օլան ասքէրին էօնիւնտէն կէչտի
վէ պունուշա, մէրզումա, սօն վէտաեը իտիպ, պունտան պէօյլէ
քէնտիսիլլէ միւնասիպէթլէրի օլմաեաճաղը անլաթըլտը :

Կէչիտ խիթամ պուլտուղունտա, Տիւրիէօնիւն քեաֆֆէյի ա-

Թիգ արգատաշլարը սօն տէֆա կելիպ մերգ ում իլէ Թօգ ալաշտըլար վէ Թէսէլլիեաթ վէ Թէշվիգաթլարընը արգ ու պէեան իյլէտիլէր , Տիւրիէօ , պունտան պէօյլէ ասքէրլիքտէն չըգմըշ օլմասըյլա , հապս խանէյի ասքէրիեէ ավտէթ իտէմէզ , վէ էմրի մուհաֆաղասը իչին քէնտիսինէ պիր չափուշ վէ տէօրթ ասքէր Թէրֆիգ իտիլէմէզ իտի : Իմտի մէրգումուն իքի ժանտարմաեա Թէրֆիգէն , միլ-քիեէ հապսխանէսինէ կէօնտէրիլմէսի լազըմ կելիպ , Բա-տը-Շանս , պու իքի ժանտարմաեը կէօրտիւկիւնտէ , տիթրէտի , վէ քիւրէքտէ պիր Թազըմ խըրսըզ վէ գաթիլլէր իլէ պիրլիքտէ պուլունմադըզ միւլահազասը , ֆիքրլինէ բէք ֆէնա Թէէսսիր իթտի :

Մէրգումուն ահըպպասը , պիր Թազըմ էհլի մէրազ Թարաֆըն-տան իհաթա օլունմուշ օլարազ , պիր գաթիլ եախօտ պիր ճանի մա-դամընտա երլիւմէքլիք զայլէսինտէն քէնտիսինի գուրթարմազ , վէ սօն տէֆա քէնտիսինէ տօսթլուգլարընըն իսպաթընը իղհար իյլէմէք իւզըն , հապսխանէյի միլքիեէնին գաբուսունա գատար ըիֆազաթըն-տա պուլունտուլար : Սնտան սօնրա , Տիւրիէօ եախօտ Բա-տը-Շանս , վէ մուգատտէմա լէժիօն տ'օնէօր նիշանընըն չըվալիէլիք ըիւթպէ-սինի իհրազ իթմիշ պուլունան պու չախս , եա թուլօնա եախօտ Պը-րէսթէ կէօնտէրիլմէք իւզըն , 522 նիւմէրօ իլէ մուրազ գամ պիր մահ-քիւմ օլտու :

Բա-տը-Շանս , Պրէսթ Թէրսանէսինէ կէօնտէրիլտի :

Մէրգում , շէհրի մէզքիւրէ մուվասըլէթինտէ , պիր քէօշկիւն տի-րէկի իւզընինտէ , սարը պիր պայրաղըն Թէմէվվիւն իթմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւ կիպի , Թէրսանէ Թօրունուն տա , սաաթտա պիր էնտախթ օլունմագտա իտուկիինի իշիթտի :

Բա-տը-Շանս , քէնտի Եանընտա պուլունան ժանտարմաեա խի-թապէն ,

— Պու նէ՞ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Շուրասընը պէեան իտէրիզ քի , Բա-տը-Շանս , Ֆրանսանըն ի-չինտէն ալթը այ զարֆընտա կէշտիկի , վէ ժանտարմալարըն էլլէրին-տէ օլարազ , գըրգ իւշ քօնագտա տուրտուղու հալտէ , պունլարըն եանի ժանտարմալարըն նիղամ ու գայաէսինէ բէք ազ ալըշմըշ իտի , վէ անճազ վազըթ պէ վազըթ անլէր իլէ կէօրիւշիւր իտի :

Ժանտարմա , մէրգումուն վազը օլան սիւալինէ ճէվապէն ,

— Շիւպհէսիզ մահքիւմլէրտէն պիրի ֆիրար իթմիշ օլմա-

լը . պու հաֆթա , իւշիւնճիւ տէֆա օլարադ , պու եօլտա ֆիրար
վուդու պուլուեօր , տէտի ,

Տիւրիէօ , քէնտի քէնտիսէ ,

— Ա՛հ , տիմէք տիր քի , քիւրէքտէն ֆիրար իտիլէպիլինիր իմիշ
պէն իսէ , պու խուսուսու լաթիֆէ մագամընտա տինլէր իտիմ : իմ
տի , պէն տէ պու . պուպտէ գուսուր իթմէմէկէ չալըշաճաղըմ , տէտի

Յիլվագը , ժանտարմանըն իֆատէսի տօղրու իտի , եանի , քիւ-
րէքտէն պիր բրաֆկապէնտ ֆիրար իթմիշ օլուպ , աթըլան թօր վէ
չէքիլմիշ պուլունան պայրադ , ֆիրար իտէն բրանկա պէտիսինէ զըն-
տանընա կէթիրէնէ , թարաֆը տէվլէթտէն եիւշ ֆրանդ միւքեա-
ֆաթ վէրիլէճէկինի միւպէյեին պուլունմագուտա իտի :

Մուախխարէն , Բա-տը-Շանա , թալէհ վէ հիւրըրիէթինի գըս-
գանմագուտ օլտուղու բրանկապէնտին հարէքէթի վագըասը հադ-
զընտա քէսպի մալիւմաթ իթտի :

Բա-տը-Շանսըն հապսխանէսէ մուվասըլէթինտէն պիր սաաթ
սօնրա , ատէթա տեագըլարընա նալ վուրուլան աթլար կիպի նալ-
պէնտ տիւքքեանընա կէօթիւրիւլտիւ :

Օ սապահը ֆիրար իտէն մահքիւմիւն արգատաշը օլան տիկէր
պիր մահքիւմ տախի օրատա կէթիրիլմիշ իտի , վէ խըրսըզ , գալպ-
զէն , վէ պէլքի տէ գաթիլ օլան պու ատէմ , Տիւրիէօ իլէ պիր զին-
ճիրէ րապթ օլունտու :

Հագըգէթէն , վագթիլլէ լէթիէօն տ'օնէօր նիշանընըն չըվալիէ-
լիք ըիւթպէսինի իհրազ իթմիշ , վէ ասքէրի պիր մահքիւմ պուլուն-
մուշ օլան պիր ատէմի , պիր քիւրէք մահպուսու իլէ պիրլիքտէ զին-
ճիրպէնտ իթմէքլիք , տէհչէթլի հալ տըր :

Քիւրէք մահպուսըրընտան օլուպ , ֆագաթ օրատա նալպէնտ-
լիք մէմուրիսէթինէ թայեին գըլընմըշ օլան շախս , մէգքիւր իքի
մահպուսու զինճիր իլէ րապթ իթտիկի սըրատա , Տիւրիէօ , ճէզա-
յիրտէ պուլունտուղու զէման քէնտիսինի թէլէֆ իթմէտիկինտէն
տօլանըր աճը աճը քէտէր իթտի :

Պու իքի քիւրէք արգատաշը զինճիրպէնտ օլտուպտան սօնրա ,
էսկիսի , եէնիսէ ,

— Սէն նէրէտէն կէլիեօրտուն , տէտի ,

Տիւրիէօ .- Պէնիմլէ , սէն տիսէրէք լագըրտը իթմէքիլկինի մէնն
իտէրիմ :

Մաճպուս .- Օհօ՛ , միւսիւ բէք մաղրուր օլմալը :

Տիւրիւտ .— Մաղրուրում, տէյիլիմ, իշթէ պու, պու տուր:

Մահպու .— Հէր նէ իսէ, սիզ այնսաղգտան ճըզլամ խոհմէքսիսիմիդ: (1)

Տիւրիւտ .— Նէ՞ տիւթօրսունուլ:

Մահպու .— Պոռ շաֆգ, խալիյիմ այնսաղգտան ճըզլամյատըյը կիսի, սիզոտ ճըզլամյանուն՝ գոյսընդ: (2)

Տիւրիւտ .— Նէ՞ տիւմէք իսթէթօրսունուլ:

Մահպու .— Տուրուն, չիմաի սիզէ անլաթըրում:

13

ՊՐԷՍԹԷ ԹԵՐՍԱՆԷ ՀԱՊՍԽԱՆԷՍԻ

Բա-տը-Շանսըն զինծիր արգատաչը, չիւպհէսիզ զիւստէ սէր-պէսթէ լագըրտը իտէպիլմէք իւղրէ, ընֆիգինի պիր թարաֆա չէքիպ կէօթիւրտիւ, վէ կարտիւանլար թարաֆընտան սէօզէրի ի-չիտիլմէեէէք, վէ միւլագաթլարընըն մէֆհումունա ահեհա՛ն օլու-նամանաճագ տէրէճէտէ միւնըրմիյն կիրունհինտէն ուզագլանըպ, եալընըզճա պիր տիրէկ իւզէրիւտէ օթուրտուգլարընաա, Ֆիհլիթո եա-նի սըթմալը իսմիյէ թէսմիեէ օլունան Բա-տը-Շանսըն արգատաչը, եէնի արգատաչընա խիթապէն,

— Տիւնլէեիւն . էկէրչի պիր ազ էվվէլ « նէ՞րէտէն կէլիւթօրսուն » տէյիլիսիւալ իթտիմ իսէ, պու սիւալի արզ իթմէք իչին պիր սէպէ-պիմ պուլունմագտա իտի, տէտի:

— Նէ՞ սէպէպիւնիզ պուլունմագտա իտի:

— Սօնրա տա սիզէ, պուլունտուղունուլ մահէլլտէ բահաթ մը իտինիզ, վէ օրաեա եինէ ալտէթ իթմէք իսթէրմիսիւնիզ, տէյի սիւալ իտէճէք իտիմ:

Բա-տը-Շանս, գարչըսընտա պուլունան ատէմի մէճնուն զանն իլէ, ճէվապ վիրմէքտէն իսթինքեաֆ իյլէտի:

(1) .— Խըրսըզլարա մախուսա պիր իսթիլլահ օլուպ, « քիւրէքտէն գա-չահա՞գմըսընը » տիմէք տիր:

(2) .— Քէզալիք խըրսըզլար լիսանընճա, « պու սապահ արգատաչըմքիւ-րէքտէն ֆիրար իթտիկի կիսի, սիզ տէ ֆիրար իտէճէ՞քմիսիւնիզ » տիմէք տիր:

Բրանկալը իսէ , սօուգ գանլըլըլընը պօղմանարագ ,
— Էվվէլքի եէրինիզէ՞ մի , եօգսա սայիր պիր մահէլլէ՞ մի ավ-
տէթ իթմէք իսթէրսինիզ , տէտի :

Տիւրիէօ տախի շէօյլէ ճէվապ վիրտի .

— Էվվէլքի եէրիմէ եախօտ սայիր պիր մահէլլէ , նէ՞ տիմէք
տիր : Պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի , սիզ պանա հիւրրիեէթ թէք-
լիֆ իտիեօրսունուզ :

— Շիւպհէսիզ :

— Հիւրրիեէթ մի , ֆադաթ պէնիմէ էյլէնի՞եօրմուսունուզ :

— Ասլա :

— Էօյլէ իսէ , քէնտինիզ նի՞չին պուրատան ֆիրար իթմէ-
եօրսունուզ :

— Չիւնքի պուրատան ֆիրար իթմէք , բէք գօլայ շէյ տիր :

— Դօլայ շէյ մի տիր :

— Էվվէթ :

— Տիմէք օլուր քի , սիզ հիւրրիեէթի սէվմէեօրսունուզ :

— Պէնճէ հիւրրիեէթին պիր տէեէրի եօգ տուր . հիւրրիեէթ
էլտէ իտիլիր իալիմէզ , իյիեէ գուլլանըլաճազ եէրտէ , ֆէնաեա
գուլլանըլըր : Պունունլա պէրապէր տէ , հիւրրիեէթի սէվէրիմ :

— Սէվէրսէնիզ , ֆիրար իտին :

— Խա՛յր , պէնիմ իչին ֆիրար իթմէքլիք բէք գօլայ տըր տի-
եօրում , լաքին սիզ , նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլամաեօրսունուզ :
Իմտի , պիր ազտան իյզահ իտէրիմ : Սէօյլէեէճէկիմ շէյլէրի իյի
տինլէեին :

— Տինլէեօրում :

— Տիւնեատա էօյլէ ատէմէր վար տըր քի , թավր ու հարէ-
քէթլէրինտէն քէնտիլէրի տիվանէ զանն օլունուրլար : Պու կիպի ա-
տէմէր իչիթմի շմիսինիզ : Շիւպհէսիզ իչիթմի շմիսինիզ տիր , տէյի՞լմի :
Իմտի , եա սըլմատան եախօտ սայիր պիր շէյտէն տայիմա տիթ-
րէմէքտէ օլտուղումու կէօրիւեօրսունուզ ա՛ , իչիթէ պէն տիւնեանըն
է՛ն պիւեիւք մէրադլըսը վէ տիվանէսիեիմ : Պինապէրին , պիր ազա-
ճըզ տիվանէ օլմատըղըմը սէթը իթմէմ : Էվվէլ էմիրտէ , պէն , նէ՛
եալընըզ քէնտի մէնֆաաթըմը տիւչիւնիւր պիր ատէմիմ , նէ՛ տէ շախ-
սի մէնֆաաթ կէօզէթլէրիմ , լաքին իսսանլարտան դաչընըրըմ , եանի
ինսան ճինսինէ գարչը ֆէվգէլատէ ատալէթիմ վար տըր : Օ ճինսի ,
զիեատէսիլլէ թադալիհ իտէրիմ , հաթթա , պու խուսուս , քէնտի

շախստմա գարշը պիր նէֆրէթի աղիմէ իլէ մութթասըֆ օլմագըլըլը-
մա տա մանի տէյիլ տիր : Էօլմէ.բ իսթէրիմ, ֆագաթ քէնտիմէ սուի
գաստ իտէճէ.ք ճէսարէթիմ եօգ տուր : Չայիֆ վէ խասթամիզաճ
օլտուղուլմա բաղմէն , էօյլէ ճինասէթլէրտէ պուլունտուլմա քի , պէ-
նիմ եէրիմտէ սայիրլէրի օլսա իտի , օ ճինասէթլէր սէպէպիլլէ գա-
թըլկեաճա չըգարըլըր իտի , ֆագաթ պէն , տայիմա հաքիմլէրիմին
մէհհամէթ ու ըիգգաթլընը թահրի.ք իթտիկիմտէն , պէնիմ կիպի
ղայիֆ պիր քիմնէնին , իթհամ օլունտուղուլմա ճինասէթի իճրանէ
միւգթէտիր զանն օլունմամըլըր տըր : Ի.քի տէֆա պէնի տիվանէ եէ-
րինէ գօեուպ , Պիսէթըրեա կէօնտէրտիլէր , Ի.քի տէֆա տախի Պի-
սէթրտան էօյլէ պիր սուրէթտէ ֆիրար իթտիմ.քի , էվվէլճէ զանն
օլունտուղուլ կիպի տիվանէ օլմատըլըմըն թաստիգինէ մէճպուրիեթ
հասըլ օլտուլ : Իլլէտիկիմ սայիր գապահաթլար իւղէրինէ , իտամճէ-
ղապընա մտհքիւմ օլմուշ Ի.քէն , մէղքիւր ճէղամ , քիւրէք ճէղասընա
թահվիլ օլունտուլ : Պունտան տօլանը զիեատէսիլլէ միւքէտտէր
օլտուլմ իսէ տէ , նէ՝ չարէ էլիմտէն հիչ պիր շէյ կէլէմէղ իտի :
Օլվագըլթ , արտ արտա , Մէլիւն , Բուասի , վէ Գլէրվօ մէրքէզ հապս-
խանէլէրինտէ , վէ թուլոն , Պրէսթ , Բօշֆօր վէ Շէրպուրկ նամ թէր-
սանէ զընտանլարընտա թէվզըֆ գըլընտըմ , լաքին հէր նէ եաբտը-
լար իսէ , պէն եինէ պու թէվզըֆխանէլէրաէն ֆիրար իթտիմ : Իշ-
թէ , կէօրիւեօրսուլունուզ ա՛ , ֆիրար իթմէքլի.ք պէնիմ իլին արթըզ-
ատէթ օլմուշ տուր : Օն տէօրթ տէֆա ֆիրար իթմիչիմ տիր , վէ է-
կէր իսթէեէճէ.ք օլուր իսէմ , պիր սաաթա գատար պուրատա պու-
լունմամ :

— Ֆագաթ ֆիրար իթմէքտէ պու գատար մահիր իսէնիգ , տա-
յիմա էլէ կէչմէքտէ նի՛չին պու մէրթէպէ չօլբաղ պուլունուեօր-
սուլունուզ :

— Պունուլն սէպէպի , եալընըղ պիր խուսուս տուր : Շէօյլէ քի
պիր քէրրէ հիւրրիեթիմի իսթիհսալ իտինճէ , պունա պիւեիւ.ք պիր
էհէմմիեթ վիրմէմ , վէ Ի.քի իւչ խըրսըղըզ իթտիկիմտէ , եաղա-
լանըպ , օնտան սօնրա եինէ ֆիրարէ չարէ տիւչիւնիւրիւմ : Իշթէ ,
պէնիմ եօլում պու տուր Հաթթա , պաղէն թասավվուրաթըմ մէվ-
զըի ֆիլլէ կէթիւրէմէեէրէ.ք , եալընըղ նազարիեաթլա վագըլթ կէ-
չիրիրսէմ , պունտան տա օստանարագ , պիզգաթ քէնտի միւրատըմլա
եաղանը էլէ վէրիրիմ , վէ մուլախարէն ֆիրար իտէրիմ : Տայիմա
ֆիրար իտէպիլլէճէկիմէ օլ գատար էմինիմ.քի , եէնիտէն թուլթուլ :

մագլըդ խոսուսու, պանա ասլա թէէսսիր իթմէզ, վէ գօրգու վիրմէզ :

« Լաքին, հաւաշ եաւաշ էօյլէ զանն իթմէկէ պաշլաեօրումքի, պու մէքիկին թիրէսի, նիհաեթ գօրաճագ տըր, չիւնքի պէնիմ կիպի պիր հայլազ իլէ իշթիդալ իթմէքլիքտէն արթըգ օսանըլըեօր : Իմտի, պիր տահա պուրատան ֆիրար իտէր իսէմ, օնտան սօնրա եագաեը էլէ վիրմէքտէն սագընաճաղըմ :

— Էյ պուրատան նէ՞ վագըթ ֆիրար իտէճէքսինիզ :

— Օրասընը պէն տէ պիլմէմ, նէ՞ վագըթ գաֆամըն ըիւզկեալը էսէրսէ, օլ վագըթ ֆիրար իտէճէյիմ :

— Նի՛չին շիմտի ֆիրար իթմէեօրսունուզ :

— Չիւնքի, պուրատան ֆիրար իթմէքլիք, հէնուզ միւշքիւլ տէյիլ տիր, ֆագաթ եագընտա միւշքիւլ օլաճագ տըր : Պու հաֆ, թա պիղիմ արգատաշլարտան իւշիւ ֆիրար իթմիշլէր տիր : Հէր պիր ֆիրար վուգուինտէ, հապսխանէ իտարէսի, պէօյլէ սըրալարտա, գուշ գաշտըգտան սօնրա գաֆէսի գաբամագլըգ միւթատ օլտուղու ճիհէթլէ, թէտապիրի ճէտիտէ իթթիխազ էյլմէքտէ տիր : Շէօյլէ քի, պիր ազ էվվէլ պէեան իթտիկիմ վէճհ իւզրէ, էկէրչի պու հալ իքի այ տահա տէվամ իտէր իսէ, հաֆթատա իւշ ֆիրար հիսապըյլա, իքի այտա եիկիրմի տէօրթ ֆիրար տիմէք օլաճագ, վէ պուրատան ռըզդամ իթմէքլիք, մատտէթէն հէման միւմքինսիզ պիր հալէ կէլէճէք տիր : Իշթէ պէն տէ, եալընըզ օլ վագըթ, ինսան իշին հիւշ պիր շէյ միւմքինսիզ օլմատըղընը կէօթէրէճէեիմ, եանի ֆիրար իտէճէեիմ, էկէր իսթէրսէնիզ, սիզ տէ պէնիմէ պէրապէր ֆիրար իտէպիլիրսինիզ :

Ֆիէվրէօնիւն պու թէքլիֆի օլ մէրթէպէ մէմուլին զայրի սուրէթտէ վուգու պուլմուշ իտի քի, Բա-տը-Շանս, զընտանտա պուլու-նան արգատաշլար իլէ իւլֆէթ իթմէքտէն սագընըլմասընը, չիւնքի բրանկալըլարտան տէօրթտէ իւշ գըսմընըն, հապսխանէ իտարէսի լէ-հինտէ օլարագ, պիրիպիրինէ ճասուսըլուգ իթտիքլէրինի ժանտար-մալարըն իսթար իթմիշ օլտուղլարընը տէրիսաթըր էյլէտի : Պինա պէրին Ֆիէվրէօնիւն թէքլիֆինի քէմալ իհթիեաթլէ տինլէտի :

Ֆիէվրէօ իսէ, պու հալի տէրք իտէրէք, եէնիտէն շու վէճհլէ քէլամա աղաղ էյլէտի :

— Պանա էմնիյեթլինիզ մի եօգ տուր :

— Տահա նէլէ՛ր :

— Հէր նէ գատար պու պապտէ սիզ պանա բէք ազ սէօզ սէօյլէտինիզ իսէ տէ , պունունլա պերապէր ֆիրար իթմէք ար- ղունսիլէ սիւզան օլմագտա իտուկինիզի անլաեօրում , վէ պէօյլէ պիր սըրատա , սիզէ պիւեիւք խըզմէթ իտէպիլիրիմ : Էվվէլ էմիրտէ , շունու էյիճէ տինլէեինիզ քի , էկէրչի պէնիմ պիր ճասուն օլտու- ղումու , վէ սիզէ զարար վիրմէք իւզրէ , էֆքեար ու միւլահազաթը- նըզը ըսգանտիլ իթմէք իսթէտիկիմի զանն իտիեօր իսէնիզ , ֆէվզէ- լատէ եանլընեօրսունուզ , լաքին ֆիրար իթմէք իսթէտիկինիզ հալ- տէ , սիզ պանա էմսիյեթ իթմէքիկէ վէ թասավիւրլարընըզ պիւ- տիրմէկէ մէճպուրսունուզ , չիւնքի պէնիմ մուալէնէթիմ օլմաեարազ աեաղընըզ պիր աաւմ պիւլէ իլէրի աթամազսընըզ :

— Սահիհ տիր :

— Շու գինճիրի կէօրիւեօրսունուզ ա' , իշթէ , պու զինճիր' էն գալի տօսթլուգ պաղլարընտան տահա զիեատէ էմսիյեթ հասըլ իտէր :

Ֆիէվրէօ , պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն , քէնտիսինի Բա-տը-Շան- սա ըապթ իտէն գինճիրին հալգալարընտան պիրինի էլիլէ չըգարտը , վէ պիրտէն պիրէ , վէ գաղաէն , մէզքիւր հալգալարտան պիրի գըրըլաւ :

Տիւրիէօ , քէմալ իսթիղրապլէ , արգատաչընա աթֆը նազար իյ- լէտիկէնտէ , Ֆիէվրէօ , քէլամա աղազ պիրլէ ,

— իշթէ կէօրիւեօրսունուզ ա' , էմսիյեթ նիւմունէօրինի սիզէ իպրազ իտիեօրում : Պու հալգաեը գըրմագլըզ , պէնիմ իշիմ տիր : իմտի , պուրատան կիթմէք իսթէտիկինիզ կիւնտէ , պու տա , հիւր- րիեթ եօլունտա ալընմըզ պիր աաւմ տիմէք տիր , տէյի պէեան էլիլէտի :

Ֆիէվրէօ , պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման , քէնտիսինին իճատ իթմիշ օլտուղու կիզլի պիր եայ իլէ , գըրըլան հալգաեը եէրինէ պի- թիշտիրտի , վէ պատէհաւ արգատաչընա չէօյլէ խիթապ իթտի :

— Նա'սըլ , թէաճճիւպ իթտինի'զ մի :

— Էվվէթ , վէ տօղրուսունու սէօյլէրիմքի , պու պապտէքի մէ- հարէթինիզ պիւեիւք չէյ տիր :

— Սիզտէն էվվէլ , տահա բէք չօղլար պու մէհարէթիմի թաս- աիզ իթմիշլէր տիր :

— Աճայի'պ , պէնտէն էվվէլ տայլըլէրի' տէ մի պու մէհարէթի- նիզի կէօրաիւլէր :

— Շիւպհէսիդ :

— Եա սիդի զամմազլասա իտիւեր :

— Նի՛չին զամմազլասընլար :

— Պիր լութֆա նայիլ օլմադ իչին :

— Սիզտէն էվվէլ պու սըրրա ալեաճ օլանլարըն ճիւմէսի պու կիւնքի կիւն սէրպէսթ տիրէր , եախօտ աաճա տօղրուսու , պէնիմ պու սըրրըմ սաեէսինտէ ֆիրարէ մուվաֆֆադ օլմուշլար տըր :

— Ֆիրարէ մուվաֆֆա՛դ մը օլմուշլար տըր :

— Հաթթա պու սոսպաճ , նասըլ քի սիյէ պիր աղ էվվէլ սէօլ-լէմիշ օլտուղումու տա զանն իտէրիմ , մաճուտ իվարը պէն գաշըրթ-տըմ : Էկէրչի անը թէքրար թուրպալիլիւրէր իսէ , պիւսիւք պիր շէյ տիմէք տիր :

— Նի՛չին :

— Չիւնքի թուրուլուր ատէմ տէյիլ տիր : Անճադ , մէրգու-մու ֆիրար իթտիրմէք իչին , պաղը խուսուսի սէպէպլէրիմ պու-լունմուշ տուր :

— Նէ՞ կիպի սէպէպլէրին պուլունմուշ տուր :

— Պէնի տէօեէր վէ թաեինիմի եէր իտի : Շէօյլէ քի , քէնտի-սի , աշիքեար սուրէթտէ չիչմանլանարղը հալտէ , պէն զսյիֆլէնմէք-տէ իտիմ :

— Շիքեաեէթ իթմէլի իտին :

— Էկէր չիքեաեէթ իթսէ իտիմ , աաճա զիեատէ պէնի տէօեէր իտի : Պինապէրին , քէնտիսինի ֆիրար իթտիրմէկէ գարար վիր-տիմ , վէ զանն իտէրիմքի , պու գարարըմտա բէք խապէթ օլտու :

— Խայի՛ն :

— Ա՛ճ , էվվէթ , քէնտիսինէ խային իսմինի վիրմէկէ հագգընըզ վար տըր : Էկէրչի իվարըն , պուրատա պուլունան մաճպուսլարա նէ՛ գատար ճէվր ու ճէֆա չէքտիրտիկինի պիլէնիդ , քէնտիսինին , տիւնեատա է՛ն պուշլըճա զատտուր վէ խային պիր քիմնէ օլտուղու-նու անլարսընըզ :

— Ֆագաթ , պուրատա նա՛սըլ ճէվր ու ճէֆա չէքտիրէպիլիւր իտի :

— Վադատա պօեու սիդին պօեունուզտան եիւքսէք տէյիլ իտի , հալպուքի սիզտէն զիեատէ գուվիլէթլի վէ իրի եարը իտի , իմտի , հապսխանէտէ ճէլլատըզ մէմուրիեէթինի իսթիտա իտիպ , իսթիհ-սալինէ տէ մուվաֆֆադ օլտու ք վէ անաէն սօնրա , մաճպուսինի

տէօսէր՝ վէ սայիր վիճուածա ճէզալարը քէնտիսի իճրա իյէր իտի :

— Աճայի՛ւ , պէօյլէ մէմուրիսէթլէրի գապուլ իտէճէք գատար հէնուզ ալչազ քիմսէլէր վա՞ր մը տըր :

— Պու կիպի ատէմլէր , հիչ պիր վագըթ էքսիք օլմազ : Պու նունլա պէրապէր , պու եօլտա ատէմլէրէ տէ լիւզում վար տըր : Ամմա , պունլարըն իսիմլէրի , ժադ եախօտ Բօլ օլմուչ , պունտա պիր պէյիս եօգ տուր : Էլպէթթէ պիր իսիմլէրի պուլունմազ կէրէք տիր : Իմտի իվարըն ալչագլըղը տա , պէօյլէ պիր տէհչէթլի մէմուրիսէթլի թալէպ վէ իսթիհսալ իյլէմէսինտէ օլմաեըպ , իլլա քէնտի հարէքէթինտէ , եանի մէմուրիսէթլինի վահչիանէ վէ զալիմանէ սուրէթտէ իճրա իյլէմէսինտէ , եախօտ տահա աչըդ սէօյլէեիմ , տարպ ճէզասընա տիւչար օլան պիչարէլէրի ֆէնա սուրէթտէ տէօյմէսինտէ իտի :

— Լաքին պէօյլէ պիր հարէքէթտէ նա՞սըլ պուլունուր իտի :

— Պիր ազտան անլարսընըզ վէ օլ վագըթ պիհագգըն իզհարը հիտտէթ իտէրսինիզ : Մէսէլա , ֆարզ իտինիզ քի , չու եա պու վուգուաթտան տօլաեը , պու սապահ , եիկիրմի , էլլի , եախօտ եիւզ գըրպաճա մահքիւմ օլսանըզ , պու կիպի ճէզա,եարըն քի կիւն իճրա օլունաճագ օլտուղու հալտէ , իվար , կիւնտիւզ վագթը եանընըզա կէլէրէք , տէր քի , «Պանա օն , եախօտ եիկիրմի ֆրանգ վէրին քի , — վուրուլաճագ գըրպաճլարըն ատէտի նիսպէթինտէ , — սիզէ ըիաեթ իտէեիմ : Նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօ՞րմուսունուզ :

— Խա՛յր :

— Եանի եավաչճա վուրաեըմ , Լաքին էկէր իսթէտիկիմ մանիդի վիրմէզ իսէնիզ , քէմիքլէրինիզի գըրաճագ սուրէթտէ գըրպաճ վուրաճաղըմ :

«Շուրաեը անլամալըսընըզ քի , իվար կիպի գուվվէթլի վէ տէհչէթլի պիր ատէմին աղղընտան չըգան պու թէհտիտ , ատի պիր իֆատէ օլմաեըպ , չիւնքի , թէքրար իտէրիմքի , իվար , պիր եումրուգ տա պիր ինէք թէլէֆ իտէպիլէճէք գատար գուվվէթլի իտի :

— Ալչա՛գ :

— Իշթէ , պու եօլտա հարէքէթլինին նէթիճէսի տէ չու օլմագտա իտի : Քէնտիսի թանըլմըչ օլտուղունտան , վէ հէր քէսի զիեա տէսիլէ գօրգութտուղունտան , իսթէտիկի բարաեը վիրէպիլէնլէր , անըն մէրամընա մուվաֆըզ հարէքէթտէ գուսուր իթմէզ իտիլէր ,

լաքին վիրէմէեհէնէր, պիլա ինսաֆ տաեադ ալթընտա թէլէֆ օ-
լաճադլարընա էմին իտիէր :

— Պէօյլէ պիր ատէմ, պու տէրէճէ զալիմիքլէ տիկէրլէրինէ
վուրտուղու գըրպաճլար ալթընտա, քէնտիսի էօլմէկէ լաեըդ տըր :

— Քէնտիսինէ պու եօլտա պիր շէյ օլմամը իսէ տէ, նիհաեթ
իշ շունտա գարար գըլմը տըր : Տարպ ճէզասը, ազ վազըթտա
մասխարալըդ քէսպ իտէրէք, բարասը օլանլար վէ իվարըն տօսթ-
լուղունու գազանապիլէնէր, եալընը պիր շիշէ շարապ իշէճէք
գատար պախշիշ իթասըլա, քէնտիլէրինէ վուրուլաճադ օլան էլլի
պասթօնաան տօլաեը ֆիթուր իթմէտիքլէրի հալտէ, բարասը օլ-
մաեանլար իսէ, գըրպաճ ալթընտա թէլէֆ օլմագտան գուրթուլ-
մագ իշին, մունթազամէն հարէքթէ պաշլատըլար : Պու սուրէթլէ,
պէեան իթտիկիմ հայտուա, տաեադ ալթընտա քիմէեթի թէլէֆ
իթմէեթիպ, ֆագաթ հէր կիւն ճէպլէրինի ագչէ իլէ տօլտուրմագտա
պուլունմուշ տուր :

— Ալշա՛դ :

— Նիհաեթ պիր կիւն, քէյֆիեթ անլաշըլարագ, իվար, մէ-
մուրիեթ ինտէն չըգարըլտը : իշթէ օնտան սօնրա մէրգում պանա
ղինճիր արգատաշը օլուպ, էկէրչի զընտանտա ուզուն միւտտէթ
գալսա իտի, մութլագա, էղա վէ ճէֆա վիրմիշ օլտուղու պիշարէ-
լէրտէն պիրի թարաֆընտան գաթլ ու թէլէֆ իտիլէճէք իտի :

— Բէք խայըրլը օլուր իտի :

— Ֆագաթ, պէն անըն եանընտա պուլունտսւզճա, աճըրգ տան
էօլէճէեթմ տէրքեար իտուկինտէն, քէնտիսինի պուրատան ֆիրար
իթտիրմէկի թէրճիհ էլլէտիմ, վէ մուվաֆֆագ տախի օլտում :

« Շիմսի տէ, պիր ազ սիղին հագգընըլտա պահս իտէլիմ : Սիգէ
պիր շէյ տիմէք իսթէրիմ :

— Նէ՞ տիեհէճէքսինիզ :

— Նէ՛ գատար կիւզէլ աէլիգանլը օլսանըզ, վէ սիղին իլէ արգա-
աաշըրգ իթմէքլիք, նէ՛ գատար խօշ օլսա, պիզ պիրլիքտէ գալա-
մաեըզ, պիրի պիրիմիզտէն այրըլմալըեըզ :

— Պէնիմտէ արզում պու տուր :

Բա-տը-Շանս, էվլէլճէ մէճնուն զանն իթտիկի Ֆիէվրէօնիւն
սէօղլէրինին, քէնտիսի իշին բէք միւսայլտ օլտուղունու թաստիգէ
պաշլամըշ իտի :

— Էօյլէ, իսէ աեաղընըզ պանա ուզաթըն :

— Հա՞նկըսընը, տէ՛յի Տիւրիէօ սիւալ իթտի, պէօյլէ պիր թէք-լէֆտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալարադ :

— Աճայի՛պ, զինճիրլի օլան աեաղընըղը տիեօրում: Պիր աեաղընըղը իսթէմէքլիկիմ, անըն եասսը՞ մը, սինիրլի՞ մի, վէ տիպինի-զին պիչիմլի՞ մի օլուպ օլմատըղընը անլամադ իչին տիր: Ազիզիմ, շիմաի պիզ, ասքէր օլաճադ էշխասը մուայեէնէ իտէն մէճլիստէ պուլունմանեօրուզ, լաքին էօյլէ պիր մէճլիստէ պուլունսադ պիլէ, զանն իտէրիմքի, սիզ, վիճուտունուզուն պիչիմլիկի սաեէսինտէ, հէր ֆըրգաեա, հաթթա ասքէրին էօնիւնտէն կիտէն թրամբէթա-ճը զապիթան ալաեընա տախի տախիլ օլապիլիրսինիզ:

Պու սուրէթլէ Բա-տը-Շանս, զինճիրպէնտ աեաղընը արգատա-շընա ուզաթտը :

Ֆիէվրէօնիւն եէտինտէ քիւչիւք պիր թէսթէրէ պուլունուպ, Տիւրիէօ, պու թէսթէրէեի կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ արգատաշընըն էլինտէ թիւրէմիշ պիր մատտէ զանն իյլէտի :

Հէր նէ հալ իսէ, Ֆիէվրէօ, քէմալ կէրմի իւզրէ իշէ պաշլաեըպ, եարըմ սաաթ զարֆընտա, քէնտիսինի Բա-տը-Շանսա ըապթ իտէն զինճիրի մէզքիւր թէսթէրէ իլէ քէստի :

Թար-ա-Մօրուն օղլու, պու սըրատա հագըգէթէն հայրէթտէ գալմըշ օլուպ, նէ՛ սէօյլէեէճէկինի շաշըմըշ իտի :

Ֆիէվրէօ իսէ, շու վէճհ իլէ իֆատէեէ աղազ իյլէտի :

— Իշթէ, տօսթում, կէօրիւեօրսունուզ ա՛, աեադլարընըղ զին-ճիրտէն գուրթուլաու. ճիւզի պիր ֆըրսաթ զուհուրինտէ, պուրա-տան սիվիշէպիլիրսինիզ: Շիմտիլիք միւսաաատէ իտին քի, զինճիրի եինէ էսկի հալինէ վաղ իտէեիմ տէ, օնտան սօնրա տիկէր մահ-պուսլարըն եանընա ավտէթ իտէլիմ, զիրա զայպուպէթիմիզ կէօղէ վուրապիլիր: Զաթէն պէն թանըլմըշմ. հաթթա պու եիւզտէն, թա-սապիւրլարըմըղ հագըգընտա տա մուճիպի թէէսսիւֆ պիր նէթիճէ հասըլ օյապիլիր :

— Բէք ալէա, կիտէլիմ:

— Պու կիճէ կէօրիւրիւզ . . .

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Պու կիճէ կէօրիւրիւզ տիմէքլիկիմ քեաֆի տիր: Եալընըղ միւսաատէնիզլէ սիզէ իքի թալսիեէմ վար տըր :

— Սէօյլէեինիզ:

— Պիրինճիսի շու տուր քի, հէր կիթտիկիմիզ մահէլլտէ, կար-

տիան պիգիմ իլէ օլսուն օլմասըն, պիրիպիրիմիզի թանըմըշ օլտուզու-
մուզու պէեան իթմէմէք իւզրէ ասլա լազըրտը իթմէմէլիեիլ :

— Պունտան զօլայ շէյ եօգ տուր :

Պու սուրէթլէ իքի բրանկալըլար անաղա գալգըպ, տիկէր
բրանկալըլարըն թարաֆընա տօղրու եիւրիւմէկէ պաշատըգլարըն-
տա, կարտիանլարտան պիրի, շաշըմըշ պիր հալ իլէ կէլիպ, Բա-
տը-Շանսա խիթապէն ,

— Իսմինիզ Տիւրիէ՞օ միւ տիւր, տէտի :

— Էվվէթ :

— Աֆրիգատա՞ն մը կէլիեօրոսունուզ :

— Էվվէթ :

— Սիզ օրատա նէ՞ իտինիզ :

— Չավուշ իտիմ :

— Բէք ալէա, պէն տէ սիզի արաեօրում : Նա՞սըլ օլուպ տա,
շաբգանըզըն իւզէրինտէ նիւմէրօնուզ պուլունմաեօր : Իշթէ պու-
նուն իշին տիր քի, սիզի պուլմագ իւզրէ, հէր թարաֆա սէյիրթ-
մէկէ մէնպուր օլտում : Շէօյլէ քի, սիզի արամագ իւզրէ, պէլքի
օնունճու տէֆա օլարագ եանընըզտան կէլիեօրում :

— Պանա նումէրօսուզ շաբգա վէրտիլէր :

— Հէր նէ իսէ, արգամտուն կէլին :

Իքի բրանկալըլար, պիր խայլի վագըթ արամագլա զազապնաք
պիր հալ քէսպ իթմիշ օլան կարտիանըն արգասընտան կիթտիլէր :
Տիւրիէօ . — (Ֆիէվրէօեէ.) Նէ՞րէեէ կիտիեօրում :

Ֆիէվրէօ . — Պէնտէ պիլմէմ, շու սաաթտա պիզի բահաթսըզ իթ-
մէքլիկին մանէասընը ասլա անլամաեօրում, ֆագաթ հէր հալտէ
անկարիա իշին օլմամալը :

Պէշ տագըզա սօնրա, իքի մահքիւմէր, զընտան գօմիսէրինին
օտասընա կիրտիրիլտիլէր :

Գօմիսէր՝ օրատա պուլունմատըղընտան, օտասը պօշ խտի :

Կարտիա . — (Մահքիւմէրէ.) Սիզ պուրատա պէքլէեին :

Ֆիէվրէօ . — (Պուրնունուն ալթընտան.) Բահաթընըզա պագըն,
կարտիան էֆէնտի :

Պունլար, եալընըզ գալտըգլարընտա, Ֆիէվրէօ, էթրաֆընա
կէօզ կէզտիրտի, վէ պու տէֆա մէսէրրէթլի պիր հալ իլէ Տիւրիէօեէ,

— Իշիմիզ սըրասընտա տըր . մէմուլիմտէն էվվէլ, ֆըրսաթ զու-
հուր իթտի, տէտի :

— Նէ՞ ֆըրսաթ :

— Պուրատուն գալմագ ֆըրսաթը , տէյի ճէվապ վիրտի Ֆիէվ-
րէօ , վէ տէրհալ աեաղա գալգըպ , գաբուեու իշէրտէն սիւրկիւ-
լէտի :

14

ԲԱՏԸ-ՇԱՆՍԸՆ , ՊԻՐ ԲՐԱԿԱԼԸՆԸՆ ՎԻՐՏԻԿԻ ԽԱՐՃՐԱՀԸ

ԳԱՊՈՒԼ ԻՅԼԷՄԷՍԻ

— Աճայիւպ , պուրատան ֆիրա՞ր մը իթմէք :

— Էվվէթ , եօգսա պուրատա չիւրիւմէ՞ք մի իսթէեօրսունուգ
տէտի Ֆիէվրէօ , ֆէվգէլատէ սօուգ գանլըլըգլա :

— Ասլա չիւրիւմէք ֆիքրինտէ՞ տէյիլիմ :

— Էյլէ իսէ , միւճատէլէ վէ մուպահասա իլէ վագըթ կէչիրմէ-
եչիլիմ . սիղէ սէյլէտիկիմի եաբըն : Իճրաթ վէ մուամէլաթտա սի-
ղէ ֆիքրիմի էյղահ իտէրիմ : Արասըրա , իքի քիչի պիր եէրտէ կէօր-
մէքլիք բէք էհէմմ տիր :

— Լաքին պիղի պուրաեա կէթիրէն կարտիանը նէ՞ եարայլմ :

— Շիմտի օ կարտիան , պիր ազ էվվէլ սիղի արատըղը կիպի ,
գօմիսէրի արաեօր , վէ սիղի բէք չաբուգ պուլամատըղը կիպի , ա-
նը տա բէք չաբուգ պուլամաեաճագ տըր , եանի ագալլի մէրգու-
մու իքի սաաթ թէհարրի իտէճէք , վէ անըթանըեամաեարաղ պէլքի
օն տէֆա եանընտան կէչէճէք տիր : Իշթէ , կէօրտինիւզ ա՛ , պապա
թիպլօթ իչին , չաբգասը իւգէրինտէ լէվհա օլմաեան պիր բրանկալը՝
բրանկալը տէյիլ տիր , վէ էլպիսէյի բէսմիեէսինի կիեկնմիշ պու-
լունմաեան պիր գօմիսէր տէ , գօմիսէր տէյիլ տիր : Պէն պիր
ազ էվվէլ պու գօմիսէրի կէօրտիւմքի , չիւպհէսիզ սիղի պէքլէմէք-
տէն օսանարագ , օտաաընտան տիշարը չըգմըշ տըր : Պէսպէլլի մէր-
գում , չիմտի թէրսանէ գահվէխանէսինտէ օթուրմուշ օլտուղու հալ-
տէ , իշթիեար թիպլօթ , անը պուլմագ իչին թէրսանէսին հէր թա-
րաֆընը տօլաշըեօր :

Ֆիէվրէօ , պու սէօլէրի սէօլէտիկի սըրատա , այնի կիւնտէ պիր արգատաշընը տահա եօլա գօյմագ խուսուսունտա մահզուզիյ-
եէթ հիսս էյլէմէքտէ իտի : Պինապէրին մէրգում , Բա-տը-
Շանսա խիթապէն ,

— Շու բանթալօնու կիւինին պագալըմ , տէտի :

Պէեան իտէճէկիմիզ մէնզարէեի էյզահ իտէլիմ :

Գօմիսէր , տիկէր բէք չօգ մէմուրլար կիպի , սիվիլ էլպիսէ կի-
եինէրէք , թէրսանէեէ կէլմէքիկի , վէ կիրտիկի կիպի շըգմագլըլը
ատէթ իթմիշ իտի : Հալպու քի , րէսմի սըրալարտա , եանի գա-
նունու եախօտ նիղամը իրաեէ իթտիկի վագըթլարտա , վէ պիր գօ-
միսիօն թէշէքքիւլինտէ , օտասընտա սագլատըլը րէսմի էլպիսէսինի
կիւինիւր իտի :

Օ սապահըսը տախի գօմիսէրի մէրգում , հաուպ էլ իճապ րէս-
մի էսվապընը կիւինմիշ , վէ էօլէ թաամընա կիթմէք միւնասիպէ-
թէլլէ , սաաթ օն պիրտէ պու էսվապը թէպտիլ իթմիշ , վէ տազը-
նըդ սուրէթտէ պիր իսկէմլէտէ պրագմըշ իտի քի , թէրսանէ տա-
խիլինտէ , պու մէմուրուն մաեէթինտէ խըզմէթ իտէն կէմի թայ-
ֆէսի եախօտ բրանկալը կէլիպ , վէ մէգքիւր էսվապը տիւրիւպ , հէր
շէյի եէրլի եէրինէ գօհաճագ իտի :

Իլթէ , Ֆիէվրէօնիւն , Բա-տը-Շանսա , էլլիմէսինի թէքլիֆ իթ-
տիկի բանթալօն , գօմիսէրին բանթալօնու օլուպ , մէրգում իշպու
բանթալօնու կիւինտիկի , վէ արգատաշընըն տա քէնտիսինէ եար-
տըմ իթտիկի սըրատա , իքի իշի այնի վագըթտա իճրա իտէպիլմէք-
լիկի պիլէն Ֆիէօվրէօ , էյզահաթընա շու վէճհլէ տէվամ էյլէտի :

— Գօմիսէր , պու զընտանա եէնի կէլմիշ տիր . պինապէրին իքի
սաաթտա պիր թէպտիլ օլունան , վէ ճիւմլէթէն ասաքիրի մըսթահ-
ֆըզաեա մէնսուպ պուլունան նէօպէթճիլէր , քէնտիսինի թանըմագ-
լար : Վագաա քեաֆֆէսի տէ րէսմի էլպիսէսինի կիւինմիշ օլտուղու
զէման քէնտիսինէ սէլամա տուրուրլար իսէ տէ , պունտան զիէա-
տէ պիր շէյ եաբմազլար :

« Հա'յտէ , հա'յտէ , պագըն շու բանթալօն սիզէ նէ' կիւզէլ ույ-
տու : Սայքի սիզին իչին պիր էլտիվէն գապիլինտէն օլարագ , վի-
ճուտինիզէ եաբըշտը , Շիմտի տէ շու պօթինլէրի կիւին . . . պագա-
լըմ անլէր նա'սըլ օլաճագլար տըր . . . Լաքին , խա'յր , խա'յր , պու
պօթինլէրին սիզէ ույմամասը գապիլ տէյիլ տիր . . . Գօմիսէր էֆէն-
տի հէման սիզին պօեունուզտա , վէ սիզին շէքլինիզտէ պու- »

լունմագտա տըր . . . իշթէ , պագըն , անլէր տէ անաղընըգա թէ-
մամէն ույտուլար :

Բա-տը-Շանս , արգատաշը թարաֆընտան մէղքիւր ըէսմի էսվա-
պըն քէնտի իւղէրինէ կիյտիրիւնէսինէ միւսաատէ իթտիկի միսիլու ,
Ֆիէվրէօնիւն վիրտիկի իյզահաթը տախի անլամաեա պաշլամըշ իտի :

Ֆիէվրէօ իսէ , էլլէրի թահրիք օլունմագտան վէ տիլի գըմըլ-
տանմագտան տուր օլմատըղը ճիհէթլէ ,

— Հայտէ , շու գըրավաթը տա , պահրիեէ զապիթանը միսիլու-
պիր աղ չօլբաղճա պաղլաեըն , եալընըղ իքի տէյիլմի իթսէնիղ ,
մաթլուպ հասըլ օլուր , տէտի :

Տիւրիէօ , մէղքիւր պօղաղ պաղընը պաղլատըգտան սօնրա ,

— Նասըլ , օլտու մու , տէտի :

Ֆիէվրէօ , զայպ իտէճէք վազըթ պուլունմատըղընը պիլտիկի ճի-
հէթլէ , զինճիր արգատաշընըն պօղաղ պաղընընա պագմաեարապ ,

— Բէք ալեա տըր : Շիմտի տէ սըրա , եէլէկէ , սէթրիեէ , էքօ-
լէթլէրէ , խաշ , վէ շարգաեա կէլտի : Վազթիյլէ սիղ ապէրլիք իթ-
միշսինիղ տիր , իմտի պունլարը քէնտինիղ կիեինիրսէնիղ , բէք իյի
օլուր : Ֆագաթ պիր թարաֆտան էլպիսէլէրինիգի կիեինին վէ տի-
կէր թարաֆտան թափսիեէլէրիմէ գուլագ վէրին , տէտի :

Տիւրիէօ , մէղքիւր էսվապը կիեինէրէք ,

— Սիզի տինլէեօրուլմ , տէտի :

— Կիեինտիկինիղ իշպու ըէսմի գըեաֆէթ , հապսխանէտէն տի-
շարը չըգմանըգա բէք միւսայիտ պուլունաճագ տըր : Ֆագաթ էլպի-
սէլէրինի կիեինմէնիղէ տէվամ իտին , վէ պէնի տինլէմէքտէն տէ
տուր օլմաեըն , զիրա տագըղալարըմըղ սաեըլմըշ տըր , վէ պիր բար-
շա ֆավօրի սագալ իլէ պիր աղ տա պըեըգ թէրթիպ իտէրսէ-
նիղ , զիեատէսիյլէ գօմիսէրիմիղէ պէնգէեէճէքսինիղ : Հալպու քի ,
զընտանըն գաբուսունտա էկէրշի Ֆիրարընըղ կէօրիւլիւր իսէ , պու
ըէսմի գըեաֆէթ մուխաթարասը օլուր : Իմտի անլընըղ իւղէրինտէ
եաղըլմըշ օլան շու Բա-տը-Շանս իպարէսինին կէօրիւլմէսի , ֆէլաքէթ
վէ միւսիպէթինիգի մուճիպ օլապիլէճէկինտէն , իշպու իպարէեի լա-
եըգըլա կիղլէմէք իւղրէ , շաբգանըղը պիր աղ տահա աշաղը էնտի-
րին : — Գաբուտան պիր քէրրէ չըգտըղընըգտա , շաբուգ սուրէթլէ
պուրատան ուղագլանմալըսընըղ , վէ պիր ան էվլէլ իշպու էսվապը
թէպտիլ իթմէլիսինիղ : Պօթինլէր թանըլմաեաճաղընտան , անլէրի
թէպտիլէ լիւզում եօգ տուր :

— Ֆագաթ , պու էսվապ եերինէ տիկէր պիր թագըմ էսվապ սաթըն ալմագ . իչին բարամ եօգ տուր , տէտի Բա-տը-Շանս պիր է-բօլէթ թագարագ :

— Ալըն սիգէ բարա տա վիրէեիմ , տէյի Ֆիէվրէօ ճէվապ վիր-տի , Բա-տը-Շանսա եիւղ էլլի ֆրանգլըդ պիր գայմէ թագտիմ իտէրէք :

Ֆագաթ Բա-տը-Շանս , մէրգում բրանկալընըն վիրտիկի գայմէ էլինի եագաճագ տըր կիպի սերիան էլինի չէքտիկիննէն , Ֆիէվրէօ՝ շու վէճհ իլէ քէլամա աղազ էյլէտի :

— Գօրգմանընըզ , պու ագչէնին մէնպալընը չիմտի սիգէ պէեան իտէրիմ : Իվար , քէնտիսինի պուրատան ֆիրար իթտիլմէքլիկիմ իչին պանա պին ֆրանգ վիրմիշ իտի , պէն տէ սիգէ պու պին ֆրանգտան եիւղ էլլի ֆրանգընը վէրիեօրում : Մէրգում , պու ագչէեի , ճէլ-լատլըզ զէմանընտա , մուգատտէմա պէեան իթտիկիմ եօլտա հա-րէքէթ իթմէքլէ գազանմըշ տըր : Իվար , պանա իւչ այ իշքէնճէ չէքտիլմիշ տիր . իմտի պէն տէ քէնտիսինտէն ինթիգամ ալմագ իս-թէրիմ : Սիզ եագընտա սերպէսթ օլաճոգսընըզ , վէ գուվվէթինիզ տէ վար տըր : Սիգէ պու ագչէեի մէմուռնէն վէրիլիմ , չիւնքի հագ-գընըզտա ֆայտէլի օլապիլիր , վէ օլաճագ տըր , չիւնքի սիզ , պիր նամուսլու քիմնէ օլմանըլա , պիզիմ արամըզտա գալմամալըսը-նըզ : Լաքին , պու ագչէեի սիգէ վիրմէքլիկիմ , եալընըզ պիր շարթ իլէ տիր :

— Նէ՞ շարթ իլէ :

— Էկէրչի Իվարա րասթ կէլէճէք օլուր իսէնիզ , պէնիմ թարա-ֆըմտան իքի չիֆթ սէօլ սէօլլէեինիզ , Շէօլլէքի , Էիվա՛ր , սէնի Ֆի-էվրէօ գուրթարմըշտըր տէրսէնիզ . պու դատար տիր իֆատէ քեա-ֆի տիր , քէնտիսի իսէ , Ղաեթթ իրի վիճուտու պիր ատէմ օլուպ , սօլ աեաղը , զինճիր թաշլմագտան նաչի պիր ազ թօբալճա տըր :

— Բէք էյի , պու արզունուզու իճրա իտէրիմ :

— Տիմէք տիր քի , գապուլ իտիեօրսունուզ :

— Էվվէթ :

— Պու հալտէ գարարլմըզ վէրիլտի , ֆագաթ սաղընընըզ , զի-րա իվար թէհլիքէլի պիր ատէմ տիր , վէ հէր կիւնա ճինսեթի իճրա իտէպիլիր : Շիմտի , հայտէ տօսթում , թէրսանէնին գաբու-սունա գատար , գապի պիր եիւրիւեիւչլէ կիտին . օրատա , ուսուլը ասքէրիեէ իւզրէ նէօպէթճիեէ սէլամ վէրին , օնտան սօնրա սէր-

պէսթսինիզ, ֆագաթ կիթմէզտէն էլվէլ, շու գարօթ իլէ շու շաբ-
գանը գօլթուլունուղուն ալթընա ալըն, պու սուրէթլէ ումուզու-
նուզտա ասքէրի ըէսմի էսվապ պուլունսուղու կիպի, սիլիլ էսվա-
պընըղ տա իհթիեաթտա պուլունմուշ օլուր, Պու հալտէ, իսթէտի-
կինիզ վագըթ, ասքէրի շաբգանըզը վէ մանթօնուղու չըգարապի-
լիրսինիզ, էկէրչի ըէսմի էսվապը թէսլիմ իթմէք իչին պիր եաթաղա
իհթիեաճընըզ օլուր իսէ, Բարիս սօգաղընտա, պապա Վէյլ-օ-Կրիհ
նամընտա պիր քիմսէ վար տըր, Թօնա միւրաճաաթ իտին:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ:

— Հայտէ, Ալլահ պէրապէրինիզճէ օլսուն, տէտի Ֆիէվրէօ,
էլինի, Բա-տը-Շանսա ուզաթարադ:

Պու վէճհլէ իքի մահպուսլար թօգալաշտըլար:

Տիւրիէօ. — Ալլահա ըսմարլատըզ:

Ֆիէվրէօ. — Իվարը կէօրտիւկիւնիւզաէ թալսիեէմի ունութմաեըն:

Տիւրիէօ. — Օլ պապտէ էմին օլսուն:

Ֆիէվրէօ. — Հայտէ, հայտէ, գօմիսէր էֆէնտի, Ալլահ սէյ-
եահաթընըղտա սիզէ մուվաֆֆադըյեթ իհսան իլէոին:

Մէրդուլմ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիլի սըրատա, ուսուլը աս-
քէրիեէ իւզրէ Բա-տը-Շանսը սէլամլատըզտան սօնրա, օտանըն գա-
րուսունու աշտը:

Մուլթասարէն պէեան իլէտիլիմիզ մէնզարէ էսնասընտա, Թաբ-
ա-Մօրուն օղլու, սօուգ գանլըլըլընը քէսպ իթմէկէ վագըթ պուլ-
մուշ օլուպ, զաթէն մէրդուլմ, թէրսանէնին էօյլէ պիր մահէլլինտէ
պուլունուեօրաու քի, մահքիւմէր վէ կարտիանլար, բէք մուհիմմ
զէմանլարտա օ մահէլլէ կիրտիլըլընտէն, թապիաթիլէ պիլա միւշ-
քիւլաթ պիւեիւք դաբուեա վասըլ օլտու:

Օրատա, գարուճու օլան նէօպէթճի սիլահա տալլանըպ, սէ-
լամա տուրտուղունտան, Տիւրիէօ, ուսուլը ասքէրիեէ իւզրէ սէլամ-
նը վիրտիքտէն սօնրա, գարուճունուն էշիկինտէն կէշտի, վէ տալիլի
շէհրաէ հիւրրիեէթինի քեամիլէն քէսպ իլէտիլինտէ, Ֆիէվրէօ-
նին թահրիք վէ թէշվիթիլլէ կիսինմիշ, օլտուղու էսվապտան տօլա-
եը պիլզաթ իզհարը թէաճճիւպ իլէտի:

Կէլէլիմ Ֆիէվրէօեէ, վէ եալընըզ պիր ճիւզիս, Կատաթ իչին զըն-
տանա թէքրար կիրէլիմ, Ումարըլ քի, պիր ճիւզի միւն, Կատաթ իչին զըն-
տանա ավտէթիլիզտէն տօլաեը օգուեանլարըմըզ պիլէ աֆվիտ, Կոլէր:
Ֆիէվրէօ, եալընըզ գալըր գալմազ, գօմիսէրին օտասընտա էն

իյի իսկէմէ իւզերինէ օթուրմաներպ, իլլա էն զիեատէ գարանլըդտա պուլունան իսկէմէ իւզերինէ օթուրտու, վէ պատէհու պիր միւրէքքէպ հօգդասընտաքի միւրէքքէպի պիլա ֆիթուր իչտի: Անճագ, պու միւրէքքէպի էօյլէ պիր սուրէթտէ իչտի քի, պիր միգտարը երկզինտէն աշաղը ագտը:

Իչպու մուամէլէտէն իքի սանիեէ սօնրա, մէրգումուսն սիմասը, սիեահ վէ պէեազտան միւրէթթէպ օլուպ, շէօյլէ քի պիր եանը, պիր նաշէնին ըէնկի միսիլլու սօլմուշ, վէ տիկէր եանը, Սէնէկամպիանըն էն կիւզէլ հապէշիսինին տէրիսի կիպի սիեահլան. մըշ իտի:

Պու հալինտէ, Ֆիէվրէօնիւն կէօզլէրի գարանմըշ տիշլէրի սըգըշմըշ, վէ ագասը իլէ էլլէրի՝ պուրուշմուշ օլուպ, հաեաթ մէսէլէսինտէ, վազիեէթի մատտիեէ վէ մանէվիեէսինին հազըզ էթէն նէ՝ մէրքէզտէ պուլունտուղու պիլինէմէզ իտի: Շու գատար քի, մէրգումու շէյթան տախի կէօրսէ, ուեուեօր օլտուղունու զանն իտէճէկի, վէ պու կիպի տուզագլարտա զաեէթ մահիր օլտուղու ըիվաեէթ օլունան վիտօգ պիլէ, իլք կէօրիւշտէ, Ֆիէվրէօնիւն զէհրլէնէրէք թէպիմի ըուհ իթմիշ օլտուղու պահսընա կիրիշէճէկի տէրքեար իտի:

Ճագաթ, օգուեանլարըմըզճա շիւպհէսիզ զանն վէ գըեա՝ օլունտուղու իւզրէ, մահքիւմը մէրգում. պու սըրատա նէ՝ ուեու. մագտա իտի, վէ նէ՝ տէ էօլմիւշ իտի: Զաթէն քէնտիսի պիզզաթ, սուի գաստա ճէսարէթի պուլունմատըղընը պէեան իյլէմիշ իտի:

Իշթէ, պու արատա, գօմիսէր, շիւպհէսիզ օ կիւնիւ գումարտա զայպ իթմէքլէ եօրուլմուշ օլտուղու հալտէ, օտասընա ավտէթ իյլէտի:

Սաաթ, ագշամըն տէօրտիւ օլուպ, թաամ՝ վագթը եազլաշմագտա, վէ թագրիպա պիր սաաթտան պէրու Բա-տը-Շանօ՝ Թէրսանէնին խարիճինտէ պուլունմագտա իտի: Ֆիէվրէօ իսէ, «պուրատա սէն նէ՝ եաբըեօրսուն» տէյի քէնտիսինէ սիւալ իտիլմէսինի հազըզէթէն արլուլէմէքտէ իքէն, գօմիսէր իչէրի կիրտի, վէ իւշ չարեէք սաաթտան պէրու մէրգումու Թէրսանէ տախիլինտէ արաեըպ պուլամամասը իւզերինէ, հէր հալտէ քէնտիսինէ թէսատիլֆ իթմէք իչին, օտասը գաբուսունտա պէքլէմէքտէ պուլունան պապա ժիպլթ տախի, գօմիսէրին արգասընտան տէրունը օտաեա կիրտի, վէ սօլուեարադ,

— Միւսիւ գօմիսէր . . . տէտի:

Գօմիսէր .— (Շիւպհէսիզ պապա ժիպլօթա վիրմիշ օլտուղու էվա-
միրի ունութմուշ օլարագ.) Նէ՞ վար տըր :

Պապա ժիպլօթ .— Մալիւմիւնիւզ օլտուղու իւզընէ , սօն տէֆա պու
զընտանա կէլմիշ օլան սապըզ չափուշ Տիւրիէօեիւ սիզէ կէթիրտիւմ :

Պապա ժիպլօթ , պու իֆատէսի արասընտա Բա-տը-Շանա իւն-
վանընը տախի վիրէճէք իքէն , ամիրինին շիտտէթլի պագըշը սէպէ-
պիյլէ լագըրտընը քէսմէքլէ , մէզքիւր իսմի վիրմէքլիկէ վագթը
օլամատը :

Գօմիսէր , Ֆիէվրէօեիւ կէօրմիւշ օլտուղունտան , եիւզիւ ֆէվ-
գէլատէ թէպտիլ օլմուշ օլարագ , պիր թարաֆտա օթուրմուշ օլան
մահքիւմը մէրգոււմ տալկըն տալկըն կէօզլէրինի աթֆ էյլէմիշ
պուլունան կարտիանա խիթապէն ,

— Սիզին պանա կէթիրտիկինիզ մահքիւմ շուրատա եաթա՞ն մը
տըր , տէտի :

Կարտիան .— Լաքին գօմիսէր էֆէնտի , սիզէ կէթիրտիկիւմ մահ-
քիւմ իքի քիշի իտի , վէ հէր հալտէ պու պիշիւնիզ հէրիֆ պիրլիք-
տէ տէյիլ իտի :

Գօմիսէր .— Լաթիֆէ լազըմ տէյիլ տիր , միւսիւ ժիպլօթ :

Պու գօմիսէր կէնճ վէ մէմուրիեթինէ հէնուզ թայեին օլուն-
մուշ իտի իսէ տէ , պու մէմուրիեթտէ բէք էհիեթլի իտի , վէ
հէմկարտիանլար , վէ հէմ մահքիւմէր իլէ սէրթ մուամէլէ իտէր իտի :

Կարտիան .— Լաքին պէն լաթիֆէ իթմէօրոււմ , գօմիսէր էֆէն-
տի : Պու պապտէ սիզի թէէմին իտէրիւմ :

Գօմիսէր .— Էօյլէ իսէ , պու ատէմքիւմ տիր :

Կարտիան .— Պէն տէ պիլմէմ :

Մէրգոււմ կարտիան , վագաա տահա ճէվապ վիրմէք արզուսին-
տէ իտի իսէ տէ , պու սըրատա ֆիքրինտէ հասըլ օլան պիր միւլա-
հազա իւզէրինէ , սիւքիւթ իւզըն տուրմագլըղը , վէ ամիրինին հիտ-
տէթ ու զազապը գարշըսընտա պաշընը էյմէքլիկի թէրճի հիլէտի :

Գօմիսէր .— Նիհաեթթ , սիւալիմէ ճէվապ վիրէճէք միսինիզ : Պու
ատէմքիւմ տիր :

Ժիպլօթ , «պիլմէմ էֆէնտիւմ» տէյի ճէվապ վիրտիկի սըրա-
տա , գօմիսէր , վագըւյի մէզքիւրէ հագըղնտա թէաճհիւպտէ գա-
լարագ , Ֆիէօվրէօնիւն եանընա եագլաշտը , վէ կարտիանըն վիրտի-
կի ճէվապը իշիթմէեթէք , շու վէճհ իլէ իֆատէեթ աղազ էյլէտի :

— Ֆագաթ պու ատէմի պուրատա քիւմ կէթիրտի : Պու պիւլա-

րէ հէր քիմ իսէ , պէնիմ օտամտա քէնտի քէնտիեի գէհիրլէմիշ տիր , կէօրիւեօրսունուզ ա' , միւրէքքէպի թէքմիլէն իշմիշ . . . չաքո'ւգ չաքո'ւգ , թապիպի ճէլպ իտին :

Կարտիան , գօմիսէրին սէօղէրինի տինլէմէերպ , միւթաւոր վէճհ իւզրէ , մահքիւմիւն չաքաւսընա , վէ չաքաւսըն տա նիւմէրօսունա աթֆը նազար իյլէտի , վէ պու նիւմէրօսուն 17,534 օլտուղունա թէէ . մին օլտուգ տան սօնրա , ճէպ տէֆթէրինի չըգարտը , վէ մէզքիւր նիւմէրօլու չաքաւսը կիեինմիշ օլան աւտէմին , եախօտ մահպուսուն քիմ օլտուղունու անլամագ իւզրէ , տէֆթէրի եօգլամաեա պաշլատը :

Գօմիսէր , կարտիանըն սիւքիւթինտէն տօլաեը ըիւր զազապ քէսիլէրէք ,

— Էլինիզտէ ճէպ տէֆթէրինիգի թութմուշ նէ՞ եաքըեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Կարտիան . — Գօմիսէր էֆէնտի , պու աւտէմին քիմ օլտուղունու պանա սիւալ իթմէեօրմու իտինիզ :

Գօմիսէր . — Էվվէթ :

Կարտիան . — Իշթէ պէնտէ , հապսխանէ նիւմէրօսու վասրթաւսըլա , իսմինին նէ օլտուղունու անլամաեա չալըչըեօրում :

Գօմիսէր . — Թամ յըրասընը պուլտունուզ :

Գօմիսէր , էլինին թէրս պիր թարաֆըլա , կարտիանըն ճէպ տէֆթէրինի տիւշիւրտիւ , վէ հիտտէթ ու զազապա ,

— Պիր ազ գըմըլտանըն , վէ չաքուգ պիր թապիպ արաթտըրըն , տէտի :

Պապա ժիպլօթ , ամիրինին հիտտէթ ու զազապընտան գուրթուլմագ իչին , մէզքիւր էմրտէն իսթիֆատէ իթտիքտէն սօնրա , գօմիսէր , չունու պունու չաղըրմաեա պաշլատըղընտան , քէնտի մուլինի վէ տիկէր պաղը մէմուրիյն , մէրդումուն նէզտինէ կէլտիլէր : Պունլարըն ճիւմլէսի տէ , զազապնաք գօմիսէր թարաֆընտան ֆէնա գապուլիեթ պուլտուլար : Շէօյլէ քի , պու գօմիսէր , մաեթի էֆրատընա բէք չօգ շէյլէր սօրտուգտան պաշգա , խրումէթլէրինի սուրէթի իճրատէ կէօթթէրտիքլէրի իհմալ ու թէքեասիւլտէն տօլաեը քէնտիլէրինի թէքտիր տախի իյլէմէքտէ , վէ պու գալտսըղլըգ սէպէպիլլէ , թէրսանէ տախիլինտէ պունճա ֆէվգէլատէ վազըաւար գուհուրինէ մէյտան վէրիտիկինի , հաթթա զընտանա աթէշ գօնուլսա , հիշ պիր կարտիանըն եէրինտէն գըմըլտանմաեաճաղընը մագամլ իթիւրազտէ պէեան իթմէքտէ իտի :

Պու թէքտիր ու թողիրն մալի, աղ գալոր քի, Ֆիէվրէօնէ
բէք պահալը օլաճագ իտի, չիւնքի կարտիանլար, պիրտէն պիրէ
ղայրէթէ կէլէրէք, պիչարէ Ֆիէվրէօնիւն իւղէրինէ չէօմէլտիլէր, վէ
անը տիւրթիւշտիւրմէկէ պաշաալար:

Հաթթա, էկէրչի Ֆիէվրէօ հաեաթ էսէրի կէօսթէրմէսէ, վէ
անլաշըլըր անլաշըլմագ սուրէթտէ պիր գաշ սէօղ սէօյլէեէրէք, պու
սուրէթլէ ույգուսունտան ույանտըրըլմըլ օլմասընտան տօլաեը իգ-
հարը թէհաճճիւպ իյլէմէսէ իտի, պիչարէ բարա բարչա տախի իտի-
լէճէք իտի:

Գօմիսէր, պու արա լագըրտընա կիրիշէրէք,

— Ֆադաթ, պրագըն քի պու ատէմ իշի աթլաթսըն, տէտի:

Տէրհալ, Ֆիէվրէօնիւն իւղէրինէ չէօմէլմիշ օլանլար կէրի չէքիւ-
տիքլէրինտէն, մահքիւմը մէրգուսուն երլգիւնտէ, գօմիսէր էֆէնտի
հագգընտա ֆէվգէլատէ մէմնունիյեթ ալէամէթի կէօրիւլտիւ:

Պու արալըգ, գօմիսէր, մահքիւմիւն գարչըսընտա պուլունուպ,
կարտիանլար իսէ, կէօրտիւքլէրի մէնղարէտէն տօլաեը պիւսպիւթիւն
շաշըլմըլ օլտուգլարը հալտէ, գօմիսէր իլէ մահքիւմիւն էթրաֆը
տէյիւրմի չէվրիլմիշ իտի:

Գօմիսէր. — (Ֆիէվրէօնէ.) Սէօյլէեին պագալըմ, նէօ օլմուշսու-
նուղ, վէ պուրատա նաօսըլ կէլմիշսինիգ:

Գօմիսէր, մահքիւմը մէրգուսուն խիթապէն մէգքիւր սէօղլէրի
սէօյլէտիկի սըրատա, սէտասընը միւլայիմլէթմիշ իտի: Հալպու քի,
Ֆիէվրէօ, տայիմա քէնտի ըօլունտա սատըգ գալարագ, վէ իգհարը
տէհէթ իտիեօր կիպի կէօրիւնէրէք, գօմիսէրին իֆատաթընը ի-
շիթմէմիշ տիր մագամընտա պիր թալրտա պուլունուտու, վէ ճէվապ
վիրէճէք եէրաէ, տէօրթ թարաֆընա շաշկըն միսիլու կէօղ կէզտիր-
տի, վէ պատէհու եազաշ սէտա իլէ:

— Ա՛հ, հէլէ շիւքիւր, պուրատա տէյիւ իմիշ . . . տէտի:

Գօմիսէր. — Քի՞մ պուրատա տէյիւ իմիշ:

— Ա՛յ . . . ա՛յ . . . աճը հիսս իտիեօրում:

— Ֆադաթ տէրտինիղ նէօ տիր:

— Օ՛հ, չօգ շիւքիւր, պուրատան տէֆ օլմուշ . . .

— Լաքին քիմտէն պահս իտիեօրսունուղ:

— Ատէթա գուտուրմուշ քէօբէք մի իտի, նէօ իտի . . . պիլմէմ . . .

Ա՛յ . . . ա՛յ . . . միտէմ . . . գարնըմ . . . պաշըմ . . . եիւրէկիմ . . .
հէք աղըրեօր . . .

Ֆինվրէօ, պու սէօղէրի իրատ իտէրքէն, կէօղէրինի գաբատը վէ վիճուտի՝ սինիրլէրի գապարմը տըր կիպի էօյլէ պիր սուրէթտէ սարսըլտը քի, հազըր պուլունանլարտան է'ն զիեատէ էմնիյեթսիզ օլանլար պիլէ, մէրգուլուն անհէթէ եօլճու օլմագ իւզրէ պուլուն-սուղու զաննընա զահիպ օլտուլար:

Գօմիսէր .- Յագաթ պու հալլէրտէն պիր շէյ անլաեան վա՞ր մը սըր . . .

Իմքիեար պիր չավուշ .- Գօմիսէր էֆէնտի, պէն իշի անլաեօրում, վէ պու կիւն պուրատան, պիր մահպուսուն տահա ֆիրար իթմիշ օլ-սուղու, կիւն կիպի աշիքեար տըր:

Չավուշը մէրգուլուն սօն սէօղէրինտէն, հազըր պուլունանլար ատէթա տուրտուգլարը մահէլլէրտէ սըչրատըլար: Էղճիւմլէ գօմի-սէր, տիկէրլէրինտէն պիր աղ տահա զիեատէ սըչրատը, վէ պատէ-հու ճիւմլէսի պիրլիքտէ, Լինքա թէսմիեթ օլունան չավուշուն սէօ-զիւնիւ թէքրար իլէ:

— Յիրա՞ր մը իթմիշ տիր, տէտիլէր:

Գօմիսէր .- Ճիտտի օլարագ մը սէօյլէեօրսունուզ, չավուշ Լինքա, պիլիքսինիզ քի, պիր բրանկալընըն ֆիրարը քէյֆիեթինի էլտէ ի-տէրէք լաթիֆէ իթմէք, ճայիզ տէյիլ տիր:

Չավուշ .- Պիլիեօրում, գօմիսէր էֆէնտի:

Գօմիսէր .- Էօյլէ իսէ, իֆատէնիզի իյզահ իտին:

Չավուշ .- Մուամմաեը անլամաեանլարա անլաթըրճասընա քէն-տիեթ պիր էհէմիեթէթ վիրէն պու ատէմին իսմի Ֆինվրէօ տիւր: Պունուն հագգընտա տիեթէք բէք շօգ շէյ վար իսէ տէ, շիմտի-լիք պիզ պունտան սարֆը նազար իտէլիմ: Տահա պու սապահ, իշ-պու Ֆինվրէօ, իվար նամընտա պիր մահպուս իլէ զինճիրպէնտ ի-քէն, սաաթ տօգուզտա, իվար ֆիրար իթմիշ տիր: Անճագ պու ա-տէմի եալընըզ պրագմագլըզ մուխաթարալը օլտուղու ճիհէթլէ, տա-հա հէնուզ հապսխանէեթ կէթիրիլմիշ օլան վէ 1954 նիւմէրօ իլէ գայտ օլունան Տիւրիէօ նամ քիմնէ իլէ, պուրատա զինճիրպէնտ գըլըն-մըշ տըր:

Լինքա, վիրտիկի միւսէրրահ իյզահաթ վէ թաֆսիլաթտան տօ-լաեը գօմիսէրտէն իլթիֆաթ պէքլէրճէսինէ իֆատաթընը պիր միւտ-տէթ քէստի:

Գօմիսէր .- Տիւրիէօ՞ միւ:

Չավուշ .- Էվլէթ:

Գօմիսէր .— Տահա պու սապահ , ճեղա միւտտէթինին իքի սէնէ թէնդիինէ տայիր էմր ալմըշ օլտուղում , վէ հարպիեէ նազըրընըն իշպու մուամէլէյի խայրիսահանէսինի քէնտիսինէ թէպլիղ իթմէք իւզըէ ճէլպ իյլէտիկիմ շափս վը :

Ձափուշ .— Շիւպհէսիզ օ օլմալը , չիւնքի հապսխանէտէ Տիւրիէօ նամընտա տիկէր պիր քիմսէ եօգ տուր : Իշթէ պու Տիւրիէօ նէ՝ րէտէ տիր : Անըն զինճիր արգատաշը , պու տուր . . . Վագը օլան ֆիրար , պանա կիւն կիպի աշիքեար կէօրիւնիւեօր :

Գօմիսէր .— (Հիւտտէթլէ.) Պուրաեա կէլիշիմ , իքի այ օլտուղու հալտէ , այնի կիւնտէ իքի , այնի հաֆթատա տէօրթ , վէ իքի այտա օն ֆիրար վուգու պուլմուշ տուր : Ֆագաթ , միւսիւլէր , պու , սիզին թագսիրաթընըզ տըր քի , պէնի մէմուրիեէթիմտէն չըգարթմադ իւ չին , մահքիւմլէրին ֆիրար իթմէլէրինէ միւսատէ իտիեօրսունուզ : Լաքին պու հարէքէթինիզին աճըսընը սիզտէն ալաճաղըմ . չէօյլէ քի չիմտի կիտիպ պահրիեէ նազըրընը պուլաճաղըմ , վէ սիզէ գարչը թէտապիրի չէտիտէ իթթիխազ իթմէքլիկիմ իչին միւսատէ իսթէ- եէճէեիմ , Հալպու քի , չիմտիլիք , հէր պիրինիզին պէշ կիւնիւք իւճրէթի ալըգ օնուլաճագ տըր :

Իշպու գարարը չէտիտ պէեան իտիլմէսինտէ , քիմէսնէ թարա- ֆընտան չիքեաեէթ վուգու պուլմաթը : Անճագ ումումուն սիյմա- ւարը իւզէրինտէ էսէրը մահզունիյեէթ կէօրիւմէքտէ : Վէլ կապըլիոյ անլարըն էնտիչէ իլէ մէմուլ օլան պագըշլարը , պիրիպիրինէ աթֆ օլունմագտա իտի :

Պու արա , գօմիսէր , պահրիեէ նազըրը նէզտինէ կիթմէք իւզ- րէ , րէսմի գըեաֆէթինի կիեինմէք իսթէտիկինտէն , մէգքիւր էս- վապընը արամաեա գալգըշտըղընտա , Լինքս , թէքրար քէլամա ա- ղազ իտէրէք :

— Նէ՝ արաեօրսունուզ , գօմիսէր էֆէնտի , տէյի սիւալ իթտի :

— Հալվան , էսվապըմը արաեօրում , տէյի չափուշ ճէվապ վիրտի :

Օրատա պուլունանլարըն ճիւմլէսի , պու էսվապը արատըլար իսէ տէ , պուլամատըլար :

Օլ վագըթ գօմիսէր վէ կարտիանլար , թէհայեիւրլէ եէկտիկէրէ պագըշմաեա պաշխարգլարընտա , Լինքս , գօմիսէրին էսվապընտան իլ տէլէր պ իր էսվապ կէօրմէքլէ :

— Գօմիսէր էֆէնտի , իշթէ շու կէօրտիւկիւմիւզ էսվապ՝ Բա-
տը-Շանսըն էսվապը տըր :

— Աճայի՛պ , էսվապըմ՝տա չալընմը :

— Էվվէթ , էսվապընըզ տա չալընմը :

— Էյլէ օլտուղունու կէօրիւեօրում , ֆագաթ սիդտէն քի՛մ չալ-
մըզ օլտուղունու անլաեաճաղըմ :

— Պիղտէն քիմնէ չալմամըզ տըր :

— Եա քի՛մ չալմըզ տըր :

— Տիւրիէօ չալմըզ , վէ սիդինքինին եէրինէ քէնտի էսվապընը
պրագմըզ տըր :

— Չավուշ օլան շա՛խս մը :

— Լաքին , գօմիսէր էֆէնտի , Տիւրիէօ պուրատա չավուշ օլմա-
եըպ , մահքիւմ իտի :

— Էյ , սօնրա՛ :

— Ֆիրար իթմէք իսթէեօրտու . . .

— Տիմէք իսթէեօրտունուզ քի , ֆիրարը բէք իտապէթ օլմուշ...
Անլաշըտը , Լինքս , չիմտի պէն տէ սիդին հագգընըզտան կէլիրիմ.
հայտէ , էմրի ճէտիտէ տէկին բօլիս սալասընա կիտին .

Ֆիւվրէօ .- (քէնտի քէնտիսէէ .) Բէք իյի օլտու . կէօսթէրտիկին
իշկիւզարըղըն ճէզասընը չէք քի , անլաեասըն :

Պու ալա հապսխանէ թապիպի , կարտիան ժիպլօթ իլէ պէ-
րապէր կէլտի :

ԲԱ-ՏԸ-ՇԱՆՍԸՆ ՊԻՐ ԿԷՄԻՃԻԵԻ
ԹԷՂԻԲԷԼԻ ՊԻՐ ՎԱԶԻԵԹԷ ԳՕՅՄԱՍԸ

Հէքիմին կէլտիկի սըրատա , Ֆիէվրէօ , զաթէն հաեաթ էսէր-
լէրի կէօթէրմէկէ պաշլամըլ օլտուղունտան , թապիաթիյլէ ումու-
մուն նազարը տիգգաթը , եէնիտէն մահքիւմը մէրգումա աթֆ օ-
լունտու : Թապիպ , մէրգումա էվլէլ էմիրտէ պիր գուստուրուճու ի-
լաճ էչիրտիպ , մուախխարէն , մուխաթարասը գալմատըղընը պէեան
իյլէտի :

Ֆիէվրէօ ըհաթլանընճա , տէրհալ վուգուրի հալի հիքեաեէ իթ-
մէսի քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունտու , վէ մէրգում տախի Բա-տը-
Շանսըն ֆիրարը քէյֆիեթի իւզէրինէ պիր մասալ ույտուրուպ , էյ-
զահաթ մագամընտա իչպու մասալը գօմիսէր էֆէնտիեէ նագլ իտէր-
քէն , առա սըրա , եա թապիի , եախօտ սախթէ օլարագ , աճը հիսս
իթմէքլէ , նագլիեթիինի գաթթ իյլէմէքաէ իտի :

Մէրգումուն նագլիեթի շունտան իպարէթ իտի :

— Կարտիան ժիպլօթ , պէնիմէ զինճիրպէնտ իտիլմիշ օլան աը-
գատաշըմ իլէ պէնի պուրաեա կէթիրտի : Ձինճիր ալգատաշըմ , օլ
վագթա գատար պանա հիչ պիր սէօզ սէյլէմէմիշ իտի , վէ ֆիք-
ըինտէ պիւեիւք պիր թասավվուր վար տըր կիպի տիւշիւնճէլի պիր
հալտէ կէօրիւնիւեօրտու : Պուրաեա մուվասըլէթիմիզտէ , կարտիան ,
պլլլէ , օպիր տագըգա գատար պէնի պէքլէեին , պէն կիտիպ , սի-
զին պուրատա պուլունտուղունուղու գօմիսէրէ խապէր վիրէեիմ »
տէտի :

Գօմիսէր . — (Մահքիւմին նագլիեթիինի քէսէրէք վէ տայիմա
հիտտէթ ու զաղապ իչինտէ պուլունարագ .) վա՛յ , չափուշ ժիպլօթ ,
իքի մահքիւմիւ պէնիմ օտամտա եալընըզճա սի՞զ մի պըրագտընըլ :

Չափուշ . — Էվլէթ , գօմիսէր էֆէնտի :

Գօմիսէր , պու սըրատա ճէվապ վիրմէեիպ , անճագ թէրս պիր
պագըլ իլէ կէօղլէրինի ժիպլօթա տիքտի , վէ Ֆիէվրէօեէ տէ ,

— Տէվամ իտին, տէյի պէեան իյէտի:

Յիւրիս . — Իմտի, պուրատա եալընըդ գալըր գալմազ, արգատաչըմ, ճէպինտէն պիր գամա չըգարըպ, պողաղըմա տաեաթտը, վէ շէօյլէ սէօյլէտի . — Պէն պուրատան փիրար իտէճէեիմ. էկէրչի ֆիրարըմա մանի օլաճագ եօլտա պիր հարէքէթտէ պուլունուր ի. սէն, սէնի քէօքէք կիպի կէպէրթիրիմ, Պէն իսէ, պաղըրմազ իսթէտիմ, լաքին պէնիմ եանըմտա իրի պիր ատէմ օլան, վէ եոււմուր. զու ալթընտա պէնի էզմէքլիկէ իգթիտարը պուլունան արգատաչըմ, պիրտէն պիրէ միւրէքքէպ հօգգասընը ալարագ, պանա, շու միւրէքքէպի իշմէլիսին, եօգսա սէնի գամա իլէ թէլէֆ իտէրիմ տէտի, վէ պէն մուխալիֆէթ իթմէք իսթէտիմ իսէ տէ, իթաաթա մէճպուր օլտոււմ, վէ միւրէքքէպի իշէր իշմէզ, պէնի պուլտուղունուղ հալէ տիւշտիւմ, վէ էթրաֆըմտա նէ՝ վաղը օլուպ օլմատըղընտան խապէրտար օլամատըմ, իշթէ, իշպու տալընըրգ զէմաշըմտա, արգատաչըմ զինճիրի քէսիպ ֆիրար իթմիշ տիր, Ամմա նա՞սըլ ֆիրար իթմիշ, իշթէ օրասընը պէեան իթմէք միւմքին տէյիլ տիր, չիւնքի օլ էսնատէ քեամիլէն պաեըմըշ իտիմ:

Մէզքիւր մուխթասար, ֆագաթ միւսէրրահ իյզահաթտան, գօմիսէր մէմնուն օլտուղունու պիթթապի պէեան իտիպ, մահքիւմ օլան Տիւրիէօնիւն ֆիրար իթմիշ օլմասընա իսէ, չիւպհէ գալմամըշ իտուկինտէն, պէօյլէ սըրալարտա իթթիխագ օլունան թէտապիրէ թէշէպպիւս գըլընտը, շէօյլէքի հէր թարաֆա թէլէկրաֆ չէքիւտիկի կիպի, մահքիւմիւ թաագիպ իթմէք իւզրէ տաթի ժանտարմա նէֆէրաթը սէվգ օլունտու:

Գօմիսէր, պու թէտպիրլէրի իթթիխազ իթմէքլէ պէրապէր, Ֆիէվրիէօնիւ տէ հապսխանէնին զընտանընա աթտըրտը:

Պիր գաչ կիւն գատար, թէքմիլ հապսխանէ խալգը, եանի մահքիւմէր վէ կարտիանլար, գօմիսէրին սէրթիկինտէն տօլաեը չիւքեանէթտէ պուլունտուլար իսէ տէ, մուախարէն եինէ հէր իշէշէսկի հալինի պուլտու:

Ֆագաթ գօմիսէրին, Տիւրիէօնիւ ֆիրար արտիթ զիւմ ճէլպի իտիշի, քէնտիսինէ զանէթ մօճիւմ պիր թապէր վիրմէք իշիթիտի:

Շէօյլէքի, հարպիւե նապըրը մահքիւմ օլան Տիւրիէօնիւ ճէզասընըքի քիւնէտէ թէնգիլինք թաթիէսալէսալաֆֆաթ իլմիւլ օլմասըլապ ձիւք ձիւքիւրէն մէլպուտա պիլգալիլէմնիւրգ օմիսէրէք թէն թար իլէմիշ, վէ գօմիսէր տէ, հարպիւե նաղըլընըն օլ պապտէքի

մէքթուպունու Տիւրիէօնէ թէպիղ իթմէք իւզրէ , մաֆիւմը մէր-
գումը նէզտինէ չազըթմը իտի :

Պինապերին , նազըը միւմաիլէյհ , Տիւրիէօնին ֆիրարընտան
խապէրտար օլուր օլմազ , մէրգում ալէյհինտէ թաադիպաթ իճ-
րասընտան տուր օլունմասընը , չիւնքի Տիւրիէօնէ , սէվապըզը ահ-
վալինին հիւսնի սուրէթտէ պուլունմասընտան նաչի գաթիէն աֆվ
օլունտուզունու գոմիսերէ իխթար իթտի , վէ պու սուրէթլէ Բա-
տը-Շանս հագգընտա թէտապիրի լազըմէ իթթիխազընա մահէլլ
գալմատը . հալպու քի էկէրչի միւրատ օլունսա իտի , մէրգումուն
անլը իւզէրինտէ եազըլմը պուլունան իպարէ վէ անըն էշքեալը խու-
սուսիեէսի սաեէսինտէ , ախզ ու կիրիֆթինէ պիսսուհուլէ մուվաֆ-
ֆագ օլունապիլիր իտի :

Կէլէլիմ Բա-տը-Շանսա :

Մէրգում թէրսանէտէն տիշարը չըգար չըգմազ , պիր ան էվվէլ
Պրէսթ շէհրինտէն հարէքէթ իթմէք իւզրէ վէսայիթ թէհարրիսինէ
գարար վիրտի , չիւնքի գոմիսերին էսվապընըն ղայպ օլմուշ օլմասը
կէօզէ չարբտըղը անտէ , ֆիրարը քէյֆիեթթինին անլաշըլաճաղը ,
վէ պինապերին կիեինմիշ օլտուզու մէզքիւր րէսմի էսվապը չըգար-
մագըղըն էմրի պասիրէթէ մուվաֆըզ օլաճաղը տէրքեար պուլուն-
մագտա իտի :

Ֆագաթ մէզքիւր թէհլիքէլի էսվապը իւզէրինտէն չըգարմագ-
լըղը հէր նէ գատար շէտիտէն արզու իլլէմէքտէ իտի իսէ տէ ,
պու ճիւմէ իլէ քէնտիսի պու էսվապը սաթամազ իտի , զիրա պու
եօլտա հարէքէթի , պիր խըրսըղըզ ատտ իթտիկինտէն , պունտան
տօլաեը շայեանը իթապ ու մուախէզէ ատտ օլունաճաղընը մէմուլ
իթմէքտէ իտի : իմտի , Բա-տը-Շանս , իշպու էսվապը , գոմիսերէ
թէսլիմ իտէպիլէճէք էֆնիյեթթի պիր քիմսէեի պուլմագ իսթէ-
մէքտէ իտի քի , գոմիսերին շախսէն տավա իտէճէք սէպէպի գալ-
մասըն , վէ եէնի պիր գապահաթ իչին , քէնտիսինէ գարչը հիշ պիր
կիւնա թաադիպաթ տա պուլունուլմասըն :

Ճիտտէն էնտիշէ վէ իզթիրապ իչինտէ պուլունանլարըն պախ-
թը եավէր օլմասը նատիրէն կէօրիւլիւր : Պունունլա պէրապէր պու
տէֆա պախթ , Բա-տը-Շանսըն պուլունտուզու միւշքիւլ հալտէն
գուրթուլմասընա եարտըմը օլտու :

Շէօլէ քի , մէրգում , ըուխսաթսըզ օլան պահրիեէ նէֆէրլէրի-
նին քէնտի մաշուգէլէրիլլէ պուշտուգլարը վարըշարտան պիրինէ

կիրտի, վէ օրատա, քէնտիսի իչին խոստուսի պիր տայիրէ, վէ պիր թէզքիրէ եազմագ իւզրէ, իգթիզա իտէն շէյլէրի իսթէտի:

Օլ էսնատէ մէյխանէճի հազըր պուլունմատըղընտան, հէման չօճուգ հայինտէ օլան պիր տէսթկեահտար, Տիւրիէօեիւ, քէնտի էֆէնտիսինին եաթագ օտասընա կիրտիրտի, վէ իսթէտիկի շէյլէրի քէմալ իսթիճալ իլէ կէօթիւրտիւ:

Բա-տը-Շանս, մէզքիւր օտատա օթուրուպ, գօմիսէրէ պիր մէք. թուպ եազտը, վէ պատէհու մէմուրը մէրգումուն ըէսմի էսվապընը պիր պօղչատա հըֆը իտէրէք, պօղչաեը, մէյխանէտէ պրագտը, վէ օ կիւնիւ կէլիպ, պու պօղչաեը ալաճաղընը տէսթկեահտար չօճուղա իսթար իյլէտի:

Չօճուգ, ֆիրարի օլան մահքիւմիւ, պիւեիւք պիր զապիթ զանն իթտիկի ճիհէթլէ,

— Բէք իյի, ամիրալըմ, տէյի ճէվապ վիրտի:

Բա-տը-Շանս, գօմիսէրին, իքի կիւն կէչմէզտէն, քէնտի էսվապընը ախգ իտէճէկինէ էմին օլտուղու հալտէ, մէյխանէտէն տիշարը չըգտը, վէ մահէլլի մէզքիւրտէն պիր գաչ ատըմ ուզագտա տուրուպ, սիվիլ գըեաֆէթէ մախսուս օլան ըտէնկիթ իլէ չաբգասընը հէնուգ կիյմիշ իքէն, պիր կէմիճիեէ ըասթ կէլտի քի, պունուն եիւրիւեիւշիւնտէն գաֆասը զիեատէճէ թուլկուն օլտուղու անլաշըմագտա իտի: Թայֆէյի մէրգում, նէ եաբտըղընը, վէ քիմէ իսթապ իթտիկինի պիւմէեէրէք, գօմիսէր գըեաֆէթինտէ պուլունան Բա-տը-Շանսա շու եօլտա սէլամ վիրտի:

— Սապահլար խայր օլսուն, միւլաղիմ էֆէնտի:

Տիւրիէօ. — (Թայֆէնին սէրխօշլուղունա տիգգաթ իթմէեէրէք.) Խա'յըրը սապահլար օլսուն, տօթում:

Այնի վագըլթտա, մէրգումուն ֆիքրինտէ, պէհէմէհալ քէնտիսինին գուրթուլմասը իչին պիր թասավվուր հասըլ օլտու, վէ պու թասավվուրունու մէվգըրի իճրաեէ գօյմագ իչին ասլա վագըլթ զայպ իթմէեէրէք, թայֆէյի մէրգումու չաղըրտը, վէ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Տօթում, պանա պիր ճիւզի խըզմէթ իտէպիլիբմիսինիզ, տէտի:

Թայֆէ. — (Քէնտիսինտէն պիր խըզմէթ թալէպ իտէն զապիթին ըիւթպէսինի անլամագ խոստուսունտա ճիտտէն էստիշէ իչինտէ օլարագ.) Աճայի'պ եիւզպաշը, պէնտէն խըզմէթ թալէպ իյլէմէքի-

կինիզ, ֆազլա չէյ տիր. զաթէն էմրինիզէ հազըր վէ նազըրըմ:
Տիրիէօ .- Էյլէ իսէ շու մէյխանէեէ կիրէլիմ:

Թայֆէ .- Էկէր մէյխանէեէ կիրէր իսէք, մէմնուն օլուրում,
չիւնքի . . .

Տիրիէօ .- Ղալիպա, շարապ իչմէք հալվէսինտէ պուլունու
եօյսունուզ:

Թայֆէ .- Ֆիլվազը, բէք ֆէնա ճինստէն տախի օլսա, եինէ
շարապ իչմէք արզուսինտէեիմ:

Տիրիէօ .- Բէք ալէա, հայտէ կիտիպ չազըպ չազըշտըրալըմ:
Ջապիթ իլէ թայֆէ, իշար օլունան մէյխանէեէ կիրտիլէր, վէ
տիւքքեան ուշաղը պունլարա պիր ազ էլմա շարապը, վէ պունտան
պաշգա պիր միգտար տա րագը վէ չէքէր կէթիրտիկի զէման, կէ-
միճի, սախթէ գօմիսէրէ խիթապէն,

— Միւլլազիմ էֆէնտի, պանա թէքլիֆ իթտիկինիզ խըզմէթ
նէ՞ տիր, տէտի:

Տիրիէօ .- Շու սօն վագըթլարտա, պու մահէլլէրտէ պիր գարը
իլէ իւլֆէթ բէյտա իթտիմ:

Թայֆէ .- Ատամ սէն տէ, պու վարըշտա, պու կիպի չէյլէր,
թէաճճիւպէ շայեան տէյիլ տիր, չիւնքի պունտա կիւզէլ գըզլար
պօլ տուր, վէ թայֆէլէրի պաշտան չըգարանլար տա անլէր տիր:

— Էվլէթ, ֆագաթ . . .

— Լաքին, ֆագաթ տիեէճէք սէպէպ վա՞ր մը տըր:

— Շիւպհէսիզ:

— Իշթէ պու ֆէնա:

— Ֆէնա օլտուղունու պէն տէ թաստիգ իտէրիմ:

— Ֆագաթըն սէպէպի նէ՞ տիր:

— Իքի սէպէպ վար տըր. պիրի շու տուր քի, զաննըմա
չիւպհէլի պիր խանէտէ իգաւէթ իտէն պու գատըն նէզտինէ իշ-
պու էլպիսէյի րէսմիեէմ իլէ կիթմէք իսթէմէմ:

— Օրասը մալիւմ, չիւնքի գարըբը գօրգութապիլիրսինիզ:

— Բէնտիմի տէ թէհլիքէեէ իլգա խտէպիլիրիմ:

— Պու տա թէմամ:

— Էյլէ իսէ, լազըմ տըր քի . . .

Բա—տը—Շանս իշպու պիր գաչ սէօղիւ սէյլէմիշ իքէն, տուր-
տու, վէ իշիտիլէն պիր թօր սէտասը, լէհճէսինի ճիւզիճէ սօլտուր-
տուղու կիպի, գաչլարը տախի չաթըլտը:

— Թէքսանէնին Թօբու տուր, — տէտի կէմիճի, — հապսանէ-տէն պիր մահպուս տահա գաշմըլ օլմալը:

Բա-տը-Շանս, մուվազգաթ հէեհճանընը Թէսկինէ մուվաֆֆազ օլարադ,

— Սահիճ մի, տէտի:

— Օ՛հ, օլ պապտէ էմինիմ. պուրատա պու իշարէթտէն քիմնէ տլտանմազ, Ֆադաթ, պիզիմ նէմիզէ լազըմ. պիզ, ժանտարմալդ խըտմէթինէ, եախօտ կարտիանլըզ վազիֆէսինէ մէմուր տէյիլիզա՛, քէնտի իշիմիզէ պագալըմ: Նէ՞ տիեօրտունուզ:

Կէմիճի, պու սիւալի Բա-տը-Շանսա խիթապ իթտիկի սըրատա, պիր իւշիւնճիւ գատէհ տահա շարապ իշմէքտէ, վէ եավաշ եավաշ նէ՛ տէտիկինտէն վէ նէ՛ եաբտըղընտան խապէրտար օլմամազտա իտի. Զաթէն Բա-տը-Շանսըն տա, մերգուճա շարապ իշիմէսի, պու նէթիճէեի հասըլ իթմէք մազսէտիլէ իտի:

— Տիեօրտումքի, օլ գարընըն նէզտինէ կիթմէքլիկիմ իչին . . .

— Կիեինմիշ օլտուղունուզ էսվապտան զայրի պիր Թագըմ էս. վապ կիեինմէք արղուսինտէ պուլունուեօրսունուզ, էօյլէ տէ՞յիլմի:

— Էվվէթ, էվվէթ:

— Տիւշիւնիւեօրումքի, էկէր իսթէքսէնիզ, պէնիմ էսվապըմը վիրէեիմ:

— Մէմուն օլուրում, զաթէն պէն տէ սիզտէն քէնտի էսվա. պընըզը Թալէպ իթմէք իսթէեօրտում:

— Էօյլէ իսէ, պունտա տիւշիւնէճէք հիշ պիր շէյ եօգ տուր. հօյտէ պիրիպիրիմիզին էսվապընը տէյիշթիրէլիմ:

Պէօյլէճէ, ազ վագըլթտա մերգումլար էլպիսէլէրինի Թէպտիլ իթտիլէր, վէ կիեինմէկէ հագզը պուլունմատըղը պիր էսվապ իլէ քիմէսնէ Թարաֆընտան կէօրիւմէսին իչին, կէմիճինին, մէյխանէ-տէն տիշարը չըգմամասը, մերգում իլէ Բա-տը-Շանս արասընտա գարարլաշտըրլտը:

Պու վէճէլէ, Բա-տը-Շանս, եէնի էսվապընը կիեինինճէ, կէմի-ճիտէն այրըլըպ, աճէլէթէն Բարիսէ տօղրու հարէքէթ իթտի, վէ գարանլըզ պասթըղընտա, պիր մահէլլտէ տուրուպ, պիր ազ շէյ եէտիքտէն սօնրա, Թէքրար եօլա չըգտը, վէ տայիմա խալի վէ տօլաշըգըլը եօլլարը ինթիխապ իտէրէք, տէօրթ կիւն զարֆըն, տա Բան շէհրինէ մուվասըլէթ, վէ օրատա քէնտիեի գուրթուլմուշ զանն էյլէտի:

Բա-տը-Շանս՝ Բարիսէ տօղրու եօլունա տէվամ իթտիկի սըրա-տա, կէմիծի թուլթուլարագ, նիզամէն իգթիզա իտէն ճէզա՝ հագ-գընտա իճրա գըլընտը, վէ պատէհու մահ.քիւմ Տիւրիէօ ունուտու-լուպ, քէնտիսի իսէ, պիլա միւշքիւլաթ Բարիսէ վասըլ օլտու:

Բա-տը-Շանս, պիր քէրրէ, զէմանէմիզ Բաբելօնու օլան շէհրի մէզքիւրէ պասթը գատէմ իյլէտիկինտէ, իհթիեար բէտէրի նէզ-տինտէ իթիպարընը ալէա իտէճէք պիր վազիեթ քէսպ իթմէզ-տէն էվվէլ, մէրգում իհթիեարըն նէզտինէ կիթմէքլիկի թէնսիպ իթմէտի:

Մէրգում կէնճին պաշնա կէլէն վէ սուհուլէթլէ սալուշան ֆէլա-քէթին քէնտիսինէ պիր տէրս վէ նասիհաթ օլմասը լազըմ իտի: Հէր նէ իսէ, Բա-տը-Շանս, քէնտիսի իչին պիր եէրտէ խըզմէթ.քեար-լըզ արամաեւպ, այլըզլա քիրալամըշ, վէ թէֆրիշ իթտիրմիշ օլտուղու քիւլիւք օտասընտա իսթէտիկի վագըթ չալըշապիւմէք իչին, սէր-պէսթ պիր իշ իլէ մէշղուլ օլմագ իսթէմէքտէ իտի: Պինապէրին, մէրգում, միւթէմատինէն չալըշարագ, եախօտ կիւնտիւզ վէ կի-ճէ եազըլա մէշղուլ օլարագ, Բարիստէ, իքի ուճու պիր եէ-րէ կիւճպէլա իլէ կէթիրէպիլէն պիր թագըմ պիշարէլէր կիպի պիր էօմիւր կէչիրմէկէ մուվաֆֆագ օլտու, չիւնքի ումուրը թահրիրիէեի քէնտիեէ պիր քիսպ էտինմէքտէն, պիւեիւք պիր խայր վէ քեար կէօրէմէմէքտէ իտի:

Լաքին Բա-տը-Շանս ճէսուր օլուպ, վէ տարլըզ վէ սէֆալէթ-տէն գօրգանլարտան օլմատըղընտան, ճէսարէթինի ղայպ իթմէտի, վէ մէսարիֆինի գարաթմագ իչին, գուվվէթի պազուեա վիրտի:

1840 սէնէսինտէ, իմբէրաթօր Պօնաբարթըն պագըլյեէեի ճէ-սէտի Բարիսէ կէթիրիլտիկի սըրատա, մէրգում, իքի սէնէտէն պէ-րու շէհրի մէզքիւրէ կէլմիշ, վէ չալըշմագլըզ, թասարըրուֆաթ, վէ քէնտիեի բէք չօգ շէյլէրտէն մահրում գըլմագլըզ գուվվէթիլէ պիր ազաճըզ մօպիլեա տիւզէպիլմիշ, վէ սախթէ պիր իսմ թահթընտա խանէ վէ մաղազալարա խըզմէթ.քեար թայեինինէ մախսուս քիւ-չիւք պիր օտա աչմըշ, վէ պու սաեէտէ էօլմէեէճէք գատար կէչի-նէպիլմէքտէ պուլունմուշ իտի: Բա-տը-Շանս, մէզքիւր շէհրի աեին կիւնիւ, օլ պիւեիւք կիւնիւն մէնզարէեի մուազզամասընը սէյր ու թէմաշա իյլէմէք իւզրէ, չօգլար միսիլու տիւքքեանընը գաբաեւպ, տիշարը չըզմըշ օլտուղու հալտէ, պիթթէսաաիւֆ իվարա րասթ կէլտի, վէ ձիէվրէօնիւն թարիֆինտէն, եանի սօլ աեաղը, սաղ ա-

եաղընտան պիր ազ չարբըզ օլմասընտան, վէ տայիմա սօլ աեաղը արգատա գալմասընտան, մէրգումուն, միւտտէթի մէտիտէտէն պէ-
րու արամագտա օլտուղու քիմսէ իտուկինի անլատը, վէ արգասըն-
տան կիտիպ, անըն կիրտիկի զալէպէլիքլի պիր մէյխանէեէ քէնտիսի
տէ կիրտի :

Օրատա, թար-ա-Մօրուն օղլու, արգասընը գօլլատըղը, վէ
պիր աեաղը թօբալճա օլմասընտան, իվար օլտուղունու զանն իթ-
տիկի շախսըն, ֆիլվագը Ֆիւվրէօնիւն սապըզ զինճիր րէֆիգի վէ
Գաֆալարըն ճէլլատը իտուկինէ չիւպհէսի գալմատը, չիւնքի տախիլի
մէյխանէտէ պուլունանլար, քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ չագըպ չաղըչտըր-
տըզլարը սըրատա, մէրգումուն, քէնտի իսմիյլէ չաղըրմագտա իտիլէր :

Բա-տը-Շանս, չէնտ տագըզատան պէրու բէշինի պըրագմա-
տըղը ատէմին քիմ օլտուղունա գաթիէն թէէմին օլունճա, իգա-
մէթկեահընը անլաեանա գատար քէնտիսինտէն այրըլմամաեա, վէ
կիթտիկի եէրլէրէ պէրապէր կիթմէքլիկէ գարար վիրտի :

Իշթէ, պու սուրէթլէ, Բա-տը-Շանս, Գաֆալարըն ճէլլատըյ-
լա Հայտուտ Գարընըն արգասընտան թօրթօնի գահվէխանէսինէ
կիրտի, վէ օրատա-տախի իվար իսմինի աշիքեարէն իշիթմէքլէ, է-
կէրչի պիր ճիւզի չիւպհէսի տահա գալմըչ իտի իտէ, օ չիւպհէ տա-
խի գայիլ օլտու : Անճագ, սապըզ բրանկալը իլէ արգատաչընըն, Մ.
տը Սէրտէօյլ հագգընտա պահս իթտիքլէրինի իշիթտիքլէրինտէ,
ֆէվգէլատէ թէաճճիւպտէ գալտը :

Բա-տը-Շանս, սայիրլէր կիպի, Մ. տը Սէրտէօյլիւ շախսէն թա-
նըմազ, վէ ժէնէրալըն վագթիլլէ նէ եաբմըչ օլտուղունու ասլա պիւ-
մէզ իտի, ֆագաթ, միւմաիլէյհին՝ ճէսուր վէ չայեանը մէտհ ու սէ-
նա պիր զապիթ օլմուչ օլտուղունու բէտէրինտէն օլ գատար չօգ ի-
շիթմիչ իտիքի, մէրգուման իքի հայտուտուն նիեաթը հագըզիեէ-
սի հագգընտա չիւպհէեէ զահիպ օլարագ, իւզէրլէրինէ զիեատէճէ
նէզարէթ իթմէքլիկի, վէ վագթը միւնասիպինտէ, օլ իքի ալչաղըն
թասավուրաթը ճինաեթքեարանէլըրինէ մանի օլմագլըղը քէնտի
քէնտիեէ գարարաչտըրտը :

Իշթէ պու նիեթթէ խըզմէթ իթմէքլէ, Բա-տը-Շանսըն նակէ-
հան իվար թարաֆընտան նէ՝ սուրէթլէ վուրուլուպ եարալանտըղը
օգուեանլարըմըղըն մալիւմիւ օլուպ, իմտի, պիզտէ, Սէն-Ժագ
պուլվարընտա, հէնուլզ գանլարա միւլէմմա պիր հալտէ պրագմըչ օլ-
տուղումուլզ մէրգումա սապըզ չավուչ նէզտինէ ավտէթ իտէլիմ :

ՊԻՐ ՍԷՐԻՈՇՈՒՆ ՊԻՐ ԵԱՐԱԼԸՆԱ ՄՈՒԱՎԷՆԷԹ ԻՏԷՃԷՔ ԳԱՏԱՐ

Գ Ո Ւ Վ Վ Է Թ Ի Պ Ո Ւ Լ Ո Ւ Ն Մ Ա Ս Ը

Իվար, Բա-տը-Շանսը, ագչամըն սաաթ եէտի ըատտէլէրինտէ, վէ պիւսպիւթիւն խալի օլան վէ ույղունսուզ պուլունան պիր մա-հէլլտէ եարալամըլ իտի: Պու մահէլլտէն իսէ, բէք չօգ սէպէպլէ-րէ մէպի, հէման քիմսէ կէչմէզ իտի:

Շէօյլէքի էվվէլ էմիրտէ, գըլ մէվսիմի զաթէն զաեթ շիտտէթ-լէ հիւքմիւնիւ իճրա իյլէտիքտէն պաշգա, պիր գաչ կիւնտէն պէ-րու տախի հավա օլ տէրէճէ սօուզ իթմէքտէ իտիքի, ալէսսէվիեէ սըճագ սօուզ տինլէմէեէրէք կէզմէկէ չըգան քիմսէլէր պիլէ, ա-թէչլէրինին եանընտան այրըլամամագտա իտիլէր: Պինապէրին էկէր-չի օլ կիւնիւ, զիքր իթտիկիմիզ շէհրի ային կիւնիւ օլմասա իտի, շիւպհէսիզ Բարիտտէ պու գատար զալէպէլիք վէ հէեէճան ասարը կէօրիւլէմէզ իտի:

Տիկէր թարաֆտան, պահսընը իթտիկիմիզ խարիճի պուլվարլար ճիհէթի, իյի պիր շէօհրէթ գազանմըլ օլմամաղլա, Մօնսօ պաղչէսի-նին արգա թարաֆլարընտա վէ Սէն-Մարթէն գանալը ճիվարլարըն-տա օլտուղու կիպի, իչար օլունան հէվալիտէ տախի կիճէեէ գա-լան պիր քիմսէ, գօրգուսուզճա, վէ տէհչէթ ու էնտիչէ իլէ էթ-րոֆընա կէօզ կէզտիրմէքսիզին եօլունա տէվամ իտէմէզ իտի, վէ գօրգուսու իսէ, հէր պիր աղաճըն արգասընտա պիրէր խըրսըզ կիզ-լէնմիչ օլմասընտան իպարէթ իտի:

Պունտան գաթինազար, օ կիւնիւ, Բարիս էհալիսի, շէհրի մէզ-քիւրուն տախիլինտէ թօրլանմըլ օլմասըլլա, Բարիս հէվալիսի խալի գալմըլ իտի: Շու հալտէ, Բա-տը-Շանս, հէր նէ գատար եալընըզ եարալանմըլ իտի իսէ տէ, աւունունլա պէրապէր, հէնուզ սաաթ ագչամըն ալաֆրանկա օնու օլտուղու հալտէ, քիմէսնէ թարաֆըն-տան քէնտիսինէ մուավէնէթ օլունմատըլը թագտիրտէ, պիւթիւն կիճէ օ սուրէթտէ գալաճաղը, վէ հիչ պիր եարտըմ կէօրէմէեէրէք:

սօուգտան էօլէճէկի տէրքեար իքէն, սաաթ օն պիր ըատտէլէրին-տէ, եանի եարը կիճէտէն պիր սաաթ էվվէլ, ճէնապը Ալլահ, չիւպ-հէսիզ, մէճըուհը մէրգումա մուալէնէթ իթմէք իւզրէ, օլթարաֆա պիր սէրխօշ սէվզ իյլէտի:

Պէսպէլլի Բա-տը-Շանսըն գըսմէթի, սէրթօշա թէսատիւֆ իթ-մէքտէ մէվճուտ օլուպ, չէօյլէքի, թէրսանէտէն չըգտըղը զէման պիր սէրխօշ կէմիճիեէ ըաթ կէլիպ, քէնտի էսվապընը անըն էս-վապըյլա թէպտիլ իտէրէք, ֆիրարընը գօլայլաթմըշ օլտուղու կիպի, տիկէր պիր սէրխօշ տա, չիւպհէսիզ հաեաթընը, էօլիւմտէն գուր-թարաճագ իտի:

Պու իքինճի սէրխօշ, պիր բաշավրաճը օլուպ, մէրգում, էլինտէ պիր ֆէնէր, վէ սըրթընտա պիր սէրէթ իլէ բաշավրալարը եէրտէն թօբլամաեա մախսուս պիր գանճա օլտուղու հալտէ, եօլունա տէ-վամ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, զալիպա չագմըշ օլտուղու շարապըն թէէսսիրիյլէ, պիր թագըմ բարլագ ըիւեալարա կիրիշմիշ օլմասըյ-լա, միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու տէվամ իտիպ, կիւնիլէք էթմէք բարասընը չըգարտըղը սանաաթընը թահգիր իտէպիլէճէք գատար քէնտիեի զէնկին զանն իթմէքտէ իտի:

Ջէմանէմիզէ մախսուս օլան իշպու ֆէյլէսօֆ, պիր եան-տան տիկէր եանա կիտէրէք, վէ պաշընը սալլաեարագ կէլ-տիկի սըրատա, պուրնունըն ալթընտան պիր շարգը մըրըլտանմագ-տա իտի:

Սէրխօշ. — (Պատէհու քէնտի քէնտիեէ սէօյլէնէրէք.) Պէնիմտէ պու ագչամ, քեաֆֆէյի սէրխօշլար կիպի գաֆամզիեատէճէ թութ-մուշ տուր, վէ զանն իտէրիմքի, պանա մուալէնէթ իթմէք, վէ ի-գամէթկեահըմը պուլտուրմագ իշին, պիր տօսթա իհթիեաճըմ վար տըր . . . Լաքին պու կիւն տէ նէ՝ գատար հալա սօուգ իտիեօր, վի-ճուտիմի տահա լաեըգլը ըսըթմագ իւզրէ, պիր գաշ գատէհ զիեա-տէ չագսամ օլապիլիր իտի . . . պունունլա պէրապէր տէ, ֆաղլա-սըյլա չագմըշըմ տըր . . . Հօշ նէ՞ զարարը վար . . . պարի գա-ֆաեը թութար իսէմ, տույղուլարըմ պաշգալաչըր տա, իշի գամ-սըզըղա չէվիրիրիմ . . . հայտէ պագալըմ, եօլումուզա տէվամ ի-տէլիմ, պու պէօյլէ սէօքէր:

Իշպու սէրխօշ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, քէնտի շարգըսընա տէվամ իյլէտի:

իշէլիմ իշէլիմ, մէսրուր օլալում,
 Հէր պերապէր շարգըլար օգուեալում,
 Զէֆգ ու ճիւնպիւշէր իշին թօրլանալում,
 Շու շիշէլէրի կու կու պօշաթալում,
 Չագըպ չագալում,
 Պէքեար գալըպ զէֆգ ճիւնպիւշէ տալալում,
 Թրալլալա թրալլալա :

Պիզիմ սէրխօշ, սալլանա պուլլանա եօլունա տէվամ իթմէքտէ իքէն, Բա-տը-Շանսըն վիճուտի, աեագըլարընա թէսատիւֆ իթտի-կինտէ, ազ գալար քի եէրէ տիւշէճէք իտի :

Սէրխօշ .- (Պու թէսատիւֆ էսնասընտա ֆէնէրի էլինտէն տիւշէրէք) ֆիմնէեէ զարարլարը օլմսեարագ խանէլէրինէ ալտէթ իտէն պիր թագըմ'նամուսըն ատէմլէրին եօլլարընա պու սուրէթլէ սէտտ չէքէնլէր քիմլէ'ր տիրլէր : Ա'հ, քիմ' օլտուգլարընը պիւսէմ, վէ քէնտիլէրինի եագալասամ, նէ' եարաճաղըմը պէն պիլիրիմ . . . Պէլ-քի տէ, տահա եէնի օլան ֆէնէրիմին գըրըլմասընա վէ զայպ օլմա-սընա սէպէպ օլտուլար :

Մէրգում, իշպու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, մէգքիւր ֆէ-նէրի պուլմագ իւզրէ, եէրէ էյիլտի :

Լաքին էլինէ, ֆէնէրի թէսատիւֆ իտէճէք եէրտէ, Բա-տը-Շանսըն եիւզիւ թէսատիւֆ իթտի :

Սէրխօշ .- Նէ' թօհաֆ րասթ կէլիշ . . . Ղալիպա պիզիմ սէրխօշ-լար էսնաֆընտան օլուպ, գաֆասը պիր ազ զիեատէճէ թութմուշ օլմալը : Պու արգատաշ, պէնտէն զիեատէ չագմըշ չագըշարըմը . . . Լաքին պէօյլէ սօուգ հավատա քէնտիսինի տիշարտա պըրագմագ-լըգ, ինսանիյեթտէն տէյիլ տիր :

«Ա'հ, արգատաշ, հիշ պէօյլէ գըշըն թա օրթասընտա, վէ պիւսպիւթիւն աչըգտա, պիրիպիրիմիզ իւզէրինէ եաթապիլի'րմիեիզ :

Բաշավրաճընըն շիտտէթլէ գըմըլտաթմագտա օլտուղու Բա-տը-Շանս, պու սըրատա էօյլէ աճը պիր ա'հ իթտի քի, մէրգումնա եար-տըմ իթմէքլիկէ չալըշան մէրգում սէրխօշ սարսըլարագ, չէօյլէ իֆա-տէ իթտի :

— Ֆագաթ պանա էօյլէ կէլիեօր քի, պու ատէմ սէրխօշ տէ-յիլ տիր, եարալը եախօտ խասթա տըր . . . պու իսէ, քէնտիսինի պուրատ ոպրագմամագլըղա տահա պիւեիւք պիր սէպէպ տիր . . .

Հաքին, սիւպհան Ալլահ, էլիմէ նէ՝ տօգունուեօր . . . Սագըն գան օլմասըն . . . աճապա գաթլ իտիլմիշ պիր ատէմէ՝ մի, պիր նաշա՝ մը րասթ կէլտիմ:

Սէրխօշ օլտուղունու պէեան իթտիկիմիզ ատէմ, մէզքիւր սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա, պէյնինի իսթիլա իթմիշ օլան շարապ տիւմանլարընըն տաղըլմագտա օլտուղունու հիսս իյլէմէքտէ իտի:

Մէրգում, ֆէնէրինի պուլտուղունտա, եագտը, վէ մէճրուհուն եիւզիւնէ եագլաշտըրտըղընտա, մէրգումուն լէհճէսի սօլմուշ օլտուղունու կէօրտիւ, վէ հէր նէ գատար ճան չէքիշմէք հալինտէ պուունանլարա մախսուս օլարագ, պիտտէֆաթ աճը աճը սէտալէր չըգարմըշ իտի իսէտէ, պունունլա պէրապէր, մէճրուհը մէզպուր իւզէրինտէ հիշ պիր հաեաթ էսէրի միւշահէտէ իտէմէտի:

Մուախսարէն, Բա-տը-Շանս, կէօզլէրինի պիր աղ աչըպ, քէնտի գուրթարըճըր իւղէրինէ սօուգ պագըլընը աթֆ իյլէտի, վէ պատէհու ղաեէթ զայիֆ պիր սէտա իլէ,

— Ա՛հ, եա Բապպի, նէ՝ գատար իւշիւեօրում, տէտի:

Օլ էսնատէ, վալ-տը-կրասըն սաաթը, էօլիւ չանը միսիլու մահզունիեթպախշ պիր թարգտա եարը կիճէեի վուրտուղու կիպի, ըիւզկեար տախի, եարաագսըզ տալլարընը պուվարըն իւզէրինէ ուզաթմիշ օլան պիւեիւք աղաճլարըն արալարընտան չէտիտ պիր սուրէթլէ էսմէքտէ, վէլհասըլ հէր թարաֆ, գարանյոզ, վէ զանն իտէրսին քի, եաս ու մաթէմ իշին պուլունմագտա իտի: Ուֆուգտա հիշ պիր ըշըգ կէօրիւմէմէսինէ պագըլըր իսէ, ինսանըն օ մահէլտէ, քէնտիսինի, Բարիստէն իքի եիւզ ֆարսախ գատար ուզագտա գըեաս իյլէմէսի թապիի օլուպ, չէհրի մէզքիւրուն շամաթապը, իրագտան տալզալը վէ ֆուրթուռալը պիր տէնիզին ինիլթիսի մագամընտա իշիտիլմէքտէ իտի:

Չիրքինլիկի իշին, քէնտիսինէ պապա Պոռ տ'Ասմոռ իամի վէրիլէն բաջավրաճը, պու աըա, քէնտի քէնտիեէ,

— Եարը կիճէ տիր, լաքին, բէք զիեատէ շայեանը թէէսսիւֆ հալտէ պուլունան պու պիշարէեի գուրթարմագ իշին, շու մահէլտէն պիր եօլճու, պիր ինսան պիլէ կէչմէեօր . . . Պու ճիւմլէ իլէ, քէնտիսինի ապլա թէրք իթմէք իսթէմէմ, վէ եարտըմա ատէմ չաղըրաճաղըմ, տէտի:

Պատէհու, Պուլ-տ'Ամուր, պիւլէնտի ալագ իլէ,

— Ալլահ աշգընա օլսուն, եարտըմա կէլին, պուրատա վուրու-

մուշ օլան պիր աստէմ թէսլիմի ըուհ իտիեօր . . . տէտի , ֆագաթ բաչավրաճընըն իշպու ֆիղան ու ֆէրեատընա , ըիւզկեարտան զայրի ճէվապ վիրէն պուլունմատըղընտան , պապա Պուլ տ'Ամուր , մահզուհէն ,

— Հայ պէտպախթըզ հայ . . . պահս իտէրիմ քի , շու արաւըզ , հէր քէս , կիւնէշ կիպի գըղարմըշ օլան սօպասը եանընտա օթուրմուշ ըսընըեօր , լաքին էկէր շու եա պու պիչարէնին մազպաթասը եաբըմասը լաղըմ կէսէ , եախօտ պիր պէտպախթ քիմնէեէ սայիր պիր ուզուրսուզլուզ վագը օլա , անինտէ հէր քէս աեաղա գալգար , հալպու քի մատտէ , պիր քիմնէեէ խըզմէթ իթմէկէ , վէ հաեաթընը գուրթարմաեա տայիր օլտուղունտա , ումումուն գուլաղլարը տաղ սըչանը կիպի սաղըր , վէ կէօզլէրի եէր սըչանը կիպի քէօր օլուր , տէտի :

Պուլ տ'Ամուր թէքրարէն ,

— Եարտըմա' , եարտըմա' կէլին , տէյի պաղըրտը :

Ֆագաթ եինէ , պաղըրըշընըն աքսի սէտասը էթրաֆտան իշիտիլմէքտէն զայրի պիր նէթիճէ հասըլ օլամաեըպ , բաչավրաճը իսէ , գաֆասընըն տիւմանլըլըզ պիւսպիւթիւն կէչմիշ օլտուղու հալտէ , եալընըզճա , մէճրուհուն պաշընը գալտըրըպ , քէնտի տիղլէրի իւզէրինէ տաեաթտը :

Բա-տը-Շանս , վագը օլան հարէքէթ սէպէպիլէ վիճուտի ինճինտիկինտէն , աճը պիր ֆիղան ըէֆ իթտի իսէ տէ , պու սաեէտէ պայկընըղը քեամիլէն պէր թարաֆ օլարազ ,

— Պուլունտուղում մահէլ նէ՞րէսի տիր , տէյի Պուլ տ'Ամուրա սիւալ իլլէտի :

Պուլ տ'Ամուր . — Սէն-Ժագ հուտուտընտա պուլունուեօրսունուզ :

Բա-տը-Շանս . — Իվար նէ՞րէտէ տիր :

— Նէ՞ տիեօրսունուզ , անլամաեօրում :

— Լաքին իսթէ՞րմիսինիլքի . . .

— Նէ՞յի :

Բա-տը-Շանս , սէտասը պօղուլտուղունտան , էվվէլճէ իքմալ իտէմէտիկի սէօզիւնիւ , պու տէֆա ,

— Պանա պիր խըզմէթ իթմէք իսթէ՞րմիսինիլ , տիեէրէք իքմալ իթտի :

— Մէմնունէն , տօսթում , լաքին սիզ զիեատէ եօրուլուեօրսունուզ իմտի , արթըզ լագըրտը իթմէեին , տէտի Պուլ տ'Ամուր :

— Հալպուքի լագըրտը իթմէքիկիմ լաղըմ տըր , տէտի Բա-

տը-Շանս՝ ֆեվզէլատէ պիր ճահտ իտէրէք : Անճագ մէրգում, պուն-տան զիեատէ սէօզ սէօյլէմէտի :

— Սիւքիւթ իթմէլիսինիզ տիեօրում, տէյի Պուլ տ'Ամուր թէք-րար իթտի :

Մէճրուհ, հալէա եազաշ սէտա իլէ պազը քէլիմէլէր մըրըլտան-տը իսէ տէ, պու քէլիմէլէրի, սայքի աղզընտան պիր նէֆէս չըգար-ճասընա զանէթ զայիֆ պիր սուրէթտէ թէլէֆֆիւզ իյլէտիկինտէն , քէնտիսինէ եարտըմ իտէն քիմէ, եալընըզ շու լաֆզլարը իշիթտի :

— Ժագօպ սօգ աղընա . . . գօշուն . . . իվար . . . տիւզ տը Սէր-տէօյլ . . . էլէն . . . իքի հայտուտլար . . . պիր ճինսեթ . . . պիր խըրսըղըգ . . .

Լաքին, Պուլ տ'Ամուր, մէճրուհուն մէզքիւր սէօզլէրինտէն հիւ պիր շէյ անլաեամատը, վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Պու պիչարէեի շու հալտէն գուրթարմալըբըմ, քէնտիսինի թէք իտէմէմ, վէ գուճաղըմտա թէսլիմի րուհ իյլէմէսինէ տախի գաթլանամամ : Պուրատա քիմէեի թանըմամ իմտի , իլք րասթ կէլէճէք օլտուղում մէյխանէեի աշտըրմագտան պաշգա չարէ եօգ տուր , տէտի :

Պէօյլէճէ Պուլ տ'Ամուր, ֆէնէրինի, պէտպախթ Բա-տը-Շանսըն եանընտա պրագարագ, քէնտիսի, պիր աղ էվվէլ պիր ըըգ կէօր-միւշ օլտուղունու զանն իյլէտիկի իլասիեթ սօգաղընա կիթտի :

Մէրգում, պու խուսուստա եանըմամը իտի : Շէօյլէքի գարը-նըն պիրի, քիւշիւք պիր տիւքքեանըն էօնիւնտէ տուրմուշ օլուպ, պազը էշեանը հալի օլարագ կէթիւրմիշ օլտուղու պիր քիւշիւք ա-րապանը պօշալթմագտա իտի :

Պու տ'Ամուր . — (Արապանա եագլաշարագ .) Աֆվ իտէրսինիզ, գատըն :

Գատըն . — Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, պապալըգ :

— Հայտուտլարըն, էսէֆ օլունաճագ պիր հալէ գօյմուշ օլ-տուգլարը պիր պիչարէ տէլիգանլըբը գուրթարմագ իչին պանա եարտըմ իթմէք իսթէ՞րմիսինիզ :

— Մէմնունէն իսթէրիմ :

— Էօյլէ իսէ, պէնիմլէ կէլին :

— Եարալը նէ՞րէտէ տիր :

— Պուրատան պիր աղ ուղագտա տըր :

— Բէք էյէ, կիտէլիմ :

Մուկախարէն, Պուլտ'Ամուր, մէզպուրէ գարընըն արապասընը պօշալթմահա պիզզաթ եարտըմ իթտի: Պու գարը, այնի վա-
դըթտա, հաշլանմը քէսթանէ, բօրթուգալ, վէ թավատա բիշիրի-
միշ բաթաթէա թիճարէթիյլէ մէշղուլ օլուր իտի, վէ պու գատար կէճ
ավտէթ իյլէմէսի, եէվմի մէզքիւրուն զիյնէթի միւնասիպէթիյլէ,
խանէսինտէ օթուրաճագ եէրտէ, ագշամա գատար Շանգ-էլիզէտէ
մէզքիւր թիճարէթիյլէ մէշղուլ օլմասընտան նէշէթ իթմիշ իտի:

Սաթըճը գարընըն արապասընը պօշալթմագտա օլան Պուլ
տ'Ամուրուն մէզքիւր հարէքէթինտէն, մէզպուրէ հիշ պիր մանէա
չըգարամահարագ,

— Նէ՞ եարընօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Արապանըղը պօշալթընօրումքի, զիքը իթտիկիմ եարալը ա-
տէմի պունունլա կէթիրէպիլէլիմ, չիւնքի քէնտիսինին եիւրիւմէկէ
իգթիտարը եօգ տուր, վէ արապանըղըն եարտըմը օլմատըգճա
պիզ, իքիմիզ տախի պիրլիքտէ օլտուղումուզ հալտէ, քէնտիսինի
կէթիրէմէեիզ:

— Բէք էյի, բէք էյի:

Արապանըն էշեսուր պօշանընճա, պապա Պուլ տ'Ամուր վէ բէֆի-
գէսի, եօլա չըգտըլար, վէ ազ վագըթտա, Բա-տը-Շանսըն, հա-
լէա գանլար իչինտէ եաթմըշ օլտուղու մահէլլէ մուվասըլէթ իթ-
տիլէր:

Պուլ տ'Ամուր, մէզքիւր վիճուտին էլան սըճագ օլտուղունու
կէօրմէքլէ, քէմալ իհթիեաթլէ արապահա օթուրթտու, վէ պու
սուրէթլէ Բա-տը-Շանս քիւշիւք տիւքքեանա կիրտիրիլտի: Պու
տիւքքեանըն գաբուսու իւզէրինտէ, արմա օլարագ,

ՊԱԳԴԱԼԼԱՐԸՆ ՊԱԳԴԱԼԸ

ՏԻԻՍՕ ԳԱՏԸՆ

Հէր տաթտու հագըր միշլի, սըղըր հիթի, վի հիթ տոհնո:

20—25 վէ 30 տանքիմէ շարապ

Խսթեցիլտիկի տնտէ քագը վէ

տայիր միւսփրաթ տախի կէթիրիլիր:

Պիր գաշ սանիյեէ զարֆընտա, Պուլ տ'Ամուր, մատամ Տիւսօ-
տան ատրէսինի ալարղը պիր թապիպի ուեանտըրմագ, վէ բօլէսէ

քէ յֆիեէթի խապէր վիրմէք իւղրէ, կիթտիկինտէ, մէզպուրէ գարը, ալէա պիր աթէշ եագըպ, չէտիտ պիր նէօպէթէ վէ տէհէթլի պիր սաեըգլամաեա թուլթուլմուշ օլան մէճրուհ հագգընտա իգթիզա իտէն իւք միւտավաաթը թէրթիպ իյլէտի :

Արանըլան թապիպ կէլտէկինտէ, մէճրուհ օլան Բա-տը-Շան. սըն ահվալը սըհհիեէսի ղաեէթ տիգգաթէ միւհթաճ օլտուղունու, վէ քէնտիսինէ լագըրտը իթտիրմէմէք լազըմ կէլտիկինի, վէ եօլտա եօրուլաճաղընտան, խապթախանէեէ նագլի տախի գապիլ օլամաեաճաղընը պէեան վէ թավսիեէ իյլէտի :

Մատամ Տիւսօ, հէեէճանը գալպ իլէ,

— Պէն պու պիչարէեի քէնտի խանէմտէ հըֆղ իտէրիմ, աէտի

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄԸՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ԳԸՍԾԸ ՍԱՆԻ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

Հ Ա Յ Տ Ո Ւ Տ Գ Ա Ր Ը

Գ Ը Ս Մ Ը Ս Ա Ն Ի

ԳԱՖԱԼԱՐԸՆ ՃԷԼԼԱՏԸ

ԵԱԻՕՏ

ՀՈՒՏՈՒՏՈՒՆ ՀԻՒՔԻՒՄՏԱՐԸ

1

ՄՈՒԽԱԹԱՐԱԼԸ ՎԷ ՏԷՀՇԷԹԼԻ ՊԻՐ ՇԷԹԻՔ

Ելէն Բիրօ, տիւգ տը Սէրտէյլիւն խանէսինին իքինճի գաթընտան աշաղըեա տիւշիւպ, իֆագաթը թամմէսինէ տէկին թէ տաճի օլունմագ իւզրէ, տիւգը միւմաիլէյհին խանէսինէ գապուլ օլունմասընըն իրթէսի կիւնիւ, շիւպհէսիզ պիր ազաճըգ հէեհճանլէ կէշիրտիկի պիր կիճէտէն սօնրա, ույգուտա պասան պիր աղըրըղա տիւշար օլմուշ, եախօտ ֆէնա պիր բիւեա կէօրմիւշ օլանլար կիւ պի ուեանտը:

Պինանըն իքինճի գաթընտան տիւշմէսի միւնասիպէթիլէ, մէզ պուրէնին վիճուտինտէ եալընըզ պաղը ճիւզի ճէրիհալար հասըլ օլմուշ օլուպ, հիսս իլլէտիկի գօրգունուն, ֆէնալըգ տան ղիւեատէ հիւսնի թէէսսիրի օլմուշ իտի:

Շէյլէ քի, լէհճէսի սօնուգ օլմաեըպ, պիւլաքիւ բաըլազ վէ դըզարմըլ իտի, վէ կէօլէրինտէ, խասթալըղա, եախօտ սըթմա

սէպէպիլէ սըգ սըգ ույգուսուզ գալմըշ օլտուղունա ալէամէթ օլարագ զաաֆ վէ մահմուրլուգ միւշահէտէ օլունմամագտա իտի :

Հասըլը հէր հալի , սըհհէթճէ գուվվէթինի վէ վիճուտճա քէ մալէթինի միւպէյեին օլուպ , ուեանտըղընտա , ատէթա քէնտի խանէսինտէ պուլունուրճասընա , եախօտ պիր տօսթ խանէսինտէ իլք ագշամը էյլէնճէլի պիր վագըթ կէչիրիլմիշճէսինէ , եաթաղընտա , պիր սուրէթի նազիքեանէտէ եասլանտը :

Տիւգ տը Սէրտէօյլուն , քէնտիսինի , խանէսինտէն թարա իտէպիլէճէկի , վէ պէլքի տէ բօլիսէ թէսլիմ էյլէհէպիլէճէկի , պիր տագըգա Բիրօնուն խաթըրնա կէլմէտի :

Մէզպուրէ , մալիք օլտուղու գուվվէթի ըանա պիլմէքտէ օլուպ , քեաֆֆէյի պիւեիւք ֆիքիր աահապը միսիլու , գըյմէթ ու տէեէրի հագգընտա շիւպհէսի պուլունմամագտա իտի : Շէօյլէ քի , քէնտիսինի տիլպէր վէ ճալիպ օլմասըյա , իշպու տիլպէրլիք վէ ճաղիպէթինին նէ՝ կիպի թէէսսիր իճրա իտէպիլէճէկինի պիլիր իտի , էլէն Բիրօ , պիր քիմէեի սէվմէմիշ իտի իսէ տէ , թապիաթըն քէնտիսինէ ճէօմէրտճէ պախշ իթմիշ օլտուղու օլ տէհէթլի վէ խալին սիլահլարըն թէէսսիրինի չօգ տէֆա սայիրլէրինէ հիսս իթտիրմիշ իտի :

Պունտան գաթինաղար , էլէն , հագըգի ճին կիպի ֆիքիրլի , վէ զաեէթ գուրնազ վէ էնթրիկան օլուպ , եագընտա քէնտիսինտէ հասըլ օլաճագ օլան եէնի պիր աշգ ու սէվտա սաեէսինտէ , պիր գուվվէյի ճէտիտէ քէսպ իտէճէկի , վէ գարըլար միեանընտա է՛ն զիեատէ մուխաթարալըսը , վէ է՛ն զիեատէ ճալիպի օլաճաղը տէրքեար պուլունմագտա իտի :

Էլէն , էթրաֆընա սիւրաթլէ պիր կէօզ կէզտիրտիքտէն սօնրա , եալաշ պիր սէտա իլէ ,

— Պուրասը զէնկին պիր եէր տիր . . . տիւգիւն , բրէնսլէրէ մախսուս սէրվէթի վար տըր . . . ա՛հ , շու խանէտէ գալապիլսէմ . . . ֆագաթ պունուն իչին նէ՞ եարմալըեըմ :

Շիւպհէսիլ էլէնին պու թասավվուրու քիւսթէխանէ օլուպ , ֆագաթ է՛ն զիեատէ քիւսթախանէ թասավվուրլար , տէհէթլի էնթրիգլէր , է՛ն միւտհիշ թասմիմլէր , է՛ն մէքրուհ ֆէսատլար , վէլհասըլ է՛ն զիեատէ գանլը ճինաեէթլէր , մէզպուրէեի գաթան հայրէթտէ պըրագմամըշ , վէ տիթրէթմէմիշ օլտուղունտան , հիշ պիր միւլահաղանըն , հիշ պիր խուսուսուն , քէնտիեի , թասավվու-

հը մէջքիւրունտան կէրի տուրտուրմանեաճաղը տէրքեար պուլուն-
մագտա իտի :

Պինապէրին , մէջպուրէ , քէնտի քէնտիսե ,

— Ժէնէրալ իլէ պիրլիքտէ գալմագլըղըմիչին , եա անընլա էվլէն-
մէքլիկիմ , եախօտ , անըն , պէնի էվլատըղլա գապուլ իլլէմէսի լա-
զըմ տըր , տէտի , վէ պու Ֆիքիւր , քէնտիսինի զէրրէ գատար թէ-
աճճիւպտէ պըրագմատը :

Պատէհու շու վէճհէ իլավէի մէգալ իլլէտի .

— Լաքին վալիտէմին ըէյի օլմանարագ , եախօտ անըն մալիւ-
մաթը պուլունմանարագ , տիւգ իլէ էվլէնմէքլիկիմ , խայլիճէ միւշ-
քիւլ տիւր : Պունտան գաթինազար , պիլմէմքի , գարը գօճա պօ-
շամասընա ըաղմէն , գանուսն , նէ՝ տէրէճէեէ գատար պէնի , տիւ-
գիւն գըղը մագամընտա ատտ իլլէեէպիլիւր :

«Հալպուքի , պէն , էկէրչի տիւգիւ սէվէրսէմ . . .

«Փագաթ խայր , խայր , իշպու թասալվուրու հիւսնի սու-
րէթտէ պաշա չըգարապիլսէմ պիլէ , Ժէնէրալ իլէ էվլէնմէքլիկիմ ,
էմրի պասիլրէթէ մուվաֆըդ տէյիլ տիր : էվլէթ , պու պիր տիվա-
նէճէ միւլահազա օլսպ , պիր արա զիհնիմի իսթիլա իթմիշ տիր ,
լաքին պու խուսուստա պուլունտան զիեատէ տիւշիւնմէեիպ , տիկէր
սուրէթի տիւշիւնէիմ :

Իշթէ , պու վէճհէ , էլլէն , իհթիեար տիւգ իլէ էվլէնմէսին-
տէն իսէ , քէնտիսինի մէրգումա էվլատ մագամընտա գապուլ իթ-
տիրմէսի տահա զիեատէ գօլայ վէ ագիլանէ օլսպ օլմանեաճաղը
խուսուսու հագգընտա տիւշիւնէճէք իքէն , նակէհան գարու չա-
լընտը :

Էլլէն , ապըլը օլան սաաթա պագտը , վէ օն պիր օլտուղունու ,
եանի էօլլէեէ պիր սաաթ գալմըշ իտուկինի անլատը :

Մէջքիւր սաաթտա իսէ , պիր գատընըն նէզտինէ թագտիմ օ-
լունմասընտա հիշ պիր պէյիս օլամագ իտի :

Իմոի , էլլէնին «կիրինիղ» տիմէսի իւզէրինէ , իւք կիճէ , խանէ-
սինտէ վուգ ու պուլան հալլէրտէն տօլաեը ֆէվգէլատէ թէաճճիւպ-
տէ գալմըշ օլան , վէ խասթանըն ահվալի , վէ գուհուրա կէլէն զա-
եէթ էսրարի վագըլար հագգընտա իյզահաթ թալէպ իթմէք մէ-
րագընտա պուլունան Ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ մէջպուրէնին եաթտը-
ղը օտանա կիրէրէք ,

— Սապահ խայր , էվլատըմ , տէտի :

— Սապահլար խայր օլտուն, միւսիւ տիւզ, տէյի էլէն ճեվապ վէրտի :

— Պու կիւն նա'սըլսընը :

— Տիւնքի կիւն տիւշմէքլիկիմտէն պու կիւն հիշ պիր էսէր գալմամըշ տըր :

— Բէք ալէա, մէմնուն օլտում, լաքին, շունու պանա «էօյ-լէեին քի, պէնիմ տիւզ օլտուղումնոն նա'սըլ պիլիեօրսունուղ :

— Նասըլ պիլմէքլիկիմի անլամագտա նէ' էհէմմիեէթ վար տըր, էլվէրիր քի պիլիեօրում, վէ տիւնքի կիւն խանէնիզէ կիրմէքլիկի թէհըրիւպէ էյլէմէքլիկիմ, իսմինիզի պիլտիկիմնէն նէշէթ իթմիշ տիր :

— Լաքին խանէմէ պու եօլտա' մը կիրմէք լազըթիտի :

— Շիւպհէսիզ :

— Նի'չին :

— Չիւնքի խըզմէթքեարընը, սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէեէն-լէրի ըէտտ իտիեօր :

— Հադգընըզ վար տըր, անճագ սէօղիւմէ իթիմաա իտին քի, պէօյլէ պիր թէտպիրտէ պուլունմանըզ գիեատէսիյլէ էսէֆ իթտիմ, չիւնքի, պու թէտպիրին, սիզէ բէք տէհէթլի նէթիճէլէրի օլա-պիլիր իտի : Թէլէֆ օլապիլիր իտինիզ, ֆագաթ պուրաեա կիրմէք տէ նէ' սէպէպինիզ վար իտի :

— Սիզի կէօրմէք իսթէմէքտէ իտիմ :

— Նի'չին :

— Ճիտտի պիր մագսէտ իչին :

— Նէ' կիպի :

— Միւսիւ տիւզ, սերպէսթճէ սիզին իլէ կէօրիւշմէքլիկիմէ միւսաաաաա իտէ'րմիսինիզ :

— Շիւպհէսիզ :

— Իմտի, միւսիւ տիւզ, սիզ էվլի'միսինիզ :

— Էվվէթ :

— Չէվճէնիզի պօշամը'շմըսընը :

— Էվվէթ, վէ էյի տէ եաբմըշմ տըր :

— Պու իզտիվաճտան տիւնեաեա էվլատընըզ կէլմի'շ մի տիր :

— Խայր :

— Հալպուքի, մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլիւն . . .

— Սահիհ տիր, պիր գըզը օլմուշ տուր :

— Իմտի, պանա էօյլէ կէլիեօր քի . . .

— Լաքին, օ էվլառ պէնտէն տօղմամըշ տըր, իլլա, զէվճէմին մաշուգու օլմուշ օլան Մ. տը Լարէյտէն տօղմուշ տուր: (Տիւգ տը Սէրտէօյլ իշպու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, ասլա էսէրը ֆիթուր կէօսթէրմէմիշ տիր) իշթէ, մատամ տիւշէսին պու խէթասը սէպէպիլէ, մէզպուրէեի պօշամագլըղըմը իմբէրաթօրտան իսթիտա իթտիմ, վէ իսթիտամըն իսթ իհսալինէ տախի մուվաֆֆագ օլտում: Եօգսա, հէր նէ գատար մատամ տը Սէրտէօյլ հագգընտա պիւեիւք պիր թէվէճճիւհիւմ վէ ըիսեթիմ պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր, քէնտիսինի իթապ իտէճէք պիր սէպէպիմ օլմատըղընտա, պէօյլէ պիր ըէզիլանէ սուրէթտէ քէնտիսիլէ գաթը ալէագա վէ միւնասէպաթ իթմէեճէկիմկիպի, շիւպհէսիզ պու խուսուստա իմբէրաթօր տախի պանա մուալլնէթ իթմէեճէք իտի: Լաքին, սիզ, նիշին պու սիւալլէրի պանա արզ ու պէեան իտիեօրսունուզ:

— Պու սիւալլէրի սիզէ արզ ու պէեան իթմէքլիկիմ, մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլուն նէ՝ օլտուղունու անլամագ իշին տիր:

— Պէն անըն հագգընտա ասլա սարֆը զիհին իթմէմիշ օլտուղումտան, նէ՝ օլտուղունու պիլմէմ:

— Էվլատը նէ՝ օլմուշ տուր:

— Օնտան տա խապէրտար տէյիլիմ:

— Իքիսինին տախի հաեաթտա օլտուգլարընը սիզէ պէեան իտէր իսէմ. . .

— Էյ. . .

— Անէր հագգընտա նէ՝ եաբարսընըզ:

— Հիշ պիր շէյ եաբամամ:

— Հալպուքի, պիր շէյ եաբամագլըղա էկէրշի անլէր սիզի մէճպուր իտէրլէր իսէ. . .

— Պէնի մէճպուր մու իթմէք: Ֆագաթ անլէր պէնի նասըլ մէճպուր իտէճէքլէր. իւզէրիմտէ նէ՝ գուտրէթլէրի վար տըր:

Տիւգ տը Սէրտէօյլ պու լաֆղարը իրատ իթտիկի սըրատա, գաշլարը չաթըլմըշ, վէ կիզի պիր հիտտէթ ու զազապ ֆիքրինի իսթիւա իյլէմիշ իտի:

— Բէք պիւեիւք գուտրէթլէրի վար տըր, տէտի էլէն սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք:

— Հա՛նկըլարը տըր:

— Վագթիլէ, սիզ, մատմուաղէլ տ'Արըլվիլ իսմինտէ պիր գըզ սէվմիշմիսինիզ:

— Հէմ զիեատէսիլէ սէվմիչիմ տիր :

— Իքի էվլատընըզ օլմոլշ մու տուր :

— Էվվէթ :

— Էյ անէր նէ՞ օլմուշլար տըր :

— Խայլի վագըթ , անլէրին նէ՞ օլտուգլարընտան խապէրտար օլմամըշլմ տըր :

— Պու կիւն , պու պապտէ զիեատէ մալիւմաթընըզ վա՞ր մը տըր :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի պիր ազտան իլզահ իտէրիմ :

Օլ անէ տէկին , տիւգ տը Սէրտէօյլ , Էլէն Բիրօեու քէմալ թէ. աճճիւպլէ տինլէտի , վէ մէզպուրէնին իրատ իթտիկի սիւալլէրէ ճէվապ վիրմէքլէ պէրապէր , քէնտի իլլէրի հագգընտա պու տէրէ. ճէ տօղրու մալիւմաթընէ՞րէտէն ալմիշ օլմասընը , վէ քէնտիի հագգընտա ֆիքրինի իշղալ իթտիրմէքտէ նէ՞ սէպէպի պուլունապիլէճէկինի քէնտի քէնտիեէ տիւչիւնմէքտէ իտի :

Տիւգիւն , վագթիլլէ թանըմըշ օլտուգու պիր քէմնէեի Էլէնէ պէնզէթմէսի , պիր արա միւմաիլէյհին չիւպհէսինի իզալէ իթտի :

Շէօյլէքի , քէնտիին զէվճէսի օլմուշ , եախօտ օլմագ իւզրէ պուլունմուշ օլան մատմուազէլ տը Լօսթանժը , տիւգ տը Սէրտէօյլ , միւպհէմ սուրէթտէ իսթըրլաեարագ , խանէսինտէ միւսաֆիրէթէն գապուլ իթմիշ պուլունտուղու գատըն , սագըն քէնտի զէվճէսինին վէ շըվալիէ տը Լարէյին գըզը օլմասըն տէյի պիր զանն ու գըեասա զահիպ օլտու իսէ տէ , պիր ազ սօնրա , քէնտի քէնտիեէ , « Խա՛յր , խա՛յր , պու միւմքին տէյիլ տիր , պէնիմ թաւմիմ իթտիկիմ չօճուգ վէֆաթ իլլէմիշ տիր . հաթթա , անըն վէֆաթ գայտընը տախի Սրժանթօն տսյիրէյի պէլէտիեէսինտէ կէօրմիւչիւմ տիւր » տէտի :

Զանն իտէրիգքի , իշպու բօմանտա , Հայտուտ գարընըն պիրինճի մէվգըի իհրազ իթմէսինտէն էվվէլ , քէնտի կէչմիշ զէմանը հագգընտա պագը մալիւմաթ վիրմէքլիք էհէմմիեէթտէն խալիտէյիլ տիր :

Մատամ տը Սէրտէօյլիւն , մաշուգու օլան շըվալիէ տը Լարէյին վէ բէտէրի պուլունան մարքի տը Լօսթանժըն վուգուի վէֆաթլարընտան սօնրա , տիւգ իլէ Անժէլին ղայպուպէթլէրինտէն պիլիսթիֆատէ , պունլարըն , Մատլէն իլէ զէվճինին թահթը նէզարէթ վէ մուհաֆազասընա թէսլիմ իթմիշ օլտուգլարը պիւեիւք էվլատլարընը աշըրարագ , ախըզ ինթիգամ իթմէքլիկի տիւչիւնմիւշ օլտուղունու պունտան ագտէմ զաթէն եագմըշ իտիք :

Գրուա օթէլինտէ հաքիմի մութլագ մագամնտա հիւքմ իթտի-
կինի կէօրմիւշ օլտուղումուզ օտա խըզմէթ ճիսի Բիէրի , մատամ տը
Լօթանժ քէնտիսինէ մահրէմի էսրար իթթիխազ էյլէտի , վէ գաթ-
լը նուֆուս , չօճուզ աշըրմագլըզ վէ գունտագ պըրագմագլըզ կի-
պի իւշ տէհշէթլի ճինանէթին իճրասընը մէրգումտէրիւհտէ իթտի :

Օլ էննատէ Բիէր կէնճ օլուպ , քէզալիք կէնճ , տսըլատէ վէ
տիլպէր օլան մատամասընտան եալընըզ իքի սինն պիւեիւք պուլուն-
մագտա իտի :

Բիէր , Լօթանժ ֆամիլեասը եանընտա միւտտէթի մէտիտէ սա-
տրգանէ խըզմէթ իտէրէք , նիհանէթ պու խըզմէթ քեալըղնտա վէ-
ֆաթ իթմիշ օլան պիր քիմսէնին էվլատը իտի իսէ տէ , քէնտի ախ-
լէագ ու թապիեաթը ֆէնա օլուպ , սախթէ պիր սատագաթ վէ
ուպուտիսէթ թահթընտա իֆրաթ մէրթէպէ իգպալրէրէսթլիք
տուլղուսու կիզլէմէքտէ , վէ պունտան գաթինազար ղանէթ գըս-
գանճ , միրայի վէ հասիս պիր քիմսէ իտի :

Պինաէն ալէյհ , մատամասընըն մէզքիւր թէքլիֆինի , քէսպի
սէրվէթ իթմէքլիկինէ միւսայիտ պիր ֆըրսաթ ատտ իտէրէք , գա-
պուլ իթտի :

Վուզումաթ մալիւմ տիւր : Ճինանէթի միւթէսավվուրէ , հի-
քեանէսինտէն սարֆը նազար իթտիկիմիզ ահվալ ու վէգայի արա-
սընտա իճրա իտիլիպ , չօճուզ աշըրլուր , իրի իհթիեար խըզմէթ-
քեար գաթլ իտիլտի , վէ մէզքիւր իքի ճինանէթին էսէրլէրինի
ղայպ իթտիւրմէք իւզրէ , թաշ թաշ իւզէրինտէ գալմանաճագ սու-
րէթտէ , վիգթուար սօգաղընտաքի քիւչիւք խանէ իհրագ գը-
լընտը :

Չօճուղուն աշըրլըմասընը միւթէագըպ , մատամ տը Սէրտէօյլ ,
Բիէր , Անժէլին չօճուղու , վէ էլէն , մատամ տը Սէրտէօյլիւն , Պէր-
լիշօն մէմլէքէթինտէն պիր ազ ուզագտա վագը Լիմուզէն տախի-
լինտէ վէ Արժանթօն ճիվարլարընտա մուպանաա էյլէտիկի քիւչիւք
պիր խանէտէ եէրլէշտիլէր :

Օրատա , զիքը իթտիկիմիզ տէօրթ չախս , ալէմտէն պիւսպիւ-
թիւն ուզագտա պիր էօմիւր կէչիրիպ , նէ՛ քիմսէնին խանէսինէ
կիթմէքտէ , նէ՛ տէ քիմսէնի գապուլ իթմէքտէ իտիլէր :

Իշթէ պու էննատէ , գապա պիր քէօյլիւ օլան վէ լաքին պիւ-
եիւքիւկէ մախսուս պագը արգուլարը պուլունան մէրգումԲիէր , մա-
տամ տը Սէրտէօյլիւն ճինանէթլէրինէ շէրիք օլմագլըղընըն , վէ օլ

պապտէ սիւքիւթի իխթիեար իթմէքլիկինն պէտէլ վէ միւքեա-
ֆաթընը ալմագլըղը տիւշիւնտիւ :

Չօգտան պէրու , մէրգում , հէմ հրըսը շան , հէմտէ աշդ ու
սէվտա սայիգասըյլա , քէնտի մատամասը հագգընտա մուհապպէ-
թի շէտիտէ վէ պիւեիւք վէ ֆէնա թասավիւրաթ իլէ մութթասըֆ
պուլունմագտա իտի , վէ խըրսըղ , դաթիլ վէ գունտագճը օլմագլա ,
մէզպուրէնին նիեաթ ու էֆքեարընա խըզմէթ իթմէքլիկէ մուվաֆ-
ֆագաթ իտիշի , մահզա , անը , պիւթիւն պիւթիւն քէնտինին թահ-
թը հիւքմիւնէ ալմագ , վէ թասավիւրլարընը մէվգըի իճրաեէ վաղ
իթմէքլէ պէրապէր , աշդ ու սէվտա հիսսիեաթընը տա իճրա իյ-
լէմէք իշին իտի :

Իմտի , պիր սապահ , եանի Պէրէզինա նէհրինտէ վուգու պուլան
ֆէլաքէթի ազիմէ խապէրի Բարիսէ վիրուտ իթմէսինտէն , վէ տիւգ
իլէ Անժէլին նէհրի մէղքիւրտէ զարգ վէ թէլէֆ օլտուգլարը բիվա-
եէթինին շայի օլուպ , թաստիգ օլմագ իւզրէ պուլունմասընտան չէնտ
կիւն սօնրա , Բիէր , թէքլիֆաթը իգպալքէրէթանէսինի արզ ու պէ-
եան իթմէք մագսէտիլէ , պիւլա բէրվա վէ իհթիրազ մատամասընը
նէզտինէ չըգտը :

Մէրգումէ , ալէլ ումում , գօրգուլան պիր շէրիք հագգըն-
տա նէ եօլտա մուամէլէ վէ բիաեէթ կէօսթէրիլիւր իսէ , այնի մուա-
մէլէ վէ բիաեէթի Բիէրէ կէօսթէրիլիւր իտի :

Պինապէրին , Բիէր , էսասը մատտէեէ կիրիշմէք իշին իգթիզա
իտէն պազը ատի իֆատաթ թաաթիսինտէն սօնրա , մէզպուրէ-
եէ խիթապ իտէրէք :

— Աֆվ իտէրսինիզ , մա'տամ , պիր ազտա , քէնտի իշէրիմիզ-
տէն վէ սայիքլէրին իշլէրինտէն պահա իթմէքլիկին , զանն իտէրիմ
քի վագթը կէլտի , տէտի :

Մատամ տիւշէս , նազաբը տիգգաթընը պիր սուրէթի մախսու-
սէտէ , մէրգում խըզմէթքեարա աթֆ իտէրէք :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսուսուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Վիգթուար սօգաղը վագըռայի միւտհիշէսինտէն սօնրա , մէզ-
պուրէ բէք չօգ հալլէր կէօրմիւշ , վէ Բիէրին պազը իյմալէրինի
տէրք իյլէմիշ իտի իսէ տէ , մէրգումսուն մագսէտի նէ՞ օլտուղունա
տաիլը պիր գարար վիրէմէմիշ իտի :

Մատամ տը Սէրտէօյլ , սատագաթը հագգընտա էմիլիեէթի պու-
լունմատըղը պիր ատէմին քէնտի էրարընա վագըթ օլմասընտան

տուաներ կերչի իզհարը վէսվէսէ իյլէմէքտէ, լաքինվէս վէսէսինի աշիքեարա չըգարմամագտա իտի:

Բիէր, վագը ոլան իֆատէսի գարշըսընտա մատամ'տը Սէրտէօյլին պարիտանէ մուամէլէ կէօթէրմէսինտէն միւթէէսսիր ոլմա-
եարագ,

— Մա'տամ, գա'չ եաշընտասընըզ, տէյի սիւալ իթտի:

Յիւշէս. — Բիէր, սիզ պու խուսուսու ըանա պիլիրսինիզ, չիւնքի իքիմիզտէ, քէնկալէք սէյֆիեէսինտէ տօղմուշուզ տուր: Սիզ, իքի եաշ վէ պիր գաչ այլըզ պէնտէն պիւեիւքսիւնիւզ:

Բիէր. — Տիմէք տիր քի, եիկիրմի իքի չաղընտասընըզ, վէ զա-
եէթ տիւպէրսինիզ Անճագ, պու տերէճէ տիւպէր վէ կիւղէլ ոլմագ-
լըղընըզ, հէմ սիզին իչին, հէմտէ բէք չօգլար իչին ֆէլաքէթ ու
մուսիպէթի մուճիպ տիր:

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի պէն անլաեօրում:

— Էկէրչի եալընըզ քէնտինիզին անլամասը իչին լագըրտը իտի-
եօր իսէնիզ, պու մուհավէրէնին թէլինի քէսմէքիկիմիզ էվլէա տըր:

— Խա'յր, միւսաատէ իտին քի, լագըրտըմը իքմալ իտէեիմ:

— Էօյլէ իսէ տէվամ իտին:

— Պունտան գաթինազար, սիզ ղէնկինսինիզ, հէմ ղաեէթ ղէն-
կինսինիզ, ղիրա, բէտէրինիզ միւթէվէֆա մարքի տը Լօթանժըն
սէրվէթինի, նագտա թահվիլ իթմէնիզտէն պէրի տիր, սէրվէթինիզ
իքի միսլինէ պալիզ ոլմուշ տուր: Բէտէրինիզին էմլաքընը նագտա
թահվիլ իյլէմէքիկինիզ խայըրլը ոլմուշ տուր, չիւնքի, Պըրթանիա-
տա էմլաք վարիտաթը, անճագ եիւզտէ 2 եախօտ 2 պուշուզ օ-
լուպ, հալպուքի Եէհուտի Ժագօպա վիրտիկինիզ ագչէտէն, ագալ-
լի եիւզտէ 6 ֆայիզ ալմագտասընըզ:

— Պու սիւալլէրինիզ, հիծապլարընըզ վէ թէրթիպլէրինիզ իլէ
նէ՞ նէթիճէ չըգարմագ իսթէեօրսունուզ:

— Շու նէթիճէեի չըգարմագ իսթէեօրումքի, սիզ, չիմտիքի
եաբաղընըզ կիպի, տիրի տիրի պուրատա կէօմիւլմէք, վէ թարիգի
տիւնեա եախօտ թրաք նամ ըահիպին գարընտաշը կիպի մանասթըր-
տա եաշամագ սինն ու վագիեէթինտէ պուլունմաեօրսունուզ:

— Լաքին, պու եօլտա պիր էօմիւրտէն պէն խօշանըեօրոճմ:

— Հալպուքի պու եօլտա պիր էօմիէ ուզուն միւտտէթ տէվամ
իտէմէգսինիզ:

— Տէվամ իտէ՞մէզմիւնիմ: Ֆազաթ պու պապտէ քի՞մ պանա մանի օլաճագ տըր: Շիւպհէսիզ սիզ, տէ յի՛ւմի:

Տիւչէս, պու լաֆզլարը սէօյլէտիքտէն սօնրա, հիտտէթ, ղու-րուրիսէթ, վէ թահգիլլէ մէֆու օլան կէօզլէրիսի Բիէրէ աթֆիթ-միշ օլտուղու հալտէ, իֆատէսինի գաթթ իթտի:

Մէզպուրէսի, ղապէթլէ կիւզէլ, ազամէթլի, վէ անլընտա թահ-գիլ ալէամէթինի համիլ օլարագ կէօրէն օլսա, քէնտիսինի ինսա-նիսէթին մաֆէվզ ինտէ տտտ իյլէմէսի թապիի իտի:

Բիէր, շու եօլտա իֆատէսինէ տէվամ իթտի:

— Էվվէթ, սիզի մէնն իթմէկէ չալըշաճաղըմ:

— Նի՛չին:

— Ձիւնքի սիզի եէնիտէն էվլէնտիրմէք լաղըմ տըր:

— Լաքին սիզտէ պիլիրսինիզքի, ղէվճիմտէն պօշանմըշ օլմագ-լըղըմ սէպէպիլլէ, թէքրար էվլէնէմէմ:

— Իյի եա, ղէվճինիզի պօշամըշ օլմանըղ իչին, թէքրար էվլէն-մէլիսինիզ:

— Լաքին ղէվճի՞մ:

— Ձէվճինիզ վէֆաթ իթմիշ տիր:

— Մ. տը Սէրտէ՞յլմիւ:

— Էվվէթ, Մ. տը Սէրտէօյլ Պէրէզինա նէհրինտէ վէֆաթ իթ-միշ օլտուղունտան, սիզ քեամիլէն սէրպէսթսինիզ:

— Լաքին տիգիթի՞:

— Միւմաիլէյհէ ըիֆագաթ իտէն մաշուգէ՞սի մի:

— Էվվէթ:

— Օ տախի էօլմիւշ տիր:

— Սիւպհան Սլլահ, եա պէնիմ ինթիգամը՞մ:

— Ինթիգամընըղը ա՞լմատընըղմը:

— Ինթիգամըմը նա՞սըլ ալտըմ:

— Մատէմքի անլէր էօլմիւշլէր տիր, ճէնապը Ալլահ սիզին ինթիգամընըղը ալմըշ տըր: Մալիւմիւնիւզ օլան չօճուղա կէլննճէ, անը ուզուն միւտտէթ սագլամագլըղ, պիհուտէ օլտուղտան պաշգա, հէր տագըղա մուխաթարաեը տա մուճիպ օլապիլիր իտի. չիւնքի • չօճուղուն էլիմիզէ նասըլ կէչմիշ օլմասը հագգընտա պիզտէն հի-սապ իսթէնիլէպիլլէճէկինտէն, վէ պու իսէ պիզի միւշքիւլաթա իյ-գա իտէպիլլէճէկինտէն, հասպ էլիճապ մէրգում չօճուղու պաղըմ տան տէֆ իթտիմ:

— Աճայի՛ւ , սիւղ պու չօճուղու նա՛սըլ պաշընըլտան տէֆ իթտի-
նիւ , Պանա խապէր վիրմէքսիզին վէ պէնիմ՝ րէյիմի ալմագսըզըն պու
չօճուղու սահիճէն պաշընըլտան տէֆ մի իթտինիւ :

— Էվվէթ , մատամ , թէքրար իտէրիմքի , պեր կիւն պու չօ-
ճուղ պիզէ թէհլիքէեի մուճիպ օլապիլիւր իտի :

— Էյ , նէ՛րէեէ թէսլիմ իթտինիւ :

— Օրասը պանա րաճի տիր :

Իշպու քիւսթախանէ ճէվապտան , Բիէրին , մասքէսինի աշաղը
ալմագլըգ տա , Բէք տէ իհթիրաղ իթմէտիկի անլաշըլըպ , տիւշէս
իսէ , ճէվապը մէզրիւրու իշիտիսճէ , հիտտէթ ու զազապընտան
եիւզիւ գըզարտը իսէ տէ , Բիէր , մէրգ ումէսին իֆատէեէ ալաղ իթ-
մէսինէ վագըթ պըրագմանարագ , կիւեա Բէք թապիի պեր իֆա-
տէտէ պուլունմուշճասընա , շու իօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի :

— Տիւլէեինիւ , մատամ , շիմտիեէ գատար էֆքեար ու նիեա-
թըմը քէթմ իթտիմ , լաքին արթըգ հէր շէյի սէօյլէմէքիկիմին
վագթ ու զէմանը կէլտի : Պունտան ազտէմսիւ պանա , պազը ճի-
նանէթ իճրասընտա սիզէ շէրիք օլմագլըլըմը թէրլիֆ իթտի-
նիւ , վէ պու ճինանէթլէր իսէ , գունտագ պրագմագլըգ վէ ա-
տէմ էօլտիւրմէքլիք կիպի պիւեիւք մատտէլէր օլտուղունտան , գա-
նուն , պունլարըն ֆաիլինէ իտամ ճէզասընը թէրթիպ իտէր :

« Հէր նէ իսէ , պէն սիզին թէքլիֆինիգիգապուլիլէ , օ ճինանէթ-
լէրի պիզըլթ իճրա իյլէտիմ , լաքին սիզզէնկին օլտուղունուղ հալ-
տէ , վէ պու ճինանէթլէրին միւքեաֆաթընը ճէօմէրտճէ վիրմէքլիկի-
նիւ լազըմ կէլտիկի թապ տիրտէ , պէն , սիզէ , մա՛տամ միւքեաֆա-
թըմը , պէտէլիմի վէրին , տիմէտիմ :

— Պէօյլէ պեր մուֆասսալ վէ օսանտըրըճը միւզաքէրէ վէ մու-
պահասաեա կիրիշմէքլիկինիւ , միւքեաֆաթընըզը , պէտէլինիգի իս-
թէմէք իշին մի տիր : Էկէր պու իսէ , պունուն իլին պու գատար
քիւլֆէթ տէյմէզ , իմաի , խըզմէթլէրինիւ իլին պեր գըյմէթ թայ-
եին իտին տէ , էօտէեէեիմ , լաքին պահսընը իթտիկիմիւ չօճուղու
պանա իեատէ իտին :

— Մ. տը Սէրտէօյլին չօճուղունու սիզէ իեատէ իթմէք կիպի
պիր սուրէթի թէսվիեէ , նէ՛ սիզին թարաֆընըլտան վէ նէ՛ պէնիմ
թարաֆըմտան էմրի պասիրէթէ մուվաֆըգ տէյիլ տիր :

— Հալպուքի օ չօճուղու սիւղ պանա իեատէ իթմէլիսինիւ , վէ ի-
տէճէքսինիւ :

— Խա՛յր տիեօրում սիզէ, անճագ, հէմթէօհմէթինիզ օլմագլա իճրա իթտիկիմ խըղմէթլէրիմէ մուգապիլ, միւսաատէ իտին քի, գըյմէթիմի թայեին իտէեիմ:

— Սէ՛օյլէեին, տէյի մասամ տիւշէս, մաղրուրանէ վէ սէրթ պիր սուրէթտէ ճէվապ վիրտի:

— Իմտի, մատամ տիւշէս, ճինաեթի միւշթէրէքէմիզին իսպաթը հագաթիտի պագի իտի, վէ էլան պու կիւնքի կիւն պագի տիր, չիւնքի սիզի գալիէն թէեմին իտէպիլիբիմ, հաթթա սիզէ կէօս թէրէպիլիբիմ քի, օ իսպաթը քեամիլէն պէր թարաֆ իթմէքլիք, քէնտի մէնֆաաթըմ իզթիլասընտան տէյիլ իտի Տիւն, պու իսպաթ սիզին եէտինիզտէ իտի, պու կիւն տախի, սիզտէն ալմըլ օլտուղում ճիհէթլէ, պէնիմ եէտիմտէ տիր, վէ մալլեմիւնիւղ տիւր քի, պիր խըրսըզ տիկեր պիր խըրսըզտան պիր շէյ աշըրըր իսէ, պոռնա շէյթան տաֆի կիպեր: Պու իսպաթ, չիւպհէսիզ պիզզաթ քէշֆ իթմիլ օլտուղունուղ իւզրէ, Մ: աը Սէրտէօյլիւն օլլու տուր: Բէտէրի օլան տիւգ վէֆաթ իթմիլ օլտուղունտան, չօճուղուն սիզճէ արթըգ ֆայտէսի օլամագ իտի, չիւնքի էվլէլճէ մէմուլ իթտիկիմիզ վէճհ իւզրէ, սիզին իլէ էվլէնմէսի իչին բէտէրինի իճպար իթմէքլիկէ գուլլանըլամագ իտի: Պինապէրին, օ չօճուղու մուհաֆաղա իթմէքլիքտէ սիզճէ հիչ պիր մէնֆաաթ գալմտեըպ, օլսա օլսա, սիզի թէհիլքէեէ տիւշար իթմէք իւզրէ մէյտանա գօեապիլէճէկիմ մէզքիւր իսպաթը օրթատան գալտըրմագ զըմնընտա, մէրգուսուլ թէլէֆ իթմէքլէ քէնտինիզճէ պիր մէնֆաաթ հասըլ իտէպիլիբի իտինիզ, զիրա, պէսիմլէ հէմթէօհմէթ օլտուղունուղու սուհուլէթլէ ինքեար իտէպլէմէք իչին, օ պիշարէեի թէլէֆ իթմէքտէն զայրի չարէ պուլամագ իտինիզ:

«Պիր ճինտեթ տալասընտա իսէ, շահիտլէր օլմատըղը հալտէ, իսպաթլար շահիտ տէյի գապուլ օլունուրլար:

«Հասըլը, սիզի տայիմա քէնտի հիւքմիւմ թահթընտա պուլունտուրմագլըղըմ, հէմ մուհիմ իտուկի, վէ հէմտախի սէրվէթիմ, միւսթագպէլիմ, վէ պիր աղտան իլլահ իտէճէք օլտուղում պաղը թասալվուրլարըմըն մէնֆաաթընտան օլտուղու ճիհէթլէ, տիւնքի կիւն, հէմթէօհմէթ օլտուղումուղու իսպաթ իտէպլէմէքլիկիմ եէկեանէ մէտար օլապիլէն տէլիլի զապթըմա կէչիրտիմ: Պունու եաբտըղըմ հալտէ, շուրաուր աշիքեար տըր քի, սիզ պանա գարչը հիչ պիր շէյ եաբամաղսընըղ ամմա, պէն սիզին մահվընըղ մուճիպ օլապիլիբիմ: Պու պապտէ պէնիմլէ հէմէֆքեա՛րմըսընըլ:

— Լաքին, էյ պիշարէ, սիղ պէնիմ մահվումս սէպէպ օլմանըլա, քէնտինիղի տախի մահվ իտէճէքսինիղ, Էկէրչի պէնիմ քէլլէմ քէսիլիր իսէ, սիզին քի տէ քէսիլէճէք տիր:

— Օրասը էօյլէ ամմա, պէն, ֆագիր օլտուղումտան, քէլլէմ քէսիլէճէք օլուր իսէ, հիչ պիր շէյ ղայպ իթմէմ: Նէ՞ զանն իտէրսինիղ, աճապա, վէֆաթքնտան սօնրա, պիր թագըմ նանքէօր օլլան վէ էկէր ճէսարէթ իթսէլէր, մէղարը իւզէրինտէ կիւլիւպ շարգը օգումաեա կիթմէքլիքտէն պիլէ իճթինապ իթմէեէն եէկէնլէր միեանընտա թագսիմ օլունմագ իւզրէ, միլեօնլար թէրք իտէն զէնկին պիր աաէմ, պաղէն պիւթին գուվլէթինի սարֆ իթմէքլէ, անճագ կիւնաէ սէրթ վէ աճը պիր էթմէք բարասը չըգարապիլէն պիր սէֆիլտէն զիեատէ, պու տիւնեաեը թէրք իթմէքլիկէ էսէֆ իթմէ՞ց մի:

Տիւշէ՞ ճէվապ վիրմէտի: Ճանիի մերգումուն գարչը գօնուլմազ սուրէթտէ պուլունան իֆատէլէրի, մէզպուրէեի աաէթա շաչըրթմագ տա իտի:

Մուախարէն Բիէր, իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի:

— Պունունլա պէրապէր, մատամ տիւշէս, սիղի ղամմաղլամագ եախօտ սիզէ խիեանէթ իթմէք իսթէրիմ տիմէեօրում: Պէօյլէ պիր զաննա զահիւպ օլմաեըլ: Պունու եաբսամ պիլէ, էն սօն քէրթէտէ վէ արիղ ու տմիգ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա եաբաճաղըմ: Սիզէ պու սէօյլէտիքլէրիմ, եէկաիկէրիմիգ գարչըսընտաքի վաղիեէթիմիզի լաեըգըլա մէյտանա գօյմագ, վէ խըզմէթլէրիմ վէ էսարընըզը սագլամագըլըմա մուգապիլ արղու իթտիկիմ միւքեաֆաթը պեան իյլէտիկիմտէ, պանա գարչը տուրմագտան սիզի մէնն իթմէք իչին տիր:

— Նիհաեէթ մէրամընըլ նէ՞ տիր:

— Պիր ազ էվվէլ սիզէ սէօյլէտիմքի, Մ. տը Սէրտէօյլ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունտան, սիղ, թէքրար էվլէնմէքլիկի տիւշիւնմէլիսինիղ:

— Էվվէլ էմիրտէ տիւգիւն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունա տայիր մէյտանտա նէ՞ իսպաթ վար տըր:

— Ղազէթալար վէ օրտունուն իլաննամէլէրի օլ պապտէ իսպաթ տըրլար:

— Տիկէր պիր միւլահաղա տահա վար տըր:

— Հա՞նկըսը տըր:

— Իւ՞ր զէվճիւմ իլէ զանէթ պէտպախթ օլմուշ օլտուղում ի-
չին, տիկէր պիր զէվճ ալմադ իսթէմէմ, վէ հէր հալտէ գանուն վէ
իսթիգամէթ տայիրէսինտէ հարէքէթ իթմէք իւզրէ, տուլ նամը
թահթընտա իրինճի պիր զէվճ ալմազլըղը տիւշիւնսէմ պիլէ, ը-
զիւանէ պիր սէպէպլէ զէվճինտէն պօշտնմըշ օլան վէ ումում նէզ-
տինտէ պու եօլտա թանըլմըշ պուլունան պէնիմ կիպի պիր գարը ի-
լէ էվլէնմէքլիկէ քիմ ճէսարէթ իտէպիլիր:

— Պէն էօլէ պիր յիմսէ թանըլմէքի, կէօղլէրի գաբալը օլա-
րադ, սիզին իլէ էվլէնմէկէ ըազը օլանագ տըր:

— Եյ զըզլմը նէ՞ եաբաեըմ:

— Գըզընըլը օ գատար տիւշիւնիւ եօրմուսունուզ:

— Շիւպհէսիդ:

— Լաքին չիմտի Մ. տը Լարէյ վէֆաթ իթմիշ տիր:

— Անըն վէֆաթ իթմիշ օլմասընտան նէ՞ նէթիճէ չըգապիլիր:
Գըզըմ, տայիմա պէնիմ էվլատըմ տըր:

— Սահիհ տիր . . . էվլատընը, սիզին իչին հաեաթտա պու-
լունան պիր իթապ տըր: Նիհանէթ, հէր նէ օլմուշ իտէ օլմուշ տուր,
վէ վազը օլան թէտպիրտէն կէրի տէօնմէք, միւմքին տէյիլ տիր:

— Տահա պաշգա նէ՞ եաբտընըլ:

— Տիւգ տը Սէրտէօյլիւն օղլունու պաշըմտան տէֆ իթտիկիմ
կիպի, չըվալիէ տը Լարէյին գըզընը տախի տէֆ իթտիմ:

— Ալշա՛գ:

— Պէն սիզին իյլիկինիզ իչին պու եօլտա հարէքէթ իթմիշ օլ-
տուղում հալտէ, սիզ պէնի, իսթէտիկինիզ գատար թահգիր իտին:

— Լաքին խայրն, օ պէնիմ էվլատըմ տըր:

— Պու սէօղլէրին նէ՞ էհէմմիեթի վար, եաբըլան՝ եաբըլ-
մըշ տըր:

— Հիչ օլմազսա շունու սէօյլէեին քի, անը նէ՞ եաբտընըլ:

— Պիր ազտան սէօյլէրիմ էվլէլա, զայպ օլմամալարը, եախօտ
ինսաաֆօրզ մուհաֆըզլար էլինէ տիւշէրէք թէպտիլ իտիլմէլէրի ի-
չին, քիսինին տէ վիճուտի, եանի պիրինին սաղ գօլու, վէ տի-
կէրինն մէմէսի ալթընա, ասլա պօղուլմաեաճագ սուրէթտէ պի-
րէր իշարէթ վազ իթտիմ, վէ պատէհու էվլէլճէ, քէնտիլէրիլէ
կէօրիւշմիշ օլտուղում էլխասա կէօնտէրտիմ: Մէրգումլար պէն-
տէն պօլ մաաշ ալտըզլարընտան, իշպու մաաշ տէվամ իթտիքնէ,
չօճուզլար հագգընտա իգթիզա իտէն վէ միւմքին օլան ըիանէթ վէ

իհիթիմամտա գուսուր իթմէնէնէքլէր տիր : Պունտան գաթինա-
զար , էլէն վէ ժօրթ պիրլիքտէ պիւեիւմէնէնէքլէր տիր : Պիրի , Բա-
րիսին պիր ուճունտա , վէ տիկէրի օլ պիր ուճունտա տըր :

— Նէրէտէ պուլունտուգլարընը պանա սէօլէմէ՞ զմիսինիզ :

— Խա՛յր , սէօլէմէմ :

— Նի՞չին ,

— Պու չօճուգլար պէնիմ հիւքմիւմ թահթընտա պուլունտուգ-
ճա , պանա իթաաթընըզա էմին օլուրում :

— Է՛յ սիզէ իթաաթ իթմէք իչին , նէ՞ եարմագ լազըմ տըր ,
տէյի տիւշէս սիւալ իթտի , իւթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ :

— Պիր ազտան սէօլէրիւմ , մատամ :

— Սէօլէնին , պիր ուշաղըն պիր տիւշէսէ էմր վիրտիկինի ի-
չիթմէքլիք , էբէյիճէ զարիպ տիր :

— Հալպուրի իճապը մասլահաթ պու տուր :

— Նիհանէթ , սէօլէնին պագալըմ :

— Սիզի սէվէրիւմ :

Տիւշէս , պուլունտուղու վազիեթին տէհչէթլի օլմասընա , վէ
օլանէ տէկին մուպահասանըն ճիտտի սուրէթտէ ճէրէեան իթմէ-
սինէ րաղմէն , գահգահալը պիր կիւլիւշէ :

— Վա՛յ , պէնի սէվի՞ն օրմուսունուզ , տէտի :

— Էվվէթ , մատամ , սիզի սէվէրիւմ , վէ սիզին իլէ էվլէնմէքլի-
կի արզու իտէրիւմ :

Բիէրին մէզքիւր քիւսթախանէ իֆատէսինտէն , մատամտը Սէր-
տէօլ օլ տէրէճէ շաշըրտը քի , ճէվապ վիրմէք իչին պիր քէլիմէ պի-
լէ պուլամատը , վէ Բիէր իսէ , քէլամա տէվամ պիրլէ :

— Պիլիսինիզքի , սիւքիւթ իթմէք , մուվաֆֆագաթ իթմէք
տիր տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր . . . Սիզտէ պու էֆքեուր-
սամըսընըզ , կիւզէլ մատամըմ , տէտի :

— Պէ՞ն մի մուվաֆֆագաթ իտիեօրում :

— Էվվէթ , սիզ , պէնիմէ էվլէնմէկէ մուվաֆֆագաթ իտիեօր-
սունուզ :

— Ասլա , ասլա , պիր խըզմէթքեար , պիր ուշագլա էվլէնմէ՞ք մի :

Բիէր , հիտտէթ վէ իսթիհզա իլէ , շու եօլտա ճէվապա աղազ
էյլէտի :

— Էկէր պէն պիր խըզմէթքեար վէ ուշագլա իսէմ , սահիհ տիրքի ,
սիզտէ պիր տիւշէսսինիզ , լաքին շու տա սահիհ տիրքի , իքիմիզ

տէ իբի գաթիլ, իբի սարիգ, վէ իբի գունտագճընը՝

— Աւա՛գ :

— Խուլասա, իբի հէմթէօհմէթիգ :

— Խայի՛ն :

— Իբի հէմթէօհմէթ տայիմա ուեուշապիլիւրէր, վէ ուեուշ մալը տըրլար, վէ մուախարէն եէկտիկէրի թէլէֆինի մուճիպ օլմա մագ իշին, եէկտիկէրինէ հագարէթ իթմէմէլի տիրէր :

— Պէն սիդինլէ ասլա ուեուշմագ իսթմէմ, վէ պու պապտէ ֆագլա պիր սէօզ տահա սէօյլէրսէնիզ, սիզի գօվարըմ :

— Սագընընըզ, մատամ, Պէնի գօվմագլըղընըղըն սէզէ մալի չօղա օլապիլիւր, իմոի, քէսպի սիւքիւնէթ իտին տէ, մերամըմըղը իյզահ իտէլիմ :

— Պունտան տահա զիեատէ պանա նէ՞ ճանվէրճէ իֆատաթտա պուլունաճագսընըզ :

— Պէն Մ. տը Սէրտէօյլիւն եէրինէ գայիմօլմագ ֆիքրինտէ ասլա տէյիլիմ :

— Օ՛, իշթէ պու մէմնուն օլունաճագ շէյ :

— Քէզալիք, իամիմի սիզէ հասը իթմէք ֆիքրինտէ տախի տէյիլիմ :

— Զաթէն պէն տէ գապուլ իթմէմ :

— Անճագ, պիրինճի թարափուրտան ֆարիլ կէլմէքլիկիմ, տիկէր պիր թասափուրու իլթիգամ իթմէքլիկիմ իշին տիր :

— Նէ՞ կիպի թասափուր :

— Պէն, Մ. տը Լարէյին եէրինէ գայիմօլմագ իսթէրիմ :

— Պանա պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմաեա նա՞սըլ ճէսարէթ իտիեօրսունուզ :

— Սիզէ հէր շէյի թէքլիֆէ ճէսարէթ իթմէքլիկէ հագգըմ վար տըր :

Սէքիզ կիւն սօնրա, վագըլ օլան մուպահասեա ըաղմէն, մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլ, Բիէրին մերամընա գըսմէն մուվաֆֆա-գաթ իթմիշ իտի :

2

ՊԸՉԱԳ ՊԻԼԹԻՃԻ ՎԷ ՄՈՒԳԱԼԼԻՑ

Բիէր, Բարի ին պիր ուճուճա էլէ՛ի վէ աիկէր ուճուճա Ժօր-
 Ժու կէօնաէրմիշ օլտուղունու պէեան իթմէսիյլէ, միւպալաղա իթմէ-
 միշ իտի: Ֆիլվազը ԺօրԺ, Շարանթօնտա վէ էլէն իսէ շէհրին հու-
 աուտու: Խարիճիտէ, կէօմրիւք գաշագճըլարընըն է՛ն զիեատէ իշ
 կէօրտիւքլէրի մահէլլ'րէ կէօնտէրիլմիշ իսի: Հալպուքի Բիէր,
 «Պէն պու շօճուզլարը, նամուսըու ատէմէր հէտինէ թէսլիմ իթ-
 տիմ, անլէր իշին շօզ ճա իւճրէթ վէրիւօրում, վէ պու իւճրէթէ
 տէվա՛մ իթտիքճէ: շօճուզլար հազ գընտա հէր իւնա իհթիմամ վէ
 տիգզաթ իճրա օլընաճագ տըր: տէտիկինտէ, եալան սէօյլէմիշ
 իտի:

Մէրգում, էվվէլա շու ճիհէթլէ եալան սէօյլէմիշ իտիքի, մէզ-
 քիւր իքի շօճուղու գաեըրմագըղը տէրիւհտէ իթմիշ օլան քիմնէ-
 լէր, նամուսըու ատէմէր տէյիլ իտիլէր, վէ ալաըզլարը իւճրէթ աշ,
 պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ իտի, վէ մէրգումանըն թալիմ՝ ու թէրպիէյի
 իպթիտաիյնէ վէ միւսթագ պէլէլէրի իշին աաիի հիշ պիր թախսիսաթ
 թայեին իյլէմէմիշ իտի:

ԺօրԺ, օլ վազըթ, Էանի 1813 սէնէսինտէ, հէման իքի եաշըն-
 տա օլուպ, էլէն իսէ, անճագ պիր գաշ ալըզ վար իտի:

Իքիտինտէ տէ, Բիէրին պէեան իթմիշ օլտուղու իւզընէ, աթէշ-
 տէ զըզտըրըմըշ պիր պըշաղըն չէլիկի վասըթասըյլա, վէ օրթա տէ-
 րէճէտէ եազըլար իլէ, 13 ըազ գամ հէքք իտիլմիշ օլուպ, գայտը
 հաեաթլէ գալաճագ օլան պու իշարէթլէր, պօզըւմազ, ֆագաթ օ-
 գունուլապիլիր սուրէթտէ իտի:

ԺօրԺ, պիր պարագատա իգամէթ իտէն պիր պըշագ պիլէյ-
 ճիւնէ թէսլիմ իտիլմիշ օլուպ, պու աաէմ, օլտուղճա քեար իտէր ի-
 տի: Ֆագաթ քէնտիսինին, խէթալարըն է՛ն ֆէնասընա վէ է՛ն մէք-
 րուհընա թապի օլտուղու, չիւնքի էվսաֆը գալպիեէեի մահվ իտիպ,

եալննը քէնտիեի տիւշիւնմէքլիք տուլղուսունա սիւլիւք իթտիկի , վէ խըրսըղըզ վէ թէֆէճիլիք եօլլարընտա տէվամ իյլէտիկի ըիվանէթ օլունմագտա իտի : Պունլարտան պաշգա , մէրգուստա հասիսլիք տաիի վար իտի :

Էլէն տէ , պիր թալըմ սէյիար գօմէտիւսըլար , հօգգապաղլար , վէ հայվանաթ սէյր իթտիքէնլէր եէտիսէ թէսլիմ իտիլիշ իտի : Պու ֆըրգաեա մէնսուպ օլանլարըն ճիւմլէսի , հասիս տէյիլ իտիլէր իսէ տէ , պունլար տա զիեատէ միւօրիֆ օլտուգլարընտան , չօգ տէֆա բարասըզ գալտըզլարընտա , եուսիւզ գուվլէթիյլէ պաղը շաշգընլարտան իսթիգրուզ իտէրլէր իտի :

Ժօրժուն համիսիսին իսմի Մարգմալ օլուպ , զանէթ չիրքին պիր ատէմ իտի . աուլիա պուլտօկ թապիր օլունան քէլպէ , մայմունա , համալա վէ աթ թիւ ճճարընա պէնգէր իտի :

Ժօրժ , հէնուզ չօճու գ օլուպ , խըղմէթ իտէմէեէճէք պիր չաղտա պուլունտուղունտան . Մարգմալ , անըն եէմէսիսէ , վէ եաթմասընա կէրչի աիգգաթ իթմէմէքտէ իտի իսէ տէ , տէօսիւպ վուրմագ եօլունտա մուամէլէլէրտէ պուլունմաղ իտի :

Ժօրժուն եէտիկի եէմէք իսէ , սիեահ , գաթը վէ եաղը աղչօրպատան իպարէթ օլուպ , պիչտրէ եալընըզ պունունլա պէսլէսիլ իտի :

Համի մէրգում , պաղէն քէնտի քէնտիեէ ,

— Ժօրժ , գալի իւլ պիւննէ պիր չօճու գ տուր , իլէրուտէ պիր թիւրք գատար գուվլէթլի օլաճագ , վէ պանա պիւնիւք խըղմէթլէր իտէ . պիլէճէք տիր : Մէտօր արթըզ իհթիեարլանըեօր , կէօղլէրի տէ կեօրմէեօր , հաթթա չալըչապիլմէկէ տէ իգթիտարը գալմաեօր . . . Գիմ պիլիր , պէլքի պու քիւշիւք չօճու գ . . . տիմէքտէ իտի :

Մէտօր , Մարգմալըն քէլպի օլուպ , պու հայվան , վաղթիսին պիւնիւք գըսմընը , պիլէսի թաշընըն թէքէրլէկիսի չէվիւմէքլէ կէ . չիրիր իտի :

Իշթէ պու սէօղլէրտէն , պիլէյճիսին , Ժօրժուն նէ կիպի պիր խըղմէթէ հասր իթմէք նիսէթիստէ պուլունտուղու անլաշըլըր :

Պիլվաղը չօճու գ ալթը եաշընա պասթը գատէմ իթտիկիստէ , Մարգմալըն քէչֆի իւղրէ , վիճուտճա զանէթ գուվլէթլի , լաքլն թարիֆ օլունմաղ տէրէճէտէ եարամաղ իտի :

Իշթէ պու արա , կէօղլէրի քիւլիէն քէօրլէշմիշ օլան պէտպաթ Մէտօր , պիչարէ Ժօրժուն իգպալսիլիկիստէն , վէֆաթ իթմէքլէ , Մարգմալըն , տիկէր պիր քէլպ սաթըն ալմասը , վէ ալըշտըր-

մասը իգթիզա իթմէքտէ իտի : Հալպուքի պուտա բարա իլէ վէ վագըթ իլէ օւսպիլիւր պիր չէյ իտի : Քէլպ սաթըն ալընամատըը հալտէ , պիր իշնի թութմագ լազըմ կէլիպ , ֆագաթ պունտ տա իւճրէթ վէրիլմէսի իգթիզա իթտիքտէն պաշգա , հասիսի մէրգոււմ խըրսըզլարտան գօրգտուղունտան , խանէսինէ էճնէպիլէրի կիրտիւրմէք իսթէմէզ իտի :

Պէօյլէ պիր սըրատա , մէրգոււմ պիլէյճի եէրինէ պիր տիկէրի պուլունմուշ օլտա իտի , էբէյիճէ շաշըրըր իտի , լաքին Մարգմալ գաթան շաշըրմատը , վէ քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ սէօյլէտի :

— Զօճուգլարը ատէմ իթմէք , վէ խուսուսիյլէ նամուսլու վէ չալըշտան ատէմէր իթմէք իշին , նասըլքի պէն հէր վագըթ էօյլէ օլմուշում , էրքէնճէ քէնտիլէրինի չալըշտըմատա պաշլամագ լազըմ տըր : Ժօրժ չիմտի ալթը եաշընտա տըր . իմտի չալըշմալը տըր , վէ եարընտան իթիպարէն , չըրագլըշա կիրէճէք տիր : Քէնտիսի , հէմ գուվվէթլի վէ հէմ եարամագ տըր : Գուվվէթի վէ չէվիքլիկիյլէ պէնիմ թէքէրլէկի բէք ալէա չէվիրէպիլիւր , վէ պու մուամէլէնին , քէնտիսինճէ ֆայտէսի օլաճաղը տէրքեար տըր :

Պիլէյճի գարարընը վիրտի , վէ քէնտի գարարը , քէնտիսի իշին քէլամը իլահի մագամընտա պուլունտուղունտան , օլպապտէ արթըգ պիր սէօզ պիլէ իլավէ իթմէտի :

Պու սուրէթլէ ժօրժուն թալէի գարարլաշտըրըլտը , վէ իրթէսի կիւն , Մարգմալ բէք չօգ իշի պուլունմասը հասէպիյլէ , էրքէնճէ ուեանտը , վէ հէնուզ թասավվուրունա տայիր չօճուղա հիշ պիր սէօզ սէօյլէմէմիշ օլտուղու հալտէ , անը տախի ուեանտըրտը :

Ժօրժ , օտասընտան նէշէսիզ պիր հալ իլէ էնտի , չիւնքի մէրգոււմ , կէճ եաթըպ , էրքէն գալգմամանը սէվէր իտի :

— Հայտէ ժօրժ , — տէտի պիլէյճի միւլայիմանէ պիր սէտա իլէ , — պունտան պէօյլէ պէնիմ խըզմէթիմէ սէնտէ եարտըմ իտէճէքսին , խայլի վագըթտան պէրի , սէնի պանա չըրագ իթմէք իւզրէ , պէսլէեօրում , վէ չիմտիեէ գատար տա հիշ պիր խըզմէթ կէօրտիւրմէտիմ :

Գիւշիւք ժօրժ , թապիեաթը իճապընճա , չալըշմագ խուսուսընա բէք տէ մէյեալ տէյիլ իտի , չիւնքի մէալինի լաեըգըլա անլաեամատըըր եալընըզ չալըշմագ քէլիմէսի , քէնտիսինէ զարիպ կէօրիւնմէքլէ , տէրհալ սաշլարը տիքիլտի , վէ լէհէսի , ըսթագօզ միսիլու գըզարտը :

Մարգմալ իսէ, պու քերրէ տաճա զիեա տէ սէրթլիքէ,

— Նէ՞ տէտիկիմի իշիթտի՞ն մի, տէտի:

— Էվվէթ, տէյի ժորժ ճէվապ վիրտի:

— Է՛յ:

— Նէ՞ տիեէճէքսէն, անը սէօյլէ:

— Սանա, պէնիմէ չալըչաճադսըն, տիեօրում:

— Նէ՞ շէյէ չալըչաճադում:

Պիլէյճի, մէզքիւր չօճուղա, պիլէյճիլիք ալէթինին՝ թէքերլէ-
կինի կէօթէրտի, օ թէքերլէկի քի, մահուտ քէլպ, էօմրիւնին խայ-
լի շայեռնը թէէսսիւֆ սաաթլարընը անտէ կէչիրմիշ իտի, զիրա,
չօգ տէֆա մէզքիւր քէլպին սահիպի, պու հայվանըն խըզմէթին՝
տէն խօշնուտ օլմատըղը հալտէ, շիւպհէսիզ խըզմէթինէ միւքեա-
ֆաթ օլարագ, պիչարէեի ֆէնա սուրէթտէ գամըլար, վէ պու վէճհ
իլէ չաբուգ տէօնմէքիկէ անը մէճպուր իտէր իտի:

Մարգմալ, ժորժուն կէօրէճէք խըզմէթինի, թէճրիւպէսիլլէ,
մաթլուպ սուրէթտէ անլաթտըմագ իչին,

— Շունուն իչինէ կիր, տէտի:

— Նէ՞ եաբմագ իչին կիրէճէեիմ, տէյի չօճուգ սիւալ իթտի:

— Մէտօր նէ՛ եարըեօրտու իսէ, սէն տէ անը եարաճադսըն:

— Լաքին Մէտօր պիր քէլպ իտի:

— Քէլպ իտի ամմա, եէմէք եէեօրտու, վէ սէն տէ եէեօրտուն:

Ժորժ, Մարգմալըն հիտոէթլէնմէքտէ օլտուղունու անլատը, վէ
լաքին իթաաթ իթմէղտէն Էվվէլ, գաբուեա աթֆընաղար իլլէտի:

Մէրգում, ֆիքրինտէն,

— Ա՛հ, Էկէրչի շուրառան ֆիրար իաէպիլսէ իտիմ, տէյի միւ-
լահազա իթմէքտէ իտի:

Գաբու իչէրտէն գաբանմըշ օլուպ, անախթարը իսէ, քիլիտի
իւզէրինտէ պուլունմամադտա իտի:

Մարգմալ, եէնի չըրաղընա խիթապէն,

— Իթաաթ իտէճէ՞ք միսին, տէտի:

Մէրգում պիլէյճի, պալէատէքի սօն սէօլլէրի իրաա իթտիկի
սըրաա, չօգ տէֆա Մէտօրուն իւզէրինտէ գուլլանըլան վէ տի-
վարաա ասըլը պուլունան գամըբը ալտը, վէ պիչարէ չօճուղուն
պաղընըն իւթիւնտէ սալլաեարագ:

— Պանա իթաաթ իտէճէ՞ք միսին, տիեօրում, տէյի թէքըլը

թտի:

Ժորժ, պիլէյճինին թէհտիտ իյլէտիկի տարպէլէրի մէնն իթմէք իւզրէ, էլինի, անլընտան եօգարը գալալըրարագ,

— Էվվէթ, իթաաթ իտէճէեիմ, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Էյլէ իսէ, հայտէ շու թէքէրլէկին իչինէ կիր, տէտի Մարգ-մալ, էլինտէ թութմագտա օլտուղու գամչընը տայիմա սալլա-եարագ:

Ժորժ, չէվիք պիր չօճուգ օլմաղլէ, թէքէրլէկին իչինէ կիրիպ, չէվիրմէկէ պաշլատը:

Մարգմալ, պիչարէ չօճուղա վուրմագսըզըն, գամչըսընը եէրինէ վազ իյլէտի, վէ քէնտիսի մաքինասընըն գարշըսընա կէչիպ,

— Կէօրլեօրսսնն ա', էվլատըմ, իչին զահմէթի իպթիտասընտա տըր, տէտի:

Ժորժ, պու իֆատէեէ ճէվապ վիրմէեիպ, վիճուտճա զաեէթ էվիք վէ գուվվէթլի օլտուղու ճիհէթլէ, ասլա շիքեաեէթ իթմէք-սիզին թէքէրլէկի չէվիրտի, վէ պէր միւթատ թաամ իտիպ, հալ պու քի պիլէյճինին իքրամ իթտիկի շարապը գապուլ իթմէտի:

Ժորժ, օ ագչամը եաթաղա եաթտը, անճագ օ կիւնքի թէքէր-լէկին բաթըրտըր, վէ քէնտիսինին տայիմի հարէքէթի, վէ թէ-քէրլէք աէօնտիւքճէ, նազարը տիգգաթընա հէր վագըթ այնի ու-ֆուգուն թէսատիւֆ իթմէսի, կէօզլէրինի գամաշտըրմը, վէ պէյ-նինի շաշըրթմըլ օլտուղունտան, եաթաղա եաթտըղընտա, պաշընտա չէտիտ պիր աղըր պոլլունմագտա իտի. պու աղըր, ազ վագըրտա հէրարէթէ թահվիլ օլտու, չիւնքի պէյնի, հալը մէզպուրտէ օլտու-ղու կիպի, վիճուտի տաթի եօրկուն վէ թագաթսըզ պուլլունմագտա իտի:

Ժորժ, հէր նէ գտտար չօճուգ իտի իսէ տէ, սէրքէշ թապի-եաթլը, վէ քեաֆիէյի մէվանի մահվ իտիլմէտիքճէ, հարէքէթինի տուրտուրմաեան սէպաթ սահիպլէրինտէն պիրի իտի:

Մէրգուամ, իրթէսի կիւն, ալէստապահ, հէնուզ նամիզաճ օլմաղ-լէ պէրապէր, եաթաղընտան գալգտը, վէ մալիւմ օլան գամչընըն տիվարտան էնտիթիլմէսինէ իհթիեաճ կէօրլլմէեէրէք, մէմուրիեէթի օլան թէքէրլէկին պաշընա կէչտի:

Էկէրչի Մէտօր հաեաթտա օլմուշ օլտա իտի, պէլքի տահա ալէա սուրէթաէ իյֆաի մէմուրիեէթէ միւգթէտիը օլամազ իտի:

Ժորժ, պու սուրէթլէ հարէքէթ իթտիկինտէն, քէնտի բլանընը գարարլաշտըրմըլ իտի:

Մերգում, ճէսարէի վէ սապորնը դայպ իթմէեերէ, հաթթա ֆիթուրսուզ կէօրիւնէրէ, մէզլիւր բլաննա սալիք օլտու:

Մարգմալ, ժօրթուն պու եօլտա չալըշմասընը կէօրմէքլէ, Մէ-տօրուն տիրիլմիշ օլտուղունու զանն իյլէմէքտէ, վէ պու հալի, քէն-տիսի գատար հասիս պուլունան պաղը գօնշուլարնա խապէր վիր-մէքտէ իքէն, նակէհան պիր կիւն, սապահ իշկիսինի իշմէքտէն ալ-տէթ իյլէտիկինտէ, եէնի չըրաղընըն, գուլիպէտէն նապէտիտ օլ-մուշ օլտուղունու քէմալ թէաճճիւպլէ կէօրտիւ:

Շէօյլէքի ժօրթ, պիր արա գարուեու աչըգ պուլտուղունտա, օրատան ֆիրար լթմիշ, վէ կիտէրքէն, էֆէնտիսինտէն տէօրթ եիւզ եիկիրմի ֆրանգ աչըրմիշ իտի:

Ժօրթուն, տէօրթ կիւն տէվամ իտէն չըրաղըղընըն պէտէլինի պիր ազ գիեատէճէ ալմըշ օլտուղունու, էլպէթթէ օգուեանլարըմըզ թաստիգ իտէրլէր:

Իշթէ, պու տէօրթ եիւզ եիկիրմի ֆրանգը համիլ օլտուղու հալտէ, տիւգ տը Մէրոտէօյլիւն պիւեիւք օղլու, եէտի եաշընտա օ-լարագ, հէր թարաֆը տօլաշմանա պաշլատը, Իլէրուտէ քէնտիսինի թէքրար պուլաճագ օլտուղումուղտան, իւք հարաքեաթընտա մէր-գումու թաագիպ իթմէքլիկի զաեիտ պատ իյլէրիզ:

Եալընըզ շու գատսըր Կէօյլէմէքլէ իթթիֆա իտէրիզքի, իս-թիեար պիլէյճի, պիր տախի մէրգում չօճուղուն պահպընը իշիթ-մէտի, վէ հիշ ղլմաղսա, քէնտիսին տէօրթ եիւզ եիկիրմի ֆրանգընը իսթէմէք իշին, մէրգումու կէօրմէտի:

Լաքին պագալըմ էլէն, ժօրթուն համիսի օլան չախստան տա-հա իյի քիմսէլէր եէտինէ՞ մի կէչտի:

Լանտրի վէ ավէնէսինտէն միւրէքքէպ օլան էչգրեա ֆըրգա-սը գատար, - էչգըեա ֆըրգասը տիմէքլիկիմիլ, նիեթթի մախսուսէ իլէ տիր, չիւնքի պու ֆըրգա՝ սահիհէն էչգըեատան միւրէթթէպ պուլունմուշ տուր, - իթթիմալքի օլ անէ տէկին էմալի իշիտիլմէմիշ տէրէճէտէ գօրգմազ վէ տէհշէթպախշ հիշ պիր ֆըրգա թիւրէմէ-միշ տիր:

Հալպուքի զիքրինի իտէճէկիմիլ ատէմլէրէ քի՞մ էմիյեթթիգ-լիք կէօթէրէպիլիր իտի:

Քի՞մ, Լանտրի վէ չիւրէքեասընըն իլանլարընտա, եաֆթալա-րընտա, թասվիրլէրինտէ, թէճնիս վէ լաթիֆէ, վէ իյի եա ֆէնա սէօղլէրինտէ, հայտուլունուղուն էսէրինի հիսս իյլէեէպիլիր իտի:

Եվ վե՛լ է միրաէ, քեաֆֆէյի մունթաղամ թէաթրօ օեունճու-
լարը թաղումը կիպի, Լանտրի ֆըրգասը տախի իքի սուրէթտէ թէ-
չէպպիւսիւնէ տէվամ էյլէմէքտէ իտի, չէյլէքի, եաղըն կէօյէր էվ-
լի օլուպ, գըչըն իսէ, հէման պիր մահէլլտէ իգամէթ իթմէքլէ վագ-
թընը կէչիրիր իտի:

Եաղըն, արապալարտա վէ եախօտ չատըրլարտա իմրարը էվգաթ
իտիպ, գըչըն տա, Բարիսին շայեանը թէէսսիւֆ մահալինտէն
Բըթիթ Բօրօնն Նամիյլէ մաարուֆ օլան մահէլլտէ, մագպուլթ պի-
նալարա չէքիրիր իտի:

Պու ֆըրգա էֆրատը, էկէրչի գըչըրգ իլթիճակեահընր Բէ սօ-
գաղընտա, եախօտ Կան պուլվարընտա ինթիսապ իթսէ իտի, տա-
հա զիեատէ մի թէպէր օլապիլիր իտի, Լանտրի ֆըրգասը էֆրատը,
էօթէեէ պէրիեէ կիտիպ կէլտիկինտէ, սայիր օեունճու գումբանիա-
լարը միսիլու, արապալարը արգասընա ընկարէնկ պէզլէր թաալիգ
օլընմագ տա, վէ աըլան թասվիրլէրինտէն գարը թասվիրլէրինէ գատար
պու պէզլէր իւզէրինտէ միւշահտէ իտիլմէքտէ, վէ իսւլըն մէրագընը
թահըրք իչին, պալըզ ծիճսիճտիճ ատիւ, վաճի գարը, դանիթ իրի հրքքք վէ գարը,
քեղայիր իրի պիր չօճոզ, պիր ազըլըն աթ, պիր զիճաքէար արաշան պիր ճիսիւսպօսա
եղյանը, պիր պիկազ աեը, պիր նէչի թիչքի, պիր ֆօզ (1), իքի գարթաշ, պիր յարա
վէ իւշ գոռտ կիպի զարիպ վէ աճիպ լէվհալար ասմագ տա իտիլէր:

Իշպու գումբանիա, նուֆուս վէ հայվանաթտան միւրէթթէպ
օլուպ, նուֆուսուն միգտարը օթուզա պալիդ օլտուզու հալտէ,
հազրէթի Եուսուֆուն՝ գարընտաշլարը թարաֆընտան սաթըլմասը,
վէ Ժէնըվիէվ տը Պրապան կիպի պաղը սէչմէ օեունլար տախի իճրա
էյլէմէքտէ իտիլէր:

Էն պիւեիւք մէնզարէ, պէշ սաաթ իմթիտատ իտիպ, զարիպ վէ
աճիպ մէնզարէլէրի ճամի օլան պու մահէլլէ կիրմէք, վէ իշպու
ֆէվգէլտտէ լուպիեաթըն պիրինտէ հաղըր պուլլունմագ իչին,
օթուրուլաճագ մէվգ իլէրին ֆիեաթը, մահէլլինէ, վագթինէ, մէն-
զարէնին ուզունլուգ վէ կիւզէլլիկինէ կէօրէ թէպէտտիւլ իտէր իտի:

Պունատն գաթինաղար, իչէրի կիրիլիրքէն, խօշնուտ օլմաեըպ
տա տիշարը չըդմագ իսթէնիլտէ իտի, վէրիլմիշ օլան ագչէ իեատտէ
օլունմագ իտի:

Լանտրի ֆըրգասընըն իճրա էյլէտիկի լուպիեաթլարտա, թօ-

(1) Տէնիգտէ վէ գարտտա եաշար գըլը պիր նէվ պիւեիւք հայվան:

գաթ վէ եռմբուգլա տուէլլօ, վէ տիւ վէ գօլ իլէ միւզիգա իսթիմալ օլունտուղու կիպի, պու գումբանիա տախլիկնտէ ճանպազ, բայլաչօ վէ բագգաա գարըլար տախի պուլունմագտա իտի: Լաքին, պիզ արթըզ պու ֆըրգանըն իշպու ահվալինտէն պահս իթմէքտէն սարֆը նազար իլէ, ահվալը տախլիկեհսինտէն պահս իտէլիմ:

Ճըրգաի մէզքիւրէ էֆրատը, հագըգէթտէ եհտի քիշիտէն միւրէթթէպ պիր ֆամիլեա իտի:

Պիրինճիսի՝ Լանտրի. - Պու առէմ պին տիւրլիւ էշքեալա տախիլ օլուպ, պունճա էշքեալը պիզէ նամալիւմ իտուկինտէն, շու գատարը պէեան իթմէքլէ իքթիֆա էլլէրիզ քի, քէնտիսի իրի առէմ, արսլան, բէհլիվան վէ հօգգապազ րօլլարընը իճրա իտէր իտի:

Իքինճիսի՝ մատամ Լանտրի օլուպ, քէնտիսինէ կիւզէլ թասվիր իսմի վէրիլը իտի:

Մէզպուրէ տախի, իրի գարը, պէեազ արսլան, վէ ույգուտա ուեանմագսըղըն սէօյլէեհէն եախօտ եիւրիւեհէն առէմին րօլլարընը իճրա էլլէր իտի:

Իւշիւնճիւսիւ՝ Բիւմիւթիֆ իսմինտէ, մատամ Լանտրինին գալընտաչը օլուպ, պու տա գարթալ գուշու, վահշի առէմ, տէվէ գուշու վէ հօգգապազ րօլլարընը իճրա իտէր իտի:

Տէօրտիւնճիւսիւ՝ Լանտրինին գըզգարընտաչը Սիֆլէթ, վահշի գարը, իրի չօճուգ, վէ ադըլը առէմ րօլլարընա մէմուր իտի:

Պէշինճիսի՝ Բատամէնթ իսմինտէ պիր բայլաչօ օլուպ, սահնէտէ բայլաչօլուգ իթտիկի հալտէ, գուլիպէտէ աթ եախօտ ադըլը մէրքէպ րօլունու իտէր իտի:

Ալթընճըսը՝ Րէսօր իսմինտէ օլուպ, քէմիքլէրի գըրըզ օլմաղէ, ֆօզ, երլան, բարս, եախօտ գուրտ գըեաֆէթլէրինէ կիրէր իտի:

Եհտինճիսի՝ Էֆիլէ նամընտա օլուպ, մավի թիւքի րօլունունու իճրա իտէր, թէճնիս սէօյլէր, վէ քեաֆէյի գուշլարըն շարգիսինէ սէսինի պէնզէթիւր իտի:

Լանտրի իլէ գարըսը գըրգ, վէ Բիւմիւթիֆ եիկիրմի պէշ, վէ Սիֆլէթ եիկիրմի չաղլարընտա օլուպ, Բատամէնթ իսէ, վաթանընը միւտաֆաեա շիթապ իտէճէք պիր սիննտէ պուլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիհէթի բէք տէ տիւշիւնմէմէքտէ իտի: Բէսօր, քէնտիսին պիրինճի հաղոյոյոյնու տիւշիւնէճէք պիր եաշտա օլուպ, հալ պուքի պու մուգատտէս վազիֆէնին մէվճուտ օլտուղունու պիլէ պիլմէզ իտի: Էֆիլէեհէ կէլինճէ, հէնուղ ադըլ պալիզ օլմուշ իտի:

էլէն, պու Ֆրրգեան խոխալ խոխալիկինտէ, հէնուզ, մէմէտէ խոխո-
Մատամ Լանտրի, իւք տէֆա պու չոճուզու կէօրտիւկիւնտէ,
զէվճինէ,

— Պու պիր կիւզէլ չոճուզ տուր, պունու գապուլ իտէլիմ,
տէտի:

Լանտրի իսէ, եալընըզ ումուզլարընը չէքմէքլիկի քեաֆի ատտ
իյլէտի:

Մատամ Լանտրի .— Ումուզլունու նի՞չին չէքիտօրսուն:

Միւսիւ Լանտրի .— Պէն պիր չէյ տիեօ՞րմուեուում:

— Բէք իյի խոխօրսուն:

— Պունունլա պէրապէր...

— Նէ՞ տիեէճէքսին:

— Պու չոճուզ...

— Պու չոճուզու ալտըմ, վէ սազլաեաճաղըմ:

— Լաքին, հէնուզ մէմէտէ տիր:

— Տահա պաշգա պիր տէեէճէկին վա՞ր մը տըր:

— Սէն պու չոճուզու նէ՞ եաբաճագսըն:

— Պիզէ զաթէն պիր շակիրտ լաղըմ իտի:

— Լաքին էկէր իսթիտասը եօգ իսէ...

— Փագաթ կիւզէլ պիր չոճուզ տուր:

— Էյ:

— Պէն անը պաշգա չէյէ գուլլանըրըմ: Պէլքի, օլ վագըթ, գօ-
մէտիաճըրըգ իթմէքտէն զիեատէ քեար կէթիրիր, տէյի մատամ
Լանտրի ճէվապ վիրտի, մէքրուհճա պիր թէպէսսիւմէ, վէ պատէ-
հու մուպահասա խիթամ պուլտու:

ԼԱՆՏՐԻ ՅԸՐԳԱՍԸՆԸՆ ՊԻՐ ՄԷՃԼԻՍԻ

Կէրչի ժօրժուն, Մարգմալտան զայրի սահիպի, համիսի վէ
էօեէ բէտէրի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, Էլէնին, Բիէրին մա-
րիֆէթիյլէ տախիլ օլտուղու ֆամիլեատա եէտի նէֆէր սահիպի,
համիսի, վէ էօեէ բէտէրի պուլունմագտա, եանի միգտարը մէզքիւր՝
վագթիյլէ Եունանիսթանըն սաեըլմըլ օլան եէտի նէֆէր ազըիլ
քիմնէլէրինէ, վէ պու կիւնքի կիւն թաատատ օլունան եէտի աոէտ
պաշլըճա կիւնահլարա միւսավի կէլմէքտէ իտի, Կիւնիւն պիրինտէ
Հայտոտ Գարը օլաճագ պիր չօճուգ իչին իսէ, եէտի նէֆէր նասի-
հաթճը, չօգ պիր շէյ տիմէք տէյիլ իտի:

Լանտրի իլէ ավլինէսինին, քէնտի էմրի իհթիմամ վէ նէզարէթ-
լէրինէ իհալէ օլունան գըղ չօճուղու նէ՝ սուրէթլէ պիւեիւթմէկէ
պաշլատըղլարընը պէեան իթմէղտէն էվլէլ, պունլարըն ախլէագը,
վէ եախօտ տահա տօյրուսու հագըգէթէն ագչէ գազանմագըղդ
թարղլարը իւզէրինէ պիր աթֆըր նազար իտէլիմ:

Պունտան էվլէլ, պու չինկեանէլէրին սէյեար վէ սէրսէրի էօմ.
րիւ հագըղնտա մուխթասար մալիւմաթ վիրտիք. պիր ազտա պու
հայտուտլարըն գանլը վէ ճինաեթլէ մէմու էօմիւրլէրինէ տայիր
պազը մալիւմաթ իթա իտէլիմ:

Օգուեանլարըմըզը, մուգատտէմա, պիր թագըմ հօգգապազ
վէ մուգալլիտլէրին բարա բարչա պէզլէրտէն իմալ իտիլմիշ օլան չա-
տըրլարընա կիրտիրտիք իսէ, չիմտի տէ, պիր կիճէ սէֆէրի իչին
միւզաքէրէ իթմէքտէ օլտուղլարը պիր սըրատա, պունլարըն օ-
թուրմուշ օլտուղլարը օճաղըն էթրաֆընա կիրտիրէլիմ:

Վագաա պու տէֆա Լանտրի գումբանիասը, նէրտիվէն գօ-
եարագ, ճամգըրարագ, վէ սիւհայէտէսթ օլարագ, տէրունինտէ
ինսան պուլունան պիր խանէեէ կիրմէք միւզաքէրաթընտա իտի ի-
սէ տէ, եազըն, պիր թագըմ շաշընլարը էյլէնտիրմէք իչին օյնա.

տրգւարը կիւնահարդ օեռնլարտան պիրինի թէքերընը խտերճէսի-
նէ, միւղաքէրաթը մէզքիւրէեի ղանէթ ֆիթուրսուղ պիր սուրէթ-
տէ վէ պիլա էնտիշէ իճրա իյէմէքտէ իտի:

Լանտրինին իգամէթկեանը, տար վէ մուրտար պիր սօգադտա
օլուպ, պու սօգաղըն նէ՛ իսմի, նէ՛ պիր կաղ պօրուսու վէ նէ՛
գալտըրըմը պուլունմամագտա իտի: Պիլաքիս գալտըրըմ՝ եէրինէ
պաթագ վէ չամուր մէվճուտ օլմասըյլա, աեագ սէսլէրի պունտա
ղայպ օլտուղունտան, պէլքի Լանտրի վէ ատէմէրի, քէնտի կիտիպ
կէլմէքիքլէրինի լաեղըյլա կիղէմէք իչին, մահզա էմրի պասիւրէ-
թէ ըրաեթէն մէզքիւր իգամէթկեանը ինթիխապ իթմիշլէր իտի:

Խանէի մէզքիւրուն, վէ պու խանէնին իւղէրինտէ ինչա իտիլ-
միշ օլտուղու արսանըն սահիպի, ֆըրգանըն սէրկէրտէսի օլուպ,
պու խանէ, խըրսըղըգ սաեէսինտէ էլտէ իտիլմիշ օլան էտէվաթ վէ
էչեա շլէ եաբըլմըշ, վէ արսասընա կէլինճէ, Լանտրի, օրատա քիմ-
սէեի պուլմանարագ, կէլիպ եէրլէշմիշ իտի:

Թարիֆ իթտիկիմիզ խանէ, եալընըղ պիր գաթտան իպարէթ
օլուպ, թագսիմաթը ատի իտի:

Լանտրի, պիր մահզէն հաֆր իթմէք իչին թէլէֆի վագթ իթ-
միշ օլմանըպ, անճագ ալթտա իքի պիւեիւք օտա պուլունմագտա
իտիքի, պունլարտան պիրի, մաղազա, քիլէր վէ օտունլուգ մա-
գամընտա գուլլանըլմագտա, տիկէրի իսէ, հէմ մաթպախ վէ հէմ
եէմէք սալասը օլտուգտան պաշգա, բէք չօգ ագչամ խանէ խալգը
օրատա թօրլանարագ, վագըլթլարընը կէչիրմէքտէ իտի: Էլին իւք
գաթը, իւշ եաթագ օտասընա միւնգասէմ օլմասըյլա, պիրինճիսի
Լանտրի իլէ ղէվճէսինէ, իքինճիսի միւթէէհիւլ կիպի եաշաեան Բիւ-
միթիֆ իլէ Սիֆլէթէ, վէ իւչինճիւսիւ՝ րատամիսթ ֆըրգասը շա-
կիրտանը օլան Բէսօր իլէ Էֆիլէեէ մախսուս եաթագ մահէլլէրի ի-
տիլէր:

Էչգըեայը մէրգուլմէնին լօնճաւընա, օգուեանլարըմըզը իտիալ իյ-
լէտիկիմիզ կիւն, Էլէնիս, Լանտրի ֆըրգասընա տուխուլի իւշ կիւն
օլմուշ իտի:

Լանտրի .- Զօճուգ ուեո՞ւ եօրմու:

Մատամ Լանտրի .- Էվվէթ:

— Էյլէ իսէ, իշլէրիմիզ իւղէրինէ պիր աղ կէօրիւշէլմ: Թէք-
միլմիսիզ:

Մէրգուլմ, էթրաֆընա աթֆը նազար իթմէքլէ, պիւթիւն ա-
Գ—42

լաւերնն օրատա հազըր պուլունսուղունա թէյմին օլտու : Պատէհու հայտուտուդ շակիրալիկինտէ պուլունան չօճուգլարսան պիրինէ խիթապ իտէրէք :

— Հայտէ էֆիլէ , բաբօրթունու վէր պագալըմ , տէտի :

Չօճուգ , Լանսրինին գարչըսընա կէչիպ օթուրտու :

— Սանա սէօյլէտիկիմ եէրէ կէթաի՞ն մի :

— Լաֆիթ սօգաղընտաքի էվէ՞ մի : Չըգան կիճէեի օրատա կէ- չիւրտիմ :

— Էյ նէ՞ իշ կէօրտիւն :

— Ագշամըն սաաթ օն պիրինէ , (եանի եարը կիճէեէ պիր սա- աթ գալանա) գատար , Լաֆիթ սօգաղընտա գալաըմ , վէ օլվագըթ պիր արալըգտան պիր մահզէնէ կիրտիմ :

Մատամ Լանարի , պիր նէվ մուհապպէթլէ չօճուղու գուճագ- լաեարագ ,

— Իյնէ գատար պիւեիւք օլմագլըղըն ֆայտէսինի կէօրիւեօր- սուն ա՛ , տէտի :

Շիւպհէսիդ պու մուամէլէ , էֆիլէնին հիւսնի հարէքէթինին միւքեաֆաթը իտի :

Էֆիլէ , քէնտիւրերինէ իլթիֆաթ կէօթէրիլտիկինտէ , գապուլ իտէն չօճուգլար միսիլու , մէղպուրէնին , քէնտիւրինի գուճագլամա- սընա միւսաատէ իթտի , վէ պատէհու բաբօրթօսունա շու եօլտա տէվամ իյլէտի :

— Մահզէնէ կիրտիկիմտէ , սէլամէթի պուլմատըմ , չիւնքի պու մահզէն գաբալը իտի : Պու պապտէ , էկէրչի պէնիմ կիպի քիւլհան պէյլէրի հագգընտա վէսվէսէ տախի իտիլմէսէ իտի , պու մահզէնէ կիրէպիլէն խըզմէթքեարլարա էմիլիէթ օլունամահաճաղընտան , մահզէնին գաբալը պուլսումասը , պէսպէլի պու էֆքեարտան նէ- շէթ իթմիշ իտի :

Մատամ Լանարի , եէնիտէն պու չօճուղու թալթիֆ իտէրէք ,

— Շու չաղընտա նէ՛ գատար աղըլը չօճուգ տուր , տէտի :

— Տէվամ էթ , էվլատըմ , տէյի մէղպուրէնին ղէվճի պէեան իյ- լէտի :

— Իշթէ , պու մահզէն գաբալը , տտէթա պիր հապսիանէ կի- պի իտի : Կէօգիւնիւղիւն էօնիւնէ կէթիլին էօյլէ պիր պիւեիւք գաբու քի , սէրթ թախթատան եաբըլմըշ օլտուգտան պաշղա , տէ- միրլէ գաբը , վէ լաեղգըլա գաբալը պուլունմագտա իտի , շէջլէ

քի , քիւնիւք էլլէրիմէ պունա փուրտուղումա , տիգարա վուրուր-
ճաւնա հիշ պիր սէս չըգ մամագտա իտի :

«Պիր արա դօրգ տում , վէ էկէր թէրք օլունմուշ պիր մահզէնէ
տիւշտիւ իսէմ , սէլամէթիմի արթըգ զայպիթմիչիմ տիր տէյի տիւ-
շիւնաիւմ , դիրա մահզէնին տէրինիկինի կէօրտիւքճէ , աթլամը օլ-
տուղում տէլիքտէն իէքրար տիշարը չըգապիլմէքլիք իւմիտինտէն
դաթիէն փարիլ կէլմէքտէն դայրի չարէ պուլամամագտա իտիմ , վէ
աքին , պիր մահզէն տէրունինտէ աճըգտան էօլմէքլիք , կիւնիւմէ
կիթմէքտէ իտի :

— Յագաթ , մահզէնտէ էլպէթթէ շարապ պուլունուեօրտու ,
անը իչմէլի իտին , վէ «էկէր էօլիւր իսէմ , նաչըմը , շարապը իյի
օլան մահզէնտէ կէօմմէլէրինի արղու իտէրիմ» մէալինտէ օլան
շարգընը օգումալը իտին , տէտի րէսօր՝ օն իքի եաչընտա օլ-
մասընա բաղմէն , սէրխօչլուղա իսթիտատը պուլունուն տաէմէր կիպի :

— Սուս օլ , պօշպօղաղ , տէյի պաղըրտը Լանտրի , վահշիեանէ
պիր սէտա իլէ , վէ առէթա արսլան կիպի խըրլաեարագ , չիւնքի
մէրգում , օլ ճանվէրլէր հիւքմտարընըն տէրիսինի կիեինտիկինտէ ,
անը թաղլիտ իտէր իտի :

— Սէսինի քէս , տէյի պէեան իյլէտի , տիկէր թարաֆտան մա-
տամ Լանտրի , քէղալիք սէրթ պիր սէտա իլէ :

Րէսօր , հմրի պասիրէթէ ըխանէթէն , տէրհալ սիւքիւթ իթտի ,
վէ էֆիլէ , Րէսօրուն սիւալինէ տօղրուտան տօղրուեա ճէվապ վի-
րէրէք , հիքեանէսի թէլինի շու եօլտա էլէ ալտը :

— Ա շաչըն , թէրք օլունմուշ պիր մահզէնտէ պուլունմուշ օլ-
տուղումու պէեան իթտիկիմտէ , պունտա շարապ պուլունամաղ օլ-
տուղունու անլամտեօրմուսուն , եօգսա , իչիլէճէք շարապ օլտա
սանա սօրա՞րմըրմ :

Րէսօր , աղընը աչմաւտը , վէ բէք իյի իթտի , վիրա էկէրչի ճէ-
վապ վիրմիշ օլտա իտի , զաթէն էլլէրինի եօգարը դալտըրմը օլան
Լանտրի վէ գարըսը , պիրէր սիլլէ աշգ իթմէքլէ , մէրգումու խահ-
նախահ սիւքիւթէ մէճպուր իտէճէքլէր իտի :

Պալէատէքի սէօղէրտէն տախի անլաչըրտըղը վէճհ իւղրէ , Րէ-
սօր , եաղըն իշ կէօրմէքլիկէ միւսթույիտ օլուպ , հալպուքի գըշ իշ-
լէրի իչին իսթիտատը պուլունմամագտա , եախօա շէօյլէ սէօյլէե-
լիմ , թէաթրօ սահնէլէրինտէ իճրաի մէհարէթ վէ հիւնէրէ մէյիլի
իտի իսէ տէ , խըրսըղըղա մէյլի եօգ իտի : Հալպուքի , դարընտա-

չը Էֆիլէնին՝ խորսրզըղա բէք պիւեիւք գապիլիեթ վէ իսթիտատը պուլունմագտա իտի :

Պինապէրին եազըն , գումբանիանըն նազարընտա օլուպ , հալ պուքի գըչըն նազարտան տիւչէր , վէ տայիմա խորբալանըր իտի : Հալպուքի Էֆիլէ , գըչըն , գումբա՛իանըն հազըղի Բէնիամինի օլտորագ , եազըն ալթը այ գարֆընտա անըն գազանտըղը իթիպարը , քէնտիսի գազանըր , վէ անըն կէօրտիւկիւ իլթիֆաթը քէնտիսի կէօրիւր իտի :

Հէր նէ հալիսէ , Էֆիլէ , գարընտաչընը սիւքիւթ իթտիրինճէ , նազլիեթինէ սուրէթի աթիեէտէ տէվամ իլլէտի :

— Իմտի , գաթը իւմիտ իթմէկէ պաշլամագտա իքէն , նակէ հան , չըգան բազար իրթէսի կիւնիւ , տաեւմ Բիւմիթիֆտէն պիր չագմագ աչըրմըջ օլտուղումու խաթըրլատըմ :

— Հա՛յ արո՛ղ հա՛յ , պիլի՛րմիսին պէնի նէ՞ գատար արաթտրտըն , տէտի Բիւմիթիֆ , եւրթըճը գուշլար կիպի քէսկին պիր սէս չըգարարագ :

Մատամ Լանտրի , հիտտէթ ու զազապլա բարլաեան կէօղլէրինի գարընտաչընա աթֆ իլլէեէրէք :

— Պիր չագմագ իչին պու գատար պաղըրմագ իսթէմէզ , տէտի :

Մատամ Լանտրի , մուգատտէմա տախի զիքը իթմիշ օլտուղումու իւզըրէ , իճրա օլունան օեուլլարտա , պէեաղ աեւր օլունու իճրա իտէր իտի : Պու ճանվէր իսէ , բէք տէհչէթլի օլմասըլլա , մատամ Լանտրի իչին պու օլուն ինթիխապ իտիլմիշ օլմասը , մէզպուլէնին աիլէագ վէ էվսաֆընա բէք մուվաֆըգ կէլմիշ իտի :

Լաւտրի .- Էկէրչի պէօլլէ տայիմա Պիպինին նազլիեթինի քէսէրսէնիզ , հիչ պիր խապէր ալամաեաճաղըղ : Իմտի , մէրզումուն հիքեաեէօինի իլք տէֆ հէր քիմ գաթթ խտէր իսէ , պէնիմլէ հիսապը օլաճագ տըր :

« Հայտէ , Էֆիլէ , հիքեաեէնէ տէվամ էթ :

Եճիլէ .- Իմտի , տայըմըն չագմաղը տէրհալ խաթըրմա կէլմէքլէ , անը գուլլանմագ իսթէտիմ : Պու չագմաղը չագտըղըմուա , անըն զիւեասըլլա , թէրք օլունմուշ պիր մահգէնտէ պուլունմատըղըմը քէմուլ մէսէրըթլէ անլատըմ , վէ պիր շիչէ ալէս շարապ իչէրէք , պու սատտէթպախշ քէշֆիմ միւնասիպէթիլլէ սէֆա սիւրտիւմ , վէ էմրի պասիրէթէ ըիսեթլէն չագմաղըմը սէօնտիւրիւպ , կիւնտիւզ վաղթը զաեթթ գարանլըգ օլաճաղը տէրքեար օլան , վէ գաբուեա է՛ն զի-

եառէ եազըն պուլունան պիր քէօշէտէ կիզլէնտիմ :

Լաւտրի .- Բէք իյի , բէք իյի :

Էֆիլէ .- Ուեուամեա պաշլամըշ իքէն , զարիպ պիր վըզըլտա-
մագըրգ իշիթտիմ , վէ անինտէ պիր սիւրիւ ֆարէլէր թարաֆընտան
մուհասէրէ օլունտում , Պունլար , դօեուն սիւրիւսիւ կիպի իւզէրիմէ
գօշարագ , գաշամը , եախօտ գօլումու ըսըրմագտա իտիլէր : Ինա-
նը՝ըմըսընըղ , պիրի տէ , բանթալօնումուն բաշասընա կփրտի : Շիւպ-
հէսիզ , բաշալըղըմ պուլունուպ պուլունմատըղընը կէօրմէք իշին կիր-
միշ տիր : Հասըլը , պէն , պունլարըն քեաֆֆէսինէ գարըր եալընըզ
օլտուղում ճիհէթլէ , մողլուպ օլարագ , թէլէֆ իտիլէճէք իտիմ :

Պու հալ ու վաղիեթիթիմ թէհամմիւլ օլունմագ սուրէթտէ իտի .
պինապէրին իքինճի տէֆ օլարագ , տաեըմն չագմաղընա միւրա-
ճաաթ իթտիմ , վէ իգրար ու իթիրաֆ իլլէրիմքի , հաեաթըմը օ
սաեէտէ գուրթարաւմ , շէօյլէքի պու չագմաղըմը չադար չագմագ ,
գարու եօլտաշլարըմ , միւճիզէ թարղընտա նապէտիտ օլտուղար :

Մատամ Լաւտրի .- Էյ սօնրա օ ըշըղը նէ՞ եաբտըն :

Էֆիլէ .- Օ ըշըղ պանա իտարէ գանտիլի խըզմէթինի կէօրտիւ ,
վէ կիճէ սապահա գատար եանըմտա գալտը :

Մատամ Լաւտրի .- Լաքին սէնի էլէ վիրէպիլիր իտի :

Էֆիլէ .- Օ հալտէ , քէնտիմ իշին հաղըր պիր ճէվապըմ պուլուն-
մագտա իտի :

Մատամ Լաւտրի .- Նէ՞ տիեճէճէք իտին :

Էֆիլէ .- Իշպու մահզէնտէ մանթար կիպի թիւրէմիշ օլտուղու-
մու պէեան իտէճէք իտիմ :

Էֆիլէնին պու իֆատէսի , պիր արա , մահզուղիեթի ֆէվգէ-
լատէնի մուճիպ օլարագ , ումումէն գահգահալը պիր կիւլիւշ հա-
սըլ իթտի , վէ Լանտրի , պու հատիսէնի , գաթը հիքեաեէ տատ իթ-
մէտիկինտէն , քիմնէնի թէքտիր իթմէտի :

Մատամ Լաւտրի .- Լաքին , պու սէօզիւնէ էհէմմիեթ վիրմէ-
եէրէք , սէնի տէրտէսթ իտէպիլիր իտիլէր :

Էֆիլէ .- Տահա պաշգ ա նէ՞ եաբապիլէճէք իտիլէր , վա'լիտէ :

— Քիմ օլտուղունու սիւալ իտէճէք իտիլէր :

— Բէտէրիմ վէ վալիտէմ եօգ տուր տէյի ճէվապ վէրիր իտիմ :

— Իսմինի սօրար իտիլէր :

— Պիլմէմ տէյի ճէվապ վէրիր իտիմ :

— Իգամէթ կեահընը սիւալ իտէպիլիր իտիլէր :

— Ներէնի պուլուր իսէմ, օրաեւ քէնտիմէ իդամէթ կեան ին-
թիխապ իտէրիմ տէյի մուգապէլէ իտէր իտիմ:

— Բէք էյի, ֆագաթ սէնի սէրսէրի սըրասընա գօնապիլը
իտիլէր:

— Պու խուսուս, ֆարէլէրէ եէմ օլմագտան չօդ դիւատէ իւն-
եըլը օլուր իտի: Էկէրչի քէտի օլսա իտիմ, չիւպհէսիզ սայիր կիւ-
նա հարէքէթտէ պուլունուր իտիմ, վէ էկէրչի եալընըզ պիր քէտի
պանա եաթագ արգատաչը օլմուչ օլսա իտի, օլ վագըթ չագմաղը-
մը չագմագ մէնպուրիսէթ ինտէ պուլունմագ իտիմ:

Լաւարի. — Չօնուղուն հագգը վար արը, պըրագ քի հիքեանէ-
սինէ տէվամ իթսին, գա'րը:

Էֆիլէ. — Իմտի, կիճէնի, պուլունտուղում քէօչտէ կէչիրտիմ,
վէ նըսֆէն ուեուտուղում սըրասա, իրթէսի կիւնէ պէքլէմէքտէ
իտիմ: — Հէր նէ իսէ, իրթէսի կիւնիւ կէլիպ եէթիշտի, լաքին ա.
նընլա պէրապէր էօյլէ թաամը վագթը տա կէլտիկինտէն, խըզմէթ.
քեարըն պիրի մահզէնէ էնտի: Պու խըզմէթ քեար, էֆէնտիլէրի ի-
չին միւթատ օլան շարապը ալուղը գէման, գարու աչըզ գալմըչ ի-
տի: Անինտէ, պու գարուտան սիվիչիպ, սէլամէթիմի պուլտում:
Ֆագաթ, մատէմքի, սէլամէթի պուլտում իսէ, միւսատաւէ իտին,
պիր ազնէֆէս ալանըմ:

Լաւարի. — Նէֆէս ալ օղլում, նէֆէս ալ:

Էֆիլէ. — Վա'լիտէ, քէսթանէլէր բիշմի'շ մի, սընագ մը տըր-
լար:

Մատում Լաւարի. — Ալ սանա պիր ալուճ քէսթանէ վիրէեիմ:

Էֆիլէ. — Ա'հ, նէ' գատար խայրիսահսընըզ:

Մատում Լաւարի. — Սէն տէ նէ' տէրէճէ սէվիլմէեէ լաեըզսըն:

Էֆիլէ. — Էլմա շարապը թագէ' մի տիր:

Լաւարի. — (Քէնտի գատէհինի չօնուղա վիրէրէք.) Ա'լ պէնիմ
շարապըմը իշ:

Մատում Լաւարի. — Պիթիրտի'ն մի:

Էֆիլէ. — Էվվէթ:

Լաւարի. — Էօյլէ իսէ, հայտէ հիքեանէնէ արթըզ տէվամ էթ:

Էֆիլէ. — Քիմնէ, պիր չօնուգտան չիւպհէ իթմէզ, սիզ պունու-
պանա խայլիճէ պէեան իթմիշ օլտուղունուգտան, պու ճիհէթէ իս-
քեաթ օլմուղում տուր: Նէրաիվէնէրէ վէ պինանըն տայիրէլէրինէ
մուվասըլէթիմտէ, հալ ու իճապա կէօրէ, քէնտիմին ույտուրմուշա

միւթալաւ իթմիշ, վէ իքմալ իյլէմիշ օլաուզում պիր թաւր ու հէյ-
 եթի քէսպ պիրլէ, քիմէտէն հիշ պիր մալիւմաթ իսթէմէեէրէք,
 էթրաֆը տօլաշմաեա պաշլաւում. չէօյլէքի պանա ըասթ կէլէնլէրէ,
 քէնտիմի, կիւեա էվին խալզընա մէնսուպ մագամաւա կէօսթէրտիկիմ-
 տէն, քիմէսնէ պանա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէմէքտէ իտի, Հաթթա,
 միւրէքքէպ կիպի գարա վէ լուի ալթու.նու կիպի բարլազ օլան
 պիւեիւք պիր խըզմէթ.քեար պանա թագ տիմ օլունարագ, քէմալ ա-
 զամէթլէ սէլամ վիրտի:

— Նէ՛ ճէսարէթ, տէտի, մատամ Լանտրի:

Եթիլէ. — Շաշըրմաեա նէ՞ սէպէպիմ վար իտի:

Լանտրի. — Հայտէ պաղալում, հիքեաեէնին նէթիճէսինէ կէ-
 լէլիմ:

Եթիլէ. — Նիհաեէթ, պիզպաթ Պրէզիլեալընըն եաթագ օտաւընա
 վասըլ օլտում:

Թէմիլ ճամիլա խալզր. — (Իսթիղրապը ազիւլէ.) Եաթագ օտա-
 ւընա՞ մը:

Եթիլէ. — Իվվէթ, եաթագ օտաւընա: Անլամաեօրմուսունուզ,
 եօդաս ֆրանսըզնա սէօյլէմէ՞եօրմուսունում:

Լանտրի. — Լաքին քէնտիսի նէ՞րէտէ իտի:

Եթիլէ. — Եանընտաքի օտատա պանեօ իտիեօրտու:

Լանտրի. — Բէք ալէա, տէվամէթ:

Եթիլէ. — Տէրհալ, վէ էլ չարուզլուզույլա, հաթթա պիր սաաթը,
 եախօտ պիր չիզտանը վէ եա ազչէ քէսէսինի աշըրմագլըզ պէնճէ
 գօլայ իքէն, պունլար իչին ալա վագըթ զոյպ իթմէեիպ, եէրէ է-
 եիլտիմ, վէ օտատա պուլունան սանտըզ վէ տօլապլարըն ճիւմլէ-
 սինին քիլիալէրի թասսիլըլէրինի չըգարտում:

Լանտրի Քրքասը. — (Հէյեէթճէ.) Աֆէրին, աֆէրին:

Եալընըզ Բէսօր պու սըրատա սիւքիւթ իւզրէ տուրտու:

Լանտրի. — Թասսիլըլէր նէ՞րէտէ տիր:

Եթիլէ. — Ճէպիմոն տիր, նէ՞ զանն իտէրսինիզ, պու թասսիլըլէրի
 Պրէզիալընըն գարուճուսունա թէսիմ իթմէք իւզրէ, սէրսէրի մա-
 գամընտա եագամը էլէ վէրի՞ր մի իտիմ, եախօտ ֆարէլէր թարա-
 ֆընտան թէլէֆ օլմագլըզ թէհլիքէսինէ քէնտիմի իլգա իտէ՞ր մի
 իտիմ:

Լանտրի. — Թասսիլըլէրի պանա վէր:

Եթիլէ. — Իշթէ շունլար տըր:

Պու սուրէթլէ, չօճուգ, մօտէլ իշին գուլլանըլան պիր չօգ քիւչիւք պալ մօմու բարչալարը իթա իթտի Պունլարըն իւղէրինտէ, Պրէղիլիեալընըն քիլիտ թասվիրլէրի պուլունմագտա իտի :

Լանտրի, տիգգաթլէ պունլարը թէտգիգտէն սօնրա ,

— Բէք իյի, բէք իյի, պունլար իշիմիղէ եարաեաճագլար տըր, տէտի :

Իճրա օլունաճագ ճինաեթին գարարը վէրիլմէքլէ, Լանտրի, ալինէսինէ ,

— Հա՛յտէ, արգատաչլար, հաղըրըղընըղ կէօրիւն, տէտի, ճիւմլէսի պիրտէն անաղա գալգտըլար :

Լաճտրի .— Մէնկէնէլէրի վէ գուսուրունու հաղըրլանըն :

Իշպու խապիսլէրին խըրօղըղ վէ ճինաեթլէ օլան գապիլիյ- եթ վէ իսթիտալարը օլ տէրէճէ իտի քի, վագը օլան էմը, իքի տագըգա զարֆընտա իճրա օլունտու :

Լաճտրի .— Բէ՛սօր, սէն հիչ պիր շէյ եարմագ իսթէմէ՞զմիսին :

Բէսօր .— (Պիլա թէրէտտիւտ.) Խա՛յր :

Լաճտրի .— Նի՞շին :

Բէսօր .— Զիւնքի պիր շէյ եարմագ իսթէմէմ :

Լաճտրի .— Հալպուքի պու պիր սէպէպ աէյիլ տիր :

Բէսօր .— Պէնիմ իշին սէպէպ տիր :

Մատամ Լաճտրի .— Ղու կիւնլէրտէ զարիպա սէնին քէմիքլէրինի զըրաճաղըմ :

Բէսօր .— Պագալըմ :

Մատամ Լաճտրի .— Նէ՞ տէտին :

Լաճտրի .— Շունուն հագաւընը գօյվէր : Մատէմքի մէնֆաա- թըմըղա իշթիրաք իթմէք իսթէմէեօր իսէ, չալըմագ իսթէմէմէսի հագգըլ տըր :

Մատամ Լաճտրի .— Լա՛նտրի, պէօյլէ իշէ եարմաեան պիր հայ- ւաղը հալէա պէսլէմէք նիեթթինտէ՞ միսին :

Լաճտրի .— Խա՛յր :

Մատամ Լաճտրի .— Էյ նէ՞ եարաճագըն :

Բէսօր .— Փագաթ, լլէն տէ հաղըն չալըքեօրում :

Մատամ Լաճտրի .— Գըլըն տա եէմէլի՞միսին :

Բէսօր .— Հա՛յ հա՛յ :

Մատամ Լաճտրի .— Իյի ամմա, հիչ պիր խըղմէթ կէօրմէհօրսունն :

Բէսօր .— Թէքմիլ սէնէ զարֆընտա սիղէ գաչա մալ օլուեօր իսէմ :

եազ մէվսիմինտէ անտէն զիեատէ քեար չըգարըեօրում. հալպուքի սիզտէն հիչ պիր շէյ իսթէմէեօրում:

Մատամ Լանտրի .— Եալան տըր:

Րէսօր .— Սիզ եալան սէօյլէեօրսունուզ, վալիտէ:

Մատամ Լանտրի .— Պէն եալան մը սէօյլէեօրում. . . պէն եալան մը սէօյլէեօրում. ա՛հ, հայտուտ: Եալան սէօյլէեիպ սէօյլէմէտիկիմի շիմտի սանա անլաթըրմ: Լանտրի, սէն բէք ալչազ պիր քիմսէ օլմարսըն քի, պու չօճուղուն պանա հաղարէթ իթմէսինէ միւսաատէ իտիեօրսուն:

Լանտրի .— Չօճուղուն սէօյլէտիկի թէմամտըր:

Մատամ Լանտրի .— Վա՛յ, սէ՛նտէ մի . . .

Լանտրի .— Էվվէթ, Րէսօր՝ քէնտի էթմէք բարասընը չըգարըեօր, վէ պիզիմ քէնտիսինէ պիր տիեէճէկիմիզ եօզ տուր:

Մատամ Լանտրի .— Էօյլէ՛ մի . . . Տուրուն, շիմտի անլաթըրմ:

Մատամ Լանտրի աեաղա գալգըպ չօճուղուն իւզէրինէ եիւրիւտիւ. Լանտրի իսէ, մէզպուրէ իլէ չօճուղուն արալարընա կիւրէրէք, — Պու չօճուղու տէօեէճէ՛քմիսին, տէյի սիւալ իթտի:

Մատամ Լանտրի .— Էվվէթ:

Լանտրի .— Խա՛յր, անէ էլ տօգունտուրմաեաճազսըն:

Մատամ Լանտրի .— Պունու սէ՛ն մի սէօյլէեօրսուն:

Լանտրի .— Էվվէթ, պէն սէօյլէեօրում:

Պէեազ աեռ, Րէսօրա վուրմազ իսթէտի իսէտէ, Սոսյան, պիր էլինի մէրգումէնին իւզէրինէ գալտըրտը, վէ գարը, աճը վէ հիտտէթլէ Րէֆի սէտա իլէ, հարէքէթի մէզքիւրէտէն իսթէր իս. թէմէզ կերի տուրտու:

Ձէվճին եախօտ էվլատըն, մէրգումէեէ էլ գալտըրմալարը իւք տէֆա օլուպ, պիւթիւն ֆամիլեա խալգը, իչպու մէմուլին ղայրը մէնզարէտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալարազ, իչին էնճամընա պէքէմէքտէ իտիլէր:

ԷՅԻԼԷՆԻՆ ՎԻՐՏԻԿԻ ՄԱԼԻԻՄԱԹՐՆ ՍԱՀԻՀ ԵՍ ՂԱՅՐԸ ՍԱՀԻՀ ՕԼՄԱՍԸ

Մուխթասարէն մուգատտէմէնինի պէտան իթմիշ օլտուղումուզ մէնղարէնին նէ սուրէթլէ խիթամ պուլաճաղընը պիլմէքլիկի Լանգ-րի ֆամիլեաթը, հէր նէ դատար մէրագ իթմէքտէ իտի խէտէ, իշ պուլարղունուս մուվաֆֆագ օլամատը, պիրա, էշղընանըն սեր-կէրտէսի պուշունան օլ հէյպէթլի ատէմ, գարըսըյլա, խուսուսա ֆամիլեա խալգընըն թօրլանմըշ օլտուղու պիր սրտատն պուլլանմա-մըշ պուլունտուղու ղաեթ սէրթ վէ գուվվէթլի պիր սէտա իլէ,

— Ա՛հ, շունու պիլմէլիսինիզքի, պէն պուրանըն հաքիմի մութ-լագընըմ, վէ աղղըմը աշտըղըմ զէման, հէր քէս սուս տուրմըմը վէ իթաաթ իթմէլի տիր, տէտի,

Լանտրի, չիւպհէսիզ նութգունուն թէէսսիրինի մուհաքէմէ իթ-մէք իւզրէ, լագըրտըսընը քէստի, վէ Սիֆլէթ, Բիւմիթիֆէ խի-թապէն,

— Քարտաշըմըն գանը պաշընա սըչրաեօր, էկէրչի պու աղչամ րէսօր իլէ պիրլիքտէ տիշարը չըգմըշ օլսա իտի, մութլագա գաֆա-եը տիշարձա թութմուշ տուր տիեէճէք իտիմ, հալպուքի մէր-գում, պէնտէն ապա ալըրլամմըշ տըր, տէյի պէտան իլլէտի,

— Յէ՛ք զարարը վար, պրագալըմ խիթէտիկինի սէօյլէսին, տէ-տի գարթալ գուշու րօլունու իճրա իտէն շախս,

Լանտրի ֆըրգասընտա, գուշար հիւքմտարը, տէօրթ աեագլը ճանվէրլէրին հիւքմտարընա իթաաթ իթմէքտէ իտի,

Սիֆլէթ վէ Բիւմիթիֆ իսմէրինտէ պուլունան իքի աեագլը ճանվէրլէր, կէրչի մէզքիւր սէօզլէրի իրաա իթտիլէր իսէ տէ, հէ-ման պու սէօզլէրի իշարէթլէ անլաթտըլար, չիւնքի պունլար, Լանտ-րի իլէ գարըսընըն հաղըր պուլունմատըղլարը զէմանլարտա լօնճա-տա րէյ պէտան իտէպիլիր իտիլէր,

Հէր նէ հալ իսէ, Լանարի, քէլամընա շու եօլտա տէվամ իյ-
լէտի.

— Սէօղէրիմի տինվէմէգտէն էվվէլ պանա իթաաթ իթմէք լա-
զրմ տըր, իմտի, քեաֆֆէնիզ, նէ գամպուր, նէ թօբալ օլմատը-
ղընզը պանա կէօթէրմէլիլինիզ, եանի տիմէք իսթէրիմ քի, հէ-
բինիզ տէ պանա իթաաթտա պուլունմալըսընզ:

Պու սէօղէրտէն, Լանարի ֆըրդաւը էֆրատը, սէրկէրտէլէրինն
նէ տիմէք իսթէտիկինն անլաեըպ, սէրկէրտէյի մէքգում, էն
ոօն սէօղէրի իրաւո իթտիքտէն սօնրա, ղէվճէսիյլէ Րէսօրուն գար-
ըսընտա եալընզ գալտը, վէ իքի ատէտ Զին մաթաընա պազան
պիթիզաճը միսիլըս վալիտէ յինն նազար իթմէքտէ պուլունան մէր-
գում չօճուղա խիթապէն,

— Շաշլըն կիպի կէօղէրինն տիք տիք պիզէ աթֆ իտէրէք
նի՛չին պուրատա տուրուեթսուն, տէտի:

Րէսօր. — Զինքի . . . չինքի . . .

Լաճարի. — Սէօյլէ նէ՛ իսէ: Պու ազչամ թայեիննի ղալիպա ալ-
մատըն, անը պէքլէեթսուն: Պիր ազ էվվէլ վալիտէնի ասնա գարշը
հիտտէթլէնտիտին, պէնի տէ հիտտէթլէնտիտէ, զիրա, վազաա
արա սըրա պիրլիքտէ պիրէր գատէհ շարապ իչմէքտէ իսէք տէ
պու ճիւմլէ իլէ էլնէ սէնի տէօեէպիլիրիմ:

Րէսօր. — Պա՛պա, պէնի տէօյմէքտէն զիեատէ տիւչիւնէճէք սա-
յիը պիր շէյ վար տըր:

Մատամ Լաճարի. — (Զէվճինն՝ քէնտի թարաֆընը իլթիզամ իթ-
տիկինն անլատըգճա, էվլատը հագգընտաքի հիտտէթ ու ղաղապը
արթարագ.) Հէր նէ իսէ, սէօյլէ պազալըմ:

Րէսօր. — (Գօլլարընը կէօթսիւ իւզէրինտէ գափուշտուրուպ, վալի-
տէսի գարշըսընտա, ատէթա մէյտան օգուրճասընա տուրարագ.)
Վալիտէ, մատտէ, սիզին քիւրէքտէն սագընմագլըղընզ տըր:

Մատամ Լաճարի. — Պու նէ՛ տիեթ:

Լաճարի. — Պիլմէմ:

Մատամ Լաճարի. — Սէրխօշ օլմալը:

Լաճարի. — (Օղլունա.) Նէ՛ տիեթսուն:

Րէսօր. — Սիզէ կէլինճէ, բէ՛տէր, պաշընզը ճէլլատ ալէթինտէն
գուրթարմագլըղընզ լազըմ տըր:

Լաճարի. — Նէ՛ տիեթսուն, շաշլըն:

Րէսօր. — Հագըգէթի հալի սէօյլէեթում:

Գարր վէ գօնու .- (Զօճուղուն պիրէր գօլունու թուլթարագ.) Վա՛յ
սէն պիգի. դամճազլատըն մը :

ՌԵՍՈՐ .— (Կիւնեա շամմաղքեարլըդ քէնտիսի իշին նալաերդ պիր հարէքէթ տիր կիպի թահգիրանէ պիր թէպէսսիւմէ.) Պէ՞ն մի :

Երեւ գարր վէ զօնա .- (Պիշարէ չօնուղու սարսմանա պաշլանա.
րադ.) Էվվէթ , սէն:

Բեռոր — (Թե. քրարէն.) Պէ՞ն մի, լա. քին պէն քիմէնցի զամմազլա-
մըչըմ տըր: Սիգ խըրսըղսը՛րըզ, լա. քին պէն տէյիլիմ, սիգին իւրըսըզ-
լըզլարընըզ մէյտանա չըգապիլիլըէր, հալպուքի պէն տէ սիգինյէ
պիլըլիքտէ եաչատըղըմտան, սիգին կիպի թու թու լապիլիլ, վէ մահ.
քիւմ օլապիլիլիմ, Պունունլա պերապէր սիզտէ պիլիլընիզքի, պէն
սիգին ճինտանէթ քեարանէ սէֆէլլէրինիզէ իյթիւք իթմէեօրում:
Սիգի զամմազլամանա կէլինճէ, պազը սէպէպլէրէ մէպնի պէօյլէ պիլ
հարէ. քէթտէ պուլունամանաճաղըմ տէլքեսուր տըր:

Էֆֆէնա՝ դամնազքեարդդ թապիեաթըմտա եօդ տուր, վէ
դամնազքեարդդդ պիր ալազդդդ ատտ իտէրիմ:

«Իքնինճիսի՝ սիզ պէնիմ րէտէր վէ վալիտէմսինիզ, վէ պէնի պիւ .
եիւթ միւլսիւնիւզ տիւր . սիզին էթմէկինիզի եէմիչիմ տիր , վէ սիզին
իսմինիզի թաշրմագ տաւորմ :

«Իւշիւնճիւսիւ՝ սիզի զամմազլամադ տան պէնիմ իշին պիւսիւք
պիր մէնֆաաթ եօգ տուր, պիւլաքիս քէնտի մէնֆաաթըմա գարշը
հարեքէթ իթմէք տիր, զիրա եազըն պիրլիքտէ չալըշաճագ քիմնե-
նի պուլամամ:

«Շիմտի տէտիքլէրիմի անյատրնր՝ գմր :

ԼՕՆԱՐԻ. — ՊՈԼ ՍԵՅՅԵՆՏԻՆԻՆ ԲԷՔ ԹԵՄԱՄ ՎԷ ԲԷՔ ՏԱԳԳԸ
ՄՐՐ, ԼԱՔԻՆ ԵՎԿԵԼԵՆ ՍԵՅՅԵՆՏԻՆԻՆ ԱՅԻՔԵՐ ԱԿԻՐ ՍԵՅՑ ՄԵՂԻԼ ԽՈՒ

Մատամ Լանտրի .- Էվվէթ , Էվվէթ , աշիքեար տէյիլ տիր :

Բեւոյր .- Բէք իյի , նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի իյզա՜ն իտէերմ

Մատաւ՛ Լանոսիւ . . Տաեազ եէմէեէ սըրա կէթիրմէշտէն եկկէլ,
չարշքի ֆիքրին նէ՛ իսէ , անը անլաթասըն ,

Լանտրի :- Սէն տէ սոլս օլ պագալըմ, գարը :

ՌԷՍՈՐ .— Սից էլէ վերիլմիշսինից տիր :

Լամարի .— (Հիտառեթէ.) Իւր սէօզլէրինտէն , պու խոստոսու
զաթէն չիւպհէ իտիւօրոյում :

Մատամ Լանտրի .- (Ղաղապնաք պիր հալ իլէ.) Ֆագաթ պիղի
քիմ էլէ վիրմիշ տիր :

Բէսօր .— Էֆիլէ :

Մատաւ Լաւնարի .— Նէ՛՛ Եալան :

Լաւնարի .— Պու սէօյլէտիկին միւմքին տէյիլ տիր :

Բէսօր .— Հէմ միւմքին տիր, հէմտէ սահիհ տիր : Իմտի, պու կիպի իյգահաթ իլէ վագըթ կէշիրմէեէլիմ, չիւնքի պու կիպի իյգահաթ, իշի թէպտիլ իթմէզ, վէ բօլիսին պուրաեը պասմասը իհթիմալինէ մէպնի, շու թէհլիքէլի ալէթլէրի օրթատան գալտըրալըմ :

Լաւնարի .— Հագգը վար տըր : Լագըրտըմըը սօնրա տա իտէպիլիլի :

Մատաւ Լաւնարի .— (Էմրի պասիրէթէ վէ գօրգուսունա մէպնի, Եավաշ Եավաշ զէվճինին էֆքեարընա սալիք օլարագ.) Ֆագաթ պու քիլիտ թասվիրլէրինի նէ՛՛ Եաբալըմ :

Բէսօր .— Պու թասվիրլէրի, գըյմէթտար մալ կիպի սագլամագ Լագըմ տըր : Բէտէրիմ վէ պէն շու սլէթլէրին քեաֆֆէսինի Մօնսօ պաղէսինտէ կիզլէեիպ, ալտէթ իթտիկիմիդտէ, մէզքիւր թասվիրլէրի նի՛՛ չին պու սուրէթլէ սագլամագլըզըմըզ իգթիզա իթտիկինի սէօյլէրիմ :

Լաւնարի .— Պու ալէթլէրի, մէզքիւր պաղէտէ Եախօտ սայիր պիր մահէլլտէ պէն կիզլէմէկէ Եալընըզմա կիտէրիմ :

Բէսօր .— Բէ՛՛ տէր, պէնտէն չիւպհէ՛՛ մի իտիեօրսունուզ :

Լաւնարի .— Խա՛յր, Ֆագաթ . . .

Բէսօր .— Նի՛՛ չին Եալը՛՛ զզմա կիթմէք իսթէեօրսունուզ :

Լաւնարի .— Սէն տէ, նի՛՛ չին, պէնիմլէ կէլմէք իշին պու գատար իսրար շտիեօրսուն, մատէմքի, պու տէմիր ալէթլէր, իքի եիւզ իպրա աղըրըղընտա օլտուղու հալտէ, Եալընըզ պիր ատէմին, պիր էլլէ գալտըրապիլտիկինի պիլիրսին :

Բէսօր .— Սահիհ տիր, սիզ բէք գուվվէթլի պիր ատէմսինիզ պունու ունուտուեօրտում :

Լաւնարի .— (Տէմիրլէրի պիր թօրպաեա գօյմտեա պաշլաեարագ.) Նիհաեէթ, ֆիքրինի իյգահ էթ պագալըմ :

Բէսօր .— Սիզին իլէ կիթմէք իսթէմէքլիկիմ, վալիտէմ իլէ Եալընըզ գալմամագ իշին տիր :

Լաւնարի .— Նի՛՛ չին :

Բէսօր .— Չիւնքի սիզ կիթտիքտէն սօնրա, վալիտէմ պէնի տէօ֊ Եէճէք տիր :

Լաւնարի .— Էօյլէ իսէ, հայտէ պէնիմլէ կէլ :

Մտտամ Լամարի .— Լա՛նտրի , պու հայլազը պերապեր կէօթիւր-
մէրիկին , առէթա էսէրը համագաթ տըր , Ձիւնքի , պու չօճուգ
հայլազըն պիրի օլմասըյլա , պիզի ղամմաղլահաճագ տըր , Շու էս-
նադէ սէն օ շաշգընա պէնգէօրսուն քի , ալթունունու կիզէմէք
խթէտիկի հալտէ , էմին պիր մահէլլ պուլմագ իւզրէ , գօմշգլսունա
միւրաճաաթ իտէր :

Լամարի .— Սէն սուս օլ :

Պո՛ւ սուրէթլէ պապա վէ էվլաս տիշարը չրգաղլաք , վէ զիքր
իթտիկիմիզ տար սօգաղա մուվասըլէթլէրինտէ , Լանտրի , օղունա
խիթապէն ,

— Հայտէ պագալըմ , իշի պանա անլաթ , տէտի :

— Էֆիլէ , վիրտիկի մալիւմաթլա սիզի ալտաթմիշ տըր , վու-
գուլաթ , քէնտիսինին սիզէ հիքեաեէ իթտիկի սուրէթտէ ճէրէնա
իթմիւմիշ տիր :

— Եա նա՛սըլ ճէրէնան իթմիշ տիր :

— Տինլէնին , շիմտի հազըգէթի հալի սիզէ պէնան իտէրիմ ,
պէն օրատա իտիմ :

— Ան օրատա՛ մը իտին , Էօյլէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ :

— Ֆէլվագը , Էֆիլէ , սիզէ պէնան իթտիկի վէճճ իւզրէ , մահ-
զէնէ կիրմիշ , օրատա գաֆաեը թուլթմուշ , վէ եագաեը էլէ վիրմիշ
տիր :

— Վալ ալլագ :

— Մուսխաարէն քէնտիսինի բօլիս գօմիսէրի հուզուքունա կէօ-
թիւրմիւլէր տիր :

— Ա՛հ , քիւլհանի , գանըմ պաշըմա չըգաեօր :

— Վէ օրատա քէնտիսի իսթիճվապ իտիւմիշ տիր :

— Էյ սօ՛նրա :

— Սօնրա , մերգուլմ հէր շէյի իգրար իթմիշ , հազըգէթի հալի
իթիւրաֆ իլլէմիշ տիր :

— Ալլագ , գապիլ օլսա , շու սաաթտա քէնտիսինի թէլէֆ ի-
տէր իտիմ , Լաքին շուրաեը անլահամաեօրումքի , մերգլմու նա՛-
սըլ սալը վիրմիշէր :

— Գապահաթ իշէտիկինիզ սըրատա սիզի թուլթաղըմագ իշին
քէնտիսինի սալը վիրմիշէր տիր :

— Նէ՛րէտէ :

— Գրէզիլիալընըն խանէսինտէ :

— Իշթէ պու ազ կիւն տիւր :

— Չանն իթտիկինիզ գատար կիւն տէյիլ տիր , չիւնքի էֆիլէ-
նին սիզէ վիրմիշ օլտուղու թասվիրէր , սախթէ օլուպ , սիզի պի-
հուտէ չալըշտորմագ , վէ չիլինկիրլէրէ մախսուս ալէաթ վէ էտէվաթ
իմալինտէ վուգուֆիտէթինիզ օլտուղունա տայիր էֆտինէզտէ պիր
սիշանէ պուլունտուրմագ իւզրէ , խասսէթէն էֆիլէտէ բօլիս թտրա-
ֆընտան վէրիւմիշ տիր : Իմտի , պէն պիր բիսգօպօս օլմատըղըմ կի-
պի , թասվիրէր տէ , Պրէզիլիալընըն քիլիտէրի թասվիրլէրի տէյիլ
տիր :

— Ալազլար :

— Իշթէ , պուշլար , էֆիլէտէ թալիմաթլարընը լաեդգըլա վիր-
տիքտէն սօնրա , քէնտիսինի սալը վիրմիշլէր , վէ մէրգուսու , կիւ-
ղէ կիւղէլ վասղար իլէ իղֆալ էյլէմիշլէր տիր : Իմտի , քէնտիմիզի
սագընմագ լըղըմիզ լազըմ տըր , զիրա թէշէպպիւսլէրինտէ տահա պի-
ետտէ էմին օլմագ իւզրէ , էֆիլէտէ թաագիպ տախի իթտիրէպիլիր-
լէր , վէ էվիմիզի թահթը նէզարէթէ ալտըրտըզլարը կիպի , պիզի տէ
գօլլաեապիլիրլէր : Հաթթա , զանն իտէրիմքի , արգամըզտան պիր
աեազ սէսի տէ իշիտիեօրում :

— Գօյվէր , քիմ իսէ կէլսին :

— Սիզ պէնիմէ օլմատըղընըզտա , էվէ ապտէթ իթմէք իսթէմէմ :
Չօնուգ իթաաթ իտիպ , եալընըզնա եօլունա տէվամիլլէտի , ֆա-
դաթ կէօղլէրինի , դուլազլարընը վէ պուրուն տէլիքլէրինի աշմըշ օ-
լուպ , գարանլըղա ըաղմէն , հէր թարաֆը կէօրէրէք , վէ էն ճիւզի
սէաաեը , վէ էն խաֆիֆ գօգուեու պիլէ հիսս իտէրէք , եիւրիւմէք-
տէ իտի :

Լանտրինին էլինտէ , ուզուն վէ աշըգ պիր խանչէր պուլունուպ ,
դուլվէթի պէտէնիեէսի քիֆաեէթ իթմէտիկի վագըալարտա գուլ-
լանմագ իսզրէ , իշպու խանչէրի սագլամագտա իտի ,

Բէսօր , Լանտրինէ վիրտիկի մալիւմաթտա միւպալաղա իթմիշ
օլմաեըպ , հէր սէյլէտիկի թէմսմիլլէ սահիհ իտի , շէյլէքի էֆիլէ-
նին թէադիպ իթտիրիլէնէկինի , վէ էվին թահթը նէզարէթէ ալընա-
նաղընը , վէ ըտէրիլլէ քէնտի արգասընտան ատէմ կէլմէքտէ օլ-
տուղունու գանն իթմէսիլլէ եանըլմամը իտի : Պիլվագը Գուրթօ վէ
Լարաս նամ իրի մէշհուր խէֆիտէ մէմուրու , էֆիլէտէ նազարը
տիգգաթլարընտան ղայպ իթմէմէքլիկէ , վէ Լանտրինին մահէլի ի-
գամէթինի հագըգի սուրէթտէ պէեան իթմիշ օլուպ օլմատըղընա

Թէէմին օլմագ իւզրէ , բօլիս գօմիսէրի Թարաֆընտան մէմուր օլմուշլար իտի : Մէրգուման մէմուրլար , պու խուսուսու Թաստիգտէն սօնրա , պիր ճինսեթին իշլէնտիկի սըրատա , ախզ ու կիրիֆի իթմէք իւզրէ , Լանտրինին խանէսինի Թահթը նէզարէթէ ալմագ իշիդ տախի էմր իսթիհասալ իթմիշլէր իտի :

Պինսէն ալէյհ , Գուրթօ վէ Լաբաս , քէնտի նէզարէթլէրինէ իհալէ իտիլմիշ օլան չօնուղուն արգասընտան գօլլատըլար , վէ իֆատաթընն սըհհէթինի Թաստիգ իյլէտիքտէն սօնրա , Լանտրի իլէ ատէմլէրինին կիտիպ կէլմէլէրինի գօլլանապիլէճէք պիր մահէլտէ օթուրտուլար :

Լանտրի տիշարը չըդտըղընտա , Գուրթօ վէ Լաբաս , գարանլըգ սանէսինտէ , հայտուտուն խանէսինէ տահա զիտատէ եագլաշմըշ օլտուգլարը ճիհէթլէ , մէրգումուն , խանէյի մէքիւրտէն տիշարը չըդտըղըն կէօրտիւլէր :

Այնի վագըլթտա Լաբաս , Գուրթօեա խիթապէն ,

— Արգասընտան կիտէլիմ , զալիպա հայտուտարըն սէրկէրտէսի տիր , տէտի :

— Էվվէթ , էվվէթ , կիտէլիմ , տէյի մէրգումուն արգատաշը ճէվապ վիրտի :

Իքի մէմուրլար տէրհալ Լանտրի իլէ օղլունուն արգասընտան կիթմէկէ պաշլատըլար :

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ , Լանտրի , տէրքեար օլան ֆէթանէթ վէ ֆիրասէթիլէ , հիւքիւմէթ մէմուրլարընն գաչ քիշի օլտուգլարընը , վէ պունլարըն , քէնտիսինտէն նէ՝ գատար ուզագ պուլունտուգլարընը տէրք իյլէմիշ իտի :

Լանտրի , օլ վագըլթ Մօնսօ պաղչէսինին պիր Թարաֆընը մուհիթ օլան հէնտէեէ մուվասըլէթինտէ , Գուրթօ , բէֆիգինէ խիթապէն ,

— Պու հէրիֆ նէրէեէ կիտիեօր , տիմէքտէ իտի : Տիկէր Թարաֆտան տախի Լանտրի , քէնտի քէնտիեէ շէյլէ սէյլէմէքտէ իտի ,

— Պու իքի եէպանի կիւվէրճին , պու ազլամ , Թիւյլէրինին պիր գաշընը զայպ իթմէքսիզին , խանէլէրինի ալտէթ իտէմէեճէքլէր տիր :

Մէրգում , պու սէօզլէրի սէյլէեէրէք , էլինտէ Թուլմագտա օլտուղու խանչէրինին սաբընը սըգտը :

Իքի զապլթա մէմուրու , Լանտրիտէն օն ատըմ գատար ու գաղտա պուլունմագտա իտիլէր :

Պոլ մեմուրլար, պուլվարլարա մուվասըլէթ իտէլիտէն պերու
ասլա հարէքէթի իհթիեաթքեարանէ իթթիխազ իթմէեիպ, իքի
ատի եօլճու կիպի կէօրիւշմէքտէ իտիլէր :

Լանտրի, եէտինտէ պուլունան էշեաեր գօյմազ իչին էվվէլճէ
գարարլաշտըրմըլ օլտուղու մահէլլէ մուվասըլէթինտէ, մէզքիւր թօր-
պաեր սէսսիզճէ չալը չըրբըլար իչինտէ կիզլէտի, վէ պատէհու սէ-
րիան պիր տէվը իճրա իտիպ, իքի մեմուրլուն գարշըսընտա պու-
լունտուքի, պունլար տա, անըն նիեաթը խուսուլմէթքեարանէսի
հագգընտա ասլա շիւպհէեէ զահիպ օլմաեարազ, թէպտիլի թարիգ
իթմէքիլէ հիչ պիր սէպէպլէրի եօգ տուր կիպի, մերգումուն իւղէ-
րինէ տօղրու ֆիթուրսուզճա իլէրլէտիլէր :

Լանտրի, հէման պունլարա տօգունաճազ գատար եագլաշտը-
ղընտա, քէնտիլէրինէ եօլ գիլմէք իւզըէ, քիպարճա պիր թարաֆա
չէքիլտի :

Անճազ, մերգում, վագթը միւսայիա պուլտուղունտա, վէ
մեմուրլարտան պիրինին եագընընա վիրուտինտէ, տիւշիւնմէքիլք-
տէն զիեատէ պիր սիւրաթ վէ չէվիքիլքլէ, մերգումուն գալպիեա-
հընա պիր խանչէր տարպէսի վուրտու :

Մերգումուն խանչէրի, սարընա գատար ճէրիհա տերունինտէ
ղայպ օլտու, վէ պիր սէտա պիլէ չըգարմագսըղըն մագթուլէն եէրէ
սէրիլէն մէմուր, Գուրթօ իտի :

Մուախսարէն Լանտրի, Լաբասըն իւղէրինէ հիւճում պիրլէ, ա-
նըն տախի իչինի պիթիլտի : Շէօյլէքի, ճանիի մերգում, Լաբասըն
պօղազընտան սըգտըղը ճիհէթլէ, Լաբաս՝ նէ՝ պաղըրապիլմիշ, վէ նէ
տէ ուզուն միւտտէթ քէնտիեի միւտաֆաա իլլէեէպիլմիշ իտի :

Պոլ սուրէթլէ, մերգում տախի եէտինտէ պուլունան թապան-
ճալարտան պիրինի չըգարմաեա վագթը օլմաղտան, մագթուլէն, ար-
գատաշը եանընա սէրիլտի :

Լանտրի, իչպու իքի ճինաեէթի, սէսսիզճէ վէ պէշ տագըգա
զարֆընտա իճրա իթտիքտէն սօնրա, վահչի հայվանլար կիպի գօշա-
րագ վէ սըլրաեարազ, վէ կիտէրքէն, Ռէսօրու տախի պիրլիքտէ
ալարագ, քէնտի ինինէ տօղրու եօլա բէվան օլտու :

Խանաի րահտէ, մերգում, չօճուղա խիթապէն,

— Թէչէքքիւր իտէրիմ, Ռէսօր, սէն պէնի պիւեիւք պիր թէհ-
լիքէտէն գուրթարտըն, հագըգէթէն սէն պիր առէմսին, տէտի :

Չօճուգ, բէտէրինին արգասընտան կիթտի, վէ բէտէրի իսէ :

մուհիմ պիր գարար վերմէք իւզրէ պուլունան պիր քիմնէ կիպի, տէրին միւլահաղաթա տալմը զանն օլունուեօրտու: րէսօրա կէլինճէ, Լանտրինին սիւքիւթինի իխլալ իթմէմէքտէ իտի:

Պու սուրէթլէ, բէտէր վէ չօճուդ խանէլէրինէ վասըլ օլտուգ-լարընտա, մատամ Լանտրի, զաթէն սապըրսըզլըզլա պունլարը պէք-լէմէքտէ իքէն, ղէվճինի կէօրմէսի իւզէրինէ,

— Նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի:

Լանտրի. — Նէ՞ օլաճագ, չաբուդ իշ կէօրմէլիեիդ, վէ պէլքի տէ պիրիպիրիմիզտէն այրըլմալըեըզ, չիւնքի էկէրլի պուրատա պիրլիք-տէ գալըլ իսէք, պիզի թանըլար, վէ ճիւմէմիզտէ պաշըմըզը պէ-լիեեէ ուղըրաթըրըզ:

Մատամ Լանտրի. — Ֆագաթ, նիհաեէթ իշ նէ՞ տիր:

Լանտրի. — րէսօրուն սէօյլէտիկի սահիճ իմիշ:

Մատամ Լանտրի. — Էֆիլէ պիզի զամմաղլամը՞մը: Ալլա՛դ. . .

Լանտրի. — Էվիմիզ թահթը նէզարէթտէ իտի իսէ տէ, չիմտիլիք գօրգաճագ մահէլլ գալմամը տըր: Հէր նէ իսէ, ստէմլէրինի ալըպ, պէնիմլէ պէրապէր կէլմէլիւն:

Պատէհու րէսօր, պիւթիւն ֆամիլեա խալգընը ուեանտըր-աը, եալընըզ Էֆիլէեի, բէտէրինին էմրի մուճիպ ինճէ ուեանտըր-մատը:

Մատամ Լանտրի. — (Գեաֆֆէյի խալգ պիր օտատա թօբլանտըղըն-տա.) Ֆագաթ Էֆիլէ նէ՞րէտէ տիր:

Լանտրի. — (Միւթէքէպպիրանէ պիր թարղտա.) Անը թէրք ի-տէր, վէ լանէթլէրիմ:

Մատամ Լանտրի. — Նէ՛ պէտպախթլըզ:

Լանտրի. — Եալանտան աղլաեըլար վէ տույղու կէօսթէրմէքլիք լաղըմ տէյիլ տիր: Պէնի սէվէն, պէնիմլէ կէլմէկէ հաղըրլանսըն: Գա՛րը, քիսէեի վէր:

Մատամ Լանտրի. — Ֆագաթ պիզ նէ՞ հաբալըմ:

Լանտրի. — Սանա քիսէեի վէր տիեօրում:

Մատամ Լանտրի, գօճասընըն իֆատէսի թարղընտան, քէնտի իֆատաթընըն հիւքմիւ գալմատըղըն անլաեարագ, ղէվճինէ, մէշին-տէն պիր գուշագ վիրտի:

Վագթիլլէ հայվանաթ թաճիրլէրինին գուլանտըղլարը շէքիլտէ պուլունան իշպու գուշագտա, մէզքիւր ֆամիլեա խալգընըն սէր-վեթի վագ իտիլմիշ իտի:

Ֆամիլեա սերկերոտի, իշպու գուշաղը պէլինէ սարտըգտան սօնրա ,

— Հայտէ , եօլա չըգալըմ , տէտի

Մուախարէն, մերգում, էօնէ կէշտի , վէ քեաֆֆէյի ավինէսի տէ քէնտիսինի թէագիպ իյլէտի Գու սուրէթլէ , հայտուտը մէզպու-րուն ֆըրգասը, խանէսինի վէ էշեայը մէնգուլէսինի թէրքլէ, Բարի-սին քիւչիւք Լէհիսթան սէմթինտէն մուֆարագաթ իյլէտի

Լանտրի, էթպասսընը Ֆօնթէնէպլօ հուտուտունա կէօթիւրտիւ Մերգումուն օրատա տօսթլարը եօգ իտի իսէ տէ , թանրտըգլարը օլուպ, պունլար, քէնտիսինէ պիր իգամէթկեահ կէօթէրտիլէր , վէ պաղը խանէ էշեասը թէտարիք իթտիլէր

Լանտրի, հէման օրատա եէրլէշինճէ, էթպասսընտան պըրլմագ-տան էվվէլ, պունլարա ալիտէքի նութգու իրատ իթտի .

— Թէքրար իտիեօրում, մուվապ գաթէն պիրիպիրիմիգտէն այ-րըլմագլըղըմըզ լաղըմ տըր : Մնճագ շու մուֆարագաթ նէ՞ գատար իմթիտատ իտէճէք իտի տէրսէնիզ, պու պապտէ , պէնիմտէ , սիգ-տէն զինատէ մալիւմաթըմ եօգ տուր : Լաքին պու այրըլմագլըղ-մըզ պէհէմէհալ լաղըմ տըր : Հալպուքի սիզի թէրք իթմէգտէն էվ-վէլ, քէնտի մէնֆաաթըմըզ իչին, սիզէ պաղը թավսիեէլէրիմ վար տըր :

«Էվվէլ էմիրտէ, շիմտիեէ գատար իճրա իթտիկինիզ սանաաթ-լարը թէրքլէ, եաշամագլըղընըզ իչին տիլէր պիր սանաաթ իճրա իթմէքլիկինիզ էմրի պասիթէթ իգթիզուսընտան տըր : Էշքեալլէրին-տէ ֆէվգէլատէ պիր շէյ պուլունման Բիւմիթիֆ , Սիֆլէթ վէ Բատամինթ, պաղը թանրտըգլարը վասըթասըյլա բօլիս, եաֆթալարը էլտէ իտիպ, բաշավրաճըրը՞ ետիօտ համալլըզ իթմէլի տիրէր , վէ պիր քէրրէ պու էսնաֆլըզլարտան պիրինէ գայտ իտիլիլէր իսէ , օնտան սօնրա, նազարը տիգ գաթը քէնտի իւզէրլէրինէ ճէլպ իթմէ-եէճէք սուրէթտէ հիւանի հարէքթթտէ պուլունմալը տըրյար :

«Սանա կէլինճէ, (պիլխասսա գարըսընա խիթապ իտէրէք) միւմ-քին օլտուղու մէրթէպէ ազ տիշարը չըգմալըսըն, չիւնքի Բարիս վէ ճիվարլարը բազար վէ բանաերըլարտա սէնի կէօրմէեէն վա՞ր մը տըր : Խուսուսիյլէ, վէ իհթիմալտէն օլտուղու իւզրէ, «էնի արատըգ-լարը թագտիրտէ, վիճուտինին շիշմանլըղընտան, վէ էշքեալլէնտան «էնի քի՞մ թանըմաեաճագ տըր : Իմտի, սէն էվտէ գալարագ, էվճէ լաղըմ օլան իշլէրի կէօրմէլիսին :

«Շիմտի, ճիւղէնիզտէ էֆքեարըմը անլատընըզա՛ :

Լանտրի, պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա, թէվապիսին-տէն այրըլմաեա հաղըրլանմագտա իտի :

Մատամ Լանտրի . - (Ձէվճինէ.) Էյ սէն նէ՝ եաբաճագ սըն, նէ՝րէեէ կիտէճէքսին :

Լանտրի . - Օրասընը պէն տէ պիլմէմ, չիւնքի պիր միւտտէթ ի-չին իսթէր իսթէմէզ քէնտիմի կիզլէմէկէ մէճպուր օլաճաղըմ : Ան-ճագ կիզլէնէճէկիմ մահէլլտէ իճթ իեաճաթըմը կէօրէպիլմէքլիկիմ, վէ եաշամագ իչին պիրինճի տէրէճէտէ էլզէմ օլան մէվատուրը կէ-թիրթէպիլմէքլիկիմ իչին, րէսօրու պերապէր կէօթիւրէճէեիմ, Պունտան գաթինազար, արասըրա, ֆագաթ կիճէլէրի սիզի կէօրմէկէ կէլէճէեիմ :

Պու սուրէթլէ, իշէ գարար վէրիլէրէք, Լանտրի, րէսօր իլէ պիր-լիքտէ ֆամիլեա խալզընտան մուֆարագաթ իթտի, վէ Մուֆթար սօգաղընտան Ութէ նամ մահէլլէ մուվատըլէթ իյլէտի : Մէրգու-մուն, օրատա, Բարչիմինըրի, Թրուա-Գանէթ, Լիգօրն վէ Ֆէվ նամ սօգագլարտա օլ վագըթ մէվճուտ օլան քեաֆֆէյի մէյխանէլէրտէ ահըպպասը պուլունմագտա իտի :

Լանտրի, կիզլէնտիկինին սէպէպինի պէեան իթմէեէրէք, պիր այ գատար պիր մահզէնտէ կիզլէնտի, վէ օրատան տիշարը չըգմա-տը : Պիր այ կէչտիքտէն սօնրա, Լանտրի, օլտուգճա պիր խանէտէ եէրլէչտի, վագաա զապըթա, Լանտրիեի ախզ ու կիրիֆթ իթմէք իւզրէ բէք չօգ շէյ եաբուր իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլամատը, րէք չօգ քէրրէ, հիւքիւմէթ, պու հայտուտու տէրտէսթ իթմէք իւզրէ օլտուղունու զանն իթտի, ֆագաթ հէյ տէֆասընտա տախի, հա-գըգի պիր զայրէթլէ բէտէրի իւզէրինէ նէզարէթ իթմէքտէ օլան, վէ թէհարիեաթ վէ թէագիպաթը վագթ ու ղէմանըյա բէտէրինէ խապէր վիրմէքտէ պուլունան րէսօր, զապըթանըն իշպու թէագի-պաթընըն պաշա չըգմասընա մանի օլտու :

Պու վագըլարըն սէպէպի օլան կէնճ էֆիլիեէ կէլինճէ, զապը-թա, Լանտրի թարաֆընտան գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլան իքի մէմուրուն, ալտէթ իթմէտիքլէրինի կէօրտիւկիւնտէ, պունլարըն արգասընտան մէմուր չըգարտը, վէ ազ վագըթտա հագըգէթի հա-լէ վագըթ օլտու : Օլ վագըթ, էֆիլէ, հիւքիւմէթ թարաֆընտան ալը գօնուլարագ, պիր եէրտէ չըրագլըգ իտէպիլէճէք չաղա վասըլ օլա-նա գատար գալմագ իւզրէ, կիճէլի պիր մէքթէպէ վագ իտիլտի :

Ֆագաթ, Էֆիլէնին, նամուսը ու պիւր իշնի օլմագ իսթիտատ ու գապիլիեթինէ մալիք պուլունմատըղը եագընտա անլաշըւաճագ տըր :

Կէլէլիմ Էլէնէ . Բիէրին թէնսիպիլէ , ֆամիլեաճա Բիրօ իսմի-նի իհրազ իթմիշ օլան պու գըզըն տախի, Էֆիլէնին մուսպիլիկի նէ-թիճէլէրինէ , սայիրլէրի կիպի տիւշար օլմասը թապիլի օլուպ , շէօյլէքի մէզպուրէ հագգընտա մէնաֆիի մախսուսէ կէօզէթմէքտէ օլտուղու մալիւմիւմիւզ պուլունան մատամ Լանտրի , մեզպուրէեի պիւր շայա սարըպ , սայքի պիւր չըզըն կէօթիւրիւեօր կիպի , քիւշիւք Լէհիսթան սէմթինտէն Ֆօնթէնէպլօ հուտուտունա կէօթիւրտիւ , վէ չօճուգ , պու սըրատա նէ' պաղըրտը վէ նէ' տէ աղլատը :

5

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸՆԸՆ ԿԵՆՃԼԻԿԻ ՎԷ ԹԵՐՊԻԵՆԵՍԻ

Լանտրի ֆամիլեասընճա հիշ պիւր թէպէտտիւլ վագը օլմաեա-րագ , պիւր գաշ սէնէ գատար միրուշ իթտի , Պու միւտտէթ գար-ֆընտա , չիւպհէսիզ Լանտրի , եալընըզճա վէ քէնտի էթպասընտան այրըճա եաշամագլըղը տահա զիեատէ մէնֆաաթը կէօրտիւկիւնաէն , պուլնլար իլէ պիւրլէշմէտի :

Շիւպհէսիզ մէրգում , ուղուն միւտտէթ մատամ Լանտրի իլէ էվլի գալմագլա , գաթլանմըշ օլտուղու աղըր պօեունտուրուղուն ալ-թընա կիրմէքիւք քեարը ագըլ օլմաեաճաղընը տիւշիւնտիւկիւնտէն , պէթէքրար զէվճէսի նէզտինէ ալտէթ իլլէմէքլիկի թէնսիպ իթմէտի ,

Շուրաեը տախի պէեան իթմէքլիւք ֆարզ տըր քի , մատամ Լանտրի տախի , զէվճիւնի ախլէագ ու թապիեաթը սէրքէշլիկէ մէյլ իտէլիտէն , վէ իսթիգլալիէթ վէ հիւրըրիէթ թարաֆընը իլթիգամ իտիլիտէն պէրու , մէրգումու , եէնիտէն զինճիւրէ լապթ իթմէք

իւզորէ հիշ պիր թէչէպպիւտատէ պուլունմամագտա իտի: Գունաւան տա գաթինաղար, Լանտրինին, իքի հիւքիւմէթ մէմուրունու էօլ-տիւրմէսինտէն պէրու, մէզպուրէ, զէվճինին հարէքէթինտէն վէ հիսսիեաթընտան տօլաեը դօրդմաեա պաշլամըչ իտի:

Դմտի, Լանտրի, բէք ազ տէֆա ֆամիլեաաընա վիզիթա վիրմէք-տէ օլուպ, քէնտիսինին նա'օըլ վէ նէ՝ իլէ եաշամագտա օլմասընա կէլինճէ, պու խուսսուսու տօղրու սուրէթտէ պէեան իտէմէեիզ, անճագ պիր տէրէճէ հագգըլլա դանն իտէրիզ քի, մէրգում, միւնհասըրէն, նամուսլու պիր իշտէն, եախօտ սանաաթտան գազանտըղը ազչէ իլէ կէչինմէմէքտէ իտի: Ֆագաթ, Լանտրի, պու ալէմտէ, հէրքեա եա-լընըզ քէնտիսի իշին չալըչլապ, քէնտի իշինի կէօրմէք վագիֆէսիլլէ միւքէլլէֆ օլտուղու իթիգատ վէ իտտաասընտա պուլունտուղուն-տան, գարըսընը վէ էվլատլարընը ասլա տիւչիւնմէմէքտէ, վէ ան-լէր տէ մէրգումտան հիշ պիր չէյ իսթէմէմէքտէ իտիլէր:

Րէսօր, բէտէրինին, բօլիս նէզտինաէ մուխաթարատան խալի օլ-մասընտան, եախօտ տահա տօղրուսու, Լէհիսթան սէմթինտէ զու-հուրա կէլէն ճինաեէթ իւզէրինէ պիր խալի սէնէ միրուր իթմէք-լէ, պու իշին, կիզլի գալաճաղը զանն օլունապիլտիկինտէն պէրու, բէտէրինի, ֆիսք ու ֆիճուր, սիրգաթ վէ դասպ ու դարէթ էօմրին տախիլինտէ եալընըզ պրագմըչ իտի: Բէտէր օլան պու հայտուտ, իշպու իւշ թագ սիրաթը թէմամիլլէ իճրու իթմէքտէ իտի:

Ղարիպ եէրի շուրասը տըր քի, հայտուտլար միեանընտա տօղ-մուշ օլան վէ Րէսօր իսմինտէ պուլունան պու չօճուգ, հիշ պիր ճիտ-տի խըզմէթտէ չալըչմամըչ օլտուղու, վէ սէրսէրի պիլթէօմիւրլէ եա-շամըչ պուլունտուղու հալտէ, հիւանի ախլէաղը հալիգ, վէ նամուս-լու վէ սախավէթ քեար զէվաթըն հիսսիեաթընա մալիք իտի: Հաթթա շուրասը տա ճաի թէաճճիւպ տիւր քի, պուլունտուղու մէվգիտէ, հայտուտլուգ տէնիլէն պուլաշըգ իլլէթին մուղիրը թէէսսիրինէ տիւ-չար օլմամըչ, վէ ախլէաղընտա մէվճուտ օլան հիւանի հալ ու հարէ-քէթ, պիր թագըմ սուի իպրէթ իլէ պօղուլմամըչ իտի:

Հասըլը Րէսօր, եալընըզ շարապա պիր ազ դիեատտէ մէյլի օլուպ, սալիր ճիհէթլէրտէ նամուսլու պիր ատէմ օլմագըլգ խասսէլէրինէ մալիք պուլունմագտա իտի: Լանտրի, ֆամիլեաաըն էֆրատը միեա-նընտա, եալընըզ Րէսօրուն շարապա մէյլի օլմաշընա միւսաատէ իթ-միշ օլուպ, տիկէրլէրի հագգընտա իշպու միւսաատէեի տախի կէօս-թէրմէմիշ իտի:

Պուռնուն սէպէպի նէ՞ տիր տէնիլիր իսէ , շիւպհէսիզ , պուռնա , պիր հայտուտուն դարիպ թապիեաթընըն նէթիճէսի տիմէքտէն զայրի մանէա վէրիլէմէզ :

Հէր նէ հալ իսէ , Լանտրինին վագը օլան ճինաեթի իւզէրինէ տէօրթ սէնէ կէչմիշ օլտուղու , վէ Բէսօր , օն ալթը չաղընտա պուռնտուղու հալտէ , պիր սապահ , մէրգում չօճուգ , բէտէրինէ ,

— Պապա , արթըզ պէն սէնտէն այրըլաճաղըմ , տէտի :

— Լաքին նէ՞ հաբմագ իսթէեօրսուն , եէնիտէն հօգդապաղըլըմ մը պաշլաեաճագսըն , տէյի Լանտրի սիւալ իլլէտի :

— Խա՛յր , չըրագըլըզ իթմէք իսթէրիմ :

— Հա՛նկը իշտէ :

— Մաքինաճըլըզտա :

— Վագաա սէնին իսմին , մաքինաճըլըզա տայիր օլուպ , պուռնտու իլլէրտէ թէրագըլըքէսպ իտէճէկին մէմուլ իսէ տէ , մաքինաճըլըզա միւթէալլիզ խըզմէթի նէ՛րէտէ պուլաճագսըն (1) :

— Աճայի՛պ , պուռ պապտէ նէ՞ միւշքիւլաթ վար տըր :

— Հէր քիմին հանընա միւրաճաաթ իթմէքիկին լաղըմ կէլսէ , վալիտէյնին քիմ օլտուղըլարը սիւալ իտիլէճէկի , վէ հաթթա , բէտէր վէ վալիտէնին , էֆէնտին օլաճագ օլան զաթըն նէզտինէ կիտէրէք , սանա մէսուլ օլմալարը լաղըմ կէլէճէկի տէրքեար տըր :

— Իշթէ պու ֆէնա :

— Հալպու քի , տէն , բէտէրին իշին , խըրսըզ տըր տիեէմէզին , զիրա օ հալտէ , սէնի գապուլ իտէճէք եէրտէ , տէֆ իտէրէր :

— Խա՛յր , պուռնու տիեէմէմ :

— Էօյլէ իսէ , նէ՞ տիեէճէքսին :

— Էօքսիւզ օլտուղումու պէեան իտէրիմ :

— Իշթէ , օլ վագըթ , հագըլընտա ըրգգաթ ճէլպ իտէպիլիրսին , Պու միւլհազան ֆէնա տէյիլ տիր :

→ Պու ֆիքրիմի թահսին իտիեօ՛րմուսունուզ :

— Շիւպհէսիզ , շիւնքի տէն , հէր հալտէ նամուսլու պիր ատէմ օլմագ իսթէեօրսուն : Հէր նէ գատար պէն պիր քիւլհան պէյի իսէմ տէ , պուռ ճիւմէ իլէ , սէնին , նամուսլու պիր ատէմ օլմագըլըլնա մանի օլմամ :

— Տիմէք օլուրքի , պէնի սէրպէսթ սալը վէրիեօրսուն :

— Էվվէթ :

(1) Բէսօր՝ զէնպէրէք մանէասընտա տըր :

Բէսօր սէօյլէտիկինի իճրա իթտի, շէօյլէքի նամուսլու վէ միւ-
թէպէր պիր զաթ պուլուպ, քէնտինին էօքսիւզ օլտուղունու պէ-
եան իթմէսի իւզէրինէ, շախսը մէրգում, հիշ պիր թաւսիէեէ հա-
ճէթ կէօրմէքսիզին, չօճուղու գապուլ իյլէտի:

Մ. Մաթիէօ նամընտա օլան պու թանիր, մէզքիւր հիւսնի հա-
րէքէթինտէն տօլաեը նատիմ օլմաեաճագ իտի. չիւնքի Բէսօր,
տէօրթ սէնէ գատար մէրգումուն եանընտա գալտըզը հալտէ, տի-
րաեէթ վէ գապիլիեէթի սաեէսինտէ, ազ վագըլթտա իշկիւզար պիր
իշճի օլաճաղը տէրքեար իտի:

Նասըլքի տէ էօյլէ օլտու. Շէօյլէքի Մաթիէօ, իշճիսինին խըզ-
մէթինէ միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ, շարթլարը իգթիգասըղտան
օլմամագլա պէրապէր, Բէսօրա, քէնտի եանընա կիրմէսինին իքինճի
սէնէսի իւճրէթ վիրմէկէ պաշլատը, Շուրաեը տախի իլավէթէն պէ-
եան իտէլիմքի, Բէսօր, նամուսլու պիր ատէմ կիպի եաշամագլըզ
հիւսնի գարարընը վիրէլիտէն պէրու, իշկի իշմէմէքտէ, վէ մէյխանէ-
լէրէ կիթմէքտէն, վէ մէյխանէլէրէ կիտէնլէր իլէ իւլֆէթ իթմէքտէն
գաշընմագտա իտի:

Մաթիէօ, պու չօճուղու, տիկէրլէրէ իպրէթ մագամընտա
կէօսթէրմէքտէ իտի Անճագ Բէսօր, պու թարզ եաշամասընա, վէ
ուսուլ ու ատաթը ճէտիտէսի՝ ֆամիլեասընըն ուսուլ ու ատաթընա
մուվաֆըզ օլմամասընա րաղմէն, բէտէրինի, վալիտէսինի, գարըն-
տաշլարընը վէ գըզգարընտաշընը կէօրմէքտէն տուր օլմատը, կէրչի
մէրգումուն, պունլար հագզընտա պիւեիւք պիր րիաեէթ ու հիւր-
մէթի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ չօգ տէֆա
անլէրի կէօրմէկէ կիթմէքտէ իտի:

Ֆագաթ, պաղէն, խուսուսիյլէ բազար կիւնլէրի ագշամա գա-
տար իմթիտատ իտէն իշպու վիզիթալար, մատամ Լանտրի իլէ շէ-
րիքլէրինէ իլթիֆաթ ու իհիթիւրամ իպրազընտան մատատ, տիկէր
պիր սէպէպէ մէպնի իտի, Շէօյլէքի, Բէսօր, էկէրչի տայիմա պուն-
լարա ուֆագ թէֆէք հէտիեէլէր կէօթիւրիւր, վէ թաամլարընա հիւ-
սէտար օլուր իտի իսէ, պունլարըն կիւզէլ կէօզլէրինէ վուդուլտու-
ղունտան նաշի տէյիլ իտի. Շու գատար քի, մէրգում տէլիգանլը,
մէրգուման իլէ հիւսնի սուրէթտէ պարընմագլըզա տա զահիրէն չա-
լըմագտա իտի, Հասըլը Բէսօրուն, չօգ տէֆա Փօնթէնէպլօ հու-
տուտունա կէիշի, քիւչիւք էլէն իչին օլուպ, զիրա մէրգումէեէ
ֆէվգէյրաեէ թէվէճճիւհիւ օլտուգտան պաշգա, մատամ Լանտրի-

նին նի եաթը մուգիրբէսինի տախի պիտիկի ճիհէթլէ, մեղպուրէնին իշպու գարընըն եանընտա պիւեիւմէսինէ միւսաառտէ իթմէմէքիկէ եէմին իթմիշ իտի :

Պինապէրին, Բէսօր, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Էկէրչի պէն գօյվէրիրսէմ, պու գարը, Էլէնի, շու եա պու սուրէթտէ մահվ իտէճէք տիր : Լաքին, պէն պուրատտեւմ, վէ էլ-պէթթէ իճապընը իճրա իտէճէեիմ :

Էլէն, եէտի եաշընա վասըլ օլտուղունտա, Բէսօր՝ ճն տօգուզ եա-շընտա պուլունմագտա, վէ էրէյիճէ կիւնտէլիք ալմագտա, վէ մէր-գումուն ամիրի, չըրաղընըն հարէքէթինտէն վէ չալըշմասընտան կիթտիքճէ զիեատէ մէմնուն գալմագտա իտի :

Էլէնէ կէլինճէ, զաեէթ կիւզէլ վէ տիլպէր պիր գըզըզազ օլ-մուշ օլուպ, քէնտիաինի կէօրէնլէր իղհարը հայրէթ իյլէմէքտէ իտիլէր :

Լաքին օլ գըզ չօճուղուն, գաթէն կէօղլէրի գարշըսընտա իճրա օլունան չայեանը թէէսսիւֆ միսալլէրին, վէ քէնտիսինէ իթասըն-տան սագընըլմեան մուգիրը նասիհաթլարըն սուի թէէսսիրինտէն ախլէագը պօղուլմուշ օլուպ, Բէսօր, հէման քէնտի վասիլիկի թահ-թընա ալմըշ օլտուղու, եախօտ օ մագամտա նազար իթմէքտէ պու-լունտուղու գըզըն ախլէագլնճա վագը օլան սուի թէպէտտիլիւ կէօրմէքլէ միւթէէսսիր օլմագտա իտի :

Պիր կիւն Բէսօր, մեղպուրէնին թալիմ ու թէրպիեէսի կիթտիքճէ ֆէնալաշտըղընը, վէ չօճուգճա խէթալարըն պէտխույլարա թահվիլ օլունտուղունու, վէ եալանճըլըզա վէ խըրսըղըզա մէյլ իթտիկինի կէօրմէքլէ, մեղպուրէնին նէզարէթ վէ իտարէսինի տէրիւհտէ իթ-մէք իւզրէ, մատամ Լանտրիեէ միւրաճաաթա գարար վիրտի : Իմ-տի, վալիտէ իլէ էվլատ արասընտա շու եօլտա միւքեալէմէվուգու պուլտու :

— Վալիտէ, Էլէնի պանա թէսլիմ իթմէք իսթէրմիսինիզ :

— Նի՛չին :

— Պիւեիւթմէք իչին :

— Պիւեիւթիւրսէն, նէ՞ եաքաճագսըն :

— Նամուսլու պիր գատըն հալինէ վազ իտէճէեիմ :

— Նամուսլու պիր գատըն մը, նամուսլու պիր գատըն մը, — տէ-յի պաղըրտը մատամ Լանտրի, իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւշէ, — էկէր ստնա վիրիրլէր իսէ, ալմամագլըզ իթմէ :

— Ֆագաթ, վալիտէ . . .

— Ֆագաթ տիմէկէ նէ՝ սէպէպ վար տըր . . . պէն պու գըզը եէտի եաշընա գառար պիւեհիւթտիւկիւմ հալտէ, հիչ պիր շէյինի գուսուր իթմէտիմ, Նի՛չին, սէն անը, էվվէլա նամուսլու պիր գըզ վէ սանիէն նամուսլու պիր գատըն հալինէ գոյմադ իչին մի:

— Շիւպհէսիգ:

— Լաքին, էլէնին նամուսլու պիր գարը օլմաուրնտան պէնճէնէ ֆայիտէ վար տըր:

— Էվվէթ, նէ՝ ֆայիտէ վար տըր, տէտի Սիֆլէթ Լագըրտըեա գարըշարագ:

Բառամինթ իլէ Բլիւմիթիֆ իսէ, Բէսօրու զաթէն սէվմէտիքլէրի ճիհէթլէ, պու սըրատա էվվէլճէ թաաթիի էֆքեար իթմէքսիզին, իքի գարընըն էքեարընա իշթիրաքլէ, Բէսօրուն՝ էլէնի քէնտիլէրի-նէ պրադմասընա գարար վիրտիլէր:

Բէսօր, Ֆիքրինէ պիր շէյ գոյուղունտա, վէ օ շէյին իյի վէ սօզրու օլտուղունու պիլտիկինտէ, պիսսուհուլէ իտաաասընտան ֆարիղ կէլէն քիմնէլէրտէն տէյիլիտի Մէրգումուն, հէնուզ օն իքի չաղընտա իքէն, վալիտէսինէ գարշը տուրտուղու կէօրիւլմիւշ օլտուղու կիպի, մուսխտարէն սէնէլէր կէլմէքլէ, իշպու թապիեաթը տա. հա զիեատէ իլէրլէմիշ իտի իմոի, Բէսօր, իֆատէսինի թէքրար իլէ:

— Տիմէք տիր քի, էլէնի պանա թէսլիմ իթմէք իսթէմէեօր-սունուզ, տէտի:

— Խա՛յր:

— Նի՛չին:

— Լաքին սէն խայրի զէնկին օլմալըսըն քի, օն սօգուզ եաշըն-տա պուղունտուղուն հալտէ, պիր չօճուղու գաեըրմագլըղը տէրիւհ-տէ իթմէք իսթէեօրսուն:

— Պէն, իսթէտիկիմի եաբապիլէճէք գաաար զէնկինիմ:

— Բէք իյի, սահիպսիզ չօճուղար խայրաթխանէսինտէն պիր չօճուգ իսթէ:

— Պէն էլէնի իսթէրիմ:

— Էլէնի ալամաեաճագսըն:

— Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսին:

— Պիղճիմ միւրատըմըզա րաղմէ՞ն մի ալաճագսըն:

— Խա՛յր, ֆագաթ . . .

— Ֆագաթ, նէ՞ . . .

— Շիմտի կիտիպ բէտէրիմի պուլաճաղըմ:

Լանտրինին խաթըրէի իւղէրինէ, ումումուն անլարը աշաղը է-
յիլտի, վէ գաշլարը չաթըլար: Անճադ, պունլար իչինտէ է՛ն զիեա-
տէ ճէսուրու օլան մաւաւմ Լանտրի,

— Բէտէրինի՞ մի. . . տահա պաշգա նէ՞ եաբապիլիրսին, տէտի:

— Նէ՞ եաբըպ եաբմաեաճաղըմը սօնրա կէօրիւրիւզ:

— Նէ՞, Լանտրի պիզի թէրք իթմի՞շ մի տիր իթմէմիշ մի տիր,
էվվէթ, եախօտ խայր, ճէվապ վէր պագալըմ:

— Էվվէթ, թէրք իթմիշ տիր:

— Էյլէ իսէ, պիզիմ իւղէրիմիղտէ նէ՞ հազգ ու սէլահիյեթի
օլապիլիր:

— Էկէրչի պու պապտէ բէտէրիմին հազգ ու սէլահիյեթի տա-
խի պուլունմասա, Էլէնի պանա վիրմէք խուսուսունտա սիզի տայիմա
իճպար իտէճէք տիր:

— Ինանը՞մըսըն:

— Էվվէթ, Ինանըրըմ: Բէտէրիմ պուրաւտա պուլունուր պուլուն-
մազ, սիւլքի, շիմտի անըն ալէյհինտէ պաղըրըպ չաղըրըբօրսունուզ,
տէրհալ սէսինիզի ալլազճա քէսմէկէ մէճպուր օլաճագսընըզ:

— Ալլազճա՞ մը տիեօրսուն:

— Էվվէթ, ալլազճա:

— Հա՛յտէ կիթ, պապտնը սորա տա պուլպագալըմ՝ նէ՞ եաբա-
ճագսընըզ:

— Էվվէթ, իշթէ կիտիեօրում:

— Սէնտէն վէ սէնին բէտէրինտէն դօրգուպ դօրգմամագտա
օլաուղըմաուղու պիր աղտան կէօրէճէքսին:

Բէսօր, զիեատէ տիւշիւնմէեթէք, բէտէրինի պուլմաեա կիթ-
տի, վէ բէտէրինի պուլտուղունտա, մէրգում, պաշընը սալլաեա-
րազ,

— Հազգսըզըն, Բէսօր, տէտի:

— Նէ՞տէն:

— Պու չօճուղու սէն անլէրէ պրրագմալըսըն:

— Լաքին, անլէր, անըն մահվընը մուճիպ օլաճագլար տըր:

— Սէնին նէնէ՞ լաղըմ:

— Էլէնին, Սիֆլէթ միաիլու պիր ճանվէր օլմասընը խթէմէմ:

— Սէնին արղսունու իճրա իթմէք իսթէրիմ, ֆագաթ մուվաֆ-
ֆագ օլամոեըզ:

— Վալիտէմ պու խուսուստա սիղտէն դիեատէսիլէ գօրգուեօր
— Կէլ, էօյլէ իսէ :

Տէրհալ պապա վէ էվլաա, Ֆօթէնէպլօ հուսուսունա մուվա-
սըլէթ էյլէտիլէր : Օլ էսնատէ, մատամ Լանտրի վէ էվլաալարը, ֆա-
միլեա ըէյիսինին՝ շաեէտ ըէսօրուն թալէպինի իթիգամ իթմէք իւզ-
րէ կէլտիկինտէ, մէրգ ումա նէ՝ եօլտա ճէվապ վիլէճէքլէրինի միւ-
ղաքէրէ իթմէքտէ իտիլէր :

Բատամիհր — Պէնիմ էֆքեարըմճա, Լանտրի, պէօյլէ պիր շէյի
իլթիգամ իշին պուրաեա կէլմէեէճէք տիր :

— Օրաաը մէճհուլ տուր :

— Լաքին կէլէճէք օլուր իոէ, քէնտիսինէ նէ՝ սէօյլէեէճէք-
սինիզ :

— Պիլմէմ :

— Սիֆլէթ, պէն պու պապտէ պիր շէյ տիւշիւնիւեօրում :

— Նէ՝ տիւշիւնիւեօրսուն :

— Էկէր կէլիր, վէ էլէնի էլիմիգտէն զասպ իթմէքլիկէ իսրաը
իտէր իսէ, քիւշիւք Լէհիսթան սէմթինտէ, իքի նէֆէր հիւքիլմէթ
մէմուրունուն գաթիլի քէնտիսի օլտուղունու խապէր վիրէճէկիմիզի
թէհտիա էյլէրիզ :

— Պու թասավվուր կիւղէլ տամա . . .

— Ամմա տիեէճէք նէ՝ սէպէպ վաթ տըր :

— Էկէրչի պիզ պու խուսուստա պահս իտէր իսէք, արաքտա
գօրաճադ տըր :

— Գօրաբաս գօրսուն, իքի քիշիեէ գարշը տէօրթ քիշիեիզ :

Սիֆլէթ, մէզքիւր սէօյլէրի իրատ իթմէքտէ իքէն, Լանտրի իլէ
ըէսօր, գաբուտան իշէրի կիրտիլէր :

Լանտրինին, զիքր իթտիկիմիզ թէշէպպիւսիւ ֆամիլեաթը նէզ-
տինտէ իճրաեէ գարար վիրմէսի, էլէնի, էլլէրինտէն ալարագ, պու
չօճուղուն խայր ու մէնֆաթթընը տիւշիւնմէք իսթէմէսինտէն իլէրի
կէլմէեիւ, իլլա ըէսօրուն արղուլարընա մուվաֆֆադաթ իթմէք իշի-
իտի :

Ֆիլվադը, Լանտրի կիպի ալիէադը պօղուդ պիր ատէմ նէզ-
տինտէ, էլէնին, ֆէնա թալիմ ու թէրպիեէ իլէ պիւեիւմէսինին, վէ
Սիֆլէթ վէ վնլիտէսի կիպի արսըզ վէ պիէտէպ, ետիստ նամուսուզ
ֆահիշէլէրտէն օլմասընըն, վէ սէֆալէթ վէ ալիէադ պօղուզ լուղույ-
ա եօլ ու էրքեանտան չըգմըշ, վէ կիւնիւն պիրինտէ պիր խաս-

Թախանէ տէրունինտէ թէսլիմի բուհ իտէն, վէ եախօտ, սահիպսիզ էօլիւլէրին թանրլմասը իշին գօնուլտուղլարը Մօրկ նամ մահէլլին պուղ կիպի սօղուգ օլան թաշլարը իւղէրինտէ եաթըրըլան գարըլարտան օլմասընըն նէ՝ էհէմիեթի օլապիլիւր իտի:

Լանտրի, պու սուրէթլէ հարէքէթ իթմէսիլլէ, հագըգէթէն բէք պիւսիւք խըտմէթլէր կէօրմիւլ օլտուղու էվլատը հագըգընտաքի վազիֆէյի շիւքրանիեթինի իյֆա իթմէք իսթէեիպ, չիւնքի, պիտտէֆաթ րէսօր, բէտէրինի կիղէեէրէք, վէ բօլիսին թէհարրիեաթընտան գաշըրարագ, վէ կիղէնմէկէ մէճպուր օլտուղու զէմանլարտա պէսլէեէրէք, անը գուրթարմըշ իտի:

Հայտուտը մէրգուլմէ՝ գատար ախլէագը պօղուգ վէ ճանի պիր քիմէ տախի օլտա, պուլնուլա պէրապէր կէօրտիւկիւ խըղմէթլէրէ մուգապիլ իզհարը շիւքրանիեթ իյլէմէք իւղրէ, հէնուղ գալլինտէ պիր աղաճըգ մահէլլ պուլուլնմագտա իտի:

Պունտան գաթինազար, Լանտրի, Ֆօնթէնէպլօ հուտուտունա մուվասըլէթինաէ, զէվճէսի թարաֆընտան ֆէնա պիր գապուլիյեթ պուլաճաղընը, վէ օլանէ տէկին մուհասէնաթսըղ պիր պար օլմուշ օլան էլէնի պաշընտան տէֆ իթմէք իսթէմէեէճէկինի զանն իթմէեօրտու:

Մնճագ մէրգուլմ, վագթիլլէ գարըսըյլա վուգու պուլան միւճատէլէրինի, վէ մէրգուլմէնին, լլէնին եա կիւղէլլիկինտէն, վէ եախօտ ալըշտըրմագտա օլտուղու հիսսիեաթը ճինաեթէթքեաթանէսինտէն իսթիֆատէ իթմէք նիեթինտէ պուլուլնմուշ իտուկինի խաթըրլատը:

Շու տա վարքի, մատամ Լանտրի կիպի պիր գարընըն թալիմ ու թէրպիեէսինի կէօրմիւլ օլան պիր թագըմատէմլէրին, քէնտի գարարլարընտան սուհուլէթլէ կէրի տուրմաեաճագլարը տէրքեաթ իտուկինտէն, Լանտրի, օլպապտէ պիր գարար վիրմէզտէն էվվէլ, աիւշիւնմէսի լաղըմէտէն իտի, չիւնքի գարարը մէղպուրուն պաղը մէրթէպէ տէհշէթլի նէթիճէլէրի օլապիլիւր իտի. հաթթա, Լանտրի, էթպաասընը նէվիմա թէրք իտէլիտէն պէրու, գարըսը, էվլատլարը վէ գարընտաշը, քէնտիսինէ վէ րէսօրա գարը խուսուլմէթ վէ ատավէթ հիսսիեաթը իզհար իտէկէլմէքտէ պուլուլնմուշլար իտի. Լաքին, հէր նէ օլտա, վէ ֆամիլեասընըն քէնտի ալէյհինտէ հէր նէ կիւնա ոուի էֆքեաթը պուլուլնմուշ իտուկինի պիւսէ, եինէ, Լանտրի, ֆամիլեասըն էֆրատընըն քէնտիսինի զամմողլամաեա միւղթէտիր օլաճաղընը զանն ու գըեաս իտէմէղ իտի:

Մէրդում, դարըսընըն դարչըսընտա պուլունտուղունտա, րէսօրուն՝ բէտէրինի արամահա կիթտիկի զէման, էմրի պասիբէթէ րիա-
 Եթէն Էլէնի օրթատան գալտըրմըշ օլան մէզպուրէ գարը, Թէր-
 լիքէ մուհավէրէեէ իպթիտար, վէ զէվճինէ շու. Եօլտա իֆատէ էյ-
 Լէտի.

— Սուհուլէթլէ աֆվ իտէպիլէճէկիմ պիր խէթատա պուլուն-
 մուշ օլմասընտան տօլաեը պիր էվլատըմը Թէրքէ մէճպուր օլմագ-
 լըղըմա սէպէպ օլմուշ օլան շու հայլազ րէսօր իլէ նէ՝ Եարմագ իչին
 պուրաեա կէլտին, Էկէրչի սանա կէօթէրէճէկիմիզ գապուլիեթի
 պիլմիշ օլա իտին, պիզէ պիր վիզիթա վիրմէք քիւլֆէթինտէն կէ-
 րի տուրուր իտին. խուսուսիլլէ Էկէրչի նէ՝ սէնին վէ նէ՝ պիլիմ օլ-
 մաեըպ, անճագ սէնտէն հիշ պիր մասրաֆ իսթէմէեէրէք, պիւ-
 Եիւթմէկի վէ պէսլէմէքիլիկի տէրիւհտէ իթմիշ օլտուղում պիր չօ-
 ճուղու թալէպ իթմէք իւզրէ կէլմիշ իտէն, պու պապտէ պիւսպիւ-
 թին խէթա իթմիշսին:

Լանտրի, գարըսը թարաֆընտան պու Եօլտա պիր գապուլիեթի
 կէօրմէսինտէն տօլաեը զիեատէսիլլէ Թէաճճիւպտէ գալտը, ֆագաթ
 պիր թագըմ բաթըրտը կիւրիւլթիւտէն վէ Թէհտիտլէրտէն գօրգան
 քիմէլէրտէն օլմատըղը ճիհէթլէ, գարըսընա, հիտտէթամիզ պիր
 Թարղտա,

— Պու թէրսիկին մանէասընէ՝ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Մանէասը շու տուր քի, պէն քէնտի խանէմտէ պուլունու-
 Եօրում, ֆագաթ, սէն քէնտի խանէնտէ տէյիլսին, տէյի մէզպու-
 րէ ճէվապ վիրտի:

— Հա՛ հա՛, տէտի Լանտրի իսթիհզա իլէ:

— Էվվէթ, նէ՝ զանն իտիԵօրսուն. հէմտէ, պիր ան էվվէլ պու-
 րատան կիթմէլիտին:

— Տիմէք տիր քի, պէնի գօվուԵօրսուն:

— Էվվէթ:

— Բէք ալէա:

— Լաքին, սէն հալէա պուրատասըն:

— Էվվէթ՝, պուրատասըմ:

— Աճապա պէնիմ միւրատըմա րաղմէն, պուրատա գալմագ իտ-
 տաասընտմըսըն:

— Խա՛յր, Ե իտատատա տէյիլիմ, չիւնքի սիզին ճէմիյեթինիզ-
 տէն խօշլանմամ. անճագ, շուրատընը ստնա խապէր վէրիւրիմքի:

եա պանա իթաաթ իթմէլիսին, եախօտ իւէրտէ կէօրիւշմէ. քլիկիմիզ լազըմ կէլէճէք տիր :

— Պագաթ սանա իթաաթ իթմէ քլիկիմ իչիննէ՝ եաբմագլըղըմը իսթէրսին :

— Եէտի սէնէ մուգատտէմ շախսէն պանա իհալէ իտիլմիշ օլան քիւշիւք իլէնի պանա իեատէ իթմէ քլիկինի իսթէրիմ :

— Էլէնի սանա՞ մը իեատէ իթմէք :

— Էվվէթ, զանն իտէրսէմ, պու գատար սէօզ, քիֆաեէթ իտէճէք տէրէճէտէ աշիքեար տըր :

— Բէք աշիքեար տըր, անճապ շունու սիվալ իթմէ քլիկէ ունուտուեօրսուն քի, պագալըմ պիզտէ Էլէնի վիթմէք իսթէ՞եօրմուեուզ :

Սիւլէք .— Պունտան գաթինաղար, Էլէն պիզիմ իլէ պէրապէր տէ տէյիլ տիր :

Լաճարի .— Նէ՞ եաբտընը :

— Եկէրչի Էլէնի սանա սօրարլար իսէ, 'նէ' օլտուղունտան խապէրիմ եօգ տուր տէրսին :

— Պագաթ, անը պուլմագ լազըմ տըր :

— Արա քի պուլասըն :

Լանտրի, ֆէվգէլատէ հիտտէթլէնէրէք,

— Տիմէք պէօյլէ հա՛ : Սագընընը, Եկէրչի սիզէ սէօյլէտիկիմի եաբմագ իսէնիզ, պուրատա հէր շէյի գըրարըմ, վէ Էվվէլ Էմիրտէ սիզին քէմիքլէրինիզի գըրմաեա պաշլարըմ, տէտի :

Հազըրու՛ն, Լանտրինին իշպու թէհտիտինի իշիթտիքլէրինտէ, սիւքիւթ իթթիխազ իթտիլէր :

Լանտրի իսէ, թէքրարէն,

— Սիզէ պիր տէֆա սէօյլէեօրում. Էլէնի պանա իեատէ իթմէք իսթէ՞եօրմուսունուզ : Ճէվապ վիրէճէ՞քմիսինիզ. . . Իքինճի տէֆա օլարագ թէքրար իտիեօրում, Էլէնի պանա իեատէ իտէճէ՞քմիսինիզ տէյի պէեան իլլէտի :

Մատամ Լաճարի .— Պէնի տինլէ, Լանտրի. սէնին մէրամըն գավղա՞ մը տըր :

Լաճարի .— Խա՛յր, մէրամըմ գավղա օլմահըպ, չօճուղու պանա թէսլիմ իթմէնիզի իսթէրիմ :

— Սէն, իսթէրիմ տիեօրսուն, հալպուքի գրալ, իսթէրիզ տիեօր :

— Պու գատար պօշպօշազըդ պիհուտէ տիր : Իւչիւնճիւ վէ սօն տէֆա օլարադ սիզէ սէօյլէն օրում, Էլէնի պանա ինաաէ իթմէք, եախօտ անըն նէրէտէ պուլունտուզունու սէօյլէմէք իսթէ՛րմիսինիզ :

Լանտրի, պու սէօյլէրի սէօյլէտիկինաէ, հիտաէթ ու զազապ քէսպ իթմիշ օլուպ, մէրգում, տայիմա պիրլիքտէ թաշըաըդ իր՛ սօբառնը գալարրաբ : Ձէվճինին թէհտիտավէր հարէքէթինտէն, մատամ Լանտրի, տահա ղիեաաէ հիտաէթլէնէրէք :

— Լանտրի, էկէրչի պիզէ վուրաճագ օլուր իսէն, վա՛յ սէնին հալինէ : Իմտի, քէնտինի սագըն, տէյի ճէվապ վիրտի :

— Սագընաեբ՝մմը, ֆագաթ նէտէ՛ն սագընաճաղըմ : Սէնտէն վէ սէնին իւշ նէֆէր վագըթսըղ աօղմուշ մախլուգլարընտան գօրգա՛րմըեբմ զանն իտիեօրուն :

— Պէն սանա, պիզտէն գօրգարսըն տիմէք իսթէմէն օրում :

— Եօյլէ իսէ, նէ՛ եարաճագ սանըղ, անը պանա իյզահ էթ :

— Էկէրչի պիզէ վուրաճագ օլուր իսէն, սէնի զամմաղլաեաճաղըղ :

Լանտրի, իշպու թէհտիտի իշիթտիկինաէ, ճանվէր կիպի հայգըրտը, վէ ըէնկի սօլտու : Մէրգում, անինաէ Էլէնի ունուտարագ, վագը օլան թէհտիտէն զայրի պիր շէյ տիւչիւնմէտի, չիւնքի իջ պու թէհտիտ, քէնտիսինին ախղ ու կիրիֆթինի, մուհաքէմէսինի վէ մէվթինի մուճիպ օլապիլիր իտի :

— Ա՛հ, պէնի զամմաղլաեաճագսընըղ հա՛, տէյի պաղըրտը Լանտրի, վէ էլինտէքի ճօպ իլէ էթրաֆընտա պուլունանլարա եաղմուր կիպի տարպէ էնտիրմէկէ պաշլատը :

Մէրգումունն ֆամիլեասը էֆրատը, պիւլէնտի ալագ իլէ, «ամա՛ն, եարաըմա կէլին, պիզի շու գաթիլին բէնչէսինտէն գուրթաըն» տէյի պաղըրտըղաըը սըրատա : Լանտրի, Բէսօրա,

— Բէսօր, շու գաբուեու լաեըղըյա գաբա քի, պէնի զամմաղլաեաճագ օլան պու պէօճէքլէրի թէլէֆիտէեբիմ : Սանա գաբուեու գաբա տիեօրում, պու սլչագլարտան պիրիսինին պիլէ ֆիրար իթմէսինի իսթէմէմ, տէտի :

Լանտրի, չիւպհէսիզ պու թէհտիտինի մէվզըի իճրանէ գօեաճագ իտի : Ձաթէն գարսընըն պաշընտա իքի ճէրիհա հասըլ օլմուշ օլտուզու կիպի, Սիֆլէթին տէ պիր գօլու գըրըլմըշ, վէ Բիլեմիթիֆ՝ եարը էօլիւ օլարագ, եէրէ սէրիլմիշ իտի : Պունունլա պէրապէր մատամ Լանտրի, պաշընա եարըմ տուզինա գատար պօշ

եախօտ տօլու շիշէ աթըլտըղը հալտէ, քեաֆէֆէսինտէն տախի գուրթուլմուշ օլան զէվճինին գարնընա սարլամագ իւզրէ, պիր ուղուն մաթպախ պըչաղը էլտէ իտէպիլմիշ օլուպ, իշ, պիւսպիւթիւն փաճիալը պիր սուրէթ քէսպ իտէճէք իքէն, նակէհան գօմշուլար, վագը օլան մէգքիւր բաթըրտընը վէ ֆիղան ու ֆէրեաաալարը իշիտէրէք, պիր խայլի զապթիեէլէր իլէ եէթիշաիլէր, վէ մուարազանըն էօնիւնիւ ալտըլար, Լանտրի, պու եէնի կէլէն ատէմէրէ գարշը շիտտէթլէ քէնտիեի միւտաֆաա իթտիքտէն սօնրա, նիհաեէթ տէրտէսթ իտիլտի :

Մատամ Լանտրի, հիտտէթ ու զազապընտան ատէթա կէօզլէրի քէօրլէշիշ, վէ միւտարէպէյի վագըատա ալմիշ օլտուղու ճէրիհալարտան տօլաեը ֆէվգէլատէ խըշմ ու զազապա կէլմիշ օլտուղու հալտէ, ինսանլըգտան չըգմըշ, վէ ագլընը զայ իթմիշ պիր մէճնուէ օլուպ, եանընա եաղլոշանլար իւզէրինէ պիլհիւճում, հէման անլէրի բարաբարչա իթմէքլիկէ հազըր պուլունմագտա իտի :

Մէզպուրէ, զէվճի Լանտրիեի զամմազլամասը, հէմ քէնտիսինէ, վէ հէմտէ ֆամիլեասը էֆրատընըն պագիսինէ մուղիւրը նէթիճէլէրի օլապիլէճէկինի, վէ քէնտիլէրինի վէխիմ սուրէթտէ տիւշարը թէհիլքէ գըլապիլէճէկինի տիւշիւնմէեէրէք, զապթիեէլէր թարաֆընտան մէրգուճուն գօլլարընա քէլէրչէ վագ օլունտուղու սըրատա, իզհարը ատավէթտէն կէրի տուրմատըղը կիպի, Սիֆլէթ իլէ Բատամինթ տէ, պաղըրըպ չաղըրմագտա իտիլէր, Հալպուքի Բլիւմիթիֆէ կէլինճէ, հալէա զայագըլ պիր հալտէ օլարագ, եէրէ սէրիլմիշ եաթմագտա իտի :

Մատամ Լանտրի, Սիֆլէթ, Բատամինթ, իւշիւ պիրլիքտէ օլաբագ, պու սըրատա շու սէօզլէրի սէյլէմէքտէ իտիլէր :

— Գաթիլ, խըրսըղ, հայտուտ, խապիս, սէն պիղի էօլտիւրմէք իսթէեօրտուն, լաքին միւսթէրիհ օլ, հէր շէյի սէյլէեէճէեիլգէվլէթ, պունտան եէտի սէնէ մուգատտէմ, սէնին վէ Բեսօրուն, Մօնսօ պաղչէսինին արտ թարաֆընտա, վէ Լէհիսթան սէմթինտէ, իքի նէֆէր զապթիեէեի նասըլ էօլտիւրմիւշ օլտուղունուղու պէեան իտէճէեիլ, օ հալտէ սէնին պաշըն քէսիլէճէկինտէն, անլաեաճագսըն քի . . .

Տահսօ պու միսիլլու բէք չօգ իֆատէլէր օլունտուղունտա, Լանտրի, մահզունիեէթպախշ պիր սուրէթտէ, վէ հիշ պիր քէլիմէ իրաա իթմէեէրէք, տինլէմէքտէ իտի, Հալպուքի իֆատաթը մէզ-

պուրէնին նէթիճէտի օլարադ , տէրհալ , Լանարի իլէ ֆամիլեասը էֆրատը , զապըթա թարաֆընտան տէրտէսթ իտիլտիլէր :

Լանարի , քէնտի էթպասընտան իթհամ իտիլմէքլէ , իտամ ճէզասընա մահքիւմ օլտու , վէ պու ճէզա , հագգընտա իճրա գըլընտը :

Րէսօր , չալըշմագտա օլտուղու ֆապրիգա տիրէքթօրունուն վէ արգատաշլարընըն հիւսնի շահատէթի սաեէսինտէ գուրթուլտու :

Մատամ Լանարի իլէ Սիֆլէթ , Բլիւմիթիֆ վէ Բատամինթ , մահ- զա ախըը ինթիգ ամ'նիեէթիլլէ Լանարի է' արաֆընտան զամմազլան- տըղլարընտան , միւխթէլիֆ սիրգաթլարա իշթիրաք իթմիշ օլմագ- լըգ թէօհմէթիլլէ , միւտտէթի մուայեէնէ իւղրէ մահպէսիեէթ ճէ- զալարընա մահքիւմ գըլընտըլար : Շէօյլէքի , էլէն , 1812 թարիխին- յէ , տօգուզ եաշընա պատթը գատէմ իթտիկինտէ , Լանարի ֆա- միլեասընտան Րէսօր իլէ էֆիլէ սէրպէսթ պուլունմագտա , վէ օլ էսնատէ , պունլարտան պիրի եիկիրմի պիր , վէ տիկէրի հէնուզ օն եէտի եաշընտա իտիլէր :

Իլէրուտէ պասթ ու պէեան օլունաճաղը իւզրէ , իքիսի տէ , միւխթէլիֆ սուրէթտէ էօմիւր կէչիրմէքտէ իտիլէր :

Րէսօր , էլան Մ. Մաթիէօնիւն նէզտինտէ չալըշմագտա օլուպ , մէրգում , տայիմա պու տէլիգանլընըն խըզմէթինտէն մէմուուն գալ- մագտա , վէ տիկէր իշճիլէրինէ նիւմունէ մագամընտա իրաեէ իլլէ- մէքտէ իաի Պունտան գաթ ինաղար , Լանարինին օղլու , իսթիտատ , չալըշմագլըգ վէ մաքինաեա միւթէալլիգ իշէր հագգընտաքի մէյլ վէ արզուսու գուվվէթիլլէ , քէնտի սանաաթընտա հագըղգէթէն քէսպի թէրագըը իթմիշ , վէ ֆէվզէլատէ պիր իշճի օլմուշ իտի : Մէրգումուն ուսթատը , քէնտիսինէ , պու մէսլէքինտէ տէվամ իթ- տիկի , վէ պաշընա պիր գաղա կէլմէտիկի հալտէ , կիւնիւն պիրին- տէ Բարիսին պաշընա ֆապրիգաթօրլարընտան պիրի օլաճաղընը , վէ պիւեիւք վէ ֆայտէլի պիր քէշֆ իճրա իթմէքլէ , մաքի- նաճա իշէրտէ շիւպհէսիզ պիւեիւք պիր աալմ ալաճաղընը պէեան իլլէմիշ իտի :

Րէսօր իլէ Մ. Մաթիէօ , էլէնի գաեըրմագլըղը վէ պիւեիւթ- մէքլիկի տէրիւհտէ իթմիշ օլուպ , մէզպուրէ , թալիմ ու թէրպիեէ- սինէ պագըլմագ իւզրէ , կիճէլի կիւնտիւղլիւ պիր մէքթէպէ գօ- նուլմուշ իտի : Մատամ Լանարի , պու գըղըն թալիմ ու թէրպիեէսի ճիհէթինէ ասլա տիգգաթ իթմէմիշ իտի :

Անճաղ , էլէն , պիւսիւսիւքճէ , չայեանը հայրէթ պիր սուրէթ-տէ կիւզէլլէշմէքտէ խոի իսէ տէ , էվսաֆը ասլէագիւնէսի իսլահ օլունմաստըղընտան , մէրգուլմէնին համիսի , խուսուսա ըէսօր , պուլն-տան տօլանը զիւստէսիլլէ միւթէէսսիւֆ օլմագտա իտիլէր : Կէրչի պու գըզըն տիրանէթ ու ֆէթանէթինէ վէ թէաճճիւպ օլունաճագ սուրէթտէ պուլունտան գուվվէյի հաֆըզասընա մուալլիմէլէրի հայրան օլմագտա իտիլէր իսէ տէ , ասլէագընըն ֆէնալըզը , թապիւս-թընըն ինատըլըղը , վէ դալպինտէ ասարը հասէնինին մէֆգուտի-նէթի , վէ տահա սայիր պէտխույլարըն վագթինտէն էվվէլ արթմըշ օլմասը , քէնտիսինի , մուալլիմէլէրի նազարընտա չիրքին կէօսթէր-մէքտէ իտիլէր : Նէ՛ էն՛ զիւստէ իպրէթ ալընաճագ ճէզալար , վէ նէ իզհար օլունտան լէթաֆէթ վէ միւլայիմէթ , մէզպուրէնին սուի ասլէագը իւզէրինտէ հիւ պիր թէէսսիր իճրա իտէմէսիպ , զանն իտէր-սինքի , հիւ պիր շէյ , վէ հիւ պիր նուֆուլ գըրշըսընտա պաշ շէյ-մէմէք իչին հուսուլէ կէլմիւ պիր թապիւսթա մալիքէ պուլունմագ-տա իտի :

Հաթթա , քէնտի կէնճ իսայրիսահը , ամէլէ կիրուհինտէն օլտուղու իչին , անը թահգիր իթմէք տէրէճէսինէ դատար նանքէօրլուղու ի-լէրի վարտըրմագտա , վէ մէրգուլմ իլէ միւթէքէպպիրանէ պիր թարզտա լագըրտը իթմէքտէ իտի :

Բէսօր , պու ճիհէթլէ թէէսսիւֆ իտէրէք , չօդ տէֆա Մ . Մա-թիէօնէ շու եօլտա չիքիտանէթ իտէր իտի :

— Լաքին էլէնին պու թարզ մուամէլէ իթմէսի , Նէ՛ գատար պէտպասթլըզ տըր : Պէն իսէ , իլէրուտէ , անընլա վէ քէնտի մու-վաֆֆագաթըլլա էվլէնմէք նիւէթինտէ իտիմ :

Մ . Մաթիէօ տէ , պաշընը գաշընտարագ , շէօյլէ ճէվապ վի-րիր իտի :

— Էսէֆ օլունուրքի , էլէն , ըէսօրուն զէվճէսի օլմագլըղա միւ-սայիտ տէյիլ տիր : Էվվէլա շունուն իչինքի , քէնտիսի մագրուր վէ միւթէքէպպիր պիր գըզ օլտուղունտան , ամէլէ կիրուհինտէն օլան պիր քիմնէ իլէ էվլէնմէք իթմէմէսիէք տիր : Պունտան պաշգա , էկէրչի քէմալ խալիսէթ իւզրէ սէնինլէ լագըրտը իթմէքլիկիմի իս-թէր իսէն , զանն իտէրրիմքի , պու գըզ , նամուսլու պիր ատէմին սատանէթ ու իգպալինի մուճիպ օլապիլէճէք էվսաֆ ու խասայիլի հայիզ տէյիլ տիր , վէ մէզպուրէ , էվլէնտիկի հալտէ , հէր հանլը ատէմ , անը զէվճէ տէյի գապուլ իտէր իսէ , մէրգուլուն հալինի

աճըմագտան քէնտիմի մէնն իտէմէմ, զիրա բէք էյի պիլիրիմքի, պու գըզ, իսթիգպալի թէէմին օլունապիլէճէք պիր սիննէ վասըլ օլմագտան էվիլէլ, ալէազը պիլթիւն պիլթիւն պօզուլմուշ օլաճա՞ տըր, իմտի, սէնին պու սըրատա եարաճաղըն շէյ, անը ունուտուպ նազարը տիգդաթընը պաշգա թարաֆա աթֆի էյլէմէքտէն իպարէթ տիր, Համտ օլսուն, սէնին կիպի քեամիլ պիր տէլիգանը, վէ սէնին գատար բարա դազանան պիր ուսթատ իշճի իլէ էվլէնմէքիկի արզու իտէն կէնճ գըզլար էքսիք տէյիլ տիր:

Բէսօր, էֆէնտիսինին ադիլանէ նասիհաթլարընա ճէվապ օլարագ, եալընըզ պաշընը սալլամագլա իթթիֆա էյլէմէքտէ իտի:

Մ. Մարիէօ. - Պունունլա պէրապէր, սէնին պու գըզա մուհապպէթին տէ եոգ տուր:

Բէսօր. - Օրասընը պիլմէմ:

Մ. Մարիէօ. - Օ հալտէ, հագգընտա աճըլըմ:

Մէզքիւլ միւլագաթ, Բէսօր հագգընտա բէք տէ թէէմինպախշ օլմաեարագ, իշպու. նէթիճէտէ գարար գըլմագտա իտի, Հալպուքի, Բէսօր, էլէնի ճիտտէն սէվտիկի իշին, մէրգումուն հալի սահիհէն աճընմաեա շայեան պուլունմագտա իտի, Պու տէլիգանընըն, օլ կէնճ գըզ հագգընտա էվիլէլ էմիրտէ ալէագատար կիպի պուլունմասը, թէտրիճէն, վէ հէման քէնտի խապէրի օլմանարագ, զիեատէսիլէ լաթիֆ պիր հիտտէ թահվիլ օլմուշ, վէ էլէնին կիւզէլիկի արթորգճա, վէ պէլքի պիր ազ տա, կէնճ գըզըն, օլ կէնճ իշճիեէ եագընըզ կէսթէրմէմէսի սէպէպիլլէ, հիտսի մէզքիւլ տաթի թէզաեիւտէ պաշլամըշ իտի:

Պու մուհապպէթ ու սէվտանըն քեաֆֆէյի էսպապընը պէեան իթմիշ օլմագ իւզրէ, շուրասընը տաթի պիլտիրմէք ֆարզ տըրքի, էլէն, ֆէվգէլատէ իւսթէ կէլմիշ օլմասըլլա, սիննի օն պիր օլմասընա րազմէն, քէնտիթինի կէօրէն օն պէշ չալընտա դանն իտէր իտի:

Իշլէր պու սուրէթլէ ճէրէեան իթմէքլէ, էլէն, օն պէշ եաշընտ վասըլ օլտուղունտա, Բէսօրուն աշգ ու սէվտասը տա օ կիւնէ գատար տահա զիեատէլէշտի:

Մ. Մաթիէօ, քէնտի կէնճ իշճի պաշընըն էլէն հագգընտաքի թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինին սամիմի օլտուղունու կէօրմէքլէ, իզհարը թէէսաիլֆիւ ազիմ էյլէմէքտէ իտի, Պինապէրին նէթիճէսի մուղիրը օլապիլէճէկի քէնտինճ մուհագգապ դանն օլունան պիր սէվտատան Բէսօրու ֆարիլ կէթիրմէք իշին, էլտէն կէլէն նա-

սիհաթը վերտի իսէ ուէ, պու թէչէպպիւսիւնոէ մուվաֆֆադ օլա-
մատը: Հաթթա, մէրգ ում տէլիգանլըէր թահգիր իտէն, վէ հագ-
գընտա առա ըրաեէթ ու նէզաքէթ կէօսթէրմէնէն պիր դըզը ու-
նութտուրմագ իչին, ըէսօրա, միւհասիպ վէ միւռայիտ աիկէր դըզ-
ար պուլտու, վէ անլէրտէն պիրիյլէ էվլէնտիրմէք իսթէտի իսէ տէ,
ըէսօր, թապիեաթընտա ինատճըլըգ օլմատըղը հալտէ, անճագ,
գալպինտէ սիւզան օլան աթէչի աչգ ու մուհապպէթտէն թահրիք
օլունարագ, հէր տէֆասընտա տախի մուսիրրանէ պիր սուրէթտէ
էֆէնտիսինին թէքլիֆինի ըէտտ իյլէտի, վէ տայիմա,

— Մատէմ.քի էլէնին, պէնիմ զէվճէմ օլմասը իհթիմալտէն տէ-
յիլ տիր, պէն տէ պէքեար գալաճաղըմ, տէյի ճէվապ վէրիր իտի:

Իյթէ, պու արալըգտա, պիր թէսատիւֆլէ, էֆիլէ վէ էլէն
արալընտա իւլֆէթ պաշլատը, վէ մէզպուրէ, իլէրուտէ նէ կիպի
մաթահ օլաճաղընը սուրէթի հագըգիւնտէ անլաթտը:

6

Գ Ի Ր Ի Ն Ճ Ի Չ Ա Ր Բ Ը Դ Ա Տ Ը Մ

Էլէն Բիրօ հագգընտա պուլնտան աղտէմ սէօյլէտիքլէրիմիզ մա-
լիւմ օլտուղու հալտէ, պուլնտան սօնրա սէօյլէնէճէքլէրիմիզին հէր
պէրի, օգ ուեանլարըմըղը թէտճիւպտէ պըրագմանաճագ տըր:

Էլէն, օն պէչ եաշընը պուլտուղունտա, քէնտիսինի ուզուն միւտ-
տէթ կիճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպտէ պըրագմագլըգ միւմքին օլա-
մատը, չիւնքի, պաղը վէսիմ սէպէպլէրէ, էզճիւմլէ ըէք չօգ ի-
թաաթսըզճա հարաքեաթ վէ մուամէլաթընա, վէ պինապէրին մէք-
թէպի մէզքիւրտէ սուի իպրէթ օլտուղունա մէպնի, մուալլիմէլէրի,
արթըգ քէնտիսինի ալըգ օյմագ իւթէմէմէքտէ իտիլէր:

Հաթթա մէքթէպին միւտիրրէսի, պու գըզը պիր ան էվվէլ պա-
շընտան տէֆ իթմէք իւզրէ, շէօյլէ տէմիշ իտի:

— Հազարգէթի հալոտէ, մասմուռաղէլ իլէնին պուրառա գալմա-
սընա արթըգ լիւզում եօգ տուր: քէնտիսինէ էօյրէթէճէ.ք շէ-
յիմիգ գալմամըշ տըր: Էկէրչի թապիեաթընը թատիլէ մուվաֆ-
ֆապ օլմամտըդ իսէ, պարի, քէնտիսինի պիր գարը հալինէ գօ-
եաճապ բարլադ տէրսլէրի իթա իյլէտի.ք: Լիսանը մատէրզատընա
միւթէալլիգ տէրսլէրտէն մատառ, իւշ էճնէպի լիսանընը տախի թէ-
հայեիւրէ շայեան պիր սիւրաթ վէ սուհուլէթլէ էօյրէթաի.ք:

Էլէն Բիրօ, մուալլիմէլէրի կիպի, պունտան պէօյլէ մէթէպտէ
գալաըգ ճա, եէնի պիր շէյ էօյրէնմէեէճէկի էֆքեարընտա օլտու-
ղունտան, օրատան չըգարըլմասընա պիղգաթ քէնտիսի սէպէպիյ-
եէթ վիրտիկի հալոտէ, պու արզուսունուն մէվգըի ֆիիլէ կէլտիկինի
կէօրտիւկիւնսէ մէմնուն օլտաւ:

Մէզպուրէ, դաեէթ հաշարի թապիեաթլը վէ իգպալթէրէսթ
օլմաղին, պիր ան էվվէլ ալէմէ գարըշարագ, էօմիլուն լէթաֆէթլէ-
րինէ նայիլ օլմագլըղը արզու, վէ պու սուրէթլէ քէնտի ֆամիլեա-
սընը պուլմագլըղը իւմիտ իյլէմէքտէ իտի, չիւն.քի, քէնտիսինին,
Լանտրինին գըզը, վէ Բէսօրուն գըզգարընտաշը օլմատըղընը րանա
պիլիր իտի:

Մէրգումէ, իֆրաթ մէրթէպէտէ օլան զուրուրիէթի հասէ-
պիլլէ, քէնտիսինտէ հաաըլ օլմուշ օլան պիր միւպհէմ տույդու իլէ,
բէտէր վէ վալիտէսինին գէնկին քիմէլէր օլտուգլարընը, վէ եիւք-
տէք պիր մէվգը իհրազ իթմիշ պուլունտուգլարընը, վէ ճէսարէթ
վէ սէպաթ իլէ, նիհաեէթ անլէրի պուլաճաղընը զանն իթմէք-
տէ իտի:

Պունտան գաթինազար, մէզպուրէ րահաթ տուրմազ պիր թա-
պիեաթա մալի.ք օլտուղունտան, վէ իշէ վէ ուղրաշմագլըզա մէյլի
պուլունտուղունտան, գ ուվվէյի խէեալիեէսի իշին վատի պիր մէյ-
տան իրաեէ իտէկէլէն մէվգի վէ վաղիեէթինտէն մէմնուն օլմագ-
տա իտի:

Էլէն, քէնտիսինին կիւզէլիկինի, տիրաեէթինի, վէ մալիւմաթընը
պիլտիքտէն մատառ, դաեէթ տիլրիւպա գատընլարա մախսուսնազ
ու ճիլվէքեարլըղը, տիլպազ գատընլար միսիլու սէտասը, վէ մէր-
մէր կիպի եիւրէկի վար իտի:

Պու խասսէլէր իսէ, իշպու ալէմտէ քէսպի մուվաֆֆազըյեէթէ
միւսայիտ հալլէր օլուպ, մէզպուրէ, չօգ տէֆա քէնտի քէնտիեէ,

— Էկէրչի բէտէր վէ վալիտէմի տէ պուլաճազ իսէմ, իսթէ-

տիկիմ վազըմ զէնկին օլսպիլիրիմ, տիմէքտէ իտի:

Շայեսնը թէէսիւֆ պիր մէսլէք, լաքին նէ՛ չարէ, իշին կիտիշի պու իտի:

Էլէն, մէքթէպտէն չըզըպ, Մ. Մաթիէօնիւն խանէսինէ կէլտի-
կինտէ, պիր թարափտա, քէնտիսինէ պարիտանէ գապուլիյէթ կէօս-
թերէն ֆապրիգաթ օրուն մահզունիյէթ պախշ զէհրէսինի, վէ տիկէր
թարափտա, հէր հիհէթլէ քէնախինէ աֆվ իթմէկէ հազըր օլան
րէսօրուն հայրէթ իշինտէ պուլունան սիմասընը կէօրմէքլէ, պիրին-
հիսի գարչըմընաա գաշլարընը չաթաբ, վէ տիկէրինէ իսէ, թահգի-
րամիզ վէ սօղուգ պիր թարգաա կէօզլէրինի աթֆ իյլէտի:

Մ. Մաթիէօ, րէսօրուն, մէմնունէն Էլէն իշին վէ անըն թալիմ
ու թէրպիհէսի իշին իթաիկի մէսարիֆէ հիսսէտար օլմագտա իտի,
եօգսա, • տէլիգանլը, հէր նէ գատար զտէթ թասարրուֆլա եաշա-
մագտա իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր կէնճ զըզըն մէսարիֆա-
թընա եէթիշէմէզ իտի, չիւնքի մէզպուրէնին սիւս վէ տարաթա
միւթէալիգ պիր թագըմ արզու վէ մէրագլարընը տախի եէրինէ
վարտըրմագլըգ կիպի պիր զաաֆէթէ թապիյիյէթ իթմէքտէ իտի:

Պինապէրին ֆապրիգաթօրը մէրգում, Էլէնէ, կէրէք մէզքիւր
միւսրիֆիլի հազըրնաա պազը իթիրազտա պուլունմաեա, վէ կէրէք
ասլա պօրճլարը օլմատըղը հալտէ, քէնախինէ բէք չօգ շէյ եաբմըշ
օլան առէմլէրին խանէսիյէ ալտէթինտէ, կէօսթէրտիկի մուամէլէյի
պարիտունէտէն աօլսեը իզհարը թէաճճիւպ իթմէկէ հազգլը պու-
լունմագտա իտի իսէ տէ, հէմ հարէքէթինին նանքէօրլուղու,
վէ հէմուէ քէնտիլէրիյլէ վազը օլան մուամէլէսիյլէ սէպէպիյիյէթ վիր-
տիկի խօշնուտսուզլուղա րազմէն, կէնճ զըզըն մէզքիւր հարէքէ-
թինտէն նաշի րէսօրուն հիսս իտէկէլտիկի քէտէրի աղիմի կէօրաիւ-
կիւնտէն, վէ մէրգումէնին, քէնտի կէնճ խայրիսահըյլա պօզուշմագ
իշին վէսիլէ սարամագտա պուլունտուղունու տէրք ու ֆէհմ իյլէտի-
կինտէն, մուհազգազ օլան պիր գաթը միւնասէպաթա սէպէպիյիյէթ
վիրմէմէք իւզրէ, յԼ պապտէ նէ՛ պիր շէյ եաբմագլըղը, վէ նէ՛ պիր
շէյ սէօյլէմէքլիկի միւնասիպ աատ իթմէտի:

Մէրգում ֆապրիգաթօր, պու սըրատա շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ
իտի:

— Քէնտիսինի հազգլը եախօտ հազգալը սուրէթտէ պանա
գարչը պուլունտուրաճագ, վէ պիգտէն ալըրմասընա սէպէպիյիյէթ
վիրէճէք հիշ պիր շէյ եաբմատըղըմ հալտէ, զաթէն մէզպուրէ

պիղոէն մուփարադաթ խտէճէք տիրո՛ւ Եօգսա, աշգ ու սէվտա տէնիլէն շէյ քէօր օլտուղունտուն, րէսօր, պէն քէնտինին խալիս տօս, թու օլտուղում հալտէ, պանս գարշը էլէնի իթիղամ իտէպիլիր, վէ պու սուրէթտէ, պէն, ֆէվգէլատէ լիւղում ու իհթիեաճմպուլունան պիր իշճի պաշըմտան պէլքիտէ այրլմանա մէճպուր օլուրում:

Օգուեանլարըմըգճա տախի թաստից օլունաճաղը վէճհ իւղրէ, Մ. Մաթիէօնին պու պապտէ հաղղը, վէ պու եօլտա հարէքէթ իթմէքլիքտէ մէնֆաաթը աղիմէսի պուլունմագտա իտի, րէսօրտ կէլինճէ, էլէնէ, քէնտի ճէլլատընա պագան պիր մահքիւմ մագաճընտա պագմագտա իտի, Չանն իտէրսինքի, մէրդում, մէղպուրէտէն աֆվլըղ վէ մէրհամէթ թէմէննի իթմէքտէ օլուպ, էլէնին, քէնտիսիյլէ էվլէնմէքլիկի րէտտ իթմէսինտէն, վէ թահգիրամիղ պիր սուրէթտէ քէնտիսինէ աթֆը նազար իյլէմէսինտէն տօլանը պիշարէ տէլիգանլընը լէհճէսի, տտէթա էօլիւ րէնկի կիպի աօլմուշ, վէ կէօղէրի եաշարմըշ իտի:

Իշթէ, օ կիւնտէն իթիպարէն, էլէն, սայքի նանքէօրլուպու իլթիղամ իտէր պիր շէյթան օլուպ, շիւպհէսիղ, քէնտինին խայրխահը պուլունան օլ իքի զաթըն էֆքեարընը պիլտիկի ճիհէթլէ, էօյլէ պիր մուհամէրէ պաշլատը քի, ֆապրիգաթօր, իշպու մուհամէրէնէ իշթիրաք իթմէքլիկի գաթան իսթէմէմէքտէ, վէ րէսօր իտէ, պու սըրասա սէօզ սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իթմէմէքտէ իտի:

Հէր նէ իտէ, էլէն, կէնճ իշճինին հաղըր պուլունտուղունու կէօրմէեօր կիպի տալրանտրագ, պարիտանէ սուրէթտէ Մ. Մաթիէօնէ իթմապէն,

— Միւսիւ, — տէտի, — զանն իտէրիմքի, պէնի մէքթէպտէն պուրտեա կէթիթմէքլիկինիղ, կիւնլէրիմի, քեաֆֆէյի մաքինալարընըղ իշինտէ կէշիրթմէք նիեթթիյլէ տէյլ տիրո՛ւ վաղաա պու ալէթլէրինիղին, մաքինալարընըղըն, վէ էտէվաթը սայիրէնիղին պիւեիւք պիր գըյմէթ վէ իթիպարը օլապիլիր իսէ տէ պէն, պունլարտան հիշ պիր շէյ սնլտեամատըղըմտան, պունլարըն իշինտէ գալուրգճա, զիեատէսիյլէ սըղըլաճաղըմ:

Մ. Մաթիէօ, կէնճ գըղըն պու եօլտա քիւսթախանէ իֆատաթընտան միւթէէսիթ օլտու, ֆագաթ պու խուսուստա գաթիէն ֆիթուրսուղ վէ պիթարաֆանէ պիր մէսլէք իթթիխաղընը գալարլաշարմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, պու վաղիֆէսինտէ ստաղգ գալմագ

իւզրէ, ասլա ճէվապ վիրմէտի, վէ եալընըզ կէնն իշնիտինն եիւզիւ-
նէ պապարապ,

— Պէն սանա տի՞մէօրմու իտիմ, պու գըզըն նէ՝ եիւրէկի վէ
նէ՝ ըուհու վար տըր. սիզ պէնիմ սէօզիւմէ իթիգատ իտին. պու
գըզ սիզէ լտերզ տէյիլ տիր, տիմէք իսթէմէքտէ իտի:

Բէսօր, մուճիպի ըէզալէթ պիր միւնաղաա իլէ խիթամ պուլա-
ճաղընտան զառէթլէ գօրգուլմագտա օլան մէնզարէեէ խիթամ
վիրմէք իւզրէ,

— Էլէն... տէտի:

Մէրգում տէլիգանը, եալընըզ պու քէլիմէեի թէլէֆֆիւզ
իթմիշ իքէն, մէզպուրէ թերս պիր չէհրէ իլէ մէրգումա պապաը-
ղընտան, պիշարէ իշնի պաշընըն սէասաը պօղաղընտա պուզ կիպի
տօնտու, վէ շիւպհէսիզ ֆիքրինաէն.

— Պու գըզ պէնի ասլա սէվմէեէճէք տիր, աէյի տիւշիւն-
տիւ:

Էլէն իսէ, էվվէլքի հալիլլէ,

— Միւսիւ Բէսօր, պէն չօճուգ տէյիլիմ, տէտի:

— Սիզին չօճուգ օլմատըղընըզ պիր արա ունութմուշ օլտուղում
իչին, աֆվընըզ ըէճա իլէրէմ, աէյի մէրգում իշնի պաշը շաշըրո-
րադ ճէվապ վիրտի:

— Միւսիւ, շիմտի նէ՝ տիմէք իսթէեօրսուռուզ:

— Տիմէք իսթէեօրումքի, Մ. Մաթիէօ, հէմ սիզին վէ հէմ
պէնիմ հադգըմտա տայիւմ խայրխահանէ հարէքէթ իթմիշ օլտու-
ղու հալտէ, քէնտիսինէ պու եօլտա սէրթճէ մուամիլէ իթմէնիլաէն
տօլտեր զիեռտէսիլլէ թէաճճիւպտէ գալտըմ:

— Մ. Մաթիէօ էքէյիճէ միւսինն օլտուղումտան, պիզգաթ շի-
քեռեէթ իտէպիլէճէք գատար լիսանը պուլունմագտա տըր:

Բէսօրուն կէօզլէրինտէն, հիտտէթինտէն նաշի պիր տամլա եաշ
ադաը: Ֆապրիգաթօրա կէլինճէ, օլ տէրէճէ զաղապնաք պիր հալ
քէսպ իթմիշ իտի քի, աճը աճը պիր սուրէթլէ շու սէօզլէրի իրատ
իլլէմէքտէն քէնտիեի մէնն իտէմէտի:

— Մա՛տմուլազէլ, պէն շիքեռեէթ իթմէմ, լաքին սիզէ շունու
սիւալ իտէրիմ քի, սիզ պուրատա նէ՝ եաբմագ նիեէթինտէսինիզ,
վէ էվվէլճէ սիզէ շունու տախի թէէմին իտէրիմ քի, միւրատընըզ
հէր նէ իսէ, իճրա օլունաճագ տըր:

Էլէն, իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւշլէ,

— Պուրատա նէ՛ եաբմագ նիւեթինտէ՞միեիմ, Պու սիւալ, չօ՞նուգճա տըր, տէտի:

— Հէր նէ գատար չօնուգճա օլսա, եինէ սիգէ ալդ ու խիթապ իթմէքտէն կէրի տուրամնամ, տէյի Մ. Մաթիէօ պէեան իյլէտի, մէզպուրէ թիւծթախ գըզը խանէսինտէն գօվմամագ իչին, կիւճ պէլն իլէ քէնտիսինի գապթ իտէրէք,

Ելէն. — Պուրատան կիթմէք ֆիքրինտէեիմ:

Բէսօր. — (Բէճա թարգլնտա.) Պուրատան կիթմէք մի:

Ելէն. — Էվվէթ, վէ պիր ան էվվէլ կիթմէք իսթէրիմ:

Բէսօր. — Նէրէնէ կիտէճէքսինիլ:

Ելէն. — Օ պանա աեիտ տիր:

Բէսօր. — Նէ՛ եաբամագսլնըլ:

Ելէն. — Օ տա պէնիմ պիլէճէք իշիմտիր:

Բէսօր. — Բէճա իտէրիմ, մատմուաղէլ էլէն...

Բէսօր, էկէրչի օլ ինսաֆսըզ վէ մէրհամէթսիլ գըզ իլէ պէրապէր եալընըզ պուլունմուշ օլսա իտի, շիւպհէսիլ հուզուրունտա տիզ չէօքէճէք իտի:

Ելէն. — Լաքին, պէնի պուրատա ալըգօյմագ տա նէ՛ մէնֆատթը-նըզ վար տըր:

Բէսօր, միւտտէթի մէտիտէաէն պէրու կիզլէմէքտէ օլտուղու սըրըր, պու քէրրէ տախի աղզընտան գաշըրմատը, վէ էլէն, քէլամը-նա հտէվամ պիրլէ:

— Պէն սէրպէսթ տէյիլմիեիմ, տէտի:

Բէսօր. — Ոնա նէ՞ շիւպհէ:

Ելէն. — Իսթէտիկիմի եաբմագլըզա վէ իսթէտիկիմ եէրէ կիթ-մէքիկէ սէրպէսթիմա:

Բէսօր, էլէնին կիտէճէկի միւլահաղատը, աղլընը զայ իթտիկի ճիհէթլէ:

— Փագաթ... տէյի պէեան իյլէտի:

Ելէն. — (Թէրսճէ պիր սէօյլէյիլ էլէ.) Պէն էօքսիլզ պիր գըզ տէյիլմիեիմ: Սիլ, եազընտան եախօտ ուզագտան ագրաղա վէ թէալլիլգաթըմտա՞ն մըսընըքի, Մ. Մաթիէօ, եախօտ սիլ, պէնիմ հէնուզ օն պէշ եաշընտա օլտուղունու, վէ պինապէրին սիննի թիւշ-տէ պալիլ օլմատըղըմը պէեան իտէպիլէսինիլ: Սիլին պանա հիշ պիր պօրճունուզ եօգ տուր, վէ պէն տէ սիլտէն հիշ պիր շէյ իս-թէմէեօրում: Սիլ պանա հէր նէ եաբմըլ իմէնիլ, պէնիմ թէճամ

իլէ եաբմամըշընըդ տըր, էկէրչի պանա եաբմըշ օլտուղունուղ շէյ-
լէրի, պու կիւն եիւղիւմէ վուրածագ իտինիզ իսէ, եաբմաեա իտի-
նիզ, վէ պէնի, պուլունստուղում մահէլլտէ պըրագսա իտինիզ, տա-
հա իյի օլուր իտի:

Պու սըրատա Մ. Մաթիէօ, քէնտինտէն չըգմըշ օլուպ, պիր
մըւարաղա չըգարածաղընտան վէսպէսէ իթտիկի ճիհէթլէ, սըրթընը
կէնճ գըզա չէվիրտի, վէ սալօնտան քէնտի իշ օտասընա չէքիւտի:
Րէսօրա կէլինճէ, մէյեուսիեթլէ անլընը էյմիշ օլուպ, պաշընը եօ-
գարը գալտըրըպ տա կէնճ գըզա պագմաեա ճէսարէթ իթմէեօրտու:

Պուլունլա պէրապէր, լչէն, իֆատէեէ աղաղ իտէրէք:

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ, տէտի:

Րէսօր. — Նէ՞րէեէ կիտիօրսըլունուղ, մատպըւաղէլ:

Ելէն. — Պէն տէ պիլմէմ:

Րէսօր. — Հիշ օլմազսա պարի շու ագչէեի ալըն. Սիզին իշնիզէ
եարաեոճագ տըր: Պուլտան տա պաշգա, սիզէ թախսիս օլունմուշ
պիր բարա տըր:

Մէրգ ում տէլիգանլը, պու սէօղլէրի սէօյլէրէն, կէնճ գըզ իլէ
գաբունուն արասընտա, մէղպուրէնիս եօլունա սէտա չէքմէք իշին
լըմուշ օլուպ, Մ. Մաթիէօնիւն եանընտա իսթիխտամ օլունմա-
սընտան պէրու թասարըրուֆա թիաեթլէն թօրլամըշ օլտուղու հեր
պիրի պին ֆրանղըզ իւշ աստէտ պանգա գայմէսինի ճէպինտէն չը-
գարտը, վէ իշպու գայմէլէրի մէղպուրէեէ թագտիմ իյլէտի:

Շիւպհէսիզ էլէն, քէնտիսինէ, ֆէնալըգ եէրինէ իյիլիքլէ մու-
գապէլէ իտիլմէքտէ օլտուղունու անլտը, զիրա, Րէզօրուն մէղքիւր
հարէքթիլինի ճիտտի աստ իթմէեօր կիպի մէրգումա աթֆը նազա-
րը տիգգաթ իյլէտի:

Էլէն Ռիւօ, զաեթ ղուրուրիեթլի օլուպ, զանն իտէրսին քի,
հայտուա գարը օլմագըզ խասսէսի, զաթէն քէնտինտէ մէվճուտ
պուլունմագտա իտի: Պու ճիւմիէ իլէ մէղպուրէ, Րէսօրուն թագտիմ
իթտիկի 3000 ֆրանղը ալարագ,

— Իշէ պաշլամագըղըմ իշին, եէտիմտէ ալլա պգչէմ պուլուն-
մատըղընտան, իշպու 3000 ֆրանղ, պէլքի, մէմուլիմտէն զիճատէ
իշիմէ եարաեոճագ տըր, տէտի:

Պատէհու, պէսպէլլի Րէսօրուն սախավէթի նաղիքեանէսինէ
թէշէքքիւրէն,

— Միւսիւ, պու ագչէեի, մահզա էօտիւնճ մագամընտա գա-

պուլ խտերիմ. լաքին շիւպհէսիզ, պիր կիւն, ղէնկին օլտուգլարընը զանն իթտիկիմ բէտէր վէ վալիտէմի պուլաճաղըմտան, սիզին իշպու 3000 ֆրանգընըզը իտատէ իտէճէեիմ, Շիմտիլիք, Թէշէքքիւր իտերիմ, տէյի իլավէթէն տէրմիեան իլլէտի:

Էլէն, պուլ եօլտա իֆատէի հալիթմէքլէ, քէնտի ղուրուրիեթինէ Թէպալիյեթ իթմէքտէ, վէ օլ կէնճ իշճի պաշըտան ագչէ գապուլ իթաիկի իշին էօզիւր ալլէմէքտէ իտի: Մէրգուլ իշճի պաշըտա կէլինճէ, վիրտիկի ագչէեի Էլէն գապուլ իթմէգ վէսվէսէսիլլէ,

— Մա՛մուլաղէլ, պուլ ագչէեի սիզէ վէրիեօրուլմ, ալմէկէ ճէսարէթ իտէմէտի:

Անճագ, քէմալ մահճուպիյեթլէ,

— Մա՛մուլաղէլ, պուլ ագչէեի գապուլ իթտիկինիզ իշին, պէն սիզէ Թէշէքքիւր իտերիմ, տէյի պէեան իլլէտի:

Յուճ. — Բէք իլի, միւսիւ, բէք իլի... Հօշճա գալըն:

Բէսօր, ուղլուճնա պուլնճա շէյլէր եաբմըշ օլտուղու գըզա էլինի պիլէ ուղաթմաղա ճէսարէթ իտէմէեերէք, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

— Ալլահա ըմմուրլատըգ, տէյի մուգապլէլլէ իլլէտի:

Էլէն, տտէթտ պիր գըալիշա մագամընտա ղուրուրիեթլէ գաբուեա վասըլ օլտուլ, վէ արգասընա տօղրուլ պիր աթֆը նազար պիլէ իթմէեերէք, սիւրաթլէ օրատան իրագլանտը:

Էլէն, իլք ըթասիօնա մուվասըլէթինտէ, քէնտի խայրխահը օլան գաթըն խանէսինտէն պիր տն էվէլ իրագլանմագլըղա իսթիճալ իտէրճէսինէ պիր արապահա ըաքիպէն, սէրիտն Բրօվանա սօգաղընա տօղրուլ միւթէրազի օլտուլ:

Մ. Մաթիէօ, քէնտի խուսուսի իշ օտտսընտան, իշճի պաշըսընըն սօն ֆէտաքեարլըղընը կէօրմիւշ, վէ պուլ հարէքէթինի թահսին իթմէմէքլէ պէրապէր, պուլնու մէնն իշին հիշ պիր շէյ եաբմամըշ օլտուղու հալտէ, Էլէնին օրատան իրագլամասընը միւթէագըզ, օտտսընտան աիշարը չըգալը:

Մէրգուլմ, Բէսօրու զայագըլ պիր հալտէ պուլտուղուլնտան, հագգընտա լաղըմ կէլէն իհթիմամը իճրա իլլէտի իտէտէ, միւէսսէր օլամատը: Բէսօր, Էլէնին աղիմէթինտէն վէ քէնտիսիլլէ վագըլ օլան մուլամէլէսինտէն օլ մերթէպէ միւթէսսիթ օլմուշ իտիքի, ուղուլն վէ միւշքիւլ պիր խասթէլիկէ աիւշար օլարադ, պիր խայլի մահ էսիրֆիրաշ օլտուղ տան սօնրա, աեաղա գալգապիլտի:

կէլէլիմ Բիրօեա :

Էլէն , օլ գառար չարուդ իւսթէ կէլմիշ , պօեու պօսու օլ մէր-
թէպէ ազամէթլի պիր հալ քէսպ իյլէմիշ , վէ հիւսնի ճէմալի օլ տէ-
րէճէ միւլքէմմէլ օլմուշ իտի քի , էթվար ու հարաքեաթընա պիր ազ
տա էրքէքլիք հալի իլավէ օլունտուղու թադտիրտէ , երկիրմի եա-
շընա գառար , տէօրթ պէշ եաշ զիեատէ կէօրիւնէճէկի , վէ եի-
կիրմի պէշ եաշընտա կէօրիւնիւր կէօրիւնմէզ , պազը գառընլար մի-
սիլլու , իհթիեարլանմամադ իմթիեազընը հայիզէ զանն օլունաճազը
տէրքեար պուլունմագտա իտի :

Էկէրշի պունա էսասէն պիր ֆայիտէ տէնիլէպիլիր իսէ , պու ֆայ-
տէնին , Էլէնին թաամիմաթընա եարաեաճազը շիւպհէսիզ իտի Էլէն ,
օն պէշ եաշընտա օլտուղունտա , երկիրմի եաշընտա կէօրիւնիւ-
եօրտու :

Երկիրմի եաշընտա օլան կէնճ պիր գըզ , օն պէշ եաշընտա օլան
պիր գըզտան տահա զիեատէ կէօթէրիշի օլտուղու , վէ օն պէշ եա-
շընտաքինին եարմաեաճազընը եարապիլտիկի տէրքեար տըր , իշթէ ,
իլէրուտէ հայտուտ գարը վազիֆէսինի իճրա իտէճէք օլան պու գըզ
իշպու ճիհէթի տիւշիւնմիւշ իտի :

Մէզպուրէ , Բրօվանս սօգազընա կիթտիկինտէ , մագսէտի , էվվէլ
էմիրտէ բարլագ ալէմ էլինտէ եաշամագտան , վէ պու ալէմ մի-
եանընտա իշէ պաշլամագտան իպարէթ իտի :

Պու սըրատա , պախթ , մէզպուրէեէ եարտըմ իտէրէք , զարիպ
պիր քիմնէ իլէ նասըլտա գօմուլուդ միւնասէպէթի բէյտա իթմիշ իտի
Պու ատէմ , Էլէնի , ալէմէ տախիլ իթմէք իշին , իլք միւշքիւլաթըն
իզալէսինէ եարտըմ իթտի , Պունունլա պէրապէր մէրգումէնին իլք
չարբըզ ատըմը ալարագ , տիւշմէսինէ սէպէպ տէ , եինէ մէրգում
օլտու : Պու շախս էֆիլէ իտի քի , պունուն , գօնթ ալ Սէն-Սաթիւրէն
կալիլէ նասըլ ուսթա պիր գումարպազ օլտուղունու իլէրուտէ օ-
գուեանլարըմըզա պիլտիրէճէեիզ :

Էլէնտէն եէտի եաշ պիւեիւք օլան էֆիլէնին , նէ՝ սուրէթլէ
ֆամիլեասը թարաֆընտան թէրք օլունտուղու , վէ նէ՝ վէճհլէ զա-
պըթանըն եէտինէ կէշտիկի մալիւմ օլուպ , մէրգում զապըթանըն
պիր ըարօրթօ իւղէրինէ , կէրէք զապթիեէ նէզարէթինտէ վէ կէրէք
միւտտաի ումումիլիքտէ իլթիլամ իտիլէրէք , քէնտիսինէ պիր
միգտար թախսիսաթ թայիին գըլընտը :

Էֆիլէ , կէրշի մէքթէպէ գօնուլտու իսէ տէ , զանն իտէրիլքի ,

Թալիմ ու Թերպիեհէսի տահա շէտիտ օլան պիր Թերպիեհէսանէնէ վազ իտիլմիշ օլսա իտի, տահա խաներըր օլուր իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, էֆիլէ, օն սէ.քիլ Եաշընա պասթը գատէմ իթտիկինտէ, սիմասը օլտուգճա կիւղէլ օլարագ, ֆադաթ ախլէա-գընտա ապլա էվսաֆը մախսուսէ պուլունմաեարագ, մէքթէպտէն չըգտը, վէ շիւպհէլի պիր շէօհրէթ գաղանմըշ օլան պիր խըտմէթ-քեարան տաշիրէսինտէ տէֆթէր թութմագ մէմուրիեթինի տէ-րիւհտէ իյլէտի:

Էֆիլէ, պիր գաշ այ գատար պու մահէլլտէ գալթըղընտա, իշ-լէրի կիւճլէրի պուլունմաեար, մէքթէպ հօճալարը կիպի կիեինմէք-տէ, ատի պիր նաֆագա իլէ Եաշամագտա, վէ Սյլահ պիլիւր նէրէպէ Եաթըպ գալգ մագտա, վէ մէմուրիեթի իճապընճա, քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտիպ, իլթիմաս վէ մուալէնէթինի իսթիրհամ իյլէ-եէն պազը իշսիլ կիւճուիւղ պիշարէլէր իլէ, հէր նէվ իշկիեի զիեա-տէսիլլէ իշմէքտէ իտի:

Լաքին էֆիլէ, պու թարզ սէրսէրիճէ էօմիւր կէշիրմէքտէն խօշ-լանմաեբպ, պունտան գաթինազար վիճուտճա տախի գուվլէթիլի օլմատըղընտան, պէօյլէ ուեար ույմաղ իշկիլէր իշմէսիլլէ, սըհհէթինի պիւթիւն պիւթիւն զայպ իթմէքտէ օլտուղունու, վէ պու հալ տէվամ իթտիկի թագտիրտէ, ազըպէթ.քեար մէգարա եօլճու օլա-ճաղընը տէրք ու ֆէհմ իյլէտի, չիւն.քի էֆիլէնին իշկիճիլիկի, հուտուտուղ օլմասըլլա, պու հալին մուխաթարասը տէրքեար իտի: Իմտի, պու թապիեաթընը թէպտիլէ գարար վիրտի:

Էֆիլէ, թա սիննի սէպապէթինտէն չաշուտլուղա իսթիտաա վէ մէյլի պուլունտուղունտան, էվլէլքի համիլէրինի կիտիպ պուլտու, Լաքին համիլէրի, մէրգումու հիւսնի գապուլ իթտիլէր, վէ թա-լէպինէ ճէվապը ըէտտ վիրմէտիլէր իսէ տէ, քէնտիսի հէնուղ բէք կէնճ օլտուղունտան, ումուրը գապթիեէն տախիլ օլամաեաճաղը-նը, վէ պունունլա պէրապէր պու խուսուսու իլէրուտէ տիւչիւնէ-ճէքլէրինի տէրմիեան իյլէտիլէր:

Էֆիլէ, պու ճէվապը ալտըգտան սօճրա, իւմիտիլ վէ մէյեուս պիր հալ իլէ, միւսթախտէմ օլտուղու խըտմէթ.քեարան տաշիրէ-սինէ ալտէթ իտէրքէն, մէքթէպ արգատաշլարընտան պիրինէ թէ-սատիւֆ իյլէտի: Մէրգոււմու իշպու մէքթէպ արգատաշը, քէնտի-սինտէն պիր գաշ սինն պիւեիւք իտի, վէ հայլազըրգ վէ հաշարի-լիքտէ, քէնտիսինտէն իւսթիւն պուլունմագտա իտի:

Պու մէքթէպլիսէ, քեաֆֆէյի սընըֆլարընտա, նոյսան չըզմըզ զօնոն, թերպիսէսի միւշքիւ շակիրտ իսիմէրի վէրիմիշ օլտուղունու պէեան իտէր իսէք, զանն իտէրիգքի, մէրգու մ հազգընտա քիֆանէթ իտէճէք տէրէճէտէ մալիւմաթ վիրմիշ օլուրուզ:

Ինսան էօմրիւնտէ, Էֆիլէնինքի կիպի զաթէն պօզուգ օլան պիր ախլէագ սահիպի ֆէնա պիր եօգուշ իւղէրինտէ պուլունուր, վէ պու ախլէագ սահիպինի պիւսպիւթիւն կիրտապա տիւշիւրմէք իւզրէ Եմլընըզ մուզիրը պիր միւշապիր էքսիլիր իսէ, շայեանը տիգգաթ տըր քի, տայիմա թէսատիւֆ, էօյլէ պիր քիմնէնին գարշըսընա պիր խային Մերիսթօրէշ չըզարըր:

Էֆիլէնին թէսատիւֆ իթտիկի տօսթը գատիմի, վագթիլլէ Կրօնեօն իսմիլլէ թէսմիսէ օլունուպ, պու իսիմ իսէ, իսուսուսիլլէ պիւա վարիտաթ միրտս գալմըշ օլտուղու հալտէ, էօեիւնիւլէճէք պիր իսմ տէյիլ իտի: Իշթէ, Էֆիլէնին արգատաշընա տախի մէզքիւր իսմ, պիւա վարիտաթ ինթիգալ իլլէմիշ օլուպ, պու ճիւմէ իլլէ, Կրօնեօն, Պօն-Նուվէլ պուլվարընտա գատիմ արգատաշընա ըսսթ կէլտիկինտէ, իւսթիւ պաշը սըրալը օլուպ, նամուսլու պիր ֆամիլեա էվլատընա պէնղէմէքտէ իտի:

Կրօնեօն, զուրուրիսէթլի պիր քիմնէ օլմատըղընտան, քէնտիսինի թանըմագտա օլմեան Էֆիլէ Լանտրիսի կէօրտիւկիւնտէ, մէրգուսու տուրտուրուպ,

— Վա՛յ, Լա՛նտրի, սէ՛նմիսին, տէտի:

— Էվլէթ, ֆագաթ ... տէյի Էֆիլէ ճէվապ վիրտի:

— Պէնի թան՝ ըբօրմուսուն:

— Վա՛յ, սէվկիւլիւ Կրօնեօն, սէ՛նմիսին:

— Էվլէթ, ֆագաթ սո՛ւս ...

— Սո՛ւս մու օլտերմ:

— Պէնիմ իսմիմ, շիմտի Կրօնեօն տէյիլ տիր, իմտի պուստան պէօյլէ պէնի Կրօնեօն իսմիլլէ չաղըրմա, տէտի աթիգ տօսթ՝ Էֆիլէնին գուլաղընտան աշաղըեա:

— Լաքին պու նա՛սըլ օլտու:

— Պէնիմ իսմիմ, ատի պիր իսիմ իտի:

— Ֆիլվագը, Կրօնեօն իսմի ...

— Սէն տէ պէնիմէ հէմէֆքեա՞ր մըսըն:

— Էվլէթ, Լաքին շիմտիքի իսմին նէ՞ տիր:

— Շըվալիսէ Տիւթագ տրի:

— Ֆիլհարգըդ ապու իսիմ, Կրօնեօն իսմինտէն աահո զիեատէ
լաթիֆ տիր:

— Իյի խաթըրմա կէլտի, սէնի թէրք իթմիշ օլտուղում զէ-
մանտա պուլունտուղուն մէքթէպտէն գաթիէն չըգտըն մը:

— Էվվէթ:

— Էյ շիմաի նէ՞ եաբըեօրսուն:

Էֆիլէ Լանտրի, աէֆթէր թուրմադ մէմուրիեթինի իճրա իթ-
տիկինի, լաքին պու մէմուրիեթտէն նէ՞ գաաար սըգըլտըղընը տօս-
թունա հիք եաեէ իթտի, անճագէ՞մէրգումուն պուլունտուղու վա-
զիեթթտէ վէ կէչիրտիկի էօմիւրտէ պիրտէրէճէ ինթիզամարզըզ վէ
պէլքի տէ նամէչրու հալ մէվճուտ օլտուղունու տէրք իթմէսինէ
մէպնի, խէֆիեէլիք մէմուրիեթթինի իճրա իթմէք իւզրէ, ախրէն
վազը օլան թէչէպպիւտիւնիւ տէրմիեան իյլէմէտի:

Էֆիլէ, իֆատաթը մահրէմանէսինի իքմալ իթտիկինտէ, Տիւ-
թագ:

— Հագըզէթէն, պուլունտուղուն վազիեթթ բարլագ տէյիլ
տիր, տէտի:

— Էյ սէն նէ՞ եաբըեօրսուն, տէյիֆէֆիլէ սիւալ իյլէտի:

— Պէն հիչ պիր շէյ եաբմաեօրում:

Էֆիլէ, տօսթունուն սէրվէթի պուլունմատըղընը պիտիկի ճի-
հէթլէ, իսթիղրապլէ,

— Հիչ պիր շէյ եաբմաեօրմուսուն, տէյի պէեան իթտի:

— Էվվէթ, հիչ պիր շէյ եաբմաեօրում, լաքին պէնիմլէ պիր-
լիքտէ կէլ... պէն սէնի միւշքիւլ վազիեթթինտէն գուրթարապիլ-
տիկիմ հալտէ, սէնի օ վազիեթթտէ պըրագամամ: Տօսթլար, պիր
ֆամիլեա կիպի պիրիպիրլէրինէ մուալէնէթ իթմէլի տիրլէր: Շու
սըրատա սէնին տէ պանա մուալէնէթ իթմէք իսթէեէճէկինէ իօ-
քեաթ օլմուշում տուր:

— Էվվէթ, էվվէթ:

Իչպու տօսթմանէ թէէմինաթըն թաաթիսինտէն սօնրա, պու ի-
քի տօսթլար, պուլվարտա վազը պիր գահվէսանէեէ կիրտիլէր:

Պիզիմ իքի ահըպպանըն, պօլճա թաամ իթտիքլէրի, գահվէլէ-
րինի իչտիքլէրի, վէ պիր ազտան պէեան իտէճէք օլտուղումուղ պիր
մագսէտէ մէպնի պիր գաչ բարթի քեազըտ օյնատըզլարը սըրատա,
պիր խայլի սաաթ իմթիտատ իտէն մուհապէրէլէրինի պուրաճըգտա
նագլ ու պէեանէ լիւղում կէօրմէեֆլ չիւնքի պու մուհապէրէեի

նազը ու պէտան իթմէքլիկմիզ բէք ուզուն սիւրէճէկինտէն, եպր-
նըզ, շըվալիսէ Տիւթագըն, քէնտի աօսթլարընը, պուլունաուդլարը
միւշքիւլ վաղիսէթտէն վէ էնտիշէտէն նէ՝ սուրէթլէ գուրթար-
մագլըզա գալգըշտըղընը մուսթասարէն պիւտիրմէքլէ իքթիֆա
էյլէրիզ :

Սաթթէ Տիւթագ, իքի սէնէ մուգատտէմ, հոնի մէքթէպտէն
չըգմասընտան պիր գաչ մահ սոնրա, շիմտի Լանտրինին պուլուն-
աուդու վաղիսէթէ հաղըն պիր վաղիսէթտէ պուլունմուշ, վէ Լան-
տրի պիր տօսթա թէսատիւֆ իթտիկի միսիլու, քէնտիսի տէ պիր
տօսթա թէսատիւֆ իթմիշ, վէ պու տօսթ վասրթասըլա, պուլուն-
աուդու միւշքիւլ վաղիսէթտէն գուրթուլմուշ իտի Տօսթ օլան պու
քիմնէ, գումարտաքի պաթթը թէճըիւպէ իթմէքլիք սանաթընը
Տիւթագա էօյրէթմիշ իտի իշթէ պու քնարըլը, ֆագաթ մուխաթարալը
սանաթընը պիր չարէի սէլամէթ մագամընտա, Տիւթագ, մէրգուլմ
տօսթունա թէքլիֆ իթտի էֆիլէ իսէ, դաթէն միւսքիրաթըն թէէս-
տիլիլէ կէօքիւս իլլէթինէ հէման կիրիֆթար օլմուշ օլուպ, շու հալ-
տէ, նասըլքի սէօյլէտիք, խըտմէթ քերարան տայիրէսինտէքի մէմու-
րիսէթինէ տէվամ իթտիկինտէ, թէրքի հաեաթ իտէճէկինէ իսքեաթ
օլմուշ իաուկինտէն, քէնտիսէ թէքլիֆ օլունան չարէի սէլամէթէ
մուվաֆֆագաթլա, տօսթունուն թաամընը, նասիհաթլարընը վէ տէրս-
լէրինի մաէլմէմունէյիսէ վէ թէշէքքիւր գապուլ էյլէտի :

Էֆիլէ, պունտան պէօյլէ մահէլլի մէմուրիսէթինէ ավտէթ իթ-
մէմէքլիկէ հէմին իթմիշ օլտուդունտան, Տիւթագ, մէրգուլմու քէն-
տի կիտէճէք մահէլլինէ կէօթիւրմէքլիկի տախի թէքլիֆ էյլէտի, վէ
պինապէրին հարը կիճէ րատտէլէրինտէ, իքիսի պիրլիքտէ, կիթ-
տիքլէրի սըրատա, Տիւթագ, իշմիշ օլտուդու պիր գաչ դատէհ պօր-
տօ վէ շամբանիա շարապընընըն գուլվէթէյլէ :

— Կէօրիւ եօրսուն ա՛, պու ալէմտէ վէ եաշատըղըմըլ տէվրտէ,
ինսան, հէր նէ օլմագ միւրատընտտ իսէ, օ միւրատա նայիլ օլամա-
մագտա տըր, տէտի :

— Էվվէթ, հէր քէս քէնտիսէ պիր մէսլէք ինթիխապ իտիպ, օ
մէսլէքտէ տէվամ էյլմէքտէ տիր, տէյի էֆիլէ պէտան իյլէտի :

— Պէնի տինլէ: Պէն հէր նէ եարմըլ իսէմ, եարըն սէն տէ անը
եարմագլա, իշէ պաշլամալըսըն :

— Նէ՞ եարմալընըմ :

— Էվվէլ էմիրտէ Լանտրի իոմինի պերթարաֆ իթմէլիսին, զիրա

պու իսիմ, գուլաղտ ֆէնտ աքս իթմէքտէ, վէ պիր հայվանաթ
թաճիրինէ տահա զիւտտէ եադըլմագտա տըր:

— Պէն, լանտրի իսմինին մէրադըլսը տէյիլիմ, ֆագաթ պու
իսմի թէրք իթտիկիմ հալտէ, նէ՞ իսիմ գուլլանաճաղըմ:

— Գօնթ իւնվանընտան խօշլանը՞րմըսըն:

— Էվվէթ:

— Էօյլէ իսէ, Սէն-Սաթիւրնէն իսմինի ալըրսըն:

— Բէք խի:

— Իմտի, քէնտինի գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն իսմիյլէ թէսմի-
նէ իթտիւմէլիսին:

— Բէք խի, պէնիմ իչին գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն իսմի օլ-
մուշ, եախօտ տիկէր պիր իսիմ պուլունմուշ, պէյիս եօգ տուր:

— Շիմաի, ադիգիմ գօնթ, իշթէ պու սուրէթլէ վաֆթիզ իսմին
գօնուլտուղու, վէ իւնվանըն աախի թայեին իախտիկի հալտէ, եարըն
աանա, իլք քեարլարըն իլէ էօտէնմէք իւզրէ, էօտիւնճ պիր գաշալ-
թուն վիթէճէիմքի, քէնտին իչին պաղը ճէտիտ էշեա վէ էմթաա սա-
թըն ալապիլէսին, չիւնքի քիմսէ սէնի, իզհարը իֆլաօ իթմիշ պիր քի-
պարզատէ զանն իթմէմէլի տիր քի, սէն տէ գումարխանէլէրէ սէր-
պէսթճէ տէվամ իտէպիլէսին, զիրա օ եօլտա զանն ու զէհապա սէ-
պէպիլէսին վիթմէքլիք, գումարխանէլէրճէ շայեանը թէէսսիւֆ պիր
թափսիէ տիմէք տիր:

— Հագգըն վար տըր:

— Պէնիմլէ պիր գաշ կիւն գալտըգտան, վէ սէնի պիր գաշ գու-
մարխանէնէ թագտիմ իթտիքտէն, վէ պէնիմ մէհարէթիմի, թէմա-
միլլէ իճրա իտէպիլէճէք տէրէճէտէ զիհնիտէ հըֆլ իլլէտիքտէն,
վէհասըլ մէյտանը ճէմիլլէթէ կիրիլէպիլէճէք տէրէճէտէ մէհա-
րէթ վէ մէսլէք սահիպի օլտուգտան սօնրա, իշէ պաշլաեոճագ-
սըն: Ալլա՛հ, Ալլա՛հ, կիւնէշին ըէվլագպախշ օլմասը, պիւթիւն ալէմ
իչին տիր: Հէր քէս, քէնաի եօլունա տէվամ իթտիկի կիպի, սէն տէ
քէնտի եօլունա տէվամ իլլէմէլիսին, վէ ումարըմքի, պէն սուհու-
լէթլէ եօլումու ալտըղըմ միսիլլու, սէն տէ ալաճագսըն:

— Ֆագաթ էկէրչի հիլլէ իտիլտիկինտէն տօլաեը գումարպաղ-
լարճա պիր մուարաղա զուհուր իտէր իսէ, նէ՞ եարմագ լաղըմ տըր:

— Հիլլէ իտիլէրէք ալտանան գումարպաղլար, նէ՞ գատար
հիտտէթլէնմիշ օլսալար, ալէսսէվլիլէ հիլլէքիարըն եիւզիւնէ քեա-
ղըտարը ֆըրլաթարագ, վէ ճօպ վէ պասթօն բաթըրտըսըյլա վէ

Թէքմէ վէ եռմուռ գ Վուրմագլա, գարուեա աթարագ իթթիֆա ի-
տէրլէր, վէ պազէն տախի օլ գատար հիտտէթլէնիրլէր քի, ագչէլէ-
րինի կէրի ալմագլըղը պիլէ ունուտուրլար:

— Էկէրչի եալընըղ պիր գաչ թօգաթլա իթթիֆա օլունա-
ճագսա՞...:

— Է՛յ:

— Էյ, Էկէր Էօյլէ օլուր իսէ, գապուլ իտէրիմ:

— Էկէրչի գապուլ իթմէղ իսէն, օլ վագըթ իշ միւշքիւլլէշէճէք
տիր:

Պիղիմ իքի գումարպաղլար, Տիւթագըն իգամէթ իթտիկի լը
Բէլթիէ սօգաղընա մուվասըլէթ, վէ Էննաիրահտէ, Էմրի պասիրէթէ
րիսէթէն, մէվատտը սայիրէտէն պահս իթտիլէր: Նիհաեթ, մէր-
գուման միտանէսինտէ իթթիֆագ ու իթիլաֆ հասըլ օլտու:

Իրթէսի կիւն, պիր կիւն ագտէմ գարարաշտըրըլան ահքեամը
մուգավէլէ թէմնմիլլէ իճրա գըլընարագ, Տիւթագ, միւնասիպ սու-
րէթտէ կիսինիպ գուշանմասը, վէ հէր հալաէ լաղըմ օլան պաղը
միւճէվհէրաթը սաթըն ալմասը իչին իգթիղա իտէն մէպլաղը Էօ-
տիւճ օլարագ իթա իլլէտի: Պիր գաչ կիւն սօնրա, Էֆիլէ Լանտրի,
տայիմա Մէքիսթօրէլ թարաֆընաան թահրիք օլունարագ, վէ անըն
հիմաեթսինտէ պուլունարագ, քիւլլիեթլի ագչէ իլէ գումար օյ-
նանմագտա օլան պիր գումարխանէեէ կիրաի, վէ Էլինտէն կէլտիկի
մէրթէպէ մէհարէթ իսթիմալ իթմէքլէ, թօգաթ վէ Թէքմէ եէ-
մէքսիղին խայլի ագչէ գազանտը:

Գումարտա, գօնթ սը Սէն-Սաթիւրնէնին մուվաֆիագըլթէթլէ-
րի վէ իգպալի ումումէն թէվաթուր պուլուպ, հէլէ իգպալի տա-
յիմա հագգընտա եավէր օլարագ, գաստէն զարար իթմէք եօլուն-
տա թէշէպպիւսաթտա պուլունմատըղճա, հէր վագըթ գաղանմագ-
տա իտի Մէրգում, օլ տէրէճէ մէհարէթ գուլանմագտա իտի քի,
օեունտա իճրա իթտիկի հիլլիքեարլըղ հագգընտա քիմէսնէ չիւպ-
հէ իթմէմէքտէ, վէ իշպու հիլլէքեարլըղ սաեթսինտէ, բէք չօգ
ագչէ գաղանըպ, վէ քէնտիսի իսէ, հասիս օլմամաղլէ պէրապէր,
ճէօմէրտ վէ միւսրիֆ տէ օլմատըղընտան, պիր խայլի մէպլաղ
թօրլամաեա մուվաֆիագ օլտու, վէ պուլ մէպլաղը, իհթիեաթ ագ-
չէօի մագամընտա սագլաեըպ, անճագ արթըրմագ լաղըմ կէլտի-
կինտէ, պունա Էլ տօգումնուրմագտա իտի:

Մէրգում, 1827 սէնէսինտէ, եիկիրմի իւշ եաշընտա օլտուղու

զանն օրունմագտա, վէ քէնտիսի զաեէթ խաթմամիզաճ օլմա-
յըյլա, զայիֆլիկինէ մէպնի, էֆիլէ (ինճէ վէ ուզա՛ն մանէասընտա
տըր) լադապընա լաեըգ պուլունմագտա խտի Պունունլա պէրապէր
գաւվվէյի պէտէնիյեէսի միւքէմմէլ խտի Օլ թարիխտէ էֆիլէ, Բրօ-
վանս սօգաղընտա իգամէթ իտիպ, օլտուգճա մունթազամ պիր
խանէսի պուլունմագտա, վէ շըվալիէ Տիւթազա կէլինճէ, օլ էս-
նատէ մէմալիքի էճնէպիեէտէ պուլունտրագ, էճնէպիլէրի տօլան-
տըրմագտա խտի Գօնթ, մէրգումուլ Լօնտրատա զանն խտիեօրտու:

Շու տա վար քի, շակիրտ, հօճասընը կէչմիշ օլտուղունտան,
հօճասընըն զայպուպէթի զէմանընտա տա իշինի կէօրէպիլմէքտէ
խտի:

Իշիթէ, թամ Բրօվանս սօգաղընտա, Մ. տը Սէն-Սաթիւրնէ-
նին իդամէթ իթտիկի խանէեէ էլէն Բիթօ կէլիպ, իսմինի տախի
թէպտիլ իթմէքսիզին, օրատա պիր տայիրէ թիրալաւը:

Էլէն, Ֆէվզէլատէ ճալիպ պիր սիմաեա մնպիք օլտուղունտան,
իգամէթ իթտիկի խանէ տէրունինտէ ումուլուն էնզարը տիգդա-
թընը ճէլպ իթմէմէսի միւքին տէյիլ խտի: Բրօվանս սօգաղընտա-
քի խանէաէ տէ պու հալ վազը օլտու, Շէօյլէքի, Գօնթ տը Սէն-
Սաթիւրնէն, տիկէրլէրի միսիլու վէ պէլքի տիկէրլէրինտէն զիեա-
տէ ատէթա մէզպուրէեէ հայրան վէ մայիլ օլտու:

Յիլվազը Գօնթը մէրգում, Էլէնին ճէմալինտէն կէօլլէրի գա-
մաշարագ վէ զիհնի տաղըլարագ, օլ կէնճ գատընա կիւն պէ կիւն
զիեատտէ տիլատտէ օլմագտա խտի, չիւնփի, քէնտինին մազպուլթ վէ
միւքէմմէլ պիր սէրվէթ ու վազիեէթի պուլունտուղու, հէրքէ
թարաֆընտան զանն օրունտուղու հալտէ, նիշէլլէրին գալպլէրինի
զաթէն ճէլպ իյլէեէն, վէ զէնկին վէ սէրպէսթ զանն իտիլտիկինէ
մէպնի, նիշէ արպու վէ իշիթիեադըսը թահրիք գըլան օլ գատը-
նըն աշգ ու մուհապպէթինէ նայիլ օլամասա պիլէ, պարի անէ սա-
հիպ օլմագըլղա, խանէնին քեաֆֆէյի միւսթէճիլլէրինտէն զիեա-
տէ քէնտիպինին պիր հագգը պուլունաճաղընը մէմուլ իյլէմէքտէ
խտի:

Պինապէրին պէօյլէ պիր սըրատա, հէրքէսին եաբաճաղը կիպի,
Գօնթ տախի մէզպուրէ հագգընտա մալիւմաթ ալմադ իսթէեիպ,
պու պապտէ, էֆէնտիսի հագգընտա տայիրլէրտէն զիեատտէ վուզու-
ֆիեէթի օլուպ, ֆագաթ մէնֆաաթը իճապընճա սիւքիւթ իտէն
լըզմէթքեարընը մէմուր թայեին իյլէտի:

Խըզմէթ քեար , լաղըմ կէլէն մալիւմաթը թահսիլտէն սօնրա , էֆէնտիսինէ կէլիպ , թէպիղ իթտի :

Գօնթ , խըզմէթ քեարընըն ալղընտան մէզպուրէնին իսմինի ի- չիտինճէ ,

— Վա՛յ , իլէն Բիյօ մու , տէյի սիւալ իթտի :

— Էլվէթ , միւսիւ գօնթ , իսմի Էլէն Բիյօ տուր , տէյի խըզ- մէթ քեար ճէվապ վիրաի :

Գօնթ , պու էնատէ պիր իսկէմէեէ օթուրմուշ իպի : Մէրգում , գօնթ մագումընտա պիր հալ ու գըեաֆէթ քէսպ իթմիշ օլմասընա ըաղմէն , քէնտիսինին Էֆիլէ օլտուղունու կիղլէմէքտէ պուլունտու- ղունա տայիր իւվէրինտէ պաղը ալէամէթլէր կէօրիւտիւկիւնտէն , զաթէն բէք չօդ մահրէմիյէթլէրինէ վաղըֆ օլան խըզմէթ քեարընա եէնի վաղըն հազգընտա պիր շէյ պէլլի իթմէմէքլիկի միւնտսիպ ատա իյլէտի :

Խըզմէթ քեարըն պաղէն էօյլէ էսրարա քէսպի վուգուֆիյեթ իտէրլէրքի , պունլարա գարչը , է՛ն գուրնաղ խըզմէթ քեար սահիպ- էրի պիլէ քէնաիլէրինի միւտաֆտա իտէմէղլէր :

Իսմտի , Լանտրի տէ , սէտառընտա գաթան էսէրը հէեէճան հիսս օլունմաեարադ ,

— Պու գարը գա՛ջ եաչընտա իմիշ , տէտի :

Լանտրինին պու պապտէ պիղղաթ շիւպհէսի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ , անճագ քէնտի միւրատընա ըաղմէն , պիրտէն պիրէ վաղը օլան իսթիյրապընտան տօլաեը խըզմէթ քեարընըն ֆիքրինտէ հուսուլէ կէլէն շիւպհէլէրի քեամիլէն իղալէ վէ պէրթարաֆ իթ- մէքլիկի տիւ շիւնմէքտէ իտի :

— Էֆէնտիմ , մէզպուրէնին սիննի հազգընտա տօղրու մալիւ- մաթ եօզ աուր : Օն սէքիղ եախօտ Էիլիթմի եաչընտա օլտուղու բի- վանէթ օլունուեօր , տէտի խըզմէթ քեար , Էֆէնտիսինին սիւալինէ ճէվապ վիրէրէք :

— Խա՛յր , պէնիմ պիլտիկիմ տէյիլ տիր : Պահսըն իթմէք իսթէ- տիկիմ գատըն , տգալլի օթուղ պէշ չաղլարընտա օլաճագ տըր , տէտի :

Իչպու իֆաաէտէն տախի անլաշըրտըղը իւղրէ , Լանտրի , քէնտի մագսէտինէ սալիք օլմագտա իտի :

Խըզմէթ քեար . — Տիմէք օլուր քի , էֆէնտիմ , պու գարը , սիղին արատըղընըղ տէյիլ տիր :

Գօնթ , պու խուսուստա հիշ պիր իթիւրաղ պէեան իթմէտիւ Ան-

ճագ, ճէպինտէն պիր ագչէ չիդտանը չըգարըպ, պունուն տէրու-
նինտէն ալտըղը եիւղ ֆրանգը, խըզմէթ.քետընըն գարըսընտա,
պիր գօնսօլ իւղէրինէ վաղ իյլէտի, վէ պատէհու,

— Ֆրանսուա, խըզմէթինէ մուգապիլ շու եիկիրմի ֆրանգը ալ,
վէ սըրը սագլամագլըղըն իչին տէ, շու սէքսէն ֆրանգը ալ. կէօ-
րիւեօրտուն ա', սըր սագլամագլըղընըն պէտէլինի ճէօմէրտնէ իթա
իտիեօրում, տէտի.

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, Ֆրանսուա, էֆէնտիսինին էմրի մու-
ճիպինճէ օրատան մուֆարագաթընտա, քէնտի քէնտիեէ,

— Հագըղէթէն պու ատէմին եանընտա գալմագտա մէնֆաաթ
վար տըր: Իմտի, սէս չըգարմաեըպ, պուրատուն աուրմալըեըմ,
տէտի.

Գօնթ տախի, եալընըղ գալտըղընտա, իքինճի տէֆա օլարագ,
վէ նէվիմա մահզու զիեէթլէ,

— Էլէն Բիրօ', հէլէ նիհաեէթ... տէտի...

Պու քէլիմէլէթ Կլէ, աճապա նէ՞ անլաշըլմագ իսթէնիլիեօրտու.

Պիլվագը, օլ սախթէ ասըլգատէնիլն ֆիքրինտէ վէ գալպինտէ,
Էլէն Բիրօ իսմի, բէք չօգ խաթըրէլէթ, բէք չօգ արգուլէթ, բէք չօգ
իշթիեագլար, բէք չօգ թասափվուրյար հասըլ վէ թահրիք իտէպի-
լիւ, նիհաեէթ պիր թագըմ ֆուրթունալար վիճուտէ կէթիրէպի-
լիւ իսի.

Էվվէլ էմիրտէ, իսմի մէզքիւր, մէրգումուն ֆիքրինտէ շու ճի-
հէթի հասըլ իթմէքտէ իտի.քի, բէտէրի վէ ֆամիլեասընըն տիկէր
աղասը մուհաքէմէ օլունտուգլարը սըրատա, հէր նէ գատար քէն-
տիսի օն տէօրթ չաղընտա պուլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմ-
լէ իլէ քէնտիսի մէքթէպտէն չըգարըլարագ, տափայը մէզքիւրէտէ
իճրաի շահատէթէ ճէլպ իտիլմիշ, վէ պու մուհաքէմէնին խիթա-
մընտա, բէտէրինին իտամ ճէգասընա, վէ վալիտէսիլլէ գարընտաշ
վէ գըղղարընտաշարը, թէյլէսի վէ ամճասընըն մահպէսիյեէթէ
մահքիւմ իտիլտիքլէրինի կէօրմիւշ վէ շիշիթմիշ իտի.

Էֆիլէ, բէտէրինտէն զաեէթլէ գօրգմուշ, վէ քիւչիւք Լէհիւ-
թան սէթթինտէ իճրասըլ էվվէլճէ տիւշիւնիլմիւշ օլան ճինաեէթ
էսնասընտա, բէտէրի քէնտիսինի թէրք իթմիշ օլմասընտան տօլաեը
մէրգումուն մահքիւմիեէթ վէ ճէգասընտան նաշի էսէֆ իթմէեէրէք,
պագէն ֆիքրինտէն,

— Նասըլ եաշամիշ իսէ, էօյլէ տէ էօլմիւշ տիւր Սնճագ պէնիմ,

քէնտի էվլաար օլտուղունն տնաշըմամտսնը արզու իտէրիմ, զիրա, պուլունտուղում վաղիտէթ տախիլինտէ, պէօյէ տիր հալ, բէք ֆէնա պիր շէյ Խիմէք օլաճագ տըր, տէյի տիւշիւնմէքտէ իտի:

Հալպու քի Լֆիլէ, վալիտէտի հագգընտա բէտէրի կիպի տիւշիւնմէտիպ, անը Զօգ Զիտատ սէվէր, հաթթա օանէ տէկին օլ խուսուստաքի մուհապպէթի էքսիրմիշ օլմատըղըն տան, մէզպուրէնին պուլունտուղու հապսխանէտէ, Լֆիլէ նամը տլթընտա օլաբադ, արա սըրա իտանէ իրսալ իյէ իտի:

Գօնթ, պու տափանըն վէ պինտէն ալէյհ պիւթիւն ֆալիլէտսը ֆէլաքէթինին սէպէպի, Բէսօր օլտուղու ֆիքրինտէ պուլունմասըյլա, անը ասլա սէվմէզ իտի:

Պունտան դաթինազար, Բէսօրուն, Լյէնի նէվիմա պիւլիլթմիւշ, վէ քէնտիսինի մէրգումէնին ուզրունա ֆէտա իթմիշ օլտուղունու տախի տէրիսաթըր իթմէքլէ, պու վուգուաթտան, Բէսօրուն օլ կէնճ գըղը սէվտիլի, հաթթա սէվմիշ օլտուղու նէթիճէսինի չըգարմագտա, վէ քէնտի էքքեարընճա, օլ կէնճ գըղա միւթէսարըրֆ օլմագըղ, հէմ Բէսօրուն աշգ ու մուհապպէթինտէն մէրգումէտի դասպ, հէմ մէրգումտան, վէ հէմ տէ վալիտէսիյլէ տիկէրլէրինտէն ալաղը ինթիգամ իյլէմիշ օլմագըղ օլտուղունու տիւշիւնմէքտէ իտի:

Պու թասապվուր, հէր նէ դատար տիւշիւնիւլտիւ իսէ տէ, իճրասը բէք դօլայ տէյիլ իտի: Կէրչի խաթըրէլէր հագըգի վէ մուճիպի թահրիք իտի, լաքին արզուլարընը եէրինէ վարաըրմագըղ, նիհաթ ու էքքեարընը գուվլէտէն ֆիլիլէ կէթիրմէքլիք, վէ ինթիգամինը ալմագըղ վասըթալարընը էվվէլ էմիրտէ Գօնթ թէտարիք իտէմէտի:

Մէրգում, խայիլմիւտտէթ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, ագըպէթքեար պիր շէյ խաթըրլաեարագ, էլպիսէլէրինի վիրմէսի իչին, խըղմէթքիարընը ճէլպ իյլէտի:

Պու սըրաթա, մէրգում, բլանընը գարարաշաըրմը իտի:

ՊԻՐԻՆՃԻ ԶԱՐԲԸԳ ԱՏԸՄ (Տէվամ)

Եարմ սաաթ սօնրա, մերգում գօնթ, էովապընը կիեինիպ,
թուալէթինի միւքէմէլէն թէրթիպ իթաիքտէն սօնրա, էլէն բի-
րօնուն գաբուսունու չալտը:

էլէն, քիւչիւք, ֆագաթ պիչիմիճէ պիր տայիրէ քերալամը օ-
լուպ, պու տայիրէ յի լտերդը յա թէֆրիչ ու թէզնին իյլէմիչ, վէ
նէզտինէ հիչ պիր պէպէմէ ալմըչ օլմանըպ, տրա սըրա պիր խըզմէթ-
ճի դարը կէլէրէք, մերգումէնին խանէճէ պիւեիւք իչլէրինի կէօ-
րիւր իտի:

Գօնթ, գաբուսու չալտըրը գէման, վագըթ խայլի կէճ օլմաղլէ,
էլէն, տիչարը չըգմագ իւզրէ էովապընը կիեինիմիչ օլտուղու հալտէ
գաբուսու աչտը, Մէրգումէ, այնի խանէտէ իգամէթ իթմէք միւ-
նասիպէթիյլէ, գօնթու զաթէն կէօրմիւչ օլտուղունտան, քէնտիսի-
նի պու եիւզտէն թանըր, վէ Մ. աը Սէն-Սաթիւրնէնին, քէնտի
հագ-ղընտա մալիւմութ ալմըչ օլտուղունու տա պիլիւր իտի:

Իմոի, էլէն, քէնտի վարիտաթընըն բէք աղ օլմասընտան դա-
թէն սըգըլմագտա իքէն, պիր տէ միլեօնլարա սէրվէթի՛պու լունտու-
ղսնու իչիթմիչ իտուկի մէրգում սաթթէ ճէնթըլմէնին քէնտիսինէ
վիզիթա վիրտիկինի կէօրտիւկիւնտէ, ֆէվգէլատէ մէսրուր օլուպ,
տօտագլարընտա թէպէսսիւմ միւչահէտէ օլունարագ իսթիգպալ իյ-
լէտի:

Գօնթ. — Սֆվ խոէրսինիզ, մատամ:

Ելէն. — Միւսիւ...

— Շիւպհէսիզ տիչարը չըգմագ իտինիզ:

— Էվվէթ:

— Աճապա սիզի բահաթըրը մը իտիեօրում:

— Խայր, հիչ պիր մագսէտէ մէպնի օլմանարագ, սասէճէ
տօլաչաճագ իտիմ:

— Էյ, պու իյլիկի պանա ետրա՞րմըսընը՝

— Պաշգա տիւրլիւ հարէքէթ իթմէք, զաթէն նապէճա տըր :

— Շիւզհէսիզ :

— Ոնճագ . . .

— Սնճագ, նէ՞ :

— Պիր խուսուսու պիլմէքլիկիմ լաղըմ տըր :

— Հա՞նկը խուսուսու :

— Խոյլի վաղըթտան պէրու տրամագտա օլտուլում, վէ պու կիւն պիթթէսատիւֆ րասթ կէտիկիմ գատընըն սիզ օլուպ օլմատըղընըղը անլամագ իսթէրիմ :

— Լաքին, արատըղընըղ գատընըն պէն օլուպ օլմատըղըմա նա՞սըլ թէէմին օլապիլէճէքսինիզ :

— Պիր աղտան սէօյլէրիմ, մատմուղէլ :

«Պու խուսուսուտ սիզէ իֆատէի հալ իթմէք իսթէրիմ, լաքին, հաղըգէթէն մատաէ էօյլէ շէյլէրէ տայլի տիր քի, պունլարը եալընըղ սիզէ տիեէպիլիլիմ, մատամ . . . Իֆատէմի իյզահ իթմէք իսթէրիմ . . . սիզին պէսլէմէնիզ եօգ տուր, տէյիլ մի :

Լանտրի, պու քէլիմէլէրի թէլէֆֆիւզ իտէրքէն, ճիտաի պիր միւտարէպէնէ կիրիչիմէգտէն էվվէլ, երլանը ուետ թմուեա չալըչան գալթալ կիպի Բիրօեա պապ մագտա իտի :

— Խա՛յր, միւսիւ, պէնիմ հիչ պիր պէսլէմէմ եօգ տուր, տէյիլ էլէն ճէվապ վիրտի :

— Դաբուլար լաեղըլլա գաբալը՞մը տըր :

— Էվվէթ, միւսիւ դօնթ, ֆագաթ պու դատար սիւալլէրին սէպէպի նէ՞ տիր :

— Մատամ, վաղը օլան սիւալիմ սօն տէյիլ տիր :

Էլէն, պու սըրատա, Մ. Մաթիէօ իլէ, պէտպաթ Րէսօրու թէրք իթտիլի զէման զուհուրա կէլէն մուամէլէսինի խաթըրլուեադագ,

— Լաքին, միւսիլ . . . տէտի :

— Ֆագաթ մատամ . . . տէյի սախթէ ճէնիլըլմէն պէեան իյլէտի :

— Նիհաեէթ, միւսիւ, րէճա իտէրիմ, ֆիքրլինիզ նէ իսէ, իյզահ պուեուրուհի :

— Մատամ, եախօտ, մատմուղէլ, մատմուղէլ, եախօտ, մատամ, — հէր հանկըսընը խօչլանըլ իսէնիզ, անը գապուլ ի

տին իղ, — սիգի նայիլի սատտէթ էլլէմէք իս զրէ, մուհապպէթլէ գապուլ իտէճէք օլան վէ գօլլարընը աշըպ պէլլէմէքտէ պուլունան պիր ֆամիլեանըն գուճաղընա վասըլ օլմաղլըլընըլ իչին, պէնիմ վասըլթա օլմաղլըլըմը պիր աղ էվլէլ րէճա խտիեօրտունուղ, էօլլէ տէյիլ մի:

— Լաքին, միւսիւ, սիղ պէնիմ ֆամիլեամ հաղղընտա պանա նէ սէօլլէեէճէքսինիղ:

— Էլէր իսթէրէնիղ, հիչ պիր շէյ սէօլլէմէմ:

Գօնթ, պուլ լաֆիլարը սէօլլէտիկի զէման, տեաղա գալգաթը, էլինի պատթօնունա ուղաթաթը, վէ կիւնա տիշարը չըգաճագ տըր կիպի պիր թապը ու հարէքէթտէ պուլունտու:

Էլէն իսէ, մէրգուճուն գարչըսընտա թէվաղու իտէրէք:

— Ֆագաթ, միւսիւ, պէնտէն մուֆարապաթ իթմէզտէն էվլէլ, հիչ օլմաղ իսէ, ֆամիլեամըն էսրարընա վաղըֆ օլուպ օլմատըղընըլը պիտիրին, տէտի:

Էլէն, պտտէհու զաեէթ լաթիֆ վէ ճալիպ պիր սէտա իլէ, րէճասընա տէվամ իտէրէք:

— Ֆագաթ, հաղղէթի հալի պէեան իտին, տէտի:

— Մատմուաղէլ, սիղ, հաղղէթի հալի իչիթմէք իսթէմէզսինիղ, տէյի Լանարի ճէվապ վիրտի:

— Խալլը, միւսիւ, իչիթմէք իսթէրիմ:

— Մատմուաղէլ, էվլէլ էմիրաէ, հէր նէ գատաթ սիղ օն պէշ չաղընտա կէօրիւնմէեօր իտէնիղ տէ, օն պէշ եաշընտասընըլ, վէ հօգգապաղըլը վէ գօմէտիաճըլըլ իտէն Լանարի նամ քիմնէեէ վաղթիլլէ թէյիմ օլունմուշսունուղ տուր Տօղրու տէյիլ մի:

— Էվլէթ, միւսիւ գօնթ:

— Պու հօգգապաղ, պիր զէման քիւչիւք Լէհիթան սէմթինտէ պուլունուեօրտու:

— Էվլէթ:

— Մուտիխարէն իտամ ճէղասընա տիւչար օլտու:

— Էվլէթ:

— Ֆագաթ մատմուաղէլ, պէն սիգին տըրլ ֆամիլեանըլը թանըրըմ, վէ...

Գօնթ, գատտէն թէրէտտիւտ իտէրէք, իֆատէսինի իքմալ իթմէտի:

Էլէն, քէլպէ հիւճում իթմէք իչին եիւքսէքտէ տուրան տիչի

քեռի, վե էն շիտոթիթլ աի շմէնէրինի մաղլուպ իթմէք իչին, էն կիւղէլ սիւահընը, եանի զառֆէթինի սուի իսթիմալ իյլէնէն քեմնէ կիպի, գօնթա ճէվապ վիրմէտի իսէ տէ, եալընը պազըըյլա,

— Միւսիւ, թէքըար բէճա իտէրիմ, մէրամընըը իյղահ իաին, տէտի,

Գօնթ առիսի,

— Էվվէթ, մատմուաղէլ, ֆամիլեանըը թանըրըմ, վէ նէ՝ կիպի սէպէպլէ՝ սիզի՝ թէրք իթմիշ օլտուղունու տա հէման սիզէ պէնան իտէպիլիլիմ, տէյի իֆատէ իյլէտի,

— Սէպէ՝ պ մի... ֆադաթ միւսիւ գօնթ, պիր բէտէր վէ պիր վալիտէնին, քէնտի էվլատլարընը թէրք իթմէք իչին հիշ պիր սէպէպլէրի՝ պուլունամազ... Գիր սէպէ՝ պ մի... էվլատլարընը թէ՝ րք մի իթմէք...

— Եիմտի պու սէօլլէրի պրապալըմ... ֆամիլեանըը հազգընտա գուգու պուլան իլք սիւալինիլի իտթըրլա՝ օրմուսունուղ,

— Հո՞նկը սիւալիմի,

— Ֆամիլեանըը զէն՞նկին մի տիր տէյի սիւալ իտիտօրաունուղ՝

— Էվվէթ, էվվէթ,

— Էյ պէն պու պուպտէ սիզէ նէ՝ ճէվապ վիրտիմ, անը տա պիլտիրին,

— Ֆամիլեամըն, ասալէթ հայիզ օլտուղունու սէօլլէտինիզ,

Գօնթ ոը Սէն-Սաթիւրնէն, իշպու սէօլլէրի իրատ իթտիկի էոնատէ, հազգէթի պէնան իթմէքտէն զիտատէ, քէնտի մաղ սէտինէ սալիք օլտրազ,

— Էվվէթ, մատմուաղէլ, ֆամիլեանըը հէմ զէնկին տիր, հէմ տէ ասալէթի հայիզ տիր, ֆադաթ պազը միւնտսէպէթ, զուրուրիւնէթ սէպէպլէրի... լաքին՝ պու լտուսուտա սիզէ նէ՝ սէօլլէնէպիլիլիմ... իշպու մատտէ հազգընտա հիշ պիր շէյ՝ պիրմէմ, եալուտ պիլտիրիմ բէք ճիւզի մալիւմաթ ոըր... հաջըը պիր թազըմ սէպէպլէրտէն տօլաեը, ֆամիլեանըը, սիզի, Լանտրինին ֆամիլեսար ետինէ իէրք իթմէքիլիկէ մէճպուրօլմուշ տուր... տէտի,

— Լաքին, միւսիւ, սիզ պանա իւմիտ վէրիտօրաունուղ քի...

— Ֆամիլեանըը սիզէ պու տուրմազըըը մը իւմիտ իթտիրիտօր տում,

— Էվվէթ, միւսիւ,

— Սահիհ տիր, մատմուաղէլ, անճազ էվվէլ էմիրտէ, ալատը-

ղըմ գատնինն, սիւղ օլուպ օլմատըղընըղը տա անլամագ իսթէեօրտում:

— Էվվէթ .

— Իմոխ, մատմուտղէլ, պէօյլէ պիր միւշքիւլիւ հալլ իթմէք-տէ պէնիմ կիւղէլ պիր թէտպիրիմ վար տըր .

— Նէ՞ կիպի թէտպիր .

— Պուրատա պիրտէն ղայրի քիմնէ եօգ տուր, տէյի՞լ մի .

— Էվվէթ, թէքըտար պէ թէքըտար սէօյլէեօրում, պիզ պուրատա եաղընըղըղ, տէյի Էլէն ճէվապ վիրտի, վէ տիշի պիր դարլան օլմառը հասէպիյլէ, քէնտի քէնտիսէ, «եա հազըղէթի հալի անլաեաճաղըմ, եախօտ իւղէրիմէ թէճավուղ վուգուլինտէ, քէնտիմի միւտա-ֆաա իտէճէեիմ» տիմէքտէ իտի .

— Իմոխ, մատմուտղէլ, շիմտիեէ գատար սաղ գօլունուղա տիգդաթ իթմի՞շքիսինիզ տիր, տէտի գօնթ, զաթէն ղալիպ օլտու-ղունա էմին օլտուղու ճիհէթլէ, ֆիթուրսուղճա սիկարա գուլթու-սունու չըգարարագ, վէ Բիրօ, էվվէլա կիւղէլ տօտագլարը վէ բարլագ տիշէրի տրատնտա՞ լաթ/ֆ պիր թէպէսսիւմ միւշահէտէ օլունուպ, պատէհու ղահգահալլ վէ իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւշ գօրարարագ .

— Սաղ գօլումո մը, տէտի .

— Էվվէթ, ոաղ գօլունուղա, տէյի գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն ճէվապ վիրտի, աալա շաշըլմաեըպ, սիկարա գուլթուսունտան պիր սիկարա ալարագ .

— Միւլիւ գօնթ, էկէրչի մատտէ, գօլումու կէօրմէք իտէ . . . չիրա հէրնէ գատար հէնուղ կէնճ պիր գըղ իտէմտէ, գապիլ տիր անլաեապիլիրիմքի, լաքին . . .

— Հէր նէ սէօյլէեէճէքի՞նիզ, սէօյլէեին, մատմուտղէլ .

Սախթէ գօնթ, մէզքիւր սէօղլէրի սէօյլէքի՞ն, ճէպլնտէն չը-գարաըղը պիր քիպրիթ իլէ սիկարառընիւ եաղ տը .

Էլէն Բիրօ, — լաքին սիզ պէնիմ գօլումու ալա կէօրմէմիշսինիզ տիր, տիեէրէք. — ֆիթմանընն գօլլարընտան պիրիսի եօգ տըրեա տօղ-րու աշտըղը սըրատա, պիրտէն պիրէ մէզքիւր գօլու թէքըտար աշա-ղըեա էնտիրտի, վէ շիտտէթլի պիր թապը իլէ .

— Խա՛յր, խա՛յր, հիշ պիր վաղըթ գօլումու սիզէ կէօսթէրմէ-եէճէեիմ, տէտի .

— Սահիհ տիր քի, մատմուտղէլ, — տէյի գօնթ ճէվապ վիրտի, — պէն սիզին սօլ գօլունուղու աալա կէօրմէմիշիմ տիր, վէ գապիլ տիր

քի տէ, պուճնտան պէօյլէ կէօրմէեճէեհիմ, ֆագ աթ հէր հալ ու քեարտէ զանն իտէրիմ քի...

— Նէ՞, սիգտէն էվլէլ տիկէրլէրի գօլու մու կէօրմի՞ւշէր մի տիր զանն իտիեօրսունուզ:

— Խա՛յր, մատմուաղէլ, պէն պու եօլտա մուհաքէմէ իթմէ-եօրում:

— Էօյլէ իսէ, Նէ՞ անլաթմագ իսթէեօրսունուզ:

— Շունու անլաթմագ իսթէեօրում քի, սօլ գօլունուպտա, աշը-նըզըն մահէլլի եագընընաա իքի իշարէթ պուլունմագ տա տըր:

Աիրօ, պու քէլիմէլէրի իշիթտիկինտէ, տիթրէեէրէք,

— Տուրունուզ, միւսիւ, տէաի:

— Նի՞չին, մատմուաղէլ:

— Սէօյլէաիկինիզ իշարէթլէրին մէվճուտ օլուպ օլմատըղընա թէէմին օլմագ իչին:

— Սիզ պագընըզ, մատմուաղէլ, պէն պագ մամ:

Մ. տը Սէն-Սաթիւրնէն, պու սէօլլէրաէն սօնրա, սօգաղա նա-զըր օլան պիր բէնչիրէնին եանլնա կիթտի, վէ էլէն տտի, տահա զիեաաէ էմին օլմագ իւգրէ, քէնտի եաթագ օտաւընա չէքիլտի, վէ օրատա, սօլ գօլունու աշար, վէ օլ անէ աէկին, չիւպհէսիզ աիգ-գաթսըղըղընտան նաչի աուլա կէօրէմէմիշ պուլունտուղու իքի թէք բագգամը միւշահէտէ իյլէտի:

Պինապէրին մէզպուրէ, քէմալ խէվֆի ու տէհչէթլէ,

— Սահիհ տիր քի, միւսիւ, գօլումաա իքի բագգամ մէվճուտ տուր, ֆագաթ պու իքի բագգամըն աաէտի գա՛շ տըր, տէյի սիւ-ալ իթտի:

Գօնթ, պաշընը արգատընա չէվիրմէեէրէք,

— Օն իւշ տիւր, տէաի:

— Օն իւ՞շ միւ, ա՛հ, սիւպհան Ալլահ, սահիհ տիր... Տիմէք օլուր քի, միւսիւ գօնթ, սահիհէն սիզ պէնիմ ֆամիլեամը թանը-եօրսունուզ:

Էլէն, պու հէնկեամտէ, իգպալբէրէսթլիք տույղուտունտան թահրիք օլունարագ, գօլու հէնուղ չըպլագ օլտուղու հալտէ, սախ-թէ ճէնթըլմէնին եանընա աթտէթ իթմիշ տի, վէ մէրգում իսէ, պիր ագաճըգ արգատընա տէօնէրէք, չէօյլէ ճէվապ վիրտի:

— Էվլէթ, թանըրում, զաթէն թանըտըղըմը տա սէզէ սէօյ-լէտիմ:

Վաքին, միսամուսնու, մատեմ. քի սիզին ֆամիլիանը հագգըն-
տա պահո իթմէք իւղրէիւղ, վէ սիզին սըրլարընը իւղէրինէ կէօ-
րիւնմէքլէ մէշղուլ օլուեօրուղ, բէճա իտէրիմ, պիւրինճի մատտէեի
պիւր աղաճըգ պէր թարաֆ իտէլիմտէ, տիկէր խոսուսաթ իւղէրի-
նէ կէօրիւշէլիմ:

— Հա՛նկը խոսուսա իւղէրինէ, միւսիւ:

— Մա՛տմաղէլ, պու ալէմտէ հէր շէյին պիւր դըյմէթի վար տըր:

— Շիւպհէսիւղ:

— Էկէրչի ֆամիլեանը պիւր սիզէ իհատէ իթմէք իչին, սիզտէն
պիւր շէյ թալէպ իտէճէք օլուր իտէմ...

— Պէնտէն նէ՞ թալէպ իտէճէքսինիւղ:

— Աշգ ու մուհապպէթինիւղի:

— Աշգ ու մուհապպէթիմի՞ մի... Ֆաղաթ, միւսիւ, պու թա-
լէպինիւղ բէք չօգ տուր:

— Վա՛յ, չօգ մու պուլուեօրսունուղ:

— Էվվէթ:

— Պիւր ֆամիլեանը, պիւր իսմի, վէ պիւր սէրվէթի պուլմագ ի-
չին, պու գատար պիւր պէտէլ չօգ մու տուր:

— Սիղ պու տէտիկինիւղ շէյլէրի հէր պանա վիւէճէքմիսիւղ:

— Էվվէթ, լաքին իսթէտիկիմի սիզտէն ալմագ շարթըյլա:

— Նէ՞նի:

— Պէնիմ վիւէճէք շէյլէրիմէ գարշըլըգ, սիզին աշգ ու սէվ-
տանըլը:

— Լաքին պու տէտիկինիւղ շէյլէրի վիւէճէկինիւղի քի՞մ իսպաթ
իտիեօր:

— Սիզին, հէր վագըթ պէնիմ օլմագըլընը աղղուսու, պունու
իսպաթէ քեաֆի տիւր:

— Տիմէք տիւր քի, շիմաի պէնի սէվիեօրսունուղ:

— Էվվէթ, պիւր մէճնուն կիպի սիզի սէվէրիմ:

— Լաքին սիզին, իճրասընտա պուլունամաեաճաղընը սու-
րէթտէ պանա վատլար իթմէքլիկինիւղ, մահղա իշպու տիվանէճէ
աշգ ու սէվտատան նաչի օլմատըլընը, քի՞մ պանա թէէմին իտիեօր:

— Մա՛տմուղէլ, հէր նէ գատար, սիննինիզին օն պէշ օլմասը
ճիհէթլէ, պու եսլտա շիւպհէլէրինիւղ պէնճէ դարիպ կէօրիւնիւեօր
իսէ տէ, պունունա պէրապէր եալընը պիւր իսպաթ, պու պապտէ
սիզի թէէմին իտէպիլիւր:

— Հա՞նկը իսպաթ, միւսիւ :

— Շու իսպաթ քի, սիղին պէնի թանձազ լըղընըղտան չօղ զի-
եառէ ճիհէթլէրլէ պէն սիղի թանըրըմ :

— Նէ՛տէն թանըեօրսունուղ :

— Սաղ գօլունուղտա իճրասընտա պուլունտուղունուղ թէճ-
րիւպէեի, սօլ գօլունուղ իւղէրինտէ տախի իճրաեէ իպթիտար իյ-
լէեինիղ :

— Շաեէտ օ գօլումտա տախի օն իւչ րադգամը պուլուր իտէմ,
նէ՛ օլմագ լաղըմ կէլէճէք տիր :

— Պէնիմ ֆէվգ էլատէ իգթիտար սահիպի օլտուղումու անլա-
եաճագսընըղ :

— Ֆաժիլեամըն քեաֆֆէյի սըրըլարընա վաղըֆ օլտուղունու-
ղու տա տէյի՛լ մի :

— Էվլէթ, մատմուաղէլ, վէ օնտան ոօնրտ պոնա մուհապպէթ
իզհար իտէճէքսինիղ :

— Էյ սօ՞նրա :

— Սօնրա շու օլաճագ քի, սիղ, եանընըղտա պիր թաղըմագ-
րապա վէ թէալիւգաթ պուլարագ, Լանտրի ֆաժիլեառընը ունու-
տաճագսընըղ, Զէնկին, միւհթէրէմ, միւթէպէր, վէ հասէտ օլուն-
մաեա վէ սէճտէ իալիմէեէ լանըգ պուլունաճագսընըղ, Պարօն,
գօնթէս, մարքիղ, քի՛մպիլիր, պէլքի տէ տիւչէս օլաճագսընըղ,
Պոււտան մաատա, Էկէրչի պու շէյլէրի գապուլէ թէնէզզիւլ իտէր-
սինիղ, պէնիմ սէրվէթիմ վէ իսմիմաէ սիղին օլաճագ տըր :

— Բէք ալէա, Էկիրչի իֆատէնիղ տօղրու իսէ, Էկէրչի սաղ գօ-
լումտա տա, սէօյլէտիկինիղ վէճհ իւղրէ, օն իւչ րադգամ իշարէթի
պուլունմագտա իսէ, աչգ ու մուհապպէթիմի վէ գալպիմի սիղէ
վատ իտէրիմ :

— Բէք ալէա, իշթէ պէքլէեօրում :

Էլէն, թէքրար քէնտի եաթագ օտասընա չէքիտի, վէ պէչ
տաղըգա ոօնրա ալտէթլէ, գօնթուն էլինի սըգարագ :

— Պու ազչամ կէօրիւշէլիմ, տէտի :

— Սաաթ գա՛չ տա :

— Եարը կիճէտէ :

— Ֆագաթ պուրաեու նա՞ըլ կիրմէլիեիմ :

— Ալըն սիղէ պիր անախթար վիրէեիմ :

— Բէք իյի, մատմուաղէլ, եարըն էօյլէն, Էկէրչի տիւչէս տէ

օլմաղսանըդ, միլեօն սահիպի օլաճագսընըդ, վէ արզու իտէրսէնիդ,
գօնթէս տը Սէն-Սաթիւրնէն իւնվանընը իհրազ իտէճէքսինիդ:

— Ումարըմ:

— Պէն տէ վատ իտէրիմ:

Պու զարիպ մէնզարէտէն պիր կիւն սօնրա, էօյլէն սուլարընտա,
լանըգըյլա թէրթիպ ու թէգեխն իտիլմիշ օլան պիր սուֆրանըն եա-
նընտա էֆիլէ իլէ Բիրօ եալընըզճա օթուրմագտա իտիլէր:

Ելէն. — (Էանաի թաամտա.) Միւսիւ գօնթ, ֆամիլեամ հագգըն-
տա վիրէճէկինիդ մալիւմաթ նէտէն իսլարէթ տիր:

Եֆիլէ. — (Թէաճճիւպլէ.) Ֆամիլեանըզ հագգընտա մը:

— Վատընըզը վէ եէմինլէրինիզի ունու թաունո՞ւզ մու:

— Խայր:

— Օ հալտէ, թէրէտտիւտէ նէ՞ սէպէպ վար տըր:

— Գըզըմ, ֆամիլեան հագգընտա տանա մալիւմաթ վիրմէզտէն
էվլէլ, քէնտի ֆամիլեամա տայիր պազը մալիւմաթ իթա իթմէք
իսթէրիմ:

7

ՄԱՏՍՄ ՏԻԻՇԼՍ, ՍԻԶ ՀԵՆՈՒԶ ԷՕԼՄԷՄԻՇՍԻՆԻԶ

Էլէն, իզֆուլ իտիլմիշ օլտուղունու զանն իթմէկէ պաշլատըզը
ճիհէթլէ, Մ. տը Սէն-Սաթիւրնէնէ սուրէթի զարիպէտէ աթֆը նա-
զարը տիգգաթ էլլէեհէրէք:

— Ֆամիլեաճա սըրրարընըզըն պէնճէ նէ՞ էհէմիլեթի վար
տըր: Սիլին հիքեանէնիզի պիլմէքտէն պէն նէ՞ անլարըմ հիքեանէ-
նիզէ ալէազատար օլապիլլէմ, վէ ալէազատար օլմաղլըզըմ լազըմ
կէլսէ պիլէ, իլէրուտէ, վէ քէնտի հիքեանէմի անլաթտըգտան սօն-
րա, պու հալ վագը օլապիլիր, տէտի:

Բիրօ, պու քէլիմէլէրի սուրէթի պարիտանէտէ թէլէֆֆիւզ իթ-
մէքտէ իտի իսէ տէ, էֆիլէ, պու սըրատա ֆիթուր իթմէտի:

Մէրգոււմ հէնուզ պու գարընը թանըմսեօրտու, վէ օլ կէնճ
գըզը, սայքի պիր շօճուգ ատտ իթմէքտէ իտի:

Սնճադ Էֆիլէ, Բիրօեա, վէ անը, Լանտրի ֆամիլեասընա թէս-
լիմ իթմիշ օլան ֆամիլեասընա տայիր տօղրու մալիւմաթ վիրէմէե-
ճէկի ճիհէթլէ, հագըգէթի հալի իդրար իթմէքլիկի թէրճիհ իյլէտի,

Պինապէրին մէրգոււմ վագարըլլ պիր հալ իլէ, շու եօլտա քէ-
լամընա տէվամ իթտի :

— Մա'տմուաղէլ, պէն նէ' դատար ատի պիր քիմնէ օլսամ,
հիքեաեէմնէ' դատար էհէմիլեթսիզ օլսա, մէմուլինիզտէն զիեա-
տէ սիզէ ալէագատար պուլունմագտաեւմ: Հիքեաեէմ, ղաեէթ
դավի սուրէթտէ սիզէ պաղըլ տըր, վէ պէն ղանն իտէրիմքի, սիզ,
օ հիքեաեէեի մէմնունիյեէթլէ տինյէեէճէքսինիզ :

— Էօյլէ իսէ, նագլ իտին, միւսիւ :

Էֆիլէ, շիւպհէսիզ, վագը օլսճագ իֆատէսինին մէզպուրէ իւ-
զէրինտէ հասըլ իտէճէկի թէհասիրի լաեըգըլլա կէօրէպլլմէք իւզ-
րէ, նագարը տիդգաթընը սուրէթի մախսուստէ մէրգուլմէեէ աթֆ
իյլէեէրէք :

— Մա'տամ, պէն, գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն տէյիլիմ, տէտի :

— Վա'յ, միւսիւ, սիզ գօնթ տը Սաթիւրնէն տէյի'լիսինիզ :

— Խա'յր, մատմուաղէլ, նասըլքի սիզ տէ էլէն Բիրօ տէյիլի-
նիզ: Պու իսիմ սիզէ, Լանտրի ֆամիլեասը թարաֆընտան թախսիս
օլունմուշ տուր, վէ պու ֆամիլեանըն իգրար ու իթիւրաֆլարը մու-
ճիպինճէ, իշպու քէյֆիէթ, մահքէմէտէ թաստիդ գըլընմըշ
տըր :

— Պունլարըն հէքսի էյի, միւսիւ, ֆագաթ սիզ քի'մինիզ :

— Մա'տմուաղէլ, պէն, Լանտրինին էվլատընտան էն քիւշիւկիւ
եանի Էֆիլէեիմ: Պէն սիզի թանըմամըլըմ տըր, չիւնքի ֆամիլեամ,
սիզի, քէնտի էվլատը սըրասընա իտխալ իթտիկի կիւն, պէնի տէ
թէքք իթմիշ տիր: Նասըլքի կէօրիւեօրսունուզ, «իզ, պէնիմ ֆամիլ-
եամ միեանընտա պէնիմ եէրիմի թուլթուունուզ, վէ պէնիմ եէրիմէ,
վալիտէմին մուհապպէթինի սիզ ալտընըզ: Պէօյլէ պիր մուհիմմ
վուգուլթտան տօլաեը, պիր տէրէճէ քէնտիմի սիզտէն ալսճագըլլ
ատտ իտէրիմ, վէ պու խուսուստա սիզին իլէ կէօրիւշէճէք պիր հի-
սապըմըզ պուլունմագտա տըր :

Բիրօ, իշիթտիկի սէօյյէրտէն տօլաեը օլ գատար շաչըմըշ իտի
քի, ճէվապ վիրմէկէ միւգթէտիր օլամատը, վէ ղանն իտէրսին քի,
գըմըլտանմաեան պիր սանէմէ պէնզէմէքտէ իտի Մէզպուրէնին
լէհճէսի ֆէվգէլատէ սօլմուշ օլուպ, կէօլէրի բարլամագտա, չէհ-

ընտի պուրուշմուշ պիր հալտէ կէօրինմէքտէ, վէ աղիմ վէ էմաալի նամէսպուգ պիր տէհչէթէ կիրիֆթար օլմուշճասընա, հայրէթ ու իսթիզրապ իչինտէ պուլունմադտա իտի :

Էլէնին պու հալի ուգուն միւտտէթ իմթիտատ իտէմէեհէճէկինտէն, մէգքիւր հալ պէշ տագըգա գատար սիւրտիւքտէն սօնրա, պիւթիւն վիճուտիլէ աիթրէտի, վէ հիտտէթ ու ղազապընտան նաշի տիչէրի սըզըշմըշ օլարադ :

— Տիմէք տիր քի, միւսիւ, պէնի ալտաթտընըզ, տէտի :

— Սիզի ալտաթմապ լազըմ իտի, չիւնքի սիզի սէվիեօրտում, Հալպու քի սիզէ հագըգէթի հալի պէեան իթտիկիմ թագտիրտէ, աշգ ու մուհապպէթիմի խօշնուտ իթմէքիկէ մուվաֆֆադաթ իտէճէքմի իտինիզ :

— Տիմէք տիր քի, պէնի ալտաթտընըզ հա' :

— Էվվէթ :

— Պու հարտէ, ֆամիլեամ հագըգընտա հիչ պիր շէյ պիւմէեօրսունուզ, տէյի'լ մի :

Էֆիլէ, կէնճ գըզըն սիմասընտա միւշահէտէ օլունան տէհչէթի թավր ու հարէքէթի կէօրմէքլէ, անըն հիտտէթմիզաճ թապիեաթընը անլամաեա պաշլաեարադ, հիտտէթինի թէսկին իթմէք իւզրէ, պիր ճիւզի միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա, շէյլէ ճէվապ վիրտի :

— Խա'յր, ֆամիլեանըզ հագըգընտա ասլա մալիւմաթըմ եօգտուր, ֆագաթ սիզի մէսուտ իթմէքլիկի իսթէտիկիմ գէման, սիզի զէնկին գըլապիլիրիմ, վէհասըլ սիզէ սէրվէթ իթա իտէպիլիրիմ, իսմ ճիհէթինէ կէլինճէ, լնթիլապ իթտիկինիզ թագտիրտէ, սիզէ միւնասիպ պիր իսմ պուլապիլիրիզ :

Սէրվէթ քէլիմէսի, Էլէնին գուլաղընա հիւսնի թէէսսիրի մուճիպ օլտու: վադաա, մէրգումէ, ալտաթըլմըշ օլմասընտան տօլաեք միւթէէսիր օլմուշ, վէ տարըլմըշ իտի իտէ տէ, ղահիրէն պիր ազ սիւքիւնէթի հալ իչինտէ միւշահէտէ օլունուեօրտու: Պինապէրին քէլամա ազազ պիրլէ :

— Մի'ւսիւ, սիզ պէնի զէնկին գըլապիլիրիմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ, տէյի Էֆիլէ ճէվապ վիրտի :

— Պու տէֆա օլտուն պէնի ալտաթմաեօրսունուզ ա' :

— Խա'յր, պու տէֆա տօղրուեու սէյլէեօրում :

— Լաքին նէ՞ վառթալար իլէ պէնի սահիպ սերվէթ գըլապի-
լէճէքսինիզ:

Էփիլէ, պու սըրասա աալա թէրէտտիւտ կէօթէրմէեէրէք,
չիմտիքի էօմրիւնիւն սըրըլարընը Բիրօեա իգըար ու իթիրաֆ իյլէ-
տի, չիւնքի մէրգոււմի օլ կէնճ գըղըն, քէնտիսինի շամմազլամագ-
տան իսէ, շէրիքի օլմագլըղը թէրճիհ իտէճէկինի անլատը:

— Տիմէք տիր քի, — տէտի Էլէն, մէրգոււմուն հիքեաեէսինի
թէքմիլէն տինլէտիքտէն սօնրա — գոււմարտա հիյլէքեարըղք իսթիմալ
իտէրէք, քէսպի սէրվէթ իթմիշ, վէ չիմտիքի հալինիղի պուլ-
մուշսուսուղ տուր:

— Էվվէթ, վէ հիքեաեէ իթտիկիմ վէճհ իւղըն, Տիւթագա
րասթ կէլիշիմ, բէք սահիհ պիր վագըա տըր:

— Տիմէք օլուեօր քի, ոիղին սէօյլէտիկինիղի եարմագլա, բէք
չօղ ագչէ գաղանըլապիլիեօր:

— Թագալիսթիլլէ, վէ բէք չօղ ագչէ գաղանմագլըղ տա, գու-
մարխանեէ կէլէն տտէմլէրին քէսրէթինէ, վէ օյնանըլան գոււմարըն
էհէմիլէթինէ միւթէվագըֆ տըր:

— Լաքին սիղ պէնի միւնասիպ պիր ալէմէ թագտիմ իտէ-
մէշսինիզ:

— Շիւպհէսիզ սիղի միւնտոնիպ պիր ալէմէ թագտիմ իթմէքլի-
կիմ, կիզլի գալմասը միւրաճճաճ օլան պազը միւնասէպալթը նէվիմա
իգըար ու իթիրաֆ տիմէք տիր, Հալպու քի, պէն սիղի, աօսթլա-
րըմտան միւթէպէր պիր գատըն, եանի մասաամ տը Միրամօն վա-
սըթաուըլլա թագտիմ իթմէքլիկի թէրճիհ իյլէրիմ: Շու հալտէ,
սիղ, եիկիրմի իքի չաղընտա զանն օլունտուղունուղտան, տուլ օլ-
տուղունուղու պէեան իթմէլիսինիղքի, պու սուրէթլէ քիմսէեէ ֆա-
միլեանըղը թագտիմ իթմէքլիկէ, եալսօա իթտիրմէքլիկէ իհթի-
եաճ գալմասըն, Հալպու քի կէնճ գըղ մագամնտա պուլունտու-
ղունուղտա, պէհէմէհալ ֆամիլեաճա քէնտինիղի թագտիմ իթմէք-
լիկինիզ լաղըմ կէլիր:

— Փագաթ պէնիմ պիր իսմէ իհթիեաճըմ վար տըր:

— Դօնթէս տը Մօնլիւգ իսմի միւնասիպ մի տիր:

— Էվվէթ:

— Բէք ալէա, էօյլէ իսէ գարարըմըզ վէրիլտի, Սիղի, գօնթէս
տը Մօնլիւգ իսմինտէ թագտիմ իտէրիղ Բէնկինիղ վէ լէհէնիզ ի-
ճապընճա, քէնտինիղին, անասըլ մէլէս (միւսթէմիլքետթտա պիր

էվրօբալրտան տօլմուշ օլանս տէնիր ,) օլտուղունսղու , վէ զէվճի-
նիլին միւսթէմի.քեաթտա վէֆաթ իթմիշ իտուկինի պէտան իտէր-
սինիզ : Հիւսն ու ճէմալինիղէ բիտեէթէն , սիղտէն պիր թաղըմ ա-
սալէթ իւնվանլարը սիւալ իտիլէմէեէճէկի տէր.քեաթ տըր : Իճըա ի-
տէճէկինիզ սանաաթա կէլինճէ , անը պէն սիղէ իրանէ իտէրիմ ,
վէ չըվալիէ Տիւթաղըն ալտէթինտէ , պիր եէրինէ , իքի մուալլիմի-
նիզ պուլունաճաղ տըր :

Պէօյլէճէ գարար վէրիլտի : վէ էլէն Բիրօ ճէմիյեէթէ տախիլ օլա-
րագ , վէ գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն , լաղըմ օլան տէրպիւրի , վէ
բարլագ թուալէթէր եարապիլմէսի , վէ իղրար իտէճէկի վազիեէ-
թինէ մուվաֆըդ տէպտէպէ սիւրէպիլմէսի իչին , քէնտիսինէ միդաւարը
քիֆանէտէ ագչէ իթա իյէտի : Ազ վաղըթտա , մէրգ.ումէ , զէնկին
վէ տէպտէպէլի ալէմ միեանընտա , սայքի պիրինճի մէվգըր իհրազ ի-
տիպ , օլ կէնճ վէ տիլպէր գօնթէն տը Մօնլիւզ , եաթօտ իրընստի
լագապը քէնտիսինէ հաթր օլունան օլ կիւղէլ մէլէն , ումումուն տիւ-
հանընտա սէրմանէյի պասթ ու մէղալ օլտու :

Էլէն , գօնթուն վաղը օլան իթար վէ թախիեէլէրի ստեէսին-
տէ , միւտաէթի գալիլէ զարֆընտա , է՛ն քիւսթախ գումարպապլար-
տան պիրի օլուպ , լաքին հօճասընըն տէրպէրինտէն իսթիֆատէ ի-
տէրէք , հէր կիւն օյնամուզ , վէ եալլընըզ մուհիմմճէ օեունլարա
գարըչարագ , զիեատէ քեար իթմէ քլիք արզուսինտէ կէօրիւնմէտիկի
հալտէ , հէման հէր վաղըթ քեար իտէր , վէ քէնտիսինին իգպալի
տէրէճէյի նիհանէտէ եավէր օլտուղու ումումէն սէօյլէնիր իտի :

Լաքին , էլէնին , էֆիլէ թարաֆընտան ալտաթըլըշ օլմասըն-
տան տօլանը հիսս իտէկէլտիկի տիլկիրլիք , կէչմիշ օլմանըպ , պիլ
աքիս մէզպուրէ , մէրգ.ում ալէյհինտէ պուզզ ու տաալէթի հաթըլ
օլմալլէ , տիլը ինթիգամ թասափվուրընտա պուլունմագտա , լա-
քին պու ինթիգամը , քէնտիսինէ վաղը օլան հագարէթ գաւար
տէհչէթլի վէ աղիմ օլմասընը իսթիմէքտէ իտի : Էլէն , պիր շէյի
ֆիքրինէ գօյտուղու հալտէ , անը մութլադա իճրա իթմէք իսթէր
իտի : Շու գատար քի , պէքլէմէքլիկի պիլտիկինտէն , գօնթ իչին
տախի ֆըրսաթ պէքլէմէքտէ իտի :

Էլէն , ֆէվգէլատէ տիլպէր օլտուղու , վէ պիւեիւք պիր մու-
վաֆֆագըյեէթէ նայիլ օլմուշ պուլունտուղու հալտէ , եաղընտա պիր
չօգ իլթիֆաթ ու իհթիրամա , վէ պիր չօգ թալիպլէրին թէքլիֆաթ
վէ աշգ ու սէվտա իֆատաթընա նայիլ օլաճաղընը բանա պիլմէքտէ

Խոի, իշթէ պու հալ, աղ վագըթտա վագը օլտու, չէօյլէքի
 էլէն, քիմէ ճէվապ վիրէճէկինի, վէ քիմի տինէնէճէկինի պիւ-
 մէմէքտէ խոի,

Անճագ, էլէն Բիրօ, էվիէլ էմիրտէ քեամիլէն սերպէսթ գալ-
 մագ, վէ քէնտի տէպտէպէսինի սիւրմէք, վէ քիմսէնէ միւրաճաաթ
 իթմէնէրէք, քէյթ վէ մէրամլարընը իճրա իյլէմէք իսթէտիկինտէն,
 գօնթ տը Սէն-Սաթիւրնէն իլէ արասը չօգտան պէրու աչըգ օլմա-
 սընա րաղմէն, հիչ պիր քիմսէնին թէքլիֆի գարչըսընտա պաշ
 էյմէտի,

Մէզպուրէ, հէր նէ գատար գօնթ իլէ արասը աչըգ խոի իսէ
 տէ, պունուէնլա պէրապէր անը նաղարը տիգգաթընտան զայպ իթ-
 մէդ, վէ պիր ճանվէր՝ քէնտի շիքեարընը գօլլատըղը կիպի, մէր-
 գումու գօլլար խոի,

Էլէն Բիրօ, եիկիրմի եաշընա կէլէնէ, եանի 1832 սէնէսինէ գա-
 տար, իշլէր պու սուրէթտէ ճէրէեան իթտի, Օլ էանատէ, մէրգումէ
 եիկիրմի պէշ չաղընտա զանն օլունուպ, իհթիեարլանմասըղը վէ
 ասլա էհթիեարլամաեաճաղը սէօյլէնմէկէ պաշլանմըշ խոի,

Իշթէ, օլ հէնկեամտէ, էլէն, պիր սուրէթի զարիպէտէ վէ ատէ-
 թա հիքմէթ նէվինտէն օլարագ, քէնտի ֆամիլեասըյլա քէնտի վա-
 զիեէթի հագըգիեէսի հագգընտա մալիւմաթ ալտը, Շէօյլէքի, կիւ-
 նիւն պիրինտէ, պիր խայլի քէսան իլէ պէրապէր Սէն-Ճէրմէն օրմա-
 նընտա աթ իլէ տօլաշմագ տա իքէն, աթը, սիւրաթլէ եանընտան կէչ-
 միշ օլան պիր արապանըն չամաթասընտան իւրքէրէք, օ տէրէճէ
 պիրտէն պիրէ եօլտան շաշտը քի, էլէն, մահիր պիր սիւարի օլմա-
 սըյլա պէրապէր, պու հատիսէ, ասլա մէմուլ իթմէտիկի, վէ պիր
 քիմսէ իլէ ֆիթուրսուգճա կէօրիւշմէքտէ պուլունտուղու պիր զէ-
 մանտա վուգուա կէլտիկինտէն, շիտտէթլէ սարսըլտը, վէ պիր եը-
 ղըն թաշլարըն իւղէրինէ տիւշմէրլէ, օրատան, զայագըլ պիր հալ-
 տէ, վէ քեամիլէն գանլարա միւլէմմա օլարագ գալտըրըլտը,

Տէրհալ ճէլպ խոիլէն թապիպ, մէզպուրէնին պաշընտա աղըր
 պիր ճէրիհատան պաշգա, սաղ թարաֆընըն պիր քէմիկինին գը-
 րըլմըշ օլտուղունու տա միւշահէտէ, վէ պատէհու մէճրուհէնին
 սօլ գօլունու թէտալի իյլէտի, Պու սուրէթլէ, մէզպուրէնին սօլ
 գօլունտա, աչը եէրինտէ, վէ կէօքսիւնիւն իւսթ թարաֆընըն
 սաղ եանընտա, օն իւշ ատէտի միւպէյեին տէօրթ րագգամ կէօ-
 րիւլտիւ,

Պու. քէշֆ, չօգլարա անինտէ մալիւմ օլարադ, ալըղտան աղը-
զա եանըլտը, վէ մէգքիւր օն իւշ ըագգամ հադգընտա բէք չօգ-
էհլի մէրագ թարաֆընտան էնվաի բիվանէթլէր շայի իտիլտի էլէն,
պու բիվանէթլէրի տուրտուրմագ իշին, հիշ պիր թէշէպպիւստէ պու-
լունմաներպ, պիլաքիւ, պու շայեալար, ֆամիլեասընտան պիր զա-
թըն գուլաղընա գատար աքս իտէր տէ, պէլքի քէնտիսինի արամա-
եա գալգըշըլար միւլահագասընա մէպնի, պունլարը թէէքիտ վէ
թաատիդ պիլէ իյէմէքտէ իտիւ:

Աթիտէ պէեան օլունտուղու վէճհ իւղրէ էլէն, պու թախմինին-
տէ եանըլմատը:

Օգուեանլարըմըզ, մատամ տը Սէրտէօյլ իլէ անըն վէքիլխարճը
պուլունան Բիէրի նէ՝ հալ ու վագիեթթտէ պըրագմըշ օլտուղու-
մուղու էլպէթթէ տէրխաթըր իտէրլէր:

Բիէր, աիւշէս տը Սէրտէօյլին նէվիմա վէ ճէպրէն աշըզը օլ-
տուղտան, վէ քէնտի թաոավիւրլարընա մանի օլակէլէն Ժօրթ իլէ
էլէնի դայպ իյլէտիքտէն, վէ Պէրէզինա սէվահիլի իւզէրինտէ տիւ-
գիւն վէֆաթընը ըէսմէն իսպաթ իթտիքտէն, վէ քէնտի մաշուգէ-
սինէ, թէքրար տիւշէս օլապիլմէքիք իւմիտինէ տայիր էսէր պը-
րագ մասըգտան սօնրա, քէնտիսի իշին մուճիպի իսթիհզա օլմագ-
տան դայրի պիր ֆայատէսի պուլունման պիր իսիւմ, վէ գէվճիլլէ
պօշանմըշ օլմասը հասէպիլլէ, պունտան պէօյլէ ահ՝ գատըն, ահ՝ գըզ
տինէպիլլէճէք պիր մասլուղ օլտուղունտան, քէնտիսինի գապուլ
իթմէքիքտէն իսթինքեաֆ իյլէեէն ճէմիյեթթի թէրք իյլէմէսի խու-
սուսընտա մէզպուրէնի գանտըրտը:

Տիւշէս. - Յագաթ, նէ՝ իսիմլէ թէսմիեթ օլունմագլըղըմը իսթէ-
եօրսունուղ:

Բիէր. - Մատէմքի ալէմէ տախիլ օլմագտան ֆարիզ կէլիեօր-
ունուղ, նէ՝ իսիմլէ թէսմիեթ օլունուրսանըզ, պէյիւ եօգ տուր:
Չաթէն, բէտէրինիլ մարքի տէ պու ճիհէթի տիւշիւնմիւշ տիւր, չիւն-
քի չօգտան պէրու սէնէտլէրինէ մալիք օլտուղու Գրուա իսմինտէ-
քի ֆամիլեա նամընա քէնտի վարիտաթընը գայտ իթտիրմիւշ տիր:
իմտի, սիզին, մարքիւ տը Գրուա իսմիլլէ թէսմիեթ օլունմամանըզա
նէ՝ սէպէպ վար տըր:

Տիւշէս. - Լաքին պու եօլտա իսիւմ թէպտիլինտէն մագսէտ նէ՝
տիր:

Բիէր. - Վիգթուար սօգաղընտա իճրու օլունմուշ օլան ճինանէթ

հազգընտա իւզէրինիզէ հիշ պիր կիւնա շիւպհէ տալէթ իթմէմէք իլին, պու խիմ վէ իւնվան թէպտիլի լազըմ տըր:

Տիւշէս, պու սըրաւա իսրար իթմէք իսթէտի իսէ տէ, լաքին Բիէր, մէզպուրէնէ վազը օլան մէզքիւր իֆատաթը, թէքլիֆ եօլունտա օլմանըպ, աւէթա իճպուր եօլունտա իքէն, տահա զիեատէ իւսթէ տիւշմէսինտէն, մատամ տը Սէրտէօյլին տէ, ճէպպարը մէրգուսուն մէրամընտ մուվաֆֆադաթ կէօսթէրմէքտէն զայրի չարէսի գալմատը:

Տէրհալ մէզպուրէնին թապիեաթը, քեամիլէն տէյիշիլաի, շէօլէքի թահգիլ իթտիի, վէ ալէյհինտէ հիշ պիր շէյ ետրամատըղը պիր աւէմին մուճիպի թահգիլ պօեունտուրուզունա արզը միւթապաթ իթմէյլիք մէզպուրիեթթինտէ օլտուզունու տիւշիւնտիւքճէ, զուրուրիեթթի թահրիք օլունտու, վէ իգթիրապը գալպինտէն նաշի բիւշման օլմասընտան տէյիլ, իլլա, պիր ուշաղա իթաաթ իթմէքլիկէ մէզպուր օլտուզունու կէօրմէքլիք հիտտէթ ու զազապընտան նաշի, վազը օլան հարէքէթ ու մուամէլէսի հազգընտա էսէֆ իթտի, վէ ինթիգամ ալմազլըղը տիւշիւնմէկէ պաշլատը:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, քիմնէնի գապուլ իթմէեիպ, վէ ահըպպա վէ ագրապասը պուլունմանըպ, աթիգ Լօսթանթ ֆամիլեասընն մալի իքէն, մուախիարէն Գրուա ֆամիլեասընա կէշմիշ օլան օթէլտէ գաբանըպ գալտըղը հալտէ, քէնտի ինթիգամընը ալմանա վասըթա տիւշիւնմէքտէ իտի իսէ տէ, հիշ պիր վասըթա պուլամամագտա իտի:

Բիէրի զէհիրլէեէրէք, անըն բէնչէսինտէն իալի օլմագլըղը միւլահաղա իթմիշ, վէ հաթթա իքի տէֆա տա թէճրիւպէսինտէ պուլունմուշ իտի իսէ տէ, մուվաֆֆադ օլամամըշ, վէ ճէպպարը մէրգում, օնտան սօնրա քէնտիեի գօլլամանա պաշլամըշ իտի:

Պու վազըլալար, ժօրթ իլէ էլէնին զայպուպէթինի թէադիպիտէն իլք պէշ սէնէ զարֆընտա վուգուա կէլիշլէր իտի:

Բէք չօդ քէրրէ, մատամ տը Գրուա, պուլունտուզու եալընըղլըգ վադիեթթի միւթէէսիւֆէսինտէ քէնտիսինէ թէսէլի օլմագ, վէ քէնտիսիլէ արգ աւաշլըգ իթմէք իւզրէ, հիշ օլմազսա գըզընը իեատէ իյլէմէսինի, խըզմէթ քեարընտան բէճա վէ նիեազ իթմիշ իտի իսէ տէ, Բիէր, նէ՝ ճէվապ վէրիւր, վէ նէ՝ չօճուզու իեատէ իտի Գունտան տա գաթինաղար, մէրգում, վէլէվ չօճուզու իեատէ իթմէք իսթէնէ, իտէմէզ իտի, չիւնքի Լանարինին վէ ֆամիլեասընն

նէ՛ օլտուղլարընր չօգտան պէրի պիլմէզ իտի , վէ քիւչիւք Ղէհիս-
թան սէմթինէ կիտիպ , էլէնի պուլմադ իւզրէ , պազը թէշէպպիւ-
սաթ իճրա իթմիշ իտի իսէ տէ , թէշէպպիւսաթ վէ թէհարրիեա-
թընտա մուվաֆֆադ օլմամըշ իտի Տիւշէս իսէ , րէճալարընըն հիշ պիր
նէթ իճէյի միւֆիտ օլմամասընը կէօրմէքլէ , Բիէրէ րէճա իթմէքտէն
տուր օլտու , վէ պիր աղ տահա ետլընըզլըզ էօմիւլ քիւհնիւնէ տա-
լըպ , օնտան սօնրա պիր տախի հիշ պիր շէյ իլէ , հաթթա քէնտի
սէրվէթինին տիգգաթ ու իթինասըյլա տախի իշթիզալ իթմէտի Պու
սըրտա Բիէր , ումուր ու մէսալիհի ումուլմիէնէ քէնտիսի պազ-
մադտա , քէնտիսի պէհէնտիկի կիպի իշ կէօրմէքտէ , վէ մատամասը
թարաֆընտան , քէնտիսինտէն հիշ պիր հիսապ իսթէնիլմէմէքտէ
իտի :

Մատամ տիւշէսին հէր վազըթ տիւշիւնտիւկիւ խուսուս , ախ-
զը ինթիգամա պիր չարէ օլուպ , Բիէրէ կէլինճէ , մատամասը նամը-
նա , վէ կիւեա քէնտիսի անըն սատէճէ պիր վէքիլխարճը տըր կիպի
պիւեիւք պիւեիւք ինանէլէր վէ սաանգալար վիրմէքլէ , մէզպուրէ-
նէ , սայքի պիր ազիլէ նամ ու շէօհրէթինի գազանտըմըշ իտի :

Շուրասընը տախի պէեան իթմէքլիկին թամ վազթը տըր քի , մա-
տամ տը Սէրտէյլին վէքիլխարճը հաթթա հաքիմի պուլունան պու
ատէմ , վազը օլտն թէվիլաթընտա քէնտիսինի ալա ունութմադ
շէյլէ տուրսուն , տայիմա էր պիւեիւք հիսսէնի տէ քէնտիսի ալ-
մադտա իտի :

Ահպալ , 1832 եէ ետնի էլէն Բիրօնուն , Սէն-ժէրմէն օրմանընտն
աթտան տիւշտիւկիւ պէմանա գատար , պու սուրէթլէ տէվամիթտի :

Մէզքիւր գազատան շէնտ կիւն սօնրա , հէր քէս կիպի Բիէր տէ ,
օն իւշ րոգգամլը գասընըն պահսընը իշիթմէքլէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պունտան պէյլէ էլէնի նէրէտէ արամագ լազըմ օլտուղունու
պիլիրիմ , էկէրլի տիւշէս , եէնիտէն գըզընը իսթէեէճէք օլուր իսէ ,
մէզպուրէնի քէնտիսինէ ինատէ իտէպիլիրիմ , վէ պիր տահա պու-
նուն իւղէրինէ լազըրտը իթմէքլիկէ սէպէպ պըրադմամ : Լաքին ,
մատէմքի շիմտի պունուն լազըրտընը իթմէեօր իսէ , ուեուեան
քէտիեի ուեանտըրմաեալըմ , պէքի տահա զիւտտէ մուխաթարալը
օլապիլիր , տէտի :

Իշթէ , պու քէրթէլէրտէ , տիւշէս , ազըր պիր խասթէլիկէ
տիւշար օլուպ , պիր գալ էլին զարֆընտա , սայքի ճան վիրմէք
րատտէսինէ կէլտի :

Բիւրին տախի նազարը տիգգաթընը ճալիպ օլտուղու իւզրէ , շուրաւը դարիպ տիր քի , տիւչէս , պուլունտուղու հալտէն միւթէնս . սիր օլմաեւըպ , պիւլաքիս սօն սաաթընըն վիրուտինէ զանն իտէրսին քի մէսէրրէթլէ պէքլէմէքտէ իտի : Մէգպուրէնին շու հալինէ նէ- զարէն , հաեաթընը քէնտիսինէ պիր եիւք մագամընտա ատտ իթ- մէքտէ , վէ պու եիւքիւ իւզէրինուէն աթմագլըղը , քէնտինճէ պիր սէպէպի սաաաթէթ սըրասընտա թութմագտա իտի :

Մնճագ , մատամ տիւչէս , տահա զիեաուտ ազըրլաչըպ , պիր գաչ տագըգաեա գատար ասլա լագըրտը իտէմէեէճէք հալտէ պու- լունաճաղընը տէրք ու հիսս իյլէմէսի իւզէրինէ , կիզլիճէ Բիւրի չա- ղըրթըպ :

— Բիւր , եիկիրմի սէնէ տիր քի , թէխայեիւլ օլունապիլէն քեաֆֆէյի իշքէնճէլէրի պանա պիինսաֆանէ չէքտիրտինիզ , վէ քեաֆֆէյի մէղէլլէթ վէ հագարէթլէրէ ալչագճա պէնի տիւչար գըլ- աընըզ , աէտի :

Բիւր , պու սէօղլէրէ գարչը բրօթէսթօ իթմէկէ չալըչարագ ,

— Մատամ տիւչէս . . . աէյի պէեան իյլէտի :

— Էվվէթ , սիզ պէնի քէնտինիզէ էսիր իթտինիզ , վէ պէնիմ ճէպպարըմ օլտունուզ :

— Լաքին հանկը ճիհէթտէ , մատամ :

— Հէր ճիհէթտէ , վէ իչպու ճէլլատըգ մէմուրիյեթի մէք- րուհէնիզի , ճէպպարըղըլարըն է՛ն մէքրուհըյլա , աճ կէօղլուլի- կիւն է՛ն ալչագ մէրթէպէսիյլէ , վէ զալիմիկին է՛ն տէհէթլի սու- րէթիյլէ իճրա իյլէտինիզ :

Բիւր , խասթանըն տիհանընտան պիրէր պիրէր տիւչէն , վէ էրի- միշ գուրչուն տամլալարը միսիլլա գալպինէ տամլաեան մէզքիւր տէհէթպաաւջ սէօղլէրի իշիթտիքճէ , ֆէնալըգ հիսս իթմէքտէ , վէ զայիֆլիկինտէն նաշի գօրգունճ պիր հալէ կէլմիշ , վէ լէհճէսի էօ- լիւ ըէնկի կիպի սարարմըշ օլան խասթանըն չուգուր կէօղլէրինտէն չըգան բարլագլըգտան վէ տիք տիք պագըչընտան ատէթա վիճուտի եանմագտա օլտուղու զաննընա զահիպ օլմագտա իտի :

Բիւր , եէնիտէն բրօթէսթօ իթմէք իսթէեէրէք ,

— Ֆագաթ , մատամ տիւչէս , աէտի :

Տիւչէս իսէ , պարիտանէ պիր թարղտա ,

— Պրագընքի , սէօղլիւմէ տէվլամ իտէեիմ , պէտպալսթլըղընըչ- տան պէնի ուզուն միւտտէթ տինլէմէեէճէքսինիզ : Սիզ , պանա չէք :

տիրտիկինիդ պունճա միհն ու մէջագագաթլա, պէնիմ սէպէպի վէֆաթըմ օլուեօրսունուղ, չիւնքի սօն սաաթըմըն կէլտիկինի հիսս իտիեօրում, տէտի:

— Լաքին, մատամ տիւշէս, սիւ վէֆաթ իթմէեէճէքսինիդ:

— Վէֆաթ իտէճէեիմ, միւսիւ, հաթթա պու խուսուսու արգու իտիեօրում. սօն սաաթըմը, սուա իլէ պէքլէեօրում, Հալպուքի սէպէպինի պիլիօրմիսինիդ: Սէպէպի շու տուր քի, օ սաաթ՝ պէնիմ ինթիգամ սաաթըմ օլաճագ տըր:

Բիէր, լէհճէսի սօլարագ, վէ տիւշէսին լագըրալարը նէլէտէ գարար գըլաճագընը ագըպէթքեար անլաեարագ,

— ինթիգամմը, տէտի:

— Էվվէթ, ինթիգամ, տէյի խասթա ճէվապ վիրտի:

— Լաքին, քիմտէն ինթիգամ ալմագ իսթէեօրսունուղ:

— Վա՛յ, անը սօրօւեօրմիւսունուղ: Եիկիրմի սէնէտէն պէրու քիմէեի կէօրմէտիկիմ հալտէ, սիգտէն ղայրի քիմտէն ինթիգամ ալապիլիրիմ:

— Լաքին պանա գարշը նէ՞ եարապիլիրսինիդ:

— Բէք չօգ չէյ եարապիլիրիմ:

Բիէր, տիգագաթլէ մարքիգէ պագարագ,

— Նիհաեէթ նէ՞ եարապիլիրսինիդ, տէյի սիւալ իթտի:

Պու էսնատէ, մէրդումուն ֆիքրինտէ եէնի պիր ճէհէնէմի թասալվուր, վէ եէնի պիր ճինաեէթ միւլահաղասը հասըլ օլտու: Շէօյլէքի, ճան չէքիշմէքտէ օլան խասթէ քէնտի ալէյհինտէ պիր իֆատէտէ պուլունմաղտան էվվէլ, մէղպուրէեի պօղմագլըլը տիւչիւնտիւ:

Մատամ տը Սէրտէօյլ իսէ, քէլամընա տէվամ իտէրէք,

— Եարմագ իսթէտիկիմի եարմըլըմ տըր, պունտան պէօյլէ պիր պիր չէյ եարմաեաճաղըմ, տէտի:

Բիէր, քէմալ չիտտէթլէ,

— Նէ՞ եարտընըլ, տէյի սիւալ իթտի:

— Քեաֆֆէյի կէչմիշ վագըլարը, եանի, Վիգթուար սօգաղընտա ճիւրէթ օլունան ճինաեէթ, գունտագճըլըգ, վէ չօճուգ աշըրմագլըգ վագըլարը հագգընտա իֆատաթը լագըմէտէ պուլունտում:

— Պունու եարմագլըղա ճէսարէթինիդ օլտու միւ:

— Էվվէթ:

— Ֆաղաթ սիղ . . .

— Պէնի տիւշիւնմէն , չիւնքի պէն էօլմէք իւզընէիմ , իֆա-
տաթը վազըամ , էմնիյեթլի էլլերէ թէսլիմ օլունմուշ տուր , վէ
միհր թահթըշտա պուլունուպ , պու միհր՝ պէնիմ վէֆաթըման
սօնրա աշըլաճագ տըր , Հաէաթըմ՝ սիղի դուրթարմագ տա վէ հիւ-
քիւմէթինիզին միւտտէթինի ուզաթմագ տա իտի , հալպուքի վէ-
ֆաթըմ՝ սիղի թէլէֆ իտէճէք տիւր :

Բիէր , էօլիւ կիպի սարարըպ սօլտու , վէ տիւշէս , իգթիհզա-
քեարի պիւր սուրէթտէ ,

— Ա՛հ , պու կիւն տիթրէնօրսունուզ , Հէր քէս , քէնտի սըրա-
սընտա իշինի կէօրմէլի աիւր , Ատալէթին հիւքմիւ պու տուր , տէյի
պէեան էյլէտի :

— Խա՛յր , մատամ տիւշէս , պէն տիթրէմէնօրսունմ :

— Լաքին , պանա , տիթրէնօրսունուզ կիպի կէօրինիւհօր :

— Ֆաղաթ , մատամ տիւշէս , սիղ հէնուզ վէֆաթ իթմէմիշ-
սինիզ տիւր :

— Եագընտա վէֆաթ իտէճէէիմ :

— Խա՛յր , մատամ , սիղ եաշաեաճագ սընըպ ,

— Նէ՞ տիւնօրսունուզ :

Տ Ի Ի Շ Է Ս Ի Լ Է Ի Ը Չ Ս Է Թ Ք Ե Ա Ր

Բիէրին սօն սէօղլէրի , տիւշէսին տիթրէմէսինի մուհիպ օլա-
րագ , մէրգ ումէ , մէղքիւր սէօղլէրի եա էյիճէ իշիթմէմիշ , եախօտ
լաեըղըյա անյակամամըշ օլտուդունու զանն իթտի :

Տիւշէս , սոյրի իըզմէթքեարը ֆրանսըզ լիտանըյա թէ-
քէլլիւմ իթմէմիշ տիւր կիպի , կէօղլէրինի , տալիւն տալիւն մէրգու-
մա աթֆ էյլէմիշ օլուպ , ֆիլվազը սիւ սըրաաա թէաճճիւպ օլու-
նաճագ շէյ իալիքի , պիւր գասըն , պիւր խոյլի կիւնտէն պէրու
գուվլէյի ֆիքրիեէսինէ քեամիլէն մալիք օլտուղու , սույլուլարը

միւրեմէլ իտուկի, վէ խաթէլիկինին աղբուղընը անլատըղը, վէ էօլմէնի տիւշիւնիւպ, էճէլինի գարշըննտա կէօրմէքլէ, մէգքիւր ֆիւրէ թապիթիյէ ալըշմըշ պուլունտուղու հալտէ, բիէր, պու գատընա, սայքի,

— Մ'ատամ տիւշէս, սիղ վէֆաթ իթմէմիշսինիզ, վէ պու տէֆա տա վէֆաթ իթմէնէճէքսինիզ, պէն սիղի եաշաթ տըրաճաղըմ, տէտիւ

Պու աճիպ բէյլամպէրլիքտէ է'ն զիեատէ ճալիպի սիգգաթ նօղթա շու իտի քի, իշպու բէյլամպէրլիկի իտէն շախս, տիւշէսին, քէնտիտի վէֆաթ իթտիքտէն սօնրա, անը տախի էօլցիւրմիւշ օլաճաղընը պիր արա իւմիտ իթմիշ օլան ստէմ իտի, օտտէմ քի, մէգպուրէնէ տայիմա ճէվր ու ճէֆա չէքտիլմիւշ վէ մէրգումէ հաճաթտա օլտուղու հալտէ, անը, քէնտիւնին հիւքմ ու նուֆուզու թահիլընա ալմիշ իտի, վէ տիւշէս վէֆաթ իթտիքտէն սօնրա տալի, մէրգում, մէգպուրէնին արդասընտան մէգաբա կիթմէքլիկէ մէճպուր պուլունմագ տա խի:

Տիւշէս, թէաճճիւպիւ պիր աղաճըգ կէչինճէ:

— Լաքին, նա'սըլ օլուպ տա պէն էօլմէնէճէնիւմ, վէ սիգտէ պէնի կաշաթապիլէճէքսինիզ, ֆագաթ, խա'պիս, եալան սէօլէհօրսուճուղ, վէ մալիք օլմաւըղընը պիր իգթիտարլա իֆթիէտար իտիօրսունուղ, տէտիւ:

— Պիր աղտան կէօրիւրսինիւզ, մա'տամ:

— Ալլագ, տիմէք տիր քի, պիր աղ էվլէլ սիղտէն ինթիգամալտաճաղըմա տայիր իղհար իտէկէլտիկիմ իւմիտ, վահի պիր իւմիտ տիր:

— Էվլէթ, մատամ, սըրֆ պիր խէեալ տըր:

— Խէ'եալ մը տըր, պու հիտապճա պիր քէրրէ տահա սէնին մէրրուհ հիւքմ ու նուֆուզուն թահթընա' մը կիրլճէնիւմ... Տիմէք տիր քի, հէր շէյ խիթամ պուլմաեաճագ տըր... տիմէք օլուք քի, իշ'նճէմ վէ ճէվր ու ճէֆամ եէնիլէն պաշլաեաճագ տըր: Օ'հ, իա'յր, իա'յր, զաթէն չէքտիկիմաշաղ իմաշուր... ճէնապը Ալլահ աաիլ տիր, վէ սիլին սէօլէտիկինիզ վիւմիւնիւղ աիւր: Նէ' քէնտիւնիլին եաբապիլէճէկի վէ նէ' տիկէրլէրին կաբապիլէճէքլէրի պիր շէյի եաբապիլէճէկինիգտէն տօլպը մահզա թէֆախիսիւր իտիյօրսունուղ: Լաքին, է'յ ալլագ, էօլմէք' գօրգ ու սու, պանա տէլիւ, էլլա սիղէ էվհամ մագամընտա տըր: Սիլ, պէնի կէօրիւրսունուղ, հալ պու քի խաթէլիկիմի անլամաեօրսունուղ, չիւնքի, թէքրար իտէ-

րիմքի, էօլիւմ գօրգուսու սիզի քէօրլէթմէքտէ տիր: Իմտի, խային, պանա տիգգաթլըճա պագըն, օ հալտէ պէնիմ պիր գուրու քէմիք, վէ պիր նաշ օլտուղուճու օլ վագըթ անլաեաճագսընը: Պէնի եաշաթմագ իչին, եալընը քէսպի իփագաթ իթմէքլիկիմ լագըմ օլմաեըպ, ատէթա պէնի եէնիտէն տիւնեաեա կէթիրմէք լագըմ տըր:

— Մա'տամ տիւշէս, պէն սիզի տիրլթէճէեիմ, զիրա թէքրար իտիեօրումքի, սիգ էօլմիւշ տէյիլսինիզ, լաքին պէն սիզի Կաշվանդէ իտէճէեիմ, վէ սիզտէ օ հալտէ եաշաեաճագսընը:

Իշպու մէնդարէ, եէկտիկէրինի թէհտիտ իտէն իքի շախս, եանի էօլմէք իսթէեէն գարը իլէճանը եաշաթմագ իսթէեէն մէրգուճ խըզմէթքեար արասընտա վուգուա կէլտիկի ճիհէթլէ, մէրգուճուճ վէ մէրգուճէնին կէշմիշ զէմանլարընը պիլէիլէր իչին, պէեանտէն միւսթաշինի պիր տէհէթլի հալ իրաեէ իյլէմէքտէ իտի: Էսիրէ օլան՝ շիմտի պիր զալիմէ, վէ ճէլլատ օլան՝ պիր ճէպպար օլմուշ օլմասըյլա, իքիսի տախի ղաեէթ ազիմ պիր հէեհճան իչինտէ պուլունմագտա, իքիսինին տէ եիւզլէրի սօլմուշ օլարագ, գօրգուճ պիր սուրէթտէ միւշահէտէ օլունմագտա, վէ իքիսի տէ, պիրիպիրինէ գարըն աթէշ սաշարճասընա, կէօղլէրինի եէկտիկէրէ աթֆ իյլէմէքտէ իտիլէր:

Պունլարը կէօրէն, պիրի պիր էնկէրէք եըլանը վէ տիկէրի պիր գուրտ օլուպ, հէման չաթըշաճագլարընը վէ պիրիպիրինի բարալաեաճագլարընը ղանն իտէճէկի թապիի օլուպ, ֆիլվագը տիւշէս եըլանա, վէ Բիէր տէ վահշի պիր հայվանա պէնղէմէքտէ, վէ պիրինճիսի, խասթէլիկինտէն զայիֆլէնմիշ օլան պուրուշուգ բարմագլարըն արտսընտա չարշապլարընը ըսըրտըղը հալտէ, տիկէրի իսէ, եուճրուգլարընը գարամըշ օլուպ, էգէճէք եախստ տէօեհէճէք պիր շէյ արաեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի:

Տիւշէս, «եաշաեաճագսընը» քէլիմէյի զարիպէսինտէն նաշի զիհնի գարընը մագամընտա պուլունարագ,

— Եաշաեաճագ մըեըմ, տէյի թէքրարլատը:

— Էվլէթ, տէյի Բիէր ճէվապ վիրտի:

— Պէն տէ սիզէ պու միւմքինսիւզ տիւր տիեօրում: Քէնտի ֆէնալըղըմը վէ զաաֆէթիմի սիզտէն տահա զիեատէ հիսս իթմէքտէեիմ:

— Պէնի տինլէեին:

Մէրդում, պու լաֆղարը սէօյլէտիկի զէման, մատամ տը Սէր-տէօյլին պիր էլինի թուծմանա ճահտ իթտի խէ տէ, մէզպուրէ, շէտիտ պիր աթէշ իչինտէ բարմագլարը թուծուշաճագ տըր կիպի, մէզքիւր էլինի տէրհալ շէքտի, վէ քէմալ տէհշէթլէ,

— Պանա էլ տօզուլնտուրմանըն, տէյի պէեան իյլէտի,

— Բէք իյի, մատամ տիւշէս, էլինիզի պըրագըրըմ, լաքին պէնի տինլէեին:

— Տինլէեօրում:

— Պուլունտուղունուզ հալ, իքի շէյտէննէշէթ իթմէքտէ տիր, Պիրինճի, ֆէվզէլատէ սըզըլմագլըզ տան քի, պու սըզըլմագլըզ տա, եալընըզլըզ իչինտէ եաշամանըզտան, վէ ասլա մէշղուլիեթինիզ պուլունմամասընտան իլէրի կէլմէքտէ տիր:

— Պէն հիչ պիր շէյ եաբմագ խթէմէմ, խուսուսա քիմանէեր տէ կէօրմէք խթէմէմ, զիրա սիզի տահա զիեատէ էմին պիր թարզտա թէլէֆ իթմէք իչին, քէնտի էօլմէմի խթէրիմ:

— Մա'տամ, ֆիքրիմի ֆէնա սուրէթտէ թէֆսիր իտիեօրսու-նուզ, Սիղին խասթէլիկինիզ մատտի օլմանըպ, սըրֆ մանէվի տիր: Սիղ, չօզ տան պէրու խասթասընըզ: Պու կիւնքի կիւն, սիզ, հէման էօլմէք ըատտէսինտէ պուլունուեօրսունուզ, չիւնքի խալի պիր եէրտէսինիզ, չիւնքի հիչ պիր շէյինիզ եօզ տուր, գալպինիզտէ նէ' աշգ ու սէվտա տույղուսու, վէ նէ' տիկէր պիր հիսս գալմամըշ տըր. բուհունուզ պօղըլմիւշ օլուպ, հիչ պիր շէյէ ինանմամագտա-սընըզ, վէհհուսըլ նէ' իւմիտինիզ վար աըր, նէ' տէ խէեալ ու էվհամլընըզ:

« Սիղ, թէֆէքքիւր իթտիկինիզտէ, պունտան պէօյլէ միւս-թագպէլինիզ գալմատըղընտան, մագիեէ տօղբու աթֆը նա-զար իթմէքտէն զայրի հիչ պիր շէյ եաբամանեօրոունուզ, էվվէթ, պու խսուսուսա օլտուգճու մալիմաթըմ պուլունտուղու ճիհէթլէ, պէն տէ իգրար իտէրիմքի, սիզին խաթըրէյէրինիզ ապլա վէ գա-թա մէմուլն օլունաճագ սուրէթտէ տէյի տիր: Լաքին, պիր տա-գըզաճըզ ֆարզ իտինիզքի, բուհունուզտա իման, ֆիքրինիզտէ իւմիտ, վէ գալպինիզտէ աշգ ու սէվտա հիսսիեաթը հասըլ իտի-տիկի հալտէ, պագալըմ սիզէ սէօյլէտիկիմ խուսուսուն սէմէրէսի կէօրիւլմէեէճէք մի տիր:

— Նէ' կիպի սէմէրէ:

— Եանի եէնիտէն տիւնեաեա կէլմէք սէմէրէսի:

— Ա՛հ, միւմքին տէրի տիր տիրութում սիգէ,

— Պիր թէճըրիւպէ խտելիմ,

— Թէճըրիւպէ խտելիմ, տէտի նուշէս, չիւնքի քէնտիտի տէ շիւպհէ իթմէկէ պաշամըշ իտի, վէ էվիէճէ հէր նէ տախի սէօյլէ-միշ օլսա, պէլքի էօլմէքլիկի օլգատար տրդու իթմէնօրտու,

— Մա՛տամ, սիգ քի իգպալքէրէսթիկին է՛ն ուճ տէրէճէսին-տէ պուլունմուշսունուզ տուր, — չիւնքի իգպալքէրէսթիւք՝ սիգի պանա շէրիք իթմիշ տիր, — սիգ քի, պիւթիւն էօմքիւնիւզտէ տիւ-շէսլիք իւնվանընը թէխայելիւ իյլէմիշսինիզ տիր, Ֆարզ իտելիմքի սիգէ սէօյլէքիմ: մա՛տամ, սիգի ալտաթմըմ, տիւզ տը Սէրտէօյլ էօլ-մէմիշ տիր, Պէրէզինա կէչիտինտէ թէլէֆ օլմամըշ տըր, վէ անճադ էսիր թուլսուլսա, Սիպէրիաւա կէճնտէրիւմիշ տիր: Միւմնիւշյհ հէնուզ եաշամադտա տըր, վէ ազ վազըթտան պէրու Բարիտէ ավ-տէթ իթմիշ օլտուղունտան, քէնտիտինի թէքրար կէօրմէքլիկի, քէն-տիտիյլէ էվլէնմէքլիկի, վէ պօշանմաղլըղընըղըն իպթալընը թալէպ իյլէմէքլիկի իւմիտ իտէպիլիքսինիզ:

Տիւշէս, իւահիւշերին ֆէթվալարընը տինլէնէն էսկի ստէմ-լէրին թալըր կիպի պիր թալըր իլէ, վէ ինանմամաղլըզլա,

— Տիւզ տը Սէրտէօյլ հաեաթտան մը, պու միւմքին մի տիր, տէտի:

— Էվվէթ, միւմքին տիր, վէ սիգէ սէօյլէտիկիմ հէր շէյ, է՛ն տօղրու հազըդէթի հաշ տիր: Շունու ալընըղ, նէ՛ գատամի քէ-միքտէն միւրէթթէպ վէ նաշ օլսանըզ, Մօնիթէօր զադէթասընըն շու պէնտինի օգուսունուզ:

Բիէր, պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, ըէսմի զադէթանը մահպուպէտինէ ուզոթմադտա, վէ օգուսեաճադ օլտուղու պէնտի րարմաղըլա կէօսթէրմէքտէ իտի:

Տիւշէս, աթիտէքի ճիւմլէլէրի դրաթ իյլէտի:

«Բէթընպուրկտան թարաֆըմըզա պէր վէճհի աթի եաղըմըշ տըր:

«Պու քէրրէ Սիպէրիատա ֆէվգէլատէ պիր վազըա օլմուշ տուր:

«Շէօյլէքի, երկիրմի սէնէաէն պէրու Սիպէրիատա պիր էսիրի հարպ եաշամադտա օլուպ, մէրդումըն, օրանըն իգլիմինէ ալըշմըշ օլտուղու, վէ իմբէրաթօրուղուն սօն մուհարէպէլէրի էսնասընտա ախղ ու կիրիֆթ խախմիշ, վէ Սիպէրիատա նազլ օլունմուշ պուլու-

նան քեաֆֆէյի Ֆրանսըզ էսերլէրինէ Բուսիա հիւքիւմէթի ճանի-
պինտէն իթա իտիլմիշ օլան աֆվը ումումիտէն միւսթէֆիտ օլմագ
իւզրէ, հիշ պիր թէշպպիւս իճրա իթմէտիկի ճիհէթլէ, օրատան
խօշլանմագտա իտուկի մագնուն պուլունմուշ տուք: Տիլսիզ, սաղըր,
վէ ճիւզիճէ մէճնուն զանն օլունան պու ղարիպ ատէմին քիմ օլ-
տուղու մալիւմ տէյիլ իտի իշթէ, մերգումուն իսմինին վէ վաթանը
հագըղ-իսինին մալիւմ օլմամասընա, վէ քէնտիսինի նէրէեէ կէօնտէր-
մէքիկին պիլինէմէմէսինէ, վէ քէնտիսի իշին պիր վաթանը ճէտիտ
օլմուշ կիպի կէօրիւնէն պիր մէմէքէթի թէր.ք իյլէմէսի խուսուսըն-
տա մերգումու մէճպուր իթմէքլէ, ճէպր իսթիմալ իտիլմիշ օլուն-
մասըն վէսվէսէսինէ մէպնի, Սիպէրիտ հիւքիւմէթի, իշպու կէօ-
նիւլիւ մէնֆի հէր քիմ տախի օլսա, քէնտիսինի ապլա թաղեիզ իթ-
մէմէկի գարար վիրմիշ, վէ պու սուրէթլէ մերգում օրատա եէրլէշ-
միշ տիր:

«Լաքին, էվվէլլէրի, հագըղնտա զիեատէսիյլէ մէրագ օլունուր,
վէ ալէագատար պուլունուլուրքէն, մէմլէքէթին եէրլի էհալիսինտէն
պիրի մագամընտա ատտ օլունալլտան պէրու նապարը տիզգաթը
ճէլպ իթմէքտէն տուր օլմուշ օլան մէքքիւր էսրարի վէ մէճհուլ
շախսըն քիմ օլտուղու, պունտան պիր գաշ մահ ագտէմ վուգսւա
կէլէն պիր վագըա իլէ անլաշըլմը տըր: Շէօյլէքի, պիր կիւն, 1811-
1812 սէնէսինին քեաֆֆէյի մուհարէպէլէրինէ կիրմիշ, վէ Պէրէզլինա
նէհրինտէն աաքէրին կէշտիկի սըրատա հագըր պուլունմուշ օլան պիր
Բուսիալը զապիթ, զաթը մերգումու թանըեօր օլտուղու զաննընա
զահիպ օլմուշ, վէ տէրհալ իղհարը հայրէթլէ, քէշֆինի վէ չիւպ-
հէլէրինի, բէք չօգ արգատալարընա վէ հիւքիւմէթի մահէլլիեէէ
պիլտիրմիշ տիր:

«Պու զապիթին պու խուսուստաքի իֆատէսինտէն, էսիրի հար-
պը մերգումուն՝ իմէրաթօր Պօնաբարթըն տօթու օլան վէ Պէ-
րէզլինա նէհրինտէն կէշիլտիկի զէման եարալանմըշ, վէ էսիր թու-
թուլմուշ պուլունան ֆէրիզ ժէնէրալ մէշհուր տիւզ աը Սէրտէօյլ
օլտուղու անլաշըլմըշ, վէ հէր նէ գատար էվվէլ էմիրտէ պու ըի-
վաեթ ղարիպ կէօրիւնմիւշ իսէ աէ, պու ճիւմլէ իլէ քէյֆիեէթին
թահգըզը լազըմ իտուկինտէն, չիւնքի, խուսուսա Ֆրանսա հիւ-
քիւմէթիյլէ Բուսիա հիւքիւմէթի միեանէսինտէ միւնասէպաթը հա-
սէնէ ճէրէեան իթտիկի պիր զէմանտա, տիւզ տը Սէրտէօյլ կիպի
ճէշմիեէթի պիր զաթըն, ուղուն միւտտէթ էսիրի հարպ

գալմասը ճայիզ օլամանեաճաղընտան, էվվէլ էմիրտէ Մ. տը Սէր-տէօյլ իսթիճվապէ իտիմիշ, վէ պաղը կիւհա թէրէտտիւտտէն սօն-րա, նիհաեէթ միւմաիլէյի եղրարը քէյֆիեէթ էյլէմիշ, վէ տէր-հալ թէաապիրի լաղըմէ իթթիսազ, վէ էվսմիրի միւգթաղիեէ իթա օլունարազ, Մ. տը Սէրտէօյլ նէֆսի Բուսիանա կէօնտէրիմիշ, վէ քէնաի արզուսու վէճհ իւղրէ, օրահա թէպտիլ գընաֆէթլէ վասըլ օլմուշ տուր ։»

Տիւշէս, օգոսմասընը պիթիլիինճէ, զաղէթանը տիւրտիւ, վէ պատէհու պաշ շիթէսի ալթընտա հըֆզ իթտի, Բիէր, խասթանըն պու հալէքէթ ու մուամէլէսինէ միւլալիֆէթ իթմէեիպ, շու գա-տար քի ։

— Մատամ տիւշէս, ի՞նչ պղ մալիւմաթա նէ՞ տէրսինիզ, տէ-յի սիւալ իթտի ։

— Պէն տէրիմ քի, պու մալիւմաթըն սըհհէթի հադդընտա շիւպհէ իտէճէք հիշ պիր սէպէպ եօզ աուր, տէյի մէրդուլմէ ճէ-վապ վիրտի ։

— Տիմէք օլուր քի, տիւգ հպեաթտա տըր ։

— Հա՛յ հա՛յ ։

— Վէ պու զաղէթանըն թարիխի իտէ, իքի այլըդ օլտուղունտան, մա՛տամ, տիւգիւն Բարիստէ պուլունմասը մէմըլ արուր ։

— Իհթիմալ տըր ։

— Պէնապէրին սէօյլէտիլիմ սահիհ տիր ։

Մատամ տը Սէրտէօյլ՝ աշըգը սապըգընըն մահրէմ տըսթգ-նուն ֆիքրինի անլամազ իւղրէ, կէզլէրինի տիք տիք մէրդումա չթֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ ։

— Էվվէլա նէ՞ տիւօրտունուզ, տէտի ։

— Էվվէլա տիւօրտում քի, տիւգ պուրապա օլտուղունտան, քէնալիսինէ թէսատիլֆ իտէպիլիւրսինիզ, «եպլընըդ աղաղար պիրի-պիրինէ գավուշմաղլար» տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր ։

— Սահիհ տիր, լաքին, մատէմ քի շիմտի պէն տիշարը չքմա-եօրում, վէ քէնալիսի տէ թէպտիլ գընաֆէթտէ պուլունուեօր, պի-նապէրին, պունտան պէօյլէ պէնիմ, տիւգ տը Սէրտէօյլէ թէսատիլֆ իթմէքլիկիմէ, վէ քէնալիսինէ գավուշմաղլըրմա բէք ազ իհթիմալ վար տըր ։ Պունտան գալթէնազաթ, պէն մարքիզ տը Գրուա իմի թահթընտա պուլունտուղճա ք տիւգիւն պէնի արամազ իլին պու-րանա կէլմէսի իհթիմալտէն տէյիլ տիր ։ Քէնալիսինէ էվլէնմէքլիկէ

կէլինճէ, սիդին զննն իտէպիլէճէկինիլ տէրէճէտէ պէնիմ օ ճիհէթ-տէ մէրազըմ եօդ տուր: Տիւշէս տը Մէրաէօյլ իսմիյլէ թէսմինէ օլունմազըդտա հազգըմ իսէ տէ, պու հազգըմը իսթիմալ իթմէմէքլիկիմտէն, օ խուսուստա տախի մէրազըմ օլմատըղընը անլաեա-պիլիքսինիզ:

— Պու ճիհէթլէ միզ տէ ալժաճապիլիրսինիզ. լաքին, պանա սէօյլէտիկինիզ սէօղլէրին, ասըլ էֆրեար ու միւլահազանըզ օլտու-ղունու գապուլ իթմէքլիկիմէ պէրապէր, տիւշիւնմէքսիդին նապէ-ճա պիլի գարարտա պուլունմաեմադընըզ մէմուլ իտէրիմ:

Պուլունտուղունուզ հալ ու ղադիեթ իճապընճա, թէֆէքքիւր ու միւլահապա, սիդին իչին բէք մուհիմ պիր սէպէպի մէշղուլիեթ տիր, զիրա թուլիւն պիր աթ, եախօտ տայիմա թէշէքքիեթ սէպէպիլիեթ վիրէն պիր խըզմէթքեար թէրք օլունտուղու կիպի, տիւշէսլիք իւնվանը էօյլէ բէք գօլայ թէրք օլունմապ:

Սօղիդէմ մատամ, պու մէշղուլիեթ, սիդին իչին պիր ֆիքրի գաթի օլուպ, պուէնտան սիզ գուրթուլամաեաճադսընըզ, Պու խուսուս, սիդին սօն կիւնլէրինիզ իչին էյլէնճէ, բուհունուզ իչին իման, գալպինիզ իչին աշգ ու սէվտա, ֆիքրինիզ իչին իւմիտ, վէլհասըլ, սիդին իչին էվհամ ու խէեալ օլաճաղընտան, ձուհտան պէօյլէ սըգըլմաեըպ, եաշաեաճադսընըզ, վէ պէն տէ էօլմէեճէկիմ: Շիմտի նէ՝ տիմէք իսթէտիկիմի անլա՞եօրմուսուսուլ:

Պու սըրատա տիւշէս տիւշիւնմէքտէ օլուպ, մէրդումէ, Բիէրին սէօյլէտիկի սէօղլէրտէն հիշ պիրսինի գաշըմատը, վէ կէրչի պիր տէրէճէեթ գատար հազգըլ օլտուղունու միւլահազա իթմէքտէ իտի իսէ տէ, պուսուսլա պէրապէր:

— Լաքին, սիդին սէօյլէտիքլէրինիզ տօղրու տէյիլ տիր, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Բէք ալէա, մուղայիրինի իսպաթ իտինիզ, տէտի Բիէր:

— Սիզ, քէնտի սէօյլէտիքլէրինիզի նա՞սըլ իսպաթ իտէպիլէ-ճէքսինիզ:

— Պէնիմքիսի բէք գօլայ տըր. զաթէն, եարըմ սաաթ էվվէլ-քի հալինիգտէն իյի օլտուղունուլ մէյտանտա տըր:

— Վա՛յ, պէն իյիլէշի՞եօրմուեում:

— Էվվէթ, վէ տիկէր պիր խասթաեա սէօյլէնիլէն շու եա պու խուսուս, անըն մէվթինի մուճիպ օլտուղու կիպի, սիզէ սէօյլէեճէ-կիմ պազը շէյ տէ, իֆադաթընըզ սէպէպ օլաճադ տըր:

— Տահա պանա նէ՞ սէօյլէ եէճէկինիզ վար տըր:

— Գըղընըզ . . . տէյի ճէվապ վիրտի Բիէր, ֆադաթ տիւշէսին սապըրսըղընը շիւպհէսիզ տահա զիեաաթ արթըրմագ իչին, իֆաաէսինի իքմալ իթմէեիպ, թերէտտիւտլէ տուրտու:

— Վա՛յ, էլէ՞ն մի . . . տէյի մատամ տը Սէրտէօյլ պիր տէրէճէ թէէստիւր վէ հէեէճանլէ սիւալ իթտի. չիւնքի մերգումէ պուլուն-տուղու շայեանը թէէսսիւֆ եալընըղըզ իչինտէ, չօգ տէֆա գըղը-նը տիւշիւնմիւշ, վալիտէլիք հիսսի եէնիաէն քէնտինտէ թահրիք օլունմուշ, վէ քէնտինտին թէրք իթմիշ օլմատըղը, վէ անճագ Բիէ-րին աճ կէօզլիւլիւկիւ սէպէպիլլէ իրագլաթմըշ պուլունտուղու էվլա-տը հագգընտա կէօզ եաշլարը տէօքմիւշ իտի:

— Էվլէթ, էլէ՞ն . . . տէտի Բիէր:

— Է՛յ . . .

— Իշթէ ահըն իզինի տէ պուլտում:

— Միւմքին տէյիլ տիր:

— Մա՛տամ, եալան սէօյլէմէքլիք սաաթը կէշմիշ տիր:

— Նի՛շին:

— Չիւնքի սիզ էօլիւմտէն պահա իթտինիզ, չիւնքի սիզ վէֆա-թընըղըն նէթիճէսի օլարագ, գաթլիեահըն կէօկէսինի պանա իրաէ իլլէտինիզ, Պունուն իչին, սիզին տախի եաշամագլըղընըզ լաղըմ տըր:

— Եաշամագլըղըմ, պունտան պէօյլէ եինէ ճէվը ու ճէֆա չէք-մէք իչին մի տիր:

— Միւթագպէլ օրասընը պէեան իտէճէք տիր, մատամ:

Իշպու ինսաֆսըզ խըզմէթքիար, հալը հագըրտ հաքիմ օլտու-ղունու տէրք իթմէքտէ օլուպ, քէնտինէ մաշուգէ իթմիշ օլտուղու մաաամընըն՝ քէնտինի զամմաղլամագ թասապվուրունա պիլէ աֆվ իթմէեէճէկի ճիհէթլէ, ֆիքրինտէ կէօնակէօն ինթիգամ թասմիմա-թը ճէվէլան իթմէքտէ իտի:

— Հէր նէ իսէ, էլէ՞ն նագլը քէլամ իլլէեէլիմ, տէտի մատամ տը Սէրտէօյլ:

— Պէն անըն նէրէտէ օլտուղունու պիլիրիմ:

— Ջաթէն հէր վագըթ նէրէտէ օլտուղունու պիլմիշսինիզ տիր:

— Պէլքի . . .

— Վէ եիկիրմի սէնէ, գըղըմը պէնիմ մուհապպէթիմտէն մահ-րում գըլմըշընըզ տըր:

— Օ տա գապիլ տիր :

Իշպու խոստուսի ֆագաթ տէհչէթլի տրաւըն իքի օեռննճուլարը արասընտա թաաթի օլունան մեղքիւր սէօլէրտէն սօնրա , պիր արա սիւքիւթ հասըլ օլտու : Պէօյլէ սըրալարտաքի սիւքիւթիւն , տէհչէթֆէրմա պիր հալ օլմասը տէրքեար օլուպ , շէօյլէքի , տիւշէս , տէրին թէֆէքքիւրաթա տալմըլ օլտուղու կիպի , Բիէր տէ շիքեարընը գարմագ իսթէեհէն ճանվէր կիպի մէրգումէեհ տիք տիք պագմագտա իտի :

— Բիէ'ր — տէտի տիւշէս վագարըլ պիր սէտա իլէ — գըզըմը պէտպալթ պիր հալէ' մի գօյտունուզ :

— Նէ' տիմէք իսթէեօրսունուզ :

— Նէ տիմէք իսթէտիկիմի անլա'մաեօրմուսունուզ :

— Պէտպալթ իթմէք նէ' տիմէք տիր :

— Ըրզ ու նամուսլարը բայիմալ օլմուշ գըզլարըն սըրասընա' մը գօյտունուզ , տիմէք իսթէեօրում :

— Պիլմէմ :

— Նա'սըլ պիլմէեօրսունուզ :

— Էվվէթ , պիլմէմ , չիւնքի էկէր տէտիկինիզ եօլտա պիր գըզ օլմուշ իսէ , քէնտի քէնտիեհ օլմուշ տուր , պունտա պէնիմպիր գապահաթըմ եօգ տուր :

— Բիէ'ր , սիզ պիր ալչա'գսընըզ :

— Ալչագ օլտուղումու զաթէն սէօյլէմիշ իտինիզ :

— Բիէ'ր , մասգարալըլա չըգըլմաեհընըզ , տէտի մատամ տը Սէրտէօյլ , թէհտիտավէր պիր թարզ իլէ :

— Նի'չին :

— Ձիւնքի . . .

— Վա'յ , պէնի հարէքէթիմտէն մէ'նն մի իտէճէքսինզ :

— Էվվէթ :

— Լաքին սիզ պանա գարչը նէ' ետբապիլիրսինիզ :

— Հիշ պիր շէյ եաբամա'ղ մըեըմ իթիգատընտա պուլունուեօրսունուզ :

— Եալընըզ օ զաննտա պուլունմագ տէյիլ , օլ պապտէ էմնիյեթիմտէ պէրքէմալ տըր : Պունտան պէօյլէ սիզին իչին էօլմէք թէհլիքէսի գալմամըլ տըր : Արթըգ սիզ խասթա տէյիլսինիզ , վէ զաթէն էվվէքի ընկինիզ տէ կէլմէկէ պաշլամըլ տըր : Հաթթա' էկէրչի պիր ազ զիեատէճէ իլէրի վարմագտան թէրէտտիւտ իթ մէ

սեմ, վագթիլէ մուծիպի հայրէթ օլաճագ սուբէթտէ մալիք օլտու-
ղանուզ, հալպուքի մուախարէն զայպ իթմիշ իտուկինիզ եռնագ-
լարընըզըն գըրմըլըզը, եէնիտէն մէյտանա կէլմէկէ պաշլամըչ արը
տէյի իլավէ իտէպիլէճէեհիմ:

Խըզմէթ.բեարը մէրգումուն պու պիէտէպանէ իֆտտէսի, տիւ-
շէսի օլ տէբէճէ տիւշարը հիտտէթ ու զաղապ իյլէտի քի,

— Բիէր, ոսգընընըզ, տէյի պաղըրմագտան կէրի տուրամատը:

Պու նիտա իսէ, պալըզգ իշինտէ պուլունան երլանըն ինիլթիա
սինէ, վէ տաղտա կէզէն արսլանըն կիւմիւրտէմէսինէ պէնզնմէքտէ
իտի:

Բիէր լագըրտընա տէվամ իտէբէք,

— Շիմաի սիզ, քէսպի իֆագաթ իթմէք իւզըն օլտուղունուզ
հալտէ, պանա գարըն նէ՞ եարապիլիւսինիզ, Պանու, սիզէ թէքըար
սօրուեօրում, տէսի:

— Պիր աղտան սէօլէրիմ, սապըրը օլուն, տէյի տիւշէն ճէ-
վապ վիրտի, վէ զանն իտէրսին քի, զայիֆ վէ քէսիք պիշո տէտա
իլէ պաշլամըչ օլտուղու իշպու ուղուն միւքեալէմէ, քէնտիսինի
եօրմանեօր իտի:

— Սէօլէեինիզ, տինլէեօրում:

Բիէր, մատամ տը Սէրտէօլիւն գարեօլատը պաշնտա զթուր-
մասընտա, տիւշէս,

— Օթուրմագ զահմէթինի տէյմէզ:

— Եա սէօլէրինիզ ուղուն սիւրէրսէ՞:

— Բէք օ գատար ուղուն սիւրմէզ, տէսի:

— Հէր նէ իսէ, սէօլէեին պագալըմ:

— Լաքին, սէօլէեէճէկինիզ սէօզլէր, գարլան կիպի սիզի աթ.
լաթաճագ, վէ եախօտ եայ կիպի թահրիք իտէճէք տիր:

— Տիւմէք տիր քի, բէք տէհշէթլի տիր:

— Պիր աղտան անլարսընըզ:

— Բէք ալէա, աթլամագ եախօտ թահրիք օլունմագ զէմանը
կէլիրսէ, օթուրտուղում եէրտէն գալգաեմ:

Պու սօն սէօզլէրտէն սնրա, մատամ տը Սէրտէօլ, քէմալ
հիտտէթ ու զաղապլա մուարաղաւընա շու եօլտա իպլթիտար իյ՞
լէտի:

— Բիէր, սիզ պէնիմ շէրիքիմ օլտունուզ, վէ նէվլմա ի քիմիզ
պիրթիքտէ գաթլ իհրագ վէ սիրգաթ ճինաեթլէրինտէ պըւլուն-

տուգ : Լաքին սիզ պէնի լաեղգըլա թանրմատընըզ, վէ թանրմազ-
սընըզ : Գըզըմը պանա իեատէ իթմէք իսթէ՛րմիսինիզ, իսայր, տէ-
յի՛ւ մի :

Բիէր, եալընըզ :

— Տէվամ իտին, մա՛տամ, տիեէրէք ճէվապ վերտի :

— Իմտի, էկէրչի էվլատըմը պանա իեատէ իթմէք իսթէմէզ-
սէնիզ . . .

Բիէր, մէրգուճէնին իֆատէսինի քէսէրէք :

— Լաքին սիզ, էվլատընըզը պու գատար սէվմէղսինիզ, տէտի :

— Պունու պիգէ քի՛մ սէյլէեօր, Անճագ, պու պապտէ պէն
սիզտէն տահա զիեատէ սէրպէսթ օլուպ, իլէրի վարաճաղըմ, էվ-
վէթ, պէն գըզըմա էսատէն ալէադատար տէյիլիմ, վէ սիզ անը
ղայպ իթալիկիլպէ, պէն անը շէվմէղ իտիմ, զիրա պէնիմ իչին օ
իճրա իթմիշ օլտու զու՛մ պիր ճինաեէթի մուախէզէ վէ իթապ իթ-
մէքիկէ պիր սէպէպի հաեաթի իտի : Զիւնքի, պու ալէմտէ գարը
գօճա միեանէլէրինտէ զուհուրա կէլէն պաղը ճինաեէթիէր վար
աըր քի, պունլարտան տօլաեը էրքէեէ աֆվ օլունտուղու հալտէ,
գարըեա աֆվ օլունմազ : Իմտի, պիր գարը, շու եա պու կիւնա
սատագաթ ուղլըղընըն ինթիգամընը ալմագ իչին, քէնտիսի տէ սա-
տագաթ վըզ օլուր իսէ ատէթա պուտալա սըրասընա կէչէր :

— Էյլէ իսէ, մատամ տիւշէս, սիզ պուտալա՞ մը օլտուհուզ :

— Էվվէթ, չիւնքի պէնիմ սատագաթ ուղլըղըմ, ղէվճիմտէն այ-
ըըմագլըղըմը, վէ ղէվճիմտէն այըըմագլըղըմտա, ֆիլիլ ճինաեէթի
իթիքեապ իթմէքիկիմի, վէ ճինաեէթիմտէ, թահգիլ իթտիկիմ
սիզին կիպի պիր ատէմին գուճաղընա տիւշմէքիկիմի մուճիպ օլտու :

«Կէլէլիմ գըզըմա, միսիւ . կէրչի գըզըմ հագընտա շէվիմա
ֆիթուրսուզ վէ գայտսըզ պուլունմագտա իտիմ իսէ տէ, մահապ-
պէթ վէ թէվէճճիւհիւմ պուլունմատըղը կիպի, պուղղու ատապէ-
թիմտէ եօգ իտի :

— Էյ պու կիւն, պու պապտէ նէ՞ էֆքեարտասընըզ :

— Տէրունինտէ եաշամըշ օլտուղում շայեանը նէֆրէթ եալընըզ-
ըգ՝ գալպիմին, ֆիքրիմին վէ ըուհումուն պօշ օլտուղունու պանա
կէօսթէրմիշ տիր : Նիչէ սաաթլար էնտիչէ ու իզթիքոպ իչինտէ, վէ
ֆիլէ կիճէլէր ուղղուսըզլըգտա վագըթ կէչիւրէք, չօգ տէֆա գը-
ղըմը տիւշիւնտիւմ, անըն մէվճուտ օլմատըղընը հիսս իյլէտիմ, վէ
րէֆը սէտա իլէ անը պանա չաղըրտըմ :

— Նէ՛ մուհապպէթ՝ խաղինէսի:

Տիւշէս, խըզմէթ. քեարընըն իսթիհասընա գուլագ ասմանա-
րագ, շու եօլտա իֆատէսինէ տէվամ իյլէտի:

— Վէ սիզիտէ, գըզըմը պէնտէն զասպ իթմիշ օլտուղունուզ
իչին լանէթլէտիմ, վէ սիզտէն ազիմ պիր ինթիգամ ալմագլըղա
եէմին իթտիմ:

— Պէլքի սանաաթըմ, չօնուգլարը աշըրմագ տըր:

— Նիհանէթ, ուզուն սէօզիւն գըսսասը, էվլատըմը պտնա ի-
եատէ իտէճէ՝ քմիսինիզ:

-- Իլէրուտէ անըն իճապընա պագարըզ, չիմսիլիք սիզ սէօզիւ-
նիւզէ տէվամ իտին:

— Էկէրչի գըզըմը իեատէ իթմէք իսթէմէզսէնիզ...

— Իեատէ իթմէեէճէեիմ տիմէեօրում, իլա իլէրուտէ իճապը-
նա պագարըզ տիեօրում:

— Գըզըմըն նէրէտէ օլտուղունու պիլիեօ՝րմուսունուզ:

— Բէք ալէա պիլիրիմ:

— Օլ պապտէ եէմին իտէ՝րմիսինիզ:

— Էվլէթ եէմին իտէրիմ:

— Խի տիգգաթ իտին, եէմին իտիեօրսունուզ:

— Էվլէթ, իքինճի տէֆա եէմին իտիեօրում, լիքին պունտան
նէ՛ նէթիճէ չըգարմագ իսթէեօրսունուզ:

— Շու նէթիճէեի չըգարմագ իսթէեօրումքի, էկէրչի գըզըմը
պանա կէրի վիրմէք իսթէմէզսէնիզ...

— Է՛յ...

— Տիմէք տիր քի, անը պէտպախթ պիր հալէ գօյմուշսունուզ
տուր:

— Խա՛յր:

— Տիմէք տիր քի, անը սէֆիլ իթտինիզ:

— Պէտպախթ իլէ սէֆիլին արասընտա նէ՛ ֆարգ վար տըր:

— Օ ֆարգը սիզ պէնտէն տահա իյի անլտեապիլիրսինիզ, Տին-
լէյինիզ...

— Տինլէեօրում:

— Բիէր, պէն սիզի թահգիր իտէրիմ:

— Սիզին թահգիրինիզ վէ ատավէթինիզ, պէնիմ իչին խաֆիֆ
պիր շէյ տիր:

— Ինթիգամ ալմագ իսթէրիմ:

— Ինթիգամ ալմագ իսթեմէզսինիզ, վէ ինթիգամ ալմաեա աա միւզթէսիր տէյիլսինիզ:

— Էյլէ՞ մի զանն իտէրսինիզ:

— Էյլէ օլտուզունա էմինիմ:

— Իմտի, Բի'էր, սիզ եիկիրմի տէօրթ սաաթա գաուար ախզ ու կիրիթթ օլունաճագսընըզ:

— Ֆագաթ սի'զ:

— Պէն տէ էօլէճէեիմ:

— Լաքին պէն սիզէ տէեօրումքի, յըհհէթինիզ, պէնիմ սըհհէթիմտէն աահա իյի տիր:

— Օնտան նէ՞ չըգ աը, պէն էօլէճէեիմ:

— Բէճա իտէրիմ, իֆատէնիզի իյզահ իաինիզ:

— Սիզի թէլէֆ իթմէք իսթէեօրում, էյլէ տէյիլ մի:

— Պու խուսուստաքի միւրատընըզա շիւպհէմ հօգ տուր:

— Սիզի թէլէֆ իթմէք իչին, էվվէլա քէնտիմ էօլմէլիեիմ:

— Լաքին, պու միւմքին տէյիլ տիր:

— Էկէր միւմքին օլմաղսա, քէնտիմի զէհիրլէեհէեիմ:

Տիւշէս, ահէսթէ ահէսթէ պու քէլիմէլէրի իրատ իթտիկի սըրատա, քէսկին պիր պազըշլա Բի'էրէ աթֆը նազար իյլէտի:

Ս'էրգումէնին, ֆիլիուհաթընտան տօլաեը հիսս իյլէտիկի մէսէրրէթ ալէամէթի, զտնն իտէրսին քի կէօղլէրի տէրունինտէ բարլամագտա իտի:

ՕՂ ԱՆԷ ՏԷԿԻՆ ԴԱՐՇ ՕՂԱՆ ԷԼԷՆ ԲԻՐՕՆՈՒՆ ԱՆՏԷՆ ՍՕՆՐԱ
Ի Ր Ք Է Ք Օ Ղ Մ Ա Ս Ր

Բիէր, գօնթէսին, սաքին պիր սէտա իլէ, «Պէն քէնտիմի զէ-
հիրլէնէնէնիմ» տէտիկինի իշիթտիկինտէ, պաշտան տեաղա գատար
վիճուտի տիթրէտի, վէ քէնտիսինին մաղուպ օլմուշ օլտուղունու
վէ եա պազը միւսաատէքեարլըգլարտա պուլունմաեա, եախօտ պա-
շընը ճէլլատըն էլինէ թէսլիմ իթմէկէ մէճպուր օլաճաղընը անլատը:

Վազաա միւսաատէքեարլըգլարտա պուլունմաղլըգ, պէլքի պիր
աղ մեճիպի մաճուպիյեթ իտի իսէ տէ, պաշընը ճէլլատա թէս-
լիմ իլլէմէքլիք, ծնտան տաճա զիեատէ խօշլանըմաեաճազ պիր
մատտէ իտի: Մուաբազաեը ուզաթմաղլըղա կէլինճէ, պու հալ, պի-
հուտէ վէ Փայտէսիզ օլտուգտան պաշգա, մատամտը Սէրտէօյլիւ տա-
ճա զիեատէ հիտտէթլէնտիրէճէկինի, վէ Փիթուհաթընըն մուհասէ-
նաթընը տաճա զիեատէ քէնտիսինէ անլաթաճաղընը Բիէր միւլաճա-
զա իլլէտի:

Մէրգում, տիւշէսին, մէղքիւր սէօղլէրինի մէվգըրի իճրաեէ վազ
իտէճէկի հազգընտա ասլա չիւպհէեէ զահիպ օլմատը, չիւնքի պու
գարընը լաեըգըլլա թանրտըղընտան, հէր շէյէ միւգթէտիր օլտու-
ղունու բանա պիլիր իտի:

Սէօղլէրինի վէ թէհտիտինի մէվգըրի իճրաեէ վազ իտիպ իթմէ-
եէճէկի խուսուսընտա մատամտը Սէրտէօյլ իլէ մուպաճասա վէ միւ-
ճատէլէեէ կիլիշմէքլիք իսէ, պիր տիվանէեէ, եաբմաղլըղա մէյլի
պուլունտուղու շու եա պու շէյի եարըպ եաբմաեաճաղընա տայիր
մէյտան օգուճազ գատար թէհլիքէլի իտի:

Բիէր, պու տէրէճէ էմրի պասիրէթ խիլաֆընտա հարէքէթտէ
պուլունմաեաճաղընտան, մէհարէթի մախսուսէ իլէ արզը թէսլի-
միյեթ կէօսթէրմէքլիք, մուվաֆըզը ագլ ու մասլաճաթ օլտուղու-
նու միւլաճազա իլլէտի:

Իմոի, մէղքիւր միւլաճազաթ վէ թէֆէքքիւրաթտա պուլունա-
ճազ գատար մէյտան պուլտուգտան սօնրա, մէրգում շէյլէ
սէյլէտի:

— Բէնտինիզի զէհիրլէ՛նէճէք միսինիզ , մատամ, ֆապաթ քէն-տինիզի զէհիրլէմէլլիկինիզ նէ՞նէ եարատաճագ տըր : Պէն սիզէ , «գըղընըզը իեատէ իթմէք իսթէմէմ» տիմէտիմ, եալընըզ «իլէ-րուտէ պու խուսուսուռն իճապընա պազարըզ , շիմտիլիք իֆատէնի-զէ տէվամ իտին» տէտիմ, չիւնքի պանա տիեէճէքլէրինիզի քեաֆ-ֆէթէն պիլմէք իսթէեօրտոււմ :

«Սիզի , օլգատար թահրիք օլունմուշ հալտէ կէօրիւեօրտոււմքի , լազըրտընըզ քէամէք իսթէմէտիմ, Հալպուքի սիզ , լազըրտընըզ տէվամ իթտիքճէ , հիտտէթինիզ արթաը , վէ հիտտէթինիզ արթա արթա , նիհաեթ պու հիտտէթինիզէ էօյլէ պիր խիթամ վիրտինիզ քի , պու խիթամ , մուգատտէմէյի իֆատաթընըզ քեամիլէն լաեըզ պուլունտու :

Բիէր , պու սըրատա մուվաֆֆազաթ իթմէքտէ իտի իսէ տէ , գուրնազ օլտուղունտան , մուվաֆֆազաթ իտիչինի պէլլի իթմէք իսթէմէմէքտէ իտի , չիւնքի պէլլի իթմէսի , սայքի զաաֆէթինի իգ-րար ու իթիխաֆ իյլէմէք տիմէք իտի , վէ պու մուաւէլէ , պիր տիւշ-մէնին գարշըսընտա նապէճա իտի :

Անճագ , պու սէօյլէրի սէօյլէտիլի սըրատա էլան մէրգում թէ-րէտտիւտ իզհար իյլէտիկինտէն , տիւշէա , խըզմէթքեարընըն իֆա-տէսինի լաեըզըլա անլամագ նիեթթիլէ ,

— Աչըգտան աչըզա պէեանը ֆիքը իտին , գըզըմը պանա իեա-տէ իտէճէքմիսինիզ , տէտի :

— Մէմնունէն իեատէ իտէճէեիմ , մատամ , անճագ միւսաատէ իտին քի , էվվէլճէ սիզէ պիր շէյ սէօյլէեիմ :

— Նէ՞ տիեէճէքսինիզ :

— Տիեէճէկիմ շու տուրքի , պէն , գըղընըզ նէ՛ պէտպաթ իթտիմ , նէ՛ տէ սէֆիլ :

— Սահի՞հ մի :

— Օլ պապտէ սիզէ եէմին տէ իտէպիլիրիմ : Հաթթա մատ-մուազէլ էլէնի թէքրար կէօրիւշիւմ , ազ վազըթ օլմուշ տուր :

— Նիհաեթ , ճէվապ վիրին , գըզըմը պանա իեատէ իտէճէք-միսինիզ :

— Էկէր իսթէրսէնիզ , գըղընըզ ազ վազըթտա պուրատտ պու-լունաճագ տըր :

— Էվվէթ , պիր ան էվվէլ պուրատա պուլունմասընը իս-թէրիմ :

— Բէք իյի, ֆագաթ էվվէլ էմիրտէ, տիկէր պիր մուհիմմ մատտէ իւղէրինէ սիղին իլէ կէօրիւշմէքլիկիմիզ լաղըմ տըր:

— Գոռտան առհա մուհիմմ նէ՞ վար տըր:

— Գիր աղտան իշիտիրսէնիզ, անլարսընըզ:

Գոռ արա, Բիէրին ֆիքրինտէն, երլարըրմ կիպի սիւրաթլէ, դարիպ պիր թասավղուր կէլիպ կէշտիքի, իլէրուտէ նէթիճէլէրինի պէեան իթաիկիմիզ սըրատա, նէտէն իպարէթ օլտուղունու թապիաթիլէ օգուռանլարըմըզա անլաթմըշ օլաճաղըզ:

Մէրգոււմ, շիւպհէսիզ լազըրտընա նասըլ պաշլաեաճաղընը, վէ իշի նէ՞ սուրէթլէ թէֆհիմ իտէճէկինի գարաբլաշտըրմագ իւղրէ, պիր արա տիւշիւնտիւ, վէ պատէհու շու եօլաա քէլամա իպթիտար իլէտի:

— Մա'տամ, աօսթ ունուզ օլտուղումա ինանըմըսընըզ:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, իսթիհզաքեարի պիր կիւլիւշ իլէ,

— Տօսթ ում մու, տէյի մուղապէլէ իլլէտի:

— Մա'տամ, իֆատէմի լաեըզըյլա արզ ու պէեան իտէմէտիմ. իմտի, տահա զիեաաէ տօղրուս սուրէթտէ իֆատէի հալէ չալըշաճալըմ:

— Չալըշընըզ, միւսիւ:

— Մէնաֆիինիզէ սատըզ օլտուղումա ինանըմըսընըզ:

— Սիզէ աշըգտան աշըգա սէօյլէեիմ, պիր աղ էվվէլ վուգու պուլան մէնգարէտէն սօնրա, զաթէն մէնաֆիիմէ սատըզ օլմամագլըղընըզ միւմքին տէյիլ տիր:

— Էվվէթ, պէն սիղին մէնաֆիինիզէ սատըզ պուլունմագտաեըմ, անճագ շուրաեը իլավէթէն պէեան իտէրիմքի, պու տա քէնտի մէնֆաաթըմ իշին տիր:

— Օրատընը անլատըղըմ իշին, իֆատաթընըզն նէթիճէսինէ վասըլ օլմագ իսթէմէքտէեիմ:

— Շունու անլաթմագ միւրատընտաեըմքի, էլէն իլէ սիղին արանըղտա պիր եագընըզ հուսուլինի թամսիմ իթտիկիմ կիպի, Մ. տիւղ տը Սէրտէօյլ իլէ գէվճէսի միեանընտա տախի եագընըզ հասըլ իլլէմէքլիկի տիւշիւնիւեօրում:

«Հաթթա տիեէպիլիւրիմքի, պու եագընըզ, իհթիմալտէն տէյիլ իսէ տէ, միւմքին տիր:

— Էյ սօնրա՞:

— Իմտի, մա'տամ, պիր տագըզաճըզ գապուլինէ մուվաֆֆա-

գալթ իթմէքլիկինիդի բէճա իյլէտիկիմ շու եադընլըգ միւմքին օլ-տուղու թագ տիրտէ, մատմհաղէլ էլէնին մէվճուտիյեթի, տիւգ իլէ սիզին արանըղտա սամիմի պիր եադընլըգա զարար վիճմէզ մի:

— Նի՛չին զարար վիրսին:

— Պու կիւնքի կիւն, գարը օլմուշ օլան պու չօճուգ, նէ՛ գատար կիւզէլ օլսա, վէ էվսաֆը նէ՛ սուրէթտէ պուլունսա, վադը օլան խէ-թանըզը տիւգիւն խաթըրընա պըրագ մաեաճագ մը տըր: Պու խա-թըրէ, տիւգիւ, միւէպպէտէն սիզտէն իրագլաթմաեաճագ մը տըր:

— Տօղրու տուր՝, տէտի տիւշէս, եավաշ սէտա իլէ, վէ մու-վաֆֆագաթ ալէամէթի իպրազ իտէրէք:

Փագաթ, մերգումէնին, Բիէրին տօղրուլուղու հագգընտա շիւպ-հէ իթմէկէ բէք չօգ սէպէպի պուլունտուղու ճիհէթլէ, մերգումուսն պու եօլտա հարէքէթ ու մուամէլէսի, մահգա էլէնի քէնտիսինէ իեատէ իթմէք խուսուսընտա տահա պիւեիւք միւշքիլաթ իյգար էլին օլմասը զաննընա զահիսլ օլտու:

Իմտի, տիւշէս, իֆատէսինէ տէվամ իտէրէք,

— Բիէ՛ր, շու էսնատէ միւտաֆաա իթտիկինիդ պէնիմ մէնաֆիի՞մ մի աիր, տէտի:

— Էվվէթ, մա՛տամ, տէյի մերգ ում ճէվապ վիրտի:

— Պէնիմ հըրսը շան վէ իգպալբէրէսթլիկիմի տէնէեերէք, էլէն-տէն այրը գալմագլըղմա պէնի բաղը իթմէքլիկէ չալըճմաեօրմու-սունուզ:

— Խա՛յր, մատամ, իսթէտիկինիդ վագըթ էլէնի սիզէ իեատէ իտէճէեիմ, վէ սիզէ իեատէ իթտիկիմ գըզ, քէնտի գըղընըզ օլտու-ղունու, բէտտի նագապիւ սուրէթտէ սիզէ իսպաթ իյլէեէճէեիմ:

— Հէր նէ խէ, տէվամ իտին:

— Իմտի, շունու սիզէ տիեէճէք իտիմքի, տիւգ, էլէնին մէվ-ճուտիեթինտէն խօշնուտ օլամալ, վէ անըն մէվճուտիյեթին-տէն նաշի, սիզտէն տայիմի սուրէթտէ ֆիրար իտէպիլիր: Պու-նունլա պէրապեր, տիւգ իլէ գավուշուպ տա, էկէրչի անընլա էվլէնմէք, վէ տիւշէս օլմագ իսթէրսէնիզ, պու պապտէ պիր սուրէթի թէպլիեէ պուլունապիլիր, եանի հէմ գըղընըզը մուհաֆա-զա իտէպիլիրսինիզ, հէմտէ տիւգիւ քէնտի աեագլարընըզա կէթի-րէպիլիրսինիզ:

— Նա՞սըլ:

— Սիզէ վիրէճէլիմ նասիհաթ՝ քիւսթախանէ տիր, լաքին պու

խոստոստա նէ՛ եաբմադ լաղըմ կէլտիկինի պիլմէքիկինիզ լաղըմտըր : Պէնիմ կիպի , սիզէ տէ մալիւմ տիւր քի , է՛ն ղիեատէ քիւսթախճա հարաքեաթա թէչէպպիւս խտիլմէքի , է՛ն միւքէմէլ մուվաֆֆազըյ- եէթէ նայիլ օլունուր : Պօնարարթըն՝ Սէն-Պէրնար տաղընտան կէչ- մէսի , պու պապտէ պիր միսալ տըր :

— Սահիհ տիր :

— Իմտի , մա՛տամ , շու խոստոստա թէքիլ նազարը տիգգաթը- նըզը տալէթ խտէրիմ :

— Սիզ , օլ պապտէ էմին օլուն , իֆատաթընըզը տիգգաթէ տին- լէեօրում :

— Իչթէ , մա՛տամ , տիւգ տը Սէրտէօյլ՝ մատմուաղէլ Անժէլ տ՝Արըլվիլ ելէ պիրլիբտէ , Բուսիա սէֆէրինէ կիթտիկինտէ , Վիգ- թուար ոօդաղընտա իքի նէֆէր իհթիեար խըզմէթքեարա պիր չօ- ճուգ թէվտի իթմիշ տիր : Մալիւմիւնիւզ օլտուղու իւզրէ , պիզ պու չօճուղու աշըրտըդ , լաքին , պէլքի սիզճէ մուճիպի թէէսսիւֆ օլա- պիլէճէք օլան կէչմիշ ղէմանտան , վէ կէչմիշ խաթըրէլէրտէն պահա իթմէեէլիմ : Մուախսարէն , պէն , — պու պապտէ սիզի ապա իթապ իթմէմ , — չօճուղու զայպ իթտիրտիմքի , պու հարէքէթիմ բէք պիւ- եիւք չօլբազըլըգ օլմուշ տուր :

— Նէ՛տէն :

— Էկէրչի օ չօճուղ , պու կիւնքի կիւն եէտիմիզտէ օլսա իտի , Մ. տիւգիւ , էօմիւնիւն խիթամընա տէկին , իսթէտիկիմիզ եօլտա գուլլանապիլէճէկիմիզէ էմին օլապիլիւր իտիք :

— Էյ սիզ , պու չօճուղուն նէ՛ օլտուղունու պիլմէ՞ղ միալնիզ , Բիէր :

— Սիզէ եէմին խտէրիմքի , օլ պապտէ գաթան մալիւմաթըմ պուլունմամագտա տըր :

— Էօյլէ իսէ , պու մատտէ իւզէրինէ տիւչիւնմէեէլիմ , չիւնքի պիհուտէ տիր :

— Էվվէթ , օրասը էօյլէ տիր . իմտի , տէվամ խտէլիմ , պու կիւն- քի կիւն , հէր նէ տախի օլսա , պիւրինճի շէյ շու տուրքի , տիւգ , Բարիսէ մուվասըլէթինի միւթէադըպ , պահսընը իթտիկիմիզ չօ- ճուղու քէօչէ պուճադ արաթտըրաճադ տըր : Տիւգ , մատմուաղէլ տ՝Արըլվիլ ղիեատէսիյլէ սէվէր իտի : Պըրըթանըլըլար , քէնտիլէրին իւք սէվկիւլիւլէրի իչին առէթա տիվանէ օլմագ տէրէճէսինտէ իզ- հարը մուհապպէթ էյլէրէր :

— Պոլ ճիհէթտէ պէն տէ սիղին իլէ հէմէֆքեարըմ:

Բիէր, տիւշէսի գանտըրմագ իւզրէ, պիւթիւն պէլաղէթի լիսանընը իսթիմալ իտէրէք, չէօյլէ սէօյլէտի:

— Իմտի, Մ. տիւգ տը Սէրտէօյլիւն շիւքրանիյէթինէ հագգ գաղանմագ իչին, էվլատընը պուլմալընը:

« Օլ վագըթ, տիւգ, նէ՛ գատար հատիտմիզան օլսա, ճիւզի պիր գապահաթ իչին գարըսընա աֆվ իթմէքտէն զայրի պիր չէյ հարամագ, օ գարըեաքի, նատիմ օլմուշ, վէ հէր կիւնա իզղէթի նէֆս տույղուլարընը պիր թարաֆա պըրագարագ, ըաքիպէսինտէն տօղմուշ օլան պիր չօծուղու գապուլ իլէ, միւնասիպ պիր թարգտա պիւեիւթմիւշ օլանագ տըր: Հատըլը, պէօյլէ նէտամէթ գարչըսընտա սայիր կիւնա հարէքէթտէ պուլունուլամագ:

— Պէն տէ սիղին իլէ հէմէֆքեարըմ, լաքին սիղէ ճէվապէն պէեան իյլէրիմքի. պուլ չօծուղու պուլմագ իչին նէ՞ հարմագ լազըմտըր:

— Մատէմքի, անըն իղինի քեամիլէն զայպ իթտիք...

— Իյիքի սիղ սէօյլէեօրսունուլ:

— Էվվէթ, սէօյլէտիկիմ թէմամ տըր:

— Է՛յ:

— Մա՛տամ, վիճուտի օլմանեան պիր չէյ իճատ օլունուր իսէ, պունուն իչին իսթիրա ֆէրմանը իսթիտա իյլէմէքլիկէ իհթիեան օլմատըղը կիպի, պիր իճատ պուլունմուշ օլտուղունու գօմէուլարա իլան իթմէք իչին, խանէ տամլարընըն իւզէրինէ չըգմագ տա լազըմ կէլէզ:

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուլ:

— Պիզ, Անժէլ տ՝Արըլվիլին օղլունու զայպ իթտիք, տէյ յէ՛լմի:

— Էվվէթ:

— Իմտի, անը պուլալըմ:

— Լաքին նա՞սըլ պուլանագըղը:

— Միւսաատէ իտինքի սէօյլէեիմ:

— Սէօյլէեին:

— Տիւգ տը Սէրտէօյլէ թագտիմ իթմէք իչին հիչ պիր վարիսինիզ եօ՞գ մու տուր:

— Խա՛յը:

— Իմտի, էօյլէ պիր վարիս իճատ իտէլիմ, վէ մէյտանա կէթիլիպ, տիւգէ թագտիմ իյլէեիլիմ:

— Պու թասավվուրունուղ էյի ամնա , պու պապտէ պէն պիր մահզուր կէօրիւեօրում :

— Նէ՞ կիպի մահզուր :

— Մահզուր շու տուր քի , օ չօճուղ էլան մէվճուտ տուր :

— Պիզ , անըն պուլունտուղու մահէլլի պիլմէեիզ , Պիզիմ էլին , օ չօճուղ եօզ կիպի տիր :

— Ֆիքրիմի էյիճէ անլամատընը :

— Բէք էյի , ֆիքրինիզի լաեդդը լա անլատընը :

— Էկէրչի կիւնիւն պիրինտէ պու չօճուղ տիւզէ թագտիմ օլունուր իսէ , պէն վէ իճատ իթտիկիմ վարիս նէ՞ օլաճաղըզ :

— Փազաթ , մատամ , միւտտէթի մէտիտտէտէն պէրու արամագտա օլտուղում պու պուլունմազ չօճուղ եէրինէ իճատ իտէճէկիմիզ չօճուղուն ասլընը քի՞մ մէյտանա չըգարաճագ տըր :

— Սիզ , Բի՛էր , տէտիլտիւչէս՝ տիք տիք խըզմէթ քեարընա աթֆը նազար իտէրէք :

Բիէր , ասլա պօղուլմաեարազ ,

— Նէ՞ մագսէտլէ , մա՛տամ , տէյի ճէվապ վիրտի :

— Պէնի զայպ իթմէք մագսէտիլլէ :

— Պու իչտէ վէ տիկէր սայիր մատտէլէրտէ , տայիմա սիղին շէրիքինիզ տէյիլմիեիմ , Սիզի զայպ իթմէքլէ , պիզզաթ քէնտիմի տէ զայպ իթմիշ օլմազմըեըմ :

— Պունտան երկիրմի սէնէ մուգատտէմ , սիզ պէնիմ շէրիքիմ վէ հէմթէօհմէթիմ օլմուչսունուղ տուր :

— Է՛յ :

— Իշթէ պու շէրիքիք վէ հէմթէօհմէթիք սէպէպ օլմուչ տուր քի , սիզ , պու եիւզտէն էլտէ իթմիշ օլտուղունուղ պիր միւնասիպէթ ու իւլֆէթի սուր իսթիմալ իտէրէք , քեաֆֆէյի արզուլարընըը իճարաե , վէ պէնի իսթէտիկինիզ եօլտա թագեիզէ միւզթէտիր օլմուչսունուղ տուր :

Բիէր , թասավվուրունուն անլաշըլմը օլտուղունու , վէ տահազիեատէ իսրար իթտիկի հալտէ , տիւչէսին էմիյեթիսիզլիկինի արթըրմը օլաճաղընը անլաեարազ , աեաղա գալգտը , վէ հիսս իտէկէլտիկի ատապէթ ու հիտտէթինի զապթ ու թէսկինէ չալըչարազ , զաեթթ սաքին պիր սէտա իլէ ,

— Բէք էյի , պունտան ֆաղլա պիր շէյ սէօյլէմէք իսթէմէմ , Պու կիւն , արզունուղ մուճիպլինճէ գըզընըզը իեատէ իտէճէեիմ , տէտի :

Մէրգում, պու սէօզէրտէն սօնրա, գարուեա տօղրու. եիւրիւ-
եէրէք, օրատան մուֆտրագաթ իտէճէք իքէն, շիւպհէսիզ տիւշէս,
նէթիճէյի հալի տիւշիւնէրէք, մէրգումու չաղըրտը, վէ Բիէր, կէ-
րիեէ տէօնիւպ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, մատամ տիւշէս, տէյի սիւալ իթտի:

— Իսկէմէնիզէ օթուրուն, տէտի տիւշէս:

Բիէր, մէգքիւր իիթարա իթաաթլա, քէնտի քէնտիեէ շու միւ-
լահաղանը իթտի:

— Հէր վագըթքի կիպի, պու տէֆա տախի հըրսը շան վէ իգ-
պալրէրէսթիք քէնտի դայալընը մուճիպ օլաճագ տըր: Մէղպուրէ,
ֆըրսաթ զուհուր իթտ' կի թագաիրտէ, պէհէմէհալ տիւշէս օլմագ
արզուսինտէ պուլունուհօր. իմտի, օ ֆըրսաթը էլտէ իթմէք իչին,
իպրագըր դայրէթ իտիլմէլի տիւր:

Պատէհու, խըղմէթքեարըր մէրգում աշիքեարէն,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, մատամ, տէյի սիւալ իթտի:

— Թասափլուրունուզու գապուլ իթմէք իսթէրիմ:

— Բէք իյի:

— Լաքին տիւգիւն էվլաուր մագամընտա դուլլանըլաճագ պիր
քիմնէ պիլի՞րմիսինիլ:

— Էվվէթ, էօյլէ պիր քիմնէեի պուլմուշում տուր, Լաքին...

— Լաքին նէ՞:

— Լաքին շու քի, մատէմքի սիղ պու թէքլիֆիմի գապուլ իթ-
մէեօր իսէնիլ, պու եօլտա հարէքէթտէ պուլունմագտան Նէ՞ ֆայիտէ
վար տըր:

— Սէօզիւմիւզէ տէվամ իտէլիմ: Պու տէտիկինիլ շախս քի՞մ
տիր:

— Էլէն տիր:

— Գըզըմմը, տէյի մատամ տիւշէս հայրէթլէ սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, գըզըմմը:

— Լաքին, մատտէ պիր էրքէք պուլմաղ տա օլտուզու հալտէ,
գըղ՝ պիղիմ իշիմիլի կէօրիւ՞ր միւ:

— Պաղը հայվանաթ վէ բէք չօգ խըղմէթքեարլար իյիպի, Էլէ-
նին իքի խասսիսի պուլունմագտա տըր: Շէօյլէքի, քէնտիսի զանէթ
տիւպէր պիր գատըն իսէ տէ, պիր աղ սագալ դուլլանտըղը հալտէ,
իսթէնիլտիկի վագըթտա, բէք բլէա պիր էրքէք հէյեթ ու հալի
քէսպ իտէպիլիլ: Պու խուսուստա մէղպուրէ իչին հիշ պիր շէյ սօգ-

սան օլմաներպ, եալընըզ պիր գաչ կիւն գատար երբէք գըեաֆէթինէ ալըշմալը տըր :

Բիէր, իյզահը քէյֆիսէթ իթտիկի սըրատա, տիւշէսին հայրէթի հէնուզ պէրթարաֆ օլմուշ օլմառըյլա, մէզպուրէ, շու եօլտա ճէվապա աղաղ իյլէտի :

— Պագաթ պու լմարզ հարէքէթ իթմէքլիքտէ մագսէտինիզ նէլ տիր :

— Մագսէնիմ սիզի խօշնուտ իթմէք տիր :

— Նէ° սուրէթլէ պէնի խօշնուտ իտէճէքսինիզ :

— Գըզընըզըն սաատէթինի արզու խաէրսինիզ, էօյլէ տէյիլ մի :

— Էվվէթ :

— Իմտի, էկէրչի էլէն, Մ. տը Սէրտէօյլ էլէ իզտիվաճընըզըն ֆիիլէն իճրա օլընմամըշ օլմասընտան տօլաեը թապիաթը մապուհաթճա տիւշէս տէյիլ իսէ, մէզքիւր թէտպիրիմիզ վասըթասըյլա տիւգ օլմուշ օլաճագ տըր, վէ պու սուրէթլէ, կիւնիւն պիրինտէ, աեան մէճիսինէ աղա օլապիլէճէք տիր :

— Լաքին էլէնին, պու հիյլէ վէ տէսիսէեէ մուվաֆֆապաթ իտէճէկիսի մէմուլ իտէրմիսինիզ :

— Էլէն՝ վալիտէսի կիպի իգպալրէրէսթ օլտուղու իչին, օլ պապտէ գաթան շիւպհէ իթմէմ :

Գօնթէս, միւտտէթի մէտիտէ տիւշիւնտիւ, վէ պու հէնկեամտէ Բիէր, մէզպուրէեէ տիգգաթլէ պագմագտա իտի : Նիհաեէթ, տիւշէս, քէլամա աղաղ պիրլէ :

— Պու խուսուստա գարարըմը վիրմէզտէն էվվէլ, գըզըմը կէօրմէք իսթէրիմ, տէյի պէեան իյլէտի :

— Քէնտիսինէ թախսիս իտէճէք օլտուղումուզ մէմուրիսէթի իյֆա իտիպ իթմէեէճէկինի պիզզաթ մուհաքէմէ իթմէք նիսէթիյլէ, քէնտիսինի կէօրմէք իսթէեօրսունուզ, էօյլէ տէյիլ մի :

— Էվվէթ :

— Պու իսէ, բէք թապիի տիր, լաքին իշպու պիրինճի միւլագաթ միւնասիպէթիյլէ, էկէրչի միւսաատէնիզ օլուր իսէ, մատամ տիւշէս, պազը իֆատաթտա պուլունմադ իսթէրիմ :

— Սէօյլէեինիզ :

— Բէք չօդ սէպէպլէրէ մէպնի, սիզէ բէճա իտէճէեւմքի, էլէնի, էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմիշ օլարագ պուրաեա ճէլպ իտէսինիզ :

— Էրբէք գընաֆէթինէ՞մի, լաքին նի՞ն:

— Էվվէլ էմիրտի շունուն իչին քի, քէնտիսինի տիկէր գընաֆէթտէ ապա կէօրմէմիշ օլտուղունուղտան, տիւղիւն օղլունուն կիւրէճէկի գընաֆէթտէ քէնտիսինի կէօրտիւկիւնիւզ հալտէ, իւզէրի-նիզտէ նէ՛ կիւնա թէէսսիր հասըլ իտէճէկինի հիւքմ իտէպիլիբսինիզ:

— Տօղրու տուր:

— Պունտան մատատ, պիր գըզընըզ պուլունտուղունտան խապէր-լէրի օլմանան քեաֆֆէյի խըզմէթ. քեարլարընըզ նազարընտա, մէզպու-րէնին, սիզին թէալլիւգաթընըզտան կէնճ պիր տէլիգանլը օլմասը, վէ արա սըրա սիզի կէօրմէկէ կէլմէքտէ պուլունմասը զանն իտիլմէսի, կէնճ պիր գըզ մագամընտա վէ եալընըզճա պուրանա կէլմէսինտէն տահա զիեատէ խաեըրլը տըր: Պու եօլտա եալընըզճա կէլմէքլիք, սիզին տիքիչճի գատընընըզ եանլնտա չալըչան իչճի գըլլար իչին պի-լէ եազըչմազ:

— Չանն իտէրիմքի, գըլըմն, պէնի կէօրմէք իչին արա սըրա պուրանա կէլէճէք օլտուղունու պէեան իտիեօրտունուզ:

— Էվվէթ:

— Իմտի, գըզըմ կէլտիկինտէ, քէնտիսինի ալըզօեամամմը:

— Միւմքին տէյիլ տիր:

— Նէտէն միւմքին օլմասօր:

— Էվվէթ, միւմքին տէյիլ տիր տիեօրում:

— Օլ պապտէ քի՞մ պանա մանի օլաճագ տըր:

— Շիւպհէսիզ պէն մանի օլմամ:

— Էօյլէ իսէ, էօթէտէ քի՞մ գալըր:

— Մա՛տամ, իյի տինչէեկինիզ. Էկէր Մ. տը Սէրտէօյլ, սիզին քիմ օլտուղունուղու անլար, վէ սիզի, չըվալիէ տը Լարէյին գը-լըյլա պէրապէր պուլուր իսէ, արանըչտա եէնիտէն իթթիֆագ ու իթիլաֆա իւմիտ գալմազ. Նիհաեէթ, Էկէր Էլէն, քէնտիսինէ հասը իտէճէկիմիզ մէմուրիեթէ մուվաֆֆագաթ իտէր, վէ Էկէր պու մէ-մուրիեթի գապուլ իյլէր իսէ, քիմէսնէ քէնտիսինի, Էրբէք գընա-ֆէթինտէ կէօրմէզտէն Էվվէլ, գարը գընաֆէթինտէ կէօրմէլի տիր. Բիմէսնէ, անը, սիզին գըզընըզ զանն իթմէեիպ, իլլա իլէրուտէ Մ. տը Սէրտէօյլին օղլու զանն իյլէմէլի տիր. Շու տա վար քի, Էլէնի Էվինիզ իչինտէ զապթ իտիպ սագլամանըզլա, քէնտիսինի թազերիզ իթմիշ օլուրսունուզ, զիրա, հէր նէ գատար անըն, նամուս ու ախ-էազը պօղուլմուշ պիր գըզ օլտուղունու ըէտտ ու թէքզիպ իտէր

խեմ տէ, պազը ղարիպ տուղուլարը վէ արզուլարը պուլունտուղունու իգըարէ մէնպուրում:

— Բէք էյի, լաքին քէնտիսինի պուրաեա նա՞սը կէթիրտէ՝ ճէեիզ:

— Մէքթուպ եազըպ սապէթ իտէրիզ:

— Իյի խաթըրմա կէլտի, Բիէ'ր:

— Սէօյլէիին, մա'տամ:

— Պանա թագտիմ իտէճէք օլտուղունուզ չօճուղուն եախօտ կէնճ գըզըն, պէնիմ էվլատըմ օլտուղունու մուսատտագ վէ ինքեարը նազապիլ պազը իսպաթլար իրաեէ իտէճէկինիզի պէեան իտիեօրտունուզ:

— Մա'տամ, սիզ հիչ պիր շէյի ունութմաեօրսունուզ:

— Խա'յր, հէնուզ օլտուզ ճա գուվվէյի հաֆըզամ եէրինտէ տիր, լաքին, վատընըզը խաթըրմազա պըրագմագլա, սիզի կիւճէնտիրմիշ մի օլուեօրում:

— Խա'յր, անճագ պու թալէպինիզ, հագգըմտա էմիյեէլօ ինիզ պուլունմատըզընը մէյտանա չըգարըեօր:

— Մատէմքի սիզտէ պիր թագըմ վարիսէր վիճուտէ կէթիրմէքիք խասսէսի վար տըր...

— լաքին հէր նէ օլսա, սիզի ալտաթամամ:

— Նի'չին:

— Նէ'տէ, պիր երքէք չօճուղու, դըզ եէրինէ սիզէ գապուլ իթտիրէմէմ:

Բիէր, էլէնին սօլ գօլու վէ սաղ կէօքսիւ իւզէրինտէ իշար իտիլիշ օլսն 13 րագգամըն հիքեաեէսինի, վէ Բիրօեա նէ' սուրէթլէ ըատթ կէլմիշ օլտուղունու հիքեաեէ իթտի, վէ մէրգում, իֆատաթընը իքմալ իթտիկինտէ, մէզպուրէ,

— Բէք էյի, շիմտի գըզըմա նէ' եազմալընըմ, տէյի սիւալ իթտի

— Սիլին: Եէրինիզէ պէն եազսամ, օլուր մու:

— Էվլէթ:

— Բէք էյի:

Բիէր, տէրհալ աթիտէքի մէքթուպու թահըրի էյլէտի:

«Մատմուազէլ,

«Քիմ օլտուղունուղու վէ հանկը մէշհուր ֆամիլեաեա մէնսուպ իտուկինիզի պիլտիրմէքիք վագթ ու զէմանը կէլտի:

«Սիլի: Թանըլմագլըզընըզ, պունտան իքի այ մուգատտէմ տիւ-

չար օլտուղունուղ չայեանը թէէսսիւֆ պիր գաղանըն նէթիճէսի օլմուշ, չիւնքի օ գաղա սանէսինտէ, համիլ օլտուղունուղ 13 բազգամ ումումա մալիւմ օլմալլէ, զաթէն չօդտան պէրու սիզի արամագտա պուլունան ֆամիլեանըղ, իզինիզի պուլմուշ տուր:

«Պու տէֆա, մէզբիւր 13 բազգամ, սիզին իչին մուճիպի քէտէր օլմանաճադ տըր, չիւնքի, խուսուսիլլէ, աղըրճա խաւթա պուլունտուղու շու սօն վագըլթլարտա, հէր վագըլթտան զիեատէ սիզի սէվմէքտէ պուլունան պիր վալիտէնին աչգ ու մուհապպէթֆնի իեատէ իլլէնէճէք տիր: Անճաղ, պու պապտէ տահա զիեատէ իլլէրի վարմազտան էվլէլ, պազը իխթարաթտա պուլունմագլըղմա միւսաատէնիզի բէճա իլլէրիւ:

«Պիր վալիտէ հիչ պիր վագըլթտա քէնտի էվլատընը թէրք իթմէք արղուսիլլէ թէրք իթմէլ, Պիլաքիս, վէգայի վէ էսպապը միւճպիրէ վուգուլի թագաթիրինտէ, իչպու չայեանը թէէսսիւֆ թէտալիրէ միւրաճաաթտ մէճպուր օլուր: Իչթէ, վալիտէնիլ մատամ հազղընտա տախի պու հալ վագըր օլմուշ տուր:

«Շէօյլէքի պիչարէ գատընճըղալ, սիզին վէֆաթընըղ կիպի բէք պիւսիւք պիր ֆէլաքէթին վուգուլինէ մահէլլ վիրմէմէք իչին, սիզի թէրք իթմէկէ մէճպուր պուլունմուշ տուր:

«Պու կիւն տախի օ մուխաթարա հէնուղ քեամիլէն զայիլ օլմամըշ տըր: Իմտի, վալիտէնիզէ, միւքէմմէլ սուրէթտէ գավուշապիլլէճէկինիզի մէմուլ իթմէնինիլ: Մագսէտիմիլլէ տահա զիեատէ էմնիլեթլի սուրէթտէ վասըլ օլմագլըղմըղ իչին, քեաֆֆէյի թէտապիրի լազըմէնի իթթիխալ իլլէմէլիեիլ: Պաղը տիւշմէնլէր, վէ պիր թագըրմ գըսդանճ վարիլլէր, էթրաֆըմըղը գուշաթմըշ տըրլար:

«Պինապէրին, վալիտէնիլ մատամըն խանէսինէ կէլմէք իչին, էրքէք զըեաֆէթլէնէ կիրլինիլ, վէ գատըն օլտուղունուղու, էն միւտադգըղըրըն նազալը տիգգաթլարընտան պիլլէ կիզլէմէք իչին, միւլ լիլին մէրթէթէ իհթիեաթլը տավրանընըլ:

«Պու աղչամ, սաաթ տօգուղտու, Լօսթանթ ֆամիլեասը թարաֆընտան կէլիեօր կիպի օթէլ տլ Գրուաեա կէլիպ, մատամ մարքիղ տը Գրուա իլլէ կէօրիւշմէք խթէտիկինիլի պէեան իտին:»

Բիէր, իչպու մէքթուպու, քէնտի էլիլլէ,

«Ժ. Մ. ՏԸ ԳՐՈՒՄ

տէյի իմզա իթտի:

Մարքիզ, պու թահրերաթը թահսին իտերէք,
— Իյի տիր, տէտի:

Պու մէքթուպ մահէլինէ կէօնտէրիտի:

Էլէն Բիրօ, պիր դաշ կիւնտէն պէրու իյիճէ օլուպ, թուպէ-
թինի եարմը վէ տիշարը չըգմագլըղա հաղըրլանմը իքէն, պալէատէ
թահրեր իթտիկիւիզ մէքթուպ եէտինէ վասըլ օլտու, վէ միւհթէ-
վիւսթընը օգուեունճա, եէրինտէն սըչրատը վէ սէվինճինտէն տիթ-
րէեէրէք, քէնտի քէնտիէ,

— Նիհանէթ, պիր կիւն մարքիզ օլաճապըմ, տէտի:

Պու գըզ, վալիտէսինին աղըր խասթա օլտուզունու խաթըրընա
պիլէ կէթիրմէեօրտու:

Իմտի, մէրդ ումէ, մուայեէն վագըթտա, վէ իշար օլունան գը-
եաֆէթտէ, օթէլ տը Գրուաեա կիթտի:

Բիէր, Էլէնին վիրուտինտէ, նէվիմա զուրուրիեէթ քէսպ իտիպ,
ատէթա, «Իշթէ պու գըզ՝ նէ՛ պէտալաթ տըր, նէ՛ տէ սէֆիլ» մա-
նէասընտա պիր հէյեէթլէ, իշ օտատա պուլունան խըզմէթքեար-
լարըն իշիտէպիլէճէկի պիր թարգտա, վէ մարքիզէ խիթապէն,

— Միւսիւ գօնթ տը Մօնիւգ կէլմիշ տիր, զաթընըղա կէօ-
րիւշմէքլիկի արզու փտիեօր, տէյի պէեան իյլէտի:

ՀԱՅՏՈՒՑ ԳԱՐԸՆԸՆ, ԷՐՔԷՐ ՕԼՄԱՍԸՆՏԱՆ ՍՕՆՐԱ

ԶԷ ՀԻՐԼԷԹԻՃԻ ՕԼՄԱՍԸ

Տիւշէս, գըղընը կէօրմէք իյին եաթագտա օթուրմուշ օլուպ,
Բիրօեու էրէք գըեաֆէթինտէ կէօրաիւկիւնտէ, իղհարը խաթիղրապ
իյլէտի, վէ Բիէրին, պու գըզա իճրա իթտիրմէք խաթէտիկի վագի-
ֆէեի, մէղպուրէնին միւքէմէլէն իյֆա իտէպիլէճէկինէ քէնտի քէն-
տիէ գարար վիրտի:

Վալիտէ իլէ քէրիմէ արասընտա վուգու պուլան իլք միւքեալէ-
մէ խայլի ուզուն սիւրտիւ, լաքին թարաֆէյտէն օլ գատար իղհարը
մուհապպէթ իտիլմէտի:

Եկէրչի պու սըրաւտա պիր տէրէճէ մուհապպէթ կէօթէրիլտի իսէ , անը տա տիւշէս կէօթէրտի :

Հալպուլքի Բիրօ , պու պապտէ քէնտիսինէ եազըլմըշ օլան սէօզլէ-րէ էհէմմիսէթ վիրմէսիպ , վալիտէսինին քէնտիսինի թէրք իթմիշ օլ-մասընա պիր տիւրլիւ մանէա վիրէմէմէրտէ , վէ հաթթա , Բէսօր իլէ Մաթիէօնիւն հիմաեղլէրինէ մազհար օլմասա , Լանտրի ֆամիլեասընըն մուհաքէմէսինտէն սօնրա , հալի նիճէ օլաճաղընը տիւշիւնէրէք , պու հարէքէթինտէն տօլաեը վալիտէսինէ ապլա վէ գաթա աֆվ իթմէ-մէքտէ իտի :

Պու միւքիալէմէ էսնասընտա , մարքիղին խըլմէթճիսի Բիէրտէն պահա օլունմատը :

Տիւշէս , գըզընըն , հազըգէթի հալի անլաեապիլէճէկի սուրէթտէ պազը իգրար ու իթիրաֆլարտա պուլունմագտան իսէ , էլէնի թէրք իտէն քէնտիսի օլտուղունու մէզպուրէեէ զանն իթտիքմէքլիկի թէր-ճիհ իլլէտի :

Մէզպուրէ գատըն , գըզընըն մէնապի վէ վէսայիթի թէայեիւշիւ հադգընտա պազը մալիւմաթ իսթէտիկինտէն , կէնճ գըզ , քէնտիսի-նի , պիւեիւք պիր խանէտէ մուալլիմէիլք իտիեօր մադամընտա թա-նըթտը :

Տիւշէս , էլէնին սէօլլէտիկինէ ինանտը եախօտ ինանմատը , լա-քին , «վալիտէ , հէման պէն սիղլին պիր էսէրինիղիմ , հալպուլքի սիզ պէնի թէրք իթմէմիշ օլտա իտինիզ , շիւպհէսիղ . . .» կիպի , պազը սէրթ թէքտիր ու թաղիլլէրտէն սադընմագ իւզրէ , հիշ պիր իթի-րազտա պուլունմատը , վէ սիւալլէրինի արթըրմատը :

Մատամ տը Յէրտէօյլ , քէնտի սէրվէթինի ապլա գաեըրմատըզը ճիհէթլէ , հասիս պիր քիմնէ տէյիլ իտի , վէ քեաֆֆէյի իյզահաթը իթթամ պուլունճա , գըզընըն ափուճունա եիկիրմի պին ֆրանդ գըյ-մէթինտէ պիր բաքէթ պանդա գայմէսի վազ իթտիկինտէն , Բի-րօ , պսւ ագչէեի նէեէ գուլլանաճաղը հադգընտա մալիւմաթը միւ-քէմմէլէ իսթէմէեէրէք , օ գայմէլէրի ալտը :

Օնտան սօնրա , էլէնին , իսթէտիկիլ զէման վէ միւմքին օլտուղու վազըթ օթէլէ կէլմէսի , լաքին տայիմա էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմիշ պուլունմատը , վէ գօնթ տը Մօնլիւգ սախթէ իսմինի թաշըմատը , վէ իսթէտիկի եէրտէ վէ ահվալ ու վէգաիեէ կէօրէ եաշամասընա տէվամ իլլէմէսի իչին , վալիտէսի թարաֆընտան այտա պին ֆրանդ քէնտիսինէ թախսիսաթ վէրիլմէսի , վէ պու բարաեը եա պիզզաթ :

վալիտէսինտէն , եախօտ վէրիխարճը Մ. Բիէրտէն աւճաք գարար-
լաշտըրըրտը :

Խիւլասա , պալէատէքի մուխթասար սաթըրլարտան տախի ան-
լաշըրտըր վէճճ իւզըն , վալիտէ իլէ քէրիմէ արասընտա ճէրէեան ի-
տէն մուհավէրէ , մահզունիյիէթալախշ , վէ մուհապալէթ վէ հիսսի-
եաթտան խալի սուրէթտէ ճէրէեան իտիպ , սաաթ օն ալրտէ , է-
լէն , պազը քիւչի.ք դըզ չօճուգլարըն , քէնտի դուգլալարընը էօր-
տիւքլէրինտէ իպրազ իթտիքլէրի հէեէճան դատար տա հէեէճան իպ-
րազ իթմէեէրէք , վալիտէսինի էօքտիւրտէն սօնրա , օրատան մու-
ֆարազաթ իյլէտի :

Էլէն կիթտիքտէն սօնրա , Բիէր , եաթապ օտասընա կիրիպ ,
տիւշէսէ խիթապէն ,

— Էյ նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

— Լաքին պու գըզըն ասլա եիւրէկի եօգ տուր :

— Նէ՞տէն . . . պէլքի թալիմ ու թէրպիեէնին նօգսամը . . .

— Հէր թապիեաթ տիշարտան անլաշըրըր :

— Իհթիմալքի հէեէճանընտան տըր . . . Փազ աթ մա'տամ , տի-
կէր խուսուս հագդընտա պահս իտէլիմ :

— Նէ՞տէն պահս իտէճէեիզ . . . Մատէմքի անըննէ՞ գալպի վէ
նէ՞ հիսսիեաթը եօգ տուր . . .

— Տահա իյի եա՛ :

— Տահա իյի եա նէ՞ տիմէք , տ'տի տիւշէս , խըզմէթքեարընա
ղարիպ պիր թարզտա աթֆը նազար իտէրէք :

— Շու տիմէք քի , քէնտիսինէ իտէճէկիմիզ թէճիֆէ սուհու-
լէթլէ մուվաֆֆադաթ իտէճէկիտէն , տի.գ տը Սէրտէօյլիւն էվ-
լատը օլմագ լազըմ կէլտիկիւնտէ , հարէքէթի վազըասընտան տօլաեը
միւթէէսսիւֆ օլմաեաճագսընըզ , Շէօյլէքի սիզին տիւշէս օլմագլը-
ղընըզա լաեըգըլա խըզմէթ իթմիշ օլաճագ տըր :

— Թէքմիլ բլանըմըզը քէնտիսինէ պիլտիրմէք իսթէ՞րմիին :

— Խա'յր , եալընըզ պիր գըսմընը պիլտիրմէք բեաֆի տիր , Պու
դըզ , շէտիտ միզաճ , հասիս վէ իգպալբէրէսթ օլտուղունտան , պա-
նա , ալիտ օլան ճիհէթ միւսթէնա օլարագ , հագըզէթի հալի քէն-
տիսինէ պէեան իթմէք լազըմ տըր :

— Թապսիեէեէ հաճէթ եօգ տուր , Պիր գատըն , խուսուսիյէ
պէնիմ կիպի պիր վալիտէ , պու միսիլու իֆատաթ իլէ հիշ պիր վա-
գըթտա քէնտիսինի իթհամ իտէմէզ :

— Տիւգ պուլունմուտըգճա, գըղընըզա, տիւգիւն էվլատը օլ-մագլըգ վաղիֆէսինի էյֆա իտէճէք օլտուղունու պէնան էյլէմէքլէք ճայիզ տէյիլ տիր, էվլէլ էմիրտէ, անըն թապիեաթընը, էֆքեարը-նը, վէ շախսի սէրվէթինի անլամագլըղըմըզ լաղըմ տըր:

— Թապիեաթընը՞ մը, տէյի տիւշէս մէրագլէ սիւալ իթտի:

— Էլպէթթէ, չիւնքի սիզի, ֆաւրիւաճա էօմրիւնիւզ տախի-լինտէ պէտպախթ իթմէք իսթէմէմ, տէյի Բիէր սախթէ պիր խայր-խահլըգլա ճէվապ վիրտի:

— Միւսիւ, տիւգ՝ պիր ճէպպար տէյիլ տիր, վէ... տէտի տիւշէս, Եէնիտէն միւնաղաաեա պաշլամամագլ իւզրէ, իֆատէսինի տէվամէ թէրէտտիւտ էյլէեէրէք:

— Էյ, տէտի Բիէր:

— Պունտան զիեատէ սէօյլէմէք իսթէմէմ:

— Փագաթ շուրասընը պիւմէքլիկինիզ լաղըմ տըրքի, տիւգ, սիզլին հէմթէօհմէթինիզ վէ շէրիքինիզ տէյիլ տիր:

— Օ տա սահիհ տիր:

Հէր նէ հալ իսէ, տիւշէս իլէ Բիէր արասընտա գարարլաշտը-րըլտըղը վէճհ իւզրէ, էլէնէ, հագըգէթի հալին պիր գըամը պիլտի-րիլտի, վէ մէզպուրէ գըզ, կիւնիւն պիրինտէ մարքիզ տը Գրուա Եէ-րինէ տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլաճաղընը իշիթտիկինտէ մէմնուն օլտու:

Մէգքիւր նագլիեէթ խիթամ պուլտուղունտա, էլէն,

— Տիւգ տը Սէրտէօյլիւն նէրէտէ կիզլէնմիշ օլմասը հագգընտա պազը շիւպհէլէրինիզ վա՞ր մը տըր, տէյի սիւալ իթտի:

— Խայր, հիչ պիր մալիւմաթըմըզ վէ շիւպհէմիզ Եօգ տուր:

— Տիմէք տիրքի, րասթ կէլա արամագլ լաղըմ տըր: Պու հի-սապճա, զաթէն բէք չօգ ատէմլէր կէօրտիւկիւմ կիպի, պունտան պէօյլէ տահա զիեատէ կէօրէճէեիմ, վէ արաեաճաղըմ:

Էլէն, պու թէհարրիեաթը իճրաեէ գարար վիրտիկինտէ, տէր-քեար օլան ֆիթուրսուղլուղու իճապընճա, արաեաճաղը ատէմին՝ քէնտի բէտէրի օլան չըվալիէ տը Լանտրիեի էօլտիւրմիւշ օլտուղու-նու մէյտանա չըգարաճագ մէրթէպէտէ թահգըգաթը իճրա իթ-տիկի վէ վալիտէսինի տէ, անըն գապահաթընը աֆվ իտէճէք Եախսու մահքիւմգըլաճագ գատար տիւշիւնմէտի:

Էլէն, վալիտէսինտէն այրըլըպ, խանէսինէ ավտէթ իթմէք իւզրէ Եալընըգճա արապաեա րաքիպ օլտուղունտա, քէմալ մէսէրրէթլէ,

— Էվլէթ, պիր կիւն պէն տէ պիր տիւշէս օլաճաղըմ, տէտի:

Մէրգումէ, ահմագ պիր գըլ օլմատըղընտան, պու սըրատա պազը միւլահաղաթտա պուլունտու : Շէօյլէքի, քէնտի միւսթագպէլինին մէնֆաաթը իչին, գումարտա, պունտան պէօյլէ սախթէքեարլըգ իթմէսի ուհամահադընը, չիւնքի պու եօլտա հիլէքեարլըգտա պուլունմագլա, եիկիրմի գատար քէսանըն նազարը տիգգաթլարընը քէնտի իւզէրինէ աթֆ իթտիրմէմէսի լազըմէտէն օլտուղունու իյիճէ անլատը :

Պիր կիւն, պու կէնճ գատըն, հիչքիմէհէ պիր շէյ սէօյլէմէհէրէք, էնզարը ալէմտէն նապէտիտ օլմասըլլա, Բարիսին սախթէքեարլարընտան պիր քիմսէ էքսիլմիշ օլտու :

Պու վագըա իչիտիլտիկինտէ, պազըլարը, մէզպուրէնին աչըրըմըշ օլտուղու զաննընա զահիպ օլարագ, պու եօլտա պազը շայեալար տէլէրան իթմէկէ պաշլատըղընտա, էլէն, իթիրագա գըրամ իթմէտի, վէ Մօթ-Բէքէ նամ կէչիտտէ պիր տայիրէ քիրալաեըպ, օրահա չէքիլտի, վէ բէք տզ տէֆա, վէ հէման տայիմա էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմիշ օլարագ, տիշարը չըզ մահա պաշլատը :

Ազ վագըթտա էլէն, էրքէք գըեաֆէթինի օլ գատար եագըըզըլը սուրէթտէ կիեկնմէքտէ իտիքի, հազըգի սաշլարընը չըգարտըղընտա, — չիւնքի, քէնտի սաշլարընը քէսմիշ օլուպ, գատըն գըեաֆէթինտէ պուլունտուղու զէման, պու սաշլարը գուլլանըր իտի, — վէ սախթէ պընըզլարընը վաղ իյլէտիկինտէ, է՛ն գուրնազ ատէմ պիլէ ալտանարագ :

— Նէ՛ կիւզէլ տէլիգանլը, տիմէքտէն կէրի տուրամազ իտի :

Հէր նէ իսէ, գըշ մէվսիմի, վէ պու գըշ մէվսիմիյլէ պէրապէր մասքէլի պալօլար վագթը կէլիպ եէթիշտի :

Բիրօ, միւթէպէր պիր ատէմէ եագըշմազ սուրէթտէ քէնտիսինի տէքէ կէթիրմիշ օլան, վէ էլէէվմ գօնթ տը Սօթէրվիլ իսմինի թաշըեան էֆիլէ Լանտրիտէն միւքէմմէլ պիր ինթիգամ ալմագ իւզրէ, անընլա պիրլիքտէ պիր մասքէլի պալօտա պուլունմագըլըզը զաթէն չօգտան պէրու արզու իյլէմէքտէ իտի :

Ինթիգամ ճիհէթինտէ, Բիրօ, էօյլէ ճիւզի թէտպիրլէրտէն խօշլանըր գարըլարտան օլմահըպ, պինապէրին Օբէրա թէաթրօսունտա վէրիլմէսի մուգարրէր օլան պիր պալօտան պիր կիւն էվվէլ մէզպուրէ, Մ. տը Սէն-Սաթիւրնէնէ շու թէգքիրէյի եագտը :

«Ազիզիմ գօնթ» :

«Եարբն աղչամ, հագգընրդա հիւսնի խաթըրէսի պուլունան գատըն պիր տօսթ, Օբէրա պալօսունտօ, սաաթ պիրտէ վէ թէնէֆֆիւս սալասընտա փիզի պէրլէնէնէք տիր» :

«Պու տօսթուռուզ գատըն, ղահէթ գըրմըզ գօրտէլալարա միւլէյէնէն եէշիլ իրէրլի գումաշտան պիր տօմինօ կիւնէնէք տիր : Ումարըմքի, պու տօմինօ էքէյիճէ կէօզէ կէօրիւնէնէք պիր սուրէթտէ օլաճաղընտան, ալտանմաղսընըզ :

«Տօսթոռնոզ պիր գատըն»

«Զիժի . - Չալըշընքի, պու աղչամ գումարտա պախթընըզ եաւէր օլտուն, զիրա օթուզ իքի տիշիմտէ բէք սաղլամ տըր, վէ եարբնքի սուրէ իշին շիմտիտէն ֆէվգէլատէ իշթիհամ վար տըր» :

Իշպու մէրթուպ, բօսթախանէնէ թէսլիմ օլունուպ, գօնթուն եէտինէ վիրտու իթտիկինտէ, մէրգում, էօյլէ թաամընր փտիեօրտու, Տէրհալ մէրթուպուն իւսթ թարաֆընը օգուեուպ, քէնտի քէնտիէն :

— Պու նէ օլապիլիր, տէտի, վէ ղէյլի տէ օգուեունճա,

— Մութլապա սըրըմա աշինա օլան վար տըր, տիւէրէք տիթրէտի, վէ աեաղա գալըտը :

Պատէհու մէրգում, պուլունտուղու լօգանթատան չըգըպ, քէնտի խանէսինէ ալտէթ իտէրքէն, պէլքի եիկիրմի տէֆա բօսթախանէնէ կիտիպ, մէրքիւր թէղքիթէի քէնտիսինէ քիմ կէօնտէրմիշ օլտուղունու օրատան թահգըզ իթմէրլիկի տիւշիւնտիւ :

Պիշարէ, էկէրշի իրթէսի կիւն տիւշար օլաճաղը հալի քէշֆ իտէպիլմիշ օլայտը, շիւպհէսիլ զարալը օլմաեան իշպու նիւէթինի մէվգըր իճրաեէ վազ իտէր իտի : Մուախարէն քէնտի քէնտիէն,

— Քիմպիլիր նէ տիր, պէլքի Տիւթազ պիր աղ գաֆանը թութմուշ օլտուղունտան, պէնիմէ էյլէսմէնէ չըգըմըշ տըր : Պէլքի տէ հիշ էսասը օլմաեան պիր շէյ տիր : Էկէրշի, կիւզէլ վէ տիւպէր պիր գարըյա եալընըզճա, վէ պաշպաշա սուրէ իտէնէք իսէմ, թօհաֆ պիր շէյ օլաճազ տըր . . . Նիհաեթ հէր նէ օլա, կիտէնէիմ, հիշ օլմազսա նէ օլտուղունու անլարըմ տէտի :

Գօնթուն խաթըրընա էլէն իիրօ ասլա կէլմէտի, զիրա հէր քէս կիպի, մէզպուրէնին, պիր հապէշի Պրէզիլալը թարաֆընտան աշըրըմըշ օլտուղունու, վէ պինապէրին, Բարիստէ պուլունմադտան զի-

եատէ Բէքինտէ պուլունմասը իհիթիմալտէն իտուկինի զանն իյլէ-մէքտէ իտի :

Իրթէսի կիւն , գօնթ , Օքէրա պալօսունա կլթտի , վէ իշար օ-լունան մահէլտէ վէ սաաթաա , գըրմըզը գօրտէլալար իլէ միւզէյ-եէն եէշիլ տօմինօլունուն կէլտիկինի կէօրտիւ :

Իշպու տօմինօ , հէրքէսին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իաէճէք սուրէթտէ բարլազ օլուպ , գօնթ , քէնտիսինէ թէզքիլէ եազմըչ օ-լան գատըն , պու տօմինօլու իտուկինի անինտէ թանրեարազ , զէն-տօսթճա գաբչըլատը , վէ պու տօմինօլու , գօնթու զաթէն կէօրմիւլ օլմասըյլա , մէրգուսա պիր ան էվվէլ եադլաշմազ իւզրէ , ատրմա-րընը չաբուգլաթտը , վէ գօնթա իքի ատրմ գալտըղընտա , քէմալ նէզաքէթլէ էլինի ուղաթըպ ,

— Աղշամլար խայր օլսուն , գօնթ , տէտի :

Էֆիլէ , հէր նէ գատար թապիեաթճա սօուգ գանլը իտի իտէ տէ , պունունլա պէրապէր , մէզքիւր ռէսի , պիր էրքէք սէտասը զանն իլէ տիթրէտի :

Խէպտիլի գըեաֆէթտէ պուլունան պու գարը , սահիհէն էրքէք կիպի թալը ու հէյեթթ քէսպ իթմիշ օլտուղունտան , քէնտիսինի գատըն թայիֆէսինտէն պուլունմասը զանն օլունամաեօրտու :

Տօմինօլու . — Էյ նէ խապէր , գօնթ :

Գօնթ . — Նէ խապէր իսթէեօրսունուզ :

— Լաքին նէ գատար ազ ճիլվէքեար , կէօրինիւեօրսունուզ :

— Վա՛յ , սիզ պէնի թանրեօրմուսունուզ :

— Աճայի՛պ , պիր ատէմ , թանրմատըղը ատէմէ մէքթուպ եա-զա՞ր մը :

Տօմինօլունուն սուրէթի իֆատէսինտէն , Մ . տը Սէն-Սաթիւրնէ-նին լէհճէսի սօլտու , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Մութլազա պու պիր ճասուս տուր , էկէրչի իքթ թասափվու-րունա սալիք օլսա իտիմ , Պրիւսէլտէ պուլունուրտում , տէտի :

— Նէ խապէր գօնթ , — տէյի իքինճի տէֆա տօմինօլու սիւալ իթտի , — պու ազշամ , նիշին նէշէտիզ կէօրինիւեօրսունուզ : Աճա-պա պու կիճէ գումարտա զա՛յպ մը իթտինիզ :

Էֆիլէ պու սըրատա շաշըրարազ ,

— Գատը՞ն մըսնըզ էրքէք միսիզ , ա՛ սէֆիլ սուս օլուն , տէտի :

— Վա՛յ , պանա սէֆիլ մի տիեօրսունուզ :

— Էվվէթ :

— Լաքին սիզ պէնի քիմի գանն իտիեօրսունուզ։ Սիզէ սէօյլէ-տիկիմ օթուզ իքի տիշլէրիմի ունութտունուզ մու։ Պիրլիքտէ սուբէ իտէճէկիմիզ իսթըրնըզտան չըզտը՞մը։

Տօմինօլունուն մասքէսինին տանթէլասը արասընտան, Էֆիլէ, մէրճան կիպի պաղը կիւզէլ տիշլէրին բարլատըղընը միւշահէտէ իյլէ-տի, վէ պիր ազ ֆիքրի բահաթլանտըգտան սօնրա,

— Է՛յ, մատտէ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

— Էվվէլ էմիրտէ գօլթուղունուզու պանա վէրին։

— Պուեուրուն։

— Բէք իյի։

Պու սուբէթլէ իքի մասքէլիլէր, զալէպէլիք իչինէ կիրտիլէր։

Պունլար, պալօտա պիր տէվը իթտիքտէն սօնրա, Լանտրի, տօ-մինօլունա խիթապէն,

— Սէօյլէնին պաղալըմ, պէնիմլէ նէ՞ չէյ հագգընտա կէօրիւշ-մէք իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Թէքրար իտէրիմքի, սիզին իլէ սուբէ իթմէք իսթէրիմ։

— Ֆագաթ մէքթուպտաքի զէյլին մանէասը նէ՞ տիր։

— Մանէասընը, սուբէ իթտիկիմիզ զէման պէեան իյլէրիմ։

— Էօյլէ իսէ, հոյտէ սուբէ իթմէկէ կիտէլիմ։

Տէրհալ պու իքի մասքէլիլէր, Օբէրա պալօսունտան չըզըպ, պիր արապանա բաքիպ օլտուլար, վէ օն տազըզա սօնրա, Գատրան-Պլէօ նամ լօգանթանա մուվասըլէթ իյլէտիլէր։

Լանտրի, լօգանթաճըտան այըրճա պիր օտա իսթէեիպ, րէֆի-գէսիլլէ պիրլիքտէ մէզքիւր օտատա եէրլէշտի, վէ պատէհու մէր-գումէեէ խիթապէն,

— Ա՞ճ մըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի։

— Աճըզտան էօլիւեօրում։

— Բէք իյի, իսթէտիկինիզ թաամլարը պիր մուգավա քեազըտ իւզէրինէ իշար իտին, լաքին հէր իսթէտիկինիզի եազըն։

Տօմինօլու, սիւրաթլէ մուգավա քեազըտ իւզէրինէ պիր թագըմ թաամլար եազտը, վէ պու քեազըտը կարսօնա վիրտիքտէն սօնրա, Լանտրիեէ խիթապէն,

— Եազտըղըմ թաամլար, օն ալթունլուզ տուր, տէտի։

— Նէ՞ զարարը վար տըր։

— Վա՛յ, սիզ զէնկի՞նմիսինիզ։

— Խա՛յր, լաքին...

- Միւսը Գրիգորի, տէրի՛ւմի . օտաւ աշնի մանէատա տըր .
- Հէր վագըթ տէրի՛ւմ .
- Պու ազաւ միւսը Գրիգորի օլմադլըղընը քեաֆիլի . Պէնիմ ի-
չին, իրթէսի կիւնիւ տիւշիւնմէքլիք է՛ն զիեատէ ազըլլըղը տըր .
- Իյի ամմա, հէր կիւնիւն իրթէսի կիւնիւ օլուր .
- Հէր քէս իչին օլմազ .
- Նէ՞ տիեօրսունուզ .
- Հէր նէ իսէ, իրթէսի կիւնէ գատար, վագթըմըզը էյլէն-
ճէ իլէ կէշիրէլիմ .
- Էվլէթ էյլէնէլիմ, լաքին էվլէլճէ մահրէմանէ իֆատէնիզ
հէր նէ իսէ, պանա պիլտիրին .
- Ձերէզ վագթը պիլտիրիրիմ .
- Թաամ վագթը նի՛չին պիլտիրմէօրսունուզ .
- Ձիւնքի իֆատէմ, շայեանը թէէսսիլֆ պիր հիքեաեէ տիր .
- Էօյլէ իսէ, զայը մուայեէն սուրէթտէ պու հիքեաեէյի կէ-
րի պըրադալըմ .
- Խա՛յր, չէրէզ վագթը պէեան իտէճէեիմ .
- Բիրօնուն սիրարը իթտիկի սուրէ, էն զիեատէ պօղաղավէր
քիմնէ թարաֆընտան սիրարը օլունմուշ սուրէ գատար միւքէմնէլ
իտի . Լօգ ալնթաճը, շիւպհէսիզ մէշհուր պիր պօղաղավէրէ գարը չըզմը
օլմաթը վաննըյլա, հէմ շէօհրէթ¹⁰ քէսպ իտէճէլի, վէ հէմտէ ճէօ-
մէրթճէ պիր պախշիշէ նայիլ օլաճաղը մէմուլինտէ պուլունմադ տա
իտի .
- Իշպուզ սուրէ, բէք բարլազ¹¹ օլուպ, Բիրօ զաեէթ շէն վէ մէսրուր
կէօրիւնմէքտէ իտի .
- Ձերէզ վագթը կէլտիկինտէ, Լանտրի, շէվգինտէն վէ մէֆթու-
նիյեէթինտէն նաշի, մահուտ հիքեաեէ մատտէսինի սունութմուշ օլ-
տուղու հալտէ, Բիրօ, մէրզումա խիթապէն ,
- Հիքեաեէնին վագթը կէլտի, տէտի .
- Էվլէթ, էվլէթ, խաթըրմա կէլտի .
- Նի՛հաեէթ խաթըրնըզա կէլտի հա՛ . - Էօյլէ իսէ իշթէ պաշա-
եօրում .
- Իտէճէկինիզ հիքեաեէնին շայեանը թէէսսիլֆ օլաճաղընը
պէեան իտիեօրսունուզ .
- Էվլէթ, լաքին քէնտինիզի թէսէլլի իտին, հիքեաեէմ չօգ
սիւրմէեէճէք տիր .

— Հէր նէ իսէ , պաշլաւըն պագալըմ , լաքին , պիր շարթ իլէ :

— Նէ՞ կիպլի շարթ :

— Հիքեանէնիզի տինլէմէք իսթէրիմ , լաքին պիթտիքտէն սօն-
րա , մասքէնիզի էնտիրմէլիսինիզ :

— Բէք իյի :

— Վատ իտիեօ՞րմուսունուզ :

— Եալընըզ վատ իթմէք տէյիլ , եէմին տախի իտէրիմ :

Մէզպուրէ , պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա ,

— Միւսիւ գօնթ , սիզ , թուր-տը-նէլ նամ օեռնուսն օյնանը-
տըղընը կէօրմիւշ միւսիւնիւզ տիւր , տէտի :

Էֆիլէ , պու սիւալտէն պիր ազ շաշըրարագ ,

— Թուր-տը-նէլ մի , լաքին պու արալըզ թուր-տը-նէլ պահսը-
նըն նէ՞ միւնասիյէթի վար տըր : Միւքեալէմէմիզէ պունուսլա պաշ-
լամագլըդ իյի պիր ալէամէթ տէյիլ տիր : — Հէր նէ իսէ , պու օեռն ,
եալընըզ պիւեիւք գէվաթա մախսուս օլարագ օյնանտըղընտա , պու
օեռնուս պիլմէեօրտում , լաքին ումաւմա մախսուս օլարագ օյնան-
մաեա պաշլատըղընտա , սէյր ու թէմաշասընտա պուլուստում , վէ
հազըտա իթտիմ , ֆագաթ շու սուրէ վագթընտա պունտան պահս
իթմէքիկին մանէասը նէ՞ օլտուղունու անլաեամաեօրում , Իմտի , շու
սըրնտա պու հիքեանէ , շայեանը թէէսսիւֆ օլտուղունտան , պանա
գալըրսա , պունու պէր թարաֆ իտէլիմ , զիրա սիզին հիքեանէնիզի
տինլէմէքլիկի տահա զիեատէ արզու իթմէքտէրիմ :

— Զաթէն հիքեանէմ պաշլամըշ տըր :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

— Թուր-տը-նէլի սիզէ հիքեանէ իթմէք իսթէեօրտում :

— Տիկէր պիր հիքեանէեի տահա զիեատէ սէվէրիմ :

— Լիւքրէցիա-Պօրճիաեը , խուսուսիլէ սօն ֆասլընը սէվէլմի-
սինիզ :

— Է՛հ ...

— Սիզէ հիքեանէ պէեէնտիրմէքտէ էրէյիճէ կիւճ իմիշ :

Պու արա , մէրգուս իլէ մէրգուսէ արասընտա ճիւղի միւտտէթ
սիւքիւթ հասըլ օլտու : Գօնթ տիւշիւնիւեօրտու , վէ Բիւրօ , բարլագ
կէօղլէրինի գօնթա աթֆ իթմիշ օլտուղու հալտէ , անըն տիւշիւն-
մէքտէ օլմասընա տիգդաթ իտիեօրտու :

Գօնթ , պիրտէն պիրէ սիւքիւթ վէ թէֆէքքիւրիւնիւ գաթթ իտէ-
րէք , վէ կիւլէրէք ,

— Ա՛հ, շիտի՞սիզին քի՞մ օլտուղունուղու անլաեօրում, տէյի պէեան իթտի:

— Շու անլամագլըղընըղըն պիր նիւմունէսինի կէօսթէրին պա-
գալում:

— Պուլուշում աօղրու օլտուղունտա, իգրար ու իթիրաֆ իտէ-
ճէ՞քմիսինիղ:

— Նամուսու ատէմլէր միեանընտա պու կիպի շէյլէր սօրու-
մագ պիլէ ճայիղ տէյիլ տիր:

— Պահա իտէրիմքի, սիղ, թէաթրօ արթիսթլէրինին պիր շա-
կիրտիսինիղ:

— Պէլքի, տէտի՞Բիրօ, վէ վադը օլան սիւալին ղարիպիկին-
տէն տօլաեը թէաճճիւպ իթտի իսէ տէ, հիչ պիր շէյ պէլլի իթ-
մէտի:

— Իշթէ, կէօրիւեօրսունուղա՛, դօնթ, պէն պիրիսինի պուլ-
մագ իսթէր իսէմ:

— Շիւպհէսիղ արատըղընըղ պուլուրսունուղ... հալպուքի
պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունմագլըղընըղ նէ՞ մագսէտէ համ
օլունապիլիր: — Իշթէ պուրասընը անլաեամաեօրում: — Սիղ պանա
Թուր-տը-նէլի, Լիւքըէցիւ-Պօրճիաեը, վէ նէ՞ պիլէեիմ, պէլքի տէ
Մարիօն Տըլօրմու հիքեաեէ իթմէք իսթէեօրսունուղ, ֆագաթ պուն-
տան միւրատընըղ նէ՞ օլտուղու պէնճէ մալիւմ տէյիլ տիր:

— Գէշֆ իտին պագալում, նէ՞ մագսէտիմ օլապիլիր:

— Պէսպէլլի, պէնի զիեատէճէ զէնկին վէ խուսուսիլլէ միւգ-
թէտիր զանն իտէրէք, սիղի հիմաեէ իթմէքիկիմի, վէ թէաթրօտան
չըգմանըղա սէպէպ օլմագլըղմըր րէճա իթմէք իւղրէ պանա միւրա-
ճաաթ իյլէմիշսինիղ տիր:

Էլէն Բիրօ, Էֆիլէեէ քէսկին պիր նագար իլէ պագտըգտան
սօնրա,

— Ալտանըեօրսունուղ, միւսիւ գօնթ, տամարլարընըղտա պիր
հօգդապաղըն վէ պիր գաթիլին գանընը թաշըմանըղա պէրապէր,
ադլ ու տիրաեէթճէ զէքի վէ ֆէթին օլմատըղընըղ անլաեօրում:
Բատամինթ Լանտրի սիղտէն տահա զիեատէ գուրնաղ իտի, տէյի
իֆատէ իթտի:

Ղաեէթ սօուգ գանլըլըղա վէ ահէթէ ահէսթէ թէլէֆֆիւղ օ-
լունան պու սէօղլէր, մաթլուպ օլան նէթիճէեի հասըլ իթտիլէր,
շէօյլէքի, Էֆիլէ, մէզպուրէնին, քէնտի էարարընա վագըֆ օլտու-

ղունու, վէ պու էսրարը պիտիկի ճիհէթլէ, քէնտիսի իչին թապի-
եաթիլէ զսեթ մուխաթարալը իտուկինի անլամագտա իտի:

Եֆիլէ, վագաա զայիֆ կէօրլունմէքտէ իտի իսէ տէ, մէնֆաաթ
մէսէլէսինտէ զիեատէսիլէ զազապնաք օլտուղունտան, Բիրօնուն,
էօլլէ մէսէլէյի հաեաթիեէտէն պահսա կիրիշմէսի, մէրգումուն ֆէվ-
գէլատէ հիտտէթինի մուճիպ օլտու, անճադ պիրտէն պիրէ հէե-
ճանընը իզհար իթմէք իսթէմէտիկինտէն, Էլէնին, իֆատաթընը իք-
մալ իթմէսինէ տէկին քէնտի իւզէրինէ հաքիմ օլապիլտի, վէ պա-
տէհու թէհտիտալէր պիր սուրէթտէ, մէզպուրէնին գարչըսընտա ա-
եագտա տուրուպ,

— Սիզ քի՞մսինիզ, մա'տամ, տէյի սիւալ իթտի:

— Օհօ', եալընըզ թուսվիրտէն իպարէթ օլան օեուն պիթտի,
հազըգի օեունա պաշլանըեօր, տէյի մէրգումէ ճէվապ վիրտի, ա-
լա միւթէէսսիր օլմաեարազ:

— Սիզէ, քի՞մսինիզ տէյի սիւալ իտիեօրում:

— Քիմ օլտուղումու իլէրուտէ պէեան իտէճէկիմի սիզէ եէմին
իթտիմ:

— Շիմտի անլամագ իսթէրիմ:

Եֆիլէ, պու սէօզլէրի իրատ իթտիքտէն սօնրա, կէնճ գատը-
նըն պիլէքլէրինտէն պիրլինի թուլթտու, լաքին մէզպուրէ, պիրտէն
պիրէ հարէքէթ, վէ ֆէվգէլատէ գուվվէթ իսթիմալ իտիպ, քէնտի-
եի, գօնթուն թաղեիդիինտէն գուրթարտը, վէ մէրգումա խիթա-
պէն, թահգիրամիզ պիր սէտա իլէ,

— Մի'ւսիւ, պանա գարչը չիտտէթ իսթիմալ իտիեօրսունուզ
հա', տէյի պէեան իլլէտի:

— Սիզ քի՞մ օլտուեօրսունուզ:

— Քիմ օլտուղումու իլէրուտէ պէեան իտէճէեիմ:

— Շիմտի պէեան իթմէնիզի իսթէրիմ:

Եֆիլէ, տէրհալ, սուֆրանըն իւզէրինտէն պիր պըչադ ալարադ,
Բիրօնուն իւզէրինէ տօղրու իլէրլէտի, վէ քէմալ չիտտէթլէ,

— Ա'հ, մատամ, սիզի իճպար իտէպիլիրիմ: Իմտի, մասքէնիզի
աշաղը ալըն, եօգսա սիզի էօլտիւրիւրիւմ տէտի:

— Սիզիմ գօնթ, քէնտինիզի սագընըն, սիզտէ էկէր պըչադ վար
իսէ, պէնտէ տէ թապանճա վար տըր:

Պու արա, մէզպուրէ, օլտմինօսունուն ալթընտան տօլու օլա-
րադ չըգարմըջ օլտուղու պիր թապանճաեը, խասմինէ գարչը թուլթ-

մասննա, դօնթուն հիտտեթի թէսկին օլտու, վէ էլինտէքի պըչաղը մասաննն իւզէրինէ վազ պիրլէ, իքի գօլունու կէօքսիւ իւզէրինտէ գալուշտուրու, վէ պատէհու ատավէթինի կիղլէմէկէ չալըչարագ

— Սիզ քիմսինիզ, պէն սիզէ նէ՝ եարտըմ, վէ պէնտէն նէ՝ իսթէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Պէօյլէ աչիքեարէն իրաւ օլունան իւշ սիւալէ գարշըլըզ, շու գատար ճէվապ վիրէպիլիրիմ:

«Պէնիմ քիմ օլտուղումու սիւալ իտիեօրսունուզ. էօյլէ տէյի՛լ մի. Պէն, Լիւքրէցիա-Պօրճիա վէ Մարկըրիթ տը, Պուրկօնեը սիլսիլէսինտէն տօղրուտան տօղրուեա տօղմուշում տուր: Պանա հագարէթ իտէնտէն ինթիգամ ալըրմ, վէ զիեատէ հագարէթ իտէնի տէ, թէլէֆ իտէրիմ:

Պու սէօղլէր աքասընտա, Բիրօ, մասքէսինի աշաղրեա ալտը, վէ էֆիլէ, մէյեուսիեթլէ,

— Բիրօ՛, տէտի, վէ պաշընը պէլաեա ուղրաթմըշ օլտուղումու տէրք ու ֆէհմ իտինճէ, կէօղլէրէ աշըլըպ, հէր չէյի անլատը:

Էլէն, էֆիլէնին թէաճճիւպիւ կէչմէսինէ, վէ ֆաղա պիր սէօղ սէօյլէմէօինէ վագըթ պըրագմաղտան էվվէլ:

— Էվվէթ, Լանտրի, պէն Բիրօեում, վէ սիզ տէ զէհիրլէնմիշ-սինիզ տիր, տէտի:

— Ջէհիրլէնմիշ միեիմ, տէյի էֆիլէ պէեան էյլէտի, վէ սուֆ-րաննն իւզէրինտէքի պըչաղը թէքրալ էլինէ՛ ալըպ, կէնճ գատըննն իւզէրինէ տօղրու գօլտու, վէ եիւքսէք սէտա իլէ, — էօլէճէեիմ, լաքին, ինթիգամըմը ալտըդտան սօնրա էօլէճէեիմ, տէտի:

Հալպուքի էլէն, գաբունուն եանընտա տուրմագտա օլտուղու ճիհէթլէ, վագթ ու զէմանըյա ֆիրար իտէպիլմիշ օլտուղունտան, Լանտրինին պըչաղը, մէզպուրէնին տիշարը չըգմասընտան սօնրա, գաբանմըշ օլան մէզքիւր գաբուեա թէսատիւֆ էյլէտի, վէ Լանտրի, սօն տէֆա, եալընըզ,

— Ալլահա ըսմարլատըզ, միւսիւ Լանտրի, սիզ քի պանա, «մաս-քէնիզի աշաղը ալըն» տէյի պաղըրըբօրտունուզ, շիմտի պէնիմ սիզէ, «սիւահընըղը աշաղը ալըն» տէյի պաղըրմագլըղմա միւսաատէ իտին տէյի վագը օլան հագարէթի իշիթտի, վէ չէնտ սանիյեէ կէչիպ, գօնթ, եարտըմնա ատէմ չաղըրմագ իւզրէ, չանը չալտըդտան սօն-րա, էօլիւ կիպի եքրէ սէրիլտի, վէ լագըրթը իտէմէզ օլտու:

Անճագ շուրասընը օգուեանլարըմըզա պէեան իտէլիմքի, էֆի-

լէ, Բիրօնուն ազըթմըշ օլտուղու զէհիրտէն վէֆաթ իթմէեհէհէկի
ճիհէթլէ, հիքեաեհէմիզին սօնլարընտա եէնիտէն քէնտիսինի պուլ-
տուղումուզտա, Գատրան-Պլէօ լօգանթասընտաքի վազիեթի մէզ-
քիւրէսինտէն նէ՛ սուրէթլէ գուրթուլմուշ օլտուղունու պիւտիրէ-
ճէեիզ:

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸՆԸՆ, ՀԱՅՏՈՒՏԼԱՐ ԲԷՅԻՍԻ ՕԼՄԱՍԸ

Էֆիլէնին զանն օլունան վէֆաթընտան սօնրա պիր գաշ այ գա-
տար կէշտի, վէ զարիպ եէրի շուրասը տըրքի, զազէթալար պու
վագըատան տօլաեը միւթէէասիր օլմատըգլարընտան, վագըաեը մէզ-
քիւրէտէն տօլաեը ասլա վավէյլա հասըլ օլմատը:

Բիրօ՞, հէր նէ գատար գուլլանտըղը զէհիրին թէէասիրինտէն
տօլաեը էմին պուլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ մէրգու-
մուն վուգուի վէֆաթը հագգընտա զիեատէ թանթանա օլմամասը
քէնտիսինի թէաճճիւպտէ պըրագարագ, օլպապտէ թահգըգաթա
գալգըշտը, վէ էվվէլ էմիրտէ, թարիխի գաթիէն մալիւմ օլմանան
պիր զէմանտան պէրու գօնթուն նապէտիտ օլմուշ իտուկի, վէ
պիր վագըթտան պէրու տախի ավտէթինէ պէքլէնմէքտէ պուլուն-
տուղու մալիւմաթը ալապիլտի:

Մէզպուրէնին ալմըշ օլտուղու տիկէր մալիւմաթտա շու իտիքի
գօնթուն իսմի մալիւմ օլմատըգտան պաշգա, տէրունինտէ զէհիրլէն-
միշ օլտուղու ըիվաեէթ օլունան լօգանթատա, զաեթ միւթէպէր
պիր մահէլլ օլմասըյլա, անտէ շու եա պու քիմէնին զէհիրլէնմիշ
օլմասը մէմուլ օլունամանօրտու:

Իշթէ, Բիրօ, պու մալիւմաթ իւզէրինէ, գօնթուն, քէնտի ար-
գասընտան տիշարը չըգմըշ, վէ սօգագտա, էօլմիւշ օլարագ տիւշ-
միւշ, վէ կիճէ խըրսըզլարը թարաֆընտան թէքմիլէն սօեուլմուշ, վէ
ճէնազէսինին, հէման չըպլագ օլտուղու հալտէ, սահիպսիզ էօլիւ-
էրին գօնուլտուղու Մօրկ նամ մահէլլէ կէթիւրիւլմիւշ, վէ օրա-

տա քիմէսնէ թարափընտան թանրլմամասը իւզէրինէ , գապրիւթան-
տա տէֆն իտիւմիչ օլմասը զաննընա զահիպ օլտու :

Հէք նէ իսէ , մէղպուրէ , իշպու իլք ճինասէթինին մուվաֆիա-
դըյեթթինտէն էմին օլարագ , վէ տահա զիեատէ քիւթաթիլդ քէսպ
իտէրէք , վագըայի մէղքիւրէտէն պիր դաշայ սօնրա , կիւնիւն պի-
րինտէ , քէնտիսի տիւլէս տը Սէրտէօյլ օլտուդտան սօնրա ,

— Իշթէ շու գարըեր կէօրէլէօ՞րմուսուռուղ , պիր թագըմ նիմ
հօգդապաղ վէ նիմ հայտուտար մարիֆէթիլլէ պիւեիւթիւմիւշ
տիւր , տիեէճէք քիմնէեի մէյտանտա պըրաղ մամագ իւզրէ , թէքմիլ
լանտրի ֆամիլեասընըն վիճուտինի օրթատան գալտըրմագլըղը գա-
րարլաշտըրտը :

Յիլվագը , գումարտա խըրսըղըղ իթմիշ օլտուղունուռ , վէ պիր
գումարպաղ իլէ մուաշէգէտէ պուլունմուշ իաուկինին մալիւմ օլ-
մասը , կէրչի շիմտի իշին բէք տէ վէսիմ ատտ օլունամագ իտի իսէ
տէ , պիր տիւլէս իշին մուճիպի մէմուռնիյեթ տէյիլ իտի , եախօտ
մուճիպի մէմուռնիյեթ օլամագ իտի :

Բիէք , պիր թագըմ էհէմմիեթթիլ մահգուրլարընըն իսլահընը
շիւպհէիլ տիւշիւնմիւշ իտի , հալպուքի Բիրօնուռ , Բիէրին նիեաթ
ու էֆքեարընտան գաթան մալիւմաթը պուլունմամագտա իտի :

Իշթէ , պու սըրատա , Բիյօ , վագթիլլէ էթմէքլէրինի եէմիշ օլ-
տուղու համիլէրի Բէսօր իլէ Մաթիէօեիւ տէ մէյտանտան գալտըր-
մագ կիպի տէհշէթլի պիր թասալվուրու թասմիմ իլլէտի :

Շու տա վարքի , Բէսօր իլէ Մ. Մաթիէօ ալէ յհինտէ հարէքէթի
թէճավուղքեարանէտէ պուլունմուղըղ գօրայ պիր թէշէպպիւս իտի ,
շիւնքի պու իքի զաթ , միւսթագիւմ իւլ ախլէադ քիմնէլէր օլտուգ-
տան պաշգա , քիմէսնէ ալէ յհինտէ պուղղ ու ատավէթլէ տէ մութ-
թասըֆ օլմաեղպ , քիմնէ թարափընտան քէնտիլէրի հագդընտա օ
եօլտա հիսսիեաթա սէպէպիյեթ վիրմէեէճէքլէրինէ տալի տէրու-
նէն իսքեաթ օլմուշ իտիլէր :

Մէքգումլարտան պիրի սանաաթքեար , վէ տիկէրի իշճի օլուպ ,
էթրաֆլարընտա հասըլ օլան վէ տայիմա պիւեիւմէքտէ պուլունան
պիր թագըմ հիսսիեաթա ասլա տիգգաթ իթմէեէրէք , քէնտի իշ
վէ կիւճէրիլլէ մէշղուլ օլմագտա իտիլէր :

Եալընըղ Բէսօր , գալպինտէ վէ բուհունտա հէնուղ մէվճուտ օ-
լան աթէշի աշգ ու սէվտա իլէ սիւզան օլուպ , Բիրօնուռ , քէնտի-
սինի պիր սուրէթի պարիտանէտէ թէք իթմէսինտէն պէրու , պիր

խայրի սենեկէր կէշմիշ օլմասընա, վէ մուզիբր պիր էօմիւրտէն գուր-
թաբմիշ օլտուղու վէ անլընըն թէրիյէ, վէ պաղէն քէնտի իհթի-
եաճաթընսան մահրում գալարագ, լաեըդլը թալիմ ու թէրպիեէ
վիրտիրմիշ իսուկի օլ կէնճ գըզտան խապէրտար պուլունմամասընա
ըազմէն, վէ քէնտիին իւշ պին փրանդը սաեէսինտէ, գօնթէս տը
Մօնլիւգ օլտուղունու իշիթմէմիշ, վէ պիր թագըմ հօգդապաղլար
թարափընտան էվլատ մագամընտա գապուլ իտիլմիշ օլան պու գը-
ղըն, կլունիւն պիրինտէ տիւշէս տը Սէրտէօլ օլաճաղը հագղընտա
շիւպհէեէ պիլէ զահիպ օլամամըշ, վէ քէնտիինին խայրխահլըղը,
պէլքի քէնտի հաեաթընը տախի մահվ իտէճէկինի ապլա քէշֆ իթ-
մէմիշ, վէ եիւրէկինտէ եըլան պէսլէմէքլիկին, տայիմա էմրի պասի-
րէթ իսլափընտա պիր հարէքէթ օլաճաղընը գաթան տիւշիւնմէմիշ
օլտուղու հալտէ, էլէնի, տայիմա սէվմէքտէ, հէմտէ, հէրվագըթ-
տան զինատէ սէվմէքտէ իտի:

Պու սէօյլէտիլիմիզ հալլէրտէն մաատա օլան շէյլէր, տայիմա
այնի մէվգիտէ օլուպ, շէօյլէքի, Մ. Մաթիէօ էլան ֆապրիդաթօր
օլտուղու կիպի, Ռէսօր տախի անըն ֆապրիդասընըն իշճի պաշըսը
պուլունմագտա իտի: Շու գատար քի, պիրինճիսինին ինթիզամը,
թասարրուֆու, վէ միւնստէպաթը հասէնէսի, վէ տիկէրինին տի-
րանէթ ու մէհարէթի, վէ ումուր ու մէսալիհէրինտէքի իսթիգա-
մէթլէրի, վէ իշլէրի վագթ ու զէմանըյլա թէսլիմ իթմէլէրի, ֆապ-
րիդանըն թէրպագըսընա վէ մամուրիեթիինէ ֆէվգէլատէ եարտըմ
իթմիշլէր իտի:

Պու սաեէտէ ֆապրիդա պիւեիւթիւլմիւշ օլուպ, վագթիյլէ կէ-
լէն իշլէր, շիմտի պէլքի օն միպինէ չըգմըշ իտի: Պինապէրին, ֆապ-
րիդանըն սահիպի, իշճի պաշըսը վէ ամէլէ, քեաֆֆէսի տէ պիշնիս-
պէ զէնկինլէշմէքտէ օլուպ, ֆապրիդաթօր իլէ իշճի պաշը արա-
սընտա պիր չիրքէթ թէշքիլի թասափլաթ օլունմագտա իտի:

Պու չիրքէթին թէշքիլի, Մ. Մաթիէօնիւ: Ռէսօրա թէշքէֆ իթ-
տիկի պիր իլտիվլաճ միտաէտինէ վապէսթէ օլուպ, շու գատար քի,
մէրգում տէլիզանը, տայիմա պէքնար գալսճաղընա, վէ նէզտին-
տէ քիւեիւթիւլմիւշ օլտուղու Մ. Մաթիէօնէն յըրըլարագ, եա խուսու-
սի պիր ֆապրիդա քիւշատըյլա օնա ըէգապէթէ չըգըմամագլըղա, վէ
եաթստ տահա զինտէ քեար իշին տիկէր պիր ֆապրիդաթօր նէգ-
տինտէ չալըշմաեա իթմէմէքլիկէ եէմին իթմիշ իտուկինտէն, չիր-
քէթ մէսէլէսի թասափլուր հալլինտէ գալմագտա իտի:

Իշթէ, Մ. Մաթիէօ իլէ Մ. Բէսօրուն վաղիւնէթի պու մէրքէդ-տէ իրէն, Բիրօ, 1834 տէ, պունլարը մէյտանտան գալտըրմագլըղը եէմին իթտի:

Պու իշտէ, եախօտ տահա տօղրուսու, պիզղաթ քէնտիսինէ տախի մէքրուհ վէ ալչագճակէօրիւնէն պու ճինաեթտէ, վէլհասըլ հիշ պիր սէպէպ, վէ հիշ պիր ատավէթէ միւսթէնէտ օլմաերպ, եալընըղ մէճպուրիւնէթ իճապընճա իճրասընա հաղըրլանտըղը իշպու սուի գաստ վագըրասընտա, Բիրօ, միւնֆէրիտէն հարէքէթ իթմէ-մէքլիկէ գարար վիրտի:

Պինապէրին, մէզպուրէ, պիզղաթ իշէ գարըշմաերպ, սատէճէ գօմանտա իթմէքլիկի ֆիքրինէ գօյտու իսէ տէ, պէօյլէ պիր սըրա-տա լաղըմ կէլէն շէրիքի նէճէտէն պուլապիլէճէք իտի:

Բիրօ, գատըն եէրինէ, սըգ սըգ էրքէք գըեաֆէթինէ կիրմէք-լիկէ պաշլաեալըտան պէրու, թալիմ ու թէրպիւնէսինի հէր ճիհէթ-լէ իքմալ իյլէմիշ իտի:

Մէրգումէ, ֆէվզէլատէ իսթիտատ ու գապիլիյեթի պուլուն-մասը ճիհէթլէ, բէսիմճիլէք էօյրէնմիշ օլտուղու կիպի, սիլահ, պաս-թօն վէ եումրուգ. թալիմէրիլէ բէհլիվանըղը տախի թահսիլ իթմիշ իտի:

Բիրօ, բէհլիվանըգ պիլիր իտի իսէ տէ, գուվվէյի մատտի-եէսի պուլունմամապտա իտի: Անճագ, շայեանը հայրէթ սուրէթտէ թապանճա գուլլանտըղը միսիլու, սիւարիլիքտէ տէ ֆէվզէլատէ մահիր իտի, վէ է'ն ազիլն աթ պիլէ, քէնտիսինի եէրէ աթամաղ իտի:

Մէրգումէ, իսբանիօլ վէ իթալեան լիսանլարընը թահսիլ իթմիշ օլտուգտան պաշգա, իրըսըղ լիսանընը տախի էօյրէնմիշ իտի:

Բիրօ, իրատլա կէչինիր պիր գատըն օլմասըլլա պէրապէր, վագթընը զայ իթմէմէքտէ, վէ էթէֆ օլունուրքի, պու եօլտա պուլ-տուղու վագթընտան իսթիֆատէ իաեպիլմէքտէ իտի:

Բիրօնուն, իրըսըղ լիսանընը նէրէտէ թահսիլ իթմիշ օլտուղու սիւալինէ հաճէթ պրագմադտան էվվէլ, պու սիւալին ճէվապընը պուրաճըգտա պէեան իթմէքլիկի էհէմճիւնէթտէն ատու իյլէրիզ:

Բիրօ, եա կիւնիւն պիրինտէ իհթիմօճը օլապիլէճէկինի քէշֆ ու թախմին իթմէքլէ, եախօտ հայիզ օլտուղու իսթիտատլա, հէր շէյի էօյրէնմէքլիկէ ֆէվզէլատէ արղուսու վէ մէրաղը պուլունտու-ղունտան, պաղը ագշամ սըգըլտըղընտա, վէ թէաթըլարըն հէ-

ման ճիւղերն , պիր լուպիւսաթը երկիրմինն տէֆա օլարագ իճրա իթտիքէրինտէ , մէզպուրէ՛ , մահա էյլէնմէք իյին Բարիսին մէյխանէրինէ կիտէր իտի :

Պու զարիպ գըզ , պազէն մէզքիւր մէյխանէլէրտէ աբանսըզ գուհուրա կէլէն արպէտալարտան խօշանըր , վէ պազէն տախի հագըգէթէն ճալիպի մէրագ շէյլէր էօյրէնիւր իտի : Պունլարտան պաշգա , մէզպուրէ , դիքը օլունան մէյխանէլէրին միւշթէրիլէրինի թէշքիլ իտէն պիր թագըմ զարիպ իսիմիլի էյխաս իլէ տէ : տօսթլուգ վէ իւլֆէթ հասըլ իթմիշ իտի :

Քէնտիսինէ կէլիննէ , հէր քէս , մէզպուրէնի էրքէք զանն իլէ , քեաֆֆէյի մէյխանէլէրտէ , Պալօշար վէ Եվլիսէ իսիմլէրի իլէ թէսմիյէ իտէրլէր իտի :

Բիրօ , Մ . Մաթիէօ իլէ Բէսօրու թէլէֆ իթմէքիկի գարարլաշտըրտըղը կիւն , ալ չամըն սաաթ տօղուգ սուլարընտա , մէվգիսէ միւնասիպ էսլապ կիսինիպ , թօմպ նամը իլէ մաարուֆ մէյխանէնէ կիթմէք իւզըէ , Սէն-Թագ վարըշը եօլունու էլէ ալտը :

Օլ էսնատէ ապրիլ այը իյինտէ պուլունուլուպ , հավա հէր նէ գատար կիւզէլ իտի իսէ տէ , կիճէ գարանլըղը զիեատէճէ օլտուղու կիպի , սաաթ տա ալաֆուանկա օն պուլուգ րատտէլէրինտէ պուլունմադտա իտի :

Էլէնին կիթտիկի եօլ , թաշլըգ վէ գաեալըգ օլուպ , թէնհա վէ խալի մահէլէր իտի իսէ տէ , մէզպուրէ զաեթթ ճէսուր օլտուղունտան , շիմտիլէրի նամը պիլէ խաթըրտան չըգմըշ , ֆագաթ 1812 թարիխինտէն 1842էն գատար տէհէթլի պիր խըրսըզ եաթաղը պուլունմիւշ օլան մէզքիւր թօմպ նամ մէյխանէնին գաբուսունա տօղրու իլէրլէտի , վէ հէման գաբուսունա մուվասըլէթինտէ , բէնչիւրէլէրին գանատլարը ալթընտան վէ գաբունուն արալըգլարընտան տէրունը մէյխանէնէ պագարագ , բշըգ պուլունուպ պուլունմատըղընը թէտգիդ ու թէճէսսիւա իլէտի : Անճագ հիշ պիր շէյ կէօրմէմէսի իւզէրինէ ,

— Անապա բէք կէճ միլկէլտիմ , աճապա ուեո՛ւեօրլար մը , տէտի քէնտի քէնտիէ :

Պատէհու մէզպուրէ գուլագ վիրիպ , պիր սէս ալմամասընտան ,

— Գաբուեու վուրալըմ պագալըմ , տէտի , վէ պէշ տէֆա ա , է , ի , օ , իւ , սէսլէրինի չըգարարագ , գաբուեու չալտը , լաքին եինէ այնի սիւքիւթտէն զայրի ճէվապ ալամատը , վէ քէնտի քէնտիէ ,

— Իշթէ պու պանա բէք զարիպ կէօրիւնիւեօր, շիմտիլիք պու իշարէթի պըրագըպ, տիկէր պիր իշարէթ վերէլիմ, տէտի, վէ պու տէֆա, պալէատէ այըը այըը զիքր օլունան հարֆլար հէք պերլիքտէ օլարագ ահիօի տէյի թէքըար իթտի, վէ մուսխարէն տիգգաթ-լէ գուլագ վերիպ, գապա պիր աեագ սէսի իշիթմէքլէ,

— Վինաս տըր, աեաղընըն սէսինտէն թանըարմ, մութլագա պու ադչամ գաֆասը թութմամըչ օլմալը, վէ հէք հալտէ, պու մէյ-խանէտէ ֆէվգէլատէ պիր շէյ զուհուրա կէլմիշ պուլունմալը տըր. հէք նէ իսէ, պիր ազտան կէօրիւր վէ անլարըզ, տէյի պէեան իթտի.

Օլ էանատէ, մէյխանէնթս իշէրիսինտէն իշիտիլէն գապա պիր ատէմին պիր սէտասը,

— Գիմ տիր օ, տէյի սիւալ իթտի.

— Պէն իմ, տէյի էլէն ճէվապ վիրտի.

— Սէն քիմսին.

— Պէն Պալօչարըմ.

— Բէք էյի էվլատըմ, շիմտի գաբուեու սանա աչարըմ, սագըն սապըրսըզ օլմա. սէն տէ պիլիրսին քի, պուրատա սէնի մէմունէն գապուլ իտէրլէր.

Այնի վագըթտա գաբուեուն աչըլմագ սէտասը իշիտիլտի. Լա-քին պիզ էլէնի, թարիֆ իթտիկիմիզ մէյխանէեէ կիրտիրմէղտէն էվվէլ, օգուեանլարըմըզը կիրտիրէլիմ, վէ Բիրօնուն օրաեա կիթ-տիկի սըրատա, անտէ նէ՝ վագը օլտուղունու պէեան էյլէեէլիմ, չիւնքի մէզպուրէ գըզ, պու մէյխանէտէ, հէք հալտէ պիր շէյ վագը օլմուշ տուր տէտիկինտէ, եանըլմամըչ իտի.

Էլէնին, մէյխանէ գաբուսունտա ուզուն միւտտէթ պէքլէմէ-սի, գաբուեու աչմաեա կէլմիշ օլան Վինասըն. հէք քիմ օլսա, գա-բուեու պիր ան էվվէլ աչմամաեա մուհիմմ սէպէպի պուլունմասըն-տան հաչի իտի.

Ագչամըն սաաթ սէքիզինտէ, մէյխանէյի մէզպուրուն միւլթէ-րիլէրինտէն Պօ-թապլօ, Ֆանտար, Անֆլէ-տիւ-Գարէմ, Մ. Տիաչի-լիւմ, Կօրըիք, Պի-իւ-Լաի, Կրօս-Օս, Ֆինա-Լամ, վէ Բիլանշէօզ, մէյ-խանէնին արա թարաֆընտա պուլունան ալչագ պիր սալատա թօր-լանմըչ իտիլէր.

Պու սալանըն եալընըզ պիր գաբուսու օլուպ, իշպու գաբու-նուն պիրինճի գաբու իլէ իխթիլաթը վար իտի.

Գաբուսու հէք նէ գատար պիր թանէ իտի իսէ տէ, տիշարը

չըզմագ իշին տիկէր պիր կիզլի գաբուսու պուլունմագտա խտի քի ,
իւէրուտէ պունտան տախի պահս խտիճէեիզ :

Իսխմէրինի պէեան իթտիկիմիզ էշխասըն պուլունտուգլարը օտա
տայիմա գարանյըզ , վէ պօշ եախօտ տօլու շարապ ֆըշըլադըյլա
մէմլու օլուպ , ուղուն պիր մասա վէ իքի գանարէ օրթատա վազ
օլունմուշ խտի :

Օգուեանլարըմըզը պու մահէլլէ կիրտիրտիկիմիզ էանատէ , իքի
շիշէնին աղըզլարընա տիքիլմիշ օլան իքի ատէտ մուզիրը գօգուլու
մում ըշըզը օրթալըզը զիեատար իյլէմէքտէ խտի :

Միւշթէրիլէր իսէ , սուֆրանըն եանընտաքի գանարէլէր իւզէ-
րինտէ օթումուշ օլտուգլարը հալտէ , շիշէ վէ գատէհլէրի պօշալթ-
մագտա խտիլէր :

Ֆին-Լամ գանարէլէրտէն պիրիսին մէրքէզ մահէլլինտէ , եա-
նի ճէմիյեթին օրթասընտա օթումումուշ օլուպ , ճէմիյեթի մէղքիւ-
րէեէ օ ազշամը քէնտիսի ըիեասէթ լթմէքտէ խտի :

Պու մահէլլտէ պուլունանլարըն , եալիւշ սէտա իլէ վէ ազլազըր-
տը իթմէլէրինէ պագըլըրա , մուհիմմ պիր մատտէ իւզէրինէ իճրաի
միւզաքէրէ իթմէքտէ օլտուգլարը անլաշըլմագտա խտի :

— Միւմքին տէյիլ տիր , տէտի Ֆին-Լամ :

— Պէն պիր շէյ սէօյլէր իսէմ , — տէյի Կրօս-Օս ճէվապ վիրտի , —
զանն իտէրիմ քի , պանա ինանապիլիրսին , զիրա պէն ահմագ պիր
քիմսէ տէյիլիմ :

— Ազիդիմ , պէն սէնին նէ' սէօզիւնէ , նէ' տէ սանա շիւպհէ իթ-
մէմ , լաքին , սանա աշըզտան աշըզա պէեան իտէեիմ պու շէյ պա-
նա օլ տէրէճէ ֆէվգէլատէ կէօրիւնմէքտէ տիր քի . . .

— Վա'յ , շիւպհէ' մի խտիեօրսուն :

— Խա'յր , շիւպհէ իթմէեօրում , լաքին ֆիքըրիմ իքիեէ պէօ-
լիւնմիւշ տիր , վէ պահս իտէրիմ քի , պու խուսուստա եալընըզ տա
տէյիլիմ :

Պէսպէլլի , պու սըրատա , զիեատտէ շամաթա հաօըլ իթմէմէք ի-
շին , ճէմիյեթին էքսէր ազասը , Ֆին-Լամըն էֆքեարընտա պու-
լունտուգլարընը միւպէյեին օլարագ , պաշլարընը էյտիլէր ,

Մուախարէն Ֆին-Լամ քէլամա տէվում իտէրէք ,

— Հիշ օլմազսա , վուգուի հալի նագլէթ պագալըմ տէտի :

Կրօս-Օս , շու եօլտա քէլամա պաշլատը :

— Շու արսըզ վէ հայլազ Պալօշար , եէնի պիր արապաեա բա-

քիպ օլմուշ օլուպ, վէ պու արապահա կիւղէլ պիր աթ գօշուլու պուլունմուշ օլարղը հալտէ, քէնտիսի աթը գուլլանըթօրտու, վէ արապա, ֆէվգէլատէ սիւքաթլէ եօլունա տէվամ իյլէմէքտէ իտի: Հաթթա վարտա տէյի պաղըրան օլմաարղընտան, վէ պէն, պու արապատա քիմ օլաուղունու կէօրմէք իսթէեհէք, ոթըն թա պուլնու գարչըթընտա, վէ թէքթըլէքլէրին աթընտա պուլունտուղումտան, ազ գալաթ քի քէնտիսինէ բէհլիվանլըգ օհունունու էօյրէթմիշ օլտուղում • աբսըգ, պէնիմ կիպի պիր տօսթաւնու էղէճէք իտի:

— Նէ տիեհէքսին, հէր եհրտէ նանքէօր քիմնէլէր պուլունուր, տէտի Տիաչիլում, ֆէյլսօֆվարի պիր թարզտա:

— Լաքին, քէնտիսի օլտուղունու իյիճէ թանըրօն մը, տէյի Ֆին-Լամ սիւայ իթտի:

— Թէքրար իտէրիմքի, սէնի նասըլ կէօրիւթօր իսէմ, անը տախի էօյլէ կէօրտիւմ:

— Աճայիւ, արգասընտան կիթմէտին մի:

— Անըն ոթըր ատէթա թիւղկեար կիպի գաթը մէսաֆէ իթտիկի հալտէ, արգասընտան նասըլ կիտէպիլիթ իտիմ:

— Արգասընտան եէթիշէպիլէն, նէ՞ էհէմիեէթի օլապիլիթ իտի:

— Քէնտիսինի, արապանըն իշինտէ օլաբագ կէօրմէք իսթէթօրտում:

Պու իֆատէ իւղէրինէ, Ֆին-Լամըն լէհէսի պուրուշտու, վէ տիւշիւնճէլի տիր հալ քէսպ իտէրէք, տէրեայը թէֆէքքիւրաթա տալտը: Իշթէ, պու վադըատան տախի անլաշըլարղը իւղրէ, հէր եհրտէ, մագամը թիեատէթի իհրագ իթմիշ օլան շախս, տիւշիւնճէ վէ թասալարտան խալի օլամագ:

Նիհաեէթ, մէրգում պաշընը եօգարը գալաթըրպ, Կրօս-Օսա խիթապէն,

— Ազըպէթ, պու իֆատէն իլէ նէ՞ նէթիճէն չըգարմագ իսթէթօրտուն, տէտի:

— Շու նէթիճէեթի չըգարմագ իսթէթօրտումքի, եա Պալօշար զէնկին տիր, եախօտ խաֆիեէ տիր:

— Էյ:

— Էկէր զէնկին իսէ, թէհտիտ իտէրէք, ազէսինի քէնտիսիլէ բայլաշմալընը:

— Փագաթ օ պիր տօսթ տուր:

— Նէ՞ օլուր իսէ օլուն:

— Պանա գալըրսա , — տէյի Ֆանտար քէլամա պաշլատը , — Պա-
լօշարըն զէնկին օլտուղունու պիւմէմ , բաքին էկէր զէնկին իսէ , տա-
հա իյի եա , ֆագաթ խաֆիեէ օլմասընա կէլինճէ , պէն քէլլէմի
օրթանա գօհարագ պահա իտէրիմքի , մէրգում խաֆիեէ տէյիլ տիր :

— Սէն նէ՞ տէրսին , Պօթապլօ , տէյի Ֆին-Լամ սիւալ իթտի :

— Զէնկին եախօտ խաֆիեէ օլտուն օլմասըն , օ պիլտէն տէյիլ
տիր : Իմտի , պէն անը թէրք իթմէք թարաֆլըսքերմ :

— Էյ սէն , Անֆլէ :

— Պէն տէ Ֆանաարըն էֆքեարընտարմ :

— Էյ սէն , Տիաչիլում :

— Պէն Կրօս-Օս իլէ հէմէֆքեարմ :

— Եանի , սէրվէթինին թագաթիմ օլունմասընը իսթէրսին , տէ-
յիլմի , տէյի Ֆին-Լամ սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , վէ տիկէր ճիհէթլէրտէ տէ , Ֆանտարըն վէ Անֆլէ-
նին էֆքեարընը թէրվիճ իտէրիմ :

— Պէն տախի պու ֆիքրի թէրճիհ էյլէրիմ , — տէտի Կրօս-Օս , —
պէն , Պալօշարըն էօլմէսինի իսթէմէմ , էկէրչի մէրգում զէնկին իսէ ,
պու սաեհտէ , քէնտինին մազարրաթընը մուճիւղ օլարագ , քէսպի
սէրվէթ իթմիչ օլուրուղ , վէ օ հալտէ , անըն զէնկին օլմասը , պի-
ղիմ իչին խայրըլը օլմուշ օլուր :

— Էյ Կօրիք , սէն նէ՞ էֆքեարտարմ :

— Պէն Կրօս-Օսուն էֆքեարընտարմ :

Պիւլ-Լաի տախի , Կօրիքին էֆքեարընտա օլտուղունու պէ-
հան իթտի :

— Պէհանը ըէյ իթմէքլիկին սըրասը սանա կէլտի , Բիթանչէօղ ,
տէտի Ֆին-Լամ :

— Պէնճէ ճիւմլէնիղ տէ ահմադ վէ շաշղըն թտէմլէրսինիղ , տէյի
Բիթանչէօղ պէհան էյլէտի :

Իշպուլ թապիր , պիր աղ գապա վէ թէրպիեէսիղճէ օլտուղուն-
տան , ումում ճէմկեթէթ խալզը գուլաղլարընը տիքտիլէր :

Բիթանչէօղ , շու վէճչլէ իֆատէեէ տէվամ էյլէտի :

— Էվվէթ , սիղ ահմադ վէ շաշղըն քիմնէլէրսինիղ , պու սէօղիւ
սէօյլէտիմ , կէրի ալմամ : Պիր սաաթտան պէրի տիր , պօշղօղաղլըդ
իտիեօրսունուղ , նէտէն պահա իտիեօրսունուղ տէրաքնիղ , հիչ պիր
չէյտէն , եախօտ պիր թագըմ ահմադլըդ վէ շաշղընլըղլարտան տի-
սէմ ճալիղ տիր : Պու իսէ , տահա զիեատէ ֆէնա տըր : Պալօշարը պէն

սիւսէն տաճառ իյի թանըրըմ. Պալօշար զէնկին տէյիլ տիր:

— Լաքին պինսիլ զլոռուղու արապանա նէ՝ տիմէլի:

— Հադդըն վար տըր, պիր արապասը պուլունմագտա տըր:

— Էօյլէ իսէ՞...

— Լաքին արապասը պուլունմագտան նէ՞ նէթիճէ չըգար:

— Պէնճէ շու նէթիճէ չըգար քի, Պալօշար մութլադա պիր ճա-
սուս տուր:

— Ա՛հ, պէնսիմ զէվալլը Կրօս-Օսուս, նէ՞ աճմագ հէրիֆ իմիչ-
սին. տիմէք տիր քի, արապասը օլան ատէմ, սէնին ինտինտէ ճա-
սուս օլուր իմիչ:

— Ֆադաթ սիդին պու միւզաքէրաթ վէ մուպահասաթ ընրզտան
հիչ պիր նէթիճէ հապլ օլմահօր, տէտի ֆին-Լամ:

— Սահիհ տիր, նիզամա բիւճու իթմէք լաղլու տըր, տէյի
Ֆանտար պէեան իյլէտի:

— Սէն ինթիզամըղլըղա սէպէպ օլտուղուն հալտէ, չիմտի տէ
գալգըպ, տայլըէյի ինթիզամա հէր քէսի տալէթ իթմէքլիկին էրէ-
յիճէ զարիպ տիր, տէյի Բիթանչէօղ պէեան իյլէտի կիւլէրէք:

— Պու սէօղլէրի պըրազըն տա, ճիտտի սուրէթտէ կէօրիւչէ-
չիմ, տէտի Անֆլէ:

— Էվվէթ, Էվվէթ, թէքըրար Պալօշարա նաղլը քէլամ իտէլիմ:
Բիթանչէօղ, իֆատէսինէ շու վէճհլէ տէվամ իթտի:

— Էվվէլա թէքըրար իտէրիմ, պէն՝ Պալօշարըն զէնկին օլտու-
ղունա ինանմամ, սանիէն՝ ճասուս օլմատըղընա էմինիմ, վէ գաթի-
էն էմինիմ. սայիսէն՝ Պալօշար՝ էրքէք օլմահըպ, գարը տըր, վէ մա-
տէմքի տրապա քէնտի մալի տիր, զանն իտէրլիմքի պու արապանա
րաքիպ օլմահա հազդը պուլունմագտա տըր:

Թէքմիլ հայտուտ կիրուհի, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Պալօշլար, Պալօշա՛ր, պիր գարը՞ մը տըր, տէյի պէեան իյլէ-
տիլէր:

— Էվվէթ, պիր գարը տըր:

— Էմի՞նսիսին:

— Էմինիմ:

— Ֆիլվադը, մէրդում, էրքէքլէրէ մախսուս օլմահան պիր տէ-
րէճէտէ կիւզէլ պիր տէլիգանլը տըր:

Պիր ազ միւտտէթտէն պիրու Ֆին-Լամ զահէթ միւթէֆէքքիւր
պիր հալ քէսպ իթմիչ իտի:

— Նէ՞ տիւշիւնիւեօրսուն , Պալօշարըն դարը օլտուղունու խա-
պէր ալտըղընտան պէրու , պէօյլէ պիր չակիրտի դապուլ իթտիկին-
տէն նաչի նատիմի օլուեօրսուն , տէյի Բիթանչէօղ սիւալ իթտի :

— Խա՛յր , տէտի Ֆին-Լամ , հիտտէթինտէն նաչի տօտագլարընը
ըսըբարագ :

Մէրգում , քէնտիսինին , էլէն հագգընտա աչդ ու մուհապէթ
հիսս իյլէտիկինի , Բիթանչէօղիւն քէչֆ իյլէմիշ օլտուղունու անլա-
տըղընտան , հիտտէթ ու դաղապը պունտան նէչէթ իյլէմէքտէ իտի :

— Է՛յ , նէ՞ տիւշիւնիւեօրսուն , տէյի Բիթանչէօղ թէքրաթ սի՜ձ
վալ իյլէտի :

— Նէ՞ տիւշիւնտիկիւմիւ պիր աղտան անլաեաճագսըն :

— Սէօյլէ պագալըմ :

— Պալօշարըն աշըզը զէնկին մի տիր :

— Պիլմէմ :

Պու արա գարու չալընմաղլա ,

— Հա՛յտէ , Վինաս դատըն , սիզ իսթիքչաֆա կիտին , վէ սիզ
տէ տիգգաթլը պուլունուն , տէտի ըէյիս :

Օլէանատէ , էլէնին մալիւմ օլան իշարէթի իշիտիլմէքլէ , պաղը-
լարը :

— Մէրգում տուր տէտիլէր , վէ տիկէրլէրի տախի ,

— Էլվէթ , մէրգումէ տիր , տէյի պէեան իյլէտիլէր :

— Հա՛յտէ , Վինաս դատըն , չարուգ դարուեու աչըն , տէտի-
լէր ճիւմլէ հաղըր պուլունանլար :

Պու էմր իւզէրինէ , մէրգումէ գարուեու աչտը :

Վինաս , գարուեու աչմաղլա , պէշ տագըգա սօնրա , Պալօշար ,
տօսթլարընըն եանընա վասըլ օլտու , վէ հիշ պիր շիւպհէեէ դահիպ
օլմահարագ , անլէր իլէ պիրլիքտէ չագըպ չագըշտըրմաճա պաչլատը :

Պալօշար օթուրտուղունտա , ճիւմլէսի , պէլլիսիղճէ մէզպուրէ-
եէ տիգգաթ իթտիլէր , վէ անըն , գատըն թայֆէսինտէն օլտուղու-
նա տայիր Բիթանչէօղիւն իֆատէսի տօղրու օլտուղունա իսքեաթ
օլտուլար : Պատէհու Ֆին-Լամ , շիւպհէսիզ մէճիսին ըէյիսի օլմուշ
օլտուղունտան ,

— Պալօշար , էլինի պանա ուղաթսանա տէտի :

— Էլլիմի նէ՞ եարաճագսըն , տէյի էլէն սիւալ իթտի :

— Նէ՞ եարաճաղըմը պիր աղտան անլարըն :

— Եօգսա ֆալըմա՞ մը պագաճագսըն :

— Պէջքի :

— Հանկը էլիմի խթէեօրսուն :

— Հանկըսընը խթէրոէն , անը վէր :

Էլէն , բարմագլարընտա իքի ատէտ գըյմէթտար երեզիւք պու-
լունուպ , օրաեա կիրտիկի սըրատա , պու երեզիւքէրի չըգարմանը
ունուլթմուչ իտուկինտէն , պալէատէքի սէօզլէրին իրատ օլունտու-
ղու զէմանտան խթիֆտտէ իլէ , վէ մասանըն ալթընտա իչինի կէօր-
մէքլէ , քիւմէնէ թարաֆընտան միւշահէտէ օլունմաեարագ , մէգքիւր
երեզիւքէրի չըգարտը , վէ մուախարէն սաղ էլինի ըէյիսէ ու-
զաթտը :

Մէգպուրէնին էլի , քիւշիւք վէ իրէք կիպի պէեագ օլտուղու
միսիլու , բարմագլարը նազիք վէ թըրնագլարը զաեէթ պիչիմի իտի :

Ֆին-Լամ , կէնճ գատընըն ուզաթտըղը էլի , քէնտի էնլի էլի տէ-
րունինէ ալարուգ ,

— Պալօշար , պիղիմ տօսթումուղմուսուն , աէյի սիւալ իթտի :

— Պու սիւալտէն մաքսէտ նէ՞ տիր , տէտի էլէն :

— Պու սիւալի իթմէքլիկիմէ ճիտտի սէպէպլէր վար տըր : Պու
սէօզլիւմէ ինան , վէ խթէրոէն տօսթլարըմըգա սիւալ էթ :

Պու սըրատա քիմէնէ ճէվապ վիրմէտի , լաքին էլէն , էթրա-
ֆընա կէօզ կէզտիրմէքլէ , ճիւմէսինին , մէգքիւր իֆատէեի թաս-
տիգ իթմէք իւզրէ պաշլարընը էյաիքլէրինի կէօրտիլ :

Էլէն , շու եօլտա քէլամա աղաղ իլլէտի :

— Էկէրչի չօգ տէֆա սիղին իլէ պիրլիքտէ պուլունմաեօր իսէմ ,
էկէրչի պիր աղ գօրգաղ իսէմ , սէպէպի շու տուր քի , ճիւմէնիզ
տէ , ֆէսատըն գուրուլտուղու զէման եագաեը էլէ վիրէն ֆէսատ-
ճըլարա պէնզէտիկինիզտէն , ատէթա պանա տէհչէթի մուճիպ օլու-
եօրսունուղ : Լաքին , իչէրի կիրտիկիմ զէման նէ՞ եարըեօրտունուղ
քի , պէնի պու եօլտա գապուլ իտիեօրսունուղ : Էկէր սիղի ըահաթ-
սըղ իտիեօր իսէմ , սէյլէմէլիսիսիզ . պիրլիսինիզ քի , տիվորճըլար
թօմպուն գաբուսունու էօրմիւշ տէ իլ տիրէր :

— Խալլ , սէն պիղի ասլա ըահաթսըղ իթմէեօրսուն :

— Օ հալտէ , պաշղա նէ՞ գալտը :

— Լաքին սէն պէնիմ սիւալիմէ ճէվապ վիրմէեօրսուն :

— Տօսթունուղ օլուպ օլմատըղըմ սիւալինէ՞ մի :

— Էվվէթ :

— Հիչ պէյլէ սիւալ օլու՞ր մի :

— Պազէն օլուր :

— Սիզին տօսթունուղ օլմամագլըդ գապիլմի տիր . . . Բարիսին քիւլհան պէյլէրի իչինտէ պէնի էն իլէրտէսի իտէն սիզ տէյիլմիսինիդ : Էվվէթ , պէն սիզին տօսթունուղում , վէ տօսթունուղ օլտուղումու տա իսպաթ իտէճէեիմ : Հաթթա պու ագշամ մահզա պունուն իչին պուրաեա կէլմիչիմ տիր :

— Աֆէրին , աֆէրին , Պալօշար , տէտի թէքիլ ալայ , էլ չըրբմալարըյլա :

— Էյ , պիզէ սէօյլէեէճէեին նէ՞ տիր :

— Սիզ , էրքէք տինմէկէ լաեըգ ատէմլէրմիսինիդ :

— Էվվէթ :

— Բէք ալէա , հէր պիրէնիզէ երւզէր պին ֆրանգ օլարագ , պիր միլեօն ֆրանգա եադըն պիր քեար վար տըր :

Միլեօն քէլիմէսի , հայտուտլարըն էքսէրիսինէ , Պալօշարըն գալը օլտուղունու , վէ նէ՛ թայֆէտէն պուլունտուղունու , վէ սէրվէթինէ , ատապ ու ախլէազընա վէ մահուտ արապասընա տայիր քէնտիսինտէն իյգահաթ իսթէնիլէճէկինի ունութտուրու :

— Պիր միլեօն ֆրանգ մը , տէտի Անֆլէ :

— Էվվէթ , պիր միլեօն ֆրանգ , լաքին օ պիր միլեօն ֆրանգը ալապիլմէք լազըմ տըր :

— Պու պիր միլեօնու պիզիմ ալամաեաճաղըմըզը պէն անլաեօրում :

Փիլագըր միլեօն սէօզիւ , զանն իտէրսին քի , քեաֆֆէյի տիչլէրին պաղընը սէօքտիւ , գուլագլարը աչտը , վէ կէօզլէրի բարլաթա տըզը ճիհէթլէ , մադամըր ըիեասէթին հուգուղ ու ուա զայպ օլաու : Պունունլա պէրապէր , Ֆին-Լամ , եալընըզ պիր կիւն տէվամ իտէն քէնտի ըիեասէթինին պու եօլտա իսլալ իտիլմէսինտէն ֆիթուր իթմէմքտէ իտի : Պու հայտուտլարտան հէր պիրի , պիլա իսթիսնա հէր կիւն մագամըր ըիեասէթտէ պուլունուպ , եալընըզ Բիթուշէօզ , պու իլթիֆաթա հիսսէտար օլմագ իսթէմէմէքտէ իտի :

Ֆին-Լամ , օլ կիւզէլ վէ նազիք էլի քէնտի էլի իչինտէ թութարագ , վէ տիւչիւնճէլի պիր հալտէ պուլունարագ , ատէթա հայրան օլմագտա , վէ պազը մէլօտրամլարտա կէօրիլէն ալչադ վէ զատտար քիմսէլէր միսիլու , մահզունիեթպաթշ օլան Պօ-Թապլօ , մէրգումու սիդգաթլէ թէճէսսիւս իյլէմէքտէ իտի :

Եալընըզ պու իքիսի , միլեօն քէլիմէսինտէն միլթէսսիւր օլմա-

եղայ, մեղքիւր քելիմէ, գուվիէ յի ֆիքրի եւէլերինի իսթիլա իյլէմէ-
միշ խտի: Պունլարն իքիսի տէ, եալընը Պալօշարն գասուն թայ-
ֆէսինտէն օլուպ օլմատըղըն տիւշիւնմէքտէ իտիլէր:

Ֆին-Լամ, օթուզ չաղլարընտա կիւզէլ պիր տէլիգանլը օլուպ,
էօթէտէն պէրու Պալօշարա իզհարը մուհապպէթ իյլէմէքտէ իքէն,
մէրգում տէլիգանլընն գասուն թայֆէսինտէն օլտուղունու խապէր
ալտըղընտա, իշպու տօսթլուգ տուլղունու թապիեաթիլէ աշգ ու
սէվտա տուլղունունա թահվիլ օլտու: Պինապէրին Ֆին-Լամ, էլէնի
սէվտիկի ճիհէթլէ, թութմուշ օլտուղու օ էլին գարշսընտա քէն-
տիսինին պիր հայտուտ օլտուղունու ունուլթմագտա խտի:

Պօ-թապլօեա կէլինճէ, պիշիմսիզ շէքիլտէ պիր աւէմ օլուպ,
գուրպաղընն կիւնէշէ պաղտըղը կիսի, չօգտան պէրու էլէն հագ-
գընտա իզհարը մուհապպէթ իյլէմէքտէ խտի: Մէրգում, քէնտի
արգասաշլարընտան տահա գիւստէ գուրնազ վէ զէքի օլմասըլա,
կէրչի էլէնին գատըն թայֆէսինն մէսուպ օլտուղունու չօգտան
անլամըշ խտի իսէ տէ, պու պապտէ քիմսէեէ չիւպհէսինի պիլտիր-
մէմիշ խտի: Անճագ քէնտի չիւքիլիկի վէ պիշիմսիզիկինին, էլէն ի-
լէ քէնտի արասընտա պիր սէտտի մուամնաաթ օլուպ, տէրքեար օ-
լան աշգ ու սէվտասընն իշպու սէտտի պէր թարաֆ իտէմէեճէկի-
նի անլամասը իւզէրինէ, մուհապպէթի գալպիեհսի, միւսէտտէլի
պուզղ ու ատապէթ օլմուշ խտի:

Վազըթ պէ վազըթ, Բիրօնուն քէնտիեէ այիտ օլմանըպ, կիւ-
նիւն պիրինտէ պիր տիկէրինէ այիտ օլաճաղընը տիւշիւնմէքլէ, հայ-
տուտը մէրգումուն ագլընա ատէթա մէրադ վէ չըլկընլըգ կէլէրէք
պիզզաթ քէնտի էլլէրի իլէ էլէնի պօղմագլըղը արգու իյլէմէքտէ խտի,
վէ օլ կէնճ գատընն ղաթլ ու իտամը խուսուսընտա իքի տէֆա
պէեանը րէյ իթմէսի, մեղքիւր մէրագ վէ չըլկընլըգ վազըթլարընա
վէ գըսգանճըղ գէմանընա թէսատիւֆ իյլէմիշ խտի:

Պօ-թապլօ, Բիրօնուն գարը օլմասընը, քեաֆֆէյի հայտուտ-
լարտան, հաթթա Բիթանշէօղտէն տէ զիեատէ վէ պիր խայլի գէ-
մանտան պէրի պիլիր խտի:

Նիշէ տէֆալար, մահգա գըսգանճըղ հիսսի իլէ թահրիք օլու-
նարագ, պիր մէյխանէտէն չըղըպ, խանէսինն ավտէթի սըրատա,
էլէնի թէագիպ իյլէմիշ, վէ նիշէ կիճէլէր, օլ կիւզէլ գըղըն քէնչի-
րէլէրի ալթընտա տուրուպ, անըն քէօշէնլիլն օլարագ իգամէթ իյ-
լէտիկի խանէեէ, շու եապու աշըղըն կիրիպ չըղտըղըն գօլլամըշ ի-

տի իսէ տէ, խանէի մէջքիւրուն դարուսունտան քիմնէնին կիրիպ չըգտըղընը կէօրմէմիշ խտի, օ խանէնինքի, աչգ ու սէվտա եուվա- սը օլմագ շէօյլէ տուրսուն, ճինաեթ մաղարասը տինմէկէ լաեղգ խտի:

Եկերչի Պօ-Թապլօ, Բիրօնուն շու եա պու աչըգ իլէ իւնախէթի պուլունտուղունու քէշֆ իթմիշ օլսա խտի, անինտէ մաշուգ վէ մա- շուգէեի թէլէֆ իտէճէկի տէրքեար խտի:

Հէր նէ հալ իսէ, պիղ կէլէլիմ թէքրար Թօմպ մէյխանէսինէ:

Մէյխանէ ազասընտան Բիթանշէօղ քէլամա աղազ պիրլէ,

— Խա'յր, հէր կիւն սիղէ պէօյլէ պիր միլեօն ֆրանգ իեանէ ի- տէր էհլի շէֆագաթ պուլունմագ: Լաքին լաղըրտըեր գըսսա քէսիպ, իշնէ իսէ օնու անլանալում, տէտի:

— Պու միլեօնու ալմագ իշին, եալընըգ եէրէ էեիլմէք լաղում տըր, — տէյի հայտուտ գարը ճէվապ վէրտի, — պէշ կիւն տիւրքի, իշպու միլեօն սանտըղ տա մէվճուտ օլուպ, իւշ կիւնէ գատար վա- տէսի հըլուլ իտէճէք օլան պիր մահէլլէ վէրլիմէք իւղրէ հաղըրտա պուլունտուրուլմադտա տըր: Կիտիլէճէք էվին տախիլի թագսիմա- թընըն իշար ու թարիֆինէ կէլինճէ, եանըմաեաճաղընըգ պիր սու- րէթտէ պու խուսուսու սիղէ պէեան իտէպիլիլիմ: — Պու մուամէ- լէեէ թէշէպպիւս իտիլէճէք օլան խանէտէ պէն իդամէթ իթմիշիմ տիր:

— Էյ սէն պու թէշէպպիւստէ նէ՞ իշ կէօրէճէքսին:

— Պէն հիշ պիր իշ կէօրմէեէճէիմ:

— Տիմէք օլուրքի, սէն, զիքը օլունան միլեօնտան հիսսէտար օլմագ իսթէմէեօրսուն:

— Խա'յր:

— Նի՞շին:

— Ջիւնքի սիղէ պու ճինաեթի իճրա իթտիրմէքլէ, պէն, ին- թիգամ ալմիշ օլուեօրում: Լաքին պաեաղը պիր մէնֆաաթ Ֆիքրիլլէ ինթիգամըմը լէքէլէմէք իսթէմէմ:

— Սահիհէն սէն բէք ինճէ տիւշիւնիւեօրսուն:

— Ինճէ տիւշիւնսէմ, տիւշիւնմէսէմ, պու՝ պու տուր:

Բիթանշէօղ, պիր աղ տիւշիւնտիւ, ջլէ պատէհու հայտուտ գտ- րըեա խիթապէն շէօյլէ սէօյլէտի:

— Պա'լօշար, հայտէ կիթ, պագ Վինաս քէնտի տէսթկեահընտա նէ՞ եաըրեօր: Կիտէրքէն արգատան գարուեու գաբա: — Սանա տօղ- րուեու սէօյլէեիմ մի, մատէմքի պու թէշէպպիւսէ հիսսէտար օլ-

մանօրսուն , պէտան իյլէտիկին թէքլիֆ հագգընտա նէ՛ դարար վիր-
մէք լազըմ կէլտիկի իւզէրինէ , սէն պուրատա պուլունմանարագ իս-
թիշարէ իթմէք իսթէրիզ :

— Պանա շիւպհէ՞մ ի իտիեօրսունուզ :

— Խա՛յր , լաքին սանա՛նէօյլէտիկիմ եէրէ կիթ :

Բիրօ , Բիթանշէօզիւ թանըր , վէ անըն , քէնտի տօսթու օլտու-
ղունու պիլիւր իտի , Իմտի , Էլինի , Ֆին-Լամըն Էլինտէն չէքիպ , վագը
օլան թէնպիհ վէ իսթար մուճիպինճէ օրատան տիշարը չըգտը :

Բիթանշէօզ , մէզպուրէնին աղիմէթինտէն սօնրա ,

— Մատէմքի շիմտի պիղ պիզէ գալտըգ , սէօյլէնին պագալըմ պու-
թէքլիֆէ նէ՞ տէրսինիզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Պէնիմ իշիմէ կէլիւր , տէյի Ֆանտուր :

— Պիլիմտէ իշիմիզէ կէլիւր , տէյի ճէվապ վիրտիլէր Անֆէ ,
Տիաշիլում , Կօրիք , Պիլի-Լաի , վէ Կրօս-Օս :

Եալընըզ Ֆին-Լամ իլէ Պօ-Թապլօ , սիւքիւթ իւզրէ տուրտուլար :

— Է՛յ , Ֆին-Լամ , սէնին ըէյին նէ՞ տիր , տէյի Բիթանշէօզ սի-
վալ իթտի :

— Պէն , վէրիլէճէք գարարա կէօրէ հարէքէթէ հագըրըմ :

— Է՛յ սէն , Պօ-Թապլօ :

— Պէն , Ֆին-Լամ նէ՛ Եարարսա , անը եարաճաղըմ :

Բիթանշէօզ , քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի ,

— Պալօշարըն գարը օլմտսընտան պահս իթմէքլիկիմ , ֆէնա օլ-
տու : Շիմտիտէն իքի թանէ աշըգ , օլնէ՛ գատըն վէնէ՛ Էրքէք օլ-
մատըղընը զանն իթտիկիմ Պալօշարա կէօնիւլ վիրմիշէր տիր : Հայտէ ,
Ֆին-Լամըն աշըգ օլմտսընա պիւր շէյ տիմէեիմ , լաքին շու մէքրուհ
հէրիֆին աշգ ու մուհապպէթինէ նէ՞ տիմէլի : Պու հէրիֆին գալպի-
նին նէ՞րէսինտէ աշգ ու սէվտա տույղուսու մահէլլ պուլմուշ . . .

Բիթանշէօզ , պու միւլահազատընտան սօնրա ,

— Տիմէք տիրքի , սէֆէրէ գարար վիրտիք , տէտի եիւքսէք սէ-
տա իլէ ,

— Էվվէթ :

— Միւթթէֆիգէ՞ն մի :

— Էվվէթ , միւթթէֆիգէն :

— Պալօշարըն մուապէնէթի օլմանարագ , տէյի՞ մի :

— Պալօշար իսթէր կէլսին , իսթէր կէլմէսին , պիղ շու միլէօնու
աշըրմանա պագալըմ , տէտի Տիաշիլում :

ձիւմէ հաղորուն պու թէքլիֆէ մուվաֆֆադաթ իթտիւէր :

— Շիմտի , սիղէ պիր տիկէր թէքլիֆ արդ իտէճէեխմ . շէօյլէքի , Պալօշարա դարչը հասըլ օլան շիւպհէմիզի , վէ քէնտի ճինսի հազ-
դընտա պիլտիկիմիզ մալիւմաթը , քէնտիսինէ իսապէր վիրմէլիմիեիզ ,
տէյի Բիթանշէօզ սիւալ իթտի :

Պու սիւալ իւզէրինէ , քեաֆֆէյի հայտուտլար պիրպիրլէրինէ
պագըշտըլար :

Պու սըրատա Տիաշիլում շու եօլտա պէեանը էֆքեար իյլէտի .

— Խա՛յր , իշիմիզի կէօրմէզտէն էվվէլ , քէնտիսինէ հիշ պիր շէյ
սէօյլէեէմէեիզ . էկէր Պալօշարըն պիղիմ հազգըմըզտա պաղը սըրը-
լարը պուլունմադտա իսէ , պէսպէլի սըրըլարը պուլունմասընը զանն
իյլէմէսինտէն նաշի տիր . իմտի , պիղ , անըն սըրըլարընա մալիք օլ-
տուղումուզու քէնտիսինէ անլաթտըրըր իսէք , պիզէ դարչը իհթի-
մալքի կիւճէնտիրիւիզ , շիւնքի էրքէք մի տիր , գարըմը տըր , օ-
րալարընը պիլմէմ ամմա , շու միւսիւ եախօտ մատմուաղէլ Պալօշար ,
շաբուդ կիւճէնկէն տիր . շէօյլէքի , էկէր զիեատէսիյլէ քէնտիսինի
կիւճէնտիրիւ իսէք , վատ իթտիկի միլեօնու սայիր պիր մահէլլէ ի-
թա իտէպիլիր :

Քեաֆֆէյի հաղորուն , պու իֆատէնին տօղրու օլտուղունու
թաստիզ իտիպ , հալընըլ Անֆլէ ,

— Փագաթ , նիշին պու թէշէպպիւսէ քէնտիսի տէ հիսսէտար
օլմագ իսթէմէեօր , տէյի սիւալ իթտի :

— Մատէմքի մէզքիւր միլեօնուն թագսիմաթընա հիսսէտար օլ-
մագ իսթէմէեօր իսէ , մուխաթարաեա դարըշմագ իսթէմէմէսի տէ
թապիլ տիր , տէյի Կրօս-Օս պէեան իյլէտի :

— Թէմամ տըր , լաքին էկէր պիզէ դարչը պիր տուզագ գու-
րուեօր իսէ . . .

— Պէնի տինլէ Անֆլէ , էկէրչի պու պիր տուզագ իսէ վէ Պալօ-
շար տա , մուսիրրանէ իտտաա իթտիկին իւզրէ , պիր ճասուս իսէ ,
մէրգումուն , հարէքէթի վագըասընա միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ ,
տէրտէսթ իտիլմէսինի միւթէագըզ սալը վէրիլէճէկինէ էմին օլա-
րագ , պու թէշէպպիւսէ պիղիմ իլէ պէրապէր իշթիրաք իթմէմէք-
լիկէ նէ՞ մանէա վար տըր , տէյի պէեան իյլէտի Տիաշիլում :

— Հաթթա քէնտիսինին գօլլարընա քէլէքճէ կէշիրիլմէզտէն էվ-
վէլ , «Միւսիւ սիղ սէրպէսթսինիզ» տէնիլէճէկի տէրքեար տըր , տէ-
յի Փանտար իլավէ իյլէտի :

— Թէմամ տըր, տէտի Անֆլէ, հաղըգէթի հալէ իսքեաթ օլարագ .
 — Պունտան տա պաչգա, Բիթանչէօղ անըն ճասուս օլմաթըղընը պէտան իյլէեօր .

— Պունուսն իչին պէն եէմին տէ իտէրիմ :

— Տիմէք հէր շէյ սըրասընտա տըր :

— Էվվէթ , Էվվէթ , սէֆէրիմիզ գարարլաշտըրտը :

— Էվվէթ , պին տէֆա Էվվէթ , — տէտի Ֆին-Լամ , — պու իշտէ Պալօշարըն սէօյլէտիկի մատտէտէն զայրի հիշ պիր շէյ կէօրմէք ֆարզ տէյի տիր . պու խուսուս անըն իչին պիր ինթիգամ տըր : Իմոի , մատէմքի պու իշտէ հէր պիրիմիզ իչին երէգէր պին ֆրանգ . քեար վար տըր, անըն ինթիգամընը ալմագ . պիզիմ իչին վաճիպէտէն տիր : Հիչ օլմազաս, իկիտիկիմիզի կէօթէրմիչ օլուրուզ . Անըն պազը սըրըլարընը պիլմէքիկիմիզէ կէլինճէ , Տիաշիլուսն տէտիկի կիպի , սէֆէրիմիզտէն սօնրա , վէ իչին իճապընա կէօրէ , Թահգըզը մատտէ իտէրիզ :

— Էվվէթ , Էվվէթ :

— Էյ չիմոի տօսթուսուզու չաղըրապիլիբիլիմ :

— Պիր շէյ տահա սօրաճաղըմ , տէտի Ֆանտար :

— Սօրաճաղըն նէ՞ տիր :

— Պալօշարըն պիլիմ իչիմիզտէ պուլունմասընա նէ՞ մանէտ վէրիեօրսուսուզ . Էօյլէ պիր կէնճ , կիւզէլ , դէնկին , վէ պէլքի տէ ա-սըլչատէ գարընըն , պիզիմ կիպի հայտուտլար արասընտա գալմասընտա նէ՞ մանէտ վար տըր :

— Հէր Թապիաթըն չէշիտի պաչգա տըր, տէյի ճէվապ վիրտի տույլուլու պիր Թարգտա Տիաշիլուս :

— Պիր շէյ տահա վար տըր :

— Պէն Էօյլէ զանն իտէրիմքի , չօգտան պէրի տիր Պալօշար, տահա տօղրուսու մէճհուլէ տօսթուսուզ գատըն , պազը ինթիգամըլար արամագտա պուլունմուշ տուր , տէտի Ֆին-Լամ :

— Պունտան ագտէմ մէզպուրէ քէնտի Թասալվուրլարընը պիզէ Թէպիլիզ իյլէմէմիշ տիր :

— Շիւպհէսիզ մահուտ միլեօն հաղըր պուլունմամիշ տըր :

Գեաֆֆէյի հաղըրուն , րէյիսին րէյինէ մուվաֆիապ իթմէքլէ , րէյիսի մէրզում տէրհալ Պալօշարը չաղըրթտը :

Պալօշար կէրտիկինտէ , Ֆին Լամա խիթապէն ,

— Էյ նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

— Սէֆէրիմիզ իճրա օլունաճագ տըր :

— Պէնսի՞զ մի :

— Էվլէթ , սէնսիզ :

— Բէք իյի :

— Լաղըմ կէլէն . քեաֆֆէյի մալիւմաթ² վէ իյղահաթը պիզէ նէ՞ վազըթ վիրէճէքսին :

— Եարըն :

— Տիմէք եարըն քիւչիւք Լէհիսթան սէմթինտէ Կրանտ-Բէնթ նամ մէյիսնէտէ թօբլանըլաճագ տըր :

— Բէք իյի , եարըն օրատա պուլունուրում :

— Գիմէնին պաշղա պիր տիեճէկի գալտը՞մը , տէյի Ֆին-Լամ սիւալ իթտի :

Հազըրունտան հիչ պիրի ճէվապ վիրմէտիկինտէն , բէյիսի մէճլիս ,

— Մէճլիս խիթամ պուլտուլ , տէտի :

Գիմէնն պու իֆատէնէ իթիրապ իթմէտի իսէ տէ , ճիւմէսի պիրի պիրինէ պաղըշտը :

Մէրգուման սէքիզ հայտուտլար իլէ Բիթանշէօզ , մէյիսնէտէն էվլէլա Բիրօնուն տիշարը չրգամսընը , վէ սօնրա քէնտիլէրի , մէզպու-րէնին արգասընտան կիտէրէք , անըն հազգընտա մէրվի օլան էսրա-րը անլամագլըղը տիւչիւնտիւլէր :

Լաքին Բիրօ պունլարըն նիեէթինի անլամաղլա ,

— Վա՛յ , սիզ պուրատա՞մը եաթաճագսընըզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Խա՛յր , պիրէր գատէհ տահա պօշալթաճաղըզ :

— Է՛հ . . .

— Նասըլ է՛հ , ինա՞նմանօրմուսուն :

— Խա՛յր , ինանմամ , սիզին պուրատա գալմագլըղընըզ , պիրէր գատէհ տահա շարապ իչմէք իչին տէյիլ տիր :

— Տիկէր նէ՞ ոէպէպ օլապիլիր :

— Սիզ պէնիմ ալաէթիմէ պէքլէնօրսունուզ :

— Ալտէթինէ նի՞չին պէքլէնէճէնիզ :

— Արգամտան կէլմէք իչին :

— Նէ՞ ֆէնա շիւպհէ :

— Լաքին հազգլը շիւպհէ :

Պու իֆատէնէ քիմնէ գարշը կէլմէտի , վէ Բիրօ տախի շու վէճհ իլէ քէլամընա տէվամ իյլէտի :

— Պէնի տինլէնինիզ , քիմ իսէմ վէ հէր նէ իսէմ սիզէ սէօյլէմէք

խթեմէմ, վէ քիմ վէ նէ օլտուղումու շիմտիտէն պիլմէնիզի տէ ար-
զու իթմէմ, Միւնասիպ ատտ իթտիկիմ գէման, հէր շէյի սիզէ
պիլտիրէճէեհիմ, լաքին շու իւշ շէյի շիմտիտէն իյի պիլմէնիսինիզ,
Էվվէլա՝ պէն խաֆիեէ եախօտ պու ճինստէն պիր քիմսէ տէյիլիմ,
Սանիէն՝ սիզէ թէքլիֆ իթտիկիմ իշ, խաեըրլը վէ իճրասը գօլայ պիր
իշտիր: Սալիսէն՝ թօբունուզ պիր եէրէ կէլսէնիզ, պէն եալընըզ օլ-
տուղում հալտէ, ճիւլէնիզտէն զիեատէ մահիրիմ:

Պօ-Թապլօ, շիւպհէլի պիր հէյեէթլէ,

— Հա՛, հա՛ . . . տէտի:

Տիկէրլէր իսէ, շու եօլտա տիւշիւնտիւլէր:

— Էկէր միւրատ իտէր իսէք, սէնի, զաննընտան չօգ զիեատէ
Թանըտըրըրըր իսպաթ իտէպիլիբիզ:

Էլէն, կէօզիւնիւն եան Թարաֆըյլա պիլիմսիզ շէքիլտէ օլան
շախսա աթֆը նսզար, վէ պատէհու շու վէճհ իլէ քէլամընա տէ-
վամ իթտի:

— Շու էսնատէ, էլան պազը տօսթլար վար տըր, վէ իշպու
մէյիսանէտէ պուլունտուգ ճա, պու հալ պադի օլաճագ տըր, Լաքին
պիր քէրէ տիշարը չըգար իսէք, քեաֆֆէմիլտէ սէրպէսթ օլաճա-
ղըզ: Էկէրչի սիզտէն պիրի արգամսըրա կէլիսէ, շու Թապանճա ի-
լէ քէնտիսինի վուրաճաղըմ: Էկէրչի կէլէնլէր իքի քիշի օլուրլար իսէ,
Թապանճա իքի բաթլար օլտուղունտան, իքիսինի տէ թէլէֆ իտէ-
ճէեհիմ: Էկէրչի իւշ եախօտ տէօրթ քիշի օլուրլար իսէ, տիկէր պիր
Թապանճամ տտհա վար տըր, անլէրէ գարշը տա անը իսթիմալ ի-
տէճէեհիմ, պազընըզ:

Էլէն, պու լադըրտըրլարը սէօյլէեէրէք, ճէպլէրինտէն պիր չիֆթ
Թապանճա չըգարտըր, վէ հէր պիրինի, տօլու օլարադ պիրէր էլինտէ
Թութմագտա իտի:

Տիաշիլում կիւլէրէք,

— Էկէրչի պէշ քիշի օլուրլար իսէ, օ հալտէ նէ՞ եաբաճագ սընըզ
տէյի սիւալ իթտի:

— Տէօրտիւնիւ էօլտիւրտիւքտէն սօնրա, օթէլէ, Խաթմաղա կի-
տէճէեհիմ:

— Պու սուրէթլէ սավուշուպ կիթմէքլիկինէ, պէշինճինին սէնի
սէրպէսթ պըրադաճաղընտ էմի՞ն միսին:

— Տիա՛շիլում, սիզ տէ պիլիրսինիլքի, Էկէր մէրգում եալընըզ
օլուր իսէ, տայիմա մաղլուպ օլաճագ տըր, չիւնքի պանա էօյրէթ-

տիկինիդ սանաթթուարն ճիւղէսինտէ, պէնիմ սիգէ հօճա օլտուղում մալիւմինիւզ տիւր,

— Թէմամ տըր:

Կօրիք, եալընըզ Պալօշարն նէ՝ ճէվապ վիրէճէկինի անլամադ մէրազ իլէ,

— Լաքին տօգուլումուզ տա սէնին արդանտան կէլիրսէք, նէ եաբաճադսըն, տէյի սօրտու:

— Քէնաի խամին Պալօշար օլտուղու նաճըլ սահիհ իսէ, իչի-նիզտէն տէօրտիւնիւզիւ թէլէֆ իտէճէկիմտէ օ մէրթէպէ սահիհ տիր: Օնտան սօնրա, պէլքի տիկէր պէչի տէ պէնի թէլէֆ իտէճէք-լէր տիր, լաքին սէօյլէմէք իսթէմէտիկիմ շէյլէրի պանա սէօյլէթէմէ-եէճէքլէր տիր: Անճադ, օճհալտէ սէնին Կօրիք թէսմիեէ օլունտուղուն նէ՝ դատար սահիհ իսէ, ինատճըրըզտան նաչի հէր պիրինիզին եիւզ պինէր ֆրանգ զայոլ իտէճէկինիդ տէ օլ գատար սահիհ տիր:

— Հէր շէյէ ճէվապ պուլունօրսուն:

— Նէ՝ տիմէք իսթէտիկիմի անլաճօրմուսունուզ:

— Էվվէթ:

— Իմտի, եարըն թէչէպպիւսիւմիւզէ պազարըզ:

Էլէն՝ Ֆին-Լամ իլէ Պօ-թապլօնուն քէնտիսինտէն էվվէլ արա արտա մէյխանէտէն չըգտըզլարնա տիգդալթ իթմէեէրէք, պիւ-թիւն հայտուտլարն, պիրինիճի սալատա պիր հէյէթ թէչքիւ իթ-մէք իւզրէ աեադա գալգմալարնտան ազ սօնրա, մահէլլի մէգքիւր-տէն տիշարը չըգտը:

Օրատա հազըր պուլունանլարն հիչ պիրի, Բիրօնուն արգասըն-տան կիթմէքիկի տիւչիւնմէտի, վէ մէգպուրէ կէնճ գատընը՝ չըգ-մասընտան սօնրա, գաբու գաբանընճա, Բիթանչէօզ ըէֆիգլէրինէ խիթապէն,

— Է՛յ ուսթալար, նէ՞ տիւչիւնիւօրսունուզ տէտի:

Պու սիւալ իւզէրինէ, հայտուտլար պէյնինտէ պալը միւզաքէ-րաթ ճէրէեան իթտի:

Պատէհու Բէթանչէօզ,

— Էվլա՛տլարըմ՝ Պալօշար գարը եախօտ երքէք, հէր նէ իսէ, սէքիզ կիւնէ գատար սիզին ըէյիսինիզ օլաճադ տըր: Իմտի, հայտէ-եին արթըզ կիտէլիմ տէտի:

— Լաքին Ֆին-Լամ իլէ Պօ-թապլօ նէ՞րէտէ տիրէր, տէյի Անֆ-լէ սիւալ իթտի:

— Մութլագա պունկար պաշարներ պէտք առնալով տար
տըր, տէտի հայտնաբերումն պիտի :

— Նիշին :

— Պահա իտիրիմ քի, Պաշարը գոլամագ վէ արգասնումն կիթ-
մէք իշին, էնտէն չըգմըշ տըրլար :

12

ՖԵՆԻՐԻՆ ԱԼԹԸ

Բիրո, մէյխանէտէն չըգտըղնտա, հէր նէ գատար ճէսուր
վէ սուգ գանլը իտի իսէ տէ, պունկունկա պէրապէր ահվալին իճապ
իթտիրտիկի մէրթէպէտէ էմին պիր հալտէ պունկունկաթ իտի : Մէզ-
պուրէ, տօսթլարը պունկունկա հայտնաբերումն քէնտիսինի քէնա՝ սու-
րէթտէ գապուլ իթմէմէլէրի իլէ պէրապէր, հագգընտա պիր տէրէ-
ճէնէ գատար էմնիյէթ սիլիք կէօսթէրմիշ օլտուղլարնա տիգգաթ
կյլէմիշ իտի :

Բիրո պու սըրատա քէնտի քէնտիսինէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Պէնիմ կէլտիկիմ վագըթ աճապա նէ՝ եօլտա միւղաքէրէ իտի-
եօրլար իտի : Զանն իտէրիմ քի պէնիմ իւզէրիմէ պահա օլունուեօրտու :
Քէնտի հագգլարնտա կէօսթէրտիկիմ թէվէճճիւ հիւն խալիսէ-
թինի անլամագ իւզրէ, Ֆին-Լամն վագը օլան իսրարը, պու խու-
սուսու իսպաթ իտիեօր, վէ պունկունկա գաթինաղար, էլէր-
չի, պապա Մաթիէօնիւն միլեօնլարնը սիւգաթ իթմէքլիք թէք-
լիֆինի իթմէսէ իտիմ, բէք իհթիմալ տըրքի, պիւհիւք պիր արպէ-
տա զուհուր իթմէսիլլէ, պէն տէ պիր չէյ անլամըշ օլուր իտիմ : Հէր
նէ իսէ, էլպէթթէ պու բաթլագ տիկէր պիր կիւն վուգուա կէլէ-
ճէք տիր... պէսպէլի պունկունկա հագգընտա պագը չիւպհէլէրի
վար տըր տա, • չիւպհէլէրի հալլ իթմէք խթէեօրլար... լաքին
չօգլուղ իլէրի վարմանըն էյ ուսթալար, Բիրո տէնիլէն մախլուղ, էօյ-
լէ սիլին զանն իթտիկիլիկ կիպի մասգէսինի գօլայ աշաղը ալան
թագըմումն տէյիլ տիր : Բիրո, իշին էնճամընա գատար պէքլէմէք-

լիկի քէնտիսէ ատէթ իթմիշ տիր։ Լանտրի Էֆիլէ վէ գօնթ տը Սօթէրվիլ, Բիրօնուհն նէ օլտուղունու պիլիւրէր։ Էկէրչի Էօլիւլէրին կէրի ճէլմէլէրի ատէթ օլմուշ օլտա խտի, պու խուսուստա անլէր սիդէ մալիւմաթ վիրէպիլիւր խտիլէր։

Էլէն, քէնտի քէնտիսէ պու միւլահաղաթը իտէրէք, թէրէլէրտէն վէ Կլասիէր սօգաղընտան էնտիքտէն սօնրա, պուլվարա մուվասըլէթ իյլէտի, վէ օրատա տուրուպ պիր ազ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա, շու սէօղլէրի սէօյլէտի։

— Սէն Ժագ սօգաղընտան կէլտիմ, շիմտի տէ արգաեա տէօնէլիմ, ագըլլըղը պու տուր, վէ պու ագչամ Մօթ-Բիքէ կէչիտինտէրի խանէտէ Կաթաճագ Էէրտէ, Մուֆթար սօգաղընտա պիր մէ յխանէեէ կիտիպ սապահա գատար օրատա վագըթ կէչիւրմէրլիկիմ տահա միւնասիպ տիր։ Սապահ օլտուղունտա, կիճէ դուշլալը կիպի, հայտուտլար տա քէնտի Եուվալարընա շէքիլէճէքլէրինտէն, պէնիմ շու մուխաթարալը տօսթլարըմտան դօրգաճագ սէպէպիմ զալմազ։

Իշպու ագիւլանէ վէ պատիրէթքեարանէ միւլահաղա իւզէրինէ, Էլէն, տայիմա հազըրտա վէ տօլու ծլան թապանճալարընըն թէթիկի իւզէրինէ տաեանապիլմէք իւզըէ, իքի էլլէրինի պուլուղունուն ճէպլէրինէ սօգուպ, պուլվարտա ճէսուրանէ Եիւրիւմէկէ պաշլատը։

Բիրօնըն՝ քէնտի խայրխահլարը օլան Մ. Մաթիէօնիւն վէ Բէսօրուն սէրվէթլէրինի սօեուպ, քէնտիլէրինի մահվ, վէ պէլքիտէ գաթլու թէլէֆ իթմէքլէ իճրա խտէճէք օլտուղու ճինաեթի մէքրուհէ, վիճտանընը միւթէէսսիր գըլմատըղը կիպի, տիղլէրինէ տախի թէէսսիր իթմէտիկինտէն, իշպու ճինաեթին մէքրուհէյեթլինի տիւչիւնմէեէրէք, սէրի ատըմլար իլէ Եիւրիւմէքտէ խտի։ Մէզպուրէ, Կալընըղ, հանկը կիւն միլեօն սահիպի օլաճաղընը, վէ պիր օթէլէ մալիք օլուպ, ումումուն ճալիպի հայրէթի պուլունահաղընը, վէ նիհաեթթ հանկը կիւն տիւշէս տը Սէրտէօյլ, Կախօտ հիշ օլմազսա մարքիզ տը Գրուա օլաճաղընը տիւչիւնմէքտէ խտի։

Էլէն, պու միսիլու միւլահաղաթ վէ մալիխիւլեալար իչինտէ պուլունտուղու սըրատա, նակէհան Եէրտէն չըգմիշ օլան պիր աւէմ կիպի պիր ինսան շէքլի գարչըսընա չըգարագ, գալըն վէ աղըր պիր էլ, ումուղու իւզէրինէ տաեանտը, վէ Էվվէ Էմիրտէ Էլէնին թանըհամատըղը թէպտիլ պիր սէտա։

— Տո՛ւր, տէտի։

Բիրօ, պիր մուարագա զուհուրիլէ, տէրտէսթ օլունմագ, վէ

վէրիմ սուրէթոտ տիւշարը թէհլիքէ օլունմագլըդտան գաչընմագ իսթէտիկի ճիհէթլէ, էլլէրինի, ապա թապանճալարը իւզէրինէ կէօ-
թիւրմէեէրէք, եալընըզ,

— Նէ՞ իսթէեօրսուն, տէյի ճէվապ վիրտի:

Ջիւնքի մէզպուրէ, գարը օլուպ, էրքէք գընաֆէթինտէ պու-
լունտուղու հալտէ, սապահըն սաաթ պիրլինտէ, պէլինտէ թապան-
ճա օլարագ, կլասիէր պուլվարը իւզէրինտէ կէօրիւմէսինին՝ ասըմա-
եա լաեքդ պիր վագըրա տա օլմասա, շու եա պու բօլիս գօմիսէրի
նէզտինտէ զարիպ կէօրիւնէճէկի տէրքեար իտի, Պոլնուկա պէրա-
պէր, Բիրօ, քիսէսինտէն զայրի հէր նէեէ գարը թէճափուզ օլուն-
սա, հալը թէտաֆիլի իւզրէ պուլունմագտա իտի:

Մէզքիւր սէտա, իֆատէեէ աղազլէ,

— Նէ՞ մի իսթէեօրում, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, Նէ՞ իսթէեօրսուն:

— Սէնին իյիլիկինի:

Բիրօ, էօյլէ պիր սաաթտա, օթարաֆլարտա խայրխահ պիր
քիմանին պուլունմասընտան տօլաեք թէաճիւպ իտէրէք,

— Վա՛յ, պէնիմ իյիլիկիմի՞ մի իսթէեօրսուն, տէտի:

— Էվվէթ, պու խոսոսա սէնի թէաճիւպտէ՞ մի պրագըեօր:

— Ֆիլվագը, սէն պէնի թանըմաեօր օլմալըսըն:

— Սէնի բէք իյի թանըրըմ:

— Սէն քիմսին, կիճէնին գարանըղը, օլ տէրէճէտէ տիր քի, վէ
սէնին սիման տա պիւմէմ՝ Նէ՞ իլէ օլ գատար պուլաչիւրչքի, իգրար ի-
տէրիմ, վէլէվ ոէնի թանըսամ պիլէ, շու հալինտէ թանըեամաեօրում:

— Պէնիմ քիմ օլտուղումո՞ւ մու սիւալ իտիեօրսուն:

— Էվվէթ:

— Սէնին Նէ՞նէ լագըմ, էլվէրիւր քի, խսլիսէթլէ սանա եաք-
տըմա կէվիլիմ տիր, վէ սէնին տօսթուն օլտուղումու պէեան ի-
տիեօրում:

Բիրօ, իսթիհզաքեարի՞ պիր գահգահա իլէ կիւէրէք, վէ մէր-
գումու, Վինաս գատընըն մէյիանէսինտէ պրագմըչ օլտուղու հայ-
տուտլարտան պիրի զանն իտէրէք,

— Տօսթումմու, տէտի:

— Էվվէթ, սէնին տօսթունում:

— Աղիզիմ, պօչ սէօզլէր իլէ տօսթուգ օլամաղ, Սանա աչըզ-
տան աչըղա սէօյլէիմ, հագգըմտա իպրագ իթմէք իսթէտիկին, վէ

պէնիմտէ մէջնունէն դապուռ իթմէտիկիմ տօսթլուգ, հաղըդի պիր
թէվէճճիւհ օլմատըդտան պաչդա, տահա զիեատէ սոյդըսըզլըդ միւ-
պէյեին տիր:

— Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսին:

— Էվվէթ:

— Սայըսըզլըդ նէ՞ իթտիմ: Սանա պիր շէյ սօրտու՞մմու: Խա՛յր,
եալընը սէնի թանրմագլըղմ քեաֆի տիր: Սէնին նէ եաբտըղընը
պիլմէք իսթէմէմ: Շիւպհէսիդ պիր տաղըդաճըդ կէօրիւշմէք իսթէր-
սին: Իմտի, էկէրչի սալիք օլտուղուն եօլ, կիտէճէկին եօլ իսէ,
պունա տէվամ իտէլիմ: Էկէրչի պու թարիգի թէպտիլ իթմէք իս-
թէրսէն, տիկէր պիր թարիգտէն կիտէլիմ: Պու սըրատա, պունտան
տահա զիեատէ իհթիրազլէ տավրանըլապիլի՞ր մի:

— Խա՛յր, լաքին պու թարիգի թէրք իթմէեէլիմ, զիրա պու
պէնիմ կիտէճէք եօլում օլուպ, Մուֆթար սօդաղընա կիթմէք-
տէեիմ:

— Օ հալտէ, տիմէք պէնիմլէ մուխթասար պիր միւքեալէմէ
իթմէկէմուվաֆֆագաթ իտիեօրսուն:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Իմտի, պէնի տինլէ. պիր աղ էվվէլ հաղըդի տօսթլուգ՝ եա-
լընը սէօղ իլէ օլմաղ տիեօրտուն: Պու պապտէ հաղըն վար տըր,
վէ շիւպհէսիդ տօսթլուղումուն հաղըդի օլտուղունու իպրազ իչին,
պաղը տէլիլէր լաղըմ օլտուղունու իլավէթէն անլաթմագ իսթէեօր-
տուն:

— Էվվէթ:

— Բէք իյի, պու խուսուստա սանա իսպաթլար կէօս-
թէրմէք իսթէրիմ:

— Սէօյլէ աապալմ:

Մէճհուլ շախս պու տէֆա սէտասընը թէպտիլէ չալըշմաեա-
րադ:

— Պէնի տինլէ, Պալօշար, տէտի:

— Վա՛յ, Ֆին-Լամ, սէ՞նիսին:

— Ֆին-Լամ օլմուշ, եախօտ պիր տիկէրի օլմուշ, պուրալարընը
անլամագտա պիր լիւղում եօգ տուր:

— Տէվամ էթ, տէվամ էթ:

Ֆիլվաղը պու շախս Ֆին-Լամ օլուպ,

— Պէնի տինլէ, Պալօշար, — տէտի, — պիր աղ էվվէլ թէրք իթ-

տիկին ատէմէր իլէ իւնսիեթ իթմէքլիկին, վէ պունլարա շէրէք օլմագլըղն, ֆէվգէլատէ կիւճիւմէ կիտիեօր, տէտի:

— Սէն տէ անլէրին շէրէքիմիսին:

— Պէն պաշգա:

— Սէն նէ՞տէն պաշգա օլուեօրսուն:

— Պէն պիր էրքէեիմ:

Մէգքիւր սօն սէօղէր իւզէրինէ, Բիրօ տիթրէտի, անճագ Գաշլարընը չաթմահարագ, շու եօլտա ճէվապա աղաղ իյլէտի:

— Տիմէք օլուրքի, սէն պէնի պիր չօճուգ եէրինէ գօեօրսուն, Պու հալտէ, պու զաննըն պէնիմ իլին մուճիպի շէրէֆ ու իֆթիխար օլուպ, հագգըմտաքի հիւսնի էֆքեարընտան տօլաեը թէշէքքիւր իտէրիմ:

— Խա՛յր, պէն սէնի չօճուգ ատտ իթմէեօրում:

— Էօյլէ իսէ պէնի նէ՞ ատտ իտիեօրսուն:

— Սէնի գատըն սընրֆընտան ատտ իտիեօրում:

Բիրօ, մէճպուրի գահգահալը պիր կիւլիւշ իլէ:

— Չարշը բաղարլարտա համալլըգ իտէն գարըլարտա՞ն մը սանրեօրսուն: Փին-Լամ, սագըն քէնտինի, պանա պու եօլտա լէթաֆէթքեարանէ պահալար իթմէ, եօգ սա արամըղ պօղուլուր, վէ օչարշը բաղարլարտա համալլըգ իտէն կիպի էլիմտէն պիր գաղա չըգարհէմ տէ, պէնիմ գարը օլտուղումու սանա քիմ սէօյլէտի:

— Պէնիմ կիպի, քեաֆֆէյի տօթլարըմըղ պիլիւրէր:

— Վա՛յ, քեաֆֆէսի տէ պիլիեօ՛րլար մը:

— Էվվէթ:

— Է՛յ, էօյլէ օլտուղունա ինանը՞եօրլար մը:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Նէ՞ տիվանէլիք:

— Ինքեար կէլմէ, զիրա պիզի ինանտըրամազսըն:

— Լաքին պու սըրըը սիզ նէ՞ գատար վագըթտան պէրի պիլիեօրսունուգ:

— Տիւն ագչամտան պէրի:

— Քիմ սիզէ հիքեանէ իթտի:

— Պիր աղտան սէօյլէրիմ, անճագ կէլ շու բունգօ իւզէրինտէ օթուրալըմ: Չաթէն հալա տա սօղուգ տէյիլ տիր: Պու սուրէթլէ, արգանտան կէլմէք եախօտ նէրէեէ կիթմէք իսթէտիկինի անլամագ կիպի սայղըրղըղտա պուլունմատըղըմը անլարսըն:

Բիրօ , Ֆին-Լամըն թէքիֆինի գապուլ իլէ , իքիսի պիրլիքտէ պիր գանարէ իւզէրինտէ , վէ հէման պիր կաղ ֆէնէրինին ալթընտա օթուրտուլար :

Օրատա , Ֆին-Լամ , վինասըն մէյխանէսինտէ ճէրէեան իտէն ահվալի , հիչ պիր նօգթաեը ունութ մաեարաղ հիքեաեէ իթտի :

Մէրգում , նագլիեէթինի իքմալ իթտիկինտէ , էլէն ,

— Տիմէք տիր քի , պէնի զէնկին զանն իտիեօրլար , տէտի :

— Էվվէթ :

— Սահիհտիր , ֆագաթ պէնի խաֆիեէ տէ զանն էյլէմիչէր տիր :

— Պիր էյեաւմ էօյլէ տէ զանն իթմիչէր իսէ տէ , շիմտի պու զաննտա պուլունմաեօրլար :

— Էյ Բիթանչէօղ տէ մի պէնի գարը զանն իտիեօր :

— Բիթանչէօղ , եալընըզ զանն իթմէեիպ , գարը օլտուղունուզ իչին տէ եէմին իթմիչ տիր : Պունտան տա գաթինաղար , պիր քիմաէ տիգ գաթլընա սիգէ պագտըղը հալտէ , Բիթանչէօղին հագգը օլտուղունու թաստիգ իթմէմէք իչին , եա կէօղիւ էյիճէ կէօրմէմէլի , եախօտ տիվանէ օլմալը տըր : Պիլմէմքի , շիմտիեէ տէկին կէօղլէրիմիգ նէրէտէ իտիքի , սիգին գարը օլտուղունուղու կէօրէմէտիք :

Էլէն , պու սըրատա ճէվապ վիրմէտի , անճագ մէրգումուն , քէնտիսինէ գարը մագամընտա պէեան ու իֆատէ իթմէսինտէն պէրու , լագըրտըլարը արասընտա սէն տիմէեիպ , սիգ տիմէքտէ օլտուղունա տիգգաթ իթտի , վէ պիր աղաճըզ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա ,

— Տիմէք օլուրքի , Պօ-Թապլօ՝ զէնկին տէ օլսամ , խաֆիեէ տէ օլսամ , պէնի իտամ ճէզասընա մահքիւմ գըլմըչ տըր , տէտի :

— Էվվէթ , վէ . . . տէյի Ֆին-Լամ ճէվապ վիրտի , վէ տահա լագըրտըսընը պիթիլիմէմիչ իքէն , պիրտէն պիրէաճը պիր սէտա իլէ պաղըրտը , վէ էլէն , հայտուտա տօղրու տէօնմիւչ օլտուղունտան , մէրգումուն պաչը իւզէրինտէ պիր գօլ վէ ուղուն պիր գամա թութմիւչ պիր էլ կէօրէպիլտիքի , պու գամանըն պըչաղը իւզէրինտէ , ֆէնէրին զիեասը բարլամագտա իտի :

Բիրօ , մէքքիւր գօլու վէ էլին եօղարըեա գալտըրըլմըչ օլտուղունու կէօրմէսինի միւթէագըպ , իչպու գօլ վէ էլ , իքինճի տէֆա օլարագ խասի իւզէրինէ էնտիրիլտի , վէ Ֆին-Լամ , իքինճի տէֆա օլարագ վուրուլտուղունտա , էվվէլքինտէն տահա զիեատէ աճըզը պիր ֆիղան ու ֆէրեատ տահա ըէֆ էյլէտի :

Լաքին Բիրօ , ճէյլան կիպի սէրի իւլհարէքէ օլմասըյլա , տէր-

հալ առաջադադար, վե երևալով դատար սիւրաթէ վե թապիւ պիր հիսս իլէ, վուրուլմուշ օլան Ֆին-Լամըն, քէնտիսի իչին պիր աօսթ, հալպուքի մէրգուսու վուրանըն պիր տիւլմէն օլտուղունու միւլահազա իյլէտի: Բիրօ, վուրուլան հայաուտու գուրթարապիւլի, Գախօտ էկէր էօլմիւլ իսէ, անըն ինթիգամընը ալապիլի իսի: Հաթթա մէրգուսու գուրթարմագ Կախօտ ինթիգամընը ալմագ կիւ պի հարէքէթտէ պուլունմասը, մահզա քէնտիսինի հալը թէտաֆիտէ պուլունտուրմագ տիմէք իտուկինտէն, մէրգուրէ, հէր կիւնա թէրէտտիւսիւ պէր թարաֆ իլէ, ճէպլէրինտէն թապանճալարընը չըրգարտը, վէ պու թապանճալարըն թէթիկինէ բարմագլարընը վազ իլէ, գաթիլէ տօղու նիշան ալտը, վէ աթէչլէմէք իւզրէն իքէն, գաթիլ:

— Էլէն Բիրօ, էկէրչի աթէչլէրսէն, իչին խարապ տըր, տէյի պաղըրտը:

Էլէն, քէնտիլիսմինին թէլէֆֆիւղ օլունտուղունու իշիթմէսինտէ, պաշտան առաջադատար տիթրէտի, վէ պէնանտէն միւսթաղնի օլտուղու իւզրէ, թապանճալարընը աթէչլէմէտի, չիւնքի Ֆին-Լամըն գաթիլինի էօլտիւրմէղտէն էվմէլ հիչ օլմագսա, անընղա միւլաքէրէտէ պուլունմասը էլզէմ իսի:

Իմտի, մէրգուսէ կէնճ դատըն, չախսը մէճհուլա խիթապէն վէ էրքէքճէ պիր թալը իլէ,

— Սէն քիմսին, տէյի սիւալ իթտի:

Հայաուտը մէրգուս տախի,

— Պանա, ալէս սէվիսէ Պօթապլօ իսմի վէրիւլէր, տէտի:

Բիրօ, իքի վաղըաաա, քէնտի իտամընը թալէպ իթմիշ օլան տիւլմէնինի թանըրպ,

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի,

— Սէնինլէ կէօրիւլմէք իսթէրիմ:

— Պանա տիսէճէկին նէ՞ տիր:

— Սէնին տիւլմէնին օլտուղունու սանա խապէր վիւմէք իսթէրիմ:

— Տիւլմէնիմ օլտուղունու չօգտան պէրի պիլիեօրուն, ֆագաթ նիչին պէնիմ տիւլմէնիմ օլտուօրսուն:

— Սէնի սէվտիկիմ իչին:

— Վալ, սէն պէնի սէվիսէօրմուսուն, տէյի Բիրօ թահգիւրամիւ պիր թարգտա պէնան իյլէտի:

— Էվվէթ, սէնի սէվէրիմ, վէ սանա օլան աչգ ու մուհապպէթիմ-տէն ատապէթիմ թէվէլլիւտ էյլէմիշ տիր:

— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինի անլամահօրում:

— Պէնի տինլէ. Սէն պիր մէլէք կիպի կիւպէլսին, հալլուքի պէն շէյթան կիպի չիքին, խառալի պիր մատտէ միսիլու պիշիմիդ, գօրգուհ, մէքրուհ, քիրլի, աբապ, միւտհիշ, պիր ատէմիմ, վէլհասը հէր նէ իսիմ վէ սըֆաթ վիրմէք իսթէր իսէն վէր, պուռլարլու պէ-րապէր սէնի սէվէրիմ, հէմտէ ազլըմը դաշըրածագ րապպէտէ սէնի սէվէրիմ:

Էլէն, տայիմա ճէսուր օլմաղլէ, թանրուղը հայտուտա դար-շը չըգմադլըգ, շու սըրաաա մուխաթարատան խալի օլմատըղը, վէ ատէթա տիվանէլիք էսէրի իտուկինի տիւշիւնմէեէրէք, վէ մէրգու-մուռն էլինտէքի պըչաղա տա սայքի պիր չիֆթ էլտիվէն դատար էհէմմիեէթ վիրէրէք:

— Պօ-Թապլօ, սէն էրէեի մասխարա պիր ատէմին, տէտի:

Պօ-Թապլօ, վահիհէ պիր սէաա իլէ,

— Էլէն, իսթիհգա լազըմ տէյիլ տիր: Սօնրա, պու իսթիհգա-լարընըն մալի սանա չօգա օլապիլիր, տէտի:

Հայտուտա դարը տալի շու եւլտա ճէվապթա աղաղ էյլէտի:

— Էվվէլ էմիրտէ, պէնիմէ, սէն տիեէրէք լադըրտը իթմէքլիկէ. սանա քիմ միւսաատէ իթտի: Պալօշարը թանըր իտին, օ սանա պու խուսուստա միւսաատէ իտէր իտի, լաքին Բիրօեու թանըմատըղըն հալտէ...

— Բիրօեու տա թանըրմ, վէ Մօթ-Բիքէ սօգաղընտա իգա-մէթ իթտիկինի պիլիրիմ:

Բիրօ, հիտտէթ ու դազապընտան տօտաղլարընը ըսըրտը, վէ,

— Հալլուքի քէնտիսիլլէ ասլա կէօրիւշմէտին, տէտի:

— Խա'յը, դարը հալինտէ քէնտիսիլլէ ասլա կէօրիւշմէտիմ, ֆա-դաթ քէնտիսինի տայիմա կէօրտիւմ վէ հայրան օլտում: Անճաղ, մատէմքի սէն տիեէրէք լադըրտը իթմէքլիկէ կիւհիւնէ կիտիեօր իսէ, պուռտան պէօյլէ սէն տիեէրէք լադըրտը իթմէմ:

— Բէք իյի իաէրսինիդ, ֆազաթ սիդ պիր աղ էվվէլ պանա թէհտիպէրտէ պուլունտունուզ:

— Նի'չին պուլունմահա իտիմ:

— Շիւպհէսիդ, իթտիկինիդ պիր թագամ վահի թէհտիպէր իտի:

— Խա'յը:

— Նէ՛ տիմէք իսթէտիկինիդի իյզահ իտին .

— Իսթէտիկիմ վագըթ , եալընըզ պիր քէլիմէ իլէ քէլլէնի էն-
թիրթտիրէպիլիրիմ :

Էլէնին լէհճէսի սօլտու , ֆագաթ հայտուտը մէրգում պու հտ-
լի կէօրմէտի , վէ մէզպուրէ , Պօ-թապլօտա լագըրտը իթտիրմէք
իւզրէ ,

— Էյլէնի՛ եօրմուսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

— Խա՛յր :

— Էյլէ իսէ , նա՛սըլ քէլլէմի տիւշիւրմէք իսթէեօրսունուզ :

— Չըգան դեկտեմբեր անընտա , վէ Գատրան-Պլէօ լօգանթասըն-
տա,Մ. տը Սօթէրվիլիլէ պիրլիքտէ , պիր ճուճաա իրթէսի կիճէսինի կէ-
շիրտիկինիդի ունութտունո՛ւզ մու , օ ատէմի քի , սէնին թարաֆընտան
սէվիլմիշ պէնիմ պիր ըաքիպիմ զանն իլէ , պիր աղ էպվէլ պու ատէմը
էօլտիւրտիւկիւմ միսիլու , անը տախի էօլտիւրէճէկիմ սըրատա , սիզ
քէնտիսինի զէհիրլէտինիզ :

— Տիմէք օլուր քի , սիզ պէնիմ էօմրիւմիւ թէքմիլէն պիլիեօր-
սունուզ :

— Հէման պիլիրիմ ,

Պու ճէվապ իւզէրինէ , Էլէն , օթուրմուշ օլտուզու գանարէտէն
պիր սըչրանըչտա ուզադլանտը , վէ հայտուտը մէրգումտան իքի
մէթրօ գատար ուզագտա տուրտուզու հալտէ , սօղուդ գան իլէ
թապանճալարընտան պիրինի նիշանլատը , վէ ,

— Է՛յ Պօ-թապլօ , մատէմքի սէն պէնիմ էօմրիւմիւ հէման
քեամիլէն պիլիեօրսուն , օ հալտէ էօլմէլիսին , Եարըն պու ֆէնէրին
ալթընտա , պիր ինսան նաչը եէրինէ , իքի ինսան նաչը պուլունմագ
լագըմ տըր , տէտի :

Պօ-թապլօ տախի շէյլէ ճէվապ վիրտի .

— Նէ՛ պու տէֆա վէ նէ՛տէ սիզին էլինիզլէ էօլմէեճէեիմ : Սիզ
պէնի թէլէֆ իտէճէք օլուր իսէնիզ , Եարըն տէրտէսթ օլունաճա-
ղընըգտան , վարիսի օլմագլըղը շիւպհէսիզ ֆէվլէլատէ արդու իյլէ-
տիկինիզ մարքիզ տը Գրուանըն խանէսինէ պիր տահա ալտէթ ի-
տէմէեճէքսինիզ :

— Պէ՞ն մի տէրտէսթ օլունաճաղըմ :

— Էվվէթ , սիզ տէրտէսթ օլունաճագսընըզ :

— Նա՛սըլ :

— Պէնիմ ատէթիմ տիր քի , հէր վուգուլաթտա , խանէմտէն տի-

շարը չըգտըղմտա, մասամբն իւղէրինտէ վէ կէօղէ կէօրինէճէք պիր մահէլլտէ, իգամէթկեռհընըզ օլտուղու մալիւմիւմ օլան Մօթ-Բիքէ ճատտէսինտէքի խանէտէ իգամէթինիղտէն պէրու վապը օլան է-
ֆալ ու հարաքեաթընըղ միւպէյեին պիր քեաղըտ պըրազըըմ: Պու քեաղըտտա, խուսուսիյլէ Գատրան-Պլէօ վուգուաթը մուֆաասալէն հիքեաեէ օլունմուշ, վէ հիշ պիր շէյ ունուտուլմամը տըր:

«Մէգքիւր քեաղըտ մէօհիւրիւ պիր մահֆազա իշինտէ պուլու-
նուպ, բօլիս դօմիսէրի էֆէնտի ատրէսինէ եազըմը տըր քի, պէնիմ էսրարի զայպուպէթիմ իւղէրինէ իճրա խիլէճէք թահզըգաթ նէ-
թիճէսի օլարագ, մէրգուամու, պու քեաղըտը էլտէ իտէճէկի տէր-
քեար տըր: Արթըզ չու մէքթուպուն նէթիճէսի նէ օլաճաղընը սիզ հիւքմ խիլնիզ:

Բիրօ, իլք հիտտէթ ու հէեէճան թէէսսիրիյլէ,

— Ալչադ, դատտա՛ր, տէտի:

— Վա՛յ, պանա ալչադ, դատտա՛ր մը տիեօրսունուզ: Պէն քի, սիզի սէվէրիմ, վէ նիչէ վազըթտան պէրի տէ սիզի սէվմէքիկիմէ միւսաա-
տէ օլունմամը մը տըր:

— Լաքին ա՛ ալչադ, չու հարէքէթինիղլէ, վէ իթթիխազ էյլէ-
տիկինիզ թէտպիրլէ, վէ հայտուտուզ էօմրիւ կէչիրմէնիղլէ, ֆարզ խիլնիզքի, եա տէրտէսթ օլունսանըզ, վէ եախօտ պէնիմ ապա մէտ-
խէլիմ օլմաեան վէխիմ պիր դաղաեա ուղրաեըպ, խանէնիղլէ ավտէթ իտէմէսէնիզ, եազմըզ օլտուղունուզ օ քեաղըտ, տօղըտտան տօղըու բօլիս դօմիսէրի եէտինէ կէչմէքլէ, սիզէ հիշ պիր ֆէնալըզ իթմէմիշ օլտուղում հայտէ, թէհիլքէլի պիր սուրէթտէ պաչըմը պէլաեա ուղ-
րաթմըզ օլմաեաճադմըսը՛ըզ:

— Տէրտէսթ օլունսաճադսընըզ տիմէք իտէէեօրսունուզ, տէ-
յիլ մի:

— Խա՛յ, տէյի Բիրօ՝ իգնա օլմուշ օլարագ ճէվապ վիրտի:

— Աճայի՛պ, Գատրան-Պլէօտէքի վազըաեի ունութտունուզ մու:

— Օլ պապտէ իսպաթ եօգ տուր: Հաթթա լօղանթանըն սա-
հիպի պիլէ, օ կիճէքի թաամտան վէ Մ. տը Մօթէրվիլտէն քէնտի-
սինէ պահս օլունտուղունտա, նէ՞ սէօյլէնտիկինի անլաւաեօր:

— Ֆադաթ, պէն պու պապտէ շահիտէր պուլապիլիրիմ:

— Սի՛զ մի, Լաքին նէ՞ կիպի շահիտէր պուլաճադսընըզ:

— Բէք իյի շահիտէր պուլապիլիրիմ: Լաքին պէնի տինէեին.
սիզ պանա դարչը հիշ պիր շէյ եաբմամըզ օլտուղունուզ հայտէ, սի-

զէ գարշը պու տէրէճէ ալադըզ վէ խանինիլըէ հարէթտէ պու-
լունդուզուժուն սեպէպինի պիլիեօրմուսունուզ:

— Խա՛յր:

— Զիւնքի հազդընդտաքի աչգ ու մուհապպէթիմ, միւպէտ-
տէքի պուզզ ու առապէթ օլմուշ տուր: Պու թէպէտտիւլիւն սէպէ-
պինի անլաեօրմուսունուզ:

— Խա՛յր:

— Զիրա սիլին, պէնի աալա սեվմէեճէկինիլի իյիճէ անլափըչըմ
աըր, վէ ճէնէթ գուշունուն աաղ սըշանը իլէ գաթան իթթիֆագ-
իթմէեճէկի մալիւմ տիւր, Պիր տիկէրինէ այիտ օլաճադընըզը թապի-
եաթիլլէ հիսս իտիեօրում, լաքին պու հալէ տէ գաթլլանամամ, էվ-
վէթ, պիր աղ էվվէլ թէրը իթտիկինիլ աաթմէր իլինաէ, էն զիեաթէ
տէհէթիլիսի օլտուղում, վէ սիլին հանկը ճինսէ մէսուպ իտուկինիլի
եալընըզ պէն անլատըղըմ, վէ չօգտան պէրու սիլի սեվտիկիմ, վէ
հիւնպիւզ վէ կիճէ սիլի գօլլատըղըմ, վէ անլէր միեանընտա, եա-
լընըզ պէն, սիլին իսմինիլի վէ մահէլլի իգամէթինիլի պիլաթիլիմ
հալաէ, պիր տիկէրինէ այիտ օլադըղընըզա գալիլ օլամամ Եկէրի
պու ագչամ, պանա իյիլիքաէն զայրի պիր շէ, եաթմըշ օլմաթն
Յին-Լամը էօլաիւրաիւմ իսէ, Յին-Լամըն, սիլին գարը օլտուղունու-
զու պիլտիկինտէն պէրու, սիլի սեվտիկի վէ պէնիմ բաքիպիմ օլտուղու-
իլին էօլաիւրաիւմ, վէ կիւնիւն պիլինտէ պիր տիկէր քիմսէեէ պ-
յիս օլմամայընըզ իլին, սիլի էօլաիւրէճէկիմ տէ պէեան ի-
տէր իսէմ, եալան սեօյլէմիշ օլմամ:

— Տիմէք տիրքի Պօ-Թապլօ, սիլ կէօլկէնիլգտէն պէնի գըզգա-
նըեօրսունուզ:

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Տիմէք իսթէեօրումքի, պէնիմ աալա մաշուգում եօգ տուր:

— Օրասընը պիլմէմ:

— Վէ պունտա: պէօյլէ տէ օլմաեաճագ ալր:

— Օհ, բէք չօգ իլէրի վարմաէրն:

— Պիլիբաթիսիլ, նի՛շին:

— Խա՛յր:

— Զիւնքի պէնիմ գալպիմտէ մէվճուտ օլան տուլղու, գատըն
տուլղուսու տէ իլ տիր:

— Եա նէ՞ տուլղուսու տուր:

— Դաթլան, եալսու երլան տուլղուսու տուր:

— Տիմէք օլուր քի, սիզ միւտտէթի էօմքիւնիւզտէ քիմնէքի սէվ-
մէեէնէքսինիզ :

— Խա'յր, քիմնէքի սէվմէեէնէքիմ :

— Տիզ իւզէրինէ կէլէրէք, բէճա իտէրիմ, պու խուսուստա պա-
նա եէմին իտին :

Հայտուտը մէրդում, պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, կէնճ Գատընըն
տիզլէրինէ գաբանտը, վէ Բիրօ, եէմին իթմէք իւզրէ օլտուղու հալ-
տէ, եէքտէնէ՝ օլտուղու պէլլիսիզ պիր սիեան էքղընէն գըմքլտանտը-
ղընը կէօրտիւ, վէ էվվէլ էմիրտէ հիշ պիր շէյ անլաեամատը :

Իշպու սիեան էլղըն, էլէնին գարչըսընտա տիզ շէօքմիւշ օլան
Պօ-թապլօեա եազլայտը, վէ պատէհու, խանչէր թուլթմուշ օլան
պիր էլ էլէրլէտի. պու խանչէր, Պօ-թապլօնուն խանչէրի իտի քի,
մէրդում էլէն թարաֆընտան մ. Ղուպ օլմասը իւզէրինէ եէրէ պը-
րազմըլ իտի :

Հէք նէ հալ իսէ, էլէն Բիրօ, հէք շէյի անլաեարազ ,

— Ֆին-Լամ, վուրմանըն, զիրա էլէ կէչէրիմ, տէյի պաղըրտը ի-
սէ տէ, վազըթ կէչմիշ օլտուղունտան, Ֆին-Լամ իշինի կէօրտիւ :

Պօ-թապլօ թարաֆընտան եարալանմիշ օլուպ, մէրդումուն Բիրօ
իլէ վուզու պուլան միւքեալէմէսինի տինլէմիշ պուլունան Ֆին-Լամըն՝
շիւպհէսիզ, հիշ պիր վազըթտա, քէնտիսինի թահզիր իտէն, եա-
խօտ քէնտիսի հաչ գընտա շիքեաեթի օլան արգատալլանընտան
պիրինի արգատալլ, վուրմազ կիպի ալլապլըգտա պուլունմանեաճաղը,
վէ քէնտիսի հայտուտ օլմալլա պէրապէր, պիր խասմի իլէ Զուլէլլօ
իթմէք իճապ իթտիկիւտէ, քեամիլէն նամուպու պիր աուէմ եօլուն-
տա հարէքէթ վէ մուամէլէ իթմէքտէն կէրի տուրմանեաճաղը տէրքեար
իտի. Շու գատար քի, պու տուէլլօ, ճիտտի պիր մուարազա օլմազ-
լա, խասիմէրտէն պիրինին մէյտանը միւտարէպէտէ եէրէ սէրիլ-
մէսի իգթիզա իտէնէք իտի :

Հալպուքի, Ֆին-Լամ, քէնտի տօսթու զանն իթտիկի, վէ քէն-
տիսինէ պօրճու օլտուղունու սէօյլէտիկինի իշիթմիշ պուլունտուղու
պիր քիմնէ թարաֆընտան պաղթէթէն վուրուլմուշ օլտուղուն-
տան, օքիմնէի, եանի Պօ-թապլօեու, ալլազճա վուրմաեա, վէ
ճապիլ իսէ, էօլտիւրմէեէ, պիր տաղըզա տիլէ թէրէտտիւտ ի-
տէմէզ իտի :

Տիշինի չըգարանըն տիշինի չըգարմազ, կէօզիւնիւ օեանըն կէօ-
զիւնիւ օլմազ, վէ ալլապլըգ իտէնէ ալլապլըգ իթմէք ճայիզ օլազլ-

ղունու Ֆին-Լամ տիւշիւնտիւ , վէ իւր խանչէրի սէն պանա վուրտուն , իքինճիւի տէ , պէն սանա վուրաճաղըմ տէ յիւպ , վէ Պո-Թապլունուն Բի-րօեա իթտիկի թէհտիտէրի տախի իշիտիպ , մէրդումէիէ ֆէվզէլատէ մուհապպէթ վէ աշգը պուլունտուղու ճիհէթլէ , հարէքէթի վազըա-տան նաչի պիւսպիւթիւն զազապնաք պիր հալ քէսպ իտէրէք , Պո-Թապլո տիւզ չէօքմէսիյլէ , էլ եէթիշէպիլէճէք պիր հալտէ տուր-տուղունտա ,

— Շու էօրիւմճէկի էգէլիմ անըն էղիլմէսի վէ մահվը , էլէնէ աւ-լա զարար վիրմէզ , չիւնքի մէզպուրէի գութարմաեա մախսուս վա-սրթամ վար տըր , տէտի :

Ֆին-Լամ պու ֆէք իլէ , խաամինին Նժա գալպիւահնա նիչան ալարագ , գալի պիր սուրէթտէ խանչէրի էնտիրտի , վէ մագսէտինէ տախի էրմէրլէ , Պո-Թապլո , պիր ճիւզի ֆիղան ու ֆէրեատ պիլէրէֆ իտէմէեէրէք , վէ սոն նէֆէսինի վիրէրէք , եէրէ սէրիլտի :

— Ֆին-Լամ , ա' սէֆիլ , նէ՞ եաբտընըք տէյի Բիրօ՝ հայտուտը մէրդումա սիւսլ իթտի :

— էլէն , պու հէրիֆի էօլտիւրտիւմ :

— Վա'յ , պու հէրիֆին քիմ օլտուղունու պիլի՞եօրմուսունուզ :

— Պու ալչագ իլէ ճէրէեան իտէն մուհապէրէնիլի թէմամիյլէ տինլէտիմ :

— Նէ՞ տիւօրսունուզ :

— էվլէթ , - ֆագաթ էլէն , միւսաատէ իտին քի , սիզի էլէն իս-միյլէ թէսմիեէ իտէեիմ - արամըտա բէք պիւեիւք ֆէրգ պուլու-նան պու ալչաղըն սէօյլէտիլէրլէնի իշիթտիմ հէր շէյի պիլիլիմ Լա-քին , հիշ պիր շէյ իշիթմէմիշիմ , վէ հիշ պիր շէյ պիլմէմ կիպի , պու ալչաղըն , վէ ալչաղ-ճաւընա պէնի վուրմագտան չէքինմէեէն , վէ սիզի թահգիր վէ թէհտիտ իթմէք տէրէճէսինէ գատար ալչաղըլըլ իլէրի վարտըրան պու խապիսին սէօյլէտիլի սէօյլէրին սահիհ օլուպ օլմա-տըղընը տախի սիզէ սօրմամ , վէ սօրմաեաճաղըմ , հաթթա , էլէն , է-կէրչի սիզ էմր իտէրսէնիզ , պու պուպտէ պիլտիլէրիմի տախի ու-նուտաճաղըմ :

— Սահիհ մի :

— էվլէթ , պու խուսուստա նամուսում իւղէրինէ տախի եէմին իտէրիմ :

էլէն , պու հայտուտու օլտուգճա թանըմը , վէ հագընտա է-բէյիճէ սէօզ տինլէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ , մէրգում թարաֆընտան

վազը օլան պիր եէմինէ՝ էմնիյեէթ իտլիպ իտիլէմէեէէէկինի պի-
լիր իտի :

Էլէն , հայտուտուն էլինի թէվէճճիւհարանէ սըգարադ ,

— Ֆին-Լամ , իֆտէլէրինիդէ ինանըրմ , լաքին սիզ , քէնտի-
նիզին մուխթարալը սուրէթտէ եարալանմը իտուկինիզի վէ զիեա-
տէճէ միւզտարրպ օլտուզունուզու հիսս իտիեօրմուսունուզ , տէտի :

— Շիմտիլիք պէնիմ իւզէրիմէ պահս իթմէրլիկին մանէասը եօգ
տուր :

— Ֆադաթ ճ .

— Աթիգ պիր տարպը մէսէլ վար տըր քի , ճանկիթ հօրիսիւք , սմըն զե-
նիթի տէ մահվ օրոսի տէրլէր . Պու տարպը մէսէլ , Պօ-թապլօեա ուեամազ ,
Պու ճանվէր կէպէրմիշ իսէ տէ , զէհիւրի պադի տիր . Մատտէ իտէ ,
պէնիմ իւզէրիմէ պահս իթմէրտէ տէ յիլ , իլլա օ զէհիւրի մահվ իթմէք-
տէ տիր . Սիզի վէիիմ սուրէթտէ տիւչարը մուխթարա իլլէմէք իւզ-
րէ բօլիս գօմիսէրինէ ետղըմը օլան իւպարնամէ . . .

— Էվվէթ , սահիհ տիր , իմտի պու խուսուսու պիլտիկինիզ հալ-
տէ , պու հէրիֆի նի՛շին էօլտիւբաինիւզ :

— Սիզի գուրթարմազ . չարէսինի պիլտիկիմ իչին էօլտիւրտիւմ :

— Սահիհ մի սէօյլէեօրտունուզ , Ֆին-Լամ :

— Էվվէթ , գալան պիր աղաճըգ նամուսում վէ եիւրէկիմ իւ-
զէրինէ եէմին իտէրիմքի , սահիհ սէօյլէեօրում :

— Իյի , ֆադաթ պու պապտէրի թէտպիրինիզ նէ՞ տիր :

— Ֆըրդաւը իչինտէ , եայրնը պէն , պու վահշի ճանվէրին ի-
նինի պիլիւրիմ :

— Էօյլէ իսէ , եալընը սիզ պէնի գուրթարապիլիւրսինիզ :

— Էվվէթ :

— Պու ինէ կիտէճէքմիեիդ :

— Հէմ պիր ան էվվէլ կիթմէլիեիդ :

— Ուզա՞գ մը տըր :

— Բէր-Լաչէզ մէզարիսթանընըն արգասընտա , Շարօն իլէ Պ'լիլ
արասընտա տըր :

— Լաքին , ոիզ օրաեա գատար եիւրիւեէմէզսինիզ :

— Խա՛յր , իմտի պիր արապա թուլթալըմ : Էլէն , սիզ գուվվէթ-
լիսինիզ , աեաղա գալզ մաղլըղըմ իչին պանա պիր աղ եարտըմ իտինիզ :

Բիրօ , հայտուտա եարտըմ իտէրէք , մէրդում աեաղա գալզ-
տը , լաքին , Ֆին-Լամ : Էլէնին էլինի թուլթարադ , քէմալ աչղէ պուս

իյլէտիկինսէն, մէզպսւրէ տիթրէտի, վէ հէման իֆատէեէ աղաղէն:

— Նէ՞ եարբեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

Փին-Լամ, մէդքիւր պուսէտէն սօնրա, եարէսինին աճքսընը
եվվէրի գատար հիսս իթմէտիկի ճիհէթլէ,

— Սիզին մէնֆաաթընըզա չայըչըեօրում, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Նա՛սըլ պէնիմ մէնֆաաթըմա չայըչըեօրսունուզ:

— Պու պօսէ պանա գուվվէթ վիրմիշ տիր, վէ սիզի գուրթար-
մադ. իչին իսէ, պու պուսէեէ իհթիեաճըմ պուլունմուշ տուր:

Բիրօ, կիւլէրէք, շու եօլտա մաւգապէլէ իթտի:

— Էկէրչի էլիմի էօրմէքլիք սիղէ գուվվէթ վէ խուսհւսա ճէ-
սարէթ վիրիեօր իսէ, օն ատըմտա պիր, էլիմի, եարըմտագըզա իչին
սիզէ թէրք իաէրիմ, տէտի:

— Ա՛հ, էլէն, սիզ պիր մէլէքսինիզ, վէ պէն սիզի սէվէրիմ:

— Է՛յ Փին-Լամ:

— Նէ՞ օլտունուզ:

— Պանա աչգ ու սէյտա մասալլարը օգումանեաճաղընըզա տայիր
օլան վատընըզը ունուլթմաէրն:

— Պանա աֆվ իտիէօրմուսունուզ:

— Հաեաթըմը գուրթարան պիր եարալը քիմսէեէ աֆվ իթմէք
ճայիղ տիր:

Փին-Լամ, էլէնին էլինի թէքրար թուլթուպ, պիր գաչ տէֆա
էօրտիւ: Հաթթա էկէր իգթիտար վէ ճէսարէթի օլտա, մէզպուրէեի
գուճագլամագ տէրէճէինէ գատար իլէրլէնէճէք իտի:

Էլէն, պու տրա քէլամա տէվամ իտէրէք,

— Հայտէ, արթըգ կիտէլիմ տէտի:

— Կիտէլիմ, տէյի Փին-Լամ թէքրար իթտի:

Պէօյլէճէ Բիրօ, մէրգում հայտուտու գօլթուղունա ալաթագ, ի-
քիսի պիրլիքտէ ֆէնէրտէն ուզագլանտըլար, վէ ազվազըլթտա գա-
րանըգտա նապէտիտ օլտուլար:

Պունլարըն թէրք իթտիքլէրի մահէլլտէ, եալընըզ պիր ինսան
նաչը դ տար:

ՊԻՐ ՄԻԼԵՑՆՈՒՆ ՍԻՐԳԱԹԸ ՎԻ ԱՆԸՆ ՎԻԴԱԵՒՄԻ

Ֆին-Լամբն ազըրճա Լարալը օլուպ, միւշքիւլաթլէ եիւրիւմէք-տէ օլմասը, վէ չօգ փէֆա տուրմանա մէճպուր պուլունմասը սէպէ-պիյլէ, մէրդուժ վէ ըէֆիդէսի Բիքօ, պիր պուչուպ սաաթ դատար եօլ եիւրիւտիւքտէն սօնրա, Վալ-տը-Կրաա թէբէսինէ մուվասըլէթ իթտիլէր, վէ օլատա պուլտուպլարը պիր արապանա բարբպէն, շէֆֆապ սէօրէճէկի էանալէրտէ, Պօ-Թապլօնուն իգամէթ իթտիկի խալի վէ դաքուճուսուզ խանէեէ կէլտիլէր:

Պու իքի ըէֆիդլէր, էանալի ըահտէ ասլա լագըրսը իթմէեիպ, լաքին եօլուն սօնդէնա դատար, Ֆին-Լամ, էլէնին պիր էլինի քէնտի էլի տէրունինտէ թուլթմադտան տուր օլմատը:

Մէրգուվար, մահէլլի մագպուտէ մուվասըլէթլէրինտէ, Ֆին-Լամ արապաճլեը տուրտուրտու, վէ Բիքօեա խիթապէն,

— Իշթէ պուրասը տըր, տէտի:

— Շու քիւչիւք դարո՞ւ մու տուր:

— Էվվէթ, պունուն դաքուճուսու եօգ տուր: Իքինճի գաթա չըգար, վէ սօլտաքի սօֆանա տէօնէրսինիզ: Սալ թարաֆտաքի Իքինճի գարուեա մուվասըլէթինիզտէ, օրատա, էսկի պիր աեադ հասըրը տէօրիւնթիւսիւ կէօրիւրսիւնիւզ. անըն ալթընա պագըն, անտէ պիր անախթար պուլաճադսընըզ. անախթար աչաճադընըզ դաքունուն օլուպ, օրատա պիր գարիօլա իլէ պիր մասա վար տըր: Իշպու մասա իւզէրինտէ, արատըղըմըզ մէթուպու պուլաճադսընըզ, էկէրի օրապա, վէ սայիր մահէլլէրտէ մէթուպը մէքքիւրու պուլամազսընըզ, կէլիպ պանա խապէր վիրին, պիզգաթ դուվլէթի պադուեա վիրիպ, եօգարը չըգարըմ:

— Բէք իյի:

Պու սուրէթլէ մէգպուրէ, քէչի կիպի սէրի իւլ հարէքէ օլմասըլա, աճէլլէթէն էվէ տօղրօս իլէրլէտի, վէ պունուն նէրտիվէնլէրի գատէմէլլէրին տէօրտէր տէօրտէր չըգարապ, Ֆին-Լամբն թարիֆ

իթտիկի մահէլլէ մուվասըլէթ, վէ պէշ տաղըդա սօնրա արապահա
ավտէթլէ, Ֆին-Լամըն եանընտա օթուրտուղու սըրատա,

— Ալչազըն սէօյլէտիքլէրի եալանչտէյիլ իմիշ. հէր սէօյլէտիկի-
նի թէմասիլլէ իճրա իթմիշ, տէտի:

— Մէքթուպու էլտէ իթտինի՞ղ մի:

— Էվվէթ, իշթէ:

— Շիմտի հէր շէյ սըրասընտա տըր:

Արապաճը մէրզ ումլարա խիթապէն,

— Էֆէնտիլէր, նէ՞րէեէ կիտէճէքսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

Բիրօ, պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, Ֆին-Լամա,

— Մէնին պիր պարընաճագ մահէլլին վա՞ր մը տըր, տէտի:

— Էվվէթ:

— Միւնասի՞պ մի տիր:

— Միւնասիպ տէյիլ իսէ տէ, նիհաեէթ պիր եէր տիր:

— Քէնտինիկի օրատա թէտավի խտպիլի՞րմիսինիզ:

— Պիւմէմ:

— Սըրըր սագլար օլտուղունուզա կիւվէնէպիլի՞րմիսինիզ:

— Էվվէթ, սատագաթըմա վէ...

— Նէ՞ տիեէճէկինիզի պիլիսօրում... լաքին աշի ու սէվտա
մատտէսինի չիմտիլիք պէրթարաֆ իտէլիմ... Արապաճը, պիղիՄօթ-
Բիքէ սօզաղընա կէօթիւրէճէքսին:

Ֆին-Լամ, թէաճճիւսլէ,

— Վա՛յ, սիղին խանէեէ՞ մի կիտիսօրուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, նի՞չին կիթմէեէլիմ, սիզ պէնիմ տօսթում տէյի՞լմի-
սինիզ:

— Էվվէթ, լաքին...

— Կիւճէնիսօ՞րմուսունուզ:

— Պիլաքիս մէմնունում, չիւնքի, պու սուրէթլէ սիղի հէր կիւն
կէօրէպիլէճէեիմ:

Ֆին-Լամ, Բիրօնուն խանէսինտէ եէրլէշտի. Մէզպուրէեէ կէ-
լինճէ, մէղքիւր եարալըեը քէնտի պէսլէմէսինէ թափսիեէ իթտիքտէն
սօնրա, օ կիճէնին եօրկունլուգլարընտան թագաթը դալմամըջ օլ-
տուղու, վէ իրթէսի կիճէ Կրանտ-Բինթ մէյխանէսինէ կիթմէքիւզ-
ըէ տիշարը չըզմահա մէճպուր պուլունտուղու էճիւտէն, պիր ազ
թաամ իթտիքտէն սօնրա, եաթաղընա եաթտը:

Իրթէսի ագչամ, Բիրօ՝ մուհարէպէ, եախօտ եօլճուլուգ էլպի-

սէսինի կիեինմիշ օլան, վէ հարպա կիթմէք իւղրէ պուլունան պիր ճէնկճի կիպի հաղըրտա օլտուղու հալտէ, ալաֆրանկա սաաթ սէքիզտէ մէճրուհուն օտասընա կէլտի:

Էլէն, պիր պուլզ գատիֆէ բանթալօն, այնի գումաշտան շարգա, գալըն աեագ գապլար, վէ մէշին չիզմէլէր կիյմիշ օլուպ, պու էսվապընըն ալթընտա տախի պիր չիֆթ թապանճա իլէ ալէա պիր խանչեր թաշըմագտա, վէ նաղիք վէ պէեազ էլինտէ տէ, սըղըր սինիրինտէն եաբըլմըզ գուրչուհու պիր պասթօն թութմագտա իտի:

Մէզպուրէ, Ֆին-Լամին եաթաղը պաշընա կէլտիկինտէ, մէր-գում, մահզունէն:

— Կիտի՛եօրմուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, կիթմէք լաղըմ տըր:

— Կիթմէք մի լաղըմ:

— Էվվէթ, չիւնքի տօսթլարըմըզ, Կրանտ-Բինթ մէյխանէսինտէ պանա պէքլէեօրլար:

— Տիւնքի ի՛շ իչին մի:

— Մահուտ միլեօն իշի իչին. քէնտիլէրինէ վատ իթտիմ. վատըմը թութմագ իսթէրիմ:

— Ֆագաթ էմրի պասիեթի էլտէն պրագմանըն:

— Սիզ պէնի իշթէ կէօրտիւնիւզ. իմտի էմին օլուն:

— Էկերչի եալընըզ սիզէ ըիֆագաթ իտէպիլսէ իտիմ...

— Օ թասափուրու ֆիքրինիզտէն չըգարըն, վէ բահաթճա եաթըն: Պէն, էրքէնճէ ալտէթ իտէրիմ:

— Էօյլէ իսէ, իշինիզ ըասթ կիթսին:

— Սիզէ տէ կիճէլէր խայր օլուն:

Բիրօ, պիր շարգը մըրըլտանարագ տիշարը չըգտը, վէ ֆամիլեասը թարաֆընտան քէնտինին թէրք օլունմուշ օլտուղու մահէլլ՝ քիւչիւք Լէհիսթան օլմասընը խաեալինտէն պիլէ կէչիրմէեէրէք, պիր կիւն էվվէլ Սէն-Ժագ սէմթինէ կիթտիկի միսիլու, պու քէրրէ տախի էսրարի պիր թարզտտ քիւչիւք Լէհիսթան սէմթինէ աղիմէթ իյլէտի:

Կրանտ-Բինթ տէտիկիմիզ մէյխանէ, Թօմպ մէյխանէսի սըրասընտա օլուպ, այնի պիչիմսիզ կէօսթէրիշէ, այնի միւշթէրիլէրէ, վէ այնի իշկիլէրէ մալիք իտի: Իշկիլէր խուսուսընտա, զանն իտէրսին քի մախսուս պիր սանաաթքեար պու մէյխանէլէր իչին միւպքիրաթ իմպլ իտէր իտի: Շու գատար քի, Կրանտ-Բինթ մէյխանէսի, Թօմպ

մէյխանէսինտէն տահա զիեատե զալէպէլիքլի պիր մահէլլտէ պու-
լունտուղունտան , իսմի , բէք տէ տէհչէթլի տէյիլ իտի , վէ զիեատե
միւշթէրիտի օլմաղլէ , թապիեաթիյլէ քեարը տախի զիեատե իտի ,
Թօմպ մէյխանէսինին սահիպէսի Վինաս նամընտա պիր գարը օլ-
տուղու կիպի , Կրանտ-Բինթ մէյխանէսի տէ Կապէ իսմինտէ պիր
գարընըն թահթը իտարէսինտէ պուլունմագտա իտի , էլէն Բիրօ թա-
րաֆընտան , Մաթիէօնիւն խանէսի հագղընտա իգթիզա իտէն մա-
լիւմաթըն վէրիլէճէկի կիւն , կիրուհը էշգըեա , Տիաշիլումուն րի-
եասէթի ալթընտա օլարադ , սաաթ սէքիզտէ Կապէնին մէյխանէ-
սինտէ թօրլանմը իտի :

Թամ սաաթ սէքիզտէ , Տիաշիլում , մէճլիսին աշըլմըշ օլտուղու-
նու խապէր վիրտի :

Պու հայտուտլար , պիր սիւրիւ գատէհ վէ շիշէլէր իլէ պիր օ-
տատա գարանմըշ օլուպ , Ֆին-Լամ իլէ Պօ-Թապլօ իշլէրինտէ օլմա-
տըղը ճիհէթլէ , ճէմիյեթի եէտի քիշիտէն միւրէթթէպ իտի , Գեաֆ-
ֆէսի տախի , մէրդ ուման իքի հայտուտուն զայպուպէթինէ տիգ-
գաթ իթմիշ իտի իսէ տէ , սաաթ սէքիզ օլմաղտան , եանի մէճլիս
քիւշատ օլունմագտան էվիէլ , քիմէսնէ օլպապտէ պիր շէյ սէօյլէմէ-
միշ իտի :

Հալպուքի մէճլիս աշըլտըղընտա , Կրօս-Օս , քէլամա պաշլա-
եարադ ,

— Ֆին-Լամ իլէ Պօ-Թապլօ նէրէտէ տիրլէր : Պունլար հագ-
գընտա քիմէսնին մալիւմաթը վա՞ր , մը տըր , վէ կէլիպ կէլմէեէճէք-
լէրի մալիւմ միւ տիւր , տէտի :

Բիթանշէօզ , մահղունէն վէ շիւպհէլի պիր թարգտա պաշընը
սալլաեարադ :

— Կէլմէեէճէքլէր տիր , տէյի ճէվապ վիրտի :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսուն , նի՞լին կէլմէեէճէքլէր տիր , Բիթան-
շէօզ :

— Տիւն , Թօմպ մէյխանէսինտէ սիզէ սէօյլէտիկիմի խաթըրլա՞-
եօրմուսունուզ :

— Խա՛յր :

— Ֆին-Լամ վէ Պօ-Թապլօ , Պալօշար իսմիյլէ թանըտըղմըզ վէ
պու ագշամ պէքլէտիկիմիզ գարըեա , ալէագա իթմիշ տիրլէր : Ի-
քիսինին տէ , նաղարը տիգգաթլարընը մէզպուրէեէ աթֆ իթմիշ օլ-
տուգլարընը կէօրտիւմ : Պէսպէլլի մէրգումլար , անըն արգասընտան

կիթմէք իւթէմիշէր տիր, վէ մէզպուրէ գարը իսէ, պիղիմ օրատա պուլունտուղումուզ էսնատէ, քէնտի արգասընտան կէլէնէր պուլունտուղունտա, նէ՝ եօլտա հարէքէթ իտէճէկինի պիղէ խապէր վիրմիշ տիր,

— Էյ պու խուսուստա սէն նէ՞ զաննտասըն:

— Զանն իտէրիմ. քի, Պալօշար պունլարը սիլմիշ սիւբիւրմիւշ տիր, Հէմ տահա տօղրուսունու իսթէրսէն, անլէրի քէօրէք կիպի օրթատան տէֆ իթմիշ օլտուղունա էմինիմ:

— Պու սէօյլէտիկինէ տայիր եէտինտէ պազը իսպաթլարըն վա՞ր մը տըր:

— Էվվէթ:

— Հա՞նկըլար տըր:

— Պօ-թապլօնուն նաշը, սահիպսիզ նաշլարըն գօնուլտուղումահէլլէ վազ իտիլմիշ տիր: Մէրդումուն ճէսէտի, խարիճի պուլվարտա, պուլունմուշ տուր:

— Նէ՞ տիւօրսուն:

— Հագըգէթի հայի պէեան իտէեօրում:

— Պօ-թապլօնա ասլա աճըմամ ամմա, իշիմիղտէ էն իյի վէ տօղրու օլան Ֆին-Լամա աճըրըմ:

— Ֆին-Լամ հագըգընտա մալիմաթըմ եօգ տուր:

— Բի՞մ պիլիր, պէլքի օ կէլիր, տէտի Կօրիք:

— Պէնիմ օնա տա շիւրհէմ վար տըր, տէյի Բիթանշէօզ պէեան իյլէտի:

— Իքի տօսթումուզ հագըգընտաքի հարէքէթի վագրասընտան տօլաեը Պալօշարտան հիսապ իսթէնիլմէսի ըէյինտէ՞մի պուլունու. եօրսունուզ տէյի ըէյիս սիւալ իթտի:

— Խա՛յր, պու. մատտէ պիղէ այիտ տէյիլ տիր, տէտի Բիթանշէօզ:

— Բիթանշէօզին հագըգը վար տըր, — տէյի Ֆանտար իլավէ իթտի, — արամըղտաքի իշլէրիմիզ, մէսէլա Բիէը իլէ Բօլ, Ժագ իլէ Ժան պէյնինտէքի իշլէր, Ֆըրգամըզըն տիկէր աղասընա այիտ օլամազ, Պունլար քէնտի արալարընտա գավկա իտէրլէր, պիլիպիլլէրլինի թէլէֆ իյլէրլէր իսէ, քէնտի պիլէճէքլէրի իշ տիր:

— Հալպուքի Պալօշար պիղտէ՞նմի տիր:

— Հա՛յ հա՛յ, զիրա պու կիճէքի իշի քէնտիսի պիղէ իրաեէ իթմիշ տիր: Անճագ, պանա գալըրսա, քէնտիսինտէն օլպապտէ

հիսապ իսթէմէզտէն էվվէլ իրի արգատաշըմըզն ղայպուպէթինի ան-
լաթըըզ, պագալըմ նէ՞ սէօյլէր :

Տիաշիլում, տիկէր արգատաշլարընըն ըէյլէրինի էվվէլճէ իս-
թիֆսար, վէ մուվաֆֆագաթլարընը իսթիհսալ իթտիքտէն սօնրա,

— Բէք իյի, Ֆանտարըն իսթարը մուճիպլնճէ հարէքէթ իթ-
մէք լազըմ տըր, տէտի :

Պէշ տագըզգա սօնրա, Բիրօ մէյխանէեէ կէլէրէք, պիր սուրէ-
թի մախսուսէտէ գաբուեու չալտը, վէ գաբու աշըլըպ, մէրզ ումէ
իչէրի կիրտիկինտէ, հայտուտ ալաեը, մէսէրրէթլէ,

— Ահ, Պալօշար սէ՞ն մի սին, տէտի :

— Էվվէթ, պէն իմ, լաքին սիզ պէնի պէքլէ՞մէեօրմու իտինիզ,
Շուրաեը պիլին քի, պէն վառ իտէրսէմ, վատըմը թուլթարըմ. կէլ-
մէկէ սէօզ վիրտիմ վէ կէլտիմ :

— Ֆին-Լամ իլէ Պօ-Թապլօ տախի կէլմէկի վատ իթմիշլէր իտի
խսէ տէ, կէլմէտիլէր, վէ կէճիքտիլէր :

— Նիշի՞ն . . . քի՞մ անլէրի մէնն իտէպիլիր :

— Պօ-Թապլօ էօլմիւշ տիւր . . . տէտի Բիրօ :

Պու սէօզլէր իւզէրինէ, քեաֆֆէյի հայտուտլար պիրիպիրլէրի-
նէ պագըշտըլար :

— Նէ՞ իլէ էօլտիւլըիւմիւշ տիւր, տէյի ըէյի սիւալ իթտի :

— Գալպինտէն խանչէր իլէ վուրուլուպ էօլմիւշ տիւր :

— Ֆին-Լամա նէ՞ օլմիւշ տուր :

— Օ եալընըզ եարալանմըշ տըր :

— Մուխաթարալըճա մը :

— Խայր, օմուզ քէմիքլէրի իւզէրինէ իրի խանչէր վուրուլմուշ
տուր :

— Եարալանմըշ օլտուզլարընը իյիճէ պիլիեօրսուն :

— Էվվէթ, պիլիեօրում :

— Պէսպէլլի քէնտի արգասընտան իթմիշլէրլտիր, տէտի Կը-
րօս-Օս :

— Էվվէթ, էվվէլ էմիրտէ, հայվանլըզ թէմիեէ իտիլմէկէ լա-
եըզ օլան պու սայըսըզլըդտա պուլունմուշլար տըր, Պունունլա
պէրապէր քէնտիլէրինի վուրան պէն տէյիլիմ, Սիզէ կէօսթէրտիկիմ
թապանճալար եէտիմտէ իտի, հալպուքի անլէր խանչէր իլէ վու-
րուլմուշլար տըր :

— Ֆագաթ . . .

— Պունյար, սայքի տուէլլօտա տեօեիւշտիւքլէրինտէ, պէն տէ քէնտիլէրինէ շահիտ օլմուշում տուր:

— Պու տուէլլօեա նէ՞ սէպէպ վար իտի:

— Պիլմէմ, Ֆին-Լամ իյիլէշիպ տէ կէլիր իսէ, միւնասիպ կէօր-տիւկիւնտէ, իշպու տուէլլօնուն սէպէպինի իյզահ իտէճէք տիր:— Շիմտիլիք պիզ, պազը մուհիմմ մատտէլէր իւղէրինէ կէօրիւշէլիմ:

— Միլեօն մատտէսի՞նտէն մի պահս իտէլիմ:

— Էվվէթ, էվվէթ:

Պու արա, Բիրօ, Մաթիէօնիւն ֆապրիգասընըն տաիլիլ թագ-սիմաթընա տայիր անլաշըլմասը գօլայ օլարագ, քէնտինին թանգիմ վէ թէրթիպ իթմիշ օլտուղու բլանը ճէպինտէն չըգարտը, վէ պատէ-հու լիսանէն պազը իյզահսթ վէ թաֆսիլաթ իթա իլէ, մահուտ միլ-եօնու աշըրմագ իչին նէ՛ եարըլաճաղընը ումում անլաեընճա,

— Ֆազլա մալիւմաթա հաճէթ գալմատը, տէտի:

— Իմտի, միւզաքէրէմիդի իլէրի կէօթիւրէլիմ... էկէրչի պու միլեօնու էլտէ իտէմէզ իսէք, եա պիղիմ շաշգընըղըլդտան, վէ եա-խօտ պիր ժանտարմա պէօլիւկիւ թարաֆընտան մուհաֆաղա իտիլ-մէքսէ օլմասընտան, էլտէ իտէմէեէճէեիզ:

— Մահուտ միլեօնու մուհաֆաղա իտէն եալընըզ իքի քիչի տիր:

— Պու իքի քիչի շաեետ պիղի բահաթսըզ իտէրլէրսէ... տէյի սիւալ իթտի Տիաշիւում:

— Էկէր պու իքի քիչի սիդի բահաթսըզ իտէրլէր իսէ, նէ՞ եա-բաճաղընըզ պիլմէզ տէյիլսինիզ:

— Էվվէթ, էվվէթ, էօլտիւրիւրիւզ, հէմտէ էօլիւլէրին սիւքիւ-թինէ էմնիյեէթ իտիլտիկի գատար, ճիտտի հիշ պիր շէյէ էմնիյեէթ իտիլէմէզ, տէյի Անֆիլէ իլավէթէն սէեան իլլէտի:

— Էյ պու սէֆէրէ նէ՞ վագըթ խէշէպպիւս իտէճէքսինիզ, տէտի էլէն:

Հայտուտար, պու սէօզ իւզէրինէ պիրիպիրլէրիլէ իսթիշարէ իտիպ, պունյարըն նամնա Տիաշիւում:

— Եարըն, տիեերէք ճէվապ վիրտի:

— Բէք իյի:

— Սէնի թէքրար կէօրէճէ՞քմիեիզ:

— Էվվէթ, եարըն տէյիլ օ պիր կիւն ագշամ թէքրար կէօրիւ-շիւրիւզ:

— Իճրա իտէճէկիմիզ սիրդաթտան հիսսէնի ալմագ իչի՞ն մի կէ-
լէճէքսին :

— Խա՛յր , չիւնքի պէն՝ օ բարատան պիր սանթիմ պիլէ իսթէ-
մէմ , լաքին Ֆին-Ղամըն հիսսէսինի ալմահա կէլէճէքիմ :

— Օ հագգւլ :

— Նէ՞րէտէ թօբլանաճագսընըզ , տէյի Բիրօ սիւալ իթտի :

— Բիէ-Գրասէօ մէյխանէսինտէ :

— Բէք իյի :

Պու գարարտան սօնրա , էլէն , Կրանտ-Բինթ մէյխանէսինտէն
չըգտը , վէ իրթէսի կիւն , վէրիլէն գարար մուճիպինճէ , ետտի հայ-
տուտլար , Մ. Մաթիէօնիւն ֆապրիգասը էթրաֆընտա տօլաչմահա
պաշլատըլար :

Բիրօնուն , Մ. Մաթիէօնէ , եախօտ անըն միլեօնուճա գարչը պիր
սիւրիւ վահչի ճանվէրլէր միսիլու թահրիք իթմիշ օլտուղու հայ-
տուտլարըն թէչէպպիւսլէրինտէն պահս իթմէզտէն էվվէլ , Մ. Մաթի-
էօնիւն ֆապրիգասընտան պահս իտէլիմ : Եվվէլ էմիրտէ շուրահը
սէօյլէեէլիմքի , մէզքիւր նամուսլու սանաաթքտարըն ֆէվգէլատէ
զահմէթլէ թօրլահապիլմիշ օլտուղու մալիւմէլմիգտար մէպլաղ ,
պիլխասսա զիրաաթ վէ կէմիճիլիկէ մախսուս ալէաթ վէ էտէվաթ
ինչասը իչին միւճէտտէտէն եաբըլաճագ պիր ֆապրիգանըն արսա
վէ էպնիհէսինէ սարֆ իսիլմէք իւզրէ թէտարիք իտիլմիշ օլուպ , ֆէ-
թանէթ վէ եօրուլմամադ խասսէլէրիյլէ մութթասըֆ օլան Բեսօ-
րուն իսէ , եաբըլաճագ օլան եէնի ֆապրիգանըն միւտիրիեէթինէ
թայեինի մուգարրէր պուլունմուշ խի :

Մ. Մաթիէօ , մէզքիւր միլեօնուճ նըսֆընը իսթիգրազ թարի-
գիյլէ թէտարիք իթմիշ օլուպ , հալպուքի քէնտի նամուսլու չա-
լըչմագլըղը սահէսինտէ , սէրվէթինի պիր թարաֆտան արթըրմագ-
տա խի :

Մ. Մաթիէօնիւն ֆապրիգասը , թամիզ վարչընըն թէքէսինտէ ,
վէ Սէն-Մօր սօգաղը ճիվարլարընտ օլուպ , սօգագ թարաֆընտա
եիւզիւ ոլուլունմամագտա խի : Պու էվին արգասընտա , էքէյիճէ
խալի պիր արսա մէվճուտ օլուպ , իչպու արսա՞նըն արգասընտա ,
նըսֆէն տիվար վէ նըսֆէն տախի քէրէսթէ իլէ եաբըլմիշ ինչաաթ-
տան միւրէքքէպ օլարագ , Մ. Մաթիէօնիւն ֆապրիգասը պուլուն-
մագտա խի : Թաշ վէ սայիրէ իլէ եաբըլմիշ օլան ինչաաթ , պինանըն
պաշլըճա տայիրէսինտէն , վէ ատի վէ տէօրթ քէօշէլի պիր քէօշքտէն

իսկարէթ օլուպ, ինչաւթը սայիրէ իսէ, ամէլէնին չալըշտըղլարը մահէլլէր օլտուղու հալտէ, իւշ թարափտան քէօշկէ տանանմագտա, վէ եալլընըզ, պաշլըճա եիւզ թարափը աչըզ պուլունմագտա իտի, պու ճիհէթտէ տէ, քէօշկիւն պիւեիւք զաբուսու օլուպ, իշպու գաբուտան սաղտա, վէ ալթ գալթտա ֆապրիգաթօրուն իշ տայիրէսինէ, վէ սօլտա, մէմուրիյն տայիրէսինէ կիտիլիր իտի:

Մ. Մաթիէօնիւն իշղալ իթմիշ օլտուղու արազինին դարըսընտա, սաղ վէ սօլ ճիհէթլէրտէ եիւքսէք պինալար միւշահէտէ օլունտուղու կիպի, արգատա տախի սէրիզ աեագ ուզունլուղունտա պիր տիվար օլուպ, իշպու տիվարտա աշլմըշ օլան արապա գաբուսունտան, ֆապրիգաեա էշեա վէ էտէվաթ կէթիրէն, եախօտ եարըլմըշ ալէթլէրի կէօթիւրմէկէ կէլէն արասալար կիրիպ չըգարլար իտի:

Հասըլը պու թագսիմաթ բէք ատի օլմասըյլա, խարիթանա պագմանա հանէլլ օլմագսըզն տէրհալ անլաշըլապիլիր իտի:

Ֆիլվագը, պու թագսիմաթը անլամագլըզ օլ գատար գօլայ իտի բի, Բիրօնուն վիրտիկի իյգահաթտան սօնրա, Անֆլէ,

— Պէն պիր քէրրէ իշ կէօրէճէք օլտուղումուզ մահէլլէ կիտէր իսէմ կէօղլէրիմ պաղըլ օլարագ, գասանը պուլապիլիրիմ տէտի:

Պու գասա, եախօտ տէրունինտէ մահֆուզ օլան վէ պիր թագըմ հասիալէրին զիհնին իշղալ իտէն միլեօն, Մ. Մաթիէօնիւն խուսուսի օտասընա վագ իտիլմիշ օլուպ, բէք տէ միւշքիւլ օլմանա պիր անախթար վասըթասըյլա ատի պիր գաբու աշըլտըղնտա, մէզքիւրմիլեօնա եագլաշըլապիլինիր իտի:

Ֆագաթ միւշքիւլաթ անտէ օլուպ, չիւլքի մէզքիւր միլեօնա սահիպ օլմագ. իշին եալլընըզ գասանա եագլաշմագլա մաթլուպ հասըլ օլմանըպ, օ գասանը կէօթիւրմէք, եա բարչալամագ վէ եախօտ աշմագ լաղըմ իտի:

Լաքին, մէզքիւր գասա տէմիրտէն օլուպ, ղաեթթ աղըր վէ գուվ վէթլի իտուկինտէն, պիղիմ ալթը նէֆէր հայտուտլար գատար ճէսուր վէ սէպաթլը քիմնէլէր պիլէ, անը պիրլէքտէ կէօթիւրէմէզ իտիլէր, չիւնքի պունուն իշին իգթիզա իտէն վագըթ պուլունամագ իտի. գըրմագ ճիհէթլինէ կէլլինճէ, չիւպհէսիզ պու սըրատա շամաթա վէ կիւրիւլթիւ չըգաճաղընտան, պու տախի գապիլ տէյլի իտի:

Մէզքիւր գասանը աշմագ. իսէ, պիւսպիլթիւն միւշքիւլ օլուպ, զիրա կիլլի անախթար վէ ըագգամը վէ հուրուֆաթլը պիր թէրթիպ իլէ գաբանմագտա օլմասըյլա, պու ըագգամ վէ հրուֆաթլը, գասա

սահիպի քէնտի խթէտիկի սուրէթտէ թէպտիլ խտեր իտի: Քիւչիւք պիր ալէթ կիրտիրէպիլէճէք տէրէճէտէ ճիւղի պիր տէլիկի տախի պուլունմատըղընտան, պու եօլտա մէրամ՝ ու մագսէտէ էրէպիլմէքլիք տախի թասավվուր օլունմաղ իտի: Պու գասսաբը իճատ վէ ինչա իտէն Րէսօր օլուպ, Մ. Մաթիէօ. հիչ պիր էճնէպի մաքինիսթին պու գասսաբը աչապիլմէսի խոսուսընա մէյտան օգուտուղու կիպի, Րէսօր տախի պունու, քէնտինին էն պաշ իչի ատտ իթմէքտէ իտի:

Հաթթա պու գասսանըն մաղպութիեթինէ կիւվէնտիքլէրի ճիհէթլէ, Մ. Մաթիէօ վէ անըն իչճի պաշըսը, քէմուլ էմիյեթ իւզրէ ուեուսագտա, վէ մէգքիւր գասսաբը պիր սիւրիւ հայտուտլար իչինտէ պրագմագ տախի լազըմ կէլսէ, եինէ ֆիթուր իթմէեճէքլէրի տէրքեար պուլունմագտա իտի:

Պիզիմ պու ալթը հայտուտլար, հիչ պիր շէյտէն րիւճաթ իթմէեթլէրտէն օլտուգտան պաշգա, մատտէ պիր միլեօն ֆրանգա տայիր իտուկինտէն, օլ խոսուստա հիչ պիր մանի, թէհլիքէ եաթօտ մուխաթարա խաթըրա կէլէմէզ իտուկինտէն, մէրզ ումլար քէմալ հէեճան իւզրէ,

— Եա՛ միլեօնու էլտէ իտէճէեիզ, եախօտ էօլէճէեիզ, տէյի տիւշիւնմէքտէ իտիլէր:

Շուրաեը տախի իլավէթէն պէեան իտէրիզքի, Րէսօր, Մ. Մաթիէօնիւն տայիրէսինտէ իգամէթ իտիպ, իքիսի տէ, պիրինճի գաթտա, եանի ֆապրիգաթօր, քէնտի իշօտասընըն իւսթիւնտէ, վէ իչճի պաշըսը, իչճիլէրին տայիրէսի իւսթիւնտէ եաթմագտա իտիլէր: Աշճը գարը, խանէյի մէգքիւրուն պիր ճիհէթինտէ եաթար իտի: Փապրիգատա չըրագլըզ իտէն պիր չօճուղա կէլինճէ, պունուն իգամէթկեահը հէր նէ գատար էֆէնտիսինին խանէսինտէ իտի լաքին, հէր կիճէ շէհիրտէ գալըր իտի:

Մ. Մաթիէօնիւն տայիրէսինտէ պազը սիլահլար վար իտի իսէ տէ, պունլար տա տարմատաղըն պիր սուրէթտէ պուլունտուղունտան, բէք լազըմ օլտուղու պիր սըրատա, պու սիլահլարը եէրլէրինտէ պուլմագլըգտա կիւճիւք չէքիլի իտի: Պունտան պաշգա, աթէշլի սիլահլար տօլու օլմահըպ, գըլըճ նէվինտէն օլտն սիլահլար կիպի ալէլ ումուլ ֆէնա, վէ պու սիլահլարը Րէսօր սաթըն ալմըշ օլմասըյլա, արա սըրա գուլլանտըղը ճիհէթլէ, հէման քեաֆիէսի տէ պօշ իտիլէր: Հասըլը ֆապրիգայը մէգքիւրտէ, միւտաֆաա

վասըթասը օլմագ իւզըն պիր խայլի ալէթէր պուլունուպ, պուն-
լար տախի իշնիլէրին չալըշորգլարը տայիրէլէրտէ իտիլէր:

Հայտուտլարա նագլը քէլամ իլէ, պունլարըն գարշըսընա չըգան
հէմ միւշքիլթտէն վէ հէմ իսթիֆատէեի մուճիպ ահվալտէն պահս
իտիլիմ:

Մէրգուլմար եէտինէֆէր օլուպ, սաաթ եարը կիճէ վուրտու-
ղունտա, վէ կիճէնին գարանլըղը զիեատէճէ օլտուղու կիպի, վէ սօգագ
տախի քեամիլէն խայլի օլտուղու պիր սըրատա, պալէատէ զիքր իթ-
սիկիմիզ արապա գաբուսունուն եանընտա թօրլանմը իտիլէր:

Փին-Լամա ումուսունուն էմնիյեթի օլուպ, օրատա պուլուն-
տուղու հալտէ, իչպու սէֆէրէ քէնտիսի գօմանտանլըգ իտէճէք ի-
քէն, անըն դայպուպէթտէ օլմասը հասէպիլէ, Փանտար, գօման-
տանլըգ վագիֆէսինի, քէնտի ահըպպասընըն թէքլիֆիլէրի իւզէրինէ
տէրիւհտէ, վէ պինապէրին իֆատէեէ աղաղլէ,

— Հայտէ արգատաչլար, իշէ պաչլամագ վագթը կէլտի, տէտի:

Սէրկէրտէի մէրգուսուն սէտասը իշիտիլինճէ, պու ալթը հայ-
տուտ միեանընտա նիզամա ֆէվգ էլատէ ըրաեթ օլունտուղու ճի-
հէթլէ, ումուսէն սիւքիլթ վագը օլտու, վէ պատէհու Փանտար,

— Գեաֆֆէնիլ տէ սիւհլը մըսընըղ, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, տէյի հայտուտլար եավաչ սէտա իլէ ճէվապ վիր-
տիլէր:

— Բէք իյի, Բիթանչէօղ, սէն հիւճումա հիսսէտար օլմաեա-
ճագսըն, չիւնքի օ հալտէ պէլքի տահա զիեատէ պիզէ ֆայտէլի օ-
լուրսուն, տէտի:

— Լաքին օրթալըգ զիեատէճէ գարանլըգ տըր, վէ գօրդ աճագ
պիր շէյ եօգ տուր, տէյի Բիթանչէօղ ճէվապ վիրտի:

— Էօյլէ ամմա, եինէ, ալէլ աճէլէ ըրաթըմըգ վուգու պուլա-
պիլէճէկի իհթիմալինէ մէսնի, հէր շէյի էվվէլճէ տիւչիւնմէք ֆարը
տըր:

— Հագղըն վար տըր. տիմէք օլուրքի, պէն, գօլլարմը գա-
վուշտուրուպ պուրատա տուրաճաղըմ:

— Խայր, ֆիրար իտիլտիկինտէ վէ եաղընէն թաագիպ օլուն-
տուղունտա, սէքիզ աեագ. եիւքսէքլիկինտէ պիր տիվար, ճիտտի
պիր մանի տիմէք օլտուղունտան, պիզ, իչէրտէ իշ կէօրտիւկիւմիւզ
սըրատա, սէն տէ, պու գաբունուն արգասընտա տուրուպ քիլիտիսի
գըրմալըսըն: Պու սէօյլէտիկիմ մուամէլէտէ կիւճիւք եօգ տուր:

— Էվվէթ , պու պէնիք իշ տիր :

— Պինապէրին , շու եա պու սուրէթլէ , եկէրչի դըշ իրինի չէօզմէք , վէ թէչէպպիւսիւմիւղիւ սէքիզ կիւն սօնրաեա պըրազմազմէճպուրիեթինտէ պուլունուր իսէք , շու տիվարա գարչը չըգմազտան խալի օլուրուզ , զիրա պիրտէն պիրէ պու տիվարտան աթլաեապիլմէք իչին , քէչի կիպի աթլաեապիլմէլիեիզ :

— Նէ՞ կիւղէլ թապիրլէր :

— Գըշ իրինի չէօզմէք իհթիմալինտէն էքէյիճէ պահօ իթտիր : Պիր աղտա ասըլ հիւճում իւզէրինէ կէօրիւշէլիւմ , վէ էօյլէ րասթ կէլա իշէ կիրիշմէեյիւմ , Էվվէլա , իչէրի պէն կիրէր , վէ օ պիր թարափտա սիզէ պէքլէրիւմ , վէ օրատա , նէ՛ հարլմազ լաղըմ օլտուղունու սէօյլէրիւմ :

Պու վէճհլէ , Ֆանտար , արգատաշլարընտան պիրինին մուավէնէթիլլէ , վէ գարունուն պաղը եէրլէրինէ տէ պասարազ , պիր տագըգատա տիվարը աշըպ , Մ . Մաթիէօնիւն էպնիեէսի տախիլինտէ պուլունուր , վէ տիկէր պէշ արգատաշը տախի ազ վագըթտա , մէրգում իլէ պուլուշտուլար : Մէքքիւր արապա գարուսունտան էն սօն չըգան հայտուտա Բիթանչէօզ մուավէնէթ իթտի :

Իշպու հայտուտար , քէմալ սուսլուզ իչինտէ՞ օլարազ , վէ զաեթ իհթիեաթլը տավրանարազ , Մ . Մաթիէօնիւն ասըլ ֆապրիգա տայիրէսինտէ եազլաշտըլար : Էպնիեէսին պիւեիւք գարուսունա մուվասըլէթլէրինտէ , Ֆանտար , թէտգիզ վէ թէճէսսիլլէ էթրաֆընա կէօզ կէզտիրտի , վէ հիշ պիր թարափտա ըշըզ կէօրիւնմէտիկիւնէ թէէմին օլունճա ,

— Հիշ պիր ճիհէթտէ ըշըզ հօգ տուր . պու իսէ , իյի պիր ալէամէթ տիր , Հա՛յտէ , Կօրիք , սէն շու գարուեու ուսուլ իլէ աշ , տէտի :

Կօրիք , ֆըրգանըն չիլինկիրի օլմասըլլա , մէրգում գարուեա եազլաշտը , վէ էլինի տօգունուր տօգունմազ , գարու , շայեանը իսթիղրապ պիր սուրէթտէ աշըտը , վէ Կօրիք , արգատաշլարընա տօղրու տէօնիւպ ,

— Իշթէ , պու տա օլտու . տէտի :

— Բէք իյի , տէյի էշգըեա ըէյիսի ճէվապ վիրտի , մէքքիւր մուվաֆֆազըյեթտէն մէմոււն օլարազ :

Ղաեէթ ալչադ սէտա իլէ թաաթի օլունան պու սէօլլէրտէն սօնրա , ալթը նէֆէր հայտուտար էվէ կիրտիքլէրինտէ , Կօրիք , եինէ

սուհուլէթլէ գարուեու գարատը, վէ աչըդ օլան սիւրկիւլէրի տէ եէ-
րինէ դօյտու:

— Իշթէ, շիմոի, — տէտի Ֆանտար, — տիշարտան քիմնէ կէլիպ տէ
պիզի ըհաթարզ իտէմէզ: Պիզ տիշարը չըգմագ իշին, պիւ բէնչիւրէ-
տէն տէ կէչէպիլիւրիզ:

— Էլվէրիւր քի, աշըրաճաղըմըզ միւլեօն բէք աղըր օլմասըն, տէ յի
կրօս-Օս իլավէթէն պէեան իթտի:

— Տէնիզի կէօրմէզտէն էվվէլ, աեագլարըմըզը ուզաթմանալըմ,
տէտի Տիաշիլուամ:

Նասըլէրի կէօրիւլմէքտէ Խիւր, պու ալթը հայտուտլար, պիզ-
ղաթ քէնտի էվլէրինտէ պուլունուրճասընա սօուգ. գան իլէ հարէ-
քէթ իթմէքտէ օլուպ, պու մուամէլէ էսնասընտա, Ֆանտար, պիւ
խըրսըզ ֆէնէրի եագսը, վէ պատէհու քէլամա աղազ պիւրլէ,

— Շուրաթը տըր, Պալօշար պիզի ալտաթմամը՛շ, տէտի:

— Էկէրչի պիզի ալտաթմըշ օլտա իտի, օլ վագըթ հալի նիճէ
օլտուղունու կէօրիւր իտի, տէ յի Պիի-Լաի ճէվապ վիւրտի:

— Խա՛յր, խա՛յր, աչաճաղըմըզ գարու շու տուր:

Ֆանտար պու սէօզլէրի սէօյլէքքէն, սաղտա պիւր գարու կէօս-
թէրմէքտէ իպի քի, պունուն իւզէրինտէ մէվիւր օլան պագըրտան
պիւր թախթատա, սիեահ վէ պիւեիւք հարֆլար իլէ,

Մ. ՄԱԹԻԷՕՆԻԻՆ ԻՇ ՏԱՅԻՐԷՍԻ

Եագըլը իտի, վէ սօլ թարաֆտաքի գարուտա տախի,

ՍՈՆՏԸԳ ՎԷ ՏԷՎԱՅԻՐ

քէլիմէլէրի մուհարըէր պուլունմագտա իտի:

Սանտըզ քէլիմէսի, ալթը հայտուտուն կէօզլէրինի պիւրտէն պի-
րէ աշտըրտը:

Կրօս-Օս, այնի վագըթտա իքի գարուեու տախի կէօսթէրէ-
րէք,

— Պունտա՞մը տըր, շունտա՞մը տըր, տէտի:

— Պալօշարըն գավլինճէ, իշ տայիլիւրէսինտէ օլմալը տըր:

— Պալօշար եանըմըշ, եախօտ ֆէնա սուրէթտէ իյղահ վէ թա-
րիֆ իթմիշ օլապիլիւր, եախօտ պիզ լաեղըլլա անլաեամամըշ օլա-

պիլիբրիգ. իմոխ, պանա գալըրսա, իքիսինի տէ աչարըդ, հայտէեին, արգատաշլար, ֆագաթ էվվէլա հա՞նկըսընտան պաշլահաճաղըդ, տէ-տի Կօրիք:

— Էվվէլա, իշ տայիրէսինտէն պաշլահաճաղըդ, վագըթ ղայպ թմէկէ կէլմէդ, հէմտէ, թէհի եերտէ շամաթա կիւրիւթիւ չըգարմանալըմ, վէ Պալօշարըն թալիմաթընա սալիք օլալըմ, չիւնքի չիմտիեէ գատար անըն թալիմաթը տօղրու չըգմըշ տըր, տէյի Ֆանտար ճէվապ վիրտի:

Կօրիք, սօգադ գարուսունու սուհուլէթլէ աշտըլը կիպի, Մ. Մաթիէսին իշ տայիրէսինի տախի գօլայըզլա աշտը:

Տայիրէյի մէդքիւրէտէ, ալթը նէֆէր հայտուտլար, քեաֆֆէսի տէ այնի վագըթտա գասաեը կէօրտիւլէր, վէ բարմադլարըյլա կէօթէրտիլէր: Պունլարըն կէօզլէրինտէ հըրս ու թամա աթէշի գըզըլճըմլարը բարլամագտա օլուպ, էկէրչի հարէքէթլէրինտէ սաղը մէրթէպէ թէլաշ միւշահէտէ օլունուեօրտու իսէ, պու հալ, մուխաթարա գօրգուսունտան, եախօտ էլէ կէլմէք թէհիքէսինտէն նաշի օլմանըպ, չիւնքի ալթը նուֆուս օլարապ, ճիւմլէսի տէ մէյետաանէ ուղրաշապիլէճէք մէրթէպէտէ գուվլէթլի վէ ճէսուր օլմալարըյլա, հաեաթլարընը սուհուլէթլէ ֆետա իթմէեէճէքլէրի, վէ պունտան գաթինաղար քեաֆֆէսի տէ բիւրսիլաճ օլմալարըյլա, մուխաթարա տէսիլէն շէյ ֆիքիւրլէրինէ պիլէ կէլմէեէճէկի տէրքեար օլուպ, պինապէրին թէլաշտա պուլունմալտըր, պիր ան էվվէլ, գասատաքի ալթուն վէ գայմէլէրին բարմադլարը արասընտա գայմասընը վէ բարլամասընը հիսս իթմէքլիկի արղու իթմէլէրինտէն նէշէթ իյլէմէքտէ իտի:

Ֆանտար, տայիմա էմրի պասիրէթէ բիաեէթ իթտիկի ճիհէթլէ խաթթը բիւճաթը թէէմին իթմէքտէն կէրի տուրմատըղընտան, պու սըրատա տախի եավաշճա իքի բէրչիւրէ աշմագտա իքէն, Կօրիք էլինտէ պիր խըրսըզ ֆէնէրի օլարապ, գասաեը սէսսիղճէ վէ տիգգաթլէ թէտգիգ վէ թէճէսսիւս իյլէմէքտէ իտի:

Հայտուտլար իսէ, Կօրիք տիգգաթ իթմէքտէ օլուպ, մէրգու-մու շաշըրթմամագ իչին, հէման նէֆէսլէրինի պիլէ ղապթ իթմէքտէ, վէ հէր պլէրինին անլընտան աշաղը՝ սօղուգ պիր թէր աղմագտա իտի:

Կօրիք, դաշլարի չաթըլմըշ օլարապ, էրպապ առէմլէր կիպի պու գասաեը խայլիճէ թէտգիգ իտիպ, ֆագաթ չիւպհէսիզ գասաեը

աչմագ իշին էլինտէ թուլթմագ տա օլտուղու պալէնա նէվինտէն ալէ-
թի հէնուզ գասաեա պիլէ տօգունտուրմամը իտի :

Կօրիք, պիր չարեք սասաթ զատար թէտգիգ ու թէճէսսիւս-
տէն սօնրա, մահզուն պիր հալտէ , վէ մէգքիւր պալէնա ալէթի թէք-
րար ճէպինէ գօեարագ աեաղա գալգտը :

— Էյ , նէ՞ եաբաճաղըզ , տէյի պէշ հայտուտ այնի վագըթտա
սիւալ իթտիլէր :

— Սիզէ աչըգտան աչըղա իփատէյի հալ իթմէքիկիմի իսթէ՞ր-
միսինիզ :

— Էվվէթ :

— Դօրգուեօրումքի, եանլը պիր ատում ալմը օլմանալում :

— Պալօշար պիլի ալտաթտը՞ մը տիմէք իսթէեօրսուն :

— Խա՛յր, Պալօշար՝ պաշըմըղա նէ՛ կէլէճէկինի քէշֆ իտէմէզ իտի,
Պու գասսնըն ինչաաթը տէրէճէսինի անլաեապիլմէք իշին , ուսթա
պիր մաքլինիսթ օլմագ կէրեք տիր , Պէն պու եօլտա աչըլմասը միւշ-
քիւլ պիր գասաեը իւք տէֆա օլարագ կէօրիւեօրում , Պունունլա
պէրապէր , պուլունտուղումուզ մահէլլ , պապա Մաթիէօնիւն ֆապ-
րիգասը օլուպ , Բէսօր կիպի պիր քիմսէ տէ քէնտի իշճի պաշըսը օլ-
տուղունտան , պու մուվաֆֆագըյեթսիզիկէ մունթաղըր պուլուն-
մալը իտիք :

— Ֆագաթ պու գասա . . .

— Պունուն սըրրընը պիլմէեէրէք , պունու աչմագլըզ միւմքին
տէյիլ տիր :

— Միւմքին տէյի՞լմի տիր , տէտիլէր թէքմիլ հայտուտար , հայ-
րէթտէ գալարագ :

— Էվվէթ , միւմքին տէյիլ տիր , վէ պապա Մաթիէօնիւն , պու
գատար ճէսիմ պիր մէպլաղը խանէսյնտէ սագլաւասընըն , վէ գա-
սսընը հավլիտէ պըրագարագ րահաթճա ուեուլմասընըն սէպէպինի
չիմի անլաեօրում , տէտի Կօրիք :

— Լաքին սէն պիր աղէվվէլ պիր սըրրտան պահս իտիեօրսուն ,

— Էվվէթ :

— Իշթէ , օ սըրըրը անլամագ լագըմ տըր :

— Օ սըրըրը անլամաեա չալըշմագ , պօշ զահմէթ , վէ թէհի վագըթ
ղայը տիմէք տիր :

— Հիշ օլմաղսա , պիր աղ տահա թէտգիգ էթ պագալում :

Կօրիք , արգատաչլարընըն արղուսունա մուվաֆֆագաթ իթ-

մէքտէն զիեատէ , քէնտիսինին ճիւղիճէ պիր իւմիտիլէ թահրիք օ-
լունարադ , թէտգիդաթ վէ թահգըդաթընա եէնիտէն մուպաշըրէթ
իթտի իսէ տէ , պու քէրրէ էլինէ պիր ալէթ պիլէ ալմատը , վէ պիր
միւտտէթ սօնրա , լէհճէսինտէ մէյեուսիեթ ալէամէթի աեան ա-
շիքեար կէօրիւտիւկիւ հալտէ , սօուգ դան իլէ ,

— Հիչ պիր չարէ եօգ տուր , տէտի :

— Նէ՞ տիեօրսուն , տէյի Անֆլէ պէեան իլլէտի :

— Լաքին . . . տէտի Կօրիք , պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա :

— Պիր ֆիքրի՞ն մի վար տըր :

— Էվվէթ :

— Սէօյլէ պագալըմ :

— Պու գաբաղը , սըրըր մալիւմ օլմատըգճա քիմսէ աչամազ :
Պունուն իչին , հէր քիմ օլա , մէյտան օղուեապիլիրիմ : Իմտի , պու-
նուն իչին արթըգ տիւշիւնմէեէլիմ , վէ պաշգա եօլտա չարէ արա-
եալըմ :

— Նէ՞ չարէ արաեալըմ , տէտիլէր հայտուտլար , հէր պիր ա-
ղըզտան :

— Շիմտիտէն սիգէ պիր շէյ պիլաիրէեիմ . էկէրչի պու գասանըն
գաբաղընր իմալ իթմիշ օլան սանաաթքեար , թէքմիլ գասաեը իմալ
վէ ինչա իթմիշ իսէ , թէշէպպիւսիւմիւկիւն հիչ պիր ֆայտէսի օլմա-
եաճագ տըր : Լաքին , պու գասանըն գաբաղը կիպի ուսթալըդը պիր
իչի իճատ իտէն մաքինիսթին , թէքմիլ գասաեը իմալ վէ ինչա իթ-
մէսի բէք նատիր տիր : Ալէսսէվիեէ պու իչի , քէնտի գատար մահիր
օլմաեան տիկէր պիր սանաաթքեարա իհալէ իթտիկինտէն , օ իշ-
ճի տէ , պիր գուսուրտա պուլունապիլիր : Պու ճիւմիլէ իլէ , պու խու-
սուստա իշ պաշգա տըր , զիրա Րէսօր Էօյլէ պիր քիւլհանի տիրքի ,
հիչ պիր շէյէ էլ տօգունտուրմաեօր կիպի կէօրիւնտիւկիւ հալտէ ,
հէր շէյտէ վէ հէր եէրտէ կէօղիւ վար տըր : Հէր Նէ իսէ , պիր պա-
գալըմ : Լաքին պու խուսուստա սիգ տէ պանա եարտըմ իթմէլի-
սինիգ :

— Նէ՞ եաբաճաղըդ :

— Գասաեը եուվասընտան չըդարըպ , սըրթ իւսիւ եաթըրա-
ճաղըդ :

— Հայտէ պագալըմ :

— Լաքին եավաշ , վէ շամաթասըղճա իշ կէօրմէք լաղըմ տըր :

Պու սուրէթլէ , ալթը հայտուտլար , գասանըն արգասընա

կէջիպ, կիւճ պէլա իլէ հէրինտէն գըմըտաթապիւտիլէր :

— Նէ՛ գատար աղըր իմիշ, տէտի Անֆիլէ :

— Նա՞սըլ աղըր օլմասըն, իշինտէ պիր միլեօն ֆրանդ վար տըր, տէյի Կրօս-Օս ճէվապ վիրտի :

— Էկէրչի պանդա գայմէլէրի իսէ, թաշըմասընտա կիւճիւք շէ-քիլմէեք տիր, տէյի Տիաշիւում իլավէթէն պէեան իթտի :

Ալթըր հայտուտլար, քեաֆֆէյի սայ ու իգտամլարընը պիրլէշտի-րիպ, եարըմ սաաթտա կիւճ հալ իլէ դասսեը հէրինտէն չըգարա-պիւտիլէր :

Կօրիք, պու սըրատա շէօյլէ սէօյլէտի :

— Իշին է՛ն մուխաթարալը ճիհէթի տէյիլ ամմա, է՛ն միւշքիւ-լիւ իճրա գըլընտը : Լաքին սըրթ իւսթիւ եաթըրըրքէն, տիգդաթ իտիլմէլի տիրքի, դայմասըն, զիրա հէրին տէօյէմէսի էգիլըր, վէ իշէ կիւճիւք ղէրիշ : պունտան պաշգա, իշինտէքի մանկիլէրին սէսինի չըգարմասեա ճահտ իտէլիմ : Հէր նէ օլուր իսէ օլուն, քիմնէ, թուրմուշ օլտուղու ուճու էլինտէն պըրագմամալը, վէ հաթ-թա իւսթէ աուէմտէ կէլսէ, եինէ հէրէ տօգունմատըգճա, թու-թուլան ուճ պըրագըլմամալը տըր :

Կօրիքին եավաշ սէտա իլէ սէօյլէտիկի պու սէօյլէրէ, հայտուտ-լարտան հիշ պիրի իթիրազ իթմէտի : Մէրգում, իֆատէսինէ տէ-վամ իլէ,

— Տէտիքլէրիմի իյիճէ անլատընը՞ գ մը, տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ, տէյի հէքսի պիրտէն ճէվապ վիրտիլէր :

— Էօյլէ իսէ, հա՛յտէ :

Տէրհալ, օն իքի սինիրլի վէ գուվվէթլի էլ, գասանըն պիրէր ուճունա սարըլըպ, մէքքիւր գասա, պիրտէն պիրէ գայմասըն իշին պիր տիվարա տաեաթըլտըգտան սօնրա, ահէսթէ ահէսթէ հէրէ էնտիրիլմէկէ պաշլանտը :

Պու մուլամէլէ վէ հարէքէթ, զաեէթ եավաշ սուրէթտէ իճրա իտիլմէքլէ պէրապէր, արա սըրա գասանըն իշինտէ տիւշմէքտէ օլան պազը ալթուն եախօտ կիւմիւշ սիքքէլէրին սէտասը իշիտիլտիքճէ, պիլմի ալթը նէֆէր հայտուտուն գալպէրինտէ վէ ֆիքիրլէրինտէ աղիմ հէեէճան վէ թէէսսիր հասըլ օլմագտա իտի :

Պունլար, արա սըրա տուրուպ, գուլագ վիրմէքտէ, վէ հիշ պիր սէտա իշիթմէեինճէ, եէնիտէն գասաեա սարըլարագ, մուլամէլէլէ-րինէ տէվամ իլլէմէքտէ իտիլէր :

Գասա, եէրէ պիր գաչ սանթիմէթիօ գալանա գատար էեիլտի-
կինտէ, եա իչինտէքի թախթալարտան պիրինին տիւլէսինտէն, եա-
խօտ ագչէ թօրպալարընըն տէվրիլմէսինտէն, աղիմ պիր կիւրիւլթիւ
հասըլ օլտուղունտան,

— Հէբիմիզին տէ իչի պիթտի, տէտի Անֆլէ:

— Սուս օլուն, շաշըմագ լազըմ տէյիլ տիր: Չարուգ շու գա-
սանը եէրէ գօեալըմքի, պիր շամթա տահա չըգմասըն: — Գօման-
տամա գարըլ հարէքէթտէ պուլունմանըն, տէտի Կօրիք:

Պու սուրէթլէ, գասա աշաղըեա էնտիրիլտի, հալպուքի իչին-
տէն իչիտիլէն սէսլէր քէսիլմէեիպ, տահա զիեատէ չըգտըղընտան,
քեաֆֆէյի հայտուլար, ֆէվգէլատէ ագչէ արգուքէյլէրի օլմալա-
ըլլա պէրապէր, գապիլ օլսա, քէնտիլէրինի էլէ վիրմէքլիկի թէհ-
տիտ իտէն մէզքիւր սիքքէլէրի ճէզաեա չարբաճագլար իտի:

— Գասա իչինէ ալթուն վէ կիւմիւշ տօլտուրմագլըգ նէ՝ շէյ-
թանի թասապվուր օլտուղունու շիմաի անլաեօրում, տէտի Անֆլէ:

— Նէ՝ զանն իտիեօրսուն, հիչ էօյլէ գօլայճա սանա պու բարա-
լարը պըրագըրլա՞մը, տէյի Տիաշիլում սիւալ իթտի:

— Էլպէթթէ պրագմաղլար, տէտի Կօսս-Օս:

— Լաքին, շու բաթըրտընը իչիտէն օլսա, մութլագա մաթպախ
թագըմըլլա օճաղը, վէ թէքմիլ տիւքքեանըն էչեասընը թաշըեօրուգ
տէյի զանն իտէճէք տիր, տէյի տէվամ իթտի Պիի-Լաի:

— Է՛յ պօշպօղաղլար, արթըգ իչիմիզէ պագալըմ, տէտի Կօրիք:

— Պու գատար լաթիֆէ քեաֆի տիր, տէյի իլավէթէն պէեան
իթտի Ֆանտար:

Պէօյլէճէ քեաֆֆէսի տէ ռուս օլտուլար, եալընըլ գառանըն սէ-
տասը իչիտիլիեօրտու:

— Հազըմըսընըլ, տէյի Կօրիք սօրտու:

Պէչի պիրտէն, «էվլէթ», տէյի ճէվապ վիրմէլէրինտէ, Կօրիք,
«պրագըն» տէտի, վէ ճիւմէսի, այնի վագըթտա գառանը էլլէրին-
տէն պըրագտըղտըրընտա, գասա, արթ իւսթիւ տիւշտիւ, վէ ալթուն
վէ կիւմիւշ սիքքէլէրին եէրլէրինտէն օյնամասը սէտասըլլա պէրա-
պէր, աղըր պիր ճիսմին եէրէ տիւշտիւկիւնտէ չըգան գապա սէտա
իչիտիլտի: Ֆանտար, պու արա խըբսըլ ֆէնէրինի սէօնտիւրիւպ,

— Սուս օլուն, իչէ տէվամ իթմէզտէն էվլէլ քիմսէեի ուեան-
տըրըպ ուեանտըրմատըրըմըլ անլամագ իւզրէ պիր աղ պէրլէեէ-
լիմ: Ջըգարտըղըմըլ շամթա, սայքի ճէհէնէմէ լաեըգ օլուպ,

էկէրչի քիմնէ ուեանմամբչ իսէ , պուրատա պուլունանլարըն , եա սա-
ղըր օլմալարը , եախօտ տիշարը չըգմըչ պուլունմալարը իգթիզա իտէր ,
տէտի :

Պիզիմ ալթը հայտուտլար , քէմալ իզթիրապ իչինտէ օլարագ ,
եարըմ սաաթ գատար պէքլէտիլէր : Հալպուքի , մէյտանա չըգմըչ
օլտուգլարընը զանն իթտիրէճէք հիչ պիր հալ կէօրիւլմէտիկինտէն ,
Փանտար , հէր կիւնա վէսվէսէտէն խալի օլարագ , ֆէնէրի եէնիտէն
եագտը , վէ Կօրիքէ խիթապէն ,

— Հայտէ , իչէ պաշլաեալըմ տէտի :

— Ըշըղը պանա կէօսթէր :

Կօրիք , պու սէօղլէրի տիեէրէք , գասանըն ալթընճը թարա-
ֆընտա տիզ չէօքտիւ , վէ արգատաշլարընա չէօյլէ սէօյլէտի :

— Պու թարաֆա օ գատար էհէմմիեէթ վէրիւլմէզ , պինապէրին
պու թարաֆտան չալըչմագլա , գասաեը աշմագլըղա զիեատէ իհթի-
մալ վար տըր :

— Պիր իւմիտկէօրիւեօրմուսուն , տէյի Փանտար սիւալ իթտի :

— Տուր պագալըմ , սէն տէ բէք աճէլէ իտիեօրսուն :

Մուախարէն Կօրիք , սէթրիսի ճէպինտէն պիր ալէթ չըգար-
տը , վէ հայտուտլար՝ սապըրսըղըղլարընը կէչիւմէք նիեէթիլլէ ,
եավաշճա պիրիպիրիլլէ կէօրիւշտիւքլէրի էսնատէ , մէրգուլ , պէշ տա-
գըգա գատար չալըչտը , վէ անլընտան իրի թէր տանէլէրի ագտը-
ղը , վէ չարշապ կիպի լէհճէսի աղարմըչ օլտուղու հալտէ , պաշընը
եօգարը գալըրտը , վէ Փանտար իսէ , սապըրսըղըղլա ,

— Էյ նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթմէսինտէ , Կօրիք ,

— Մուվաֆֆագ օլաճաղըզ , տէյի ճէվապ վիրտի :

— Էյիճէ քէշֆ իթտի՞ն մի :

— Էվվէթ , լաքին ինկիլիղ անախթարը քիմի՞ն եէտինտէ տիր :

— Պէնտէ տիր , տէտի Կրօս-Օս :

— Անը պանա վէր

Կրօս-Օս , մէզքիւր ալէթի , խըրսըղ-մաքինիաթէ վիրտիկինտէ ,
պու մաքինիաթ ,

— Շու քիւշիւք վիտաեը կէօրիւեօրսուն ա , տէտի :

— Էվվէթ :

— Իշթէ պու վիտա չըգար իսէ , թէշէպալիւսիւմիւղ խիթամ պուլ-
միւշ օլաճագ տըր :

— Ուղուէն սիւրէճէ՞ք մի տիր :

— Վիտանըն պօեունու պիւմէտիկիմ իշին, օլ պապտէ մալիւմա-
թըմ եօդ տուր:

— Հայտէ, պապալըմ:

Կօրիք, տէրհալ իշէ պաշլատը:

Հաքին, շուրաեը տախի վադթ ու զէմանըյա պէեան իթմէք-
լիկիմիդ լաղըմտըր քի, Ֆանտաըն զաննը վէճհ իւզքէ, Մ. Մաթի-
էօնիւն ֆապրիդասը պօշ օլմաեըպ, պունտա իգամէթ իտէնլէր տէ,
սաղըր տէյիլ իտիլէր:

Պիլաքիս ֆապրիգաթօր վէ իշճի պաշըսը Բէսօր, քէնտի եա-
թագ օտալարընտա պաւլունուպ, պիրինճիսի, պիր այլըդ հիսապ-
լարը թէսփիեէ իթմէքլէ եօրուլմուշ օլտուղունտան, տէրին ույգու-
եա տալմը իտի իսէ տէ, տիկէրինին ույգուսու, հէմ խաֆիֆ, վէ
տէ դուլաղը քիրիշտէ իտի:

Իմաի, իլք տէֆա ալթուն արքէլէրին սէպէրի իշիտիլինճէ,
մէրգուլմ տէլիգանլը ուեանըպ, վէ դուլապ վէրիպ, պէհէր գաւլա-
ղընտա պիրէր աուղինա արը պուլունտուղունու զանն իթսփի, վէ
քէնտի քէնտիեէ:

— Մ. Մաթիէօեիւ սօեուեօրլար, տէսի, վէ պիր սըյրաեըյոա,
եաթաղընտան տիշարը ֆըրլաեըպ, աճէլէթէն էսվապընը կիւնիտի,
վէ եաւվաշա գաբուեու աշըպ, ալթ գաթա կէօթիւրէն նէրտիվէ-
նին բարմապըղընա էեիլէրէք, պիր տաղըգա գատարաշաղըեը տին-
լէտիքտէն սօնրա, էֆէնտիսինին օտաւընա կէլտի, վէ գաբուեու
շալմագսըղըն իշէրի կիրտի:

Բէսօր, քէնտի քէնտիեէ:

— Տահա Մ. Մաթիէօնին գասասը իլէ ուղըաշըեօրլար, Պու
գասա հէնուղ աշըլմամըշ օլտուղու հալտէ, վադթըմը վար տըր,
տիմէքտէ իտի:

Ֆապրիգաթօր, տէրին պիր ույգուեա տալմը օլտուղունտան
Բէսօր պիրտէն պիրէ մէրգուսու ուեանտըրտը, վէ Մ. Մաթիէօ,
պէօյլէ արանսըղա կէլինճէ, ապ գալորը պաղըրաճագ իտի իսէ տէ,
կէօզլէրինի աշտըղընտա, քէնտի իշճի պաշըսընը կէօրմիւշ վէ թանը-
մըշ օլտուղունտան, վէ անը, սայքի քէնտի էվլատը ատտ իթտի-
կինտէն, սիւքիւթ իթտի, Հալպուքի ֆապրիգաթօրը մէրգուսուն
էնտիշէլի պաղըղընտան, թէտճիւպ վէ իօթիղըապը անլաշըլըն օրտու:

Պինաէն ալէյհ, Մ. Մաթիէօ, տէլիգանլը իշճի պաշըսընա իտի-
թապէն:

— Նէ՞ վար տըր, Բէսօր, տէյի սիւալ իթտի :

— Սուս օլուն :

— Սո՞ւս մը օլաերմ :

— Էվվէթ, եախօտ հիշ օլմազաս, եափաշ լազըրտը իտէլիմ : Պէ-
նի տինլէտին, էլպիսէնիպի կիեինին, վէ կիեինտիկինիզ վազըթ, թէք-
միլ սօղուզ գանլըլըղընըզը վէ ճէսարէթինիզի քէսպ իտին :

— Փապաթ : պու գատար էսրարա նէ՞ սէպէպ վար տըր : — Մատ
տէ նէ՞ տիր . . . իշթէ սօղուզ գանլըլըղըմ վէ ճէսարէթիմ իւզէրիմ-
տէ տիր . . . սէօյլէտին, հէր նէ իսէ անլաթըն :

Մ. Մաթիէօ, պիր թարափտան պու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ, վէ
տիկէր թարափտան էսփապընը կիեինմէքտէ իտի : Չիւնքի, Բէսօրուն
ախլէազընը լանա պիլտիկինտէն, վէ մէրդումու, քէնտի օտասընտա
կէօրտիկիւնտէն, տէրոնը ֆապրիգատա ֆէվզէլատէ պիր հալ վու-
գու պուլմապտա իտուկինի տէրք իշլէմէքտէ իտի :

— Շու էսնատէ սիզի սօեուեօրլար, տէտի Բէսօր :

— Պէնի սօեուեօրլար մը : — Լաքին պու սէօղիւ նէ՞ գատար սօ-
ուզ գան իլէ պէեան իտիեօրսուն :

— Աճայիւ, նա՞սըլ պէեան իթմէրլիկիմի իսթէեօրսունուզ :

— Խըրսըլլար նէ՞րէտէ տիրէր :

— Սիզին տայիլէնիպտէ, վէ գասանըն եանընտա տըրլար :

Փապրիգ աթօր, գատա սէօղլանիւ իշիտինճէ, քիամիլէն միւսա
թէրիհ օլտու, վէ պիր տաղըգա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, իշճի պա-
շընա :

— Պէնի բահաթալ իթմէրլիք գահմէթինի պիլէ տէյմէտի : Եմ-
տի, պէն եէնիսէն եաթաճաղըմ, տէտի :

— Խալլը, եաթմազ օլմազ :

— Նիշին :

— Պու խըրսըլլարը հիւքիւմէթէթիւթտարանը ցօրէսինի տիւշ-
իւնմէլիեիլ :

— Հադգըն վար տըրլար միւրթիլ, ուօր իլ ղիլգ-իլգիլ :

Պու սէօղլէր թառթիլ օլունաղըն խըրսըլլարա ֆապրիգաթօր,
էսփապընը կիեինտի, վէ Մ. Մաթիէօնիւ պու խըղմէթիւթաթիլինճէ,
ուսթա չըրապ, փրիսի տէյիլ ֆէնա սիլահլանտըլար քալէ սէսիպճէ
աշաղը էնտիլէր : Գասանըն իշինտէրի ազլէ սէպէրինտէն, վէ գիհն-
լէրիմէչուլ օլմասընտան, խըրսըլլարտան հիւքիլիլ մպուշլարըն
աշաղը էնմէլէրինի իշիթմէտի : Մէրդումլար իշ տայիլէսինին գարգիլ :

սընա մուվառլէթլէ, իշի անլատրգլարընտա, Մ. Մաթիէօ, Բէսօրու պիր թարաֆա չէքիպ,

— Գասանըն մազպուլթիեթինէ էմի^նմիսին, տէ յի, սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, — տէտի Բէսօր, — դաբաղընա օլ գատար էմինիմքի, սէքիգ կիւն ուղրաշալար, նէ՛ աշապիլիլէր, վէ նէ՛ գըրապիլիլէր: Լաքին տիկէր թարաֆլարընա կէլինճէ, օրալարընը պէն ինչա իթմիշ տէ յիլ իսէմտէ, Բըթի-Բիէր իլէ Գլօտ, մահիր իշհիլէրտէն օլտուգլարընտան, սայիր ճիհէթլէրինի տախի մազպուլթ զանն խտէրիմ:

— Իյի եա, էօյլէ իսէ, պու խապիսլէրի տէրտէսթ իթտիրէպիլիլիգ, Վուգուլի հալի բօլիսէ խապէր վիրմէք իչին պիր սաաթ լաղըմ տէ յիլ ա՛:

— Խա՛յր:

— Էօյլէ իսէ, հայտէ Գաթէրինի ուեանտըր, կիտիպ հիւքիւմէթէ խապէր վիրսին:

Բէսօր, Մ. Մաթիէօնիւն էմրինի իճրա, վէ Գաթէրին տախի սէրիան օրատան հարէքէթ իյլէտի: Մէզպուրէնին կիտէճէք մահէլլի ուղազ տէ յիլ իտի:

Բէսօր, մէզպուրէնին աղիմէթինտէն սօնրա, Մ. Մաթիէօնիւն եանընա ալտէթինտէ, հայտուլար, գասանը եէրէ եաթըրմըշ օլուպ, Կօրիք, արիգ ու ամիգ թահգըդ ու թէճէսսիւսլէ մէշղուլ պուլունմագ տա իտի:

— Լաքին, պունլար բէք ճէսուր խըրսըզ տըրլար, տէտի Մ. Մաթիէօ՝ Բէսօրա:

— Էվվէթ, վէ գասանը թէտգիգ իտէն տէ, սանաաթտան տըր, հէմտէ, զանն խտէրիմքի...

Բէսօր, պիր արալըդ պուլուպ, իշպու արալըդտան հայտուլարըն հարէքէթ վէ մուամէլէթինէ պագմագ տա իտի:

— Սահի^նհ մի, տէ յի Մ. Մաթիէօ սիւալ իթտի:

— Բըթի-Բիէր իլէ Գլօտ, իչէրտէն վազ իտէճէք եէրտէ, տիշարտան պիր վիտա վազ իթմիշ օլմալը տըրլար:

— Էյ սօնրա՞:

— Սօնրասընը պիլմէմ... շաշգընլա՛ր... եանըրմամըշըմ, վիտանը տիշարտան գօյմուլար...

— Լաքին, օ վիտանը չըբարմագ իչին տախի վագըթ լաղըմտըր, տէյիլ մի:

— Շիւպհէսիդ :

— Ոչ վագթա գատար տա էլպէթթէ բօլիս կէլէճէք տիր :

— Շիմտի թամ կէլէճէք վագթը տըր :

— Զօգ սիւրմէղ կէլիր . Գաթէրին կիտէլի եարըմ սաաթը կէշտի :

— Հայ իգպալ հայ , շու հէրիֆ զաեթ ուսթա տըր . պիրինճի գաթ գըրըտը , տէտի Բէսօր :

— Նէ՞ տիեօրսուն , տէյի Մ . Մաթիէօ քէմալ էնտիչէ իլէ սի-վալ իթտի :

— Հագըգէթի հալի սէօյլէեօրում :

— Ահ , եա Բապպի , քիւլ օլտում . պիւթիւն սէրվէթիմ օգա-սատա իտի :

— Քիւլ միւ օլտունուզ խա'յը , խա'յը , միւսիւ Մաթիէօ , տահա քիւլ օլմատընը , ագչէ եէրինէ եթթիշմէլէրի իչին ագալի եարըմ սաաթ վէ ագչէեի չըգարմագ իչին , տիկէր պիր եարըմ սաաթ լա-ղըմ տըր : Շիմտիեթ գատար բօլիս խապէրտար օլմուշ օլաճաղընտան , էլպէթթէ հագընտա կէլէճէք տիր : Իմտի , ճէսուր օլուն , էֆէնտիմ : Զարէմիլ թիւքէնէճէք օլուր իսէ , սէրվէթինիղի պիղ միւտաֆաաեա չալըլըլըզ , վէ օ սէրվէթի ալարագ պուրատան կիթմէլէրինէ միւ-տատէ իթմէեիզ , Անլէր , վագաա ալթը քիչի տիրէր , լաքին պիղտէ քէնտի խանէմիղտէ պուլունուեօրուզ , վէ հագգ՝ պիղիմ թարաֆը-մըղտա տըր : Պու խուսուսլար տա գուվվէթ տիմէք տիրէր :

Մաթիէօ , Բէսօրուն էլինի սըգարագ ,

— Բէսօր , սահիհէն սէն պիր ճէսուր տէլիգանլըսըն , տէտի :

Մաթիէօ իլէ Բէսօր , գաբու արգատընտան հայտուտլարը գօլ-լատըղլարը հէնկեամտէ , մէրգումլար , քէնտի հարէքէթի շէքեապէթ-քեարանէլէրինէ տէվամ իթմէքտէ իտիլէր , Կօրիք , էմալի նատիր կէօթիւլէն պիր մէհարէթլէ , գասանըն իքի գաթընը գըրմըշ օլուպ , արգատաշլարը , կէօղլէրինի վէ աղըղլարընը աչմըշ օլտուզլարը հալ-տէ , մէրգումուն մուամէլէսինի սէյը իթմէքտէ իտիլէր : Լաքին քեաֆֆէսինին տէ սիմասընտա , տէհչէթլի պիր հէեեճան ու էնտիչէ ալէամէթի միւշահէտէ օլունուպ , հէլէ օրթալըգ , պիւթիւն պիւ-թիւն սուպուզ իչինտէ պուլունմագտա իտի : Եալընը արա սըրա , Կօրիքին էլինտէրի ալէթին սէսի իչիտիլիեօրտու :

— Նա'սըլ , սըրատընտա կիտի'եօր միւ , տէտի Փանտար :

— Էվվէթ , — տէյի Կօրիք ճէվապ վիրտի , մուվաֆֆագ օլմագ-տա օլմասընտան տօլաեը քէսպի շուրուրիեթ իտէրէք , — եալընը

պիր գաթ գալոր, Պունուն իշին տէ պիր չարեէք սաաթ տահա չա-
լըլաճագ օլուր իսէմ, մանկիղլէրի տէրճէպ իտէպիլիլիլ:

— Զարուգ էթ, չարուգ էթ քի, շու բարալարը կէօրէլիմ, տէ-
տիլէր հայտուտլար:

Կօրիք, եէնի պիր ճէսարէթլէ թէքրար իշէ պաշլատը, չիւնքի
սապըրսըղլըգ հալի քէնտիսինէ պաշլա գուվվէթ վէ ճէսարէթ քէսպ
իթտիրմէքտէ իտի, հալպուքի արգատաշլարը, հիշ պիր շէյ հարա-
մատըղլարը, վէ եալընըղ մէրգուում պաղմաղլա իքթիֆա իթտիքլէրի
հալտէ, անտէն տահա զիեատէ գան թէրլէրէ պաթմագտա իտիլէր:

Կօրիք, քէչֆինտէ եանըլմալըշ օլուպ, պիր չարեէք սաաթ գա-
տար տահա չալըլմաղլա, դասանըն սօն գաթընը տախի գալտըրա-
պիլտի, վէ էլինէ պիր գաշ ալթուն սիքքէ տիւշտիւկիւ միսիլլու,
պունչարտան պիր գաշը տա եէրէ եուվարլանտը:

Կրօս-Օս, մէսէրրէթլէ,

— Հէլէ՛ չիւքիւր, արլումուկա նայիլ օլաճաղըղ. շու մահուտ
միլիօն արթըղ պիլիմ օլտու, տէտի:

— Սուս օլ, հա՛յվան:

Տէրհալ հայտուտլար գասանը եաղմանա վիրէճէքլէր իտի իսէ
տէ, Կօրիք, գասանըն իշինտէ պուլունմասըլլա, պու մուամէլէեէ
մանի օլանկէլմէքտէ վէ շու հալտէ, գասատա պուլունան սիքքէլէր,
էվվէլ էմիրտէ Կօրիքին էլինէ կէչիպ, ծնտան սօնրա հայտուտլարա
տաղըլմասը իքթիլա իտէր իտի:

Նիհաեէթ իշպու ագթարմա մուամէլէսի իճրա օլունմանա պաշ-
լատըղտան սօնրա, հայտուտլար կէօնակէօն սիքքէլէրէ վէ ֆօնտօ-
լարա գալուշտուլար:

Պունլարտան Տիաշիլում, իլք տէֆա իֆատէեէ աղսղլէ,

— Պալօշար պիլի ալտաթմամըշ, տէտի, վէ տիկէրլէրի տէ պա-
ղը սէօղ սէօյլէնիպ, էն սօն լաղըրտը իտէն Պիլի-Լաի, քէլաճընա իսի-
թամ վիրմէքտէ իքէն, օլ անէ տէկին զանէթ մէշղուլ օլմալարը հա-
սէպիլլէ, հիշ պիր սէս իշիթմիշ օլմանան հայտուտլար, պիրտէն պի-
րէ ըպըղա միւշապիհ պիր սէս իշիթտիլէր, վէ պատէհու պունլար-
տան պրի, պիւեիւք պիր սէտա րէֆ իտիպ, եէրէ սիլլիլտի, վէ ալ-
նի վագըլթուտ գասանըն եիւպ թարաֆընա աղըր պիր չէքիճ էնտի-
րիլմէքլէ, տէհէթլի պիր կիւրիւլթիւ հասըլ օլտու:

Իշպու չէքիճի վուրան Բէսօր օլուպ, մէրգում, պու ալթի վա-
սըլթապըլլա Ֆանտօլըն գաֆասընը հարըպ էօլտիւրմիւշ, վէ Մ. Մալա

Թիէօ տախի Կրօս-ՕսուՆ սըրթ քէմիկինէ շիտտէթլի պիր տարպէ քնտիրմէքլէ, մէրգուճու հէրէ եաթըրմը իտի:

Փապրիգաթօր վէ իշճի պաշըսը, իքիսի տախի գուՎվէթլի օլ-տուգտան պաշգա, չէքիճ գուլլանմագտա տա մահիր օլտուգլարըն-տան, խաֆիէն մէգքիւր իշ տայիրէսինէ կիրմիշ, վէ հայտուտլար Թարաֆընտան կէօրիւմէհէրէք, հէր պիրի պիրէր ատէմէ նիշսն ալ-միշ, վէ մուգարէր օլան իշարէթ իւզէրինէ, իքիսի պիրլիքտէ չէքիճլէրինի քնտիրմիշ, վէ հայտուտլարտան իքիսինի մագթուլէն, ֆըրգանըն խարիճինտէ պըրադմըշլար իտի:

Պու իքի շախտըն, մէմուլ օլունմատըլը պիր զէմանտա հիւճուճ-լարը պիր սիւրիւ աղնամ իշինէ ելտըրըրմ տիւշմէքտէն տահա զիեա-տէ Թէէսսիր հասըլ իթտի, վէ Կօքիք, էլան դասանըն տէրունինտէ պուլունուպ, տիշարը չըղամատըլը ճիհէթլէ, հէման անտէ Թէէթ օլմագ Թէհլիքէսինէ Թապի պուլունմագտա իտի:

— Արգատաշլար, — տէյի պաղըրտը պու արա Պիւլ-Լաի, — օլ-գուտա զանն իթտիկինիզ ատէմէր տիրէր . . . չարուգ սիւհա տալ-րանըն:

Պու միւէսսիր վէ մուլթասար նութգ իւզէրինէ, տէրհալ պիւ-ճիւմէ հայտուտլար, պուլունտուգլարը վազիեթլին Թէհլիքէլէրինի տէրքիշ իլէ, պաղըրտը խանչըլէրինի, վէ տիկէրլէրի Թապանճալա-րընը էլլէրինէ ալտըլար, վէ քէնտիկէրինի միւտաֆաա խտէպիլէճէք հալտէ պուլունտուգլարընտա, Մ. Մաթիէօ իլէ Բէսօր տախի տէհ-չէթլի չէքիճլէրինի Թէքրար գուլլանմագ հաղըրըլընտա իտիլէր: Հալպուքի պու սիւհալար բէք աղըր օլմալարը ճիհէթլիլէ, մէրգուճան հայտուտլար կիպի չէվիք վէ սէպաթլը էշխասա գարշը ուզուն միւտ-տէթ մուգալմէմէթ իտէմէհէճէքլէրի տէրքեար իտի:

Ֆիլվաղը, իքի իշի ալիի վաղըթտա կէօրմէք իգթիտարընը հա-յիլ օլան Պիւլ-Լաի, մէգրիւր սէօղլէրի սէյլէրքէն, Թապանճալա-րընտան պիրինի հաղըրլաեըպ, Մ. Մաթիէօհէ նիշան ալար, վէ աթ-տըլը գուրշուն, ֆապրիգաթօրու մէրգուճուն Թա գալպիեհհընա իսապէթլէ, պիշարէ, գուրշունա տիղիլէն ատէմ կիպի, եիւզ իւս-թիւ հէրէ սէրլտի:

Ձէվալը ֆապրիգաթօր, պու սուրէթլէ, նամուսուլա օթղը սէնէ չալըշարագ, Թօրլամըշ օլտուղու մէյլէլէրէ նայիլ օլամատը:

Բէսօրա կէլինճէ, էֆէնտիսինին հէրէ տիւշտիւկիւնիւ կէօրիւպ, քէնտիսի իշին արթըղ սէլամէթ եօլու գալմամըշ իտուկինի, վէ վէլէլ

չէքիճինի պիր քերէ տահա վուրուպ, անը տախի թէլէֆ իտէպիլսէ, նիհանէթ հէր թարափտան իւզէրինէ հիւճոււմ օլունարադ, սիւահը եէտինտէն ալընաճաղընը անլատը, վէ ֆիլ հագըգա տա էօյլէ օլտու. չէօյլէքի Բէսօր, Անֆիլէի աղըրճա եարալատըգտան սօնրա, քէնտի-սի տէ, ալտըղը տարպէլէրտէն, վիճուտի հէման տէլիք տէլիք օլա-րադ եէրէ սէրիլտի իսէ տէ, շուրասընը շիմտիտէն պէեան իտէրիզ քի, մէրգուսուսն եարէլէրի մուհլիք տէյիլ իտի. Հէր նէ իսէ, պի-չարէ տէլիգ անլը պայկըն հալտէ եէրէ սէրիլմիշ օլտուղու սըրատա, Բիթանչէօզ, գալու թարափընտան հայտուտլարըն պուլունտուգ-լարը տայիրէեէ կիրտի, վէ մէյտանը մուհարէպէեէ աթֆը նա-զար իլէ,

— Արգատաչլար, արպէտա՞մը վուգու պուլտու, տէյի սիւալ իթտի.

— Էվվէթ.

— Հալպուքի օ գատար շամաթա հասըլ օլտու քի, պիւթիւն մահէլլէլի ուեանտը, վէ քեաֆֆէյի բէնչիրէլէրտէն ըշըգ կէօրիւնմէ-կէ պաշլատը. Իմտի, չարուգ պուրատան տիշարը չըգմանա պագըն.

Կօրիք, էլինտէ պիր պիւեիւք բաքէթ պանդա գայմէսի օլա-րադ, գասանըն իչինտէն տիշարը չըգտը.

— Իշթէ, ասըլ մալ պունտա տըր. դասա տա պօշանտը, տէտի.

— Էօյլէ իսէ, չարուգ պուրատան ճըզլամը գօեալըմ, տէյի Բի-թանչէօզ պէեան իյլէտի.

— Էվվէթ, գըչ իբինի չէօզէլիւմ.

Պու վէճհէ, ֆըրգանըն պագըյեէյի աղասը օլան պէշ հայ-տուտլար, կիճէ գուշլարը սիւրիւսիւ կիպի բէնչիրէլէրտէն ֆիրար իթտիլէր.

Պէօյլէճէ, ճինաեէթի վագըտ իճրա օլունմուշ, վէ ինթիգամը մաթլուպ ալընմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, Բիրօ, բահաթճա ուեուեա-պիլիր իտի.

Մահէլլի վագըտեա իսէ, բօլիս ֆալան կէլմէտի, չիւնքի Գա-թէրին նամ պէպէմէ, բօլիսէ քէյֆիեէթի խապէր վիրմէք իւզրէ տի-շարը չըգտըղընտա, եօլտա Բիթանչէօզէ բասթ կէլմիշ օլտուղուն-տան, չիւնքի պու հայտուտ գարը, գաբունուն եանընտա պէքլէ-մէքտէն օսանարադ, իսթիքշաֆա չըգմըշ իտուկլինտէն, մէզպուրէ պէպէմէեի կէօրմէսինտէ, խանչէրիլլէ վուրուպ, անը եէրէ սէրմիշ իտի.

Նիհաեթ , հայտուտլարըն ֆիրարընտան սօնրա , մահէլլի վա-
գըաեա հիւքիւմէթ թարաֆընտան մէմուր կէլտիկինտէ , պօշալմըշ
պիր գասա պուլտու , վէ Մ. Մաթիէօ իլէ Ֆանտարըն վէ Կրօս-Օ-
սուն նաշլարընը գալարըթտը :

Րէսօրա կէլինճէ , հէր նէ գատար օն ալթը եարէ ալմըշ իտի իսէ
տէ , հէնուզ եաշամագտա օլմասըյլա , գուրթուլապիլիր իտի :

Փապրիգաթօրուն տէֆթէրլէրի մուճիպինճէ , աշրըրլան մէպ-
լաղ , պիր միլեօն եիկիրմի պին ֆրանգ թախսին օլունուպ , Պալօշար ,
քէնտի տօսթլարընա խաեըրլը պիր իշ սիրարըշ իթմիշ օլմասընտան
տօլաեը իֆթիսար իտէպիլիր իտի :

14

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸՆԸՆ , ԳԱՅԱԼԱՐԸՆ ՃԵԼԼԱՏԸՆԱ

ՐԱՍԹ ԿԵԼՄԷՍԻ

Մ. Մաթիէօնիւն ֆապրիգասընտա վուգու պուլան ճինաեթ-
տէն սօնրա , հայտուտ գարը թէսմիւնէ իտիլմէկէ լաեըգ օլան էլէն Ռի-
րօ , 1832 տէն 1840 սէնէսինէ դատար , հըրսը շան սայիգասըյլա վէ
քէնտիսին մէհարէթինէ կիւվէնէրէք , պիր թագըմ թէհլիքէլի թէ-
շէպպիւսլէրտէ պուլունտու :

Մէրգուլմէնին իշպու հայտուտլուգ վագըալարը , քէնտիսինին
թէրճէմէի հալի մագամընտա իսէ տէ , պիզ , անըն թէրճէմէի հալի-
նի պէեան իթմէք մագսէտինտէ պուլունմաարըրմըզտան , եալմըզ
քէնտիսինէ հասը իյլէտիկիմիզ իւնվանա , վէ իշպու քիթապա թայ-
եին իթտիկիմիզ իսմէ լաեըգ օլուպ օլմատըղընը օգուեանլարըմըղըն
մուհաքէմէ իթմէլէրի զըմնընտա , վուգուաթը ճինաիյեէսինտէն պա-
ղըլարընը , խաթըրէ օլմագ իւզըրէ , զիյրտէ տէրճ ու պէեան իթմէք-
լիկի քեաֆի աոտ իյլէրիզ :

Ղարիպէրի շուրասը տըր քի , պու գարը , թէշէպպիւսաթըն-
տան հիշ պիրինի , թամաընտան , եախօտ ագչէրէսթիկինտէն նաշի
իճրա իթմէեիպ , պինապէրին ճինաեթլէրինին հիշ պիրինտէն քէն-

տիսինէ քեար չըդմատը, եախօտ քէնտիսի քեար չըգարմանա չա-
չըչմատը: Ելէն, իճրաթ մէրթէպէտէ զուրուրիեթի, թասավվուր
օլունմաղ տէրէճէտէ միւթէքէպպիր, վէ ֆէվգէլատէ սուրէթտէ
իգպարէրէսթ օլմասըյլա, պաշլըճա չալըչմասը, կիւնիւն պիրինտէ
տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլմագ իչին իտի: Իյթէ, քէնտիսինին մագսէտի,
ֆիւրի, ըիւեասը, վէլհասըլ պիւթիւն էվհամու խեեալաթը պունտան
իպարէթ օլուպ, հէր քէս, պու հալէ նէ՛ իսիմ վէրիւր իսէ վէըսին,
պիզ, պունտա աղ տիւթնէիք օլմատըղընը պէեան ու իֆատէտէն
կէրի տուրամաեըզ:

Զիքը իթտիկիմիզ սէքիզ սէնէ միւտտէթ զարֆընտա, Բիրօ,
տիւգ տը Սէրտէօյլիւ պուլմանա չալըչտը իսէ տէ, մուվաֆֆագ օլա-
մատը: Պատէհու, քէնտիսին կէչմիշ էօմիւնտէ պիր տէրէճէ միւ-
նասիպէթլէրի պուլունմուշ օլան էչխասը, կիւնիւն պիրինտէ քէնտիսի-
նէ զարար վիրէպիւէճէք եըլանլար միսիլու քիւլլիէնմահվ իթմէքիկի
տիւշիւնտիւ:

Պու գարընըն, Էֆիլէնին մաշուգէսի օլմուշ օլտուղունու, վէ
պիր գումարխանէ իշլէթտիկինի պիւլէն չըվալիէ Տիւթագ, Պրիւսէլ-
տէ, գումարտա զուհուրա կէլմիշ օլան պիր մուարազա իւզէրինէ
Ֆին-Լամ թարաֆընտան գաթլ իտիլտի:

Իւք տէֆա Էլէնի ալէմէ տախիլ իթմիշ օլան սախթէ գօնթէս
տը Սմնպրէօն, պիր պալօտան խանէսինէ ավտէթինտէ, Պիւլ-Լաի
մարիֆէթիլէ թէլէֆ օլունտու, չիւնքի Բիրօ, տայիմա Պալօշար իո-
մինի թաշըեարագ, էսկի սօսթլարըյլա միւնտէպաթը հասէնէսին-
տէ պէրտէվամ օլուպ, հիյնի հաճէթտէ, թասավվուրլարընը մէվ-
գըրի իճրանէ գօյմագտա անլէրի գուլլանըր իտի:

Հաթթա շուրասը զարիպ տիրքի, Էլէն Բիրօ, մէղքիւր հայ-
տուտլարը օլմէրթէպէ գօրգութմուշ իտիքի, պունլար, անը, Պալօ-
շար իսմիլլէ թէսմիւնէ իթմէքտէն տուր օլմատըղլարը կիպի, վէ թօմպ
մէյլանէսինտէ, Բիթանշէօզ իլէ Կրօս-Օսուլ վագը օլան իֆատէլէրի
իւզէրինէ, մէրգումէ, վէ անըն հանկը սընըֆա մէսուպ օլտուղու
հազգընտա պիլտիքլէրի չէյլէր իւզէրինէ տայիր հիշ սէօզ սէօյլմէկէ
պիլէ ճէսարէթ իտէմէտիլէր:

Հասըլը, Լանտրի ֆամիլեաղնտան օլանլար, հապսխանէտէն
չըգտըղճա, Բիրօ, պունլարը պիրէր պիրէր թէլէֆ իթտիրտի: Պու
ճիհէթտէ շուրասը թաստիգ օլունմագ կէրէք տիրքի, հայտուտ
գարընըն իչպու մուամէլէսի, ճէմիյնէթի ինսանիեէեէ խըզմէթ տի-

մէք օլուպ, նամուսլու ատէմէրտէն, 1840 սէնէսինէ գատար, եա-
լընդ Մ. Մաթիէօ իլէ Բէսօր, մերգումէնին գուրպանլարը օլտուլար:

Բիրօնուն մուհապպէթ վիրմէեերէք աշըգ մագամընտա գու-
լանտըղը Ֆին-Լամ, հայտուտ գարընըն թասավվուրլարընտան տօղան
էն եիւքսէք վէ կն ալչազ թէշէպպիւսէրինին իճրաւընա մէմուր օ-
լուպ, մերգում, իրի սէնէ գատար անըն սատըղ էսիրի օլտու, վէ
պիր քէլպին, քէնտի էֆէնտիսինէ կէօսթէրտիկի սատաղաթ վէ ի-
թաաթտան զիեատէ մէղպուրէ հազ գընտա սատաղաթ վէ իթաաթ
կէօսթէրտի: Շէօյլէքի էկէրչի Բիրօ, քէնտիսինէ էօլ տէսէ, մեր-
գումուն քէնտիսինի թէլէֆ իտէճէկի տէրքեար իտի:

Ֆին-Լամ, էլէնի սէվմէքտէ, վէ մէղպուրէ թարաֆընտաք քէն-
տիսինին սէվիլմէքտէ օլտուղունու զանն իթմէքտէ իտի:

Լաքին կիւնիւն պիրինտէ, Ֆին-Լամ, էլէնին նէ՛ գալպի, նէ՛
րուհու, նէ՛ վիճտանը օլմատըղընը չու վէճէ իլէ անլատը. շէօյլէքի,
էլէն, անլաշըմազ պիր սուրէթտէ համիլէ գալտըգտան սօնրա,
տիւեաեա պիր էրքէք էվլատ կէթիւրտի, վէ Ֆին-Լամ, մէսուտ պիր
բէտէր մագամընտա, պու չօճուղու մէմունէն գուճաղընա ալտը:
Հաթթա բէտէրիք վազիֆէսի հիսսիլէ, զաեթ կիւզէլ պիր թասավ-
վուրլա մութթասըֆ օլտու: Շէօյլէքի, էլէն իլէ Ֆին-Լամ-զէնկին տէյիլ
իտիլէր իսէ տէ, զաեթ ըհաթթա եաշաեապիլէճէք հալ ու մէվգըտէ
օլտուղլարը ճիհէթլէ, բէտէրի մէղպուր, օլ անէ տէկին սալիք օլ-
տուղու շաշանը նէֆրէթ հարէքէթի թէրքլէ, նամուսլու սուրէթ-
տէ եաշամաեա պաշամագըղը, վէ էվլատընը, ֆէնալըգ եօլուն-
տա պիւեիւթմէքտէն իսէ, էլիլիք եօլունտա պիւեիւթմէքիկի թաս-
միւ իթտի:

Լաքին, վաղը համին իլք աճըլարը կէշէր կէշմէզ, Բիրօ, հայ-
տուտը մերգումուն ճէլպ պիրլէ, անէ խիթապէն,

— Էյ պու չօճուգ նէ՞ օլաճագ, տէյի սիւալ իթտի:

— Սէնին էվլատըն մը տիմէք իսթէեօրսուն:

— Պէնիւմ էվլատըն մը, տէյի Բիրօ թահգիր իլէ ճէվապ վիրտի:

Ֆին-Լամ, ֆէվգէլատէ թէաճիւսլէ մաշուգէսինէ աթֆը նա-
զար իթտի, վէ իլը տէֆա օլարադ, մերգումէնին նէ՛ տիմէք իսթէ-
տիկինի անլամաեալադ:

— Էվլէթ, էվլատըմը, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Հիչ պէնիւմ կիպի պիր գարընըն էվլատը օլապիլի՞ր մի, վէ էվ-
լատ պիւեիւթէպիլի՞ր մի:

Ֆին-Լամըն հայրէթի տահա զիհատէ արթարագ ,

— Լաքին սէն պու չօճուղու նէ՝ հարմագ իսթէեօրսուն , տէյի սիւալ իթտի :

— Իսթէեօրումքի . . . տէտի Բիրօ , ֆագաթ թէրէտտիւտէ Լա-
դըրտըսընը քէստի :

Ֆին-Լամ իսէ : կէօզլէրի էլան աշդ ու սէվտա պաղըլա գա-
բալը օլտուղու ճիհէթլէ ,

— Սիւտանանեա՞մը վիրմէք իսթէեօրսուն , տէտի :

— Խա՛յր :

— Թէրք իթմէք ֆիքրինտէ՞միսին , տէյի Ֆին-Լամ եավաշ սէտա
իլէ սիւալ իթտի :

Իշթէ , օլ անէ տէկին հայտուտը մէզպուրուն կէօզլէրինի պաղ-
լամագտա օլան աշդ ու սէվտա պաղը , պու քէրրէ զսյիլ օլմանա
պաշլանարագ , եէրինէ բէտէրանէ վազիֆէ վէ մուհապպէթ գայիմ
օլմանա պաշլամըշ իտուկինտէն , պիշարէ մասումու թէրք իթմէքլիք
ֆիքրինի , ալշագճա պիր մուամէլէ վէ հարէքէթ ատտ իյլէմէքտէ
իտի :

— Խա՛յր , թէրք իթմէք ֆիքրինտէ տէյիլիմ , տէյի էլէն իֆատէ
իթտի :

— Հէր նէ իսէ թասավվուրուն , սէօյլէ պագալըմ , տէտի Ֆին-
Լամ , տէհէթէ կիրիֆթար օլարագ :

— Սէն պու չօճուղու էօլտիւրմէլիսին :

Ֆին-Լամ , պալէատէքի սէօզլէրի իշիթտի իսէ տէ , պիր շէյ ան-
լանամատը : Պինապէրին Բիրօ քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Ֆին-Լամ , տէտիկիմի իշիթտի՞ն մի , տէտի :

— Խա՛յր . . . Խա՛յր . . . տէտի Ֆին-Լամ , բէբէլէեէրէք :

Մէրգում , Բիրօտան հէմ գօրգուեօրտու , վէ հէմ տէ ութանը-
եօրտու :

Էլէն , գաթի վէ սէրթ պիր սէտա իլէ ,

— Էվվէթ , էվվէթ , անը էօլտիւրմէլիսին , տէյի թէքրար իթտի :

Պու քէրրէ Ֆին-Լամ անագտա պուլլանտուղունտան ,

— Էվլատըմը էօլտիւրէեհիմ մի , տէյի պաղըրտը :

— Էվվէթ :

Պու ճէվապը իշիտինճէ , Ֆին-Լամըն վիճուտի , ըիւզկեարտան
սալլանան եարագ միսիլլու սիթրէտի , վէ օլ անէ տէկին էսիր իքէն ,
պու սըրատա պաշընը եօգարը գալտըրըպ , իթաաթը պէր թարաֆ ,

աստորդ քելպիկի արսլանլըղա թահվիլ, վէ արսլանըն տա տիշիսի հալ-
ու սըֆաթընը քեսպ իտէրէք, տիշի արսլանլար քէնտի եավրուլարը-
նը նասըլ միւտաֆաա վէ վիգաեէ իտէրլէր իսէ, մէրգուլ տախի
քէնտի եավրուլուղընը օլ վէճհլէ միւտաֆաա վէ վիգաեէ գալգըշտը՝

Հասըլը, Ֆին-Լամ, քէնտի աչգ ու սէվտասընը թէրքլէ, օնտան
սնրա քէնտիսի իշին, մնշուգէ տէնիլէն չէ, գալմատըղընտան,

— Էլէ՛ն, սէն մութլագա տիվանէսին, տէտի:

— Խայր, պէն տիվանէ տէյիլիմ, լաքին սէն պէնի սէվմէեօրսուն:

— Տիմէք տիրքի, թէրլիֆինի իթտիկին սըրատա, ագլըն պա-
շընաա պուլտունուեօր:

— Էվվէթ:

— Ջիհնինտէ ասլա տաղընըգլըգ եօ՞գ մու տուր:

— Խայր:

— Տիմէք պանա ըէճա իտիեօրսուն քի...

Հայտուտը մէրգուլուն, պու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէն միւրատը,
մէզպուրէեի իլք թասավուրունտան ֆտրիղ իթտիրմէք իտի, լաքին
մէզպուրէ, ճէվապա աղազլէ,

— Էվվէթ, պու չօճուղու էօլտիւրմէքիկինի սանա հէմ ըէճա,
վէ հէմտէ էմր իտէրիմ, տէտի:

Ֆին-Լամ, վիճուտճա գուվվէթլի, վէ թապիեաթճա շէտիտ իւլ
միգաճ օլմաղէ, էվլատընը էօլտիւրմէքիլք ֆիքրի քէնտիսինի իֆրաթ
տէրէճէտէ ղազապնաք պիր հալէ կէթիւրմիշ իքէն, հմն իտէրիմ սէօղլունիւ
տէ իշիտինճէ, տահա ղիեատէ հիտտէթլէնտի, վէ եիւքսէք սէտա իլէ:

— Վա՛յ, պանա էմր տէ՞մի իտիեօրսուն, տէտի:

Բիրօ, հէրնէ գատար վագթըն քեաֆֆէյի հայտուտլարընը
գօրգուլթմագտա օլան պիր ատէմիլէ եալընը պուլունմագտա իտի իսէ
տէ, մէրգուլուն գարչըսընտա ասլա գօրգմատը, վէ պիլա ֆիթուր:

— Էվվէթ, սանա էմր իտիեօրում, տէտի:

— Ալչա՛գ, տէտի Ֆին-Լամ, գուվվէթլի բաղուլարընը էնի
կէօքսիլ իւզէրինտէ գավուշտուրարագ:

— Ձանն իտէրսէմ, պէնի թահգիր իտիեօրսուն:

— Էվվէթ, սէնի թահգիր իտիեօրում, է՛յ էնկէրէք եղանը:
Ֆին-Լամ պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, Բիրօնուն պի-
լէկինտէն թուլթմուշ օլտուղունտան, մէզպուրէ,

— Պէնի պըրագաճա՞մըսըն, տէտի:

— Խայր, պէնի տինլէմէլիսին:

Ֆին-Լամ, սօլուեարապ, վէ քէսիք սուրէթլէ շէօյլէ սէօյլէտի.

— Էլէն, պիր ազ էվվէլ, պէնի սէվմէմէքտէ օլտուղունու պէ-
եան իտիեօրտուն: Լաքին պէն սէնի զիեատէսիյլէ սէվմիլիմ տիր,
վէ հալէա պու սապահա գատար տա սէվմէքտէ իտիմ, հալպշու քի
պունտան պէօյլէ սէնի սէվմէմ. Պէն, գաթիլ, սարիդ, գապլզէն վէ
հայտուտ օլտուղունմ հալտէ, սէն պէնի գօրդուտուեօրտուն... Թէք-
լիֆ իթտիկին ճինսեթտէն զայրի քեաֆֆէյի ճինսեթլէրի պիլի-
րիմ. Ինսան՝ քէնտի էվլատընը, քէնտի գանընը, վէ քէնտի թէնինի
նա՞սըլ թէլէֆ իտէպիլիր... Օ՛հ, խա՛յր, խա՛յր... պու ապա միւմ-
քին վէ գապիլի թասավվուր տէյիլտիր. Ինսան՝ մէյուսիեթտէն
քէնտիեթ թէլէֆ իտէր, եախօտ, պիզ հոյտուտար, ինսանլարըն
ատալէթինտէն գուրթուլմապ իչին, քէնտի քէնտիմիզի թէլէֆ իտէր
իսէք, պունտա թէաճճիւպ իտէճէք պիր շէյ եօք տուր:

«Տօղտուգտան սօնրա, սայքի քէնտիսինէ իթա իթմիշ օլտու-
ղուն էօմիլի ուղաթմանը սէնտէն րէճա էյլէմէք իւզրէ, գօլլարընը սա-
նա ուղաթման պիշարէ պիր մասումու էօլտիւրմէքիք. ինսանիյէթէ եա-
գըշըր հա՛լ մի տիր... Ասլա, ասլա, Բիրօ՛, պու սէօյլէտիկինին միւմ-
քինսիզ օլտուղունու թէքրար իտէրիմ... Լաքին, սէն պանա պէօյլէ
պիր թէքլիֆտէ պուլունմագլըղըն իչին, մութլագա պէնի պիր ճան-
վէր գանն իթմիշ օլմալըսըն:

«Պէնի տինլէ՛, էյ վիճտանսըղ դարը, հաեաըղ վէ նամուսուզ
գըք, խայսուզ անա, վէ ճանվէրի միւքէմէլ, պունտան պէօյլէ պու
չօճուգ սէնին տէյիլտիր, ֆարզ էթքի, պու չօճուղու էօլտիւրտիւն,
եախօտ էօլտիւրթտիւն, վէ օ տա էօլմիւշ օլտու... Իշթէ պու
ֆարզիեաթ իլէ պէն պու չօճուղու պուրատան կէօթիւրիւեօրում:

— Ա՛հ, խա՛յր, խա՛յր...

— Պէնիմ միւրատըմ իճրա օլունաճագ տըր, վէ սօն վէտամ օլ-
մագ իւզրէ, սէնի թահգիլ իթտիկիմի պէեան իլէ, շու մուամէլէեթ
սէնի լաեըգ կէօրիւրիւմ:

Ֆին-Լամ, պէօյլէ տիեէրէք, Բիլանուն եիւզիւնէ թիւքիւրտիւ:

Բիրօ, Ֆին-Լամը օլանէ տէկին թահթըր զապթ վէ հիւքմիւնտէ
պուլունտուրիւշ օլուպ, հայտուտը մէրգում, մէղպուլէնէ օլմիւր-
թէպէ իթաաթլը պուլունմուշ, վէ հագպընտա րիաեթ վէ հիւքմէթ
կէօթէրմիշ իտիքի, մէրգումէ, պու էսիրին, կիւնիւն պիրինտէ
զինճիրինի գըրաճաղընը ֆիքրինտէն պիլէ կէչիւրմէմիշ իտի:

Էկէրչի Բիրօ, պու սըրատա զիեատէ թէհայեիւր իչինտէ պու-

լուսմուշ օլմասա իտի, Ֆին-Լամոսն կէօրտիւկիւ հագարէթին մու-
գապէլէյի միսլինտէ շիւպհէսիզ պուլունուր իտի, հալպու քի թէա-
ծիւպ վէ իսթիդրապընըն ֆէվգէլատէ ազիմ օլմասընտան, պիր տա-
գըգա գատար շաշգըն կիպի գալագալտը, վէ աղզընտան պիր քէլի-
մէ պիլէ չըգարմատըրը միսլիլու, ճիւզիճէ հարէքէթ իճրա իտէճէք
մէրթէպէտէ գուվվէթի պուլունմատըրընը տախի հիսս իյլէտի:

Ֆին-Լամ, չօճուղուն եաթաղընա եագլաշըպ, պու մասուլու
պիր եօրկան տէրունինտէ հըֆզ իթտիքտէն սօնրա, մանթօսու ալ-
թընա ալարագ, օրատան նապէտիտ օլտու:

Բիրօնուն ագլը պաշընա կէլտիլինտէ, Ֆին-Լամ սօգաղը պուլ-
մուշ իտի, էլէն պիր տագըգա պիլէ է լատընը տիւշիւնմէեիպ, տի-
հանընտան չըգարտըրը իք սէօզլէր՝ շունլար օլտու:

— Ա՛հ, Ֆին-Լամ, արթըգ չօգ օլտու: Ինթիգամըմը ալաճա-
ղըմ, Եիւզիւմէ թիւքիւրտիւկիւնիւ սանա տէրխաթըր իթտիքէճէ-
եիմ, Պանա իթտիկին պու գանլը հագարէթի սիլմէք իշին, սէնին
էօմրիւն վէ գանըն, անճագ քիֆպէթ իտէճէք տիրլէր:

Տէրհալ էլէն, Ֆրանսին նամպէսլէմէսինի ճէլպ պիրլէ, հէր նէրէեէ
կիտէճէք օլուր իսէ, Ֆին-Լամըն արգասընը գօլլաեաճագ պիր սատըգ-
քիմսէ պուլմասընը էմը իյլէտի, վէ Ֆրանսին՝ թէտապիրի լաղըմէեի
իթթիխազ իթմէքլէ, օ ագչամը էլէն, Ֆին-Լամըն՝ Մէլիւն գուրպին-
տէ, Լիվըր իսմինտէ քիւշիւք պիր քէօեէ իլթիճա իթմիշ օլտուղու
խապէրինի ալտը. վէ լաքին մէզպուրէ, Ֆին-Լամը էօլտիւրմէքլիկի,
թանըտըրը հայտուտլարտան հիշ պիրիսինէ թէքլիֆ իթմէկէ ճէսա-
րէթ իտէմէտի, զիրա, Ֆին-Լամը քեաֆֆէյի արգատաշլարը սէվէր-
լէր, հէմտէ քէնտիսլինտէն գօրգարլար իտի:

Իմտի, էլէն, 1838 սէնէսինէ գատար, մաշուգը սապըգընա գար-
շը հիշ պիր շէյ եարմաեարագ, պէքլէտի, Իշթէ, օլ էսնատէ, մէր-
գումէ, Գաֆալարըն-ճէլլատընա թէսատիւֆ իթտի:

Իվար, քէնտիսին զինճիր արգատաշը օլան թրամպլանըն եարտը-
շը յլա թէրսանէտէն ֆիրար իտիպ, պաղը ահըպպասը պուլունան Բա-
րիս շէհրլինէ վիրուտինտէ, էն պաեաղը մէյիանէեի տօլաշտը, վէ ազ
վագըթտա Բիրօնուն թագըմըյլա իւլֆէթ բէյտա իտիպ, անլընտա
մալիւմ օլտն իպարէսի, պօեու պօսու, իթվար ու էլֆաղը իլէ, Բարիս
հայտուտլարը իշինտէ հէման պիրինճիլիք շէօհրէթլինի քէսպ իթտի:

Բիրօ, Իվար հագգընտա պաղը թափսիեէլէր իշիթմիշ օլտուղուն-
տան, մախսուս անըն իշին Լաբէն-Պլան մէյիանէսինէ կիտէրէք, իքիսի

պէնինտէ իւլիէթ հասըլ օլտու , վէ պունլար, պիրիպիրինտէն այրըլ-մազ տօսթլար օլունճա, Բիրօ , Ֆիքրինտէն,

— Պանա լազըմ օլան ատէմի , իշթէ շիմտի պուտում . էկէրչի Իվար վասըթասըյլա Ֆին-Լամտան ինթիգամըմը ալամազ , վէ տիւզ տը Սէրտէօյլիւ տէ պուլամազ իսէմ , իշթէ օլ վագըթ հիշ պիր շէյէ եարամատըղըմը անլաեաճաղըմ , տէտի .

Բիրօ , սապըգ թէրսանէլինին սըր սագլար օլտուղունա , սատա-գաթընա վէ ճէսարէթինէ էմին օլտուղունտա , էսրարընտան պազը-սընը , եանի , քէնտիսինին գարը օլտուղունու , իսմի Բիրօ իտուկինի , վէ Մօթ-Բիրէ ճատտէսինտէ իգամէթ իթտիկինի պէեան իյլէտի .

Իվար , սօղուգ գան իլէ շէօյլէ ճէվապ վիրտի .

— Պալօշար , պէն սէնին գատըն օլտուղունու անլամը իտիմ , անճազ տօսթլարըմըն էսրարընտա պանա թէալլիւգ իտէր պիր ճիհէթ օլմատըղընտան , շիւպհէլէրիմէ տայիր սանա պիր շէյ սէօյլէմէտիմ .

— Տիմէք իսթէեօրսուն քի , պէնիսլէ ասլա մուաշէգէ իթմէք Ֆիքրինտէ տէյիսին .

— Էվվէթ .

— Պու հալտէ պիւզ , եալընըզ տօսթ հալինտէ գալապիլիլիլ .

— Էվվէթ , տօսթ , արգատաշ , շէրիք , վէլհասըլ իսթէտիկին իս-մի գապուլէ հազըրըմ , լաքին տիկէր պիր իսմ գապուլ իթմէմ .

— Պէնիմտէ արզում պու տուր .

Խալլիճէ ուզուն պիր միւքեալէմէտէն սօնրա , օ ադշամը , Իվար , մէմուրիեթի մախուուսէ իլէ Լիվրի քէօեիւնէ կիթտի , վէ էվլատըյլա պէրապէր մէզըիւր գարիեէտէ քիւշիւք պիր իրատճը մազամընտտ եաշամապտա օլան Ֆին-Լամըն նէզտինէ ազիմէթլէ , պիր թագըիւպ անըն իսանէսինտէ միւսաֆիր գալմազ իսթէտիկինտէ , մէրգում , քէ-մալ ինսանիյեթ իւզըն գապուլ իթմիշ օլտուղունտան , օ կիճէսի , պիշարէ Ֆին-Լամը , վէ էվլատընը , հայտուտը մէրգում թէլէֆ իթտի , վէ իրթէսի կիւնտէն իթիպարէն , Իվար , էլէնտէն ալտըղը իւճրէթլէ , տիւզիւ արամաեա գալըշտը , վէ 1840 տա , Ժագօպ սօգաղընտա մուգիմ իհթիեար թրաբիսթին , արատըղը շախս իտուկինի անլամա-եա մուվաֆֆազ օլտու .

Իշյուլ քիթապըն սէրլէվհասընը թաստիգ իշին հայտուտ գա-րընըն պազը ահվալինի պէեան իթմիշ օլտուղումուզտան , հիքեաեէ-միգի պըրադտըղըմը եէրէ նագլը քէլամ իտէլիմ .

ԻԲԻՆՃԻ ԳԸՍՄԸՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՄԻԻԵԼԼԻՅ
ԺԻՒԼ ՊՈՒԼԱՊԵՐ

ՄԻԻԹԵՐԱՅԻՄ
Յ. ԲՕԼԱՅԵԱՆ

معارف نظارت جلیله سنک رخصتیه طبع اولتشد

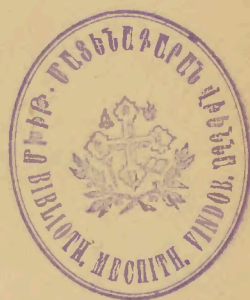
ԻՔԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

ՄԱԹՊԱՍԻ ՄԷՃՄՈՒԱՅԸ ԱԻՊԱՐ
ՊԷՅՈՂԱՆ, հաստէյի Քէպիրտէ, Թագսիմաէ Ն. 65

— 1897 —

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ԻԻԶԻԻՆ ՃԻԻ ԳԸՍՄ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸՆԸՆ

ԱՀՎԱԼԸ ՖԵՎԳԵԼԱՏԵՍԻ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ԻԻԶԻԻՆՃԻԻ ԳԸՍՄ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸՆԸՆ ԱՀՎԱՒԸ ՖԵՎԳԵԼԱՏԵՍԻ

1

ԳՅԶԸ ՍԱՀԻՀԼԻԲԼԵՐ ՎԵ ԲԵՔ 20Դ ԵԱԼԱՆԼԱՐ

Էլէն, Ծ. տը Սէրաւէօյլին քէնտիսինի տիգգաթը մախու-սէ իլէ տինլէմէքոէ օլմասընտան մէմնուն օլարագ, չէօյլէ ճէվապ վիրտի.

— Էվվէթ, միւսիւ տիւգ, սիգէ պիւսիւք պիր խըզմէթ իթմէք, վէ չօգտանլպէրու թէպլիգ վէ պէեան իթմէք իսթէտիկիմ պիր սըրըր պիլտիրմէք իչին խանէնիզէ կիրտիմ. Շիմտիեէ գտտար, սիգին նէ-րէտէ իգամէթ իթտիկինիզի պիլմէեօրտում, վէ լաքին շու եօլտա խանէնիզէ կիրտիկիմ իչին, աֆվընըրը բէճա իտէրիմ. Անճագ, պու խուսուսաա սիգին տէ գապահաթընըզ վար տըր, չէօյլէքի, էկէր խըզմէթքեարընըզ Ժօղէֆէ, պիր ազ միւթէտիլանէ հարէքէթ իթմէ-սինի իթթար իթմիչ օլաա իտինիզ, նէզտինիզէ կէլմէք իչին, պու վասըթաեք իսթիմալէ մէճպուր օլմազ իտիմ.

— Էվլատրմ, սիզէ աֆվ իթմիչիմ տիր . ֆազաթ , իֆատէլէրի-
նիզէ պաշլամանըզը ըէճա իտէրիմ :

— Պաշլամաղտան էվվէլ , պէեան իտէճէք պիր շարթըմվար տըր :

— Նէ՞ տիր :

— Շուքի , իֆատէլէրիմի պիթիրտիկիմ հալտէ , նէ՛ պէնիմ իւ-
զէրիմէ , վէ նէ՛ տէ սիզէ սէօյլէտիկիմ շէյլէրի նէ՛ սուրէթլէ անլամը
օլտուղունմա տայիր պանա հիչ պիր շէյ սօրմանըզը իսթէմէմ :

— Բէք իյի :

— Վատ իտէ՞րմիսինիզ :

— Էվվէթ :

Բիրօ , պիր գաշ տագըդա գատար տիւչինտիւքտէն սօնրա , ա-
թիտէքի հիքեանէեէ պաշլատըքի , պունուն պիր գըսմը , Բիէր իլէ
տիւշէն տը Սէրտէօյլին ույտուրմալարը իտի , զիրա անլէր , 1812տէ
Վիգթուար սօգաղընտա իճրա օլունան վէ տիւգ տը Սէրտէօյ-
լին վէ Անժէլ տ'Արլըվիլին պիւեիւք էվլատընը աշըրմագ մագսէ-
տինտէն իպարէթ պուլունան ճինանէթին ֆայիլլէրի քէնտիլլէրի օլ-
տուգլարընը , էլէնէ իգրար իթմէք իսթէմէմիչլէր իտի :

Մէրգումէ , նագլիեթինէ շու վէճհլէ պաշլատը :

— Բուսիա սէֆէրի միւէլլիմինտէ պուլունմագ իւզրէ , իմբէ-
րաթօր իլէ պէրսպէր հարէքէթ իթտիկինիզտէ , մէշրու գէվճէնիզի
պօշատըղընըտան պէրու մէշրու գէվճէնիզ մագամընտա պուլունան
վէ սիզի ֆէվգէլատէ սէվէն գատընըն իպրամ վէ ըէճալարընա գար-
շը տուրմանա ճէսարէթինիզ օլամմարշ տըր :

— Էվվէթ , պու մուհապպէթիմ նէ՛ գատար պիւեիւք օլ-
սա , Անժէլ տ'Արլըվիլին պունա լաեըգ օլտուղունու ինքեար կէ-
լէմէմ :

— Պէն , մատմուաղէլ տ'Արլըվիլին էվսաֆը հագգընտա պահս
իթմէեօրում : անը թանըմամըշըմ տըր , վէ հաթթա սէօյլէտիկինիզ
վամի տէ , պիլմէզ իտիմ :

— Օ իսմի քիմսէ պիլմէմիշ տիր , վէ իշպու իսմի կիզլի սագլա-
մագտա ճիտտի սէպէպլէրիմ պուլունտուղու իչին , աշգ ու մուհապ-
պէթիմիզի տէ կիզլի սագլամագտա իտիմ : Անճագ , պէնիմ եալընըզ
եաշամագտա օլմատըղըմ մայիւմ օլուպ , քիմէնին պունտան զայրի
մալիւմաթը պուլունմամագտա իտի :

— Պու կիւն օ սէպէպլէր պագի տէյի՛լ մի տիրլէր :

— Խա՛յր , աշգ ու մուհապպէթիմիզի մէյտանա չըգարմագլը-

զըմա մանի օլան խոստոսու, վագըթ պէր թարաֆ իթմիշ տիր. Լա-
քին, բէճա իտէրիմ, տէվամ իտին.

— Հասըլը, սիգ օրտուի քէպիրին մուխաթարալարնա, միհն
ու մէշագգաթընա վէ շան ու շէրէֆինէ հիսսէտար օլմագ իւզրէ,
Մնծէլի տէ պէրապէր կէթիւրմիւշաիւնիւզ. — Ֆագաթ, միւսաատէ
իտին քի, քէնտիսինի մատմուազէլ տ'Արըլվիլ տէ յի թէսմիեէ իտէեիմ,
չիւնքի հիքեաեէմէ, օ սուրէթլէ տահա գօլայլա տէվամ իտէպիլիւրիմ.
Բարիստէն էանաի հարէքէթինիգտէ, Վիգթուար սօգաղընտա վագը
պիր խանէտէ, Բիէր վէ Մարկրիթ իսմինտէ իքի նէֆէր քեամիլ վէ
սատըգ խըզմէթքեարլարընըգա պիր չօճուգ պրագմըշաընըգ, վէ անլէրի
օ չօճուղու, սիզին զայպուպէթինիգ էանասընտա գաեըրմաեա մէմուր
իթմիշսինիգ.

— Եվվէթ, թէմամ տոր.

— Ահ միւսիւ տիւզ, մալիւմաթըմտա եանրլմաեօրում. Ֆագաթ,
Րուսիատաքի սէֆէրինիլի պիր տագըդաճըգ պէրթարաֆ իտէլիմ.
Սիզին զայպուպէթինիգ էանասընտա, վէ հարէքէթինիգտէն եալընըգ
պիր գաշ կիւն սօնրա, Վիգթուար սօգաղընտա էմալի նամէսպուգ
պիր վագըլայի միւտհիշէ զուհուրա կէլէրէք, պուլնուլն նէթիճէլէրի,
սիզի, ֆէվգէլատէ միւքէտտէր վէ մահզուլն գըլմըշ տըր. Պու վա-
գըտ, էօյլէ ահվալը ֆէվգէլատտէ վուգուա կէլմիշ տիր քի, պիր
ճինաեէթ, եախօտ գազա նէթիճէսի օլուպ օլմատըղը պիլինէմէմիշ
տիր.

— Հէր ալէամէթ՝ ճինաեէթ նէթիճէսի օլտուղուլնու զանն իթ-
տիրմէքտէ տիր. Զիրա, 1832 տէ, Պրանսաեա ավտէթիմտէ, օլխու-
սուսա տայիր ալմըշ օլտուղում մալիւմաթ, շուլնտան իպարէթ տիր.
Վիգթուար սօգաղընտաքի քիւչիւք օթէլտէ պիր հարիգ զուհուրիյ-
լէ, օթէլ պիւսպիւթիւն եանմըշ, մէրգուման իքի խըզմէթքեարլար
գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ, վէ պու տա, ինքեարը նագապիլ պիր սա-
հիհիք պուլուլնմուշ տուր, չիւնքի, խարպալարըն գալտըրըտըղը
սըրատա, իքի ինսան նաշը պուլուլնմուշ, վէ ալէվին վէ աթէշին հէ-
ման տօղուլնմամըշ օլտուղու միւթէտտտիտ էսէրը տարպլար վէ ճէրհ-
լէրին, եա խանչէր իլէ եախօտ տիկէր օլթարզ պիր սիլահ իլէ զու-
հուրա կէլմիշ իտուկի անլաշըլմըշ տըր. Եվլատըմա կէլինճէ, անըն
էսէրի տախի պուլուլնմամըշ տըր.

— Հագըղընըգ վար տըր, միւսիւ տիւզ, Վիգթուար սօգաղըն-
տաքի եանկըն՝ ճինաեէթ, հէմտէ միւտհիշ պիր ճինաեէթ նէթի-

ճէպի տիր։ Միւսիւ տիւզ , օլ վագըթ սիզ զէնկին օլտուղունուզտան , պազը հասիս քիմնելէր , սէրվէթինիզին , քիւլլի միլեօնլարա պալիզ օլտուղունու թախմին իլէ , Վիզթուար սօգաղընտաքի խանէտէ պըրագմը օլտուղունուզու զանն իթաիքլէրի նագտ վէ միւճէվհէրլէրի աշըրմագլըղը տիւշիւնմիւշլէր տիր։ Պինադէրին , սիզին վէ Անփէլին զայպուպէթտէ օլմագլըղընըզ , վէ օթէլին , իքի իհթիեար խըզմէթքեարըն թահթը նէզարէթինտէ պուլունմասը , մէրգուլարճա առէթա ֆըրսաթ առա օլունմուշ տուր , չիւնքի մէզքիւր խըզմէթքեարլարը թահթը հիւքմ վէ զապթլարընա դօլայճա ալապիլէճէքլէրինի , եախօտ ույգուտա օլտուղլարը զէման , պուշլարը թէլէֆ իտէպիլէճէքլէրինի թաաւիմ իլլէմիշլէր տիր։

«Պու սուրէթլէ , ճինաեթէ գարար վէրիլտիկի ճիհէթլէ , պուշուն իճըասընը կէճիքտիրմէք թէճվիզ օլունամահաճաղընտան , հայտուտլար , խանէնիզէ կիրմիշլէր , վէ Բիէր իլէ զարընընը էօլտիւրտիւքտէն սօնրա , եաղմահա պաշլամըշլար իսէ տէ , ալչագլար , մէմուլ իթաիքլէրի գատար սէրվէթ պուլամամըշլար տըր։ Պինադէրին , իւմիտլէրինին պօշա կիթմէսինտէն , վէ հէման թէհի եէրտէ ճինաեթ իլլէմիշ օլմալարընտան տօլաեը բիւր հիտտէթ օլարագ , օլ վիճտանսըզ վէ հաեաորզ հէրիֆլէր , էվլատընըզ էօլտիւրմէք իւզըն իքէն , իլլէրինտէ պուլունան պիւր գարը , մէրգուլման ալչագլարըն խըշմ ու զազապընտան օլ պիչարէ մասուլմու գուրթարմըշ տըր։

«Պու գարը , անլէրէ , էկէր ճինաեթի վագըլարընտան պիւր նէթիճէ հասըլ օլամամըշ իսէ , պուշուլ ֆայտէլի գըլմահա մախսուս պիւր չարէ պուլունտուղունու անլաթտըրմըշ տըր։ Ամմա օ գարը թաւսիեէ իտէճէկի չարէեէ քէնախի ինանըճօրմու իտի , եօգսա չօճուղու գուրթարմագ մագսէտիլլէ , սըրֆ ինսանիեթ ֆիրիլլէ մի հարէքէթ իտիեօրտու , իլթէ պուրասընը պէեան խտէմէմ։ Հէր նէ իսէ , պու գարը , չօճուղու էօլտիւրմէք քեարը ագըլ օլմատըղընը , վէ պիւլաքիս , իլէրուտէ պիւլեիւք պիւր մէպլաղա պէտէլ սիզէ իեատէ իթմէք իւզըն անը սագլամագլըզ տահա զիեատէ մէնֆաաթլը իտուկինի տէրմիեան իլլէմիշ տիր։ Քիւրաֆֆէյի հայտուտլար , եաշամասը հախօտ էօլմէսի քէնտի էլլէրինտէ պուլունան էվլաաընըյը , սիզին վէ Անփէլին ֆէվզէլատէ սէվտիկինիզի պիւլիւր իտիլէր։ Իմտի , հիյնի ավտէթինիլտէ սիդտէն ալաճագլարընը իւմիտ իթաիքլէրի մէպլաղը ճէսիմ իլին , էվլատընըզա օլան մուհապպէթինիզի , քէն-

տիւրերն է ձեռնիւթի պիր քէֆիւ մագամընտա ատտ իտէրէք, վէ շէ-
րիքէրի պուլունան գարընըն նասիհաթլարընա մուվաֆֆադաթ
իյլէհէրէք, չօճուղու էօլտիւրմէմիլէր, վէ գաթմէրլի ճինաեէթլէ-
րինին իղինի օրթատան գալտըրմագ իւզրէ, մէգքիւր քիւչիւք օթէլի
թուլթուլտուրտուգտան սօնրա, չօճուղա պէրապէր օրատան սա-
վուշմուշլար տըր:

Իմտի, պու հաշարիլէր, Բուսիա սէֆէրինին վուգուաթլարը
թաֆսիւթընա, քէմալ էնտիշէ վէ էհէմմիեէթլէ սալիք օլմուշլար
տըր, վէ էկէրլի, օլ գանլը վէ միւտհիշ մուհարէպէտէն սալիմէն
վէ պիր ան էվվէլ ավտէթ իթմէնիզի թէմէննի իտէնլէր պուլունմուշ
իսէ, անլէր տէ, շու աճ կէօզլիւ ատէմլէր տիր քի, շու եա պու աու-
րէթլէ սէրվէթինիզէ կիւվէնաթլէրինտէն նաշի, մէգքիւր թէմէննի-
եաթտա պուլունմուշլար տըր: Անճագ սէֆէրին սօնլարընտա, թախ-
միլէրինտէն տօլաեը պիր տէֆա տահա եանլըմըշլար տըր: Շէօյլէ
քի, Բարիստէ, րէսմի պիր մէնպատէն չըգմըշ օլտուղու զանն օլունան
պիր թէվաթուրտան, սիզլին վէ Անթէլին, վէ էսնաի սէֆէրտէ մատ-
մուազէլ տ'Արըվիլտէն տօղմուշ օլան իքինճի պիր էրքէք էվլատըն
վէֆաթ իթմիշ օլտուգլարը անլաշլըմըշ, վէ պու խապէր՝ հայ-
տուտլար օրտուկեահընտա տուեուլունճա, մէյեուսիեէթլէրի օլ
տէրէճէ ազիմ, վէ հիտտէթլէրի օլ մէրթէպէ շէտիտ օլմուշտուրլի,
եաշաեըպ եաշամամսը հագգընտա չօգ տէֆա պիր խալլի միւճատէ-
լէ վէ մուպահասաեա սէպէպ օլան պիշարէ չօճուգ, քէնտի իւզէրլէ-
րինտէ պիր աղըրլըգ օլմամսըլա պէրապէր, հիսս իթտիքլէրի սուի
թէհասիթին ինթիգամընը օ չօճուգտան ալմագլըղը էվվէլ էմիրտէ
տիւշիւնմիւշլէր, վէ պէօյլէճէ մասուլմըղազըն հաեաթը եէնիտէն
թէհիքէեէ կիրիֆթար օլուպ, արայի ումուլմիէեէ վագ իտիլմիշ, վէ
թէլէֆինէ իթթիֆագըլ արա իլէ գարար վիրիլմիշ տիր: Պունլարըն
էն սէրթլէրի, պու չօճուգ, Վիգթուար սօգաղընտաքի ճինա-
եէթիմիզտէն տօլաեը պիզէ գարշը կիւնիւն պիրինտէ պիր իսպաթ
օլապիլիր, իմտի քէնտիսինի էօլտիւրմէքտէն զայրի չարէ եօգ տուր,
տիմէքտէ պուլունմուշլար տըր:

— Ալլագլար, տէտի տիւգ:

— Պունուշլա պէրապէր, չօճուգ երինէ գաթլ ու թէլէֆ իտիլ-
մէմիշ տիր: Շէօյլէքի, պունտան ագտէմ քէնտիսինի գուրթարմըշ օ-
լան գարը, անը սաղ պրագմալարը խուսուսընտա ճանիլէրի գան-
տըրմաեա մախսուս պիր պէլաղէթէ մալիք օլմասը, վէ քէնտիսի, հէր

նէ գառաբ ակնադր պօղուդ պիր գարը իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ
 օ չօճուդա ֆէվգէլատէ ակնագատար օլաբագ , անը միւտաֆաա վէ
 վիգաւէ իթմէկէ եւմին իթմիշ պուլունմասը հասէպիյլէ , սայքի քէն-
 տի խալիս էվլատը մագամընտա , վագիֆէյի միւտաֆաա վէ վիգա-
 եւտէ գուսուր իթմէմիշ , վէ ագըպէթքեար գուրթարմաեա մուվաֆ-
 ֆագ օլմուշ տուր :

— Հա՛նկը խույսուդ վէ ճիպիլեթսիգ գարը տըրքի , ապա ,
 Ալլահա գարըը հագարէթտէ , վէ ինսանլարա գարըը ֆէնայլգտա
 պուլունմուշ օլմաեան պիր պի կիւնահ մասուլմուս գաթլ ու թէլէֆի-
 նէ ըուր ըրգա կէօթէրսին :

Տիւգ տը Սէրտէօյլիւն հէեհճան իլէ սէօյլէտիկի պու սէօլէրտէն
 Բիրօնուն լէհճէսի սօլտու , չիւնքի մէզպուրէ , Լիվրիտէ , Գաֆալա-
 րըն-ճէլլատը էլիլէ էօլտիւրթմիւշ օլտուղու էվլատընը պիրտէն պի-
 րէ խաթըրլատը . լաքին հէեհճանը բէք ազ սիւրիւպ , պատէհու շու
 եօլտա իլավէյի մէգալ իթտի :

— Պու գարը բէք փգիլանէ պիր թէրթիպ իսթիմալ իթմիշ , եա-
 նի պունլարըն գալպինէ թէհսսիր իտէճէք վասըթայի եէկեանէ ,
 եալընը քէնտի աճ կէօզլիւլիւքլէրի օլտուղու ճիհէթլէ , մէզպու-
 րէ օ վասըթաեա միւրաճաաթլա , մուվաֆֆագ օլմուշ տուր , Շէօյլէ
 քի , պու հայտուտլար , մէքքիւր չօճուղուն եալընը քէնտի իչլէրինտէ
 պուլունմասը , քէնտիլէրի իչին թէհլիքէտէն խալի օլմաաղընը , չիւն-
 քի կիւնիւն պիրինտէ , տիւգ տը Սէրտէօյլիւն էվլատը օլտուղու շա
 եէտ թանըլտըղը հալտէ , քէնտիլէրինի էլէ վիրէպիլէճէկինի , վէ
 պէօյլէ պիր մուսիպէթտէն խալի օլմագ իչին , մատէմքի շու էսնատէ
 վալիտէյնի վէֆաթ իթմիշլէր տիր , վէ քէնտիլէրինտէն պիր շէյ
 իւմիտ իտէճէք պիր սէպէպ տէ հօգ տուր , քէնտիսինի էօլ-
 տիւրմէք լագըմ խտուկինի պէեան իլէտիքլէրինտէ , մէզպուրէ գա-
 րը , օ չօճուղու զիեատէսիլէ սէվմէքլէ պէրապէր , անը կիւնիւն պի-
 րինտէ , եալընը պրագարագ , տիւշմէնլէրի թարաֆընտան թէ-
 լէֆ օլմասը իհթիմալինէ թապի գըլմագտան իսէ , մէզգուսու նէգ-
 տինտէն իրագլաթմաեը թէրճիհ իլէմիշ տիր :

« Պինապէրին մէրգումէ , օ չօճուգ սաեհսինտէ պիր պէտէլ
 ագչէսի ալընապիլէճէկի իւմիտինի գաթթ իթմէմէլէրինի , վէ պիւտ-
 քիս տիւգիւն էվլատընը թէսիւթ իթտիքլէրինտէ , մատամ տիւշէս
 տը Սէրտէօյլտէն պիւեիւճէք պիր մէպլաղ ալընմասը գօլայ օլաճա-
 ղընը հայտուտլարա սնլաթտըրմը տըր :

— Լաքին պունոն տա տիվանէլիք օլտուղու շիւպհէսիդ տիր, իւնքի մատամ տիւշէս, պէնիմ էն մուհլիք տիւշմէնիմ օլմասըյա, էվլատըմըն վէֆաթընը արղու խտէճէկի թապիի տիր, տէտի տիւգ:

— Խա'յր, միւսիւ տիւգ, եանըլընօրսունուգ:

— Նէ՞տէն:

— Զօգտան պէրու ֆաթիլեաճա իշլէրինիդի պիլէն օ հայտուտլար, սիգին իթտիկինիդ իթիւրազը, չօճուղուն հիմանէսինի տէրիւհտէ իթմիշ օլան գարընա պէեան իթմիշլէր խտէ տէ, շիւպհէսիդ օ գարը, սիւղին վէֆաթընընըն խապէընին ալալըտան պէրու, մատամ տիւշէսին թէպտիլի մէսլէք ու ախլէազ իթմիշ օլտուղունա, մէրգում հայտուտլարտան զիեաաէ քէսպի մալիւմաթ իթմիշ իտուկինտէն, թէքիֆինին էմրի մուհաֆազասընտա խարար իթմիշ, վէ նիհանէթ չու սէօղլէր իլէ արգատաշլարընը գանտըրմաեա մուվաֆֆազ օլմուշ տուր. «Մատէմքի սիդ սլու չօճուղու եա էօլտիւրմէք, եախօտ թէքը իթմէք իսթէեօր իսէնիդ, տիւշէսին, օնա եա ֆէնալըգ, եախօտ իյիլիք իթմէք իշին սիզտէն անը սաթըն ալմագ իսթէեճէկի, սիգին նէ՛նիզէ լազըմ: Սիզճէ մատտէ, բարա ալմագ տէյիլմի տիր, սիդ օնա պագըն:»

«Հայտուտլար, պու գարընըն սէօղլէրինի հադգլը պուլուպ, չօճուղու տիւշէսէ սաթմազա գարար վիրմիշլէր, վէ իշթէ օլ վագըթ տիւշէս, իքի եիւզ պին ֆրանգ պէտէլ իլէ չօճուղու սաթըն ալմաեա մէմնունէն մուվաֆֆազաթ իթմիշ տիր:

— Սիւպհան Ալլա՛հ, — տէտի գօնթ, — Անթէլին չօճուղու, մատամ տիւշէսին էլինտէ, վէ անըն հիմանէսինտէ հա՛: Լաքին աճապա չօճուղա նէ՞ եարմիշ տրը:

— Զանընըզ իւզըն ֆէնալըգ եարմամիշ տըր, նասըլքի աթիտէքի հիքեանէմտէն տախի պիզգաթ մուհաքէմէ իտէպիլէճէքսինիդ:

— Տէվամ իտին, տէվամ իտին, տիտի տիւգ, հէեճճան իլէ:

Բիրօ, չու վէճհլէ հիքեանէսինէ տէվամ իյլէտի:

— Սիգին, մատամ տիւշէսի պօշամագլըղընըզ, վէ չըվալիեէ տը Լարէեի էօլտիւրմիւշ պուլունմագլըղընըզ, էվվէլէմիրտէ մէզպուրէեի սիզէ գարըն ֆէվգէլատէ հիտտէթլէնտիրմիշ, վէ հարէքէթի վագընսընըն ըէզալէթի՛ նէվիմա նէշը օլունարագ, ալէմտէն թահգիր օլունմուշ օլմասը, խանէսինտէ եալընըճա եաշամաեա քէնտիսինի մէճպուր իթմիշ, վէ եալընըլըղը արասընտա վագը օլան հէր կիւնա վիզիթա, մահզուկիլէթինի, վէ աճը աճը միւլահազալարընը վէ

քէտէրլէրինի պէր թարափ իթմէրիկէ ասլա մէտար օլամամը, վէ քէնտիսի գատար զուրուրիեթ թաշմահան տիկէր պիր գատըն օլսա, ալէմտէն կէօրտիւկիւ հազարէթլէրէ հէմմիսէթ վիրմէեէրէք, ֆիթուրսուզճա հէր ճէմիյեթէ կիրիպ չըգապիլիքէն, մատամ տիւլէս, օ եօլտա պիր հարէքէթտէ պուլունմանը, նէ՛ ֆիքրինտէն կէշիրմիշ, վէ նէ՛ տէ օլ պապտէ ճէսարէթի օլմուշ տուր:

«Տիւլէս, սահիհ եախօտ զայրը սահիհ, ֆագաթ մուսատտագ պիր ֆաղիլէթ իսմիյլէ իճրաի թէէսսիր վէ նուֆուզ իթմէք, վէ պիլ աքիս, հէր քէսին իսքեաթ օլմուշ օլտուղու պիր խէթա եախօտ սուի հալ իսմիյլէ իճրաի հիւքմու թէէսսիր իթմէմէք իսթէեէն գատընլարտան օլուպ, եալընրղլըպ իշինտէ, պունճա տէրտ ու քէտէրլէրին թէսէլլիճիսի օլան մէզհէպէ տօղրու նազարը տիգգաթընը չէվիրմէկէ պաշլամագտա իքէն, պիր տէ, սիզին վէ Անժէլին վէֆաթ խապէրինի ալմը տըր:

«Վէֆաթընըպ, եախօտ տահա տօղրուսու վէֆաթընըզն խապէրի, տիւլէսին ախէագ ու թապիեաթընը թէպտիլ իթտիրմէկէ սէպէպ օլուպ, վէֆաթընըզը, սիզին իշին ճէնապը Ալլահն պիր ճէզասը ատտ իթմիշ, վէ քէնտիսինի, սիզտէն չօգ զիեատէ գապահաթը ատտ իթտիկի ճիհէթլէ, աճապա Հագգ թէալա հաղրէթլէրինին քէնտիսինէ թայեին իթմիշ օլտուղու ճէզանըն նէ՞ օլտուղունու տիւլիւնմէկէ պաշլամը տըր:

«Պու միւլահազանըն նէթիճէսի օլմագ իւզրէ, մէզպուրէ, սիզէ տէ, Անժէլէ տէ աֆվ իթմիշ, վէ ծնտան սօնրա, սիզին խաթըրէնիգտէն տօլաեը քին ու ատապէթլէ մութթասըֆ օլմանըպ, պիւսպիւթիւն թէպտիլի մէսէք իյլէմիշ տիր: Լուղէթին ասըլ մանէասընճա տինտար օլմամը իսէ տէ, թապիեաթը՝ իթիտալ քէսպ իթտիկինտէն, վէ եիւրէկի աճըզը պիր գատըն եիւրէկինէ թահվիլ օլունտուղունտան, քէնտիսիյլէ պէրապէր հաշանմասը գօլալաշմը տըր:

— Սիզին պու սէօյլէրինիզ պէնի թէաճճիւպտէ պըրադընօր:

— Եագընտա, պու սէօյլէտիքլէրիմին խապաթընը կէօրէճէքսինիգ, Հէր նէ իսէ, մատամ տիւլէս, քիպիրլիկի պէր թարափ իտէրէք, վէ պունտան պէօյլէ քէնտիսինի լաեըպ ատտ իթմէտիկի, վէ պիր թագըմ էշխասըն նազարը տիգգաթըլարընը ճէլպ իյլէտիկի տիւլէսիք իւնվանընտան վէ Սէրտէօյլ իսմինտէն ֆարիղ կէլէրէք, տիկէր պիր իսիմ ալմը, վէ պու իսիմ թահթընտա օլ գատար իյիլիքլէր իթմիշ տիր քի, սպքի ազիզէ նամընը գազանմը, վէ եիւզլէրճէ պիշարէկեապ

Թարափընտան խայր տուածը յա ետ ու թիղքեար օլունմագտա պուլունմուշ տուր :

« Լաքին , էվլատընըղա նագըլը քէլամ իտէլիմ , չիւնքի անըն հիքեաեեսինի տինլէմէք իւզրէ սապըրսըզլըզլա պէքլէտիկինիդի կէօրիւեօրում :

— Էվվէթ :

— Իշթէ , տիւշէս , չօծուղու էլտէ իտէր իթմէզ , ատէթա քէնտի էվլատը ատտ իտիպ , վալիտէ մագամընտա սէվմիշ , վէ պու կիւն պիլէ , սնը պիր ատէմ հալինէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ , էվլատ տէյի թէսմիեէ իթմէքտէն ֆարիղ կէլմէեէ սուհուլէթլէ մուվաֆֆագաթ իթմէեէճէկի տէրքեար պուլունմուշ տըր :

— Պու տէտիքլէրինիզ գապիլմի տիր :

— Եալընըզ գապիլ տէյիլ , սահիհ տիր , Տինլէեինիզ . . . Մատամ տիւշէս , պու չօծուղու , քէմալ տիգգաթ վէ իթինա իլէ քէնտի կէօզլէրի էօնիւնտէ պիւեիւտիւպ , պուրատա օլսուն , եախօտ քէօեէ կիթտիքլէրինտէ օլսուն , էմնալի նատիր կէօրիլիւր մուհապպէթ վէ իհթիմամ իլէ իւզէրինէ նէզարէթ իթմէքտէն ասլա տուր օլմամը տըր : Նիհաեէթ , օ չօծուղու , պու գատընճըղազ , հագըզէթէն նամուսլու , միւհթէրէմ վէ հէր իւնվանա լաեըզ պիր հալէ կէթիլմիշ տիր :

Իրիօ , հիքեաեեսինէ տէվամ իթտիկի յըրատա , տիւզիւն սիմապընտա Թարիֆ օլունմագ հէեէճան ալէամէթի միւշահէտէ օլունուեօրտու : Միւմաիլէյհ , նէվիմա քէնտիսինի լիւեա իչինտէ զանն իտիպ , պիւթիւն էօմրիւնտէ Թահգիր իթմիշ օլտուղու պիր գատընըն , հէր քէսին լիաեէթ ու հիւրմէթինէ սէզալար օլաճագ պիր Թարգտա թէպտիլ օլմուշ օլմասընտան , խուսուսիլլէ Անթէլին էվլատը հագգընտա իթթիլազ իթմիշ օլտուղու մէպլէք ու հարէքէթինտէն նաշի թէաճհիւպ իթմէքտէ իտի : Պատէհու Մ. տը Սէրտէօյլ , շու եօլտա իֆատէյի հալ իթտի :

— Պանա սէօյլէտիքլէրինիդին քեաֆիէսի տէ սահիհ մի տիր : Անճագ , սիզին , եալան սէօյլէմէքլէք , վէ քէթմի էսրար իթմէքլիք ալիէազ ու սըֆաթընտա տօղմուշ օլմանըզ զանն օլունմաեօր :

— Միւսիւ տիւզ , պէնտէնիզ ասլա եալան սէօյլէմէմիշիմ տիր , վէ սիզէ եէմին իտէրլիմքի , պու սէօյլէտիքլէրիմին ճիւմէսի տէ սահիհ տիր :

— Լաքին մատամ տիւշէսին չիմտիքի իսմի նէ տիր :

— Շիմտիքի խմի նէ օլտուղունու պէնան իթմէգտէն , զաթընըզա պիր դաչ շէյ սօրմագլըղըմա միւսաատէ իտին :

— Սօրուն :

— Սիղ տիւչէսի թէրք իթտիկինիլտէն պէրի տիր , անը ղիեա-տէսիլէ թահգիր իթտինիղ : Մատէմքի օլմուչ պիթմիշ վուգուաթ-լարտան օթուղ սէնէ սօնրա , հալէա սախթէ պիր իսիմ թաշըեօր-սունուղ , էլպէթթէ անըն թահարրիեաթընտան գուրթուլմագ իչին տիր :

— Էվվէթ , պէն օ գարըեը լանէթլէմիշիմ տիր :

— Իշթէ կէօրիւեօրսունուղ ա , քէնտինիղ սէօլէեօրսունուղ :

— Էվվէթ , հէր հանկը տէֆա անըն խաթըրէսի , վէ իսմի , ֆիքրի-մէ կէլմիշէր իսէ , նէֆրէթ իտիլէճէք մատտէլէր կիպի տայիմա ան-լէրէ լանէթ օգուլմուշում տուր :

— Հագգսըզսընըզ :

— Քեաֆֆէյի ֆէնալըզլարըն սէպէպի տիւչէս տիր :

— Սահիհ տիր , լաքին օ սիգէ աֆվ իթմիշ տիր :

— Պէլքի քէնտիսինին գապահաթլը օլտուղունու հիսս իթտիկի իչին աֆվ իթմիշ տիր :

— Պու կիւնքի կիւն սիգտէ աֆվ իտիեօրմուսունուղ , տէյի Բիբօ սիւալ իթտի :

— Էկէրչի սիղին գալլինիղ իւզրէ , օ աֆվ իթմիշ իսէ , պէն տէ աֆվ իթմէլիեիմ :

— Էվվէթ , օ աֆվ իթմիշ տիր :

— Էօյլէ իսէ , պէն տէ աֆվ իտէրիմ :

— Փագաթ հէր շէյի ունուտուեօրմուսունուղ :

— Ունութմագ մը , տէյի տիւգ պիր նէվ տէհշէթլէ սիւալ իթտի :

— Էվվէթ :

— Լաքին , հալը մաղի տուրուեօր :

— Նէ պէյիս վար :

— Նէ պէյիս մի վար տիեօրսունուղ , ա' սէֆիլ գըզ , ֆագաթ սիղ տահա հալը մաղինին նէ օլտուղունու պիլմէղսինիղ , զիրա սիղին հալը մաղինիղ , շիւպհէսիղ , բէք չաբուգ կէչմիշ պաղը սաատէթ տա-գըգալարընը , մէսէրրէթպախշ ըիւեալարը , թաթլը վէ լաթիֆ խէեա-լաթը խաթըրընըզա պըրագմագտա տըր : — Հալը մաղի , սիղին իչին ունուտուլմասը գօլայ տըր , եախօտ օլպասպտէ քիմսէեէ լանէթ տուասը օգումանարագ , կէչմիշ ահվալինիլի խաթըրլամանը խօշ

պիր չէյ տիր, Հալպուքի միհն ու մէշադգաթ չէքմիշ օլանլար, վէ շունուն պո նուն խէթասը սէպէպիյլէ պէտպախթ գալանլար իչին, կէշմիշ զէման, էօյլէ պիր տէհչէթլի, գանլը վէ գարանլըգ խաթըրէ տիրքի, քնսան, պու խաթըրէերի, ֆիքրինտէն, արզու իթտիկի մէթմէպէտէ չըգարամադ, Օ էօյլէ պիր խէեալ տըրքի, իլք ագչամը, ուեանըգ օլտուղու զէման ինսանըն րահաթընը իխլալ իտէր, վէ կի-
ճէլէրի տախի ույգ ուսունտա րահաթ պըրագմադ:

«Էվլա՛տըմ, կէշմիշ զէմանը ունութմադ իչին, ինսան՝ գուվլէյի հաֆըզասընը զայպ իթմէլի տիր, Տի՛նլէեին. Պէրէզինա կէչիտի ֆէ-
լաքէթ վէ մուսիպէթի աղիմէսինտէն սօնրա, Անժէլ իլէ իքինճի էվ-
լատըմըն վէֆաթլարը խապէրինի ալտըղմտա, ազլըմ պաշըմտան կիթտի, Պինապէրին իւշ սէնէ զարֆընտա, գըսմէն ագլըմտան մահ-
րում գալտըմ: Օնտան պէրի տիրքի, պաղը ալիմ աթըպպանըն գալ-
լինճէ, ագլըմտա էսէրը զաաֆէթ գալմըշ տըր: Լաքին, շու սէօղիւմէ
իթիգատ իտինքի, ագլըմ էքսիք օլարագ, պուրատան պինլէրճէ
ֆարսախ ուզագլարտա, եանի Սիպէրիանըն իչէրլէրինտէ եաշատը-
ղըմ զէմանլարտա պիլէ, հալէա ագլըմտա պիր ճիհէթ պուլունմադ-
տա իտիրքի, օ ճիհէթ տէ, կէշմիշ զէմանըն խաթըրէսի իտի:

Տիւգ, պու սէօղլէրտէն սօնրա, պիր տագըղ աճըգ տուրտու,
վէ պատէհու շու եօլտա իլավէյի մէգալ իյլէտի:

— Կէշմիշ զէմանըմտա պիր գարը կէօրիւեօրտումքի, պու գա-
րը՝ հարիսի իդպալ օլմասըյլա, հագգըմտա զէրրէ գատար մուհապ-
պէթի օլմատըղը հալտէ, եալընըղ տիւշէս օլմագ արզուսիյլէ պէնիմ-
լէ էվլէնմիշ իտի: Պու գարը, տիւշէս, եանի պէնիմ զէվճէմ իտի:
Կէշմիշ զէմանտա ալչագ պիր քիմսէ կէօրիւեօրտումքի, իճրասը
աալա ճայիգ օլմաեան պիր իզտիվաճա մուվաֆֆագաթ իթմիշ իտի:
Օ ատէմ տէ պէն իտիմ: Կէշմիշ զէմանտա, պիր գատըն կէօրիւեօր-
տումքի, պու գատըն, քէնտիճսատագաթընը վէ աչգ ու մուհապ-
պէթինին պիւեիւքլիւկիւնիւ իսպաթ իթմէք իչին, նէվլիմա պէնիմ
արզումա գարչը օլարագ, պէնիմէ պէրապէր Բուսիանա կէլմիշ, վէ
օրատա, Պէրէզինա նէհրինին պուզլու տալկալարը օրթասընտա էօլ-
միւշ իտի: Պու գատըն տա, Անժէլ իտի: Ուզուն միւստէթ, հէր
կիճէ Անժէլին պաշընը կէօրիւեօրտումքի, եէկտիկէրինէ չարան
պուզ բարչալարըյլա քէօքիւնտէն գօրմուշ օլտուղու հալտէ, իքի
ճէսիմ պուզ բարչասը արասընտան տիքիլէրէք, վէ գարչըմտան կէ-
չէրէք, պանա շու սէօղլէրի սէօյլէմէքտէ իտի: — «Պու ֆէլաքէթի

սէն խթէտին, զիրա էկէր պէն սէնին զէվճէն օլսա խտիմ, շու տէհ-
չէթլի մուհարէպէ էսնասընտա, սէնին եօրկուշուղվարընա վէ զահմէթ-
լէրինէ հիսսէտար օլմագլըղը խաթըրըմտան պիլէ կէչիւրմէեհէճէք խտիմ,
հալ պուքի սէնին մէթըրէսին օլտուղում իչին, մէշըու պիր զէվճէ
մուհապպէթինին իւչ միպլինտէ սէնի սէվմէքաէ օլտուղումու իսպաթ
իթմէկէ պօրծլու խտիմ: Իշթէ պու սէպէպլէ շու սէֆէրտէ սանա
շէրիք օլտում:»

«Նէ՞ տէրսինիզ, պու հալ տէհչէթլի, վէ էմսալի նամէսպուզ
տէյիլ մի տիր:»

— Իֆատէլէրինիզէ պիլա իթիրազ ինանըրմ:

— Պիր տէ, պէնտէն, կէշմիշ զէմանը ունութմագլըղըմը արզու
խտիեօրսունուզ:

Էլէն պիր ազ տիւշիւնտիւ: Մէրգումէ, տիւզ իլէ զէվճէսի ա-
րասընտա տէրին պիր կիրտապ պուլունտուղունու, վէ օ իհթիեարը
իքինճի տէֆա մատամ տիւշէս իլէ էվլէնտիրմէք միւմքին օլմատըղընը
անլատը:

Տիւզ տը Սէրտէօյլ, պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, շու վէճհ իլէ
իֆատէսինէ տէվամ իթտի:

— Տիւշէսի, օ գարըբը թահգիր իթմիշիմ տիր, պէն տէ պիր ալ-
չաղըմ վէ լանէթլիեիմ, հալպուքի Անթէլէ կէլինճէ, օ ատէթա պիր
գուրպան օլմասըյա, անըն խաթըրէսինէ խայր տուասը օգումու-
շում տուր: Սօրարըմ սիղէ, պու գատար շէյլէրտէն սօնրա, կէչ-
միշ զէմանը ունութմագլըղըմը նա՞սըլ իսթէեհպիլիքսինիզ:

— Բէճա խտէրիմ, պէնիմ պու իֆատէլէրիմ, սատէճէ արզու-
տան իպարէթ տիր:

Բիրօ, պու սէօղլէրի ճալիպ պիր սէտա իլէ սէօյլէտիկի զիման,
տիւզիւն պուլուլումուշ օլան էլլէրինտէն պիրինի թուլթուպ, քէնտի
էլլէրինտէն պիրի տէրունինտէ հէեհճան իլէ սըգտը, վէ տիւզ տա-
խի մէրգումէեհէ աթիտէքի սիւալի իթտի:

— Էօյլէ իսէ, նէ՞ եարմագլըղըմը իսթէեօրսունուզ:

— Ասլա արգանըզա պագմանըն, վէ կէօղլէրինիլի տայիմա,
գարշընըղտա պուլունան ուֆուգա աթֆ իտին: Եախօտ թէշպիհսիզ
սէօյլէեհէքէք, ահվալը սապըգէեհ բէք չօգ նազար իթմէեին, լաքին
հալը հազըրը նազարը տիգգաթընըղտան հիչ պիր վագըթ գաշըր-
մանըն, վէ պագէն միւսթագպէլի տէ տիւշիւնիւն:

— Հալը հազըր մը...

— Եվ վէթ , չիւնքի պիր դաշ սաաթտան էվլատընըզա սարըլա-
ճադ սընըզ :

— Սահի՞հ մի :

— Սահիհ , լաքին սիզ պու էվլատը քիմէ՞ պօրճուսունուզ :

Տիւզ , ճէվապ վիրմէտիկինտէն , էլէն , քէլամընա տէվամպիրլէ :

— Սամիմի սուրէթտէ ճէվապ վիրին , վէ տիւշէսէ պօրճու ու-
տուղունուզու պէնանտէ թէրէտտիւտ իթմէնին , ղիրա էկէր մատամ
տիւշէս օլմասա իտի , հայտուտլար , էվլատընըզ թէլէֆ իտէճէքլէր
իտի , տէտի :

— Եվ վէթ , սահիհ տիր :

— Իմտի , ըստթ կէլա արզանըզա պագտըղընըզտա , հէր հանկը
խուսուս տօղըու իսէ , անը , շէօյլէքի , տիւշէսին , զաննընըզտան
ղիւստէ խայրիսահ պուլունտուղունու , վէ քէնտի ըաքիպէսինին
էվլատընը պիւսիւթմիւշ խուսկինի կէօրիւն : Շիւպհէսիզ շու էս-
նատէ ճէննէթտէ պուլունան Անթէլ , էկէրչի սէտասընը սիզէ իշիթ-
տիրէպիւսէ իտի , պէնիմ սիզէ շու սէօյլէտիկիմի սէօյլէր իտի : Անըն ,
սիզին էվլատընըզ իթմիշ օլտուղու իյիլիկէ մուգապիլ , սիզ տէ օնա
աֆվ իտին վէ հէր շէյլ ունուտուն :

«Պու սէօյլէր հագղը օլտուղու ճիհէթլէ , Անթէլ , տիկէր սէօզ-
լէր թէլէֆիւզ իտէմէզ իտի : Օ հալտէ , ազ վագըթտա , պու մէր-
թէպէ գօրգտուղունուզ շու խէնալ , սիզին գարշընըզտա պու գա-
տար տէհշէթլի կէօրիւնմէզ իտի :

«Միւսթագ պէլտէն տախի սիզէ պահս իթմէքիկիմի իսթէրմի-
սինիզ :

Տիւզ , Բիրօնուն կիւզէլլիկի վէ ճալիպ պէլալէթի թէհսսիրինէ
զաթէն թապի օլմագտա պուլունտուղու ճիհէթլէ ,

— Եվ վէթ , տէյի ճէվապ վիրտի :

— Իմտի , միւսթագ պէլի , ճէնապը Ալլահըն սիզէ թէրք իթտի-
կի , տիւշէսին սագլատըղը , վէ սիզէ իւստէ իթմէք իսթէտիկի էվ-
լատընըզ իւզէրինէ պինա իթմէլիսինիզ : Քիւսֆիէյի բէտէրլէր միսիւ-
լու , էվլատընըզա , պիր իսթինատկեահ , թէսէլլի վէ իհթիւարըզ զէ-
մանընըղն իֆթիխարը նագարըյլա պագմալըսընըզ :

— Էվլատըմ , պանա սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրէ գարշը պազը իթի-
րագաթ պէնան իտէպլիլիրիմ , լաքին պու իթիրագաթը իֆատէ իթմէզ-
տէն էվվէլ , մատամ տիւշէսին մէնաֆիլինի նի՞չին պու գատար շիտտէթ-
լէ միւսաֆաա իթմէքիկինիզին սէպէպլինի սիւալիմէ միւսաատէ իտին :

— Միւսիւ տիւզ , իշպու սիւալինիզ իլէ , շարթարըմըդտան պի-
նի նէվիմա ? ազզ իտիեօրսունուզ :

— Հա՞նկըսընը :

— Էսրար անլամազ իսթէմէեէճէնկինիզէ տայիր օլան շարթը ,
Լաքին , հէր նէ օլսա , իշլէրինիզէ վարըշմազլըղըմ , մահզա , հիսսի-
եաթըն է՛ն թապիիսի օլան շիւքրանիեթ վազիֆէսինտէն թէշվիզ
օլունմազտան նէշէթ իթտիկինի կէօսթէրմէք իշին , սիւալինիզէ ճէ-
վապ վիրէճէեիմ : Պէն , զաեթ ֆադիր ֆամիլեատան տօղմուշ օլ-
տուղում հալտէ , տէօրթ եաշընտա պուլունտուղում զէման , վալի-
տէյնիմի տէ զայպ իթմէքլիք պէտպալթլըղընա տիւշար օլտուղում-
տան , էօքսիւզ դալմըշ իտիմ : Զաթէն օլ էսնատէ բէք չօգ իյիլիքլէր
իթմէքտէ պուլունան մատամ տիւշէս , պէնի , սահիպսիզ չօճուզլար
խայրաթխանէսինէ գօեաճազլարընը նասըլսա խապէր ալմըշ , վէ
հազգըմտա պու թէտպիրին իթթիխազ օլունմասընա դտրշը տու-
րուպ , պէնի իսթէմիշ , վէ քէնտի խանէսինէ ալարազ , էվլատը
մազամընտա պիւեիւթմիւշ տիւր : Իմտի , մատէմ քի տիւշէս պանա
վալիտէլիք իթմիշ տիր , պէնիմ տէ քէնտիսինի վալիտէ մազամընտա
սէվմէքլիկիմ թապիի տիր :

— Սահի՞հ մի :

— Էվվէթ , օ միւհթէրէմ գատըն՝ պանա եիկիրմի պէշ սէնէ վա-
լիտէլիք իթմիշ տիր :

— Սիզ գա՞շ եաշընտասընըզ , տէյի տիւզ սիւալ իթտի :

— Եիկիրմի տօղուզ եաշընտաեըմ :

— Միւմքին տէյիլ տիր :

— 1811 սէնէսի սօնլարընտա տօղմուշում տուր :

— Բէճա իտէրիմ , տէվամիտին :

— Եիկիրմի պէշ սէնէ գատար , մատամ տիւշէսին , էվլատընըզ
հազգընտաքի հարէքէթ ու մէսլէքինէ շահիտ օլտում : Սէքիզ սէնէ
էվվէլ , բէսմի զազէթատան , վէֆաթընըզ խապէրինի ալալտան պէրու ,
սիդէ գավուշմազ , վէ էվլատընըզը սիզէ իեատէ իթմէք իւզրէ վա-
գը օլան թէշէպպիւսաթընը պիլիբիմ : Օլ վազըթ , պու գատընըն եա-
լընըզըզ մէվգըր , վէ չէքտիկի միհն ու մէշազգաթ , պէնի միւթէէս-
սիր իյլէտիկինտէն , վէ հէնուզ պէնիմ խայրիսահըմ պուլունտուղուն-
տան , գարշըսընտա պուլունան մասլուզուն , եանի պէնիմ նան-
քէօր պիր քիմնէ օլմատըղըմը խապաթ իթմէկէ եէմին իթտիմ , վէ սի-
ղի պուլմատըզճավէ սիզին իլէ լադըրտը իթմէտիքճէ , վէ իքինիզին արա-

սընտա պիր եագընըգ հոսուրինէ սիգի բազը իթտիրմէտիքճէ, եանընտան այրըլմամաղա եէմին իթտիմ:

«Էվվէթ, Էվվէթ, պու պապտէ ըիւճաթ իթմէկէ հիչ պիր չարէնիգ հօգ տուր:

— Տիւշէս իլէ պէնիմ արամտա եագընըգ մը, ֆագաթ սիգ, պէօյլէ պիր շէյ օլապիլիր իտուկինի մէմուլ իտի՞եօրմուսունուլ:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Լաքին պէնճէ միւմքին տէյիլ տիր:

— Նի՛չին:

— Պիր գաշ սէօզ իլէ սէպէպինի անլաթըրմ:

— Սէօյլէեին:

— Անժէլ տ'Արըլվիլ հաեաթտա տըր:

Էլէն, Անժէլէ Լօնարատա թէսատիւֆ իթմիշ օլան իվարտան, մէզպուրէնին հէնուլ հաեաթտա օլտուղունու, եախօտ հաեաթտա օլապիլէճէկինի պիլիր իտի, պունունլա պէրապէր, մէզքիւր իֆատէյի իշիթտիկինտէ, ֆէվգէլատէ թէաճճիւպ իտիեօր կիպի կէօրիւնտիւ, վէ պատէհու քէլամա տէվամ պիրլէ:

— Վա՛յ, Անժէլ տ'Արըլվիլ հաեաթտա՞ մը տըր, տէտի:

— Էվվէթ:

— Է՛յ հալէա քէնտիսինի սէվի՞եօրմուսունուլ:

— Շիւպհէսիգ:

Պէօյլէ պիր ճէվապտան սօնրա, Էլէն, տէմիրի թավընտա տէօյմէք օլտուղու կէրէք տարպը մէսէլէսինի պիլիր իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր, շիմոիլիք օլ խուսուստա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէք ճայիգ օլմատըղընը, վէ սէօյլէնէն սէօզլէր իւզգերինէ տիւշիւնմէսի իչին տիւգէ վագըթ պըրագմագ, վէ տիւշէսի կէօրմէսի իչին ֆըրսաթ վիրմէք լազըմ խուսկինի անլատը:

— Պունտան գաթինազար, — տէյի տիւգ տէվամ իթտի, — Պէրէզինա նէհրինտէ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու, հէր քէս կիպի պէնիմ տախի զանն իթտիկիմ իքինճի Էվլատըմ տախի հաեաթտա տըր:

Էլէն, պու խապէրի ալտըղընտա, գաշլարընըն չաթըլմասընը մէնն իտէմէտի, չիւնքի տիւգիւն Էվլատընըն պուլունմասը, քէնտի թասավուրլարընա, Էօնիւ ալընմագ պիր մանի օլապիլիր իտի: Իմոի, թէաճճիւպլէ,

— Նէ՞ տիեօրսունուլ, տէյի սիւալ իթմէսինտէ, տիւգ,

— Հագըգէթի հալի սէօյլէեօրմու, տէտի:

— Է՛յ, օ հվլատընըդ պուլտունո՞ւղ մու :

— Է՛վվէթ, տիւն պուլտում :

Տիւղ, չավուշ թար-ա-Մօրա բասթ կէլտիկինի, վէ պու բասթ կէլմէքլիկին նէթիճէլէրինի, վէ թամ օլ էսնատէ քէնտիսինին սուրէ-թի ղարիպէտէ իւսթէ կէլմէսիյլէ, պու նէթիճէլէրի գաթթ իթմիշ օլտուղունու էլէնէ հիքեասէ իթտի :

— Հա՞նկըսը սիղին հվլատընըդ տըր, տէ յի էլէն սիւալ իթտի :

— Տիւնքի կիւն կէօրմիւշ օլտուղունուղ էքի տէլիգանլըտան պի-րի տիր :

— Հա՞նկըսը տըր :

— Բիւչիւկիւ, վէ Ֆէլիքս իսմինտէ օլանը տըր : Սիղ եաթտըղը-նըղ զէման, օ՝ պու եաթաղըն սաղընտա, Պալթաղար տա սօլունտա տուրուեօրլար իտի :

— Ա՛հ, սիւպհա՛ն Ալլա՛հ . . .

— Նէ՞ օլուեօրսունուղ, դըղըմ, տէտի իհթիեար, ղիւատէսիյլէ մէրադտէ գալարադ :

Լաքին էլէն պաերլմըշ օլտուղունտան, ճէվապ վիրէմէտի :

Տիւղ, տէրհալ, կէնճ պիր տէլիգանլը կիպի չէվիքլէքլէ, Պալ-թաղարը պուլմադ իւզրէ սալօնա գօշտու, չիւնքի Ֆէլիքս, Բօ-գէթ հագգընտա մալիւմաթ ալմադ իւզրէ կիթմիշ օլտուղունտան, Պալթաղար, մէճրուհէ գատընը թէտապի իթմէք իչին, Մ. տը Սէր-տէօյլին խանէսինտէ գալմըշ իտի :

Բիրօնուն պայկընլըղ սաթթէ իտի : Մէղպուրէ, Ֆէլիքսին, տիւ-գիւն հվլատը օլտուղունու խապէր ալմասը իւզէրինէ, չէտիտ պիր հէեէճանը գալպէ տիւչար օլմուշ օլուպ, չիւնքի էլէն, Ֆէլիքսի կէօր-տիւկիւ զէման,

— Ա՛հ, շու տէլիգանլըեը սէվէպիլէս իտիմ. . . տէմիշ իտի :

Ֆիլվադը, պու գարընըն գալպինտէ, օ տէլիգանլըտան տօլանը աթէշի աչգ ու սէվտա սիւզան օլմաեա պաշլամըշ օլուպ, տիւգիւն օրատան կիթմէսինտէն սօնրա, էլէն, կէօզլէրինի աչտը, վէ պիր ազ տիւչիւնտիւ : Պատէհու, անինտէ, գարարլարընը վիրէն գատընլար միսիլու, քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի :

— Շիմտի, շու եա պու սուրէթլէ տիւչէս օլապիլէճէկիմի ան-լաեօրում : Մատտէ, քէնտիմի Ֆէլիքսէ սէվտիրմէք տիր, վէ օ տա պէնի սէվէճէք տիր, չիւնքի պէնի սէվմէսինի իսթէրիմ : Զանն իտէ-րիմքի, պուլնտան պէօյլէ, տիւչէսին տապասընը իլթիգամ իթմէքլիք :

վէ տիւգէ պիւր վարիս թէտարիքի իշին, Բիէր վէ Իվար իլէ միւշ-
թէրէքէն չալըշմագլըգ, մէնֆաաթըմ իճապընտան տէյիլ տիր: Նի-
հաեէթ, պագալըմ, պու իշին սօնու նէ՞րէտէ գարար գըլաճագ տըր:

Պու արա, տիւգ, Պալթազար իլէ պէրապէր ավտէթլէ, մէր-
գում տէլիգանլընա,

— Պիլմէմքի, պէնիմ ագլըմ նէ՞րէտէ տիր: Պու պիշարէ գըզճը-
ղազըն, պու մէլէեին, մէճրուհ օլտուղունու տիւշիւնմէեէրէք, քէն-
տիսինէ օլ գատար լադըրտը իթտիրտիմքի, նիհաեէթ գէվալլը եօ-
րուլարագ, պիւր սաաթ կէօրիւշմէսինտէն սօնրա, պաեըլա գալտը,
տիմէքտէ իտի:

Էլէն, պու իքի ատէմէն քէնտի եաթաղընա եագլաշտըգլարընը
իշիթտիկինտէ, կէօղէրինի թէքրար գաբամըշ իտի: Կէնճ թապիպ,
մէրգումէնին նապզընը թուլթարագ,

— Գօրգաճագ պիւր չէյ եօգ տուր, տէտի:

Պու տէլիգանլը տախի մէզպուրէնին նապզընը թուլթտուղուն-
տա, լէհճէսի սօլմուշ օլուպ, միւլթէէսսիր կէօրիւնիւեօրտու, վէ օլ
կէնճ գատընա քէսկին պիւր պագըշլա պագընօրտու:

Չիւնքի մէրգումուն գալպինտէ էսէրը մուհապպէթ հասըլ օլ-
մուշ օլուպ, լաքին պու մուհապպէթի, չիւպհէսիպ, քէնտիին տիւ-
պէր մաշուգէսի ժաննի Բէնսօն հագգընտա տէյիլ իտի:

ԱՏԻ ՊԻՐ ԻՇՃԻ ԳԸԶ, ՏԻԻՇԷՍ ՕԼՄԱԳԼԸՂԸ ՆԱՍԸԼ

Ի Ի Մ Ի Տ Ի Տ Է Պ Ի Լ Ի Ր

Ֆէլիքս, էգօլ-Մէտսին նամ սօգագտա վագը խանէտէ մուճիպի
իզթիրապ պիւր հալտէ պըրագմըշ օլտուղու Բօղէթէ պիւր ան էվվէլ
գավուշմագ իւզըն, սիւրաթլէ ատըմլարընը ալմագլա պէրապէր,
Ֆիքրի Ղաեէթ մէշղուլ օլմագտան խալի գալմամագտա իտի: Շէօյ-

էքի, չիւպհէսիզ գուվվէյի հաֆըզասընտա գուվվէթլի պիր սու-
րէթտէ հէքք խիլէրէք զալաճագ օլան օ կիճէքի վագըլարը տիւ-
չիւնտիւքճէ, բիւեա կէօրմէքտէ օլտուղունու զանն իթմէքտէ, վէ
քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ խտի .

— Նէ՛ աճայիպ շէյ, տահա տիւն, ֆէննի թըպպ թահսիլիյէ
մէշղուլ ֆագիր պիր մէքթէպլի օլտուղում, վէ ֆամիլեամ վէ սէրվէ-
թիմ օլմահարագ, պիր զաթը համիյեթիմսիմաթա պօրճուլ օլտու-
ղումու զանն իյլէտիկիմ քիւշիւք պիր իրատ իլէ եաշամագտա, վէ
բէք չօգ շէյլէրտէն քէնտիմի մահրում իթմէքլէ, կիւճպէլա իքի ու-
ճու պիր եէրէ կէթիրէպիլմէքտէ պուլունտուղում հալտէ, պու կիւն,
մէկէր միլեօն սահիպի օլան պիր տիւգիւն էվլատը օլաճագ իմիշիմ . .
Մ՛հ, խա՛յր, խա՛յր, պու միւմքին տէյիլ տիր . . եա բիւեա կէօրիւեօ-
րում, եախօտ տիվանէեիմ :

Մէրգում տէլիգփսլը, բիւեա կէօրմէքտէ օլմատըղընա լաեըգըյլա
խքեաթ օլմագ իչին, էկէր ուեուեօր իսէ, ուեանմասը զըմնտա
պիր գօլունու չիմտիքլէտիկի կիպի, տիվանէ օլմատըղընա տախի թէէ-
մին օլմագ իչին, պիր համալա, պիր քէպթանէճիեէ, պիր զապթի-
եէեէ, վէլ հասըլ պիր սուճուեա պագը շէյլէր սօրտու, վէ պունլար-
տան մունթագամ ճէվապլար ալմասը իւղէրինէ, նէ՛ բիւեա կէօր-
տիւկիւնէ, վէ նէ՛ թէճէննիւն իթմիշ օլմասընա ինանմասըպ, միլ-
եօն սահիպի պուլունան պիր տիւգիւն էվլատը օլմասը իճթիմալինէ
ինանմասը պաշլատը, վէ պու իթիգատ իլէ, խանէսի գարուսու-
նա մուվասըլէթիւտէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Ո՛հ, աճապա պու շէյլէրտէն Բօզէթ խապէրտար օլուր իսէ,
նէ՛ գատար մէմնուն օլաճագ տըր, տիմէքտէ խտի :

Ֆէլիքս, պիր տիւգ էվլատը օլտուղունա հէր նէ գատար իս-
քեաթ օլմուշ խտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, քէնտի նիշանլըսընն,
պու սէպէպլէ քէնտիսինէ լաեըգ օլմահաճաղընը, վէ օ տիլպէր վէ
սարը գըզա իթմիշ օլտուղու վատը կէրիեէ ալմասընը ֆիքրինտէն
պիլէ կէշիրմէեօրտու :

Հալպու քի Ֆէլիքս, պիրտէն պիրէ,

— Լաքին . . . տէտի քէնտի քէնտիեէ, վէ գարուեու չալմագ
իւզըն իքէն տուրտու :

Ֆէլիքս, պիր միւտտէթ տիւշիւնտիւ, վէ հէեէճանը ազիմինտէն
նաշի սիմասընտա հուսօլէ կէլէն ալթիւսթիւք կէշմէմիշ օլտուղու
հալտէ, չու վէճհ իլէ իֆատէսինէ տէվամ իթտի :

— Լաքին, մատեմքի շիմտի պէն ատի պիր մեքթէպլի, վէ քէն-տիսի կիպի սահիպսիդ պիր էվլատ տէ յիլիմ, վէ ասպլէթ իւնվանը-նա վէ սէրվէթէ նայիլ օլաճաղըմ, օլապիլիքի Բօզէթ պէնի սէվ-մէսին:

Պու միւլահազա իւզէրինէ Ֆէլիքս տիթրէտի, վէ մուախարէն,

— Չիւնքի, պու գըզ, տիկէր զարըլարա պէնզէմէզ... իւնվան սահիպի օլմագլըզ արզուսու, վէ սէրվէթէ մալիք պուլունմագլըզ աճ կէօզլիլիւկիլէ պանա կէօնիւլ վիրմիշ տէ յիլ տիր... պանա մու-հապպէթ վիրմէսի, պէնի ֆագիր, սէֆիլ, վէ քէնտիսի կիպի Ալլահա թէրք օլունմուշ պիր քիմնէ զանն իթտիկի իչին տիր, տէ յի ի-լավէ իթտի:

Պու սէօզլէրի միւթէագըպ, Ֆէլիքս, ֆէնալըզ հիսս իտէրէք,

— Շիմտի նէ՞ եարմալընըմ, տէտի, վէ պիր աղ տիւչիւնտիւք-աէն սօնրա, պիր գաշ կիւն գատար պիր շէյ տիմէմէկի, վէ մէզքիւր մահրէմիյեթէ Բօզէթի հազըրլամագ իւզրէ, պիր գաշ կիւն պէքլէ-մէքլիկի գարարլաշտըրտը:

Ֆէլիքս, պու գարարը վիրտիքտէն սօնրա, գարուհու չալտը, վէ գարուհու պապա Բէրլ-տ'Օրուն գարուհու աշմասընտան պէշ տա-զըզա սօնրա, մէքթէպլիի մերգում, քէնտի օտասընա չըգտը:

Բօզէթ, իյիճէ օլուպ, եանընտան ասլա այրըլմըշ օլմաեան ժան-նինին եարտըմըլա աեաղա գալըմըշ, վէ քէնտիսի իչին սիւտլիւ գահվէ հազըրլամագլա մէշուլ պուլունմուշ իտի:

Իքի կէնճ գատընլար, Ֆէլիքսին եալընըզճա ավտէթինի կէօր-տիւքլէրնտէ, իզհարը թէաճճիւպ իյլէտիլէր:

— Պալթագար նէրէտէ տիր, տէ յի ժաննի սիւալ իթտի:

— Պալթագար մը, տէ յի ճէվապ վիրտի Ֆէլիքս, աբանսըզա կէ-լէրէք, զիրա շունու պէեան իտէրիզ քի, Ֆէլիքս, տօթունու ֆիք-րէնաէն պիլէ կէչիրմէմիշ իտի:

— Էվլէթ, Պալթագարը սօրուեօրում, տէտի ժաննի՝ թէքրար իտէրէք:

— Լաքին, միւսիւ Ֆէլիքս, լէհճէնիզ նէ՞ գատար սօլմուշ, նէ՞ գատար հալսիզ կէօրիւնիւեօրսունուզ. նէ՞նիսիզ վար տըր, տէտի Բօզէթ:

— Հիշ... հիշ... հիշ պիր շէյիմ եօգ տուր... Պալթագարա կէլինճէ...

Ֆէլիքս, իքի կէնճ գատընըն նաղարը տիգգաթընը, քէնտի

տօսթու հագգընտա ճէլլ իտիպիլսէ, մէֆուռն օլաճագ. իտի իսէ տէ, պուռնա մուվաֆֆագ օլամատը, չիւնքի Րօզէթ, քէնտի աչգ ու սէվտասընը միւպէյեին օլմագ իւզրէ, տէհչէթ վէ թէաճճիւպլէ մէր-գումա պագտըղը հալտէ, ժաննի, անըն քէլամընը շու վէճհլէ քէստի.

— Մատտէ, օ խույսուզ հագգընտա օլմատըղընտան, պրագըն օ իսթէտիկի մահէլլտէ պուլունսուն. Լաքին սիզին նէ'եինիզ վար տըր. — Կէօրմէեօ՞րմուսունուզ, սիզէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթի պուլունան Րօզէթ, իզթիւրապ ու էնտիշէսինտէն նաչի էօլիւմ բատտէ-սինէ կէլիշ տիր.

Փէլիքս, միւտտէթի էօմրիւնտէ եալան սէօյլէմիշ օլմատըղըն-տան, պու քէրրէ տախի,

— Նէեիմ մի վար... իւչիւեօրում... տօնուեօրում, տէտի.

Մէրգումուն վիտիկի ճէվապքէսպի մուվաֆֆագըյեթ իթմէք-լէ, ժաննի, սօպաեա պիր օտուռն աթտը, վէ Րօզէթ տախի սօպա-նըն եանընա պիր իսկէմլէ եագլաշտըրըպ, Փէլիքսէ,

— Օթուրուն, տէտի.

Փէլիքս, իչպու մուվաֆֆագըյեթինտէն թէշվիգ օլունարագ, օթուրտու, վէ քէլամա տէվամ իտէրէք,

— Աճըմ, աճլըգտան էօլիւեօրում, տէտի.

Տէրհալ, պիր սուֆրա տիւզէլիպ, պէշ տագըղա գատար իմ-թիտատ իտէն պու սուֆրա հագըրլըղը սըրասընտա, մէրգում տէ-լիգանլընըն հէեէճանը թէսկին օլտու, վէ անըն թաամ իթտիկի էս-նատէ, իքի կէնճ գըզլար սիւքիւթ իւզրէ տուրմուշլար իքէն, թաա-մընը պիթիւրտիքտէն սօնրա, իքի պիրտէն,

— Միւսիւ Փէլիքս, Մ. Պալթաղարըն նէ' օլտուղունու նիհաեթի պիզէ սէօյլէեէճէքմիսինիզ, տէտիլէր.

Փէլիքս, հէր նէ գատար եալան ույտուրմագլըգ սանաաթընտա մահիր տէյիլ իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ էսնայի թաամընտա, շու քիւչիւք մասալը տիւշիւնմիւշ իտի, Իմօի, քէնտիսինէ իթապ օլու-նան սիւալէ գաըըըըգ.

— Ա'հ, օնտան պանա պահս իթմէեինիզ... Պալթաղար, գա-րարըմըզ վէճհ իւզրէ, խանէմիզէ ալտէթլէ, եաթաղա կիրէճէկիմիզ եէրտէ, սապահա գատար պէնի տօլաշտըրմըշ տըր, վէ պիլի՛րմիսի-նիզ, նի՛շին, տէտի.

— Խա'յը, նէ' պիլէլիմ,

— 1832 սէնտսինին գօլէրասընա տայիր պանա ուզուն պիր մու-
պահասա տինէթտիրմէք իչին :

Իքի կէնճ գըզլար , թէհաճճիւպլէ պիրպիրինէ պագըշտըլար : Պա-
տէհու ժաննի իֆատէեէ աղազ պիրլէ ,

— Միւսիւ Ֆէլիքս , էկէրչի պու սէօղիւ սիզ սէօյլէմէսէ իտինիզ,
ինանմազ իտիւմ , տէտի :

— Նիչին :

— Չիւնքի Պալթազար , բէք չօգ կէզէնէրտէն տէյիլ տիր :

— Աճայիւ . . .

— Հալպուքի սիզին եալան սէօյլէմէզ օլտուզունուզու պիլտի-
կիմտէն . . .

— Էյ :

— Սէօղիւնիւզէ ինանմազ իսթէրիմ :

— Պէն տէ պունա մէմնուն օլուրում , տէյի Ֆէլիքս տիւլինտիւ :

— Հալպուքի Պալթազար շիմտի նէրէտէ տիր :

Ֆէլիքս , պու սիւալի քէշֆ իթմիշ օլմատըղը հալտէ , շաշըմա-
եարազ ,

— Պիլմէմ , տէյի ճէվապ վիրտի :

— Աճայիւ , նա՞սըլ պիլմէեօրսունուզ , քէնտիսինի նէրէտէ պը-
րագտընը :

— Քէնտիսինէ պիւեիւք պիր ֆէնալըզ իտէմէեէճէկի պիր մա-
հէլտէ , եանի Բօն տէզ Արտա պրագտըմ : հալպուքի շաեա աթըլ-
մազ նիեէթինտէ պուլունմատըղընա սիզէ եէմին իտէրիմ :

Իքի կէնճ գըզլար , Ֆէլիքսին , հագըգէթի հալի քէնտիլէրին-
տէն կիզլէմէքտէ օլտուզունու անլատըլար իսէ տէ , մէրգումուն ճա-
նընը սըգմամազ իչին , Պալթազար հագգընտա մալիւմաթը միւքէմ-
մէլէ իսթիհասալի զըմնընտա , պիզզաթ քէնտիսինին կէլմէսինէ պէք-
լէմէեէ գարար վիրտիլէր :

Պալթազար , Էլէնին նամիզաճըղը հագգընտա տիւգիւ քեամի-
լէն թէէմին իթտիքտէն սօնրա , էօյլէն սուլարընտա ալտէթ իթտի :

Պու տէլիգանլընըն՝ քիւրրէյի արգտա եաշաեան մէսուտլար սը-
նըֆընա մէնսուպ օլտուզու , թէպէսսիւմ իտէն սիմասընտան անլա-
շըլտըղը հալտէ , իչէրի կիրտիկինտէ , Բօզէթին իքի քիւչիւք էլինի
թուլթու , վէ կիւլիւմէեէեէքէք ,

— Պու սապահ նա՞սըլտընը , պէնիմ քիւչիւք տիւշխիւմ , տէյի
սիւալ իթտի :

իբի կէնճ գատրնլար , տիպիս քելիմէսինտէն պիր շէյ անլահա-
մատրլար : Հալպուքի Ֆէլիքս , Պալթազարըն բալթօսու քէնարնտան
չէքտի իսէ տէ , Պալթազար , պիր շէյ տէրք իտէմէտիկինտէն , տօս-
թօնուն թարաֆընա պիլէ տէճնմէտի :

— Էվվէթ , սիզէ տիեօրում , պէնիմ քիւչիւք տիպիսիմ , տէյի
մէքթէպլի մէրգում թէքրար իթտի :

Պու տէֆա , Ժաննի , Պալթազարա խիթապէն ,

— Շու տիւշէս իւնվանըն իլէ նէ տիմէք իսթէեօրսուն , սէրխօշ-
մուսուն , տէյի սիւալ իթտի :

— Սէրխօշ մու , խա'յր , լաքին պիր ազտան սէրխօշ օլմահաճա-
ղըմը պէեան իտէմէմ :

«Աճայի'պ , միւսիւ տիւգ , սէն պիր շէյ սէօյլէ՞մէտին մի :

Ֆէլիքս , պու արա , Պալթազարըն սէօզլէրինտէն սըղըլմագտա
օլմասըյլա , մէրգումուն գուլաղընտան աշաղըեա ,

— Պիր ազ պանա կէլ , սանա պիր տիեէճէկիմ վար տըր , տէտի :

— Ղալիպա կիւնաճ չըգարթմագ կիւնլէրինտէ պուլունու-
եօրուգ :

Պու սուրէթլէ , Պալթազար՝ Ֆէլիքսին իքինճի օտասընա կիտէ-
րէք , եալընըգ գալտըգլարընտա ,

— Սէօյլէ պագալըմ , տիեէճէկին նէ՞տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Ֆէլիքս , Բօզէթէ Հազըգէթի Հալի իգրար իթմէքտէն քէնտիեի
մէնն իթմիշ օլան վէսվէսէ վէ չիւպհէլէրինի մէրգում արգատաշընա
պէեան իթտիկինտէ , Պալթազար ,

— Հազըգէթէն սէն բէք սաֆտէրունսուն , տէտի , վէ տէր-
հալ իբի կէնճ գըզըն , պիր տէրէճէ սապըսըզըլըլա , իքի ահպապ
պէյնինտէ ճէրէեան իտէն մուհապէրէնին նէթիճէսինէ պէքլէմէքտէ
օլտուգլարը օտաեա ավտէթլէ , պիր գանարէ իւղէրինէ օթուրտու ,
վէ Ֆէլիքսին նիշանլընը տախի մէղքիւր գանարէեէ տալէթ ի-
տէրէք ,

— Մա'տմուլաղէլ Բօզէթ , սիզ տէ կէլին պէնիմ եանըմտա օթու-
րուն , տէտի :

Բօզէթ , Պալթազարըն արզուսունա մուվաֆըղ Հարէքէթ իթտի ,
վէ մէրգումա թէաճճիւպլէ պագմասընտան , զանն իտէրսին քի ,
մէզպուրէ ,

— Աճապա պունուն մանէասը նէ՞տիր , տէյի քէնտի քէնտիեէ
սիւալ իթմէքտէ իտի :

— Տինկեներնիդ, աղիգիմ Բօզէթ, սիզէ պիր շէյ սէօյլէմէքլիկիմ լազըմ տըր, տէյի Պալթաղար քէլամա պաշլատը:

Պալթաղար, կէնճ գըզա սէօյլէնէնէկի իֆատէնէ էհէմմիյնէթ վիրմէմէք իշին, թէպէսսիւմ իթմէքտէ վէ կիւլմէքտէ իտի:

Բօզէթ տախի կիւլէրէք:

— Պանա տիւնէնէնէին նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Տիւնէնէնէիմ շու տուր քի, Ֆէլիքս սիզի տէյի կիպի սէվէր:

— Սահի՞հ մի, միւսիւ Ֆէլիքս, տէյի կէնճ գըզ՝ մէրգում տէ-
լիգանլընա տօղրու տէօնէրէք սիւալ իթտի, վէ նայիլ օլակէլտիկի
սաատէթտէն նաշի ֆէվգէլատէ մէսրուր օլտու:

— Էվվէթ, մատմուլազէլ:

Պալթաղար տախի,

— Էվվէլ էմիրտէ, մատմուլազէլ Բօզէթ, ասլա եալան սէօյլէմէ-
տիկիսի պիլմէլիսինիդ, տէյի իլավէ իթտի:

— Էվվէթ, ասլա եալան սէօյլէմէզսինիդ, տէտի Բօզէթ, պիր
ազաճըգ շիւպհէ իլէ:

— Ասլա՛, ասլա՛, տէյի իլավէ իթտի Պալթաղար:

— Լաքին, էլպէթթէ պիր կիւն պէն սիզին եալանընըզ թու-
թաճաղըմ:

Բօզէթ, պիր ազ թէֆէքքիւրտէն սօնրա, վէ լաթիֆէ թարզընտա,
Պալթաղարա խիթապ իտէրէք:

— Ֆադաթ, միւսիւ Պալթաղար, տիվանէլիք տէրէնէսինէ գա-
տար վարան օլ պիւնիւր աշգ ու սէվտաեա տայիր սիզտէն իսպաթլար
իսթէր իսէմ...

— Մա'տմուլազէլ, շիմտի սիզէ իսպաթընը կէօսթէրէնէնէիմ:

— Չարուգ սէօյլէնին:

— Էվվէլա, սէօյլէնէնէնէիմ իսպաթըն, Պիճ պիթ Կիճ մասալլարընա
պիր ազ պէնզէտիկինի խապէր վէրմէքլիկի լազըմտէն ատտ իտէրիմ:

— Ա՛հ, պէնճ մասալլարը չօգ սէվէրիմ, վէ սիզ տէ բէք կիւզէլ
մասալլար նազլ իտէրսինիդ... հայտէ պապալըմ, չարուգ իտին,
սապըրմը թիւքէտիւօրսունուզ:

— Նէ՛ քիւչիւք աթէշֆիշան տաղ, լաքին իշթէ պաշլաեօրում,
պիր տազըգա էվվէլ, պուրաեա կիրտիկիմտէ, իքի տէֆա սիզի, պէ-
նիմ քիւչիւք տիւչէսիմ տէյի թէսմիսէ իթտիմ:

— Էվվէթ, վէ միւսիւ Ֆէլիքսի տէ, միւսիւ տիւգ տէյի թէսմի-
սէ իթտինիդ, տէտի Բօզէթ:

— Իմո՛ւի, Էքլիզի տախի օ իւնվանլար իլէ թէսմիեէ իթմէքտէ սէպէպլէրիմ վար իտի:

— Նէ՞ կիպի սէպէպլէր:

— Տէրխաթըր իտի եօրմուսունուզքի, տիւնքի կիւն, շէհրի ա-
եինտէն ավտէթինիզտէ, պապա Բէրլ-տ'Օր, տօսթ ումուզ Ֆէլիքս իչին
պիր մէքթուպ վիրմիշ տիր:

— Էվվէթ, հէր նէ դատար օնտան պէրու զիեատէսիլէ միւզ-
տարըպ օլուպ, սըթմատան դուրթուլամատըմ իսէ տէ, պունունլա
պէրապէր հէր շէյ խաթըրմտա տըր:

— Իմո՛ւի, օ մէքթուպու գապուլինիզտէն պէրու, վէ պու կիծէ
վազը օլան հալլէրի սիզէ հիքեաեէ իտէճէերիմ:

Պու վէճհլէ Պալթազար, Ֆէլիքս իլէ քէնտիսինին Մ. տը Սէր-
տէօյլիւն խանէսինէ նասը կիթտիքլէրինի, վէ ժագօպ սօգաղընտա
վուգու պուլան հալլէրի նազլ իթտիկի սըրատա, Բօզէթ, Էվվէյ Է-
միրտէ զիեատէսիլէ թէաճճիւպ իթտի, վէ պատէհու պու թէաճ-
ճիւպիւ, հէեէճանը աղիմէ թահվիլ օլտու: Բօզէթ, Պալթազարն
հիքեաեէսինի, Պին պիր կիծէ մասալլարընտան ատտ իթմէերիպ, իշ-
պու նազլիեէթ խիթամ պուլունճա, մէզպուրէ աղլամաեա պաշլա-
տը, վէ Ֆէլիքս, մէրգումէնին նէվիմա տիզլէրինէ գաբանարագ, վէ
էլլէրինի սըգարագ, անը թէսէլիեէ չալըշմագ տա պուլունտու:

Պազէն աշգ ու սէվտաեա միւպթէլա օլանլար, զարիպ սուրէթ-
տէ ինճինիլէր, վէ չիւպհէեէ զահիպ օլուրլար: Ֆէլիքս տէ, Բօզէթին
կէօզլէրինտէն ագան եաշլարտան տօլաեը պիւթիւն պիւթիւն եանը-
լըեօրտու: Մէրգում, կիւեա կէնճ գըզ՝ քէնտիսին տիւգ տը Սէր-
տէօյլիւն էվլատը օլտուղունու խապէր ալարագ, պունտան պէօյլէ անըն
աշգ ու մուհապպէթինէ ինանմաեաճաղընը, վէ քէնտի մուհապպէ-
թինտէն քեամիլէն կէրի տուրմասա պիլէ, սահիպսիզ վէ ֆամիլեասըզ
վէ Էքիսի տէ ֆագիր օլտուգլարը գէման, քէնտի թավան իչի օտալարըն-
տա օթ ուրտուգլարը սըրատա թասմիմ իթմիշ օլտուգլարը կիւզէլ թա-
սավվուրլարընըն մէվգըրի իճրաեէ վազը խուսուսընտա եարտըմ իթ-
մէք իսթէմէեէճէկինի զանն իթմէքտէ իտի: Պինապէրին, Ֆէլիքս,
տօսթ ունուն, շու սըրըր տէրհալ մէյտանա չըգարմատընտան նաշի
հիտտէթլէնէրէք, մէրգումու իթապ ու թէքտիրէ պաշլամագ տա
իքէն, Բօզէթ, քէլամա աղաղ իպէքէք:

— Մ. Ֆէլիքս, Մ. Պալթազարը թէքտիր իտէճէք եէրտէ, թէք-
միւ հագըգէթի հալի պանա պէեան իթտիկի իչին, միւսաատէ ի-

տինքի, քէնտխինէ թէչէքքիւրիւմիւ արդ իտէեիմ, զիրա շու էս-
նատէ ֆէվզէլատէ պախթիեարմ, վէ կէօղլէրիմտէն ագան եաշլար՝
մէսէրէթ եաշլարը տըր:

— Նէ՞ տիեօրսունուզ:

— Հագըզթի հայի սէօյլէեօրում: Էէվվթ, բէտէրինիզի պուլ-
մուշ օլմանըդտան տօլաեը խալիսանէ մէմնունում, չիւնքի օ բէտէր՝
լաեըզ օլտուղունուզ մէրթէպէտէ սիզի սէվտիքտէն պաշգա, սիզէ պիր
խիմ վէ պիր սէրվէթ տախի վիրէճէք տիր:

— Լաքին, Բօ՛ղէթ, մէվզիիմին թէպտիլ օլունմասընա ըաղմէն,
սիզ պէնի տայիմա սէվէճէքսինիզ, տէյիլմի:

— Պու սիւալի պանա խիթապ իթմէքլիք, սիզէ այիտ տէ-
յիլ տիր:

— Նէ՞տէն:

— Էվվէթ, պու սիւալի պէն սիզէ խիթապ իթմէլիեիմ. Շէօյ-
լէքի, եագընտա սիզ պիր տիւզ, վէ միլեօնլար սահիպի օլաճագ-
սընըզ... հալպուքի պէն, տայիմա ֆագիւր պիր իշճի դալարագ,
պօթին տիքմէքլէ նաֆագամը չըգարաճաղըմ, վէ...

— Էլ վէրիր, Բօ՛ղէթ, տէտի Ֆէլիքս, ֆէվզէլատէ աշգ իլէ:

Պալթազար տախի շէօյլէ իլավէ իթտի:

— Էվվէթ, Բօ՛ղէթ, արթըզ էլ վէրիր, վէ Ֆէլիքսին աշգ ու
մուհապպէթինին իսպաթլարընը պէեան իթմէքլիկիմին վազթը կէլ-
միշ տիր: — Սիդտէ պիլիւրսինիզքի, Ֆէլիքս՝ սայիր էրքէքլէրէ պէն-
ղէմէզ, խուսուսիլլէ, քէնտի մուհապպէթինին սամիմի օլմասը, վէ
մուհապպէթինտէ սէպաթլը պուլունմասը հասէպիլլէ, հայիզի իս-
թիհագ պիր կէնճ տիր: Տիւնքի կիւն, քէնտիսի ֆագիւր վէ թէրք
օլունմուշ պիր էվլատ օլտուղու հալտէ, սիզի սէվիեօրտու. պու
կիւնքի կիւն իսէ, պիր տիւգիւն վէ պիր էհլի սէրվէթին էվլատը օլ-
մասըլլա պէրապէր, սիզի տահա զիեատէ սէվէր:

«Անճագ, Ֆէլիքսին պու եէնի վազիեթի, քէնտիսինի պաղը
վէսվէսէլէրէ տիւշար իթմիշ տիրքի, պէնճէ պու վէսվէսէլէր, չօճուգ-
ճա շէյլէր տիր: շէօյլէքի սիզին, քէնտիսինի իյի մուհաքէմէ իթմէտի-
կինիզի, վէ քէնտի աշգ ու մուհապպէթինէ, էվվէքի դատարէմիյ-
եթիինիզ պուլունմատըղընը, վէ կիւեա միւճէտտէտէն թէչքիլ օ-
լունան ֆամիլեասընը՝ իշճի պիր գըզ իլէ իզտիվաճընա մուվաֆֆա-
դաթ իթմէեէճէկի զաննըլլա, արղուլարընա մուխալիֆէթ իտէճէկի-
նիզի վէսվէսէ իթմէքլէ, դօրգմագտա տըր:

«Նիհաեթ հաճկը պիրինի սեօյէեիմ. ֆիքրինին իշինտէ, պիրպիրինտէն զիեատէ տէհչէթլի պինլէրճէ խեեալաթ ու էվհամ հապըլ օլմուշ տուր, վէ լաքին սիզէ օլան մուհապպէթի, հէր շէյտէն զիեատէ գուվվէթլի օլտուղունտան, վէ քէնտի հագգընտաքի զիւիւմինիւզիւ թէպտիլ իթմէք իշին, հէր շէյտէն զիեատէ սիզին աչգ ու մուհապպէթինիզէ էհէմմիեէթ վիրտիկինտէն, հալ ու մէվգիինճէ զուհուրա կէլէն թէպէտտիւլիւ սիզէ պիլտիրմէմէկի, վէ քէնտիսինի, տայիմա, սիզին ինտինիզտէ, իլէրուտէ ֆուգարա հէքիմի օլմագլըղա թայեին օլունմուշ մէքթէպլի Ֆէլիքս Ափր մագամընտա թանթմաեը ֆիքրինէ գօյմուշ, վէ պիւթլան էօմիւնիւ, հուզուրունուզտա կէշիրէճէք տէրէճէտէ սիզէ մուհապպէթի պուլունտուղունտան, կէրէք հայիզ օլտուղու իւնվանը վէ կէրէք սէրվէթինի բէք նատիրէն իսթիմալ իթմէքլիկի գարարլաշտըրմըլ իտի: Շիմտի, սօրաըրմ, պուհալ՝ աչգ ու մուհապպէթ նէթիճէսի՞ մի տիր, տէյիլ՝ մի տիր:

Բօզէթ, Ֆէլիքսէ խիթապ իտէրէք,

— Մ. Պալթազարըն տէտիքլէրի սահի՞հ մի տիրլէր, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, անճագ պու շէյլէրի սիզտէն կիզլէմիշ օլտուղումտան տօլաեը պանա աֆվ իտէճէ՞քմիսինիզ:

— Իշթէ, եալընըզ պու հօգսան գալաճագ տըր, — տէտի մէսէրէթլէ Պալթազար, — շէօյլէրի մատմուլազէլ Բօզէթ սանա աֆվ իթմէեէճէք տիր: Լաքին արթըզ պու շէյլէր իւզէրինէ պահս իթմէեէլիմ: Հիսսիեաթընըզտա հիշ պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմամըլ տըր: Պու կիւնլէրտէ մատմուլազէլ Բօզէթ՝ մատամ տը Սէրտէօլ թէսմիեէ օլունաճագ, վէ սէնտէ, Ֆէլիքս, ճիհէղ սանտըղընա վազ իթմէք իւզրէ, եալընըզ եիկիրմի պին ֆրանգլըզ պիր Գաշմիր շալը սաթըն ալմագլա գուրթուլաճագսըն:

— Միւսիւ Պալթազար, սիզ իշէ նէ՞ եօլտա մանէա վէրիեօրսունուզ, տէտի:

— Նէ՞ եօլտա մանէա վէրիւմէք լազըմ իսէ, օ եօլտա վէրիեօրում: մէննի գապիլ օլմաեան պիր խուսուսու գապուլ իթմէմէք միւմքի՞ն մի տիր: Շիմտի Ֆէլիքսի սիզին նէգտինտէն ալըպ կլիթմէքլիկիմ լազըմ տըր, չիւնքի բէտէրի, պէնի թէրը իթտիկի սըրատա, օղլունու պիր ան էվվէլ քէնտիսինէ կէօթիւրմէքլիկիմ թափսիեէ իյլէտի, զիրա շալիպա օղլունա պազը մուհիմմ իֆատէլէր թէպլիզ իտէճէք տիր:

— Միւսիւ Պալթագար, պանա պիր շէյ սէօյլէմէնիզի րէճա ի-տէրիմ, տէտի Բօզէթ:

— Նէ՞ շէյ:

— Աչըդտան աչըղա պանա ճէվապ վիրէճէֆմիսինիզ:

— Հէր խոսոսուտա տայիմա սէրպէսթճէ իֆատէի մէրամ իթ-տիկիմի պիլմէեօրմոսունուզ:

— Է՛յ, միւսիւ տիւզ պիլիեօրմուքի...

— Մա'տմուաղէլ Բօզէթ, Էէնիտէն քէտէրամիզ պիր իֆատէտէ՞ մի պուլունաճագսընը:

— Լաքին պու ճէվապ տէյիլ տիր:

— Էվվէթ, մատմուաղէլ, սիզէ ճէվապ վիրէճէեիմ, ֆագաթ էվվէլ էմիրտէ, պաշլատըղընը սիւալի իքմալ իտին:

— Միւալիմի անլամաեօրմոսունուզ:

— Ֆէլիքսին սիզի սէվտիկինտէն Մ. տիւզիւն խապէրտար օ-լուպ օլմատըղըն՝ մը պանա սօրմագ իսթէեօրսունուզ:

— Էվվէթ, տէտի կէնճ գըզ՝ գըզարարագ:

— Իշթէ, միւսիւ տիւզ պու խոսոսուտա պիլտիքտէն մատա, էվլատընը՝ սիզին իլէ էվլէնմէքլիկի վատ իթմիշ օլտուղու, վէ վա-տընը թութմագ իսթէտիկի տախի քէնտիսինէ սէօյլէնմիշ տիր, վէ քէնտի տէ պունա իսքեաթ օլմուշ տուր, վէ...

— Էյ սօնունու կէթիրին, տէտի Բօզէթ, սապըրսըզլըզլա:

— Վէ Մ. տը Սէրտէօյլ, հագգընըղտա հիւսնի շահատէթլէր ալմըշ օլտուղունտան, սիզի քէնտի չըզը մագամընտա սէվմէքտէ, վէ օղլունուն արզուլարընը թաստիգ իլլէմէքտէ տիր, Շիմտի խօշ-նուտ օլտունուզ մու, մատմուաղէլ:

Բօզէթ, հէեէճանընտան նաշի ճէվապ վիրէմէտի:

Պատէհու մէրգուման իքի կէնճլէր, իքի գըզլարը, ալմըշ օլ-տուզլարը խապէրլէրտէն տօլաեի հոյլէթտէ պլագարագ, օլա-տան մուֆարագաթ իթտիլէր:

3

ՊԱԼԹԱԶԱՐԸՆ ՃԻՏՏԵՆ ՀԱԼԳԱՅԻ ԱՇԳԱ
Թ ՈՒԹ ՈՒԼ Մ Ա Ս Ը

Մէրգուման իբի տէլիգանլըւար սօգաղա չըգար չըգմազ, Պալթազար, Ֆէլիքսին գօլթուղունա կիրտի, վէ պիր գաչ տազըգա գատար սիւքիւթ իւղըէ տուրտուգտան սօնրա, հէեէճան իլէ,

— Ֆէլիքս, տօսթո՞ւմնուսուն, տէտի:

— Շիմոի պու սիւալին զարիպ տէյի՞ւմի տիր:

— Էօյլէ ամմա, մատտէ վէխիմ տիր:

Ֆէլիքս, չիւպհէլի պիր նազար իլէ Պալթազարա պազար, չիւնքի տօսթունուն, միւտտէթի էօմրիւնտէ հիչ պիր գատալէթի պուլունմամըչ օլտուղունու, ուղուն պիր թէճրիւպէ իլէ պիլիր իտի:

— Էլվէթ, — տէյի Պալթազար տէվամ իյլէտի, — մատտէ ճիտտի տիր, հաթթա տիեէպիլիրիմքի, բէք ճիտտի տիր:

— Հէր նէ իսէ, իյզահ էթ պաղալըմ:

— Հէքիմլիք շահատէթնամէմի ախզ իթտիմ, վէ Բարիստէն հարէքէթ իթմէք իւղըէ պուլունուեօրում, չիւնքի տօղրուեու սէօյլէեի՞մի, մէքթէպիլիք վէ պէքեարըղ էօմրիւ, պիր նէվ սէրսէրիլք տիմէք օլմաղլէ, պու էօմրիւմտէն սըգըլմաեա պաշլամագտա իտիմ:

— Սահիհէն սըգըլաճագ հալ տըր:

— Հէմ զոնն իթտիկինտէն զիեատէ:

— Նիհաեէթ մատտէ նէեէ՞ տայիր տիր:

— Գօրգուեօրումքի, զայրը մուայեէն պիր սուրէթտէ Բարիստէ գալաճաղըմ:

— Նէ՛ պիւեիւք քէտէր: Շունա, Բարիստէ հէքիմ օլաճաղըմ տէսէնէ: Սէնին, օլտուգճա սէրվէթիս պուլունտուղունտան, միւշթէրիլէրինի թէտարիք իտէնէ գատար պէքլէեէպիլիլսին, վէ խայլի միւշթէրիլէրին օլաճաղընա տա էմին օլապիլիրսին:

— Պէնի տիւչարը էնտիչէ վէ իլթիրապ գըլան պու տէյիլտիր: Սէնին նօգթաի նազարըն իլէ, պէն Բարիստէ գալմաեը, էեալէէթ կիթմէեէ թէրճիհ իտէրիմ: Էհլ վէ մալիւմաթ սահիպի օլան պիլ

ատէմ իշին, Բարիս շէհրի, քէնտիսինէ լաեղդ պիր մահէլ տիր, Պունտան սլաշգա, Բարիստէ գալմագլըղմ իլէ, նասըլքի շիւպ-հէսիզ սէն տէ գալաճագսըն, պիրիպիրիմիզտէն այրըլմըշ օլմահըզ:

— Բէք իյի, լաքին պու սէօղլէրին իլէ մէրամըն նէ՞ անլաթմագ տըր:

— Տահա տիւնքի կիւն գալպիմտէ վէ ֆիքրիմտէ հասըլ օլան վէ պէնի գօրգուլթաճագ տէրէճէտէ պիւնիւմէքտէ պուլունան պիր աշգ ու սէվտատան պահա իթմէք իսթէրիմ:

— Էկէրչի նէ՞ տիմէք իսթէտիկինի անլամագլըղմը իսթէեօր իսէն, էֆքեարընը պիր ազ աշըդտան աշըղա պէեան էթ: — Խիւլասա, պէնիմ, մուամմա անլաեաճագ գատար իգթիտարըմ պուլունմատըղընը տա պիլիւսին: Իմտի, մուամմա գապիլինտէն սէօղլէր սէօյլէմէ տէ, էֆքեարըն հէր նէ իսէ, անը պիլտիր:

Էվվէլ էմիրտէ շունու սանա սէօյլէերիմքի, պէն սէնի, իւլում ու ֆինունտան զայրի հիշ պիր շէյէ աշգ ու մուհապպէթին օլապիլիր տէյի զանն իթմէմ:

— Մատտէ իւլում ու ֆինունա տայիր տէյիլ տիր:

— Ալլահ աշընա օլտուն, հէր նէեէ տայիր իսէ, անը իյզահ էթ:

— Պիր գարընա տայիր տիր:

— Սէվտիկին պիր գարընա՞ մը:

— Սէվմէեէ պաշլատըղմ պիր գարընա:

— Պալթազար, սէն տիվանէսին:

— Նէ՞տէն:

— Աշըդտան աշըղա սանա ֆիքրիմի սէօյլէմէքիկիմի իսթէեօր-մուսուն:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Էկէրչի սէն էվլէնիրսէն, շու սէօղլէրի սանա սէօյլէտիկիմի իսթըրընա կէթիր. Հէմ սէն, վէ հէմ տախի ինթիխապ իտէճէք օլտուղուն զէվճէն, պէտպալսթ օլաճագսընըզ: Վաղիֆէլէրինտէ գուսուր իտէճէքսին, վէ իսթիտատընտա մուվաֆֆագ օլամահաճագսըն: Տիմէք օլուրքի, իսթէմէեէրէք ֆէնա պիր զէվճ օլաճաղըն կիպի, պիւթիւն իգտամսթ վէ մէսայինտէ թէհիեէ սարֆ օլունաթագ, մէշհուր պիր թապիպ տախի օլամահաճագսըն,

— Նի՞չին, տէտի Պալթազար՝ տօսթ ունուն սէօղլէրի ճիտտի օլտուղունա իսքիաթ օլարագ:

— Զիւնքի, սէնին հագըգի աշգ ու սէվտան, եալընըզ բէսպի

մալիւմաթ իթմէք օլուպ , շու տուլղու , սէնին տիկէր հէր տուլղու-
նու մահվ իտէր , չիւնքի սէնին մէշուու զէվճէն՝ իւլում ու ֆիննուն
տըր , վէ հըրս ու թամարն՝ շէրէֆ օլուպ , ֆամիլեանա թաթլը մէսէր-
լէթլէր տէյիլ տիր :

— Միւպալաղա իտիւօրսուն :

— Խա՛յր , սէն , էն եիւքսէք մէվգիլէրէ վասըլ օլմագ իչին , հէր
չէյէ , չէօյլէ քի սէրվէթ , սըհհէթ , ճին կիպի ֆիքր , հիսսիեաթճա
ասալէթ , տօղրու մուհաքէմէ , տօղրու միւլահաղա , իչ կիւճ , վէ սա-
նաաթընա մուհապպէթ կիպի կիւղէլ խասսէլէրէ մալիքսին , ֆա-
գաթ իյի ֆամիլեա բէտէրի տէյիլ , իլլա լուղէթին ասըլ մանէասըն-
ճա , իյի պիր զէվճ օլմագ իչին լաղըմ օլան խասսէլէրտէն հիչ պիրի-
նէ տէ մալիք տէյիլսին :

— Հալպուքի ժաննի իլէ պերապէր ալթը սէնէտէն պէրու
վագըթ կէչիրտիկիմ հալտէ , անը պէտպալսթ գըլմատըմ :

— Ժաննի սէնին մաշուգէն տիր , վէ զէվճէն օլտուղունտա , իթ-
թիխաղընա մէճպուր պուլունտուղուն իհթիրաղլարը , անըն հագգըն-
տա իթթիխաղա մէճպուր տէյիլսին : Սէնին , ժաննիի թէրք իթմէ-
մէքլիկին , օ գատընըն , սէնին խանէնտէ հաքիմանէ տավրանմագլը-
ղա հագգըր օլմամասընտան , վէ իսթէտիկին վագըթ անը թէրք իթ-
մէքլիկէ սէրպէսթ օլմանտան , վէ պու սէրպէսթիեթին իսթիմալինի
պիր ալչաղլըգ ատտ իթմէնտէն իլէրի կէլմիշ տիր : Եարըն , ժաննի
սէնին զէվճէն օլտուն , վէ սէնին խանէնէ , էօմրիւնէ վէ վագըթընա
սահպ օլմագլըգ հագգընը պիր աղ իսթիմալ իթմէք իսթէսին , վէ
իտէճէկի ֆէնալըղ պիլմէեթէրէ , է՛ն լաթիֆ վէ սատըգ գարըլարըն
պիլէ , էհլի զէքեա վէ մալիւմաթտան օլան զէվճլէրի հագգըլարընտա
թէճվիղ իթտիքլէրի պինլէրճէ միւշքիւլաթը սէնին գարընա չըգար-
մագ ֆիքրինտէ պուլունտուն , օլ վագըթ տիւնեա իւզէրինտէ իքի-
նիղին տէ , է՛ն պէտպալսթ քիմսէլէր օլաճաղընըղա շիւպհէ օլունամաղ :

— Պու սէօյլէտիքլէրինտէ հագգըլ ճիհհէթլէր վար , ֆագաթ . . .

— Փագաթ նէ . . .

— Պէն , սէվտիկիմ գարը իլէ էվլէնմէք իսթէտիկիմի պէեան իթ-
մէեօրում :

— Եալընըղ սէվմէեթ պաշլաեօրսուն , տէյիլ մի , էկէրչի էօյլէ
իսէ , հէնուղ վագըթ վար իքէն , քէնտինի գուրթարմալըն :

— Պու սէվտատան չէքիլմէքլիկիմի մի իթթար իտիւօրսուն ,

— Էվվէթ :

— Նի՞շին :

— Եկե՛րչի եհնի պիր մաշուգէ պուլմագ ֆիքրինտէ իսէն , պունտա խէթա իտերսին : Ժաննի , սանա ելզէմ պիր գարը տըր , վէ պահսընը իթտիկին գարըեը թանըմանարագ , հիչ պիր սուրէթլէ Ժաննինին տէեերինտէ օլմատըղընը իտտաա իտէպիլիբիմ : Ժաննի , սէնի , տիկէր էն զիեատէ մէշըու գատընլարըն մուհապպէթինտէն զիեատէ մուհապպէթլէ սէվէր : 0 սէնին ախլէագընը պիլիւր , բի պու տա , սէվմէքտէն չօգ միւշքիւլ տիւր , վէ սէնին տէրպլէրինէ զարար վիրմէեերէք , վէ ահմագճա սէնին իշլէրինէ գարըյմանարագ , տիրաեթ ու զէքեալէթինտէն տօլաեը իֆթիխար իտէր : Մէր-գումէտէ , գատընլարա մախսուս օլան պիր թագըմ իտտաալար եօգ տուր :

— Ա՛հ , պէն , անըն պու գատար խասսէլէրի պուլունտուղունու պիլմէեորում :

— Զիւնքի , սէն , անըն հագգընտա հագգսըզ պուլունուեօր-սուն :

— Էօյլէ՞ մի գանն իտերսին :

— Եախօտ , անըն կիւզէլ խասսէլէրինէ ալըշտըղընտան , պուն-լարը թապիի կէօրմէքլէ , արթըգ անը թագտիր իթմէեօրսուն :

— Պէլքի տէ մուհապպէթիմի պիր տիկէրինէ հասը իթտիկիմ իշին , պու մէպլէքտէ պուլունուեօրում :

— 0 տա գապիլ տիր , լաքին սանա շու գատար սէօյլէրիմքի , պէնիմ իշին մէճհուլէ օլան գարը իլէ սէքիզ կիւն վագըթ կէշիրտիկին հալտէ , Ժաննիեի արաեաճագսըն , վէ զայպուպէթի էսնասընտա , անը թագտիր իտէպիլէճէքսին :

— Մէճհուլէ գարը իլէ պէրապէ՞ր մի գալմագ , նէ՞ գատար չարուգ իլէրի կիտիեօրսուն :

— Աճայի՛պ :

— Զիւնքի հէնուգ իչ պու գատար իլէրլէմէմիշ տիր :

— 0 սէնի սէվիեօրում :

— Զանն իթմէմ , լաքին պէնի տինլէ՝ մատէմքի չիմտի սէն պանա , պէնիմ սատըգ պիր տօսթում օլմագլըղըն սըֆաթըյլա սէօյ-լէեճէքլէրինի սէօյլէտին , վէ ագլընըն վէ տօսթլուղունուն խա-թըրա պրագտըգլարը կիւզէլ նասիհաթլարը պանա վիրտին : Իմտի , միսաատէ էթքի , չիմտի տէ պէն սանա ճէվապ վիւրեեիմ : Սէնին պանա սէօյլէտիքլէրինի պէն զաթէն տիւշիւնտիւմ : Վագը օլան ի-

Թիրազլարընըն քեաֆֆէսինի, պէն քէնտի քէնտիմէ իթտիմ. Հարէքէթի վազըամըն համագաթ օլտուղունու միւպհէմ սուրէթտէ հիսս իտիեօրում, լաքին նէ՝ չարէ, պիր քէրրէ եագաեը էլէ վէրտիմ, սէվիեօրում, նիհաեթ սէվիեօրում. հէմ տէ, տէտիկին կիպի, մէհհուլէ պիր գարըեը սէվիեօրում. Պու գարը իսէ, շու էսնատէ, բէտէրինին խանէսինտէ պուլունան գարը տըր:

— Եարալանան գարը՞ մը:

— Եվվէթ, քէնտիսինէ գարը պիր իթիրազըն վա՞ր մը տըր:

— Հիշ պիր իթիրազըմ եօգ տուր, լաքին ժաննիեի նէ՝ եաբաճագ.սըն:

— Ժաննիեի՞ մի, — տէյի Պալթազար՝ նէշէսիզիքլէ ճէվապ վիրտի, — պիր կիւն տէյիլ իսէ, տիկէր պիր կիւն քէնտիսինի Թէրք իթմէքլիկիմ լազըմ կէլէճէք տէյի՛մի իտի. Պու կիւն, եախօտ պիր կիւն սօնրա օլմուշ, պունտա նէ՞ պէյիս վար տըր: Շու գատար քի, պէն անըն իշին պիր միւսթագպէլ Թէէմին իլէ, քէնտիսինի իյի պիր մէվգիեէ վազ իտէճէեիմ, չիւնքի Ժաննիեէ ըիաեթ ու հիւրմէթիմ վար տըր: Մէրգումէ իշին, 1800 Ֆրանգ իրաո պրագմագ. նիեէթինտէեիմ:

— Պէնիմ եէրիմտէ տիկէրլէրի օլսալար, Թէրք իթտիկին շու իրատըն, կիւզէլ պիր պէրկիւզար օլտուղունու պէեան իտէրլէր իսէ տէ, պէն. հարէքէթինին եանըշ օլտուղունու պիլտիրմէքտէն կէրի տուրամամ:

— Նէ՞ ճիհէթլէ հարէքէթիմ եանըշ տըր:

— Մասալ քիթապլարընտա օգունան սէրկիւզէլթլէր կիպի սէրկիւզէլթտէ պուլունան պիր գարըեա տիլտատէ օլտուղուն, վէ պու գատըն հագգընտա, Թուլումպաճը միսիլու սուհուլէթլէ պիր էվին պիրինճի գաթլնա տիվարընտան չըգտըղը իշին, պիր չօգ մասրաֆլարա գաթլանաճաղըն հալտէ, ալթը սէնէ խալիսանէ մուհապպէթինէ նայիլ օլտուղուն Ժաննի կիպի պիր գատընա, օթուզ պին Ֆրանգ Թէրք իթմէքլիկինլէ, անըն մէզքիւր մուհապպէթինէ ճէօմէրտճէ պիր պէտէլ վիրմիշ օլուրմուսուն տէյի զանն իտիեօրսուն: Սահիհէն, տօսթում, սէն լաեըգ օլտուղուն իթիպարըճալպ իտիեօրսուն:

— Պէնի տինլէ, Ֆէլիքս:

— Նէեի՞ տինլէեիմ:

— Պիշ ասլա հէմէֆքեար օլամաեաճաղըլ:

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտիեօրում:

— Ֆագաթ սէպէպինի պիլիօրմուսուն:

— Սայքի պիլիբիմ:

— Սէն, եալընըզ ազլ իլէ տիւշիւնիւեօրսուն:

— Էվվէթ, հալ պուքի սէն տէ, եալընըզ աչգ իլէ իտտաանը իլէրի սիւրիւեօրսուն:

— Էվվէթ, վէ չօգ տէֆա, աչգ ու սէվտա տէնիլէն չէյ, ինսանըն ազլընը չէլտիկինտէն, իքիմիզ արասընտա իթիլաֆը էֆքեար գապիլ օլամաեաճագ տըր:

— Ֆագաթ պու պապտէ թագսիրաթ սէնտէ տիր:

— Եկէրչի պու գարընը սէվմէքիկիմ, պիր գապահաթ իսէ, պէն • գապահաթա գարչը տուրամամ: Անճագ զանն իտէրիմքի, իքիմիզտէն է'ն զիեատէ ինատըն սէն սին, չիւնքի պէօյլէ էհէմիեթսիլ չէյլէրտէ իտտաանա վէսիլէ արարսըն:

— Բէք իյի, մատէմքի պու պապտէ մուպահասա իթմէք իսթէմէեօր իսէն, լագըրտըմըզը քէսէլիմ:

— Աճայի'պ, տարըլըեօրմուսուն:

— Նի'չին տարըլաեըմ:

— Հալինտէն էօյլէ զանն իտիեօրում:

— Խա'յր, խա'յր, ֆագաթ չու էսրարի վի աչըգպաղանէ մահընմիյեթիինի պանա պիլտիրմէքտէն նիեթիին նէ' տիր:

— Իւշ նիեթիմ վար տըր: — Էվվէլ էմիրտէ, էֆքեարընը անլամագ իսթէր իտիմ, անը անլատըմ, վէ պանա խալիսանէ պէեանը ֆիքը ու նասիհաթ իթտիկինտէն տօլաեը թէչէքքիւր իտէրիմ: Սանիէն, ժաննի իլէ միւնասէպաթըմըզըն գաթթինէ հօլույա չալըչմանը սէնտէն ըէճա իյլէրիմ, զիրա քէնտիսինի ալտաթմագլըզ, պէնիմ իչին զաեթիմ միւշքիւլ տիւր:

— Պու խուսուստա, սուեու կէօրմէզտէն էվվէլ, անագլարընը ուզաթմա, վէ մէճհուլէ գատընտան պիր ճէվապ ալապիլտիկին զէմանա գատար, ժաննիեթի թէրք իթմէ:

— Օրաստա տուր: — Պէնիմ, մէճհուլէ պիր գարընը գօլլատըղըմ միւտտէթտէ, պիչարէ ժաննինին, պէնի տայիմա քէնտինին աչըգը զանն իտէրէք, մէթըւք հալտէ եաշամասը ճայի'զ մի տիր: — Խա'յր, անըն կէօզլէրինտէն ագան եաշարը կէօրմէկէ, վէ թէքտիլէրինի իլթմէկէ ճէսարէթիմ հօգ տուր:

— Պու տէտիկին էօզիւրլէրէ պիր չարէ պուլունապիլիր:

— Նէ՞ կիպի:

— Սէնին ագչէն վաք տըր, տէյի՛լ մի:

— Էվվէթ:

— Իմոի, եօլճուլուգ իտէճէկինի պէհանէ իտէրէք, տիկէր պիր մահէլլէտէ եալընըզճա իգամէթ էթ, վէ պու միւտոյէթ զարֆընտա մէճհուլէ գարընըն բէշինէ տիւշ: Էկէրչի մուվաֆֆադ օլամազ իսէն, տայիմա ժաննի էլտէ պուլունմուշ օլուր: Հալպու բի էկէր մուվաֆֆադ օլուր իսէն, նասըլ օլսա, օլ պիյարէ գըզըրղազը տիւշարը քէտէր ու էլէմ իթմէկէ վագթըն պուլունուր:

— Պու ֆէնա ֆիքեր տէյիլ:

— Պու նասիհաթըմը իճրա իտէրմիսին:

— Էվվէթ, եարըն, կիւեա Լօնտրանա կիտէճէկիմ կիպի պիւ լիսան գուլլանըրմ:

— Էյ իւշիւնճիւ իֆատէն նէ՞ տիր:

— Բէտէրին, նէ՞ սէպէպլէ օլտուղունու պիլմէմ ամմա, մէճհուլ իւլ ահվալ գատընա զիեատէսիյլէ թէվէճճիւհ կէօսթէրմէքտէ տիր: Քէնտիսի, օ գարըտան տօլսեր պանա բէք զիեատէ հէեէճան իլէ պահա իթտի: Իմոի, անըն մահէլլի իգամէթինի վէ իսմինի անլամագսըզըն նէզտինտէն կիթմէսինէ միւսաատէ իթմէեէճէք տիր:

— Էյ սօնրա՞:

— Սօնրասը շու տուրքի, պէնիմ աշգ ու սէվտամը բէտէրինէ պիլտիրմէք իսթէմէտիկիմտէն, մէզպուրէնին իսմինի վէ մահէլլի իգամէթինի սիւալէ ճէսարէթ իտէմէմ: Հալպուքի սէն, պէլլիսիգ պիր թարզտա, բէտէրինին աղզընտան օ մալիւմթը ալապիլիրսին, անլա՞եօրմիւսուն:

— Անլաեօրում, վէ պու արզունու իճրա իտէրիմ:

— Էօյլէ իսէ, հայտէ արթըգ բէտէրինին նէզտինէ կիտէլիմ:

— Աճայի՛պ, նէ՞ գատար թէլաշ իտիեօրսուն:

— Նէ՞ չարէ, էլիմտէ տէյիլ տիր:

Պու սուրէթլէ, իշպու իքի կէնճէք, պիր գաշ սօգադարտան միրուր իլէ, ժադօպ սօգաղընա մուվասըլէթ իթտիլէր: Լաքին, անլէր, Մ. աը Սէրտէօյլիւն հանընա կիթմէզտէն Էվվէլ, պիւզ, օ գուեանլարըմըզը միւմաիլէ յին նէզտինէ կիրտիլէլիմ:

Էլէն Բիրօ, քիմ օլտուղունու պիլմէզտէն Էվվէլ, պիրտէն պիրէ կէօնիւլ վիրմիշ օլտուղու տէլիգանընըն, տիւգ տը Սէրտէօյլիւն օլլու իտուկինտէն խապէրտար օլտուղունտա, իլէրուսի իլին իճրասը

նը գարարաշտրբորտը մանավրաւարն մագսէտի թէպտիլ օլտուղու-
նու, վէ քէնտի տավասընըն՝ իվարըն վէ վալիտէսինին մէնֆաաթլա-
րը տավասընտան իսթէր իսթէմէզ այրըմըն իտուկինի անլատը:

Քէնտիսի իչին, պունտան պէօյլէ, եախօտ հիշ տէյիլ իսէ, չիմ-
տիլիք, տիւգիւ գաթլ ու թէլէֆ իթմէք, վէ անըն վարիտաթ վէ
սէրվէթէնտէն պիր գըսմընը իվարա թէրք իյլէմէք, վէ տիւգ իլէ
զէվճէսի միեանընտա պիր եագընլըզ հուսուլէ կէթիրմէք ճայիզ
տէյիլ իտի, չիւնքի մէզքիւր եագընլըզ, քէնտիսինին Ֆէլիքսէ օլան
մուհապէթինէ, վէ օ տէլիգանլը հագգընտաքի թասավվուրաթընա
խասիմանէ պիր թէշէպպիւս տիմէք օլուպ, ֆիլվագը, ֆարզ իտէլիմքի
պու եագընլըզ վիճուտէ կէլսէ իտի, մատամ տը Սէրտէօյլին գըզը
օլտուղու ալէնէն թանըմըն օլան վէ տիւգ իլէ տիւշէսին պիրլիքտէ
եաշատըզլարը զէման տօղմուշ պուլունան իլէն, Մ. տը Սէրտէօյլին
էվլատը տէյի թանըմըն օլան, ֆագաթ վէլէտիլինա պուլունան, վէ
Մ. տը Սէրտէօյլ հէր նէ գատար հագըզէթէն քէնտիսինին (եանի
էլէնին) բէտէրի տէյիլ իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ գանունէն քէնտի
գարընտաշը մագամընտա օլան պիր քիմսէ իլէ նասըլ էվլէնէպիլիը
իտի:

Մէզպուրէնին, տիւգէ, պիր իքինճի վարիս թէտարիք իյլէմէսի
տախի, քէնտիսինին մէնֆաաթը իճասընտան պուլունամեօրտու,
զիրա վարիսի մէրգում, սախթէ օլմագլա պէրապէր, Մ. տը Սէր-
տէօյլ իլէ Անթէլին էվլատլարը իչինտէ էն պիւեիւկիւնիւն եէրինէ
գայիմ օլաճաղընտան, պիրտէն պիրէ տիւգիւն վարիսի օլապիլէճէկի
տէրքեար իտի:

Իմտի, Բիրօ, Ֆէլիքսէ գարշը պէօյլէ պիր ըաքիպ չըգարմագ
իսթէմէտիկի կիպի, տիւգիւն պիւեիւք էվլատը օլմագլըզ վագիֆէ-
սինի պիզգաթ քէնտիսինին իյֆա իթմէսի տէ խաթըրընա կէլմէտի
յուգատէմա տախի պէեան իթմիշ օլտուղումուղ իւզրէ, Բիէր վէ
մատամ տը Սէրտէօյլ, պու խուսուստաքի սըրըլարընը իլէնէ պէեան
իթմէեիպ, ֆիքը ու նիեթէթլէրինի մէրգումէեթ պիլտիրմէզտէն էվ-
վէլ, տիւգիւն թանըլմասընա պէքլէմէքտէ իտիլէր:

Էլէն, պու միւլահաղաթը իտէրէք, վէ քէնտի մէնաֆիի մախ-
սուսէսիլէ, միւլթէլիֆ շէրիքլէրինին մէնաֆիի ումուլիեթլէրինի
թաթպիգ իյլէեէրէք, թէսատիւֆ իթտիկի հալին քէնտիսի իչին խա-
եըլը օլտուղու, վէ ահվալը հագըրէնին՝ քէնտի թասավվուրաթը ի-
չին ղաեթ միւսայիտ իտուկի նէթիճէսինի չըգարտը:

Ջաթէն պու թասավուրլար, հատուր զաթիլէրինտէ սատէ-
լէշմէքտէ իտիլէր: Շէօյլէքի, Մ. տը Սէրտէօյլ, էվլատըյլա եալընըզ
գալտըղը ճիհէթլէ, էլէնին, մագսէտինէ էրմէք իչին, քէնտիսինի
եալընըզ, տիւգիւն էվլատընա սէվտիրմէսի քեաֆի իտի: Քէնտիսինի
Ֆէլիքս սէվտիրմէսի իսէ, մէրգուլմէնէ գօլայ կէօրիւնիւպ, չիւնքի
Ֆէլիքս կէնճ օլտուղու կիպի, քէնտիսի տէ կիւղէլ օլտուգտան պաշ-
գա, իսթէտիկի տէլիգանլընըն կէօնլիւնիւ ճէլպ իտէպիլէճէք էվսա-
ֆա մալիք պուլունմագտա իտի: Հապըլը, էլէն Բիրօ, հէր շէյի
քէնտի լէհինտէ պուլուպ, շու գատարքի, միւնֆէրիտէն վէ քէնտի
հիսապընա չալըշտըղը սըրատա, տիւշէս տը Սէրտէօյլիւն մէնաֆի-
լինտէն ալըլըմըշ օլտուղունու պէլլի իթմէք ճայիզ օլմատըղընը ան-
լատը: Իվարա կէլինճէ, պունուն արգուսու եալընըզ ագչէնէ գա-
վուշմագտան իպարէթ օլմասըյլա, էլէն, մէրգուսու, եէնի թասավ-
վուրաթընտա քէնտիսինէ շէրիք իթթիսազ իտէպիլիլ իտի: Պունտան
տա պաշգա, էլէն, տիւշէս իլէ Բիէրին, Մ. տը Սէրտէօյլիւն էվլա-
տընա գարըշ շու եա պու կիւնա ֆէսատ գուրաճագլարընըն իհթի-
մալտէն օլտուղունու պիլտիկի ճիհէթլէ, պէօյլէ պիւր սըրատա, Ի-
վարա լիւզում ու իհթիեաճըզիեատէճէ օլաճաղընը տէրք իլլէմէքտէ
իտի:

Էլէն, պու թէֆֆէքիւրաթը՝ սաթթէ պայկընլըղը, վէ չէնտ
տագըգա գատար եալընըզ գալտըղը միւտտէթ զարֆընտա իտիպ,
Պալթագարըն՝ Մ. տը Սէրտէօյլտէն մուֆարագաթընտա, միւմաի-
լէյհ տիւգ, մէրգուլմէ իլէ եալընըզ գալընճա, իքիսի միեանէսինտէ
շու սուրէթտէ մուհապէրէ ճէրէեան իթտի:

— Շիմտի նաճըլսընըզ, գըղըմ, տէյի տիւգ սիւալ իթտի:

— Բէք իլիլիմ:

— Մուհապէրէմիզի պըրագտըղըմըզ եէրտէն տէվամէ իգթիտա-
ընըզ վաճըմը տըլի:

— Միւսիւ տիւգ, պու մուհապէրէնէ տէվամ իթմէքտէ նէ՝ է-
հէմիեթթ վար տըլի:

— Լաքին իքինճի էվլատըմը...

— Պէնի տինլէմէք իսթէ՞նօրմուսունուզ:

— Մէմուսէն իսթէրիմ:

— Հէր նէ գատար պու ֆիքիւրտէն ֆարիզ կէլմէքլիք պէնիմիլին
ղաեթթ աղըր իսէ տէ, պունունլա պէրապէր իգրար իտէրիմքի, սի-
զին իլէ մատամ տը Սէրտէօյլ պէյնինտէ եագընլըզ հուսուլի միւմ-

քին տէյիլ տիր, զիրա, չիմտի, մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլին հաեաթտա
օլտուղունա իսքեաթ օլմուշ իտուկինիզի պիլտիկիմ հալտէ, զէվ-
ճէնիզի եէնիտէն կէօրմէք իսթէմէեէճէկինիզէ գանի օլմուշում
տուր:

— Քէնտիսինի թէքրար կէօրմէկէ մուվաֆֆադաթ իտէրիմ, լա-
քին, քէնտիսինի թէքրար ալմաեա, ասլա մուվաֆֆադաթ իթմէմ,
վէ իտէմէմ:

— Խուսուսիյէ, շու էսնատէ պիր էվլատընըզը պուլմուշ օլտու-
ղունուզ հալտէ, օլպապտէ մուվաֆֆադաթընըզ գաթան թասապ-
վուր օլունամազ, տէյիլ մի:

— Հայ հայ, Լաքին, — տէտի տիւզ՝ պիր տագըդա սիւքիւթտէն
սօնրա, մատէմքի իքինճի էվլատըմ հաեաթտա իսէ, անը թէքրար
պուլմաեա ճահտ իտէճէեիմ:

— Յագաթ մտտամ տիւշէս, օ էվլատընըզը զիեատէսիյէ վէ խա-
լիսանէ սէվէր:

— Նէ՞ պէյիս վար:

— Անը քէնտիսի պիւեիւթմիւշ տիւր:

— Տահա պաշգա Նէ՞ իթմիշ տիր:

— Վալիտէլիք իթմիշ տիր:

— Պունտան Նէ՞ Նէթիճէ չըգարըեօրսունուզ:

— Շու Նէթիճէեի չըգարըեօրումքի, օ էվլատընըտան մէզ-
պուրէ զաեէթ կիւճ այրըլաճագ տըր:

— Սահի՞հ մի:

— Խուսուսիյէ էվլատընըտան պիրիսինի պուլմուշ օլտուղու-
նուզու վէ եալընըզ եաշամատըղընըզ անլար իսէ, մէզքիւր էվլա-
տընըզը թէրք իթմէք իսթէմէճէճէկի տէրքեար տըր: Պիր ազ էվվէլ
թէքիլիթ իթտիկիմ եագընըզ, էկէրչի արանըզտա վուգու պուլսա
իտի, օ հալտէ, մէզքիւր էվլատը, մէզպուրէ, քէնտիսինտէն աեըր-
մաեարագ սիզէ թէսլիմ իտէր իտի:

— Հալպուքի, իշպու եագընըղըն միւմքինսիզ օլտուղունու
սիզ տէ պէեան իտիեօրսունուզ:

— Թէքրար սէօյլէրիմքի, էկէր մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլ հաեաթտ-
ա իսէ, օ եագընըզ միւմքինսիզ տիր:

— Էյ սօնրա՞:

— Պէնճէ պու եագընըզտան պահա իթմէք պիլէ ճայիզ տէյիլ
տիր, Լաքին, հիշ տէյիլ իսէ, մատէմքի, օ էվլատ, մատամ տը Սէր-

տէօյլիւն սէպէպի մէսէրրէթի, սաատէթի վէ հաեաթը օլմուշ իսէ, անը քէնտիսինէ պրազըն:

— Պու թէքլիֆինիզ գապիլ օլսա պիլէ, հիչ օլմագաս, օ էվլատըմըն նա՛սըլ օլտուզունու պիլմէքլիկիմ լազըմ տըր: — Իմտի, տիւշէսին նէ՛ իսիմլէ կիզլէնտիկինի, ըէճա իտէրիմ պանա սէօյլէեին:

— Պու կիւն, պու թէքլիֆինիզէ իճապէթ իտէմէմ:

— Նի՞չին:

— Արամըզտա կէչէն ահվալի պիլտիրմէքլիկիմ իչին, քէնտիսինի կէօրմէքլիկիմ լազըմ տըր քի, օ տա, եաբաճաղընը գարարլաշտըրսըն:

— Ֆագաթ, էկէր պէնի կէօրմէք իսթէմէզ, վէ քէնտիսինի պուլմագլըղըմ իչին լազըմ օլան մալիւմաթը պանա վիլմէքլիկինիզի սիզէ մէնն իտէր իսէ, սիւքիւթիւնիւզլէ էվլատըմտան պիլրինի սիրգաթ իթմէք վագըասընտա անըն շէրիքի՞ մի օլաճագսընըզ:

— Խա՛յր:

— Ֆագաթ, օ հալտէ...

— Միւսիւ տիւզ, քէսպի սիւքիւնէթ իտին, վէ պէնի տինլէեին:

— Տինլէեօրում, սէօյլէեին:

— Վիճուտիմտէքի եարէ, թէհլիքէլի տէյիլ տիր: — Թէքըար իտիեօրում, պէնի տինլէեին, վէ պիր ազ էվվէլ պէնի էվլատընըզ թէսմիեէ իթտիկինիզ ճիհէթլէ, սիզէ եագըչմաեան շու սէրթ սըֆաթընըզը պէրթարաֆ իտին, օ հալտէ կէօրէճէքսինիզքի, պէն, հիչ պիր կիւնա ֆէնայըղա շէրիք օլմաեա միւզթէտիր տէյիլիմ: — Եարէմին էհէմմիեէթի օլմատըղը հասէպիլլէ, պու կիւն եաթագտան գալգապիլիրիմ, վէ եաթագտան գալգտըղըմտա, սիզտէն մուֆարագաթըլա պիր արապաեա ըաքիպ օլուպ, տօղըուճա մատամ տը Սէրտէօյլիւն խանէսինէ կիտէճէեիմ: Օրատա, քէնտիսի պանա հէր նէ սէօյլէսէ, վէ հէր նէ եարսա, վէ պու հարէքէթիմտէն հէր նէ նէթիճէ զուհուր իթսէ, քէնտիսինի կէօրտիւքտէն սօնրա, իսմինի վէ մահէլլի իգամէթինի թահրիրէն սիզէ պիլտիրէճէեիմ: Շու գատարքի, պու մէքթուպու թարաֆընըզա կէօնտէրմէք իչին, իւշ կիւն մէօհլէթ իսթէրիմ:

— Իւշ կիւնէ գատար կէօնտէրէճէկինիզի վատ իտէ՞րմիսինիզ:

— Եէմին տէ իտէրիմ:

— Բէք էյի:

— Շիմտի սերպէս թմբիւմ:

— Զաթէն, հէր վագըթ սերպէս թմբիւմ:

— Էօյլէ իսէ, պիր աղ տիշարը չըգընքի, էսվապըմը կիեի-
նէեիմ:

Պիր սաաթ սօնրա, Բիրօ, տիւզ տը Սէրտէօյլիւն նէգտինտէն
էսնաի մուֆարագաթընտա, միւմաիլէյհ, մէգպուրէեի էվլատը թէս-
միեէ իթմէրլէ պէրապէր, զէնտօսթճա էլինի էօրտիւ, վէ վատընը
ուսուլթմամասընը բէճա էլլէտի:

— Միւսիւ տիւզ, պէն, շիմտիեէ գատար եէմիւկէրիմին հիշ
պիրի խիլաֆընտա պուլունմամըչըմ տըր:

Խասսէթէն ճէլպ իտիլմիշ օլան պիր քիրա արապասը, գաբու-
տա էլէնէ պէրլէմէքտէ օլտուղունտան, մէգպուրէ պու արապասա
րաքիպ օլտու լաքին թապիեաթը շիւպհէի օլտուղու ճիհէթլէ,
ժադօպ սօգաղընտան պէշ եիւզ ատըմ գատար գաթը մէսաֆէ իթմիշ
օլտուղու հալտէ, արապասը թէպտիլ իթտի:

Մէրգուլմէնին պու հարէքէթի բէք միւնասիպ օլտու, զիրա,
Թար-ա-Մօր, տիւզիւն, էլէն իլէ պու մէրթէպէ թէքլիֆսիդճէ կէօ-
րիւլմէսինտէն խօշնուտ գալմամըշ օլտուղունտան, միւմաիլէյհին
բէյինի ալմագաղըն, արապաճընա շու սէօղլէրի սէօյլէմիշ իտի:

— Կէօթիւրէճէք օլտուղուն կէնճ գատընը մահէլլինէ թէպլիմ
իթտիքտէն սօնրա, պուրասա կէլ, վէ քէնտիսինի կէօթիւրտիւկիւն
մահէլլէրի պանա պիլտիր, պագ-շիշինի պօլճա վէրիւրիմ: Խուսուսիլլէ,
տուրաճաղը խանէլլէրին նիւմէրօյարընը տօղրու սուրէթտէ գայտ էթ:

Արապաճը, Սէն-Բիէր սօգաղընա մուվասըլլէթլէրինտէ, մէճհու-
լէ գարընըն քէնտիսինէ օյնատըղը մէղքիւր օեունտան տօլասը հայ-
րէթտէ գալարագ, աղ սօնրա, Թար-ա-Մօրուն նէգտինէ ավտէթ,
վէ վագըպը մէղքիւրէեի հիքեասէ, իթտի:

— Ա՛ շաշըն, սէնին արապանտան էնտիքտէն սօնրա, րաքիպ
օլմուշ օլտուղու արապանըն արգասընտան կիթմէլի իտին, տէտի
Թար-ա-Մօր՝ մէղքիւր հիքեասէեի թէքմիլէն տինլէտիքտէն սօնրա:

— Լաքին, սիդ պանա պունու սէօյլէմէմիշ իտինիդ:

— Մուլլագա սէն պիր ահմագսըն: Խըղմէթինէ պէտէլ ալ շո
բարասը, տէֆ օլ... զաթէն սէնին իշին պու գատար միւքեաֆաթ
տա չօգ տուր:

Պու սէօղլէրի իրատ իտէրէք, էնվալիտ նէֆէրի, մէրգուլմ ա-
րապաճընա պիր պէշ ֆրանգըլդ սիքքէ ֆըրլաթտը:

ՏԻՒՇԷՍԻՆ ՄԷՅԵՈՒՍԻԵՏԻ

Բիրօ, իթթիխաղ իթմիշ օլտուղու թէտպիրի պասիրէթքեարանէնէ ըաղմէն, Մ. տը Սէօրտէօյլիւն խանէսիտէն հարէքէթինտէն սօնրա, արգասընտան կիտիլտի վէ գօլլաշտըրըտը:

Շէօյլէքի մէրդումէնին արապաեա ըաքիպ օլաճաղը էսնատէ, Ֆէլիքս իլէ Պալթաղար՝ Ժադօպ սօգաղընա վասըլ օլմադտա, վէ էլէնի կէօթիւրէճէք օլան արապանըն տուրտուղու գարուտան անճագօն ատըմ գատար ուղադտա պուլունմագտա իտիլէր:

Իլք տէֆա Ֆէլիքս արապաեա կէօրտիւ, վէ կէնճ գատընը թանըտը, վէ Պալթաղարա խիթապէն,

— Իշթէ սէնին մէճհուլէ սէվկիւլիւն, տէտի:

— Օ օլամաղ, տահա պիր սաաթ էվվէլ եաթադտա իտի:

— Ազիզիմ, գարըլար, խուսուսիլլէ պու եօլտա գարըլար, վիճուտէրինտէ շէյթան թաշըր մախլուգ տըրլար, Պա՛գ, պա՛գ, բէտէրիմին խանէսի գարուսունտա պիր արապանը իլէ կէօրիւշիւեօր, վէ արապաեա օթուրուեօր:

— Սահիհէն, օ տուր:

— Կէօրի՞ւեօրմուսուն, արապանըն պասամաղընա նա՞սըլ պասըեօր: Օնտա խասթէլիք քիսվէթի ասլա եօգ տուր:

— Պիր ազ պէքլէ:

— Նէ՞եէ պէքլէեիմ:

— Մուվադգաթէն բէտէրինէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէ: — Պիզլաթ պէն թահգըգաթա իպթիտար իտէճէեիմ, իհթիմալքի, պու եօլ տահա էմին տիր:

Պինապէրին Պալթաղար, վաղթըն միւսթաճէլ օլմասը սէպէպիլլէ, զիեատէ իյզահաթա պէքլէմէեէրէք, օրատան կէչմէքտէ պուլունան պօշ պիր արապաեա աթլատը, վէ Ֆէլիքս՝ բէտէրինին խանէսինէ կիրտիկի էսնատէ,

— Պալթաղար, մութլադա սէն պաշընա պիր պէլիեէ տավէթ իտիեօրսուն, տէտի քէնտի քէնտիեէ:

Պալթազար տախի, պիր սուրէթի ղարիպէտէ օթուրտուղու ա-
չըզ արապաննն արապաճըսննա խիթապէն,

— Արապաճը, 10 ֆրանգ, 20 ֆրանգ, եախօտ 100 ֆրանգ գա-
ղանմազ իսթէ՞րմիսին, տէտի:

Մէրգուժ արապաճը, եայլարնը գըրաճազ մերթէպէտէ պիր
հալ իլէ արապասննա աթլամըջ օլան մէրգուժ կէնճ մէքթէպլիեէ
թէրպլիեէսիզճէ մուամէլէ իթմէքլիկէ հազըրլանմազտա իքէն, անն
մէզքիւր սիւալի իւզէրինէ, տէրազապ թէպտիլի մէսլէք իլէ, մահ-
ճուպանէ սուրէթտէ,

— Էվվէթ, միւսիւ, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Իմտի, սէնտէն երկիրմի ատըմ գատար ուղազտա պուլունան
շու իքի պէեազ աթլը արապաեը կէօրի՞ւեօրմուսուն:

— Էվվէթ:

— Տայիմա պու գատար մէսաֆէ ուղազտան կիտէրէք, անն
իզինի պըրազմահաճազսնն:

— Հէբսի պո՞ւ մու:

— Էվվէթ:

— Պանա նէ՞ վիրէճէքսինիզ:

— Սաաթտա 10 ֆրանգ հիսապըյլա, նէ գատար վազըթ սէնի
ալըգօրսամ, օնա կէօրէ, օն, երկիրմի, եախօտ եիւզ ֆրանգ վիրէ-
ճէեիմ: Պէշ սաաթը կէչէր իսէ, եիւզ ֆրանգ իթա իտէճէեիմ: Հայ-
տէ, ագլընը պաշննա ալ տա, արապաեը գօշտուրմահա պազ:

— Բէք իյի:

Արապաճը, աթլալընը գամշըլատը, վէ Պալթազար տախի պիր
սիկարա եազտը:

Սէն-Բիէր սօգաղընտա, արապաճը, Պալթազարա տօղրու տէօ-
նէրէք,

— Էօնտէքի արապաննն գատընը արապաեը թէպտիլ իտիեօր,
տէտի:

— Բէք իյի, պէն կէօրտիւմ, ագլըլը պիր արապաճը օլտուղու-
նու անլաեօրում: Էլպէթթէ, գօլլանմասը լազըմ կէլէն շախսըն՝ օ
գատըն օլտուղունուն ֆարգընա վարտըն:

— Օնա նէ՞ շիւպհէ:

Տէրհալ մէզքիւր իքի արապա եէնիտէն եօլա չըգտըլար,
վէ տայիմա, պիրի պիրինտէն այնի տէրէճէ ուղազըլդտա գաթը
մէսաֆէ իտէրէք, Մօթ-Բիքէ ճատտէսինէ մուվասըլէթ իյլէտիլէր:

Էլէն , արապաճըսընը եօլա գօեուպ , աճէլէթէն խանէսինէ կիրտի քի , օրատա Իվար՝ քիւչիւք տիր սալօնտա մէզպուրէեէ պէք-լէեօրտու :

Հայտուտը մէրգում , էլէնին իչէրի կիրտիկինի կէօրիւնճէ ,

— Նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

— Աղ գալտը քի թէլէֆ օլաճադ խտիմ :

— Պիլիեօրում :

— Լաքին պու պիր չէյ տէյիլ տիր :

— Իշտէն Նէ՞ խապէր :

— Բլանըմըզը պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ իթմէք լազըմ տըր :

— Նէտէ՞ն :

— Պու ագչամ հէր չէյի սիղէ սէօյլէրիմ : Սիղ պուրատա թաամ իտէրէք , պէնի պէրլէմէքտէ օլուն : Փրանսին խըզմէթինիզի կէօրէ-ճէք տիր : Շիմտիլիք պէն տիշարը չըգմալըերմ : Էավապըմը թէպտիլէ կիտիեօրում , Փրանսինէ սէօյլէեին քի , պէնիմ արապամը գօշտուր-սուն :

Պու սէօզլէր իլէ Բիրօ քէնտի թուալէթ օտասընա կիրտի , վէ եիկիրմի տազըզա զարֆընտա էսվապընը վէ քիսվէսինի թէպտիլ ի-տէրէք , էրքէք գըեաֆէթինտէ զահիր օլտու :

Պու արա , արապաճը , մէքթէպլիեէ տօղրու տէօնիւպ ,

— Մի'ւսիւ , գատըն՝ պօրճունու արապաճըեա վէրիպ , արա-պաեը եօլա գօեօր , տէտի :

— Պունտա պիր պէյիս եօգ տուր : ալ չու եիկիրմի ֆրանգը , վէ ճիվարտա պիր մէյխանէեէ կիթ տէ , պիր գաչտանէ չազը վէր , տէյի Պալթազար ճէվապ վիրտի :

— Շու գարը հագդընտա պազը մալիւմաթ անլաեը՞մ մը :

— Էվվէթ :

Արապաճը , մէվգիի մախսուսընտան աչաղըեա էնիպ , Պալթա-զարըն թավսիեէսի մուճիպինճէ պիր մէյխանէեէ կիրտի , վէ եիկիր-մի տազըզա սօնրա , ալտէթինտէ , ալէա ճինստէն պիր Ինկիլիզ ա-թընա գօշուլու պուլունան Բիրօնուն ֆայթօնու , խանէսի գաբու-սունտա տուրմագտա իտի :

— Է՛յ Նէ՞ խապէր ալտըն :

— Կէօզիւմիւզիւ աչմալըերզ :

— Նի'չին , Նէ՞ վար տըր :

— Գօլլատըղըմըզ գարը՝ թէաթրօ օեունճունու տուր :

— Տահա պաշգա :

— Կիւնիւն իւշ գըսմընտա , էրքէք գըեաֆէթի կիեինմէքտէ իմիշ :

— Պէսպէլի սերպէսթճէ իշէրինի կէօրէպիւմէք իշին օլմալը :

— Օլապիլի :

— Չէնկի՛ն մի տիր :

— Աթլարը արապալարը վար իմիշ :

— Պու ֆայթօն քէնտիսինին օլմալը :

— Իհթիմալ տըր , լաքին տահա պաշգա ղարիպ պիր հալ վար տըր :

— Նէ՞ տիր :

— Պաղըլարը , պու գատըն իշին , էրքէք տիր տիեօրլար :

— Էրքէք մի :

— Էվվէթ , պիր էրքէք , պիր թէաթրօ օեուկնուսու , հասըլը ղարիպ պիր քիմնէ օլուպ , վաղթընըն իւշ գըսմընտա , գանտըն գըեաֆէթինէ կիրէր տիեէլէր տէ վար տըր :

Պու արա Պալթաղար տիւշիւնմէքտէ իտի :

Պատէհու արապաճը , քէլամա տէվամ պիրլէ ,

— Շու գատարքի , պէլքի պիր աղ էվվէլ տէտիկինիղ կիպի , պու գարընըն թէպտիլի գըեաֆէթ իթմէսի , սերպէսթճէ հէր թարաֆը կէզէպիւմէսի , վէ իճրաի թահգըգաթ իյլէեէպիւմէսի իշին տիր , տէտի :

Արապաճը , միւլահաղասընը հէնուղ իքմալ իթմէմիշ իքէն , Էլէն , արապաեա ըաքիպ օլմաղ իւղրէ , խանէսինտէն տիշարը չըգտը :

Տէրհալ Պալթաղար՝ արապաճըեա խիթապէն ,

— Քէնտիսի տիր , չարուգ եէրինէ օթուրքի , պէնի կիղլէեէսին , ղիրա էկէր պէնի կէօրէճէք օլուր իսէ , թանըեապիլի , տէյի պէեան իյլէտի :

Բիրօ , քէնտիսինի գօլլաեան պուլունմասը հազգընտա շիւպհէ իթմէքսիլին , արապաեա սիւար օլտու , վէ աթ վէ արապա գուլլանմադտա մէհարէթի պուլունտուղունու իսպաթ իտէն պիր չէվիլքիքլէ , աթը սիւրաթլէ գօշտուրմաեա պաշլատը :

Պալթաղարըն արապաճըսը , Բիրօնուն սիւար օլտուղու ֆայթօնուն թէադիպինէ իպթիտար իյլէմէք իշին , քէնտիսինէ էմր վէրիւմէսինէ միւհթամ օլմաեղպ , շու գատարքի մէքթէպիլիեէ տօղրու տէօնէրէք ,

— Գարը՞ մը տըր , էրքէ՞ք մի տիր , նէ՞ օլտուղունու պիլմէտիկի-
միզ շու քիւլհանի , պու եօլտա կիտիշիյլէ ուզագլարա՞վէ ուզուն
միւտտէթ կիտէր իսէ , քէնտիսինի թաագիպ իտէպիլէճէկիմէ սէօզ
վիրէմէմօ Էօյլէ պիր աթը վար քի , էկէր սիւրմէք իսթէր իսէ , պիր
եարըշ աթըյլա տախի ըէգապէթ իտէպիլիր :

— Սէն , միւմքին օլան զայրէթտէ դուսուր իթմէ :

Շիւպհէսիզ Բիրօնուն , կիտէճէք մահէլլինէ վասըլ օյմագ իշին
իսթիճալէ սէպէպի պուլունմատըղընտան , աթընը բէք զիեատէ գօշ-
տուրմատը , վէ Պալթաղար տախի պու սուրէթլէ , մէզպուրէեի նա-
զարը տիգգաթընտան զոյպ իթմէմէկէ մուվաֆֆագ օլտու :

Բիրօ , քէնտի վալիտէսինին , եանի տիւշէս տը Սէրաէօյլին ,
եախօտ մարքիզ տը Դրուանըն խանէսինէ կիտիեօրտու . անճագ ,
զահիրէն , արալարընտաքի իթթիֆագը թամմը մուհաֆագա իթ-
մէք վէ գավիլէշտիրմէք , վէ էսասէն , եախօտ հիշ տէյիլ իսէ , քէն-
տի թարաֆընտան գաթը միւնասէպաթ վէ ալէագա իյլէմէք մագ-
սէտիյլէ ճէրէեան իտէճէք պիր միւքեալէմէեի նա՞րլ պաշլաեաճա-
ղը խուսուսունտա տիւշինմէք , վէ օլ պապտէ պիր գարար վիրմէք
իւզըն , վալիտէսի նէզտինէ կիթմէզտէն էվվէլ , պիր ազաճըգ քէնտի
քէնտիեի գալմասընը միւնասիպ ատտ իյլէմիշ իտի :

Իք կիւնտէն պէրու վուգուա կէլէն հալլէր , հայտուտ գարընը
թէաճճիւպտէ պրագմագտա օլուպ , Ֆէլիքստէն տօլաեը հիսս խտէ-
կէտիկի մուհապպէթ վէ աշգա մանիա օլմամագլա պէրապէր , էօյ-
լէ պիր հիսսին քէնտինտէ մէվճուտ օլապիլմէսինէ ինանմամագտա
վէ շու սէօզլէրի ֆիքըրինտէն կիշիրմէքտէ խտի :

— Քէնտիմի էսիր իթմէք , վէ սըտգ ու սատագաթ իւզըն պու-
լունմագ րատտէսինտէ ճիտտի մուհապպէթ վէ աշգ տուլղուսունու
պէն նա՞րլ հիսս իտէպիլիրիմօ Խա՛յր , պէն պու հալլէ միւգթէտիր
տէյիլիմ ամմա , պագալըմ սօնու նա՞րլ օլուր :

Եիկիրմի տագըգա զարֆընտա էլէն , օթէլ տը Դրուանըն գա-
բուսունա վասըլ օլտու : Մէրգումէ , աբադաեը տուրտուրտուղուն-
տա , վալիտէսիյլէ վուգու պուլաճագ միւքեալէմէսինտէ , նէ եօլտա
բլան իթթիխազ իտէճէկիլինի գարարլաշտըրմըշ իտի : Մէզպուրէնին
բլանը , հէմ թէտաֆիի վէ հէմ թէճավուգի խտի :

Պալթաղարըն արապասը տա , Բիրօնուն ֆայթօնունտան եի-
կիրմի ատըմ գատար ուզագտա տուրտու :

Մատամ տը Սէրաէօյլ իլէ էվին ումուր ու խուսուսաթընը կէօրէն

խրդմէթքեար հազգընտա վալիտէ իլէ գըղը արասընտա ճերէեան
իթմիշ օլան շիտտէթլի մուհապէրէտէն պերու, Բիրօ, Բիէր, վէ տիւ-
շէս, պիրիպիրլէրինի կէօրմէմիշ իտիլէր:

Բիէր, Էլէնին սալօնա կիրտիկինի կէօրիւնճէ, քէնտիսի, տա-
յիմա օրատա հաքիմանէ մուամէլէ վէ հարէքէթ իթտիկի ճիհէթլէ,
եիւզիւնիւ պուրուշտուրտու, վէ ֆիքրինտէն,

— Եինէ կէլտի, տէտի:

Էլէն իսէ, մէրգուլ խրդմէթքեարա խիթապլէ,

— Բիէ'ր, վալիտէմ օտասընտա՞ մը տըր, տէյի սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ:

Խաթըրլարտա տըրքի, Բիէր՝ Բիրօնուն հանկը ճինսէ մէնսուպ
օլտուղունու պէլմէեօր կիպի կէօրիւնիւր, վէ մէղպուրէնին գարչը-
սընտա պիլէ այնի հալի կէօսթէրիւր իտի:

— Կէլտիկիմի խապէր վէրի'րմիսինիզ, եօգսա կիրէպիլի'րմիեիմ.
տէտի Էլէն:

— Խապէր վէրի'րիմ:

— Բէք իյի:

Պէշ տազըգա սօնրա, Բիէր, Էլէնին նէզտինէ կէլէրէք, տիւշէ-
սին քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտուղունու պիլտիրտի:

Բիրօ, տէրհալ տիւշէսին օտասընա կիրտիկինտէ, տիւշէս,

— Նէ՞ խապէր, եէնի պիր շէյ վա՞ր մը տըր, տէտի:

— Էվվէթ, բէք չօգ շէյ վար տըր:

— Մ. տը Սէօտէ՞յլ միւ տիւր:

— Էվվէթ, եանըլմամըչըզ:

Տիւշէս, մէմնունիյեթիւնի միւպէյեին օլարազ, օ արապիր նէ-
ֆէս ալըպ,

— Հէլէ շիւքի'ւր, տէտի:

— Էվվէթ, մատամ, հազըգէթի հալտէ քէնտիսի տիր, լաքին
ֆիթուհաթ նաղմէսինի թէղաննի իթմէք իչին պու գատար թէլաշ
իթմէեյիմ:

— Նի'չին:

— Տիւն, Մ. տը Սէրտէօյլիւն խանէսինէ զէքի վէ սատըզ պիր
մէմուր կէօնտէրտիմ:

Էլէն, տիւշմէն թարաֆընա կէչմիշ օլտուղունու զանն իթտիրմէ-
մէք իչին, Մ. տը Սէրտէօյլիւն խանէսինէ պիզզաթ կիթմիշ օլտուղու-
նու պէեան իթմէք իսթմէմէքտէ իտի:

Բիրօ , քելամընա շու վեճհլէ տէվամ իթտի .

— Հէր նէ գատար պիւսպիւթիւն քեօլէի վահտէթտէ եաշամագ իսթէեէն տիւգ , քէնտի եանընա քիմսէնին չըգարըլմամսը իչին շէտիտէն էմը վիրմիշ իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ կէօնտէրտիկիմ մէմուր , զանէթ գուրնազ օլտուղունտան , միւմաիլէ յհին եանընա գատար կիտէպիլմիշ տիր :

— Տիմէք տիր.քի , պէնիմ կիպի եալընըզ եաշսեօր .

— Հէման էօյլէ :

— Շիւպհէսիզ իղթիրապը գալպի . . .

— Նէտէ՞ն տօլաեը իղթիրապը գալպի . . .

— Պէնի թէրք իթմիշ օլմասընտան տօլաեը . . .

— Խա'յր , խա'յր :

— Պու պապտէ պիլտիկինիզ նէ՞ տիր :

— Պիր ազտան անլաթըրըմ : Լաբին էվվէլ էմիրտէ վազիեթի-նիզի խիւլասաթէն պէեան իթմէքլիկիմէ միւսաատէ իտին , վէ սիզէ սէօյլէեէճէեիմ շէյլէրտէն ապլա կիւճէնմէեին :

— Բէք էյի , հէր նէ սէօյլէեէճէքսէնիզ , տինլէմէեէ հազըրըմ :

— Մա'տամ , օթուզ սէնէ մուգատտէմ , սիզ , տիւգ տը Սէրտէօլտէն այըլմըշսընըզ տըր , վէ պու այըրլմագլըղընըզ , պազը շայեանը թէէսիւֆ վտգըալար իւզէրինէ վուգուա կէլմիշ տիր : Օլվա-գըլթ Մ. տիւգ սիզի ալտաթմագտա օլտուղունտան , սիզ տէ , ինթի-գամ ալմագ իւզրէ , գարըլարըն՝ էրքէքլէր կիպի այնի հուգուգու պիւլա միւճաղաթ իսթիմալ իտէպիլիպ իտէպիլէմէեէճէքլէրինի տիւ-շիւնմէեէրէք , մուգապէլէյի պիլմիստէ պուլունմագլըղը վազիֆէ-նիզտէն զանն իյլէմիշսինիզ տիր : Պէլքի պէն տէ սիզին եէրինիզտէ օլսամ , օ եօլտա հարէքէթտէ պուլունուր իտիմ : Իմտի , նասըլ.քի կէօրիւեօրսունուզ , էօյլէ պիր թագսիրաթտան նաչի սիզի իթապ իթմէեօրում , շիւնքի այնի թագսիրաթտա քէնտիմ տախի պուլու-նապիլիրիմ : Շու գատար.քի , սիզ տիւգիւ , աղըազը նէֆսանիեէ իլէ ալտաթմաեըպ , վէ Մ. տը Լարէյ իլէ վագը օլան ալէազանըզ , էն-թրիգա գապիլինտէն օլմաեըպ , պիր ինթիգամսուրէթինտէ պուլուն-մուշ տուր : Անճագ , էօյլէ պիր րէզալէթ հասըլ իթմիշսինիզ.քի , տիւ-գիւ թէրզլիլ իթտի.քտէն պաշգա , անըն խուսուսի էօմրիւնիւ տէ մէյտա-նա չըգարմըշսընըզ : Պինապէրին Մ. տը Սէրտէօլ , բիւր զազապ օլարագ , սիզի պօշամագլըղը թալէպ իթմիշ , վէ թալէպինի գապուլ իթտիրմիշ տիր : Իմտի , հարէքէթինիզին ճէզասը , բէք տէհէթլի օլուպ , հալպու

քի պու գատարը մաթլուպէ քեաֆի կէօրիւմէմիշ, վէ տիւզ, քէնտի մաշուգէսիյլէ ագտը իզտիվաճ իյլէմէք արզուսինտէ պուլունտուղու վէ սիզի պու իզտիվաճա մանի կէօրտիւկիւ էճիյտէն, սիզէ գարշը ազիմ վէ թէսկինի նագապիլ պուզզ ու ատավէթլէ մութթասըֆ օլ-մուշ տուր: Միւրուրի զէման իլէ, պու ատավէթ պիւեհիւմիւշ օլուպ, զիւրա զէվճիւնիզ՝ քէնտինին ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրինին սէպէպի եէկեանէսի սիզի ատտ իյլէմիշ տիր: Պու հալտէ, թարաֆընըզտան Մ. տը Սէրտէօյլ հագգընտա իզհարը թէվէճճիւհ իտէպիլիւրմիսի-նիզ, իա՛յր, պու միւմքին տէյիլ տիր: Տիւզ, սիզի նամուսսուզ իթմէքլէ, եալընըզլըզ վէ մահճուպիեթ իչինտէ եաշամադլըզա, վէ սախթէ պիր իսմ թահթընտա նամուսսուզլուղունուղու, տէրտլէրի-նիզի վէ մէյեուսիեթթինիզի կէզլէմէկէ, սիզի մահքիւմ գըլմըշ տըր: Պունուշլա պէրապէր, պէլքի սիզին հըրտը շանընըզ, վէ պէլքի ատա-վէթինիզ, քէնտիսիյլէ պիր եագընըզ արզու իթմէքլիկէ սիզի թէշ-վիզ իթմէքտէ տիրլէր: Սիզ, պիր տէֆա տահա, տիւշէս տը Սէր-տէօյլ օլմագլըզը իսթէեօրուունուզ: Վէլլ իքինհասըճի պիր իզտի-վաճ իլէ, օթուզ սէնէ էվվէլ իչլէնմիշ օլան իէթաեը Մ. տը Սէր-տէօյլիւն սիզէ աֆվ իթմէսինի, վէ եախօտ տահա տօղրուսու, սի-զի պիսուշ թանըեարագ, քէնտիսինին գապահաթլը օլմասընը գա-պուլ իյլէմէսինի իսթէեօրուունուզ, նասըլքի իքինճի տէֆա իզտի-վաճընըզ վուգուինտէ, պազը քիմնէլէրին պու միւլահազատա պու-լունահադլարը տէրքեար տըր: Սէօյլէեին, վազիեթթինիզ, վէ էֆ-քեար ու իտտաալարընըզ պունլար տէյիլ մի տիրլէր:

Տիւշէս, Բիրօեու քէմալ տիգգաթլէ տինլէմիշ օլտուղու ճի-հէթլէ,

— Էվվէթ, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Իմտի, չիմտի տախի պու խուսուսա չարէ աբաեալըմ, տէտի էլէն:

— Էվվէթ, էվվէթ:

— Պահսընը իթտիկիմ եագընըզը եալընըզ սիզ արզու իթտի-կինիզտէն, ատավէթթինիզի կիզլէմէլիսինիզ, վէ իզտիվաճընըզըն իճ-րասընտան սօնրա տախի ատավէթթինիզի պէլլի իթմէեէրէք, մէրամը-նըզա էրմէեէ չալըշմալըսընըզ, ֆիլվագը, տիւզիւ նէզտինիզէ կէթիր-մէք, վէ անըն սիզէ գարշը օլան խուսումէթինի պէրթարաֆ իթ-տիրմէք իւզրէ տիւշիւնմիւշ օլտուղունուզ թէտպիր, դաեթ միւնա-սիպ իտի, կիւեա սիզին գուլթարմըշ, մուհաֆազա վէ թերպիեէ

Իթմիշ պիր վարիսի, մերդուսուն զարչըսնա՝ չրգարմագ եօլունտա հասըլ Իթմիշ օլտուղունուզ Քիբիր, տիւզիւ միւթէէտիւր գըլարագ, կէշմիշ գէմանը քէնտիսինէ ունսթտուրաճագ, վէ գապահաթընըլ աֆվ Իթտիրէճէք, վէ սիղին արգունուզա մուվաֆֆագաթա իուր ըրգա կէօսթէրէճէք Խտի. Իշթէ, տահա տիւնքի կիւն, սիղին Իթիգնտընըլ վէ պէնիմ տէ իւմիտիմ պուլնտան իպարէթ Խտի. Տիւզ տը Սէրտէօյլիւն իսմինի թաշմաեա լաեղդ տէլիգանլընը թէտարիք իշին, նէ՝ կիպի վաթըթաեա միւրաճաաթ իտէճէկինիղի քիւալ Իթմէմ. Սնճագ, մէմուրիեթի մէգքիւրէեի իյֆա իտէպիլէճէք պիր քիմնէեի պուլապիլէճէկինիղէ իսքեաթ օլմուչում տուր, զիրա պուլ քիլէմտէ օլ գատար հարիս վէ իգպալբէրէսթ քիմնէլէր վար տըրքի, ֆագիր օլմալարըյլա պէրապէր, պիւեիւք պիւեիւք իւնվանլարա արզուքէշ աիրլէր:

— Ելէն, պու գատար սէօղլէրտէն նէ՝ նէթիճէ չրգարմագ Խթէեօրսունուզ:

— Շու նէթիճէեի չրգարմագ Խթէեօրումքի, պիղիմ իւմիտլէրիսիգ տայիմա իւմիտ հալինտէ գալըպ, հիշ պիր վագըթ Քիլէն իճրա օլունամաեաճագլար տըր:

— Նիշին:

— Սայքի պիր ըիւեա՝, կիւզէլ պիր ըիւեա կէօրմիշ օլուն, վէ պու գատար իլէ Խթիֆա Խտին:

— Նէտէն:

— Տիւզ հէր շէյի պիլտիկի, վէ սիղին թէօվպէնիղէ, շու էսնաեա ինանաըլը հալտէ, էվլատընտան պիրիսինի գուրթարմագլա, քէնտիսինէ Իթմիշ օլտուղունուզ իյիլիկէ նանքէօր տէյիլ տիւր. Միւմաիլէյհ սիղէ աֆվ իտիեօր՝, վէ կէշմիշ գէմանը ունսթմաեա ըուր ըրգա կէօսթէրիեօր. Էաքին, հիշ պիր ճիհէթլէ քէնտի թալէինի, սիղին թալէինիղէ պաղլամագ Խթէմէեօր. Կէօնտէրտիկիմ մէմուրուն պու պապտէքի թէքլիֆինէ, իւշ տէֆա, օլամազ տէյի գաթիէն ճէվապ վիրմիշ տիւր, վէ պէն տէ անլաեօրումքի, միւմաիլէյհ պուլնտան զայրի ճէվապտա պուլունամագ Խտի:

— Լաքին նիշին:

— Ձիւնքի կէճէթիշտիք:

— Նէտէն:

— Իքի կիւն էվլէլ, տիւզ, էվլատընտան պիրիսինի պուլմագ իշին, քիմնէի արզուլարընըլը իճրա իտէր Խտի, Լաքին պու կիւնքի կիւն:

— Է՛յ, պու կիւնքի կիւնիւն սօնունու կէթիբին, տէյի տիւշէս՝
էնտիշէ իլէ պէեան իյլէտի:

— Գու կիւն եալընըզ քէնտիւարզու՝ վէ՛միւրապարընը իճրա
իտէճէք տիր:

— Յագաթ պու թէպէտտիւլ նէ՛տէն նէշէթ խտիւօր:

— Գիր թէսատիւֆտէն:

— Լաքին, նիհաեէթ սէօյլէեին:

— Տիւզ, սիղին վարիսինիղէ պէքլէմէեէ մէճպուր տէյիլ տիր,
չիւնքի թէսպտիւֆ՝ եվլատընտան՝ պիրինի քէնտիսինէ պուքտուր-
մուշ տուր:

— Հա՛նկըսընը:

— Գէրէզինա նէհրինտէ էօլմիւշ զանն օլունանը:

Տիւշէս, պուզ կիպի տօնուպ գալտը իսէտէ, պիր ազ միւտտէթ
տիւշիւնտիւքտէն սօնրա:

— Յագաթ պու խոսուս, Անժէլին պիւեիւք օղլունու պուլմագ-
լըզմըզա պիր մանի տէյիլ տիր, տէտի:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Քէզալիք անը տիւզէ իեպտէ իտէճէկիմիղէ տէ մանի օ-
լամագ:

— Զաթէն տիւզ տէ, օղլունու իեատէ իտէճէկիմիղի մէմուլ
խտիւօր:

— Իքինճի օղլունու պուլմուշ օլտուղու իչին, պիրինճիսինի ի-
եատէ իթտիկիմիղտէ, միւթէշէքքիւր օլմաեաճագ մը տըր, տէյի
զանն խտիւօրսունուզ:

— Միւթէշէքքիւր օլաճագ տըր, ֆագաթ թէշէքքիւրիւ շաեէթ
մահտուտ պուլունաճագ տըր:

— Նի՛չին:

— Գիր ազտան անլարսընըզ, Մ. տը Սէրտէօյլ՝ քէնտի քիւչիւք էվ-
լատընը պուլտուգտան պաշգա, տայիմա սէվմէքտէ օլտուղու Անժէլ
տ՝Ալլըվիլին հաեաթտա իտուկինէ տախի իսքեաթ օլմուշ տուր, վէ
պաղըյէէյի էյեամընը անըն նէզտինտէ կէչիրմէք իւզրի, նիհաեէթ
մէքղումէեի պուլաճաղընը իւմիտ իթմէքտէ տիր:

— Նէ՛ տիւօրսունուզ, պու գարը էլան սա՛ղ մը տըր:

— Էվվէթ սաղ տըր, վէ ալթը եէտի սէնէտէն պէրու Լօնտրատա
պուլունմագտա տըր:

Հայտուտ գարը, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման, Իվարըն,

Անժելին Լօնտրատա իգամէթէնէ տայիր քէնտիսինէ վագը օլմուշ օլան հիքեանէնի խաթըրլամագտա իտի :

Տիւշէս , պու սէօղլէրի իշիթմէսի իւզէրինէ , պիւթիւն պիւթիւն բուսուլանը շաշըրտը , վէ հէեէճանը , անճագ եարըմ սաաթտա կէշմէքլէ , էլէնէ , վուգուլթըն նա'սըլ ճէրէեան իթմիշ օլտուղունու նագլ էլյէմէսինի թէքլիֆ իթտիկի սըրատա , զանն իտէրսին քի հիտտէթինտէն նաշի կէօղլէրինտէն գըղըլճըմ չըգըեօրտու , վէ սիմասը պիւթիւն պիւթիւն ալթիւսթ օլմուշ իտի :

Բիրօ , չավուշ Թաք-ա-Մօրուն տիւգէ նասըլ ըասթ կէլմիշ օլտուղունու , վէ պու թէսատիւֆիւն նէթիճէլէրինի տիւշէսէ հիքեանէ իթտիկի էսնատէ , հիշ պիր նօգթանը գաշըրմատը , վէ պատէհու քէնտիսիլէ տիւգ պէյնինտէ ճէրէեան իթմիշ օլան միւքեալէմէե սըրա կէլտիքտէ , պու միւքեալէմէեի տէ , կիւեա տիւգ իլէ քէնտի թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան պիր մէմուր արասընտա ճէրէեան իթմիշ տիր կիպի նագլ իթտի :

Տիւշէս , քէմուլ թէհայեիւրլէ իշպու հիքեանէնի տինլէտի , վէ էլէնին տօղրուլուղա էմնիյեթի քեամիլէսի պուլունտուղու ճիհէթէ , օլ խուսուստա հիշ պիր իթիրաղտա պուլունմատըղը կիպի , հիշ պիր շիւպհէ տախի կէօսթէրմէտի :

Հայտուտ գարը , հիքեանէսինի պիթիրտիկինտէ , մատամ տը Սէրտօյլ , տէրին վէ ուղուն միւտտէթ տիւշիւնճէե տալտը , վէ պու արա գըղը , մէրգումէնին սիւքիւթիւնի գաթթ իթմէտի : Պատէհու տիւշէս ,

— Խա'յր , քէնտիմի մաղլուպ ատտ իթմէմ , վէ մատէմքի լաղըմ տըր , տիւշէս օլմագտան ֆարիղ կէլերիմ , հալ պու քի Մ . տը Սէրտօյլտէն ինթիգամըմը ալմագ նիեթթինտէն կէրի տուրամամ , տէտի :

— Նէ՞ եօլտա :

— Դը'ղըմ , պու ինթիգամ , սիզին սէրվէթինիզի հասըլ իտէճէք տիր :

Տիւշէս , եալընըգ ֆէվգէլատէ սըրալարտա էլէնի գըղըմ տէյի թէսմիեէ իթտիկինտէն , Բիրօ , տիւշէսին պաղը վէխիմ իֆատաթտա պուլուննաճաղընը անլատը , վէ պինապէրին ճէվապա աղաղ պիրլէ ,

— Վա'լիտէ , նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում , տէտի :

— Էլէն , հըրսը շանընըգ վա'ր մը տըր :

— Մա'տամ , հըրսը շան սիզտէն պանա ինթիգալ իթմիշ տիր :

— Բէք իյի , ճէսարէթինիզ տէ վա'ր մը տըր :

— Ճեսարէթ , կէօղ բէքլիկի , քիւսթախլըդ , չարէ տիւշիւնմէք-
լիք ֆիքրի , վէլհասըլ պէնտէ հէր շէյ մէվճուտ տուր :

— Նիհաեթ , կիւնիւն պիրինտէ տիւգ օլմագ իսթէ՞րմիսինիդ :

— Տիւշէս օլմագ տիմէք իսթէեօրսուռնուզ :

— Խա՛յր , տիւգ տիեօրուս :

Հայտուտ գարը , վալիտէսինին նիեթթինի նիհաեթ անլաեարագ ,

— Միւմքինսիդ շէյ տիր , տէտի :

— Ֆիքրիմի իյիճէ անլատընը՞դ մը :

— Եվվէթ , չօգտան պէրի տիրքի , սիդ , պէնի , Մ . տը Սէրտէօյ-
լիւն պիւեիւք օղլու մագամընտա գուլլանմագ միւրատընտաւընըդ ,
տէյի՛լ մի :

— Եվվէթ :

— Վէ սիդէ , էրքէք գըեաֆէթինտէ թագտիմ օլունմագլըղըմը ,
վէ էրքէք գըեաֆէթի կիեինմէկէ ալըշմագլըղըմը , վէ էրքէքլէրին ա-
տաթ վէ ուսուլինտէ պուլունմագլըղըմը տախի պու նիեթթիւ իսթէ-
միշսինիդ տիր :

— Եվվէթ :

— Պահսընըղը իլէրի կէօթիւրմէերին :

— Նի՞չին :

— Չիւնքի , թավսիեթլէրինիդի իճրա իտէպիլմէք իչին , պուլուն-
տուղում հարէքէթտէ պուլունմագլը իտիմ :

— Նէ՞ հարէքէթտէ պուլունտուռնուզ :

— Տիւգիւն խանէսինէ պէն կիթտիմ , վէ սիդէ հիքեաեթ իթտի-
կիմ շէյլէրի քէնտիսի պանա պէեան իթտի :

— Լաքին էլպէթթէ էրքէք գըեաֆէթինտէ կիթտինիդ :

— Խա՛յր , նիեաթընըղտան հիշ պիրիսինի պիլմէտիկիմտէն , տիւ-
գիւն խանէսինէ գատըն գըեաֆէթինտէ կիթտիմ , զիրա գատըն
գըեաֆէթինտէ կիթմէքլէ , քէնտիւեանընա՞գատար չըգապիլիւր ի-
տիմ :

— Նէ՛ թէրսիւք :

Տիւշէս , պու եէնի մուվաֆֆագըյեթթսիղլիք իւգէրինէ , թէք-
րար պաշընը էյտի , վէ հայտուտ գարը իսէ , շու եօլտա տէվամ
իյլէտի :

— Շու տա վարքի , ճինսիեթթ ճիհէթինճէ տէրքեար օլան
միւշքիւլաթա բաղմէն , քէնտիմի պիր էրքէք դանն իթտիւրմէքաէ նէ
գատար մահիր օլսամ , պէեան իյլէտիկինիդ թէպտիլիկին , բէք պիւ-

եիւք ֆայտէլէրի պուլունմասը յա պէրապէր, ազիմ մուխաթարա-
լարը տախի մուծիպ օլապիլէճէկինտէն, թափսիեէ իթտիկինիզ վա-
զիֆէեի տէրիւհտէ իթմէկէ մուվաֆֆազաթ իթմէեէճէք իտիմ:

— Հասըլը, տիմէք օլուր քի, պու խուսուս միւմքինսիզ տիր:

— Էվվէթ, հալպուքի պու սըրատա սիզ նէ՞ եաբաճաղսքնըղ: —
Տիւգէ նէ՞ ճէվապ վիրէճէեիմ:

Տիւչէս խայիճէ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա,

— Քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ, տէտի:

— Դարարընըզ գաթի՞ մի տիր:

— Էվվէթ, քէնտիսինէ եաղըն քի կէլսին:

— Պուրաեա՞ մը:

— Էվվէթ:

— Լաքին էկէրչի էվլատընը սիզտէն իսթէր իսէ:

— Էլէ՛ն, սիզ օլ պապտէ միւսթէրին օլուն. պէն, տը Սէրտէօյլ
իսմինին չէրէֆ վէ բարլազլըղընը հէր վէճհլէ ալէա իթմէկէ լաեըզ
պիր էվլատ պուլմաղլա, ինթիգամըմը ալաճաղըմ, տէյի նիւչէս՝ իս-
թիհզաքեարի պիր՝ սուրէթտէ ճէվապ վիրտի:

— Վալիտէ, պու ճիհէթտէ դուսուր իթմէեէճէկինիզէ էմինիմ:

Չէնտ տազըզա սօնրա, Բիրօ, վալիտէսի նէզտինտէն մուֆա-
րազաթլա, տայիմա Պալթաղար քէնտիսինի թէագիպ իթտիկի հալ-
տէ, խանէսինէ մուվասըլէթ, վէ աթիտէքի թէզըթիքի թահրիր
էյլէտի:

«Միւսիւ տիւզ,

«Իսթէտիկինիզ զէման, աթիզ Լօսթանթ օթէլի օլան օթէլ տը
Գրուաեա կիտին, վէ մատամ մարքիզ տը Գրուաեը՝ սօրուն. Քէնտիսի
ասլա տիշարը չըզմաեօր: Պունտան սլաչգա, սիզին վիզիթա վիրէ-
ճէկինիզ տէ քէնտիսինէ խապէր վէրիմիշ տիր. վէ պիւեիւք՝ օղլունուզ
հազգընտա արզու իթտիկինիզ քեաֆֆէյի մալիւմսթը իթա իթմէք
իւզըն, սիզէ պէքլէմէքտէ տիր:

«Կէօրիւեօրսունուղքի, եէմինլէրիմին խիլաֆը հարէթէթտէ
պուլունմաեօրում:

«ՄԵՃՀՈՒԼ ՊԻՐ ՅՕՍԹ»

5

ՏԻԻԳ ՎԷ ՏԻԻՇԷՍ

Ելէն, մատամ տը Սերտէօյիւ եալընըդ պըրադընճա, մերգոնմէ գարը, քէնտի շէրիքի պուլունան Բիէրի ճէլպ իթտի, վէ իքիսի պէյնինտէ շու աթիտէքի մուհավերէ ճէրէեան իյլէտի.

— Մատամ, պէնի՞ մի խթէմիշսինիդ.

— Էվվէթ, մահվ օլտուղուսուղու խապէր վիրմէք իշին, սիգի իսթէտիմ.

— Նէտէ՛ն մահվ օլտնեօրուդ.

Բիէր, պու սէօզլէրի, հէր նէ՞ գատար իղթիրապ ունէնտիշէ Վինտէ կէօրիւնէրէք սէօյլէտի խէ տէ, նէ՛ կիպի մէսլէք ու հարէ-քէթտէ պուլունաճաղընը պիլիւր իտի. զիրա՞, տիւշէսին է՛ն մահրէ-մանէ սըրըլարընը իշիթմէք իշին խասսէթէն քէնտիսինին թէրթիպ իթմիշ օլտուղու պիր բէրտէ արգասընտա տուրարադ, վալիտէ իլէ քէրիմէսի արասընտա ճէրէեան իթմիշ՝ օլան միւ քեալէմէեթ թէմա-միյլէ տինլէմիշ իտի.

— Քեաֆֆէյի թասավիուրլարընը ճըլպ չըքտը, տէյի մատամ տիւշէս տէվամ իթտի.

— Հա՛նկը խուսուստա.

— Տիւգ խուսուսընտա.

— Րէճա իտէրիմ, ֆիքրինիդի իյզաճ իտին.

Տիւշէս Քիրօնուս պիզգաթ քէնտիսինէ վագը օլան հիքեաեէսինի տաղ իթտիկինտէ, Բիէր, կիւեա հիւ պիր շէյ պիլմէեօր կիպի տին-լէտի, վէ տիւշէս, նադլիեթիսի թէքմիլ իտիպ,

— Է՛յ, շիմտի սիգ պու շէյլէրէ նէ՞ տէրսինիդ, տէյի սիպալ իթտի.

— Պէն տէրիմքի, հիւ պիր շէյ դայպ օլմամըշ տըր, տէյի Բիէր ճէվապ վիրտի.

— Նէ՞ եարմադ էֆքեարընտասընըդ.

— Էվվէլա, Էլէնի կէօրմէլիեիմ.

— Նի՞շին.

— Նէ՞ գատար միւսքին իսէ, Անժէլ հագգընտա պիզէ մալիւմաթ վիրմէսի իչին.

— Սօ՞նրա.

— Օ գարընըն վիճուտինի գալարըմալընը.

— Պիր ճինաեթ տահա՞ մը իշլէեէճէեիզ.

— Նէ՞ զարարը վար. Հէմտէ պու ճինաեթի սիզ իշլէմէեէ-
ճէքսինիզ. Էկէրչի Անժէլ էլան Լոնտրատա իսէ, օրատա մահիր
հայտուտար էքսիք տէյիլ տիր. Սիզ, օտանըգտան պիլէ չըգմաեա-
ճագսընը.

— Լաքին ասնրա էվլատընը նէ՞ եարաճաղը.

— Պիզիմ իհտաս իթմիշ օլտուղուսուզ էվլատը գայիմ գըլմագ
իւզըէ, անը տախի օրթատան տէֆ իտէճէեիզ.

— Եինէ՞ մի գան ագըտաճաղը.

— Նէ՞ գատար տա ֆազիլէթ սահիպի օլուեօրսունուզ, տէտի
Բիէր իսթիհզա իլէ.

— Հալպուքի տիւզ կէլաիկինտէ, քէնտիսինէ նէ՞ սէօյլէմէք
լաղըմ տըր.

— Հա՞նկը մատտէ հագգընտա.

— Քէնտի օղլու հագգընտա.

— Օղլունուս սէյեահաթտա օլտուղունու, վէ ճէլպ իտէճէկի-
նիզի պէեան իտէրսինիզ.

— Փագաթ օղլու եէրինէ գայիմ իշլէմէք իւզըէ պիրինի պուլ-
մագ կէրէք տիր.

— Օնտա միւշքիւլաթ եօդ տուր. պու՞ճիհէթին պէն իճալը-
նա պագարըմ. Տիւզիւն պուլմուշ օլտուղու օղլու իւզէրինէ Էլէն
սիզէ պիր շէյ սէօյլէտի՞ մի.

— Մահիր պիր կէնճ թապիպ օլտուղունու պէեան իթտի.

— Էյ շիմտի պու ճինաեթ սիզէ մէնֆո՞ւր մու կէօրիւնիւեօր.

— Մատէմքի լաղըմ տըր, նէ՞ չարէ, պունա գաթլանմաեա մէճ-
պուրում. Հալպուքի տիւզիւ նէ՞ եարաճաղը.

— Տիւզէ, վագթիլլէ քիւրէքտէ վագըթ կէչիւմիշ օլան պիր
բրանկալըն էվլատ մագամընտա իրաեէ իթմէլիեիզ.

— Պիր բրանկալը՞ մը.

— Էվվէթ.

— Լաքին պու բրանկալը, քէնտիսինէ թայեինէ իտէճէկիմիզ
իւզմէթի կէօրէմէզ.

— Բէք ալէա կէօրէպիւր :

— Էյ պէնիմ ինթիգամրմ նաւըլ ալընաճագ տըր :

— Տուրունուզ պիւ կիւն , օ բրանկալըբը էօյլէ պիւ ֆէնա հարէթէ թէչէպպիւս իթմէքլիք մէճպուրիեթինտէ պուլունտուրուրուզ քի , պու հարէթէթի իւղէրինէ , մէրգուլ տէրտէսթ իտիլէրէք , մուհաքէմէ օլունուր , վէ մահքիւմիյեթ իլամընը կիեինտիքտէն սօնրա տա գաթլ իտիլիւր : Իչթէ պու սուրէթլէ Սէրտէօյլ իսմի միւէպպէտէն նամուսուլ օլաճաղընտան , ինթիգամընըլ ալընմըչ օլուր :

Օ էսնատէ , պիւ խըզմէթճի իչէրի կիրիպ , միւսիւ տիւգ տը Սէրտէօյլիւն կէլմիչ օլտուղունու խապէր վիրտի :

Տիւչէս , Բիէրէ մանէատար պիւ սուրէթտէ աթֆը նազար իթտիկինտէն , մէրգուլ , մէզպուրէնին ֆիքրինի անլաեարագ տիչարը չըգտը , վէ մալիւմիւմիւզ օլան բէրտէնին արգասընա չէքիլտի : Սյնի վագըթտա , տիւչէս , տիւգիւ իչէրի կիրտիրմէլէրինէ տայիր էմր վիրտի :

Բիէր , տուրտուղու մահէլլտէն , Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ անըն զէվճէսի արասընտա ճէրէեան իտէճէք ահվալը կէօրէպիւր , վէ իրատ օլունաճագ սէօզլէրի տինլէեթպիւր իտի :

Տիւգ իլէ տիւչէս , գարչը պէ գարչը պուլունտուղլարընտա , եալընըլ պիւ պաչ էյմէքլէ , եանի պիւ բէլիմէ պիլէ իրատ իթմէեթէք , պարիտ պիւ սուրէթտէ եէկտիկէրինի սէլամլատըլար : Հէրնէ գատար տիւգ , մարքիլ տը Գրուանըն՝ մատամ տիւչէս օլտուղունու էլէնտէն խապէր ալմամըչ իտի իսէ տէ , անըն , քէնտի զէվճէսի իտուկինի լաեըգըյլա թանըտը : Մալիւմ տիւրքի , տիւչէս , ասըլ քէնտի չաղընտա կէօրիւնմէեիպ , գըզը կիպի , ասլա իհթիեարլանմամագ խասսէսինէ մալիք իտի : Հալպու քի տիւչէս , քիմին իլէ կէօրիւչէճէք օլտուղունու էվվէլճէ պիլիւր իտի :

Մէրասիմի իպթիտաիյեէնին իճրասընտան սօնրա , տիւգ , մատամ տիւչէսին տավէթինէ իճապէթէն , պիւ իսկէմլէ ալըպ օթուրտուղունտան , մէրգուլ տախի օթուրտու , վէ պիւ միւտտէթ սիւքիւթլէ վագըթ կէչիլիլպ , պատէհու տիւգ , շու վէճհ իլէ միւքեալէմէեթ պաչլատը :

— Իչիթտիկիմէ կէօրէ , քէօչէյի վահտէթտէ կէչիլմէքտէ պուլունտուղունուլ էօմիւր տէրունինտէ սիզի ըահաթսըլ իթտիկիմ , վէ ումուրը խայրիեէէ հասը իլլէտիկինիլ վագըթտան պիւ գաչ տա-

դըգա գատար ֆէտա իյլէմէնիդի իսթիտա իյլէտիկիմ իչին, ափվը-
նըզը թէսէննի իյլէրիմ, մատամ. Անճագ, շունա թէէմին օլունուզ
քի, մէշղուլիսէթլէրինիզ արասընտա սիդի թաճիզ իթմէկէ, վէ պազը
շայեանը թէէսսիւֆ խաթրէլէրի Ֆիքրինիզէ կէթիրմէքլիկէ կէլիլիմ,
պիր թագըմ ճիտտի վէ պիրինճի տէրէճէտէ մուհիմմ օլան սէպէպ-
լէրտէն մէճպուր օլմագլըղըմտան նաչի տիր:

Տիւզիւն, պու իֆատէլէրի զաեթթ սուգ վան վէ հազիմիքլէ
իրատ իթմէսինտէն, քէնտիսինտէ ապա աղրազը նէֆասնիսէ պու-
լունմատըղը անլաշըլըեօրտու:

— Միւսիւ, պէն տէ սիզին վիզիթանըզա մուլթագըմ պուլու-
նուեօրտում, տէյի տիւշէս իֆատէ իյլէտի:

— Տիմէք օլուր քի, պէնիմ կէլէճէկիմտէն խապէրտար իտինիզ:

— Էվվէթ:

— Գիմին թարաֆընտան խապէրտար օլտուղունոգու աճապա
սիւալ իտէպիլիթմիսիմ:

Տիւզ, պու իֆատէտէ պուլունմասըյլա, քէնտիսի իչին հէր ճի-
հէթլէ մուամմա գապիլինտէն օլան Բիրօ հագգընտա պազը մալիւ-
մաթ ալմագ իւմիտինտէ իտի:

— Ջըզան կիճէ սիզին խսնէնիզտէ գալմը օլան կէնճ գատըն-
տան պու խապէրի ալտըմ, տէյի մատամ տիւշէս ճէվապ վիրտի,
վէ պու աքրագտա զիեատէ իյգահաթա կիրիշմէտիկի կիպի, սուրէ-
թի իֆատէսինտէն տախի, օլ խուսուստա հէր կիւնա սիւալին ֆայ-
տէսիզ օլաճագը, չիւնքի մէշպուրէնին, օ մատտէ հագգընտա հիչ
պիր սըրը մէյտանա չըգարմաեաճագը անլաշըլմագտա իտի:

Հէր նէ իտէ, մէրգումէ, քէլամընա շու սուրէթտէ տէվամ
իթտի:

— Էվվէթ, միւսիւ, վիզիթանըզա պէրլէեօրտում. անճագ պու-
րատա կէլմէք թէշէպպիւսիւ, սիզին իչին միւշքիւլ օլտուղունտան,
պու թէշէպպիւսէ սիդի գաթար վիրտիլէն սէպէպլէրին զաեթթ մու-
հիմմ օլտուղունու անլաթաըմագ իչին, թէքիմ օլունուզ քի քէլիմէսինի
գուվիլթիճէ իրատ իթմէքլիկէ իշթիեաճընըզ պուլունմաթագտա
իտի:

— Աֆվ իտէրսինիզ, մա'տամ, — տէտի տիւզ՝ զաեթթ լէթա-
ֆէթլէ, — պանա էօյլէ կէլիեօրքի, սիզ, մուհավէրէեի ֆէնա պիր
տաչիլիսէ կէթիւրիւեօսունուզ:

— Նէտէն:

— Մա'տամ, պէն պուրաեա, կէչմիշ զէմանը պիր թարաֆա պըրադարադ, վէ օ կէչմիշ զէման՝ սիզին խէթալարընըզըն մը եօզասա պէնիմ խէթալարըմըն մը նէթիճէյի թապիլիյէսի օլտուղունու ունուտարադ, վէլհասըլ տէրտ ու միհնէթլէրիմի զիհնիմտէն չըգարաւադ կէլմիշիմ տիր: Էվվէթ, մա'տամ, հիշ պիր կիզլի ֆիքրիմ վէ գալպիմտէ ասլա պուղզ ու ատալէթ օլմաեարադ, պուրաեա աեադ պասմըշըմ տըր, վէ սիզին տէ, պիր ազիզէ օլտուղունուզ պէեան վէ իլան իտիլտիկի հաբտէ, պու խուսուստա պանա իմթիսալ իտէճէկինիզի մէմուլ խտիեօրտում: . .

Մատամ տիւշէս, միւմաիլէյհին քէլամընը քէսէրէք,

— Փագաթ, միւսիւ, պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիկիմ սէօյլէրտէն, պուրաեա նէֆրէթլէ վէ իսթէմէեհէք կէլմիշ օլտուղունուզուն մաեաարնը չըգարմաեա պիր սէպէպ վա'ր մը տըր:

— Լաքին, հէնուզ պէնիմազըմտան ճեֆրիթ վէ իսթհմենհրք քէլիմէլէրի չըգամամըշ տըր: Պէն, սիզի թաճիզ իտէրիմ տէյի վէսվէսէ իթմէքտէ օլտուղումու պէեան իտիպ, սայիր պիր իֆատէտէ պուլունմատըմ:

— Օ'հ, էվվէթ, միւսիւ, ճինաս սէօյլէտիկինիզի անլաեօրում:

→ Փագաթ, մատամ: . .

— Իթիւրազընըզ նէ՝ տիր:

— Մուհաֆազա իթտիկինիզ թէպտիլ գըեաֆէթ, վէ թաշըտըշընը տը Գրուա իսմի, վէ տէրունինտէ եաշամագտա օլտուղունուզ եալընըլըզ էօմբիւ, սիզին, մատամ տըՍէրտէօյլ օլտուղունուզու քիմնէնին տէրխաթըր իթմէսինի իսթէմէտիկինիզէ, վէ եաշատըշընըզ էօմիւր տէրունինտէ քիմէսնէ թարաֆընտան թաճիզ օլմագլըզտան խօշլանմատըշընըզա իսպաթ տըրլար:

— Սահիհ տիր, միւսիւ, ֆագաթ սիզ տէ, տը Սէրտէօյլ իսմինտէն նէֆրէթ իտիեօր օլմալըսընըզ, չիւնքի իչիթտիկիմէ կէօրէ, տիկէր պիր իսմ թաշըմագտա իմիշսինիզ. անճագ պու եէնի իսմինիզի իսթըրլամաեօրումքի, շու էսնատէ սիզէ պէեան իտէեիմ:

— Մա'տամ, պէն, տիրի տիրի խարապ օլմուշ պիր ինսանըմ, վէ պու ալէմտէ, եալընըզ տէրտ ու քէտէր թաշըմագ մէճպուրիեթինտէ պուլունմագտաեըմ:

— Պէնի տէ սօրարսանըզ, միւսիւ, հէր քէսին զէմմ վէ ֆասլլաընտան գուրթուլմագ իչին, պիւթիւն պիւթիւն պու ալէմտէն չէքիլմէեէ ճիտտի սէպէպիմ վար իտի, վէ չէքիլմէլի իտիմ:

— Հալպուքի, մատամ, պու սէօլլէտիկինիզ շէյլէրին հիչ պիրի, նէֆրէթ վէ իսթիքրահլա խանէնիզէ կէլիշ օլտուղումու, վէ սիզին տէ, պէնի իսթէմէերէք դապուլ իթմիշ օլտուղունուղու իսպաթ իթմէզ:

— Բէք իյի, միւսիւ:

— Իմտի, սէտատա նազլը քէլամ իտէլիմ. մա'տամ, վիզիթամըն մագսէտինի պիլի'քօրմուսունուզ:

— Էվվէթ, միւսիւ, զաթէն պունտան պէն սիզէ պահս իտէճէք իտիմ:

— Մատտէ, էվլատըմ հագգընտա տըր:

— Նէվիմա ասլա թընըմըշ օլմատըղընըզ պիր օղլունուզ հագգընտա, տէյի'լմի:

— Օրասը նէնիզէ' լազըմ, մատամ:

— Մի'ւսիւ, պու չօճուգտան հասպ էլզարուր այրըլտըղընըզ զէման, չօճուգ գա'շ եաշլնտա վար իտի:

— Անճագ պիր գաշ այլըզ վար իտի:

— Պու կիւն էվլատընըզ պէնտէն իսթէմէէ' մի կէլտինիզ:

— Էվվէթ, մատամ:

— Նաղարընըտան զայպ իթմիշ օլտուղունուզ, վէ վիզթուար սօգաղընտաքի խանէնիզտէն զաեթէթ էսրարի պիր սուրէթտէ աշըրըլմըշ օլտուղու իչին տահա տիւնքի կիւն հագգընտա հիշ պիր շէյ պիլմէտիկինիզ, վէ եալընըզ, պէշիքտէ պուլունտուղու զէման կէօրմիւշ իտուկինիզ, վէ սիզին Բուսիա սէֆէրինէ կիթմէկէ մէճպուր օլտուղունուզ զէման, հէնուզ լագըրտը իտէմէտիկինտէն, պապա տէյի թէսմիեթ իտէրէք, քիւչիւք գօլլարընը սիզէ տօղրու ուզաթտըղընտա գաթան հազըր պուլունամամըշ օլտուղունուզ, վէ կէրչի քէնտի միւրատընըզա բաղմէն, ֆագաթ նիհաեթէթ, քէնտիսի իչին հիշ պիր շէյ եարմըշ օլմատըղընըզ, վէ էօլմիւշ զանն իթտիկինիզ, վէ բէք չօգ աղլատըգտան սօնրա, ազըպէթքեար ունութմուշ պուլունտուղունուզ պու էվլատը, պէնիմ տիր տիեերէք, պու կիւն պէնտէն ալմաեա' մը կէլիշսինիզ:

— Լաքին մա'տամ, պու թէշէպպիւսիւթապի տէյի'լմի տիր: Պիր բէտէր, էվլատընը զայպ իթտիքտէն սօնրա, հա'նկը սաաթտա վէ հանկը տագըգտա պուլուր իսէ, անլէրի քէնտի հիմաեթսի, թահիթընա ալմագ իւզրէ, հէր շէյի եարմաղա պօրճու տէյի'լմի տիր:

— Պունտան դաթինազար, չիւպհէսիզ օ էվլատ, զիւտէսիյէ սէվմիշ օլտուղունուզ պիր գատընը խաթըրընըզա պըրագըբօր, տէյիլմի, տէտի մատամ տիւշէս՝ աճը աճը՝ պիր սէօյլէ յիշ իլէ:

— Բէճա իտէրիմ, մատամ, — տէտի տիւգ իթիտալ իւզըէ, — սիզին իչին չայեանը թէէսսիւֆ օլան պու խաթըրէլէրի պէր թարաֆ իտէլիմ, չիւնքի պու խաթըրլէր, խուսումէթինիզի թահրիք իտէպիլէճէկինտէն, միւզա քէրաթըմըզը իխլալ իտէպիլիլէր: Եկէրչի իլէրուտէ, Անժէլ տ'Արըլվիլտէն պահս իտէր իտէք, օլվագըթ, մալիւմիւնիւզ օլմանան պազը մալիւմաթը վիլէպիլիլիլիմ: Շիմտիքի հալտէ, սիլտէն թալէպ իյլէտիկիլիմ չօճուղուն տէվը ու թէպիլմինտէ, պանա պէհան իտէճէք օլտուղունուզ իթիրազաթա նագըլը քէլամ իտէլիմ:

— Էվլէթ, միւսիւ, օ իթիրազաթա նագըլը քէլամ իտէլիմ, — տէյի տիւշէս ճէվապ վիրտի: — Մի'ւսիւ, սօնունու տիւշիւնմէեէքք վէ թէտարիք իթմէեէքք, նա'սըլ գալըզա տու, նէվիմա քէնտի էվլատըմ թէսսիլէ իտէպիլէճէք օլտուղում պիր էվլատը, սօուգ գան իլէ պէնտէն իսթէմէեէ կէլիւսինիզ, չիւնքի եկէրչի օ չօճուղա պիր տիկէրի հաեաթ պախշ իթմիշ իտէ, պէն տէ անը, էօլիւմ'նէ օլտուղունու պիլմէտիկի պիր չաղտա գուրթարմըլըմ տըր: Էվլէթ, օ մատումու, էօյլէ պիր թագըմ հայտուտլար եէտինտէն գուրթարմըլըմ տըր քի, եկէրչի անլէրին եէտինտէ գալմըշ օլա իտի, անը եա թէլէֆ իտէճէքլէր, վէ եախսու քէնտիլէր կիպի հայտուտլար սըրասընա գօեաճագըլար իտի:

— Օրասընը պիլիեօրում, մատամ, վէ պունտան տօլանը սիզէ խալիսանէ միւթէշէքքիլէրիւմ, տէտի տիւգ՝ զանէթ խալիսէթ իւզըէ չըգարտըլը պիր սէտա իլէ:

— Իշթէ, — տէյի տիւշէս տէվամ իթտի, — գըսգանճըլգ սէտասընա, վէ ալէյհինիզտէ տէրքեար օլան վէ օլմասը ճայիզ պուլունան չիքեանէթլէրին սէտասընա գուլազ ասմանարազ, վէ սիզին սատազաթսըլըլընըզն վէ թահգիլլէրինիզին ինթիգամընը՝ ալմագ իւզըէ իչլէմիշ օլտուղում պիր թագսիրաթըն նէթիճէսի պուլունան պո նճա ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրին սէպէպի օլան վալիտէսի ալէյհինտէքի խուսումէթիմի քէնտիսինէ հասը իթմէեէքք, վէլհասըլը րաքիպէմի տիւշիւնմէեէքք, օ չօճուղու խանէմէ գապուլ իթտիմ: Պէն, օ չօճուղա, վալիտէյինին եախսու միւթէալլիւգաթընըն իտէթալարընտան տօլանը սուչու օլմանան պիր պիշարէ մախլուգ նագարըլլա պազմագտա իտիմ: Սէօզիւմէ իթիգատ իտինիզ, միւսիւ,

միևտոտեթի մետիտէ թահգիր իթմիշ օլտուղումպիր գարըտան տիւն-
եաեա կէլմիշ պուլունան չօճուղա, պէնի վալիտէ տէյի թէսմիեէ
իթմէսինէ միւսաատէ իթտիմ, վէ չօճուղար իչին թէսմիեէսի զա-
եէթ լաթիֆ օլան մէղքիւր իսմին, մասումը մէրգում թարաֆընտան
պանա վէրիլմէսի իսէ, հազըգի պիր վալիտէ միսիլու, հէր կիւնա
իջթիմամ վէ մուհապպէթի հազգընտա ասլա վէ գաթան տիրիդ
իթմէտիկիմի տերք վէ հիսս իյլէմէսինէ մէպնի իտի:

— Մա'տամ, պու հարէքէթինիդ բէք կիւզէլ, վէ ասալէթէ լա-
երդ տըր: Իմոի, իչպու հարէքէթինիդէ հայրան օլմագտան կէրի
տուրամամ:

Հիսսիեաթ գօմէտեասընը մահիրանէ իճրա իթմէքտէ օլտուղու,
սէօզլէրինտէն տախի անլաշըմագտա պուլունան մատամ տիւշէս, տիւ-
գիւն իֆատէսինէ գարշըրդ շու եօլտա ճէվապա աղաղ իյլէտի:

— Պիր աղ էվվէլ չիւքրանիեէթտէն պահա իթտինիդ: լաքին,
չիւքրանիեէթինիդ, բիաեէթինիդ, թէհայելուրիւնիւզ, վէ հաթթա
թաաղիմինիդ նէեէ՝ հարարլար: Պիւթիւն մէսէրրէթիմ տիմէք օլան
վէ պէնի հաեաթա ըապթ իթմէքտէ պուլունան • էվլատ, պէնտէն
ալընտըգտան սօնրա, գալպիմոէ աշըլաճագ պօշ մահէլլի, • տէտի-
կինիդ չէյլէր, վէ եազընտա աեաղընըզըն ալթընա ալընաճագ, վէ եա-
խօթ պէնտէն իրագտա, պիր տիկէրի նէզտինտէ իպրաղ իտիլէճէք
պուլունան օլ կիւզէլ տույղուլար, տօլտուրապիլէճէքլէ՝ր մի տիր:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, պու սէօզլէրի քէմալ հէեէճան իլէ վէ
կէօզլէրի եաշարարագ իրատ իթմէքտէ իտի, վէ տիւզ իսէ, պու
գարընըն տույղուսուղլուղունու պիւտիկինտէն, մէղքիւր միւէսսիր
հալինտէն թէաճճիւստէ գալտը, վէ նէ՝ տիւչիւնէճէկինի քէնտիսի
տէ պիլմէեէրէք, եալընըզ,

— Բէճա ֆտէրիմ մատամ, պիր աղ թէսկին օլունուզ, տիմէք-
տէն դայրի ճէվապ պուլամատը:

— Մի'ւսիւ, սիդին իչին, թէսկին օլունուզ տիմէք, գօլայ պիր
սէօզ տիւր, չիւնքի սիզ, քէնտի մէսէրրէթինիդ օլաճագ օլան պիր էվ-
լատտան պէնի մահրում իթմէեէ կէլմիշսինիդ տիր:

«Շիւպհէսիզ, միւսիւ, սիդին կիպի, պէն տէ կէշմիշ զէմանը, սի-
զին վէ պէնիմ իսթալարըմըզը, աը ու հիճապըմը վէ քէտէրլէրիմի
ունուլթմուշում տուր, ֆագաթ, էկէրչի սիզին սաատէթինիդ, պէ-
նիմ գալպիմի ինճիթէճէք, եէկեանէ տույղումու մահվ իտէճէք, վէ
գալան թէք պիր մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւմիւ իզալէ իյլէեէճէք

խէ, սիզին մէսուտ օլմագլըղընըղըն պէնճէ նէ՝ էհէմիհէթի վար տըր :

« Պանա թէսկին օլունուզ, տիեօրսունուզ, տէյիլ մի . ֆագաթ օթուզ սէնէտէն պէրու եաշամագտա օլտուղում եպլընըղըղտա, վէ հիշ պիր էճնէպի սիմա կէօրմէտիկիմ, վէ աշլա տիշարը չըգմատըղըմ իշպու օթէլին քէօշէի վահատէթի իշինտէ, վէ աթիգ տարաթ վէ սալթանաթըմտան նէ՝ պիր աթըմ վէ նէ՝ պիր արապամ գալմամըջ օլտուղու հալտէ, պիր չօգ թէսէլլիեաթըմ օլտուղունու վէ գալպիմի վէ ֆիքրիմի մէշղուզ գըլաճագ պիր խայլի մատտէլէր պուլունտուղունու զանն իտէրմիսինիզ . Սէօյլէեինիզ, միւսիւ, սիզի պու պապտէ հաքիմ թայեին իտիեօրում : Պէօյլէ պիր զաննտա պուլունուրմուսունուզ :

— Պէն պէօյլէ պիր շէյ տիմէեօրում :

— Անլաեօրում, մէզհէպ ճիհէթինի պանա թէսէլլի մագամընտա կէօսթէրէճէքսինիզ . չիւնքի սիզէ, պէնիմ իշին ազիզէ օլտուղումու պէեան իթմիշլէր . . . ֆագաթ սիզ տէ պիլիւսինիզքի, պէնիմ մէզհէպիմ բէք գուվվէթլի տէյիլ տիր, վէ վագթիլլէ նէ մէրթէպէտէ պուլունմիւշ իսէ, եինէ օ մէրթէպէտէ գալմըշ տըր . Եկէրչի պիր տէրէճէ շէֆագաթ իպրազ իտիեօր իսէմ, պու հարէքէթիմ, պէնի թաճիզ իթմէքտէ օլան պիր սէրվէթին ֆաղլասընը ումուրու խայրիեէ ուղրունա սարֆ իթմէքտէն իպարէթ տիր . Հալպուքի, բէք չօգ տէֆա քիմլէր հազգընտա իճրա իտիլտիկինի շիլմէտիկիմ հալտէ, իշպու ումուրը խայրիեէնն, եիկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու, պէնի, ֆէվգէլաթէ ալէագատար իթմէքտէ օլտուղու զանն ու իթիգարընտա մը պուլունուեօրսունուզ :

« Հաֆթատա իքի տէֆա, խանէմին գարուսունտա, ֆուգարանըն թօրլանարդարընը, վէ հէր տէֆասընտա պէշ եիւզ ֆրանգ թէվզի իտիլտիկինի պիլիեօրում :

« Քէզպիք խանէլէրինտէն չըգարմանտան ֆուգարաեա պիր օլգատար մէպլաղ թագսիմ իտիլտիկինտէն խապէրտարըմ :

« Խայր, միւսիւ, խայր, շունա թէէմին օլունուզ քի, մէզհէպ վէ ումուրը խայրիեէ, ֆիքրիմի վէ գալպիմի իշղալէ քիֆաեէթ իտէմէզ իտիլէր, վէ հազըգէթէն քիֆաեէթ իթմէմիշլէր տիր :

« Լաքին, սիզ պէնիմ հազգըմտա, վէ գալպիմ իլէ ֆիքրիմ հազգընտա հէր նէ եօլտա ֆիքր ու միւլահաղատա պուլունապիլիքսէնիզ, պուլունուն, վիճուտիմտէ հասըլ օլան նօգսանըն եէքինի տօլ-

տուրմագ իւզրէ , պիր շէյէ թէվէճճիւհ իթմէքլիկիմ , եախօտ պիրիսինի սէվմէքլիկիմ լազրմէտէն , պուլունտուղունտան , պախթըն պանա կէօնտէրմիշ օլտուղու օ էվլատա տօղրու կէօղլէրիմի շէվիրտիմ , օ էվլատաքի , քէնտիսինէ սահիպ օլմագ իչին , հիչ պիր շէյ եարմատըմ , վէ անը , ճէնապը Ալլահըն պիր հէտիեէսի մագամընտա ատտ իթմէքտէն կէրի տուրմատըմ : Սիզին վէ մատմուլազէլ տ'Արլըվիլին վէֆաթընա տայիր նէվիմա րէսմի սուրէթտէ շայի օլան խապէր , հէր թարաֆտա թագվիյեթ պուլտուղունտա , տիկէրլէրի միսիլու , պէն տէ օ շախեա ինանտըմ , լաքին շունա թէէմին օլունուզ քի , պու խուսուստա մէսրուր օլմանեպ , պիլ աքիա մահղուն վէ միւքէտտէմ օլտում :

«Էկէրչի պու չօճուղա պէնիմ ֆէվգէլատէ թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթիմ օլմամըշ օլսա իտի , պու խապէր , մուհապպէթիմի տահա զիեատէ թահրիք իթմէեէրէք , քէնտիսինի , պէնտէն ուղագտա , միւնասիպ պիր սուրէթտէ պիւեիւթմէք վէ թալիմու թէրպիեէ իթմէքլէ իթթիֆա իտէր , վէ թէքրար էվլէնմէք խթէտիկիմ հալտէ , շիւպհէսիզ պունա ֆըրաթլար պուլուր իտիմ :

«Լաքին , պէն , պու չօճուղու եալընըզ վէ հիմանէտէն մահրում կէօրտիւկիւմտէ , վէ քէնտիսինին իլք մուհապպէթ աաարընը ախզ իյլէտիկիմտէ , ատէթա նէֆսիմի օնա ըապթ իթմէքտէն , եանի քէնտիսինի տէրէճէտէն զէեատէ սէվմէքտէն կէրի տուրմատըմ :

«Եալընըզ , տիւնեատան քեամիլէն այրըմըշ օլարագ եաշաեանլարըն հիսսիեաթը սօն տէրէճէեէ վարըպ , մէսէլա հապսխանէտէ պուլունանլարըն հիւրիեթ արզուսու ֆէվգէլատէ թահրիք օլունտուղու կիպի , էսիրլէր տախի , մէվգուֆ օլտուղլարը պինալարըն գուպպէլէրի ալթընտա , քէմալ հէեճան վէ իման իլէ հիւրը օլմագլըղա շալըշըրլար , վէ պու սըրատա մէզհէպ թէասսիւպ սուրէթինի քէսպ իտէր . պէն տախի պուրատա , եալընըզ օլուպ , հիչ պիր քիմսէ թարաֆընտան մուլվէնէթ , հիչ պին էսէրը հէեճան , մէսէրրէթ վէ քէտէր ախզ իթմէտիկիմտէն , գուճաղըմա աթըլան , վէ սէվմէք վէ սէվիլմէքտէն զայրի արզու պէեան իթմէեէն պու չօճուղու ֆէվգէլատէ սէվտիմ : հիսսիեաթըն էն մուգատտէս վէ մուլաղգէղի օլան վալիտէլիք մուհապպէթինէ հագարէթ իթմիշ օլմագլըգ գօրգուսունտա պուլունմաեարագ , տիեէպիլիլիմքի , օ չօճուղու , վալիտէսի կիպի , վէ քէնտիսինի ըահիմտէն թաշըմըշըմ , վէ ըահիմտէն չըգարմըշըմ կիպի սէվտիմ , վէ հալէա տախի սէվմէքտէիմ :

Էկէրչի պու սըրատա հագըգէթէն պիր վալիտէ օլսա իտի , տիւ-

չէս գատար միւէսսիր սուրէթտէ իֆատէի հալլ իտէմէզ, վէ կէօզլէ-
րինտէն ագան եաշլար, տիւշէսին կէօզլէրինտէն ագան եաշլարտան
զիեատէ հագըղի օլամազ, վէ սէտասը՝ տահա զիեատէ խալիսանէ,
հէեէճանը՝ տահա զիեատէ պէլիղ վէ միւէսսիր պուլունամազ իտի:

Տիւզ, պու արա, իսթէր իսթէմէզ տիւշէսին պօեունտուրուզու
ալթընտա պուլունմաղլէ, օղլունու, հիւսնի ըիզա իլէ մէրգումէտէն
կէրի ալմագլըղըն դաեթ միւշքիւլ օլամաղընը անլատը, վէ քէնտի
քէնտիեէ,

— Պիւր արսլան եափրուսունու, անասընտան ալմագ նէ՛ գատար
կիւճ իսէ, պու տա օլ գատար կիւճ տիւր, տիմէքտէ իտի:

Տիւզ, հէր նէ օլսա, զուհուր իտէճէք պօրաեա գարչը չըգմա-
եարագ, մէզքիւր պօրանըն օ սուրէթլէ կէչմէսինէ գարարը գաթի
վիրմիշ օլտուղունստան, տիւշէսին իֆատաթըր գարչըսընտա սիւքիւթ
իւզրէ տուրմագտա իտի: Պինաէն ալէյհ, մէրգումէ, քէլամա աղազ
պիւրէ,

— Սիւքիւթ իւզրէ տուրուեօրսունուզ, տէտի:

— Մա՛տամ, սէօզիւմէ իթիգատ իտինքի, սիւքիւթ տուրմագ-
լըղըմ, սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրտէն տօլաեը վազիֆէսիզլիկիմտէն նաշի
տէյիլ տիւր:

— Պէլքի տէ, մուղայիւրի օլարագ, սէօզլէրիմին սահիհլիք օլ-
տուղունա իսքեաթ օլմանըղտան տըր:

— Էվլէթ, մատամ:

— Պունունլա պէրապէր...

Տիւշէս, տէրին պիւր ա՛հ իտիպ, քէլամընը իլէրի կէօթիւրմէ-
տի, վէ տիւզ,

— Քէլամընըղըն սօնունու կէթիւրին, տէտի:

Տիւշէսին եանագլարընտան աշաղըեա կէօզ եաշլարը ագմագտա
օլուպ, մէրգումէ, հընչըրարագ,

— Պունունլա պէրապէր, զիքր իթտիկիմ էվլատը պէնտէն ալ-
մաեա կէլմիշսինիզ տիւր, տէտի:

— Լաքին, ալմագլըղըմ լաղըմ տէյիլմի տիւր:

— Նէտէն լաղըմ օլուեօր:

— Վա՛յ, շիւպհէ՞մի իտիեօրսունուզ:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Նէտէ՞ն շիւպհէտէ պուլունուեօրսունուզ:

— Շիւպհէ իթմէեիմմի:

— Պէնիմ, քէնտիսինէ պիր իսմ թայեխն իթմէքլիկիմ լազրմտէ-
յիլմի տիր, վէ պու պապտէ վիճտանէն պիր վազիֆէմ ե՞գ մու
տուր:

— Վազիֆէ՞մի, տէտի տիւշէս շաշըրարադ:

— Գէզալիք օնա սէրվէթ հասըլ իթմէքլիկիմ տախի տիկէր պիր
վազիֆէ տէյիլմի տիր:

— Պէնիմ սէրվէթիմ զաթէն անըն օլաճադ տըր:

— Պու գատարը քեաֆի տէյիլ տիր, մառամ:

— Ա՛հ, միւսիւ, ապա ինսաֆընըզ եօգ իմիշ:

— Նէտէ՞ն:

— Էվլատըմը պէնտէն աերմադ իչին հալէա իսրար իտիեօրսու-
նուզ:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, իշպու սօն սէօզլէրի սէօյլէրքէն, զէվ-
ճինին աեադլարընա գարանըրճասընա պիր հարէքէթտէ պու-
լունտուղունտան, միւմաիլէյհ, մերգուլէնին մէզքիւր հարէքէթինէ
մանի օլտու. լաքին քէնտի էլլէրի, զէվճէսինին էլլէրինէ տօգուն-
տուղունտա, իսթէմէեերէք պիր նէվ տիթըմէ հիսս իյլէտի:

— Ա՛հ, գալպիմի պու տէրէճէ ինճիթմէեինիլ. սէֆիլ պիր գա-
տընա, հէման պէտպախթ պիր վալիտէ տիմէեէ ճէսարէթ իտէճէ-
կիմ պիր պիշարէեէ աճըերընըզ, մէրհամէթ իտինիզ, տէտի մատամ
տը Սէրտէօյլ, միւէսսիր պիր սէտա իլէ:

Մէրգուլէնին սօն ֆիղանը, զանն իտէրսին քի ըուհընտան չըզ-
մագտա իտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ բէք չարուգ միւթէէսսիր օլան վէ քեաֆֆէյի
հիսսիեաթը ալիեէ վէ նէճիպէտէն սուհուլէթլէ թահրիք օլունան
թապիեաթլարտան օլուպ, վէ օյնանըլան տէհշէթլի գօմիտիա օեու-
նու հագգընտա չիւպհէեէ զահիպ օլմատըղընտան, վէ քիւլի-
եէթլի միլեօնլարա մալիք օլտուղու հալտէ, չիւպհէսիլ քէնտի միւ-
րատը վէ արղուսու մուճիպինճէ, օթուզ սէնէտէն պէրու շէօյլէ պիր
գարը կիպի եաշամագտա պուլունան տիւշէսին նիեաթը հարիսա-
նէսինի տէրք իտէմէտիկինտէն, մէզպուրէ հագգընտա ըիգգաթը
ազիմ հիսս իյլէմէքտէն կէրի տուրամատը, վէ պիր աղ հէեէճանը կէշ-
մէսինէ պէքլէեիպ, պատէհու թէվէճճիւհքեաիանէ պիր սուրէթտէ,

— Լաքին, մա՛տամ, պահսընը իթտիկիմիլ մուֆարագաթտան
տօլաեր էվվէլ էմիրտէ հիսս իտէճէկինիլ քէտէր ու էլէմի կէչիւմէք
իչին, հիչ պիր վասըթանըզ եօգ տէյիլ տիր, տէտի:

— Նէ՞ վասըթամ վար տըր, միւսիւ :

— Էօյլէ պիւր քիմնէնիզ վար տըրքի, պէնիմ էվլատըմ հադգըն-տա հիսս իտէկէլտիկինիզ թէքմիլ մուհապպէթի օնա հասը իտէ-պիլիբսինիզ :

— Բի՞մ տիր :

— Սիզի եադընէն ալէադասը պուլունան պիլի տիր :

— Աճապա դըզըմտա՞ն մը պահս իթմէք իթէեօրսունուզ :

— Էվվէթ :

— Գըզըմ էօմիւշ տիւր , — տէյի տիւշէս՝ պիլա թէրէտտիւտ ճէ-վապ վիւրտի , վէ իլավէթէն տախի , — պունտան գաթինազար ... — տէ-տի , վէ ֆազաթ քէլամընը իքմալ իթմէտիկինտէն , տիւզ :

— Տէվամ իտին , մա՛տամ, տէյի պէեան էյլէտի :

— Սէօյլէեէճէկիմ սէօզ բէք ֆէնա տըր :

— Նիհաեէթ , հէր նէ իսէ , սէօյլէեին :

— Պէն , քէնտի դըզըմը ասլա սէվմէմիշիմ տիր :

— Միւմքին տէյիլ տիր :

— Ինանըրմըսընչքի , տօղտուղու կիւն պէն անը լանէթլէտիմ :

— Սիւպհա՞ն Ալլահ :

— Զիրա , անըն , հադգըմտա , հիշ պիւր իսիմլէ եատ օլունամա-եան ֆէլաքէթլէրէ սէպէպ օլաճադընը զաթէն հիսս վէ տէրք իտի-եօրտում : — Էկէր միւզթէտիր օլսա իտիմ , անը , հէնուզ ըահմիմտէ թաշըտըզըմ զէման պօղար իտիմ :

— Նէ՞ տիեօրսունուզ :

— Հապըզէթի հալի սէօյլէեօրում : Զաթէն պու տէտիկիմ , հատ-տը զաթինտէ տախի անլաշըլապիլիւր , չիւնքի բէտեքինի ասլա սէվմէ-միշ օլտուղում հալտէ , դըզընը տախի պօղմադ իսթէեէճէկիմ տէր-միշ օլտուղում հալտէ , դըզընը տախի պօղմադ իսթէեէճէկիմ տէր-քեար տըր : Թէքրար իտէրիմ , միւսիւ , պէն քէնտի ֆազիլէթիմ-տէն տօլաեը օլ աէրէճէ մաղրուր իտիմքի , էկէրչի սիզ , քէնտի հարէքէթինիզլէ , պէնիմ իզզէթի նէֆսիմէ , մուհլիք պիւր սու-րէթտէ հազարէթ իթմիշ , վէ պէնիմ աեադլարըմ ալթընտա պիւր կիրապ աչմըշ օլմասա իտինիզ , պէն , էօյլէ պիւր իսթաեը նէ՛ իշ-լէր , վէ նէ՛ տախի իսմինիզ հադգընտա պիւր ըէզալէթ չըգարըր իտիմ :

« Լաքին , իշպու շայեանը թէէսսիւֆ խաթըրէլէրի պէրթարաֆ իտէլիմ : Պէնիմ դըզըմ շիմտի վէֆաթ իթմիշ տիր : Շիմտիլիք , անըն հադգընտա , ճանընա ըահմէթ օլսուն տիմէքտէն զայրի պիզէ պիւր

չէյ տիւշմէզ . ճագաթ մատէմքի էվլաոտան , վէ ինսանն , քէնտի տէրտէրի էսնասընտա էվլատընտան պուլաճաղը թէսէլլիեթտան պահս իտիեօրսունուզ , միւսաատէ իտին պանա շունու սիզէ սէօյ-լէմէքլիկիմէ քի , սիզ , պէնտէն զիեատէ մէսուտ վէ լահաթ օլտու-ղունուզտան , էվլատ մապամընտա գապուլ , վէ նէվիմա քէնտիմէ էվ-լատ իթմիշ օլտուղում չօճուղուն զայպընտան տօլտեը քէնտինիզէ թէ-սէլլի պուլապլիլիրսինիզ :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

— Իքինճի էվլատընդը տիւնքի կիւն պո՛ւլմատընդ մը :

— Էվվէթ , պուլտում :

— Իմտի , մատէմքի տիկեր էվլատընդըն պէտպախթ օլմաեա-ճաղընը պլիլիրսինիզ , մէմուլ իթմէտիկինիզ պիր զէմանտա ճէնապը Ալլահն սիզէ իեատէ իյլմիշ օլտուղու էվլատընդ , մուհապպէթինիզէ քիֆաեթ իթմէ՞զ մի :

— Խա՛յր :

— Բէտէրանէ մուհապպէթ նէ՛ գատար ազ թէվէսսիւ իտէր իսէ , օլ գատար չօգ գուվվէթ քէսպ իտէր :

— Պէնիմ բէտէրանէ մուհապպէթիմ օ գապլիտէն տէյիլ տիր :

— Պուլտուղունուզ չօճուգ , իհթիեարլըղընդըն տէրտ ու միհ-նէթլէրինի տէֆ իթմէկէ , վէ սօն կիւնլէրինիզին սաատէթինի մու-ճիպ օլմագլըղա քեաֆի տէյիլ մի՞ տիր :

Տիւշէսին իսրարընտան նաշի թէհամիլիլ սօն տէրէճէեթ վա-րարագ ,

— Խա՛յր , խա՛յր , հաթթա տիւնքի կիւն պիր միւճիզէ սու-րէթինտէ պուլմուշ օլտուղում էվլատըմ տախի հապըգէթի հալէ վա-գըֆ օլտուղունտա , քէնտի գարընտաշընը թալէպ իթմէկէ գալգըշ-մըշ տըր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Գարընտաշընը՞ մը :

— Էվվէթ :

— Տիմէք օլուրքի , սիզին ինսաֆսըզ օլտուղունուզ սահիհ տիր :

— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

— Էվլատընդը պէնտէն ալմա՞գ մը իսթէեօրսունուզ :

— Էօյլէ լազըմ տըր :

Իչպու պիր գաչ քէլիմէեի , տիւգ , զաեթթա միթէ հալիւզրէ իրատ իթտիկինտէն , տիւշէսին լէհճէսի սօլտու , վէ օլանէ տէկին , մէրհամէթ

Թէմէնսի իյլէնէն պիւր գատըն կիպի զանէթ լաթիֆ օլան սիմասը, հիտտէթ ու զազապ ալէամէթի քէսպ իտէրէք, կէօյլէրինտէն տա-
խի, զանն իտէրսին քի գըղըլճըմ չըգմահա պաշլատը:

Հալպուքի, պու շէյլէրին ճիւմլէսի, տիւշէսին գօմէտիասը օ-
լուպ, պու իգպալքէրէսթ վէ հարիս գարը, մուպահասաքը հէնուզ
իսթէտիկի մէքքէզէ կէթիրմէսիշ օլտուղու հալտէ, զէվճինին սիւ-
քիւթ վէ միւսալէմէթինի չըրքըտան չըգարմահա մուվաֆֆադ օլ-
տու, վէ տափաք սէպէպ օլան էվլատ հազգընտա, չիւպհէսիզ
ֆէվզէլատէ մուհապպէթի պուլունտուղունա տայիր եիւսքէք պիւր
ֆիքիր հասըլ իթմէք իւզրէ, գուտուրմուշ օլան, վէ եավրուլարընը
զասպ իթմէք կիպի պիւր թէտպիրսիլիքտէ պուլունմադ իսթէնէն
քիւսթախ ավճընն իւզէրինէ հիւճումէ հազըրլանան տիշի արսլա-
նըն հալ ու հարէքէթինի քէսպ իթմէքտէ իտի:

Իմտի, մէրգումէ, հիտտէթ ու զազապըն սօն տէրէճէսինտէ
կէօրիւնէրէք, աեաղա գալդտը, վէ լաքին նէ՝ գատար մէճնուն կի-
պի կէօրիւնսէ, եինէ ագլը պաշընտա պուլունմադտա իտի: Իշթէ,
պու հալիլյէ, մատամ տը Սէրտէօյլ, չու վէճհ իլէ քէլամա աղազ
իյլէտի:

— Մի'սիւ, պու չօճուզ սիզէ լազըմ տըր տէյի պէեան իտի-
եօրսունուզ հա', եանի անլաեըլըմա կէօրէ, օ էվլատ սիզէ լազըմ ի-
տուկինի պէեան իթմէք իսթէեօրսունուզ, էօյլէ տէ յի'լ մի:

— Մա'սամ, օ էվլատ պէնիմ տիր:

— Բէք ալէա, սիզին էվլատընըզ օլտուն:

— Էվվէթ, մատամ, թէքրար իտէրիմ, էվլատըմ պանա լազըմ
տըր:

— Էօյլէ իսէ, պէն սիզէ սէօյլէրիմքի, էվլատընըզ սիզէ իեատէ
գըլընմահաճադ տըր:

— Վա'յ, էվլատըմը պանա իեատէ իթմէնէճէքմիսինիզ:

— Խա'յը:

— Սէպէպ նէ°:

— Շիմտի սէպէպինի սէօյլէրիմ. քէնտի գավլինիզ մուճիպինճէ,
սիզ պուլաքա տօսթ սուրէթինտէ վէ տիհանընըտա սուլհ ու միւ-
սալէմէթ սէօյլէրի օլարադ կէլտինիզ, Իմտի, պիրիպիրիմիզի թէքրար
կէօրմէքլիկիմիզին մալի գաշա տախի օլտա, սիզի տօսթ մազամընտա
դապուլ իտէր, վէ սիզէ իմթիսալէն, հէր շէյի ունուտուր, վէ սի-
զէ աֆվ իտէրիմ, չիւնքի, միւսիւ, պէնիմտէ մազհարը աֆվ օլմա-

եա վէ ունուտուլմանա լանըդ. սէպէպլէրիմ վար տըր: Հարէքէթիմին ընդալէթինտէն տօլանը պէնի իթապ իթմէկէ սիզին հագղընըդ օլմագտան էվվէլ, թահդիրլէրինիզին հագղսըղըղընտան, հարէքէթ վէ մուամէլէլէրինիզին սօղուգլուղունտան, վէլհասըլ պէնի թէրք իթմիլ օլտուղունուլ հալը մէթբուքիյէթտէն տօլանը չիքեանէթէ հագղըմվար իտի: Հաթթա, տիեէպիլիրիմքի, օ սըրաւա, պէն պիր դարը օլտուղունմ ճիհէթլէ, սիզտէն տահա զիեատէ չիքեանէթէ հագղըլ պուլունմագտա իտիմ: Սիզէ պիւեիւք պիր նամուսուղլուգ. օլմատը, հալպուքի պէն, դանէթլէ պէտպալթթ օլտում:

«Պու ճիւմլէ իլէ, պիւա աւապլէթ ու խուսումէթ, պիրիպիրիմէզլէ կէօրիւլմէեէ պաշլատըդ: Պէնիմ սիզտէն եալընըդ պիր ընճամվար տըր, օ ընճանը տա իտիեօրում, նիեաղ իտիեօրում, աեաղլաւընըդա գաբանրեօրում, ֆաղաթ ֆայիտէ իթմէեօր: Սիզ, խօրեատճա պու թալէպիմի ըէտտ իտիեօրսունուլ, վէ իշպու ըէտտիւնիզտէն, գալպիմին նէ՛ տէրէճէ միւզտարըպ օլտուղունու տիւչիւնմէեօրսունուլ: Իմտի, սիզէ քէմալ խալիսէթ իւզրէ պէեան իտէրիմքի, մուսիրանէ իսթէտիկինիզ պյըլմագղըդ, պէնիմվէթաթըմ տիմէք տիր:

«Իմտի, միւսիւ, պանա պըրաղմագ իսթէմէտիկինիզ պու շէյտէն, եախօտ տահա տօղրուսու պու էվլատտան, պէն հիշ պիր վաղըթ պյըլմանըպ, անը մուհաֆաղա իտէճէեիմ, վէ սիզէ իեատէ իթմէեէճէեիմ: Օ չօճուլ, ըէտէրինին իսմինի տայիմա ունուտահագ, վէ տաշիմա պէնիմլէ գալահագ տըր: Պէն, անը, իսթէտիկիմ սուրէթտէ սէվէճէեիմ:

— Ֆաղաթ, մատամ. . .

— Պու պապտէ նէ՞ իթիրաղընըդ վար տըր:

— Եալընըդ պիր իթիրաղըմ վար տըր:

— Պիր իսմի պուլունմասը իթիրաղըմը:

— Խա՛յր, մատամ:

— Խալէլտէն մուհաֆաղա իթմիլ օլտուղու իսմի օթուլ եալընա գատար թաշըեահագ տըր:

— Խա՛յր, մա՛տամ, իթիրաղըմ պունա տայիր տէյիլ տիր:

— Եօղսա անըն սէրվէթինի՞մի տիւչիւնիւեօրսունուլ:

— Խա՛յր, օ տա տէյիլ:

— Էկէր իթիրաղընըդ պու իսէ, չու գատար սէօյէեիմքի, իւշ եիւլ պին ֆրանգ իրատ կէթիրիր սէրվէթիմ, անըն օլահագ տըր:

— Խա՛յր, օ տէ՛յիլ տիր տիեօրում:

— Էօյլէ իսէ նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

— Մա՛տամ, պէն գանունա միւրաճաթ իտէճէեիմ:

— Գանունա՞մը:

Տիւչէս, պու սօն սէօղլէրի, գահգահալը վէ իսթիհգաքեարի պիր կիւլիւչլէ պէեան իթտի:

— Մա՛տամ, կիւլիւեօրսունուզ:

— Շիւպհէսիզ կիւլլէրիմ:

— Կիւլմէնիզին սէպէպի նէ՞ տիր:

— Իշթէ սէպէպինի սէօյլէեիմ, Անժէլին օղլու, սիզին էվլատընըզ իտուկինի իտտաա իտիեօրսունուզ, տէյիլ՛ մի:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Է՛յ սիզ պու էվլատը բէմէն գապուլ իթտինի՞զ մի:

Տիւգիւն լէհճէսի սօլտու, վէ տիւչէս, քէլամընա տէվամիլէ շէօյլէ սէօյլէտի:

— Իթմէտինիզ, տէյիլ՛ մի, տէտի:

— Ֆագաթ, իթմէք իսթէմէմ:

— Պու կիւնքի կիւն, վալիտէսի մէյտանտա օլմատըղը, վէ պու էվլատըն վէլատէթինի թաստիգ իշին, իզտիվաճ դօնթրաթը եախօտ սէնէտի պուլունմատըղը հալտէ, պու թանըմագլըզ, օ չօճուղու էօեէ էվլատ մագամընտա գապուլ իթմէք տիր: Խա՛յր, միւսիւ, սիզ օ էվլատը քէնտի միւրատընա ըաղմէն, ըէսմէն էվլատ տէյի գապուլ իտէմէղսինիզ:

— Լաքին, տէրքեար օլան մուհապպէթի թապիիյեէեէ նէ՞ տիեէճէքսինիզ:

— Ֆագաթ պէնտէն կէօրմիւշ օլտուղու պիր թագըմ իյիլիքլէրտէն տօլաեը քէնտիսինի պանա ըապթ իտէն չիւքքանիեթ մէսէլէսինի ունուտուեօրմուսունուզ: Միւսիւ, պու չօճուղ, պու կիւնքի կիւն ագըլ պալիզ օլմուշ տուր: Բէնտիսինէ, մատմուաղէլ տ՛Արլըվիլին օղլու իտուկինի իսպաթ իյլէմէք, ղաեէթ կիւճ տիւր, չիւնքի շու տա վարքի, օ չօճուղու պանա թէպլիմ իթմիշ օլան հայտուտլարըն, պէնի ալտաթմըշ օլմատըղլարընը քի՞մ թէէմին իտեպիլիւր:

— Օ չօճուղու պէնտէն ալմագ իշին պու սէօղլէրի պէեանէ գալգըշտըղընըղը անլաեօրում, մա՛տամ:

— Խա՛յր, լաքին սիզ հէր նէ էֆքեար ու միւլահաղատա պու...

լունուր իսէնիզ պուլունուն, պու չոնուզուն, սիզին էվլատընըզ
իտուկինի նաօըլ իսպաթ իթմէք իսթէեօրսունուզ:

— Սնծէլին էվլատը օլուպ օլմատըղընը՝ մը:

— Պէնիմնազարըմճա, էվվէթ, Սնծէլին օղլու տուր:

— Պէնիմնազարըմճա տախի էօյլէ տիր:

— Պէնճէ պու խուսուսա շիւպհէ իթմէք պիլէ ճայիզ տէյիլ
տիր: Լաքին միւրաճաաթ իտէճէք օլտուղունուզ դանուն նազարըն-
տա, եալընըզ պու էվլատը, ֆիլանճանըն տոր տէեիպ, քէնտի միւ-
րատընա ըաղմէն անը թաստիգէ դալդըշմազ, վէ բէք տէ ֆիթուր
իթմէտիկի պիր իսմի քէնտիսինէ վիրմէք իչին, օ դատար պիր իս-
պաթ քեաֆի տէյիլ տիր: Հազըգէթէն, էկէրչի հէր տիւնեաեա
կէլէ վէլէտիդինաեը, քէնտի ըիզասը օլմաեարազ, էվլատ մագամըն-
տա դապուլէ պիր հազդ պուլունսա իտի, բէք զարիպ օլուր իտի:

Պու արա տիւզ, ճէվապա ճէվապտան դալարազ, հէման
մաղլուպ օլմուշ իտի: Տիւշէս իսէ, քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Սիզէ թէքրար իտէրիմըի, շիմուլիք սիզ, էվլատընըզը, եա-
լընըզ էօեէ էվլատ մագամընտա դապուլ իտէպիլիքսինիզ, տէյի պէ-
եան իթտի:

— Բէք ալեա, պէն տէ էօյլէ իտէրիմ:

— Հալպու քի անըն ըուի ըիզա կէօսթէրմէսի իզթիզա իտէր:

— Բուի ըիզա կէօսթէրէճէք տիր:

— Մէմուլ իտէրմիսինիզ:

— Օլ պապտէ էմնիյեթիմ պէրքէմալ տըր:

— Ֆագաթ...

— Պիր իթիրաղընըզ տահա՞ մը վար տըր:

— Հէմ ճիտտի պիր իթիրաղըմ տահա վար տըր:

— Նէ՞ տիր:

— Բուի ըիզա կէօսթէրմէսի իչին, մատտէնին նէ՞ օլտուղունու
պիլմէլի տիր:

— Պիլէճէք տիր:

— Լաքին պու պապտէ պէն քէնտիսինէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէմ:

— Պէն սէօյլէրիմ:

— Սի՞զ մի:

— Էվվէթ, պէն:

— Բէճա իտէրիմ, իշպու բէտէրանէ մահրէմիյեթի պիլտիր-
մէք իչին, քէնտիսինի նէ՞րէտէ պուլաճագսընըզ:

— Ներէտէ՞ մի պուլաճաղըմ:
 — Եվկէթ:
 — Փագաթ սիզ, էլպէթթէ ներէտէ օլտուղունու պիլիրսի-
 նիզ:

— Սէյեհաճաթ իթմէքտէ տիր:
 — Նէ թարաֆտա սէյեհաճաթ իթտիկինի պիլիրմիսինիզ:
 — Շիւպհէսիզ պիլիրիմ:
 — Իմտի սէօյլէ եէճէքսինիզ:
 — Քի՞մ պէնի մէճպուր իտէճէք տիր:
 — Հաքիմէր:
 — Հա՛յտէ կիտին, վէ պունուն իչին բէնտինիզէ հաքիմէր թէ-
 տարիք իտին:

Մուհապէրէնին իշպու նէթիճէսի, պիր արա շիտտէթ ու զա-
 զապը թէսկին իթմէքլէ, սիւքիւթ վագը օլտու: Մէքքիւր իքի խա-
 սիմ տախի եան կէօզ իլէ պիրիպիրինէ պագարազ, պիրինճի վէ
 շէտիտ մուպարէղէտէ վագը օլան զարարլարընը, վէ եէնիտէն միւ-
 տարէպէեէ պաշլամազ իւզրէ գուվվէթլէրինի հիսապ իթմէքտէ ի-
 տիլէր: Իքիսի տախի, հիտտէթ ու զաղապարընըն շիտտէթ իլլէ օլ
 գատար իլէրի վարմըշլար իտիքի, միւտարէպէյի վագըւտա քէնտի-
 լէրինի ասլա սագընմամըշլար իտի: Իմտի, պիր տէրէճէ նէզաքէթլի
 սէօզլէր վասըթասըյլա եէնիտէն մուարաղաեա իպթիտար իլլէմէք
 իչին, ֆիքիլլէրինտէ պիր տէրէճէ օլտուն ինթիզամ հասըլ իթմէլէ-
 րի միւգթէզլիեաթտան պուլունմագտա իտի:

Պինապէրին մատամ տը Սէրտէօյլ, մէքքիւր միւթարէքէ զէ-
 մանը կէչինճէ, քէնտիսինի, էվվէլինտէյտահա զիեանտէ գուվվէթ-
 լի պուլարագ, իլք տէֆա շու եօլտա քէլամա աղազ իլլէտի:

— Միւսիւ, պիր ազ էվվէլլէրի հարէքէթիմիզ, իքի պիւեիւք չօ-
 ճուզլարըն հարէքէթինէ պէնպէ՞մէեօրմու:

— Նէ՞ խուսուստաքի հարէքէթիմիզ:

— Միւնաղամրզ խուսուսընտա:

— Սիզ էօյլէ իթմէք իսթէտինիզ:

— Սահիհ տիր, գապահաթ պէնիմ օլտուղունու գապուլ իտէ-
 րիմ, լաքին սիզ տէ...

— Պէն տէ պիր ազ սէրթճէ մուամէլէ իթտիմ:

— Իմտի, պու խէթալարըմըզը թասհիհէ չալըշալըմ:

— Իշպու թէքլիֆինիզէ մէմունէն մուվաֆֆագաթ իտէրիմ:

— Լաքին, մատեմաթիկ իրիմիղտէ այնի խոստոսու իսթէեօր իսէք, պու պապտէ մուպահասա վէ միւճատէլէեէ նէ՞ լիւզում վար տըր:

— Օնա նէ՞ շիւպհէ:

— Պէն անը, քէնտի էվլատըմ մագամընտա սէվէրիմ:

— Պէն աէ, բէտէր մագամընտա սէվէրիմ:

— Բէք իյի, պու հալտէ, շիմտիեէ գատար իթտիկիմիզ վէճհ իւզընէ, պիրիպիրիմիզլէ միւճատէլէ իտէճէք եէրտէ, եէկտիկէրիմիզլէ գարշը տիւշմէնի մուհլիք օլմագսըզըն, պու չօճուզուն սաատէթինին հոսուլինէ պիր չարէ արասագ, տահա իյի օլմագ մը իտի: Տօզրուսուլնու սէօյլէեիմմի, հէր նէ գատար իրիմիղ տէ էֆքեար ու նիեաթը հասէնէ իլէ մութթասըֆ պուլունարագ, պիր ազ էվվէքի հարէքէթ ու մէսլէքիմիզէ սալիք օլմուշ իսէք տէ, պունունլա պէրապէր, իշպու հարէքէթ ու մէսլէքիմիզ, թարաֆէյնին ինֆիալընա սէպէպ օլան օ պիսուշ էվլատըն մէնֆատթընը մուճիպ պուլունմամըշ տըր:

— Նի՞չին:

— Փարզ իտինիզքի օղլունուզու պուլմուշտունուզ:

— Բէք ալէա:

— Անըն, իքիմիզտէն հանկըսընը ինթիխապ իտէճէկի խոստոսընտա, քէնտիսի սէրպէսթ պըրագըլմագ իգթիզա իտէր:

— Հա՛յ հա՛յ:

— Եկէրչի սիզի թէրճիհ իտէր իսէ, օ հալտէ պէնիմ մուալէնէթիմտէն մահրում գալըր: Պիլաքիս էկէրչի պէնի ինթիխապ վէ թէրճիհ իյլէր իսէ, — նասըլքի պու իհթիմալտէն տիր, շիւնքի պէնի զիեատէսիլլէ սէվէր, վէ չօճուզլուզունտան պէրու, սայքի վալիտէսի նագարըլլա պանա պագմագտա տըր, — օլ վագըլթտա, սիզին հիմաեէնիզտէն ֆարիզ օլմասը լագըմ կէլիր:

— Օրասը մալիւմ:

— Իմտի, սուլհէն պէյնիմիզտէ պիր սուրէթի թէսվիեէ արաեալըմ:

Տիւզ, գարըսընըն, նէթիճէյի միւքեալէմէեի նէ՛րէտէ գարար գըլտըրաճաղընը բանա տէրք իթտիկինտէն,

— Պէն պիր սուրէթի թէսվիեէ պուլմուշ իտիմ, տէյի պէեան իյլէտի:

— Նէ՞ կիպի:

— Անճաղ, պու սուրէթի թէսփիեէ տիւնքի կիւն միւնասիպ ի-տի ամմա, պու կիւն . . .

— Պու կիւն տէյի՞լ մի տիր :

— Պու կիւն իճրասը նագապիլ տիր :

— Նի՞չին :

— Պիր աղտան սէպէպինի անլարսընըզ, Պէնիմ տիւչիւնսիւշ օլ-տուղումչարէ, իքիմիղին արասընտա միւսալէմէթ հասըլ իթմէք, հէր շէյի ունութմագ, վէ թէքրար էվլէնմէք խուսուլարընտան ի-պարէթ իտի : Պու թէտպիր, սիղէ, թասապվուր իթտիկիմիզ մագ-սէտի հուսուլէ կէթիրմէքիկէ միւսայիտ զանն օլումմաեօր մու :

Ցիւշէս, պու թէքլիֆտէն պիրտէն պիրէ մէմուլն օլմուշ կի-պի կէօրիւնմէք իւզրէ,

— Էվվէթ, ֆագաթ տիւշիւնմէք լաղըմ տըր, տէյի ճէվապ վիրտի :

— Հալպուքի, — տէտի տիւզ, — թէքրար իտէրիմքի, տիւնքի կիւն միւսայիտ վէ միւնասիպ օլան պու թէտպիր, պու կիւն նա-գապիլի իճրա տըր :

— Նի՞չին :

— Չիւնքի, տիւն, Անժէլ տ'Սըլըվիլին հաեաթտա օլտուղունու պիլմէզ իտիմ, պու կիւն պիլիրիմ :

— Պէն տէ պիլիեօրում, լաքին պունտան նէ՞ հասըլ օլուր :

— Նէ՞ հասըլ օլաճագ, Անժէլ սիղին գըզգարընտաշընըզ տըր :

— Անժէլ գըզգարընտաշըմը տըր . . . Անժէլ՝ Լօսթանժ ֆա-միւեասընտան մը տըր : Միւսիւ, սիղ, պու պապտէ եանըլըեօր-սուլնուզ :

ՇԱՅԵԱՆԸ ԹԵԼԵՍՏԻՖ ՊԻՐ ՀԻՔԵԱՆԵ

— Խա'յր, մատամ, եանըմանորում:

— Ֆադաթ, միւսիւ, պիր առէմ, նէ՛ մերթէպէ միւթէպէր օլ-սա, պիր շէյի եալընը թէէմին իթմէսի, վէ երւքոնք պիր մահէլլէ չըգըպ, «պէն պու խուսուսա էմինիմ», տիմէսի, հէր քէսին, օ ան-տէ, օ խուսուսա ինանմասընը, վէ օնա պիր տին մատտէսի մագա-մընտա պագմասընը իճապ իթտիրմէզ, վէ պու գատար թէէմինաթ, մաթլուպէ քեաֆի սաեըլամազ:

— Մա'տամ, տիմէք օլուրքի սիզ իսպաթ իսթէեօրսունուզ:

— Օնա նէ՞ շիւպհէ:

— Բէք ալէա. պէն տէ, ինքեարը նագապիլ պիր թագըմ իս-պաթլար կէօսթէրմէկէ, վէ պիզըլաթ բէտէրինիզ մարքի տը Լօս-թանժըն մէքթուպլարընը իրաեէ իթմէկէ հազըըմ:

— Պու իսպաթլարը կէօսթէրմէզտէն էվվէլ, հիչ օլմազսա, վու-գուր հալին նէ՞ սուրէթլէ ճէրէեան իթմիշ օլտուղունու պանա հի-քեաեէ իտէպիլի՛րմիսինիզ:

— Պունտան զիեատէ գօլայ նէ՞ վար տըր:

— Իմոի, սիզի տինլէեօրում:

Պու սըրատա, տիւզ իլէ տիւշէս արասընտա հիտտէթ ու զա-զապտան խալի, պուզ կիպի պիր սօուզլուզ հիւքմ իթմէքտէ օլուպ, շիտտէթի մուպահասա զէմանը կէչմիշ իտի իսէ տէ, շու գատարքի, տիւշէսին տիւզիւ իսթիճվապ իյլէմէսի, զաթէն թասմիմ իթմէքտէ օլտուղու պիր ինթիզամ բլանընը միւքէմմէլէն թանղիմ իտէպիլմէք իւղրէ, տօղրու մալիւմաթ ալմագլըդ նիեէթ ու մագսէտիյլէ իտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ շու վէճհ իլէ իֆատէեէ ազազ իյլէտի:

— Մա'տամ, բէտէրինիզ Մ. տը Լօսթանժ, հէր նէ գատար պէնտէն եալընը օն պէշ հախօտ օն սէքիզ ոինն զիեատէ միւսինն պուլունուպ խօտպէխօտ պէնիմ տօսթում օլմամըշ իսէ տէ, ֆամիլ-համըն տօսթու պուլունմուշ իտուկինտէն, վալիսէնիզ մատ-մուազէլ Բիւպէրբրէ իլէ իզտիվաճը զէմանընա գատար, կէչէն էօմրիւնիւն է'ն ճիւղի թէֆէրրուաթը հագգընտա մալիւմաթը միւ-

քեանէլէ իմ թիհսալ իմ միշտ տիր։ Բէտերինիդին , վախտէնիդ իլէ իդտիվաճընըն նէ՝ սուրէթլէ վուգու պուլմուշ օլտուղունու իլէրուտէ պէհուն իտէճէհիմ։ Իշպու իդտիվաճ դէմանընտա , քեզալիք իյզաճ ու պէհան իտէճէք օլտուղում պազը սէպէպլէրէ մէպնի, պիզ , պիրի-պիրիմիզլէ պօղուշմուշ օլտուղումուղտան , բէտերինիդի կէօրէմէզ օլտում, վէ նիհանէթ 1789 տա զուհուրա կէլէն բօլիթիգաճա վա-գըալար, այրըլմամըզա սէպէպ օլարազ , բէտերինիզ հիճրէթ իտէն-լէր իլէ պիրլիքտէ կիթմիշ , հալպուքի պէն Ֆրանսալտա գալմըշըմ տըր։

Անժէլին վալիտէսի օլան մատմուաղէլ տ'Արըլվիլ, Փամիլեամին տօսթու օլմագտան զիեաուէ , էօքսիւզ պիր գըզ օլմասը հասէպիյլէ, սալքի Փամիլեամ իշին պիր էօհէ էվլատ մագամընտա պուլունմուշ տուր։ Մատմուաղէլ տ'Արըլվիլ, հէնուզ բէք քիւշիւք չաղտա օլտու-ղու պիր դէմանտա , վալիտէսի վէֆաթ իթմիշ օլտուղու կիպի, գրալըն խըտմէթիստէ միւսթախտէմ օլան բէտերի տէ , Մահճուտա , քէնտիսի-նին սիլաճ արգատաշը վէ տօսթու պուլունան բէտերիմին եանընտա վէֆաթ իթմիշ տիր։ Վաթանընտան ուզապտա օլարազ , վէ զանէթ սէվկիւլիւ գըզընը սօն տէֆա բու՝ իտէմէհէրէք , թէսլիմի բուճ իյ-լէմիշ օլան գօնթ տ'Արըլվիլին սօն քէլամընը ախզ ու թէլազգը իյլէ-հէն՝ բէտերիմ օլմուշ տուր։

Իշթէ , մերհումը միւմաիլէյճ , հիյնի վէֆաթընտա , չու սէօղլէ-րի սէօյլէմիշ տիր։

«— Տը Սէրտէօյլ , պէնիմ, հէնուզ տէօրթ եաշընտա պիր գըզ էվլատըմ վար տըր քի, քէնտիսինէ միգտարը քէֆանէտէ սէրվէթ պրագտըղըմ ճիհէթլէ , մէսէլէյի մատտիսէսի խուսուսընտա անըն միւսթազպէլինտէն տօլաեը տիւշարը իզթիրապ օլմագլըղըմա հիշ պիր սէպէպ եօգ տուր։ Լաքին , մէղպուրէնին օ սէրվէթէ սահիպ օլա-րազ, անը գուլլանապիլէճէկի պիր սիննէ վասըլ օլմաընա տէկին , գըզըմը քի՞մ տէրիւհտէ իտէճէք , քի՞մ պիւեիլթէճէք , վէ քի՞մ ա-նըն մէնաֆիլինի գանըրաճազ տըր։

«Բէտերիմ, սիլաճ արգատաշընըն , քէնտիսինտէն նէ՞ կիպի ճէ-վապա մուշթազըր օլտուղունու անլաեարազ , տօսթունա ,

«— Պէն, սէնին գըզընը էվլատ մագամընտա զապուլ իտերիմ, Զաթէն պէնիմ պիր էրքէք էվլատըմ վար տըր , էկէր իքիսի, պիրլիքտէ պիւեիլէհէրէք, կիւնիւն պիրլինտէ պիրիպիրինի սէվէրլէր իսէ , օլ վա-գըթ , նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօրսուն . . . տէյի ճէվապ վիր-

միշ, վէ օլ էսնաւոյ պէն հէնուղ տօղմամըլ օլտուղում ճիհէթլէ, բէ-տէրիմ, պիւեիւք գարընտաշըմտան տօլաւեր պահս իթմէքտէ պու-լունմուշ տուր:

«Գօնթ իսէ, էօլիւմ սաաթը եադլաշմագտա օլմասըյլա,

«— Էվվէթ, անլաեօրում... Թէշէքքիւր իտէրիմ... վէ ար-թըգ րահաթճա թէսլիմի րուհ էյլէրիմ, տէյի իֆատէ իտիպ, պի-չարէ, սօն նէֆէսինի թէսլիմ իթտիկինտէ, բէտէրիմ անըն կէօղլէ-րինի դաբամըլ, վէ քէնտիսի տէ օ մուհարէպէտէ վէֆաթ իտէր իսէ, մէգպուրէ չօճուղուն հիմաեէսիգ գալմամասը իչին, տէրիւհտէ իթ-միշ օլտուղում մուգատտէս վէ րէսմի թէհահիւտիւ թահրիրէն վալի-տէմէ թէպլիղ էյլէմիշ տիր:

«Լաքին բէտէրիմ, մուհարէպէյի մէգքիւրէտէ թէլէֆ օլմատը-ղընտան, վաթանընը վէ ֆամիլեասընը թէքրար կէօրէպիւմէքլիք իգ-պալ ու սաատէթինէ մաղհար օլմուշ, վէ պէհանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ, մուհարէպէտէ էօլմիւշ օլան տօսթունա իթտիկի վատը թութ-տուղունտան, վալիտէմ, մատմուլազէլ տ'Մըրլըվիլին սալքի իքինճի վա-լիտէսի պուլունմուշ տուր: Բէտէրիմէ կէլինճէ, թահթը հիմաեէսի-նէ ալմըլ օլտուղում պու գըզը, պէլքի զահիրէն օլգատար հէեճան վէ չիտտէթլէ սէվմէմիշ իսէ տէ, լաքին անըն սաատէթի ուղորունա ճիտտի սուրէթտէ չալըմըլ, վէ քէնտի եէտինտէ սէրվէթի տայիմա արթմագտա պուլունան օ գըզճըղազըն մէնաֆիի խուսուսընտա զայ-րէթքէ վէ միւսթագիմ պիր վասի կիպի հարէքէթ իթմիշ տիր:

«Պիւեիւք պիրատէրիմ, Մարի տ'Մըրլըվիլտէն իքի սինն պիւեիւք օլուպ, պէն իսէ, 1780 տէ տիւնեաեա կէլտիկիմտէ, Մարի, պէնտէն օն իքի սինն պիւեիւք պուլունմուշ տուր: Շու էսնատէ սիզէ նագլիթ-տիկիմ շէյլէր պանա տախի նագլ օլունմուշ օլուպ, զիրա պու շէյլէր, ֆամիլեաճա պիր նէվ ասարը թարիսիեէտէն ատտ օլունսա ճայիղ տիր:

— Պու հիքեաեէնիգ ֆէվգ էլատէ մէրագըմը ճէլպ իթմէքտէ տիր:— տէտի տիւշէս, իսթիհզաքեարի պիր թարղտա, վէ տիւգ, հէր նէ գատար մէրգուլմէնին իսթիհզասընը, թէպէսսիւմիւնտէքի հալինտէն րանա անլատը իսէ տէ, եիւզիւնէ վուրմագ իսթմէեիպ, շու վէճհ էլէ քէլամընտ տէվամ էյլէտի:

— 1782 տէ, վալիտէմին պիր իքինճի էրքէք էվլատը տահա օլուպ, վալիտէլիք մուհապէթինի օնտ տախի հասը իտինճէ, պիւեիւք գա-րընտաշըմըն Բարիսէ կիթմէսինէ, վէ օրատա նուֆուղլու վէ սատըգ պիր տօսթ էլիլէ, սէրայտա հիւքմտարըն խըտմէթինէ կիրտիլիմէսի

խոսուսընտա բէտէրիմին արգուլարընա մուվաֆֆազաթ իթմիշտիր :

«Իմոի, պիրատէրիմ, օն ալթը եաշընտա օլտուղու հայտէ, հարէքէթ իթմիշ, ֆազաթ զաթէն Մարի տ'Արլըվիլի սէվմէքտէ օլտուղունտան, բէք չօգ կէօգ եաշը տէօքմիւշ տիւր: Տիկէր թարաֆտան, բէտէրիմին քէշֆի տախի բէք տօղրու չըգմիշ տըր: Շէօյլէ քի Մարի, հէր ճիհէթլէ մուճիպի հայրէթ սուրէթտէ տիւպէր օլուպ, ճալիպի մահզուղիեթ օլմահ, վէ իֆրաթ մէրթէպէ ուպուտիեթլէ սէվմէք վէ սէվլիմէք իշին քեաֆֆէյի էվսաֆը մատտիեթ վէ մանէվիեթէ մալիք պուլունմուշ, ֆազաթ գարընտաշըմըն զայպուպէթինտէն տօլաեը Մարինին գալպինտէ հասըլ օլան թէէսսիր, զանն օլունապիտիկի մէրթէպէտէ ֆէվգէլատէ օլմամըշ տըր :

«Էկէրչի պիւեիւք պիրատէրիմ, գալպինտէ հէնուղ տօղմագտա օլան, ֆազաթ ազիմ վէ շէտիտ էսէր պըրագմըշ պուլունան պիր մուհապպէթլէ մութթասըֆ օլարագ, Մարի տ'Արլըվիլտէն ալրըմըշ, վէ պու սաեէտէ, տիկէր պիր ազիմ տուլղու վէ սէվտատան, վէ գէֆգ ու էյլէնճէ պայրաղը ալթընա կիրմիշ պիր թագըմտէլիգանլըլարա, պաղը իշ օտալարտա թէսատիւֆ իտէն կէնճլիք մուխաթալարընտան նէվիմա խալի պուլունմուշ իսէ տէ, Մարի, գարտաշըմա ֆէվգէլատէ հիւրմէթ վէ ըիաեթի օլտուղու, վէ հագգընտա ֆէսխի նագապիլ պիր մուհապպէթ թաշըտըղը ճիհէթլէ, անըն մուֆարագաթընտան տօլաեը եալընըղ տօսթ կիպի քէտէր ու էլէմ հիսս իթմիշ, վէ գարտաշըմըն եանընտա պիւեիւտիւկիւ հայտէ, բօման քիթապլարընտա կէօրիւլէն, վէ մէմուլին զայրի սուրէթտէ վագը օլան ահվալտէն հիշ պիրի, պունլարըն միւնասէպսթը եէվմիեթլէրի իշինտէ զահիր օլարագ, կէնճ գըղըն գալպինտէ էսէրը աշգ ու սէվտա հուսուլէ կէթիւրմէմէմիշ, վէ պէլքի տէ Մարի, հէնուղ դաեթթ կէնճ օլմասըլա, տուլղուլար իշինտէ է'ն թապիլի վէ է'ն շէտիտի օլան մէղքիւր տուլղուեու հիսս իթմէմիշ տիր :

«Հէր նէ իսէ, գարտաշըմ, ալթը սէնէ գատար Բարիստէ գալտըգտան սօնրա, իլք տէֆա, չավուշ ըիւթպէսիլլէ, 1788 տէ ալտէթ իթմիշ, վէ Մարիեի կէնճ պիր գըզ հալինտէ պուլարագ, քէնտիսիլլէ էվլէնմէկէ բուի ըիզա կէօսթէրէճէկինի իւմիտ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր: Գարտաշըմըն ֆիքրինտէ պու իւմիտին պիր ազ տա զիւեատէճէ թէմէլթուլթմուշ օլմասը, շունտան իլէրի կէլմիշ տիր քի, քէնտիսի Բարիստէ օլտուղու գէման, բէտէրիմ, քէնտիսինէ եազտըղը մէթուպլարտա, օլ վագըլթ եիկիրմի եաշընտա օլան մատմուղէլ

տ'Արլըվիլին, բէք չօգ կիւզէլ գըսմէթլէրի ըէտտ իթմիշ օլտուղունու պիւտիւրմիշ իտուկինտէն, գարտաշըմ, ֆէվզէլատէ աթէշի մուհապպէթլէ սէվմէքտէ օլտուղու մէղպուրէ գըզըն, օլ անէ տէկին հիշ պիր թալիպէ մուվաֆֆապաթ իթմէտիկի հալտէ, պու պապտէքի մուվաֆֆապաթընը հալընըզ քէնտիսինէ հասը իյլէմիշ իտուկինի իւմիտ իթմիշ տիր:

— Ֆազաթ գալպի քէնտիսինէ մուվաֆըզ տէյիլ իսէ, օնու նէ հարմալը, տէյի տիւշէս՝ իսթիհզա իլէ պէհան իյլէտի:

— Մա'տամ, հէմէրէնիլին մէրհում վալիտէսինի, վէ պէլքի բէտէրինիլին սէվմիշ օլտուղու իլք զէվճէսինի թահգիր իթմէտիկի, եօգսա, եիւրէք թաշըմադտա օլմատըղընըզ իսպաթ իթմիշ օլաճադսընըզ, տէյի Մ. տը Սէրտէյլ սէրթճէ ճէվապ վիրտի:

Տիւգ, պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, չու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի:

— Պիրատէրիմ բէք կէճ վասըլ օլտու, չիւնքի պիր տիկէր քիմսէ, Մարինին գալպինտէ, քէնտիսինին իլէրուտէ սէֆալէթինի մուճիպ օլաճապ պիր աշգ ու մուհապպէթ աթէշինի հուուլէ կէթիրմէկէ մուվաֆֆապ օլմուշ, վէ պու ատէմ, բէտէրինիլ մարքի տը, Լօթանթ պուլունմուշ տուր:

«Մ. տը Լօթանթ, օլ վադըթ թագրիպա օթուղ չաղընտա օլուպ, քէնտիսի, հիւսիւնլիւ, ճալիպ, վէ զիեատէսիլլէ ադըիլ պիր տէլիգանլը օլտուգտան պաշգա, քեաֆֆէյի գարըլարը ճէլպ իթմէքիլք խասսէսինէ տախի մալիքիյեթտէ, պէլքի Լօզօնուէն էվսաֆը մախսուսէսինէ ֆայիզ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիր:

«Մարքինին սէրվէթի տէ եէրինտէ օլտուղունտան, կէրէք նէֆսի շէհիրտէ, կէրէք սիզէ հիքեաեէ իթտիկիմ մէնզարէլէրին սահնէսի օլմուշ օլան՝ Պըրըթանընը էեալէթլինտէ վէ քէնտի էմլաքընտա տէպտէպէլի վէ պիւեիւք պիր ատէմ կիպի եաչաեապիլմիշ տիր: Քէնտիսինին սէրայտաքի վաղիեթի զաեթթ բարլազ օլուպ, պազը տիվանէճէ հալլէրի վէ մուվիւրը հարէքէթի սէպէպլիլլէ, օն պէշինճի Լուի գըալըն սօն զէմանլարընտա, պիր միւտտէթ Պասթիլ հապսխանէսինտէ թէվզըֆ օլունմուշ իսէ տէ, պու մահպուսիեթի, գատընլար նազարընտա քէնտի իթիպարընը տահա զիեատէ արթըրմահա վէսիլլէ օլմուշ տուր: Մէրգումուն սէօվպէթի պէրքէմալ, բուսումը թէշըիֆաթ իեէսի միւքէմիլլէ, կէրէք սէրայտա վէ կէրէք բիճալ նէզտլէրինտէ իգթիզա իտէն ուսուլ ու ատաթա աշնա, վէ կէնճիկինտէ

հօվարտալըգլա էօմրիւնիւ կէչիւմիշ օլմաղլէ, ինսանլարա վէ ահվալը ալէմէ օլտուգճա թէճըրլապէքեար խոուկինտէն, կէնճ պիր գըզը իֆղալէ միւգթէտիր վէ միւխաթարալը պիր ալըգ պուլլունմուշ տուր: Պունտան գաթինազար, քէնտի թագսիրաթլարընը մահիրանէ կիզլէեպիլիպ, մալիք օլտուղու, վէ պազէն տէ մալիք օլմատըղը պազը կիւղէլ խասսէլէրի պիր սուրէթի մախսուսէտէ իպրազ իթտիկի զէմանտա իսէ, պու խասսէլէրինտէն տօլսեր իֆթիխար վէ թէքէպպիւր ալէամէթի իրաեէ իթմէմիշ տիր: Հասըլը քէնտիսինտէ, օլվագթըն ճէմիյեթի իճթիմաիեէսի նէզտինտէ մագպուլ օլան ճէնթըլմէնիք սըֆաթլարը, եռնի ճէսուր ասքէրիք, սախապէթ ու համիյեթ, տիրաեթ ու զէքեապէթ, սատըգ տօսթլուգ, մէսլէք ու էֆքեարընտա սէպաթ, քին ու ատապէթինտէ թէաննիւտ, վէ աշգ ու սէվտասընտա մէթանէթ խասսէլէրի մէվճուտ պուլլունմուշ տուր, իշթէ, բէտէրինիզին ահվալ ու էվսաֆը պունտան իպարէթ օլուպ, խայլի միւտտէթ եաշամըշ օլտուղունտան, էլպէթթէ քէնտիսինի թէտգիգ իթմիշ, վէ անլաեապիլմիշսինիզ տիր: Իմտի, իֆատաթ ու պէեանաթըմին տօղրու օլտուղունու շիւպհէսիզ անլաեօրսունուգ:

— Էվվէթ, միւսիւ, սէօլէտիքլէրինիզ թէմամ տըր:

— Շու եա պու սէպէպլէ, — տէյի տիւգ տէվամիթտի, — մարքի տը Լօսթանթ, 1787 տէ, եանի գարընտաշըմին ավտէթինտէն պիր սէնէ էվվէլ, քէնտի էմլաքընտա վագըթ կէչիւմէք իւզրէ, պիր գաշ այ գատար Բարիստէն հարէքէթէ գարար վիրմիշ տիր:

«Մէրգուժուն էմլաքը, բէտէրիմին էմլաքըյլա հէմհուտուտ օլուպ, հաթթա պազը տիվարլարտա միւշթէրէք օլտուղունտան, Մարինին զոյպընա պու խուսուս սէպէպ օլմուշ տուր:

«Լօսթանթ ֆամիլեասըյլա պէնիմ ֆամիլեամ արասընտա միւնասէպաթը հասէնէ մէվճուտ օլուպ, պունտան գաթինազար, մարքի տէ, քէնտի էմլաքընա, մահզա քէօշէնիշին օլմագ, վէ մանասթըրտա էօմիւր կէչիւմէլէր կիպի եաշամագ, վէ էսկի կիւնահլարը իւզէրինէ աղլամագ իշին կէլմիշ օլմագըպ, մէրգում, մուվասըլէթինի միւթէագըպ, իւք տէֆա բէտէրիմէ պիր վիզիթա վիրմիշ տիր: Օլէանատէ վալիտէմ, պիր խայլի սէնէլէրտէն պէրու վէֆաթ իթմիշ օլուպ, եօգսա, անըն, մարքի թարաֆընտան խանէմիզտէ գուրուլան էնթրիգաեը տէրը իտէպիլէճէք գատար պասիրէթ վէ ֆէթանէթի օլաճաղը մէմուլ պուլլունմուշ տուր: Բէտէրիմ, Մ. տը Լօսթանթը, ֆամիլեասիզըն աթիգ պիր տօսթունուն օղլու կիպի մէմունէն գապուլլիթ-

միշ, վէ հաթթա վալիտէմին վէֆաթընտան պէրու հիւզն ու մաթէ-
մէ միւսթաղրադ օլարադ կէչիրմէքոն օլտուղու եալընըզըզ իչինտէ,
պու եօլտա պիր միւնասիպէթ հասըլ իյլէմէսինտէն տօլաեը մահզուչ
օլմուշ տուր:

«Մարքի, Մարի տ'Արըվիլի չօգտան պէրու թանըմիշ իսէ տէ,
հէնուզ չօնուզ օլտուղու պիր զէմանտա մէզպուրէեի թէրք իթմիշ,
վէ ծնտան սօնրա պիր տախի քէնտիսինի կէօրմէմիշ օլտուղու հալտէ,
անըն դատընըզ հալի քէսպ իթմիշ իտուկինի կէօրտիւկիւնտէ, իզ-
հարը հայրէթի ազիմ իյլէմիշ, վէ էօյլէ զանն իտէրիմքի, քէնտիսի-
նի սէվմիշ տիր, չիւնքի մուղայիր զանտա պուլունմագըզա հիշ պիր
սէպէպ եօգ տուր, -վէ մուհապպէթի, շէտիտ վէ խալիսանէ օլուպ,
պու մուհապպէթինտէ զուհուրա կէլէն սէպաթսըզըզ իսէ, ինգը-
տապ տէվրինին տէհշէթլի վագըրալարընըն նէթիճէսի օլտուղու մէ-
մուլ պուլունմուշ տուր, զիրա շուրասը մուհագադ զանն օլունուր
քի, մարքի, քէնտի աշգ ու սէվտասընը Մարիեէ իգրար վէ իթի
րաֆ իյլէմիշ, վէ մէզպուրէ տախի մէրգուլ հագգընտա շէտիտ պի,
աշգ ու սէվտա տուղուսու հիսս իյլէտիկինտէն, պիրինճի իսէթանըն
հէման տայիմա գարըն գօնուլմագ նէթիճէլէրի պուլունան տէհշէթլի
հալլէրի տիւչիւնմէեէրէք, օ աշգ ու սէվտանըն մուգավէմէթի գա-
պիլսիզ սէլինէ նիչէ սատէտիլ գըզլար կիպի ճահիլճէ թէսլիմ օլմուշ
տուր:

«Մարի, զայլէսիզ վէ միւսթագիլ պիր գըզ իքէն, Մ. տը Լգը-
թանթըն նարը աշգ ու սէվտասընտան սիւզան օլունճա, պիրտէն
պիրէ էֆքեար ու նիեաթընը սագլամաեա պաշլամըշ տըր, Եէօյլէ քի,
օլ իքի աշգ վէ մաշուզ, իւլֆէթ վէ միւնասիպէթլէրինի օլ տէրէճէ
կիզլէմիշէր տիր քի, նէ' բէտէրիմ'նէ' պէն, քի հէնուզ չօնուզ հալինտէ
իտիմ, կէօզլէրիմիզ էօնիւնտէ գուրուլմուշ վէ իճրա իտիլմէքոն պու-
լունմուշ օլան մէզքիւր էնթրիգատան հիշ պիր շէյ անլաեամամըզը
տըր, Բէտէրիմին, օլ իքի գապահաթլը հագգընտա էմնիյեթի քեա-
միլէսի պուլունուպ, մէրգուլար իսէ, պիւեիւք գարընտալըմըն նի-
եաթընտան վէ մուհապպէթինտէն քիւլլիէն պի խապէր պուլուն-
մուշար տըր:

«Անճագ, իլք տէֆա, պիւեիւք պիրատէրիմ, մատմուազել տ'Ար-
ըվիլին էսրարընըն պիր գըսմընա վագըֆ օլմուշ, վէ ըաքթպինին
իսմինի անլաեամաեարադ, մէզպուրէնին աշգ ու սէվտասընա շու-
սուրէթլէ քէսպի վուգուլ իյլէմիշ տիր:

«Պէջքի երկերմի տէֆա իշխմիշ օլտուղում վէ ունութմատըղմ պիր մէնզարէեի սիգէ հիքեաեէ իտէեիմ:

«Պիրատէրիմին մուվաարէթի կիւնիւ, քէտէրիմ, պիրատէրիմին Մարի հագգընտաքի մուհապպէթ վէ աշգընը պիլտիկի ճիհէթլէ, քէնտինին հագըր պուլունմասըլա օ իքի նէվճիվանըն իֆատէի աշգ ու սէվտալաքընա սէքթէ կէթիլիմէք ֆիքրէյլէ, դարտաշըմըն, Մարիեէ նիտաթընը պիլտիրմէսինէ ֆըրսաթ վիրմէք իւզրէ, իքսի-նի տախի պիր միւտտէթ եալընըզ պրագմագըղը տիւշիւնմիւշ, վէ իշի օնա կէօրէ թէքթիպ իթմիշ տիր:

«Լաքին պիրատէրիմ, չօգտան պէրու գալպինտէ, Մարի հագ-գընտա աթէշի աշգ ու սէվտանըն սիւզան օլտուղունու իգըար ի-տիպ, իֆատաթընը իքմալ իթտիկինտէ, աշգ ու սէվտաեա միւթէ-ալլիգ օլան պէեանաթընըն, Մարինին մէսէրրէթինի մուճիպ օլաճագ եէրտէ, մէզպուրէեի ֆէվզէլատէ միւքէտտէր վէ մահզուն գըլտը-ղընը, վէ օլ կէնճ գըղըն սիւքիւթլէ տուրուպ, կէօզլէրինտէն տախի եալար ագտըղընը քէմալ թէէսսիւֆլէ կէօրմիւշ, վէ աթէշի աշգլա,

«— Նէ՞ օլուեօրսունուզ, Մա՛րի, պէնիմ սիգէ սէօյլէտիկիմսէօզ-լէրտէ թապիեաթա՝ դարշը պիր սէօզ պիլէ եօգ տուր. քէզալիք սի-զի թահգիր իթմէք, վէ շու մէյեուս հալտէ պուլունտուրմագ իւզ-րէ, պիր քէլիմէ պիլէ թէլէֆֆիւզ իթմէտիմ, տէմիշ տիր:

«Մարի իսէ, մէնն իտէմէտիկի կէօզ եալարընը սիլէրէք,

«— Խա՛յր, ֆագաթ... տէյի ճէվապ վիրմիշ, վէ մուհավէրէ, արալարընտա շու եօլտա տէվամ իյլէմիշ տիր:

«— Էօյլէ իսէ, պու հալինիզին սէպէպի նէ՞ տիր:

«— Թէքլիֆինիզ միւմքինսիզ տիր:

«— Նի՞շին:

«— Ա՛հ, Հանրի, պու պապտէ պէնի իսթիճվապ իթմէեին:

«— Փագաթ...

«— Իֆատէյի մէրամ իթմէքլիկիմի՞ մի իսթէեօրսունուզ:

«— Էվվէթ:

«— Հէր նէ գատար, խուսուսիլլէ պէնի ճիտտէն սէվտիկինիզ հալտէ, սէօյլէեէճէքլէրիմի տինլէմէքլիք, սիզին իշին մուճիպի թէ-էսսիւֆ իսէ տէ...

«— Մա՛րի, վագը օլան պէեանաթըմ՝ իւզէրինէ, սիզի սէվմէքտէ օլտուղումա շիւպհէ՞ մի իտիեօրսունուզ:

«— Խա՛յր, լաքին...

«— Փագաթ , նիհանէթ , հէր շէյի անլամագ իսթէրիմ :

«— Էօյլէ իսէ , պիլմիշ օլուն , գալպիմ սէրպէսթ տէյիլ տիր :

«— Գալպինիզ սէրպէսթ տէյիլմի տիր :

«— Խա'յր , տէյիլ տիր :

«— Նէ' պէյիս վար :

«— Աճայի'պ , Նէ' պէյիս վա'ր մը տըր տիեօրսունուզ :

«— Էվվէթ :

«— Հագգընըզտա հիւրմէթ վէ ըրանէթտէն զայրի հիսսի պու-
լունման պիր գատըն իլէ էվլէնմէք իսթէ'րմիսինիզ :

«— Էվվէթ :

«— Լաքին , օ գատընն մուհապպէթի պիր տիկէրինէ հասր ի-
տիլմիշ օլուր իսէ , անընլա էվլէնմէք ֆիքրինտէն երնէ ֆարիզ կէլմէ'գ-
միսինիզ :

«— Էվվէթ , էլվէրիքի պէն քէնտիսինի սէվէեիմ :

«— Հալպուքի հիշ օլմազսա , օ գարընն սիզէ լաերգ պուլուն-
մասը լաղըմ տըր :

«— Պանա լաերգ' մը :

«Գարընտաշըմ' , հագըգէթի հալէ օլ տէրէճէ շիւպհէ իթմէ-
մէքտէ պուլունմուշ տուրքի , Մորինին մէղքիւր իֆատէսինտէն հիշ
պիր շէյ անլաեամամըշ տըր :

«Մէզպուրէ , իֆատէսինի թէէքիտէն ,

«— Էվվէթ , սիզէ լաերգ տիեօրում , տէյի ճէվա'յ վիրմիշ տիր :

«— Փագաթ Նէ' տիմէք իսթէեօրսունուզ :

«Մարի , գարտաշը կիպի սէվտիկի , վէ պէքի տահա զիեատէ
եիւքսէք պիր տույղու իլէ քէնտիսինի սէվմէք իշին , հիւրմէթ վէ
ըրանէթ իյլէտիկի պիր ատէմին աշգ ու սէվտասընը վէ մէյիուսի-
եթինի կէօղէթմէք իւզրէ , լաղըմէտէն պուլունան քէմալ լէթաֆէթ-
լէ , շու եօլտա ճէվապա աղազ իյլէմիշ տիր :

«— Պէնի տինլէեին , Հա'նրի , սիզին նամուքեարլըզ վէ հիւս-
նի ախլէագլէ մութթասըֆ օլտուղունուպու պիլիրիմ : Սիզէ Նէ' տէ-
րէճէ ըրանէթ վէ հիւրմէթիմ օլտուղունու պու գատար սէօզ իս-
պաթէ քեաֆի տիր : Էկէրչի պիր ազտան սիզէ իտէճէկիմ իգրարը
իթմէսէմ , հագգընըզտա շիմորքի գատար զիեատէ ըրանէթ վէ
հիւրմէթիմ օլամազ , Էվվէթ , սիզէ պու իգրարը իթմէքլիկիմ , էլի-
նիզի , վիճտանը'ըզ վէ նամուսունուզ իւզէրինէ վազ իտէրէք , իշպու
էսրարըմը քիմնէեէ ֆաշ իթմէեէճէկինիզէ , վէ տէքքեար օլան խայր-

խաչըղընըղա պանա ափվ խոհեհկինիղէ էվվէլճէ խքեաթ օլմուշ օլտուղումտան նաչի տիր :

«Սէօյլէեին , Հա'նրի , շէսրարըմը ֆաշ իթմէեհէհկինիղի վատ իտէրմիսինիղ :

«— Էվվէթ , վատ իտէրիմ :

«— Իմտի , Հա'նրի , պէն պիր խէթա իշլէմիշիմ տիր :

«— Պիր խէթա'մը , սի'զ մի Մարի , սի'զ մի , քի իֆֆէթ ու իամէթ մէլէքիսինիղ :

«— Էվվէթ . պէն , իշլէմիշ օլտուղում պիր խէթատան տօլաեր միւթթէհիմիմ :

«— Ֆադաթ պու սէօյլէտիկինիղ միւմքին տէյիլ տիր :

«— Վէ պու խէթանըն մէյվէսի տէ . . .

«Մարի , հընչգըրմալարընտան նաչի քէլամընը պունտան զիեա-տէ իլէրի կէօթիւրէմէտիկինտէն , դարընտաշըմ , ֆիքիրլէրինտէ հա-սըլ օլան շայեանը թէհսսիւֆ պաղը շիւպհէլէրին սահիհլիք սուրէթի քէսպ խոհեհկինի սօն տաղդգաեա գատար մէմուլ իթմէեհէն աստմէլէր կիպի իգհարը թէաննիւտլէ ,

«— Է'յ սօնուհու կէթիրին , տէմիշ , վէ Մարի տախի ,

«— Իշթէ , քէլամընըն սօնու շու տուր.քի , իշլէտիկիմ խէթանըն մէյվէսի , բահմիմտէ մէվճուտ տուր , տէյի պէեան իյլէմիշ տիր :

«Մէրգումէ , իֆատաթընը պունտան տա'հա զիեատէ իլէրի կէօթիւրէմէեիպ , պայլըն հալտէ պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրմուշ , վէ Հանրի տախի եիւքսէք սէտա իլէ ,

«— Սիւպհա'ն Ալլահ , իշիթտիկիմ'նէ' իտի , տէյի նիտա իյլէմիշ տիր :

«Կէնճ գըղըն սօն իղրարը , մէրգում իչին , պիր գաղաի նակէհ-զուհուր մազամընտա օլուպ , վէ լէհճէսի սօլմուշ , վէ թադաթը գալ-մա'րը օլտուղու , վէ միւթէհսսիր պիր հալտէ պուլունտուղու կիպի , օ տախի պիր իսկէմլէեհ օթուրմուշ , վէ Մարինին սօն քէլամընը իշիթ-տիկինաէ , եիւրէկինին բարչալանմը իտուկինի զանն իյլէմիշ տիր :

«Պունուհլա պէրապէր , Մարի , հէնուզ պայլըն գալարըլ հալտէ , իլք տէֆա գարընտաշըմըն տէրմանարըղըլ վէ թադաթարըղըլ կէշ-միշ , վէ իշիթտիկի սէօղլէրէ էլան ինանմատըղը ճիհէթլէ , մատմուա-ղէլ տ'Արըլվիլին եանընա եաղլաշմըլ , վէ մէրգումէեի այմաեա չալըշա-ադ , պիր ազ քէնտիսինի պուլտուղունու , վէ եինէ սիւալ ճէվապա միւզթէտիր օլտուղունու կէօրտիկիւնտէ ,

«— Մա՛րի, պանա սէօյլէտիկինիդ սահի՛հ մի տիր, տէ՛յի սիւալ իթմիշ տիր:

«— Էսէֆ ինէրիմքի, էգվէթ, սահիհ տիր, տէ՛յի կէնճ գըզ, պիր ա՛հ իլէ ճէվապ վիրմիշ տիր:

«— Հագըգէթէն սահի՛հ մի տիր:

«— Հա՛նրի, շունու սիգէ սիւալ իտէրիմքի, էկէրչի վուգուաթ սահիհ օլմասա, եալընըզ պիր մահճուպիյէթ իչին սիգէ պէօյլէ պիր իգըարտա պուլունուր մու իտիմ:

«— Հագգըսընըզ, — տէ՛յի պէեան իթմիշ պիրատէրիմ, — լաքին հիշ օլմագսա . . .

«— Հիշ օլմագսա, նէ՞ . . .

«— Օ ալչաղըն իսմինի պանա սէօյլէմէնիդի ըէճա իտէրիմ:

«Ալչագ քէրիմէսի, Մարինին աչըզը հագգընտա սէօյլէնտիկին-տէն, մէզպուրէեի պաշտոն աեաղա գատար տիթըթմիշ, վէ քէն-տիսինէ գուվվէթ վէ ճէսարէթ վիրտիկինտէն, գարտաչըմըն քէլա-մընը գաթթ իտէրէք, շէօյլէ ճէվապ վիրմիշ տիր:

«— Էվվէլ էմիրտէ պու պիր ալչագ տէ՛յի տիր, վէ սիգէ ըէճա իտէրիմ, Հա՛նրի, սէվտիկիմ պիր ատէմի պէնիմ գարչըմտա թահգիր իթմէնին. Եօգսա, պուրաեք պըրաղըպ կիտէրիմ: Քէնտիմի մահվ իտէրճէսինէ վուգու պուլան իգըարըմը սուի իսթիմալ իթմէզսինիդ տէ՛յի զանն իտիեծրտում:

«— Փագաթ մէյեուսիեթիմի անլա՞ծօրմուսունուզ:

«— Պու թագսիրաթ պէնի՞մի տիր, — Պանա աչգ ու մու-հիպպէթինիդ օլտուղու զաննընը ֆէքրիմոէ հասըլ իթտինի՞դ մի:

«— Խա՛յր:

«— Էօյլէ իսէ, պէն սիգի ալտաթմատըմ:

«— Օ՛հ, խա՛յր. աֆվ իտէրսինիդ, հիտտէթի պիր տաղը-գամտա . . .

«— Բէք ալէա, աֆվ իտէրիմ. հալպուքի պու մատտէ իւզերի-նէ պիր քէլիմէ տահա իրատ օլունմասընը իսթէմէմ:

«— Անճագ . . .

«— Պաչգա նէ՞ տիեէճէկինիդ վար տըր:

«— Սիդին սատէտիլիկինիդի վէ պի կիւնահլըղընըզ սուի իսթի-մալ իթմիշ օլան շախսըն իսմինի պիլտիրէ՞մէզմիսինիդ:

«— Իսմինի սիգէ սէօյլէեմէմ:

«— Լաքին պու պապտէ սիգէ ըէճա իտէրիմ:

«— Հա՛նրի, օ ատեմ պէնի սեփեօր:

«— Սիգի սեփտիկինի սէօյլէտի՞ մի:

«— Միւշթերիքէն իճրա իթտիկիմիգ խէթաեը թամիր իթմէք իչին, պէնիմէ էվլէնէճէկինէ եէմին իթմիշ տիր:

«Պու ճէվապտան սօնրա, գարտաշըմ իլէ մատմուաղէլ տ'Արլը-վիլ արասընտա պիր խայլի միւտտէթ սիւքիւթ վտղը օլմուշ, վէ երք տէֆա Հա՛նրի, էֆքեարընա պիր աղաճըգ ինթիգամ քէսպ իթ-տիրտիքտէն, վէ պիր գարար վիրտիքտէն սօնրա, շու եօլտա մէգ-քիւր սիւքիւթիւ գաթթ իլէմիշ տիր:

«— Տի՛նլէյին, Մա՛րի, պանա սէօյլէտիկինիգ սէօզլէրին ճիւմլէ-սինէ ինանմագ իսթէրիմ, վէ ինանմաեա տա պօրճլուհում, զիրա օլ պապտէ շիւպհէ իթմէքլիք պանա պիտ տէյիլ տիր, էվվէթ, իսմի-նի պանա պիլտիրմէք իսթէմէտիկինիգ շախսը, էհլինամուստան առտ իթմէք իսթէրիմ. անըն, սիգէ իղհար իթմիշ օլտուղու նիեաթըն իպլիսէթինէ ինանմագ իսթէրիմ. Պունտան գաթինազար, սիգէ եէ-մին իտէրիմքի, անըն իսմինի էօյրէմէք, վէ էսրարընըզա վաղըֆ օլմագ վէ պանա սէօյլէտիկինիգ շէյլէրտէն հիշ պիրիսինի քիսնէեէ, նէ՛ բէտէրիմէ վէ նէ՛լտէ գարընտաշըմա պիլտիրմէք իւզըն, հիշ պիր ֆիլի ու սէջտտէ պուլունմաեաճաղըմ:

«— Օ՛հ, Հանրի, թէշէքքիւր իտէրիմ:

«— Լաքին, տուրուն, պու պապտէ նազարը տիգգաթա ալը-նաճագ պիր նօզթա վար տըր:

«— Նէ՞ տիր:

«— Սիգ, բէտէրիմին եէթիմէսիսինիգ, տէյիլ՞ մի:

«— Էվվէթ:

«— Պէնի պիր գարտաշ կիպի սէվէրսինիգ, պու տա սահիհ տէ-յիլ՞ մի:

«— Էվվէթ, սիգէ տայիմա պիր գարտաշ մագամընտա պագմը-շըմ տըր:

«— Պու ալէմտէ, սիգի սէվմէք, միւտաֆաա իթմէք, մէնաֆիի-նիգի գաեըքմագ, վէ հիյնի հաճէթտէ ինթիգամընըզ ավմագ իչին, պիգտէն գայրի տօսթլարընըզ, համիլէրինիգ, վէ ագրապանըզ եօգ տուր, տէյիլ՞ մի:

«— Օնա նէ՞ շիւպհէ:

«— Իմիլի, էկէրչի օ ատեմ սիգի ալտաթմըշ օլարագ, իլէրղուտէ սիգի թէքք իտէր իսէ...

«— Էօյլէ պիր շէյ եաբմանաճագ տըր :

«— Խալիսէթլէ սէօյլէրիմ քի , պէօյլէ պիր շէյ եաբմասընը պէն ապլա արզու իթմէմ , լաքին զանն իտէրիմ :

«— Բէք ալէա , ֆարզ իտէլիմքի , էօյլէ պիր շէյ եաբտը . . .

«— Օ հալաէ , — տէմիշ տիր գարընտաշըմ , — պու ատէմ պիր ալ-չագ ատէմ ատտ օլունմանաճագ մը տըր :

«— Հանրի , հէր նէ վագըթ , վուգուլաթ սիզին զանն վէ թախ-մինլէրինիզի թաստիգ իտէրլէր իսէ , օլ վագըթ , պու սիւալինիզէ կզվիթ եախօտ խայր ճէվապընը վէրէճէեիմ :

«— Օրասընը անլաեօրում , հալ պու քի . . .

«— Էօյլէ իսէ , պունտան զիեատէ նէ՞ իսթէեօրսունուզ :

«— Սիզի թէրք իթտիկինտէ , օ ատէմին իամինի պանա սէօյլէ-մէնիզի իսթէեօրում :

«— Իամինի էօյրէնիրսէնիզ , նէ՞ եաբաճագսընըզ :

«— Եա պէն քէնտիսինի էօլտիւրէճէեիմ , եախօտ օ պէնի էօլ-տիւրէճէք տիր :

«— Ա՛հ , սիւպհան Ալլահ :

«— Գրզգարընտաշըմըն նամուսունու բայիմալ իթմէսի , ֆամիլ-եամըզ իչինէ նամուսուղլուգ իտխալ իյլէմէսի , վէ բէտէրիմին թահ-թը հիմանէսինէ վազ իտիմիշ , վէ անըն սիւահ արգատաշը թարա-ֆընտան բէտէրիմէ թէսլիմօլունմաղլէ , քէնտի , ասըլ գըղը մագամընտա իւզէրինէ նէգարէթ իթմէսի , նամուսու իգթիզասընտան պուլունմու , օլան պիր էվլատը , եէթիմէ պիր գըղը , պիր ալչաղըն իֆղալ իթմէրլէշ օ իհթիեարըն սէպէպի մէյեուսիեթի օլմա՞ր , պահսընը իթտիկիմիզ շախսը թէլէֆ իթմէքլիկէ քեաֆի վէ վաֆի սէպէպլէր տէյիլմի տիրլէր :

«— Էվվէթ , ֆապալ պու ատէմ , տայիմա էվլատըմըն բէտէրի օլաճագ տըր :

«— Խա՛յր , տէյի գարտաշըմ ճէվապ վիրմիշ տիր :

«— Խա՛յր նէ՞ տիմէք :

«— Արըվիլ վէ Սէրտէօյլ ֆամիլեալարընըն նամուսու լէքէսիզ գալմալը տըր :

«— Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում :

«— Շունու անլաթմագ իսթէրիմքի , — տէյի գարտաշըմ՝ վագար-լը պիր սուրէթտէ պէեան իյլէմիշ տիր , — էկէրչի պու մէճհուլ շախս էրքէքլիք իամինի թաշըմաեա նալանըզ պուլունարագ , սիզի թէրք

իտէր իսէ , օլ վագըթ պէն անը էօլտիւրիւպ , սիղին իլէ էվլէնէճէ-
երիմ, վէ էվլատընըզը , քէնտի էվլատըմ մագամընտա թանընաճաղըմ :

« — Հանրի , պու տէտիկինիզի ետբաճագամընըզ :

« — Էվլէթ . իմտի պէնիմ իքի թէքլիֆիմի գապուլ իտէրմի-
սինիզ :

« — Գապուլ իտէմէմ :

« — Հալ պու քի պէնիմ սիւքիւթիւմ : պու իքի շարթը գապուլ
իթմէքլիկինիզէ միւթէվագըֆ տըր :

« — Նէ՞ կիպի :

« — Եկէրչի սիզ պու պապտէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէզ ի-
սէնիզ , հէր շէյի բէտէրիմէ խապէր վիրէճէերիմ :

« — Լաքին սիզէ ըէճա իտէրիմ :

« — Ըէճանըզը գապուլ իտէմէմ , վէ պիր քէրրէ պու սուրէթլէ
քէյֆիեթ մէյտանա չըդար իսէ , պէլքի օլ վագըթ բէտէրիմ միւթ-
թէհիմի պուլաճագ , վէ պէլքի պու սաեէտէ , տահա պիւեիւք պիր
ֆէլաքէթին էօնիւ ալընաճագ տըր :

« Մարի , հէր նէ գատար , բէտէրիմէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէ-
մէսինի գարընտաշըմա ուզուն միւտտէթ ըէճա իթմիչ իսէ տէ , Հան-
րինին գարարընը թէպտիլ իթտիրէմէեէրէք , նիհաեէթ ,

« — Բէք ալէա , շարթլարընըզը գապուլ իտէրիմ , տիմէքլիկէ
մէճպուլ օլմուշ տուր :

« — Օ շարթլարընը էյֆա իթմէքլիկէ եէմին իտէրմիսինիզ :

« — Էվլէթ :

« — Բէք էյի :

« Գարտաշըմ , օլ կէնճ գըզըն եէմինինի ախզ իտէր իթմէզ
քէնտիսինի եալընըզ պըրագմըշ , վէ իրթէսի կիւն , Հանրի , Մարիեի
թէքրար կէօրմէքսիզին հարէքէթ իթմիչ , վէ եէմինի խիւաֆընտա
զէրրէ գատար հարէքէթ իթմէք իսթէմէտիկի իչին , մարքի տը Լօս-
թանթըն տախիլի մէմլէքէթտէ օլմամասընտան տախի խապէրտար պու-
լունմամըշ տըր : Շէօյլէքի մէրգում , մատմուլազէլ տ'Արլըվիլին էսրա-
ընա քեամիլէն ըիաեէթ իտիպ , օլ պապտէ բէտէրինէ հիչ պիր սէօզ
սէօյլէմէմիչ , անճագ , բէտէրիմ , մէրգումն պիրտէն պիրէ ազիմէթ
իթմէք իսթէմէսի հագընտա թէաճճիւպտէ գալմասընտա , գար-
տաշըմ , շու եօլտա ճէվապ վիրմիչ տիր :

« — Հէր նէ գատար գրալըն մաեէթինտէ օլմագըլըզըմ , Բարիստէ
գալմագըլըզըմ իճապ իթտիրմէքտէ իտի իսէ տէ , Մարինին , պինիմէ

եվլէնմէկէ ըազը օլուպ օլմատըզընը պիղզաթ քէնտիսինէ սիւալ իթմէք իւզըէ պուրաեա կէլմիշիմ տիր: Մէրգուլմէ իսէ, հէնուզ չօճուզ մագամընտա պանա ճէվապ վիրէրէք, սիննի տահա բէք քիւչիւք օլտուղունու, վէ տիւշիւնմէք իշին ալթը աեա միւհթամ պուլունտուղունու անլաթմըշ տըր: Պէն իսէ, անըն գարարը իւղէրինտէ ասլա իճրաի թէէսսիր իթմէք, վէ ֆիքրի տէրունինտէ, քէնտի հագգըմտա ֆէնա պիր զիւեիւմ հասըլ իյլէմէք իսթէմէտիկիմտէն, մահէլլի մէմուրիեթիմէ ալտէթ իտիեօրում: ալթը ալտան, չօգ չօգ պիր սէնէտէն ալտէթ իտէճէիմ:

«Պէօյլէճէ Հանրի, մահզունէն վէ միւքէտտէտէն կիթմիշ, վէ օնտան սօնրա պիր տախի կէլմէտիկիինտէն, քէնտիսինի թէքրար կէօրէմէմիշիգ տիր:

«Մուախարէն, 1790 սէնէսինտէ, Լուվր սէրայընա հիւճուվուգու պուլտուղունտա, գարտաշըմըն, նէվիմա հիւքմտարըն թախթը ալթընտա վուրուլուպ թէլէֆ օլտուղունու խապէր ալտըմ:

«Իշթէ, Բարիստէ վուգուլաթլար պու սուրէթլէ ճէրէեան իթտիկի սըրատա, բէտէրիմին խանէսինտէ տախի ահվալ, շու մէրբէզտէ պուլունմուշ տուր:

«Մ. տը Լօսթանթ, քէնտի մէմուրիեթի, Բարիստէ, գրալըն նէզտինտէ օլտուղունու պիլ պէեան, էմլաքընը թէրք ու աղիմէթ իթմիշ, վէ մատուազէլ տ'Արլըվիլտէ, պու իֆատէեէ տէրհալ ինանմըշ տըր: Զաթէն պիր ինսանըն, քէնտի սէվկիւլիւսիւնէ, քէօր քէօրունա իթաաթ իթմէսի, տայիմա կէօրիւմէքտէ տէ յի' մի տիր: Պինապէրին, մէզպուրէ, պիր խայլի սէնէլէր կէչտիկի հալտէ, մէրգուլուն թէքրար քէնտի էմլաքընա աեազ պասամաեաճաղընը մէմուլ իթմէեէրէք, մարքինին կիթմէսինէ միւսաատէ իյլէմիշ տիր:

«Գարտաշըմ հագգընտա պիղիմ հիշ պիր խապէրիմիզ օլմատըլը միսիլլու, Մարի տէ, Մ. տը Լօսթանթտան խապէրտար օլմամըշ տըր: Օլ էսնատէ, 1789 սէնէսինտէ պուլունուլուպ, Բարիսին ահվալի հագգընտա շայի օլան շայեանը թէէսսիւֆ ըիվաեթլէր, պինլէրճէ աղըլլարտան նագլ իտիլէրէք, տահա զիեատէ պիւեիւեիւպ, հէր թարաֆա եաեքլմաեա, վէ իսթիլտըն ասըլ օճաղընտան չըգարադ, էեալէթլէրի տէհշէթ վէ մահզունիյիթէ կիրիֆթար իթմէկէ պաշլամըշլար տըր: Իշթէ, պու արալըզ, մատուազէլ տ'Արլըվիլին համիլէիկի էօյլէ պիր ըատտէեէ կէլմիշ տիր.քի, նիհաեթ պու հալիին կիզլէմէքտէն ֆարիշ կէլմէեէ մէճպուր օլմուշ տուր:

«Մէրգումէ, եւ մարքինին գրալիեթ իչին գուրպան օլմուշ, եւսոտ քէնտիսինի ունութմուշ օլմասը վէսվէսէլէրինէ տիւշէրէք, մէրգ ումուն ավտէթի հագգընտա դաթը իւմիտ իթմէկէ պաշլամագ - ա պէրապէր, անը սէվմէքտէն ապա տուր օլմամըշ, վէ տիկէր թա - րաֆտան, Մարի, դարընտաշըմա իթմիշ օլտուղու եէմինի խաթըր - լաեարագ, պու եէմինի խիլաֆընտա հարէքէթ իթմէմէսինի իխթար իթմէք իւզրէ, մէրգումուն պիրտէն պիրէ մուվասըլէթ իտէճէկին - տէն տօլաեը վէսվէսէ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր:

«Իմտի, մէզպուրէ, իզթիրապ վէ քէտէր իչինտէ օլտուղու հալ - տէ, չու սըրատա պիւեիւք պիր դարար վիրմիշ տիր:

«Շէօյլէքի, պիր սապահ, մէզպուրէնին, քէնտի բէտէրի խանէ - սինտէ խըզմէթ իթմիշ օլան վէ չօճուղուղունտան պէրու քէնտիսինէ զաեէթ սատըգ գալմըշ պուլունան իքի խըզմէթքեար իլէ վէ կիզլի սուրէթտէ սէյֆիեէտէն հարէքէթ իթմիշ օլտուղու կէօրիւլմիւշ տիր, իշթէ Վիզթուար սօգաղընտա ալչագճա դաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլան պիշարէլէր, պու խըզմէթքեալար տըրլար:

«Մարի, բէտէրիմէ եաղմըշ օլտուղու պիր մէթուպտա, սէ - պէպի ֆիրարընը, վէ եէնի իգամէթկեահընը պիւտիրմիշ, վէ լաքին, քէնտի հուղուրընտա, նամուսուղուղունտան նաչի էօյէճէկինտէն նաչի բէտէրիմի ապա գապուլ իտէմէեէճէկինի թէէմին իյլէմիշ, վէ եալընըք քէնտիսինի պաշտան չըգարմըշ օլան շախսըն իսմինի կիզ - լէմիշ տիր:

«Բէտէրիմ իսէ, հաղըրլանմագտա օլան պիւեիւք վագըալար ի - լէ քեամիլէն մէշուլ օլտուղու ճիհէթլէ, օլ կէնճ գըզըն իսմինէ, միւտտէթի մէտիտտէն պէրու գուլլանմագտա պուլունտուղու պիւթիւն սերվէթի, Մարիեէ կէճտէրմէլէ իքթիֆա իյլէմիշ, վէ պատէհու քէնտիսի, մուհագգագ զանն իթտիկի պիր իխթիլալըն մուխաթարալարընա հէտէֆ օլմագ իչին տէ յիւ, իլա գըլըճըլա հա - եաթընը գրալա թագտիմ իյլէմէք իւզրէ, Բարիսէ կիթմիշ տիր:

«Պունտան ֆազլա նէ տիեէպիլիրիմ: Իմտի եալընըք պիր գաշ սէօզ իլէ իշպու մուֆասսալ հիքեաեէմէ իսթամ վիրմէք իսթէրիմ:

«1789 տա, Մարի, տիւնեաեա պիր գըզ էվլատ կէթիրմիշ տիր քի, պու գըզ, գուրթարմիշ օլտուղունուղ, վէ եէկէնինիզ օլան չօճուղուն վալիտէսի Անժէլ տիր:

— Եէկէնիմի, տէտի տիւշէս:

— Էվվէթ, չիւնքի Անժէլ, սիլին գըզգարընտալընըք տիր: Ը

— Բէք ալէա , հիքեանէնիդէ տէվամ իտին :

— 1792 տէ , բէտէրիմ , սեպտեմբեր այը միւղաթէլաթընա գուր-
պան օլմուշ տուր : 1791 տէ իսէ , Մ. տը Լօսթանժ հիճրէթ իթմիշ ,
վէ 1792 սէնէսի յունիսինտէ , քէնտիսի կիպի պիր միւլթէճինին գը-
ղը օլան մատմուլաղէլ տը Ռիւպէրէ իլէ էվլէնմիշ տիր : Սիղէ կէ-
լինճէ , սիղ տէ , 1793 տէ տիւնեանա կէլմիշսինիղ տիր :

— Բէք իյի , ֆաղաթ մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլէ նէ՞ օլմուշ տուր :

— Վալիտէսի օլան պիշարէ , 1799 տա վէֆաթ իթտիկինտէն ,
մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլին իսի նէֆէր խըղմէթքեարը , 1800 սէնէսին-
տէ , Մարինին գըղընը պանա կէթիրիպ , բէտէրիմին , անըն վալիտէ-
սի հագղընտա վաղը օլան հարէքէթինի , պէնիմտէ գըղը հագղընտա
ինճրա իթմէքլիկիմի բէճա իյլէմիշլէր տիր : Պէն իսէ , խուսուսիյլէ ,
պիր աղ էվվէլ պէնիմ սիղէ հիքեանէ իթտիկիմ շէյլէրի պանա հի-
քեանէ իթտիքլէրինտէ , վէ Մ. տը Լօսթանժ իլէ մատմուլաղէլ տ'Արլը-
վիլ արասընտա մէվճուտ օլմուշ օլան միւնասէպաթը մուսատտաղ
երկիրմի գատար մէթուպու հավի օլան վէ Մարինէ միւթէալիզ
պուլունան պիր չիգտանը պանա թէպիմ իյլէտիքլէրինտէ , թէքլիֆի
մէղքիւրէ պիլա միւշքիւլաթ մուվաֆֆաղաթ իթմիշիմ տիր :

Տիւշէս , տիւգիւն սիւքիւթ իթտիկինի կէօրմէքլէ ,

— Հէրսի պու գատար մը , տէտի :

— Էվվէթ :

— Էյ սօնո՞ւ :

— Սօնունու անլամաեօրմուսունուղ :

— Բէտէրիմ , մատմուլաղէլ Մարինի պաշտան չըգարտըղը կիպի ,
սիղտէ , մատմուլաղէլ Անժէլի պաշտան չըգարտընըղ , էօյլէ տէ յի
մի , տէտի տիւշէս իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ :

— Մատամ . . .

— Եանըլտըմ մը , միւսիւ . . . հալպու քի , հէր եէրաէ վէ իլլա
պու սուրէթտէ , քէնտի էվլատընըղ մագտմընտա իլան իթտիկինիդէ
չօճուղլար օլտուղճա իսպաթ իտիեօրլար քի , բէտէրիմին քէնտի
մաշուգէսի գարչըսընտա իթթիխաղ իթմիշ օլտուղու հարէքէթին
սիղին տախի , քէնտի մաշուգէնիզ գարչըսընտա իթթիխաղ իթմիշ օլ-
տուղունուղու պէեան իյլէտիկիմտէ , զանն խտէրիմ եանըլմաեօրում :

— Իֆատէնիզ թէմամէն տօղրու տէյիլ տիր , մատամ :

— Փարզը նէրէտէ օլտուղունու կէօրմէքէօրում :

— Հալպու քի պու ֆարդ բէք պիւեիւք տիւր :

— Հա՞նկը խուսուստա :

— Պէ՛ն, Անժէլ ի՛նչ է՛վլէնմէքլիկի ճիտտէն իսթէտիմ : հաթթա , պու պապտէ քէնտիսինէ , պիր տէֆա տէյիլ , իլլա պին տէֆա թէքլիֆաէ պուլունտում :

— Էյ քիմի՞ն թարաֆընտան մանի գուհուր խտիօր :

— Անըն թարաֆընտան :

— Աճայի՛պ , սիզին մէմուրիեէթինիզ , խայլիճէ եիւքսէք մէվ-գիտէ իտի : չիւնքի իմբէրաթօրլուղուն քեաֆֆէյի ժէնէրալլարը ի-չինտէ , իմբէրաթօրուն է՛ն զիեատէ թէվէճճիւհիւնիւ գազանմըջ օ-լան սիզ իտինիզ :

— Պու սէպէպ , Անժէլին ճէվապը ըէտուլէրինէ պատի օլմուշ օլ-տուղունու զանն իյլէտիկինիզ սէպէպէ մուզայիր տիր :

— Նէ՞ կիպի :

— Անժէլ , սէրայտա , պանա զարար վիրմէքտէն գօրգուկօրտու :

— Աճայի՛պ , նէ՛ նէզաքէթ :

— Էկէրչի պէն էվլէնտիմ իսէ . . .

— Պու ճիհէթլէ տէ բէտէրիմին հարէքէթինտէ պուլունմուշ օլ-տունուզ :

— Սահի՞հ մի :

— Պու իշ զաթէն մէյտանտա տըր :

— Խա՛յր , սիզին զաննընըզ կիպի տէյիլ տիր :

— Նէ՛տէն :

— Պէն էվլէնտիկիմտէ , Անժէլ պէնի թէրք իթմիշ խտի : Պիլա-քիս , բէտէրինիզ , էվլէնմէք իչին , Մարիսի թէրք իյլէմիշ տիր :

— Պու խուսուստաքի ֆէրգ բէք ճիւզի տիր :

— Պէնիմ ագտը իզտիվաճըմ , եալընըզ իմբէրաթօրուն նէվիմա պիր միւրաւորըն իճրասը տիմէք օլտու : Հալպուքի բէտէրինիզ , իշտիվաճ գարարըն քէնտիսի վիրմիշ տիր :

— Բէտէրիմ , քիմսէեէ իթաաթ իթմէզ խտի :

— Լաքին , պէն , էվլէնտիկիմտէ , գարըմը պօշատըմ : Պիլ աքիս բէտէրինիզ . . .

— Բէնտի մաշուգէսինի , գարըսընա ֆէտա իթտի , տէյիլ մի : ֆազաթ , բէտէրիմ պէնճէ բէք կիւզէլ հարէքէթ իթմիշ տիր :

— Բէտէրինիզին հարէքէթինի բէք կիւզէլ մի պուլունբօրտունուզ :

— Շիւպհէսիզ :

— Հէր նէ իսէ , արամըզտա պիր եագընլըգ հուսուլինին միւմ-

քին օլտուղունու զանն իթմէքտէ հալէա իսրար իտի՞եօրմուսունուզ,
— Եվվէթ:

— Անժէլին դըզդարընտաշընը օլտուղունա իսքեաթ օլտուղունուզ հալտէ՞ տէ մի, պու Ֆիքիրտէ պուլունուեօրսունուզ:

— Եվվէթ:

— Իզտիվաճըմը խուսուսընտա պէնի ֆէվդէլատէ թէրէտտիւտէ պրադմըշ օբան խըսըմըղը տախի պիլէրէք, էօյլէ տէյի՛լ մի:

— Եվվէթ:

— Վէ չիւպհէսիզ, պու հազընլըզա պէտէլ, Եվլատըմը պանա թէսլիմ իթմէք իսթէեօրսունուզ:

— Իշթէ, շիմտի պիր ազ հազըդէթէ հազլաշտընը:

— Էօյլէ իսէ, պէն տէ սիզէ սէօյլէեօրումքի, պու հազընլըզ միւմքին տէյիլ տիր:

— Սահի՛հ մի:

— Վէ պու հազընլըզ վիճուտէ կէլմէեէճէք տիր:

— Տահա ֆէնա:

— Պու խուսուստա սիզէ, նամուսում իւզէրինէ եէմին իտէրիմ:

— Է՛յ օղլունուզու նէ՞ հարաճագսընը:

— Անը, սիզէ թէսլիմ իթտիրէճէեիմ:

— Պագալըմ:

— Եվվէթ պագալըմ... սէնի ալչա՛գ իզպալէրէսթ...

Տիւզ, իշպու թահգիրամիզ վէ թէհաիտամիզ սէօղլէրտէն սօնրա, գարըսընա պիր սէլամ տախի վիրմէեէրէք, տիշարը չըգտը, վէ Մ. տը Սէրտէօյլ, տահա հէնուզ իշ օտաեա վասըլ օլմուշ իքէն, Բիէր, քէնտի մէթրէսի հանընա կիթտի:

7

ՊԱՁԸ ԵՆՆԻ ՖԵՍԱՏԼԱՐ

Մ. տը Սերտէօյիւն տիւշէստէն մուֆարագաթընտան սօնրա, Բի-
էր, դարը դօճա միեանէտինտէ, ճէրէեան իթմիշ օլան միւքեալէ-
մէեի տինլէմիշ օլտուղունու կիզլէմէք իւզրէ, կիւեա հիշ պիր շէյ
իշիթմէմիշ տիր կիպի, մէթրէսինէ, օլանը կէշէնի հիքեաեէ իթտիր-
տի, վէ մերգումէ, հիքեաեէսինի իքմալ իթտիկինտէ,

— Տիմէք մուհավէրէնիզ բէք տէհշէթլի օլտու, տէտի:

— Էվվէթ, թամ լուղէթփնի պուլտունուզ. հիտտէթ ու դազա-
պըմտան նաշի էլան տիթրէեօրում. տամարլարըմտա գանըմ ճէվէլան
իտիեօր տէյի զանն իտիեօրում:

— Եյ սիզ պու մէսէլէտէ մաղլո՞ւպ մու. օլտունուզ:

— Մաղլուպ օլմագտան պաշգա չարէ եօգ իտի:

— Քէնտինիզի պիւթիւն պիւթիւն չարէսի՞զ մի ատտ իտիեօր-
սունուզ:

— Էվվէթ, տիւզ, քէնտի սէօղիւնտէն կէրի տէօնմէեէճէք տիր:
Օթուզ սէնէ էվվէթի կիպի Անթէլէ տիլտատէ օլմուշ տուր:

— Տիմէք օլուր քի, արզը թէսլիմիյէթ իտիեօրսունուզ:

— Օհ, խա՛յր, խա՛յր... Էկէրչի, ֆարիզ կէլմէքլիկէ մէճպուր
պուլունտուղում հըրսը չանըմ, եէրինէ վարամազ իսէ, ինթիգամըմ
ալընմըշ օլաճագ. տըր, Էվվէթ, ինթիգամ՝ իլահլարըն է՛ն կիւզէլ Եյ-
լէնճէսի օլմուշ տուր:

— Նէ՞ հարմազ իսթէեօրսունուզ:

— Տահա պէն տէ պիլմէմ:

— Տիւզիւ էօլտիւրէճէքմիսինիզ:

— Խա՛յր, չիւնքի էօլիւմ, անըն իչին խօշ պիր իշքէնճէ օլտու-
ղունտան, էօլիւմտէն աճը տուլմազ:

— Հալ պուրի...

— Խա՛յր, խա՛յր, քէնտիսինի էօլտիւրմէեէրէք ճէֆա չէքտիրմէք
իսթէրիմ. Էվվէթ, քէնտիսինի էօլտիւրէճէեիմ, լաքին է՛ն զիեատէ
սէվկիւլիւլէրինի զալիմանէ վուրարագ, մանէն քէնտիսինի թէլէֆ ի-

տէճէեհիմ, Տիւգ՝ Անժէլի վէ օղուլլարընը սէվէր, Իմտի, սիզին սէօյ-
լէտիկինիզի անլէր հազգընտա իճրա իտէճէեհիզ:

Բիէր, տիւշիւնիւեօր կիպի կէօրիւնէրէք,

— Նէ՛ սէօյլէմիշ օլտուղում խաթըրմա կէլմէեօր, տէտի

— Բի՛էր, գուվվէյի հաֆըզանըզ բէք ազ տըր. հալպուքի պէ-
նիմ գուվվէյի հաֆըզամ միւքէմմէլ օլտուղունտան, արամըզտա վէ-
րիլէն գարարը խաթըրընըզա պըրազըրըմ: Շէօյլէքի, պու իշտէ, նէ՛
էրքէք վէ նէ՛ գատըն մազամընտա պիզէ ասլախըզմէթ իտէմէեհէճէք
օլան էլէնին գավլինճէ...

— Վա՛յ, էլէն պունտան պէօյլէ պիզէ խըզմէթ իտէ՛մէեհէճէք
մի տիր:

— Խա՛յր, չիւնքի Մ. տը Սէրտէօյլ, անըն գարը օլտուղունու
չիմտի պիլտիկինտէն, մէրգումէեհէ, տիւգիւն էրքէք օղլու օլմազ-
լըզ վազիֆէսինի կէօրտիւրէմէեհիզ:

— Բէք էյի, Փազաթ էլէն, ճամլարը գըրմաեարազ, վէ բէն-
չիրէլէրտէն կէչմէեհէրէք, տիւգիւն խանէսինէ կիրիպ չըգապիլէճէք
գատար միւմաիլէյհին ֆիքրինտէ կիւզէլ պիր մէվզը իհրազ իթմէ-
միշ մի տիր:

— Էվվէթ, էօյլէ պիր մէվզը իհրազ իթմիշ տիր:

— Բէք ալէա, սիզին պանա իտէճէկինիզ թէքլիֆի հէման հիսս
վէ տէրք իթտիկիմտէն, Բիրօնուն, միւրատ իթտիկի հալտէ, սիզին
թասավուրլարընըզա շայեանը հայրէթ սուրէթտէ եարտըմ իտէ-
պիլէճէկինէ էվվէլճէ էմինիմ:

— Իճապընա պազարըզ:

— Բէճա իտէրիմ, քէլամընըզա տէվամ իտին:

— Հասըլը, էլէնին գավլինճէ, տիւգիւն պիր սուրէթի զարիպէ-
տէ պուլմուշ օլտուղու Մ. Ֆէլիքս Ամօր նամ տէլիգանլը օղլու, քեաֆ-
ֆէյի ֆէզայիլ ու խէսայիլ իլէ մութթասըֆ պիր տէլիգանլը տըր:
Պու կիւնքի ճէմիյեթթիմիզտէ, պէօյլէ պիր նատիր իւլ էմսալ տէլիգան-
լընըն, քէնտի տիրաեթ ու ֆէթանէթիյլէ, զաեթ կիւզէլ պիր մէվ-
զը իհրազ իտէճէկի տէրքեար տըր: Խիւլասա, պու ատէմ, վէ Պէ-
րէզինա նէհրի տալկալարընըն պէլքի պին տէֆա եուլթմազ րատտէ-
սինէ կէլմիշ օլտուղլարը պու տէլիգանլը, Մ. տը Սէրտէօյլիւն իստի-
նատկեազը օլաճազ, վէ իհթիեար բէտէրի հազգընտա մուհապպէթ
վէ իհթիմամ իպրազ իթմէքլէ, անըն իհթիեարլըզընը գօլալալթըրա-
ճազ, վէ թէհամմիւլ օլունաճազ պիր տէրէճէեհէ կէթիրէճէք տիր:

Պունտան գաթինազար, Մ. տը Սերտեօյիւն իհթիեարզդ կիւնլէ-
րինաէ, անըն պատիի մէսէրրէթի, իֆթիխարը վէ սաատէթի օլա-
ճազ տըր: Վէլհասըլ, տիւզ տը Սերտեօյլ մէսրուր պուլունաճազ,
հալպու.քի պէն, եանի անըն զէվճէսի, վէ Լօսթանժ խանէտանընըն
պիր նէսլի պուլունառուղում հալտէ, սէֆիլ, մէթրուք, վէ հնտիշէյի
տէրուն վէ հասէտէ միւզտարըպ, վէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէ-
րու սէֆասընա նայիլ օլամասըղըմ վէ պունտան պէօյլէ տախի օլա-
մաեաճաղըմ պիր սէրվէթէ մալիքիեթիմտէն տօլաեըլ զայլէ իշինաէ
պուլունաճաղըմ: Օհ, խա'յր, խա'յր, պու հալ պադի գալմաեա-
ճազ տըր:

— Նէ՞ եարաճաղսընըզ:

— Շու Ֆէլիքս Ամօր տէնիլէն տէլիգանլը, թէլէֆ իտիլմէլի
տիր:

— Ահ, մատամ տիւշէս, եինէ պու էֆքեարա ըիւճու իաի-
եօրսունուզ, վէ գան ու ճինաեթ մատտէլէրի, իքի սաաթ էվվէլ
չու առէմի օրթատան գալարըմազըղը թէքլիֆ իթտիկիմ մէրթէ-
պէտէ սիզէ տէհշէթ վիրմէեօր:

— Խա'յր, վէ թէքրար իտէրիմքի, պու առէմին էօլմէսի լազըմ
տըր: Անըն վէֆաթը, բէտէրի օլան տիւզիւ, իսիմէ թալսիֆ օ-
լունամաեան պիր կիրտապը մէյեուսիեթէ իլզա իտէրէք, իքինճի
օլլուճու քէնտիսինէ թէսլիմ իթմէք իւզրէ, պէլքի քէնտիսինի ա-
եազլարըմա կէթիրէճէք տիր: Հեր հալ ու քեարտէ, պու վէֆաթ
սէպէպիլլէ, Մ. տը Սերտեօյիւն հաեաթը միւէպպէտէն զէհիրլէնէ-
ճէկինտէն, պունտան պէօյլէ անը գըսգանաճազ հիշ պիր սէպէպիմ
գալմաեաճազ տըր:

— Ֆէլիքսի նա'սըլ էօլտիւրմէք իսթէեօրսունուզ:

— Պէն տէ պիլմէմ:

— Իշթէ, Բիրօ, պու ճիհէթլէ պիզէ եարտըմ իտէճէք տիր:
Մէրգուճնին սիզտէն պէքլէտիկի, վէ սիզին տէ քէնտիսինէ թէքք
իթմէքլիկէ սէրպէաթ օլտուղունուզ սէրվէթ, պիզէ իտէճէկի խըզ-
մէթին միւքեաֆաթը օլաճազ տըր: Բիրօ, տիւզիւն խանէսինէ կի-
րիպ չըգմազտա օլտուղունտան, մալիք օլտուղու տիլքէշիք վէ ճա-
զիպլէրինտէն եալընըզ պիր ըուպունու իսթիմալ իթմէք իսթէտի-
կի հալտէ, միւմաիլէյիլին, մէրգուճէ իլէ տօսթըւգ հասըլ իտէճէկի
տէքքեար, վէ ումուճուճ մազհարը ըիաեթ վէ հիւրմէթի օլարազ,
ումիւմի վէ ֆէվգէլատէ պիր էմնիյիեթէ մազհար օլտուղու թադ-

տիրտէ, օլ կէնճ թապիպի զէհիրլէհէպիլէճէկի պի իշթիպահ տըր :

— Բիրօնուն պու թէքլիֆէ մուվաֆֆագաթ իտէճէկինի զանն իտէ՞րմիսինի :

— Բիրօնուն, սիզտէն վէ պէնտէն տահա զիեատէ հարիսի շան ու իգպալ օլտուղունու պիլտիկիմ ճիհէթլէ, պու պապտէ էմնիյ-
հէթիմ պէր քէմալ տըր : Մէզպուրէնին տամարլարընտա ճէվէլան
իտէն դան, Լօսթանթ ֆամիլեասը դանընտան տըր : Անըն, Սէր-
տէօյլ իսմ վէ իւնվանլարը խուսուսունտա խաֆիէն թասմիմ իթմէք-
տէ օլտուղու իւմիտլէրի պօշա չըգմըշ օլտուղունտան, միրասը-
նըզտան պէր վէճհի բէշին քէնտիսինէ եարըմ միլեօն ֆրանգ վիրտի-
կինիզտէ, հէր իսթէտիկինիզի եաքաճագ տըր : Պունտան գաթինա-
զար, շունու տախի աֆվընըզա մաղրուրէն պէեան իտէրիմքի, սէ-
պէպինի պիլմէմ ամմա, մատմուաղէլ Բիրօնուն տիւգիւ զէհիրլէմէ-
սի, անըն պիրինճի ճինսեթի տէյիլ տիր տէյի պանա կէլիեօր :
Նիհսեթ զանն իտէրիմքի, պու իշտէ, սիզ ըէյիս օլուպ, բլանը
տիւշիւնէն վէ իճրասընը էմր իտէն քէնտիսինի իսէնիզ տէ, Էլէն տէ,
վուրմագ վէ իթաաթ իթմէքտէ սիզէ լաիըզ պիր վէքիլ օլապիլէճէք
տիր : Պէլքի, մէրգում կէնճ տօգթօրուն ետիկի նաֆագանա վէ
եախօտ իշտիկի շէյլէրէ, քէնտիսինէ վիրէճէք օլտուղում պիր նէվ
զէհիրտէն իքի տամիա գարըշտըրմագ խուսուսունտա, մէզպուրէնի
գանտըրապիլմէք իշին, պէշ եիւզ պին ֆրանգ տախի իգթիզա իթ-
մէհէճէք տիր :

— Ֆագաթ մատտէ եալընըզ պունտան իպարէթ տէյիլ տիր :

— Տահա նէ՞ վար տըր :

— Տիւգիւն եալընըզ էվլատընը վուրտուրմագ իսթէմէմ : Ան-
ժէլի տախի էօլտիւրմէք, եախօտ էօլտիւրթմէք իսթէրիմ :

— Գըզգարընտաշընըզ՞մը :

— Անժէլ՝ պէնիմ գըզգարընտաշըմ օլմագ իշին, վալիտէմին գը-
զը՞մը տըր : Անը էօլտիւրթմէքլէ, տիւգէ էն զիեատէ միւէսսիր պիր
տարպէ վուրմուշ օլուրում :

— Էօլիւմ տարպէսի, տէյիլմի :

— Խա՛յր, տիւգ, պու տարպէ իլէ տախի էօլմէհէճէք տիր :

— Օհալտէ, հաեաթընըն բէք գուվլէթլի օլտուղունու թա-
տիգ իթմէք կէրէք տիր :

Տիւշէսին կէօղլէրի, տէհէթլի պիր ինթիգամըն ֆէվգէլատէ
արզուլարը աթէշիլէ բարլամագտա օլտուղու հալտէ,

— Էկէրչի տիւզ , պու տարպէտէն էօրիւի իսէ , միգտարը քի-
ֆաեէտէ ճէվր ու ճէֆա չէքմիչ օլմանածաղը տէրքեար տըր , տէտի :

— Ա՛հ , մատամ տիւշէս , սիզ տէ մէթալիպաթընըզտա , բէք զի-
եատէ իլէրի վարըեօրսուռնուզ : Հալպու քի , շու պիշարէ տիւզէ տա-
հա նէ՞ եարմադ իսթէեօրսուռնուզ :

Բիէրին , պու սէօզլէրի իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ պէեան
իյլէմէսի , տիւշէսի , ճինսեէթ թարիզինտէ տահա զիեատէ իլէրիեէ
սէվզ իթմէք մագսէտիյլէ իտի :

Տիւշէս , իֆատէսինէ շու եօլտա տէվամ իթտի :

— Սէօյլէտիկինիզ ատէմի հէման արամալըսընըզ :

— Հա՞նկը ատէմի :

— Մ. տը Սէրտէօյլին օղլու եէրինէ գայիմ գըլմապ իւզրէ թէք-
լիֆ իթտիկինիզ բրանկալըեը , հայտուտու :

— Բէք իյի :

— Փագաթ պու ատէմ , քեաֆֆէյի ճինսեէթլէրի իճրա իթմիշ
օլմալը տըր :

— Պուլունմազ պիր ատէմ տէյիլ տիր :

— Վէ եէնիտէն ճիւմէ ճինսեէթլէրի իճրաեէ միւզթէտիր պու-
լունմալը տըր :

— Պիր իշէն՝ տայիսիս իշէր տէյի պիր տարպը մէսէլ վար տըր :

— Պիւթիւն պէտիսույլար վէ սուի ախլէազլա մութթասըֆ օլ-
մալը տըր :

— Օ տա թէմամ :

— Փագաթ զահիրէն հիչ պիր շէյ պէլլի իթմէմէլի տիր :

— Եանի ալիմ օլմալը , վէ ինսան տէնիլմէեէ լաեըզ օլան քիմ-
սէլէրին քեաֆֆէյի խարիճի էվսաֆը , իւզէրինտէ կէօրիւլմէլի տիր :

— Մ. տը Սէրտէօյլէ շէրէֆ կէթիրիճի էօյլէ պիր մախլուզու սիզ
պանա կէթիրին , պէն , անըն , պու իշէ միւզթէտիր օլուպ օլմատը-
ղընը անյաեապիլիրիմ : Իլք կէօրիւշտէ ինթիխապ իտէճէք օլտուղուլմ
պու մախլուզ , քէնտի վաղիֆէսինէ էօյլէ պիր սուրէթտէ իճրա իթ-
մէլի տիր քի , պէլքի միւրատընա բաղմէն , ժանտարմալարըն էլինէ
կէշէրէք , անճագ գաթըլկեահըն ալթընտա ժանտարմալարըն եէտին-
տէն գուրթուլմալը , վէ ճինսեէթ մահքէմէսինէ գատար , ժան-
տարմալար քէնտիսինէ բիֆագաթ իթմէլի տիր :

— Մ. տը Սէրտէօյլ իչին , նէ՛ գատար ութանաճագ վէ արլա-
նաճագ հալ . . .

— Նէ՛ր էզալէթ . . .

— Մուծլագ տիւղ , պու հալէ տաեանամաեարագ էօլէճէք տիր :

— Պէլքի տէ նէֆպինէ սուի գաստ իտէճէք տիր :

— Էվվէթ , ֆագաթ իֆատէլէրիմիդի խիւլասս իտէլիմ :

— Էվվէլ էմիրտէ , էլէնի պուլմագ լազըմ տըր :

— Էվվէթ :

— Իմտի քէնտիսինէ պիր մէքթուչ եազըն :

— Պէնիմ տէ եարաճազըմ , օ տուր :

— Պէն տէ , մատամ տ'Արլըվկիլն նէրէտէ օլտուղունու անլաեապիլէճէք պիր առէմ արաեաճազըմ :

— Խուսուսիլէ պուլաճազընը հայտուտու ունուծմաերն :

— Խա'յր , ունուծմամ :

Բիէր , տիւշէստէն մուֆարագաթընտա , մէզպուրէ , պիր ան էվվէլ օթէլ տը Գրուաեա կէրէտինի ըէճա իթմէք իւզըէ , գըզընա մէքթուչ եազմաեա հազըրլանմագտա խտի :

Հէր նէ գատար , օթէլ տը Գրուատա , եանի , քէնտի զէվճէսի խանէսինտէ , Մ . տը Սէրտէօյլէ գարչը մէքրուհ ֆէսատլար գուրուլմագտա խտի իսէ տէ , պուլունլա պէրապէր , տիւղ վէ անըն էթրաֆընտա վէ է'ն եազընընտա պուլունանլար հազգընտա էշթիղալ խտիլէն մահէլլ , եալընը մէգքիւր օթէլ տէ յիլ խտի :

Էլէն , վալիտէսինին խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա , պիր արապաեա րաքիպ օլմուշ , վէ Պալթագար տայիմա քէնտի արգասընտան կիթմէքտէ պուլունմուշ օլտուղու հալտէ , ազ վագըթտա Մօթ-Բիքէ ճատտէսինէ մուվասըլէթ էյլէմիշ խտի : Օ մահէլլտէ , Գաֆալարըն ճէլլատը , սըգ սըգ սապըրսըզլըգ ալէամէթլէրի իպրազ իտէրէք , պիր սալօնտա պէքլէտիկի ճիհէթլէ , մէզպուրէ , իշպու սալօնա կիրտիկինտէ , Իվար ,

— Հէլէ չիւքիւր կէլտինիդ , եէնի պիր խապէր վա'րմը տըր , տէտի :

— Բէք չօգ շէյլէր վար տըր :

— Չարուդ սէօյլէեին , խուսուսիլէ էկէրչի Իգալալ տէնիլէն օլ քէօր վէ սէպաթսըզ իլահէեի էլտէ իթմիշ իսէք , պիր ան էվվէլ իֆատէյի հալ խտին :

— Խա'յր , հէնուդ իգալալէ նայիլ օլամամըչը տըր :

— Հա'յ շէյլտան :

— Ագչեհե իհթիեաճընըգ մը վար տըր :

— Շիւպհէսիդ :

Էլէն , պիր գօնսօլտան պիր չիզտան չըգարըպ , տէրունինտէն , պէհէրի պինէր ֆրանգըգ պէշ ատէտ գայմէ ալտը , վէ իվարա վիրիպ :

— Շիմտիլիք պու գատար իլէ տարլըղընըղը կիչիւրին , տէյի պէ-
հան իլլէտի :

— Բէք էյի , շիմտիլի հալտէ պու գատարը քեաֆի տիր : Ար-
թըգ կէօրիւշէպիլիւրիդ :

— Էվվէլ էմիրտէ շունու պէհան իտէրիմքի , պիւթիւն բլանը-
մըղը տէյիթիրմէք լազըմ տըր , տէտի էլէն :

— Եի՛նէ մի , տէյի իվար՝ գաշլարընը չաթարապ ճէվապ վիրտի :

— Պիր աղ սապըրըլը օլուն :

— Բէք էյի , պու եօլ իլէ հիշ պիր իշ կէօրէմէեհէեհիդ :

— Նէ՛տէն :

— Ապա , զիեատէճէ իլէրլէեհէմէեհէրէք , տայիմա այնի թարիդ-
տէ պուլունուեօրուդ : Հալպուքի պու կիտիլլէ կիթտիկիմիդ թարի-
գին սօնու կէլէմէգ : Պէն , տայիմա բլան թէպտիլինի սէվմէմ : Պէնճէ ,
կէօրիւշէճէք իշ , հէրնէ իսէ , տէրհալ կէօրիւլմէլի տիր : Էվվէլ էմիր-
տէ , իհթիեար տիւգիւ էօլտիւրիւպ , սէրվէթինի աշըրմապ լազըր-
տըսը օլուեօրտու :

— Էվվէթ , ֆագաթ պու թէտպիրին ֆէնա օլտուղունա , վէ
սէրվէթի՝ իրատ վէ էմիաքտան իպարէթ օլան տիւգիւն , խանէսինտէ
պէլքի բէք ճիւզի պիր մէպլաղ սագըլատըղընա , վէ պու մուամէլէմիդ ,
գահմէթի տէյմէեհէհէկինէ պէնիմիէ պէրապէր , քէնտինիդ տէ իաքեաթ
օլմուշ իտինիդ :

— Սահիհ տիր , ֆագաթ մուախիտարէն պիդ , գանն իտէրիմքի
տիր թարաֆտան , պիգգաթ տիւգիւն չախսընտան զիեատէ , անըն
տիւշէսիլիք իւնվանընա վէ սէրվէթինէ աշըղ օլան պիր գատըն իլէ
միւմաիլէյհի էվլէնտիրմէկէ բազը իթտիրմէկէ չալըչաճաղ իտիք : Ա-
ճապա օլ հարիս վէ իգպալքէրէսթ գատըն , ֆիքըրինի թէպտիլ մի
իթտի :

— Խա՛յր , լաքին Մ . տը Սէրտէօյլ օ գատընտան պահս օլունմա-
սընը ապա իսթմէեօր :

— Իշթէ պու ֆէնա :

— Տիկէր թարաֆտան , — տէյի իվար տէվամ իթտի , — Մ . տիւգ

վազթիյլէ պիր օղլունու զայս իթմիշ օլտուղունտան, վէ օ օղլունու պու կիւնքի կիւն պուլտուղունտա, մէֆնուն օլաճաղընտան, միւմաիլէյհէ պիր վարիս թէտարիք խտէճէք խտիք: Իմտի, պու իքի թէչէպպիւսիւ մուվաֆֆադըյեթլէ պաշա չըգարտըղըմըդտա, իքի թարաֆտան, եանի հէմ օ գատընտան վէ հէմտիւգտէն իւճըթ ալաճադ խտիք: Իշթէ, իգլար խտըրիմքի, պու պիր կիւզէլ իշ խտի: Շիմտի սիզ պանա նէ՞ թէքլիֆ խտէճէքսիւնիլ:

— Տինլէեին, Իվար, պահսընը իթտիկինիզ չօճուգ պուլունմուշ տուր:

— Պու իշտէ մութլադա թալէսիղլիք վար տըր:

Էլէն, տիւգիւն խանէսինտէ թէստիւֆ իթտիկի հալլէրի հայտուտը մէրգումա հիքեաեէ իթտի, վէ մէզպուրէնին նադլիեէթի խիթամ պուլտուղունտա, Իվար,

— Իմտի, պէնիմ րէյիմճէ, իւք բլանըմըդա բիւճու իի մէքտէն պաշգա չարէմիլ գալմամըշ տըր, տէյի պէեան իյլէտի:

— Պու թէքլիֆինիլին իճրասը բէք գօլայ տըր, հալ պուքի քեաֆֆէյի չարէլէրիմիզ թիւքէնիպ, իթթիւսազ խտէճէք վասըթամըզ պուլունմատըղընա խքեաթ օլտուգտան սօնրա, օ չարէեէ միւրաճաաթ իթմէքլիք, պէնճէ տահա զիեատէ մուվաֆըդը մասլահաթ տըր:

— Բէք իյի, սիղին ֆիքըրինիզ հէր նէ խտէ, օնու անլաթըն:

— Իմտի, Մ. տը Սէրտէօյլ օղլունու պուլմուշ տուր:

— Զաթէն օնու սէօյլէտինիլ:

— Իշթէ, օ օղլու իլէ պէն էվլէնմէլիեիմ:

Իվար, Բիրօնուն տէտիկինի եա իշիթմէմիշ տիր, եախօտ անլամամըշ տըր կիպի, մէզպուրէեէ աթֆընաղար իթտի, վէ Բիրօ, ուսպըրսըղըգ ալէամէթիլէ,

— Սիզէ, քէտիսիլէ էվլէնմէլիեիմ տիեօրում. զանն խտըրիմքի, պունտա անլաշըլմահաճադ պիր չէյ եօգ տուր, տէյի իֆատէ իթտի:

— Էվվէթ, իֆատէնիզ բէք աշիքեար տըր, լաքին թէաճճիւպիւմէ տֆվ խտինիլ. սիզ տէ պիլիրսինիլքի, պէօյլէ պիր սէօգտէ պուլունմադըղընըզ, հապըգէթէն քիւսթախըդ տըր:

— Նէտէն:

— Օ տէլիգանը կիւնիւն պիրինտէ տիւգ օլաճադ տըր:

— Իհթիմալ տըր:

— Սի՞գ տէ մի տիւշէս օրմագլըդ՝ արզուսինտէ պուլունուեօրսու-
նուզ :

— Նի՞շին պուլունմանեմ :

— Փագաթ քիւսթախլըդ պունտա տըր :

— Տիւգիւն օղլու տա , տահա տիւնքի կիւն ֆէննի թըպպըն
ատի շաղիրտանընտան պիրի իտի :

— Էվվէթ , ֆագաթ վազիեէթի հազըրէսի տիւնքի հալինիքէն-
տիսինէ բէք չաբուգ ունութտուրմուշ տուր :

— Սէօյլէտիկիւմ տէլիգանլը , պաշգա պիր ախլէագտա օլտու-
ղունտան , կէշմիշ էօմրիւնիւ տէրհալ ունուտանլարտան տէյիլ տիր :

— Պու տա , թալէէ պաղլը պիր շէյ տիր :

— Նիհաեէթ , պէն պու իզտիվաճըն իճրասընը իսթէրիւմ , տէ-
տի Բիրօ՝ ամիրճէ :

— Փագաթ , - տէյի Իվար ճէվապ վիրաի , - պէն տէ սիզէ աս-
լա մուխալիֆէթ իթմէեիպ , իլլա իշին իհթիմալ վէ ատէմը իհթի-
մալը իւզէրինէ պահս իտիեօրում : Հաթթա պէն սիզին մուվաֆֆա-
գըյեէթինիզի արզու իտէրիւմ , չիւնքի իշ պիր քէրրէ գարարլաշտը-
րըլընճա , հիւսնի խըզմէթլէրիմէ միւքեաֆաթ օլարագ , վէ սիզին
իլէ պիր քօնթըրաթ իմըալամանա տա իհթիեաճ պուլունմանեարագ ,
չօգտան պէրու խանալլատըղըմ սէրվէթին կիւզէլ պիր սէրմանէսի
օլմագ իւզրէ , պանա պիւեիւք պիր մէպլաղ վէրէճէկինիզէ իսքեաթ
օլմուշում տուր :

— Օրասը մալիւմ , - տէտի Բիրօ , - չիւնքի սիզ տէ պիլիրսինիզ
քի , աղչէ մատտէսինտէ պէն թամաքեար վէ աճ կէօղլիւ տէյիլիւմ :

— Օրասը էօյլէ , լաքին պու իշտէ պէն սիզէ նէ՞ սուրէթլէ միւ-
ֆիտ օլապիլիրիւմ : Զանն իտէրիւմքի , թարաֆընըզտան Մ. տը Սէր-
տէօյլ իլէ օղլունա կիտիպ , իզտիվաճընը իշին պաղը թէքլիֆաթտա
պուլունամամ :

— Պէն սիզէ պու կիպի շէյլէր թէքլիֆ իթմէք ֆիքրինտէ տէ-
յիլիւմ : Անճագ միւսաատէ իտինքի , հէր շէյի սիզէ սէօյլէեիւմ : Տիւգ
օլմուշ օլան Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ էվլէնմէքլիկի թասսիւմ իթտիւմ իսէ ,
քէնտիսինի սէվտիկիւմ իշին իթտիւմ :

— Վա՛յ , սիզ անը սէվիեօ՞րմուսունուզ :

— Էվվէթ , հաթթա իւնվանընա վէ սէրվէթինէ թամա իթմէք-
տէն զիեատէ , տիլտատէսի օլտուղում իշին , անընլա էվլէնմէք իս-
թէեօրում :

— Փագաթ տիւգ, սիզին քէնտիսինէ մուհապպէթինիզ օլտու-
ղունու տա պիլմէզ:

— Էվվէթ, պիլմէզ:

— Պինապէրին, հէնուզ սիզէ մուհապպէթի պուլունմամագ տա
տըր:

— Էվվէթ. զանն իտէրիմքի, պէնի հէնուզ սէվմէզ, վէ պէնիմ
գարչըմտա աղըզտան գաչան պաղը քէլիմէլէրտէն, օ տէլիգանլընըն
պիր տիկէր գատընա կէօնիւլ վէրմիշ օլտոդղունու անլատըմ:

— Իշթէ, պու ֆէնա:

— Իմտի, սիզէ, եալընըզ պու ճիհէթտէ իհթիեաճըմ օլաճագ
տըր:

— Էմրինիզէ հազըրըմ, հէր նէ եաբմագ լազըմ իսէ, եաբաճա-
ղըմ. Աչգ ու սէվտա կիպի պիր կիւզէլ տափա հազգընտա նէլէր
եաբըլմագ:

— Փէլիքս՝ Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա, 59 նիւմէրօլու խա-
նէտէ իգամէթ իթմէքտէ տիր:

— Բէք իյի:

— Սէվտիկի գըզ տա, այնի խանէտէ մուգիմ տիր:

— Իսմի նէ՞ տիր:

— Պիլմէմ:

— Թահգըգաթա իպթիտար իթտիկիմտէ, իսմինի անլարըմ,
Հէր քէս, կէնճ տօգթօրուն մաշուգէսինի պանա կէօսթէրէպիլիր:

— Իշթէ, պունու պիլմէք լազըմ տըր:

— Նէ՝ տիմէք իսթէտիկինիկի հէմ անլարըմ, վէ հէմ տէ ֆիք-
րինիզի տէրք իտէրիմ տէտիկիմտէ, միւպալաղա իթմէքտէ օլմատը-
ղըմը էլպէթթէ սիզ տէ անլաեօրսունուզ. Հազըգէթէն՝ պիզ, շէրիք-
լիկէ բէք իյի ույմուշուզ տուր: Հէր նէ իսէ, Փէլիքսին մաշուգէսի-
նի պուլտուղումտա, նէ՞ եաբմագ լազըմ տըր:

— Անը աշըրմալը:

— Պու կիւճ:

— Էօլմէսինի իսթէմէմ:

— Գալպինիզ պու գատար աճըզլը՞ մը տըր:

— Էվվէթ, զաթէն չիմտիտէն աճը հիսս իյլէեօրում:

— Բէք ալէա, օլ գալպճըղաղը պիր ան էվվէլ թէսէլլի իթմէկէ
չալըշըրըզ. Շիմտիլէք Ալահա ըսմաբլատըզ:

Գարանլըզ պասմըշ օլտուղու պիր սըրատա, իվար տիշարը

չըգտը, վէ սօղադտա, էլէնին եալընըզճա իգամէթ իթտիկի խանէ-
նին գաբուսու էօնիւնտէ Պալթազարա ըասթ կէլտիքի, արապասը
տէրունինտէ պէքլէմէքտէն օսանմըջ օլտուղունտան, մահպուպէսի-
նին բէնչիրէլէրի ալթընտա թիւնէմէք իւզրէ, արապասընտան աշա-
ղընա էնմիշ իտի:

Պալթազար, իվարըն չըգտըղընը կէօրտիւկիւնտէ, պունու պիր
աշըգ զանն իլէ, քէնտիսինէ աթֆը նազար իյլէտի, վէ Գաֆալար
ճէլլատընըն օրատան իրազլանտըլը էսնատէ, մէրզ ում տէլիգանլը,
քէնտի քէնտիքէ,

— Պօեու պօսուկտան, վէ դասապ քէօրէքինէ պէնզէքէն սի-
մասընտան, վէ շարգասընը գօյմասը թարզընտան, պին քիշի արա-
սընտա տախի քէնտիսինի կէօրսէմ, թանընապիլէճէքիմ, տէտի, վէ
պու միւլահազատան ազ սօնրա, Պալթազար, արապասընա օթու-
րուպ, Բարիսէ ալտէթ իյլէտի: Մէրզ ում, Ֆէլիքսին խանէսինէ կիր-
տիկինտէ, բէք քէյֆլի իտի:

Ֆէլիքս իսէ, հէնուզ ալտէթ իթմէմիշ իտի:

Պալթազար, մէճհուլէ գարընըն իսմինի վէ մահէլլի իգամէթի-
նի էօյրէնմիշ օլտուղունտան, վազթընը վէ ագչէսինի թէհիէ
սարֆ իթմէմիշ օլտուղունու միւլահազա իյլէտի:

8

ԻՎԱՐԸՆ, ՄՈՒԴԱՏՏԷՄԱ ՎԱԴԸ ՕԼԱՆ ԻՖԱՏԷՍԻՆԷ ՐԱՂՄԷՆ,

ՔԷՆՏԻ ՎԱՀՇԻ ԹԱՊԻԵԱԹԸԹԼԱ ԱՇԴ ՈՒ ՄԷՎՏԱՆԸՆ

ԻՄԹԻԶԱՃ ԻՏԷՊԻԼՄԷՍԻՆԻ ԱՆԼԱՄԱԾԸ

Պու հիքեաեէնին իպթիտասընտան պէրու անլաշըլմըջ օլտու-
ղու վէճհ իւզրէ, իվար, խուսուսիյլէ պիր իշին նէթիճէսի, քէն-
տի սէրվէթինի մուճիպ օլապիլէճէկինի ֆարզ իտիլէպիլտիկի հալտէ,
օ իշին ուզուն սիւրմէսի թարաֆընտա ասլա պուլունամազ իտի:

Իմտի, Բիրօտան այրըլտըղը կիւնիւն ագչամըսը, տօլաշարագ

վէ պիր սիկարա իչերէք, էգօլ-տը Մէտսին սօգազընա մուվասը-
լէթլէ, Բէրլը-տ'Օրուն գարու ճուլուգ իթմէքտէ օլտուղու խանէ
հագգընտա պազը մալիւմաթ ալտը:

Ալտըզը մալիւմաթ իսէ, շունտան իպտրէթ իտի, խանէի մէզ-
քիւր, հէր նէ գատար քիւլլիեթլի սէրվէթի պուլունան պիր քիմ-
սէնին մալի պուլունմագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ զիեատէ
քիտը կէթիւրմէսի մազ սէտիլէ, միւթէատտիա սոյլրէլէրէ միւնգա-
սէմ օլուպ, քեաֆֆէթէն, եանի տէօրտիւնճիւ գաթա գատար սըրֆ
մէքթէպլիլէր թարաֆընտան, լաերգլը իճարէ իլէ իշլալ գըլընմըշ,
հալպուքի պէշինճի գաթը, սէքիգ օն առէտ թափան իչի օտասընա
թագսիւմ իտիլմիշ օլարագ, պազը կէնճ իշճի գըզլարընա քիրանա
վէրիլմիշ, վէ պու գըզլար իլէ մէքթէպլի տէրիգանլըլար վէ գարու ճու
արասընտա պիր իթթիֆագը թամ մէվճուտ օլմագտան ասլա տուր
օլմամըշ իտի, վէ օ մահէլլէտէ, կիւզէլ պլըր շէօհրէթ վէ պիր տէ-
րէճէ իթիպար սահիպի օլմագ իչին, եալընըզ Մ. Բէրլ տ'Օրուն միւս-
թէճիլի օլմագլըգ քեաֆի սաերլըր իտի:

Պունտան գաթինազար, իվար, ալաֆրանկա սաաթ օն պիր-
տէն տէօրտէ գատար տէրպլէրին վագթը օլտուղունտան, վէ սաաթ
այթըտան օն պիրէ գատար, գահվէխանէլէրին վէ պալօլարըն տօլ-
տուղու զէման իտուկինտէն, խանէի մէզքիւրուն հէման պօշ գալ-
տըզը, վէ կիւնտիւզլէրի եալընըզ մէքթէպլիլէր էվտէն զայպու-
պէթ իտիպ, ֆագաթ ագչամլարը, քեաֆֆէյի գուշլարըն, պիր
կիւն էվվէքի իղտիրապլարընը, կիւնլիւք տէրտլէրինի, վէ իրթէսի
կիւնքի էնտիշէլէրինի տիւշիւնմէեքէք, քէնտի եուվալարընտա մէ-
սէրրէթլէրինէ տէվամ իլլէտիքլէրինի խապէր ալտը:

Մէրգոււմ, իշպու մալիւմաթը ալտըգտան սօնրա, քէնտի
քէնտիսէ,

— Պու ագչամ քիմնէեի պուլամաեաճաղըմ, վէ եարըն, պիզիմ
մէքթէպլի միւսիւլէր, մուալլիմէրինին պէլիգ սէտասընը տինլէտիքլէ-
րի զէման կէլէճէեիւմ, տէտի, վէ օրատան իրագլանմագտա օլուպ,
հաթթա օն ատըմ գատար ալմըշ իքէն, սօգագտան իքի սէտա
իշիթտի քի, պիրի,

— Վարտա՝ . . . վարտա՝ . . . տէյի պաղըրտըզը հտլտէ, տիկէ-
րի տէ,

— Ս'հ, եա՝ Բապպի, տէյի նիտա իլլէմէքտէ իտի:

Մէզքիւր իքի սէտա տախի իղթիւրապ վէ մէյուսիեթէ էմա-

րէ օլուպ, պիրինճի սէս՝ պիր էրքէյին աղղընտան, վէ իքինճիսի իսէ, պիր գատընըն եախօտ պիր դըղըն աղղընտան չըգմագտա իտի:

Իվար, քէնտի կէօղլէրի էօնիւնտէ պիր գազա վուգու պուլաճաղընը անլաեարագ, ինսանիեէթ տույղուսունտան զիեատէ, մէրագ տույղուսունտան թահրիք օլունարագ, եօլտա տուրտու, վէ էթրաֆա կէօղ կէզտիրմէսինտէ, քէնտիսինտէն տէօրթ պէշ ատըմ ուզագտան սիւրաթլէ պիր արապա կէլտիկինի միւշահէտէ իյլէտի:

Եէրտէ, աթլարտան պիրինին աեագլարը տիպինտէ պիր գատըն տէպէլէնմէքտէ օլուպ, արապաճը իսէ, աթլարընը տէրհալ տուրտուրամատըղընտան, մէզքիւր արապանըն, շիւպհէսիզ զաթէն մէճրուհ օլան պիչարէ գատընճըղազը հզէճէկի տէրքեար պուլունմագտա իտի:

Իվարըն ատաթ վէ թապիեաթընտա, հէրնէ գատար իյիլիք իթմէքիք խասսէսի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ, պիր աթլաեըչտա, հայվանլարըն էօնիւնէ կէչտի:

Պու ատէմին գուվլէթինին տէրէճէյի ֆէվզէլատէտէ օլտուղունու ադտէմճէ տաիի սէօյլէմիչիզ տիր: Պինապէրին, պիր տիկէր քիմսէ իչին դաեէթ մուխաթարալը օլան մէզքիւր թէշէպպիւսիւ, մէրգում պիլա զահմէթ, սօղուպ գան իլէ վէ ատէթա պիր օհուն օյնանօր կիպի իճրա իթտի:

Շէօյլէքի, տէօրթ քէօչէ չէքիտէքի սիւթունլարտան տահա զիեատէ գուվլէթի պուլունան տիզլէրի իւզէրինտէ տուրուպ, հայվանլարը տիզլինինտէն թուլթուու, վէ գօլլարընըն սինիրլէրի, գալըն սիճիմ կիպի կէրկիլէնտիքլէրի սըրատա, քէնտիսի տիրսէկինի եօգալը գալտըրտը, վէ հայվանլար, պու սուրէթլէ զապթ օլունուպ, աճը աճը քիշնէեէրէք, պիրտէն պիրէ տուրտուլար:

Պունլարըն կէմի, չէնէլէրինի սըդմագտա իտի:

Մահէլլի մէզքիւրտէն կէչէն եօլճուլարտան պիրի, հայվանլարըն տիզլէրի արասընտան, մէզպուրէ գատընը ալմասընտան սօնրա, արապա եօլունա տէվամ իթտի, վէ Լ'օգէթ օլան իչպու գատըն, պու սուրէթլէ թէհլիքէտէն գուլթուլտու:

Մէզպուրէ, արապանըն էօնիւնտէն կէչէրքէն աեաղը գաեարագ, էօյլէ պիր սուրէթտէ եէրէ տիւշմիւշ իտիքի, աթլարտան գուրթուլմագ իչին գալղմաեա վալթը օլմամըչ իտի:

Իվար, մէզպուրէեի, պալկըն օլտուղու հալտէ, գուճաղընա ալտը, վէ մէճրուհէ իլէ գուլթարըճընը պօղմագ րատտէսինտէ էթ-

ըաֆընա թօբլանմըջ օլան զալէպէլիկի եարըպ, պիր էնզաճը տիւք-քեանընա կիրտի, վէ մէզպուրէեի օրատա օթուրթտու:

Նէ՛ զարիպ թէսատիւֆ քի, իվար, Բիրօնուն խանէսինտէ պու-լունտուզու ղէման, գաթլ ու թէլէֆ իտէճէկինի պէեան իթմիշ օլ-տուղու գըզը, պիլմէեէրէք գուրթարմըջ իտի:

Հալպուքի, էկէրչի վուդու աթըն ճէրէեանընա միւսատէ իթ-միշ օլսա իտի, էլէն, քէնտի րաքիպէսինտէն գուրթուլուշ օլաճադ, վէ չիւպհէսիզ, օթագուրտէ, ֆաիլի ճինաեթթին հիւքիւմէթճէ արանըլմասընա վէ թաագիւպ իտիլմէսինտէ տէ իհթիեաճ գալմաեա-ճադ իտի:

Տիշարըսը գարանըգ օլտուղունտան, իվար, Բօզէթի հէնուզ կէօրմէմիշ իքէն, էճզախանէ տէրունինտէ կէօրտիւկիւնտէ, քէնտի միւրաթընա ըազմէն, դարիպ պիր տիթրէմէ վէ հէեճան հիսս իյ-լէտի:

Պունտան պաշգա, Բօզէթին հիւսնի ճէմալինտէ էօյլէ պիր նէ-զաքէթ, էօյլէ պիր նէֆատէ ծ, չիրինլիք, թաղէլիք վէ ճաղիպէլիք վար իտիքի, իվարըն իւզէրինտէ հասըլ օլան թէէսսիր, ումում իւ-զէրինտէ տախի հասըլ օլապիլիւր իտի:

Հայտուտը մէրգում, պու մէրթէպէ հայրան օլաճադ սուրէթ-տէ հիշ պիր կիւզէլ կէօրմէմիշ իտի:

Պինապէրին, օյ կէնճ դըզըն գարշըսընտա միւթէհայիր գալա-րադ, հէեճան իլէ մէմլու պիր հայրէթլէ, մէրգումէեէ պագմադ-տա, վէ քէնտիսինի Բօզէթէ թէսատիւֆ իթտիրէն վագըալարը օլ էմնատէ ունութմագտա, վէ չիւպհէսիզ, մէլաեիքէ մախսուս օլան գանատլարընըն լէքէսիզ պէեազլըզընը, պիլիմ եօլլարըմըզըն չամու-րու իլինտէ քիրլէթէճէքլէրի ճիհէթլէ, արամըլտա եաշամաեան սէ-մալի մախլուգաթա պէնզէթտիկի օլ գըզըն կիւզէլիկի, քէնտիսի-նէ օ մէրթէպէ ֆէվգէլատէ կէօրլունմէքտէ չտիւքի, մէզպուրէեէ պագմագտան օսանմամագտա իտի:

Բօզէթին միւտավաաթը իպթիտալիյեէսինի իճրա իտէն էճզա-ճը, իվարըն, միւէսսիր պիր սէտա իլէ:

— Պու կէնճ գըզ եարալըմը տըր, տէյի վուգու պուլան ախա-լինէ, պիր խայլի միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա,

— Խա'յը, միւսիւ, զանն իթմէմ'քի եարալը օլսուն. եալընըզ պաեըլմըջ տըր, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Բէք էյի:

— Քէնտիսինի թանճօրսնուսուսուզ, տէյի էնզաճը սիւալ իթտի:

— Խա'յր, միւսիւ. ֆագաթ պու մահէլլէնին սէքէնէսինտէն օլմալը տըր, կէօրիւեօրուզ ա', պաշընտ, քէնտի կիւզէլ սաշլարըն-տան զայրի շարգասը եօգ տուր, վէ պէօյլէ պիր սօշուգ հավատա տա, քիմնէ, պաշը աշըգ օլարագ, խանէսինտէն բէք ուզաղա կի-տէմէգ:

— Սահիհ տիր:

Րօզէթ պիր ահ իթտի, վէ կէօզլէրինի աշըպ, քէնտի կիւզէլ պուլ-տու, Լաքին էթրաֆընտա պուլունանլարըն քիմլէր օլտուգլարընը անլամազտան էվլէլ:

— Աթլար . . . աթլար . . . տէտի:

Իվարըն կէօզլէրի, օլ կէնճ գըզըն կիւզէլ կէօզլէրինտէն վէ թաթ-լը պագըշընտան ատէթա գամաշմըշ խտի:

Էնզաճը, Րօզէթէ խիթապէն,

— Գըզըմ, թէհլիքէտէն խալի պուլունուեօրսուսուզ, խմտի պիր քէրրէ էթրաֆընըպ պագըն, տէտի:

Կէնճ գըզ, տէօրթ էթրաֆա աթֆընազար իթմէքլէ, պուլուն-տուղու մահէլլի անլատը, վէ եավաշ սէտա իլէ:

— Ահ, էվլէթ, սահիհ տիր, թէհլիքէմ օլմատըղընը անլաեօ-րում, տէտի:

— Սիզի պու միւսիւ գուրթարտը, տէյի էնզաճը իլավէ իթտի:

Էնզաճը պու սէօյլէրի սէօյլէրքէն, Իվարը կէօսթէքիմէքտէ խտի:

Կէնճ գըզ, մանէասը անլաշըմազ սուրէթտէ հայտուտա պիր աթֆընազար իլլէտի, վէ պատէհու, քէլամա աղաղ խտէրէք,

— Սի'զ մի, միւսիւ . . . տէտի:

— Մա'տմուազէլ, հարէքէթի վագըամ, հիշ պիր չէյ տէյիլ տիր, տէյի Իվար ճէվապ վիրտի:

— Մի'ւսիւ, - տէտի Րօզէթ, - սիզ պու եարտըղընը մուամէլլէնէ նաօնը հիշ պիր չէյ տիր տէեօրսուսուզ, Բէք ալէա խաթըրըմտա տըրքի, արապանըն, վիճուտիմ իւզէրինտէն կէչմէսինի կէօրմէմէք ի-չին, կէօզլէրիմի գարատըղըմ էսնասէ, ազ գալտը քի, էզիլէճէք ի-տիմ:

— Մա'տմուազէլ, - տէյի Իվար պէեան իլլէտի, - պէնիմ եէ-րիմտէ հէր քիմ օլսա խտի, սիզի օ հալտէ կէօրտիւկիւնտէ, պէնիմ եարտըղըմը եարար խտի:

Բօգէթ ճէվապ վիրմէտի, ֆագաթ շախսը մէճհուլուն, շիւպ-հէսիզ պիր նէզաքէթ տուլլուսուլլա մութթաարֆ օլարազ, քէնտի-նին իլթիֆաթը շիւքրանկիւզարիսինտէն խալի օլմագ, վէ քէնտիսինէ շէրէֆ կէթիրիճի պիր վազիֆէեի իյֆա իթմէք իսթէտիկինի բանա անլատը:

— Հէնուզ աճը հիսս իտիեօրմուսունուզ, տէյի էճզաճը՝ կէնճ գըզա սիւալ իթտի:

— Էվվէթ, պաշրմոա էլան աղըր վար տըր:

— Շիւպհէսիզ հէեէճանընըզըն նէթիճէսի տիր, վէ պէլքի տէ ճիւղի պիր ճէրիհա պուլունմագտա տըր, ֆագաթ եարալը օլմա-տըղընըզա թէէմին օլմագ իշին, պիր ազ աեաղա գալգըպ տօլաշըն:

Բօգէթ, էճզաճընըն թափսիեէսինի իճրա իթտի, վէ եիւքսէք սէտա իլէ:

— Հիշ պիր շէյ հիսս իթմէեօրում, տէտի:

— Բէք էյի:

— Մա'տմուաղէլ մահէլլի իգամէթինիզ պուրատան չօգ ուզա՞ց մը տըր, տէյի Իվար սիւալ իթտի:

— Խա'յր, պուրատան իքի ատըմ ուզագտա, 51 նիւմէրօլու խանէտէ իգամէթ իտէրիմ:

— 51 նիւմէրօլու խանէտէ՞ մի, տէյի հայաուտ իսթիղրապլէ սիւալ իթտի:

— Էվվէթ:

— Խանէնիզէ ավտէթ իթմէք իւզրէ, գօլթուղումու սիզէ թագ-տիւմ իթմէքիկիմէ միւսաատէ իտէ՞րմիսինիզ:

— Լաքին վագթընըզը վէ խայրիսահլըղընըզը սուի իսթիմալ իթ-մէք իսթէմէմ:

— Պու խուսուստա միւսթէրիհ օլուն, մատմուաղէլ:

Բօգէթ, օթուրմուշ օլտուղու հալտէ, ճէվապ վիրմէքսիզին ա-եաղա գալգտը, լաքին պու քէրրէ, պիրինճի ատըմը ալմագլըզը թէճըրիւպէ իթտիկինտէ, սաղ եանընտա շէտիտ պիր աղըր հիսս իյ-լէտիկինտէն:

— Պու տէֆա աճը հիսս իտիեօրում, տէտի:

— Կէօրիւեօրսունուզ քի, գօլթուղումա կերմէքլիկի բէտու իթ-մէքլիկինիզ ճայիզ տէյիլ տիր:

— Հագգլըսընըզ, միւսիւ:

— Օ հալտէ թէքլիֆիմի գապուլ իտիեօրմուսունուզ:

— Էվվէթ , միւսիւ , դապուլ խտերիմ :

Իվար իլէ կէնճ գըղ . էճգախանէտէն տիշարը չըգտըլար : Պատէհու հայտուտը մէրգում , սոգ ագտա եիւրիւտիւկիւ զէման Բօզէթէ եարտըմ իթտի : Իքիսի տէ , ազ վագըթտա Մ . Բէրլ տ'Օրուն օտասընա մուվասըլէթ իթտիլէր : Մէրգում գաբուճու վէ գարըսը , սէվտիքլէրի գըղըն պաշընտան կէչէն գաղաիը խապէր ալտըգլարընտա , քէտէրլէրինտէն նաշի ըէֆը սէտա իթտիլէր :

Պատէհու , մէրգուման գարը վէ գօճա , մէղքիւր գաղանըն վէխիմ պիր նէթիճէսի օլմուշ օլմատըղընը իշիթտիքլէրինտէ , մէյեուսիեթլէրի , մէսէրրէթէ թէպտիլ օլուպ , ճէնապը Ալլահա թէչէքքիւր տուալարը սունմանա պաշլատըլար , վէ մուախսարէն , Իվարըն , օ գըղճըղաղըն գուրթարըճըսը օլտուղունու անլատըգլարընտա , էկէր ճէսարէթ իթսէլէր . տիղլէրինէ գարանարազ , էլլէրինի վէ աեաղլարընը էօբէճէք իտիլէր :

Այնի վագըթտա , Բէրլ տ'Օր , հայտուտա ,

— Ա'հ , էֆէնտիմ , սիզ բէք պիւեիւք պիր էյիլիք էշլէմիգսինիզ , տէտի :

— Պէնիմ եարտըղըմ պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ տիր :

— Նէ՞ տիեօրսունուզ , պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ մի տիր :

— Էվվէթ :

— Լաքին , միւսիւ , սիզ , վաթանա սահիհէն լաեըգ պիր էվլատ օլտուղունուզու խապաթ իթտինիզ :

— Վաթան՝ սիզին միւքեաթաթընըղը վիրմէլի տիր , տէտի մատամ Բէրլ տ'Օր :

— Ա'հ , մատամ . .

— Մի'ւսիւ , զէվճէմին հագգը վար տըր . քէնտի հէմճինսլէրինտէն պիրինին հաեաթընը գուրթարտան պիր քիմսէ , միւքեաթաթա լաեըգ տըր : Նիհաեթ , էֆէնտիմ , սիզ պէնիմ՝ միւսթէճիրլէրիմին , խանէ սահիպիմին , զէվճէմին վէ պէնիմ շիւքրանիյէթիմիզէ լաեըգ պուլունտունուզ :

— Մ . Ֆէլիքսին տախի , տէտի գաբուճունուն գարըսը :

— Մ . Ֆէլիքսին՝ մի , տէյի Իվար սիւալ իթտի , մէղքիւր կէնճ մէքթէպլինին իսմինի էշիթտիկինտէ , տիթրէեէրէք :

— Էվվէթ , Մ . Ֆէլիքս Ամօրուն :

— Շիւպհէսիզ , Մ . Ֆէլիքս՝ մատմուաղէլին պիր խըսըմը օլմալը տըր , տէտի Իվար՝ գաստէն :

— Խա՛յր , միւսիւ , Մ. Ֆէլիքս՝ մատմուլազէլին նիշանըսը տըր :

— Օ՛հ , մատամ Բէրլ տ'Օր . . . տէտի Բօզէթ՝ գըղարարագ , վէ պիւր ազ թէքտիրամիզ թէլէֆֆիւզ իտէրէք :

— Մա'տմուլազէլ Բօզէթ , հագըղէթի հալի կիզլէմէքտէ նէ՞ սէպէպ վար տըր : Պու ալէմտէ , հէրքէս էվլէնմէ՞ղ մի : Հէրքէս , էվլէնմէզտէն էվլէլ , շու եա պու թարգտա նիշանլանմա՞ղ մը :

— Օնա նէ՞ շիւպհէ , մատամ Բէրլ տ'Օր , լաքին սիզ , միւսիւ-նիւն նէզաքէթինի սուի իսթիմալ իտիեօրսունուզ :

— Միւսիւ պու կիպի շէյլէրտէն անլամազ պիւր զաթ տէյիլ տիր :

— Հագգընլզ վար տըր , մատամ , տէտի Իվար :

Մէրգուլ , մալիւմաթ ալմազ մէրազընտա օլտուղունտալն , վէ պու սըրատա , պուլնտան տահա միւսայիտ ֆըրսաթ պուլամաեաճա-ղընը անլատըղընտան ,

— Տէվամ իտին , մատամ , տէտի :

— Իմտի , սիզէ սէօյլէեօրումքի , - տէյի Բէրլ տ'Օրուն զէվ-ճէսի պէեան իյլէտի , - Մ. Ֆէլիքս՝ մատմուլազէլին նիշանըսը տըր , ֆագաթ , Մ. Ֆէլիքս Ամօրուն քիմ օլտուղունու պիլիեօրմաթ-սունուզ :

— Միւսիւ Ֆէլիքսին քիմ օլտուղունու նա՞սըլ պիլսին , տէտի գաբուճու :

— Էվլէլ էմիրտէ , - տէտի մատամ Բէրլ տ'Օր , - Մ. Ֆէլիքս՝ էմ-սալսիզ պիւր ատէմ տիր , վէ պէն , քեաֆֆէյի նամուպու գարըլա-րըն՝ անըն կիպի պիւրէր զէվճի պուլունմասընը թէմէնի իտէրիմ Տինլէեին , միւսիւ , զաթընըղըն , րէվիշի հալինիզտէն տախի անլա-շըլտըղը վէճհ իւղրէ , նամուպու պիւր քիմնէ օլմասը նասըլ սահիհ իսէ , շու տէտիկիմ տախի սահիհ տիրքի , պուրտտա հագըր պու-լունան զէվճիմ Մ. Բէրլ տ'Օր , ֆէնա պիւր ատէմ տէյիլ տիր , հաթ-թա պաղը կիւզէլ խասսէլէրի տէ վար տըր , լաքին Մ. Ֆէլիքս՝ օն-տան չօգ զիեատէ տէեէրլի տիր :

— Միւմքինսիզ շէյ տէյիլ տիր :

— Հէքսի պու գատաբ տէյիլ :

— Տահա նէ՞ վար տըր :

— Մ. Ֆէլիքս միլեօն սաշիպի տիր :

— Թամամ , պիղիմ ատամ տըր , տէյի Իվար միւլահազա իթտի :

Իվար , օնտան սօնրա իտիլէճք սէօզլէրի տինլէմէք իսթէմէքտէ իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ մատամ Բէրլ տ'Օր , քէլամընա տէվամ իլէ :

— Էվվէթ , միւսիւ , Մ. Ֆելիքս տիւգ տիւր , հէմ սահիհ տիւգ տիւր , միլիօնէր , հէմ սահիհ միլիօնէր տիւր , տէտի :

Մէգպուրէնին զէվճի իսէ ,

— Լաքին , Ժէրթրիւտ , նէ՞ զօրլանդ տուրուօրսուն , միւսիւ սանա , էօյլէ տէյիլ տիր տիւօրմու , տէյի պէնան էյլէտի :

— Փագաթ , միւսիւ Բէրլ տ'Օր , միւսապտէ իտին քի , լագըր-տըմը իքմալ իտէեիմ , տէտի եինէ գաբուճունուն գարըսը :

Ժէրթրիւտ , պիլ խասսա իվարա իիթապ իտէրէք , վէ էվվէլին-տէն զիւատէ հէեէճան կէօթէրէրէք ,

— Իշթէ կէօրիւօրսունուզ ա' , միւսիւ , հէր նէ գատար էվիմիզ զահիրէն էանաֆճա կէօրիւնիւպ , միւսթէճիրթիմիզտէն էքսէրիսի մէքթէպլի իսէլէր տէ , պուճունլա պէրապէր պու խուսուս , տիւգլէ-րին տախի պուրտտա իգամէթ իթմէլէրինէ մանի տէյիլ տիր , տէտի :

— Ժէ'րթրիւտ , սէնին զուրուրիէթին վէ լիսանըն , սէնի մահվ իտէճէրլէր տիր :

— Նէ՞ տիւօրսունուզ , միւսիւ Բէրլ տ'Օր , տէտի գաբուճու-նուն գարըսը :

— Տիւօրում քի , էվիմիզտէ , տիւգ օլարագ , իլք տէֆա Մ. Ֆելիքս իգամէթ իթմէրտէ տիր :

— Պունու սիզէ քիմ սէօյլէտի . սիզին պիլմէտիլէրինիզի նէ եարալըմ :

— Պէնիմպիլմէտիլէրիմ , քիմնէ ինտինտէ տիւգ օլմամալը տըրլար :

— Մ. Ֆելիքս տէ , տիւնքի կիւնէ գատար տիւգ միւ իտի :

— Խա'յր :

— Էյ պու կիւն տիւգ միւ տիւր :

— Շիւպհէսիլ :

— Տիմէք օլուր քի , տիւգ իւնվանընը գաղանմագ իչին , մատ-տէ , եալընըզ տիւգ օլմագտա տըր : Պու իսէ , օլ գատար կիւճ պիր շէյ տէյիլ տիր :

— Օնա նէ՞ շիւպհէ . հալպու քի , տիւգ իսմինի իհրագ իթմիշ օլան Մ. Ֆելիքսին միւսթէճիրթիմիզ պուլունմասը , պիր թէսատիւֆ նէթիճէսի տիր :

— Թէսատիւֆ նէթիճէսի՞ մի տիր . . . — տէտի Ժէրթրիւտ՝ հիտ-տէթլէ , վէ պատէհու թէքէպպիւրլէ , — Միւսիւ Բէրլ տ'Օր , շունու էյիճէ պիլինիզ քի , պէն պիւեիւք պիր էֆէնտինին գաբուճուսու օլմագ իչին եարատըլըլըմ տըր , տէտի :

— Պունունյա պերապեր, պէնտէ սանա շունու սէօյլէրիմ քի Մ. Ֆէլիքս, շիւպհէսիզ եագընտա բէտէրինին խանէսինտէ իզամէթ իտէճէկինտէն, սէն, անըն ուզուն միւտտէթ գաբուճուսու օլամանա-
ճագարն:

— Մ. Ֆէլիքս պուրատան կիտէճէք մի . . .

— Օնա նէ՞ շիւպհէ:

— Էկէրչի պուրասը քէնտիսինէ տար կէլտիկի իչին կիտէճէքսէ, քեաֆֆէյի միւսթէճիւրլէրի եօլա գօեուպ, պիւթիւն խանէերի քէն-
տիսինէ իճարա վէրիւր, վէ գաբուճուլուղունու տա պէն տէրիւհտէ
իտէրիմ:

Էկէրչի Ֆէլիքս, ժագօպ սօգալընտան ավտէթ իթմէեիպ տէ,
պու մուարազանա խիթամ վիրմէմիշ օլսա իտի, մուարազայի մէզ-
քիւրէնին նէ՛ նէթիճէ պուլաճաղը պիլինէմէզ իտի:

Պինապէրին, մէրգումուն վիրուտինտէ, մատամ Բէրլը տ'Օր,

— Միւսիւ Ֆէլիքս, իյի վագըրթտա կէլտիկինիզ, տէտի:

Ֆէլիքս, մատամ ժէրթրիւտիւն թապիեաթընը պիլտիկի ճի-
հէթլէ, վագը օլան իֆատէսինտէն, եինէ քէնտի թապիեաթընըն
զարիպ պիր հալինի իշիտէճէկինի տէրք իտէրճէսինէ, տօտագլարըն-
տա պիր թէպէսսիւմ հասըլ օլարագ,

— Նէտէ՞ն, մատամ Բէրլը տ'Օր, տէյի սիւալ իթտի:

— Պիր մուարազանըն ֆասըլ իչին հաքիմէ իհթիեաճ վար տըր:

— Խա'յր, միւսիւ, էօյլէ պիր մուարազա եօգ տուր, տէտի գա-
բուճու:

— Էօյլէ պիր մուարազա եօգ մու տուր, — տէյի պէեան իթտի
ժէրթրիւտ, — տիմէք տիր քի, Մ. Բէրլը տ'Օր, սիզ, հաքիմին հու-
զուրունտան ըրեճաթ իտիեօրսունուզ, Պու հալտէ գապահաթլը
օլտուղունուղու թապիզ իթտիկինիզ թագտիրտէ, տալանըն մէ-
սարիֆինի, վէ զարար զիեանընը սիզ թագմին իտէճէքսինիզ:

ժէրթրիւտ, Նօրմանտիալը օլուպ, պիւթիւն քիւրրէյի արզիւ-
զէրինտէ էն զիեատէ ինատճը տալաճըլարը զուհուրա կէթիւրմիշ օ-
լան վաթանընա շէրէֆ կէթիւրմէքտէ իտի:

Մ. Բէրլ տ'Օր իսէ, իֆատէսինի թէէքիտէն:

— Խա'յր, էօյլէ պիր մուարազա եօգ տուր. մատմուազէլ Բօ-
զէթին տիւչար օլտուղու գաղանը Մ. Ֆէլիքսէ պիլտիրմէքլիք տահա
զիեատէ էհէմմիեթլի պիր մատտէ տիր:

Մ. Բէրլ տ'Օրուն, պու սէօզլէրի զանէթ ճիտտի պիր թարգտա ի-

րատ իթմեսի, զէվճեսինէ, «արթըզ էլվերիր» տիմէք խոի. Մ. Ֆէ-
լիքսէ կէլինճէ,

— Բողէթէ պիր դազա՞ մը օլտու, տէյի սիւալ իթտի.

Ժէրթրիւտ, մէսէլէի թէպտիլ իթմէք լազըմ օլտուդունու ան-
լատը, ֆադաթ պօշպօղաղըղը պըրադմանարադ, վէ իլք տէֆա քէն-
տիսի ճէվապա աղաղ խտէրէք,

— Էվվէթ, ազգալտըքի մատմուազէլ Բօղէթ էզիլէճէք խոի,
տէտի.

— Էզիլէճէք մի խոի, տէյի Ֆէլիքս սիւալ իթտի.

— Լաքին, սէն սուս օլ Ժէրթրիւտ, — տէտի Մ. Բէրլտ'Օր, —
դազանըն հիյնի վուգուլինտէ, սէն տէ պէնիմ կիպի սօգադտա պու-
լունմատըղըմըզտան, վուգուլի հալի պիլէմէեիզ. Իմոի, միւսա-
տէ էթքի, մատմուազէլ Բօղէթ, եախստ միւսիւ քէյֆիեթի հի-
քեանէ իթսինլէր.

Ֆէլիքս, պու արա Իվարա տօղրու տէօնտիւ. Մէրգում իսէ,
իշպու մէնդարէնին իպթիտասընտան պէրու, անլընտաքի եազըլարըն
կէօրիւնմէսինտէն սազընմադ իւզրէ, շարգասըն կէօղլէրինէ գատաթ
էնտիրմիշ օլտուդու հալտէ, գարանլըզ պիր թարաֆտա սիւքիթլէ
տուրմադտա խոի.

— Միւսիւ, — տէտի Ֆէլիքս, — սիզ վուգուաթը կէօրտիւնի'լզ միւ.
Բօղէթ, հէեէճան իլէ շէօյլէ ճէվապ վիրտի.

— Միւսիւ պէնիմ դուրթարըճըմ տըր. Քէնտիսի, հաեաթընը
թէհլիքէեէ գօեարադ, աթլարը տուրտուրտուգտան սօնրա, անլէ-
րին տեազլարը ալթընտան պէնի գուրթարմըշ տըր.

Բօղէթին պիր մուխաթարա սավուշտուրմուշ օլմասը միւլահա-
ղասը, Ֆէլիքսին լէհճէսինտէ ազիմ պիր սօլկունլուգ հասըլ իթմէք-
լէ, տէրհալ Իվարա տօղրու իլէրլէտի, վէ մէրգումուն էլլէրինի
թուլթուպ,

— Ա'հ միւսիւ, պու իյիլիկի սի'զ մի եաբտընըզ, տէտի.

Իվար, քէնտի մահճուպիյեէթ մէսլէքինտէ սապիթգատիմ •-
լարադ,

— Պէնիմ եէրիմտէ հէր քիմ օլսա խոի, պէնիմ եաբտըղըմը • տա
եաբաճադ խոի, տէտի.

Բօղէթ պու սըրատա, նազիքեանէ պիր սէտա իլէ,

— Լաքին միւսիւ, պատա իթտիկինիզ խըտմէթի քիւշիւթէրէք
շիւքրանիեթիմիզտէն խալի օլմադ իսթէմէքիկինիզ, հադդըլ պիր

հարէքէթ տէյիլ տիր։ Միւսիւ Ֆէլիքս, միւսապատէ խտին քի պէն հէր շէյի սէօյլէեիմ։ օլ վագըթ պու էֆէնտինին, պէնիմ հահաթըմը գուրթարմագ իչին, քէնտի հահաթընը թէհլիքէեէ գօեուպ գօյմամը յոտուղունու աշխատաճագսընը, տէյի պէեան իթտի։

— Սէօյլէեի՛ն, Ռօգէթ, տէտի Ֆէլիքս՝ Գաֆալար ճէլլատընն էլինի պըրագմաեարագ։

Մատմուաղէլ Րօգէթ, շու եօրտա նագլիեթինէ պաշլատը։

— Իմտի տինլէեին, միւսիւ Ֆէլիքս՝ սիզին վէ Մ. Պալթաղարն աղիմէթինտէն սօնրա, Ժաննի վէ պէն, ագշամա գատար պիրլիքտէ վագըթ կէշիրտիք։ Շուրաեը անլահապլիրսինիզ քի, միւսագաթըմըմը, միւսիքէլի պիր թարգտա պուլմուշ յոտուղունուլ բէտէրինիզ Մ. աը Սէրուէօյլ իլէ սիզին իւզէրինիզ ճէրէեան իթմիշ տիր։ Ոգշամըն սաաթ ալթը սուլարընտա Մ. Պալթաղար եալընըզ էվէ ալտէթ իյլէմիշ, վէ քէնտիսի, հէր վագըթ շէն վէ մէսրուր յոտուղու հալտէ, թատալը վէ տիւշիւնճէլի պիր հարէքէթտէ կէօրլունմիշ տիր։ Ժաննի, պիւթիւն կիճէ ույղ ուսուլ գալմըշ յոտուղունտան, եօրկուն օլմասընը պէեան իտիեօրտու։ հալ պու քի, պէն զանն իտէրիմ քի, մահղունիյեթինին սէպէպլինի սիւալ իթմէր իւզըէ, պիր ան էվ վէլ Մ. Պալթաղար իլէ եալընըզ գալմագ արղուսինտէ պուլունու եօրտու։ Հէր նէ հալ իսէ, սաաթ սէքիզտէ, խանէնիզտէ թատա իթտիքտէն սօնրա, ուղուն միւտտէթլէ սիզի պէքլէմէեիպ, պէնտէն մաւֆարագաթա գարար վիրտիլէր։ Պէն տէ, քէնտիլէրինէ ըրիֆագաթ իթմէքիլի թէքլիֆ իթտիմ, ֆագաթ նիեթթիմ, ուղամագտա օլան զայպուպէթինիզտէն տօլաեը տիւշարը իզտիրապ օլմահա պաշլատըղըմտա, սիզի գարշըլամագ օլուպ, պաշղա պիր շէյ տէյիլ խտի։ Անլէր տէ, թէքլիֆիմի գապուլ իթտիքլէրինտէն, պիրլիքտէ եօլա չըգտըգ։

« Պէրապէրլէրինճէ, Սէն սօգաղընտան հէման Ժագօպ սօգաղընըն եօղարլարընա գատար կիթտիմ, լաքին օրատա Մ. Պալթաղար, սօփուղու պէհանէ իտէրէք, օնտան տահա զիեատէ իլէրի կիթմէքլիկիմի մէնն, վէ տէրհալ խանէմէ ալտէթիմի թապսիեէ իյլէտի։ Իմտի, պէն տէ քէնտիլէրինտէն այրըլտըմ։

« Օ կիւնիւ, իլք տէֆա օլարագ եալընըզ գալըպ, հիյնի ալտէթիմտէ, նայիլ յոտուղունուլ սաատէթ վէ իպպալ իւզէրինէ, պէլ քի պիր ազ գիեատէ ճիտտի սուրէթտէ տիւշիւնմէքտէն, վէ տէրեալը միւսահաղաթա տալմագտան քէնտիլի մէնն իտէմէտիմ։ շէօյլէ քի

էվիմիդին հէման եօգարը թարափլարընա վասըլ օլմուշիքէն, պիլմէմ նասըլ օլուպ գայտըմ վէ եէրէ տիւշտիւմ: Եէրտէն գալգմագ իսթէ-տիկիմտէ, տէօրթ նալ կէլմէքտէ օլան աթլարըն աեագլարը ալթըն-տա պուլունուեօրտում: Արապա, պէնի իքի բարչա իտէճէք իքէն, նակէհան պու էֆէնտի, քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէեէ գօեարագ, զազապնաք հայվանլարըն էօիւնէ կէչտի . . . Գուսուրունու տէրք իտէպիլիրսինիզ Մ. Ֆէլիքս, զիրա պաեըլմըլ օլտուղումտան, օ տագըգատան սօնրա պէն հիչ պիր շէյ կէօրէմէտիմ, վէ աեըլտըղըմ վագըթ, պիր էճզաճը տիւքքեանընտա պուլունուեօրտում.քի, օրատուն երինէ պու էֆէնտի պէնի պուրանա կէթիրտի:

Բօզէթ, պու հիքեանէեի իթտիկի գէման, Ֆէլիքս, պիր աչգ ու մուհապպէթլէ մէզպուրէեէ պագմագտա, վէ պաշընտան կէչէն մուխաթարանը տիւշիւնտիւքճէ, տիթրէմէքտէ իտի: Բօզէթ, հիքեանէսինի թէքմիլ իթտիկիմտէ, Ֆէլիքս, խալիսանէ պիր հէեէճան իլէ,

— Միւսիւ, Բօզէթին հիչ պիր շէյտէ միւպալաղա իթմէտիկինի պիլմէտիկիմ հալտէ, պու իշիթտիկիմ շէյլէրտէն սօնրա, հալէա քէնտիսինէ պիր իըզմէթտէ պուլունումուշ օլտուղունուղու ինքեար իտէպիլիրսինիզ, տէտի:

— Վագը օլան հարէքէթիմ, էհէմմիեթլի պիր շէյ տէյիլ տիր, տէյի Իվար ճէվապ վիրտի:

— Էհէմմիեթլի պիր շէյ տէյիլ մի տիր, ֆագաթ, միւսիւ, պու իըզմէթինիզ բէք պիւեիւք տիւր: Էկէրչի սիզ օրատա պուլունմասա իտինիզ, էկէրչի պու գըզճըղազ վէֆաթ իթմիշ օլտա իտի, եա Բապպի, պէն նէ՞ օլաճագ իտիմ:

Տէլիգանլընըն բուհընտան սատըր օլան իչպու նիտատէն, Իվար, Ֆէլիքսին՝ օլ կէնճ գըզ հագգընտաքի մուհապպէթինին պիւեիւքլիւկիւնիւ հիւքմ իտէպիլտի, վէ քէնտիսի տէ պիզգաթ պիր աչգ ու «Էվտա տույղուսու հիւս իթտիկի ճ/հէթլէ, Ֆէլիքսին աչգ ու մուհապպէթի հագգընտա բէք չօգ տիւշիւնմէսին է վէսիլէ օլտու:

Ֆէլիքս, իֆատաթընա շու եօլաա տէվամ իթտի:

— Լաքին միւսիւ, սիզ պու գըզճըղաղը գուրթարմանըղլա, հաեաթըմտան տահա պիւեիւք պիր մատտէեի գուրթարմըլ օլտու-նուզ, վագը օլան հարէքէթլինիզտէ պուլունմագ իչին, հէնուզ թահթը թասարբուֆումտա օլման, վէ լաքին տիւնտէն պէրու պանա նէվիմա թէէմին իտիլմիշ պուլունան սէրվէթիմի իսթէեէպիլիր իտինիզ, վէ պէն, պիր կիւն, պիր սաաթ, վէ պիր տագըգա պիլէ օ

սերվէթէ նայիլ օլմագլըղը իսթէմէեերէք, տէրհալ անը սիզէ վերիբ իտիմ:

Ֆէլիքս, Մ. տը Սէրտէօյլին, «Ֆէլիքս, պէն սէնին բէտէրինիմ» տէտիկի սըրատա, միւմաիլէյհին էլլէրինի սըգտըղը կիպի, պու տէֆա տա, պալէատէրի սէօլլէրի իրատ իթտիկի զէման, այնի հէ-
եէճան իլէ հայտուտը մէրդ ումուն էլլէրինի սըգմագտա իտի:

Մէրգում տէլիգանլը, իլալէթէն տախի,

— Չիւնքի, միւսիւ, պու գըղը պէն սէվէրիմ, օ պէնիմ նիշան-
լըմ տըր, տէյի իֆատէ իթտի:

— Անը պիլիեօրում, միւսիւ, տէյի իվար ճէվապ վիրտի:

— Օ պէնիմ զէվճէմ օլաճագ տըր:

Իվար, ֆիքրինտէն,

— Տահա պու կիւն սիզին ղէվճէնիզ օլմաեաճագ տըր, տէտիք-
տէն սօնրա, ալէնի սուրէթտէ տախի, — Բէտէրինիզ Մ. տիւք տը
Սէրտէօյլ պու իզտիվաճա բազը օլունեօրում:

— Ա՛հ, միւսիւ, — տէտի Ֆէլիքս, — վագը օլան խըզմէթինիզ-
տէն սօնրա, պիզլիմ տաթումուզ, վէ էսրարըմըզա վագըֆ օլմալըսը-
նըզ, — Բէտէրիմ, պու իզտիվաճա սայքի բազը օլունեօր:

— Օ՛հ, եա՛ բապպի . . . տէտի Բօզէթ:

— Մատմուազէլի թանըմագսըզը՞ն մը բազը օլունեօր, տէյի ի-
վար իֆատէ իթտի:

— Բէտէրիմ, պու ագչամ Բօզէթի քէնտիսինէ թապտիմ իթ-
մէքլիկիմի իսթէիօր, — տէտի Ֆէլիքս, — ղիւա, պէնիմ իչին, էվլէնէ-
ճէք չաղտա օլտուղումու, վէ պիր ան էվվէլ խիթամ պուլան իշլէ-
րին, չօգ տէֆա խաեըրը օլտուղըսընը «էօյլէեօր, Պուրաեա կէլ-
մէքլիկիմ, մատմուազէլի ալըպ, ժագօպ սօգաղընտա, բէտէրիմին
խանէսինէ կէթիւրմէք իչին իտի, Լաքին պու գաղա . . .

— Էվվէթ, պու գաղա, բէտէրինիզէ՞ թագտիմ օլունմագլըղըմը
մէնն իթմէքտէ տիր, ղիրա ապլա գուվվէթ վէ թագաթըմ գալմամըչ
տըր, վէ հէնուզ տիթըէեօրում, Պունտան գաթինազար, բաղարըզ
էսվապըլը տա կիեինմէմիչիմ տիր, վէ սօլ թարաֆըմտա հասըլ օլ-
մուչ օլան պիր քիւլիւք եարէ սէպէպիլլէ, պիր ալ թօբալ եիւրիւ-
եօրում, տէտի Բօզէթ:

— Անլանօրում, խուսուսիլլէ թուալէթ մատտէսինի բէք ալէա
տէրք իտիեօրում, — տէյի Ֆէլիքս՝ թէպէսսիւմ իտէրէք պէեան իլլէ-
տի. — իմտի, բէտէրիմէ պիր մէթումպ եաղարագ, ղայպուպէթիմ

էսնասընտա վուգուա կէլէն հալի քէնտիսինէ իյզահ, վէ կէլինի
օլաճագ գըզը եարըն ադշամ թանըեապիլէճէկինի պիլտիրէճէեհիմ:

Բօզէթ տախի,

— Թէմում, թէմում, միւսիւ Ֆէլիքս, պէօյլէ եարմագլըզընըզ
խաեըրը տըր, տէտի:

Մէքթէպլիի մէրգում, տէրհալ բէտէրինէ պիր մէքթուպ եա-
զարագ, իշի պիլտիրտի, վէ ազ սօնրա, Իվար՝ Ֆէլիքս վէ անըն
կէնճ վէ տիլպէր նիշանլըսըյա թօգալաշարագ, Մ. Բէրլ տ'Օրուհ
օտասընտան մուֆարագաթ իթտի:

9

ԹԷՍԱՏԻԻՖ, ԷԼԷՆԷ ՎԷ ԻՎԱՐԱ ՊԱՋԸ ՕՅՈՒՆԼԱՐ ՕՅՆԱՐ

Իվար, քէնտիսինի սօգագտա պուլտուղունտա, պիր էյեամ
շաշըն կիպի գալտը, վէ պիր հիւսնի գապուլիյեթէ մազհար օլ-
մագ իւմիտիյէ պիր էվէ կէլիպ տէ, օ էվտէն գօվուլան ատէմ կիպի
51 նիւմէրօլու խանէեթ թէաճճիւպլէ պագմաեա պաշլատը, վէ պիր
տէրէճէ ագլը պաշընա կէլտիկինտէ, վուգուի հալի հէնուզ լաեը-
գըյա անլաեամամասըյա պէրապէր, բաքիպ օլմագ իւզըն պիր ա-
րապա գօլլաեարագ, քէնտի քէնտիեթ շու միւլահազաեը իթտի:

— Նէ՝ զարիպ թէսատիւֆ, Բիրօեա, քէնտիսինին բաքիպի վէ
խասմի օլան պիր գարընը գաթլ ու թէլէֆ իթմէքիկի, պու կիւն
քէնտիսինէ պէն իէքլիֆ իթտիկիմ, վէ խաստէթէն իշպու նիեթլէ
պուրաեա կէլտիկիմ հալտէ, նակէհան սօգագտա պիր գարը, պիր
արապանըն աթլարը ալթընտա էզիլմէք թէհիքէսինտէ պուլու-
նուր, վէ պէն, քի ալէսսէվիյեթ տույղուլու պիր գալպ սահիպի տէ-
յիլ իքէն, վէ աեազլարըմոա նասըր օլտուղու ճիհէթլէ, զիեատէ
եօլ եիւրիւմէքտէն իսէ, պիւթիւն ինսանլար էզիլտէ, ֆիթուրսուզ
պուլունմագլըգ միւթատըմ օլմուշ իքէն, սէպէպլինի պիլմէմ ամմա
նասըյա, պու գարընըն եարտըմընա շիթապան օլուրում, վէ պիր
գատէհ շարապ իշմէքլիք կիպի գօլայլըգլա պու գատընը գուրթա-
լըըմ: Շիմտի, պէն պունլարը էլէնէ նագլ իտէրսէմ, պանա նէ՝
տիեթէք տիր:

« Մեզ պուրէնին , պանա գարչը հիտտէթլէնմէեէ , վէ քէնտի մէ-
նաֆիինի , պիր սուրէթի դարիպէտէ միւտաֆաա իթմէքտէ օլտու-
ղումու , վէ վուգուլթտան իթիֆատէ իթմէեիպ , ֆըրսաթը գա-
չըրտըղըմը , եանի իչի , սուրէթի ճէրէեանը իւղըէ պըրադմամագըլը-
ղըմ իլէ խէթա իթմիչ օլտուղումու պէեան իյլէմէկէ հագգը պուլու-
նաճագ տըր :

« Լաքին , շու մէմուլին զայրի ինսան գուրթարմագըլըգ վագըա-
սընըն տահա զիեատէ դարիպ եէրի շու տուրքի , պէն , միւտտէթի
էօմրիւմտէ քիմնէեի սէվմէմիչ օլտուղումուման , վէ հիչ պիր գատընըն
պագըչը , պէնի տիւչարը հէեէճան գըլմամըչ իտուկինտէն տօլանը
իֆիթիխար իթտիկիմ հալտէ , նակէհան տիվանէ կիպի աչըգ օլտում .
զիրա , շու Բօղէթի , օլ մէճհուլէ վէ տիւպէր գարըեը , մէճնուն կիպի
սէվմէքտէեիմ : Էյ , միւսիւ Ֆէլիքս Ամօր , էկէրչի պէնիմ աչգ ու
սէվտամա մանի օլաճագ իսէնիզ , պունուն դարարընը սիզ չէքէճէք-
սինիզ , վէ Ֆէրնէ գատար սիզ , պիր կիւզէլ տէլիգանիւ իսէնիզ տէ ,
պու ճիւմլէ իլէ , պէն , մատմուլագէլ Բօղէթի թէլէֆ իթմէեիպ , սիզի
թէլէֆ փտէճէեիմ : Խա'յր , խա'յր , պու տա օլամաղ : Պէն , օ քիւ-
չիւք գըզա տիլտատէ օլտուղում կիպի , էլէն տէ պու տէլիգանիւեա
տիլտատէ օլմուչ , վէ քէնտի սէվկիւլիւ մէքթէպլիսինին պիր գըլընա
պիլէ տօգունճագըղըմը մէնն իթմիչ տիր :

« Տէրհալ վէ շէտիտէն իզհարը մուհապպէթ իթմէք իչին , էլէ-
նին վէ պէնիմ կիպի ճանվէրլէր տախի պուլունտուղունա ագըպէթ-
քեար ինանմաեա պաչլաեօրում :

« Հասըլը պու սըրատա , էլէնի կէօրմէքլիկիմ իգթիզա իտէր : »

Օլ էսնատէ , մահէլլի մէգքիւրտէն պօշ պիր տրապա կէչմէքտէ
օլտուղունտան , Իվար , պու արապաեա օթուրտու , վէ քէնտիսինի
Մօթ-Բիքէ ճատտէսինէ կէօթիւրմէսինի արապաճըեա էմր իյլէտի :

Իվարըն հիյնի մուվասըլէթինտէ , հայտուտ դարը տիչարը չըգմըչ
իտի , ֆագաթ պէսլէմէսի Ֆրանսին , մատամասընըն եագընտա ավ-
տէթ իտէճէկինի խապէր վիւրմէսի իւզէրինէ , Իվար , սալօնտա պէք-
լէտի , վէ դարիպ պիր թարգտա պաչլամըչ օլան աչգ ու սէվտասը իւ-
զէրինէ տիւչիւնմէքտէն զայրի միւլահագասը պուլունմամագտա իտի :

Բիրօնուն նէրէտէ օլտուղունու տախի պիր ան էվվէլ պիլտի-
րէլիմ :

Իվարըն քէնտիսինի թէրք իթմէսինտէն ազ սօնրա , էլէն , Բի-
եէրին նասիհաթը մուճիպինճէ վալիտէսի թարաֆընտան եագըլըմըչ

օյան թէգքերէն ալմը իտի։ Իշպու թէգքերէնին մէայինտէն, մուհիմ պիր մատտէ իշին չաղըլտըղընը անլաեարագ, հէնուղ էրքէքլիք զըեաֆէթինի թէպտիլ իթմէմիշ օլտուղու հալտէ, անինտէ քէնտիսի իշին պիր աբապա գոշուլմասընը էմը, վէ իշպու էմը իծրա օլունունճա, օրատան հարէքէթ իյլէտի։

Տիւշէս, Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ շուգու պուլան ուղուն վէ բաթըրտըլը մուհապէրէսինի մուլթասարէն էլէնէ անլաթտը, վէ նագլիեթինի պիթիրտիկինտէ, էլէն,

— Պու ատէմ իլէ գօնուշուլմազ տէտիկիմտէ, տիմէք հագգըմ վար իմիշ, տէյի պէեան իյլէտի։

— Էվվէթ, տիւգ հէնուղ Անժէլի սէվիեօր, տէտի տիւշէս։

— Շիւպհէսիզ, պու ճիհէթլէ յիզին իշին իւմիտ եօգ տուր։

— Նէ՞ իւմիտի։

— Սիզին տիւշէս օլմագլըղընըղըն իւմիտի։

— Էվվէթ, օ ճիհէթլէ իւմիտ գալմամըշ տըր։

— Նէ՞ տէ տիւգլին սէրվէթինէ մալիք օլմագլըգ իւմիտի։

— Էվվէթ, էվվէթ, օնտա տա իւմիտիմ գալմամըշ տըր։

— Պու հալտէ, սիզ տէ, էլպէթթէ քէնտի գատէրինիզէ ֆէյլէսօֆանէ գաթլանըեօրսունուղ, տէյի էլէն պէեան իթտի, տիւշէսին քէնտի նիեթթլէրինի իֆատէ իթմէսի իշին։

— Նէ՞ տիեօրսունուղ, գատէրիմէ գաթլանմագ մը։

— Էվվէթ, էօյլէ զանն իտիեօրում։

— Փագաթ, գըղըմ, էկէրչի պէն էօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունուր իտէմ, սիզին, պէնի լանէթլէմէեէ հագգընըղ օլուր։

— Շիւպհէսիզ։

— Չիւնքի պէնիմ վէֆաթըմտան սօնրա, սիզ տիւշէս օլմաեաճագմըսընըղ։

— Էլպէթթէ օլաճաղըմ։

— Վէ, թասմիմ իթմէքլիք հագգընըղ պուլունան իւմիտլէրտէն տէ, պէնիմ կիպի մէյիուս օլմամըշսընըղ տըր։

— Հա՛յ հա՛յ։

— Պէնիմ կիպի, ինթիգամ ալմագ աըղուսույլա յիւզան օլմալը տէյիլմիսինիզ։

— Պէնիմ պաշպա պիր աըղում եօգ տուր։

— Էկէրչի էօյլէ օլմասա իտի, պէն տէ սիզի լանէթլէր իտիմ։

— Հագգըլա լանէթլէմիշ օլուրտունուղ։

— Տիմէք օլուր քի, ախըը ինթիգամ խուսուսունտա պանա եարտըմ խտէճէքսինիդ :

— Մէմուռնէն իւէրիմ, անճաղ ն¹° եարմաղ ֆիքքինտէսինիդ :

Մատամ տը Սէրտէօյլ, տիւզիւ վահշիճէ գաթլ ու թէլէֆ իթմէրտէն իսէ, Օնա միւտտէթի մէտիտէ ճէվր ու ճէֆա չէքտիրմէք իչին, անըն քեաֆֆէյի սէվլիւլիւլէրինի էօլտիւրմէք նիհէթինտէ պուլունտուղունու հայտուտ գաղընա պիլտիրտի, վէ իֆատէսինին խիթամընտա տախի :

— Պու սուրէթլէ տիւզ, եալաշ եալաշ օլ աճը էճէլ չէրպէթինի նուշ խտէճէկինտէն, չէքտիրկի իշկէնճէլէրի կէօրմէքլէ մահզուղ օլաճաղըմ, վէ պագըյեէեի էօմրիւմ իչին, պու խուսուսու պիր թէսէլլի ատտ խտէճէկիմ, տէտի, վէ իշպու սօն սէօլլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, տօտագլարընտա ղալիմնէ վէ վահշիեանէ պիր թէպէսսիւմ ալէամէթի միւշահէտէ օլունտու :

Բիրօ, պու էանատէ քէնտիսինի ղապթ խտիեօրտու, Շէօյլէ քի, տիւշէսին, Ֆէլիքսի ղէհիլլէմէքտէն պահս իթմէտի, կէնճ գատընը ֆէվգէլատէ տիւշարը հէեճճան դըլտը իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ ղահիրէն հիշ պիր շէյ պէլլի լթմէտի, չիւնքի եալընըղ պիր տիթրէմէսի, քէնտիսինին Ֆէլիքսէ աշգ ու մուհապպէթի պուլունտուղունու անլաթմաղ տիմէք իտի :

Մատամ տը Սէրտէօյլ, աղ պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա, յըղընա :

— Էյ շու թասափլուրո՝ մա նէ° տէրսինիդ, տէյի սիւալ իթտի :

— Բէք կիւզէլ իսէ տէ, էսէֆ օլունուր քի, սատէճէ պիր թասափլուրտան իպարէթ տիր :

— Հալպու քի, պունուն իճրասը սիզին ղանն իթտիկինիլտէն տահա ղիեատէ գօլայ տըր, Ելլընըղ պիր նօղթա, պէնի էնտիշտէ պըրագմագտա տըր :

— Հաճկը նօղթա :

— Անժէյ տ'Արըվիլի պուլմագլըղ մատաէսի, Էկէրչի անըն իգամէթ իթտիկի եէրի պիլէս իտիմ, հիսապընը չաբուգ թէսփիեէ իտէր իտիմ :

— Փագաթ բրանկալընը նէրէտէն պուլաճագսընըղ :

— Օ սայքի պուլունմուշ տուր :

— Շիմտիտէ°ն մի :

— Էվվէթ :

— Լաքին Ս. տը Սէբտէօյիւն պուլունմուշ օլան օղլունու նա՞-
սըլ զէհիրլէնէնէնքսինիդ, եախօտ զէհիրլէթէնէնքսինիդ:

— Իշթէ պու ճինանէթ իշին, սիզին եարտըմընըզը պէքլէօրում,
վէ սիզէ իւմիտ իտիօրում:

— Հիշ տէյիլ իսէ, նէ՛ եաբաճաղըմը սէօյլէտինիդ, տէտի էլէն՝
ղանէթ թապիի պիր սէտա իլէ:

— Թէքլիֆիմի դապուլ իտի՞օրմուսունուզ:

Էլէն, ֆէլիքսի, մատամ տը Սէբտէօյիւն ինթիգամբէնչէսինտէն
գուրթարմագ իշին, եալընըզ պիր չարէ պուլունտուղունու, վէ օ
չարէ տէ, մէրգումու դաթլ ու թէլէֆ իյլէմէքլիք վազիֆէսինի քէն-
տիսի տէրիւհտէ իթմէքտէն իպարէթ իտուկինի տէրհալ անլա-
եարագ:

— Աճա՛յիպ, պիր ազ էվլէլ սէօյլէտիկինիդ կիպի, ինթիգամընը-
զա, սիդտէն տահա զիեատէ պէն ալեագատար տէյիլմիեիմ. ֆա-
դաթ թէքըար սիզէ սիւալ իտիօրում, եաբաճագ իշիմ նէ՞ տիր,
տէյի սիւալ իթտի:

— Սիզ քէնտինիդի տիւզէ սէվտիբտինի՞զ մի:

— Չանն իտէրիմ:

— Իմտի, տիւզ, պէնիմ ետիմտէ պուլունտուղունու զանն իթ-
տիկի օղլու իւզէրինէ սիզտէն մալիւմաթ արմագ իւզրէ, սիզի թէք-
ըար կէօրմէք իշին, քեաֆֆէյի վէսանիթի իթթիմալ իտէնէք տիր:

— Իհթիմալ տըր:

— Շիմտի, նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօ՞րմուսունուզ:

— Բէք ալէա անլաեօրում. շէօյլէքի, պէն, տիւզիւն խանէսինէ
կիտէնէեիմ, վէ պիզիմ արատըղըմըզ մէքթէպլի տէլիդանլը իսէ,
թապիաթ իյլէ բէտէրինին խանէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ պուլուն-
տուղունտան, անը օրատա զէհիրլէնէնէնէիմ: Պունտան գօլայ ան-
լաշըլաճագ նէ՞ վար տըր: Պու գատարճըզ պիր մատաէեի ան-
լաեամամալ իշին, պիւթիւն պիւթիւն ագըլտան մահրում օլմագ լա-
ղըմ կէլիք:

— Լաքին ըաղը օլուեօ՞րմուսունուզ:

— Պիւ չարթ իլէ:

— Նէ՞ չարթ իլէ:

— Չէհիր պանա վէրիլմէլի տիր:

— Պու բէք գօլայ շէյ տիր:

— Էմին պիր զէհիր տիր ա՛:

- Սիրո օ խուսուստա միւսթերիս օլուն :
- Էմին զէհիր տիւօրսամ, հէմ միւէսսիր վէ հէմտէ հիչ պիր էսէր պըրադմանան պիր զէհիր տիմէք իսթէեօրում :
- Պէն տէ, տէտիկինիդտէն զաթէն պոնու անլաօրում :
- Իշպու զէհիրի պանա նէ՞ վագըթ թէսլիմ իտէճէքսինիդ :
- Իքի իւչ կիւնտէն :
- Բէք էյի, պէն էքի իւչ կիւնտէն թէքրար պուրատա կէլիրիմ :
- Օլվագըթ, սիդէ, պիզիմ բրանկայրնըն թագտիմի սըրասընտա, նէ՞ եօլտա վագիֆէ իճրա իտէճէկինիդի անլաթըրմ :
- Աճապա տիւգիւն սաթթէ էվլատըղընը պէ՞ն մի իճրա իտէճէերիմ, տէյի էլէն թէպէսսիւմէ սիւալ իթտի :
- Շիւպհէսիդ . . . ֆագաթ շիքիտէթ մի իտիեօրսունուզ . . . պու եօլտա հարէքէթինիդ, մէնաֆիինիդ իճապընտան տէյիլ մի տիր . զիրա ինթիգամըմըղըն միւշթէրէք օլտուղունու սիդ սէօյլէմէտինի՞դ մի :
- Հագգըսընըղ . իմտի, թափսիեհնիդի իճրա իտէճէերիմ :
- Պիր գաչ տագըգա «օնրա, էլէն, արապատա ըաքիպէն վէ սէրիան խանէսինէ ավտէթ իթտի :
- Եօլտա կիտէրքէն, էլէն տէ, Իվար կիպի, թէսատիւֆաթըն զարիպիկի իւղէրինէ շու միւլահագանը իթմէքտէ իտի :
- Իշթէ պէօյլէ, տիւնհատա սէվտիկիմ, վէ բէնտի հատաթըմտան զիհատէ անըն հատաթընա ալէագատար օլտուղում եէկեանէ պիր ատէմի զէհիրլէմէքլիկիմ պանա էմր օլունուեօր :
- Էլէն, Գաֆալարըն ճէլլատընը քէնտի սալօնունտա պուլտուղունտա, թէաճճիւպ իթտի, վէ մէրդումա խիթապէն,
- Նէ՞ խապէր Իվար, տէյի սիւալ իթտի :
- Տիւնհանըն սօնունտան զիհատէ, պիր շէյ պէնի թէաճճիւպտէ պըրագընօր, տէյի Իվար ճէվապ վիրտի :
- Նէ՞ շէյ :
- Ինանըլաճաղ շէյ տէյիլ տիր :
- Հէր նէ իսէ, իյգահ իտին :
- Պունունլա պէրապէր, սահիհ օլտուղունու տա բէր ալէա հիսս իտիեօրում :
- Լաքին Ալլահ աշգընա օլտուն, նէ՞ տիր :
- Եագանը էլէ վիրտիմ :
- Եագանը էլէ՞ մի վիրտինիդ :

Էլէն , պու սէօղիւ իշխտինճէ , պիր ազ գօրգտու , չիւնքի , հայ-
տուտը մէրգ ումուն , եադաեը էլէ վիրտիմ տիմէսինտէն , հիւքիւ-
մէթճէ թանըլտըմ տիմէք իսթէեօր աէյի զանն իթտի :

— Սիզ նասըլ եադաեը էլէ վիրտինիզ իսէ , պէնտէ էօյլէ վիր-
տիմ , տէտի իվար :

— Սիզ տէ պէնիմ կիպի եադաեը էլէ՞ մի վիրտինիզ , տէյի է-
լէն սիւալ իթտի :

— Շիւպհէսիզ :

— Ֆադաթ , բէճա իտէրիմ , սէօյլէեին , մատտէեի էյգահ
իտին :

— Սիզ աչգ իլէ պիրիսինի սէվմէեօրմուսունուզ :

— Էվվէթ :

— Մ. Ֆէլիքս Ա.ճօրու , տէյի՞ մի :

— Էվվէթ :

— Իշթէ , պէն տէ պու զապիլտէն աչըգ օլտում :

— Խա՛յր , պու օլամազ չէյ տիր :

— Պիր ազ սապըլը օլուն . շիմաի անլարսընըզ , — Քիմէ տիլտա-
տէ օլտուղումու քէչֆ իտին պադալըմ :

— Էլպէթթէ պանա տիլտատէ օլմամըչսընըզ տըր :

— Օլ պապտէ քէնտիմի սագընըրըմ :

— Էօյլէ իսէ , բիմէ՞ եադաեը էլէ վիրտինիզ :

— Բօզէթէ :

— Բօզէթ քի՞մ օլուեօր :

— Մ. Ֆէլիքսին նիշանըսը :

— Թէլէֆ իթմէ բլիկի պանա թէքլիֆ իթտիկինիզ պիր գըզա
մուհապպէթ վիրմէքլիկինիզ միւմքին տէյիլ տիր :

— Քիմ օլտուղունու թանըմաեարազ , քէնտիսինէ տիլտատէ
օլտում :

— Անլատըմ , ֆադաթ քէնտիսինի կէօրտինի՞նզ մի :

— Տօսթու պիլէ օլտում :

— Նա՞սըլ :

Իվար , էգօլ-տը-Մէտսին սօղաղընտա վուգու պուլան ահվալի ,
հիչ պիր նօթթաեը ունութմաեարազ , Բիրօեա հիքեաեէ իթտի :

Հայտուտ , քէնտի հիքեաեէսինի պիթիրտիկինտէ , Բիրօ ,

— Սահիհէն , պու բէք դարիպ չէյ տիր , տէտի :

— Նա՞սըլ , սիզ տէ զարիպ կէօրի՞նմէեօր մու . հաթթա պէն ,

եկէրչի պիղտէ պիր ապաճըգ մէզհէպ էֆքեարը օլտա, պու շէյլէր-տէ մութլապա Ալլահըն բարմաղը պոռնտուլաղունու քէնտի քէնտիմիղէ թաստիգ իթմէքլիկիմիղ լաղլմ կէլտիկինի միւլահաղա իտիեօրում:

— Աճայլ'պ . . .

— Պինապէրին սիղ տէ անլաեօրսունուպ քի, շու սըրատա ար-թըգ Բօզէթին թէլէֆի գապիլ օլամաղ:

— Էվլէթ, անլաեօրում:

— Բօզէթի թէլէֆ իթմէքտէն իտէ, պէնիմ մէսուտ ըաքիպ վէ խասմիմի թէլէֆ իթմէքլիկի տահա միւրահաճաճ սաեարըմ:

— Բարմաղընըղըն ուճունու պիլէ Ֆէլիքսէ տօգունտուրմաղլը-ղընըղը մէնն իտէրիմ, տէտի Բիրօ՝ հէեհճան իլէ:

— Պէն էմրինիղէ իթասաթ իտէրիմ, Փագաթ . . .

— Պաղը շարթլար իլէ, էօյլէ տէյիլ մի:

— Եալընըղ պիր շարթ իլէ:

— Նէ՞ շարթ իլէ:

— Դըսգանճըղգ սաեիգասըյլա Բօզէթէ ֆէնալըգ իթմէմէլի-սինիղ:

— Անլաղըլտը. սիղ Ֆէլիքսէ ըիաեթ իտէճէկինիղ կիպի, պէն տէ Բօզէթէ ըիաեթ իտէճէեթիմ: Շու գատար քի, սիղ, Բօզէթի ա-ղըրաղգտան սօնրա, անըն, կէլիպ Մ. Ֆէլիքսի պուլարապ, պիղիմ աչգ ու սէվտամըղը իխլալ իթմէմէսի իչին, քէնտի իւղէրինէ եա-գընէն նէգարէթ իթմէլիսինիղ: Զանն իտէրիմ քի, օ գըղը աղըրմաղ-լըգ նիեթի, չիմտի հէր վագըթտան զիեաւտէ Ֆիքրինիղի իշլուլ իթմէլի տիր:

— Եարըն, մէղպուրէեի աղըրը, վէ սիղէ թէսլիմ իտ'րիմ: Պոչ սուրէթլէ, անըն, Մ. Ֆէլիքսի պուլմասընա միւսաատէ իթմէմէքլիք, պէնիմ գատար սիղէ տէ աեիտ օլահապ տըր:

— Էվլէթ, էվլէթ:

— Ֆագաթ Մ. Ֆէլիքսի սաղըն էլտէն գաղըրմաեըն:

— Օլ պապտէ էմին օլուն: Ֆէլիքս՝ Բօզէթին նէրէտէ պուլուն-տուղունու պիլէեհէճէք տիր, վէ սիղ, շուրաէր իյիճէ տիւչիւնմէլի-սինիղ քի, սէվմէք ֆիլիկինի պիլլիքտէ էօյրէնմէլէրի իչին» պուլուշ-մալարընը գօլայլաթահապ եօլտա, քէնտիսինէ, մէղպուրէնին պու-լունտուղու մահէլլի պէն խապէր վիրմէեհէեթիմ:

— Աֆէրին, տէտի Իվար:

Պիր պիրինէ զանէթ միւսայիտ օլան պիզիւմ իքի հայտուտլար , ուզուն միւստէթ տահա կեօրիւշտիւլէր , վէ իրթէսի կիւն իչին իծ-
րասընը գարարլաշտըմըշ օլտուգլարը Բօզէթին գաշըրըրլասը սու-
րէթի հագգընտա միւզաքէրէ իթտիլէր :

Իրթէսի կիւն , ագշամըն սաաթ ալթը սուլարընտա , Մ. Բէրլ
տ'Օրուն նէգտինէ պիր համմոլ կիտէրէք ,

— Մ. Ֆէլիքս Ամօր պուրատա՞ մը տըր , տէյի սիւալ իթտի :

— Էվվէթ , տէյի նամուսլու գարուճու ճէվապ վիրտի :

— Մ. Պալթազարըն , քէնտիսինի խանէսինտէ պէքլէմէքտէ օլ-
տուզունու խապէր վիրէպիլիթմիլի :

Գարուճունուն գարըսը , միւթէքէպպիրանէ պիր թարգտա ,

— Մ. Պալթազար իյի պի , չօճուգ տուր , վէ պէն , Մ. Ֆէլիք-
սին , տիւգ օլմասըյա պէրապէր , անընլա տօսթուզունա տէվամ իթ-
մէսինտէն տօլաեը մէմուճունու : Փագաթ Մ. Պալթազար շուրաեը
անլամալը տըր քի , տօսթու , պու ագշամ քէնտիսինի կեօրմէեէ կի-
տէմէզ , չիւնքի ասալէթլու վէ էհլի սէրվէթ միւսթէհիրիմիզ , բէ-
տէրի օլան միլիօնէր Մ. տիւգիւն խանէսինտէ թաամ իթմէկէ կիթ-
մէք իւղրէ , շու էանատէ էսվապընը կիեինմէքտէ տիր , տէտի :

— Մա'տամ , պէնիւմ խըզմէթիւմ պու գատար իտի , գուսուր շէյ-
տէն մալիւմաթըմ եօգ տուր :

— Էվվէթ , տօսթում , օրասը էօյլէ , տէյի ժէրթըրիւտ ճէվապ
վիրտի :

Համմալ , պատէհու Գօմէր , բասաթընա կիտիպ , քէնտիսինի կէօն
տէրմիշ օլան իվարը պուլտու , վէ մէրգումա խիթապէն ,

— Գարուճու գարընըն պօշպօղազլըղընտան հիչ պիր շէյ ան-
լաեամաուրմ . լաքին սիւալ իթտիկիմիզ միւսիւ , խանէսինտէ տիր ,
տիշարը չըգմապ իչին էսվապընը կիեինիեօր , փագաթ Մ. Պալթա-
զարըն խանէսինէ կիտէմէեօր , տէյի պէեան իյլէտի :

— Թէշէքքիւր խտէրիւմ , տօսթում . շու իքի Փրանգը ալըն :

Տէրհալ , Գաֆալարըն ճէլլատը , թա 51 նիւմէրօլու խանէսին
գարչըսընտա վագը պիր մէյխանէտէ , էօնտէքի ճամպարտան պիրինին
եանընտա օթուրտու , վէ Ֆէլիքսին տիշարը չըգմասընը գօլլամաեա
պաշլատը :

Ֆէլիքս , սաաթ ալթը պուշուգտա եալընըգճա տիշարը չըգտը
վէ իվար , հարէքէթլէրինի գօլլամաեա ալէադատար օլտուզու առէմ-
լէրտէն կեօլլէտիկի շու եա պու քիմէնին , կիրտիկինէ ետիսու չըգ-

տըղընա թէէմին օլմազ իւզրէ, ետըրմ սաաթ գատար պէքլէտի, վէ սաաթ եէտիտէ, պօրճունու էօտէեիպ, մէ յխանէտէն հարէքէթլէ, Անսիէն-Գօմէտի սօգաղընա կիթտի, վէ օ սօգաղըն օրթասընտա տուրան պիր արապանա եադլաշըպ, իւնիֆօրմա կիեինմիշ օլան արապաճըեա խիթապէն,

— Հայտէ, հաղըր տըր. լաքին թալիմաթըմտոն հիշ պիրինի ունութմաեըն, տէտի:

Պատէհու իվար, արապանըն գաբուսունա կիտիպ, արապատա օթուրմուշ օլան պիր գարը իլէ կէօրիւշտիւ: Պու գարը էլէն օլուպ, արապա տա քէնտինին գուրէ արապասը իտի:

Իվար՝ Իիրօեա խիթապէն,

— Էլէն, էկէրչի Պաթիսթ պիր ահմագլըգտա պուլունուր իսէ... տէտի:

— Սիզ էմին օլուն, պէն պուրտտաեըմ, վէ հէմսիղին վէ հէմ պէնիմ իչին չալըշտըղըմտան, անլարսընըզ ա'...

— Էվվէթ, էվվէթ:

Իվար չէքլէտի, վէ արապա հարէքէթէ իպթիտար իյլէտի:

Պիր գաշ տագըգա սօնրա, իշպու արապա, տգամէթլի պիր թարզտա, 51 նիւմէրօլու խանէնին գաբուսու րիշկեահընտա տուրտու: Իւնիֆօրմալը արապաճը, աշաղըեա էնիպ, գաբունուն չանընը չէքտի:

Բէրլ տ'Օր, գաբուեու աշմասընտա, արապաճը Պաթիսթ, գապա պիր սէտա իլէ,

— Գաբուճու էֆէնտի, տէյի պաղըրտը:

— Նէ՞ վար, տէյի Բէրլ տ'Օր օտասընտան ճէվապ վիրտի:

— Պիր ազ կէլի՞րմիսինիզ:

— Նի՞չին կէլէեիմ:

— Պէն աթլարըմը պըրագամամ, սիզ կէլին, տէտի Բիրօնուն արապաճըսը:

Ժէրթըրիւտ, իքի կիւնտէն պէրու ֆիքրինի եալընըզ տիւզլէր վէ մարքիլէր իշղալ իթմիշ օլտուղունտան,

— Մա'տմուազէլ Բօզէթի ալմազ իչին, մութլադա Մ. տիւզ ա-րապասըյա կէլիշ օլմալը տըր. կիտիպ կէօրմէլիեիմ, տէտի, վէ պիր սըչրաեըշտա օտասընտան տիշարը չըգըպ, արապաճը իլէ չու եօլտա կէօրիւշտիւ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուզ, տօսթոււմ:

— Մատմուհազէլ Բօզէթի իսթէրիմ:

— Թա՛մամ, զաթէն պէն տէ շիւպհէ իտիեօրտում:

— Մ. տիւգ թարաֆընտան մատմուհազէլի ալմանա կէլմիլիմ տիր:

— Բէք իյի, տէտի ժէրթըրիւտ վէ Սէրբանթ վէ Գաթըր-Վան սօգազլարընտան իշիտիլէպիլէճէք պիր սէտա իլէ,

— Միւսիւ Բէրլ տ'Օր, չաբուգ մատմուհազէլ Բօզէթէ կիտիպ սէօյլէքին քի, պիր ազ թաճիլ իթսին, զիրա Մ. տիւգ ճէնապլէրի բէնտիսինի իսթէմիլ. պէն, պու միւտտէթ զարֆընտա, Մ. տիւգ ճէնապլէրինին արապասընը մուհաֆաղանա եարտըմ իթմէքտէեիմ, տէյի պաղըրտը:

Մ. Բէրլ տ'Օր, պօշպօղազ գարըսընըն, եանընտան պիր միւտ-տէթճիք ուզագլանմասընտան մէմնուն օլարագ, Բօզէթին օտուսընա չըգտը. Մէզպուրէ գըզ, աչգ ու մուհապլէթինտէն նաշի քէնտիեի մէսուտ ատտ իտէրէք, տիւշմիւշ օլմասընըն աճըսընը արթըգ ունութ-մուշ, վէ տիւգիւն խանէսինէ կէօթիւրիւլէճէկինտէն էվվէլճէ խա-պէրտար օլտուղունտան, բազար կիւնլիւք էսվապընը կիեխնմիլ, վէ եանագլարը գըզարմըշ օլարագ, զաթէն հազըր պուլունմուշ իտի:

Իմտի, Բէրլ տ'Օրտան ալտըղը խապէր իւզէրինէ, տէրհալ ա-չաղընա էնտի, վէ ժէրթըրիւտիւն բաթըրտըր կիւրիւթիւսիւ սէպէ-պիլլէ գալտըրըմ իւզէրինտէ թօրլանմըշ օլան պէր խայլի զալէպէլիք արասընտա, հէեհճան իչինտէ օլարագ արապանա օթուրտու:

Արապա սիւրաթլէ եօլա չըգտը, վէ ժէրթըրիւտ տէ, օրատա թօրլանմըշ օլան էհալիեէ, հազըգէթէն միւէսսիր պիր հիքեանէ նագլ իթտի քի, պիլ, օգուեանլարըմըզը թաստի իթմէմէք իչին, մէր-գուլէնին հիքեանէսինի պուրաճըգտա թէքըարէ լիւզուլմ կէօրմէ-եիլ:

Արապա, օն ատըմ գատար գաթը մէսաֆէ իթմիլ իքէն, Բօզէթ, մէքըրիւր արապատա եալընըզ օլմատըղընը, թէաճհիւպլէ կէօրտիւ, ֆագաթ Բիրօնուն կիեխնմիլ օլտուղու միւքէմմէլ էլպիսէլէրտէն, կէնճ գըղըն միւսթէրիհ օլմասը թապի իտի. Շէօյլէ քի, Բօզէթ, Բիրօնուն, Ֆէլիքսին բէտէրինին պիր տօսթու եախօտ ագրապա-սընտան պիրի օլուպ, ժէրթըրիւտիւն պօշպօղազլըղընտան թահըրիք օլունմուշ օլան էհալինին էֆքեար վէ միւթալաթընա գարըշմագ իսթէմէտիկի իչին, մէնզարէյի վագըատա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէ-միլ, եախօտ հիչ պիր շէյ եաբմամըշ օլտուղունու տիւշիւնտիւ:

— Մա'տամ, տէտի Բօզէթ՝ Բիրօեա :

— Պու արապատա պէնի պուլտուղունուզա ղալիպա թէաճճիւպ իտիեօրսունուզ , տէյի էլէն իֆատէ էյլէտի :

— Իգրար իտէրիմ քի , արապատա սիզին պուլունաճազընըր մէմուլ իթմէեօրտում :

— Էվլատըմ, սագըն դօրգմանընըզ , եանընըզտա պուլունմանդ-լըղըմ, նիեաթը հասէնէ իլէ տիր :

— Օլ պապտէ շիւպհէ պիլէ իթմէմ, մատամ, լաքին էլպէթթէ զաթընըզ , Մ. տը Սէրտէօյլ թարաֆընտան կէլիեօրսունուզ , տէյի Բօզէթ սիւալ իթտի :

— Խա'յր , մատմուաղէլ :

— Էօյլէ իսէ , քիմի'ն թարաֆընտան կէլիեօրսունուզ , տէտի Բօզէթ՝ հէեէճան իլէ :

— Պէնիմ, սիզին նէզտինիզէ կէլիշիմ, Մ. Ֆէլիքսին բէճասընա մէպնի տիր :

— Ա'հ , ֆադաթ բէտէրի' . . .

— Գը'զըմ, պիզ շիմտի անըն բէտէրի խանէսինէ կիթմէեօրուզ :

— Անըն խանէսինէ կի'թմէեօրմուեուզ ,

— Խա'յր :

Օլ էսնատէ , Բիրօնուն արապասը , եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլէ ժադօպ սօգաղընտան , վէ Մ. տը Սէրտէօյլուն խանէսինին բէնշիրէ-լէրի ալթընտան կէլիեօրտու : Էկէրչի Բօզէթ պիլսէ իտի . . .

— Պու արապա քիմի'ն տիր , տէյի Բօզէթ՝ Բիրօեա սիւալ իթտի :

— Պէնիմ տիր :

— Սիզ քիմսինիզ , մատամ :

— Ահըպպատան պիրիեիմ :

— Տիմէք տիր քի , պիզ շիմտի տիւզիւն խանէսինէ Պիթմէ-եօրուզ :

— Խա'յր :

— Էյ նէ'րէեէ կիտիեօրուզ :

— Պէնիմ էվիմէ :

— Սիզին էվինիզէ՞ մի , ֆադաթ պէն սիզի թանըմմա :

— Նէ՞ պէյիւ վար տըր , Մ. Ֆէլիքս պէնի թանըր :

— Հիշ օլմազ իսէ , իշի անլաթըն :

— Իշի անլաթմազլըզ դօլայ պիր մատտէ տիր , Աչդ ու անվ-

տա իշխերինտէ եօյլէ շէյլէր օլուր քի , պազէն , եէկտիկէրինի ֆէվ-
գէլատէ սէվէն իքի աշըգլար , էսրարլարընըն վազթինտէն էվվէլ
մէյտանա չըգմասըյլա , եախօտ թարաֆէ յնտէն իֆրաթ սէրպէսթի-
եէթ կէօսթէրիմէսիյլէ , միւէպպէտէն այրըլմամադ վէ եախօտ սաա-
տէթէրինի իխլալ իթմէմէք իչին , քէնտիլէրինի կիզլէմէկէ մէճպուր
օլուրլար :

— Պու կիպի նազիք իսթիլլահլարը անլաեամամ :

— Սիզ , զաեէթ սաֆտէրուն վէ պիկիւնահ օլտուղունուղտան ,
թապիի պու սէօզլէրի անլաեամազսընըզ , լաքին միւսաատէնիզլէ սի-
զէ պազը շէյլէր սօրմադ իսթէրիմ :

— Սօրունուզ , մատամ :

— Մ. Ֆէլիքս սիզի սէվի՞նօր մու :

— Մ. Ֆէլիքսին պէնի ֆէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտուղունա գա-
թիէն էմինիմ :

— Քիպարտան պիր տէլիգանլը տըր :

— Նամուսըուլուգ քէնտիսինտէ մէրքիւզ տիւր :

— Սիզ տէ քէնտիսինի սէվէ՞րմիսինիզ :

— Ասլա հիճապ հիսս իթմէքսիզին , «էվվէթ , սէվէրիմ» տիեէ-
պիլիւրիմ :

— Իշթէ , իֆրաթ նէզաքէթի իճապընճա , Մ. Ֆէլիքս , վազի-
եէթի հազըրէսինին պիր խուսուսունու սիզտէն կիզլէմիշ տիր :

— Նէյի՞ պէնտէն կիզլէմիշ տիր :

— Պիր ազտան սէօյլէրիմ :

Բօգէթ , մուամմա թարգընտա էթրաֆընտա վուգուա կէլէն վա-
գըլար հազգընտա շիւպհէ իթմէկէ պաշլատըղը ճիհէթլէ ,

— Սէօյլէին , մա՛տամ , սիզի տինլէեօրում , տէտի :

Հալպուքի , պիշարէ գըղճըղազըն գարչըսընտա պուլունան

գարը, սիհիրպաղարըն է՛ն տէհչէթլիսի վէ է՛ն մուխաթարալըսը, վէ սըրըլարընը կիզլէմէքլիք լիւզումունու տէրք իտէն հասէտճի պիր բարիպ վէ խասիմ իտի:

Շէօյլէքի, մէզպուրէ հայտուտ գարընըն տօտագլարընտա, խայր-խահլըգ էմարէսի մագամընտա թէպէսսիւմ, պագըչընտա լէթա-ֆէթ, հարէքէթինտէ նէղաքէթ, վէ սէտասընտա գանտըրմագլըգ հալի միւշահէտէ օլունմագտա, վէ միւրայլիկին է՛ն մէքրուհու վէ է՛ն ֆէնասընը միւրթէքիպ օյմագլէ պէրապէր, լիսանընտա, ֆէվգէլատէ խալիսէթ ու խթիգամէթ ասարը կէօրիւլմէքտէ, վէլհասըլ հիւքմ իթմէք, եախօտ գանտըրմագ իսթէտիկի քիմսէլէր իւզէրինտէ իճ-րաի թէէսսիր, եախօտ իղֆալ իյլէմէք իչին, էլէնին հիչ պիր գու-սուրու պուլունմամագտա իտի:

Իմտի, հայտուտ գարը, պու սըրատա տախի չու հօլտա իֆա-տէեէ աղազ իյլէտի:

— Էվլատըմ, Մ. ֆէլիքս սիզտէն պիր չէյ կիզլէմիչ տիրքի, սէպէպի չու տուր. — Բէնտիսի, սիզի ֆէվգէլատէ սէվտիկինտէն, վէ սիզին իլէ էվլէնմէք խուսուսընտա վագը օլան վատընը թուլթմագ իսթէտիկինտէն, վէ է՛ն ճիւզի մէվանիտէն տիւշարը տէհչէթ օլմա-եա միւսայիտ օլան նէղաքէթինիզի հագգըլա թագտիր իյլէտի-կինտէն, չու շիմտիքի հարէքէթ վէ մուամէլէսինտէն զայրի հարէ-քէթ վէ մուամէլէտէ պուլունմամագ իտի, վէ պուլունմամալը իտի:

— Աճայի՛պ, — տէտի Րօզէթ, — դաեթթ թապիի օլան թասավ-վուրլարըմըզըն գարչըսընա մէվանի՞մի չըգըեօր:

— Էվլէթ, ֆագաթ էհէմմիեթթսիզ չէյլէր տիր: Բիւչիւք պիր ֆուրթունա տըրքի, իյէրուտէ, գաթիէն իզտիվաճ վէ իթթիֆա-դընըզ վուգուինտէ, սաատէթինիզի տահա զիեատէ լաթիֆ գըլա-ճագ տըր:

— Տիմէք տիրքի, պիրիպիրիմիզտէն այրըլաճաղըզ:

— Խայր, գաթիէն այրըլմաեաճագսընըզ. եալընըզ իզտիվաճը-նըզ պիր միւտտէթ կէրի պըրագըլմըչ տըր:

Րօզէթ, էնտիչէ իլէ,

— Լաքին, պու մանի քիմտէն վէ նէտէն նէչէթ իտիեօր, տէյի սիւալ իթտի:

— Մ. տը Սէրտէօյտէն, տէտի հայտուտ գարը:

— Օլպապտէ գաթէն շիւպհէ իթմէլի իտիմ:

— Տիւնքի կիւն Մ. Պալթազարը կէօրտիւնիւ՞ղ միւ .

— Եվվէթ .

— Քէնտիսի տիւշիւնճէի վէ թասալը կէօրիւնմէեօ՞ր մու իտի .

Էլէն , Իվարըն քէնտիսինէ սէօյլէտիկինի մէզպուրէեէ թէքրար իթմէքտէ իտի , վէ պու մէէլուն հէրիֆ իսէ , քէնտի թասմիմէրինէ եարտըմ իտէպիլէճէք խուսուսաթը , ֆիքրինտէ լաեղզըյա սագլա-մագտա ապա գուսուր իթմէտիկի կիպի , Բէրլը տ'Օրուն օտասըն-տա պուլունտուգլարը սըրտտա , Բօզէթին , Պալթազար հագգընտա սէօյլէմիշ օլտուղու շէյլէրի տէ ունութմամըշ իտի .

Ֆիլվազը , օ կիւնիւ Պալթազար դաեէթ թասալը օլուպ , զէվալ-լը ժաննիեէ , քէնտիսիյլէ գաթը միւնասէպաթ վէ մուաշէգէ իթմէք իսթէտիկինի նա'սըլ անլաթաճաղընը պիլմէմէքտէ իտի .

Հալպու քի Էլէն , մէրգում մէքթէպլի տէլիգանլընըն քէտէրի հագգընտա շու սէպէպլէրի պէեան իթմէքլիկի մէհարէթլէ միւլա-հաղա իյլէտի .

— Իմտի , — տէյի քէլամընա տէվամ իթտի մէզպուրէ , — Մ. Ֆէ-լիքս հագգընտա սամիմի վէ խալիսանէ տօսթլուգ վէ թէվէճճիւհիւ ազիմլէ մութթասըֆ օլան Մ. Պալթազարըն , պիզզաթ միւշահէտէ իթմիշ օլտուղունուղ վէճհ իւզրէ , կէօզէ կէօրիւնէճէք պիր սուրէթ-տէ մահզուն վէ միւքէտտէր օլմասը , օ սապահը , քէնտիսինին տէ , պէնիմ կիպի Մ. տը Սէրտէօյլիւն խանէսինտէ հազրը պուլունարագ , ճիւմլէմիզէ ֆէվգէլատէ թէէսսիր իյլէմիշ օլան պիր մէնզարէտէն միւ-թէէսսիր օլմուշ օլմասընտան իլէրի կէլմիշ տիր .

— Տիմէք տիր քի , սիզ , Մ. տը Սէրտէօյլիւ թանըեօրսունուղ .

— Բէք իյի թանըըմ . պէնիմ քէտէրիմ , սատէճէ պիր թապուր-րէյիսի օլտուղու հալտէ , իմքէրաթօրլուգ տէվրինտէ վուգու պուլ-մուշ օլան մուհարէպլէրտէ , միւմաիլէյհին թահթը գօմանտասըն-տու միւտտէթի մէտիտէ չալըշմըշ տըր . Տիւզ ճէնապլէրի , բէտէրիմի սէվէր , վէ քէնտիսինէ զիեատէսիյլէ բիաեէթ իտէր իմիշ . շէօյլէքի , 1810 սէնէսինտէ , պէն տիւնեաեա կէլտիկիմտէ , Մ. տիւզ , բէտէրի-մէ հէր ճիհէթլէ թէվէճճիւհիւ պուլունտուղունու իսպաթ իթմէք իչին , պանա սաղտըճ օլմագլըղը թէքլիֆ իյլէմիշ տիր . Իմտի , պէն , տիւզիւն վաֆթիզ գըզըեմ , վէ քէնտիսի , պիր գաշ ս էնէտէն պէ-լու պէնի պուլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , պէնիմ սաղտըճմ օլտուղու-նու պիլմէտիկիմ հալտէ , պանա բէք չօզ ասարը թէվէճճիւհի կէօս-թէրմիշ տիր . Հասըլը , քէնտիսինին , տիւզ տը Սէրտէօյլ վէ պէնիմ

սաղտըճըմ օլտուղունու , Մ. Ֆելիքսի բէտէրինէ իեատէ իթմիշ օլան վագըալարտան սօնրա խապէր ալտըմ :

Թիրօ , վագաա պիր աղ եաշլըճա կէօրինմէկէ պաշլամըշ իտի իսէ տէ , թասավլուրլարընըն մուվաֆֆագըլեթինի թէէմին իթմէք լաղըմ կէլտիկի թագտիրտէ , պու խուսուսուն նէ՞ էհէմիեթ թի զլապիլիր իտի :

Մէքըումէ , իֆատաթընա շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Լաքին , միւսաատէ իտին քի , պէնիմ կիպի Մ. Պալթազարըն տախի հաղըր պուլունմուշ օլտուղու մէնզարէյի սիղէ հիքեաեթ իտէթիմ : Պու հիքեաեթ , քեաֆֆէյի միւթալաթ վէ իյզահաթտան զիեատէ էհէմիեթի օլտուղունտան , ահվալը հաղըրէեթի , վէ պունտան նէշէթ իտէն մուխաթարալարը , իշպու հիքեաեթտէն բէք ալէա անպաեապիլիրսինիզ :

— Սիդի տինէեօրում , մատամ :

— Մ. Ֆելիքս , քէնտիսինին էօեթ բէտէրի , եախօտ համիսի օլան չավուշ թար-ա-Մօրուն , սօն վագըալարտա իճըա իթմիշ օլտուղու վաղիֆէեթի սիղէ հիքեաեթ իթտի՞ մի :

— Իվլէթ , մատամ , Մ. Ֆելիքս՝ հէր շէյի պանա հիքեաեթ իթտի , Քէնտիսինին չօճուղուղունտան պէրու , օլ սապըրլը վէ եօրուրմազ , վէ մէնաֆիի մախսուսէեթի թէրվիճ իթմէղ իհթիեար չավուշուն քէնտի հազընտա կէօսթէրմիշ օլտուղու իհթիմամտան ուղուն ուղադիեթ պահա իթտի , զիրա օ իհթիեար չավուշ , հէնուղ պէշիրտէ պուլունտուղու զէման Մ. Ֆելիքսի գապուլ իթմիշ

— Իշթէ , օ իհթիեար չավուշ , չօգտան պէրու , քէնտի թահթը վէաաեթինտէ պուլունան եթթիմէ նէզարէթ իթմէքտէ օլուպ , անըն իհթիեաճաթընը գաեըքմագտա պուլունմուշ , վէ Մ. Ֆելիքս իսէ , օլխայրխահ զաթըն քիմ օլտուղունու անլաեամամըշ , հաթթա օլպապտէ շիւպհէ պիլէ իթմէմիշ :

«Պու սուրէթլէ , թար-ա-Մօր , Մ. Ֆելիքս իլէ միեանէնիղտէ մէվհուտ օլան կիւհահսըղ միւնասէպաթա քէսպի վուգուֆ իտիպ , հիշ պիր կիւնա մուխալիֆէթէ տէ թէսատտի իյլէմէմիշ տիր , չիւնի , ս իզի Ֆէվգէլատէ սէվտիկի կիպի , Մ. Ֆելիքսին մուհիպի սաատէթի տէ եալընըղ սիզ օլաճաղընըղա իսքեաթ օլմուշ տուր :

«Թար-ա-Մօր , Մ. Ֆելիքս հազընտա եարմըշ օլտուղու վէ պիլիպի խուսուսաթը տիւգէ խապէր վիքտիկի սըրատա , վագը օլան իֆատաթ վէ պէեանաթընըն զուհուրա կէթիրէճէկի միւշքիւլաթ

վէ մէվանիւի շիւպհէսիզ մէմուլ իթմէներէք, Մ. Ֆէլիքս, սիզին հագդընդտաքի էֆքեար ու նիեաթընը տա տիւզէ պիտիբմի տիր:

— Էյ տիւզ նէ՝ սէօյլէտի, տէյի Բօղէթ՝ էնտիչէ իլէ սիւալ իթտի:

— Էվվէլ էմիրտէ, իշիթտիկի շէյլէր հագդընտա նէ իզհարը թէնաճհւպ իթտի, նէ՝ տէ ինֆիալ կէօթէրտի. եալընըզ, — Պաքաւրըզ, պու շէյլէր իւզէրինէ էվլատըմ իլէ պիր քէրրէ կէօրիւշմէլիեմի, — տէտի:

«Իշթէ, զիքը իթտիկիմ մէնզարէեի պուրաճըգտա հիքեանէ իթմէլիկիմ լազըմ տըր: Տիւն սապահ, Մ. տը Սէրտէօյլին քիւշիւք սալօնուէնտա, տիւզ, Մ. Ֆէլիքս, Մ. Պալթազար վէ պէն թօրլանմը իտիք, նակէհան ժէներալ, շիւպհէսիզ օղլունուն նիեաթ ու էֆքեարընը լաեղըլյա անլամազ իւզրէ, սատէտիլանէ պիր հալ իլէ,

— Ֆէլիքս, սէն պիրինի՞մի սէվիթօրսուն, տէյի սիւալ իթտի:

Մ. Ֆէլիքս, պաղթէթէն վուզու պուլան մէղքիւր սիւալտէն շաշըրարազ, պիր միւտտէթճէք սիւքիւթ իւզրէ տուրմուզտան սօնրա,

— Էվվէթ, էֆէնտի բէտէր, կէնճ իլէ տիւպէր պիր գըզա տիւտատէ օլմուշում տուք, տէյի ճէվապ վիրտի:

— Օ, օլպապտէ շիւպհէ իթմէմ, վէ չիւքին պիր գարընը սէվէճէք գատար տուլղուսուզ օլմաթըղընը զանն իտէրիմ, տէտի բէտէրի:

Մ. Ֆէլիքս իշին ֆէվգէլատէ էհէմմիեթի օլան պիր մէսէլէտէ, բէտէրինին էհէմմիեթսիզճէ պահս իթմէսինտէն, մերգում տէլիգանլընըն զաշարը չաթըլըպ:

— Լաքին, էֆէնտի բէտէր, պէնիմ սէվտիկիմ գըզ, մէլէք կիպի պիր մախուզ տուր, տէտի:

Տիւզ. — Պէնտէ պուլունն մուղայիրինի խառաա իթմէթընմ:

Ֆէլիքս. — Գեաֆֆէ յի ֆաղիլէթլէրլէ մութթաւըֆ տըր, վէ հիչ պիր գուսուրու եօգ տուր:

Տիւզ. — Պիլճիւմլէ կիւզէլ սըֆաթլարա տախի մալիք տիր, տէյի՞ մի. Էլպէթթէ պէօյլէ օլմալը տըր քի, սէն վէ տօթթլարըն օ գըզա, Լաթիմ մահկապիմիմ կիտիլա գապընը վիրմիշաթնըզ տիր: Պիր կիւլ հա՛, միւտիւ Պալթազար, սիզ պուլնա նէ՞ տէրսինիզ:

Ֆէլիքս, տօթթուլունն մուալէնէթինի իսթիւրհամէն, մերգուճա աթֆը նազար իթտի, չիւնքի, հէր նէ գատար Մ. տը Սէրտէօյլին

սէտասընտա վէ սէօզլէրինտէ զէրրէ գատար իսթիհզա ալէամէթի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր տիւզ, օղլունուն իզտիվաճը մէսէլէսի խուսուսընտա բէք տէ խահիշ վէ արզու կէօսթէրմէեօրտու:

Պալթազար. - Միւսիւ տիւզ, Ֆէլիքսին հագգը վար տըր, Բօզէթ սահիհէն մէլէքէ պէնզէր, նամուսու, վէ շայեանը հիւրմէթ պիւր գըզ տըր:

Տիւզ. - Մի՞զ տէ մի, միւսիւ Պալթազար, պու գըզա հայրան օլմուշսունուզ:

Պալթազար. - Էկէրչի պահսընը իթտիկիմիզ գըզը թանըմըշ օլսա իտինիզ, շիւպհէսիզ սիզ տէ պիզիմ կիպի տիւշիւնիւր իտինիզ:

Տիւզ. - Էյ նէ՞ տիւշիւնիւր իտիմ:

Պալթազար. - Բօզէթ իլէ էվլէնէճէք օլան ատէմ, շիւպհէսիզ էրքէքլէր իչինտէ է՛ն զիեատէ մէսուտ օլաճագ տըր տէյի տիւշիւնիւրտիւնիւզ:

Տիւզ. - Ֆագաթ զանն իթմէմքի...

Տիւզ, շիւպհէսիզ օղլունուն ճէնապընա տօգունմագ վէսվէսէսիլէ, պիւր միւտտէթճիք թէրէտաիւտ կէօսթէրտի:

Պալթազար. - Նէ՞եի զանն իթմէեօրսունուզ:

Ֆէլիքս, պու էսնատէ, էօլիւ կիպի սօլմուշ օլուպ, զանն իտէրսինքի, քէնտի իտամ գարարընա պէքլէեօրտու:

Տիւզ. - Ջանն իթմէմքի, պէնիմ օղլում, օ տիւպէր կիպի իլէ էվլէնմէք իսթէսին:

Ֆէլիքս. - Լաքին, էֆէնտի բէտէր, պէնիմ է՛ն շէտիտ արզում օ գըզ իլէ էվլէնմէք տիր:

Տիւզ. - Աճայիւպ, սէնին է՛ն շէտիտ արզուն պո՞ւ մու տուր:

Ֆէլիքս. - Էվվէթ:

Տիւզ. - Ֆագաթ սէն տիվանէ՞ միսին:

Ֆէլիքս. - Խա՛յր, հաթթա Բօզէթ իլէ էվլէնմէքլիկի, նամուսում իւզէրինէ վատ իլլէմիշիմ տիր:

Տիւզիւն մուխալիֆէթի աշիքեարէն անլաշըլտըգճա, Ֆէլիքսին ճէսարէթի տէ արթմագտա իտի:

Տիւզ. - Նամուսուն իւզէրինէ վա՞տ մը իլլէմիշսին տիր:

Ֆէլիքս. - Էվվէթ, հաթթա տիկէր հիշ պիւր գատըն իլէ էվլէնմէմէք իլլին տէ եէմին իթմիշիմ տիր:

Տիւզ. - Միւմքին տէյիլ տիր:

Ֆելիքս .- Պիլ աքիա բէք տողրու տուր , վէ պէն սիզին էփատը-
նըզըմ , էօյլէ տէյիլ մի :

Տիւգ .- Էփվէթ :

Ֆելիքս .- Սիզին կիպի , պէն տէ Սէրաէօյլ ֆամիլեասընա մէն-
սուպուս :

Տիւգ .- Շիւպհէսիզ :

Ֆելիքս .- Էօյլէ խէ , էֆէնտի բէտէր , Սէրտէօյլ խանէտանընըն
քէնտի վատարընը վէ եէմինլէրինի նէ՝ սուրէթլէ իճրա իթմէքտէ
օլտուգլարընը պիլմէք իչին , պու կիւնէ գատար պէքէմիչ օլմամա-
լըսընըզ : Սիզ տախի , վագթիլլէ իմբէրաթօրա իթմիչ օլտուգուսուզ
եէմինլէրի իճրա , վէ հաթթա Պէրէզինա նէհրի սէվահիլի իւզէրինտէ
միւմքինսիզ օլան խուսուսաթը իճրաեէ թէսատտի էյլէմիչսինիզ :

Տիւգ .- Էփվէթ , էփվէթ :

Ֆելիքս .- Իմտի , պէնտէ Բօզէթէ վագը օլան եէմինլէրիմի իճրա
խտէճէեիմ :

Տիւգ .- Պէնիմ եէմինլէրիմ իլէ սէնին եէմինլէրին արասընտա
ֆարգ վար տըր , Էկէրչի պէն , եէմինլէրիմի իճրա իթմիչ օլմասա խտիմ ,
ալչադըզ վէ իհանէթ սըֆաթլարընա , հագգըյլա լաեըզ օլաճագ-
տըմ , Պիզզաթ քէնտիմ , Ֆրանսըզ իսմինի թաչըմաեա քէնտիմի նա-
լաեըզ ատտ խտէճէք , վէ իմբէրաթօրուն հուզուրունա թէքրար
չըգմաեա , վէ անըն պայրադլարը ալթընտա ճէնկ իթմէկէ ճէսարէթ
էյլէեէմէեէճէք խտիմ :

Ֆելիքս .- Ֆագաթ էֆէնտի բէտէր , Բօզէթի թէրք իթմէքլի -
կիմ , ազ ալչադըզ մը տըր տէյի զանն խտիեօրսունուզ :

Տիւգ .- Անըն նամուս վէ ըրզընա պիր լէքէ կէթիբտինիզ մի :

«Էկէրչի Ֆելիքս» , «Էփվէթ , Բօզէթ համիլէ տիր» տէմիչ օլսա ի-
տի , պէլքի հէր շէյի գուրթարըր խտի , զիրա տիւգ , հատտըր զա-
թինտէ ատալէթբէրվէր վէ խայրխահ պիր քիմնէ տիր : Շու գատար
քի , Մ . Ֆելիքս եալան սէօյլէմէք պիլմէտիկինտէն , պու եալանը
սէօյլէեէմէտի :

Բօզէթ .- Շու սըրատա եալան սէօյլէմէմէսի խաեըրլը օլմուշ տուր ,
Հէր նէ տախի օլսա , պու հարէքէթինտէն տօլաեը քէնտիսինէ տէ-
րէճէտէն զիեատէ մէմնունում :

Պիչարէ գըզընզազ , պու սէօզլէրի սէօյլէլքէն , կէօզլէրինի եա-
չարթմագ տէրէճէտինէ կէլմիչ օլան հէեէճանընը կիւճ հալ իլէ զապթ
վէ թէսկին խտէպիլմէքտէ խտի :

Բիրօ, հիքեաեէսինէ տէվամ պիրլէ, Ֆէլիքս, տիւգիւն մէգքիւր սիւալինէ ճէվապէն,

— Խա'յր, պէն օ գըզըն նամուսունու ալլա բայիմալ իթմէմի-
չիմ տիր, տէտի:

Տիւգ. — Էօյլէ իսէ, անը թէր.ք իտէպիլիրսին:

Ֆէլիքս. — Խա'յր, էֆէնտի բէտէր:

Տիւգ. — Քէնտիսինի բէք չարու.զ ունուտապիլիրսին:

Ֆէլիքս. — Ասլա, պու օլամալ շէյ տիր:

Տիւգ. — Լաքին սէնին վաղիեթի հազըրէն իճապընճա, պէօյլէ
իթմէքլիկին լազըմ տըր:

Ֆէլիքս. — (Պիր տէրէճէ քէտէր իլէ,) Եննի վաղիեթիթմի. Պա-
գաթ, էֆէնտի բէտէր, սիլին մուհապպէթինիգաէն վէ սիլի թէք-
ըար պուլտուղուճաւն տալաեը հիսս իյլէտիկիմ մէսէրրէթտէն զայրի
օ եէնի վաղիեթիթմի, Բօղէթ իլէ էվլէնմէքլէք սաատէթինէ մէմու-
նէն ֆէտաեէ հազըրըմ:

Տիւգ. — Նէ՞ սէօյլէտօրսուն:

Ֆէլիքս. — Հազըզէթի հայի սէօյլէտօրում:

Տիւգ. — Պագաթ, սէն մութլադ տիվանիսին:

Ֆէլիքս. — Խա'յր, տիվանէ տէյիլիմ. զէնկինիլք, իւնվան, ըրլթ-
պէ վէ շէրէֆ, պէնիմ ինտիմտէ, պէլքի սիլին զանն իթտիկինիլք,
մէրթէպէտէ գըյմէթտար շէյլէր տէյիլ տիրլէր: Պու պապտէ Պալ-
թազարը տախի իսթիճվապ իտէպիլիրսինիլք:

Տիւգ. — Պալթազարա պիր աթֆըր նազար իթմէսինտէ, մէրգում
մէքթէպլի տախի,

— Սահիհ տիր. պէն, տույղուլարը Ֆէլիքսին տույղուլարը գա-
տար սաատէ օլան հիչ պիր քիմսէեէ թէսատիւֆ իթմէմիչիմ տիր,
տէտի:

Տիւգ. — Սահիհէն, տույղուլարը բէք սաատէ օլմալը:

Ֆէլիքս. — Էֆէնտի բէտէր, էկէրչի պիր գաչ սէնէտէն պէրու
պէնիմ էն մուգատտէս իքի հըրսը շանըմըն նէտէն իպարէթ օլտու-
ղունու սիլէ սէօյլէր իսէմ. . .

Տիւգ. — Սէօյլէ պագալըմ:

Ֆէլիքս. — Էվլէլ էմիրտէ, Պուգարա հէքիթի, Էանի սէրվէթտէն
մահրում իտիլիչ օլանլարըն, սէֆիլլէրին, վէհասըլ, բէք չօգ հէ-
քիմլէրին՝ վիզիթալարը պէտէլի ճէօմէրտճէ օլմահաճաղընա, վէ խու-
սուսիլլէ վիզիթալարը պէտէլլէրինի ալապիլէմէեէճէքլէրինէ էմին օլ-

մասրդլարընտան, եաթադլարընըն պաշընտանէֆրէթ վէ իսթիւրահ իլէ կիթաիլքէրի պիչարէկեան վէ զուաֆանըն թապիպի օլմսդ-լըղը, հէր վազըթ արզու իթմիշիմ տիր, վէ էլան տախի օ արզու-տաեըմ:

Տիւգ. - Էվլատըմ, պու պիր կիւզէլ վէ շայեանը թագտիր վա-զիֆէ տիր, վէ հաթթա էկէրչի սէն, չալըշմագլա կէչինէճէք պիր քիմնէ օլմուշ օլսա իտին, պու խըտմէթի տէրիւհտէ իթմէքլիկին, պիր մէրթէպէյի ալիհէ վէ նէճիպէտէ առա օլունապիլիր իտի, լա-քին, մաստէմքի, պու կիւն սէն, քէսպի սէրվէթ իթմիշտին տիր, պու եօլտա պիր մէսլէքինէ, մահգա զուրուրիեթ հըրսը շանը իսմի վէ-րիլէճէկի տէրքեար տըր. չիւնքի պիր տիւգ էվլատընըն՝ թէպա-պէթտէ գալաճաղընա կիւճ իլէ ինանըլաճաղը կիպի, պուլաշըգ պիր իլէթ էսնասընտա, օ թապիպին, պիր թագըմ ֆագիր խասթալա-ըն եաթադլարը պաշընա կիտէրէք, էօմրիւնիւ թէհլիքէեէ իլգա իթմէսինէ տահա զիեատէ կիւճլիւքլէ մանէա վէրիլէճէկի տէրքեար տըր:

Ֆէլիքս. - Էֆէնտի բէտէր, սիզ պու իթիգատաա՞մըսընը:

Տիւգ. - Էվլէթ, լաքին իքինճի արզունն նէ՞ իսէ, ծնու սէօյլէ պագալըմ:

Ֆէլիքս. - Իքինճի արզում, Բօղէթ իլէ էվլէնմէք տիր:

Տիւգ. - Հալէա Բօղէթաէ՞ն մի պահա իտիեօրսու:

Ֆէլիքս. - Էվլէթ:

Տիւգ. - Տիմէք տիր քի, քէնտիսինի ֆէվգէլատէ սէվէրսին:

Ֆէլիքս. - Մէճնուն կիպի սէվէրիմ:

Տիւգ. - Զոնն իտէրիմքի տէ, մէճնունսուն:

Պիր արա, բէտէր իլէ օղլու պէյնինտէ սիւքիւթ վագը օլտու: Պու միւտտէթ էսնասընտա, տիւգ տիւշիւնիւեօրտու, Ֆէլիքս տախի եան կէօղ իլէ բէտէրինի գօլլաեօրտու:

Տիւգ. - (Քէլամա տէվամ իտէրէք) Պու Բօղէթին ֆամիլեասը քի՞մ տիր:

Ֆէլիքս. - Բօղէթ՝ եթիմէ տիր:

Տիւգ. - Փագաթ քէնտիսինին բէտէր վէ վալիտէսի քիմլէ՞ր ի-միլէր, չիւնքի Բօղէթ՝ հէր նէ գատար կիւզէլ պիր լագապ իսէ տէ, իսիմ տէյիւ տիր:

Ֆէլիքս. - Օ կէնճ գըղըն իսմի պու տուր:

Տիւգ. - Եալընըղ պո՞ւ մու տուր:

Ֆելիքս .- Տիւնքի կիւնէ գատար պէնիմ իսմիմ Ֆելիքս Ամօր օլ-տուղու կիպի , Բօզէթ տէ , Լուիզ-Բօզէթ իսմիւնտէ տիր :

Տիւգ .- Այնի իւնվա՞նլա մը :

Ֆելիքս .- Էվվէթ , իքիմիզտէ թէրք օլունմուշ էվլատլար իտիք :

Տիւգ .- Նէ՛ թէսատիւֆ :

Ֆելիքս .- Ֆիլվագը զարիպ թէսատիւֆ . . . հալպու քի , պու կիւն վագիտէթիմ թէպտիլ օլտուղու , պիլի ֆամիլեա պուլմուշ օլ-տուղում , վէ պունտան պէօյլէ Նէ՛ Ֆելիքս Ամօր վէ Նէ՛ տէ ատի պիր մէթէպլի օլմատըղըմ , վէ իգպալ ու սաատէթ պէնիմ եիւղիւմէ կիւլաիւկիւ իչին , Բօզէթի թէրք իթմէլիեիմ , էօյլէ՞ մի , ա՛սլա , ա՛սլա :

Տիւգ .- Ասլա՞ մը :

Ֆելիքս .- Էվվէթ , ասլա , զիրա շունա իսքեաթ օլմուշում տուր քի , էկէրչի պանա կէլէն իգպալ ու սաատէթ , Բօզէթէ կէլսէ իտի , օ պէնի թէրք իթմէեէէէք , սէրպէսթիի թամ իլէ պանա վիրմիշ օլ-տուղու սէօղիւ կէրի ալմաեաճագ , վէ պանա իթմիշ պուլունտուղու եէմինի նագգ իթմէեէէէք իտի :

Տիւգ .- Էօյլէ՞ մի զանն իտէրսին :

Ֆելիքս .- Էմինիմ պիլէ , վէ պէն , քի պիր էրքէեիմ , վէ քէնտի չալըչլագըղըմ իլէ , զարուրէթ վէ սէֆալէթին զանատընը , պիզէ եանաչմագտան մէնն իտէպիլիլիմ , պէն , Բօզէթէ է՛ն ատի ալչագըղ-ըն նիւմունէսինի կէօսթէրէեիմ հա , ա՛սլա , ա՛սլա :

«Ֆելիքս , միւթէէսսիր պիր հալտէ պուլունուպ , Լիւնի եիւրէկի իւզէրինէ վազ իտէրէք , վէ իթմիշ օլտուղու եէմինինտէն տօլաեը ճէ-նապը Ալլահ չահիտ չաղըրըրճասընա կէօղլէրինի գուպպէյի ասիւմա-նա տօղրու գալտըրաբագ , մէգըիւր սօն սէօղլէրի թէլէֆֆիւզ էյլէ-միշ իտի :

«Իհթիեարլար , քէնտի արգուլարընտա ինամճը օլուպ , չօգ տէ-ֆա տիկէրլէրին մուխալիֆէթինի բէք ազանլարլար , Լաքին Ֆելիքսին մուխալիֆէթի , մէյտան օգումագըղղա միւշապիհ օլտուղու ճիհէթ-լէ , Մ. տը Սէրտէօյլիւ հիտտէթլէնտիլմէքտէ իտի : Պէն իսէ , մէկ-քիւր իքի կէնճ տօսթլարտան զիեատէ , Ս. տը Սէրտէօյլիւ չօգտան պէրու վէ լաեքգըլլա թանըտըղըմտան , չիմիլիլի փուվաֆֆագաթ իթմէի իչին , Ֆելիքսէ , չօգ տէֆա իշարէթ իթտիմ , լաքին եա ֆիքրիմի անլամտըղընտան , վէ եախօտ մուպահպսայի վագըա-տա լիսանը սէրպէսթիսինի թէրք իթմէք իսթմէտէկինտէն , պու

տէրէն շէտիտ , վէ խուսուսիյլէ տողրուտան տողրու մուխալիֆէթի , քէնտի մէնաֆիինէ մուղայիր օլմասընա լաղմէն , իշարէթիմէ մուվաֆըզ հարէքէթտէ պուլունմատը :

« Տիւզ , պիր ազ սուքիւթտէն սօնրա , փագաթ էվվէլինտէն զի-
եատէ սօուզ դանլըլըզլա ,

« — Փագաթ , Բօզէթ նէ՞ իշ իլէ եաշաեօր , տէյի սիւալ իթտի :
Ֆէլիքս . — Չալըչմասը սաեէսինտէ եաշաեօր :

Տիւզ . — Շիւպէհսիզ պու պիր յայեանը թագտիր հալ իսէ տէ , չա-
լըշալը իշ նէ՞ տիր :

Ֆէլիքս . — Պօթին տիքէր :

Տիւզ . — Օղլում , պու իզտիվաճըն իճրասը միւմքին օլամաեա-
ճագ տըր :

Ֆէլիքս . — Նի՞չին :

Տիւզ . — Սէպէպի շու քի , սանա ուշղուն տէյիլ տիր :

« Իշթէ , պուրաճըգտա էօյլէ պիր մէնղարէ վուզու պուլտու .քի ,
թափսիլաթընըն պէեանընտան սարֆը նաղար իտէրիմ . եալընըզ շու
զատարը սէօյլէրիմ քի , Մ . տը Սէրտէօյլ , ագտը իզտիվաճըն միւմ-
քինսիզ օլմասըղընը գապուլ իթմէքլէ պէրապէր , օլ խուսուսա լա-
զը օլմաեաճաղընը տէրմիեան իյլէտի . Միւմաիլէյհ , զաթէն պիր
քէրրէ հիտտէթ ու դաղապ քէսպ իթմիշ օլտուղունտան , ծնտան
սօնրա , պիր տալի հիշ պիր սէօյ տինլէմէք իսթէմէտի , վէ Ֆէլիքս՝
« Իզի քէնտիսինէ թագտիմ իթմէրիկի թէքլիֆ իյլէտիկինտէ , միւ-
մաիլէյհ պանա գարշը կէլտի . Պիշարէ Մ . Ամօր , եալվարտը , բէճա
իթտի , վէ քէնտիսինի « իզտէն ֆարիզ կէթիրմէկէ մէճպուր գըլմագ-
տան իսէ , սէրվէթտէն վէ եաշամագտան մահրում գըլմագլըդ
տահա զիեատէ միւրաճճազ օլտուղունու օ իհթիեարա պէեան իթ-
տի իսէ տէ , ժէնէրալ , ապլա մուվաֆֆադաթ կէօսթէրմէտի , վէ պէն ,
տիւզ իլէ օղլու արասընտա պիր բաթըրտը գօրաճաղընը ան-
լատըմ :

Բօզէթ . — Ահ , եա՛ Բապպի :

Էլէն . — Անլէրին պօղուշմալարը մուհադդագ իքէն , պէն , պիր
միւսայիտ վագըթ պուլլարագ , Մ . Ֆէլիքսէ , — Շիմտիլիք բէտէրինի-
ղէ մուվաֆֆագաթ իտինիզ . հիտտէթի կէշտիկի անտէ , ճիւմլէմիզ
պիրլիքտէ չալըշարագ , քէնտիսինի գանտըրմաեա մուվաֆֆագ օլու-
րուզ , տէտիմ :

« Ֆիլվագը , Մ . Ֆէլիքս արզը իթաաթ իթմէսիյլէ , Մ . տը Սէր-

տէօյլ մէսրուր օլտու , չիւնքի օղու , քէնտիսինէ , սիդի ունութմագ իչին , էլտէն կէլէնի եաբաճաղընը վատ էլլէմիշ իտի :

Բօզէթ .— Պու միւմքի՞ն մի տիր :

Էլէն .— Օլ վագըթ , տիւգ , իրթէսի կիւնտէն , եանի պու կիւնտէն իթիպարէն , օղոււնուն , ժադօպ սօգաղընտա վագը քէնտի խանէսինտէ իգ ամէթ իթմէսի լաղըմ կէլէճէկինի պէեան էլլէտիկինտէն , Մ. Ֆէլիքս , պոււնու վատ իթտի :

Բօզէթ .— Տիմէք տիր քի , պու կիճէ բէտէրինին խանէսինտէ եաթաճագ տըր :

Էլէն .— Էվվէթ :

Բօզէթ .— Տիմէք օրուր քի , պոււնտան պէօյլէ հէր շէյ արամըդտա խիթամ պուլմուշ տուր :

Էլէն .— Խա՛յր , հաթթա մուղայիբի պիլէ . իմտի , ասլա մէյեուս օլմաեարագ , պէնի տինլէեին :

Բօզէթ .— Սէօյլէեին , մուտամ :

Էլէն .— Տիւգ պիդի եալընը պըրագըր պըրագմաղ , արամըդտա շու գարար վէրիտի . Էվվէլ էմիրտէ , Մ. Ֆէլիքս վէ Մ. Պալթագար , սիդի աչըրմագ խուսուսընտա պաղը էյգահաթ վիրմէքիկէ մէճպուր օլաճաղըմ զէմանա գատար սիզէ , հիչ պիր շէյ սէօյլէնմէմէք ֆիլըրինի պէեան իթտիլէր :

«Պալթագար , — Հագըդէթի հալի քէնտիսինէ սէօյլէմէքիլէք , թէհի եէրտէ պիւեիւք պիր ֆէնալըդ իճրասընտա պուլունմագ տըր , զիրա էր եա կիճ , տիւգիւն իտտաասընը դալէպէեէ էլպէթթէ պիր շարէ պուլտճաղըմըդտան , իչի օ հալտէ անլաթմագլըդ քեարը աղըլ տըր , տէտի :

Մ. Ֆէլիքս տէ , — Պէն Բօզէթի թանըրըմ , ֆէվգէլատէ նէղաքէթի իճապընճա , վէ իւզէրիմտէն հիւսնի թէվէճճիւհիւնիւ գալտըրաճաղը մէմուլ օլան պիր բէտէր իլէ արամըղը աչմագտան իսէ , էօլմէք թէհիլէքէսինի պիլէ կէօզէ լալարագ , քէնտի աչդ ու մուհապպէթինտէն մուվագգաթէն կէրի տուրմաեա , վէ պու սուրէթլէ իքիմիղին հաեաթընճա տախի ֆէնալըղը մուճիպ օլմամաեա միւգթէտիր օլաճագ տըր :

«Պատէհու , Մ. Ֆէլիքս , այրըճա պանա խիթապ իտէրէք ,

« — Մա՛տամ , մատէմքի Բօզէթ հապընտա իճապը հալին իճրասընը տէրիւհտէ իտիեօր իսէնիզ , օնտան տօլպեը պանա մէսուլ օլտըրմուսուսուզ , տէտի :

« — Նե՞ ԽՈՒՍՏԱՍՈՒՄԱ մէսուԼ օլմազլըղըմը Խաթէեօրսուճուզ , տէյի պէն տէ քէնտիսինէ սիւալ իթտիմ :

« — Օ տա պանա , — Մէզպուրէերի Խանէնիզէ պըրմըսընըզ , տէտի :

« — Նի՛չին ալմաեըմ , տէյի ճէվապ վիրտիմ :

« — Ֆազաթ , հէր կիւնա հարէքէթի մէյեուսանէ իճրասընտան քէնտիսինի մէնն Խտէճէքսինիզ , տէյի՛մի , տէտի Մ. Ֆէլիքս :

« — Պէն տէ , — Էվլէթ , — տէյի ճէվապ վիրտիմ :

« — Քէզալիք ֆիրարընա միւստատէ իթմէեէճէքսինիզ , տէտի Ֆէլիքս :

« — Պէն տէ , — Աճայիպ , Նէտէն ֆիրար Խտէճէք տիր , տէյի սօրտուճ :

« — Իֆրաթ Նէզաքէթինտէն Թահրիք օլունարազ ֆիրար իթմէք Խաթէեէճէք տիր , տէտի :

« — Ա՛հ անլաեօրուճ , տէտիմ :

Րօզէթ . — (Իշտիրապ ու Էնտիշէլէրի իզալէ օլունմասա պաշլաեարազ .) Հալպու քի , Էզօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտան պէնի Նի՛չին աշըրտընըզ :

Բիրօնուն հիքեաեէ իթտիկի շէյլէրին ճիւմլէսի տէ , Րօզէթէ Թապիի կէօրիւնիւեօրտու , չիւնքի հէր Նէ գատար վազթիլլէ պաղը հիւքմտարարըն՝ չօպան գըզլարըյըմ պիլէ Էվլէնտիքլէրի կէօրիւմիւշ Խտէ տէ , 1840 սէնէսինտէ , տիւգլէրին՝ պօթինճիլիք Խտէն գըզլար իլէ Էվլէնտիքլէրի բէք Նատիրէն կէօրիւլիւր Խտի : Պինապէրին , Մ. տը Սէրտէօյլիւն , քէնտի օղլունուն միւրատլարընա մուխալիֆէթի հազգընտա Րօզէթ ապլա Թէաճճիւպ իթմէտի , զիրա քէնտիսի , զաթէն պու մուխալիֆէթի քէշֆ , վէ Ֆէլիքսին օլ պապտէքի Թէէ-մինպալիշ սէօղլէրինէ բաղմէն , բէսմի իզտիվաճլարընըն , տիւգ Թա-րաֆընտան մուխալիֆէթէ տիւշար օլաճաղընը հէր վաղըթ միւլա-հազա իթմիշ Խտի : Պու մուխալիֆէթ Խտէ , մէզպուրէնին մէմուլին-տէն զիեատէ վաղը օլմուշ օլուպ , Ֆէլիքսին մուհապպէթինէ տէ , Էմին Խտի , Ֆիլ վաղը , պու տէլիգանլը , քէնտի տափալարընը շիտ-տէթլէ իլթիգամ իթմիշ օլտուղու հալտէ , Րօզէթ , պունտան տա-հա զիեատէ Նէ՞ արղու վէ Թալէպ Խտէպիլիւր Խտի :

Րօզէթ , պիկիւնահ պիր գըզ օլուպ , վէ Ֆէլիքսին աշգ ու սէվ-տասընա վէ ախլէազը Նէճիպէսինէ Էմինյեթի քեամիլէսի պուլու-նուպ , քէնտիսի Ֆէլիքսին հալինտէ , վէ Ֆէլիքս տէ քէնտի հալինտէ պուլունասալար Խտի , Նէ եօլտա հարէքէթ Խտիլէճէք օլտուղունու

չիւնէրէք, մերգում տելիգանլընըն, քէնտիսինի էլան սէվմէքտէ օլ-մասընը, թէահիւտաթընը իյֆա իթմէք իչին կիւնիւն պիրինտէ եինէ քէնտիսինէ կէլէճէկինի թապիրի պուլմագտա իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, Բիրօ, մէզպուրէնին պալէատէքի սիւալլէրինէ շու եօլտա ճէվապ վիրտի:

— Սիդի, Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտան աշըրմալարը, եախօտ աշըրմագլըղըմ, իքի սէպէպլէ տիր: Պիրինճի սէպէպ շու տուր քի, Մ. Ֆէլիքս, բէտէրի թարաֆընտան քէնտի իւզէրինէ նէզարէթ իտի-լէճէկինտէն վէսվէսէ իթմէքլէ, պէեան իթմիշ օլտուղում վատընը իճրա իթտիկի կիւնիւն իրթէսի կիւնիւ սիդի կէօրմէկէ կիտէմէե-ճէկինի, վէ պէօյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունսա պիլէ, տիւգիւ քէնտիսինէ գարչը հիտտէթլէնտիրմիշ օլտաղընը, վէ տիկէր թա-րաֆտան տախի, պիր իհթիեարըն քէյֆինէ իթաաթլա, սիդի կէօր-մէքլիք իգպալ վէ մահպուղիեթլէնտէն ֆարիդ կէլէմէեճէկինի ան-լատը, վէ պինապէրլի, թէքլիֆ իթտիկիմիդ թէտպիրի տէրհալ գա-պուլ իյլէտի:

Բօզէթ .— Մ. Ֆէլիքս սիդին խանէնիզէ կէլէպիլէճէք մի տիր:

Էլէն .— Էվվէթ, քէնտի լանէսինէ կէլիեօր կիպի կէլէպիլէճէք տիր:

Բօզէթ .— Իշթէ պու իյի, լաքին աշըրըմագլըղըմըն իքինճի սէ-պէպի նէ տիր:

Էլէն .— Եալընըզ վէ մէյուսիսիեթ իչինտէ գալարապ, ագըլ-սըղճա պիր հարէքէթտէ պուլունուրսունուզ տէյի Մ. Ֆէլիքս գօր-գուեօրտու:

Բօզէթ .— Ահ, անլաեօրում:

Էլէն .— Տիմէք օլուր քի, զիւտտէ քէտէք հիսս իթմէեէրէք, պէ-նիւմ մահպուսում օլմագլըղա բուլի ըիզա կէօթէրիեօրսունուզ:

Բօզէթ .— Էվվէթ:

Էլէն .— Էօյլէ իսէ, գըղըմ, իշթէ կէլտիք սիդին թէվգըֆիսանէ-նիզ շուրասը տըր:

Էլէն, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի զէման, կէնճ գըղա, բարմաղըյ-լա կիւզէլ վէ քիւչիւք պիր քէօշք կէօթէրիեօրտու, չիւնքի Բօզէթ, Էլէնին հիքեաեէսիյլէ ֆիքըրի զաեթթ մէշղուլ օլմաղլէ, նէրէեէ կի-տիլտիկինէ տիգգաթ իտէմէտիկի հալտէ, արապա, ֆէվգէլատէ սիւ-րաթլէ եօլունա տէվամ պիրլէ, նէֆսի Բարիստէն տիշարը չըգմըշ, վէ զիքը օլունան սէօզլէր իրատ օլունտուղունտա, Սապլօնվիլ

արագի միւշթէմիլաթընտան, հէման Նէօեի ճատտէսի իւզէրին-տէ վագը քիւչիւք վէ խալի պիր քէօշկիւն բիշկեահընտա տուր-մուշ իտի :

Պու քէօշկ, հայտուտ վարընըն սէյֆիեէսի իտի :

11

ԲԷՏԷՐ ՎԷ ԷՎԼԱՏԸՆ ԻՍԹԻՇԱՐԷՍԻ

Միւսիւ տը Սէրտէօյլիւն խանէսինտէ, վէ բէտէր իլէ էվլատ ա-րասընտա, Բօզէթտէն տօլաեը վագը օլան մէնզարէ, Բիրօնուէն քէն-տի խասմինէ աթլաթմագ խթէտիկի կիպի, օլ կէնճ գըզ իչին մու-զիր տէյիլ իտի :

Իշթէ, պու խուսուստաքի հագըգէթի հալ շունտսն իպարէթ օլմաղլէ, պէեանընա լիւզուժ կէօրիւլտիւ :

Բօզէթին աշըրըլմասը կիւնիւնտէն պիր կիւն էվվէլ, եանի Ֆէ-լիքս՝ բէտէրի խանէսինէ կիթմէք իւզրէ Պալթազարտան այրըլտըղըն-տա, բէտէրինի, Էլէն իլէ վագը օլան մուհապէրէսինտէն վէ օլ կէնճ գատընըն սէրիան աղիմէթինտէն տօլաեը տիւչիւնճէլի պիր հալտէ պուլուպ, մէրգուժա սարըլարագ ,

— Էֆէնտի բէտէր, պու հալինիզին սէպէպի նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի :

Տիւգ .— Սէպէպի շու տուր քի . . .

Ֆէլիքս .— Փագաթ հէր նէ իսէ, սէօյլէեին, Ֆիքրինիզ զանէթ մէշուլ կէօրիւնիւեօր :

Տիւգ .— Ֆիքրիմին մէշուլ օլմասընա սէպէպ վար տրի :

Ֆէլիքս .— Րէճա իտէրիմ, հէր նէ իսէ, պու սէպէպի անլաթըն :

Տիւգ .— Ղանէթ վէխիմ միւլահազաթ, զիհնիմի իշղալ իթմիշ տիր :

Ֆէլիքս .— Էֆէնտի բէտէր, պէն սիզին օղլունուզուժ, վէ էսրա-րընըզը ֆաշ իթմէմէկի տալի պիլիբիմ :

Տիւգ .— Նէ՞ սէօյլէեօրսուն, էվլատըմ, պէն, ֆիքրիմի իշղալ ի-

տէն խուսուսաթը սանա պիտիւրմէք իշին յապրըսըլըդլա սէնին վի-
րուտինէ պէքլէեօր իտիմ: Զաթէն պու մահրէմիեթի սանա պէ-
եան իթմէկէ, վիճտանըմ՝ իւզէրիմէ պիր պօրճ վաղ իթմէքտէ
տիր:

Ֆէլիքս .- Սէօյլէեին, էֆէնտի բէտէր, քէմալը տիգգաթ իւզրէ
սիզի տինլէեօրում:

Տիւգ .- Էվլատըմ, սէն շու կէնճ գատընը պիլիրսին:

Ֆէլիքս .- Պու կիճէեի պուրատա կէշիւրէն գատընը՝ մը:

Տիւգ .- Էվվէթ:

Ֆէլիքս .- Օ գատըն կիթտի:

Տիւգ .- Կիթտիկինի սանա քի՞մ սէօյլէտի:

Ֆէլիքս .- Պէն անըն, արապահա օթուրտուղունու կէօրտիւմ: Օ
գատընըն ազիմէթի եալընըզ պիր շէյ իսպաթ իթմէքտէ տիր: Եա-
նի, քէնտիսի, էվվէլճէ զանն իթմիշ օլտուղումուլ աղըր տէրէճէտէ
եարալանմամըշ տըր, վէ պու կիւն, եախօտ եալըն վաղը օլտճագ
շու հարէքէթինին, սիզի պէօյլէ ճիտտի սուրէթտէ մէշղուլ էյլէմէ-
սինէ պիր մանէա վիրէմէեօրում:

Տիւգ .- Ֆիքրիմի մէշղուլ իտէն՝ անըն ազիմէթի տէյիլ տիր:

Ֆէլիք .- Եա նէ՞ տիր:

Տիւգ .- Տիւն, վազիֆէսինի պիլէն հէր բէտէրին՝ պէնիմ եէրիմ-
տէ օլտուղումտա վաղը օլաճագ հարէքէթի կիպի, պիզղաթ սէնին
հիքեաեէնի, եախօտ հիքեաեէնտէն պիլմէտիկին ֆըգրսլարը սանա
նպղլ իթտիմ:

Ֆէլիքս .- Եանի էվլատընըզ նաթըլ օլտուղումուլ պանա անլաթ-
տընըզ:

Տիւգ .- Էվվէթ:

Ֆէլիքս .- Իշթէ՞օ մահրէմիեթի պանա պէեան իթտիկինիզ ի-
շին, սիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ:

Տիւգ .- Պէն եալընըզ վազիֆէմի էյֆա իթտիմ: Լաքին շայեանը
թէէսիւլֆ իզտիվաճըմը վէ մատմուաղէլ տ'Արըլվիլ իլէ միւնասէպաթը-
մը նաղլ իթտիկիմ սըրատա, սէնին, Բուսիա սէֆէրի էօնապընտա
տիւնեպեա նա՞սըլ կէլտիկինի պէեան, վէ իճթիեար Թաբ-ա-Մօ-
րուն, նա՞սըլ սէնին էօյէ բէտէրին օլտուղումուլ իֆատէ իթտիկիմ մի-
սիլու, վէլատէթինտէն էվվէլ, զաթէն՝ պիր էվլատըմ՝ նա՞սըլ տիւնեա-
եա կէլմիշ իտուկինի, վէ Անթէլ իլէ պէնի նէ՞ կիպի միւլահազաթ
մէճպուր իտէրէք, օ չօճուղու, Բարիտտէ իքի սատըզ վէ էմնիյ-

եէթլի խըզմէթ քեարլարա թէսլիմ իթմիշ պուլունտուղունու տա իյ-
զահ իյլէտիմ:

Ֆէլիքս . - Էֆէնտի բէտէր , պու թաֆսիլաթըն ճիւմէսի խաթ-
ըրմտա տըր . քէզալիք Վիզթուար սօգաղընտաքի խանէնին եանմա-
պը , վէ սէքիզ սէնէ մուգատտէմ Բարիսէ ավտէթինիզտէ , գարընտա-
շըմըն իզինի պիլէ պուլամահարազ , անը էսրարի պիր թարզտա
դոյպ իթմիշ պուլունտուղունուղու տէրխաթըր իթմէքտէեիմ:

Տիւգ . - Իշթէ , էվլատըմ , արամադ տա օլտուղում իզի նիհա-
եէթ պուլտում:

Ֆէլիքս . - Նէ° տիեօրսունուզ :

Տիւգ . - Պիւեիւք գարընտաշըն հաեաթտա տըր :

Ֆէլիքս . - Պունու քի°մտէն խապէր ալտընըզ :

Տիւգ . - Պու կիճէեի պէնիմ խանէմտէ կէչիւրմիշ օլան գատըն-
տան , օ գատընտան քի , Թար-ա-Մօրուն պիր արա զանն իթտիկի
կիպի , պուրաեա սուի նիեէթլէ կէլմիշ օլմաեըպ , պիւեիւք էվլատը-
մըն հաեաթը հագ-զընտա պանա մուհիմմ խապէրլէր վիրմէք իշին
կէլմիշ տիր :

Ֆէլիքս . - Պունունլա պէրապէր , պիր թագըմ էչիւսըն խանէսի-
նէ կիրմէք իշին խթիմալ իյլէտիկի թէտպիր էրէյիճէ զարիպ տիր :

Տիւգ . - Մատէմքի խըզմէթ քեարըմ ժօզէֆէ , պէնիմ եանըմա
քիմսէեի կիրտիրմէմսինի գաթիէն էմը իյլէմիշիմ տիր , պու հալտէ
օ կէնճ գատըն պաշգա նէ° սուրէթլէ պէնիմ տայիրէմէ կիրէպիլիր
խտի :

Ֆէլիքս . - (Պիր տէրէճէ խթիհզա իլէ.) Էօյլէ իսէ , պու գատըն ,
պիր թագըմ քիմսէլէրէ իյլիք իթմէք համիյեէթինի թաշըտըզ իշին
իֆիթիլար իտէպիլիր :

Տիւգ . - Գարընտաշըն հագ-զընտա մալիւմաթը սահիհէ վիրմէկէ
կէլմիշ օլտուղունա էսէ°ֆ մի խտիեօրսուն :

Ֆէլիքս . - Ալլահ իթմէեէ :

Տիւգ . - Էօյլէ իսէ , նի°չին պու գատընըն պիր մէրթէպէ ալէյ-
հինտէ պուլունտուեօրսուն :

Ֆէլիքս . - Իլէրուտէ պէեան իտէրիմ , ֆագաթ էվվէլ էմիրտէ ,
սիզ պանա , օ գատընըն սէօյլէտիկի իֆատէլէրի թէպիլի իտին քի ,
պէն տէ ճա կէօրէ իճապը հալի տիւշիւնէեիմ :

Տիւգ . - Ջաթէն պէն տէ , թէպիլի իտէճէկիմ պէեանաթը տին-
լէմէքլիկինի սանա ըէճա իտէճէք իտիմ :

Ֆելիքս . - Տինչեքորում :

Օլ վագըթ տիւզ , Բիրօ իլէ վուգու պուլան միւքեալէմէսինի , պէր թափսիլ օղլունա հիքեաեէ իթտի :

Ֆելիքս , իշպու ուզուն հիքեաեէերի , հէեէճանը ազիմլէ տինչե-
երիւ , տիւզ , հիքեաեէսինի պիթիրտիկինտէ , մէրգում տէլիգանլը
սիւքիւթ իւզլէ տուրուքորտու , վէ միւլահազալթը ազիմէ տէրեա-
սընա միւսթաղրագ զանն օլունուքորտու : Տիւզ , պիր միւտտէթճիք
օղլունու օ հալտէ պըրագտըգտան սօնրա ,

— Նէ՞ տիւշիւնիւքորտուն , տէյի սիւալ իթտի :

Ֆելիքս . - Տիւշիւնտիւկիւմիւ սիզէ պէսան իթմէկէ ճէսարէթ ի-
տէմէմ :

Տիւզ . - Նի՞շին :

Ֆելիքս . - Դօրգարմքի , վիւէճէկիմ ճէվապըմտան , գարընտա-
շըմը պուլմապ իւզլէ պիզգալթ իճրա իտէճէք օլտուղում թէշէպպիւ-
սաթըմլա , սիզին , վագը օլաճագ թէշէպպիւսաթընըզա մուղայիր պա-
ղը խօսպինանէ թասալվուրլարմ պուլունմուշ օլմասը զաննընա զա-
հիւ օլմաեասընըզ :

Տիւզ . - Պէօյլէ շիւպհէլէրէ զահիւ օլապիլէճէկիմի նի՞շին տիւ-
շիւնիւքորտուն :

Ֆելիքս . - Պէնիմ վազիեէթիմ զաեէթ միւշքիւլ տիւր :

Տիւզ . - Միւսթէրիհ օլ , եէկեանէ վէ խալիսանէ արզուսու , տա-
հա տիւնքի կիւնէ գատար , ֆուգարա հէքիմի օլմագտան իպարէթ
օլան պիր ատէմ ալէյհինտէ , քիմսէնին ֆիքրինտէ պու միսիլլու շիւպ-
հէլէր հասըլ օլամագ :

Ֆելիքս . - Սիզ պու արզումու պիլի՞քօրմուսունուզ :

Տիւզ . - Թար-ա-Մօր պանա հէր շէյի սէօյլէ՞մէտի մի :

Ֆելիքս . - Հա՛յ պօշպօղագ :

Տիւզ . - Հաթթա պանա , Բօզէթտէն տալի պահս իթտի :

Ֆելիքս . - Օլ պապտէ սիզէ նէ՞ սէօյլէտի :

Տիւզ . - Բէք չօգ շէյլէր սէօյլէտի իսէ տէ , եագընտա պիլտիրի-
րիմ : շիմտիլիք պահսըմըզա նագլը քէլամ իտէլիմ :

Ֆելիքս . - Բէք իյի :

Տիւզ . - Ձիրա սէն տէ անլարսըն քի , պուլմուշ օլտուղում էվա-
տըմըն սաատէթինի տիւշիւնմէքիկիմ , պէնիմ իշին պիր վագիֆէ օլ-
տուղու կիւլի , զայպտա օլան էվատըմը պուլմագլըլը տիւշիւնմէքիք
տահա զիեատէ մուհիմմ պիր վագիֆէ տիր :

Ֆելիքս .— Թէմամ տըր , ֆագալթ էվվէլ էմիրտէ , Բօզէթ հագ-
զընտա պիր ազ կէօրիւշէլիմ :

Տիւգ .— Պու խուսուստաքի իֆատաթըն հէր նէ իսէ , տինլէմէեէ
հաղըրըմ :

Ֆելիքս .— Անը սէվմէքիկիմէ մուխալիֆէթ իտի՞օրմուսուհուգ :

Տիւգ .— Օլ պապտէ պէնիմ հագգըմ վա՞ր մը տըր :

Ֆելիքս .— Քէզալիք անընլա էվլէնմէքիկիմէ մուխալիֆ միսինիգ :

Տիւգ .— Նի՞շին մուխալիֆ օլաեըմ , զիրա զանն իտէրիմ քի , ա-
նըն հագգընտա սէօյլէնէն սէօզլէրին ճիւմլէսի սահիհ տիր :

Ֆելիքս .— Էֆէնտի բէտէր , օ պիր մէլէք տիր :

Տիւգ .— Տահա իյի եա՛ :

Ֆելիքս , պու սըրատա ֆէվգէլատէ մէսէրրէթ իշինտէ օլմաղլէ ,
բէտէրինի գուճագլատը , վէ շիտտէթի մէսէրրէթինտէն նաշի օլ գա-
տար սըզտը քի , էկէրչի միւմաիլէյհ ,

— Իմտի , Ֆելիքս , շիմտի տէ գարընտաշըն իւզէրինէ տիւշիւնէ-
լիմ , տիմէսէ , հէման պօղուլաճագ իտի :

Ֆելիքս .— Էվվէթ , տիւշիւնէլիմ քի , եագըն վազըթտա , պիր
էվլատ եէրինէ , իքի էվլատընըզ օլապիլսին :

Տիւգ .— Սէօյլէ պագալըմ , շու գատընըն իֆատաթը հագգըն-
տա նէ՞ տիւշիւնիւօրսուհ :

Ֆելիքս .— Պունտան ագտէմ տիւշէս նէ՞ տիւլազ վէ թապիեաթ-
տա իտի :

Տիւգ .— Ճէպպարլարա մախսուս ֆէնա պիր թապիեաթ վէ ախ-
լէագ սահիպի իտի :

Ֆելիքս .— Իգպալբէլը՞սթ մի իտի :

Տիւգ .— Հէմ տէրէճէյի նիհաեէտէ :

Ֆելիքս .— Հասի՞ս մի իտի :

Տիւգ .— Խա՛յր :

Ֆելիքս .— Թէպտիլի ախլէագ իթմիշ օլմասընըն խալիսէթինէ ի-
նանըրմըսընըզ :

Տիւգ .— Զէրրէ գատար շիւպհէմ օլմաեարագ ինամամամ :

Ֆելիքս .— Շիմտի սիզ պէնիմ էֆքեարըմը անլամագ իսթէօրսու-
հուգ , տէյիլ մի :

Տիւգ .— Էվվէթ :

Ֆելիքս .— Էֆքեարըմը շիմտի սիզէ աչըգտան աչըղա պէեան ի-
տէրիմ :

Տիւգ .- Պէն տէ անը իսթէեօրում:

Ֆէլիքս .- Իշթէ, պէն, պու շէյլէրին ալթընտա պիր հիյլէ վէ տէսիսէ մէվճուտ օլտուղունու կէօրիւեօրում:

Տիւգ .- Պիր հիյլէ վէ տէսիսէ՞ մի:

Ֆէլիքս .- Պէլքի տէ պիր ճինաեէթ:

Տիւգ .- Պիր ճինաեէթ մի:

Ֆէլիքս .- Էվվէթ, պիր հարիս վէ իպպալրէրէսթ պիր դարը, եանի մատամ տը Սէրտէօյլ իլէ հիյլէքեար վէ տէսիսէքեար տիկէր՝ եանի պու կիճէ պուրատա գալան գարը թարաֆընտան գուրուլմուշ պիր ճինաեէթ կէօրիւեօրում:

Տիւգ .- Նէ՞ կիպի ճինաեէթ:

Ֆէլիքս .- Պու իքի գարընըն սիղէ թէքլիֆ իտէճէք օլտուգլարը էվլատըն, սիղին վէ վալիտէմ Անժէլ տ'Արլըվիլին էվլատը օլտուղունու քի՞մ իսպաթ իտէճէք տիր:

Տիւգ .- Սահիհ տիր:

Ֆէլիքս .- Անճապ, պու էվլատ, պէնիմ գարընտաշըմ տախի օլտալիլէճէկինտէն, քէնտիսինի պուլմապ իւղրէ, տէրհայ թէշէպպիւսսաթա իպթիտար իյլէմէք լաղըմ տըր, Իմտի, էկէրլի սիղէ ֆայտէլի օլտալիլըր իսէք, պէնի վէ ահըպպամը պու ուղուրտա էմրինիպ թահթընտա պուլունտուրապիլիւրսինիպ:

Տիւգ .- Պաղը թէշէպպիւսսաթա իպթիտար իյլէմէք իշին, օ մէճհուլէ գարընըն սօի մալիւմաթընա պէքլէեօրում:

Չէնտ տաղըգա սօնրա, պիր իւղըմէթքեար, տիւգէ պիր մէքթուպ կէթիւրտի քի, պու մէքթուպտա, Էլէն, զայպտա օլան էվլատընա տայիր քէնտիսինէ մալիւմաթ վիլիպիլէճէք գատըն մազամընտա մարքի տը Գրուանըն մահէլլի իգամէթինի միւմալիլէյհէ պիլտիրմիշ իտի:

Տիւգ, մէքթուպու օղլունա թաղաիմ իթտիկինտէն, Ֆէլիքս, իշպու մէքթուպու օգուտուգտան սօնրա,

— Կիտինիպ, էֆէնտի բէտէր, հէմ պիր ան էվվէլ կիտինիպ, Ջիրա պու թէշէպպիւս մուգատտէս տիր, լաքին Անժէլ տ'Արլըվիլին հաեաթտա օլտալիլտիկինի վէ օլտալիլէճէկինի տէւշիւնէրէք, սաղըն զաաֆէթ կէօսթէրմէեին, տէտի:

Տիւգ .- (Մուֆարապաթ իտէրէք.) Օղլում, սէն պու պապտէ վէսվէսէ իթմէ:

Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ զէվճէսի արասընտաքի միւքեալէմէեի հի-

քեանէ իթմիշ օլտուղումուղտան, ժէնէրալըն Անժէլ տ'Արլըվիլի ունութմամասը խուսուսընտա օղունուն իթթարընա գարշըլըզ վաղը օլան վատընը իծրա իտէպիլիպ իտէմէմիշ օլտուղունու օգուեանլալըմըզ մուհաքէմէ իտէպիլիպիշէր տիւր:

Տիւգ. օթէլ տը Գրուանա իթտիկի վիզիթատան ավտէթինտէ, լէհէնսի հէնուզ աօլիուն օլուպ, քէնտիսի իսէ միւթէնտիւր իտի, վէ հիտտէթինտէն նաշի տիթրէեօրտու: Միւմաիլէյհ, տիւշէսին ինատճըլըղընը զալէպէ իտէմէմիշ, վէ հէմ լէթաֆէթ, հէմ շիտտէթ, վէ հէմ թէհտիտ իսթիմալ իթմէպիլէ պէրապէր, մէրզ ու մէնին թէրս թապիսթընը միւթէսիլ գըլմանա հիշ պիւր չարէ պուլամամըշ իտուկինի, վէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու լանէթ լէտիկի, վէ պու տէֆա տաքէմալ նէֆրէթլէ քէնտիսինի թէքրար կէօրմէրիկէ ըաղը օլմուշ օլտուղու օ գարընըն հալէքէթինի տիւշի նտիւքճէ, սայքի իրատէթի քէնտինտէն չըզ մազ տա իտի:

Ֆէլիքս, սալօնտա բէտէրինին ավտէթինէ պէպիլէմէքտէ օլտուղունտան, մէրգում, իշէրի կէրինճէ,

— Նէ՞ խապէր, էֆէնտի բէտէր, տէյի սիւալ իթտի:

Մ. տը Սէրտէօյլ, ճէվապ օլարազ, տէրմանսըզ վէ թադաթսըզ պիւր հալ իլէ պիւր իսկէմլէ իւղէրինէ օթուրտու, վէ թարա-ա-Մօրտան պիւր գատէհ սու իսթէտի: Միւմաիլէյհին էսնաի զայպուպէթինտէ, իհթիեար չափուշ իլէ Ֆէլիքս, Բօղէթ իւղէրինէ կէօրիւշմէրլէ վաղըթարընը կէշիրմիշէր իտի:

Ֆէլիքս. — Մուհապէրէ շիտտէթլի՞ մի օլտու:

Տիւգ. — Եալընըզ շիտտէթլի տէյիլ, տէհէթլի պիլէ օլտու:

Ֆէլիքս. — Էյ:

Տիւգ. — Շիմտի պէն Նէ՞ տիւշիւնէճէկիմի պիլմէմ:

Ֆէլիքս. — Պու մարքիլ տը Գրուա քիմ օլուեօր:

Տիւգ. — Տիւշէս տը Սէրտէօյլ տիւր:

Ֆէլիքս. — Պէն իսէ, անը պիւր միեանճը զանն իտիեօրտում:

Տիւգ. — Պէն տէ, օ զաննտա իտիմ, ֆադաթ տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլտուղունա վաղըֆ օլաում:

Ֆէլիքս. — Հալ պու քի շու իսմի, շու մարքիլ տը Գրուա իւնվանը Նէ՞ օլուեօր:

Տիւգ. — Պիւր աղտան անը սանա իյզահ իտէրիմ:

Տիւգ, Թարա-ա-Մօրուն քէնտիսինէ կէթիլտիկի պիւր գատէհ սուեու իշտի, վէ սօնրա, հէհէճանը պիւր աղ կէշինճէ, Գրուա օթէ-

լինատէ վուգու պուլան վիզիթասընտա, տիւշէս իլէ մուհավէրէսինի պէրթաֆսիլ վէ տօյրու սուրէթտէ օղլունա հիքեաեէ իթտի:

Հէր նէ գատար, պիր գաշ տէֆալար, սիմասընտա պիր հէեհէ-
ճանը շէտիտ հասըլ օլտու իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ Ֆէլիքս, բէտէ-
րինին հիքեաեէսինի քէմալը սիւքիւնէթլէ տինլէտի: Բուհը ինսա-
նինին այլինէսի մէսապէսինտէ պուլունան կէօղլէրի, շիւպհէսիզ,
մատամ տը Սէրտէօյլին հարաքեաթ վէ մուամէլաթը հիքեաեհէ-
սինտէն միւթէէսսիրէն, հիտտէթի ազիմէ էմարէսի իրաեէ իթմէքտէ
իտլիլէ: Խուսուսիլլէ մէրգում տէլիգանլը, մարքի տը Լօսթանժ իլէ
պիւեիւք վալիտէսի Մարի տ'Արլըվիլին աշգ ու մուհապէթլէրի
հիքեաեէսինի տինլէտիկինտէ, զիեատէսիլլէ միւթէէսսիր օլտու:

Ժէնէրալ, հիքեաեէսինի պիթիւրիպ, վէ տինլէտիկի վազըալար
հագգընտա նէ՝ էֆքեարտա պուլունտուղունու օղլունտան սիւալ
իլլէտիկինտէ, Ֆէլիքս, պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւ, վէ պատէհու,

— Էֆէնտի բէտէր, սէրահաթէն վէ գաթիէն սիզէ ճէվապ
վիրմէզտէն էվվէլ, միւսատէնիլլէ սիզէ պազը սիւալլէր իթմէք,
եախօտ պազը իֆատաթտա պուլունմագ իսթէրիմ, տէտի:

Տիւգ. — Սէօյլէ օղլում:

Ֆէլիքս. — Վազը օլան նագլիեէթինիզ մուճիպինճէ, պէն, մա-
տամ տիւշէս տը Սէրտէօյլին բէտէրի մարքի տը Լօսթանժըն թօր-
նո՞ւմուեու՞մ:

Տիւգ. — Էվվէթ:

Ֆէլիքս. — Եանի վալիտէմ, օ տիւշէսին գըզգարընտալը՞ մը տըր:

Տիւգ. — Շիւպհէսիզ:

Ֆէլիքս. — Տիմէք օլուրքի, գարընտալըմ վէ պէն, պու գարը-
նըն եէկէնլէրիեիզ:

Թար-ա-Մօր. — (Պու մուհավէրէտէ հազըր պուլունտուղունտան.)
Էօյլէ օլտուղու կիւն կիպի մալիւմ տիւր:

Տիւգ, պիր իշարէթլէ, Թար-ա-Մօրուն ճէվապընը թահսին
իթտի:

Ֆէլիքս. — Էֆէնտի բէտէր, պիր ազ էվվէլ պանա սէօյլէտիկի-
նիզ վէ ագտէմճէ պէնիմ խապէր ալմըլ օլտուղում վուգուաթլար
միւնասիպէթիլլէ, գալպէն վէ վիճտանէն միւլահապա վէ հիսս իլլէ-
տիկիմ ճէվապը շիմտի սիզէ պէեան իտէճէեիմ:

Տիւգ. — Սէօյլէ, էվլատըմ:

Ֆէլիքս. — Տիւշէսին թապիեաթընտա օլան, վէ սիզէ ասլա մու-

հապպէթ վէ թէվէճճիւհիւ օլմատըը հալտէ, եայլընը վահի պիր իւնվանա հարիս պուլունան պիր գարը, պու կիւն սիգլի ասլա վէ գաթա սէվմէզ:

Տիւզ .— Պէն տէ օ էֆքեարտաերմ:

Ֆէլիք .— Պիւաքիս, տիւշէ, ինթիգամճը պիր վարը օլտուղու ճիհէթլէ, հարէքէթինին եօլտուղուղու վէ սուի իպրէթի մուճիպ օլմասընտան նաշի, եայլընըլը իշինտէ եաշամանա մէճպուր խոիլմէսիլէ, պու միւշքիւլ էօմրիւ տէրունինտէ չէքտիկի միհն ու մէշադգաթըն ինթիգամընը սիգտէն ալմագ իսթէեճէկի, վէ սիգի թահգիր իլէեճէկի տէքքեար տըր:

Տիւզ .— Օնա նէ՞ չիւպհէ:

Ֆէլիք .— Պինապէրին, քէնտինին զահիրի թէպտիլի մէսլէք ու ալւէագը, մահզա միւրայիլիկինին նէթիճէսի տիր:

Տիւզ .— Իհթիմալ տըր:

Ֆէլիք .— Իմտի, սիգ քէնտիսինէ եագլաշմանըլա, տահա զիեատէ պէտպալթ օլաճագսընը: Օ սիգին պագըյեէյի էօմրիւնիւզիւ ղէհիլլէմէքլէ, պիր մէսէրէթ հիսս իտէճէք տիր: Պէքի տէ, բէնչէյի ճէզանա չարըլմագլը թէհիլքէսինտէն աղտտ օլապիլէճէկինի մէմուլ իտէպիլիր իսէ, սիգտէն գուրթուլմագ, վէ պու սուրէթլէ ատապէթ վէ ինթիգամընը իճրա իլլէմէք իւզըն, ճինաեթ իճրասը խուսուսունտա տախի թէքէտուիւտ իթմէեճէք տիր:

Տիւզ .— Օ գարընըն հէր չէյի միւգթէտիր օլտուղունու պու կիւն անլատըմ: Ֆագաթ գարընտաշըն հագղընտա մուհաքէմէն նէ՞ եօլտա տըր:

Ֆէլիք .— Շիմտի տէ օնտան պահա իտէճէեիմ: Արալարընտա մէվճուտ օլան աշգ ու մուհապպէթ եախօտ ղուրուրիեթ ըէգապէթիլէ, միւտտէթի էօմրիւնտէ տիկէր պիր գատընը թահգիր իթմիշ օլան պիր գարը, տալիմա լանէթլէմիշ օլտուղու օ գատըն քէնտինին հէմշիրէսի իտուկինի խապէր ալընտըղընտա, միւթէեսիլիր օլմագ, վէ աղրագը նէֆսանիեէլէրինին պիւթիւն չիտոէթինի ղայպ իթմէքլիք չաղընտա պուլունան օ գարը, շու սօն վաղըտա աֆվ իթմէզ, վէ հիշ պիր չէյի ունութմագ իսէ, ալչագ սանըլըր:

Տիւզ .— Անը պէն քէնտիսինէ սէօլէտիմ:

Ֆէլիք .— Պու ալչագ գարը, քէնտի րաքիպէսինին օղլունա իգհարը թէվէճճիւհի իթմէքլիկէ, վէ անը սէվմէքլիկէ միւգթէտիր տէյիլ տիր, զիրա օ էվլատը սէվմէք անըն վալիտէսինէ աֆվ իթմէք

տիմէք տիր: Հալպուքի, պու եօլտա հարէքէթ իթմէք իշին, եիւ-
րէք վէ գալպ պիւեիւքիւկիւ լազըմ տըր քի, պու խասսէլէր տիւ-
չէստէ եօգ տուր:

Տիւգ .- Եյ նէ՝ նէթիճէ չըգարըեօրսուն:

Ֆէլիքս .- Շու նէթիճէյի չըգարըեօրում քի, տիւչէս՝ տիւչէս
օլմագ, վէ պու իսմի թաշմաեա հագգը պուլունմագ իշին, սիզի
թէֆրիգ իտէն թալապ (գարը գօճա պօշամասը) սէնէտինի իպթալ
իթտիրմէք իսթէեօր:

Տիւգ .- Պէն տէ էօյլէ գանն իտէրիմ:

Ֆէլիքս .- Վէ, բէնտի մագսէտինէ էրմէք իշին, էվլատընըզը
սիզէ իեատէ իթմէք իսթիհգաղընա լաեըգ օլմագ իւզրէ, շէյթանի
պիր թէտպիր իսթիմալ էյլէեօր:

Տիւգ .- Պու պապտէ տախի սէնինլէ հէմէֆքեարըմ:

Ֆէլիքս .- Շիմտի, մատտէ շուրաեը անլամագտա տըր քի, պու
չօճուգ սիզին էվլատընըզ մը տըր, տիւն պագասը սէօղի՝ մասալ
մը տըր, եօգսա սահիհլիք մի տիր, վէ տիւչէսին անըն հագգընտա
հիսա իտէկէլտիկինի տէրմիեան էյլէտիկի մուհապպէթ վէ թէվէճ-
ճիւհ՝ չայեանը նէֆրէթ պիր գօմիսի՞մ մը տըր, տէյի՛լ մի տիր:

Տիւգ .- Իշթէ մի չքիւլաթ պունտա տըր:

Ֆէլիքս .- Էվվէթ, պէն տէ պու պապտէ պիր շէյ սէօյլէմէե
ճէսարէթ իտէմէմ: Էֆէնտի բէտէր, նասըլքի սէօյլէեօրսունուգ, տիւ-
չէսին ախլէագընտա պուլունան գարըլար, հէր շէյէ միւգթէտիր
տիրլէր: Օլապիլիք քի, տիւչէս, իշին իլուրուսիի քէշֆ իտէրէք, էվ-
լատընըզը հագըգէթէն տէրիւհտէ իթմիշ օլսուն, օ հալտէ էվլատը-
նըզ, պէնիմ գարընտաշըմ օլմուշ օլուր: Քէզալիք օլապիլիք քի, պու
հէյլէքեար վէ տէսիսէքեար գարը, իշպու վազիֆէյի իճրա իթտիր-
մէք, վէ պունուն նամուսսուգ քեարընը բայլաշմագ իւզրէ, պիր էճ-
նէպիեիքէնտիսինէ բապթ իթմիշ օլսուն, ֆագաթ թէքրար իտիեօրում
քի, ֆիքրիմիզտէ պէօյլէ պիր չիւպհէ պուլունտուղու հալտէ, քեաֆ-
ֆէմիլ տէ, չիմտի պիւեիւմիւշ օլան օ չօճուղու պուլմաեա, պէնիմ
գարընտաշըմ օլսուղունա իսքեաթ օլմուշմասընա չալըշմալըեըզ, Պէ-
եանէ հաճէթ օլմատըլը իւզրէ, թահգըգաթ վէ թէհարրիեաթը-
մըզտա ասլա եօրուլմամալըեըզ, Պու կիպի տիւլմէնլէրիմիլ իլէ
քեաֆֆէյի վէսայիթ ու թէտապիր ճայիլ տիր: Իմտի, էկէրչի հէյլէ
իսթիմալ իթմէք լազըմ կէլիսէ, թէրէտտիւտ իթմէմէլիեիլ:

Թաք-ա-Մօր .- (Հայրէթլէ .) Իշթէ պու սէօղ տօղրու տուր:

Տիւգ , օղլունուն , քեաֆֆէյի սէօյլէտիքլէրինի թահսին իթտի , վէ պատէհու թասապվուր իթտիքլէրի միւշքիւլ թէշէպպիւսիւ հիւսնի սուրէթտէ պաշա չըգարապիւմէք իչին , թէտպիր վէ վասըթտ տիւշիւնմէեէ պաշլատըլար :

Ֆէլիքս . - Էվվէլ էմիրտէ , պու կիճէ պուրաստա դալմըշ օլան գարըեը պուլմագ , վէ քէնտիսինի թէքրար կէօրմէք լազըմ տըր : Օ պիր կէնճ գատըն տըր , վէ պէլքի տէ տիւշէս գատար ալչագ տէյիլ տիր : Պունտան գաթինսպար , պիղէ գարչը պուղզ ու ատապէթի օլմագ իչին , հագգլը եախօտ հագգսըզ այնի սէպէպլէրի պուլունմամագտա տըր : Իմտի , չիւպհէսիզ , օ պիղէ պազը մալիւմաթ իթա իտէպիլիր :

Տիւգ . - Լաքին , մահէլլի իգամէթինի պիւմէմ :

Թաք-ա-Մօր , Բիրօեու թաագիպ իթտիրմէք իւզրէ վուգու պուլան թէշէպպիւսիւնիւ , վէ իշպու թէշէպպիւսիւն , կէնճ գատընըն ուզաղը կէօրմէքլիք խասսէսի վէ արապաճընըն ագըլսըզլըզլա պաշա չըգմատըղընը հիքեաեէ իթտի :

Ֆէլիքս . - Անը պուլմագ խուսուսընտա պէնիմ պիր թէտպիրիմ վար տըր :

Տիւգ . - Նէ տիր :

Ֆէլիքս . - Պունա ճէվապ վիրմէզտէն էվվէլ , Պալթագարը կէօրմէք իգթիզա իտէր :

Ֆէլիքս , պու սէօյլէրի սէօյլէրքէն , Պալթագարըն , Բիրօ հագգընտաքի աշգ ու մուհապպէթինտէն թահրիք օլունարագ , օ կէնճ գատընը թաագիպ իթմիշ օլտուղունու աիւշիւնմէքտէ իտի :

Տիւգ . - Մ . Պալթագար օ գարըեը թանըեօր մու :

Ֆէլիքս . - Խա՛յր , ֆագաթ . . .

Ֆէլիքս , տօթունուն սըրըընը ֆաշ իթտի , վէ խիթամընտա տախի ,

— Իշթէ , սիզ տէ անլաեօրսունուգքի , Պալթագարը կէօրմէզտէն էվվէլ , պու սըրատա հիչ պիր չէյ եաբըլամագ , տէտի :

Վագըթ գարարմաղա , պապա վէ էվլատ , թաամ իթմէք իւզրէ սուֆրաեա յթուրտուլար : Թաք-ա-Մօրա կէլինճէ , իլէրուտէ սէպէպի անլաշըլաճագ օլան վէխիմ պիր միւլահաղա ֆիքըրինի եշալ վէ քէնտիսինի թագնիգ իթտիկի ճիհէթլէ , ճիւզի պիր ֆէնալըգ հիսս իթմէքտէ օլտուղունու պէհանէ իտէրէք , խանէսինէ չէքիլտի , վէ օրատա սէրպէսթճէ տէրիայը միւլահաղաթա տալտը :

Էսնաի Թաամոա, Ֆելիքս, Բոգեթ Հազգընտա բէտէրինէ պահս իթտի, վէ օ իհթիեարը, քեամիլէն կէնճ գըզըն լէհինտէ պուլտու-
ղունտան, անը, քէնտիսինէ Թագտիմ իթմէք իւզըէ, կիտիպ կէ-
թիքմէքիկի Թէքիֆ իյլէտի:

Տիւզ իտէ, օղլունուն մէգքիւր թէքիֆինէ ճէփապէն,

— Բէք իյի, պու տէրէճէ մէտհ ու սէնա օղլունան պու տիւզէր
գըզընդազը կէօրմէքիլինիմ, պու կիւնքի վագրալարըն Ֆիքրիմոնէ հա-
պըլ իթմիշ օլտուղլարը միւլահազաթը իղալէ իթմէքիկէ եարտըմ ի-
տէպիլիր: Պունտան գաթինապար, պիր կիւն, օ պէնիմ էփրատըմ
օլաճագ իտէ, քէնտիսինի հիւսնի սուրէթտէ գապուլ իթմէքիկիմիզ
լազըմ տըր, տէյի պէեան իյլէտի:

Ֆելիքս, բէտէրինին ճէփապընտան մէմուն օլարագ, տօղրունա
քէնտի խանէսինէ շիթապան օլտու, վէ Բոգեթ իլէ Իվարը, Մ. Բէրյ
տՕրուն օտասընտա պուլտու քի, պիշարէ գըզընդազ հայտուտը
մէքը ումուն հարէքէթի ինսա իեթթեարանէսի օլմասա, գուրպան
կիթմիշ օլաճազը գաղատան հէնուզ քէնտիեի պուլմուշ իտի:

Օ ազշամը Բոգեթին Թադտիմի միւմքինսիզ օլտուղունու, Ֆե-
լիքսին, քէնտի բէտէրինէ նէ՝ սուրէթլէ խապէր վիրմիշ օլտուղու
մաիւմ տիւր: Մէրդում, այնի մէքթուպընտա, վուզու պուլան գա-
ղանը հիքեանէ իթտիքունէ սօնրա, կէնճ գըզըն էմրի միւտավաթընա
պագաճազը ճիհէթլէ, քէնտիսինին տէ, Թագօպ սօգաղընա ավտէթ
իտէմէեէկինտէն իօլանը բէտէրինտէն Ֆիվըզ տիլէմիշ իտի:

Բոգեթին ահվալը սըհհիեէսի իճապընճա, Ֆելիքս, Պալթազա-
րըն նէպտինէ տալի կիտէմէտի:

Իրթէսի կիւն, իլք կիւնիւն հէման այնի վաղթ ու սաաթընտա,
Բիրօեու գօվալմագտա օլան վէ պու դուրը սէպէպիլլէ ահրապա-
մըն ունութմանա պաշլամըշ պուլունան Պալթազար, մէյտանա չըդ-
մամըշ օլտուղու հալտէ, բէտէր վէ էվլա, Բոգեթ Հազգընտա ու-
ղուն ուղատիեէ կէօրիւշտիլ տէն սօնրա, — չիւնքի բէտէր իլէ էվլա-
տըն արզուլարը վէ մէսէրթէթլէրի այնի օլմաղլէ, բէտէր էվլատընը
խօշնուտ իթմէք իւզըէ, անըն արզուլէտիկի շու խուսուտտա կէօ-
րիւշմէքունէ կէրի տուրմաղ իտի, — տիւզ, շէօյլէճէ իֆատեէե տ-
ղազ իյլէտի:

— Սաաթ շիմտի սէքիզ տիր, սէնին քիւշիւք Բոգեթին, էյպէթ-
թէ շիմտի Թաամընը իթմիշ տիր: Քէնտիսինի Թանյ մագլըղլ ֆէվզէ-
լատէ արզուլ փոխեօրում: Իմտի, կիթ քէնտիսինի պուլրանա կիթիր

քի, եալընըզ գալմագտան սըզըլմասըն, Պու կիւն, բազար տըր, վէ պիւթիւն հաֆթա, օ կէնճ գըզ չալըյմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, իսթիւրահաթա իհթիեհաճը պուլունտուղունտան, պու ազչամ պէնիմլէ պիրլիքտէ վագըթ կէչիլիլ, վէ սաաթ օն պիրտէ կիտէրսիւնիլ:

Ֆէլիքս, պու թէրլիֆ բէտէրի թարաֆընտան վուզու պուլմասընտան մէմնուն օլարագ, սուֆրատան գալգտը, վէ եիւքսէք սէտա իլէ,

— Իշթէ, պէն կիտիեօրում, տէտի:

Տիւզ. — Որապաեա օթուր քի, տահա չարուզ կիտէպիլէսին:

Ֆէլիքս. — Իքի ատըմըզ եէր տիր, արապասըզ տա կիտէպիլիլիմ:

Տիւզ. — Ֆագաթ, Էլէր Րօզէթ, հէնուզ տիւշմէսինտէն միւզտարըպ իսէ...

Ֆէլիքս. — Հագգընըզ վար տըր:

Մուսախարէն Ֆէլիքս, աչաղըեա էնիպ, տիւզիւն թալէպի վէճհ իւկըէ անըն արապասընա օթուրտու, վէ պիր չալեէք սաաթ սօնրա, պօշպօղազ Ժէրթըիւտ, օ ազչամը իքինճի տէֆա օլարագ, իւնիֆօրմալը պիր արապաճընըն՝ գապա պիր սէտա իլէ «Գարուեու աչըն» տէյի վուզու պուլան ափպէսի իւզէրինէ, գարունուն իքինի չէքմէքիլէք իֆթիխարընա նայիլ օլտու:

Ժէրթըիւտ, արապանըն սէսինի իշիթմիշ օլտուղունտան, զէվճինէ,

— Տո՛ւր պագալըմ, դալիպա մոտմուազէլ Րօզէթ ափտէթ իտիեօր, վիզլիթասը նէ՝ գատար ազ սիւրտիւ, տէտի:

Ֆիլվագը, հայտուտ գարը իլէ Րօզէթին օրատան ազիմէթլէրինտէն պէրու, անճագ իւշ չարեէքիլէք պիր միւտտէթ կէչիլիլ իտի:

Ժէրթըիւտ իֆատաթընա տէվա՛ պիրլէ,

Քէնտիսինի օտամըզա կիրտիլէնի՛, Վիրա դալիպա պիզէ հիքեհաեէ իտէճէք ուզուն վէ կիւզէլ նագլըեէթլէրի պուլունաճագ տըր, տէյի իլավէ իթտի:

Հէր նէ հալ իսէ, գարունուն իքի չէքիլտի, ֆագաթ մատամբէրլ տ՛Օր, Րօզէթ եէրինէ, Ֆէլիքսին հալլիեէ կիրտիլլինի կէօրտիւ:

Պու կէնճ մէթէպիլի, Րօզէթի պուլմագ իւզի՛ օ մէրթէպէ թէլաշ իտիեօրտու քի, հալլիտէն սալքի տիվանէ կիպի գօշմագտա իտի:

Ժէրթըիւտ. — Միւսիւ Ֆէլիքս, նէրէեէ կիտիեօրսունուզ:

Ֆելիքս .— (Մատամ Բէրլ տ'Օրուն պօշպօղազլըղընը պիլտիկին-տէն.) Տուրաճագ վագթըմ հօգ տուր :

Ֆելիքս , հալէա գօշմասընա տէվամ իտէրէք , նէրտիվէնին պի-րինճի գատէմէսինէ աեաղընը պասմագ իւզրէ իքէն , ժէրթրիւտիւն գապա սէտասըլա , վէ մուամմա թարզընտա սէօզլէր իլէ ,

— Մատմուաղէլ Բօզէթի պիրլիքտէ կէթի'րմէտինիդ մի , տէյի պաղըրմասընը իշիթտիկինտէ , պիրտէն պիրէ տուրտու :

Ֆելիքս .— (Ֆիքրինտէն.) Պու նէ՞ աճայիպ սէօզ . պէն քէնտիսինէ վուգուաթը խապէր վիրմիշ օլտուղում , վէ հազըրլանմասընը թէն-պիհ իթտիկիմ հալտէ , Բօզէթ տիշարը՞ մը չըգտը , հօգսա , մատամ Բէրլ տ'Օրուն ագլընա՞ մը կէլտի :

Մէրգում տէլիգանլը , պու միւլահագաեր իթմէքլէ , գաբուճու-նուն օտասընա տօղրու իլէրլէտի :

Ֆելիքս .— (Ժէրթրիւտէ խիթապէն.) Մա'տամ Բէրլ տ'Օր , Բօզէթ տիշարը՞ մը չըգտը :

Ժէրթրիւտ .— Ա՛ճայիպ , տիշարը չըգտը՞ մը տէյի սիւալ իտի-հօրսունուզ :

Ֆելիքս .— (Մապըրսըզլըգլա.) Է՛վվէթ ,

Ժէրթրիւտ .— Լաքին , միւսիւ Ֆելիքս , սիդ անըն տիշարը չը-տըղընը պիլմէհօրմուսունուզ , մատէմքի սիդ , վէ էֆէնտի բէտէրի-նիդ միւսիւ տիւզ , քէնտիսինի իսթէմիշսինիդ տիր :

Ֆելիքս .— Մատամ Բէրլը ա՛Օր , սիդ մութլագա ագլընըղը դայպ իտիհօրսունուզ :

Ժէրթրիւտ .— Պէ՞ն մի ագլըմը դայպ իտիհօրում :

Պէրէքէթ վիրսին քի , պու սըրատա Մ . Բէրլը ա՛Օր լագըրտըեա գարըչտը , հօգսա , ժէրթրիւտ , ագլընըղը դայպ մը իտիհօրսունուզ տէյի վագը օլան սէօզտէն տօլաեր բիւր հիտտէթ օլտուղունտան , մէրգում տէլիգանլը , օ գատար մէրագլա պիլմէք իսթէտիկի խու-սուսաթ հագղընտա , սապահա գատար չալըշսա , մայիւմաթ ալա-մաեաճագ իտի :

Ֆելիքս , Բօզէթին աչըրըլմասը տէյի թէսմիեէ ի՛շ տիկիմիդ վու-գուաթտան խապէրտար օլտուղունտա , պիւթիւն պիւթիւն թա-գաթսըզլըգ հալինէ տիւշտիւ , վէ պատէհու պիւեիւք պիր իւմիտի օլմաեարագ , քէնտի օտասընա չըգտը իսէ տէ , օրատա տա , Բօզէ-թին գաչըրըլմասընա տայիր հիշ պիր մէքթուպ վէ հիշ պիր էմարէ պուլամատը :

Տէրհալ, մերգում, արապանա րաքիպէն. բէտէրինին վէ ահրպ-
պասընըն, վէ Բօզէթի թանընանլարըն խանէլէրինէ կիթտի իսէ տէ,
քեաֆֆէսինտէ տէ իւմիտի պօշա չըզըպ, մէյեուսէն խանէսինէ ավ-
տէթլէ, պիր իսկէմլէնէ օթուրուպ,

— Եա՛ Բապպի, աճապա պուլամանեաճաճմընըմ, տէտի.

Բէրլը տ'Օր վէ զէվճէսի, Բօզէթի կէօթիւրմիւշ օլան արապա-
տա պիր գարը օթուրմիւշ օլտուղունու կէօրմէտիքլէրինտէն, Ֆէ-
լիքսէ, Էլէն հազգընտա ապա պահա իթմէտիլէր. Իշթէ պու, օլ-
տուգճա պիր էմարէ իքէն, զէվալլը աչըզ, պու էսէր վէ էմարէտէն
տախի մահրում՝ զալար.

12

ԻՎԱՐԸՆ, ՊԻՐ ՏԷՖԱ ՏԱՀԱ ՔԷՆՏԻ ԲԱՆԱԼԱՐԸՆԸ ԳՈՒՐՄԱՍԸ

Հիքեանէ իթտիկիմիզ սօն վազըալարտան սօնրա կէչէն սէքիզ
կիւն զարֆընտա, պիզի, սէրիան տէյիլիսէ տէ, ազ պիր վազըթտա
պու հիքեանէնին խիթամընա երիշտիրէճէք սուրէթտէ պիր թագըմ
ահվալ ու. վէգանի զուհուրա կէլտի, վէ հիքեանէմիզտէ պէեան
իթմիշ օլտուղումուզ էշխասըն ճիւմլէսի, պու միւտտէթ զարֆընտա
խայլի իշլէր կէօրտիւ. Շէօյլէքի,

Տիւչէս իլէ Բիէր, Մ. տը Ուերտէօյլիւն օղու օյմագլըզ խըտմէ-
թինի կէօրէպիլէճէք պիր ալչաղը արամագ, տիւզ՝ պիւեիւք օղ-
լունու պուլմագ, Ֆէլիքս՝ Բօզէթէ գավուչմագ, վէ Պալթազար՝ հայ-
տուտ գարընը քէնտի աչգ ու սէվտասը պաղլարը տէրունինտէ
րապթ իյլէմէք իւզրէ իմրարը վազըթ իթտիքլէրի կիպի, Թաբ-ա-
Մօր իսէ, քէնտի միւլահազաթ ու թէֆէքքիւրաթ տէրեասընա հէր
զէմանտան զիեատէ տալարագ, զանն խտէրսին քի պու միւլահազա
վէ թէֆէքքիւրլէրի, քէնտիսինի թազեիզ գըլմագտա իտի. Քէպապ
իտիլմիշ եէր էլմասը սաթան մատամ Տիւզօնուն խանէսինէ գապուլ
իտիլմիշ օլան Բա-տը-Շանս՝ պիր ազ քէսպի չիֆա իթմիշ օլուպ, պիր

գաչ կիւնէ գատար լագըրտը իտէպիլէճէկի թապիպի թարափընտան պէեան օլունմուշ իտի :

Հայտուտ գարը իլէ Գաֆալարըն-ճէլլաւընա կէլինճէ , պունլար տա , իլէրուտէ կէօրիւլէճէկի վէճճ իւզրէ , պօշա վագըթ կէչիւրմէմիշ իտիլէր :

Պալթաղար իսէ , հէր նէ գատար հալընըզճա օլարազ , Բիրօտան տօլաեը ֆիքրի մէշղուլ օլուպ , եանի քիմէսնէեի քէնտիսինէ շէրիք ալմադսըզըն , օ գարընըն բէնչիւրէլէրի ալթընտա տուրմազ տա , վէ ուզագտան կէօզլէրիլէ անը թաադիպ իյլէմէքտէ իտի իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ կէչէն մէզքիւր սէքիզ կիւն զարփընտա , քէնտի տօսթունա աթիտէքի մալիւմաթը վիրէպիլտի :

«Մէճհուլէ գարընըն իսմի՝ Էլէն Բիրօ տուր , քէնտիսի Մօթ-Բիքէ ճատտէսինտէ մուգիմ օլուպ , ֆագիւր եախօտ զէնկին օլտուղունու պիլմէմ ամմա , պիր արապաեա մալիք տիր : Քէշալիք , տուլ պիր գարըմը , եօգսա կէնճ պիր գըզ մը իտուկինտէն խապէրտար տէյիլիմ , վէ եա թէաթրօ օեուկնճուսու եախօտ սիլաճ մուալլիմի օլտուղունու տա պիլմէմ , լաքին խանէսինէ քիմէեի գապուլ իթմէզ , վէ քէք չօգ տէֆա գատըն գըեաֆէթիլտէն զիեատէ էրքէք գըեաֆէթիլլէ տիշարը չըգար »

Յէլիքս , Բօզէթին զայպընտան տօլաեը հիսս իտէկէլտիկի , վէ հէման տիվանէ օլմազ տէրէճէսինտէ պուլունտուղու աճը վէ քէտէքէ միւսթաղրազ օլարազ , վէ նիշանլըսընըն ֆիրարընա վէ եախօտ աշըրըլմասընա պիր մանէա վիրէմէեէրէք , վէ էսարի պիր ճինաեթ ֆիքրիլտէ գարար գըլմաեա ճէսարէթ իտէմէեէրէք , Էլէն հագգընա քէնտիսինէ վիրմիշ օլտուղու մալիւմաթը տիւգէ թէպիլի իյլէմէսինի Պալթաղարա բէճա իթտի , վէ իլավէի մէգալ իտիպ ,

— Պանա կէլինճէ , — տէտի , — օլ գատար միւզտարըպ պուլունսուեօրում քի , հիշ պիր շէյ եաբամամ , հիշ պիր շէյ եաբաեամամ , չիւնքի ագլըմ պաշըմտա տէյիլ տիր , Իմտի , գարտաշըմը պուլմազ իւզրէ , բէտէրիմին իճրասընը թէնսիպ իտէճէկի թէչէպպիւսաթա քէնտիսինէ եարտըմ իթմէնիզի բէճա իտէրիմ :

Պալթաղար , «Լաքին աճը վէ քէտէր միւսթէսնա օլտուղու հալտէ , պէնիմ ագլըմ , քէնտի պաշըմտա՞ մը տըր տէյի զանն իտիեօրսուս : Պու գարը , պէնի տիվանէ , հէմ տէ տիվանէլէրին տիվանէսի իտիեօր » Եզունտա ճէվապ վիրմէքլիկի արզու իթտի իսէ տէ , տօսթունու քէտէրի զաեթէթ ազիմ վէ ճիտտի օլտուղունտան , անըն

մէջքերը քէտէրինէ ըրաւէթէն կիտիւ պիւղիւ պուլտու, վէ միւ-
մաիւէյհ թարափընտան,

— Էլէնին խանէսինէ կիտէլիմ տէյի պիւր թէքլիֆ վուգու պուլ-
տուղունտա, Պալթազար,

— Բէք ալէտ, լաքին նէ վազըթ կիտէճէյիզ, տէյի կէրմի-
եէթլէ ճէվապ վիրտի:

Տիւզ. — Շիմտի կիտէրիզ:

Պալթազար. — Պէն հազըրըմ, կիտէլիմ:

Պէոյլէճէ տիւզ վէ Պալթազար արապաւեա օթուրուպ, Բիրօնուն
խանէսինէ կիթտիւէր, վէ Բօղէթ իւղէրինէ նէզարէթ իթմէքլիք վա-
զիֆէսինի տէրիւհտէ իտէլիտէն պէրու, չօգ տէֆա խանէսինտէ պու-
լունմաւեան մէրգումէ հայտուա գարընը պու տէֆա խանէսինտէ
պուլտուլար:

Հայտուա գարը, իշպու իքի միւսաֆիրի կէօրտիւկիւնտէ, էքէ-
յիճէ թէաճճիւպ իթտի իսէ տէ, քէնտի մահէլլի իգամէթինի պուլ-
մազ իշին նէ վասըթաւա միւրաճաթ իթմիշ օլտուգլարընը, նէ
տօլաւընըյա, վէ նէ տէ իյմա իլէ անլամաւա չալըշմաւոր:

Տիւզ, վիզլթալարընըն սէպէպինի պէեան իթտիկինտէ, Բի-
րօ, ֆէվգէլատէ նէզաքէթլէ, շէոյլէ ճէվապ վիրտի:

— Վազաա մատամ տը Գրուա, քէնտիսլլէ վազը օլան մուհա-
վէրէնիզին պազը թէֆէրրուաթընը պէնտէն կիղլէմիշ տիր, հալ պու-
քի պէն, պու մուհավէրէնին ֆայիտէսիզ պիր նէթիճէեէ միւնճիրը
օլտուղունու զաթէն քէշֆ իթմիշ իտիմ, վէ պիլիւր իտիմ, լաքին շու-
նու սէօյլէրիմ քի, իշլէրին պու մէրթէպէեէ վարմիշ օլտուղունու զանն
իթմէեօրտում: Տիմէք տիր քի, շիմտի քէնտիսինի թահգիր իտի-
եօրսունուզ:

Տիւզ. — Պու թահգիրէ քէնտի քէնտիսինի լաւըզ գըլմիշ տըր:

Էլէն. — Սէօյլէտիկինիզ չօճուղա կէլինճէ, պէն անը թանըրըմ վէ
չօգ տէֆա կէօրմիւշիւմ տիր: Իւշ եախօտ տէօրթ սէնէ էվլէյ, Բա-
րիստէ պուլունուեօր իտի, լաքին շու էսնատէ նէրէտէ օլտուղունու
հազըզէթտէ պիլմէմ, Եալընըզ շու գատարը մալիւմիւմ տիր քի,
քէնտիսի, մէմալիքի էճնէպիւետէ սէյիահաթ իթմէքտէ տիր, հալ-
պու քի պու ճիհէթլէ տէ, տիկէր մալիւմաթըմ հօգ տուր: Պու ճիւմ-
լէ իլէ, մատամ տը Գրուա իլէ պօղուշմազ թէհլիքէսինի կէօղէ ա-
լարադ, սիզի խօշնուտ գըլմադ իշին, անըն աղընտան պազը իգ-
րարլար ալմաւա եախօտ պազը մէքթուպ ատրէպլէրինի էլտէ իթմէ-

կէ չարը շաճաղըմ: - Իշթէ, պէնխոմ եաբաճագ իշիմ պունտան իպարէթ տիր, վէ եէմին իտէրիմ'քի, պունու եաբաճաղըմ:

Տիւգ. - Թէշէքքիւր իտէրիմ:

Էլէն. - Վէ պազը մալիւմաթ ալըր ալմազ, ժադօպ սօգաղընտա վազը խանէնիզէ կէլիպ թէպլիղ իտէճէեհիմ:

Տիւգ. - Հէր վազըթ օրատա մէմնունէն գասուլ օլունաճագ-սընըզ:

Էլէն, Մ. տը Սէրտէօյլուն խանէսինէ սէրպէսթճէ կիրիպ չըգապիլմէք սէլահիեթինի պիր թագրիպ էլտէ իթմիշ օլտուղու կիպի, քէնտինին թագտիմ իտէճէկի պիր վարիսի տախի միւմաիլէյհին գասուլ իթմէսինի շիմտիտէն հազըրլատը:

Տիւգ վէ Պալթաղար, Բիրօնուն թէէսսիւֆիւնիւ մուճիպ օլարագ, մէրգումէնին նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտիքտէն սօնրա, սալօնուն եանընտաքի օտատա մուհամլէրէեի մէզքիւրէեի թէքմիլէն տինլէմիշ օլան Գաֆալարըն ճէլլատը իշէրի կիրտի:

Էլէն. - (Իվարա.) Սիզ պունա նէ՞ տէրսինիզ:

Իվար. - Ֆագաթ, պու ահմագ հէրիֆլէր, սիզին մահէլլի իգամէթինիզի նաճըլ պուլմուշլար:

Էլէն. - Պէսպէլլի պէնի գօլլաթմըշլար տըր:

Իվար. - Իհթիմալ տըր. հալպու քի, էկէրչի սիզի, ժադօպ սօգաղընտան պուրատա գատար գօլլաթմըշլար իտէ, պուրատան Սապլօնվիլէ գատար գօլլամալարընտան սագընմտղ լաղըմ կէլիր:

Էլէն. - Պէն տէ անը տիւշիւնիւեօրում:

Իվար. - Բօզէթի տէ Բարիստէն ուղալ պիր մահէլլէ կէօնտէրմէք լաղըմ կէլէճէք տիր:

Էլէն. - Էվվէթ, էվվէթ, է՛ն էմին թէտպիր պու տուր, զիրա քէնտիսի, տիւգիւն մահէլլի իգամէթինի պիլտիկինտէն, կիւնիւն պիրինտէ սըգըլարագ, վէ պիղիմ եախօտ Ֆրանսինին նէզարէթինի իղֆալ իտէրէք, էյլէնճէ մագամընտա ժադօպ սօգաղընտա գատար կիտէպիլիր:

Իվար. - Զաթէն պէն տէ պուրալարընը տիւշիւնիւեօրում: Էվվէթ, Բօզէթ տէ, Մ. տը Սէրտէօյլուն սախթէ էվլատընըն մէպէրինտէ պուլունմալը տըր:

Էլէն. - Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Իվար. - Տիմէք իսթէեօրում'քի, մէմալլիքի էճնէպիէեէ սէյեա-հաթտա օլմալը տըր:

Ելէն . - Աճայ՛ա , սիգի թէրք իթմէսինէ բազը օլո՞ւեօրմուսունուդ :

Իվար . - Խա՛յր , զերա օ , պէնսիգ ուզաղա կիտէմէզ : Պունտան գաթինազար , օ չաղտա պուլունան պիր կէնճին էսնաի սէյեաՀաթընտա , եանընտա պիր ագըլ Հօճասը պուլունամագ լազըմ տէյի՛լ մի տիր :

Ելէն . - Էլվէթ , զարիպ պիր ագըլ Հօճասը . . .

Իվար . - Պու ճիւմէ իլէ լազըմ տըր :

Ելէն . - Պէն պունա գարչը կէլմէեօրում , վէ էկէրչի Բարիստէ գալմաեա միւսթաճէլ պիր սէպէպինիզ եօգ իսէ , սիգ տէ , անընլա պիրլիքտէ սէյեաՀաթ իտէպիլիրսինիզ , Հէմտէ , սիգլին վիճուտինիզ , կէնճ դըզը թէէմինէ պիր սէպէպ տիր :

Իվար . - Փագաթ անը , պու սէյեաՀաթ իչին նա՞սըլ գանտըրապիլէճէեիզ :

Ելէն . - Պու խուսուստա պէնիմ պիր չարէմ վար տըր : Սիզ շիմտի քէօչկէ կիտին : Փագաթ թէտպիրտէ գուսուր իթմէեին , վէ էկէր իգթիզա իտէր իսէ , արապանըզը օն տէֆա թէպտիլ իտին , օմնիպիւս արապալարընա օթուրուն , վէ Սապլօնվիլէ կիթմէք իւզրէ , Վէնսան եօլունու էլէ ալըն : Պէն տէ այնի պու Հարէքէթի իթթիխազ իտէճէեիմ , վէ պու ագչամ , սիգի պուլաճաղըմ :

Իվար . - Դըզը գօրգութուրսունուդ տէյի վէսվէսէ իթմէեօրսունուդ :

Ելէն . - Խա՛յր , դաթէն օ պէնի թանըր : պէն քէնտի Հաեաթընը գուրթա՞րմամըչ մըբըմ , վէ պու ճիհէթլէ , Մ . Ֆէլիքսին տօսթու տէյի՛լ միեիմ :

Իվար . - Սահիհ տիր :

Ելէն . - Շու խուսուստաննէ՛ կիւզէլ իսթիֆատէ իտէճէկիմի կէօրէճէքսինիզ : Անճագ , պիրիպիրիլիգի թանըմաեօրուզ կիպի պուլունմալըբըզ :

Իվար . - Բէք իյի , շիմտի պէն կիտիեօրում :

Ելէն . - Կիտին :

Կէչէն սէքիզ կիւն գարֆընտա , Բիրօ , Բօզէթի քէնտիսինէ ճէլպ իթմէք իւզրէ հէր կիւնա մէհարէթինի իսթիմալ , եանի նաղիքեանէ մուամլէ վէ հիւսնի իհթիմամ իպրազ իյլէտի : Փիլվազը , Բիրօ , պու թէչէպպիւսիւնտէ տալի թէմամլլէ մուվաֆֆազ օլուպ , հաթթա ֆիքըրնի ապա պօշ պըրագտըրմամագլա , վէ քէնտիսինի եալընըզըզ

իշինտէ թէրք իթմէմէքլէ, Բօզէթին, տիւշիւնմէքլիկէ բէք ազ վագ-
թը օլապիւտի, վէ պու գըզ, տայիմա Ֆէլիքս իւզէրինէ պահս իթմէք-
տէն խօշլանտըղը ճիհէթլէ, Բիրօ, հէր զէման պու արգուեա մու-
վաֆըդ հարէքէթտէնտէ կէրի տուրմատը:

Իշթէ, պու շէյթանի մէսլէք սառէսինտէ, Բօզէթ, օլ սախթէ
տօսթլուղա գարըլըպ, Էլէնին թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինէ քեա-
միլէն ինանտը, վէ մէզպուրէեի, պիւեիւք վէ սատըգ պիր գըզ-
գարընտաշ ատտ իլէ, Էօյլէ պիր միւշքիւլ վէ շայեանը թէէսիւֆ
մէվգը զէմանընտա, պու գատընա թէսատիւֆ իթմէսինտէն տօլաեը
քէնտիեի պախթիեար ատտ իյլէմէքտէ իտի:

Իմտի, հայտուտ գարը, Բարիստէն ավտէթինտէ, Բօզէթ աճէ-
լէթէն իսթիգպալինէ գօշարագ, ուղագտան,

— Նէ՞ խապէր տէյի սիւալ իթտի:

Էլէն. — (Տօտագլարը իւզէրինտէ լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ միւ-
շահէտէ օլունարագ.) Պահս իտէրիւմ.քի, պանա վագը օլաճապ
սիւալինիզի քէշֆ իտիեօեում:

Բօզէթ. — Սէօյլէեին պագալըմ, քէշֆինիզ Նէ՞ տիր:

Էլէն. — Մ. Ֆէլիքսի կէօրիւպ կէօրմէմիշ օլտուղումու սիւալ
իթմէք իսթէեօրսունուզ, տէյի՞լ մի:

Բօզէթ. — Էվվէթ:

Էլէն. — Ֆիլվագը, քէնտիսինի կէօրտիւմ:

Բօզէթ. — Եագընտա կէլէճէք մի տիր:

Էլէն. — Խա'յր, շիմտիքի հալտէ կէլէմէզ:

Բօզէթ. — (Մէյեուսէն.) Նի՞շին:

Էլէն. — Պիշարէ տէլիգանլը, սիզի կէօրմէտիկինտէն տօլաեը սը-
գըլըիօր: Բէտէրի՝ նիգրիս խասթէլիկինտէն միւզտարըպ վէ զաեթթ
սըգընթըլը հալտէ պուլունուեօր: Օ ինատճը իհթիեար, սիզի կէօր-
մէք իշին տիշարը չըգմագ իսթէտիկինի պիլտիկինտէն, էվլատընը
եանընտան աեըրմաեօր:

Բօզէթ. — (Մուրաթընը, խօշ պիր թարգտա էքշիթէրէք.) Էկէր-
շի պու հալ տայիմի սուրէթտէ տէվամ իտէ՞ր իսէ:

Էլէն. — Օհ, խա'յր:

Բօզէթ. — Խա'յր տիմէքլիկինիզ Նէ՞տէն իճապ իտիեօր:

Էլէն. — Չօգ տան պէրու թանրտըղըմ Մ. տը Սէրտէօյլ, նիգրիս
նէօպէթինէ թուլթուլմուշ օլմագ իսէ, քէնտիսիյլէ եօլունտա կէօրիւ-
շիւպէպիլի:

Բօզէթ .— Նիգրիս խասթէլիկինտէն նէ՞ վագըթ խալի օլուր ,
 էլէն .— Իլք պահարտա :

Բօզէթ .— Իլք պահարա տահա բէք չօդ վագըթ վար տըր :

Էլէն .— Նէ՞ չարէ , թէհամիւլ լազըմ տըր :

Բօզէթ .— Ճէնապը Ալլահա բէհա վէ նիեազ իտէճէյիմքի , պուսէնէ , պիզի , իլք պահարա պիր սոն էվվէլ նայիլ էյլէտին , վէ ոը-
 ճագլարա էրքէնճէ գավուշտուրսուն :

Էլէն .— Էվվէթ , էվվէթ , ֆագաթ սիզէ տիեճէյիմ հէք պուգատար տէյիլ տիր :

Բօզէթ .— Տահա պաշգա պիր շէյ մի վար տըր :

Էլէն .— Պիր խայըրլը խապէր տախի վիրէճէեթիմ :

Բօզէթ .— Հէք նէ իսէ չարուպ սէյլէեթին :

Էլէն .— Տիւգ տայիմա պիզի գօլլատըղը ճիհէթլէ , Մ. Ֆէլիքս խէֆիէն պէնիմլէ կէօրիւշէպիլմիշ իսէ տէ , պունունլա պէրապէր , պու ազչամ քէնտի թարաֆընտան պիզի կէօրմէք իշին պիրի կէլէ-
 ճէկինի պիտիրմէկէ վագթը օլմուշ տուր :

Բօզէթ .— Մ. Պալթաղա՞ր մը կէլէճէք տիր , ա՛հ նէ՞ սատէթ :

Էլէն .— Խա՛յր , Մ. Պալթաղար կէլմէեճէք տիր :

Բօզէթ .— Էյլէ իսէ , բի՞մ կէլէճէք տիր :

Էլէն .— Պիր տօսթ կէլէճէք տիր :

Բօզէթ .— Բիմ՞ օլտուղունու սիզ թանը՞մաեօրսունուգ :

Էլէն .— Խա՛յր , ֆագաթ սիզ քէնտիսինի թանըրսընըղ , Մ. Ֆէլիքս իսմինի պանս պէեան իթտի իսէ տէ , խաթըրմտա գալմատը : Եա-
 լընըղ շու գատարը խաթըրմտա տըր բի , կէլէճէք տօսթ իշին , սիզի , էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա , պիր արապանըն աթլարը ալթընտա էզիլէճէկինիզ սըրատա , էօլիւմ թէհլէքէսինտէն գուրթարմըլ օլան մէճհուլ քիմսէ իտուկինի , վէ քէնտիսինի մէմնունէն գապուլ իտէ-
 ճէլինիզի սէյլէտի : Ֆիլվագը , սիզէ վագը օլան խըտմէթինտէն տօ-
 լանը քէնտիսինէ պէեանը շիւքըանիեթէ պօրճլու տէյիլմիսինիզ :

Բօզէթ .— Էվվէթ , էվվէթ :

Էլէն .— Պունտան պաշգա , Մ. Ֆէլիքս , «Բեամիլ օլան վէ քէն-
 տիսինէ էմնիյեթ օլունապիլէն պու գաթա էյլէ մուհիմմ շէյլէր սէյլէմիշիմ տիր բի , պունլարը Բօզէթէ վէ սիզէ պէեան իտէճէք տիր» տէյի իլավէ էյլէտի :

Բօզէթ .— Սիզին պու խոստուտա ասլա մալիւմաթընըղ եօ՞դ մու տուր :

Էլէն .- Խա'յր , Մ. Ֆելիքս պու պապտէ պանա ֆաղլա պիր շէյ տիեէմէմիշ տիր , չիւնքի , շիւպհէսիզ մուհավէրէմիզի քէսմէք իւզրէ , բէտէրի , քէնտիսինի չաղըրմըշ վէ զաղէթա օգուամսընը բէճա էյլէմիշ տիր :

Պու վէճհէ , իբի գատընլար , կէլէճէկի խապէր վէրիլէն միւսաֆիրէ պէքլէմէք իւզրէ սալօնա կիրտիլէր : Բօզէթին սապըրսըղլըղը , հէյեթիւնտէն անլաշըլըեօրտու :

Բօզէթ .- Լաքին Մ. Պալթաղար նի'չին կէլլէեօր : Ջանն իտէրիմ քի , Մ. տը Սէրտէօյլ , անը տախի քէնտի եանընտա ալըգօյմաեօր :

Էլէն .- Խա'յր , ֆաղաթ պիլմէմ քի , սիզէ տիեէպիլի'րմիեիմ . . .

Բօզէթ .- (Էլէնին պիրտէն պիրէ քէսպի մահգուհիյեթի իթտիկինի կէօրէրէք.) Աճապա պիր ֆէլաքէթէ՞ մի տիւչար օլմուշ տուր :

Էլէն .- Էվվէթ :

Բօզէթ .- Նէ՞ կիպի :

Էլէն .- Պիր զապիթ իլէ տիւէլլօ իտիպ , եարալանմըշ տըր :

Բօզէթ .- Ձէվալը Պալթաղար :

Էլէն .- Փաղաթ հէր նէ գատար եաթաղտա իսէ տէ , եարէսի թէհիքէլի տէյիլ տիր :

Բօզէթ .- Տահա էյի եա , տահա էյի եա :

Սաաթ ալթըտա , իվար՝ Սապլօնվիլէ վիրուտինտէ , կիճէ գարանլըղը հէր թարաֆը իհաթա իթմիշ իտի : Մէրգուճ , քէօշկիւն գարուսունու չալտը , վէ Ֆրանսին , էվվէյճէ իշտէն խապէրտար օլտուղու ճիհէթլէ , կիտիպ գաբուեու աշտը , վէ հայտուտը մէրգուճու թանըմամաղըգ թալրը կէօթէրէրէք ,

— Մի'ւսիւ , քիմի՞ իսթէեօրսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Իվար .- Մատամ Բիրօեու իսթէրիմ :

Ֆրանսին .- Պուրատա տըր , մի'ւսիւ :

Իվար .- Քէնտիսիլէ կէօրիւշէպիլի'րմիեիմ :

Ֆրանսին .- Էվվէթ , միւսիւ : ի՞նչտա մահա նէ՞ խապէր վիրէեիմ :

Իվար .- Մ. Իվար՝ Մ. Ֆելիքս թարաֆընտան կէլմիշ տիր տէյին :

Ֆրանսին , իշպու մէմուրիեթի էյֆա իթտիկինտէն , Բօզէթ , չախսը մէճհուլու իսթիգպալ իչին ճիւզի պիր հարէքէթտէ պուլունտու :

Ձէնտ տագըղա կէչինճէ , Իվար , իբի գատընըն նէգաինէ չըգտը , վէ քէնտի թարաֆընտան պազը մէրասիմտէն , վէ Էլէն թարա-

Ֆրնտան տա պազը ի պրամարտան սօնրա, ի վար, էլէնին խանէսին-
տէ թաամտա հազըր պուլունմագլըղը գապուլ էլլէտի: Հայտուտը
մէրդում, պու սըրատա շաբդասընը աչմաեա մէճպուլ օլաճաղընը քէշֆ
իլէ, անլընտա եաղըլմըջ օլան ի պարէլէրի, թէն ըէնկինտէ պիր ճան-
ֆէս իլէ գաբաթտըլմըջ խտի:

Դաֆալարըն ճէլլտուր, թաամը պիրլիքտէ ի թմէկի գապուլ ի թ-
տիկինտէ, Բօղէթ, մէսէրրէթլէ,

— Տիմէք տիրքի, միւսիւ, պիր խայլի միւտտէթ պիղիմլէ պէ-
րապէր գալաճագսընըզ, տէյի ըէֆը սէտա ի թմէքտէն քէնտիեի
մէնն իտէմէտի:

Ի վար. — Հաթթա, սիզէ բէք չօգ տիեէճէքլէրիմ վար տըր:

Բօղէթ. — Ահ:

Ի վար. — Սօրաճագ բէք չօգ շէյլէրիմտէ վար տըր:

Բօղէթ. — Բէճա խտէրիմ, միւսիւ, իֆատէլլէրինիզէ պիր ան էվ-
վէլ պաշլաեըն:

Ի վար. — Էվվէլ էմիրտէ, տինլէնիլմէսի խօշ օլան մատտէլէրտէն
պահսա ի պթիտար իտէլիմ:

Բօղէթ. — Թէմամ:

Ի վար. — Իմսի մա'տմուաղէլ, սիզին իզտիվաճընըզ, զանն իտէ-
պիլէճէկինիզ մէրթէպէտէ մէյեուս օլունաճագ. հալտէ տէյիլ տիր:

Բօղէթ. — Փաղաթ միւսիւ տիւզիւն մուխալիֆէթի...

Ի վար. — Պիզ օ մուխալիֆէթին տէրէճէսինի անլատըզ:

Բօղէթ. — Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Ի վար. — Տիմէք իսթէեօրումքի, տիւզ, քէնտի աթիզ սիւահ
արգատաշը օլտն չափուշ թաբ-ա-Սօրա ֆիրրինի էյլահ ի թմիշ, վէ օ
տախի քէյֆիեթի Մ. Ֆէլիքսէ պիլտիրմիշ տիր:

Բօղէթ. — Էյ:

Ի վար. — Տիւզ՝ «հէր նէ գատար պու իզտիվաճա թարաֆտար
տէյիլ իսէմտէ, էկէրչի Մ. Ֆէլիքս իսրար իտէր իսէ, մէննինէ միւզ-
թէտիր օլամաեաճաղըմ օլ խուսուստա, քէնտիսինի սէրպէսթ պըրա-
գաճաղըմ» տէմիշ տիր: Իմոի, սիզ ըանա պիլիրսինիզքի, Մ. Ֆէ-
լիքս՝ պու գարարը խապէր սլտըղը հալտէ, սիզտէն ֆարիզ կէլէմէզ:

Բօղէթ. — Էվվէթ, էվվէթ:

Ի վար. — Տիկէր թարաֆտան Մ. տը Սէրտէօլլ քէնտի էվլատընը
օլ գատար չօգ սէվէրքի, անըն ֆէլաքէթինի մուճիպ օլաճագ մէր-
թէպէտէ իսրար վէ թէաննիւտ էյլէեէմէզ:

Բօզէթ .- Էօյլէ օլտուղունա ինանը՝ րմըսընը :

Իվար .- Օլ պապտէ էմինիմ :

«Նիհանէթ , պիզ , արամըգտա շէօյլէ դարար վէրտիք : Պու իշտէ , Մ . տը Սէրտէօյլին կիւճիւնէ կիտէն եալընը պիր ճիհէթ պուլուն-մագտա տըր :

Բօզէթ .- Հա՞նկըսը տըր :

Իվար .- Սիզին , ֆամիլեանը պուլունմամասը :

Բօզէթ .- Սանաաթըմտա , տէյիլ մի :

Իվար .- Խա՛յր , պու պապտէ Թար-ա-Մօրա , գօնթըրաթտա , սի-զի իրատճը մէվգըինտէ դայտ իթտիրէճէկինի , վէ սիզին իշին պիր ճիհէզ թէտարիք իթմէքլէ , վէսայիթի թէայեիւշիւնիւզիւ սալիհէ չըգարմըչ օլաճաղընը պէեան իյլէմիշ տիր :

Բօզէթ .- Նէ՛ շայեանը հիւրմէթ զաթ . . .

Իվար .- Ֆագաթ , նիգըրիս նէօպէթինտէն թաղեիգ օլունտու-ղունտա , պէօյլէ տիմէեօր :

Բօզէթ .- Օլ վագըթ նէ՞ տիեօր :

Իվար .- Ֆամիլեա պահսընը դանէթ շիտտէթլէ թէքըրար իտի-եօր , վէ եալընը Բօզէթ իսմի , ֆամիլեա իսմի օլամաղ տիեօր .- Իմ-տի , պիզ տէ , սիզին ֆամիլեանը հագգընտա պաղը թահգըզաթ իճրա իթմէքլիկի տիւշիւնտիւք :

Բօզէթ .- Զաթէն Ֆէլիքս պաղը թէհարրիեաթ վէ թահգըզաթ իճրա իթմիշ իսէ տէ , պաշա չըգմամըչ տըր :

Իվար .- Էվվէթ , վէ լաքին , օլ վագըթ , սիզին կիպի ֆամիլեա-տան մահրում օլան Մ . Ֆէլիքս , պու կիւնքի կիւն պու խուսուստա նէ՛ մէրթէպէ չալըչապիլիր իսէ , օլ զէման չալըչամաղ իտի :

Բօզէթ .- Սահիհ տիր :

Իվար .- Պունտան գաթինաղար , օլ վագըթ տէրսլէրինի պըրա-գամաղ իտի :

Բօզէթ .- Շիւպհէսիգ :

Իվար .- Պէօյլէ պիր թէշէպպիւսէ քիֆանէթ իտէճէք ագչէսի տէ պուլունտամաղ իտի :

Բօզէթ .- Ֆիլվազը , իքիմիզ տէ զէնկին տէյիլ իտիք :

Իվար .- Հալպու քի , պու կիւն , պու թէհարրիեաթա կէրմի-եթլէ թէքըրար պաշլանըմսընա , հիշ պիր մանի օլմատըղը կիպի , պու թէհարրիեաթըն պաշա չըգապիլմէսի տէ , իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր :

Բօղէթ .— Միւմբի՞ն մի տիր :

Իվար .— Էվվէթ , ֆագաթ պունուն իչին , սիզ պանա , քէնտի չօճուգուղունուզ հագգընտա պիւտիքլէրինիզի հիքեաեէ իթմէլիսինիզ :

Բօղէթ .— Ձաթէն Մ . Ֆէլիքսէ հէր շէյի սէօյլէմիշիմ տիր :

Իվար .— Պանա տա սէօյլէմէլիսինիզ քի , խաթըրլատըղընը թարիսլէրի , խիմլէրի վէ ատրէպլէրի գայտ իտէեիմ :

Բօղէթ .— Հէր նէ գատար պու հիքեաեէ , պազը շայեանը թէէսսիւֆ խաթըրլէրի եէնիտէն ֆիքրիմտէ հասըլ իաէճէք իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ թէքլիֆինիզէ մուվաֆֆադաթ իտէրիմ :

13

Բ Օ Ջ Է Թ Ի Ն Հ Ի Ք Ե Ա Ե Ե Ս Ի

Բօղէթ , հիքեաեէսինէ պաշլամագտան էվվէլ , խաթըրլէրինի լաեըդըլա ֆիքրինէ կէթիրմէք իւզրէ , պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւ , վէ Գաֆայարըն ճէլլատը տա , պէեանը վէճհ իւզրէ , չիւպհէսիզ պազը մատտէլէրի գայտ իչին , ճէպինտէն պազը քեաղըտլար չըգարտը :

Բիրօեա կէլինճէ , հէր նէ գատար իվարըն՝ իչի նէրէտէ գարար գըլտըրաճաղընը հէնուզ պիլմէմէքտէ իտի իսէ տէ , հարէքէթի վագըասը , իքիսինին մէնաֆիինէ խըտմէթ իչին օլտուղունա իսքեաթ օլմուշ իտուկինտէն , պու պապտէ ասլա իթիրազ իթմէտի , վէ Բօղէթ , հիքեաեէսինէ շու վէճհլէ իպթիտար իյլէտի :

— Վալիտէ յնիմի ասլա թանըմըլ օլմատըղմտան , վէ պէնի պիւեիւթմիւշ օլանլարըն տա , հագըգի վալիտէ յնիմ օլմատըղլարընը զանն իթմէկէ սէպէպլէրիմ պուլունտուղունտան , սահիհ տիր քի , անլէր հագգընտա մալիւմաթը գաթիլէ իթա իտէմէմ : Պունունլա պէրապէր , չօճուգուղունուզ պազը միւպհէմ խաթըրլէրինտէն , վէ տահա բէք չօգ ալէամէթլէրտէն , վալիտէ յնիմին , վէ եախօտ իլք տէֆա

պէնի տէրիւհտէ իթմիշ օլանլարըն, զէնկին քիմէլէր օլմուշ օլ-
տուգլարը, վէ բահաթճա հաշամագտա պուլունտուգլարը մաղնուն
տուր:

«Վալիտէ յնիմմի, եօգսա պէնի տէրիւհտէ իթմիշ պաղը խայրխահ
քիմէլէ՛ր մի օլտուգլարընը պիլմէտիկիմ պու ատէմլէր, Բարիստէ ի-
գամէթ իթմէքտէ օլմանբայ, զանն իտէրիմ քի, պիր քէօյտէ, եախօտ
նուֆուսը քէսիրէեի հավի շէհիրլէր միսիլու բաթըրտը կիւրիւթիւ-
սիւ վէ կիտիպ կէլմէլէրի պուլունմանան պիր քիւչիւք շէհիրտէ իգա-
մէթ իթմէքտէ իտիլէր:

«Պունտան պաշգա, հէնուզ, աթիգ վէ պիւեիւք պիր գալէ նէ-
վինտէն սէ յֆիեէեի կէօգիւմիւն էօնիւնտէ՝ զանն իտիհօրում: — Պու
սէ յֆիեէնին օրթասընտա, օրման գատար ճէսիմ պիր պիւեիւք պաղ-
չէ, վէ պու պաղչէտէ սուլար պուլունմագտա, վէ պու սուլարտա,
պիւեիւք վէ կի զէլ սու գուշլարը եիւղմէքտէ իտիլէր: Պունլարտան
պաշգա, տէրունը սէ յֆիեէտէ պաղը կիւղէլ արապալար տախի մէվ-
ճուտ օլուպ, պու արապալարա կիւղէլ աթլար գօշուլտուգտան
սօնրա, պիղի օթուրթտուրու ըլար իտի: Հաթթա չօգ տէֆա մէղքիւր
աթլարտան տա գօրգ մուշում տուր:

Իվար. — Օ սէ յֆիեէտէ, հագգընըղտա է՛ն զիւտտէ իհթիմամ
կէօսթէրէնլէր քիմէլէր իտիլէր:

Բօգէթ. — Սէ յֆիեէտէ պիր միւսիւ վար իտի, սաշլարընըն աղար-
մըշ օլմասընտան եաշլը զանն օլունուհօրտու, վէ պիր տէ գատըն
պուլունմագտա իտի քի, օ իհթիեար պունու գըզըմ թէսմիեէ իթ-
մէքտէ, վէ հէնուզ կէնճ օլտուգու՝ զանն օլունմագտա իտի, զիրա
խըզմէթքեարլար, քէնտիսինէ մատմուղէլ իամինի վիրմէքտէ իտի-
լէր: Մէրգում իհթիեար իլէ կէնճ գատըն, սէ յֆիեէնին սահիպլէրի
օլուպ, օրատա քէօշէնիշին օլարտգ վէ ապա քիմսէեի գապուլ իթ-
մէեէրէք հաշամագտա իտիլէր: Իհթիեար՝ զաեէթ քեամիլ վէ տա-
յիմա տիւշիւնճէլի կէօրիւնիւպ, աղ լագըրտը իթմէքտէ իտի: Քէն-
տիսինին կիւլտիւկիւնիւ հիշ պիր վաղըթ կէօրմէմիշիմ տիր: Մէր-
գում կիպի, կէնճ գատըն տախի մահգուն կէօրիւնմէքտէ, վէ պէլքի,
թապիեաթընտա մահգունիյեէթ պուլունմագտա իտի: Բէտէրի տա-
յիմա, մէրգումէեէ, տէֆի զամմ իթմէք իւղրէ պիր սէյեահաթ իթ-
մէք իսթէեիպ իսթէմէտիկինի՝ սիւալ իթտիկինտէ, օ գատըն, եալը-
նըզ մահգունիյեէթ պախշ պիր հալ իլէ պաշընը սալլաեարագ, ճէվա-
պը ըէտտ վէրիր իտի:

Էլէն . - Պու երբէք իլէ գատըն սիզէ նէ՞ Եօլտա մուամէլէ իթմէքտէ իտիլէր :

Բօզէթ . - Պիր վալիտէնին եախօտ պիր պիւեիւք բէտէրին , քէնտի էվլատլարընա , եախօտ թօրունլարընա իպրազ իլլէմէքտէ քէնտիլէրինի պախթիեար ատա իթտիքլէրի թալթիֆաթտան հիչ պիրինի իպրազ իթմէմէքլէ պէրապէր , հագգըմտա հիւսնի մուամէլէ կէօթէրմէքտէ իտիլէր : Էվլին խըղմէթքեարլարը միսիլու , պէն տէ իհթիեարը , միւսիւ , վէ կէնճ գըղը մատմուազէլ տէյի թէսսիեէ իթմէքտէ իտիմ : Հալպուքի , իհթիեար ղայպուպէթ իտիպ , կէնճ գըղ իլէ եալընըղ գալտըղըմտա , մէզպուրէ՝ հագգըմտա տահա զիեատէ տօսթլուգ վէ լէթաֆէթ կէօթէրի իտի : Հաթթա , խաթըմա կէլիրքի , պիր կիւն , պէնի քէնտի գուճաղընա ալարադ , քէմալը մուհապպէթլէ պուս իթտի , վէ կէօզլէրինտէն եաշագարադ , ուղուն միւտտէթ պանա պագար , վէ պէնիմտէ կէօզլէրիմտէն եաշագըթտը :

Էլէն . - Օլ վաղըթ սիզ գա՞շ եաշընտա իտինիլ :

Բօզէթ . - Թագրիպա պէշ եաշընտա իտիմ :

Էլէն . - Պու խաթըրէ բէք իյի խաթըրընըղտա՞ մը տըր :

Բօզէթ . - Էվվէթ :

Էլէն . - Վալիտէ յինիլ օլտուգլարը հէր էմարէտէն աշիքեարէն անլաշըլան պու ատէմլէրինապը՞լ թէրք իթտինիլ :

Բօզէթ . - Շայեանը թէէսսիւֆ պիր վագըա իւզէրինէ անլէրի թէրքէ մէճպուր օլտոււմ , ծախիլի մէմէքէթտէ եաշընա պիր գատըն պուլունուպ , հէրքէս , պու գատընըն բէք ֆէնա պիր մախլուգ օլտուղունու սէյֆիեէտէ սէօյլէր իտի : Մէզպուրէ , պաղչէնին պիր ուճունա եազըն պիր մահէլլտէ վագը խարապ վէ խալի օլան քիւշիւք պիր գուլիպէտէ իգամէթ իտէր , վէ մալիք օլտուղու իքի բէս քէչիեի մուհաֆապա իտէրէք , տօլաշըր իտի :

«Սէյֆիեէնին խալպը , օ իհթիեար գարըտան պէնի գօրգութուրլար , վէ պէնի քէնտիսինտէն ուղագ տուրտուրմագ իչին , հագգընտա հէր տիւրլիւ մասալարը ույտուրուրլար իտի :

«Իմտի , նատիրէն եալընըղ տիշարը չըգտըղըմտա , օ իհթիեար գարընը ուղագտան կէօրիւր կէօրմէզ , տէհչէթլէ պաղըրարադ , ֆիրար իտէր իտիմ : Հալպուքի , օ գարը , պանա էօյլէ կէօրիւնիւրքի , պէնի գարըլլամագ իւզրէ ֆըրսաթ գօլլար իտի : Մէրգուլմէնին , քիմսէ իլէ կէօրիւշտիւկիւնիւ կէօրմէտիմ :

« Կիւնիւն պիրինտէ , հէր քէս , պէնի , ալթ գաթտա , պու-
լունտուղում պիր օտատա օյնամագտա զանն իթմէքտէ իքէն , գար-
շըմտա սըշրամագլա , սայքի պանա շէյթանի պիր էյլէնճէ օլմուշ
օլան քիւշիւք պիր գուշու թաագիպ իթմէք իւզրէ տիշարը չըգտըմ :

« Պու գուշուտան եալընը պիր գաշ ատըմ ուզագտա պուլուն-
տուղումտան , վէ հէր տագըգա , էլիմի ուզաթտըղմանտէ , քէնտի-
սինի թուլթապիլէճէկիմի մէմուլ իթտիկիմտէն , պիլմէեէրէք վէ սէյ-
ֆիեէտէն եիրագլանտըղմը անլամաեարագ , օ գուշու փօվլատըմ ,
վէ անը թուլթամաեա չալըշարագ , օրմանըն իշինտէ կիթտիքճէ իէր-
լէտիմ :

« Իքի իւշ սաաթ գատար պէօյլէ գօշտուգտան սօնրա , ազը-
պէթքեար գուշ քեամիլէն զայպ ու նապէտիտ օլտու : Օլ զէման ,
կիճէնին եագլաշտըղընը , վէ խայլիճէ շէտիտ պիր եաղմուրուն իք
տամալարընըն տիւշմէկէ պաշլատըգլարընը , վէ եօլարըն քէօշէլէ-
րինտէ ըիւզկեարըն անաֆօրլատըղընը , վէ ուզագտան կէօք կիւրիւ-
տէտիկինի կէօրտիմ :

« Եօրկունլուգտան թագաթըմ վէ մէճալիմ գալմամըշ իտի , ան-
լըմտան թէր ագըքօրտու , գուվվէթիմ քէսիլիշ իտուկինի հիսս ի-
տիեօրտում , վէ անագլարըմըն իւզէրինտէ տուրամաեօրտում : -
Պունտան զաթինագար , օլ մէրթէպէ գօրգմուշ իտիմ քի , ագլըմ
պաշլմտան էլիթմիշ օլտուղու հալտէ , քէնտիմի պիւթիւն պիւթիւն
զայպ իթտիմ , վէ մէյեուսանէ պաղըրարագ , տիվանէ միսիլու ,
գարշըմա չըգան իք եօլտան գօշմաեա պաշլատըմ :

« Զօյ տէֆա պահսընը իշիմտիկիմ մուղիրը հայվանլարը տիւշիւ-
նիւեօրտում : Պունտան մաատա , պանա հիշ պիր շէյ եարմամըշ իսէ
տէ : Ֆէնա պիր մախլուգ օլտուղունու իշիթտիկիմ իշթիեար գարը
ֆիւրըիմէ տիւշմէքլէ , հասըլ օլան տէհշէթին նէթիճէսի օլարագ , գօշ-
մագլըղըմ տէվամ իտէճէք գատար գուվվէթ քէսպ իթտիմ :

« Օ կիճէսի , զիեատէ գարանլըգ վէ մահզունիեթթալսշ օլուպ ,
ֆուրթունա հէր թարաֆտա , թարիֆ օլունմագ պիր շիտտէթլէ
հիւքմիւնիւ իճրա իթմէքտէ , վէ պիղգաթ աղաճլար , ըիւզկեարըն
շիտտէթինէ մէպնի էեիլմէքտէ վէ տէհշէթլի սէտալէր չըգարմագտա
իտիլէր : Պու սէտալէր , գօրգու վէ տէհշէթիմի արթըրարագ , պէ-
նի ատէթա պուզ կիպի տօնտուրմագտա իտիլէր :

« Պիր գաշ տէֆա , աեաղըմ տօլաշարագ , աղաճլարա եախօտ չա-
լը չըրըր տէմէթլէրինէ , վէ եախօտ օթլարըն արասընտա կիղլէնմիշ

օլան թաշլարա չարբըլտըմ, էղծիւմէ պիր տէֆա տիւշտփում, վէ գալգմահա գուվվէթիմ օլմահարագ, վէ էօլիւմիւն նէ՝ օլտուղոսնաւ տա էյիծէ պիւմէեէրէք, էօլէճէեիւմ զանն իթտիւմ:

«Նակէհան, շիւպհէսիզ ճէնապը Այլահ պէնի աճըտը, զիրա աղաճլարըն եաբըագլարը արասընտան պիր ըլըգ կէօրտիւմ: Պու ըլըգ, պուլունտուղում միւշքիւլ վազիեթտէն ագըպէթ իւլ էմը գուրթուլապիլէճէիւմ խուսուսունտաբի իւմիտիմի թաղէլէեէրէք, միւհթաճ օլտուղում գուվվէթի պանա պիր աղաճըգ ինատէ իթտիւմ: Պինապէրին աեաղա գալգտըմ, վէ օլ ճիւզի, ֆագաթ իւմիտպախշ քիտանըն իչար իթտիկի թարաֆա տօղըու եիւրիւմէկէ պաշլատըմ, վէ ըլըգ սէօնէր վէսվէսէսիյլէ տիթրէեօրտում:

«Պիր սաաթ գատար եիւրիւտի.քտէն սօնրա, նիհաեթթ օրմանըն խարիճինէ վասըլ օլտում: Գեամիլէն խալի պիր եէրտէ պուլուննուեօրտում: պունունյա պէրապէր նէրէսի օլտուղունու անլատըմ: Գարշըմտա պուլունան եէկեանէ պինա, ֆէվկէլատէ մսճիպի տէհչէթիմ օլան վէ պաշլըճա մէշղուլիեթի իրէք էյիւմէքտէն խարէթթ պուլունան իհթիեար գարընըն իսքեան էյլէտիկի գուլիպէ իտի:

«Հիսա էյլէտիկիւմ պու գօրգու վէ տէհչէթէ բաղմէն, օլ գատար եօրկուն իտիւմ.քի, տահա իլէրի կիտէճէք գուվվէթ ու ճէսարէթէ մալիք օլմատըղըմ տէրք էյլէտիւմ, վէ մէրգումէ իհթիեարէ գարընըն, պանա հիչ պիր վադըթ ֆէնալըգ իթմիշ օլմահըպ, պիւաքիս բէք չօգ տէֆա, պէնի ճէլպ իթմէք իւղրէ պօղաչա իքրամ իթմիշ խուսկինի տիւշիւնտիւմ: Հասըլը, հէր նէ տախի օլսա, եօրկունլուգ, աճըլըգ, վէ խուսուսիյլէ կիճէ վագթը տիշարտա գալարագ, գուրտլարա եէմ օլմագլըգ գօրգուսու, օ գարընըն հագգընտա մութթասըֆ օլտուղում ատէմը թէվէճճիւհիւ պէր թարաֆ իթտիլտիլէր, իմտի, տէրունինտէ ըլըգ եանմագտա օլան գուլիպէտէ վագը օլան ահլալը կէօրմէք իւղրէ, մէղքիւր գուլիպէնին եէկեանէ բէնչիրէսինէ եագլաշտըմ:

«Մէրգումէ, տէրունըր գուլիպէտէ ըսընմագլա պէրապէր, թաամընըն թէտարիքիլէ մէշղուլ իտի, էա՝ քէնտիսինէ իհթիեաճըմ պուլունտուղունու թապէն հիսա իթտիկիմտէն, եախօտ տիկէր պիր սէպէպտէն նաշի, օ աղչամը, հէր վագըթթի կիպի քէնտիսինի օլ գատար չիրքին վէ ֆէնա պիր մախուլգ պուլմահօրտում: Հէր նէ հալ իսէ, քէնտի քէնտիմէ պիր ճահտ իտիպ, գուլիպէնին գաթուսունու վուրտում:

« - Գի՞մ տիր օ , տէյի իչէրտէն պիր սէս սիւալ իթտի , ֆագաթ պու սէստէն ասլա գօրգմատում :

« Պէն տէ , - «Եօլունու զայպ իթմիշ քիւչիւք պիր գըզ տըր» տէյի ճէվապ վիրտիմ :

« Տէրհալ իհթիեար գարընըն աեողա գալգտըղընը իշիթտիմ : Պատէհու մէրգում կէլիպ , գարուեու աշտը , վէ պէնի թանըեընճա , մէսէրրէթլէ ,

« - Վա՛յ , գը՛ղըմ , սէ՞նմիսին , տէյի պաղըրտը :

« Պէնտէ , - Եվվէթ , տէյի ճէվապ վիրտիմ վէ իհթիեար գարը տա . - Եա՛ Բապպի , պու տէհչէթլի հալատա , տիշարտա նէ՞ իշին վար տըր , տէյի սիւալ իթտի :

« Մէրգումէ , պիր սէտայի լէթաֆէթքեարանէտէ պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք , պէնի գուճաղընա ալտը , վէ աթէշին եանընա կէօթիւրիւպ , եաղմուրտան ըսլանմըշ օլան էլպիսէլէրիմի գուրութտու , վէ սօնրա պէնի տէ թաամընա հիսսէտար իտիպ , կիճէնին էօյլէ պիր վագթընտա վէ էօյլէ պիր ֆէնա հալտտա եօլա չըգամաեաճաղըմըղը , վէ եօլա չըգտըղըմըղտա , թէքրար զայպ օլաճաղըմըղը թէէմին իտէրէք , պէնի քէնտի եաթաղընտա եաթըրտը , վէ իրթէսի կիւն սէյ-ֆիէեէ կէօթիւրէճէկինի վատ իթտի :

« Օլ գատար եօրկուն իտիմ քի , պէնի եաթաղընա եաթըրմաւընա ասլա իթիւրաղ իթմէտիմ : Անճագ , մէրգումէնին , հագգըմտա իպրաղ իթտիկի մուամէլէտէն տօլաեը ֆէվգէլղաեէ թէաճճիւպտէ գալտըղըմ ճիհէթլէ , քէնտիսինէ չու սիւալի իթմէքտէն կէրի տուրամատում :

« Պէն . - Լաքին , մա՛տամ , սիղ սլա ֆէնա պիր գատընա պէն-գէմէեօրսունուղ :

Գարը . - Ֆէնա գատը՞ն մը , ֆագաթ գըղըմ , պէնիմ ֆէնա պիր գատըն օլտուղումու քի՞մ սէօյլէտի :

« Պէն . - Հէր քէս սէօյլէեօր :

Գարը . - Սէնի ալտաթմըշլար , գը՛ղըմ :

« Պէն . - Տիմէք սիւր քի , սիղ , քիւչիւք չօճու գլարր տէօյմէղսինիղ :

Գարը . - Խա՛յր , խուսուսիլլէ սէնի :

« Պէն . - Նի՛շին խուսուսիլլէ պէնի :

Գարը . - Ձիւնքի սէնի զիեատէսիլլէ սէվէրիմ :

« Պէն . - Սահի՛հ մի :

Գարը . - Եվվէթ , սէնի , սէյֆիեէտէ պուլունան ատէմէրին

ճիւղէսինտէն զիեառէ սէվէրիմ, վէ էկէրչի պէնիմ իլէ պէրապէր
գալմագ իսթէր իսէն . . .

Պէն .- Էյ . . .

Գարը .- Վալիտէնի սանա գալուշտուրուրում:

Պէն .- (Թէաճճիւպլէ-) Վալիտէմի մի:

Գարը .- Էվվէթ, վալիտէնի, զերա էյի պիլմէլիսին քի, սէյֆի-
եէնին առտէմէրի, սէնին ֆամիլեան տէյիլ տիւրէր:

Պէն .- Աճայի ու:

Գարը .- Վալիտէնէ սէնի գալուշտուրտուղումուա, մուծլու օ-
լուրմուսուն:

Պէն .- Զանն իտէրիմ:

Գարը .- Պազէն սէյֆիեէտէ վալիտէնտէն պահս օլունո՞ւր մու:

Պէն .- Խայր:

Գարը .- Վալիտէնէ սէնի գալուշտուրմագլըղմ իչին, պէնիմէ
գալմագ իսթէրմիսին:

Պէն .- Էվվէթ, լարին վալիտէմի նէ՞ վագըթ կէօրէճէեիմ:

Գարը .- Վալիտէնի կէօրմէրլիկին իչին, պու մէմէքէթի թէրք
իթմէլիեիզ:

Պէն .- Ուզագ. եէրէ՞ մի կիտէճէեիզ:

Գարը .- Էվվէթ, ֆագաթ գօրգմա, արապա իլէ կիտէճէեիզ.
իսթէրսէն, եարըն եօլա չըգարըզ:

« Վալիտէմի պուլմագլըզ ֆիբրի, իհթիեար գարընն հէր թէր-
լիֆինէ պէնի ըազը իթտիրտի, չիւնքի բէտէր վէ վալիտէլէրի պու-
լունմանն էվլաւըն, տայիմա պէպալսթ օլտուգլարընը իչիթմիչ
իտիմ:

« Պէյնիմիղտէ պու գարար վէրիլտիբտէն սօնրա, իհթիեար գա-
րը, պանա, իրթէսի կիւն, էրքէն եօլա չըգաճագ օլտուղումուգ-
տան, միւհթաճ օլտուղում իսթիրուհաթը իսթիհսալ իչին ըահաթ-
ճա ուեուամագլըղմը իսթար իթտի:

« Ֆիլվագը, իրթէսի կիւն, ալէսսապահ, իհթիեար գարը պէնի
ուեանտըրտը, վէ լքիմիզ պէրապէր եօլա չըգարըզ. Իլք կիւնքի եօր-
կունլուղումուն նէթիճէսի օլարագ, թագաթըմ օլմատըղ, վէ եիւ-
րիւեէմէտիկիմ ճիհէթլէ, իհթիեար գարը, քէնտիսինէ միւսայիտ
օլմանն պիր գուվվէթլէ պէնի գուճագլամագտա իտի. Մէզպուրէ
պանա հագըզի նէպաքէթ վէ իհթիմամ կէօսթէրտիկինտէն, էվվէլճէ
քէնտի հագըզնտա հիսս իթմիչ օլտուղում սուի էֆքեարը բէք չա-

բուգ թէրք իթտիւմ, վէ պիլա թէրէտտիւտ քէնտիսինէ թէպիւմ
օլտոււմ:

«Պիւեիւք վալիտէմ օլտուղունու մուսխարէն պանա պիլտիր-
միշ օլան պու իհթիեարգարը, նէֆսի մէմէքէթտէ, սէֆիլ վէ ֆագիր
վէ սատագա իլէ կէչինիր տէյի թանըմըշ օլտուղու հալտէ, սէյ-
եահաթըմըղ իչին լազըմ կէլէն մէպլաղը, վէ սօնրա սարֆ իթտիկինի
կէօրտիւկիւմ ագչէեի պիրտէն պիրէ նա՞սըլ թէտարիք իթմիշ օլ-
տուղունա կէլինճէ, պու խուսուսու քէնտիսինէ սիւալ իթմէտիւմ:
Հէնուղ բէք քիւչիւք օլտուղումտան, պէօյլէ պիր մուհիւմ մատտէ-
եէ ապլա էհէմմիեէթ վիրէմէեէճէկիւմ ճիհէթլէ, խուսուսը մէզքիւ-
րու օլ վագըթ տիւչիւնմէտիւմ, վէ հէր նէ գատար պիր խայլի վա-
գըթ սօնրա, պու սիւալի քէնտի քէնտիմէ իթտիւմ իսէ տէ, հալլինէ
միւգթէտիր օլամատըմ:

«Հէր նէ հալ իսէ, չօնուղ լուղումու կէչիրմիշ օլտուղում մէմէքէ-
թի թէրքլէ, քիւչիւք պիր շէհրէ վասըլ օլտուգ: Չօնուղ լուղումու
կէչիրտիկիւմ մէմէքէթին ահվալը ճօղրաֆիեէսի հագդընտա զերէ
գատար մալիւմաթ վիրէմէմ, չիւնքի հէք պիլտիկիւմ, մուսթասարէն
հիքեաեէ իթտիկիւմ մատտէլէրտէն իպարէթ տիր:

Իվար . - Սօնրատան կէլտիկինիզ քիւչիւք շէհրին իսմինի խաթըր-
լա՞եօրմուսունուղ:

Բօզէթ . - Խա՛յր:

Իվար . - Իշթէ, օ ֆէնա . լաքին տէվամ իտինիզ:

Բօզէթ . - Օ շէհիրտէն տիլիթանս տէնիլէն արասպաեա օթուրուպ,
պիր խայլի կիւնտէ Բարիսէ վասըլ օլտուգ:

Իվար . - Աշըրըմըշ օլտուղունուղ մահէլ իլէ Բարիս արասընտա-
քի մէսաֆէեի թախմինա անլամադ իւզրէ, հիշ օլմազսա, գաչ կիւն-
տէ Բարիսէ մուվասըլէթ իթմիշ օլտուղունուղ խաթըրընըգա կէլմէ-
եօր մու:

Բօզէթ . - Խա՛յր:

Իվար . - Պու բէք գարանլըգ հիքեաեէ իսէ տէ, տէվամ իտին
պագալըմ: - Օ իհթիեար գարը իչին, պիւեիւք վալիտէնիզ օլտուղու-
նու պէեան իթմէտինիզ մի:

Բօզէթ . - Էվվէթ, ֆագաթ Բարիսէ մուվասըլէթ իմիգտէն չօգ
սօնրա, պսլ խուսուսու խապէր ալտըմ:

Իվար . - Պու խապէրի սիզէ քիւմ վիրտի:

Բօզէթ . - Պիզգաթ պիւեիւք վալիտէմ:

Իվար . — Պու իֆատէսինին սըհհէթինի թաստիգ իչին տիկէր հիչ պիր իսպաթ պէեան իթմէտի մի :

Բօզէթ . — Պու պապտէ տիկէր հիչ պիր իսպաթ պէեան իթմէտի :

Իվար . — Իշթէ պուրասը զիեատէճէ չիւպհէլի կէօրիւնիւեօր :

Բօզէթ . — Լաքին պէնի ալտաթմապտա մէրգուլէինն նէ՞ մէնֆաաթը օլապիլիր :

Իվար . — Օրասընը պիլմէմ . պէլքի սիզլի , քէնտի եանընտա սագլամագ իչին , պու եալսնը իրթիքեապ իթմիշ օլսուն . Պու պարը եաշը՞ մը իտի :

Բօզէթ . — Էվվէթ , Բարիսէ վիւսուլիմիզտէ , ալթմըշ եաշընտա իտի :

Իվար . — Պէլքի տէ սագաթ իտի :

Բօզէթ . — Խա՛յր :

Իվար . — Հասըլը , սիզէ զիեատէ մուհապպէթի վա՛ր մը իտի :

Բօզէթ . — Էվվէթ , պէնի տալիմա թալթիֆ իտէր , վէ էվլատը եախօտ սէվկիւլիւ գըզը տէյի թէսմիեէ իյլէր իտի . Խիւլասա , հիչ պիր նէղաքէթ , իհթիւմամ վէ րիաեթ եօգ իտի քի , հագգըմտա իպրազ իթմէսին :

« Քէնտիսինին խայրխահլըզլարընը անլաեաճագ վէ թագտիր իտէճէք մէրթէպէտէ պիւեիւտիւկիւմտէ , պէնիմքեաֆիէյի ճահիլանէ արգուլարըմա չօճուգճա պիր մէսէրրէթլէ իթթիպա իթտիկինի վէ իսթէքլէրիմի իճրա իյլէտիկինի կէօրտիւմ . Շու տա վար քի , պէնիմ տուղուլարըմ , հէր վէճհլէ սատէ օլտուղունտան , պունտան տօլաեը պիւեիւք վալիտէմ , սայքի թագսիրաթ սահիպիեիմ կիպի պէնի իթապ իտէր իտի :

Իվար . — Բարիստէ նէ՞ սուրէթլէ հաշաեօրտունուլ , Շիւպհէսիզ , իսմինի պէեան իտէմէտիկինիզ քէօյտէ , պիւեիւք վալիտէնիզ սատագա իլէ եաշատըղը կիպի , սիզտէ Բարիստէ սատագա իլէ եաշամագ տա իտինիզ :

Բօզէթ . — Խա՛յր , նասըլ քի զաթէն սիզէ սէօյլէտիմ , հէր նէ գատար պիւեիւք վալիտէմ պու սըրըը պանա աշմատը իսէ տէ , պու նունլա պէրապէր Բարիսէ մուվասըլէթիմիզտէ , եէտինտէ էրէյիճէ ճէսիմ մէպլազ պուլունմաղլէ , պիր չօգ սէնէլէր իհթիեաճաթըմըզը կէօրէպիլտիք . օնտան սօնրա տա պէն , իյի պիր իչճի օլարագ , եաշամագլըղըմըզ իչին պէն տէ եարտըմիթմէկէ պաշլատըմ :

« Բարեսէ մուկաօրէթիմիզտէ , զաթէն պու պիւեիւք շէհրտէ միւտտէթի մէտիտէ իդամէթ իթմիշ օլտուղունու պէեան իտէն պիւեիւք վալիտէմ , զահիրէն սատէ օլան քիւչիւք պիր խանէտէ պիզի եէրլէշտիրտի , վէ քէնտի վէֆաթընա գաւար իքիմիզ օրատա եաշատըգ :

Իվար .- Լաքին սիզի վալիտէնիզէ գալուշտուրաճադ օլան պիւեիւք վալիտէնիզ , ծնտան սծնրա վալիտէնիզտէն պահա իթտի՞ մի :

Բօզէթ .- Զօգ տէֆա պահա իթտի :

Իվար .- Օլ խուսուստա մուհապէրէ օլունտուղունտա , սիզէ նէ սէօյլէր իտի :

Բօզէթ .- Վալիտէմտէն , եանի քէնտի գըզընտան պահա իթտի-կիմտէ , պիրտէն պիրէ մահշղուն օլուր , վէ քէմալը քէտէր վէ մէյ-եուսիեէթլէ շէօյլէ ճէվապ վիրիր իտի :

« — Գըղըմ , շիմիլիք տահա պիր նէթիճէեէ մուկաֆֆադ օլամատըմ : Օլ խուսուստա մալիւմաթ ալմադ իւզրէ քիմէրէ միւրաճաաթ իտէպիլտիմ իսէ , ճիւմլէսի տէ , անըն նէ օլտուղունու պիլմէեօրար :

Իվար .- Փադաթ քէնտիսինէ մալիւմաթ վիրէպիլէճէք առէմլէրի կէօրմէքիկէ հադըզ էթէն չալըչըեօրմու իտի :

Բօզէթ .- Էվվէթ , միւսիւ :

Իվար .- Նիհաեէթ , նէ՞ մալիւմաթ ալապիլտինիզ :

Բօզէթ .- Էսէֆ իտէրիմքի , էօլլւմ սաաթընտա , եանի պիւթիւն գուվլէյի ֆիքրիեէսինէ մալիւք օլմատըլը պիր սըրատա , պիւեիւք վալիտէմ պանա պաղը պէեանաթտա պուլունտու :

Իվար .- Օ պէեանաթ նէ՞ մաէլտէ իտի :

Բօզէթ .- Իշթէ մէալի շունա հագըն տըր , Վալիտէմ , իք տէֆա պէնի պիւեիւթմիւշ օլա՞ , առէմին պիւեիւք էվլատը թարաֆընտան իզֆալ օլունմուշ , վէ պու տէլիգանլը , ադտը իզտիվաճ խուսուսընտա բէտէրինի բաղը իթմէկէ մուկաֆֆադ օլամատըլընտան , պէնիմ , տիւնեաեա կէլլէքիկիմտէն պիր գաշ այ էվվէլ , վալիտէմ թէրք իթմիշ տիր : Պիւեիւք բէտէրիմ իսէ , գըզընըն նամուսուղուղունտան , վէ թալէպ իթտիկի թարգիեէնին վէրիլմէմէսինտէն հիտտէթլէնէրէք , մէրգում տէլիգանլընըն բէտէրինի պուլմուշ , վէ հէր իքի թարաֆըն սաատէթինի մուճիպ օլապիլէճէք պիր իզտիվաճա բաղը օլմագ իչին մէրգումա բէճա վէ նիեաղլար իյլէմիշ տիր :

« Զէնկին , տալլատէ վէ զանէթ մաղրուր օլան օ մարքի իսէ , քէնտի էվլատընըն , տախիլի մէմլէքէթտէ իյի պիր շէօհրէթի հապիզ

օլմանան թէգրիւհիւ պիւ ափճընն դըզը յա էվլէնմէսինէ րազը օլմանեաճաղընը, պիւեիւք բէտէրիմէ ճէվապէն պէեան, վէ միեանէլէրինտէ շու եօլտա միւքեալէմէ ճէրէեան իթմիշ տիր:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - (Հիտտէթլէ.) Լաքին պու իգտիվաճ իճրա օլունմալը տըր:

« Մարքի. - Իճրա օլունմալը՞ մը տըր:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - (Սէրթիլքլէ.) Եվլէթ. մատէմքի էվլա-տընը, դըզընը իշֆալ իթմիշ իսէ, շիտտէ ա՛յը քէնտիսինէ զէվճէ տէյի գապուլ իթմէլի տիր:

« Մարքի. - Լաքին, պու իքի խուսս ս. այնի մատտէ տէմէք տէ-յիլ տիր:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - (Տահա զիեատէ հիտտէթլէնէրէք.) Հիշ օլմալսա, մատէմքի, էվլատընը պու իգտիվաճըն իճրասընը իսթէ-եօր իսէ, քէնտիսինի բէյինտէ սէրպէսթ պըրապըն:

« Մարքի. - Օլմալ:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - Հալպու քի, էվլէնէճէք օլան սիզ տէ-յիլսինիլ:

« Մարքի. - Օրասը էօյլէ ամմա, սիզէ թէքրար խոիեօրում. պու իգտիվաճ իճրա օլունմանեաճալ տըր:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - Նա՛սըլ, իճրա օլունմանեաճալ մը տըր:

« Մարքի. - Եվլէթ, պէն սաղ օլտուգճա իճրա օլունմանեաճալ տըր:

« Պիւեիւք բէտէրիմ. - Պագալըմ վէֆաթընըլտան սօնրա իճրա օլունմաճալ մը տըր:

« Մարքի. - Նէ՞ տիմէք իսթիեօրսունուլ:

« Պիւեիւք բէտէրիմ պու խուսս ստա զիեատէ իյզահաթ վիր-մէք իսթէմէեիպ, պալը շիտտէթմիլ սէօլլէր վէ թէհտիտլէր մը-րըլտանարադ օրատան չէքիլիշ, վէ սէօյլէտիկի սէօլլէր վէ իթտիկի թէհտիտլէրի բէք չօդ խըզմէթքեարլար իշիթմիշլէր, վէ մուսխա-րէն թէքրար իթմիշլէր տիր:

« Պիւեիւք բէտէրիմին թապիեաթը զաեթի հիտտէթմիլաճ օ-լուլ, օլմանլարտա մուխաթարալը սանաաթընը իճրա իթմէքլէ, վադաա րահաթ եաշաեաճալ մէրթէպէտէ քեար ու քիսպի օլմուշ, վէ պիւեիւք վալիտէմին տէ, մէմէքէթի թէքը իտէպիլէճէք դատար ագչէ պուլմասը, պու սահէտէ դապիլ օլապիլմիշ իսէ տէ, պու ճիւմ-լէ իլէ սըզ սըզ ճէմիեթէ կիրմէքլէ իսթիհսալ օլունան վէ է՛ն շիտ-

տէթմիզաճ թաղիեաթլարա պիլէ իթիտալ քէսպ իթտիրէն էվսաֆ ու ախլէագա մալիք օլամամըշ տըր :

« Հէր նէ հալ իսէ , մարքինին սէյֆիեէսինտէն բիւր զագապ ի- չինտէ օլարագ ափտէթ իթմիշ , վէ մարքիեէ իթմիշ օլտուղու թէհ- տիտլէրին՝ պօշ վէ հիւքիւմսիւղ շէյլէր օլմաեաճաղը տէրքեար պուլուճմուշ տուր : Պիւեիւք վալիտէմին ըիվաեէթինէ պագըլըր իսէ , քէնտիսի վէ գըղը , պիւեիւք բէտէրիմի թէսկին իթմէք իչին հէր նէ եարմըշլար իսէ , քեար իթմէեիւ , մէրգում , էք կիւնքի կիպի զա- զապնաք վէ թէրս հալինի թէրք իթմէմիշ տիր : Ֆիլվադ , պիր ֆե- նալըգ վուգուի մէմուլ օլուպ , պիւեիւք բէտէրիմին՝ ֆըրսաթ գօլ- լամագտա օլտուղու , ըէվիչինտէն անլաշըմագտա չիքէն , պէքլէնիլէն ֆըրսաթ էլէ կէչինճէ , պիւեիւք բէտէրիմ պու ֆըրսաթը գաշըրմա- մըշ տըր :

« Օլ էսնատէ , մարքի , հէնուպ ափճըլըգլա մէյղուլ օլուպ , պի- նապէրին , պիր կիւն , եագընլարտա ափա չըգմըշ օլտուղունտա , վէ արգատաշլարընտան պիր ազ այլըլտըղընտա , խըզմէթքեարլարը , քէնտիսինի բէք չօգ արտուրգտան սօնրա , նիհաեէթ գանլարա միւ- լէմմա օլարագ պուլմուշլար տըր , չիւնքի պիր գուլչուն աթըլըպ , ումուղու եագընընտա , թէնի իչինտէ գալմըշ տըր :

« Հէր քէս , մէմէքէթտէ վալիտէմին հիքեաեէսինի պիլտիկի կիպի , բէք չօգ շահիտլէր տէ , պիւեիւք բէտէրիմին մարքիեէ գարշը գաթլ ու իտամ՝ թէհտիտլէրի իթտիկինի իչիթմիշ օլտուղունու խա- թըլըմըշլար տըր :

« Պինաէն ալէյհ , պիւեիւք բէտէրիմի տէրտէսթ իթմէք իւզրէ էվէ կէլիշլէր , ֆաղաթ քէնտիսի ֆիրար իթմիշ օլտուղունտան , բօյիս վէ ժանտարմալար թարաֆընտան վուգու պուլան քեաֆֆէյի թէհարըրիեաթ պիլա սէմէրէ գալմըշ տըր : Հալպու քի , մարքի , պու իշտէ քէնտիսինին պաղը խէթալարը վաղը օլմուշ իտուկինի , պիր ազ կէճճէ , ֆագաթ նիհաեէթ տէրք իտէրէք , աիկէր պիր վագըրտա , պու թէհարըրիեաթ նէ՝ մէրթէպէ արիզ ու ամիգ իճրա օլունուր իսէ , պու սըրատա օլ մէրթէպէ արիզ ու ամիգ սուրէթտէ իճրա ի- տիլմէսինի մէնն իյլէմիշ , վէ պիւեիւք բէտէրիմ գարշը տէլայիլի մատտիեէ մէվճուտ օլմատըրընտան , զըեապէն մահքիւմ օլմուշ տուր :

« Պու գարար՝ մարքինի գօրգութարագ , պէյլէ պիր գարա- րըն՝ պիւեիւք բէտէրիմ կիպի պիր ատէմի , սօն տէրէճէեէ գատար

վարտըրաճաղը զաննընա զահիպ օլմուչ, հալպու. քի, շու եա պու
կիւնա մուխաթարատան գօրդուսու, քէնտիսինտէն զիեատէ էվլատը-
նը տիւչիւնմէսինտէն նէշէթ իթմիշ տիր:

« Պինապէրին տիւղ, քէնտի օղլունու մուվապգաթէն մէմլէ-
քէթտէն թէպիտ իթմիշ, վէ մէմալիքի էճնէպիեէտէ պուլունան սէ-
ֆարէթլէրտէն պիքլինտէ, հիւքիւմէթտէն քէնտիսի իչին պիր մէմու-
րիեէթ իսթիհապլինէ մուվաֆֆադ. օլմուչ տուր:

« Լաքին վալիտէմ իչին, պու աղիմէթ՝ մուհիպի մէյեուսիեէթ
օլուպ, շէօյլէ քի, պէնի տիւնեաեա կէթիրիր կէթիրմէզ, սահիպիզ
չօճուգլարա միխսուս օլան խալարաթխանէեէ վազ իթմիշ, վէ օրատան՝
մարքի, պէնի, իքի եաշընտա օլտուղում հալտէ, քէնտի գըզընըն իպ-
րամ վէ բէճալարընա իթթիպաէն, չըգարմըշ տըր:

Իվար. — Օնտան սօնրա վալիտէնիզ նէ՞ օլմուչ տուր:

Բօզէթ. — Քէնտիսինի թէլէֆ իտէճէկինի պիր մէքթուպլա պիւ-
տիրէրէք, մէմլէքէթի թէրք իյլէմիշ տիր:

Իվար. — Վալիտէնիզ պու նիեէթինի մէվգըլի իճրաեէ գօյմուչ
մու տուր:

Բօզէթ. — Խա՛յր:

Իվար. — Նա՞սըլ:

Բօզէթ. — Մուտիխարէն պիւեիւք վալիտէմէ եազմըշ օլտուղու
պիր մէքթուպտա, իչպու տէհշէթլի նիեէթինի մէվգըլի իճրաեէ
գօյմագ իչին, իգթիզա իտէն ճէսարէթէ է՛ն սօն քէրթէտէ մալիք
օլամատըղընը իչար իյլէմիշ տիր:

Իվար. — Օնտան սօնրա քէնտի հապգընտա պիր խապէր ալըն-
մըշ մը տըր:

Բօզէթ. — Խա՛յր, հիչ պիր խապէր ալընմամըշ տըր:

Իվար. — Սահիհէն պու թասափուր օլունուր շէյ տէյիլ տիր:

Բօզէթ. — Չօգ տէֆա, պէն տէ սիպին կիպի տիւչիւնմիւչիւմ
տիր:

Իվար. — Իսմինիզ նէ՞ տիր:

Բօզէթ. — Պիւեիւք բէտէրիմին իսմի՞ մի:

Իվար. — Էվվէթ:

Բօզէթ. — Պիւեիւք բէտէրիմին իսմի նէ օլտուղունու պիւեիւք
վալիտէմ սէօյլէմէմիշ տիր:

Իվար. — Նիչի՞ն,

Բօզէթ. — Գաթ պէ գաթ նամուսուղ օլան պիր իսմի թաշըմագ-

տան իսէ , Բօզէթ իսմինի թաշմագլըդ , պէնիմ իչին տահա խայըրը
օլտուղունու պէհան իյլէմիշ տիր :

Իվար .- Պէլքի պու սըրատա խէթատա պուլունմուշ տուր : Լա-
քին հիշ տէյիլ իսէ , շու մարքինին իսմինի էլպէթթէ սիզէ խապէր
վիրմիշ տիր :

Բօզէթ .- Նէզտինտէ պիւեիւմիւշ օլտուղում զաթըն մը :

Իվար .- Էվվէթ :

Բօզէթ .- Խա՛յր , անը տա պիւտիրմէմիշ տիր :

Իվար .- Նէ՞ պասիրէթսիլիք :

Բօզէթ .- Շիւպհէսիդ պու էսրարը տախի պիւտիրէճէկի սըրատա ,
թէսլիմի ըուհ իյլէմիշ տիր :

Իվար .- Տիմէք օլուր քի , պիզէ սէյլէեէճէքլէրինիդ , հէք պուն-
տան իպարէթ տիր :

Բօզէթ .- Էվվէթ :

Իվար .- Պու մալիւմաթ , բէք ազ տըր :

Բօզէթ .- Իյթէ , պու սուրէթլէ , Մ. Ֆէլիքսին քեաֆֆէյի թահ-
գըգաթ վէ թէհարիեաթ ընտան հիշ պիր սէմէրէ հասըլ օլամամըշ
տըր :

Իվար .- Պէլքի , պու ճիհէթլէ , պիզ տահա զիեաուէ պախթի-
եար օլահաղըդ :

Բօզէթ .- Սիզ նէ՞ եօլտա հարէքէթ խտէճէքսինիդ :

Իվար .- Անը հէնուդ պէնտէ պիլմէմ , պու խուսուստա Մ. Ֆէլիքս
իլէ իսթիշարէ իթմէքլիկիւմ լազըմ տըր :

Բօզէթ .- Բէք իյի :

Պիեեիիֆ Պիր Գոիւվէեթի Թէիւեիիլիեի ԻՊՐԱԶ ԻԹՅԵՔՍԻԶԻՆ ,
ԻՎԱՐ , ԲՕԶԷԹԻՆ ՀԻՔԵԱԵԷԹԻՆԻ ԻՅԶԱՀ ՎԷ ԻՔՄԱԼ ԻՏԷՐ

Նազլ իթտիկիմիդ մէնզարէլէրսէն սէքիզ կիւն սօնրա , կիւեա
Բօզէթին ֆամիլիասընը պուլմագ իւզրէ Իճրայի թէհարիեաթ իթ-
մէքլիկի տէրիւհտէ իթմիշ օլան իվար , Բիրօնուն սէյֆիեէսինէ ազ-

տէթ իթտի : Մէրգում, պիր շէյ արամամը իտի քի, պիր շէյ պուլ-
մուշ օլմուն : պունունլա պէրպպէր մէզքիւր սէյֆիեհէ կէլտիկին-
տէ, մէսրուր իտի :

Բիրօ .- (Մէրգումու կէօրտիւկիւնտէ .) Նէ՞ խապէր :

Իվար .- Խապէրլէր իյի տիր :

Բիրօ .- Օլամուղ շէյ :

Իվար .- Սահիհ սէյլէեօրում, Պու կիւզէլ գըզ, եադընտա, պէ-
նիմ սաեհմտէ բէտէր, վալիտէ, պիւեհիւք բէտէր վէ պիր հալա սա-
հիպի օլաճագ տըր :

Բիրօ .- Պիրտէն պիրէ, թէքմիլ պիր ֆամիլեանա մալի՞ք մի օ-
լաճագ տըր :

Իվար .- Հա՛յ հա՛յ :

Բիրօ .- Լաքին պունա նամըլ մուվաֆֆուգ օլտունուզ :

Իվար .- 1822 տէն 1828 է դատար քեաֆֆէյի էվրագը ճինա-
իյեէյի միւթալէա իթտիմ, վէ 1823 տէ արատրղամը պուլտում :

Բօզէթ .- Թամ՝ տօղտուղում սէնէ . . .

Իվար .- Էվվէթ . իշթէ օ սէնէ իշինտէ, թէզքիւրէսիզ ավըրըդ
իտէն պիր քիմնէ, պիր սէրշէ դուշունու էօլտի բիւրճէսինէ պիր
մարքիեի թէլէֆ իթմէք իսթէմիշ :

Բօզէթ .- Էյ սօ՞նրա :

Իվար .- Թէզքիւրէսիզ ավըր, քէնտիսինէ գարշը թէշէպպիւա օ-
լունան թէհարրիեալմտան ֆիրարէ մուվաֆֆուգ օլմուշ . . .

Բօզէթ .- Էյ . . .

Իվար .- Սոնրա տա զըեապէն մահքիւմ օլմուշ :

Բօզէթ .- Տիմէք, արթըզ չիւպհէեհէ մահէլլ գալմամըշ տըր :

Իվար .- Խուսուսիլլէ քի, ճինաեէթի վագըա տա, մալիւմիւմիւզ
օլան ահվայտէ վուգու պուլմուշ տուր :

Բօզէթ .- Իզֆալ օլունմուշ պիր գըզ սէպէպիլլէ օլմուշ տուր,
տէյի՞լմի :

Իվար .- Էվվէթ :

Բօզէթ .- Իզֆալ իտէն տէլիգանլընըն իսմի Նէ՞ իմիշ :

Իվար .- Բէլպէր :

Բօզէթ .- Մարքինին իսմի :

Իվար .- Վօնիս :

Բօզէթ .- Աճայիւպ :

Իվար .- Պագաթ բէտէր օլան մարքի վէֆաթ իթմիշ տիր :

Բիրօ .- Պու հիսապճա եալընըզ պիր պիւ եիւք բէտէրինիզ գալ-
մը տըր :

Իվար .- Լաքին էօլմէսի խայըրլը տըր :

Բօզէթ .- (Քէնտիսինին պիւ եիւք բէտէրի օլուպ , Իվարըն թանը-
մատըղը պիր ատէմին վէֆաթընտան տօլաեը մէրզ ու Իվարըն Էվի-
մա մէսրուր օլմասընա թէաճճիւպ իտէրէք .) Նիշին :

Իվար .- Ձիւնքի , էկէրչի սիզին զայպուպէթինիզտէն սօնրա ,
ուզուլն միւստէթ տահա եաչամըզ օլսա , վէ էլան տախի եաչա-
մապտա պուլուլնստ իտի , վալիտէնիզ , պու կիւնքի կիւն նայիլ օլ-
տուզու սաատէթ ու իզպալէ նայիլ օլամազ իտի :

Բօզէթ .- Աճայիւպ , վալիտէմ պու կիւն մէսուտ մու տուր :

Իվար .- Էվվէթ , մատմուազէլ , զաեթէթլէ մէսուտ տուր :

Բօզէթ .- Օհ , մէմնուն օլտում , լաքին միւսիւ , վալիտէմին
տէրտ ու միհնէթլէրինին նա՞սըլ խիթամպուլմուշ օլտուզուլնու պա-
նա պիլտիրէպիլի՞րմիսինիզ , վալիտէմէ թէալիւգիւ օլան հէր խու-
սուսըն . պէնի զիեատէսիլլէ ալէազ աուսըր զըլաղընը անլումալըսընըզ :

Իվար .- Էվվէթ , մատմուազէլ , մէմնունէն պիլտիրիբիմ . Մ . վօլ-
նիսին սէյֆիեէսինտէ պուլուլնան վէ հադգընըզտա զիեատէ հիւրմէթ
վէ թէվէճճիւհ կէօսթէրէն , վէ կիւնիւն պիլրինտէ սիզի գուճաղընա
ալտըգտան սօնրա , մահզուլնտէ պիր ըիգգաթլէ սիզէ պազարադ ,
կէօղ եաչլարը տէօքմիւշ օլան կէնճ գըզը շիւպհէսիզ խաթըրլաեօր-
սունուզ :

Բօզէթ .- Էվվէթ , միւսիւ , թէմամիլլէ խաթըրմտա տըր . օ վա-
գըաեը գաթան ունութմոեաճաղըմ . Քէնտիսինի վալիտէ թէսմիեէ
իթմէքլիկի ֆէվգէլատէ արզու իթմէքտէ իտիմ իսէ տէ , մարքի , պու
խուսուսու գաթիէն մէնն իթտի :

Իվար .- Հալպուքի օ կէնճ գալը , սիզին վալիտէնիզ օլմաեըպ ,
մարքինին գըզը վէ բէտէրինիզին գըզգարընտաչը իմիշ . Սիզ , չօ-
ճուգըլուզուլնուզուլն պիր գաչ սէնէլէրինի մէսուտէն կէչիրմիշ իսէ-
նիզ , հէրքէս իչին ֆէտաքիար օլան օլ խայրխահ վէ ինսանիեթբէր-
վէր գատընըն հիմմէթիլլէ կէչիրմիշսինիզ տիր . վալիտէնիզտէն տօ-
լաեը մարքի իլէ օղու արասընտա եբէյիճէ շէտիտ մուարազալար-
տան սօնրա , պու իքիսինին արասընա պիր սօղուգըլուգ տիւշմիւշ ,
վէ էվվէլ էմիրտէ պու սօղուգըլուգտա հիտտէթ ու զաղապ ալէա-
մէթլէրի մէվճուտ պուլուլնմամիշ իսէ տէ , բէտէրի՝ շիւպհէսիզ օղ-
լունու , սէվտիկի գարըտան իրագըլաթմագ նիեթիլլէ , մէմալիքի էճ-

նէպիեհտէ պուլունան սեփարէթլէրտէն պիրինէ կէօնտէրտիկինտէ , մէզքիւր պիրուտէթ , պիթթապի թարաֆէ յստէն սիթէմամիզ թէք-տիր ու իթապլարա թահվիլ օլունմուշ , վէ տախիլի մէմէքէթտէ շուրասը մալիւմ տիւր քի , էկէրչի վալիտէնիզի իղֆալ իտէն տէլի-գանլը , բէտէրինէ իթաաթ իթմիշ իսէ , նաֆագասընը քէսէճէկինէ , եանի տարաթ ու տէպտէպէլի սուրէթտէ կէշիրմէքտէ օլտուղու էօմրիւնէ տէվամ , վէ իսմինին շէրէֆինի լաեըզը վէճհ իւզրէ իլթի-զամ իտէպիլմէք իչին միւհթամ պուլունտուղու ագչէեի վիրմէեէճէ-կի խուսուսունտա բէտէրինին վազը օլան գաթի պիր թէհտիտինէ մէպնի իթմիշ տիր :

« Հէր նէ հալ իսէ , մարքինին օղու կիթմիշ իսէ տէ , շու գատար քի , մէրգումուն գըզգարընտաշը , օ իհթիեարըն նէզտինտէ գալարագ , անըն հիտտէթ ու պիրուտէթինի թէսկին իթմէքլիկի տիւշլունմիւշ , վէ քէնտիսի իչին մուազզէզ օլան իքի չախս արասընտա , վագթըն մի-րուրիլէ , պիր կիւն , պիր սուրէթի իթիլաֆ ու իսթիզան հագգընտա մուխապէրէ իտէպիլմէքլիկէ մուվաֆֆագ օլմագ իչին , քէնտիսի ֆէ-տա իլլէմիշ , եանի , հագգընտա նէ գատար խայըրլը պիր իզտի-վան գընմէթի տախի չըգսա , էվլէնմէեէճէկինի ֆիբրինէ գօյմուշ տուր , Պինասէն ալէյհ , բէտէրինի գաեըրմագ , վէ անըն տէրտ ու միհնէթլէրինի թէսկին իթմէք իւզրէ , անըն եանընտա գալմասեա ըազը օլմուշ տուր : Հագգէթէն պու պիր եիւքսէք վազիֆէ օլուպ , մատմուազէլ տը վօշնիս՝ պու վազիֆէեի իյֆա իթտիկի սըրատա զիեատէսիլէ սըգըլմըշ իսէ տէ , եինէ մէմնունէն գաթլանմըշ տըր :

« Հասըլը , մարքինին իւզէրինէ գուրչուն սըգմըշ օլան առէմ , պիւեիւք բէտէրինիզ իտուկի զանն օլունուպ , - չիւնքի պու խուսուս տալա իսպաթ իտիլմէմիշ տիր , - անըն տավասընը , մատմուազէլ տը վօշնիս , մարքինին գարչըսընտա միւտաֆաա իթմիշ , վէ զանն օլունուեօր քի , մէզպուրէնին սաեէսինտէ , պիւեիւք բէտէրինիզին էմրի թաագիպինտէն ֆարիզ կէլինմիշ տիր :

Թօզէթ .- Նէ՛ ալիճէնապ գըզ :

Իվար .- Մայիր բէք չօգ խուսուսլարտա էֆքեարը ումումիեէ եանըլտըղը կիպի , պու խուսուստա տախի եանըլմըշ տըր :

Բօզէթ .- Նէ՛ կիպի :

Իվար .- Մարքի , հիչ պիր վագըթտա բէտէրինիզի թէվգըֆ իթ-տիրմէքլիկի , վէ քէնտիսինի մահքէմէ հուզուրունա չէքմէքլիկի տիւ-շիւնմէմիշ տիր :

Բօզէթ .— Պու նէտէ՞ն նէշէթ իթմիշ տիր .

Իվար .— Չիւնքի Մ. տը Վօնիս , թէգքերէսիզ ավճըլդդ իտէն պիւեիւք բէտէրինիզին , քէնտիսինի թէլէֆ իթմէք իսթէմէեճէկինէ բէք ալէս վազըֆ պուլունմուշ տուր .

Բօզէթ .— Տիմէք օլուր քի , պիւեիւք բէտէրիմ պիսուշ իմիշ .

Իվար .— Էվվէթ .

Բօզէթ .— Էօյլէ իսէ , նի՞չին զայպ ու նապէտիտ օլմուշ .

Իվար .— Չաաֆէթ վէ ատէմը պասիրէթինտէն .

Բօզէթ .— Փիքրինիզի պիր իյիճէ անլաեամաեօրում .

Իվար .— Չիւնքի քէնտիսի , պազը քիմսէլէր գարշըսընտա մար-քիեի թէհտիտ իթմիշ տիր .

Բօզէթ .— Էվվէթ .

Իվար .— Պինսպէրին օ հատիսէնին վուգուինտէ , քէնտիսինի թու-թարլար տէյի գօրգմուշ , վէ գաթէն տէ սապըգալը օլտուղուն-տան . . .

Բիրօ .— Մարքիեէ թէհտիտ իթմէսի տէ , սապըգալարընտան պիրի տիր .

Իվար .— (Քէլամընս տէվամիտէրէք .) Քէնտի պէրաիթինի իսպաթ իտէմէզ տէյի գօրգմուշ տուր .

Բիրօ .— Պու սէպէպլէ զայպ վէ նապէտիտ օլմուշ օլմալը տըր .

Բօզէթ .— Ֆազաթ օ հատիսէնին նէթիճէսի նէ՞ օլմուշ տուր .

Իվար .— Նէթիճէսի , պիր սուի գաստ թէճըիւպէսի օլմուշ տուր .

Բօզէթ .— Ա՛հ , սիւպհա՞ն Այլահ . . .

Իվար .— Հալպու քի , պու բէք թապիի պիր շէյ տիր . Նասըլքի սիզէ սէօյլէտիմ , մարքի , զաեէթ մէրազլը պիր ատէմ իմիշ . Պուն-տան պաշգա , քէնտի էվլատըյա վալիտէնիզին իզտիվաճլարընը հէր հալտէ մէնն իթմէկէ եէմին իթմիշ տիր . Իմտի , մէրգում , թէլէֆի նէֆս իթմէք իչին , շունու տիւշիւնմիւշ տիր .

« Ֆրանսա իթիլալը էանասընտա , քէնտի էմլաքընտան պիր միգտարը եէտիւտէն ալընտըգտան սօնրա , էօմիւնտէն օսանըպ , պու խուսուտա նէֆրէթ վէ թահգիլլէ պահս իթմէքտէ , վէ պունտան գաթինազար ֆամիւեաճա բէք չօգ քէտէրլէրէ տիւշար օլմուշ իտու-կինտէն , վէ պունլարը էվլատընտան պիլէ կիլլէեէրէք , քէնտիւտէ սագլամագտա օլտուղունտան , անլէրին խաթըրէսի , քէնտիսինի զա-թէն մանէն թէլէֆ իյլէմէքտէ պուլունմուշ տուր .

« Նիհաեթ մարքի, չօգտան պերու ատի խալը թահգիր իթ-տիկի հալտէ, օղլունուն, քէնտի նազարննա, օ խալգտան պիրինին գըղընը սէվմէքիկէ թէնէզգիւլ իթմէսինտէն պերու, անըն հազ-գընտա ասլա թէվէճճիւհ իզհաք իթմէզ, վէ անը թահգիր իտէր իմիշ: Պիր մէրթէպէ էվլատը հազգընտա իշթիղալ իթմէսի տէ, մէն-ֆաթ տուլղուսունտան զիեատէ, քէնտի իսմինի թաշըտըղը, վէ անը թէպիտ իլէ, թէգըրէսիզ ավճըլըդ իտէն պիր ատէմին գըղըյ-լա էվլէնմէքտէն մէնն իթմէք իշին իմիշ:

« Զիքը իթտիկիմիզ իզտիվաճը մէնն իթմէքիք իսէ, մէրգումտա պիր ֆիքրի սապիթ օլուպ, պիր տիկէրի, պու ֆիքրինին մուվաֆ-ֆազըյեթի իշին քէնտի էսմըիւնիւ ֆէտա իտէրճէսինէ հէր շէյի եաբտըղը հալտէ, քէնտիսի, այնի մագսէտէ էրմէք իւզրէ, էօլմէեէ գարար վիրմիշ տիր: Պունունլա պէրապէր, աղը, պիրիննի տէֆա մուայեհէն վէ թէտգիգ իտիտիկինտէ, զանն օլունապիլէճէկի մէր-թէպէտէ պօղուգ տէյիլ իմիշ:

« Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ շէյլէ տիմէքտէ իմիշ:

« – Պէնիմէվլատըմ իլէ իղֆալ իտիլմիշ օլան գըղընըն իզտիվաճընա րազը օլմագըղըմը թէմէննի իթմէք իւզրէ, Ռէյպէր, (պիւեիւք բէ-տէրինիզին իսմի տիր) պանա միւրաճաթ իթտիկինտէ, վիրտիկիմ ճէվապը ըէտտէ գարշը հիտտէթլէնմիշ, վէ պանա գարշը պիր թա-գըմ էօլիւմ թէհտիտլէրի իթմիշ տիր քի, եիկիրմիտէն զիեատէ նու-նուս իշթմիշէր տիր:

« Տախիլի մէմէքէթտէ, հէր քէս, անըն գըղընըն վազիեթինի պիտիկի կիպի, պու իշտէ օղլումուն իճրա իթմիշ օլտուղու վագըա տախի ումումէն մալիւմ տիր: Պունտան գաթինազար, ինթիգամ-ճը, հիտտէթմէշրէպ վէ սէրիսօլ օլտուղունու հէր քէսին պիտիկի շու թէգըրէսիզ ավճը, պէլտէմիզտէ ֆէնա պիր շէօհրէթ գազան-մըշ օլտուղունտան, կիւնիւն պիրինտէ, քէնտիսինին շու եա պու միւճրիմիյեթ, հաթթա ճինաեթլէ մագնուն ատտ իտիլմէսի իհ-թիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր: Իմտի, պու սէպէպլէրէ մէպի, պղ գազաեա եախօտ պիր ճինաեթլէ գուրպան օլմագըղըմ զանն օլու-նապիլէճէք սուրէթտէ վէֆաթ իտէր իսէմ, տէրհալ Ռէյպէր հազ-գընտա սուի զանն հասըլ օլարազ, մէրգում իթհաթ իտիլէճէք տիր: Հաթթա, հիշ իւսպէ եօգ տուր քի, էվլէլճէ վագը օլան թէհ-տիտլէրի սէպէպլէլ տէ մահքիւմ գըղընաճաթ տըր:

« Պու վէճհլէ, օղլումուն իզտիվաճընա գարշը էօնիւ ալըն:

պիր սէտտ չէքմիշ օլուրտում: չէօյլէքի օղլումուն, գաւառնիյնի իւահիեէ վէ ինսանիեէ խիւաֆընտա հարէքէթ իթմէքսիզին, բէտէրինին գաթիլի օլա՝ պիր ատէմին գըզըյլա էվլէնէմէեէճէկի տէրքեար տըր:»

« Իշթէ, մարքի, պու էֆքեար իլէ քէնտի թասավվուրը միւթէհասիւֆանէսինի մէվգըրի իճրաեէ գօյմաեա հազըրլանմը, վէ պիր կիւն, ալտա օլտուղու սըրատա, քէնտինին եիւրէկինէ պիր թիւֆէնք չէքմիշ տիր: Լաքին, շիւպհէսիզ ճէնապը Այլահ, իլէրուտէ պիր պիսուշուն ճանընը եագմաեա սէպէպ օլաճագ օլան վէ սօղուգ գան վէ չէյթանի պիր ֆիքը իլէ թէրթիպ իտիլմիշ պուլունան պու ճինաեէթին իճրա օլունմասընը իսթէմէտիկինտէն, մարքինին մագսէտինին իճրասընա միւսաատէ իթմէմիշ, վէ պինապէրին գուրշուն, մէրգուումուն սօլ ումուղունտա գալմըշ տըր: Թիւֆէնք, հէր նէ գատար իքի գուրշուն իլէ տօլու իմիշ իսէ տէ, մարքինին, իքինճի գուրշուն ու տախի պօշալթարագ, մէրամընա էրմէքիկէ ճէսարէթի օլամամը, զիրա պէօյլէ պիր հարէքէթիլլէ, թասավվուրունըն մուվաֆֆագըյեէթինի տիւշարը թէհիլէքէ գըլմըշ օլաճագը տէրքեար պուլունմուշ տուր: Հասըլը, մէրգում, պու թասավվուրլարա մէպնի, նիեէթինտէն ֆարիզ կէլէրէք, քէնտի շախսընա գարըր գուլլանմը օլտուղու սիւահը եէտինտէ պուլամամալարը զըմընտա, սիւահը մէգպուրու քէնտինտէն ուզագ պիր եէրէ ֆըրլաթապիլմիշ տիր:»

« Մարքիեի, գանլարա միւլէմմա օլարագ գալտըրտըգլարընտա, վէ քէնտինին արգուսունա ըաղմէն, թիւֆէնկինի, տօլու Պլարագ եանընտա պուլտուգլարընտա, պու վագըրանըն՝ պիր սուի գաստ էսէրի օլտուղունու գանն պիլէ իթմէեիպ, տէրհալ էֆքեարը ումումիեէ, պու վագըրանըն պիր ճինաեէթ օլմասը իթիգատընա մէյեիթմիշ, վէ մարքինին մէմուլի վէճհ իւզրէ, թապիաթիլլէ պիր պիսուշա, եանի թէգքիրէսիզ ավճըլըգ իտէն Բէյպէրէ ճանի նազարըյլա պագմագ տա պուլունմուշ տուր:»

Բօզէթ. - Փագաթ, միւսիւ, եալընըգ Մ. մարքի տը Վօքնիսէ մալիւմ օլմասը լագըմ կէլէն պու գատար թաֆսիլաթը սիզ նա՞սը պիլիեօրսունուգ:

Իվար. - Պունու տախի պիր աղտան սիզէ սէօյլէրիմ, մատմուտգէլ. անճագ շիմտիլիք իֆատաթըմա տէվամ իթմէքիկիմէ միւսաատէ իթմէնիզի ըէճա իյլէրիմ:

Բօզէթ. - Տէվամ իտին, միւսիւ, քէմալը արղու վէ էհէմմիեէթ-7է սիզի տինլէեօրում:

Թէն

Իվար . - Վագըածը իւր տէֆա խապէր ալանլարտան պիրի Ռէյ-
պէր օլուպ, մէրգուլմ, օ կիւնիւ, թէսատիւֆաթը զարիպէ վէ պէտ-
պախթանէտէն օլարագ, օրմանտա, Մ. տը Վօլնիսին, քէնտի քէնտի-
սինէ թիւֆէնկ գուրչունու սըգմըչ օլտուղու մահէլլտէ թէզքիքէսիզ
ավճըլլգ իթմէքտէ պուլունմուչ տուր :

«Րէյպէր, պէրի իւզգիմմէ օլմիսըլլա պէրապէր, րէվիչի հալին
քէնտի տլէյհինտէ օլտուղունու տէրհալ անլամըչ, վէ պիրինճի թէհս-
սիրտէ, վագաա պիւթիւն սօղուգ գանլըլըղը իւզէրինտէ պուլունմա-
մըչ իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ քէնտիսինէ գարչը պիր ճէլպնամէ սա-
տըր օլաճաղընը, վէ պիր քէրրէ հաքիմէրին էլինէ տիւչէր իսէ, կիւճ
պէլա իլէ գուրթուլապիլէճէկինի տէրք ու ֆէհմ խտէրէք, ֆիրարէ
գարար վիրմիչ, վէ իչպու գարարը քէմալը մուվաֆֆագըլ յէթլէ
իճրա օլունմուչ տուր :

«Րէյպէր, պիր խալլի միւտտէթ զանն օլունտուղու վէճլէ, ու-
զագլարա կիթմէեիպ, մէրգուլմուն էչքեալընը խապէր վիրմէք իւզ-
րէ հէր թարաֆա թէլէկրաֆ չէքիտիկի, վէ տէրտէսթի իչին հու-
տուտտա պազը թէտպիրլէր իթթիխազ օլունտուղու սըրատա, քէն-
տիսի, չօգտան պէրու մէմէքէթին հէր թարաֆընը պիտիկի ճիհէթ-
լէ, խարապա հալինտէ պուլունան քիւհնէ պիր սէյֆիեհէնին պօտրում-
լարը ալթընա իթիճա իթմիչ, վէ պու պօտրումլար կիրտապ հալի
քէսպ իթմիչ օլմասը, վէ չօգ տէֆա, չիւպհէսիզ քէմէրլէրէինն գըս-
մէն երգըլմասը նէթիճէսի օլարագ, եէր ալթընտան կիւրիլթիւլէր
իչիտիլմէքլէ օրալարտա պարընըլմասը միւմքինսիզ զանն օլունմասը
ճիհէթլէ, ժանտարմալար, պիզիմ թէզքիքէսիզ ավճընը թէհարրի
իչին պու պօտրումլարա կիրմէքիկի պիլէ տիւչիւնմէմիչլէր տիր :

«Րէյպէրին պու եօլտա հարէքէթ իթմէսինտէ սէպէպլէրի վար
իմիչ, էվվէլ էմիրտէ, իչպու հարէքէթ, քէնտիսինէ գարչը իճրա ի-
տիլէճէք թէհարրիեաթտան գուրթուլմագլըղըն չարէի եէկեանէսի
օլուպ, պունտան գաթինաղար ֆամիլեասընըն, վէ խուսուսիլլէ,
գըղը՝ էվլատընը տիւնեաեա կէթիրէճէկի վագթա տէկին, անըն իւ-
զէրինէ նէգարէթ իթմէք իւզրէ, եագընլարընտա պուլունմագ իս-
թէմիչ տիր, իւչիւնճիւ, վէ սօն պիր սէպէպ տէ, մարքինին ֆէլաքէ-
թի սըրըրը զարիպինի պիզգաթ մէյտանա չըգարմագ իսթէտիկի իչին,
տախիլի մէմէքէթտէն ուզագլանմամաեա գարար վիրմիչ, չէյլէքի,
քէնտիսի պէրի իւզգիմմէ օլտուղու ճիհէթլէ, ֆիլիլի գաթլէ թէսատ-
տի իթմիչ օլան ասըլ միւթէճասըրը պուլմագ իսթէմիչ տիր :

«Պինաէնալէյհ, զիքը իթտիկիմ խարապալարա իլթիճա իթմիշ տիր, ֆագաթ օրատա նա՛սըլ եաշամըշ տըր տէրսէնիզ, պէն տէ պիլմէմ. . . Շիւպհէսիզ, զէվճէսինին, կիճէ վագթը, քիմսէնին նազարը տիգգաթընը վէ զապըթանըն շիւպհէյէրինի ճէլպ իթմէմէք իւզըն միւխթէլիֆ, ֆագաթ մուայեէն մահէլլէրտէն պօտրումարա կէթիւրտիւկիւ էրզագ վէ նաֆագա իլէ եաշամըշ տըր:

«Մարքի, քէսպի իֆագաթ իթտիկինտէ, պէսպէլլի, վիճտանընըն իզթիրապընա իթթիպան, թէզքիրէսիզ ավճը ալէյհինտէ իճրա օլունան թէհարրիեաթը տուրտուրմագ իւզըն, խէֆիէն միւտտաիի ումուսինին նէզտինէ միւրաճաաթլա, օլմուշ պիթմիշ վագըալարտա, պու ատէմէ գարշը հիշ պիր իսպաթը մատտի պուլունմաաւըղընը թէէմին իյլէմիշ տիր:

«Մուախսարէն, վալիտէնիզ, սիզի մէյեուս օլունաճադ պիր հալը էսաֆամիզ իշինտէ արագտըղընտա, Մ. տը Վօլնիսին օլլունուսէվտիկի, վէ աշգ ու սէվտասընըն պիր նէթիճէսի օլամաեաճաղընը, խուսուսիյլէ, հէր քէս նէզտինտէ բէտէրինին մաֆնուն ատտ իտիլտիկի սուի գաստտան պէրու տէրք ու ֆէհմ իթտիկի ճիհէթլէ, քէնտիեի թէլէֆ իթմէք իսթէմիշ տիր: Մէզպուրէնին, տահա էվվէլ սուի գաստա ճիւրէթ իթմէմէսի, բահմինտէ վիճուտինի գաթէն հիսս իթմէքտէ պուլունտուղու մասուսու քէնտի իլէ պէրապէր թէլէֆ իթմէքլիկի, պիր ալապլըգ ատտ իյլէմէսինտէն իլէրի կէլմիշ տիր:

«Նասըլքի սէօյլէեօրում, վալիտէնիզ սիզի թէրք իթտիկինտէ, քէնտի գըղընըն բէճալարը վէ շէտիտ իպրամլարը սաեհսինտէ, Մ. տը Վօլնիս՝ սիզի սէյֆիեէեէ գապուլէ րուի բիզա կէօսթէրմիշ տիր:

«Օլ ալիճէնապ գըղ, մէրգում իհթիեարա չօգ տէֆա չու սէօղլէրի թէքրար իտէր իմիշ:

«— Պու մասում, մախտումնուզուն գըղը տըր: Անըն տամարլարընտա ճէվէլան իտէն գան՝ սիզին գանընըղ տըր, վէ սիզ, ինսանիեթ խիլաֆընտա հարէքթ իթմէեէրէք, վէ իսմինիզին նամուսունու լէքէլէմէեէրէք, քէնտինիգտէն իքի ատըմ ուզագտա պուլունան պիր խասթախանէտէ, վէ հէման կէօզլէրինիզ էօնիւնտէ, անըն, սահիպսիզ պիր սէֆիլ կիպի պիւեիւմէսինէ միւսաաաա իտէմէզսինիզ:

«Հէր նէ գատար պու խուսուս՝ Մ. տը Վօլնիսէ միւճիպի խօշ-

նուտիտեթ օլմամը իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ մերգոււմ , գըզընըն իպրամ վէ ըէճալարնա գարը տուրամանարագ , սիզ , սէյֆիէնէ գապուլ օլունմուշսուուզ , վէ օրատա , սիզէ , մարքինին թօրնու կիպի տէյիլ , իլլա քէնտի թարաֆընտան , մահգա պիր շէֆագաթ նիւէթիլլէ գապուլ օլունմուշ պիր չօճուգ մագամընտա մուամէլէ իտիլմիշ , վէ մարքինին գըզը , սէյֆիէնէտէ պիր տերէճէ ամիրճէ հարէքէթ իսէպիտիկինտէն , անըն կիւճիւնէ կիթմէմէք իչին , հագգընըզտա հիւսնի թավը ու մէպէքտէ գուսուր իտիլմէմէսի թէճվիզ գըլընմը տըր :

Բօզէթ . - Ֆագաթ վալիտէմ'նէ՝ օլմուշ տուր , վէ Մ . տը Վօլնիսին , պէնի էօնէ էվլատ մագամընտա գապուլ իթմէլէրինտէն տօլաքը պիւեիւք բէտէրիմ'իլէ պիւեիւք վալիտէմ'նէ՝ տիւշիւնմիւշլէր տիր :

Իվար . - Շիմտի սըրա պուրաեա կէլտի . Սիզ հէնուզ տէօրթ կիւնիւք օլմուշ օլտուղունուզ հալտէ , վէ գարըսընտան մալիւմաթ ալան Ռէյպէրին պիլէ , հէնուզ վուգուււթտան հիշ պիր խապէրի պուլունմամագտա իքէն , վալիտէնիզ , սիզի տիգգաթլըճա պիր չարչապա սարըպ , գուճաղընա ալարագ , վալիտէսինին գուլիպէսինտէն տիշարը չըգմը տըր :

« Պիր գաշ կիւնտէն պէրի քէնտիսինի կէօրմէք իսթէնէն բէտէրի իսէ , իսքեան իթտիկի վէրանէնին էթրաֆընտա տօլաշմագտա իքէն , գըզընը կէօրմիւշ , ֆագաթ եանընա եագլաշմանարագ , նիւեթընա պիր իյիճէ վագըֆ օլմագ իւզրէ , արգասընտան կիտիպ , քէնտիսինի գօլլամաեը թէրճիհ իյլէմիշ տիր :

« Պու սուրէթլէ մերգոււմէնէ նէզարէթ իթմէքլէ , սիզի , պիր գուլէ տէրունինէ գօլտուղունու կէօրմիւշ , վէ շիւպհէսիզ միւնասիպ պիր վագըթտա վէ միւսայիտ ահվալտէ , սիզի , պուլունտուղունուզ մահէլլտէն ալմագլըղը տիւշիւնէրէք , օլ պապտէ հիշ պիր շէյ սէօյլէմէմիշ , վէ գըզընըն հարէքէթինէ ասլա մանի օլմամը տըր :

« Վալիտէնիզ , աղլաեարագ , սօն տէֆա սիզի բուս իթտիքտէն սօնրա , սիզի օրատա պրագմագլըգ իզթիրապը գալպիեէսի քէնտիսինի գաթէն թագեիգ իթմէկէ պաշլամը օլտուղունտան , վէ պու իզթիրապը գալպի , քէնտիսինի թէքրար գուլէնին եանընա կէօթիւրիւպ , էլէ կէշմէսինէ սէպէպ օլուր տէյի գօրգտուղսւնտան , օ սէֆալէթ մահէլլինտէն սէրիան սավուշմուշ , վէ պիւեիւք ատրմար ալարագ , նէհրին թարաֆընա տօղրու միւթէրահի օլմուշ

տուր: Մերգուժէ, ալ ու սրբատա հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա
օլուպ, լաքին պու աղլամատ, սիզի օրատա պրագմագտան զիեատէ,
էսէֆաւիզ թասավվո ընըն քէնտիսինտէ հասըլ իթտիկի տէհչէթտէն
իլէրի կէլմէթտէ պուլուննուչ տուր:

«Անճագ, օյ պիչարէնին կէօզլէրի էօնիւնտէ, չաղլանարագ,
սիեահ սուլարը ճէրէեան իթմէքտէ օլան տէրին չայ, քէնտիսինի
կիրիֆթարը տէհչէթ իտէճէք, վէ թասավվուրը մէզքիւրընտան
ֆարիզ կէլմէսինէ սէպէպ օլանագ եէրտէ, տահա զիեատէ ճէսարէթ
վիրմիչ, վէ քէնտիսինի տնհա գիեատէ թէսկին իյլէմիչ տիր: Օնտան
սօնրա, մէզպուրէնին կէօզ եաշլարը ագմագտան տուրուպ, պիլա չի-
քէսեթթ, նէմլաք սահիլէ տիզ չէօքմիւչ, վէ կէօզլէրինի գուպպէյի
ասիւմանա տօղրու գալտըրըպ, ճէնապը Ալլահա, սիզէ, բէտէր վէ
վալիտէսինէ տուա իթմիչ, վէ ճիւմէնիզին սաատէթինի թէմէննի իյ-
լէմիչ տիր:

Բօզէթ . - (Հէեէճան իլէ.) Պիչարէ վալիտէ . . .

Բիրօ . - (Սախթէ պիր ըրգգաթ իլէ.) Պէտպախթ գատընճը-
ղա՛ղ . . .

Իվար . - (Նագլիեթինէ տէվամ իտէրէք.) Հասըլը, վալիտէնիզ
տուապընը պիթիւրիպ, աեաղա գալգմըչ, վէ նէհրին, բէք չօգ ֆէ-
լաքէթլէր վուգու պուլմուչ օլմասըյլա, մուխաթարալը օլան վէ պի
հագգըն ֆէնա պիր շէօհրէթ գաղանմըչ պուլուննան ագընթըլը պիր
մահէլլինէ քէնտիսինի աթմագ իւզրէ իքէն, մէյեուսիեթ իչինտէ
պուլուննան գըզընը գօլլամագտան տուր օլմուչ օլմահան բէտէրինիզ,
հէմանտէմ, մէզպուրէնին էսվապընտան եագալաեըպ,

« — Ա սէֆիլ, նէ՞ իտիեօրսուն, տէմիչ տիր:

« Կէնճ գատըն, արգասընա տէօնիւպ, բէտէրինի թանըբընճա,
թէաճճիւպ վէ տէհչէթլէ ըէֆը սէտա իթմիչ, վէ մէրգուժա խի-
թապէն,

« — Վա՛յ, էֆէնտի բէտէր, սիզ պուրատամըսընըզ, տէյի պէ-
եան իյլէմիչ տիր:

« Պիւեիւք բէտէրինիզ տէ, «էվվէթ» տէյի ճէվապ վիրմիչ, վէ
օլ կէնճ գատըն իչին մէմուլին զայրի օլան պու թէսատիւֆիւն նէ-
թիճէսի, զանն օլունտուղու մէրթէպէտէ մուճիպի մահզուզիյեթթ
օլամամըչ տըր, չիւնքի, Մ. տը Վօշիսէ վուգու պուլան ֆէլաքէթ-
տէն պէրու, հէր քէս կիպի վալիտէնիզ Մարի տախի, բէտէրինի
միւթթէհիմ զանն իլէ, Ռէյպէրէ իսնատ օլուննան հարէքէթ եախօտ

ճինանէթի դանէթ նամիւսայիտ պիր թարգտա մուհաքէմէ իթմիշ տիր։ Մէղպուրէ, հագգլը եախօտ հագգսըզ, մէղքիւր ֆիւիւ ճինանէթէ թէսատտի օլունմասը, քէնտի վազիւնէթինի տահա զիւնտէ մէյեուս օլունմադ պիր հալէ գօյմուշ օլտուղունա, վէ Մ. տը Վօշիսին՝ ասալէթի հոյիզ օլմանան ատէմէր հագգընտա հիսս իյլէտիկի ատէմը թէվէճճիւհ տուղընունա տահա զիւնտէ քէսպի շիտտէթ իթտիրտիկինէ իպրեաթ օլմուշ, վէ պու ճինանէթ, մարքինն օղլու նէգտինտէ քէնտիսինի մէնֆուր վէ մէքրուհ կէօթէրէճէկինի, վէ մէրգումուհ, պիր գաթիլին գըղընըն լազըրտըսըն պիլէ տինլէմէք իսթէմէհէճէկինի թէխայեիւլ իթմիշ տիր։

«Պինանէն ալէյհ, Մարի, քէնտի միւսթագպէլէնին սէֆալէթ վէ մէյեուսիւնէթինի գըսմէն Ռէյպէրէ իմնատ իլէ, գաթիլի մաղնուն հագգընտա քէնտի վալիտէսիլէ կէօրիւշտիւկիւնտէ, արալարընտա, եալընըզ սիթէմամիզ սէօլլէր թաաթի օլունմուշ, վէ չօզ տէֆա տուղանէթ շիտտէթլի մուպահասալարա կիւրիշիլիշ տիր։ Ռէյպէր, գըղընըն, քէնտի հագգընտաքի թապր ու հարէքէթի թապլիյեհսինտէն խապէրտար օլտուղունտա, քէնտիսինին հագգըլէթտէ նէ օլմուշ իտուկինի Մարիեհ պիլտիրմէմէսինի, վէ մէմէքէթտէն կիթմիշ տիր տէյի զանն իթտիրմէսինի, վէ քէնտիսի, էլտէ իտէպիլէճէկինի մէմուլ իյլէտիկի ինքեարը նագապիլ տէլիլէր իլէ, մաղնուն օլտուղու ճինանէթտէն պէրի իւզղիմմէ իտուկինի իսպաթ իտէպիլէճէկի զէմանա գատար, մէղպուրէեի օ զաննտա պուլունտուրմասընը զէվճէպինէ էմը իյլէմիշ տիր։

«Մատամ Ռէյպէր, զէվճինին էմրինէ թէմամիլլէ իթաաթ իթտիկինտէն, Մարի, նէֆաինէ սուի գաստ իթմէքլիկէ գարարը գաթի վիրմիշ օլտուղու կիճէտէ, բէտէրինի, մէմալիքի էճնէպիէեհ ֆիրար իթմիշ, վէ հէր կիւնա թաագիպաթտան մասուն պուլունմուշ տէյի զանն իթմէքտէ օլուպ, մէղքիւր թէղքիւրէսիզ ավճընը, քէնտիսինէ ֆէնալըզ իթմիշ օլտուղունտան տօլաեը իթհամ իյլէտիկի հալտէ, գարըսընտա էօլիւմ մէվճուտ օլմասըյա, մէրգումա աֆիլ իտէպիլիւր իքէն, ճանիյի մէզպուրու հուզուրընտա կէօրմէսի, մէրգումա գարըզ օլան ատապէթինին՝ եէսիտէն վէ տէրհալ ֆիքըրինի իշղալ իյլէեհէճէկի տէրքեար պուլունմուշ տուր։

«Իմտի Մարի, բէտէրինի մուհապպէթ տուղընտույա տէյիլ, իլլա թապիի պիր նէֆրէթ հիսսիլլէ թանընըպ, ֆագաթ օրատա պուլունմասընա, պասիրէթսիլիքտէն զայրի մանէա վիրէմէեհէրէք,

հազըն վագըթտա վուգու պուլմուշ օլմասըյլա, հէնուզ քիմսէնին խաթըրընտան չըգմըշ օլմասեան ճինասէթի վագըա մասհէլլինտէ պուլունմասեա նա՞սըլ ճէսարէթ իտէպիլտիկինի, քէնտի քէնտիեէ միւլա հազա իտիպ, հաթթա քէլամ տախի իպթիտար իտէճէք իքէն, թէհայեիւրիւնտէն նաշի, սէօզիւնէ տէվամ իտէմէտիկինի Րէյպէր կէօրտիւկիւնտէ, գըզընա:

« — Պանա պիր շէյ սօրմագ մը իսթէհօրտուն, տէյի սիւալ իթմիշ տիր:

« Էվվէթ, ֆագաթ . . . տէյի Մարի ճէվապ վիրմիշ տիր, վէ պատէհու պէյնլէրինտէ շու սուրէթտէ մուհապէրէ վուգու պուլմուշ տուր:

« — Րէյպէր. — Ֆագաթ, նէ՞ տիեճէք իտին:

« Մարի. — Օլ գատուր ալթիւսթ օլմուշում տուր քի, նէ աիմէք իսթէտիկիմի պիլմէհօրում:

« Րէյպէր. — Հէեճճանըն պիր ազ թէսկին էթ:

« Մարի. — Պուրատա նա՞սըլ օլուպ տա պուլունտուղունուղու սիւալ իթմէք իսթէհօրտում:

« Րէյպէր. — Նէհրին քէնարընա նի՞շին կիթտիկինի անլամագ իւզրէ, սէնի թաագիպ իտիհօրտում:

« Մարի. — Հալպու քի նէ՞ վագըթ մէմլէքէթէ ավտէթ իթտի-նիզ:

« Րէյպէր. — Պէն մէմլէքէթի ապա թէրք իթմէմիշիմ տիր:

« Մարի. — Աճայիլ, մէմլէքէթի թէրք իթմէմի՞շմիսինիզ տիր:

« Րէյպէր. — Խա՛յր, հէմ՛նի՞շին վաթտնըմտան հիճրէթ իտէ-եիմ, մատէմքի հէր քէսին պանա իոնատ իթտիկի ճինասէթի պէն իշլէմէմիշիմ տիր:

« Մարի. — Ֆագաթ, նի՞շին միւնասիպէթսիզ սուրէթտէ զայպ վէ նապէտիտ օլտունուզ:

« Րէյպէր. — Ագլըմ ալաշըմտան կիթմիշ իտի, անըն իշին:

« Մարի. — Լաքին, սիզին ֆիրարընըզ, ալէյհինիզտէքի ազվիեաթըն սահիհ օլտուղունու զանն իթտիրէճէկինի տիւշիւնմէլի իտինիզ:

« Րէյպէր. — Սահիհ տիր, լաքին . . .

« Մարի. — Պէրաթիլինիզի իսպաթ իտէպիլի՞րմիսինիզ:

« Րէյպէր. — Խա՛յր, հէնուզ իսպաթ իտէմէմ:

« Մարի. — Օ հալտէ ֆիրար իթմէքլիկինիզ լազըմ տըր:

« Րէյպէր. — Խա՛յր, խա՛յր:

« Մարի . - Նէ՛տէն :

« Բէյպէր , քէնտիսինին տախիլի մէմէքէթտէ գալմասընը իճապ իթ տիրէն սէպէպլերի գըղընա իյզահ իյլէմիշ տիր :

« Մարի . - (Քէլամընա տէվամ իտէրէք .) Պանա կէլինճէ . . .

« Բէյպէր . - Էյ սէն նէ՞ եաբաճագսըն :

« Մարի . - Պէնիմ իւզէրիմէ նէզարէթ իթմէքլիկի տիւշիւնմէք պիհուտէ տիր , զիրա պուշուշն իշին վագըթ գալմամըշ տըր :

« Բէյպէր . - Սէպէ՛պ :

« Մարի . - Զիւնքի պէն , էօլմէեէ գաթիէն գարար վիրմիշիմ տիր , վէ էկէրչի սիզ , պու կիճէ պու խուսուստա պանա մանի օլտունուզ իսէ , եարըն , եախօտ տիկէր պիր կիւն օլամագսընըզ :

« Բէյպէր . - (Մէյեուսանէ .) Էօլմէ՞ք մի , ա՛ սէֆիլ , նէ՞ սէօյլէսուն , Տիմէք օլուրքի , սէն , քէտէրինտէն նաշի վալիտէնի էօլտիւրմէք իսթէեօրսուն :

« Մարի . - Պէնիմ եէրիմտէ վալիտէմ տախի օլմուշ օլտա իտի , պու եօլտա հարէքէթ իտէր իտի :

« Բէյպէր . - Էվլատընը նէ՞ եաբաճագսըն :

« Մարի . - Էվլատըմ , ճէնապը Ալլահըն էլինտէ պուլունտուղունտան , հիքմէթի Իլահիեէ անը գաեըրըր :

« Բէյպէր . - Սէն , պէնիմ գաթըլկեահա չըգարըլմագլըղըմը՞ մը իսթէեօրսուն :

« Մարի . - Գաթըլկեահա՞ մը :

« Բէյպէր . - Անլա՛մաեօրմուսուն քի , էկէր սէն , քէնտի մուզիրը Թասավուրընտան ֆարիզ կէլմէզսէն , պէն , կիւնտիւզ վէ կիճէ , հէր սաաթ վէ հէր տագըգա , սէնին իւզէրինէ նէզարէթ իտէճէեիմ , վէ պէօյլէ պիր նէզարէթի իճրա իտէպիլմէք իշին , սըղընմըշ օլտուղում մահէլլտէն տիշարը չըգմաեա մէճպուր օլաճաղըմ , վէ ազ վագըթտա թանըլդ թութուլաճաղըմ , վէ մուհաքէմէ կիւնիւ տախի , նասըլքի թէքրար իտիեօրում , պէրայիթիմէ տայիր հիշ պիր տէլիլ վէ պիւրհան սէրտ իտէմէեէճէեիմտէն , մութլագ սուրէթտէ մահքիւմ օլաճաղըմ . . . գուսուրուշու անլաեապիլիրսին :

« Մարի . - (Ֆէվգէլատէ մէյեուսիեէթ հալիլլէ .) Ա՛հ , եա՛ Բապպի , հէմ պու տէրէճէ միւզթարըպ օլաեըմ , վէ հէմտէ թէրքի հաեաթ իթմէկէ հագգլը պուլուննամաեըմ . ա՛հ , պու թէհամմիւլ օլուշուր շէյ տէյիլ տիր :

« Օլ էսնատէ Մարի աղլամագտա օլուպ , Բէյպէր ագան կէօզ

եաշխարհը քէնտիսինի պիւ աղ ֆէրահլանտըրըր զաննը յլա , պիւ միւտ-տէթ մէղպուրէտի քէտէր ու էլէմի իշինտէ պրադմիշ , վէ պատէհու շու եօլտա քէլամա տէվամ իյլէմիշ տիր :

« Րէյպէր . - Դը՛ղըմ , պուհտան պէօյլէ էօլմէքլիկի տիւշիւնմէ-մէլիսին :

« Մարի . - Փագաթ , սիզին , պէնի մէյեուսիեթտէն վէ էօլիւմ-տէն գուրթարաճագ գատար ճէսարէթինիզ վա՛ր մը տըր :

« Րէյպէր . - Էվվէթ , վար տըր վէ օլաճագ տըր : Հաթթա է-կէր լաղըմ կէլիրսէ , սէնի գուրթարմագ իշին , գաթըլկեհազ գա-տոր չըգաճաղըմ : Պիշարէ էվլատ , սէնի նէ՛ մէրթէպէ սէվտիկիմի տիմէք պիլմէեօրսուն . . . Եալընըզ , պու կիւն , մէյեուսիեթթինի կէօ-րէրէք , վէ թէրք իթմիշ օլտուղուն էվլատը տիւշիւնէրէք , վէ սէնի , տէհէթթի պիւր էօլիւմիւն ըհնշէսինտէն գուրթարաճագ , անլաեօ-րումքի , էվլատընըն պիլտէն զիեատէ արգուլէտիկի իզտիվաճա րա-զը օլմատըղը իշին , մարքիեէ գարշը էօլիւմ թէհտիտէրի թէլէֆ-ֆիւզ . իտէճէք գատար հիտտէթ ու զազապըմը իլէրի կէօթիւրմէք-լիկիմիէ նէ՛ պիւեիւք խէթա իշլէմիշիմ : - Լաքին ճէնապը Սլահ պա-նա շահիտ տիր քի , պու իզտիվաճըն իճրասընը իսթիտա իթմէք ի-շին , Մ . տը Վօլնիսէ կիթտիկիմտէ , նէ՛ մարքինին սէրվէթինէ , վէ նէ՛ տէ սէնին պիւեիւք պիւր իւնգան սահիպի օլմազլըղըմ հարիս պուլունմաեօրտում :

« Մէրգումուն նէզտինտէ իճրա իթտիկիմ պու թէշէպպիւսաթըն Եալընըզ պիւր մագսէտի օլուպ , օ մագսէտ իսէ , սէնին սատտէթին իտի : Հաթթա , մէյեուսիեթթիմին բէք պիւեիւք , վէ հիտտէթիմին մուլի իպրէթի մուհիպ օլմասը , վէ մարքիեթի թահգիւր վէ թէհտիտ իտիշիմ , կիւնիւն պիւրինտէ սէնի մէսուտ կէօրմէքլիք թասափուրըն-տան ֆարիզ կէլմէք , պէնիմ իշին բէք միւշքիւլ օլմասընտան իլէրի կէլմիշ տիր :

« Պու կիւն անլաեօրումքի , ախի կիւնտէ , վէ Մ . տը Վօլնիսին փուրուլտուղու մահէլլտէ ափա կիթմէքլիկիմ վէ քէնտիմի կէօթէր-մէքլիկիմ , չօլբազլըզ օլմուշ տուր : Քէզալիք , հիւքիւմէթտէն ֆի-րար իթմէքլիկիմիէ , պիւեիւք խէթա իշլէմիշիմտիր , զիւրա պու ֆի-րարըմ , միւհրիմիեթի իզրար ու իթիւրաֆէ մուատիլ օլտուղու կի-պի , էօյլէ տէ մուհաքէմէ իտիլմիշ տիր :

« Էվվէթ , բէք ալէա հիսս իտիեօրումքի , փազը օլան հալլէրին , Եանի սէնին ֆէլաքէթինին , մէյեուսիեթթինին վէ էվլատընը թէրք

իթմէքլիկինն սէպէպի գըսմէն պէնիմ, ֆագաթ եէմին իտէրիմքի, հագգըմտա իսնատ օլունան ճինաեթտէ ասլա մէտիէլիմ եօգտուր, էվվէթ, հէնապը Ալլահ հուզուրընտա եէմին իտէրիմքի, պէն, մարքինն իւզէրինէ ասլա թիւֆէնք գուրչունու սըգմամըլմ տըր:

« Մարի. — Նէ՛ պէտպախթըդ:

« Բէյպէր. — Շիմտի, նիեաթը հասէնէ իլէ իճրա իտիլմիշ օլան պու թէտպիրսիզլիքլէր, պու չօլբազըգլար վէ պու խէթալար, սէնին ափվընա լաեըգ օլամաեաճագ մէրթէպէտէ պիւեիւք ճինաեթտէ՛ր մի տիրլէր: Սէօյլէ գըզըմ, հէվապ վէր:

« Բէյպէր, պու սէպէրի իրատ իթտիկի սըրատա, գըզընըն մէրհամէթինի թէմէննի իթմէք իւզըն, անըն տիզլէրինէ գաբանմը տըր: Մարի իսէ, բէտէրինի սէվտիկի ճիհէթլէ, պիր տազըգատան պէրու միւթէէսսիր օլմուշ, վէ մաղլուպ օլարագ, մէյեուսիեթի եէրինէ, էվլատըդ մուհապպէթի գայիմ օլմաեա պաշլամը տըր:

« Մարի. — Բէտէրինի գալտորմաեա չօլըշարագ) Ա՛հ, էֆէնտի բէտէր, մէ մուռնէն սիգէ ափվ իտէրիմ:

« Բէյպէր. — Տիմէք տիրքի, արթըգ էօլմէք իսթէմէեօրսուն:

« Մարի. — Պիր ազ էվվէլ էօլմէք ճայիզ օլմատըղընը պէեան իտիեօրտունուզ:

« Բէյպէր. — Հէմ պու խուսուստա միւզտարըպ տա օլմագ իշ տէյիլ տիր:

« Մարի. — Նա՛նըլ միւզտարըպ օլմաեըմ, էֆէնտի բէտէր: Նէ տիմէք իսթէեօրտունուզ, Մ. սը վօշնիսին մախտումունու սէվմէքտէն պէնի մէնն իտէպիլի՛րմիսինիզ: Պու մուհապպէթի եիւրէկիմտէն չըգարարագ, քէնտիմի մէյեուս իտէպիլի՛րմիեթիմ:

« Բէյպէր. — Հէնուզ մէյեուս օլմա, գըզըմ:

« Մարի. — Փիքընիզի իյզահ իտին:

« Բէյպէր. — Պէնիմէ պէրապէր կէլ, հէր նէ գատար կիճէ գաբանըղը զիեատէճէ իսէ տէ, պունուսլա պէրապէր էմին պիր մահէլլտէ օլմատըղըմըգման, պուրատա, բօլիտէն գօրգմաեա սէպէպլէրիմ պուլունմագտա տըր:

« Պէօյլէճէ Մարի, բէտէրի իլէ պիրլիբտէ, անըն իլթիճա իթմիշ օլտուզու խարապալարա կիտիպ, օրատա միւզաքէրէ իթմիշլէր տիր, իպթիտաի էմրտէ նէ գարար վիրմիշ օլտուգլարընը տօղրու սուրէթտէ պիլմէմ, լաբին օլ տէհէթլի կիճէտէն ազ սօնըն, չու եօլտա հարէքէթտէ պուլունմուշլար տըր:

« Գունյար, Մ. տը Վօյնիսին, գըզընըն ըհալարընա գարշը տուրամաեարագ, թէրը օլունմուշ օլան չօճուղու, եանի սիզի, եա-
խօտ տահա աշըղը, մատմուղէլ Բօզէթի տէրիւհտէ իթտիկինտէն
խապէրտար, վէ սիզին, սէյֆիեհտէ պուլունմագլըղընըզ, օ ինատը
իհթիեարը, իտտաասընտան ֆարիզ կէթիթմէկէ պիր վէսիլէ օլա-
հաղընա իպքեաթ օլտուգլարընտան, թասսավուլարընը գըսմէն
մէվգըրի իճրաեհ վագ իտէնէ տէկին, սիզի րատա պըագմաեա գա-
րար վիրմիշլէր, վէ Մ. տը Վօյնիսին օղունուն հանկը սէֆարէթտէ
պուլունտուղունու անլամագ իւզըէ, քէնտիլէրին Բարիսէ կիտէճէք-
լէրինի, պիւեիւք վալիտէնիզէ պիւտիրմիշլից, վէ իւզէրինիզէ նէզա-
րէթ իթմէսի իշին, մէրգուլմէնին, սիզէ եազըն պուլունմասընը թէն-
սիպ իյլէտիքտէն սօնրա, քէնտիլէր, եանի ըհտէր վէ գըզը կիթ-
միշլէր տիր:

« Իշթէ, չիմտի, չօճուղուղունուղտա նէֆրէթինիզի ճալիպ օ-
լան վէ հէր քէսին նագալընտա պիր գաթիլին գարըսը մագամընտա
ատտ իտիլմիշ պուլունմա, օլ իհթիեար գարը հագգընտաքի ֆէ-
նա շէօհրէթին նէտէն իճապ իթտիկինի անլաեապէլիրսինիզ: Քէ-
ղալիք օ գատընըն սիզի նէ՝ գատար զայրէթ վէ իհթիմամ իլէ արա-
մագտա օլտուղունու, պունտան տէրը իտէպիլիրսինիզ, էօյլէ տէ-
յիլ մի:

Բօզէթ . - Էվվէթ, միւսիւ, ֆագաթ վալիտէմ իլէ պիւեիւք
քէտէրիմնէ՝ օլմուշար տըր:

Իվար . - Նէ՝ օլտուգլարընը պիր ազտան սէօյլէրիմ:

ԴԱԾԱԼԱՐԸՆ ԺԵԼԱՏԸՆԸՆ, ՀԻՔԵԱԵԻՍԻՆՏԵՆ ԶԸԴԱՐՏԸՂԸ

Ն Ե Թ Ի Ճ Է Լ Է Ր

Բիրօնուն շէրիքի, պիր թաս չայ իշտիքտէն սօնրա, հիքեաեհ-
սինէ չու սուրէթտէ տէվամ իթտի:

— Գիւեիւք վալիտէնիզ, սիզի սէյֆիեհտէն աշըրտըղընտա, հէր

նէ գատար պիւթիւն շիւպհէլէր՝ ասըլ միւթթէհիմի իրաեէ իթմէք-տէ պուլունմուշլար, վէ հէր նէ գատար մարքինին գըզը ֆէրեաա ու ֆիղանլարա պաշլամըշ իսէ տէ, պունունլա պէրապէր, մէրգուժ մարքի, պու աշըրըլմագ վագըասը իւզէրինէ գէրրէ գատար թա-հարրիեաթ իճրասընա, վէ պիւեիւք վալիտէնիզին, պիր վագըթ-տան պէրու քէնտիլէրինտէն խապէր ալմատըղը գէվճիլլէ գըզընը պուլմագ իւզրէ, Բարիսէ ֆիրար իթտիկի մէմուլ օլտուղու հալտէ, Բարիս թարիզի իւզէրինտէ ֆիրարիլէրին թէվլիֆինէ թէչէպպիւս օլունմամասընը էմը իլլէմիշ, վէ տէմիշ տիրքի, « - Պրագընըզ կիթ-սինլէր, Վալիտէսի եանընտա տէյիլ իսէ տէ, պիւեիւք վալիտէսի եանընտա տըրր ա՛, Պու տա պիր իլլիւք տիր, Պունտան գաթինազար, մատամ Բէյպէր՝ քէնտի թօրնունու աշըրմագլա, հագգընը իճրա իթմիշ տիր, Պու խուսուստա պիր տիեէճէկիմիզ եօգ տուր, Եալը-նըզ շունու սէօյլէրիմքի, նանքէօրլուղուն՝ պիլճիւմլէ գալպլէրէ վէ հէր չաղա մախսուս օլտուղունա շիւմի իսքեաթ օլտումս:»

« Պիր աեաղը մէզարտա պուլունան մէրգուժ իհթիեար իչին, նէտամէթ սաաթը հէնուզ կէլմէմիշ օլուպ, պու մոհհիմ սաաթըն, էն սօն քէրթէտէ չալաճաղը տէրքեար պուլունմուշ տուր, Բէյպէր իլէ Մարինին արգալարընտան կիթմէք իւզրէ, Բարիսէ ալտէթ ի-տէլիմ, զիրա Վօնի սէրաեընտա տուրմաեա պիր սէպէպիմիզ տէ գալմամըշ տըր:»

« Մարի, քէտէրինին թափսիեսի իւզրէ, քէնտիեի լաեղըլլա կիզլէեէպիլմէք իչին, սաթթէ պիր իսիմլէ Բարիսէ կիտիպ, սէվկիլիւսիւ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իւզրէ քեաֆֆէյի նէզարէթլէրի տօլաշմըշ, վէ հէր կիթտիկի մահէլլտէ, պիլճիւմլէ մէմուրլար, օլ կէնճ սէֆարէթ սըրքեաթիպլինին վագիեէթի խուսուսընտա վուգու պուլաճագ սիւալլէրէ գարշըլըզ հիշ պիր շէյտէն մալիւմաթլարը եօգ տուր կիպի մուամէլէ իթմէլէրի իչին, էվվէլճէ թալիմաթ ալ-միշ օլտուգլարընտան, վալիտէնիզ, թէչէպպիւսաթ վէ թէհարրիեա-թընտա իպրազ իթտիկի զայրէթ վէ կէրմիեէթէ րազմէն, մարքինին էվլատը հագգընտա միւտտէթի մէտիտէ քէսպի վուգուֆիյեէթ ի-տէմէմիշ տիր:»

« Նիհաեէթ, Մարի, քէնտիսինին ֆէվգէլատէ ալէազատար օլ-տուղու պիր մատտէնին հագըգէթինի, անճագ պիր թէսատիւֆ նէ-թիճէսի օլարագ խապէր ալմըշ տըր:»

« Շէօյլէ քի, պէշ սէնէ թէհի եէրտէ թէհարրիեաթտան սօնրաշ

հէման, վալիտէսինքն սիզի սէյֆիեէտէն աշըրտըը, վէ սիզին իլէ պիրլիքտէ Բարիսէ միւթէվէճճիհէն եօլա չըգտըը զէմանլարտա, ա-
րամագտա օլտուղու սէվկիլիւսիւնիւն, Բուսիատա, Բէթրէսպուրկ
չէհրինտէ պուլունտուղունու խապէր ալմը տըր:

«Պինապէրին Բէյպէր վէ գըըը, պիր տագըգա պիլէ թէրէտտիւս
իթմէեիպ, մահէլլի իգամէթլէրինն թէպտիլինի խապէր վիրմէք
իւզըէ, պիւեիւք վալիտէնիզէ պիր մէթուպ եագտըգտան սօնրա,
Բէթրէտպուրկա միւթէվէճճիհէն եօլա չըգմըլար տըր:

«Իգամէթ իթտիկինիզ քէօյտէն հարէքէթ ինիզտէն սօնրա, մէգ-
քիւր մէթուպ եագըլմը օլտուղունտան, պիւեիւք վալիտէնիզին
եէտինէ կէյմէմիշ տիր: Պունտան պաշգա, իշպու հարէքէթ ինիզ էս-
նաքընտա, պիւեիւք վալիտէնիզ, 'նէ' քէնտի նիեաթը վէ 'նէ' տէ
կիթտիլինիզ մահէլլ հագգընտա քիմնէեէ մալիւմաթ վիրմէմիշ տիր:

«Մարքինին օղլու, զայպուպէթ սէպէպիլլէ հիսսիեաթընտա հիշ
պիր թէպէտտիւլ վուգու պուլմամը իտուկինտէն, վէ թէղքիրէսիզ
ապըլըգ իտէն չախսըն պէրաթիթինէ ինանաճագ, եախսու սահիհէն
գապահաթըլ տախի օլսա, գապահաթընը աֆվ իտէճէք մէրթէպէ-
տէ Մարիեի գէվմէքտէ պուլունտուղունտան, Բէթրէսպուրկտա վա-
լիտէնիզի հիւսնի սուրէթտէ գապուլ իլլէմիշ տիր:

«Անճագ հէր նէ եարմըլար իսէ, 'նէ' մարքինին օղլու Մ. տը Վօլ-
նիս, վէ 'նէ' Բէթրէսպուրկտա պուլունտան տօսթլարը, սիզի պուլա-
մանըպ, պինապէրին իքի աշըգլար, ֆէվգէլատէ սէվտիքլէրի, ֆա-
գաթ աւլա թանըմը օլմատըգլարը պիր էվլատլարընտան տօլաեք
մէյթուսիեթի ազիմէ իլէ աղլամանտ մէճպուլ օլմուշլար տըր:

«1830 տա, Մ. տը Վօլնիս, եանի բէտէրինիզ, մէմուրիեթի
թէպտիլ օլունմաղլէ, իթալիանեա կիթմիշ տիր:

«Պու թէպէտտիւլտէն ազ սօնրա, մարքի, քէնտիսինի ազ վա
գըթտա մէգարա սէվգ իտէճէք օլան պիր խասթէլիկէ տիւշար օլ-
մուշ, վէ հէմ իթալիանըն միւթէտիլ իգլիմինտէն խասթէլիկինճէ
պիր մէտար արամագ, վէ հէմտէ օղլունու պուլուպ, անընլա պա-
ըլմագ իւզըէ, գըըը իլէ պէրապէր Բօմանա միւթէվէճճիհէն եօլա
չըգմըլ տըր:

«Մէրգուլուն Բօմանա մուվասըլէթի խապէրի, օղլունու տիւ-
շարը մահգուլնիյեթ իլլէմիշ տիր: Փագաթ մէրգուլ տէլիգանլը վէ
Մարի, իլէրիսինի քէշֆ իլէ, հիշ պիր վագըթ ալէի սուրէթտէ,
պիրլիքտէ եաշամը օլմատըգլարընտան, քէնտի միւնասիպէթլէրինի օլ

Իհիսիսարըն նազարը տիգ-գաթընտան կիզլեհեպիլեհեքլերինի մէմուլ
իթմիշլեր տիր :

« Հալպուքի պունլար , իշին պու եօլտու թէսլիեհեպինի շիւպ-
հէսիզ արպու իթմէմիշլեր իսէ տէ , պու ճիւմիէ իլէ մատտէ , էվլէլճէ
զանն իթտիքլերինտէն տահա ալէա վէ տահա չաբուգ սուրէթտէ
թէսվիեհէ օլունմուշ տուր :

« Շէօյլէքի , մէրգուլմ իհիսիսար , վուգու պուլան եօլմուլուղու-
նուն զահմէթլերինտէն եօրուլարուգ , Բօմսեա թագաթսըզ վէ տէր-
մանսըզ հալտէ մուվասըլէթ իթմիշ , վէ էօլիւմ եաթաղընտ պու-
լունուրքէն , սօն նէֆէսինի վիթմէզտէն չէնտ տազըգա էվլէլ , վէ
եալընըզ իքի էվլատը հուզուրընտա , պօզուգ պիր սէտա իլէ , էօմ-
ըլնիւն էսրարընը անլերէ իգրար ու իթիրաֆ իտէրէք , տահա
ուզուն միւտտէթ վէ հագգսըզ պիր սուրէթտէ Բէյպէր իւզերին-
տէ գալաճագ օլան ազվիեաթտան մէրգուլմու խալի գըլմըշ տըր :

« Մարքի , իֆատաթընը իքմալ իթտիկինտէ , Իվար իլէ էլէն ,

« — Տիմէք տիր քի , Բէյպէր պիսուշ տուր , տէյի պաղըր-
մըշլար տըր :

« Մարքի . — Շիւպհէսիզ :

« Օղլու . — Լաքին պու խուսուսու շահիտլերին գարշըսընտա
պէեան իթմէք լազըմ տըր :

« Մարքի . — Խա՛յր , պու օլամագ :

« Օղլու . — Նի՛շին :

« Մարքի . — Քէնտի թագսիրաթըմլա , օն պէշ սէնէ , պիր պի-
սուշ հագգընտա ճինսեհէթ շիւպհէլէրի հասըլ իթտիրմիշ օլտուղու-
մու սէօյլէթմէք իսթէմէմ :

« Օղլու . — Լաքին պու հագսըզլըգ տըր . սիզին եալընըզ շիֆահի
պիր իֆատէնիզին հիւքմիւ օլամագ :

« Մարքի . — Հալպուքի , օղլում , պու գատարճըզ պիր իֆատէ
տէ , էլէք իսթէրսէնիզ , Մարի Բէյպէր իլէ էվլէնմէնիզէ քիֆահէթ
իտէր :

« Օղլու . — Լաքին . . .

« Մարքի . — Բէճա իտէրիմ , իսթիրահաթ իւզըլէ թէսլիմի ըուհ
իթմէրլիկիմէ միւսատտէ իտին :

« Պու սէօյլէրտէն սօնրա , Մ . տը վօլնիս , թէսլիմի ըուհ էյ-
լէմիշ տիր :

.

«Շուրաբը տախի սիզէ պէեան իտէրիմքի, ալթը այ սօնրա, Մ. տը Վօլնիս՝ Մարի Րէյպէր իլէ էվլէնմիշ, Փազաթ իհթիեար թէզքերէսիզ ավճը, զըեապէն քէնտիսինէ զարչը վէրիլմիշ օլան ճէ-
զատան գօրդարազ, անլէր իլէ պէրապէր Ֆրանսաեա սէյեահաթ իթմէքլիկէ ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր, Մէրգուլմ, մարքի տը Վօլնիսին իքի էվլատընը, պիրի՝ պիր գարըեա օլան աչդ ու մուհապպէթ ինտէն վէ տիկէրի տէ գարընտաչընը խօշնուտ գըլմազ իչին, քէնտիսինի թէօհմէթ ինտէն թէպրիեէ իթտիրիբիեօրլար աէյի իթհամ իտէճէք-
լէրինտէն սուլաեը վէսվէսէ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր:

Րօզէթ. - Տիմէք օլուրքի, բէտէր վէ վալիտէմ, շիմտի Ֆրանսաեա վէ պէլքի տէ Բարիստէ տիրլէր:

Իվար. - Խա՛յր, էվլատըմ, Մ. տը Վօլնիս իլէ զէվճէսի վէ պիւ-
եիւք բէտէրինիզ, շու էսնատէ ինկիլթէրրատա պուլունուեօրլար, զիրա մալիւմ եա, տիրլումասի մէսլէքինին տէ, քէնտիսիէ մախսուս պաղը խճապաթը վար տըր:

Րօզէթ. - Պու հալտէ նէ՞ եարմազ լազըմ տըր:

Իվար. - Իշթէ սիզէ պիր չօդ մուհիմմ մէքթուպլար. պունլարը օգուլմանըրը բէճա իտէրիմ, Օգուլսանըզ, իֆատաթըմըն սըհհէ-
թինի անլամըշ օլուրսունուզ:

Րօզէթ. - Զաթէն, միւսիւ, պէնիմ, պու սէյլէտիքլէրինիզէ շիւպհէմ եօզ տուր:

Իվար. - Հաթթա սէքիզ կիւն մուգատտէմ բէտէրինիզ թարա-
ֆընտան եազըլմըշ պիր մէքթուպ վար տըրքի, պունտա, բէտէր վէ վալիտէսիզ, սիզի պուլտուղլարընտա նէ՞ գատար մէսրուր օլաճազ-
լարը սայքի կէօսթէրիլմիշ տիր:

Իվարըն, կէնճ գըզա վիրմիշ օլտուղու քեաղըտլարը նէ՞ սու-
րէթլէ էլէ կէչիրմիշ օլտուղունու օգուլեանլարըմըզա պէեան իտէ-
լիմ:

Մէրգուլմ, Րօզէթին հիքեաեէսինի մէզպուրէտէն տինլէեինճէ, քէնտի մազսէտինէ վասըլ օլմազ իչին, օլ վադթըն մէշհուր տալա-
լարընը արաշթըրմըշ, վէ հիքեաեէսի՝ Րօզէթին հիքեաեէսինէ պիր տէրէճէ պէնզէեէն պիր ֆամիլեա պուլմազ իչին բէք չօզ զահմէթ չէքտիքտէն սօնրա, նիհաեէթ, շու Վօլնիս ֆամիլեասընը պուլմուշ վէ պիր ազ տա, գուվվէյի թէխայեիւլիեէսինէ միւրաճաաթլա, թէ-
ֆէրրուաթը հիքեաեէսի, Րօզէթին քէնտի չօճուկլուղու խաթըրէ-
լէրի ատտ իլլէտիկի վուգուաթլարա թազլիտէն, պալէատէ մու-

Ֆաստալէն իֆատէ իյլէտիկիմիզ նազլիեէթի թէրթիպ իթմիշ տիր .
 Պոլստան պաշգա , Իվար , մարբի իլէ Րէյպէրին վագթիլլէ իս-
 քեան իթմիշ օլտուգլարը մէմլէքէթտէն պազը շահատէթնամէլէր կէ-
 թիրթմիշ , յէ պատէհու , էմնալի իշիտիլմէմիշ պիր քիւսթախլըզլա
 մարբինին օղլու Մ . տը Վօնիսէ եագորդը պիր մէքթուպտա , Գըզը-
 նըն պուլունմուշ օլտուղունու խապէր վիրմիշ տիր . Պու մէքթու-
 պուն ճէվապը կէճիքմէեիպ , մէալի մէքթուպ իսէ , տէրք իտիլէպիլէ-
 ճէկինտէն , պու պապտէ թաթվիլի քէլամա լիւղում կէօրմէեիզ :

Իշթէ , Իվարըն , Բօզէթէ վիրմիշ օլտուղու քեագըտլար պունլար
 օլուպ , իրթէսի կիւն , եանի օքեագըտլարը օգուտուգտան սօնրա ,
 կէնճ Գըզ , Իվար իլէ Լէլէնէ ,

— Պու խուսուստա շիւպհէեէ մահէլլ գալմամը իսէ տէ , նէ
 եարմագ լազըմ տըր , տէտի :

Իվար . — Բէտէրինիզէ ճէվապ վիրմէլիսինիզ :

Բօզէթ . — Նաւըլ ճէվապ վիրէպիլիբիմ :

Իվար . — Լօնտրաեա կիթմէլիսինիզ :

Բօզէթ . — Մ . Ֆէլիքսէ տանըշմաեարաֆ մը :

Իվար . — Շիւպհէսիզ , շիւնքի անը թէաճճիւպտէ պըրագմանըզ
 լազըմ տըր :

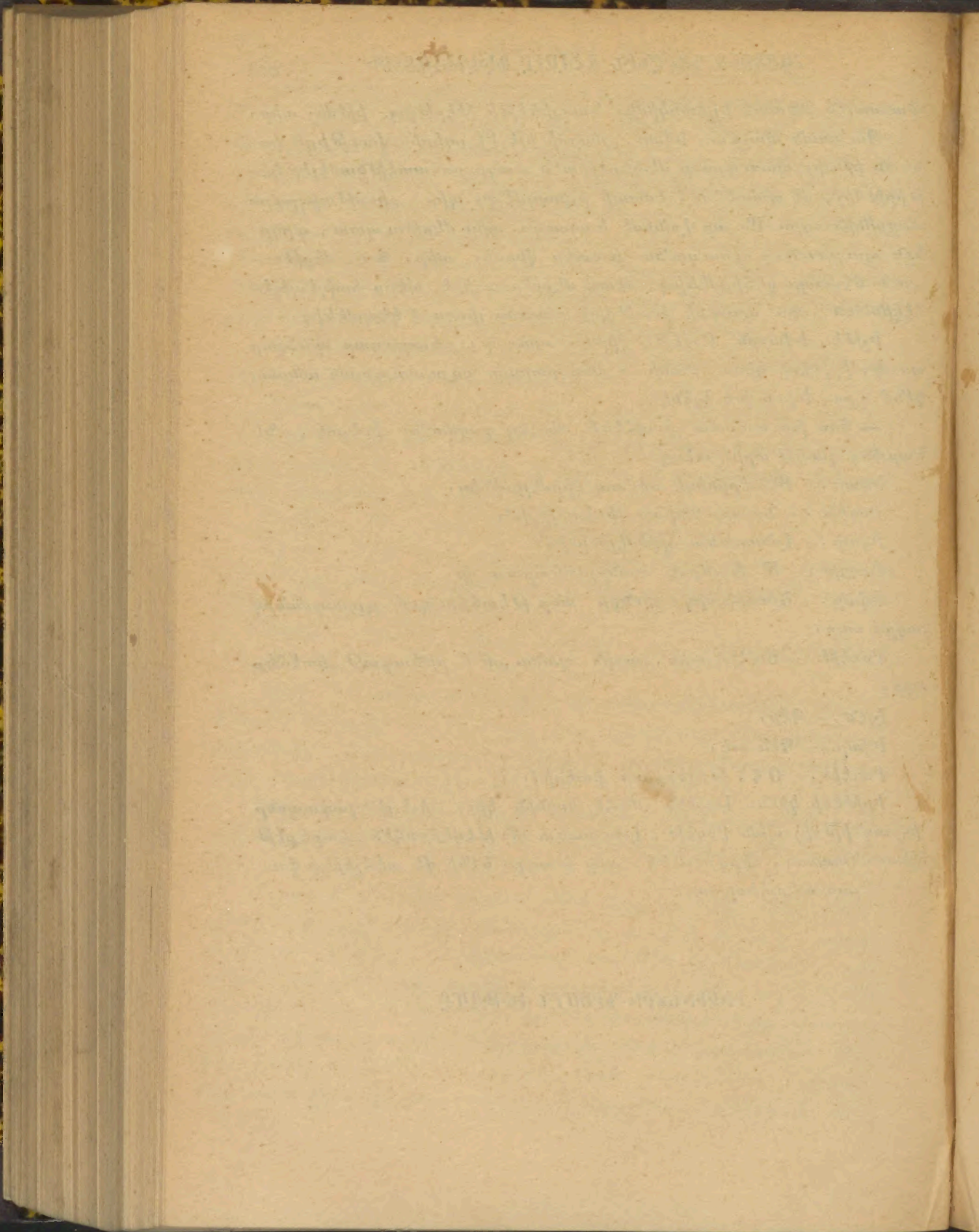
Բօզէթ . — Սահիհ տիր , լաքին պանա քիմ ըիֆագաթ իտէճէք
 տիր :

Էլէն . — Պէն :

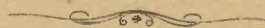
Իվար . — Պէն տէ :

Բօզէթ . — Օհ , թէշէքքիւր իտէրիմ :

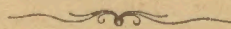
Իրթէսի կիւն , Լաթին մահէլլիսինին կիւլ չիչէյի լագապընը
 իհրագ իթմիշ օլան Բօզէթ , Լօնտրաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ
 իթտի . Օրատա , մէրզ ումէեէ , պիր թագըմ եէնի վէ տէհշէթլի վու-
 զ : Թլար պէքլէեօրուու :

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ԳԸՍՄ

ԼԱԹԻՆ ՄԱՅԵԼԼԵՍԻՆԻՆ ԿԻԻԼ ՉԻՉԷՅԻ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ԳԸՍՄ

Լաթին մահեղեսիներն կիւղ շիշէի

1

ԲԻԷՐԻՆ ՊԱԶԸ ԹԷՇԷՊՊԻՒՍԱԹԸ

Լաթին մահեղեսիներն կիւղ շիշէի լազապը յլա թէսմիեէ իթտի-
կիմիզ օլ սատէտիլ գըզըզազ իլէ, հէմ ճանվէր վէ հէմ շէյթան ի-
տիմէրինէ լաեըպ պուլունան Հայտուտ Գաըընըն վէ պունուն այրըլ-
մազ շէրիքի մէլունու օլան Գաֆալար ճէլլատընըն, Բարիստէն հա-
րէքէթլէրինտէն էվվէլ, էլէնին, սապըզէն տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլուպ,
հալէա տիւշէս օլմագըզ արզուսինտէ պուլունան յիւթիթիթի վալի-
տէսի մատամ մարքիզ տը Գրուատան նէ՝ սուրէթլէ վէտա իթմիշ օլ-
տուղունու պէեան իթմէքիք, ֆայիտէտէն խալի տէ յիլ տիը զանն
էլլէրիզ:

Միւլահազա օլունաճաղը վէճհ իւզրէ, Բիրօ, քէնտինին սաըըա-
ֆը թապիիսի օլան վալիտէսինի կէօրմէքսիզին, նէ գատար վազըթ
սիւրէճէկի քէստիրիլէմէեէն պիը սէյեահալթա իպթիտար իլէ, Փը-
րանսատան հարէքէթ իտէմէզ իտի:

Մեղադուրէ, Ֆելիքստէն տօլաեը ապա միւզտարրալ օլմանըալ, վազաա իվարըն՝ Բօզէթի սէվտիկինտէն զիեատէ շէտիտ պիր աշգ իլէ, էլէն, մէրգոււմ մէքթէպլի տէլիգանլը հազգընտա աթէշի աշգ ու մուհապէթլէ սիւզա՝ օլուեօրտու իսէ տէ, պէքլէեէպլիլը իտի, վէ քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Ֆելիքսի, պրագտըղըմ կիպի, վէ պէլքի, սէվկիւլիւսիւնիւն զայպընտան նաշի չէքտիկի քէտէր ու միհնէթլէր, վէ անը արամագլա քէնտիսինտէ հասըլ օլաճագ ֆէնալըգ, վէ կիճէլէրի ույգուսունտա տայիմա անը խաեալլաեարագ, ույգուսուզ գալաճաղը սէպէպլիլէ, պիր ազ զիեատէճէ թագաթսըզ վէ եօրկուն օլարագ պուլաճաղըմ, ֆագաթ էկէրչի տէրտ ու քէտէրլէրինտէն նաշի էօլմէզ իսէ, քէնտիսինի պուլտուղումտա, սէրպէսթիեէթինի իհրագ իթմիշ օլաճագ, վէ զայպուպէթ՝ անը թէպտիլ իթմիշ պուլունմաեաճագ տըր, վէ մատէմքի էսասը մատտէ, Բօզէթի ծնտան իրագլաթմագ, վէ պիզիմ մէնֆաաթըմըզ պուրատան կիթմէք տիր, օ հալտէ, պիր ան էվվէլ ավտէթ իթմէք իչին, շիմոիտէն եօլա ըէվան օլմալըեըզ, զիրա ըէվիշի հալտէն անլատըղըմա կէօրէ, իվար վէ Բօզէթ իլէ պիլըլքտէ էյլէնճէ սէյեահաթը իթմէք միւմքիս տէյիլ տիր.

Իվարա կէլինճէ, կիթմէք, վէ եագըն վագըլթտա շիւպհէսիզ Բօզէթէ միւթէսարըրֆ օլմագ միւլահաղասը հայտուտ օլմասըյլա, կէօյիւն պիրինճի գաթընա պիլէ աեագ պասմաղա լաեըգ օլմատըղը հալտէ, — քէնտիսինի գուպպէյի ասիւմանըն եէտինճի գաթընա գատար չըգարմագտա իտի.

Հէր նէ հալ իսէ, հարէքէթլէրինտէն պիր կիւն էվվէլ, Բիրօ, մատամ տը Սէրտէօյլիւն խանէսինէ պիլ ազիմէ, Բիէր իլէ քէնտի արապընտա թահգըգաթամիզ պիր պագըշ թատթի օլունտուգտան սօնրա, վալիտէսինին տայիլըէսինէ տուխուլ իյլէտի, էլէն, Բիէրին՝ տիւշէսին աշըզը օլտուղունու, եախօտ աշըզը օլմուշ իտուկինի զանն իթմէքլէ պէրապէր, վէքիլխարճը մէրգոււմուն՝ էն ֆէնա վէ մուզիրը հայտուտլարտան պիրի իտուկինի, վէ տիւշէսին քեաֆֆէյի էսարընա վագըֆ պուլունտուղունու զանն իտէմէզ իտի, էկէրչի էլէն, մէրգոււմ խըզմէթքեարըն էհէմիեէթի հագգընտա պիր տէրէճէ շիւպհէ իթմիշ օլսա իտի, իհթիմալ քի հագգընա տտահա զիեատէ ըիաեէթ վէ հիւրմէթլէ տալրանըր, վէ եախօտ, կիւնիւն պիրինտէ տիւշէսէ մահրէմանէ սուրէթտէ պէեան իթմիշ օլտուղու իւզըն, վիճուտինի օրթատան գալտըրմագլըղը չօգտան պէրու տիւշիւնմիւշ օլուր իտի.

Իմտի, Բիրօ, Բիէր հազգընտա բէք չօգ շէյլէրտէն խապէրտար
օլմամագլա պէրապէր, օնա թահգիրլէ մուամէլէ իթմէքլիկէ քէն-
տիեի հազգլը զանն իտէր իտի:

Բիէր իսէ, չօգ տէֆա, Բիրօեա, գարնընը լաեղգըյլա տօեուր-
մուշ օլան քէտիլէր կիպի պագարադ, ֆիքըրլնտէն,

— Պէքլէ, պէքլէ, պէնիմ մինիմինի չիքեարըմ, գարնըմ աճըգըր-
սա, իճապընը տիւշիւնիւրիւմ, տիմէքտէ իտի:

Կէլէլիմ, Բիրօնուն վալիտէսի նէգտինէ կիրմէսինէ: Մատամ տը
Սէրտէօյլ, գըղընը մէմնունէն գապուլ իտիպ, կէօղլէրինտէ էսէրը
մէսէրըթ միւշահէտէ օլունտու, վէ էլէնէ խիթապէն,

— Իւշ կիւն տիւր քի, զըղըմ, սապըրսըղըգլա սիզի պէքլէեօ-
րում, տէտի:

Էլէն. — Վալիտէ, սիզի պէօյլէ պէքլէթմիշ օլտուղումա միւ-
թէէսսիւֆիւմ, ֆագաթ նէ՞ սէպէպլէ պէնի պու գատար պէքլէ-
եօրտունուզ:

Մատամ տիւշէս. — Ունութտունո՞ւզ մու:

Էլէն. — Նէյի՞:

Մատամ տիւշէս. — Զէհիր թէտարիք իտէճէք տէյի՞ մի ի-
տինիզ:

Էլէն. — Ֆէլիքս իչի՞ն մի:

Մատամ տիւշէս. — Շիւպհէսիզ:

Էլէն. — Պու միւտտէթ զարֆընտա, Տիկիր քիյլիք զհիդիյիսիմ:

Մատամ տիւշէս. — (Պու զարիպ իֆատէտէն սօլաեը թէաճճիւպ-
տէ գալարագ.) Նէ՞ տիեօրսունուզ:

Էլէն. — Տիեօրում քի, տահա զիեատէ մուհիմ իշլէր իլէ վագ-
թըմը կէչիրտիմ:

Մատամ տիւշէս. — Ֆիքըրինիզի իյգահ իտին:

Էլէն. — Էվվէլ էմիրտէ, Մ. Ֆէլիքսի վուրմագլըղըն վագթը հէ-
նուզ կէլմէմիշ տիր:

Մատամ տիւշէս. — Նի՞չին, գարտընըգտան ըիւճաթ մը իտի-
եօրսունուզ:

Էլէն. — Խա՛յր, ըիւճաթ իթմէեօրում, իլլա օ գարարըն իճրա-
սընա հէնուզ վագթըմ էրքէն տիր տիեօրում:

Մատամ տիւշէս. — Սէպէ՞պ:

Էլէն. — Մ. տը Սէրտէօյլ էլէ մուարագանըղըն վուգուինտէն պէ-
րու չօգ վագթըմ կէչմէտի: Պինապէրին, միւմաիլէյհ, պաղը չիւպ-

հէլէրէ գահիպ օրապիւր, վէ պիր քէրրէ օ շիւպհէլէրէ գահիպ օլուր իսէ, թարաֆընըդտան վիրուտ իտէճէք օլան իքինճի էվլատը, վէլէվ պէն թագտիմ իթսէմ, վէ վէլէվ ատէմինիզ բէնտինին նէ՛ կիւնա մախլու գ օլտուղունու կիզլէհէպիլէճէք գատար մահիր օլսա, տիւ-գիւն, մէրգումու պիր իյիճէ լիէտգիւզ վէ մուայեհէնէ իթմէտիքճէ, անը էվլատը մագտմընտա գապուլ իտէճէկինի նա՞սըլ մէմուլ իտէ-պիլիրսինիզ:

Մատամ տիւշէս .- Հագգընըզ վար տըր:

Էլէն .- Կէօրիւեօրսունուզ ա՛, վագթըն միրուրի, ինսանըն զիհ-նինի աշար. իմտի, Ֆէլիքսի զհհիրլէմէքաէն էվվէլ, սիզին սախթէ էվլատը պուլմագ, թագտիմ իթմէք, վէ անը էվլատ մագամընտա գապուլ իթտիրմէք լազըմ տըր, Պիր բէրրէ, սիզին էսէրինիզ դա-պուլ օլունուր իսէ, իքինճիսի էօլէպիլիր, վէ պունուն իշին, իւք էվլատըն բէտէրի նէզտինտէն թարտ իտիլմէսի իճապ իթմէզ, անլա՞-եօրմուսունուզ:

Մատամ տիւշէս .- Անլաեօրում, լաքին, ատէմիմիզի թագտիմ իթմէք գարարընտան ֆարիզ կէլմէեօրսունուզ ա՛:

Էլէն .- Խա՛յր, անճագ օ ատէմի պուլտունուզ մու:

Մատամ տիւշէս .- Հէնուզ պուլմատըմ:

Էլէն .- Զաթէն օլ պապտէ թաճիլ իթմէկէ պիր սէպէպ տէ եօգ տուր:

Մատամ տիւշէս .- Իշէ ծնտան պաշլաեաճագ տէ յի՛լ միեիզ:

Էլէն .- Խա՛յր:

Մատամ տիւշէս .- Եա քիմտէ՞ն պաշլաեաճագըզ:

Էլէն .- Անժէլ տ՛Արլըպիտէն:

Մատամ տիւշէս .- Անը նէ՞րէտէն պուլաճագսընըզ, Օլ տէրէճէ պուլունմազ հալտէ տիր քի, մէզպուրէնին պէրհաեաթ օլտուղունու տիւզ տէրմիեան իթմէսիլէ, զանն իտէրիմ քի, եանրլեօր:

Էլէն .- Տիւզ օլ խուսուստա եանըլմաեօր, ֆիլվագը Անժէլ հա-եաթտա տըր, Պիր մէնպաի մէվսուգտուն հագգընտա պազը մալիւ-մաթ ալմըշըմ տըր, Քէնտիսի շիմտի Լօնտրատա պուլունուեօր:

Մատամ տիւշէս .- Պու խապէրի քիմտէ՞ն ալտընըզ:

Էլէն .- Տօսթլարըմտան ցլան պիր հայտուտտան ալտըմ:

Մատամ տիւշէս .- Օ տօսթունուզ, Անժէլի քէնտի իսմիլէ Լօնտ-րատա կէօրմի՛ւշ միւ տիւր:

Էլէն .- Էօյլէ օլմաստ նա՞սըլ թանըեապիլիր:

Մատամ տիւշէս .- Հոգեղնըզ վար . էյ շիմտի սիզ նէ՞ եարա-
ճապսընըզ :

Էլէն .- Պիր գաչ սաաթա գատար Լոնտրաեա կիտէճէեիմ :

Մատամ տիւշէս .- Անժէլի կէօրմէք իչին մի :

Էլէն .- Գոպիլ օլուր իսէ , սիզի քէնտիսինտէն դուրթարմագ իչին :

Մատամ տիւշէս .- Լաքին պու պապտէ էմրի պասիրէթի էլտէն
պըրագմաերն :

Էլէն .- Օյ խուսուսաա սիզ միւսթէրիհ օլուն . անճադ . պերա-
պէրիմճէ կէօթիւրէճէք օլտուղում օ հայտուտ բարասըզ իչ կէօրմէ-
տիկինտէն , պանա ագչէ լազըմ տըր ,

Մատամ տիւշէս .- Էօյլէ օլտուղու անլաշըլըեօր : Նէ՞ գատար
ագչէ լազըմ տըր :

Էլէն .- Էլլի պին ֆրանգ չօգ մու տուր :

Մատամ տիւշէս .- Անժէլտէն դուրթուլմագ իչին , խա՛յր , չօգ
տէյիլ տիր :

Էլէն .- Իմտի , օ էլլի պին ֆրանգը պանա վէրին :

Տիւշէս , պիր գօնուոյ աչըպ , դըզընա վէրիլէճէք ագչէեի պիլա
թէրէտտիւտ սայտը , վէ պատէհու մատամ տը Սէրտէօյլ . Էլէնէ , խա-
լըլը պիր եօճուղուգ , պիր ան էվվէլ ավտէթ , վէ հիւսնի մուվաֆ-
ֆագըյեթ թէմէննի իթտիքտէն սօնրա , իքի գատընլար , պիրի-
պիրինտէն այրըլտըլար :

Գըշ մէվսիմինէ ըաղմէն , Բիրօնուճ հարէքէթ ու աղիմէթինէ
հիչ պիր մանի պուլունմատըղընտան , քէնտիսի , վէ իքի նէֆէր եօլ
արգատաշը , ազ վագըլթտա միւթէրուհի օլտուլար :

Հալ պուքի պու սէյեահաթ էսնասընտա , Բիրօ , քէնտի իյի եա-
խօտ ֆէնա քէյֆինէ պըագըլլամագ իտի :

Իմաի , մէզպուրէ , վալիտէսինի թէրքլէ արապաեա լաքիպ օլուր
օլմագ , Բիէր , տիւշէսին օտասընա կիրիպ ,

— Էյ նէ՞ խապէր , տէյի սիւալ իթտի :

Տիւշէս .- Մուհիմմ խապէրլէր վար :

Բիէր .- (Հիչ պիր շէյտէն խապէրի եօգ տուր կիպի կէօրիւնէ-
րէք .) Խայըլըմը խայըլտըմը :

Հալ պուքի մէրգում խըզմէթքեար , քէնտի մալիւմ օլան արա-
լըղընտան , վալիտէ իլէ գըզը միեանընտա ճէրէեան իթմիշ օլան մու-
հապէրէեի թէքմիլէն տինլէմիլ իտի :

Տիւշէս .- (Մէսէրրէթլէ .) Խայըլըլ , հէմ տէ ֆէոգէլատէ խայըլըլ :

Պատէհու տիւշէս, քէնտիսիլէ էլէն արասընտա վագը օլան հալ-
լէրի վէ թաաթի օլունան սէօղլէրի Բիէրէ նագլ իթտի:

Տիւշէս՝ իֆատաթընը իքմալ իթտիկինտէ,

— Ահ, շէյթան, տէտի Բիէր:

Տիւշէս — Էյ սիգ պու շէյլէրէ նէ՞ տիւօրսունոյ:

Բիէր — Ինանըլըր շէյլէր տէյիլ տիր:

Տիւշէս — Էլէն հիշ պիր վագըթ եալան սէօյլէմէզ:

Բիէր — Էօյլէ օլտուղունու պէն տէ պիլիրիմ, Ինանըլըր շէյլէր
տէյիլ տիր տիմէքլիկիմէ, պու գարընըն նէ՞ գատար պալսթը, նէ
եատար ագլը վար տըր տիմէք իսթէեօրունու:

Տիւշէս — Հա՞նկը գարընըն:

Բիէր — Աճայիւ պ, էլէնին: Յագաթ անըն պու տէրէճէ ճէսա-
րէթի, ֆիքրիմաէ պիր գօրգու հասըլ իտիւօր:

Տիւշէս — Կիւնիւն պիրինտէ, էլէնին, քեաֆֆէմիզէ հիւքիմ եիւ-
րիւթմէք իսթէեճէկինտէն տօլաեը՞մը գօրգուեօրսունուզ:

Բիէր — Էվլէթ:

Տիւշէս — Զանընըրդ միւմքինսիզ տիր:

Բիէր — Նէտէ՞ն:

Տիւշէս — Էլէնին վագիեթի վէ սէրվէթի պէնիմ եէտիմաէ տիր:

Բիէր — Մա՛տամ, կէօղլէրինիզի աշմագ իշին, սիլէ պաղը մէրթէպէ
միւնսա՛պէթսիզ սէօղլէր սէօյլէմէկէ պէնի մէճպուր իտիւօրսունուզ:

Տիւշէս — Իֆատէնիզ հիւսնի նիեթթլէ օլտուղու հալտէ, հէր
նէ իսէ սէօյլէերին:

Բիէր — (Նատիրէն իշիտիլմիշ պիր քիւսթտիլըգլա.) Մա՛տամ,
պէն տէ, պիր վագըթ, պիւթիւն էօմրիւմիւ, եանի կէշմիշ զէմանը
վէ հալը հալըրը, վէ միւսթագպէլտէքի իւմիտլէրի, վէլ հասըլ հա-
եաթըմը, սէրվէթիմի, վէ թալիմ ու թէրպիեէմի սիզէ պօրճլու ի-
տիմ, հալ պու քի . . .

Տիւշէս — (Յիքրինի անլաեարագ, եիւքսէք սէտա իյէ.) Հալ պու
քի, պէնիմ շէրիքիմ՝ օլտուղունուզ կիւն, պանս, սիզին վէլիլինիյմէ-
թինիզէ, հաքիմ՝ քէսիլտինիզ:

Բիէր — Իմտի, էլէնին նիեաթը հէր նէ տախի օլտա, Լօնտրատա
նէ եաքաճաղընը պիւմէքիք, վոզիֆէմիզ իճասլընտան տըր, Նիհա-
եթ պու պիր դարը տըր, վէ խուսուսիլէ, քէտիտիսին պիլտէն ի
րագտա զան իթտիկի սըրատա, իւզէրինէ ֆէվիլ՝ լատէ, նէլարէթ
իթմէքլիք լագլմէտէն տիր:

Տիւշէս .- Ելէնին իւզերինէ նէզարէթ իթմէք իշին , Լօնտրաեա քիմի՞ կէօնտէրէճէ քսինիդ :

Բիէր .- Պու վազիֆէեի տողրուտան տողրուեա պէն իյֆա իսէճէ յիմ :

Տիւշէս .- Տիմէք տիր քի , սիդ կիտէճէքսինիդ :

Բիէր .- Եվվէթ . . . ֆադաթ զայպուպէթիմ սիպէ միւշքի՞ւլ միւ կէլէճէք տիր :

Տիւշէս .- (Թահգիրամիդ պիր սէտա իլէ .) Ա՛հ , խայր . լաքին սիդ զայպուպէթ իտէրսէնիդ , Մ . տր Սէրտէօյլէ , քէնտի պիւեիւք էվլատը մագադնտա թադ . տիմ իտիլէճէք ատէմի քի՞մ ալաեաճագ տըր :

Բիէր .- Մա՛տամ , պէն , Ելէնին իւզերինէ նէզարէթ իթմէք իթմիւլէ պէրապէր , իսթէտիկիմիդ ատէմի , Բարիստէ պուլաճաղըմ կիպի , Լօնտրատա տախի պուլապիլիրիմ , Հաթթա սիդէ շու դ աուպըր սէօյլէրիմ քի , իսթէտիկիմիդ ատէմի Իսկիլթէրրատան կէթիւրմէք ֆիւրինտէեիմ :

Տիւշէս .- Իմտի , սիդէ մէկուռնիյեթի քեամիլէ իթա իտէրիմ : Իսթէտիկինիդ կիպի հարէքէթ իտին , ֆադաթ տայիմա հագ գըմըզտա խաեըրը սուրէթ տէ չալըշըն :

Բիէր .- Սիդ հէր շէյի պոնա պրադըն մատամ : Պէն պու ագչաթ , հաթթա սիդաէն պիր սանթիմ սիլլէ իսթէմէեերէք պուրատան եօդ չըգաճաղըմ , վէ էսնայի սէյե հաթըմտա , մէնաֆիլի միւշթէրէքէմիդ իշին չալըշաճաղըմ :

Ազ գալսըն քի , տիւշէս , Բիէրէ ճէվապէն , պէնտէն օլ գատար ագչէ աշըմըշսընը տըր քի , ագչէ թալէպինէ իհիթեաճընը եօգ սուր տիեէճէք իքէն , հալընը օմուզլարընը չէքմիլլէ իթիֆա իյլէտի :

Օ ագչամը , Բիէր , վագը օլան վատը մուճիպինճէ , Բիրօնուռ թարիգինէ սալիք օլտու , վէ Բարիստէն Հալըրնա գատար օլան մէսաֆէեի հիսապ իտէրէք , մէրգումէ իլէ քէնտի արասընտա պիր միգտար մէսաֆէ պուլուռմագտա իտի :

Բիէր վէ Ելէն , իքիսի տէ բօսթա արապասըյլա հարէքէթ իթմէքտէ օլուպ , պինապէրին երզմէթքեարը մէրգուլմ , Բիրօնու մահէլլինէ կէօթիւրիւպ ավտէթ իթմիշ պուլուռնան թաթարլարտան , մէրգուլմէնին հա՞նկը եօլտան կիթմիշ օլտուղունու տողրու սուրէթտէ անլամը իտուկինտէն , այնի վազըթտա , անըն վապըլ օլտուղու

իսկէլէեէ վասըլ, այնի վարօրա ըաքիպ, այնի խաթթը հարէքէթէ սալիք, վէ այնի վագըթտա Լօնտրաեա վասըլ օլապիտի: Բիէր, պու եէնի Բարիլօն շէհրինտէ, ասլա կէօրմէմիշ վէ իշիթմէմիշ օլտուղու Բօզէթի կէօրտիւկիւնտէ, թէաճճիւպտէ գալըպ, օլ իւշ եօլ արգա-տաշընըն արգալաբընտան կիթտի, վէ անկէր՝ Բէճէնթ-Սթըրիթ սօ-գաղընտա քեային պիր օթէլտէ իգամէթ իթտիքլէրինտէն, Բիէր տէ, պու օթէլին գարշընտա պուլունան պիր օթէլտէ իգամէթէ գարար վիրտի, վէ քէնտի տայիրէնէ չըգարքէն, շու եօլտա միւ-լահազա իյլէմէքտէ իտի:

— Շիմտիեէ գատար կէօլկէսինի պիլէ կէօրէմէմիշ օլտուղում պու կէնճ գըղ քիմ տիր: Նէ՞ գատար տիլպէր կէօրիւնիւեօր, Օ՛հ պահա իտէրիմ քի, էլէնին Լօնտրաեա կէլիշի, եալընըղ մատամտ՝Ար-լըվիլ իլէ մէշղուլ օլմագ իշին օլմաեըպ, տիկէր պիր մատտէ իլէ տէ իշթիղալ իտէճէք տիր, — Ահ, շէյթան, թասապվուրլարընըն նէ՛ օլ-տուղունու անլտեաճաղըմ, վէ խուսուսիյլէ, էկէրչի պիզէ մուղիրը իսէ, անկէրի ճըլգ չըգարմաեա մուվաֆֆագ օլաճաղըմ:— Լաքին էվ-վէլ էմիրտէ շու կէնճ գըղըն քիմ օլտուղունու պիլմէլիեիմ, վէ պի-լէճէյիմ. . . Հէմ տէ ճալիպ պիր շէյ օլմալը տըր: Քիմ պիլիը, պէլքի շու սէյեահաթըմըգտա, ուսթալըգլա տալրանարագ, աչգ ու մուհապպէթ, վէ զէֆգ ու էյլէնճէ իլէ պիլիքտէ իշլէրիմիդի տէ կէօրիւրիւզ:

Իշպու միւլահազատան սօնրա, Բիէր, սուֆրաեա օթուրուպ, միւքէմէլ պիր թաաւ իթտի:

2

ՕՐՏՈՒՏԱ ՄԷԼԷՔԻԻԼԱԹ ՎԷ ՄԷՇՐՈՒՊԱԹ ՍԱԹԱՆ ՊԻՐ ՖՐԱՆՍԸԶ
ԴԱՐԸ ԻԼԷ ՊԻՐ ՐՈՒՍ ԺԷՆԵՐԱԼԸ

Օգու եանլարըմիղըն, եալընըղ իվարտան ալընմիշ օլան մալիւմաթ-լա, — օ տա Ալլահ պիլիը նէ՛ մալիւմաթ, — թանըմը օլտուգլարը պիր ֆամիլեա տէրունինէ իտիսալ իթմէք, վէ պաղը էշխասը տա-

խի պու միւնասիպէթլէ եէնիտէն մէյտանը սահնէեէ վազ իյլէմէք իսթէրիզ :

Եանի, Անժէլ տ'Արլըվիլտէն, Մ. տը Վօնիտէն, գարըսընտան, վէ իզինսիզ ավճըլըզ իտէն իհթիեար Բէյպէրտէն պահս իթմէք իսթէրիզ :

Անժէլտէն պահս իթտիկիմիլտէ, 1812 սէնէսինտէ, օլ տէհէթլի Պէրէզլինա նէհրինին հիյնի միրուրինտէ, բէք չօգ պապա իկիտլէր էճէլէ գուրպան կիթմիշ օլտուգլարը հալտէ, մէզպուրէնին նէ՝ սուրէթլէ գուրթուլիւնշ օլտուգուսու պիլտիլմէք իչին, վագըայի միւտհիշէյի մէզքիւրէտէն պուրածըզ տա թէքըար պահս իթմէմէք միւմքին տէյիլ տիր :

Վէ մատէմքի, մարքի տը Վօնիսի տէ պիր քէրրէ օգ ուեանլարըմըզա թագտիմ իթմիշիզ տիր, Իվարըն վիրտիկի մալիւմաթը իքմալ իթմէքլիք, վագիֆէմիզ իճապընտան տըր :

Իմտի, մատուազլէ եախստ մատամ տ'Արլըվիլտէն պաշլաեալըմ :

Էկէրչի օգուեանլարըմըզ, պու հիքեանէտէ նազլ իտիլմիշ օլան իսթըրէլէրի պիր ազածըզ տիւշիւնէճէք օլուրլար իսէ, Թար-ա-Մօրուն՝ Մ. տը Սէրտէօյլէ պէեան իթմիշ օլտուգու վագըալարը, եանի նէ՝ կիպի գարգաշալըզ զէմանընտա, քէնտիսինին վէ տիկէր պիր դաշ քիշինին, մատամ տը Սէրտէօյլտէն, մատամ Տիւրիէօտէն, վէ օլ իքի պէտպալթ գարընըն մաեթիւնտէ պուլունարազ, անլէրի հիմաեէ իտէն պազլ պապա իկիտլէրտէն նէ՝ սուրէթլէ այրըլմը իտուկինի տէրլաթըր իտէպիլիլէր :

Թար-ա-Մօր, պու խոսուստա Մ. տը Սէրտէօյլէ չէօյլէ տէմիշ իտի :

« — Տիւշէսին արապասը դըրըտըգտան, վէ արգատաշլարըմ իլէ պէն, պազըլարըմըզ՝ եալընըզ աթլար նէհրէ տիւշսիւն իչին պունլարըն՝ գաեըշլարընը քէտտիքտէն, վէ տիկէրլէրիլիզ՝ մուհագգազ պիր էօյիւմտէն քէնտիսինի գուրթարմասը իչին, կէօզլէրինի արապա գաբուսուստան սէմաեա տօզըու գալտըմըշ օլան տիւշէսի արապատան չըգարտըգտան սօնրա, Եօլումուգա տէվամ իյլէտիք :

« Արգատաշլարըմ օլան Կարնիզօն, Բամէ վէ պէն, էօնտէն եիւրիւեօրտուգ, Կարնիզօն՝ պէնիմ էվլատըմը գուճադլամըշ օլարազ սաղտան, վէ Բամէ տէ, գուրթարմագլըզը եէմին իթմիշ օլտուգում էվլատընըզը գուճաղընա ալմըշ օլարազ, սօլտան եիւրիւեօրլար իտի, Իքի գատընլար իլէ տիկէր արգատաշլար տա արգատան կէլիեօրլար

իտի։ Մէրգուման գատնւար, խուսուսելոյ տիւշէս, պճլըգտան վէ
եօրկունչուգտան թագաթտան տիւշմիւշ իտիւէր։ Հալպու քի արգա-
տան կէլտիքլէրինի պէեան իյլէտիկիւմ տիկէր արգատաշլար, թիւ-
ֆէնք վէ սիւնկիւէրլէ միւսէլլահ օլտուգլարը հալտէ, եէկեանէ սէ-
լամէթ թախթասը մագամընտա քէօբլիւնիւն պիր պաշընտա երլը-
մագտա օլան սօն պագըյեէյի ապքէրիմիզի, եախօտ էն զիեատէ
եաւալը օլանլարըմըղ տա նէհրէ տէօրմէք ֆիքրլիյէ հիւճուլէ թէ-
սատտի իտիկէլէն գաղագլարա գարշը պիզի միւտաֆաա իշին, եիւզ-
լէրինի, գաղագլարըն պուլունտուգլարը թարաֆի տօղըու չէվիրմիշ
իտիւէր։

«Պու տէհշէթլի մէնգարէ՝ էսէֆամիզ պիր գարղաշալըգ վէ նա-
տիր իւլ էմնալ պիր սահնէ իտիքի, պունտա չօգլար թէլէֆ օլտուլար,
վէ նիշէլէր՝ քէնտի հաեաթլարընը ֆէտա իլէ, սիւահ արգատաշլա-
րընը գուրթարըրլար իքէն, օ վաղըատա, պիրիպիրի աեաղլարը
ալթընտա գալըպ էզիլտիւէր։

«Նալէհան, սօն մէյեուսիեէթ սաաթընտա պուլունանլարա
մախսաւ ֆիդան ու ֆէրեատլար իշիթտիւմ։ Օլգատար զալէպէլիք
իտիքի, վագը օլան վագըալարը կէօրմէք իշին, էվվէլ էմիրտէ ար-
գամա պիլէ տէօնէմէտիւմ, վէ պիր ազ սօնրա տէօնէպիլտիկիւմտէ, ար-
գատաշլարըմըղ զայպ օլմուշ իտիւէր, եախօտ արամըղտա պուլու-
նան տալղա կիպի ինսանլէրտէն, արգատաշլարըմըղըն նէ՝ օլտուգլա-
րընը անլաեամատըմ։»

Օլշայեանը թէէսսիւֆ խաթըրէ սէպէպիլյէ, թար-ա-Մօր միւ-
թէէսսիր օլուպ, կէօզլէրի պիր ալա եաշարտըղընտան, պիր միւտ-
տէթ սիւքիւթտէն սօնրա, չու վէճհ իլէ իֆատէսինէ տէվամ իյլէտի։

«— Պէտպախթ արգատաշլարըմըղըն տիւշար օլտուգլարը թա-
լէին նէ՝ օլտուղունտան խապէրտար օլմագլըղըմըղ միւմքին տէյիլ
իտի։ Պու ճիւմլէ իլէ, զանն իտէրիւքի, մատամ տիւշէս էօլիւմտէն
գուրթուլմուշ տուր, չիւնքի պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ, պէնիւմ նէ
օլտուղունտան խապէրլէրի պուլունմաեան ալթիգ տօսթլարըմտան
պաղըլարը, պիր մահէլտէ բիշմիշ եէր էլմասը սաթան մատամ Տիւ-
րիէօեէ թէսատիւֆիլէ, մատամ տիւշէսին, ֆէլաքէթլի մալիւմէտէն
գուրթուլմուշ օլտուղունու թէէմին իյլէմիշլէր տիր։»

Թար-ա-Մօրուն իշպու իֆատէսի, վագաա ժէնէրալ իշին պիւ-
եիւք պիր իւմիտ տիմէք իտի իսէ տէ, սըրֆ իւմիտին՝ հաղըգէթ
տիմէք օլամաեաճաղը տա տէրքեար իտի։

Հէր նէ հալ իսէ , Թաք-ա-Մօրուն , պիրտէն պիրէ վէ տէհչէթլի պիր սուրէթտէ Անժէլտէն այրըլմասընտան սօնրա , անըն հագգընտա մալիւմ օլմահան վուզ ուաթլարը , պիզ որրասըյլա օգ ուեանլարըմըզա արզ ու պէեան իթմէք իսթէրիզ :

Պիր սիւրիւ գազագլար , քէօրրիւնիւն պաշընտա թօրլանմագտա օլան , ֆագաթ իլէրլէեհմէեհն պիր խայլի պիշարէկիտնը սըեըրա դը-ըն վէ պիլա ինսաֆ ու մէրհամէթ թաադիպ իթմէքտէ օլուպ , իշթէ Անժէլ տէ պու պիշարէկեան միեանընտա պուլունմագտա իտի :

Շէօյլէ քի , գըլընլար վէ մըզըադլար , պու իզտիհամ արասընտա բէնտի հիւքմիէրինի իճրա իթմէքլէ , էմսայի նամէսպուդ պիր սալախ-խանէ վէ միւզ աթէլէ զուհուրա կէթիլմէքտէ իտիլէր : Ագան դան՝ օլ ինսաֆսըզ ճան եադընլարըն աթլարը աեադլարընա դատար սէլ կիպի ճէրէեան իտիպ , Պէրէզինա նէհրի , զանն իտէրսին քի ալգան-լարա պօեանմըշ իտի : Փագաթ ատէթա պիրէր գաթիլ քէսիլմիշ օլան օլ գաչագ ասքէրլէր իշին պունուն նէ՝ էհէմիեէթի օլապիլիլ իտի :

Անլէրին գանլը առապէթի , սայքի չըլլընլըդ հալի քէսպ իթմիշ օլուպ , ճիւմէսի սէրիսօշ իտիլէր , վէ սէրիսօշուգլարը՝ գօլլարընըն եօրկունլուղունու հիսս իթմէքտէն քէնտիլէրինի մէնն իյլէեօրտու : տայիմա վուրուլուեօրլար իտի , վէ էօլէնլէր տէ եարալանանլար տա , պիր սիւագ իւզըէ տիւշիւպ , քիմէսնէ պունլարը թէֆրիզ իտէմէեօր-տու : Գանլարըն ճէրէեանը հալէա տէվամ իթմէքտէ , վէ զանն իտէրսին քի , Պէրէզինա նէհրի , գանլը պիր մէմուրիեէթ իճրա իթմէ-սինտէն տօլաեը քէնտիսի տէ մահղուն վէ մահղուպ գալարագ , տալ-կալարը , հիւպնէնկիզ պիր սէտա իլէ պուզ եէրինէ ինսան նաշլարընը կէօթիլմէքտէ իտի :

Պու տէհչէթամիզ միւզ աթէլէ , նէ՝ վագըթ վէ նա՞սըլ տուրա-ճագ իտի : Օ ճէլլատլարըն գօլլարը եօրուլարագ , նէ՝ զէման հարէ-քէթտէն տուրաճագլար , եախօտ նէ՝ զէման , հիտտէթլէրի աթէշինի տէօքտիլէրի վէ տարպէլէրինի էնտիրտիքլէրի մազլում գուրպան-լարը պուլամահաճագլար իտի :

Մէկէր պու պիհուտէ միւզաթէլէեի , եալընըզ պիր մէլէք , եա-լընըզ , գայիֆ վէ հէման էօլիւմ րատտէսինտէ պուլունան պիր գա-տըն տուրտուրաճագ իմիշ :

Մէկէր , պինլէրճէ Փրանսըզլար՝ հաեաթլարընը , վէ պինլէրճէ գա-զագլար՝ էթմէքսիզ , սիւհսըզ օլան վէ սօղուգտան վէ տէհչէթլի խաս-թէլէքլէրտէն թէլէֆ օլմագտա պուլունան պիր օրտուեու ուղուն

միւտտէթ բէնճիտէ իթմէմէքլիկէ, օ գատըն սահէսինտէ իսթիհսալ իտէճէքլէր իմիշ:

Իշթէ, օլ գատըն՝ Անժէլ տ'Արլըվիլ օլտու:

Փագաթ, պու հիւսնի խըղմէթ վէ սատագաթ ֆիքրինի քէնտի-սի տիւշիւնմէտի, զիրա մէզպուրէ տէ, տիկէր բէք չօգլար միսիլու, օլ գատար գօրդ մուշ խտի քի, թագաթի ապլը պաշնտա օլամազ իտի: Անճագ պու սըրատա պաթթ, իշպու հիւսնի հարէքթ ու մուամէ-լէնին ֆայիլի պուլունտու:

Շէօյլէ քի, օլ պաթթ վէ թէսատիւֆ սահէսինտէ, գազագլարըն պիւեիւք ֆըրգասընա գօմանտանլըդ խտէն, վէ չիւպհէսիլ ալմըջ օլ-տուղու պիր էմրի չէտիտէ իթաաթ իշին, մէզքիւր միւգաթէլէնէ սօղուդ գան իլէ տէվամ իյլէեէն կէնճ պիր ժէնէրալ, օլ զաթիմ գա-զադլարըն ինսաֆսըդ զըլըճլարընա տիւշէճէկի պիր էսնատէ, Անժէլ տ'Արլըվիլ կէօրտիւ, վէ քէնտիսինի թէհաթ խտէկէլէն տարպէլէր գարչըշնտա եալվարմագտա օլա՝ վէ ապրէլէլին տթլարընըն ա-եադ-լարը ալթընտա վէ գանլար իշինտէ հէման տիլ չէօքմիւշ պուլունան օլ պիշարէնին ֆէվիլ էլատէ հիւսնի ճէմալինի վէ պիէմալ կէնճիկինի միւշահէտէ իթմէքլէ, հէեէճան վէ թէհասիւրիւ ազիմ հիսս իյլէտի, վէ աթընըն իւզէրինտէ տիթրէեիւ, մահմուլունու պիր քէրրէ թահ-րէք իթտիկինտէ անինտէ հայվանըլա պիրլիքտէ ապրէլէլինին պա-շընտա պուլունտու:

Ժէնէրալ, ֆիրաթիլէր իշինտէ եէնիտէն պիր միւզ աթէլէ իճ-րատընա հալըրլանմագտա պուլունան ապրէլէլինին գըլըճլարընը վէ մըզրագլարընը, քէնտի գըլըճընըն պիր իշարէթիլէ հարէքթաէն մէնն իտիպ:

— Տո'ւրունուզ, վէ միւզ աթէլէնի իլէրի կէօթիւրմէեինիլ, տէտի:

Թէրս չէհրէլի պիր իհթիեար զապիթ իսէ:

— Փագաթ ժէնէրալը՝ . . . տէտիկինտէ, գօմանտան հիտտէթլէ մըզուլմա տօղրու տէօնէրէք:

— Նէ՞ տիեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի:

Զապիթ. — Տիւօրում քի, պիլէ վէրիլէն էմրէր գաթի տիր:

Ժէնէրալ. — (Էեէրին գըլըֆլարընտան պէլլիսիղճէ պիր թապան-ճա չըգարըզ հալըրլանարագ.) Սօնրա՞:

Զապիթ. — Պիլէ, պիր նէֆէր պիլէ գալմաեանա գատար ճի մէ-սինի թէլէֆ իթմէք իշին էմր վէրիլմիշ տիր:

Ժէնէրալ... Պուրտոտա պէնտէն զայրի գօմանտա՝ պուլունմատը-
դրնը անյաեաճագսըն, ֆազաթ սանա, պու ճիհէթի խաթըրլամագ
զահէթինի տէ վիրմէք խթէմէմ:

Պէօյլէ տիեերէք, Ժէնէրալ, զապիթի մերդումու, թապանճա-
սըյա թէլէֆի իթտի, վէ պու մուամէլէի սերիա՝ բէք խաթըրլը օլ-
տու, չիւնքի ծնտան սօնրա, գազադլար միւզաթէլէի տէրհալ տուր-
տուրտուլար:

Օլ վագըրթ, կէնճ Ժէնէրալ աթընտան աշաղըեա էնիպ, տէհչէ-
թինտէն նաչի պաեըլմըչ օլան Անժէլի գուճագլատը, վէ քէնտի ա-
տէմէլընէ, հալընըղ էօիր թուլթմագլա իթթիֆա իթմէլէլինի էմր
իլլէեիպ, քէնտիսի, քէօրլիւտէն տիչարը չըգտը:

Պու կիպի վագըրլարտան հէման տայիմա հէր նէ նէթիճէ հա-
սըլ օլուր իսէ, պէեան իթտիկիսիպ զահիրէն էհէմիլիէթսիպ վագըր-
տան տախի այնի նէթիճէ հասըլ օլտու:

Շէօյլէրի, Գլօրլօգ իսթինտէ օլան օլ կէնճ Ժէնէրալ, քէնտիսինէ
ամանա կէլէն էսիրէերի ֆէվզ էլատէ տիլպէր պուլուպ, մէգպուրէ հէ-
նուզ պայիլընըլընտան անըլմամըչ օլտուլու հալտէ, անը սէվմէեէ
պաշլամըչ իտի:

Անժէլ, Գլօրլօգ իլէ մատամ Տիւրիէօ արասընտա կէօղլէրինի աշ-
աղընտա, գարընտա պուլունան շախս, ճէլլատ տէյիլ, իլլա պիր
էսիր քէօլէ իտի, հալպուքի մուախնարէն Գլօրլօգ իւզէրինտէ իճրա
իտէճէք օլտուլու հիւքմու նուֆուլու, օ տնտէ իսթիմալ խտէմէտի:

Պիչարէ, տիւշար օլմուչ օլտուլու պիր թագըմ սատէմաթտան
վէ գալպինի ֆէվզ էլատէ ինճիթմիչ պուլունան հէեէճան վէ թէէս-
սիլլէրտէնվէ չէրտիկի եօրկունդուզ լարտան, վէ բէք զարուլէթ վէ սէ-
ֆալէթտէն նաչի թագաթ վէ գուլվէթի գալմամիչ օլտուլու ճիհէթ-
լէ, աեըլտըղընտա, տէհչէթլի պիր նէօպէթ քէնտիսինի իհաթա իթտի,
վէ իւշ կիւն գատար միհն ա մէչագ իլէ վագըրթ կէչիրիպ, մուախ-
խարէն քեամիլէն աղլը պաշնա կէլտիկինտէ, քէնտիսինի պիր Բու-
սիալը քէօյլիւնիւն չիֆիթլիլինէ կէօթիւրմիւչ օլտուլուլընընկէօրտիւ:

Օրատա Գլօրլօգ վէ մատամ Տիւրիէօ, մէգպուրէեէ նէզարէթ
իթմէքօէ օլուպ, Պրանսըլ օրտուտունտա մէքիւլաթ վէ մէչրու-
պաթ սաթըրըրըլ իտէն մատամ Տիւրիէօ՝ եաթաղըն պաշ, վէ Բու-
սիալը Ժէնէրալ տեագ թարաֆլարընտա օթուրմուշլար իտի:

Անժէլ, քէմալ իլլիթիւպ ու էնտիչէ իլինտէ մուսթաղրագ պու-
ունարագ, իլք տէֆա,

— Միւսիւ տիւղ նէ՞րէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

Մատամ Տիւրիէօ. — (Եօրկունլուգ սէպէպիլլէ ուեուգլամագտա օլան ժէնէլալը կէօսթէրէրէք.) Եավաշ սէօյլէերն:

Անժէլ. — Նի՞չին:

Մատամ Տիւրիէօ. — Ժէնէրալ ֆրանսըզ իսանըյլ, թէքէլլիւմ ի-տէպիլլիօր. պինապէրին սէօղլէրինիզի անլաեապիլիր:

Մատամ Տիւրիէօ, Էվվէլքի իշարէթինի պու սըրատա թէքրար իթտիկինտէ, Անժէլ, քէլամնա տէվամ պիլլէ,

— Տահա իյի. օ հալտէ պիլլէ մալլամաթ վերէպիլիր. չիմտի պէն քէնտիսինի ուեանտըրըրմ, տէաի:

Մատամ Տիւրիէօ. — Խա'յր, խա'յր, պու տէտիկինիզի եարմաեըն. զիրա սիզ զալիպա հէնուզ պիլմէեօրսունուզ, պու ատէմ սիզի սէ-վիօր:

Անժէլ. — (Ֆէվգէլատէ հսյրէթլէ.) Ա՛հայիպ, պէնի սէվի՞օր մու:

Մատամ Տիւրիէօ. — Հէմ տիվանէճէ աշգ ու սէվտա իլէ սէվիօր:

Անժէլ. — Նէ՞ տէեօրսունուզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էվվէթ սիզի օլ գատար սէվիօր քի, ուզ-րունուզա ֆէվգէլատէ վէ ատէթա տիվանէճէ պազը թէչէպպիւսաթ պիլլէ իճրա իտէճէկի, վէ հաթթա օրտուսունունըսթընը թէլէֆ իլ-լէեէճէկի տէլքեար տըր:

Անժէլ. — (Մահզունէն.) Ա՛հ, եա Բապպի, պու նէ՞ պէտպաթ-լըք:

Մատամ Տիւրիէօ. — Օնա նէ՞ չիւպհէ:

Անժէլ. — (Եավաշ սէտա իլէ.) Ֆազաթ տիւգ նէ՞րէտէ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Անըն հագգընտա հիչ պիր խապէր օօգ տուր, լաքին ումումէն զանն օլունտուղունա կէօրէ, միւմալլէյհ, Պէրէզինա նէհըրինտէն կէչէմէմիշ տիր:

Անժէլ. — Ասքէր նէ՞ օլտու:

Մատամ Տիւրիէօ. — Ասքէր նէհըրտէն կէչտի, լաքին պունունլու գուրթուլամատը:

Անժէլ. — Էվլատըմըզ նէ՞ օլտու:

Մատամ Տիւրիէօ. — Ա՛հ պունտան պահս իթմէերն:

Անժէլ. — Էյ, արգատաշլարըմըզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Անլէրի կէօթիւրտիւլէր:

Անժէլ. — Նէ՞րէեէ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Պիլմէմ, լաքին պուրատաքի ըիվաեէթէ նէ-

զարէն, Սիպէրիանա կէօնտերիմէք իւզրէ կէօթիւրիւմիւշէր տիր. Սիպէրիա ուզա՞ց մը տըր:

Անժէլ. — Ա՛հ, սիւպհան Ալլահ, էկէր տիւգ...

Մատամ Տիւրիէօ. — Բէճա իտէրիմ, եիւքսէք սէսլէ լազըրտը իթմէեին:

Անժէլ. — Նի՞շին:

Մատամ Տիւրիէօ. — Զիւնքի գըսգանճ տըր:

Անժէլ. — (Անլահամամըշ տըր կիպի.) Գըսգա՞նճ մը տըր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էվվէթ, աշգ ու մուհապպէթինի, պա՛նա մահրէմանէ սէջլէտի, վէ հագգընըզտա պէնտէն մալիւմաթ իսթէտի:

Անժէլ. — Է՛յ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Նէ՞ սուրէթլէ օրտու իլէ պէրապէր պուլունտուղունուզու սիւալ իթտիկինտէ...

Անժէլ. — Նէ՞ ճէվապ վիրտինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Իսթէտիկինիզ սուրէթտէ ճէվապ վիրմէքլիկէ սէրպէսթ դաբու պըրապ մադ իւզրէ, սիզի թանըմատըղըմը վէ եալընըզ պիր թէսատիֆլէ պիրիպիրիմիզի պուլմուշ օլտուղունուզու ճէվապէն պէեան իյլէտիմ:

Անժէլ. — Բէք իյի իթմիշտինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Փադաթ մատէմ քի շիմտի ագլընըզ թէմամիյլէ պաշընըզտա տըր, քէնտիսինէ տիկէր պիր ճէվապ վիրմէքլիկէնիզ լազըմ կէլէճէք տիր:

Անժէլ. — Շիւպհէսիզ. իմտի, քէնտիսինէ նէ՞ սէօյլէմէքլիկիմի իսթար իտէրսինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Հագգընըզտաքի ըիսեթ վէ աատպաթըմա չիւհէնիզ եօգ տուր զանն իտէրիմ:

Անժէլ. — Ասլա, ասլա:

Մատամ Տիւրիէօ. — Իմտի, պէն սիզին եէրիսիզտէ օլսա իտիմ, պու սըրատա հէր նէ եաքաճապ իտիմ իսէ, անը սիզէ իսթապ իտէճէյիմ. Պու ատէմ սիզի սէվիեօր:

Անժէլ. — Պէլքի կէշիճի պիր արզու տուր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Խա՛յր, սահիհ պիր աշգ տըր. Պէն Թաբա՛-Մօրու սէվտիկիմ ճիհէթլէ, պու կիպի շէյլէրի անլարըմ:

Անժէլ. — Բէք իյի, է՛յ սօնրա՞:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էկէրշի սիզին միւթէպէր պիր գատըն օլ-

տուղունու զտան խապերտար օլուր իսէ, սիղին իլէ էվլէնմէք իսթէ-
եէնէք տիր:

Անժէլ .- (Սէօյլէտիկի հալանտան տօլաեր, իսթէմէտիկի հալտէ
դըզարարող .) Փաղաթ պէն միւթէէհիւլում:

Մատամ Տիւրիէօ .- (Օլ էմնատէ Անժէլի սահիհէն տիւշէս տը
Սէրտօյլ զանն իթտիկինտէն, սատէտիլանէ պիր սէօյլէեիշ իլէ .)
էօյլէ օլտուղունու պիլիեօրում:

Անժէլ .- Իշթէ, միւթէէհիւլ օլտուղումու քէնտիսինէ սէօյլէ-
եէնէեիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Սաղըն էօյլէ պիր շէ, սէօյլէմէեին. էկէրշի
միւթէէհիւլ օլտուղունուղու, եախօտ հալընդ պիրինի սէվտիկինիդի
պիրիւր իսէ, պիդի պուրատան չօք ուզաղա կէօթիւրիւր:

Անժէլ .- Սէպէպ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէպէպի շու քի, պիդի Ֆրանսաեա զիեատէ
եաղըն զանն իլէ, քէնտի բաքիպիլլէ պուրուշմադ իւզրէ, քէնտիսին-
տէն ֆիրար իտէնէկինիզալն տօլաեր տիւշարը վէսվէսէ օլաճաղը տէր-
քեար տըր:

Անժէլ .- Պո՛ւ սէպէպիէ մի միւթթէէհիւլ օլտուղումու պիլ-
տիւմէեիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ:

Անժէլ .- Էօյլէ իսէ նի՞ եաքաերմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Փողիւր պիր դըզ օլտուղունուղու վէ օր-
տուտա աքէրէ մէէքիւլաթ վէ մէշուպաթ սթան պիր պաղգալ
իտուկինիդի քէնտիսինէ սէօյլէեին: Պա՛ւ սալէթլէ, սիղի, քէնտի
աշգ ու մուհապպէթինէ լաերդէ կիօրմէեէնէք տիր:

Անժէլ .- Սօնրո՞ւ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու սաեէտէ, զիեատէ սէրպէսթ օլուրուղ,
վէ իւր պահաւա գատար պուրատան ֆիրար իշին պիր ֆըրսաթ պու-
լապիլիլիշ:

Անժէլ .- Շիւսհէսիդ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիմէք լաղը օլու հօրտունուղ:

Անժէլ .- Էվվէթ:

Պու արա Գլօրլօղ ույլուտունտան ու եանտը:

ԲՈՒՍԻԱԼԸ ԺԵՆԵՐԱԼԸՆ ՊԵՆԱՆԱԹԸ

Դժուրօգ եախօտ բրէնս Դժուրօգ , Բուսիա օրտուսուննն պիր ֆըր-
գասը ժէնէրալը օլուպ , երկիրմի ալթը չաղլարընտա պուլունմասընա
բաղմէն , էհէմմիեթլի պիր քիմէ խտի :

Քէնտիսի՝ զէնկի՝ , թալիմ՝ ու թէրպիեթլի , կիւղէլ վէ հիւսնի
աթվար ու հարաքեաթը հայիզ օլուպ , էսասի օրմագտան զիեաոտէ
սաթհէ պիր Բուս խտի , հանի շէրէն Բուս , լաքլն ֆիքրէն Բուս
տէյլ խտի : Մէրգուսունն Բուսիալը ֆիքրլէրինի գապուլ իթմէսի ,
պաշգա տիւրլիւ հարէքէթ խտէմէտիկինտէն , վէ հա մէմնունէն եախօտ
կիզլի պիր ֆիքրի պուլունարապ , մէսլէթլի պիրլիքտէ եիւրիւ-
մէսի , բրէնս վէ Բուսիալը օրմասընտան , վէ վաթմանըն սէվմէսինտէն
նաշի խտի , վէ ալէնի մահէլլէրտէ , խուսուսի արզուլարը օրմատըղընը
իւրար իթտիլի հալտէ , զահիրէն , պիր թագըմ՝ արզուլարընը ֆէտա
խտիեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ խտի :

Հասըլը պու առէմ , նամուսլու պիր քիմէ օլուպ , գալպինտէ
ֆէնալըգ պուլունմամագտա , վէ պիւեիէք պիւեիւք ֆագիլէթլէրի
տէ օրմասա , էհէմմիեթլի Դագսիրաթ վէ խէթալլըն եօգ խտի :
Իլթէ պու խտի օ զապիթքի , տէօրթ կիւն ույգուսուզ գալմըշ օլտու-
ղու , վէ եօրիունլուգտան թագաթ ու մէճալը գալմամըշ պուլուն-
տուղու էճիլտէն , մատմուաղէլ տ'Արլըվիլին եաթաղը եանընտա ույ-
գուեա տալոր , վէ ույգուսու խայլի ուղանմագլա , իքի գատընլար՝
խաթիշարէեէ , վէ մուլթասարէն պէեան իթտիկիմիզ բլանը թէրթի-
պէ վագըթ պուլմուշլար խտի :

Բրէնսին , օլ կէնճ վէ տիլպէր էսիրէի հարալն պէքճիլիկինի տէ-
րիւհտէ իթմէսի , սըրֆ զէնտօթլուգ էսէրի՞մի խտի : Խայր , աշգ ու
սէվտա սաիգասըյլա , մէրգում , օլ միւշքիւլ վագիֆէեի պիլ իթտիեաը
տէրիւհտէ իթմիշ օլուպ , զիրա մատամ Տիւրիէօ , ժէնէրալըն , Անթէլի
ատէթա մէճնուն կիպի սէվմէքտէ օլտուղունու պէեան իթմէսիլլէ ,
տօղրու սէօյլէմիշ խտի :

Մատմուաղէլ տ'Արլըվիլ իսէ , պիր Բուսիալը բրէնսին գալպինի

ճելպ իտեճէք, վէ քէնտիսինի թալթիֆ իչին, անը, քէնտի անագլա-
րընա գաւառար կէթիրէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ իտի:

Վագթիլյէ Հէրքիւլ տալսի, Օմֆալըն անագլարընա պիտտէֆաթ
գաբանմըլ տըր:

Հէր նէ հալ իսէ, Գլօբլօգ ուեանտըղընտա, հէնուզ ուեումա-
մագտա, վէ խուսուսիյէ բիւեա կէօլմէմէքտէ օլտուղունա էմին օլ-
մանսն ատէմէր կիպի, կէօղլէրինի լանդըլյա օվալատը:

Անժէլին իւզէրինէ պիր ֆէնալըգ կէլմէքլէ, ուեումանա պաշլա-
տըղընտա իտի քի, ժէնէրալը մէրգում տա, պու վագթլթումն զայրի
միւսայիտ պիր վագթլթ պուլամանեանաղընա էմին օլարագ, ույգուեա
տալմըլ իտի, վէ ուեանտըղընտա, մատմուաղէլ տ'Արըլվիլին, մա-
տամ Տիւրիէօ իյէ միւսահիպէթ իթմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ,
վէ բէվիշինտէն, ագլընտա հիշ պիր էօղիւր օլմատըղընը անլատը:

Պինապէրին Անժէլ, քէսպի իֆագաթ իթմիշ իտի, եախօտ իյք
հալինտէն տահա զիեատէ իյի պիր հալտէ պուլունուեօրտու:

Կէնճ ժէնէրալ, քէնտի քէնտիեէ շու սիւալի իթտիքտէն սօնրա,
պիրտէն պիրէ եաթաղընտան գալգըպ, կէնճ խաթմանըն եանընա-
եաղաշտը, վէ մէզպուրէեէ, ասըլ ծրանսըլ կիպի կիւզէլ պիր թէ-
լէֆֆիւզլէ:

— Մա'տամ, պէնիմ ուեումագլըղըմա նա'սըլ միւսաատէ իթտի-
նիգ, տէտի:

Ժէնէրալ, պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, սէտասընտա ճիւզիճէ թէք-
տիր ալէամէթի հիւս օլունմուգ տա իտի:

Գլօթիլտ. — Լաքին, միւսիւ, սիզի նի'չին ուեանտըրա իտիմ. էս-
վանդընըլ իւզէրինտէ օլարագ, պիր իսկէմէտէ պու սուրէթլէ ուեու-
մագլըղընըլ, եօրկունլուգտան նաշի, թագաթ վէ տէրմանընըլ գալ-
մամըլ օլմասընտան իլէրի կէլմիշ օլտուղունու տէրք իտէպիլիւր իտիմ:
Պէօյլէ պիր սըրատա, ույգու, իսթիրահաթ օլմանըպ, իհթիեանճ
գապիլինտէն տիր:

Ժէնէրալ. — Նէ' պէյիս վար իտի, մատամ: Պէնի ուեանտըրտը-
ղընըպտա, սիպին իյք պագըլընըպա նայիլ, վէ պիրինճի թէպէսսիւ-
միւնիւզլէ միւթէլէզլիգ օլմաղլա, վէ կէչիրտիկինիգ ֆէնա պիր
նէօպէթտէն սօնրա, տօտագլարընըպտան չըգաճագ իյք քէլիմէեի
իշիթմէքլէ, քէնտիսի պախթիեար վէ մէսուտ ատտ իտէճէք իտիմ:

Իչպու աչըգանէ սէօղլէրին պէեանը իւզէրինէ, օլ կէնճ բըէնսին,
քէնտիսինի ճէտտէն վէ ֆէվգէլատէ սէվմէքտէ օլտուղունա, տիւշէս

պունտան պէօյէ շիւպհէ խոհմէզ խոհ: Պու աշղ ու մուհապպէթ խսէ, քէնտիսի իշին նէ դատար մուհիպի շէրէֆ ու իֆթիխար տախի օլսա, էնտիշէ վէ իզթիրապը շէտիտ իրաւ իթմէքտէն խալի օլսամազ խոհ: Յիլվազը, Անժէլ, պու առէմին աշղ ու սէվտուրնա նաճըլ մուխալիֆէթ խոհպիլէճէք խոհ:

Ժէնէրալն իւր սէօղլէրի, մաեթթիլէրինտէ պուլունանլարն ճիւմլէսի թարափընտան միւրատլարնա դարշը չըլ ըմանաճաղընա իսքեաթ օլմուշ օլսն էշխապն սէօղլէրինէ պէնզէր խոհ:

Պատէհու վէրդում, մատամ Տիւրիէօնէ խիթապէն վէ քէմալը նէգաքէթլէ:

— Բէճա խոհերիմ, մատամ, պիլի պիր աղ եալընըզ պըրապըն, մատամ իլէ կէօրիւշէճէեիմ, տէտի:

Գլօբլօգուն պու սէօղլէ, սատէ պիր տապէթ խոհ խոհ տէ, շիւպհէսիզ, իշպու տապէթինին պիր էմր մապամընտա թէրազդը օլունմասընը իսթէր խոհ:

Մատամ Տիւրիէօ, էմրի մէզքիւրէ իթաաթա մէճպուր օլսուղունտան, թէէսսիւֆլէ աեաղա դալգար, լաքին աեաղա դալգարէն, օրատան չըլմամասընը էմր իթմէսինի բէճա խոհրճէսինէ Անժէլէ մանէատար պիր թարղտա պադտը, վէ ֆաղաթ մէզպուրէ, պէօյլէ պօշ պիր սէպէպ իշին իլը տէֆա բրէնսի էմրինէ դարշը կէլմէքլիքտէ հիշ պիր մանէա պուլունմատըղընը տէրք իթտի, զիրա շուրասը տա վար տըր քի, մէզպուրէ հէսուզ նամիզաճըլզ հալինտէ պուլունմադըլլա, ժէնէրալ, քէնտի հազդընտա նէգաքէթ խիլտիթընտա հարէքէթ խոհմէզ խոհ:

Իմտի, մատամ Տիւրիէօ, օրատան չէքիլտի:

Ժէնէրալ, Անժէլ իլէ եալընըզ դալընճա, ֆէվզէլատէ նէգաքէթլէ:

— Բէճա խոհերիմ, մատամ, էկէքչի պու մուհապէրէեի դապուլէ պիր տէրէճէ սիզի մէճպուր խոհեօր խսէմ, պունա տֆիլ խալինիզ, տէտի:

Անժէլ.— Օհ, միւսիւ, պու թադսիրաթ պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ տիր:

Ժէնէրալ.— Պու եօլտա հարէքէթ իթմէքլիկիմին սէպէպլինի շիմտի սիզէ անլաթըրըմ: Կէրէք պանտ իհալէ խոհլմիշ օլսն մէմուրիեթէ թէ թէվֆիզ մուամէլէտէ պուլունմազ, վէ կէրէք շախսի պիր մերազը տէֆ իթմէք իւզըրէ, կէշէն տէօրթ կիւն զարֆընտա, պիր աղ էվվէլ տիշարը չըգան դատընտան, հազդընըտա մուլունմաթ իսթէտիմ:

Պու գատըն, պանա, սիգի թանճամարդընը, վե եալընը պախթ ու թէսատիւֆիէ պիրիպիրինիգի պուլմուշ օլտուղունուղու սէօյլէտի, Շիմտի, սիգ խայլիճէ իյի պիր հալտէ օլտուղունուղտան, վե պանա լաեքդըլա ճէվապ վիրէպիլէճէկինիգտէն, պու կիւն, սիգէ պիգ-զաթ պաղը շէյլէր սօրապիլէճէկիմի մէմուլ իւէրիմ, վե պէլքի օ մէճ-հուլէ գատընըն եանընտա քէնտի էսրաընըղը պիլտիրմէք իսթէմէ-եէճէկինիգ միւլահազասըլա, անը եօլա գօյտուլմ:

Անժէլ.- (Գլօբլօգուն նազարը սիգ-գաթընա չարբաճադ սուրէթ-տէ իգհարը տէհշէթ իտէրէք.) Բէք իյի, միւսիւ, ֆագաթ պու իս-թիճվապտան մանէա նէ՞ տիր:

Ժէնէրալ.- (Լաթիֆ պիր թէպէսսիւմ իլէ.) Օ՛հ, պու ֆէնա թապիրի նէրէտէն տիւշիւնտիւնիւզ, ֆէնտինիգի պիր մազնունէ վէ պէնի տէ պիր հաքիմ եէրինէ՞ մի գօեօրսունուզ: Օ հալտէ վաղիֆէ-լէրիմիգ պէճայիշ իտիլմէք լաղըմ տըր:

Անժէլ.- Նէտէ՞ն:

Ժէնէրալ.- Զիւնքի միւթթէհիմ պէն օլտուղում իշի, սիգ հա-քիմ օլմալըսընըղ:

Անժէլ.- Բէք իյիճէ ֆիքրինիգի անլաեամաեօրո. մ:

Ժէնէրալ.- Ֆիքրիմի շիմտի իյզահ իտէրիմ, Լաքին պունտան էվվէլ, պէնան իթտիկինիգ իսթիճվապ մատտէսինի մուլթաաարէն շամիլ օլմադ իւզըէ միւսաատէնիղլէ սատէճէ սիգէ իքի սիւալ իթ-մէք իսթէրիմ:

Անժէլ.- Սէօյլէնին, միւսիւ:

Ժէնէրալ.- Էվվէլա, մատամ, շունու սիգէ սօրմադ իսթէրիմքի, սիգ քի՛մսինիգ, վէ նէ՛ սըֆաթլա Ֆրանսըլ օրտուուլլա պիրիքտէ պուլունուեօրսունուզ:

Անժէլ.- (Գալի պիր սէօյլէյիշ իլէ.) Միւսիւ, պէն ֆագիւր պիր պապգալըմ:

Ժէնէրալ.- Պագգալ մը, պու միւմքին տէյիլ տիր:

Անժէլ.- Նի՞շին միւմքին օլմասըն:

Ժէնէրալ.- Սիլին հէր հալինիգ, կիւզէլիկինիգ, սիննինիգ, աթ-վարը նաղիքեաննիգ, վէլհասըլ էչքեալը հասէնէնիգ, պէնի ալտաթ-մադտա օլտուղունուղու, վէ սիլին, սէօյլէտիկինիգ գահրաման գա-րըլարտան օլմատըղընըղը խապէր վիրմէքտէ տիրլէր:

Անժէլ.- Հալպու քի պու սէօյլէտիկիմ հագըզէթի հալ տըր:

Ժէնէրալ.- Զօդ տէֆա էրքէքլէրտէն զիեատէ ֆէվզէլատէ եօր-

կունյուգլարա տաեանան վէ տէհչէթլի մուսաթարալարա դարչը չը-
գան օ գարըլարտան օլտուղունուզ քնանամաեօրում:

« Խա'յը , սիզ , ասքէրէ ըազը թաշըեան , Սէն-Պէրնար տաղըն-
տան կէչէն , Մըրըրն հէրամլարընա հայրան օլան վէ Մօսգուաեը
եազան գարըլարտան տէյիսինիզ :

Անժէլ .- Էօյլէ՞ մի զանն իտիեօրսունուզ :

Ժէնէրալ .- Եալընըզ զանն իթմէք տէյիլ , պու պապտէ էմինիմ
տիեէպլիիրիմ :

Անժէլ .- (Հալ ու վաղիեէթի միւշքիւլլէշմէկէ պաշլամագտա օլան
պիր մուհավէրէեի լաթիֆէեէ թէպտիլ իշին կիւլէրէք .) Օ հալտէ
պէն եալան սէօյլէմիշ օլուեօրում :

Ժէնէրալ .- Եալան սէօյլէմէեօրսունուզ , ֆագաթ պիր քէրրէ
քէնտինիզէ պագըն , պիր տէ մատամ Տիւրիէօեէ պագըն , Քէնտինի-
ղի թաթպիզ իտին , վէ օնտան սօնրա , պանա , անըն ընըֆընտան
պուլունուպ պուլունմատըլընըզ սէօյլէեին . Մատամ Տիւրիէօ , ֆիլ-
վագը օրտուտա մէքիւլաթ վէ մէշըուպաթ սաթան պիր գարը տըր .
էօյլէ օլտուղու իւք պագըշտա անլաշըլըօր . Մէզպուրէ , շէն , քէյֆ-
լի , եօրուլմազ , վիճուտի միւհքէմ վէ տէմիր կիպի մազպուլթ օլուպ ,
պագըն պիր քէրրէ քի , պուրոսեա կէլտիկինտէ , ճիւղիճէ ըահաթ-
սըզլըզ հիսս իթտի՞ մի . Պունունլա պէրապէր , հէեէճան վէ քէտէր
սէպէպլէրի անըն իշին տէ էքսիք տէյիլ տիր . Քէնտինի կիպի ըիւճաթ
իթմէքտէ օլան էֆրատը ասքէրիեէ իշինտէ պուլունան ղէվճինին վէ
էվլատընըն նէ՝ օլտուգլարընտան խապէրտար տէյիլ տիր . Խա'յը ,
թէքրար իտէրիմ , սիզ , մատամ Տիւրիէօ կիպի ասքէր պագալլըզը ի-
տէն գարը տէյիսինիզ :

Անժէլ , պու ալա կէօզէ չարբաճագ սուրէթտէ էնտիշէեէ տիւ-
չար օլտուղունտա , Դլօբլըզ , պու հալի հիսս իթտի :

Անժէլ .- Ֆագաթ միւսիւ , պու պէնիմ իւք սէֆէրիմ տիր :

Ժէնէրալ .- Նիհաեէթ , մատամ , սիզին պիր սըրըրնըզ վար տըր ,
պու սըրըր պանա պիլտիրմէմէկէ սէրպէսթսինիզ , վէ պէնիմ նէզաքէ-
թիմվէ նամուսումտա , պու խոսուստա պունտան զիեատէ իսրա ,
իթմէմէկի , իւզէրիմէ պիր վաղիֆէ մագամընտա վազ իտէրլէր : Ան-
ճագ շու դատարը սիւալ իթմէքլիկիմէ միւ սաատէ իտին քի , ասքէր
պագգալը օլուն օլմաեըն , էվլիմիսինիզ :

Մատուուաղէլ տ'Արլըվլին իւլգիւ , պու սիւալ իւզէրինէ գըզարտը :

Ղէրգումէ , Մ . տը Սէրտէօյլին մէշըու ղէվճէսի օլմաեարագ ,

անընկա պիտիքտէ կէջիրտիկի սուրէթի էօմրիւ տէրխաթըր իթտի , վէ պատէհու , կիւեա վադը օլան սիւալի անլաեամամը կիպի ,
— Էվլի՞մի տէտի :

Ժէնէրալ . — Էվլիթ , Էվլի օլուպ օլմատըղընըզը սիւալ իտիեօրում , զանն իտէրիմ պուշտա թէլաշ իթմէկէ պիր սէպէպ էօդ տուր :

Ժէնէրալ Գլօրլօդ , Անժէլին , քէնտիսիէ քէմալ խալիսէթ իւզ-րէ իֆատէի հալ իթմէքտէ օլմատըղընա , պու սըրատա տահա զի-եատէ շիւպհէ իթմէկէ պաշլամը իտի :

Անժէլ իտէ , մատամ Տիւրիէօ իլէ քէնտիսիին գարարաշտըրմըշ օլտուղլարը բլանա հարֆիէ , սիւլու ք իթմէք միւլահադասըյլա ,

— Խա՛յր , միւսիւ , պէն Էվլի տէյիլիմ , տէտի :

Ժէնէրալ . — (Աշխարհար պիր մէսէրրէթլէ .) Սահլի՞հ մի :

Անժէլ . — Սահլիհ օլտուղուհա եէմին իտէրիմ :

Ժէնէրալ . — (Մէսէրրէթի աշըղանէսինտէն նաշի տիվանէ կիպի կէօրինէրէք .) Թէշէքքիւր իտէրիմ , եա՛ Բապպի :

Անժէլ , թէաճճիւպանէ մէրդումա պաղմադտա , վէ քէնտի մէ-նաֆիինին նէ՛ սուրէթլէ միւտաֆաասը լաղըմ իտուիլինի անլաեամա-մըշ օլտուղուհու շիմտի տէրք իթմէքտէ իտի , շիւնքի բրէնա Գլօր-լօդ աշգ ու սէվտա մատտէլէրինտէ , մաշուգէսինին մէճհուլ ապընըն շու եա պու սուրէթլէ օլմասը սէպէպիյլէ , քէնտի գարարընը թէպ-տիլ իտէնլէրտէն տէյիլ իտի :

Պու տէֆա , մէրգումէնին միւլահադասը տօղրու օլուպ , ֆիլվա-դը Ժէնէրալ շու եօլտա քէլամա տէվամ իյլէտի :

— Տիւմէք տիր քի , Էվլի տէյիլինիլ :

Անժէլ . — Խա՛յր :

Ժէնէրալ . — Իշթէ պու իտալէրէ մէմնուն օլտում :

Անժէլ . — Նէտէ՛ն :

Ժէնէրալ . — Սիլէ պէեան իտէճէր պիր սըրըրմ վար տըր , մատ-մուաղէլ :

Անժէլ , պու խուսուսու անլաեարադ , պու սըրը նէ՛ տիր տէյի սիւալէ ճէսարէթ իտէմէտի :

Ժէնէրալ իլէ Անժէլ արատընտա է՛ն միւշքիւլ վէ թէհլիքէլի վա-դըթ , շու սըրատա իտի :

Պինապէրին Գլօրլօդ , շու եօլտա քէլամա պաշլատըր :

— Պու սըրըր , տէլունի գալպիմաէ ապըլամադ , վէ ապիմա սիլտէն կիլլմէք իտթէր իտիմ . ֆադաթ պու սըրըր եալընըզ պէ-

նրմ պիւմէքիկիմ, պու կիւնքի կիւն պէնիմ իշին միւմքինսիզ տիր .
էօյլէ օլտուղունու հիսս խտիեօրում. իմտի, հէր շէյի սիզէ սէօյլէ-
մէք տէ գօլայ տըր, զիրա մատտէ՝ եալընըզ պիր գաչ քէլիմէտէն իպա-
րէթ տիր, Անճազ պու պիր գաչ քէլիմէտի թէլէֆֆիւզ իթմէք իշին
պիր տէրէճէ ճէսարէթ լազըմ տըր, վէ պէն տէ պու ճէսարէթէ մա-
լիք օլաճաղըմ:

«Էվիլէթ, օ ճէսարէթէ մալիք օլմալընըմ, իշթէ, մատմուաղէլ,
պու պիր գաչ քէլիմէ, պու սէօզ, շու տուր:— Շիւպհէսիզ հիսսիեաթը-
մը զաթէն կէօյլէրիմ տէրունինտէ օգումուշ օլտուղունուդտան, պու
պապտէ թէաճճիւպ իթմէտէճէքսիւիզ. — Մա'տմուաղէլ, քիմ վէ հէր
նէ օլսանըզ, վէ էսարընըզ հէր նէ օլսա, սիզի սէվէրիմ:

Ժէնէրալ պու սէօյլէրի սէօյլէտէրէք, Անժէլին եաթաղընա եագ-
լաշըպ, պիր էլինի թուլթուլ, վէ հէտէճան իլէ սըգալ:

Աշգ ու սէվտաեա տայիր օլան հէր կիւնա իֆատէ վէ իգրար՝ սօղուզ
գան իլէ պլազ ըլտըղընտա, մուճիպի իսթիհզա օլուպ, չիւնքի պիրի-
պիրինի սէվէնլէր, մուհապպէթլէրիի անլամազ իշին, սէնի սէվտիմ
տիմիլէ միւ հթամ տէյիլ տիրլէր, զիրա աշգ քէլիմէի տօտագլարըն-
տան չըգմազտան չօգ էվիլէ, անը պիրլիլէր: Հալպու քի պու եօլտա
վուգու պուլան պապը իգրար ու իթիւրաֆլար՝ պուլարը իճապ իթ-
տիրէն ահվալ ու վիդայի, վէ վուգուա կէլտիքլէրի վազթ ու զէման
իճապընճա էօյլէ պիր հէճմմիեթթ քէսպ իտէրլէր քի, պուլընըն
վէխամէթի, պազէն տէհշէթլի ահվալի մուճիպ օլապիրլիլէր: Բրէն
Գլօբլօգուն աշգ ու սէվտա եօլունտաքի իգրարը տա, քէնտիսին
Անժէլ գարշլսընտաքի Վալիեթթի, վէ մէզպուրէնին չօլուգ չօճուգ
օլմասը սէպէպիլլէ, սօն իգրարլարտան մատտուտ օլապիրլի իտի,
եանի պիր թագըմ միւ տհիշ նէթիճէլէր իյգա իտէպիրլի իտի:

Անժէլ, պու մէնգարէնին վուգու պուլաճաղընը, մատամճիւրիէօ-
տէն ալմըշ օլտուղու մալիմաթ իւզըտէ պիրլու, միւրեալէմէտէ պաշ-
լատըրլարընտան պէրու, «սիզի սէվէրիմ» քէլիմէլէրինի իշիտէճէկի-
նէ մուլթաղըր իտի, ֆազաթ բրէս, օ քէլիմէլէրի թէլէֆֆիւզ ի-
տինճէ, անըն պու պապտէրի քէմալը խալիսէթինի տէրք իթմէքլէ,
չարըրգ պիր թարիգէ սաբմըշ օլտուղունա, վէ պիր տախի պու եօլ-
տան կէրի տէօնմէք միւմքին օլմատըղընա մէպնի, քէնտիեի տիթը-
մէքտէն մէնն իտէմէտի:

Հէր նէ տօխի օլսա, մէզպուրէ ճէվապընը չօգտան պէրու հա-
զըրլամըշ, վէ իթթիխապ իթտիկի խաթթը հարէքէթ քէնտիսինի

նէ՛րէնէ սէվգ իտէճէկինէ թէէմին օլմաղտան էվլէլ, մեղքիւր խաթ-
թը հարէքէթ բլանընը թէպտիլ իթմէմէկէ գարաւ վիրմիշ իտի:

Անժէլ, քէնտի քէնտիեէ,

— Մատամ Տիւրիէօնին նասիհաթլարընա սիւլուք իթմէքլէ,
հապքէթի հալի պէեան իտէճէք վաղըթ, հէր ղէման պուլունուր,
տիմէքտէ իտի:

Հապուլ քի պու մւալէք, ֆէնա օլուպ, չիւնքի Դյօբլօգ կիպի
պիր պտէմէ պիր քէրըէ հալան սէօյլէմէքլէք, էօյլէ պիր ատէմէ
գարշը իքի գուվվէթլի սիլահ տիմէք օլան անըն էմիյեէթ վէ հիւր-
մէթիլի պէլքի զայպ իթմէք տիմէք իտի:

Նիհաեէթ, մատմուաղէլ տ'Արլըլիլ, ժէնէրալա խիթապէն,

— Պէնի սէվի'եօրմալքունուլ տէյի սիւալ իթտի:

Ժէնէրալ. — Ենմին իտէրիմ քի, էվլէթ, ճիտտէն սիզի սէվէրիմ:
Անճագ նէ՛ տիեէճէկինիլի պիլիրիմ, եանի Ռուսիայը, բրէնա, ղէնկին,
ժէնէրալ վէ տահա սայիրէ իտուկիմի, վէ սիզին իսէ, Ֆրանսըզ,
ֆագիրէ, ասլը պէլլիսիզ, վէ մէվգիսիզ պիր գատըն օլտուղունուղու
մաղամը իթիրաղտա պէեան իտէճէկինիլէ չիւպհէմ'եօգ տուր:

Բրէնսին, մուխթասարէն մէյտանա գօյտուղու պիր իքի հալ,
մէսէլէնի էօյլէ պիր մէվգիեէ կէթիրմէքտէ իտի քի, իքի թարաֆըն
առախի, նէվիմա պիր սէօգ իլէ մէսէլէնի հալլ իտէպիլէճէքլէրի անլաշըլ-
մագպալ իտի:

Իմտի, Անժէլ, պու պապտէ ճէվապա աղաղլէ,

— Իֆատէնիլ քէք թէմամ'տըր, տէտի:

Ժէնէրալ. — Պու հալտէ, մատմուաղէլ, իքիմիզին տէ մէվգիլէրի
հէր նէ օլտա, պէն սիզի սէվէրիմ, վէ պու աչգ ու սէվտանըն՝ պի-
զի նէրէնէ սէվգ իտէճէկինի, էկէրչի անլամագ իսթէրսէնիլ, անը
տա, իքի լազըրտը իլէ անլաթապիլիրիմ, եանի «սիզին իլէ էվլէն-
մէք իսթէրիմ»

Անժէլ. — Պէնիմէ էվլէնմէք մի:

Ժէնէրալ. — Էվլէթ, վէ պու պապտէ քէք չօգ սէպէպլէրիմ տէ
վար տըր:

Անժէլ. — Հո՞նկը սէպէպլէր տիր:

Ժէնէրալ. — Էվլէլ էմիրտէ, պաշգա տիւրլիւ մուամէլէ իթմէք-
լիկէ հայըզ օլտուղում նամուս միւստատէ իթմէզ. Սանիէն, նի-
եաթըմըն միւթէպէրիկի հազգընտա չիւպհէ իթմէնիլի իսթէմէմ:
Վէլհապըլ, սիզի պէտապախթ գըլմագ իչին, քէնտի վաղիեէթիմի սուի

խաթիմալ իթմիշ օլտուղունմոան տօլաեը իթհամ օլունմաեա բոււի մուվաֆֆադաթ իտէմէմ: Պիւլաքիս, սիզի քէնտի տէրէճէվէ գատաթ կէթիրտիկիմ հալտէ, մուհապպէթիմին խալիսէթինէ իսքեաթ օլունաճադ վէ խաթթը հարէքէթիմ անլաշըլաճադ տըր:

Ժէնէրալըն պու ճէվապը, քէնտինին էֆքեար ու հիսսիեաթճա ասալէթինի, քէնտի զաթը հադգընտաքի իհթիրումընը, վէ միւլահազաթճա պիւեիւ, քիւկիւնիւ իսպաթ իթտիկինտէն, Անժէլ, պիր ազ միւսթ էրիհ օլտու իսէ տէ, վազիեէթի իճապընճա՝ հալէա միւշքիւլ պիր մէվգիտէ պուլունմադաա իտի:

Ժէնէրալ. — Սէպէպլէրիմի սիզէ սէօյլէտիմ, շիմտի սիզ պանա նէ՞ ճէվապ վիրէճէքսինիզ:

Անժէլ. — Վիրէճէկիմ ճէվապը պէն տէ պիւլմէմ:

Ժէնէրալ, մատուաղէլ տ'Արըվիլին էնտիշէլի հալինի կէօրտիւկիւնտէն, մէզպուրէեէ եարտըմ իթմէք իւզըն,

— Պէնի սէվմէեօրմուսունուզ, տէտի:

Անժէլ. — Աճա՛յիպ...

Ժէնէրալ. — Պէնի կիւճէնտիրիքսինիզ տէյի վէսվէսէ իթմէեէրէք, աշըգտան աշըղա խալը տէյին: Իպթիտաի էմրտէ պանա մուխալիֆէթ իտէմէեէճէք պիր հալտէ օլտուղունուզ ու անլաեօրում: Խաթթէթ իտէմէեէճէք պիր հալտէ օլտուղունուզ ճիհէթլէ, պէնի բէք տէ թանըեամազսընը: Ֆիրվազը, ագլընըզ պաշընըզա կէլէլի, անճադ պիր սաաթ օլմուշ տուր: Պինաէն ալէյհ, պէնի ասլա կէօրմէմիշ կիպի պիր հալ ու մէվգիտէսինիզ: Պունտան տա գաթինազար, իգրարը աշգ ու սէվտամ վէ վազը օլուն թալէպիմ, մէմոնտէն խարիճ օլտուգլարընտան, սիզի հադգըլլա թէաճճիւպտէ պըրադմադտա օլտուգլարընա շիւպհէ իթմէմ: Պինապէրին, տիւշիւնմէք վէ պէլքի տէ պէնի սէվմէք իշին, էլպէթթէ պիր մէօհլէթ թալէպ իթմէք իսթէեօրսունուզ:

Անժէլ. — Էվվէթ:

Մէզպուրէ, պու միւքեալէմէտէն զիեատէսիյլէ եօրուլուեօրտու, շիւնքի Գլօրլօգ իլէ լագըրտը իտէրքէն, Մ. տը Սէրտէօյլիւ տիւշիւնմէքտէ, վէ աիւնն նէ՞ օլմուշ օլտուղունու, քէնտի քէնտիեէ սօրմադտա իտի:

Ժէնէրալ. — Պունտուն մաատա, պու միւլադաթ դալրպա սիզի եօրուեօր:

Անժէլ. — Էվվէթ:

Ժենեբալ. — Նի՛չին սէօյլէմէեօրսունուզ, Հէր նէ հալ իսէ, իս-
թէտիկինիզ գատար տիւշիւնէպիլիսինիզ:

Գլօբլօզ, կէնճ գլզըն էլինի պուս իթտիքաէն սօնրա, զաեէթ
մէմուէն պիր հալտէ օլարագ, վէ վազը օլան կիւզէլ թէքլիֆինէ,
Անժէլին եագըն վագըթտա մուվաֆֆապաթ իտէճէկինէ իսքեաթ
օլմուշ պուլունտարապ, մահէլլի մէգըիւրու թէրը իթտի:

Պէշ տագըզա սօնրա, մատամ Տիւրիէօ, Անժէլին եանընա ալ-
տէթինտէ, մէրգոււմէ կէնճ գատըն, մահգօւն պիր հալտէ իտի, վէ
հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեօրտու:

4

ԳԼՕԲԼՕԳ ՎԷ ԿՐՕՍԳՕԳ

Մատամ Տիւրիէօ, էլինտէն կէլտիկի մէրթէպէ մէրգոււմէնի թէ-
սէլլի իթտի, վէ օլ կէնճ գատընըն հէեէճանը պիր տէրէճէ կէչտի-
կինտէ, վուգուաթ իճապընճա տօսթու օլմուշ օլան գատընըն կէօր-
սիւնտէ պաշընը կիզլէեէրէր,

— Ահ, մատամ Տիւրիէօ, պիզ նէ՞ եաբտըզ, տէտի:

Մատամ Տիւրիէօ. — (Թէաճճիւպլլ.) Նէ՞ եաբտըզ:

Մատամ Տիւրիէօ, մատամ տը Սէրտիօյլէ կիւզէլ պիր նա սիհաթ
վիրմիշ օլտուզունա տէրունէն իսքեաթ օլմուշ իտի: Մէզպուրէ, Ժէ-
նէրալ Գլօբլօզու պիր իյիճէ թանըմատըղընտան, անըն, վագթիլլէ
չօպան զըղարըյլ պիլէ էվլէնէն գրալլար ոընըֆընա մէնսուպ օլ-
տուզունու, շէօյլէքի օրտուտա պագգալլըզ իտէն պիր գարը իլէ
էվլէնմէք իսթէտիկի հալտէ, անըն իսմինի տախի սիւալ իթմէք իս-
թէմէեէն պիր բրէնս իտուկինի պիլէմէզ իտի:

Հալ պուքի Գլօբլօզ, ֆիլվագը օլ թարզ բրէնալէրտէն իտի:

Մատամ Տիւրիէօ. — Վա՛յ թէրս իգպալ, պիզ իսէ պու եօլտա
տիւշմէնին զայիֆ թարաֆընը պուլապիլէճէկիսիզի մէմուլ իթմէքտէ
իքէն, բէնտի զայիֆ թարաֆըմըզ տիւշմէնէ թէպիմ իթմիլիզ, Նէ՞

չօլբազըզ, ֆագաթ պու նէ՞ատէմ՝ իմիշ . . . մէկեր պէօյլէ պիր ա-
տէմ պուլմագ իշին Բուսիաեա կէլմէլի իմիշ :

Անժէլ .- Շիմտի նէ՞ եարմայը :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիւշիւնմէեէ վագթընըզ վար տըր . օ տա
պիւեիւք շէյ տիր :

Անժէլ .- Պուռուռլա պէրապէր . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Հալպու քի , գըզըմ՝ պու խուսուստա միւմ-
քին մէրթէպէ զիեատէ տիւշիւնմէք լազըմ տըր :

Անժէլ .- Լաքին բէք չօգ տիւշիւնիւլտիւկիւնտէ , բրէնսին սապ-
ըը թիւբէնէճէք տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Թէքրար թէքլիֆաթա՞ մը գալչըչադ տըր :

Անժէլ .- Շիւպհէսիդ , վէ պէլքի տէ պիզիմ՝ զաննըմըզտան տա-
հա էրքէն թէքլիֆաթընը թէճտիտ իտէճէք տիր , զիրա հէեէթին-
տէն , սապըրսըզ օլտուզու անլաշըլըեօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիւմէք տիր քի , սիզի տիվանէ կիպի սէվտի-
կինի պէեան իյլէտիկիմտէ հագըլմ վար իմիշ :

Անժէլ .- Հալպու քի պէն քէնտիսինի սէվմէեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէվմէտիկինիզէ ինանըըլմ :

Անժէլ .- Անճագ պու ճիհէթ , պիզի էնտիշէտէն գուրթա-
րամագ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Օրասը էօյլէ , լաքին տիկէր պիր եօլտա հա-
ըէքէթ իտէպիլի՞ր մի իտիք :

Անժէլ .- Էվվէթ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նա՞սըլ :

Անժէլ .- Իշին տօղրուսունու սէօյլէմէլի իտիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տահա իյի օլո՞ւր մու իտի տէյի զանն իտի-
եօրսունուզ :

Անժէլ .- Չանն իտէրիմ քի , է՛ն սատէ եօլ վէ է՛ն էմին եօլ պու-
լտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր ազ պէնի տինլէեին :

Անժէլ .- Սէօյլէեին :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իկէրչի սիդ , ժէնէրալ մագամընտա ֆէվզէ-
լատէ թանըլմըշ օլան տիւզ տը Սէրտէօյլիւն զէվճէսի իտուկինիզի ,
վէ պու սըֆաթլա օրտու իլէ պիրլիքտէ կէլտիկինիզի , վէ վալիտէ օ-
լուպ , իքի նէֆէր էվլատընըզ պուլունտուզունու , վէ Ֆրանսաեը
թէքրար կէօրմէք սաատէթ ու իգպալինէ նայիլիեէթի արզու իթմէք-

լիկինիդ, էվլատընըղը տէրաղուշ իյլէմէք, վէ ֆրանսըզ օրտուսու ըիւ-
ճաթա պաշլաեալըտան պերու, հազգընտա ասլա մալիւմաթ ալա-
մամըշ օրտուղունուզ զէվճինիզէ տայիր խապէր ալմագ իչին իտու-
կինի բրէնսէ սէօյլէմիշ օլսա խոինիզ, պիլի՞րմիսինիզ պունուն նէ-
թիճէյի նէ՞ օլաճագ իտի:

Անժէլ. — Իյի պիր ատէմէ պէնզէեէն բրէնս, հալիմէ աճըեա-
ճագ իտի:

Մատամ Տիւրիէօ. — Օրասը չիւպհէլի:

Անժէլ. — Նէ՞տէն չիւպհէլի:

Մատամ Տիւրիէօ. — Պէնի տինլէեին, մատամ, աճըգմըշ օլան
գարնըն գուլագլարը օլմատըղը կիպի, աշըգ օլան պիր քիմնէնին տէ,
բէնտի աշգ ու սէվտասընա գարչը չըգըլտըղընտ, վէ արզուլարը
մէնն իտիլմէք իսթէնիլտիկինտէ, վիճտան ու մէրհամէթի եօգ տուր,
վէ օլամագ, Շիւպհէսիզ, սիզին հիքեաեէնիզ, բրէնսի ֆէվզէլատէ
միւթէէսսիր, վէ ալէագատար գըլաճագ իտի, լաքին պունուն իչին
բէնտիսի, աշգ ու մուհապպէթինտէն ֆարիզ կէլմէեէճէք իտի: Պի-
նապէրին, մէրգում պիր ճանվէր օլմատըղը էճիլտէն, էվլատընըղըն
թէլէֆինէ չալըշմաեաճագ իտի իսէ տէ, ժէնէրալ տը Սէրտէօյլ հազ-
գընտա մալիւմաթ իսթէեէճէկի միւհթէմէլ իտի:

Անժէլ. — Օնա նէ՞ չիւպհէ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Իմտի, շու իւշ չըգգտան պիրինի գապուլ
իթմէլիսինիզ. եա տիւզ վէֆաթ իթմիշ տիր, եա ֆրանսատա
տըր, վէ եախօտ էսիրի հարպ օլմուշ տուր:

Անժէլ. — Էվվէթ, էվվէթ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էկէրչի տիւզ վէֆաթ իթմիշ իսէ, բրէնս սի-
զին իլէ էվլէնմէկի թէքլիֆ իտէճէք տիր: Անճագ, տիւզ տը Սէր-
տէօյլին վուգուլի վէֆաթընը մուսատտագ պիր սէնէտ թէտաքիքլէ
օլ վէճհլէ սիզէ թագտիւմ օլունաճագ տըր:

Անժէլ. — (Ֆէվզէլատէ պիր էնտիշէ իլէ.) Ա՛հ, տիւզ իւն վէֆաթ
իթմիշ օլտուղունու ֆարզ իթմէեէլիւմ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Խա՛յր, պէն էօյլէ պիր զաննտա պուլունու-
մաեօրում, պիլաքիս հաեաթտա օլտուղու իթիգատընտաեըմ, հալ
պու քի մէսէլէյի հէր նօգթասըյլա թէտգիզ իթմէք լազըմ օլտու-
ղունու տա, զանն իտէրիւմ քի սիզ տէ գապուլ իտէրսինիզ:

Անժէլ. — Տիւգիւն, տահա զիեատէ ֆրանսատա պուլունտուղու-
նու իհթիմալտէն ատտ իտէլիւմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիմտի տէ անըն սըրասը կէլտի , Իմտի , է-կէր բրէնս , տիւզ իւն Ֆրանսատա մուգիւմ՝ օլտուղունու սուրէթի գա-թիեէտէ թահգըզ իտէր իսէ , շիւպհէսիզ , քէնտիսիյլէ պուլուշմագլըզ վասըթասընտան սիզի մահրում պրագմագլըզը տիւշիւնէճէկինտէն , օնտան սօնրա , վաթանընըզա միւէպպէտէն էլվէտա տիեէպիլէճէկի-նիզ տէրքեար տըր :

Անժէլ .- Բրէնսին պէօյլէ պիր ֆէնա մուամէլէտէ պուլունմանա միւզ թէտիր օլտուղունու զանն իտէ՝ րմիսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Քէնտիսինի հիշ պիր շէյէ միւզթէտիր զանն իթմէմ , լաքին աշըզլարըն հէր շէյէ միւզթէտիր օլտուգլարընը , խուսուսիյլէ , սէվտիքլէրի գարը քէնտի հիւքմէրի թահթընտա պու-լունտուղունտա , հաթթա քէնտիքլէրինի տէ սէվմէսէ , պունլարըն իւք իշի , գըսգանտըզլարը պիր րաքիպին էլինէ տիւշմէսի իշին , օ գա-րընը բէնտի իգթիտալարը թահթընա ալմագտան իպարէթ իտու-կինի պիլիւրիմ :

Անժէլ .- Ահ եա Բապպի . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու սէօյլէտիքլէրիմտէն տօլանը շաշըրա-ցագ հիշ պիր սէպէպ պուլունմամագտա տըր : Մատէմքի բրէնս , սիզին քիւմ օլտուղունուզու պիլմէզ իսէ , հէնուզ գաթը իւմիտ իթ-մէկէ մահէլլ եօզ տուր : Եալընըզ շու գատարը սիզէ սէօյլէրիմ քի , մէյլէքիմիզ բէք եօլունտա օլմուշ տուր :

Անժէլ .- Էկէրչի տիւզ էսիրի հարպ իսէ՞

Մատամ Տիւրիէօ .- Օլ վագըթ տահա ֆէնա :

Անժէլ .- Սիզ պէնի գօրգ ուտուեօրսունուզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հագըզթի հալի սէօյլէեօրում :

Անժէլ .- Նէ՞ կիպի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալըն , հէր նէ սէպէպլէ տախի օլսա , պիր էսիրի հարպը էօլտիւրթէճէք գատար ֆէնա պիր քիմէ օլտու-ղունու զանն իթմէմ , անճագ , էկէրչի սիզին , տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլտուղունուզտա : Խապէրտար օլուր իսէ , տիւզիւ Սիպէրիանա կէօն-տէրէպիլիւր քի , իշիթտիկիմէ կէօրէ , օրանա կէօնտէրիլէն պիր տա-խի կէլմէզ իմիշ :

Անժէլ .- Միւմքի՞ն մի տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիւպհէսիզ միւմքիւն տիւր .- Շիմտի սիզ տէ պէնիմէ հէմէֆքեա՞րմըսընըզ :

Անժէլ .- Հա՞նկը ճիհէթտէ :

Մատամ Տիւրիէօ . - Բրէնսէ եալան ուշտուրմագլըղըմըզտա :

Անժէլ . - Եվվէթ , պու պապտէ պէնտէ սիզինլէ հէմէֆքեարըմ .
լաքին պունունլա , իլէրուտէ նէ՞ եաբմագ լաղլմ օլտուղու անլա-
շըմագ :

Մատամ Տիւրիէօ . - Իթթիխազ օլունաճագ խաթթը հարէքէթի
սիզէ իշար իտէրիմ :

Անժէլ . - Չարուգ սէօյլէեին , իսթէտիկինիզի եալաճաղըմ . զի-
րա ագլըմ պաշըմտա օլմտըղընը հիսս իտիեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ . - Ջէմանէմիզ , էօյլէ գաթի իշ կէօրմէք զէ .
մանը օլմանըպ , տիւշինմէք վէ իթիտալ իլէ հարէքէթ իթմէք զէ-
մանը տըր . . . Իմտի , սիզտէ բրէնսի միւմքին մէրթէպէ միւտտէթի
մէտիտէ պէքլէթին :

Անժէլ . - Նէ՞ տիւմէք իսթէտիկինիզի անլամաեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ , մէրգումու չու եա պու եօլ իլէ ավընտըրա-
րագ վագըթ գազանըմասը մէսլէքինին իլթիզամընը , կէնճ գատընա
թափսիեէ իթտիքտէն սօնրա , իֆատէսինէ չու վէճհէ տէվամիթտի .

— Պու սուրէթլէ բրէնսի ավընտըրմագլա , իրք պահար մէվսի-
մի վիւրուտ իտէճէկինտէն , պուրատան ֆիւրար իչին պիւր չարէ պու-
լապիլիւրիմ , եախօտ զէվճլէրիմիզ , գազագլարտան ինթիզամարընը
ալարագ , պիզի գուրթարըրլար :

Պու սէօլէր , տիւշէսին գալպինտէ պիւր աղ էմիլյէթ վէ իւ-
միտ հասըլ իթմէքլէ , պիշարէ , պու չարէյի պուլմագ իչին իրք
պահարա պէքլէմէմէսինի մատամ Տիւրիէօտէն բէճա իյլէտի , վէ ի-
լավէթէն տախի ,

— Ջիրա , զանն իթմէմքի , բրէնս , պու խուսուտա սապըրսըզ
օլտուղու հալտէ , ուղուն միւտտէթ պէքլէսին , տէտի :

Անժէլին պու զաննը եանլըշ տէյիլ իտի . Շէօյլէքի , բրէնս ,
քէնտիսինի հագըգէթէն սէվտիկի էճիլտէն , ..նըն , վասըթաի միւ-
տաֆաա մագամընտա իթթիխազ իթտիկի իչի ուղաթտըրմագլըգ
թէտպիլիլինէ բուի մուվաֆֆագաթ կէօսթէրէճէկի մէմուլ օլունա-
մագ իտի :

Սօն գարարտան սօնրա , սէքիզ կիւն կէշմիշ օլտուղու հալտէ ,
Գլօբլօգ , Անժէլին գալպինի իսթիճվապէ կէլտի :

Ոլ էանատէ , պու կէնճ գատըն հէնուզ եաթագտ " օլտուղուն-
տան , ժէնէլալա էէվապ վիւրմէքտէն խալի օլմագ իւղրէ , խասթա
խտուկինի պէհանէ իթտի :

Բրէնս իսէ ,

— Հիշ օլմագսա , իւմիտ իտէպիլի՞րմիեիմ , տէտիկինտէ , մէզ-պուրէ ,

— Ա՛հ , եա Բապպի՛ , նէ՛ գատար միւզտարըպ պուլունուե-րում , տէ յի մուգապէլէ իթտի :

Բրէնս , մէզքիւր ճէվապ իւզէրինէ տիշարը չըգտը , ֆաղաթ տիւշարը հիտտէթ ու զազապ օլմաղլէ , օն գատար ապէրինի գըր-պաճ իլէ տէօյտիւրէրէք , ինթիգամընը պու պիշարէլէրտէն ալտը :

Մէքիզ կիւն տահա կէչիպ , Գլօբլօզ թէքրար կէլտի , վէ սէքիզ կիւն էվվէլքի կիպի այնի՝ ճէվապը ալտըղընտան , եինէ պու պապտէ ապէրլէրին եիկիրմիսինտէն պի ինսաֆանէ ախզը ինթիգամ իլլէտի :

Ասքէրլէրիմիզ հագգընտա պիլա մէրհամէթ մուամէլէ իտէկէլմիշ օլան գազազլարտան , Անժէլ , պիլմէեքէրէք պու սուրէթլէ ինթիգամ ալմագտա իտի :

Պիր այ գատար կէչտիկի հալտէ , Գլօբլօզ , հալէա թէչէպպիւ-սաթը վագըրասընտան պիր նէթիճէ իսթիհասալ իտէմէտի , վէ սէքիզ կիւնտէ պիր կէլտիկի թագտիրտէ հիշ պիր թէչվիգաթամիզ վատա պիլէ նայիլ օլամամագտա իտի :

Ժէնէրալըն հիսսիեաթը աչըգանէսի , քէնտի ախլէագընը պիւ-թիւն պիւթիւն թէպտիլ իտիպ , վագթիլլէ ապէրլէրինտէն սէվիլ-մէքտէ , վէ հիլմ ու լէթաֆէթի՝ տիլլէրտէ տասիթան օլմագտա ի-քէն , մէզքիւր աչգ ու սէվտատան սօնրա , մէնֆուր , վէ ինսան տէ-յիւ , իլլա պիր գաբլան աոտ իտիլմէքտէ իտի : Ֆիլվագը , էկէրչի գա-պիլ օլա , մէրգում , եալընըզ պիր քէլիմէ իչիւն պիւթիւն ալալարընը գըրպաճլաթտըրը իտի :

Հալպու քի , Անժէլ իլէ տայիմա քէմալը հիւրմէթ վէ նէզաքէթ իւզրի մուամէլէ իտիպ , մէյեուսիեթլէ ,

— Պէնի սէվմէեճէք տիր . . . տիմէքտէն էօթէեէ կէչմէքտէ իտի :

Պունունլա պէրապէր , ալթը հաֆթա տէվամ իտէն պիհուտէ թէքլիֆաթ վէ թէչէպպիւսաթտան սօնրա , կիւնիւն պիրինտէ , Գլօբ-լօզ , արթըզ սապըր թիւքէնմէրլէ , Անժէլին ֆիթուրսուղլուղուն-տան վէ պարիտանէ մուամէլէսինտէն նէ՞ հասըլ օլաճալընը տիւշիւն-մէկէ պաշլատը :

Պու խուսուտա , մէրգում , քէնտի խըզմէթլէրինի՝ կէօրէն վէ հագգընտա էմիլյեթի քեամիլէսի պուլունտան իհթիեար պիր գազազ ապէրինէ սըրըրընը աչտը :

Պու առէմ, բրէնսին էմիւլլէ մէրգուաման իբի գատըն իւզէրինէ իճըայի նէզարէթէ մէ:նուր օլուպ, արգատաշլարընըն գըրպաճ-լանտըզլարընըն սէպէպինի տէ պիլտիկի ճիհէթլէ, էֆէնտիսինին միւ-րաճաաթը իւզէրինէ, պիւր էլինտէ գալբաղը վէ տիկէրինտէ գըրպա-ճը պուլունարագ,

— Օ Ֆրանսըզ գարընըն սիզի սէվմէտիկինին սէպէպինի պիլիրիմ տէտի:

Ժէնէրալ. — Սէպէպի նէ՞ տիր:

Գաղագ. — Շու տուր քի, օ գատըն մէմլէքէթինի սէվէր:

Ժէնէրալ. — Ֆրանսաբը մը:

Գաղագ. — Շիւպհէսիզ:

Գլօբլօզ, պու իֆատէտի հադգլը պուլուպ, իթիրազ իթմէտի, վէ Կրօսգօզ իսմինտէ օլան խըզմէթքեար իսէ, ամիրինին սիւքիւթ տուրմասընտան ճէսարէթլէնէրէք, քէլամընա չու եօլտա տէվամ էլլէտի:

— Պու գըզ Բուսիայընը սէվմէզ:

Ժէնէրալ. — Աճայի'պ:

Կրօսգօզ. — Զիւնքի Բուսլար՝ Ֆրանսըզլարա զալէպէ չալըշմըշ-լար տըր:

Ժէնէրալ. — Սահիհ տիր:

Կրօսգօզ. — Պու հալտէ պիւր Ֆրանսըզ իլէ էվլէնմէք իսթէմէսի թապիի տիր:

Ժէնէրալ. — Նէ՞ տիեօրսուն:

Կրօսգօզ. — Տիեօրումքի, մէզպուրէ, պիւր Բուսիայը իլէ էվ-լէնմէք իսթէմէտիպ, պիւր Ֆրանսըզ իլէ էվլէնմէք իսթէր:

Ժէնէրալ. — (Հիտտէթլէ.) Կրօսգօզ, սէնի գըրպաճլաթա-ճաղըմ:

Կրօսգօզ. — Ժէնէրալըմ, տիւլէտինիզ, օնտան սօնրա գըրպաճ-լաթընըզ:

Մէրգուժ գաղապ, վաղթիլլէ թէվլաթօզլէսին «վուր, ֆաղաթ տինլէ» տէտիլի կիպի, մէզքիւր սէօզլէրի, քէմալ իթմի'նան իւզըն թէլէֆֆիւզ իթմէքտէ իտի:

Ժէնէրալ. — Սէօյլէ, հա'յլան:

Կրօսգօզ. — Զանն իտէրիմքի, պու գատընը էվլէնտիրմէք իչին, քէնտի իսթէտիկի զէվճի արտմսեա նէ՛ սիզ, նէ՛ տէ պէնտէնիզ, մուվաֆֆազաթ իտէմէտիզ:

Ժենէրալ . — Օրասը էօյլէ :

Կրօսգօգ . — Փագաթ , վաթան մուհապէթի վէ Ֆրանսըզ իլէ էվլէնմէք արգոուսու գալպինտէ մէվճուտ օլտուգճա . . .

Ժենէրալ . — Է՛յ . . .

Կրօսգօգ . — Պու գատըն սիզի սէվմէնէճէք տիր :

Ժենէրալ . — Օ հալտէ , պէն տէ պէքլէրիմ :

Մէրգուժ , պու սէօզլէրի , ղահէթ հիտտէթ վէ ղազապլէ սէօյ-լէմէքտէ իտի :

Կրօսգօգ . — Անճագ պու տույղուլարը օ գատընըն եիւրէկինտէ քիմ հասըլ իթ տիկինի պիլիժմիսինիզ :

Ժենէրալ . — (Թէհտիտավէր պիր սուրէթլէ կէօզլէրինի գազաղա չէվլրէրէք) Ումարմքի սէն տէ յիւսին :

Կրօսգօգ . — Խա՛յր , Ալլահ իթմէսին :

Ժինէրալ . — Էօյլէ իսէ քիմ տիր :

Կրօսգօգ . — Իհթիեար գարը տըր :

Ժենէրալ . — Պագ գալ գարը՞ մը :

Կրօսգօգ . — Էվվէթ :

Ժենէրալ . — Էմի՞նմիսին ,

Կրօսգօգ . — Էմինիմ , կէլին , շիմտի կէօրիւրսիւնիւզ :

Ժենէրալ , հիտտէթլէնիպ , իքի պիչարէ գատընլարըն պուլուն-տուգլարը մահէլլէ տօղրու իլէրլէտի :

Մէրգուժ գազաղ , էֆէնտիսինին արգասընտան կիթտիկի սը-րատա , քէրտի քէնտիսէ շէօյլէ տիւշիւնմէքտէ իտի :

— Իքիսինի տէ գըրպաճ ճէզասընա տիւշար գըլմանա միւգթէ-տիրտիր : Փագաթ հէլէ օլ իհթիեար գարը հագգընտաքի պու մուա-մէլէնին իճրա խտիլէճէկինէ շիւպհէմ եօգ տուր :

«Օ գարը , պէնիմ կիպի պիր գազաղա նէ՛ կիւնա մուամէլէ իթ-մէկէ ճէսարէթ իտիեօր իսէ , օլ գըզ տա ժենէրալա այնի եօլտա մուամէլէտէ պուլունուեօր :

«Էրէ յիճէ կիւլէճէեիզ , Շու գատըն՝ ժենէրալա օեու՛ն օյնաեօր , նէ իսէ , լաքին ժենէրալ տա , հիտտէթ ու ղազապընը կէյիւրմէք իչին , քէնտի ասքէրլէրինի գըրպաճ ճէզասընա տիւշար գըլաեօր : Պէն իսէ , սահիհ տիր քի , հիտտէթլի պիր վագըթտա պուլունտուղումտա , տօսթլարըմը պիր ազ ղիեատէ շիտտէթլէ գըրպաճլամազլա հիտ-տէթիմի թիսկին իտէր , վէ ճան սըգընթըմը կէյիւրիւրիմ լաքին . . .

Իշթէ , Կրօսգօգըն ֆիքրի , պու միւլահագաթ իլէ մէշղուլ իքէն :

իքի էսիրէ գատընըն պուլունտուգլարը մահէլէ մուվասըլէթ իտիրտի: Պէրէքէթ վիրսին քի, ժէնէրալ Գլօբլօզ, քէնտի խուսուսի տայիրէսինտէն մէրգուլէրին տայիրէսինէ կէլէնէ գատար, մէրգուլ գազազ ասլէրի կիպի տիւշիւնմէնէ, ֆազաթ, գըրպաճ մէմուրու կրօսգօգուլն թավսիւնէ իթտիկինտէն տահա զիւտտէ հայսիւնէթ վէ մէնաֆիլինէ մուվաֆըզ պիր գալար իթթիսաղընա վագըթ պուլտու:

Պինապէրին գազաղըն իւմիտլէրի պօշա չըգտը:

Ժէնէրալ, ալէսսէվիւնէ իքի գատընըն պուլունտուգլարը, օլտուգճա մէֆրուչաթլէ միւզէյնէն սալօնա կիրաիկինտէ, թէպէսսիւմէ սէլամ վիրտի, վէ պատէհու Անթէլին եանընտա օթուրուպ, պազը զէնտօթանէ սէօղլէրտէն սօնըն, աւաղա գալգտըղընտա, սաքին պիր սէտա իլէ, մատամ Տիւրիէօնէ,

— Մատամ պէնիմէ պէրապէր կէլին, սիզէ պազը սէօղլու վարտըր, տէտի:

Մատամ, Տիւրիէօ. — Միւսիւ բրէնս, հագգըմտա կէօթէրտի. կինիզ պու իլթիֆաթա թէշէքքիւր իտէրիմ:

Ժէնէրալ. — Ֆրանսաւա տայիր սիզէ պազը խապէրլէր թէպլիղ իտէճէնիմ:

Անթէլ. — (Հէեհճան իլէ.) Պանա տա թէպլիղ իթմէեհէճէ՞րմիսինիզ:

Ժէնէրալ. — (Քէնտի քէնտիւնէ.) Նէ հէեհճան, շու ահմազ կրօսգօգուլն հագգը վար իմիշ:

Ժէնէրալ. — Իլէրուտէ սիզէ տէ պազը շէյլէր սէօյլէրիմ, ազիզէմ:

Պու սուրէթլէ, ժէնէրալը մէրգուլ, մատամ Տիւրիէօ իլէ պիրլիքտէ օրատան տիշարը չըգտը: Պունլար, կրօսգօգուլն էօնիւնտէն կէշտիքլէրի սըրատա, մէրգուլ, սէլամա տուրտու, վէ պատէհու արգատան կիթմէկէ պաշլատը:

Բրէնս Գլօբլօզ, պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէեհէք, մատամ Տիւրիէօնիւ քէնտի օտասընա կէօթիւրիւպ,

— Օթուրունուզ, տէտի:

Մէգպուրէ, իշպու Բուսիալը ժէնէրալըն թապիւտաթընր էօյրէնմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պիլլիքտէ կէլտիքլէրի էօնատէ, սիմասընըն սէրթ վէ նէվիմա թէհտիտամիզ պիր հալ քէսպ իթտիկինէ տիգգաթ իթտի:

Գլօբլօզուլն հէյնէթի, թէքմիլ ապէր պէօլիւքլէրինի գըրպաճ ճէգասընա տիւշար գըլտըղը կիւնլէրտէքի հէյնէթինէ պէնզէնիպ կրօսգօգ, ամիրինին մէգքիւր թավը ու հարէքէթինտէն վէ իլլէրին

կիտիչինտէն մէմնու՝ զմազտա խորի ժէնէրալ, սալիմա դաթի վէ միւսէրրահ իփառաթտան խօշլանտըղընտան, մատամ Տիւրիէօեէ իթապէն,

— Սիզ Ֆրանսասը սէվէ՞րմիսինիզ, տէտի:

Մատամ Տիւրիէօ .— Պու ճիհէթի կիզլէեէմէմ:

Ժէնէրալ .— Պու հալտէ Ֆրանսասա ափտէթ իթմէքլիկի արզու իտէ՞րմիսինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ .— Պէօյլէ պիր մուվաֆֆադըյեթի, սաատէթ ատտ իտէրիմ:

Ժէնէրալ .— (Գաղապը մէրգում քէնտիսինաէն պիր թօր մէնպլիի գատար ուզադ տա պուլունուրճասընա, զաեթեթ եիւքսէք պիր սէտա իլէ .) Կրօսգօ՛ղ:

Կրօսգօղ, ամիրինին եիւքսէք սէտասընը իշիթտիկինտէ, պուլունուրդու մահէլլտէն հէման բրէնսին գօլթուգլու իսկէմլէսի եանընա սըչրատը, վէ սաղ էլի գալբաղընտա օլարապ տօղրուճա տուրտու, վէ ճէվապա աղաղ պիրլէ:

— Պուեուրուն, ժէնէրալըմ, տէտի:

Գլօբլօղ, պիր դաշ սանիյեէ գատար եաւաշ սէտա իլէ գաղապ իլէ կէօրիւշիւպ, ժէնէրալըն իփառաթէրի տէվամ իթտիքճէ, Կրօսգօղուն սիմասընտա, ինֆիալ, պիրուտէթ վէ հիտտէթ էսէրլէրի միւշահէտէ օլունմահա պաշլատը:

Բրէնա, քէլամընը իքմալ խիհնճէ, Կրօսգօղ,

— Ահալիւպ, տէտի:

Ժէնէրալ .— Պանա պիր տիեէճէկի՞ն մի վար տըր:

Կրօսգօղ .— Շունու տիմէք իսթէրիմ.քի, սիզ, հագգը՛րդտա զարարը խըղմէթ իտէնլէրի զարիպ պիր թարզտա թէէտիպ իտիեօրսունուզ:

Բրէնա իլէ Կրօսգօղ արասընտա վուգու պուլան մի.քեալէմէ բուս լիսանըյլա ճէրէեան իթտիկինտէն, վէ մատամ Տիւրիէօ իսէ, օ լիսանը անլամաւորըղընտան, տիւշարը իզթիւրապը ազիմ՝ օլմազտա խորի:

Կրօսգօղ, էֆէնտիսիլլէ եալընըզ չէնտ տագըգա միւքեալէմէ իթտիկինտէ, մէրգումուն լէհճէսի հիտտէթինտէն նաշի գըղարմը, վէ հարէքէթ ու սէտասը պաշլալաշմը խորի: Արա սրրա մէրգում, ժէնէրալըն նաղարը տիզգաթընը ճէլպ իչին, մատամ Տիւրիէօեէ թէհստիտավէր մուրէթտէ աթֆը նաղար իթմէքտէ խորի:

Պունունլա պերապէր, Կրօսգօգ, լազըրտը իթտիքճէ, ժէնէրա-
լըն սիմասը իյիեէ թէպտիլ օլմագտա, վէ էվվէլճէ թէհտիտամիլ սու-
րէթտէ պուլունան սիմասը, շիմտի քէյֆլի կէօրիւնմէքտէ իտի:

Հաթթա զանն իտէրսին քի, Գլօբլօգ, քէնտի պէնտէսինին հիտ-
տէթինտէն տէ տախլլէն իզհարը մահզուզիեթ իյլէմէքտէ օլուպ,
չու գատար քի, քէնտիեէ գարչը Անժէլին ֆիքրինի պուլանտըրմագ-
տա օլան մատամ Տիւրիէօեիւ պաշընտան տէֆ իտէճէկինտէն տօլա-
եը տա մէմնուն իտի:

Նիհանէթ, Կրօսգօգ լազըրտըսընը իքմալ իտինճէ, բրէնա, տէր-
հալ քէլամա աղազ իտէրէք,

— Տիմէք տիր քի, Կրօ'ոգօգ, սէն, հագգըմտա զարարը սու-
րէթտէ խըզմէթ իտէնլէրի ֆէնա թէէտիպ իտէրիմ' զաննընտա պու-
լունուեօրսուն, տէտի:

Կրօսգօգ. — Էվվէթ, ժէնէրալըմ:

Ժէնէրալ. — Պանա իտիլ'ն խըտէմաթը հասէնէեէ նէ' եօլտա միւ-
քեաֆաթ իթա իթտիկիմի պիր աղտան կէօրէճէքսին:

Կրօսգօգ. — Շու մատամը գըրպաճլամագլըզմա միւսաատէ իթ-
մէքլէ, տէյի' մի:

Ժէնէրալ. — Խա'յը:

Կրօսգօգ. — (Շաշըրարագ.) Հէ'

Պատէհու, ժէնէրալ, պիլ խառտա մատամ Տիւրիէօեէ խիթապէն,
թէպէսսիւմ իտէրէք, շէօյլէ սէօյլէտի:

— Մա'տամ, թարաֆընըզտան, հագգըմտա վագը օլմուշ օլան,
վէ պէնճէ, իյզահաթընա կիրիշմէկէ լիւզում' կէօրիւմէեէն պազը
ճիւզի խէթալար սէպէպիյլէ, պու ատէմ, սիզի Ֆրանսաեա կէօն-
տէրմէքլիկիման էվվէլ, իթաաթըզ աօքէրլէրիմէ վիրտիկիմ իօքէն-
ճէեի սիզէ տէ վիրմէքլիկիմի, եանի, գըրպաճ իլէ սիզի տէօյալիւր-
մէքլիկիմի իսթէեօր:

Մատամ Տիւրիէօ տիթրէեէրէք,

— Գըրպաճ մը, տէտի:

Ժէնէրալ. — (Թէպէսսիւմ իտէրէք.) Էվվէթ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Լաքին պու պիր մուճիպի խէճալէթ ճէզա
տըր:

Ժէնէրալ. — Շիւպհէսիզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Պու ճէզատան խսէ, պէնի գուրչունա տիզ-
տիրմէնիզի թէրճիհ իտէրիմ:

Ժենեթալ . — Խա՛յր , պու օլամազ :

Մատամ Տիւրիէօ . — Ֆազաթ , գըրպաճ չօճուգլարը թէրպիսէ ի-
չին տիր :

Ժենեթալ . — Պիւեիւք ատէմէրին թէրպիսէսի իչին տախի գուլ-
լանըլապիլտիկինի պիր ազտան կէօրէ ճէքսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ . — Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ , Ժենեթալըմ .
Կրօսգօգա կէլինճէ , ամիրինին , պիւեիւք ատէմէր տիմէսիլէ
գատընլարը ալտաթմազ իսթէտիկինէ էմին իտի : Պինապէրին , մատ-
տէնին գաթիէն թէսվիսէսինէ պիքլէտի , վէ պիրազ սօնրա , Ժենե-
թալ , ամիրճէ պիր սէտա իյէ ,

— Մատամ , շու հայվար հէրիֆէ եիկիրմի ատէտ գըրպաճ վուր-
մանըզը իսթէրիմ : տէտի :

Ժենեթալ , պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն Կրօսգօգու կէօսթէրմէքտէ
իտի :

Պունտան ագաթմ վագը օլան սէօղլէր սըրասընտա , մէրգուլմ գա-
զագ նէֆէրի մէմնուն օլարագ կիւլմէքտէ իքէն , պու տէֆատա մա-
տամ Տիւրիէօ կիւլտիւ , վէ մահգուգիսէթինի թէսկին իտէմէեթէք ,

— Նէ՞ տիեօրսունուզ , Ժենեթալըմ , տէյի պէեան իյլէտի :

Ժենեթալ . — Պու հէրիֆէ եիկիրմի գըրպաճ վուրուն տիեօրում ,
վէ պիլէկինիզ գու վվէթի կէօրլանտիւկիւնտէն , տարպէլէրինիզի լա-
երիլըյլէն էնտիրմէնիզի արղու իտէրիմ : չէօյլէքի , պու ալչագ՝ պանա
խըզմէի իթմէկի պունտան պէօյլէ տէրխաթըր իթսին :

« Հայտէ , վուրաճաղընըզ գըրպաճլարը սաեաճաղըմ :

Ժենեթալ աեաղա գալգտը , վէ պիր իտամ հիւքմիւնին հիյնի
իճրասընտա հաղըր պուլունան հաքիմ կիպի , գօլլարընը խաչվարի
գավուշտուրուպ , տու րտու :

Հէր նէ գատար Ժենեթալ , մատամ Տիւրիէօ իլէ ֆրանսըզճա կէօ-
րիւշմիւշ իտի իսէ տէ , պու ճիւմիլէ իլէ Կրօսգօգ թաաթի օլունան
սէօղլէրին քեաֆիէսինի անլաեարագ , լէհճէսի սօլտու , վէ տիթրէ-
մէկէ պաշաեարագ , է՛ն սէրթ պիր եիւրէքտէ պիլէ մէրհամէթ ու
րիգգաթ թահրիք իտէճէք պիր թարգտա ,

— Ա՛հ , Ժենեթալըմ , տէտի :

Ժենեթալ . — (Հիտտէթլէ պաղըրարագ .) Ա՛լչագ , պիր գատընը
գըրպաճ ճէգսընա տիւշար գըլմագլըզը , եանի պիր ալչագլըզ իճ-
րասընը Ժենեթալընա թէքլիֆէ նա՞սըլ ճէսարէթ իտիեօրսուն , վէ
չիմտիտէ աֆվընը թէմէննի իթմէկէ նա՞սըլ միւթէճասըր պուլունու-

հօրսուն. իմո՛ր , չաբուգ , գըրպածընը մատամա վէր , հօգ.սա , քէն-
տի գըլըճըմը վիճուտինէ սաբլարըմ , տէտի :

Կրօսգօգ , իթաաթ իթմէ.քլէ , ժէնէրալ ,

— Պիր ազ էյիլ , տէտի :

Կրօսգօգ , բէք չօգ արգատաչլաւընքն քէնտի պարչըսընտա է-
եիլտի.քլէրի կիպի , քէնտիսիտէ էեիլտի :

Ժէնէրալ . — Հայտէ , մատամ , վուրածաղընըզ գըրպածլարը սա-
եաճաղըմ :

Մատամ Տիւրիէօ . — Ժէնէրալըմ , գապահաթընը պանա ափվ
իտին :

Պու արա Կրօսգօգ պիր ազ իւմիտ իթմէկէ պաչլատը :

Ժէնէրալ . — Խա'յր , օլամազ չէյ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ . — Փագաթ , էֆէնտիմ . . .

Ժէնէրալ . — Սիզ պունա գըրպած վուրմազ իսթէմէեօ՞րմու-
ռունուզ :

Մատամ Տիւրիէօ . — Խա'յր :

Ժէնէրալ . — Անլաեօրում , լաքին սիզին կիպի պիր պագգալ գա-
ընըն պու գատար աճըզըլը գալպի օլմամալը տըր . ֆագաթ , պէ յի-
եօզ տուր , պիզգաթ պէն գըրպած վուրապիլիւրիմ :

Բրէնա , գըլըճընը պէլինտէն չըգարըպ , էլպիսէսինին գօլուգլարը-
նը եօգարը գալտըրտըղը սըրատա , Կրօսգօգ , մէրգումուն տիղէրինէ
գարանարադ ,

— Ա'հ , ժէնէրալըմ , ափվ իտին , տէտի :

Ժէնէրալ . — Խա'յր , խա'յր , սանա ասլա ափվ իթմէմ , հա'յվան :

Պատէհու Գլօբլօգ , մատամ Տիւրիէօնին էլինտէն գըրպածը ա-
լըպ , տէհէթլի պիր սէտա իլէ :

— Տիզ չէօք , Կրօսգօգ , տէյի էմր իթտի :

Մատամ Տիւրիէօ , բրէնսին պու պապտէ կէճնիւ ալընամանա-
ճաղընը , վէ մէրգոմ գաղազ թարափընտան , ալչագճա պիր հարէքէթ
իճրասը թէրլիֆ օլունմասընտան նաչի ըրէնսի հիտտէթլէնմիշ իտու-
կինի անլամագտա իտի :

Չիւնքի Կրօսգօգ , էֆէնտիսինին գուլաղընտան աչաղընա սէօյ-
լէտիկի սէօզլէր արասընտա , Անթէլի , վաթանը հագգընտաքի մու-
հապպէթինտէն սօուլմագ վէ ֆարիզ կէթիրմէք մագսէտիյէ , մէզ-
պուրէեի տախի գըրպած ճէզասընա տիւչար գըլմագլըլը թէրլիֆ
իթմիշ իտի :

Իշխէ Գլօբլօգու՛ն հիտտէթ ու զազապը պու՛նտան նէշէթ իթ-
միշ իտի :

Կրօսգօգ , բրէնսին տիղլէրինէ գարանմըշ իքէն , մուաթխարէն
պագգալ գարընըն տիղլէրինէ գաբանտը , վէ Եաթխարադ ,

— Ա՛հ , մատամ , րէճա իտէրիմ , պէնի սիգ գըրպաճլաբըն ,
տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նի՛շին :

Կրօսգօգ .- Պէն ժէնէրալը թանըրըմ . անըն պուղա կիպի գուվ-
վէթի վար տըր , էկէյի օ պանա գըրպաճ վուրուր իսէ , էօլիւրիւմ :

Հալպուքի պու սըրատա «այիր Եօլտու» մուամէլէեէ վագըթ
գալմամըշ իտուկինտէն , ժէնէրալ , Եիկիրմի տէֆա Կրօսգօգա գըր-
պաճ վուրտու , վէ էն սօն գըրպաճ տա պիրինճիսի գատար շիտ-
տէթլի իտի : Պիշարէ նէֆէր , հէմ մահճուպիեթի սէպէպիյլէ , հէմ
տէ ճէրիհալարընը պաղլամագ իյին , հէմանտէմ օրատան սափուշտու ,
ֆապաթ բրէնսին քէնտիսինէ իհալէ իթտիկի խըտմէթի ունութմա-
Եըպ , օն տագըգա սօնրա , գազագլարըն պիր չփուշու , բրէնսին
խուսուսի օտապընա կիրտիկինտէն , ժէնէրալ , մէրգումա խիթապէն ,

— Թէքէրլօգ , Եիկիրմի նէֆէրին հաղըր մը տըր , տէյի սիւալ
իթտի :

Թէքէրլօգ .- Էվվէթ , ժէնէրալըմ :

Ժէնէրալ .- Գըզաղընտա սօուղա վէ աճըղա գարչը գօեաճագ
գատար լէվաղիմաթ վա՛ր մը տըր :

Թէքէրլօգ .- Էվվէթ , բրէնսիմ :

Ժէնէրալ .- Շու մատամը կէօրի՛ւեօրմուսուն :

Թէքէրլօգ .- Շիւպհէսիգ :

Ժէնէրալ .- Քէնտիսի պիր Ֆրանսըգ տըր :

Թէքէրլօգ .- Պիլիեօրում :

Ժէնէրալ .- Հագգընտա րիաեթիտէ գուսուր իթմէեէրէք , րէն-
տիսինի , տէվլէթիմիլին հուտուտունա գատար սիւրաթը միւմբինէ
իլէ կէօրիլըմէլիսին քի , օրատան սուհուլէթլէ Ֆրանսաեա ալտէթ
իտէպիլսին :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Թէաճճիւպլէ .) Ֆագաթ . . .

Ժէնէրալ .- Իշիթտինի՛գ մի , մատամ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ :

Ժէնէրալ .- Իշխէ , հէր տիեճէկիմ պու գատար տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին Անթէլ :

Ժենէրալ .— Անժէլ պուրատա գալաճագ տըր, Թէքէրլօգ, վիր-
տիկիմ էմիր իճրա էթ :

Ժենէրալ, պու սէօղիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա, պիր ճօղրաֆիա
խարիթասընը միւթալէանա պաշլատը :

Թէքէրլօգ, մատամ Տիւրիէօեիւ կէօթիւրտիւ, վէ Անժէլ, բրէնս
Դլօբլօգ, իլէ եալընըզ գալտը :

5

ՈՒՃՈՒԳՏԱ ՊԻՐ ԳԱԲԼԱՆ

Դլօբլօգ, հէր նէ մէրթէպէ վագարլը, հէյպէթլի վէ պուղա
գատար գուվլէթլի, վէ իթաաթսըզլըզ իտէն նէֆէրաթընը թէէտիպ-
տէ զալիմ վէ պի ինսաֆ իտի իսէ տէ, Անժէլին նէզտինտէ, ատէթա
պիր չօճուգ միսիլու գօրգագ իտի :

Մատմուաղէլ տ'Ալըվիլին եալընըզ պիր պագըշը վէ ճիւզի պիր
արզուսու, էկէրչի միւմքին օլսա, Ժենէրալը եէրին տիպինէ գատար
սօգմաղա քեաֆի իտի :

Տիմէք իսթէրիզ քի, Դլօբլօգ, պու գատընը տէրէճէսիզ սէվմէք-
տէ իտի :

Ժենէրալ, Տիւրիէօ խաթունու օրատան իրագլաթընճա, Անժէ-
լին նէզտինէ չըգմանա ճէսարէթ իտէմէտի, Հալպուքի մէզպուրէ,
Ժենէրալը թանըրալըտան պէրու, իլը տէֆա օլարագ, մէրգում
Ժենէրալը կէօրմէեի արզուլէեօրտու, չիւն.թի, ասքէրէ մէշրուպաթ
վէ մէէքիւլաթ սաթընըլըզ իտէն գատընըն չաղըլմասընտան սօն-
րա, խալլի սաաթ կէչմիշ օլուպ, անըն դայպուպէթինին պու գատար
ուզամասը, կէնճ գատընը ֆէվգէլատէ միւ սթաղրագը իզթիրապ
գըլմագտա իտի :

Մատամ Տիւրիէօեի կէլինճէ, եիկիրմի պիր նէֆէր գաղագ
թարաֆընտան իհաթա իտիլիշ օլտուլունտան, սուրէթի գաթիետէ
ձրանսանա կէօնտէրիլմէքտէ իտուկինի Անժէլէ պիլտիրմէկէ պիր
չարէ պուլամամըշ իտի :

Նիհանեթ կիճէ օլտու , վէ կէնճ գատընըն էնտիչէ վէ իզթիրա-
պը տահա զիեատէ արթոր , վէ ատէթա ազիմ պիր տէհչէթ քէն-
տիեի խթիլա իթտի :

Պիչարէ , քէնտիսինի ունուտուպ , աճապա տօսթու օլան մատամ
Տիւրիէօհէ նէ՞ օլտու տէյի քէմալ վէ սափմի պիր իզթիրապ իլէ
տիւչիւնմէքտէ իտի :

Նիհանեթ սաաթ օնտա , մէզպուրէ , իզթիրապը գալպինի թէս-
կին իթմէր , վէ ֆիքրինտէքի շիւպհէլէրի պէր թարաֆ իյլէմէք իւզ-
րէ , բրէնսի , քէնտի նէզտինէ տալէթ իթտի :

Բրէնս , պու խապէրտէն հէմ մէմուռն վէ հէմահզուռն օլարագ ,
էվվէլ էմիրտէ ,

— Կիտէյիմ մի , եօզսա կիթմէերիմ մի , տէտի քէնտի քէնտիեէ ,
Մուսախարէն , պիր ազ միւլահաղա իլէ ,

— Պէնտէն նէ՞ իսթիյզահ իսթէեէճէք տիր . . . քէնտիսինէ նէ
սէօյլէեէճէերիմ . . . աճապա նէ՞ գատար շէտիտ թէքտիրլէրտէ պու-
լունահաղ տըր . . . նէ՞ գատար աճը կէօզ եաշլարը տէօքէճէք տիր . . .
նէ՞ կիպի լանէթլէր իտէճէք տիր . . . պոււնլարա գարշըլըզ նէ՞ ճէ-
վապ վիրէճէերիմ . . . խա'յր , խա'յր , պէն անըն նէզտինէ կիթմէմ ,
տէտի :

Մէրգում , պիր ազ տահա տիւչիւնտիւքտէն սօնրա , միւլահա-
ղասընա շու սէօզլէրի իլավէ իթտի :

Ֆագաթ , պու տա մուվաֆըզը ինսանիեթ տէյիլ տիր . . .
քէնտիսինէ գարշը օլան շիքեանէթլէրիմէ րաղմէն , տէհչէթինտէն
նաշի էօլմէսինէ միւսաատէ իթմէրիկիմ , խա'յր , միւմքին տէյիլ
տիր . . . Տօսթուռն զայպուպէթինտէն տօլաեընէ՞ տիւչիւնէպի-
լիր . . . էվէրչի աքբէրէ պագգալըզ իտէն օ գարըեը էօլտիւրթ-
տիւմ տէյի ֆիքրինէ գօյմուշ իսէ , հագգըմտա նէ՞ կիպի միւլահա-
ղատա պուլունապիլիր . . . շիւպհէսիզ , անը նա'սըլ գաթլ ու թէ-
լէֆ իթտիրտի իսէ , եարըն սըրա պէնիմ տիր տիմէքտէ տիր , Իմտի ,
մութլագա նէզտինէ կիթմէլիեիմ վէ իսթէտիկի իսթիյզահա ճէվապ
վիրմէլիեիմ :

Բրէնս ինպու գարարը վէ աշգ ու սէվտասընէթիճէսի օլուպ , պու
գարար իւզէրինէ , քէնտի խուսուսի օտասընտան եըլտըրըմ կիպի
սիւրաթլէ տիշարը չըգտը , պէշ տագըզա սօնրա , բրէնսէսլէր հագ-
գընտա կէօսթէրիլէն ըիաեթ վէ հիւրմէթ կիպի հիւրմէթ վէ ըիա-
եթ իթտիկի Անթէլին նէզտինէ կէլէճէկինի մէրգումէեէ խապէր

վիրտերտի, վէ պու կէնճ գատրն իսէ, բրէնսին աղզընտան պիր սըրր
ալմագ արզուի շէտիտինտէ օլտուղունտան, մէրգուսու, հէր վագըթ-
քի գատար պարիտանէ գապուլ իթմէհիպ, օ սըրատա պիր աղ
հիւսնի մուամէլէ իպրագ իյլէտի:

Բրէնս, պու եօլտա հիւսնի գապուլիտէթի, մատամ Տիւրիէօ-
նիւն զայպուպէթի նէթիճէսի ատու իտէրէք, տիւչարը եէյիս օլմա-
տը, վէ օլ գատար մէսրուր օլտուր քի, էկէր գապիլ օլսա իտի, մա-
եէթինտէ պուլունան էֆրատը ասքէրիէեէ վիրմիշ օլտուղու ճէզա-
լարը կէրի ալմանա գալգըշըր իտի:

Հաթթա օլ պիչարէ կրօսգօգու գըրպաճլամըշ օլմասընտան տօ-
լանը էսէֆ պիլէ իթմէկէ պաշլատը:

Անժէլ, մէրգուսուն իշէրի կիրտիկի սըրատու, թէպէսսիւմ
իտէրէք,

— Ա՛հ, սիգմիսինիպ, աղիզիմ բրէնս, տէաի:

Գլօբլօգ, չիստիեէ գատար մէզպուրէնին աղզընտան «աղիզիմ
բրէնս» սէօզլէրէնի իշիթմէմիշ, վէ անըն թէպէսսիւմ իթտիկինի կէօր-
մէմիշ իտի: Պինապէրին պու քէրրէ պուհալլէրի կէօրտիւկիւնտէ, լու-
ղէթին մանէասընճա պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ օլտու, վէ պիր ա-
րալըգ, ճէննէթ գաբուլարընըն քէնտիսի իշի աշըլմագ տա օլտու-
ղունու գանն իլէ, քէնտիսի տէ մուգապէլէթէն,

— Էվվէթ, սէվկիւլիւ էվլաթըմ, տէյի պէնան իյլէտի:

Բրէնս, հէր նէ գատար քէնտիսի անճագ եիկիլըմի ալթը չաղ-
լարընտա պուլունմապ տա իտի իսէ տէ, պիր տէրէճէ թէքլիֆսիզլի-
կի միւպէյեին օլա՞ն մէգրիւր Սէվկիյի հվրատըմ թապիրինի Անժէլ
հագգընտա իսթիմալ իթտի:

Անժէլ. — Աէք իյի, օթուրուն տա կէօրիւշէլիւ:

Բրէնսին ֆիքրի, հալէա րահաթ օլմանըպ, պու նաղիքեանէ
մուամէլաթ արգասընտա պիր ֆուրթունա կիզլէնմիշ օլտուղունու
հիսս իյլէմէքտէ իտի: Պունունլա պէրապէր, մէրգուսու օթուրտու,
վէ միւքեպէմէեէ պաշլանմասը խուսուսընը Անժէլէ թէրքլէ, քէն-
տիսի հալը թէտաֆիի իւզրէ տուրտու:

Անժէլ. — Միւսիւ բրէնս, ֆրանսատան յիրուտ իտէն խապէրլէր
նէրէտէ գալտը:

Ժէնէրալ կիպի, — կիւեա մէղրիւր խապէրլէր էհէմիսիէթսիզ
շէյլէրտէն իպարէթ իմիշ. — Բէ՛օհ... տէյիպ, պաշղա պիր ճէվապ
վիքմէտի:

Անժէլ .— (Իսրայր իտէրէք .) Ֆագաթ հէր նէ իսէ սէօյլէեին .

Ժէնէրալ .— Ղալիպա իւք պահարտա մուհարէպէ վուգու պու-
լանագ տըր :

Անժէլ .— (Սապըրսըզլըզլա .) Մուհարէպէտէն պանա նէ° :

Ժէնէրալ .— Հալպու քի . . .

Անժէլ .— Անճագ պու խապէրլէրին մատամ Տիւրիէօեի նէ° թէալ-
լիւգիւ օլապիլիւր :

Բրէնս Դլօբլօգ , էօմրիւնտէ իւք տէֆա օլարագ եալան սէօյլէմէ-
կի իրթիքեապ իտիպ , պինապէրին անլընտան իրի թանէլի թէր
ագմանա պաշլատըր : Պատէհու քէլամընա տէվամ պիլլէ ,

— Հա' , աղ գալտըր քի , սիզէ պիլտիլմէկէ ունուտուեօրտուամ ,
տէտի :

Անժէլ .— Նէյի :

Ժէնէրալ .— Զէվճի' մատամ Տիւրիէօեիւ իսթէմիլ :

Բրէնս , սէօյլէտիկի եալանտան գուրթուլմագ իչին , իչպու պիր
գալ քէլիմէեի , ճիւմէսի պիր քէլիմէ տիր կիպի աճէլէթէն թէլէֆ-
ֆիւզ իթտի :

Անժէլ .— (Ինանմաեարագ .) Զէվճի' մատամ Տիւրիէօեիւ իսթէ-
միլ մի :

Ժէնէրալ .— Էվվէթ :

Անժէլ .— Լաթիֆէ° մի իտիեօրսունուզ :

Ժէնէրալ .— Ասլա , նիլին լաթիֆէ իտէեիմ :

Բրէնս , ղաեէթ ճիտտի իֆատէյի հալ իտիեօրտու , եախօտ
էօյլէ զանն օլունուեօրտու : Անժէլ իսէ , գարչըսընտա ֆէվգէլատէ
շայեանը թէհայիւր պիր վագըա զուհուրա կէլմիշճէսինէ , մէրգու-
մա աթֆը նազարը տիգգաթ իթմէքտէ իտի :

Ժէնէրալ .— Մատամ Տիւրիէօ էվլի տէյիլ մի տիր :

Անժէլ .— Էվվէթ , էվլի տիր :

Ժէնէրալ .— Օ հալտէ թէաճճիւպ իտէճէք նէ° սէպէպ վար տըր :

Անժէլ .— Աճայի'պ , սիզ պունու թապիլի° մի պուլուեօրսունուզ :

Ժէնէրալ .— Զէվճինին քէնտիսինի չաղըրմասընը° մը : Էլպէթթէ
թապիլի պուլուրում . պունունլա շու անլաշըլըեօր քի , զէվճի մէր-
գումէտէն այրը գալամաեօր :

Բրէնսին սօղուգ գանլըլըլը , Անժէլի տիւշարը հիտտէթ գըլ-
մագտա օլուպ , մասխարալըգ ատտ իլլէտիկի մէգքիւր սէօզլէրի
ճիտտի մագամընտա թէլագգը իտէմէմէքտէ իտի :

Անժէլ .— Պէնիմէ է յլէնի՞նք օրմուսունուզ :

Ժէնէրալ .— Խա՛յր , նի՞չին է յլէնէեիմ :

Անժէլ .— Ատի պիր նէֆէր օլան պիր զէվճին՝ քէնտի զէվճէսինի իսթէեեպիլէճէկի հագգգընտա պէնի գանտըրմագ իսթէմէքիկի-նիզ , է յլէնմէք տէյիլ ժի տիր :

Ժէնէրալ .— Էվվէթ , զէվճի , պիր ատի ասքէր օլմասըյլա պէրապէր քէնտի զէվճէսինի թալէպ իտէպիլիր :

Անժէլ .— Տիմէք օլուրքի , սիզ պու սուրէթլէ էսիրի հարպարը սալը վէրիեօրսունուզ :

Ժէնէրալ .— Գատըն թայֆէսինտէն օլան էսիրի հարպարը նէ եաբալըմ :

Անժէլ .— Պէն տէ գատըն թայֆէսինտէն տէյիլիեիմ :

Ժէնէրալ .— Էվվէթ , վէ զաեթ թիւպէր վէ կիւզէլ պէր գա-տընսընըզ :

Անժէլ .— Բէք էյի , պէնի նէ՞ եաբաճաղսընըզ :

Ժէնէրալ .— Սիզին իչին իշ պաշգա տըր :

Անժէլ .— Նէտէ՞ն :

Ժէնէրալ .— Սիզի թալէպ իթմէք իչին , նէ՛ բէտէրինիզ , նէ՛ զէվ-ճինիզ , նէ՛ հէմիրէնիզ , վէ նէ՛ տէ էվլատընըզ վար տըր :

«Հագգգէթէն սիզ պիր գատընսընըզ , ֆագաթ կէնճ պիջ գըզ , եախօտ տահա տօղրուսու պիր չօճուգսունուզ :

«Բուսիա իսէ , ալիճէնապ պիր գալպէ մալիք օլմասըյլա , սիզի էվլատ մագամընտա գապուլ իտէր , վէ սէօղիւմէ իթիմատ իտին քի , պուրասընըն սիզէ վաթան օլմասը , տիկէր հէր եէրին վաթան օլմա-սընտան տահա խտեըլը տըր :

Անժէլ .— Լաքին պէն իսթէմէմ :

Ժէնէրալ .— Նի՞չին :

Անժէլ .— Ասլա , ասլա Բուսիալը օլմագ իսթէմէմ :

Մէզպուրէ , հէմ նէֆրէթինտէն , վէ հէմ տէ հիտտէթինտէն նաչի ումուզլարընը չէքտի : Բրէնա իսէ , օլ էննատէ եանմըշ քէօմիւր իւզէրինէ պըրագըլմըշ պիր մատտէ կիպի ֆէվգէլատէ գըզարմըշ պիր հալտէ պուլունուեօրտու :

Անժէլ , պիր ազ սիւքիւթ տուրուպ , հիտտէթինի թէսկինէ չա-լըշտըգտան սօնըա ,

— Նէզաքէթ իւզըն կէօրիւշմէք իսթէմէեօրմուսունուզ , տէյի պիւալ իթտի :

Ժենէրալ .— Ձաթէն պէն տէ անը իսթէեօրու՛մ, ֆազաթ սիզ հիտտէթլէնիեօրսունուզ .

Անժէլ .— Իմտի , սէօյլէեին , մատամ Տիւրիէօ նէ՝ օլտու .

Ժենէրալ .— Կիթտի .

Անժէլ .— (Հայրէթլէ.) Կիթտի՝ մի .

Ժենէրալ .— Էվվէթ .

Անժէլ .— Անըն կիթմէսինէ քի՛մ ըու խսաթ վիբտի .

Բրէնս՝ էվվէլ էմիրտէ ճէվապ վիրմէք իսթէմէտի . Անժէլ տէ հիտտէթի տայիմա արթմագտա օլարագ ,

— Պուրաեա էմր իտէն քի՛մ տիր , տէյի սիւալ իթտի .

Ժենէրալ .— Պէն .

Անժէլ .— Քրինկքրէնտէն ըէֆիգէմին կիթմէսինէ քի՛մ միւսաաւտէ իթմիշ օլտուղունու սիւալ իթտիկիմ հալտէ , նի՛շին ճէվապ վիրմէեօրսունուզ . Միւսիւ , պիզզաթ սիզին սիւքիւթիւնիւզ , սիզի մահքիւմ իտիեօր . Ենմին իտէրիմքի , մատամ Տիւրիէօնիւն նասիհաթլարընտան , մուհապպէթինտէն վէ սատագաթընտան պէնի մահրում իթմէք իշին , անը պուրատան թէպիտ իտէն սիզսինիզ . Սիզսինիզքի , պէնի , պուրատա պուլունան եէկեանէ տօսթումուն արդատաշլըղընտան պէնի մահրում գըլտընըզ , վէ կէօրմէեի արզու իթտիկիմ պիր թասվիրի , պէնտէն իրագլաթտընըզ . Իմտի , միւսիւ , ֆիքրիմի սիզէ աշըգտան աշըղա սէօյլէմէքիկիմի իսթէ՛րմիսինիզ .

Բրէնս , պիրտէն պիրէ վուգու պուլան սիւալէ ճէվապ վիրմէտի .

Անժէլ .— Միւսիւ , շիւպհէսիզ պու հարէքէթ , գալպինտէ համիյեթ վէ ինսանիյեթ թաշըեան պիր ատէմէ լաեըզ օլմաեըպ , պիր ալչագ քիմնէեէ լաեըզ տըր .

Ժենէրալ .— (Պու սէօղիւ իշիթտիկինտէ , զանն իտէրսին քի գուլագլարը սաղըրլանարագ .) Ալչագ՝ մը .

Անժէլ .— Էվվէթ , պու հարէքէթ պիր ալչաղա լաեըզ տըր , զիրա , ախլէագընըգտա վահշիլիք պուլունտուղու , հէյեթինիգտէն անլաշլտըղը հալտէ , մատամ Տիւրիէօնիւ պուրատան եալընըզ տէֆ իթմէքէ իքթիֆա իտիպ , պիշարէեի թէլէֆ իթտիրմիշ օլմատըղընըզ քի՛մ թէէմին իտէպիրի .

Ժենէրալ .— Էվլատըմ , պու խուսուստա սիզէ եէմին իտէրիմ .

Անժէլ .— Ինանմամ .

Ժենէրալ .— Պիր գաշ կիւնէ գատար , անը կէօթիւրմէկէ մէմուր

օլան թէքէրլօգ, մատամ Տիւրիէօ թարափընտան իմզա իտիւմիշ պիր շահատէթնամէ կէթիրէճէք, վէ պու շահատէթնամէտէ, — շիւպհէսիզ տօթուռնուզուն էլ եազըսընը թանըտըզընըզ ճիհէթլէ, — մատամ Տիւրիէօնիւն էմին պիր մահէլլէ կէօթիւրիւմիւշ օլտուզու, վէ էսնաիրահտէ, հագգընտա հիւրմէթ վէ ըրաեթի լազըմէնին իյֆա իտիւմիշ իտուկի ինքեար օլունամազ սուրէթտէ իսպաթ օլունամազ տըր, 0 շահատէթնամէեի պէն սիզէ թէսլիմ իտէճէեիմ:

Անժէլ. — Հէր նէ տախի օլսա, թէքրար իտէրիմ, սիզ պիր ալշազ կիպի հարէքէթ իթտինիզ, եալընըզըզ հալիմտէ, մատամ Տիւրիէօնիւ պէնտէն մահրում իթտինիզ, պունտան պէօյլէ տէրալէրիմի քիմէ՞ սէօյլէեճէեիմ. քիմ պէնիմ քէտէրլէրիմէ վէ սըզըլմագլըզլարըմա հիսսէտար օլամազ տըր, Բիմ պանա վաթանըմտան պահա իտէճէք տիր, Իշթէ, միւսիւ, խալիսանէ սիզէ սէօյլէեօրում, պու մուամէլէնիզ՝ եիւրէկիմի պէնտէն ալմանըզա, վէ սէֆիլ ասքէրլէրիմիզ կիպի պէնի գըրպահ ալթընտա թէլէֆ իթտիրմէրլիկինիզէ միւսալի տիր:

Պու էսնատէ, Անժէլ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատր:

Ժէնէրալ. — (Բէնտի քէնտիեէ.) Էկէրշի պէօյլէ օլամաղընը պիլսէ իտիմ, պու հարէքէթտէ պուլունմազ իտիմ: Ահ, լանէթ օլսուն օ կրօսգօզա, պիւթիւն գապահաթ օնուն տուր: Եարըն քէնտիսինի եինէ գըրպանլաեամաղըմ:

Բրէնս, հէր նէ գատար աֆվընը իսթիհսալ իթմէկէ իւմիտի պուլունմամագտա իտի իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ եինէ կէնճ գատընըն տիզլէրինէ գաբանարագ, եալվարմաեա պաշլատր:

Անժէլ. — Պուրատան չէքլիլինիզ...

Ժէնէրալ. — Էվլատըմ...

Անժէլ. — Պանա տէհէթ վէրիեօրսունուզ:

Ժէնէրալ. — (Գօրգարագ.) Անժէլ...

Մէրգում, իւք տէֆա օլարագ, կէնճ դատընը Անժէլ տէյի թէսմիեէ իթտի, ֆագաթ մէզպուրէ, զիեատէսիլլէ հէեճման իչինտէ պուլունմասըլա, պունա տիգգաթ իթմէեէրէք,

— Նի՞չին պէնի տէ մատամ Տիւրիէօ իլէ պէրապէր կէօնտէրմէտինիզ, տէտի:

Ժէնէրալ. — (Տիթըէեէրէք.) Զիւնքի սիզի սէվէրիմ:

Անժէլ. — Պէնի սէվաիկինիզ հալտէ, պու եօլտա՞մը հարէքէթի թէճվիզ իթտինիզ:

Ժէնէրալ .— Պու պապտէքի թագսիրաթ , սիղէ օլան ֆէվզէլատէ աչգ ու մուհապպէթիմէ աեիտ տիր :

Անժէլ , եալընըզ թահգիրամիզ սուրէթտէ ումուզլարընը չէքմէքլէ իքթիֆա իթտի , վէ պատէհու բրէնսին իւզէրինէ , հիտտէթլէ բարլամագտա օլան . կէօզլէրինի չէվիրէրէք , ֆէվզէլատէ շիտտէթլէ :

— Սիղին հագգընըզտա նէ՞ կիպի հիսսիեաթլէ մութթասըֆ օլտուղումու պիլի՞եօրմուսունուզ , տէտի :

Ժէնէրալ .— Բէճա իտէրիմ , պու հիսսիեաթընըզը շիմտիլիք պէեան իթմէեին :

Անժէլ .— Նի՞չին :

Ժէնէրալ .— Ձիւնքի , հիտտէթ ու զազապ թէէսսիրիյլէ . . .

Անժէլ .— Հիտտէթ ու զազապըմտան նէ՞ պէյիս վար տըր . Պունաան տօլաեը հիսսիեաթըմ թէպտիլ օլամագ , պէնսիզտէն նէֆրէթ իտէրիմ :

Ժէնէրալ .— Մէրհամէթ իտին , Անժէլ :

Անժէլ .— Սիղի թահգիր իտէրիմ :

Ժէնէրալ .— Հալիմէ աճըեըն :

Անժէլ .— Տիւն սիղէ ըիաեէթ իտիեօրտում , պու կիւն սիզտէն իքրահ իթմէքտէեիմ :

Ժէնէրալ .— Նի՞չին :

Անժէլ .— Բէք չօգ սէպէպլէր իչին :

Ժէնէրալ .— Նէ՞ կիպի սէպէպլէր իչին :

Անժէլ .— Էվվէլա սիղի ալտաթտըմ , անըն իչին :

Ժէնէրալ .— (Թէաճճիւպլէ .) Պէնի ալտաթտընը՞մը :

Անժէլ .— Էվվէթ :

Ժէնէրալ .— Հա՞նկը ճիհէթլէ ալտաթտընը :

Անժէլ .— Պէն , սիղէ սէյլէմիշ օլտուղում եօլտա պիր գատըն տէյիլիմ :

Ժէնէրալ .— Սիղ քի՞մսինիզ :

Անժէլ .— Պէն պիր սէֆիլ ասքէր պագգալը տէյիլիմ , պիր տիւ չէսիմ :

Ժէնէրալ .— Սիւպհան Ալլահ , նէ՞ իգպալ :

Անժէլ .— (Իաթիհզա իլէ .) Պու գատար չաբուգ սէվինմէեինիզ :

Ժէնէրալ .— Նի՞չին :

Անժէլ .— Պէն կէնճ պիւր դըզ տէյիւիմ, իլլա էվլի պիւր դա-
րըերմ:

Բրէնսին լէհճէսի սօլուպ, եափաշ պիւր սէտա իլէ,

— Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, տէյի սիւալ իթտի:

Անժէլ .— Հազըպէթի հալի սէօյլէեօրում:

Ժէնէրալ .— Միւմքին տէյիլ տիւր:

Անժէլ .— Հաթթա իքի նէֆէր էվլատըմ վար տըր:

Ժէնէրալ .— Պու կէնճ չաղընըզտա՞մը:

Անժէլ .— Էվվէթ:

Դլօբլօզ, հէեհճանը արթմաղա պաշլաեարազ, վէ սիմասընտա
հիտտէթ ալէամէթի միւշահէտէ օլունարազ,

— Զէվճինիզ քի՞մ տիւր, տէյի սիւալ իթտի:

Անժէլ .— Պէրէզինա կէչիտի սըրասընտա, Ֆրանսըզ օրտուսունուն
արտ գօլունա գօմանտանլըզ իտէն ժէնէրալ տիւզ տը Սէրտէօյլ
տիւր:

Ժէնէրալ .— Ժէնէրալ տիւզ տը Սէօրտէ՞օյլ միւ:

Դլօբլօզ, զազապընըն շիտտէթինտէն նաշի ըէֆը սէտա իթտի:
Զիրա քէնտիսի, տիւզ տը Սէրտէօյլ իւզէրինէ հիւճում իթմէկէ մէ—
մուր օլտուղու հալտէ, անը, էլինտէն սալիմէն գաշըրմըչ իտուկինի
զանն իտիեօրտու, չիւնքի խաթըրլարտա օլտուղու իւզրէ, տիւզիւն
ազլընա խիֆֆէթ կէլէրէք, տիւշմէն եէտինէ կէչմիշ օլտուղունու
քիմնէ պիլմէեօրտու:

Անժէլ, քէլամընա չու վէճհլէ տէվամ իթտի:

— Էվվէթ, Ժէնէրալ, չիմտի սիզի ալլա սէվմէեհճէկիմի անլա—
տընը՞զ մը, զիրա պէն մէմէքէթիմի, զէվճիմի վէ էվլատլարըմը սէ—
վէրիմ:

Ժէնէրալ .— Հալպու քի, սիզ պանա էվլի օլմատըղընըղը պէեան
խտիեօրտունուզ:

Անժէլ .— Պու հարէքէթիմ պիւր չաշգընլըզ իտի:

Ժէնէրալ .— Ֆազաթ նիհաեէթ . . .

Անժէլ .— Սիզի ալտաթտըմ:

Ժէնէրալ .— Լաքին պու խուսուստա եէմին իթմիշ իտինիզ:

Դլօբլօզուն սէտասը կիթտիքճէ զիեատէ վէխամէթ քէսպ իթ—
մէքտէ իտի:

Անժէլ .— Էվվէթ, պիւր հիսապլա եէմին իթտիմ:

Ժէնէրալ .— Տիմէք, մատամ, սիզ եալան եէրէ եէմին իտէրսինիզ:

Անժէլ .- Սիդ տէ մէրհամէթսիդ վէ զատտար պիր ատէմնինիդ .

Ժէնէրալ .- Մէրհամէթսիդ վէ զատտար պիր ատէմմի . . . Նէ-տէն էօյլէ օլուեօրուամ, "իզէ նէ՞ ֆէնալըգ իթտիմ:

Անժէլ .- Տահա նէ՞ ֆէնալըգ իտէճէքսինիդ . զէվճիմտէն վէ էվ-լատլարըմտան պէնի իրագտա պուլունտուրուեօրսունուգ:

Ժէնէրալ .- (Պարիտ պիր հալ իլէ.) Զէվճինիդ վէ էվլատլարընըգ պուլունտուրուգունու պէն պիլի՛ր մի իտիմ:

Անժէլ .- Շիմտի սիդէ սէօյլէտիմ:

Ժէնէրալ .- Էվվէթ , բէք ալէա իշիթտիմ:

Անճէլ .- Էյ նէ՞ եարաճագսընըգ:

Ժէնէրալ .- Սիդին իշին նէ՞ եարաճաղըմը մը սիւալ իտիեօրսու-նուգ:

Անժէլ .- (Իզթիրապլէ.) Էվվէթ:

Մէզպուրէ , բրէնսին աթվար ու հարաքեաթընտա զուհուրա կելէն թէպէտտիւլիւ , վէ հիտտէթ ու զազապը , պիր ազ կէճճէ իսէ տէ , նիհաեթ կէօրմէկէ պաշլատը:

Դլօբլօգ , պիր տագըգա գատար տիւշիւնտիւկիւ "ըրատա , Ան-ժէլ , մէրգումա խիթապէն ,

— Էյ նէ՞ տիեճէքսինիդ , տէյի սիւալ իթտի:

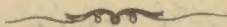
Ժէնէրալ .- Սիդին հագգընըգտա նէ՞ կիպի մէսլէք իթթիխազ ի-տէճէկիմի՞ մի անլամագ իսթէեօրսունուգ:

Անժէլ .- Էվվէթ:

Ժէնէրալ .- (Հիտտէթի թէսկին օլմուշ կիպի կէօրիւնէրէք.) Իհ-թիմալ քի պիր ազ էվվէլ տէտիկինիդ եօլտա մէսլէք իթթիխազ իտէ-ճէյիմ:

Անժէլ .- Նէ՞ կիպի:

Ժէնէրալ .- Մէրհամէթսիդ վէ զատտար պիր ատէմ՝ օլաճաղըմ , մատամ:

ԵՒԿԻՐՄԻ Մէնէ ԳՈՒՐՊԱՆ ՕԼՄԱԶՏԱՆ ԷՎՎԷԼ
ՍՕՆ ՊԻՐ ՄէնՋԱՐԷ

Անժէլի իլիքլէրինէ գատար տիթրէթտիրմիշ օլան ժէնէրալըն սօն սէօղլէրինտէն սօնրա, Գլօբլօգ, գալպինտէ ասարը մէյիուսի-
եթ վէ զազապ մէվճուտ օլտուղու հալտէ, կէնճ գատընըն տայի-
րէսինտէն տիշարը չըգտը:

Բուսլարըն հիտտէթ ու զազապը, գօրգուլաճագ. չէյլէրտէն օլ-
տուղու, թարիխ օգուեանլարճա մալիւմ տիւր:

Պունտան ագտէմ պէհան իթմիշ օլտուղունուզ իւզրէ, Գլօբլօգ, աճիպ թապիեաթը պիր ատէմ իտի, Շէօյլէքի, լաեղլը թո-
լիւ ու թէրպիեէ կէօրմէմիշ օլտուղունտան, վէ ախլէագընտա ֆէվ-
գէլատէ զաաֆէթ մէվճուտ իտուկինտէն, մատտի պիր գուվլէթ վէ
իգթիտար թահթընտա կիզլէնմիշ պազը մուզիրը խասսէլէր իլէ, գալ-
պինէ տուխուլ իթմիշ պազը կիւզէլ հիսսիեաթտան միւրէթթէպ պիր
քիմնէ օլտուղու ճիհէթլէ, իլք սըֆաթտա, ինսանլարտան մաստուտ
օլապիլիր իտի իսէ տէ, իքինճի սըֆաթտա սահիհէն զալիւմ վէ զատ-
տար պիր քիմնէ իտի:

Բրէնա, վագաա Անժէլին գարչըսընտա պուլունտուղունտա, սօ-
ղուգ գանլըլըղընը թէմամիլլէ մուհաֆազա իտէպլլէն պիր ատէմ
հալինտէ կէօրիւնիւեօրտու իսէ տէ, քէնտի տայիրէսինէ ավտէթին.
տէ, սահիհէն զազապնաք պիր հալտէ պուլունմագտա իտի:

Հաթթա, չիւպհէսիզ քէնտիսինի սէվմէք իչին եանընա կէլէն
պիր թաղընա պիր թէրմէ վուրուպ եուվարլաեարագ,

— Պու գարը պանա եալան սէօյլէտի, պէնի ալտաթտը, պանա
եալան եէրէ եէմին իթտի հա՛, տէտի:

Գլօբլօգ, հալէա մէզպուրէեի սէվտիկինտէն, անըն՝ քէնտիսինէ
ալչագ տէմիշ օլտուղունու տէրխաթըր իտէմէմէքտէ իտի իսէ տէ,
եալան եէրէ եէմին իթմիշ օլտուղունու ունուտամամագտա իտի, վէ
քէնտիսի ապա եալան սէօյլէմէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պու խուսու-
սա զիեատէ էհէմմիեթ վիրմէքտէ, ֆագաթ պու ճիւմլէ իլէ, մէր-

դուժեցի նամուստուղ վէ քեազիպ մագամընտա թահգիր իթմէսի տէ քէնտիսինէ բէք աղլը կէլմէքտէ իտի :

Շու հալտէ , ժէնէրալ , քէնտի քէնտիսէ ,

— Անժէլի սէվէրիմ , լաքին պուստան պէօյլէ քէնտիսինէ ըրա-
հէթ իտէմէմ , տիմէքտէ իտի :

Բրէնսի մէրգուլմ , Անժէլին պու հալ ու վազիտէթինտէ գապա-
հաթընը թախֆիֆ իտիճի հալ ու վէգանի պուլունտուղունու գա-
պուլ իթմէք շէօյլէ տուրսուն , պու խուսուսու խաթըրընտան պիլէ
կէչիրմէմէքտէ իտի :

Մէրգուլմ , անճապ քէնտի նօգթաի նազարըյքա վէ աչգ ու մու-
հապպէթինին էնանիյեթիյլէ մուհաքէմէ իտէրէք , եալընը շու գա-
տարը քէնտի քէնտիսէ սէօյլէմէքտէ իտի :

— Պու գատըն պէնի պիր տէֆա ալտաթմըլ օլտուղու հալտէ ,
պու քէրրէ տէ մատամ ոլ Սէրտէօյլ օլտուղունու պէեան իթմէսիյլէ
հալէա պէնի ալտաթմագտա օլմատըղընը քիմ թէէմին իտէպիլիր ,
Եարըն տա տիկէր պիր շէյ օլմանաճաղընը վէ հալէա պէնի ալտաթ-
մանաճաղընը քիմ գապիէն սէօյլէնէպիլիր : Քէնտի եալանլարըյքա ,
պիլիմ զաաֆէթիմիզ վէ թէճըրիւպէրեարսըղընը սանէսինտէ եա-
շանն գատընլարտան օլմատըղընը քիմ պիլիր :

Պու սէօղլէրտէն տախի անլաշըլտըղը իւզրէ , բրէնսին , Անժէլ
հազգընտաքի աչգ ու մուհապպէթի , էվիլէրի տէրէճէսինտէ գալմա-
երպ , օլ անն տէկին մէրգուլմէնի , քէմալ հիւրմէթ ու ըրահէթլէ սէվ-
միշ , վէ ֆիքրէն պիլէ , անըն խաթըրէսինի վէ թասպիրինի լէրէլէնէ-
ճէք եօլտա միւնասիպէթսիզ պիր միւլահազա եախօտ արգուտա պու-
լունմամըլ օլտուղու հալտէ , Անժէլին քէնտիսինի ալտաթմըլ օլմա-
սընտան պէրու , վագաա աչգ ու սէվտասը եինէ տայիմա արթմագ-
տա իտի իսէ տէ , պու հալ աչգ ու սէվտասընա գարշը չըգան սէտտի
մուճանաաթտան իլէրի կէլմէքտէ իտի :

Էվիլէթ , մէզքիւր եալանըն մէյտանա չըգմասընտան պիր այ
էվիլէ , քիմ օլտուղունու վէ ալը նէ իտուկինի սիւալ իթմէնէրէք ,
Դըբլօգ , Անժէլին սէօղլէրինէ քեամիլէն էմնիյեթ իթմէքլէ , քէն-
տիսինին զէվճէսի օլմասըն պիլա թէրէտտիւտ թէքլիֆ իթմիշ իրէն ,
մէնզարէյի մէզքիւրէտէն սնորա , վէլէվ Անժէլ էվլի տախի օլմասա
իտի , բրէնս թէքլիֆի մէզքիւրու թէքրար իթմէնէճէկի տէրքեար
իտի :

Պէօյլէ պիր թէպէտտիւլ , Անժէլ իշին մուխաթարալը օլապիլիր

իտի, չիւնքի Գլօբլօգ, հէր նէ գատար օլ անէ տէկին էսիր մագա-
մընտա պուլունմուշ իտի իսէ տէ, հայիգ օլտուղու իգթիտար սաե-
սինտէ, պիր ճէպպար օլապիլիպ, վէ հարաքեաթ ու մուամէլաթընը
թէֆթիշ իտէճէք հիշ պիր հիւքիւմէթ, վէ թապիաթը իւգէրինտէ
իճրաի թէէսսիր վէ նուֆուգ իյլէեճէք հիշ պիր քիմսէ մէվճուտ օլ-
մատըղը ճիհէթլէ, պէօյլէ պիր ճէպպարա մուգավէմէթ իտէպիլմէք
իշին, պիչարէ գատընճըղաղ նէ՞ եաբաճաղ իտի:

Թէնէրալ, օ կիճէեի բէք ֆէնա սուրէթտէ կէչիրտի, վէ սապահ
օլտուղունտա, տիւգ տը Սէրտէօյլ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ-
իւզրէ, բէք չօգ թարաֆլարա թաթարլար սէվգ իթտի, Պունու
եաբտըղտան սօնրա, թաթարլարըն ավտէթինէ պէքլէեիպ, պու
միւտտէթ զարֆընտա, Անժէլի թէքրար կէօրմէք իւզրէ հիշ պիր
թէչէպպիւստէ պուլունմատը: Մէրգում, արթըգ մէզպուրէեի տիւ-
չիւնմէեիպ, անը ունութմուշ կիպի կէօրիւնիւեօրտու:

Հալպուքի, հագըգէթի հալ պէօյլէ իտի:

Պու արա, օն պէշ կիւն գատար կէչտի, լաքին բրէնս, մատմուա-
զէլ տ'Արըվիլի կէօրմէքսիլին, պու օն պէշ կիւնիւ նաճըլ կէ-
չիրտի:

Պուրասընը պէեան իթմէք պիզճէ միւշքիւլ տիւր: Շու գատա-
րը գափիէն պէեան իտէպիլիլիլիք քի, բրէնս, պու արատա, ինսան
կիպի եաչամանըպ, սայքի պիր տիվանէ միսիլու եաչատը, վէ տի-
վանէլիք տէնէճէք եօլտա բէք չօգ հարէքէթ վէ մուամէլէլէրտէ պու-
լունտու: Պագէն օտասընտա գաբանըպ, քիմսէեի գապուլ իթմէք
իսթէմէղ, պագէն, չիւպհէսիլ տէֆի ղամ իշին տիչարը չըգար, աս-
քէրէ ըէսմի կէչիտ վէ աթլարա թալիմ իճրա իթտիրիլ իտի:

Կեահ հէր քէսի թէլէֆ իթմէք ֆիքրինտէ վէ արգուսունտա պու-
լունուր, կեահ տախի ըասթ կէլտիկի ատէմի, տօսթ մագամընտա
գապուլ իտէր իտի:

Գլօբլօգ, պաղը քէրրէ տէ, քէնտիսինի, եախօտ Անժէլի թէլէֆ
իթմէքլիկի, եախօտ Անժէլին վաղ կէչէմէտիկի վաթանընա, եանի
ֆրանսաեա անընլա պիլիլիքտէ կիթմէքլիկի տիւչիւնիւր իտի:

Վագըթ պէ վագըթ մէրգումուն մէ յեուսիեթի սօն տէրէճէեէ
վարմագլա, գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշէր, վէ էօյլէ ղազապ
ու հիտտէթ քէսպ իյլէր իտիքի, պիր գաչ տէֆա աղ գալտըքի,
Անժէլի, Սիպէրիաեա նէֆի իթտիրէճէք իտի:

Նիհաեէթ, իշպու օն պէշ կիւն կէչտի:

Գլօբլօգ , թաթարլարտան պէքլէտիկի ճէվապլարը ալտը . Մէր-
գուսնուն , Բարիս եախօտ Բէթրէսպուրկտան , միւխթէլիֆ թա-
րիգլէրլէ ախգ իյլէտիկի մալիւմաթ շու վէճհլէ խիւլասա օլունուր .

1. - Ժէնէրալ տիւզ տը Սէրտէօյլ , Պէրէղինա վագըայի միւէլլի-
մէսինտէն սօնրա , պիր տախի Ֆրանսըզ օրտուսունտա կէօրիւնմիւշ
օլմատըղընտան , վէ տէրտէսթ իտիլէն էսիրի հարապար իյինտէ տէ
պուլունմատըղընտան , վագըայի մէղքիւրէտէ թէլէֆ օլմուշ իտի .

2. - Մատամ տը Սէրտէօյլիւն Բուսիատա պուլունտուղու , վէ
էսէրի հարապ օլտուղու սահիհ տէ յիլ իտի . չիւնքի մէզպուրէ հէնուղ
Բարիստէ պուլունտուպ , սուի իպրէթի մուճիպ վէ շայեանը թէէս-
սիւֆ պիր վագըա սէպէպիլլէ , ումումուն նազարը տիգգաթընը
քէնտի իւզէրինէ ճէլպ իթմիշ , վէ պինապէրին իմբէրաթօր Նաթօ-
լէօն՝ Ժէնէրալ իլէ զէվճէսինին թաթլիգինի գարարլարտըրմըշ իտի .

3. - Տիւզ տը Սէրտէօյլ օնտան սօնրա թէքրար էվլէնմէմիշ
իտի .

4. - Անճագ , միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու , Անժէլ տ'Արլըվիլ
իսմինտէ պիր մաշուգէսի օլուպ , պունտան պիր էվլատը օլմուշ , վէ
պու չօճուղ Բարիստէ գալմամըշ իտի . Տիւզ վէ օլ կէնճ գատըն՝
Կէկտիկէրինէ Ֆէվգէլատէ մուհապպէթլէրի պուլունտուղու էճիլ-
տէն , մատմուաղէլ տ'Արլըվիլ , համիլէլիկի խայլիճէ իլէրլէմիշ օլմա-
սընա բաղմէն , տիւգիւն , Բուսիատա եալընըզճա աղիմէթինէ բազը
օլմանըպ , պիրլիքտէ կէլմիշ իտի . Շիմտի Բուսիա օրտուսունտա էսի-
րի հարապ օլան գատըն՝ չիւպհէսիգ պօլ իտի .

Պու մալիւմաթըն մէնպար էմին վէ մէվսուգ օլտուղունտան ,
սըհհէթինէ ապա թէրէտտիւտ իտիլէմէզ իտի .

Գլօբլօգ , պունրու պիլտիկինտէն , մէղքիւր տէօրթ մատտէեէ ա-
տէթա տին մատտէլէրի կիպի ինանտը .

Մալիւմաթը մէղքիւրէ , մէրգուսնուն իւմիտլէրինի պիր ազ իզա-
լէ իթտիլքտէն պաշգա , հիտտէթինի տէ արթըրտըղլարընտան , շու
սուրէթտէ ըէֆը սէտա իթտի .

— Հալէա պէնի ալտաթմըշ . . . քէնտիսի էվլի տէ յիլ իմիշ . Լա-
քին , պու եալանլարըյա , պունտան պէօյլէ քէնտիսինէ արթըզ-
րիաեթ վէ հիւրմէթ իթմէմէքլիկիմի՝ մի իսթէեօր . Պէնիմ իսէ , շու
վաղիեթիմտէ , քէնտիսինէ ըրաեթ վէ հիւրմէթ , վէ քէնտիսինտէն
իհթիւրազ իթմէկէ Ֆէվգէլատէ իհթիւնաճըմ պուլունմագտա իտի . . .
Իմտի , մէզպուրէեի շու էսնատէ թահգըր իթտիկիմ հալտէ , պու-

իտի, չիւնքի Գլօբլօգ, հէր նէ գատար օլ անէ տէկին էսիր մագա-
մընտա պուլունմուշ իտի իսէ տէ, հայիզ օլտուղու իգթփտար սաեէ-
սինտէ, պիր ճէպպար օլապիլիպ, վէ հարաքեաթ ու մուամէլաթընը
թէֆթիշ իտէճէք հիշ պիր հիւքիւմէթ, վէ թապիաթը իւզէրինտէ
իճրաի թէէսսիր վէ նուֆուզ էյլէեէճէք հիշ պիր քիմսէ մէվճուտ օլ-
մատըղը ճիհէթլէ, պէօյլէ պիր ճէպպարա մուգավէմէթ իտէպիւմէք
իշին, պիշարէ գատընճըղազ նէ՞ եաբաճագ իտի:

Ժէնէրալ, օ կիճէեի բէք ֆէնա սուրէթտէ կէշիրտի, վէ սապահ
օլտուղունտա, տիւգ տը Սէրտէօյլ հագգընտա մալիւմաթ ալմագ
իւզրէ, բէք չօգ թարաֆլարա թաթարլար սէվգ իթտի, Պունու
եաբտըգտան սօնրա, թաթարլարըն ավտէթինէ պէքլէեիպ, պու
միւտտէթ զարֆընտա, Անժէլի թէքրար կէօրմէք իւզրէ հիշ պիր
թէշէպպիւստէ պուլունմատը, Մէրդում, արթըզ մէզպուրէեի տիւ-
շիւնմէեիպ, անը ունութմուշ կիպի կէօրիւնիւեօրտու:

Հալպուքի, հագըգէթի հալ պէօյլէ իտի:

Պու արա, օն պէշ կիւն գատար կէշտի, լաքին բրէնս, մատմուա-
զէլ տ'Արլըվիլի կէօրմէքսիզին, պու օն պէշ կիւնիւ նա'սըլ կէ-
շիրտի:

Պուրասընը պէեան իթմէք պիզճէ միւշքիւլ տիւր: Շու գատա-
րը քափիէն պէեան իտէպիլիբիզ քի, բրէնս, պու արատա, ինսան
կիպի եաշամանըպ, սայքի պիր տիվանէ միսիլու եաշատը, վէ տի-
վանէլիք տէնէճէք եօլտա բէք չօգ հարէքէթ վէ մուամէլէլէրտէ պու-
լունտու, Պաղէն օտասընտա գաբանըպ, քիմսէեի գապուլ իթմէք
իսթէմէզ, պազէն, շիւպհէսիզ տէֆի զամ իշին տիշարը չըգար, աս-
քէրէ բէսմի կէշիտ վէ աթլարա թալիմ իճրա իթտիրիր իտի:

Կեահ հէրքէսի թէլէֆ իթմէք ֆիքրինտէ վէ արզուսուստա պու-
լունուր, կեահ տախի բասթ կէլտիկի ատէմի, տօսթ մագամընտա
գապուլ իտէր իտի:

Գլօբլօգ, պազը քէրրէ տէ, բէնտիսինի, եախօտ Անժէլի թէլէֆ
իթմէքլիկի, եախօտ Անժէլին վազ կէշէմէտիկի վաթանընա, եանի
ֆրանսաեա անընլա պիլիքտէ կիթմէքլիկի տիւշիւնիւր իտի:

Վազըթ պէ վազըթ մէրգումուն մէ յեուսիեթթի սօն տէրէճէեէ
վարմագլա, գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշէր, վէ էօյլէ զազապ
ու հիտտէթ քէսպ էյլէր իտիքի, պիր գաշ տէֆա ազ գալտըքի,
Անժէլի, Սիպէրիաեա նէֆի իթտիրէճէք իտի:

Նիհաեէթ, իշպու օն պէշ կիւն կէշտի:

Գլօբլօզ , թաթարաւորտան պէքլէտիկի ճէվապլարը ալտը . Մէր-գումուն , Բարիս եախօտ Բէթրէսպուրկտան , միւխթէլիֆ թա-րիգլէրլէ ախզ էյլէտիկի մալիւմաթ չու վէճհլէ խիւլասա օլունուր .

1. - Ժէնէրալ տիւզ տը Սէրտէօյլ , Պէրէղինա վազըայի միւէլլի-մէսինտէն սօնրա , պիր տախի Ֆրանսըզ օրտուսունտա կէօրիւնմիւշ օլմատըղընտան , վէ տէրտէսթ իտիլէն էսիրի հարալար իլինտէ տէ պուլունմատըղընտան , վազըայի մէզքիւրէտէ թէլէֆ օլմուշ իտի .

2. - Մատամ տը Սէրտէօյլին Բուսիատա պուլունտուղու , վէ էսէրի հարալ օլտուղու սահիհ տէ յիլ իտի . չիւնքի մէզպուրէ հէնուզ Բարիստէ պուլունուպ , սուի իպրէթի մուճիպ վէ շայեանը թէէս-սիւֆ պիր վազըա սէպէպիլլէ , ումումուն նազարը տիգգաթընը քէնտի իւզէրինէ ճէլպ իթմիշ , վէ պինապէրին իմքէրաթօր Նարօ-լէօն՝ Ժէնէրալ իլէ զէվճէսինին թաթիլիգինի դարարաւորտըմը իտի .

3. - Տիւզ տը Սէրտէօյլ օնտան սօնրա թէքըար էվլէնմէմիշ իտի .

4. - Անճագ , միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու , Անժէլ տ'Արլըվիլ իսմինտէ պիր մաշուգէսի օլուպ , պունտան պիր էվլատը օլմուշ , վէ պու չօճուզ Բարիստէ գալմամը իտի . Տիւզ վէ օլ կէնճ գատըն՝ եէկտիկէրինէ ֆէվգէլատէ մուհապպէթլէրի պուլունտուղու էճիլ-տէն , մատմուլաղէլ տ'Արլըվիլ , համիլէլիկի խայլիճէ իլէրլէմիշ օլմա-սընա րաղմէն , տիւզիւն , Բուսիատա եալընըզճա աղիմէթինէ րազը օլմանըպ , պիրլիքտէ կէլմիշ իտի . Շիմտի Բուսիա օրտուսունտա էսի-րի հարալ օլան գատըն՝ չիւպհէսիզ պու իտի .

Պու մալիւմաթըն մէնպար էմին վէ մէվսուզ օլտուղունտան , սըհհէթինէ ասլա թէրէտտիւտ իտիլէմէզ իտի .

Գլօբլօզ , պունուր պիլտիկինտէն , մէզքիւր տէօրթ մատտէեէ ա-տէթա տին մատտէլէրի կիպի ինանտը .

Մալիւմաթը մէզքիւրէ , մէրգումուն իւմիտլէրինի պիր ազ իզա-լէ իթտիքտէն պաշգա , հիտտէթինի տէ արթըրտըզլարընտան , չու սուրէթտէ րէֆը սէտա իթտի .

— Հալէա պէնի ալաթմիշ . . . քէնտիսի էվլի տէ յիլ իմիշ . Լա-քին , պու եալանլարըյա , պունտան պէօյլէ քէնտիսինէ արթըզ-րիսեթ վէ հիւրմէթ իթմէմէքիկիմի մի իսթէեօր . Պէնիմ իսէ , չու վազիեթիմտէ , քէնտիսինէ րիսեթ վէ հիւրմէթ , վէ քէնտիսէնտէն իհթիւրազ իթմէկէ ֆէվգէլատէ իհթիւրաճըմ պուլունմազտա իտի . . . Իմտի , մէզպուրէեի չու էսնատէ թահգէր իթտիկիմ հալտէ , պու-

նուն նէթիճէսի նէ՞ օլաճաղ տըր . . . պիր հարէքէթի շէտխտէ իլէ քէնտիսի նամուսուղ մը գըլաճաղըմ . . . պէօյլէ պիր հալի ասլա արգու իթմէմ, վէ պու հալ օլմամագ իչին, էլիմոնէ կէլէնի եարաճաղըմ. հալ պու քի պիր մէֆթունիյեթի մէճնունանէ արասընտա պու հալ վագը օլուր իսէ, գապահաթ քէնտիսինն օլաճաղ տըր, Պէօյլէ օլմասընը քէնտիսի իսթէմիշ տիր, վէ հէմ քէնտինն, վէ հէմ տէ պէնիմ նամուսուղլուղումա քէնտիսի սէպէպ օլաճաղ տըր:

Գլօբլօգ, քէնտի նամուսունու իսլալտէն սագընմագ իչին, — չիւնքի հարէքէթի մէղքիւրէնին ֆէվգէլատէ միւնասիպէթսիղ օլտուղունու անլամագտա վէ նամուսունու մուհաֆաղա իթմէքլիկի տէ իսթէմէքտէ իտի, — օլ կէնճ վէ պիչարէ գատընը, վաթանը օլան Ֆրանսաեա կէօնթէրմէքլէ, արալարընտա կէչիլմէղ պիր «էտտ հասըլ իթմէքլիկի, պիր տագըգա պիլէ տիւչիւնմէտի:

Նէ՛ դարիպ վէ աճիպ ախլէագ:

Գլօբլօգ, պալէատէ զիքը իթտիկիմիղ քեաֆֆէյի մալիւմաթ վէ էվրագը ախղ իթտիքտէն սօնրա, Անժէլին տայիրէսինէ կիթտի:

Մէղպուրէ, սօն միւլագաթտան սօնրա, Գլօբլօգուն քէնտիսինտէն այրըլմասը թարղընտան տօլաեը պիհագգըն տիւչարը տէհչէթ օլարագ, եա աչգ ու սէվտա վէ եախօտ գըսգանճըղ սաիգասըյլա, մէրգուլ թարաֆընտան քէնտի հագգընտա էնվաի մուամէլաթը թահգիրիեէ իճրա օլունաճաղընը զանն իթմէքտէ իտի:

Մատամ տը Սէրտէօյլ, հէր նէ գատար վիճուտճա բէք գուվվէթլի օլմաեըպ, զայիֆ իւլ միղաճ իտի իսէ տէ, մանէն էմուալի նամէսպուգ, պիր ճէսարէթ ու սէպաթա մալիք իտի, Մէրգումէ, պագէն թահրիք օլունմուշ օլտուղու սըրալարտա, ճէսարէթի՝ ասլա գօրգմամաղլըղ վէ քիւսթախլըղ տէրէճէսինէ գատար վարմագտա իտի, Պինապէրին, շու վագըատա տախի, Մ. տը Սէրտէօյլէ վէ չօլուգ չօճուղունա օլան մուհապպէթիյլէ գուվվէթլէչէրէք, իճապը հալէ կէօրէ, զաեթ վէխիմ վէ տէհչէթլի, ֆագաթ ուլուվը ճէնուպընա եագըչըր պիր գարար վիրտի:

Պու գարար՝ քէնտիսինճէ նամուսուղլուգ կէօրիւնէն հէր հալ ու հարէքէթէ չիտտէթլէ մուխալիֆէթ իթմէքտէն իպարէթ օլուպ, մէղպուրէ եալընըղ գալտըղընտա, վէ Գլօբլօգ իլէ վուգու պուլան մուհավէրէսինի լաեըգըյլա տիւչիւնտիւկիւնտէ, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ սէօյլէտի:

— Պունտան պէօյլէ, պու ատէմին, հէր շէյի եարմաղա իգ-

Թիտարը օլաճագ տոր: Անճագ, քէնտի թարափըմտան հիչ պիր սուի հալէ սէպէպիյեթ վիրմէերպ, հալը թէտափիտէ տուրմալըերմ:

Անժէլ, պիր դաշ կիւն դատար եալընը պըրագըրմասընտան տօլաեր մէմնուն օլուպ, օլ խուսուստա կէրէք ճէնապը Ալլահա, վէ կէրէք տօլաերսըլլա ժէնէրալա թէչէքքիւր իթտի:

Անժէլ, պու մէօհլէթտէն շու սուրէթլէ իսթիֆատէ իթտի:

Մէգպուրէ՝ էֆէնտիսինտէն երկիրմի պիր առէտ գըրպաճ եէտիքտէն սօնրա, թէմամիյլէ քէսպի շիֆա իթմիչ, վէ բրէնաէ գարչը ֆիքրինտէ էսէրը առապլէթ սագլամանարագ, մէմուր օլտուղու խըտմէթի նէզարէթինի թէմամիյլէ իյֆա իթմէքտէ պուլունմուչ օլան կրօսգօգ իլէ իւլֆէթ բէյտա իտիպ, անըն իյչ ու իչրէթէ միւպթէլա օլտուղունու անլամասը իւզէրինէ, անը էօյլէ պիր սուրէթտէ սէրխօշ իթտիքի, մէրգուճ, պիր մէյիսանէնին քէօշէսինտէ պիւթիւն պիւթիւն զայագըլ օլարագ, գըրպաճընը վէ տայիմա քէմէրինտէ սագլատըղը թապանճալարընը դայպ իթտի:

Գըրպաճ պուլունտու իսէ տէ, Ֆրանսըգ օրտուսունտա թէլէֆ օլմուչ, եախօտ սօուղա տաեանամանարագ վէֆաթ իթմիչ օլան պիր ասքէրին եէտինտէն ալընմըչ օլան թապանճալար պուլունամատը, վէ կրօսգօգ պու դայպը պիւմէքլէ պէրապէր, մահճուպիեթինտէն նաշի, օլ պապտէ բիմնէեէ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէտի:

Մէգքիւր սիլահլարը, մէրգումուն քէմէրինտէն տօլու օլարագ Անժէլ ալմըչ օլուպ, պիր չէքմէճէ տէրունինտէ կիզլէմիչ իտի:

Պունտան պաշգա, եինէ կրօսգօգուն սէրխօշլուղու էսնասընտա, կէնճ գատըն, գըսսա վէ քէսկին աղըղը պիր խանչէր էլտէ իթմիչ օլուպ, պունու տախի գօրսէսի տէրունինտէ կիզլէեէրէք, միւքէմմէլէն սիլահլանտըգտան սօնրա,

— Իսթէրոէ շիմտի կէլսին, թարափընտան պիր ճիւզի մուամէլէյի պիէտէպանէ վուգուինտէ, հէմանը վէ հէմ քէնտիմի թէլէֆ իտէճէյիմ, տէտի:

Բրէնսին իլը վիզիթասը, նիեաթը խասիմանէ իլէ օլմաերպ, կէլմիչ օլտուղունու խապէր վիրտիկինտէ, Անժէլ, մէրգումուն իչէրի կիրտիրիլմէսինի էմր իյլէտի, վէ կէնճ գատըն իլէ ժէնէրալ պէյնինտէ թաաթի օլունան սօղուգ պիր սէլամտան սօնրա, իլք տէֆա ժէնէրալ քէլամա պաշլաերպ, միւթատը վէճհ իւզրէ ուզուն մուգատտէմաթա կիրիչմէքսիզին,

— Մա'տամ, սիգ պէնի ալտաթմբչսընը, տէտի:

Անժէլ .— Հալէա պու էսկի մասալլարը՝ մը օգուեօրսունուզ:

Ժէնէրալ .— Ֆազաթ, մատամ . . . էլպէթթէ պու սէօղլէրէ տէ-
վամ իթմէքտէն կէրի տուրմանեաճաղըմ:

Անժէլ .— Տիմէք օլուեօր քի պու մուհավէրէմիգ բէք էյլէնճէլի
օլաճագ տըր:

Ժէնէրալ .— Մա'տամ, իֆատէմէ տէվամ իթմէքլիկիմէ միւսաատէ
խտէրմիսինիգ:

Անժէլ .— Մէմնունէն խտէրիմ:

Ժէնէրալ .— Իմտի, սիգ պէնի ալտաթմբչսընը:

Անժէլ .— (Ժէնէրալըն սէօղլունիւ իսթիհզա իլէ գաթ խտէրէք .)

Ֆազաթ միւսիւ, սիգ իֆատէնիլէ տէվամ իթմէյիպ, եէնիտէն պաշ-
լաեօրսունուզ:

Ժէնէրալ .— Տէվամ խտէճէյիմ, մատամ, տէվամ խտէճէյիմ:

Անժէլ .— Սէօյլէեին պազալըմ, սիգի տինլէեօրում:

Ժէնէրալ .— Պէն, պաղը մալիւմաթ ալտուր:

Անժէլ .— (Հէեէճանընը կիզլէմէկէ չալըչարագ .) Էյ:

Ժէնէրալ .— Հազըզ էթի հալի թաստիգ իթտիմ:

Անժէլ .— Հազըզ էթի հալ նէ՝ իմիշ:

Ժէնէրալ .— Սիգ մատամ տը Սէրտէօյլ տէ յիլ իմիշսինիգ:

Անժէլին ըէնկի սօլտու, ֆազաթ ճէսարէթինտէն տիւշմէեերէք,
միւսթէհզիեանէ:

— Տիմէք օլուեօր քի, սիգի թէքրար ալտաթմբչըմ, տէտի:

Ժէնէրալ .— Պունու սիգ տէ թաստիգ խտիեօրսունուզ հա':

Անժէլ .— Շիւպհէսիգ, վէ շիմտիտէն սիգէ խապէր վէրիբիմ քի,
միւսթագպէլտէ տախի սիգի ալտաթաճաղըմ, հէմտէ էլիմտէն կէլ-
տիկի գատար ալտաթաճաղըմ:

Ժէնէրալ .— Նի՛շին, մալտամ:

Անժէլ .— Ձիւնքի, միւսիւ, քէնտի իլլէրիմի տօղրուտան պօղ-
րուեա սիգէ պէեան իթմէք իսթէմէմ:

Ժէնէրալ .— Բէք ալէա:

Անժէլ .— Օ հալտէ նէ՝ հազգ իլէ պէնիմ իլլէրիմի սիւալ խտի-
եօրսունուզ: Պիլ ասըլգատէ օլտուղունուզու խտաա իթտիկինիգ
հալտէ, նէ՝ հազգ իլէ պէնի իսթիճվապ իթմէք տէրէճէսինտէ սայ-
ղըրզլըղընը իլէրի կէօթիւրիւեօրսունուզ: Նէ՝ հազգ իլէ պէնիմ
րուխսաթըմ օլմանարագ, հազգըմտա մալիւմաթ ալմանագ ալգըլը-

Եօրսունուզ, էօյլէ պիր գարընըն քի, սիզին իլէ հիչ պիր միւնասի-
պէթի եօգ տուր, վէ ասլա սիզին օլմադ իսթէմէմէքտէ տիր, Գէն-
տի վազիեթիմ հազգընտա սիզէ հազըքէթի հալի պէեան իթմէք-
լիկէ վէ սիզին իլէ խախսանէ տափրանմագլըղա պէնի մէնպուր իթ-
մէք հազգընը նէրէտէն ալըեօրսունուզ: Սէօյլէտիքլէրիմի իշիթտի-
նիզա՛, ճէվապ վէրինիզ:

Բրէնս պու արա սիւքիւթ իւզրէ տուրուպ, ֆապաթ Անժէլին
միւլթէլիֆ սիւալլէրի քէնտիսինի ճիտտէն էնտիչէեէ տիւչար գըլ-
մագտա իտի:

Անժէլ. — Մի՛ւսիւ, էլան սիւքիւթ տուրուեօրսունուզ. իմտի,
հազգըմտա պէօյլէ քէյֆի մաէչա հարէքէթ իթմէք իշին հանկը հազ-
գա իսթինատ իթտիկինիզի սէօյլէմէքլիկիմի իսթէրմիսինիզ:

Գլօբլօգ, պու արա էլան սիւքիւթ իւզրէ տուրմագտա օլտու-
ղունտան, Անժէլ քէլամընա տէվամ պիրլէ,

— Մի՛ւսիւ, պու հարէքէթ վէ մուամէլէնիզի, զայիֆ վէ թէրք
օլունմուզ օլան, վէ քէնտիսինի վիգաեէ վէ հիմաեէ իյլէեէճէք միւ-
տաֆիլէրտէն մահրում պուլունան պիր վալիտէեթ թազերիզ ու բէն-
ճիտէեթի թէնվիզ իյլէեէն ալչապ քիմնէլէրին հազգընա իսթինատէն
իճրա իտիեօրսունուզ, տէյի պէեան իյլէտի:

Ժէնէրալ. — (Աեաղա գալգարազ.) Ալչապ քիմնէլէր մի:

Անժէլ. — (Գէղալիք աեաղա գալգըպ, էլինի՝ սիւհլարընը հա-
միլ օլան չէքմէճէ իւզէրինէ կէօթիւրէրէք.) Էվվէթ, ալչապ քիմ-
սէլէր:

Ժէնէրալ. — (Հիտտէթլէ.) Պէն պիր ալչապմըեըմ:

Անժէլ. — Էվվէթ, պու սէօղիւ սիզէ իւք տէֆա օլարապ սէօյլէ-
եօրում:

Ժէնէրալ. — Ա՛հ, եա՛րապալ:

Գլօբլօգ, պու իֆատէեթի իրատ իթտիկի սըրատա, մատմուազէլ
տ՝Արլըվիլ իւզէրինէ տօղրու եիւրիւեէճէք եէրտէ, մէքգումմէտէն ի-
քի ատըմ գատար բիւճաթ իթտի:

Մէրգումուն իշպու բիւճաթը, պէլքի հիտտէթի արասընտա,
պիր մուամէլէյի շէտիտէեէ թէսատտի իտիպ, մուախարէն պուն-
տան տօլաեը նատիմ օլուր վէսվէսինէ մէպնի օլուպ, պունտանգա-
թինազար, բրէնս, հալէա Անժէլէ զիեատէսիյլէ մուհապպէթի պու-
լունտուղունտան, օնա նէվիմա բիաեէթ վէ հիւրմէթ իպրազընտան
կէրի տուրամամագտա իտի:

Անժէլ իսէ, քէլամա տէվամ իտէրէք,

— Աճայիւ, պէնի աճընօրմուսունուզ, տէտի,

Բրէնս, քեաֆֆէյի հիսսիեաթ ու աղրազընա, աչգ. ու սէվտա տույղուսունուն զայէպէ իթտիկի պիր սըրատա, թապիի տէրքեար օլան զաաֆէթ հիսսիյէ,

— Էվվէթ, սիզի աճընօրում, տէյի ճէվապ վիրտի,

Անժէլ. — Ֆազաթ նի՞չին պէնի թազեիգ իտիեօրսունուզ,

Ժէնէրալ. — Հա՞նկը խուսուստա սիզի թազեիգ իտիեօրում,

Անժէլ. — Հագգըմտա մալիւմաթ իսթէմիշինիզ, տէյի՞լ մի,

Ժէնէրալ. — Էվվէթ,

Անժէլ. — (Տիւգ տը Սէրտէօյլ հագգընտա պագը խապէրլէր ալմագ իւմիտիյէ.) Էյ օ խապէրլէր նէ՞ կիպի շէյլէր տիր,

Ժէնէրալ. — Տիւգիւն վէֆաթընա տայիր տիրլէր,

Անժէլ. — Աճայիւ,

Ժէնէրալ. — Մատէմքի իշպու իֆատէմ հագգընտա շիւպհէ իտիեօր իսէնիզ, պու շիւպհէնիզի իզալէ իթմէք իւզըն, պիրիսի Բարիստէն վէ տիկէրի Բէթրէսպուրկտան վիրուտ իթմիշ օլան շու իքի գըթա մէքթուպու ալըն, Մէմալիքի մէզպուրէնին հարպիեէ նէզարէթլէրինտէն իսթիհասալ օլունմուշ օլան պու մէքթուպարտա, Ժէնէրալ տիւգ տը Սէրտէօյլիւն նէ՞ Ֆրանսըզ օրտուսունտա, վէ նէ՞ էսիրի հարպար միեանընտա պուլունմատըղը իշալ գըլընմըշ տըր,

Անժէլ, նէվիմա բէսմի օլան պու իքի մէքթուպու տըրպ, թէտգիգ իթտի, վէ միւնտէրիճաթընը օգուտուգտան սօնրա, մահզու-նէն վէ միւքէտտէրէն պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրուվէրտի,

Անժէլ. — Պիչարէ էվլատլարըմըն բէտըլլէրի օլմատըղը ճիհէթլէ, վալիտէլէրինտէն մահրումգալմալարըյա, հալլէրի նի՞ճէ օլաճագ տըր,

Բրէնս պու արա միւթէէսիր օլուպ, Անժէլ, պու հալի կէօրտիւ, վէ պիր ազ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա,

— Իշթէ կէօրիւեօրսունուզ ա, միւսիւ բրէնս, նամուս վէ ինսանիեթթ տույղուլարը իճապընճա, պէնի սէրպէսթ պըրադմագըղըղընը, վէ պուրատան կիթմէքլիկիմէ միւստատէ իթմէքլիկինիզ, վազիֆէնիզ տիմէք տիր, տէտի,

Ժէնէրալ. — Նէրէեէ կիթմէք իսթէեօրսունուզ,

Անժէլ. — Վաթանըմ օլան ֆրանսատա,

Ժէնէրալ. — (Իֆատէի մէքիւրէեի անլամամըշճապընա.) Ֆրանսատա՞ մը,

Անժէլ .- Էվվէթ ,

Ժէնէրալ .- Պէնի թէ՞րք մի իտէճէքսինիդ ,

Անժէլ .- Թէրք իթմէք լազըմ տէյիլ մի տիր ,

Ժէնէրալ .- Սէպէպ նէ՞ ,

Անժէլ .- Է՛ն պիւսիւկիւ անճագ իքի եաշընտա օլան էվլատլարմ , քէնտի եանըմտա պուլունմագլըզա վէ պէնիմ ինթիմամարըմա միւհթաճ տէյիլ մի տիրլէր : Միւսիւ բրէնս , պիր քէրըէ տիւշիւնիւնիւզ քի , օ մասուլար բէտէրլէրինտէն տէ մահրում տըրլար :

Գլօբլօզ , իշպու մէնպարէտէն , քէնտի միւրատընա բաղմէն միւթէէսսիր օլուպ , Անժէլ , մէրգումու տահա զիեատէ ըիգգաթպ կէթիրմէք իւզըէ , տիզլէրինէ գաբանարագ ,

— Ա՛հ , միւսիւ բրէնս , պուրատան կիթմէքլիկիմէ միւստատէ պուեուրուն . պիլմիշ օլուն քի , օ իքի պիշարէ եէթիմլէր , սիզէ , հաեաթլարընտան տահա զիեատէ պօրճու օլաճագլար . վալիտէլէրինի սանէնիզտէ պուլաճագլար , տէտի :

Բրէնս , եարմ սաաթ էվվէլ , Անժէլին քէնտիսինի ալչագ թէսմիեէ իթմիշ օլտուղունու խաթըրնա կէթիրմէեէրէք , վէ շիւպհէսիզ վիրէճէկի ճէվապըն աղըրլըղընը թախֆիֆ նիեէթիլլէ ,

— Անժէլ , սիզին պուրատան կիթմէնիզէ ըագը օլամամ , տէտի :

Անժէլ .- Նիշին

Ժէնէրալ .- Վէ պունտոն պէօյլէ տէ ըագը օլամաեաճաղըմ :

Անժէլին իւմիտինի պիւթիւն պիւթիւն գաթթ իթմէք իւզըէ վէրիլէն մէղքիւր ճէվապ , պիշարէ գատընճըղաղըն բրէնս ալէյհինտէքի պուղղ ու առավէթինի եէնիտէն թահրիք իթմէքլէ ,

— Փագաթ , միւսիւ , Բուսլար , շիւպհէսիզ էսկի վագթըն վահշի միլլէթլէրինտէն տէյիլ տիրլէր , վէ մուհարէպէնին պաթթ ու թալէի իգթիգասընճա էլլէրինէ էսիր տիւշէն գարըլար , անլէրի թութմուշ օլանլարըն եէտլէրինտէ շիքեար մագամընտա գալմագլար , տէտի :

Ժէնէրալ .- Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ ,

Անժէլ .- Աեագլարընըզա գաբանարագ իսթիտա իյլէտիկիմ հարէքէթ էմրի , շիւպհէսիզ թէմամիլլէ սիզին եէտը իգթիտարընըզտան մէրպուլթ տէյիլ տիր :

Ժէնէրալ .- Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրում :

Անժէլ .- Պէն , տօղրուտան տօղրուեա իմբէրաթօրա միւրաճաաթ իտէճէեիմ :

Ժենեբալ .- Իսթիտանըզը նա՞սըլ իմբերաթօրուն նեզտինե արզ իթմէքլիկէ մուվաֆֆազ օլաճազ.ընըզ :

Գլօբլօգուն պիր սուրէթի պարիտանէտէ վիրտիկի պու ճէվապ , պիչարէ գատընը պիւթիւն պիւթիւն մէյսուսիեթէ իլգա իթմէքլէ ,

— Լաբին հարէքէթ ու ազիմէթ իմէ նի՞չին մուխալիֆէթ իտի-
օրսունուզ , տէտի :

Ժենեբալ .- Սիզի սէվէրիմ անըն իչին :

Անժէլ .- Լաբին պու պիր միւմբինսիզ վէ նէթիճէսիզ աչգ ու մուհապպէթ տիր :

Ժենեբալ .- (Օլ անէ տէկին մուհապէրէտէ իպրազ իթմիշ օլմա-
տըզը պիր լէթաֆէթլէ .) Պէնի տինէեին , իհթիմալ քի տրամըղտա ուեուշապիլիրիզ :

Անժէլ .- Նա՞սըլ :

Ժենեբալ .- Պէնճէ ույուշմազլըղըմըզ բէք գօլայ տըր :

Անժէլ .- Սէօյլէեին :

Ժենեբալ .- Էկէրչի տիւգ սահիհէն վէֆաթ իթմիշ իսէ , նասըլ քի պու խուսուս իհթիմալտէն տիր , քէնտիսինտէն իւմիտ իտէճէք հիչ պիր սէպէպինիզ գալմամըշ տիմէք տիր , վէ շայեանը թէէսսիւֆ վէ լաթիֆ պիր խաթըրէտէն պաչգա հազգընաա հիչ պիր պօր-
ճունուզ պուլունմամազտա տըր : Անըն իչին , գալպինիղին քի հնիւն-
տէ պու խաթըրէեի հէքք իթմէքլիքտէն , վէ միւտտէթի հաեպ-
թընըղտա իչպու խաթըրէեի մուհաֆազտ իյլէմէքտէն սիզի մէնն իթմէմ :

Անժէլ .- Շիւպհէսիզ հէք քէսին սերպէթ միւլահազաոընը զին-
ճիրպէնտ իտէմէտիկինիղտէն տօլաեք միւթէէսսիւֆսիւնիւզ :

Ժենեբալ .- Մա՛տամ , միւսաատէ իտին քի քէլամըմը իքմալ ի-
տէեիմ :

Անժէլ .- Տէվամ իտին , միւսիւ :

Ժենեբալ .- Պիլաքիս , էկէրչի տիւգ հաեաթտա իսէ , քէնտիսին-
տէն նէ՞ պէքլէօրսունուզ :

Անժէլ .- Միւսիւ , տիւգ պէնի սէվէր , վէ պէ տէ քէնտիսինի
սէվէրիմ :

Ժենեբալ .- Էյ սօնրա՞ :

Անճէլ .- Օ պէնիմ էվլատլարըմըն բէտէրի տիր :

Ժենեբալ .- Հէբսի պու գատա՞ր մը :

Անժէլ .- Սատտէթ ու իգպալիմի անըն եանընտա վէ անընլա
օլմագլա թէէմին իթմէքլիկէ պու գատարը քեաֆի տէյի՛ւ մի տիր :

Ժէնէրալ .- Շու սատտէթ ու իգպալէ նայիլ օլմուշ օլտուղու-
նուզա շիւպհէ իթմէմ, լաքին էլպէթթէ պու միւնասիպէթլէ պազը
մէրթէպէ քէտէր ու էսէֆ տէ հիսս իթմիշսինիզ տիր :

«Շիմսի տախի պու հալի իսթիհսալ իթտիկինիզտէ, վիճտանէն
տիւշարը իզթիրապ օլմաեաճագմըսընը :

Անժէլ .- Պու սէօզլէր իլէ նէ՞ տիմէք իսթէտիկինիզի անլամա-
եօրում, միւսիւ :

Ժէնէրալ .- Տիւգ էվի՞ մի տիր :

Անժէլ .- Էվվէթ :

Ժէնէրալ .- Գարըր հաեաթտա՞մը տըր :

Անժէլ .- Էվվէթ :

Ժէնէրալ .- Իմտի, մատամ, սէօյլէտիկինիզ սատտէթի, իզթի-
րապը գալպէ իսթիհսալ իտէպիլէճէքսինիզ :

Անժէլ .- (Տէհչէթլէ.) Իզթիրապը գա՞լպէ մի :

Ժէնէրալ .- Էվվէթ, մատամ. չիւնքի տիգ, հազըդի մատամ տիւ-
շէս տը Սէրտէօյլ օլան օ գարընըն պէտպալսթլըղընա սէպէպ օլմա-
մըչմըսընը տըր :

Անժէլ, մատամ տը Սէրտէօյլիւն՝ քէնտի գըզգարընտաշը օլտու-
ղունու տիւշիւնէրէք, տիւշէսին սուի իպրէթի մուճիպ հարէքէթին-
տէն տօլաեը բրէնսէ պահս իթմէկէ ճէսարէթ իթմէտի : Անճագ,
քէնտիսինի միւտաֆաա իչին ,

— Ֆագաթ, միւսիւ, պէն տիւգիւ, քէնտի իզտիվաճընտան էվ-
վէլ սէվէր իտիմ, տէտի :

Ժէնէրալ .- Պունտան նէ՞ չըգար :

Անժէլ .- Պունտան նէ՞ չըգար տիմէք նէ՞ տիր : Զանն իտէրիմ
պու սէօզիւմիւն մանէասը շու տուը քի, տիւշէսին ֆամիլեաճա ին-
թիգամըզլըղընա սէպէպ պէն տէյիլիմ :

Ժէնէրալ .- Իլը իֆատէմի թէքրար իտէրիմ. պու սէօզիւն նէ
էհէմիլիէթի վար տըր : Տիւգ տիգի սէ՞վմէեօրում իտի :

Անժէլ .- Պէնի սէվմէքտէ օլտուղունա շիւպհէ իտէմէմ :

Ժէնէրալ .- Էօյլէ իսէ, էվլէնմէմէլի իտի :

Անժէլ .- Էկէր իմէրաթօր Սլէքսանտը՝ պիր իզտիվաճա սիզի նէ-
վիմա մէճպուը իտէր իսէ, նէ՞ եաբարսընը :

Ժէնէրալ .- Իմէրաթօր էօյլէ շէյ եաբմագ, մատամ :

Անժէլ .— Էկէր եաւա՞րսա . . . զիրա Մ. տը Սէրտէօյլին , զէվ-
ճէսիյէ էվէնմէսի , պու եօլտա օլմուշ տուր :

Ժէնէրալ .— Մա'տամ , էօյլէ պիր թէքլիֆ վուդուլնտէ , պէն օլ-
մուշ օլսա իտիմ , Մ. տը Սէրտէօյլտէն զիեատէ սէպաթլը պուլու-
նուր իտիմ : Եանի , չարէսիզ գալտըղըմ թագաթիւտէ ճէվապը րէտու
վէրիւր իտիմ :

Անժէլ , բրէնսին էսասէն հազգը պուլունտուղունու անյա-
մադ տա իտի , ֆագաթ Մ. տը Սէրտէօյլին հարէքէթի վագըասը-
նը հիշ պիր սուրէթլէ իթապ իթմէք իսթէմէտիկինտէն , պաշընը
էյտի :

Բրէնս , պու սիւքիւթիւ , քէնտինճէ պիր մուվաֆֆադըյէթ
ատտ իտիպ , շու եօլտա քէլամընա տէվամ իյլէտի :

— Էվվէթ , մատամ , պիր գաշ սէնէ գատար , պիր շիտտէթի
աշգ ու սէվտանըն աթէշի սէօնմէսէ պիլէ , սօուտուղունտա , պիր
ազ էվվէլ տէտիկիմ կիպի , սիզտէ եալընըզ վիճտան բահաթսըղըղը
գալաճագ տըր : Վիճտան բահաթսըղըղը իսէ , էօյլէ պիր տէհշէթլի
շէյ տիր քի , պունուն զէհիրի ըիւզկեարը , աշգ ու սէվտա աթէշինին
սօն քիւլլէրինի տախի տարմատաղըն իտէճէկի տէրքեար տըր :

Անժէլ .— Ա'հ , միւսիւ , պու սէօղիւ սէօյլէմէսին :

Ժէնէրալ .— Սէօյլէմէկէ պօրճլուեում :

Անժէլ .— Պէն տիւգիւ սէվմէնէճէքմիեիմ :

Ժէնէրալ .— Էվվէթ , մատամ , պու հալտէ տահա զիեատէսի
վուգու պուլաճագ տըր :

Անժէլ .— Տահա նէ՞ օլաճագ տըր :

Ժէնէրալ .— (Իֆատէսինէ տէվամ իթմէք իչին քէնտիսինի զօրա
գօեարճասընա.) Մա'տամ , հէր շէյի սիզէ սէօյլէմէկէ պօրճլուեում :

Մէրգում , շու սըրատա Անժէլին գալպինի ինճիթմէքտէ օլմասըն-
տան տօլանը , ֆիլ վագը միւթէէսսիր պուլունմագտա իտի :

Անժէլ իսէ , մէյեուսանէ պիր հալ իլէ ,

— Միւսիւ , զէհիր գատէհինին սօն տամլասընա գատար պանա
իչիւրմէնիզի իսթէրիմ , տէտի :

Ժէնէրալ .— Իմօի պիր ազ էվվէլ պահսընը իթտիկիմիզ վէ սիզին ,
հաեաթընը զէհիրլէմիշ օլաուղունուզ գարընըն էօլիւմ հաթաղընտա
քիմի լանէթլէնէճէկինի պիլիբըմիսինիզ :

Անժէլ .— Ա'հ , ըէճա իտէրիմ , միւսիւ , սիւքիւթ իտին սէօյլէ-
մէսին :

Լաքին Գլօբլօզ , պունտա տախի պիինսաֆանէ տավրանարագ ,
— Պէլքի տիւգէ աֆվ իտէճէք , լաքին սիզի վէ էվլատընըզը լա-
նէթլէեէճէք տիր , տէյի պէեան իթտի :

Անժէլ .— Փագաթ էվլատարըմ քէնտիսինէ նէ՞ եաբմըչլար տըր :
Ժէնէրալ .— Անլէր , Մ . տը Սէրտէօյլիւ , զէվճէսի նէզտինտէն ա-
երըմանա սէպէպ օլաճագլար տըր :

Անժէլ .— (Տէրեայը միւլաճագաթա տալարագ , քէնտի քէնտիեէ .)
եա՞ Բապպի , պու գարը պէնիմ գըզգարընտաչըմ տըր :

Բրէնս , պիր էյեամ մէզպուրէեի թէֆէքքիւրաթը իչինտէ պը-
րագըզ , պատէհու լաթիֆ վէ միւէսսիր պիր սէտա իլէ ,

— Փագաթ , սիզէ սէօյլէտիմ , մատամ , պու խուսուստա եալը-
նըզ պիր թէտպիր վար տըր :

Անժէլ .— Հա՞նկըսը տըր :

Ժէնէրալ .— Մատամ , սիզէ սէօյլէեէճէկիմ մատտէ՞ բէք վէնիմ
տիր : Իմտի , պիլա դարագ վէ ատավէթ պէնի տի՛լէմէնիզի բէճա իտէ-
րիմ : Սէօյլէեէճէկիմ սէօզլէր սըրասընտա , խալիսէթիմէ իսպաթ օլմագ
իւզրէ , պիր էլիմի վիճտանըմ իւզէրինէ վագ իտէպիլիրիմ , վէ տիկէր
էլիմի տէ գուպպէյի ասիւմանէ տօղրու գալտըրապիլիրիմ :

Անժէլ .— Սէօյլէեին , միւսիւ :

Ժէնէրալ .— Մատամ , արամըզտա հէր նէ տախի օլմուչ իսէ ,
եինէ պէն սիզէ իսմիմի թագաթիմ իտէրիմ : Զէվճէմ օլմագ իսթէր-
միսինիզ : Սիզի մէսուտ գըլաճաղըմը եէմին իլէ սէօզ վէրիրիմ :

Անժէլ .— Սիւպհան Ալլահ :

Ժէնէրալ .— Բազը օլո՞ւեօրմուսուհուզ :

Անժէլ .— Պու իզտիվաճ միւմքինսիզ տիր :

Ժէնէրալ .— Տիւգիւն վէֆաթ իթմիչ օլտուզունու չիմտի հէման
մուհագգագ սուրէթտէ պիլտիկիմիզ հալտէ , պու պապտէ նէ՞ միւմ-
քին . . . իք վար տըր :

Անժէլ .— Փարզ իտէլիմ քի , սիզին իլէ էվլէնէեիմ . էվլատարըմ
նէ՞ օլաճագ տըր :

Ժէնէրալ .— Էվլէնտիկիմիզ անտէ , քէնտիլէրինի ալմանա կիտէ-
ճէյիզ :

Անժէլ .— Պէն , պիր Բուսիալը իլէ էվլէնմիչ օլարագ Բարիսէ՞
մի կիտէեիմ :

Ժէնէրալ .— Թէպտիլ գըեաֆէթլէ կիտէրիզ :

Արժէլ .— Էվլատարըմը ալտըզ տան սօնրա , նէ՞ եաբաճաղըզ :

Ժենեբալ .- Եկէր իսթերսէնիզ, անլէրի քէնտի էվլատըմ տէյի գապուլ իտէրիմ:

Անժէլ .- Պզ սէոյլէտիկինիզի, սիզ, միւմբի՞ն մի զանն իտիւօր-սունուզ:

Ժենեբալ .- Հէմ տէ բէք գօլայ զանն իտէրիմ:

Անժէլ .- (Հիտտէթի աղիմէ իլէ .) Պէն, Ֆրանսըզ օլան էվլատլարըմը, պապալարընա վէ վաթանլարը օլան Ֆրանսաեա գարչը մուհարէպէ իթմիշ օլան օրաունուն պաֆլարընտա, Բուսա զապիթլէրի՞ մի իտէճէերիմ . . . Ասլա, ապլա, միւսիւ, պէոյլէ պիր հարէքէթտէ պուլունուր իսէմ, միւտտէթի հաեաթըմտա պէնի թահգիր իթմէնիզէ սիզէ հագգ վիրմիշ օլուրում: Թէքլիֆինիզի գապուլ իթմէքտէն իսէ, էվլատլարըմը էօտիւրմէերի թէրճիհ էյլէրիմ:

Իշպու մաղրուրանէ ճէվապ իւղէրինէ, բրէնս, իսրար իթմէքլիկին պիհուտէ օլտուղունա իսքեաթ օլտու:

Ժենեբալ .- Պու սիզին սօն ճէվապընը՞զ մը տըր:

Անժէլ .- Էվվէթ, միւսիւ:

Ժենեբալ .- Օ հալտէ, եարըն նիեաթ ու էֆքեարըմը սիզէ պէ-եան իտէճէյիմ:

7

ԱՆԺԷԼԻՆ ԵՒ ԿԻՐՄԻ ՍԷՆԷ ԻՇԳԷՆՃԷ ԶԵՔՄԷՍԻ

Իրթէսի կիւն, Գլօբլօգուն խապէր վիրմիշ օլտուղու վէճհլէ, մատմուաղէլ տ'Արլըվիլ, մէքգումուն թալիմաթընը ախզ իթտի: Պու թալիմաթ եաղըմըջ օլուպ, Ժենեբալ, պունլարը տիւշիւնմէք վէ գալէմէ ալմադ իչին օ կիճէերի պու ուղուրա հասը իթմիշ իտի:

Զիյրտէ, լուղէթ պէ լուղէթ տէրճ իթտիկիմիզ իշպու մէքթուպտան, Ժենեբալըն աշգ ու սէվտասը անլաշըլորըզ կիպի, գը-գանճըզ տույղուսու վէ համիյեթթսիլիկի հագգընտա տախի շիւպ-հէեէ մահէլլ գալմամադտա իտի:

Մէքթուպը մէզպուրտէ, բրէնս, պունտան պէօյլէ Անժէլի սէ-
վէճէկինէ, վէ անըն թարափընտան սէվիլէճէկինէ տայիր պահս իթ-
մէեիպ, եալընըզ, մէզպուրէնին, պունտան սօնրա Մ. տը Սէր-
տէօյլի սէվմէեճէկինտէն, վէ անըն թարափընտան տալի սէվիլ-
մէեճէկինտէն, չիւնքի քէնտի գալպիճտէ տէրինճէ քէօքլէշմիշ օլան
աչդ ու մուհապպէթի չըզարմագլըզ միւմքիսիզ օլտուղունտան
պահս օյունմուշ իտի:

Էփիլէթ, օ մէքթուպտա, Անժէլ հազգընտա, հէր ճիհէթլէ պիր
էսիրի հարպ մագամընտա մուամլէ իտիլիպ, բրէնսին, անըն իւզէ-
թինտէ պաղը հուգուզ ու օլտուղու կէօսթէրիլմիշ իտի:

Բրէնսին իփատաթը թարզընտան, զիյրտէրի սըրալարը, մէյ-
եռսիեթ վէ հիտտէթ իչինտէ օլարագ եազմըշ օլտուղու անլաշը-
լըեօր իտի:

Սոքիթի միթոնայ

«Մատամ,

«Սիզ պէնիմ օլմագ իսթէմէեօրսունուզ, բէք ալէա, պէնիմ օլմաեա-
ճագսընըզ: Պունտան սօնրա սիզէ միւթէսարըճ օլմագ Փիքրինտէն Փա-
րիզ կէլիրիմ:

«Լաքին ալիր տիկէր քիմսէնին տէ մալի օլմաեաճագսընըզ: — Էկէրչի
տիւզ հաեաթտա տէյիլ իսէ, զաթէն անըն օլմագսընըզ: Էկէրչի հաեաթ-
տա իսէ, պունտան պէօյլէ պիր տահա Ֆրանսաեը կէօրէմէեճէկինիպտէն,
եինէ անըն օլմագսընըզ:

«Սիզ պէնտէն գաթան մուֆարսագաթ իթմէեճէքսինիզ: Մատէմքի
պէնի սէվմէք իսթէմէեօրսունուզ, հուզուրունուգտա պուլունմագլա պէն
տէ սիզի տայիմա բէնճիտէ իտէճլիմ: Եալընըզ էօլիւմ, օ տա Էկէրչի էվ-
վէլճէ պէն էօլլուր իսէմ, սէզի պէնտէն գուրթարաճագ տըր:

«Ֆիրար իթմէք իչին հիշ պիր թէճրիւպէտէ պուլունմաեըն: Պու եօլ-
տա վագը օլաճագ հէր կիւնա թէճրիւպէ, մուվաֆֆագըլէթսիզլիկէ ուզ-
րաեաճագ տըր, վէ զահիրէն սէրալէսթ օլմանըղլա պէրապէր, էսիրի հարպ
մագամընտա պուրատա գալաճագսընըզ: Շու գատար քի, հազգընըզտա
Ավսթրիա տէվլէթիին էսիրի հարալարը հազգընտա կէօսթէրիլէն մուա-
մէլտէն տահա զիեատէ հիւնի մուամլէ կէօսթէրիլէճէք տիր:

«Էվլատարընըզ կէլինճէ, Էկէրչի տիւզ տը Սէրտէյլ հաեաթտա իսէ,
անլէրի գաեըրաճագ տըր, Էկէրչի էօլմիւշ իսէ, էն ուֆագ գուշլարը պիլէ
գաեըրմագտա պուլունան ճէնապը Ալլահ, շիւսհէսիզ անլէրի տէ ունութ-
մաեաճագ տըր: »

Մէքթուպուն պու ճիւմէսի ղաեէթ ղալիմանէ սուրէթտէ եւազըմըշ խոի :

«Պանա կէլինճէ , էվլէնմէեէճէյիմ , վէ սիզի լաեըգըյլա մուհաֆազա իտէպիւմէք , վէ զընտանճընըզ օլմագ իւզրէ , իճապ իտէր իսէ , իսթիֆամը տախի վիրէճէյիմ : Վասիեէթնամէմի այրը այրը տէօրթ մահէլլտէ պրագմըշ օլտուղումտան , վէֆաթըմտան սօնրա , օ սէրվէթէ տէ սիզ նայիլ օլաճագսընըզ :

«Պու սաթըրլարը եազտըզըմ սըրատա , վագըթ պէ վագըթ հալինիզէ աճըեօրում , վէ քէնտի չէքտիկիմճէվր ու ճէֆաեը հիսս , վէ իլէրուտէ չէքէճէկիմ միհն ու մէշագըր քէշֆ իտէրէք , պիր աճ էվլէլ թէսլիմի բուհ իյլէմէքլիկիմի արզու իտիեօրում :

«Ճէնապը Ալլահ պու պապտէ իճապընը թէնսիպ պուեուրաճագ տըր :

«Միւնասէպաթըմըզա կէլինճէ , պու կիւնէ գատար նէ հալտէ օլմուշ իսէ , եինէ օ հալտէ պուլունաճագ տըր , վէ էկէրչի իսթէրսէնիզ , միւնասէպաթըմըզը տահա սէյրէքլէշթիւրիւրիզ :

«Պունտան պէօյլէ սիզէ , մէսուտ օլաճագսընըզ տիմէմ , չիւնքի քէնտինիզ մէսուտ օլմագ իսթէմէտինիզ : Անճագ սիզէ , քէտէր ու էլէմինիզէ գաթլանընըզ տիմէքլէ իքթիֆա իյլէրիմ :

«ԳԼՕԲԼՕԳ»

«Բրեկնս , ժենեքսպ»

Պու մէքթուպ , խուսուսիյլէ պու մէքթուպտա չօճուգլարընա տայիր օլան ֆըգըրա , Անթէլի քէտէրի ազիմէ կիւրթիթար գըլտը , ֆագաթքէնտի ճէլլատընա հիշ պիր բէճա ու նիեազլարզ իտէմէեէճէկինի անլատըղընտան , վէ մէրգում իլէ կէօրիւշմէսի , քէնտիսի իչին պիհուտէ պիր մէզէլլէթ տիմէք իտուկինի տէրք իթտիկինտէն , անը կէօրմէք վէ ըիգգաթա կէթիւրմէք իւզրէ հիշ պիր թէշէպպիւստէ պուլունմաեըպ , պիզգաթ բրէնսին , ղալիմանէ սուրէթտէ թափսիեէ իթմիշ օլտուղու իւզրէ , քէտէր ու էլէմինէ գաթլանմաղա գարար վիրտի :

Բրէնս , պիր սէնէ գատար Անթէլին եանընա կէլմէտի , ֆագաթ պալէատէ տէրճ իթտիկիմիզ մէքթուպու ալտըղը կիւնիւն իրթէսի կիւնիւնտէն , պիշարէ գատընճըղազըն իշքէնճէսի պաշլատը :

Անթէլ , քէնտի իւզէրինէ հէր վագըթտան զիեատէ տիգգաթլէ նէզարէթ իտիլմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւ :

Բրէնս , Կրօսգոգա ,

— Էկէրչի երեսն սերխօջ օլուր իսէն , վէ հէր կիւն սերխօջլանա-
րագ , կէնճ Ֆրանսարգ գարըսը նէզտինտէքի մէմուրիեթինտէ գու-
սուր իտէր իսէն , սէնի եա Սիպէրիանա կէօնտէրրիմ , վէ եախօտ հէր
կիւն գամըլաթտըրըրմ : Իմտի , քէնտին ինթիսապ էթ , տէմիշ իտի :

Բրէնս , Անթէլէ տիկէր պիր զընտան մէմուրու թայեին իտէ-
պիլեր իտի իսէ տէ , Կրօսգօգ , ասքէրլէրինին իշինտէ է'ն ազ սեր-
խօջ օլանլարտան պիրի օլտուղու իշին , պու մէմուրիեթէ անը ին-
թիսապ էյլէմիշ իտի :

Շու գատար քի , Ժէնէրալ , տահա զիեատէ էմնիյեթէ Տասըլ իթ-
մէք իւզրէ , Կրօսգօգա , Թէքէրլօգու վէ պիր տէ գարը մուալին նասպ
իթտի :

Կրօսգօգ իլէ Թէքէրլօգ , Սիպէրիանա նէֆի իտիլմէք գօրգու-
սուլլա , նատիրէն սերխօջ օլմագ մէնպուրիեթինտէ օլտուգլարըն-
տան , Ժէնէրալըն մէգքիւր թէտպիրինտէն նաշի հիտտէթ հիսս էյլէ-
մէքտէ իտիլէր , վէ պու հալէ սէպէպ , Անթէլի ատտ իտէրէք , պիչա-
րէ ալէ յհինտէ պուղղ ու ատալէթլէ մութթասըֆ օլտուլար , վէ ծնա
էնվայի իշքէնճէ չէքտիրմէկէ պաշլատըլար :

Պու հալ , պու մէշագգաթլը էօմիւր , 1831 թարիխինէ գատար
իմթիտատ իտիպ , օլ թարիխտէ Լէհլիլէր , Ժէնէրալ Գլօրլօգա գար-
չը իսեան իլէ , անը թէլէֆ իտիպ , պիչարէ գատընճըղազը ճէլլատը
էլինտէն գուրթարտըլար :

Մէզպուրէնին եկիլրմի սէնէ տէվամ իտէն էսարէթի էսնասըն-
տա , զընտան մէմուրլուղու իտէն Կրօսգօգ վէ Թէքէրլօգ իլէ գարը
վէֆաթ իթտիլէր :

Օլ միւտտէթ զարֆընտա , Անթէլ , տիւգտէն վէ էվլատլարընտան
հիշ պիր խապէր ալմատը : Պու իւշիւնիւն նէ' օլտուգլարը օգուեան-
լարըմըգա մալիւմ տիւր :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ , հալէա Սիպէրիատա օլուպ , ֆագաթ Ֆրան-
սատա վէ մահալը սայիրէտէ , միւմալիլէ յհին , Պէրէզինա նէհրի տալ-
լալարընտա թէլէֆ օլմուշ օլտուղու զանն օլունուեօրտու :

Նիհանէթ , 1831 , տէ Անթէլ , հիւրրիեթինի էլտէ իթտիկինտէ ,
պու հիւրրիեթինի նասըլ գուլլանաճաղընը տիւշիւնմէկէ պաշլատը :

Մատմուազէլ տ'Արլըվիլ , բրէնսին հանաթտա օլտուղու զէման
խանէսինտէն տիչարը չըգմատըղը կիպի , քիմսէեի տէ նէզտինէ գա-
պուլ իթմէմիշ իտի : Պու սէպէպլէ , քէնտի հագգընտա պէյն էլ է-
հալի շուեու պուլմուշ օլան ըիվանէթլէրի պիլմէզ իտի :

Մեզ պուրէ, քէնտիսինէ տայիմա ժէնէրալըն մաշուգէսի վէ եալընըլըգ իշինտէ քէնտի սաատէթի սըրըրընը կիզլէեէն պիր գատըն նազարըլլա պագըլմագտա իտուկինէ, թէէսսիւֆի ազիմ իւզըն գանաթ հասըլ իթտի:

Փիլվագը, Բէթրէսպուրկտա, կէրէք Պրանսա սեֆարէթխանէսինտէ վէ կէրէք մահալը սայիրէտէ պուլունան Պրանսըլարըն օլ խուսուստա քեամիլէն Բուսիալըար կիպի տիւշիւնտիւքլէրինի տէրք իտիպ, վէ հաթթա վաթանտաշլարընտան պագըլարըլլա իւլֆէթ հասըլ իթմէքլէ, անլէրին քէնտիսինտէն նէֆրէթ իթտիքլէրինի տէ միւշահէտէ իյլէտի:

Մէրգուլմէ գատընճըղազ, պու հալէ թէմամիյլէ վագըֆ օլտուղունտա, մէյեուսանէ սուրէթտէ րէֆը սէտա իլէ, շու աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի,

— Եիմտի, մատէմքի պէնի, վաթանըմա գարշը սիւահ չէքմիշ օլան պիր առէմին մաշուգէսի օլմուշ օլտուղունտան տօլաեը իթհամ իտիեօրըար իսէ, Պրանսաեը թէքըար կէօրմէեէ նա՞սըլ ճէսարէթ իտէճէկիւմ, վէ սըրը սագլամանէն պիր քիմնէ էվլատարըմա, «Սիզին վալիտէնիզ օլտուղունու պէեան իտէն պու գարըեը կէօրթիւեօրմուսուհուզ, բէտէրինիզի էօլտիւրմիւշ վէ սիզի եէթիմ պրագմըշ օլան առէմլէրտէն պիրիսինին մաշուգէսի օլմուշ տուլ, Իմտի, քէնտիսինի թահգիւր իտինիզ, զերա եալընըլ թահգիւրէ լաեըգ տըր» տիեէպիլէճէկի հալտէ, պէն, էվլատարըմըն գարշըսընա նա՞սըլ չըգապիլիրիմ. Ահ, սիւպհան Սըլահ, էվլատարըմըն թահգիւրինտէն պէնի էսիրկէ . . .

«Վէ էկէրշի տիւգ հաեաթտա իսէ, պէօյլէ պիր նամ ու շէօհրէթ գաղանմըշ օլտուղունմ հալտէ, նէ՞ եիւզ սուրաթ իլէ անըն գարշըսընա չըգմանա ճէսարէթ իտէճէեիմ:

«Օհ, խա՛յր, խա՛յր, հիշ պիր վագըթ անըն գարշըսընտա պուլունմանա ճէսարէթ իտէմէմ, վէ քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթմէք թէհլիքէսինտէն տայիմա քէնտիմի սագընմալըեըմ. . . Ասլա վէ գաթան Պրանսաեը, վաթանըմը կէօրէմէեէճէեիմ:

Անթէրին, մէզքիւր մէյեուսանէ սէօզլէրի թէլէֆֆիւզ իթմէսի տագըգասը, էօմրիւնիւն է՞ն միւշքիւլ վէ է՞ն զիեատէ էսէֆ օլունաճագ տագըգասը օլուպ, պիշարէնին քէտէրի ազիմէ միւսթաղըրագ օլմասըլլա, հիշ պիր իյզահաթ վիրմէք իսթէմէտիկի, հաթթա լագըրտըսընը տաիլի իթմէտիկի մէճհուշ պիր ֆէնալըլա գուրպան օլա-

ճապը, զէ օ ֆէնալըգ երկզինտէն, ազըպէթ իւլ էմր թէրքի հաեաթ իտէճէկի զանն օլունմադտա իտի:

Պիւ մէճհուլ ֆէնալըգ՝ շամուսուղլուգ օլուպ, հալպուքի պի-
շարէ՝ հիշ պիր ճինսեթ, հիշ պիր գապահաթ, վէ հիշ պիր ֆէնա-
լըգ իշլէմիշ օլմաերպ, անճագ քէնտիսինի ֆէնա սուրէթտէ մուհա-
քէմէ իտէկէլէն ալէմ, հազգընտա էօյլէ պիր շայեանը թէէսսիւֆ
րիվաեթ չըդարմը իտի քի, Անժէլ, պու ըիվաեթ սէպէպիլլէ ու-
թանմադտա, վէ մահճուպ գալմադտա իտի: Զէմմ ու ֆապլ իտէն-
լէր, հէր Կազըթ վէ հէր մէմէքէթտէ կէօրիւմիւշ տիւր:

Յագաթ Անժէլ, հէնուգ էօլմէեճէք իտի, վէ ֆասըլճըլաթ
թաքաֆընտան, կիւեա բըէնսին վէֆաթընտան տօլաեը հիսս իտէկէլ-
տիլի քէտէրէ համլ իտիլէն պիր խասթէլիքտէն մէզպուրէ շիֆաեապ
օլտու:

Պո՛ւ սըրատա մատմուաղէլ տ'Արըլփիլին իթթիխազ իթտիլին հա-
րէքէթ ու մէմէք հազգընտա իյզահաթ վէ միւթալէա իթասընտան
սարֆը նազար իլէ, չո՛ւ գատարը սէօյլէրիզ քի, մէզպուրէնին պու
սըրատաքի հարէքէթ ու մէսլէքի, շայեանը թէաճճիւպ վէ հայրէթ
օլուպ, էզճիւմէ, ալլադ ճաւընա քէնտիսինի ֆանլ իտէնլէրին չը-
գաւրտըլլալը թէգաթուըլարը միւքէմմէլէն վէ ըէմմէն թէքզիպ իթ-
միշ ժլմազ իլին, Դիբլօգու՛ն քէնտիսինէ թէրք իթմիշ օլտուղու պիր
գաշ միլեօն ֆրանզլըգ սէրվէթի գապուլ իթմէտի, վէ տիկէր վարիս
պուլունմատըղընտան, սէրվէթի մէզքիւրէ, տէվլէթէ գալտը:

Պատէհո՛ւ Անժէլ, պիր եօլ թէգըրիքէսի ալարադ, Ֆրանսաեա ալ-
տէթ իտիւլ, օրատա, քէնտի զաթընը իսպաթ իթտիքտէն, վէ
վալիտէսինին սէրվէթինտէն գալմըշ օլան պաղը պաղը յեկէլէրի ալ-
տիլլտան սօնրա, Լօստրաեա պիլ ազիմէ, 1831 սէնէսի սօնլարընա
տօղլու օրատա եէրլէշտի:

1832 տէ, Անժէլ, Լօստրատա վաթանտաչլըգ սըֆաթըլլա կէնճ
իվար իլէ միւնսաէպէթ վէ իւլֆէթ հասըլ իթտի:

Օլ վագըթ իվար, հէնուգ երկիրմի չաղլարընտա օլտուղու հալ-
տէ, շէհրի մէզքիւրտէ հէմ պիր ճէնթըլմէն կիպի եաշամադտա, հէմ
տօրանտըրըճըլըգ իթմէքտէ, վէ չօճուղլուղու զէմանընտա քէնտիսի-
նի գաեըրմըշ օլան վէ հէր մէրամընը իճրա իթմիշ պուլունան թէ-
ֆէճը իճթիւնար Մուսէվի իսաազը էօլտիւրմէքլէ, ճինսեթ իճրա-
ալնա տաթի քէնտիսինի ալըշտըրմադտա իտի:

Իշթէ, մատամ տ'Արըլփիլին խուսուսի հիքանեքէսի պուլնտա խի-

Թամ պուրուպ, Մ. տը Վօնիսին հիքեանէսինէ կէլինճէ, Գաֆալար ճէլլատընըն օլ պապտէ վիրմիշ օլտուղու մալիւմաթա իլավէթէն պիր ճիւղի մալիւմաթ պէեանըյլա, մէրգուճուն հիքեանէսինի տէ մուլթասարէն նագլ իթմիշ օլուրուզ:

Իվարըն՝ Մ. տը Վօնիս հագգընտա սէօյլէտիքլէրի հէք սահիհ իտի: Մէրգում, օլ պապտէքի մալիւմաթընը, ֆէվզէլատէ մէշհուր օլան պիր տավանըն զապթնամէլէրի թաֆսիլաթընտան ախզ իթմիշ իտի:

Իվար, Բօզէթին, սէֆարէթ պաշ քեաթիպինին գըզը օլմատըղընը պիլտիկի ճիհէթլէ, մէզպուրէեէ, քեաթիպի մէրգում թարաֆընտան էվլատ մագամընտա գապուլ օլունմատըղը կիւն, շու եօլտա պիր լիսան գուլլանաճագ իտի:

— Էվլատըմ, պէն պիր խէթա իշլէտիմ. ֆագաթ պու խէթատան տօլաեը իթապ օլունմաղա լաեըգ տէ յիլիմ. Հագգընըզտա տէրքեար օլան հիւսնի իհթիմամըմ, վէ սիզի, բէտէր վէ վալիտէնիզէ թէսլիմ իթմէքտէքի արզուի շէտիտիմ, վէ պու սուրէթլէ, Մ. Ֆէլիքս իլէ ագտը իզտիվաճընըզա մանի օլան միւշքիւլաթը պէր թարաֆ իթմէք իսթէմէքլիկիմ, պէնի, բէք զիեատէ իսթիճալ իլէ հարէքէթ իթտիրմիշլէր տիր: Էվվէթ, ալտանմըշ օլտուղումու անլաեօրում, ֆագաթ պէնիմ եէրիմտէ հէր քիմ տախի օլա իտի, ալտանաճաղը տէրքեար իտի: Սիզտէ կէօրիւեօրսունուզա, Մ. մարքինին, սիզ չաղտա պիր գըզը օլուպ, անըն, էսարրի պիր սուրէթտէ զայպընտան տօլաեը միլթէէսսիւֆ պուլունմագտա տըր:

Պու վէճհլէ, հայտուտը մէրգումըն՝ կէնճ գըզըն տօլթլուղունու զայպ իթմէեէճէկի շիւպհէսիզ իտի:

Ֆիլվագը, պու կէնճ գըզ, քէնտի հագգընտա էֆքեար ու նիեաթը հասէնէ իլէ մութթասըֆ օլան պիր ատէմէ նէ՝ տիեէպիլի իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, էկէրչի վէֆաթ իթմէմիշ իտի իսէ, մարքինին, սահիհէն, Լաթին մահէլլէսինին կիւլ չիչէ յի չաղընտա պիր գըզը օլուպ, պու գըզը շիւպհէսիզ Բարիստէ պուլունմագտա իտի:

Մ. տը Վօնիս վէ զէվճէսի, պու չօճուղու պիր խայլի միւտտէթ արաթմըշ օլտղագտան պաշգա, հալէա տախի արաթմագտա պուլունտուգլարը սրրատա, նակէհան Իվարըն մէքթուպու եէտլէրինէ կէշմէքլէ, ուզուն պիր մուվաֆֆագըյիթսիզլիքտէն սօնրա գաթթ օլունմուշ օլան իւմիտլէրի թագէլէնէրէք, գալպլէրինտէ եէ-

նիտէն պիր մէսէրրէթ վէ մահգուգիյեթի ազիմէ հասըլ օլտու .

Պինաէն ալէյհ , Մ . տը Վօլնիսին , հայտուտուն մէքթուպունա նէ՝ խահիշ իլէ ճէվապ վիրմիշ օլտուղու պէեանէ հաճէթ օլմանըպ , ուղրունա պունճա կէօզ եաշլարը տէօքմիւշ , վէ քէնտիսինի ֆէվ-գէլատէ արգուլէմիշ օլտուգլարը էվլատլարընըն մուվասըլէթինէ ին-թիգարէն , զէվճ ու զէվճէ սապըրսըզլըգ իշինտէ պուլունմագտա , վէ մարքիի մէրգում , եէկեանէ էվլատընա նիհաեթ գափուշաճա-ղընը տիւշիւնմէքլէ , սայքի պիր մէքթէպ շակիրտի մագամընտա չօճուգլուգ հալի քէսպ իթտիկի միսիլու , զէվճէի տէ , մէսէրրէ-թինտէն նաշի աղլամագտա իտի .

Թէգքիւրէսիգ ավճըլըգ իտէն իհթիեար Րէյպէրէ կէլինճէ , թօր-նունու տէրաղուշ իտէճէկի միւլահազասըյլա , զանն իտէրսին քի եիկիրմի եաշընտա պիր կէնճ հալի քէսպ իթմէքտէ իտի .

Մատամ տ'Ալըվիլ տէ , մատամ տը Վօլնիսին մուհիպպ տօսթու օլմուշ իտուկինտէն , տօսթլարընըն մէսէրրէթինէ վէ իւմիտլէրինէ նէվիմա հիսսսէտար օլմագտա իտի .

Անճագ , մէզպուրէ , էվլատլարընը խաթըրլաեարագ , քէնտի քէնտիեթ ,

— Աճապու ճէնապը Ալլահ , պէնի , էվլատլարըմա նէ՞ վագըթ գափուշտուրաճագ տըր , տիմէքտէ իտի .

Էլէն , իվար , վէ Րօգէթին , վէ մալիւմաթլարը օլմանարագ , քէն-տիլէրինի թէագիպ իտէն Ռիէրին , Լօնտրատա արամաեա կէտիքլէրի էշիսասըն հալ ու վագիեթի պու սուրէթտէ պուլունմագտա իտի .

ՇԸՎԱԼԻԷ ՏԻԻ ԲԱԼԷ ՄԷՑԻՍԱՆԷՍԻ

Լօնտրաեա մուվասըլէթլէրինի միւթէագըպ , իվար , Մ . տը Վօլնիս հագգընտա պազը մալիւմաթ ալմաղլէ , էքի շէրիք թէչէպ-պիւսլէրի իւզէրինէ միւզաքէրէ իթտիլէր .

Էլէն .- Ֆէլէ մագսէտինդէ վաարլ օլտուգ .

Իվար .- Նէտէն վաարլ օլտուգ .

Էլէն .- Բօգէթ՝ Ֆէլիքստէն այրըլմատը մը .

Իվար .- Պոլ գատարը մաթլուպէ քեաֆի՞ մի տիր .

Էլէն .- Էլպէթթէ տէյիլ տիր , ֆագաթ Բօգէթին կէօնլունիւ
զազանտաք իլին տէ , պէնիմ բուխաթումա պէքլէմէնէնէքսինիզ ա .

Իվար .- Խա՛յր , նասիլքի սիզ տէ , քէնտի նամրըքա օլարապ Մ .
Ֆէլիքստէ պիր թագըմ հիւղէլ մասաղար սէօյլէմէնէ կլիթմէկի պանա
թէքլիթ իթմէնէնէքսինիզ .

Էլէն .- Բէք իյի , պու հալտէ տաճա նէ՞ գալըլ .

Իվար .- Պունըարա ձերապէր , տաճա հէր ջէյ պիթմէմիլ ձիր ,
վէ մաւաֆֆաթըյնէթիմիզ նէ գատար միւքէմիլ տալի օրմա , գօյ-
լարըմըլ պաղլաճըպ , լաճաթ իթմէք վաթթը հէնուգ կէլաէմիլ
տիր .

Էլէն .- Ֆիքրինիքի իյզաճ իտին .

Իվար .- Սէֆարէթ սըր քեաթիպի օյուն չու Վօնիթա դէնկին պիր
առնէմ տիր , Ագալլի իւլ տէօրթ միլեօն ֆրանգ սաճիպի տիր .

Էլէն .- Պու սէրվէթի աչըրմա՞ գ մը իսթէեօրսունուգ .

Իվար .- Խա՛յր , չիւնքի սէրվէթի , իհթիմալ քի քէնտի իւղէրին-
տէ տէյիլ տիր , Պունտան գաթինազար , սէֆարէթիանէտէն սիր-
գաթ իթմէք , պուրատա տար աղանճը կէօզէ ալմագ տիմէք տիր .
Հէմտէ պէն աչըք օլտուղում հալտէ , պաթամթ թէհլիքէնէ իլլա ի-
տէնէք տիվանէթիքէրտէ պուլունմագ ֆիքրինտէ տէյիլիմ .

Էլէն .- Նիհաեթէթ նէ՞ եարմագ իսթէեօրսունուգ .

Իվար .- Մալիեէ նօգթայի նազարըյա պահս իտէրէք , Լօնտ-
րատաքի իգամէթիմիզտէն միւսթէֆիտ օլմագ իսթէրիմ . զիրա
անլա՞եօրմուսունուգ , Մ . տը Սէրտէօյլին սէրվէթինտէն ալաճագ
օլտուղում հիսսէ , Սէն նէհլինին սիպլերինտէն գաթը օլան թա-
միզ նէհլի սիպլերինտէ , պանա տաճա զիեատէ թէհլիքէլի կէօ-
րինիւեօր .

Էլէն .- Սէօղիւմէ վէ վատլարըմա չիւպհէ՞ մի իտիեօրսու-
նուգ .

Իվար .- Խա՛յր .

Էլէն .- Է՛յ .

Իվար .- Մ . տը Վօնիթա պիր էվլատ արաեօր տէյիլ մի .

Էլէն .- Էվվէթ .

Իվար .- Պիր չարէ եօ՞գ մու տուր քի . . .

Էլէն .- Քէնտիսինէ պիր գըզ սաթմազ չարէսի՞ մի :

Իվար .- Պուռու տիմէք իսթէմէեօրսում :

Էլէն .- Պէն իսէ , ֆիքրինիզի անլատըմ զանն իտիեօրտում :

Իվար .- Խայր , ֆիքրիմի անլամամըչարնըզ :

Էլէն .- Բէք ալէա , ֆիքրինիզի լաեըզը յա էյզա՛հ իտին :

Իվար .- Պէնի տինլէեին . պէն պուրաեա , Բօզէթ՝ մատաւ տը Վօնիսին գըզը օլսա պիլէ , անը քէնտի ֆամիլեասընա իեպտէ իթմէք ֆիքրիյէ կէլմէտիմ , չիւնքի նիհաեէթ , Բօզէթ անլէրին գըզը տա օլապիլիր : Մարքինին՝ քէնտի գըզընը , վէ Բօզէթին տէ քէնտի բէտէր վէ վալիտէսինի պուլմասը պէնիմ իշիմէ՞ կէլմէզ : Պիլաքիս , պուռլարըն , եէկտիկէրինէ ասլա թէսատիւֆ իթմէմէլէրի , պէնիմ տահա զիեատէ մէնֆաաթըմ իճապընտան տըր . չիւնքի պէր քէրրէ մատմուազէլ Բօզէթ՝ Վօնիս ֆամիլեասընա մէնսուպ օլուր իսէ , օ հալտէ , պէնիմ տէ քէնտիսինտէն հիշ պիր իւմիտիմ գալմազ . հալ պու քի նիեէթիմ , հէր շէյտէն էվվէլ օնա սահիպ օլմազ տըր :

Էլէն .- Օրասընը անլաեօրում :

Իվար .- Անճազ իշ իշի աչար տէրլէր . աչգ ու սէվտա մալտէսի տէ ազչէ մէսէլէսինէ գարու աչմազտա տըր :

Էլէն .- Օրասը մալիւմ :

Իվար .- Իմտի , Բօզէթ իշի տէ , Վօնիս իշինի մէյտանա չըգարմըշ տըր :

Էլէն .- Էվվէթ , ֆագաթ պու իքի իշին նէ՞ սուրէթլէ պաչա չըգարըլաճաղընը անլաեամաեօրում : Բօզէթ՝ հէմ սիզին վէ հէմտէ Մ . տը Վօնիսին օլամազ :

Իվար .- Օնա նէ՞ չիւպհէ :

Էլէն .- Պու հալտէ , նէ՞ չարէ տիւշիւնմիւչսիւնիւզ տիւր :

Իվար .- Պիր ազ պէրլէեին , շիմտի սէօլլէրիմ . սիզին ազիլանէ իշթիրաք վէ մուսվէնէթինիզէ պու ճիհէթտէ միւհթաճըմ :

Էլէն .- Պու խուսուստա պէն նէ՞ եաբաճաղըմ :

Իվար .- Եաբաճաղընըզ հէման հիշ պիր շէյտիր . առէթա հապսխանէ մէմուրու օլարազ , Բօզէթի , օտատա սազլաեաճազսընըզ :

Էլէն .- Սիզ նէ՞ եաբաճազսընըզ :

Իվար .- Վէ պու վազիֆէնիզտէ ասլա գուսուր իթմէեէճէքսինիզ :

Էլէն .- Էվվէթ , անյաեօրում , պէն Մ. Ֆէլիքսի սիգէ թէսիմ
իթտիկիմտէ , նէ՞ սուրէթլէ անը մուհաֆազա իտէճէքսէնիզ , պէն տէ
էօյլէ Ռօզէթի օտասընտա մուհաֆազա իտիպ , օրաեա գուշ պիլէ
եազլաշտրրմաեաճաղըմ . Լաքին թէքրար իտէրիմ , պու սըրատա սի-
զին եաբաճագ իշինիզ նէ՞ տիր :

Իվար .- Պէն , Լօնտրաեը պիլտիկիմտէն , էօթէ պէրի տօլաշաճա-
ղըմ , Հալ պու քի , պէն տօլաշըրսամ , պիր մագսէտլէ տօլաշըրըմ , եանի
շալըշըրըմ :

Էլէն .- Բէք ալէա , Ֆագաթ պու կիւնքի մագսէտլինիզ նէ՞ տիր ,
անը սէօյլէեին :

Իվար .- Մագսէտիմ՝ Վօնիս Ֆամիլեասընա մէնսուպ պիր գըզ
պուլմագ տըր :

Էլէն .- Լաքին պուլաճաղընըզ գըզ , Ֆրանսըզ օլմալը տըր :

Իվար .- Օլ պապտէ էմին օլուն , պէն անը ֆըրանսըզլաթտը-
րըրըմ :

Պու սըրատա , Էլէն , ճէվապ օլարագ , եալընըզ շիւպհէ կէօսթէ-
րիրճէսինէ պաշընը սալլատը :

Իվար .- Շիւպհէ մի իտիեօրսունուզ :

Էլէն .- Թասավիուրունուզ ղաեթթ քիւսթախանէ տիր :

Իվար .- Բիւսթախանէ օլտուղունու պէն տէ թաստիզ իտէրիմ ,
Լաքին պու թէշէպպիւսիւմ պիրինճիսի տէ յիլ տիր :

Պու սուրէթլէ , Հայտուտը մէրգոււմ , Ռօզէթին իւզէրինէ լաեը-
գըյլա նէզարէթ իթմէսինի թէքրար շէրիքէսինէ թափսիե իթտիք-
տէն սօնրա , քէնտիսի օրատան տիշարը չըգտը :

Պու իքի Հայտուտ , պալէատէ պէեան իթտիկիմիզ սուրէթտէ
կէօրիւշտիւքլէրի սըրատա , Բիրօ իլէ Իվարը գօլլամագ մագսէտիլլէ
Լօնտրաեա կէլմիշ օլան Բիէր տէ , պու թէշէպպիւսիւ իշին իճապ ի-
տէն խաթթը Հարէքէթի Հազըրլամագտա իտի :

Բիէր , Բիրօնուն էնմիշ օլտուղու օթէլին թա գարշըսընտա վա-
գը պիր մահէլլտէ իսքեան իթմէքտէ օլուպ , պու իգամէթ կեահընըն
բէնչիրէլէրինտէն , գարշըսընտաքի օթէլին գաբուսունու կէօրմէքտէն
վէ պինապէրին Հայտուտ գարը իլէ արգատաշընըն կիտիպ կէլմէլէ-
րինէ տիգգաթ իտէպիլմէքտէ իտի :

Հաթթա օ բէնչիրէլէր տէ , Ռօզէթ իշին թախսիս իտիլմիշ օլա ,
օտանըն բէնչիրէլէրի գարշըսընտա պուլունուպ , պու իսէ , կիւզէլ
պիր թէսատիւֆ տիմէք իտի :

Բիւր, օտասընտա եէրյէլինճէ, քէնտի արղուլարընա միւսա-
յիտ օլան բէնչիրէնին եւոգընընա պիր գօլթուգլու իսկէմլէ, պիր
ատի իսկէմլէ վէ պիր խոյլի միւսքիրաթը հալի պիր մասա կէթիրթ-
տի, վէ գօլթուգլու իսկէմլէտէ օթուրուպ, աեագլարընը տա տի-
կէր իսկէմլէեէ ուզաթտը:

Մէրգուսուն եէտինտէ, պիր տէ ալէա տիւրպիւն պուլունմագ-
տա իտի:

Բիւր, կէօղլէրի քէսկին վէ քէնտիսի սապըլը օլտուղու ճիհէթլէ,
պիր սաթ գատար գարչըսընտաքի օթէլէ պագտըգտան սօնրա,
բէնչիրէլէրտէն պիրինին բէրտէսի արգասընտա պիր թասվիր կէօր-
տիւ, վէ պու թասվիր, քէնտիսի իչին ճալիպը նազարը տիգգաթ
գանն օլունտու:

Բիւր, տէրհալ տիւրպիւնիւնիւ էլէ ալարագ, կէօրիւնէն թաս-
վիրէ տօղրու կէօղիւնէ վագ իտիպ, պիր միւտտէթ նագար իթտիւր-
տէն սօնրա, մէսընրէն:

— Անլատըմ, պու սապահ կէօրտիւկիւմ տիւպէր գըզ տըր. սի-
մասընը պիւվէմ ամմա, թուալէթինի վէ թավը ու հալինի թանըեօ-
րում: Ահ, մատմուաղէլ, գարչը պէ գարչը կէլմէքիկիմիդ բէք իսա-
պէթ օլտու, տէտի:

Բիւրին կէօղիւնէ թէսատիւֆ իտէն Բօգէթ օլուպ, մէրգումպիր
միւտտէթ մէգպուրէեի թէճէսսիւպէ, շու վէճհլէ իլավէյի մէգալ
իթտի:

— Լաբին նէ տիւպէր գըզ . . . աճապա պու էլմաս բարչասընը
նէ՞ եաբմագ իսթէիօրլար . . . էկէրչի Բիրօնուն ըէֆիդի օլան շախ-
սըն մէթրէսի տիր տիսէմ տէյիլ չիւնքի, պու գըզ՝ օլ գատար քիւ-
չիւք, վէ օլ գատար տիւպէր, վէ խուսուսա օլ մէրթէպէ սատէտիլ
պիր հալ ու քէսվէթտէ տիր քի, օ եօլտա պիր հայտուտուն մէթ-
րէսի օլմըր թոսավիւր օլունամագ: Սահիհէն, քէնտիսինէ պա-
գըլտըգճա, վէ թէտգիւգ վէ թէճէսսիւս իտիտիքճէ, հիւսն ու ճէ-
մալի օլ նիսպէթտէ բարլագ կէօրիւնիւեօր, եա՛ Բապպի, գալիւմ-
տէ նէվիմա պիր ալթիւսթիւք հիսս իտիեօրում, վէ մասնէասընը ան-
լաեամաեօրում:

Բիւր, հալէա օ տիւպէր վէ հիւսէնա գըզը թէտգիւգ վէ թէ-
ճէսսիւստէ պէր տէվամ օլարագ:

— Սահիհէն, ատէթա հաղուրունտա սէճտէ գըլմաեա լաեըգ
պիր գըզ տըր . . . էկէրչի քէնտիսինի սէվսէ իտիմ . . . Փագաթ, պէն

նէ՞ տիեօրում. զանն իտէրիմքի, զաթէն քէնտիսինի սէլմէնէ պաշ-
լամըչըմ տըր, տէտի:

Բիէր, պու միւլահաղաթտու օլտուղու սըրատա, պիր թա-
րափտան Բօղէթէ պագմագտա, վէ տիկէր թարափտան գարչըսըն-
տաքի օթէլին գաբուսունու կէօղիւնտէն աեբրմամագտա իքէն, նա-
կէհան Մ. տը Վօլնիսէ պիր գըզ արամագ իւզրէ տիշարը չըգմագտա
պուլունան իվարը կէօրտիկիւնտէ:

— Պու պիղիմ ատամ տըր. յոճապա նէրէնէ կիտիեօր. չարէ
եօգ տուր, սօգաղա չըգմալըեմ, տէտի, վէ ֆիլվագը Բիէր, իւչ
տագըգա սօնրա «սօգաղա չըգըպ, իվարըն կիթտիկի եօլարտան
թաագիպինէ պաշլատը:

Իվար, Լօնտրանը թէրք իտէլի սէքիզ սէնէ օլմուշ օլուպ, պու
միւտտէթ զարֆընտա, մէրգում, թէպտիլ օլմուշ վէ շիշմանլանմըշ օլ-
տուղունտան, վագթիլլէ քէնտիսինի թառմըշ օլան բօլիս մէմուր-
լարընտան հիչ պիրինին պու քէրրէ թանըմաեաճաղընա էմին օլտու-
ղու ճիհէթլէ, անլը չըգ վէ սէրպէսթճէ երիւրիմէքտէ իտի:

Պինապէրին, քէմէնին քէնտիսինի թաագիպ իտիպ իթմէնէճէ-
կինի կէօրմէք իւզրէ արգասընա պիլէ տէօնմէտի:

Պունլարըն կէշտիքլէրի սօգաղարտան օգուեանլարըմըզը տախի
կէշիրմէքտէն սարֆը նաղար իտիւրիզ:

Իվար, երկիրմի գատար խըրսըզ վէ հայտուտ եաթագլարընա
կիրիպ, արատըղընը պուլմատըգտան սօնրա, կիճէ գարանլըղը պուս-
թըղընտա, Սմիտֆիլտ մահէլլէսինէ աօղրու հարէքէթէ իպթիտար
իլլէտի:

Օլ իսմի ֆէնա չըգմ, շմահէլլէնին է՛ն մուրտար սօգաղարընտան
պիրինտէ, իվար, ՇըվԱԼԻԻ ՏԻԻ ԲԱԼԷ Լէվհասընը համիլ պիր մէյխա-
նէ կէօրիւպ, պունա աօղրու իլէրլէտի:

Բալի քէլիմէսինին մանէասը կիւմիւշ Լախօտ ալթուն սիքքէ
տիմէք օլտուղունտան, զիքր օլունան Լէվհա, ՈՒՍԹԱ ԽԸՐՍԸՋԼԱՐ
ԵԱԹԱՂԸ տիմէք իտի:

Լօնտրանըն քեաֆֆէյի խըրսըղլարը, մէղքիւր Լէվհանըն մանէա-
սընը, վէ մէյխանէնին գաբուսունու պիլտիքլէրինտէն, հէր ագչամ
մէյխանէյի մէղքիւր ֆըստըգ կիպի տօլմագտա իտի:

Իվար, պու մահէլլէ կիրտիկինտէ, աօղրու տէաթկեահա կիտիպ,
մէյխանէճիեէ խիթապէն,

— Պօրնեը-Բուժու կէօրտիւն միւ, տէյի սիւալ իթտի:

Մէյխանէճի .- (Թէաճճիւպլէ .) Պրօնեը-Րուժու մու :

Իվար .- (Սփրճէ .) Էվլէթ :

Մէյխանէճի .- Էվլէլ էմիրտէ սէն քիմսին :

Իվար .- Քիմ օլտուղում սէնին նէնէ՞ լաղըմ :

Մէյխանէճի .- Թանըմաւըղըմ ատէմլէրէ , քէնտի միւշթէրիլէ-
րիմ հագղընտա հիշ պիր մալիւմաթ վիրէմէմ :

Իվար , պու արա պիր դաշ քէլիմէ թէլէֆֆիւղ իթմէսիյլէ , մէյ-
խանէճի տէրհալ էլինի մէրգումա պիթթագտիմ ,

— Քիմի՞ սիւալ իտիեօրտուն , տէտի :

Իվար .- Պրօնեը-Րուժու :

Մէյխանէճի .- Պիր սաաթա գատար կէլիր :

Իվար .- Բէք էյի , քէնտիսինի պէքլէրիմ :

Մէյխանէճի .- Օրասընր սէն պիլիրսին . ֆագաթ սէն պուրանըն
աճէմիսի օլմալըսըն :

Իվար .- Սէնտէն տահա զիեատէ էսկիսիեիմ :

Մէյխանէճի .- Հալպու քի Լօնտրատա պուլունմուշ օլմամա-
լըսըն :

Իվար .- Խա՛յր , Լօնտրատա պուլունմուշում :

Մէյխանէճի .- Ֆագաթ չօգտան պէրու պուրաեա կէլմէ-
եօրտուն :

Իվար .- Սէքիզ սէնէ տիր քի Լօնտրաեը թէրք իթմիշ իտիմ :

Մէյխանէճի .- Շիմտի նէրէտէն կէլիեօրտուն :

Իվար .- Բարիստէն :

Մէյխանէճի .- Պուրատա գալաճա՞ղմըսըն :

Իվար .- Խա՛յր , պեր էշ էլին պուրաեա կէլմիշիմ տիր :

Մէյխանէճի .- Մուհիմմ պիր ի՞շ էլին մի :

Իվար .- Էվլէթ , աղիղիմ Բաթրիք Բաթըրսըն , դաեթ մուհիմմ
պիր էշ էլին :

Մէյխանէճի .- Վա՛յ , պէնիմ իսմիմի պիլիեօրմուսուն :

Իվար .- Աճայի՛ պ , ինսան՝ քէնտի աթիգ տօսթունուն իսմինի
պիլմէ՞ղ մի :

Մէյխանէճի .- Սէնին իսմին նէ՞ տիր :

Իվար .- Պէն , քիւշիւք ժիպլաս տէյիլմիեիմ :

Մէյխանէճի .- Սէն քիւշիւք ժիպլա՞ս մըսըն :

Իվար .- Էվլէթ :

Մէյխանէճի .- Եանի իհթիեար ծանիէլին գաթիլի :

- Իվար . - Էվվէթ , լաքին մէսինի երևաքէք չըզարմա :
- Մէյխանէճի . - Գօրգմա , պու աղչում պուրանա օլանլարըն ճիւմէսի ահպապ տըրլար :
- Իվար . - Պիլիեօրում , լաքին քէնտիմի թանըթ տըրմազ իսթէմէմ :
- Մէյխանէճի . - (Իվարըն էլինի թէքրար սըգարազ .) Ֆագաթ նէ՝ գատար թէպտիլ օլմուշտնն :
- Իվար . - Սահի՞հ մի :
- Մէյխանէճի . - Սէնի սայքի թանըեամատըմ :
- Իվար . - Էօյլէ օլտուղունու անլաւըմ . լաքին չիմտի շունու սէօյլէ . պանա էմնիյեթին վա՞ր մը տըր :
- Մէյխանէճի . - Էվիմտէ՞ մի գալմազ իսթէեօրսուն :
- Իվար . - Էվինտէ գալմաեը նէ՝ եաքաճաղըմ , Շիմտի պէն ղէնկինիմ :
- Մէյխանէճի . - Իյի եա՝
- Իվար . - Ֆագաթ Պօրնեըն կէլէճէկինի մէմուլ իտէ՞րմիսին :
- Մէյխանէճի . - Տօղրու սէօյլէեի՞մի , պու խուսուսա էմին տէյիլիմ :
- Իվար . - Ֆագաթ պիր ազ էվվէլ , կէլէճէք տիեօրտուն :
- Մէյխանէճի . - Էվվէթ , հէր աղչամ քէնտինինի պէքլէրիմ :
- Իվար . - Բէք էյի . չիմտի նի՞չին էմին օլմատըղընը պէնան իտիեօրսուն :
- Մէյխանէճի . - Ֆագաթ . . .
- Իվար . - Պու մէսէլէտէ սէնին եէրինէ պէնիմ ճէվապ վիրմէք-լիկիմի իսթէ ը՞միսին :
- Մէյխանէճի . - Էկէր ճէվապ վիրէպիլիրսէն , տաճա նէ իսթէրիմ :
- Իվար . - Ղաեթ մուհիմ պիր իշտէն պահս թտիեօրտում , տէյիլ մի :
- Մէյխանէճի . - Էվվէթ :
- Իվար . - Պու խուսուստա քէնտիմէ պիր շէրիք արամագտա օլ-տուղումու անլաեօ՞րմուսուն :
- Մէյխանէճի . - Անլաեօրում :
- Իվար . - Պու շէրիքի Պօրնեըն եէրինէ սէն օլմազ իսթէ՞րմիսին :
- Մէյխանէճի . - Պէնիմ օնտան տաճա զիեատէ տէեէրիմ եօ՞գ մու տուր :
- Իվար . - Օնա նէ՞ չիւպհէ :

Մէյլանէճի .- Էօյլէ իսէ էլինի պանա ուզաթ :

Իքի հայտուտար , պիր բաղարըղը պիթիրէն իքի աթ տէլլալը միսիլլու թօղալաշըպ , պատէհու «թուր» վէ կէօրիւնէլին տի-
եէրէք , իվար վէ Բէթէրսըն , պիր մասանըն եանընտա օթուր-
տուլար :

Պէյ տաղըգա սօնրա , Բիէր , քէնտիսի տէ Լօնտրաեա ադտէմէն
կէլմիշ օլտուղու ճիհէթլէ , Շըվալիէ տիւ Բալէ մէյլանէսինէ կիրտիք-
տէն սօնրա , իվարըն եաղընընտա օթուրտու :

Իվար .- (Բիէրի կէօթէրէք .) Պու ատէմի թանը Եօրմուսուն ,
Բէթէրսըն .- Խայր :

Իվար .- Կէօգիւնիւ իյի աշ , պու ատէմ պանա չիւպհէլի կէօ-
րիւնիւեօր :

Բէթէրսըն .- Մատտէ նէ տիր . «էն օնու պանա սէօյլէ :

Դափալարըն ճէլլատը մաթուլուսունու եալաշ սէտա իլէ մէյլա-
նէճիեէ անլաթտը :

Շէօյլէքի , մատտէ , ասլընէ օլուր իսէ օլսուն , միւքէմմէլէն ֆը-
րանսըգ՝ թէքէլիւմ իտէպիլէն վէ օն սօղուզ չաղընտա օլա՝ պիր
գըղա իհիթինաճը օլմագտան իպարէթ օլուպ , պու գըղըն՝ կիւզէլ
օլմասը , վէ թալիմու թէրպիեէսի տէ պուլունմասա , իվարըն , ազ
պիր միւտտէթ զարֆընտա քէնտիսինէ Էօյլէթէճէք օլտուղու քիւ-
չիւք պիր գօմէտիա օեուունտա պաշլըճա րօլու իհրա իտէճէք գա-
տար տիրաեէթի պուլունմասը լաղըմէտէն իտի :

Բէթէրսըն .- Խաթէտիկին եօլտա պիր գըղ պուլմագլըգտա կիւճ-
լիւք եօգ տուր : Շու գատարքի պու գօմէտիանըն ուզուն միւտտէթ
իմթիտատ իթմէսի , իշէ ույմագ :

Իվար .- Պու գօմէտիանըն աղ ենխօտ չօգ տէվամը , պուլաճա-
դրի գըղըն եէտը իգթիտաընտա տըր :

Բէթէրսըն .- Պու ալէմտէ , հէր մախլուգ իշին պիրէր մէսքէն
եարատըմըշ տըր , մէսէլա , հալա՝ Կոնչլարա , տէնիղ տալալարը՝
պալլըգլարա վէ շէհիրլէրին սէփահաթլարի տախի , զէվգ ու ճիւն-
պիւշ տիվանէլէրի օյան գըղլարա մախսուս տուր :

Իվար .- Գիւրէք վէ տար աղաճը տա պիգէ մախսուս տուր :

Իվար , պիր միւտտէթ սիւքիւթտէն սօնրա , չու վէճէլէ քէլա-
մընա տէվամ իյլէտի :

— Սէն պու խուսուտա միւսթէրիշ օլ , միւքեաֆաթ օլարագ
մալիմին պէտէլինի ալըր ալմագ , պուլաճաղըն գըղ օթէլի թէրքլէ

քէնտի աւրլ մէսքէնինէ աւտէթ իտէպիլէճէք տիր, Շու գոտար լի, օրատան հարէքէթի էսնասըտա, դաեթի կիւզէլ օլմալարը լազըմ կէլէն ախթէ վալիտէսինին էլմասլարընը, էկէր գապիլ իտէ ունութմամասընը քէնտիսինէ իթար իտէճէեթիմ:

Բէթէրսըն. — Կիտէճէկի օթէլին սահիպէսի օլան մարքիղէ թէշէքքիւրիւնիւ արզ ու թագաթիմ իշին, պու նազիք պիր թէտպիր տիր:

Իվար. — Հա'յ, հա'յ, է'յ սէն պունա նէ՞ տէրսին:

Բէթէրսըն. — Թահսին իտէրիմ:

Իվար. — Էլպէթթի թագաթիմէ իթտիկին գըզ, պու քիւչիւք սիրգաթտան գաշընմազ:

Բէթէրսըն. — Գաշընմատըգտան մաատա, արզու պիլէ իտէր:

Իվար. — Փագաթ պու սիրգաթը իճրա իտէճէք գոտար մէհարէթի վա՞ր մը տըր:

Բէթէրսըն. — Սէն օլ պապտէ շիւպհէ իթմէ:

Իվար. — Բէք իյի. քէնտիսինէ իճապ իտէն Նասիհաթը վէրիրիմ. պու գըզ պանա նէ՞ վագըթ կէլէճէք տիր:

Բէթէրսըն. — Եարըն ագշամ սաաթ օնտա պուրաեա կէլէճէք տիր:

Մերգուման իբի հայտուտ՝ դաեթի եափաշ սէտա իլէ կէօրիւշտիւքլէրինտէն, Բիէր, պունլարըն սէօզլէրինտէն, եալընըզ «եարըն ագշամ սաաթ օնտա» քէլիմէլէրինի իշիթտի: Լաքին Բիէր, մէշքիւր մէ յխանէտէ պօշ վագըթ կէշիրմէեիպ, Իվարա թէսատիւֆ իթմէսինտէն նէ՞ եօլտա իսթիֆատէ իտէպիլէճէկինի արիզ ու ամիգ տիւշիւնտիւ, վէ մէթրէսինտէն այըլտըզը գէման, «Մա'տամ, Լանտա տախի, Բարիստէ օլտուղու կիպի, Մ. տը Սէրտէօյլին օղլու օլմագլըզ րօլունու իճրա իթտիրմէք իշին պիղէ լազըմ օլան ատէմի արամագլա մէշղուլ օլապիլիրիմ» տէմիշ օլտուղունու խաթըրլատը, վէ քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Բիրօնուն շու ատէմինէ պիր չաթալըմ պագալըմ. պէլքի պու թէշէպպիւսիւմ մուխաթարալը տըր, ֆագաթ պէն տէ ուսթա պիր ատէմօլտուղումտան, թէշէպպիւսիւմիւ պաշա չըգորապիլիրիմ:

«Պունտան գաթինազար, ֆիքրիմի ֆէվգէլատէ սուրէթտէ մէշղուլ գըլան շու կիւզէլ գըլըն քիմ իտուկինի սնճագ պու սուրէթլէ անլաեապիլիրիմ:

Իվար, Բէթէրսընըն մէ յխանէսինտէ ուղուն միւտտէթ տուրա-

ճագ. պիր իշի գալմատըղընտան, վէ Ռօղէթին նէղտինէ ավտէթ իշին տէ թաճիլ իթտիկինտէն, մէզքիւր մէ յխանէտէն տիչարը չըգտը:

Բիէր տախի մէ յխանէտէն չըգարագ, պիր գաչ սանիյյէ գատար, ճիւղիճէ մէսաֆէլի սուրէթտէ հայաուտը մէրգուսուն արգասընտան կիթտի, վէ տար պիր սօգաղըն դաեթթ գարանլըգ պիր քէօչէսինտէ, իվարա եագլաչըպ, էլինի, մէրգ ուսուն ուսուկունա գօյտու:

Դաֆալարըն ճէլլատը պաղթէթէն իւզէրլէրինէ հիւճուսօլունան ատէմլէր կիպի արգասընա տէճնիւպ, Բէթէրսընըն մէ յխանէսինտէ քէնտիսինէ շիւպհէլի կէօրիւնէն շախսը, կիճէնին գարանլըղընա րաղմէն թանըտը:

9

ԻՎԱՐԸՆ՝ ԲԼԹԷՐՍԸՆԱ ԻԹՏԻԿԻ ԹԷՔԼԻՖ ԿԻՊԻ
ԲԻԷՐԻՆ ՏԷ ԻՎԱՐԱ ՊԻՐ ԹԷՔԼԻՖՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆՄԱՍԸ

Իվար. - (Թէհտիտամիզ պիր հալ քէսպ իտէրէք.) Նե՞ իսթէ-
եօրսունուզ:

Մէրզ ում, պու. «էօլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, խանչէրինին սա-
բընը խասիմանէ պիր նիեթթլէ թուլթամագտա իտի:

Բիէր տէ, օլ էսնատէ, րէտէնկթուսուն ճէպինէ գօյմուշօլտու-
ղունու քիւչիւք պիր թապանճաեը, ճէպի տէրունինտէ թուլթ-
մագտա իտի:

Բիէր. - (Բիրօնուն շէրիքինէ խիթապէն.) Սիզին իլէ կէօրիւչ-
մէք արգուսինտէեիմ:

Իվար. - Էվվէլ էմիրտէ շունու սէօյլէեին քի, պէնի թանը-
եօ՞րմուսունուզ:

Բիրօ. - Աչըգտան աչըղա սէօյլէեիմ. պու կիւն, իլք տէֆա օլա-
րագ, սիզի կէօրիւեօրում:

Իվար. - Օ հալտէ, նի՞չին պէնիմլէ կէօրիւչմէք իսթէեօրսունուզ:

Բիէր .— Ձիւնքի սիղին , ագըլը , ճէսուր օլտուղունուղու , վէ հէր նէ վասըթա իլէ օլուր իսէ օլսուն , քէսպի սէրվէթ իթմէքտէն կէրի տուրմատըղընըղ տօլաեըսըյլա խապէր ալտըմ :

Պու ճէվապտան իվարըն գալարը չաթըլա , ապ , քէնտի քէնտիէ ,

— Պու առէմ պէնի թանըեօր , տէտի , վէ պատէհու ելլաքսէք սէպա իլէ , — Պէնիմ նա'սըլ առէմ օլտուղումու սիղէ քի'մ սէօյլէտի , տէյի սիւալ իթտի :

Բիէր .— Իլէրուտէ անլարսընըղ :

Իվար .— (Թէհատիտավէր սուրէթտէ .) Սէօյլէեէճէկինիզի վատ իտի'եօրմուսունուղ :

Բիէր .— Էվվէթ , պու ագչամ , պիլիպիլիմիզտէն այըըլմազտան էվվէլ սէօյլէեէճէեիմ :

Իվար .— Բէք իյի , լաքին սիզ քի'մսինիզ :

Բիէր .— Սիզ նէ իսէնիզ , պէն տէ օեուլմ . թէքրար իթմէք լազըմ'մը տըր . իգպալ վէ մէնֆաաթ արգասընտան գօչան պիլ առէմիմ :

Իվար .— Անլատըմ . շիմտի շուրաեը պանա պիլտիլին քի , պասսընը իթտիլինիզ իշ նէ' տըր :

Բիէր .— Էվվէլ էմիրտէ , Լոնտրատա հէր հալտէ պուլունմապըղընըղ լազըմ'մը տըր :

Իվար .— Էվվէթ , շիմտիքի հալտէ պուլունմապըղըմ լազըմ' տըր :

Բիէր .— Պուրատա ուղուն միւտտէթ մի գալաճազ սընըղ :

Իվար .— Պիլմէմ . պունուն պարարը , սիղին պանա թէքիֆ իտէճէկինիզ իշտէն մէրպուլթ օլապիլի :

Բիէր .— Թէքիֆ իտէճէկիմ իշտէն տահա մուհիմմի օլամապ :

Իվար .— Քեարըլ'մը տըր :

Բիէր .— Պիզի առէթա սահիպ սէրվէթ գըլապիլիլ :

Իվար , պու կիպի սէրվէթ սէօզլէրինի զաթէն բէք չօգ քէրրէ իշիթմիշ օլտուղունու , ֆագաթ պու սէօզլէրին , տաղըն ֆարէ տօղուրտուղու տարպը մէսէլիտէն էթէեէ կէչմէմիշ իտուկինի պիլտիլի ճիհէթլէ , Բիէրին իֆատէսինտէն տօլաեը ապա չաշըրմատը վէ ճէվապա ազաղ պիլլէ :

— Լաքին շիւպհէսիզ պու իշտէ պիւեիւք միւշքիւլաթ վար տըր , տէտի :

Բիէր .— Խա'յը , օլ գատար չօգ միւշքիւլաթ եօգ տուր :

Իվար .— Հէր նէ իսէ , իյզահ իտին :

Բիէր .- Բիճալա մախսուս տույղուլարընը վա՞ր մը տըր :

Իվար .- Եվվիթ , պիր բրէնսին սէրվէթի վարիտաթընը եէմէք իչին , քէնտիմտէ օլտուգճա իշթիհա վար տըր :

Բիէր .- Բէք իյի , պանա տա օ լազըմ տըր :

Իվար .- Հալպուքի պու եօլտա արզուսու օլան պիր քիմէեքի պուլմագտա կի ճիւրք եօգ տուր : Սիզ նէ՞րէտէն կէլիեօրսունուզ :

Բիէր .- Բարիստէն :

Իվար , պու ճէվապը իշիթտիկինտէ , Բիրօնուն պիր տիւշմէնի , Բարիստէն Լօնտրաեա գատար քէնտիլէրինի թաագիպ իթմիշ օլտուղունու միւլահազա իտէրէք , տիթրէտի , վէ պատէհու շու սուրէթլէ ճէվապ վիրտի :

— Լաքին օլ գատար ուզագ մահէլլտէն պուրաեա կէլէճէկինիզէ , Բարիստէ , պէնիմ տույղուլարըմտա վէ պէնիմ ախէագըմտա , եիկիրմի քիշի վէ պէլքի եիւզ քիշի պուլապիլիր իտինիզ :

Բիէր .- Օնա նէ՞ չիւպհէ , լաքին . . .

Լվար .- Լաքին նէ՞ :

Բիէր .- Պանա եիկիրմի սէքիզ չաղընտա պիր կէնճ լազըմ տըր :

Իվար .- Պէնիմ օ չաղտա օլտուղունու պիլիեօրմուսունուզ :

Բիէր .- Հէման օ չաղլարտա պուլունտուղունուզու տէրք իտիեօրում :

Իվար .- (Բէնտի քէնտիեէ.) Մութլագա պու ատէմ պէնի թանըմալը տըր :

Բիէր .- Պունտան պաչգա սիզի տէ թանըրըմ :

Իվար .- Գի՞մ պէնի սիզէ թանըթտը :

Բիէր .- Իլէրուտէ պու խուսուսու սիզէ սէօյլէմէեքի վատ իթտիմ :

Իվար .- Հագգընըզ վար . լաքին իշ նէ՞ տիր :

Բիէր , Մ . տը Սէրտէօյլին պիւեիւք օղլու օլմագլըզ րօլունու իճրա իթմէսինի Իվարա թէքլիֆ իթտի , վէ իֆատաթընը իքմալ իտինճէ , Իվար ,

— Էյ պու իշտէ միւշքիւլաթը ազիմէ եօ՞գ տուր զանն իտիեօրսունուզ , տէտի :

Բիէր .- Խա՛յր , եօգ տուր :

Իվար .- Իշթէ , պունտա եանըլըեօրսունուզ :

Բիէր .- Նէ՞տէն :

Իվար .- Զիւնքի պու իշի գօվալաեան տիկէր քիմէլէր տէ վար տըր :

Բիէր .- (Թէաճճիւպէ .) Տիկերլերի՞ տէ մի վար տըր :

Իվար .- Էվվէթ , հաթթա օլ պապտէ Էմինիմ :

Բիէր .- Պո՛ւ իշի գօվալանանլար այնի ատէմլէր օլմատըղընը նէ՞ պիլիեօրսունուզ :

Իվար .- Տուրուն , շիմտի սիզէ իշի անլաթըրըմ : Մ . տը Սէրտէօյ-լինն ծէրվէթինէ կէօղ տիքմիշ օլան պէն իմ :

Բիէր .- Պունա թէաճճիւպ իթմէմ . սիզ էլէնին հէմթէօհմէթի տէ յի՛լ միսինիզ :

Իվար .- Խա՛յր , եալընը շէրիքիեիմ :

Բիէր .- Էլէնն տէ պիղիմ շէրիքիմիզ տիր :

Իվար .- (Պիր ատըմ ըիւճաթ իտիպ , Բիէրէ չիւպհէլի պիր թարզ-տա պադարագ .) Սիզին շէրիքինիզ մի տիր :

Բիէր .- Էվվէթ , Բիրօ շէրիքիմիզ տիր :

Իվար .- (Էվվէթ Էմիրտէ բրօթէսթօ իթմէք իսթէեերէք .) Հալ-պու քի պէն , Բիրօ քիմ օլտուղունու պիլմէեօրում :

Բիէր .- Սահիհէն պիլմէեօրմունունուզ :

Իվար .- Էվվէթ , պիլմէեօրում :

Բիէր .- Լաքին Բիրօ վէ էլէն , իքիսի տէ այնի իսիմէր տիր :

Իվար .- Աճայիպ . . . ֆադաթ սիզ քիմսինիզ :

Բիէր .- Էլէն , պազը տէֆա սիզէ , մատամ տը Գրուատան պահա իթմէմիշ մի տիր :

Իվար .- Էվվէթ , չօդ տէֆա պահա իթմիշ տիր . մարքիզտէն տի-մէք իսթէմէեօրմունունուզ :

Բիէր .- Թա քէնտիսի :

Իվար .- Տիւշէօ տը Սէրտէօյլ տէնիլէն տէ պու մարքիզ տիր , տէ յի՛լ մի , վէ էկերլի մահուտ պօշամաղլըգ վադըասը օլմասա իտի , մէզպուրէ հալէա տիւշէն տը Սէրտէօյլ օլաճադ իտի , վէ շիմտի տէ պէթէքրար միւշէն օլմագտան զայրի արղուսու եօդ տուր :

Բիէր .- Էվվէթ :

Իվար .- (Շախսը մէճհուլ հազգընտա էմնիյէթ իտէպիլէճէկինի անլամանա պաշլանմարագ .) Էլէնին տէ վալիտէսի տիր :

Բիէր .- Էվվէթ , պու մալիւմաթընը թէմամ տըր . ֆադաթ պիր շէյ վար տըր քի . . .

Իվար .- Նէ՞ տիր :

Բիէր .- Էլէնին խըզմէթինտէ պուլունմաղլէ , նէ՞ գազանրիօրսու-նուզ , չիւնքի նիհանէթ անըն մանէթ ինտէսինիզ :

Իվար .— Հէման էօյլէ կիպի :

Բիէր .— Բէնտիսինին աչգը, տէյիլիսինիզ :

Իվար .— (Մըճագ պիր տէմիր վիճուտինէ տօգունուրճասընա .) Անըն աչգը՞ մը :

Բիէր .— Բէնտիսինիզ պու մէրթէպէ միւտաֆաա իթմէեին . էլէն բէք կիւզէլ վէ տիւպէր պիր գատըն տըր :

Իվար .— Էվվէթ , ֆէվգէլատէ կիւզէլ վէ տիւպէր օլտուղունու պէն տէ թաստիգ իտէրիմ , ֆագաթ արամըղտա աչգ ու սէվտաեա տայիւր հի պիր սէօզ օլմամըշ տըր :

Բիէր .— Նէ՞ սէպէպլէ :

Իվար .— Պէն , ագչէտէն պաչգա պիր շէյ իւզէրինէ պահս իթմէեին ատէմլէր իլէ աչգ ու սէվտա իւզէրինէ ասլա պահս իտէմէմ :

Բիէր .— Փագաթ Բիրօնուն ագչէ տիվանէսի օլտուղունու պիւմէեօրտում :

Իվար .— Փիլվապը , ագչէ տիվանէսի պէյի տիք , լաքին քէնտիսի իլէ , եալընըզ ումուր ու մեսալիհ իւզէրինէ մէշըուլ օլտուղունու մուղտուն , աչգ ու սէվտա իլէ իշթիղալ իթմէկէ վագթըմըզ գալմազ :

Բիէր .— (Բէնտի քէնտիեէ .) Պունլար իքի գաբլանա պէնզէեօրլար :

Մէրգում , պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , քէնտի տէ պու իքի գաբլան իլէ պիլլէշէրէք , միգտարը մէզբիւրուն իւչէ թէքվիլ իտիլէպիլէճէկինի ասլա տիւշինմէեօրտու : Պատէհս Բիէր , եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Հէր նէ հալ իսէ , էլէն իլէ օլմանըղտան նէ՞ գազանըեօրտունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Իվար .— Պէն տէ պիլմէմ :

Բիէր .— Նամըլ պիլմէեօրտունուզ :

Իվար .— Բէնտիսի, հէր նէ միգտար ագչէ իսթէրսէմ պանա վէրիք վէ ագչէ տիվանէսի օլմատըղընտան , հիչ պիր վագթ իսթէտիկիմ բարաեը վիլմէքտէն կէրի տուրմամըշ տըր . հաթթա Սէրտէօյլ իլին է տէ մուվաֆֆագըյեթ իւզըն պաշա չըգարապիլտիկիմ հալտէ , պէնի սահիպ սէրվէթ գըլաճաղընը վաթ իթմիշ տիր :

Բիէր .— Սէրտէօյլ իլինի հիւսնի սուրէթտէ պաշա չըգարմագ տիմէրլէ , նէ՞ անլամաեօրտունուզ , եախօտ մագսէտիսիզ նէ՞ տիր :

Իվար .— Պուրասընը պէն պիլմէմ , էլէն պիլիք , լաքին զանն իտէրիմ քի , հէնուզ իշ եալընըզ թասավլուր տայիրէսինտէ տիր :

Բիէր, իսթիհաքեարի սուրէթտէ, պիր դահգահա գօբարմա-
սըյլա, Գաֆալարըն ճէլլատը, պիրտէն պիրէ մէյգումուն կիւլմէսի-
նի տուրտուրուպ, վէ էվվէքի հալինի քէսպ իտէրէք,

— Կիւլէճէք նէ՞ վար տըր, տէյի սիւալ իթտի:

Բիէր. — Շունուն իչին կիւլիւեօրումքի, էլէնին սիգէ վատ իթ-
տիկի սէրվէթ, պէնճէ շիւպհէլի կէօրիւնիւեօր:

Իվար. — Նէ՞տէն:

Բիէր. — Աճայի՛պ, պու ճիհէթ աշիքեար տըր. իմսի, պէնի տին-
լէնին, սիգ պիր ագըլլը տէլիգանլընա պէնգէեօրսունու գ. Բիրօ՞ մատամ
տըլԳրուանըն էլինտէ սըրֆ պիր ալէթ տիմէք օլուպ, օնուն իւճրէ-
թիյլէ կէչինմէքտէ տիր:

Իվար. — Նասըլքի պէն տէ Բիրօնուն իւճրէթիյլէ կէչինմէքտէ-
եիմ:

Բիէր. — Շու ֆարգ իլէ քի, մատամ տը Գրուա՛ զէնկին օլտու-
ղունտան, Բիրօեա տայիմա իւճրէթ վիրէպիլիր, հալ պու քի մատամ
տը Գրուա թէէտիեաթընը կիւնիւն պիրինտէ քլատիկիտէ, Բիրօ
տախի սէնին իւճրէթինի վիրմէքտէն տուր օլմաեա մէճպուր օլա-
ճագ տըր: Շիմտի, ֆարգը անյատընը գ մը

Իվար. — Էվվէթ, թէմամիյէլ անլատում:

Բիէր. — Պունլարը տիմէքլէ, էլէնին տօղրուլղոնու ինքեար
կէլմէեօրում:

Իվար. — Անլաեօրում, տիմէք իսթէեօրսունուգ քի, էլէնին ագչէ-
սի օլմազսա, պէն տէ քէնտիսինտէն ագչէ ալամամ:

Բիէր. — Շիւպհէսիգ:

Իվար. — Տիմէք օլուր քի, պիր պաշգասընըն էմրի ալթընտա պու-
լունան պիր քիմսէեէ չալըչըեօրում:

Բիէր. — Օրասը մալիւմ:

Իվար. — Վէ գազանաճաղըմ ագչէնին տէ նըսֆընը գազանըեօ-
րում:

Բիէր. — Սիգին եէրինիգտէ պիր չօճուգ տա օլսա, պու եօլտա
տիւչիւնէճէկի տէրքեար տըր:

Պու մուհավէրէ, մէնֆաաթ մէսէլէսի իւզէրինէ ճէրէեան իթտի-
կինտէն, Իվար, Րօզէթին նէգտինէ պիր ան էվվէլ ավտէթ իթմէքլի-
կի ունուտարագ, մուհավէրէյի վագըանլն միւմքին մէրթէպէ ու-
զամասընը պիզգաթ արղու էյլէմէքտէ իտի:

Բիէր, շու վէճհ իլէ քէլամընա տէվամ իթտի:

Պու հալտէ , սիզին սերվէթ իւմիտէրինիզ սըրֆ խէեալ վէ էվ-
համտան իպարէթ տիր տէտիկիմտէ հագլը օլտուղումու անլաեօր-
սունուղ :

Իվար .- Էյ շիմտի պու միւշքիւլ վազիեթտէն նա՞սըլ չըգումալը :

Պու իքի շախս արասընտա , պիր միւտտէթ սիւքիւթ վագը
օլտու :

Բիէր , Իվարա , մէզքիւր միւշքիւլ վազիեթտինտէն գուրթուլմագ
եօլունու կէօսթէրմէեիպ , անըն թարաֆլնտան վագը օլաճագ իֆա-
տէեէ պէքլէմէեի թէրճիհ իթտի , վէ նիհաեթ , Իվար պիր ազ
տիւշիւնտիւքտէն սօնրա ,

— Հաքին էկէրչի տօղրուտան տօղրու մատամ տը Գրուա իլէ
միւնասէպաթ իտէր իսէմ , պէնի անըն խըզմէթինէ կիրտիրէճէճմիսի-
նիզ , տէյի սիւալ իթտի :

Բիէր .- Պու բէք գօլայ շէյ տիր , Սէրտէօյլ իշինտէ , պիզիմ
եալւնըզ պիր աւէմէ իհթիեաճըմըզ վար տըր , վէ պաղը թէֆէր-
րուաթտան մատա , Էլէնտէն տէ ֆէրաղաթ իտէպիլիրիզ , Հասըլը
պիզէ լազըմ օլան , Մ . տը Սէրտէօյլին պիւեիւք էվլատը օլմագլըգ .
վազիֆէսինի իճրա իթմէքլիք տիր :

Իվար .- Թէմամ տըր :

Բիէր .- Պու խըզմէթի կէօրմէք նիեթթինտէ պուլունո՛ւեօրմու-
սունուղ :

Իվար .- Պիրտէն պիրէ պու խըզմէթտէ նա՞սըլ պուլունապի-
լիրիմ :

Բիէր .- Պէ , սի ի , պիզիմ խըզմէթիմիզէ իտխալ իտէպիլի-
րիմ :

Իվար .- Սիզ ն խըզմէթինիզէ՞ մի :

Բիէր .- Եանի մաքքիզի , տիմէք իսթէրիմ , չիւնքի իքիմիզ պիր
շ . յ . իմէեիզ :

Իվար .- Թէքրար սիւալ իտիեօրում . սիզ քի՞մսինիզ :

Բիէր .- Գիմ օլտուղումու սիզէ պէեան իտէճէեիմ :

Իվար .- Պէսպէլլի , սիզ , չօգ տէֆա Բիրօնուն պահսընը իթտի-
կի մաքքիզին օտա խըզմէթիսի , վէ խանէ սահլպինտէն զիեատէ
խանէ սահլպիսինիզ , վէ ճէհէնէմէ լաեըգ պիր բուհսունուղ :

Բիէր .- (Թէվէճճիւհըքարանէ .) Պուլուշուն թէմամ տըր . իմ-
տի , տօսթում , կէօրիւեօրումն ա՛ , պէն , վատ իթտիկիմի եաբա-
պիլիրիմ :

Իվար .— Օնա շիւղհէմ եօգ տուր . փաղաթ եաբապիլմէքէ եաբ-
մադ . իսթէմէքիկին արասնսն փարգ վար տըր :

Բիէր .— Եաբմագ տա իսթէրիմ :

Իվար .— Տիւէք օլուր քի , սէրվէթ սահիպի օլապիլէճէերիմ :

Բիէր .— Պիր շարթ իլէ :

Իվար .— Նէ՞ շարթ իլէ :

Բիէր .— Խըզմէթիմիղէ կիրտիկինիպնէ , էվվէլ Էմիրտէ պիղէ ի-
թաաթա պօրճուլ օլմալըսընն :

Իվար .— Օրասը էձյլէ :

Բիէր .— Բիրօեա կէլինճէ , շիմտիեէ գատար օնունլա միւնասիպէ-
թին հէր նէ եօրտա օլմուշ իսէ , եինէ օ եօլտա պուլունաճագ տըր ,
վէ վիրտիկի էմիղէր , պիլիմ էմիլէրիմիղէ մուշայիր օլմատըգճա ,
էնտիսինէ իթաաթ իտէճէքսին . չիւնքի էլէն պիլիմիտարէմիղ թահ-
թընտա պուլունտուղունտան վէ պիղէ իթաաթ իթտիլինտէն , սէն
տէ լոնա խըզմէթ իթմէքէ պիղէ խըզմէթ իթմիշ օլաճագսըն :

Իվար .— Զաթ էն պու թապիի տիր :

Բիէր .— Փագաթ շունա իյի տիղաթ էթ , Բիրօնուն թէահիւտա-
թըմըզտան խապէրի օլմամալը տըր . պէնի կէօրտիւկիւնիւ , վէ պէնիմ
պուլրատա օլտուղումու տախի պիլմէմէլի տիր :

Իվար .— Բէք էյի :

Բիէր .— Պիլմիշ օլ քի , թէահիւտիւնիւն էն պաշլըճա շարթը
պուլտուր :

Իվար .— Պու շարթը թուլթաճալըմ :

Բիէր .— Պունտան գաթիլնագար , Բիրօնուն հէր եաբտըղընը
պիղէ խապէր վիրմէլիսին :

Իվար .— Օնա տա բէք էյի :

Բիէր .— Իշթէ պու շարթլար իլէ սէնին սէրվէթին հասըլ օլաճագ
տըր . Անճագ պու շարթլարը էյիփա իտէճէկինէ տայիր եէմին ի-
տէրմիսին :

Իվար .— Էվվէթ էն էմին իտէրիմ : Շունու տախի սէյլէրիմ քի ,
իւճըէթիմի փըղմէթիմտէն , վէ պէնտէն խօշտուտ օլտուղտան սօնրա
իթա իտին :

Բիէր .— Պէնիմտէ նիյէթիմ պու եօլտա հարէքէթ իթմէք տիր ,
փագաթ տիղէ բէլինէն պիր չիլիման վէրիթիմ քի , պունուն տէրու-
նինտէ երկիրի պէշ պին փրանդ մէվումու տուր :

Իվար .— Փագաթ պու պիր պիւեիւք սախալէթ տիր :

Բիէր .— Միւթատըմը՝ տալիմա սախավեթքեարանէ հարէքեթ իթմէք տիր .

Իվար , հիշ պիր շէյ եաքմատըղը հայտէ , քէնտխինէ երկիրմի պէշ պին ֆրանգ վիրէն պու առէմէ էմնիյեթի քեամիլէսի օլապիլէնէկինէ իսքեաթ օլարագ , մէղքիւր չըզտանը ճէպինէ գօյտու .

Բիէր , պիր էյեամ հայտու տը մէրգ ումու քէնտի սէվինճի իշինտէն պրագտըզ տան սօնրու ,

— Մատէմքի չիմտի պիղիմ մաեէթիմիդտէսին , նէ՞ վագըթ հարէքեթինտէ սերպէսթ օլաճագսըն , տէտի .

Իվար .— Պու գատար թէլաշ իտէնէք նէ՞ սէպէպ վար տըր .

Բիէր .— Մ. տը Սէրտէօյլին իրատլարընա պիր ան էվվէլ միլթեսարըրֆ օլարագ , Բարիսին զէվգ ու ճիւնպիւլլէրլլէ վագըթ կէչիրմէք իսթէ՞մէեօրմուսուն .

Իվար .— Էլպէթթէ իսթէրիմ , ֆագաթ , մուհիմմ պիր իշ , պէնի պուրատա ալըգօյմագտա տըր .

Բիէր .— (Սատէտիւանէ .) Էօյլէ օլտուղունու սնլտեօրում , լաքին իշի անլաթ պագալըմքի , զահմէթի տէյէ՞ր մի տէյի մուհաքէմէ իտէպիլէյիմ . Էկէրչի զահմէթի տէեէր իսէ , պիր ան էվվէլ օ իշէ խիթամ վէրիլմէսի իշին սանա եարտըմ իտէպիլիրիմ , վէ պիւմիշ օլ քե , էօյլէ չօլքաղլարտան տա տէյիլիմ .

Իվար .— Չօլքաղ պիր առէմ օլմատըղընըզ պիլիեօրում .

Բիէր .— Իմտի , մատտէ հէր նէ իսէ , սէօյլէ պագալըմ .

Իվար՝ Մ. տը վօլնիս իշինի տէրհալ Բիէրէ հիքեաեէ իթտի , վէ մէրգում իֆատէսինի պիթիրինճէ , Բիէր՝ թահգիւրամիզ պիր սուէթտէ ,

— Բէք ատի պիր իշ , լաքին հէր նէ իսէ , Մ. տը Սէրտէօյլէ , սահիհ եախօտ սախթէ օլարագ , էվլատընը պուլուպ թագտիմ իթտիկին հայտէ , նէ՞ իւճրէթ ալաճաղընը մէմուլ իտէքպին , տէյի սիվալ իթտի .

Իվար .— Ագալլի եիւզ պին ֆրանգ .

Բիէր .— Պէն սէնլն եիւզ պին ֆրանգ գազանագլըղընա մպնի օլամամ , ֆագաթ սանա պիր նասիհաթ վիրմէք իսթէրիմ .

Իվար .— Սէօյլէեին , միւսիւ .

Բիէր .— Բարիստէն Լօնտրաեա կէթիրտիկինիզ , վէ պիրպրտէ իգապէթ իթտիկինիզ կէնճ գըզ քի՞մ տիր .

Բիէր , պու սիւալի օլ գատար թապիի պիր թարղտա իրատ

իթմէքտէ իտի քի, պունտա քէստիսինիս պիր մէնֆաաթը օլտուղու զանն օլունամազ իտի:

Իվար իսէ, պու սիւալ հազգընտա թէաճճիւպտէ գալարագ,

— Սիզ պունու նէտէն պիլիեօրսունուզ, տէտի:

Բիէր.— Թէսատիւֆ, պէնի, սիզին էնտիկինիզ օթէլին գարչըսընտա իգամէթ իթտիրմէքլէ, օտամըմ բէնչիրէլէրինտէն օ գըզը կէօրտիւմ:

Իվար.— Թէսատիւֆ միւ տիեօրսուն:

Բիէր.— Էվլէթ:

Իվար.— Պիլխասսա Բիրօեա նէզարէթ իթմէք իչին Լօնտրաեա կէլմէտինիզ մի, վէ պու մագսէտլէ գօմչումուզ օլմատընըզ մը:

Բիէր.— Պէլքի, լաքին օ կէնճ գըզ քիմ տիր:

Իվար.— Քէնտիսինի նաճըլ պուլուեօրսունուզ:

Բիէր.— Պէն չաղտա ատէմլէր, խուսուսիլլէ պիր չօգ իչլէր իլէ մէշղուլ օլտուգլարը հալտէ, գատընլարա պագապիլիլէր մի:

Իվար.— Լաքին օ կէնճ գըզտան պանա նիճին պահս իտիեօրսունուզ:

Բիէր.— Սատէճէ շունու անլամագ իչին պահս իտիեօրումքի, սէն, Մ. տը Սէրտէօյլին նէզտինտէ հէր նէ վազիֆէ իճրա իտէճէքսէն, օ տախի Մ. տը Վօնիսին նէզտինտէ այնի վազիֆէեի իճա իտէմէզ մի:

Իվար.— Հայպուքի պահսընը իթտիկինիզ գըզ՝ սահիհէն մարքիսին գըզը օլապիլիր:

Բիէր.— Նաճըլ:

Իվար, Բօզէթին հիքեաեէսինի մուխթասարէն Բիէրէնագլ իթտի:

Բիէր.— Իյի եա', իյի եա':

Իվար.— Նէտէն իյի օլուեօր:

Բիէր.— Ասըլ էվլատը պապասընա թէսլիմ իթմիշ օլուրսուն, վէ օնիսպէթտէ իլթիֆաթ վէ միւքեաֆաթ կէօրիւրսին:

Իվար.— Օրասը պէնիմ նէմէ՞ լազըմ. Պէնճէ շուրասը սահիհ տիրքի, պիր քէրրէ Բօզէթ՝ մատմուազէլ տը Վօնիս օլուր իսէ, Ֆէլիքս իլէ էվլէնէճէք տիր. քիմի տիմէք իսթէտիկիմի պիլիեօրսունուզ:

Բիէր.— Էվլէթ, տիւզիւն, պուլունմուշ օլան էվլատընը անլաթմագ իսթէեօրսուն: Փագաթ էկէրչի պիզ տէ, Ֆէլիքս, մէրգուլէ իլէ էվլէնմէսինէ միւսաատէ իտէր իսէք, պու սէօյլէտիկին օլապիլիր:

Իվար .- Նէ՞ եաբմագ ֆիքրինտէսինիզ :

Բիէր .- Բէնտիսինի զէհրլէեէճէեհիզ , չիւնքի Մ. տը Սէրտէօյլիւն միրասընա եալընըզ սէնին սահիպ օլմագլըղըն լազըմ տըր :

Իվար .- Հագգըմտաքի հիւսնի նիեաթընըզա թէշէքքիւր ի-տէրիմ :

Բիէր .- Շիմտի սէն , Բօզէթէ տայիր օլան սէօզլէրինէ տէվամէթ :

Իվար .- Մատմուլագէլվօնիս տը ` Ֆէլիքսին վէֆաթը իւզէրինէ մատամ տը Սէրտէօյլ օլամատըղը հալտէ , մատամ Իվար օլմագլըզա ասլա ըուի ըիզա կէօսթէրմէեէճէք տիր :

Բիէր .- Մատամ Իվար մը , պու սէօզիւն նէ՞ մանէասը վար :

Իվար .- Եանի պէնիմ գարըմ :

Բիէր .- Սէնին գարըն մը :

Իվար .- Էվվէթ :

Բիէր .- Փագաթ պու միւմըին տէյիլ տիր :

Իվար .- Շու գատար քի , պէն , ագտը իզտիվաճա գարչը օլ-տուղումտան , էվլէնմէք ֆիքրինտէ տէյիլիմ :

Բիէր .- Տիւմէք պէնիմ սէօզիւմիւ թաստիգ իտիեօրսուն :

Իվար .- Անճագ , քէնտիսինի պէնիմ մէթընսիմ իթմէկէ չալըչա-ճաղըմ , վէ մատմուլագէլ տը վօնիս օլմասընը իսթէմէտիկիմտէն , էվ-վէլքի կիպի իսմի Բօզէթ գալմասը արղուսինտէեիմ :

Բիէր .- (Սախթէ թէաճճիւպ ալէամէթի կէօսթէրէրէք .) Պու հալտէ սէն անը սէվիեօրմուսուն :

Իվար .- Էվվէթ , զիեատէսիլլէ սէվէրիմ , չիւնքի անընլա ագչէճէ մուլմէլէմ եօգ տուր :

Բիէր .- Անըն թարաֆընտան սէվիլմէք իչին նէ՞ թէտպիր գուլ-լանմագ ֆիքրինտէսին :

Իվար .- Պու խուսուստա եալընըզ պիր չարէ վար տըր :

Բիէր .- Հանկըսը տըր :

Իվար .- Բօզէթ ` Ֆէլիքսի տիվանէ կիպի սէվէր , վէ տիկէր հիչ քիմսէեի սէվմէեէճէք տիր :

Բիէր .- Սահի՞հ մի :

Իվար .- Շիւպհէմ եօգ տուր :

Բիէր .- Էյ չարէն նէ՞ տիր :

Էվար .- Չարէմ ճէպը տիր :

Բիէր , անլամագ իսթէտիկի մալիւմաթը անլաերնճա , պիր ագ սիւքիւթ տուրտու , վէ պատէհու քէլամա պիլ իպթիտար ,

— Իշպու Վօրնիս վէ Բօղէթ իշլէրի իշլն նէ՞ դատար վագըթա
եհթիեաճըն օլաճագ տըր , տէսի :

Իվար .— Պէն տէ պիլմէմ :

Բիէր .— Փագաթ Բօղէթի իղֆալ իթմէք միւշքիւլ պիր մատտէ
տէյիլ տիր :

Իվար .— Խա'յր :

Բիէր .— Լաքին Վօրնիս իշլ' :

Իվար .— Շիմտիլիք տահա չօճուգ արատօրում :

Բիէր .— Եանի պիր խըրսըզ դըզ արատօրսուն :

Իվար .— Իվվէթ :

Բիէր .— Նէ՞ դէման պուլաճաղընը մէմուլ իտէրսին :

Իվար .— Եարըն :

Բիէր .— Եարըն նէ՞րէտէ պուլաճագսըն :

Իվար .— Չըդտըղըմըզ մէյիւանէտէ :

Բիէր .— Սաաթ գա'չտա :

Իվար .— Սէքիդտէն օնա գատար :

Բիէր .— Բէք իյի , պէնտէ օրատա պուլունաճաղըմ :

Իվար .— Պանա եարտըմ իտէճէքմիսինիզ :

Բիէր .— Շիւպհէսիզ :

Իվար .— Իմտի , եարըն կէօրիւշիւրիւզ :

Բիէր .— Իվվէթ , եարըն ադչամ սաաթ սէքիդտէն օնա գատար ,
Շըվալիէ տիւ Բալէ մէյիւանէսինտէ պուլուշոքուզ :

Պու վեճճլէ իքի հայտուտար , իգամէթ իթտիքլէրի սօգաղա
մուվասըլէթլէ , սօն տէֆա թօղալաշտըդտան սօնրա պեղիպիլընտէն
այըրլուքար :

Իվար , եաթաղա կիրէճէկի սըրատա , շու թէսէլլիէթպալսշ
միւլահագաեը իթտի :

— Իշթէ , շիմտի թարիդի սերվէթի պուլտում :

Բիէր տէ եաթաղընա կիրէքէք :

— Հէր հալտէ Բօղէթ պէնիմ օլաճագ տըր : Շիմտի քէնտիլին
մէսուտ վէ պալթիեար օլտուղումու անլատօրում . . . Հօճա իվարա
կէլինճէ . . . տէտի , վէ Լաքին պու ճիւմէսինի իքմալ իթմէտի :

Պու պապտէքի մուամանը իլէրուտէ հալլ իտէճէսիզ :

ՄԷՄՈՒԼԻՆ ՂԱԹՐԻ ՊԻՐ ԹԷՍԱՏԻՖ

Բիէր, Գաֆարըն ճէլատընտան թէքմիլ հիքեաեէեի տինլէ-տիքտէն սօնրա, Բօղէթի աչըրմագ նիեէթիլէ, օլ կէնճ գըզա, մէյ-եուս օլարագ խարիճտէն մուավէնէթ արամասընա վէսիլէ վիրմէք իւզրէ, քէնտիսինի թէհտիտ իտէն մուխաթարաեը խապէր վիրմէքլի-կի գարարլաշարտը:

Պինապէրին, խապիսի մէրգում, կիւեա քէնտիսի պիր գուր-թարընը սըրասընաա օլարագ, կէնճ գըզա աթիսէքի մէքթուպու եազտը:

Մ'ամուապէլ,

«Էն պիւլիւք մուխաթարալար սիզի թէհտիտ իտիեօրլար: Ֆէնալըը-նըզը վէ նամուսուզլուզունուզու խաթէեէն պիր թագըմ էշխաա, էթրաֆը-նըզը գուշաթմըշ տըրլար: Սիզի Լօնտրաեա կէթիրմէլէրֆ, քէնտի ֆամիլ-եանըզա թէսլիւմ իթմէք կիպի շայեանը թահսին պիր նիեէթլէ օլմաեըպ, Մ. Ֆէլիքստէն ուզագլաթմագ, վէ սիզի օնա նալաեըզ կէսաթէրմէք իշին տիր, անլաեօրմուսունուզ:

«Անճագ, վուգուի հալտէն խապէրաարսընըզ կիպի կէօրիւնմէք իւզրէ, զաեէթ իհթիեաթլը տապրանըն, թասապվուրլարընըզ միւմքին մէրթէպէ կիզլէեին, վէ խուսուսիլէ պու մէքթուպումուն թապի սիզտէ հասըլ խտէճէք օլտուղու տէհէթի սէթր իտին: Տայիմա ուճու սիվրի պիր գամա իլէ սիւհալը պուլունուն, վէ պիւլա միւտաֆաա սիզի տիւշմէլէրի-նիզին եէտինէ պըրագաճագ օլան ույգու կէթիրիճի պիր բուհտան միւմքին մէրթէպէ խալի օլմագ իշին, էվվէլճէ հազըրլանմըշ օլան, վէ սիզին էլի-նիզլէ թէտարիք իտիլմիշ պուլունմաեան, վէ եօլճուլուգ արգատաշլարընըզ թարաֆընտան իշիլտիկի կէօրիւմէեէն հիշ պիր թաալը վէ հիշ պիր միւս-քիրաթը իշմէեին վէ եէմէեին: Պու ըէֆիզլէրինիզ, քէնտի թասապվուրա-թը մուզիրրէլէրինի, սախթէ մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհ նիւմայիլէրի թահթընտա կիզլէտիլէրի իշին, զիեատէսիլէ գօրգուլաճագ քիմսէլէր տիրլէր:

«Էկէրշի մուխաթարա զուհուրա կէլիր, վէ եարտըմա իհթիեաճընըզ

պուլունուր իսէ, պիւմիշ օլուն քի, սատըգ պիր տօսթ իւզէրինիզէ նէգա-
րէթ իթմէքտէ տիր: Իգամէթ իթտիկինիզ օթէլին գարշըսընտաքի օթէ-
լէ, վէ բէնչիրէլէրինիզին գարշըսընտաքի բէնչիրէլէրէ պազըն, պէն օրա-
տաեւմ: Պու բէնչիրէլէրտէն պիրինին սարը վէ տիկէրի եէշիլ օլան բէր-
տէլէրի արգասընտան, զիքր իթտիկիւմ էշխասըն հարաքեաթ վէ մուա-
մէլաթընը կէօզէթլէեօրում, վէ աեար վէ տէեէրլէրինի մէյտանա գօեա-
րագ, քէնտիլէրինի հիւքիւմէթէ թէսլիւմ իթմէք իշին, եալընըգ պիր ֆըր-
սաթ գօլլաեօրում:

«Պու մէքթուպտան, եալընըգ արգու իթտիկիւմ նէթիճէնին հուսուլէ
կէլմէսինի, եանի սիզի տայիւմ տիգգաթլը պուլունտուրմաեա պիր վէսի-
լէ օլմասընը արգու իտէրիւմ, լաքին միւլահասըգճա պիր թէշէպպիւսէ
եախօտ աղղընըգտան պիր սէօզ չըգարմաեա սէպէպ օլմասընը վէ մահվը
նըգը իճապ իթտիրմէսինի ասլա իսթէմէմ, չիւնքի պու հալտէ սիզէ հիշ պիր
եարտըմմ օլմամաեարագ, քէնտիմի տախի թէհլիքէեէ իւգա իթմիշ
օլուրում:

«Սիզէ խապէր վէրիեօրում, հոթի պասիթիթի վէ սըր սագշումագշըշը էլ-
տէն պըրագմաեըն:

«ՊԻՐ ՏՕՍԹ»

Բիէրին, պու մէքթուպու, քիմաէնին էլինէ կէշիրմէեէրէք, տօղ-
րուտան տօղրուեա Բօզէթին եէտինէ վասըլ օլմասը իշիննէ՝ կիպի շէյ-
թանի թէտպիրլէր իճրաեէ իթտիկինի օգուեանլարըմըգ եաղընտա
կէօրէճէքլէր տիր:

Շիմտի պիզ Իվարա նագլը քէլամ իտէլիւմ:

Հայտուտը մէրգում, Բիէր իլէ ուզուն պիր միւքեալէմէեէ կի-
րիշիւշ օլմասը սէպէպիյլէ, իւք ագշամը խանէսինէ բէք կէճ կէլմիշ, վէ
օլ էսնատէ էլէն ույգուտա օլտուլու հալտէ, թէշէպպիւսիւնին
նէթիճէլէրինի պիլտիրմէք իւզրէ, մէգպուրէեի ույգուսունտան ու-
եանտըմաեը միւնասիպ ատտ էյլէմէմիշ իաի:

Իրթէսի սապահ, գահվալթըտան սօնրա, Բօզէթ իլէ Պրանսին
քէնտիլէրինի եալընըգ պըրագտըգլարընտա, Իվար՝ Բիրօեա խի-
թապէն,

— Հէր շէյ սըրասընտա տըր, տէտի:

Բիրօ. — (Գաֆալար ճէլլատընըն նէ տիմէք խթէտիկինի անլա-
եամաեարագ.) Հէր շէյ սըրասընտա՞ մը տըր:

Իվար. — Էվվէթ, հէր շէյ թէքէրլէք իւզէրինտէ պուլունուրճա-
սընա միհվէրի լաեըգընտա ճէրէեան իտիեօր, Նիհաեէթ Մ. տը
Վօշիսին գըզը օլմագլըգ խըտմէթինի կէօրէճէք գըզը պուլտում:

Բիւրօ .— Նէ՞րէտէ տիր :

Իվար .— Պու ագչամ էլտէ իտէճէյիմ, վէ լազըմ օլան տերսլէրի վէ թալիմաթը վիւմէքիկին իչին, իքի իւչ կիւն գատար սիզին եանը-
նըգտա պրագըլպ, օնտան սօնրա, իչիմիզէ գուլլանաճաղըզ :

Բիւրօ .— Բօզէթ նէ՞ օլաճագ տըր :

Իվար .— Շիմտի զիհնիմ բէք չօգ ճիտտի իչլէր իլէ մէշղուլ օլ-
տուղունտան, օնտան լէզէթեապ օլմագ խուսուսունու իլէրիւնէ թաա-
լիգ իթմիչիմ տիր : Գրալլարըն սօն բարչասը կիպի, պէն տէ անը սօն
յօգմա մագամինտա սագլամագտանըմ :

Բիւրօ .— Լաքին պիր ազ չաբուգ իտին :

Իվար .— Նէտէ՞ն գօրգուեօրսունուզ :

Բիւրօ .— Պիր ան էվվէլ, Ֆէլիքսին գարչըսընա չըգմաեա ճէսա-
րէթ իտէմէեճէք պիր հատէ պուլունմասընը իսթէրիմ :

Իվար . (Կիւլէրէք .) Ֆուգարա հէքիմին զապթըզընա կէչիւմէք
իչին, տէյիլի :

Բիւրօ .— Հէր ն' , տէ չաբուգ իտին :

Իվար .— Շիմտ տիր Մ. որ Վօնիսին նէգտինէ կիտիպ, իճապ ի-
տէն թէտարիլի իլէր լէճ յիմ :

Բիւրօ .— Եվլատընը իս էրսէ՞ :

Իվար .— Ֆրանստան կ.լմ.սինէ պէքլէմէքտէ օլտուղումու սէօյ-
լէեճէյիմ :

Բիւրօ .— Թէմամ տըր . . . իմտի, հայտէ կիտին, մուվաֆֆագըյ-
եէթ թէմէննի իտէրիմ :

Իվար .— Թէչէքքիւր իտէրիմ :

Պալէատէքի իյզահաթտան տախի անլաչըրտըզը իւզրէ, Գաֆա-
լարըն ճէլլատը, Բիէրէ վագը օլտն վատը մուճիպլինճէ, իւք կիւն-
քի թէսատիւֆիւնիւ, վէ մատամ տը Գրուանըն վէքիլի գարչըսըն-
տաքի թէահիւտաթը ճէտիտէսինի Բիւրօեա պէեան իթմէտի :

Նէվմի մէգքիւրտէ, էօյլէն վագթը, Իվար, օլտուգճա սիւսլիւճէ
կիեքինիպ, վէ անլընտաքի մալիւմօլան իպարէյի մէքրուհէեի կիզլէեիպ
Ֆրանսա տէվլէթինին Լօնտրա սէֆարէթի սըր քեաթիպի ումումիսի
Մ. մարքի տը Վօնիսին նէգտինէ կիթտի :

Մ. տը Վօնիս իլէ ֆամիլեասընըն նէ՞ գատար սապըրսըզըզ ի-
չինտէ պուլունտուգլարընը պէեան իյլէտիք, Պունճա զէմանտան պէ-
րու արզու օլունան Բօզէթին մուվասըլէթի խապէրինտէն հասըլ օլ-
մուչ օլան իչպու սապըրսըզըզ սէպէպիլլէ, պիւթիւն խանէ խալզը

մէսէրբէթ իշխնտէ պուլունուպ, հէր թարափտա միւթատընտան զի-
հատէ ինթիզամ կէօրիւմէքտէ, խըզմէթքեարլար էմրլէր արմագտա,
վէ կէրէք էֆէնտինին խուսուսի օտասընտա վէ կէրէք մատամըն սալօ-
նունտա, հէր պիր աղըզտան սէօյլէյմէքտէ, վէ քիմնէ քիմնէնին սէօ-
զիւնիւ վէ ճէվապընը աշխամամագտա խտի, Շու գատար քի, խըզ-
մէթքեարլարա, հազըրլանմագտա օյան պիւեիւք վագըրաեա տայիր
հէնուզ հիշ պիր շէյ սէօյլէնմիշ օլմատըզընտան, մէրգոււմլար, կէօզ-
լէրի էօնիւնտէ ճէրէեոն խտէն ահվալ հագգընտա շու եօլտա միւ-
թալէա իթմէքտէ խտիլէր:

Խըզմէթքեարլարաան պիրի. — Մութլագ սուրէթտէ պիզլիմ է-
ֆէնտինին ազլընա խալէլ կէրմիշ տիր:

Պիր պէսլէմէ. — Պէն տէրիմքի, պիզլիմ մատամ մարքիզ ազլընը
գաշըրմիշ տըր:

Շարապ անպարը մէմուրու. — Խա'յր, խա'յր, պունլարըն հիշ
պիրի տէյիլ տիր:

Մէրգոււմ, պու սէօյլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, պիր գատէհ շա-
րապ իշմէքտէ խտի:

Արապաճը. — Մ. մարքի իշին, Բէթրէսպուրկա կիտէճէք տիր
տէնիլիեօր:

Մէյիս. — Խա'յր, միւշարլիէյհ Բօմաեա կիտէճէք տիր:

Շարապ անպարը մէմուրու. — Խա'յր, խա'յր, պու զանյարընըզ
եանըշ տըր: Հագըզէթի հալ՝ ճիւմէնիզին պաիսի խէֆվ ու տէհշէ-
թի օլաճագ պիր մատտէ տիր:

Արապաճը. — Հէր նէ իտէ սէօյլէ պագալըմ:

Շարապ մէմուրու. — Վագըրա շու տուր քի, եագընտա մուհա-
րէպէ գուհուրա կէլէճէկի հագգընտա պիւեիւք վէսֆէսէլէր վար
տըր:

Անճագ, արա սըրա շիտտէթլէ իշիտիլէն չընկըրագ սէսլէրինտէն
մէրգոււման խըզմէթքեարլար՝ չիլ եագըրուսու կիպի պիր էյեամ տա-
ղըլտըդտան պիր սաաթ սօնրա թէքրար թօլլանմադ տա խտիլէր: Շու
գատար քի, պու տէֆա միւզաքէրէլէրի ալէնի ուրէթտէ վուգու
պուլմաեարագ, պիր իշ օտասընտա վուգու պուլմագտա, վէ շարապ
անպարը մէմուրու, պօշ վաղըթտան պիլ խթիֆատէ, պիր գաշ շա-
րապ շիշէսի տահա պօշալթմըշ խուուկինտէն, էվվէլքի իֆատաթընը
թէէյեիտէն, Ֆրանսա տէվլէթինին սիլահլանմագտա օլտու գուհու
խտաա իյլէմէքտէ խտի:

Իշթէ, պու կրտիչ կելիչէր արասընտա, Գաֆալարըն ճէլլատը,
Մ. տը Վօնիսին խոսնէսինէ կիրտի:

Մ. տը Վօնիս, Իվարըն թագաիմ իթտիկի գարթ տը վիզիթի օ-
գուր օգուամազ,

— Պա'թիսթ, իչէրի կիրտիբինիզ, տէյի էմը վիրտի:

Մարքի տը Վօնիս, էյի պիր բէտէր, վէ եիւրէք թաշըր պիր
ատէմ օլտուղունտան, ապա կէօրմէմիչ օլտուղու էվլատընը կէօր-
մէքլիկի շիւպհէսիզ ֆէվգէլատէ արզու իթմէքտէ խի, զիրա Իվար,
մարքինին օտասընա կիրտիկի սըրատա, մէրգուժ, իսթիգպալ իչին
աեաղա գալգտը, վէ քէլումա աղազ պիրլէ,

— Ահ, միւսիւ, սի՞գմիսինիզ, տէյի սիւալ իթտի:

Իվար. — (Սէլամ վիրէրէք.) Էվվէթ միւսիւ մարքի...

Մարքի. — Օթուրունուզ, միւսիւ, օթուրունուզ, վէ չարուզ
վուգուլթտան պահս իտինիզ... Էլպէթթէ սապըրըզլըզմը անլա-
եօրսունսուզ... գըզըմը, միւսիւ, գըզըմը...

Իվար. — (Ֆիքրինտէն.) Այ սանա էօյլէ պիրինի.քի, էկէր Բօզէթի,
օլթագէ Բօզէթի էլէ կէչիրէճէք օլսա, սէվմէքտէն վէ էօբմէքտէն
հէման պօղաճազ տըր:

Պու արա, մարքի շիտտէթլէ չանը չալտըղընտան, Պաթիսթ
նամ խըղմէթքեար նէֆէսի սօլաեարազ իչէրի կիրտի:

Մարքի. — (Պաթիսթէ.) Հայտէ կիթ մատամա սէօյլէքի աշաղը-
եա էնսին:

Խըղմէթքեար սիւրաթլէ նապէտիտ օլտու:

Մարքի. — Մատամ'նէ' գատար մէմնուն օլաճազ տըր:

Իվար. — (Տույղուլու պիր սէտա իլէ.) Զէվալլը վալիտէ:

Մարքի. — Էվվէթ, միւսիւ, զէվալլը վալիտէ տինմէսի ճայիզ
տիր... զն սէքիզ սէնէ տիրքի, եէկեանէ էվլատընտան մահրում
գալմըշ տըր, վէ էկէր սիզ օլմասա իտինիզ, միւսիւ...

Իվար. — Միւսիւ մարքի, էկէրչի պէն օլմասա իտիմ, սահիհ
տիրքի, սիք տէ էվլատընըզ պուլամանաճազ իչլինիզ:

Մարքի. — Ֆագաթ, բէճա իտէրիմ, սէօյլէեին:

Իվար. — Նէ'եի սէօյլէեիմ:

Մարքի. — Մէթթուպունուզտա, գըզըմը նէ' սուրէթլէ պուլ-
մուշ օլտուղունուզա տայիր հիչ պիր իշարէթ եօգ տուր:

Իվար. — Խալը:

Մարքի. — Նէ' տէ, պէնիմ վէ մարքիչին, օ չօճուղուն բէտէր

վէ վալիտէսի օլտուղուսուղու նէ՞ սուրէթլէ անլաեապիլմիշ իտու-
կինիզէ տայիր մէքթուպուզտա սէրահաթ պուլունմամագտա տըր :

Իվար .- Պունլարըն զիքրի ունուտուլմասընը , թէլաչըմա համլ
իտէպիլիրսինիզ : Ֆագաթ պու գուսուրուսու չիմտի իքմալ իտէրիմ :

Մարքի .- Սիզի տինլէեօրում , միւսիւ :

Իվար .- Մատամ մարքիզ նէ՞ վագըթ կէլէճէք տիր :

Իվար .- Հագգընըզ վար . անըն տալսի , սիզի տինլէմէք մէսէրրէ-
թինէ նայիլ օլմասընը արգու իտէրիմ : Լաքին գըղըմ . . .

Իվար .- Պիր ազ սապըրլը օլուն , միւսիւ մարքի :

Մարքի .- Հիշ տէյիւ իսէ , իյի օլուպ օլմատըղընը սէօյլէեէմէ՞զ-
միսինիզ :

Իվար .- Բէք իյի տիր :

Մարքի .- Կիւզէ՞լ մի տիր :

Իվար .- Ֆէվգէլղաեէ կիւզէլ տիր :

Մարքիզին վիրուտի իւզէրինէ , հայտուտուն իսթիճվապը խի-
թամ պուլտու :

Մարքի .- (Իվարը զէվճէսինէ թագտիմ իտէրէք .) Էվլատըմըղըն
գուրթարըճըսը տըր :

Մարքիզ .- (Իվարըն էլլէրինի թուլթուպ , քէմալը հէեէճան իլէ
քէնտի էլլէրի տէրունինտէ սըգարագ .) Օ՞հ , թէչէքքիւր իտէրիմ ,
միւսիւ . . .

Ֆիլվագը մէրգումէ , օլ էսնատէ օ գատար շիտտէթլի հէեէճան
հիսս իտիեօրտու քի , ագլընը զայպ իթտիկինտին , էկէրչի արգա-
սընտա պիր իսկէմլէ օլուպ տա , անըն իւզէրինէ օթուրմասա իտի ,
հէր հալտէ եէրէ տիւշէճէկի մուհագգագ իտի :

Պու սըրատա , մարքի , Իվարըն մուսվէնէթ իյլէ զէվճէսինէ լա-
ղըմ կէլէն միւտավաթը թէրթիպ իթտիկինտէն , ազ վագըթտա
մարքիզ քէնտիեի պուլտու :

Մէսուտիյեէթ սէմէրէսի օլան հէեէճանլարըն հուսուլէ կէ-
թիրտիքլէրի պայկընըզլար , մալիւմ տիւր քի , չօգ վագըթ սիւրմէզ :

Մարքի .- Միւսիւ , մատէմքի , մատամ մարքիզ չիմտի պու-
րատա պուլունուեօր , վէ իւզէրինտէ տէ հիշ պիր ֆէնալըգ եօգ
տուր , ագտէմճէ արգ իյլէտիկիմ իքի սիւալէ ճէվապ վիրմէքլիկէ
միւսարաաթ իտէ՞րմիսինիզ :

Իվար .- Էվվէթ , միւսիւ , մէմուսնէն ճէվապ վիրէճէեիմ . անճագ
գօրգարըմքի , մատամ մարքիզին , հէնուզ շիտտէթլի հէեէճանլարա

մուգավեմէթ իտէմէնէճէք գատար գուվվէթի օլմանըպ տա , եհնի-տէն պանըլմասըն :

Մարքիզ .- Օհ , միւսիւ , էվլատըմ հապգընտա հէր շէյի պիւմէք իսթէրիմ : Վուգուի հալ բէտէրիմէ խապէր վէրիլտի՞ մի :

Մարքի .- Խա՛յր , հէնուզ բէտէրինիզ վուգուաթտան խապէրտար տէյիլ տիր :

Մարքիզ .- Օ հալտէ քէնտիսինէ իշի խապէր վիրմէք լազըմ տըր :

Պու գարար իւզէրինէ , Պաթիսթ թէքըար Ֆէլպ իտիլտի , վէ խըզմէթճի , մէրգոււմ իհթիեարը հէր թարաֆտա արանըգտան սոնրա , նիհանէթ պուլտուղունտան , Բէյպէր , տամատընըն խուսուսի օտա-սընա կէլտի , վէ զայպտա օլան չօճուղուն գուրթաքընըսը ատտ ի-տիլէն Իվար , մէրգոււմա թագտիմ իտիլտէկինտէ , Բէյպէր՝ չէօլէ սէօլէտի :

— Մի'ւսիւ , երկիրմի սէնէտէն պէրու իւզէրինէ կէօզ եաշլարը տէօքմէքտէ օլտուղոււմուզ էվլատըմըզը պիզէ թէսլիմ իտէճէկինիզ իշին , շիւքըանիեթիմիզէ կիւվէնէպիլիրսինիզ : Պէնիմ հիշ պիր շէյիմ եօզ տուր , ֆագաթ միւհթամ օլտուղունուզ հալտէ , հանաթըմ սի-զէ ալիտ տիր : Տամատըմա կէլինճէ , օնուն սէրվէթի օլտուղունտան , օ սանէտէ . . .

Իվար .- (Կիւեա քէնտիսինէ ագչէ իքըամ իտիլմէք իսթէնիլմէ-սինտէն միւնֆաալ օլուպ , իհթիեարըն սէօզլէրինի գաթթ իտէրէք .) Լաքին , միւսիւ . . .

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , Իվար , մատմուլազէլ տը Վօնիսի նասըլ պուլմուշ օլտուղու հիքեանէսինին միւէսսիր իտուկինի պէեան իյէ , շու եօլտա մէզքիւր հիքեանէեք պաշլատը :

— 1832 տէ , Մուֆթարնամ սէքէնէսի քէսրէթլի մահէլլէնին իւսթ թարաֆլարընտա վազը էսկի վէ սատէ պիր էվտէ իգամէթ իթմէքտէ իտիմ : Օ մահէլլէտէ իգամէթ իթմէքլիկիմէ իքի սէ-պէպ վար իտի : Պիրինճի սէպէպ շու քի , օրալարըն քիրասը , մա-հալը սայիրէ գատար պահալը տէյիլ իտի : Իքինճիսի , սանաաթըմ , խուսուսիյէ իմբէրաթօրլուղուն տիւշմէսինտէն պէրու , սահիպինի կիւճ իյէ կէչինտիրմէքտէ օլան տէպպաղըզ օլտուղունտան , տէրու-նինտէ չալըշմագտա պուլունտուղոււմ Պիէվր նէհրի քէնարընտաքի տէպպաղխանէ , իգամէթ իթտիկիմ խանէտէն բէք ազ ուզագտա ոյու-լունամամագտա իտի :

«Օլ վազըթ , զիքը իթտիկիմ էվին տէօրտիւնճիւ գաթընտա

քիւչիւք պիր օտատա խաբեան իտիեօրտում: Պէնիմէ պերապեր զէվ-
ճէմ վէ պիր գըզ էվլատըմ վար իտի քի, պու գըզըմ, շիմոի Բօ-
զէթին, եախօտ գըզընըզ մատմուազէլին չաղընտա օլմուշ օլա-
ճազ իտի:

Մարքիզ .— Բօզէթ իսմի բէք խօշումա կիտիեօր. պու իսիմ էվ-
լատըմա նա՛սըլ վէրիլմիշ իսէ, անը սէօյլէերին:

Իվար .— Պիւմէմ քի սէօյլէերիմ. պէն օ չօճուղու խանէմէ ալտը-
ղըմտա, մահէլլէնին քեաֆֆէյի ֆուգարասը քէնտիսինէ օ իսվի վիր-
մէքտէ իտիլէր: Իհթիմալ քի, կիւլ կիպի կիւզէլ վէ թազէ օլմասըն-
տան, մէզքիւր իսմէ լաեըզ կէօրիւմիւշ իտի:

Մարքիզ .— (Վալիտէլիք մուհապպէթ վէ ղուրուրիեթիլլէ .) Էյ
շիմոի նա՛սըլ տըր:

Իվար .— Շիմոի ֆէվզէլատէ կիւզէլ վէ թազէ տիր:

Գաֆալարըն ծէլլատը պու սըրատա օլ մէրթէպէ սատէլիք վէ
սաֆվէթլէ իֆատէյի հալ իտիեօրտու քի, է՛ն շէտիտ խոստոխանայր տա-
խի օլսա՛, քէնտիսինի տինլէմէք իսթէմէեթէք, կիւնահլարընա աֆվ-
լըզ տուասը օգուր իտի:

Մարքի .— Հիքեաեէնիզէ տէվամ իտին, տօսթում:

Իվար .— Իմոի, միւսիւ, զէվճէմ վէ գըզըմ իլէ րահաթճա եա-
շաեօրտում: Լաքին օ պիշարէ սէվկիւլիւլէլէրիմի ղայպ իթտիկիմտէ,
բէք չօգ կէօզ եաշլարը տէօքտիւմ, վէ հալէա տախի տէօքմէք-
տէերիմ:

Իվարըն, պու սըրատա սէսինտէ հըչզըրըզ հալի հիսս օլու-
նուեօր իտի:

Մարքիզ .— (Թէվէճճիւհ վէ ըիգգաթլէ .) Փագաթ օ սէվկիւլիւ-
լէրինիզ վէֆաթ մը իթտիլէր:

Իվար .— Էվվէթ, մատամ, մարքիզ իքիսի տէ գօլէրատան էօլ-
տիւլէր:

Գաֆալարըն ծէլլատը, պու արա՛կէօղլէրինտէն եաշ ագըթմագ
իւզրէ, պիր թըրնաղըյլա կէօղիւնիւ գաշըտը:

Մարքի .— Հագըգէթէն պու հալ՝ էսէֆ օլունահագ շէյ տիր:

Իվար .— Էվվէթ, միւսիւ, նասըլ քի սէօյլէեօրտունուզ, պէնիմ
պու ղայպըմ, էսէֆ օլունահագ շէյ տիր:

Մարքիզ .— Իչպու քէտէրլի խաթըրէլէրտէն հասըլ օլան հէեթ-
ճանընըզը թէսկին իտին:

Իվարըն հէեթճանը թէսկին օլտու, եախօտ տահա տօղրուպու

մէրգում քէսպի սիւքիւնէթ իթմիշ կիպի կէօրիւնտիւ , վէ պատէհու քէնտիսինի տինլէեէնլէրին գալպ վէ ֆիքիլլէրինէ թէէսսիւր իտիճի պիր սէտա իլէ , հիքեաեէսինէ շու եօլտա տէվամ իլլէտի .

— Ինսան , տայլիմա քէնտի մատուընտա օլանլարա պագմալը տըր , վէ պիր քիմնէ , նէ գատար պէտպախթ օլսա , քէնտինտէն տահա պէտպախթ քիմնէ պուլունապիլիւր սէօղիւ , բէք հազգլը տըր :

« Իգամէթ իթտիկիսի խանէնին ալթընճը գաթընտա , տար , գա-
րանլըգ սօղուգ վէ մօպիլեաաըզ պիր թավան իչի օտաաընտա , սինն-
լիճէ պիր գատըն իլէ ըն եաշընտա պիր գըզ չօճուգ իգամէթ իթ-
մէքտէ խտիլէր :

Մարքիզ .— (Հէեէճան իլէ վէ աղլաեարագ .) Վալիտէմ վէ գըզըմ տըր :

Բէյպէր , քէնտի զէվճէսինի խաթըրլաեարագ , կէօղլէրի եա-
շարտը , վէ իվար ,

— Էվլէթ , մատամ մարքիզ , վալիտէնիգ իլէ գըզընըզ տըր , տէտի .
Մարքիզ .— Տէվամ խտին , միւսիւ ,

Իվար .— Մա'տամ , սիզին սէրվէթինիզին պիւսպիւթիւն զըտտը օլան վալիտէնիգ մատամըն ֆազը ու զարուրէթինտէն պահս իտէ-
ճէկիմտէն տօլաեը աֆվընըզը ըէճա իտէրիմ :

Մարքիզ .— Հէր շէյի պիլմէք իսթէրիմ :

Մարքի .— Սէօյլէեին , միւսիւ . գաթէն գաեըն վալիտէմ իլէ էվլա-
տըմը պուլմագ իւզըէ նէ' գատար թէհարրեեաթ իճրա իթտիրտիկի-
միզի , վէ անլէրին ֆուգը ու զարուրէթինի մէնն իթմէք , եախօտ
տուրտուրմագ իւզըէ , նէ' գատար ֆէտաքեարլըզա գաթլանաճաղը-
մըզը ճէնապը Ալլահ բէք ալէա պիլիւր . Պինապէրին անլէրին տիւշար օլ-
տուգլարը ֆէլաքէթտէ պիզիմ ալլա թագսիրաթըմըզ եօգ տուր .
Պու հալտէ , չիմտի պու ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթտէն տօլաեը պէեա-
նը էսէֆլէ , գապիլ օլտուղու թագտիրտէ , մէզքիւր ֆէլաքէթ ու
մուսիպէթի թամիր իթմէք իսթէրիզ :

Իվար .— (Հիքեաեէսինէ տէվամ իտէրէք .) Իգամէթ իթտիկիմիզ
էվտէ , հէր քէս Բօղէթի , հաթթա տիեէպիլիլիւրի , պիւեիւք վալիտէ-
սինտէն զիեատէ Բօղէթի թանըր իտի , չիւնքի պիւեիւք վալիտէսի
նատիրէն էվտէն տիշարը չըգար , վէ քիրաճըլարտան չօղու , անըն
ասըլ իսմինի պիլէ պիլմէզլէր իտի . Հէր նէ հալ իսէ , գօլէրատան էվ-
վէլ , պու իքի գատընըն նաֆագ ալարընա , պիւթիւն օ սէմթ էհա-
լիսի եարտըմ իտէրլէր իտի :

Բէյպէր .- Ձեզնէմին, օլ տէրէնէ ֆագըր ու զարուրէթէ նէ՝ սուրէթլէ տիւշմիւշ օլտուղունու պիլիբմիսինիզ:

Իվար .- Խա՛յր, միւսիւ, պիլմէմ:

Բէյպէր .- Պունու սիղէ սօրտուղումուն սէպէպի շու տուրքի, զէվնէմի թէրք իթտիկիմ զէման, թասարրուֆլա թօրլամըշ օլտուղումուզ պիւեիւնէք պիր մէպլաղը քէնտիսինէ պրրագմըշ իտիմ: Պու մէպլաղ, օն սէնէտէն զիեատէ վէ միւնասիպ սուրէթտէ եաշամագ իւզրէ քէնտիսինէ քիֆանէթ իտէպիլիր իտի:

Իվար .- Պէնիմ պու պապտէ մալիւմաթըմ եօզ տուր:

Բէյպէր .- Պու հալտէ, 12,000 ֆրանկտան իպարէթ օլան պու մէպլաղ՝ եա շալընմըշ տըր, վէ եախօտ իյի պիլի եէրէ գօնմատըղընտան զայպ օլմուշ տուր:

Իվար .- Իհթիմալ տըր, միւսիւ. զիրա Բարիստէ էօյլէ ուսթա խրրսըղար, էօյլէ ինսաֆսըզ քիմնէլէր վար տըրքի, էհլի ըրզ քիմսէլէրին էմանէթէն քէնտիլէրինէ թէսլիմ իթտիլէրի ապչէլէրի զիմմէթլէրինէ կէչիւրմէքտէն ապա իհթիւրազ իթմէզլէր:

Բէյպէր .- Հէր նէ հալ իսէ, միւսիւ, սիզ հիքեանէնիղէ տէվամ իտին:

Իվար .- Օլ պիւեիւք վէ տէհչէթլի գօլէրանըն զէմանը գուհուրինէ գատար, վալիտէ իլէ էվլատ, մէսուտ վէ պախթիեար օլմատըլար իսէ տէ, խալգըն իեանէսիյլէ օլտուգճա եաշատըլար, լաքին մալիւմիւնիւզ տիւրքի, պուլաչըգ խասթէլիլէրի, ումումի գըթըլգ վէ սայիւր ֆէլաքէթլէր զէմանընտա, հէրքէս հալընըզ քէնտիսինի տիւշիւնիւր, չէօյլէ քի շու եա պու աֆէթին, քէնտի խանէսինի եախօտ ատէմլէրինի թէհտիտ իթտիկինի հիսս իտէն հէրքիմնէ, գօմչուսունու ունուտուր, վէ եալընըզ քէնտիսի իչին եաշար:

Մարքի .- Էսէֆ օլունուրքի, պու տօղրու տուր, վէ պու թագտիրճէ, «Հէրքէս քէնտիսի իչին, Ալլահ տա ումում իչին» տարպը մէսէլի, պու գաղիեէեէ բէք մուվաֆըզ տիւշմէքտէ տիր:

Իվար .- Իյլթէ, միւսիւ մարքի, 1832տէ տէ պէօյլէ օլմուշ տուր: Հէրքէս, օ աֆէթի քէնտի գաբուսունտա հիսս իթտիկինտէն, վէ եալընըզ քէնտի խասթալարընը գաեըրմագլա մէզղուլ օլտուղունտան, գօմչուսունու տիւշիւնէն օլմամըշ տըր: Պինապէրին գօլէրա զէմանը, օ յօճուգլա վալիտէսի իչին տէհչէթլի պիր զէման օլմուշ տուր, հաթթա Բօղէլ՝ իչին տաշա զիեատէ տէհչէթլի օլմասընա բէմը գալմըշ տըր:

Մարքիզ .— Գրգը՞մտա մը գօլերատան թուլթուլտու :

Իվար .— Խա՛յր , մատամ , անճագ , Բարիս տէնիլէն օլ վասի կերտապտա , եալընըզճա օլան , վէ բէտէր ու վալիտէսի , ահըպպասը , վէ քէնտիսինէ նասիհաթ վիբէնլէրի պուլունմաեան կէնճ պիր գըզըն նէ՞ օլմասընը իսթէրսինիզ :

Բէյպէր .— Հիչ չիւպհէ եօգ տուր քի , պէտպախթ պիր մախլուգ օլուր :

Իվար .— Պէն պիլէ , օ չօճուգ իլէ պիւեիւք վալիտէսինտէն եալընըզ պիր գաչատըմ ուզագտա պուլունտուղում հալտէ , պէն տէ ումուսի մէսլէքէ սալիք օլմազ տան կէրի տուրամատըմ , վէ սայիրլէր միսիլու եալընըզ քէնտի մէնփաաթըմը տիւչիւնմէե տալտըմ : Շէօյլէքի , մահէլլէտէ իլք վէփաթ իտէնլէրտէն պիրի օլան գէվճէմին վէփաթը իւզէրինէ , պիր թարափտան աղլամամա տէվամիտէքէ , վէ տիկէր թարափտան խասթ էլիկի գէմանընտա վալիտէսինին եանընտա պուլունուպ , իլլէթի միւտհիլէտէն թուլթուլուչ օլան գըզըմը տիւչիւնէքէք , վէ մէյեուսիեթի աղիմէե տիւչար օլմուչ օլարագ , թապիրի տիկէրլէրին պէտպախթըլընը խաթըրմա կէթիլէմէզ իտիմ : Նասըլ քի տէ , ալթընճը գաթտա պուլունան թավան իչի օտասընը , վէ պու օտանըն սէքէնէսինի պիւթիւն պիւթիւն ունութտում :

«Նիհանէթ , գըզըմը զայպ իթտիկիմ պէտպախթ կիւն տախի կէլիպ եէթիչտի : Օլ զալիմ սագըգէնին խաթըրէսի , տայիմա ֆիքրիմտէ գալաճագ տըր :

Իվար , կիւեա պու տէփա տախի կէօզլէրի հաչարմըզ կիպի , կէօզլէրինի սիտի , վէ պատէհու նագլիեթինէ շու վէճհ իլէ տէվամ իլլէտի :

Իվար .— Գըզըմը մէզարտա եաթմըզ կէօրտիւկիւմտէ , սոյքի տիւվանէ օլմուչ իտիմ : Օ կիւեիւ , էվիմէ , մէյեուսանէ ֆիքրլէր , եանի տիլ գաստ թասապվուրլարլա տվաթ իթտիմ : Հէնուգ պիր կիւնտէն պէրու եալընըզ գալմըզ օլտուղում հալտէ , եալընըզըզ պանա աէհչէթլի , վէ թէհամիւլ օլունմազ պիր հալ կէօրիւնիւեօրտու : Նէրտիվէնտէն եօգարը չըգաբէն , քէնտի քէնտիմէ , «Աճապա ասըլաեը՞մը , եօգսա բէնչիլրէտէն տիչարը՞ մը աթլաեըմ տէյի տիւչիւնիւեօրտում :

Մարքիզ .— Զէվալլը :

Իվար .— Փագաթ պու նիեթթլէրիմի մէկէրչի իճրա իթմէեէճէք իսիչիմ : Պիր մէլէք , պէնի պու թասմիմաթըմտան մէկէրչի կէրի

տուրտուրածագ իմիշ, ճէնապը Ալահըն, էվլաթըն պէնտէն արմասը, չիւպհէտիզ Բօղէթէ պապալըզ իթմէքլիկիմ իչին տիր, վէ Բօղէթտէն տէ, քէնտի պիւեիւք վալիտէսինի արմասը, չիւպհէտիզ, օ դըզըն, հաեաթընը գուրթարմասը մապսէտի իլտհիսինէ միւպթէնի պուլուն-մուշ տուր:

Մարքիզ. — Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Իվար. — Էվիմէ ավտէթիմ էսնատէ, կիճէ իտի, Նալէհան ին-լէմէք վէ հընչգըրմագ սէսի իչիթմէքլէ, տէհչէթլի հալ վէ վաղիեթիմին աճընը թաղէլէնտի, Օլ վագըլթ, քեաֆիթէյի խանէլէր, իւսթ գաթտան ալթ գաթա գասար, էօլիւմ, տէրտ ու էլէմ վէ թէէտիւֆ մէլճալէրի օլուպ, գէնկին վէ ֆապիր, հէր քէս, օլ դալիմ տիֆէթին բէնչէսինէ տիւլմէքտէ, հէր քէս աղլանըպ սըզլամագ տա, վէ շու հալտէ հէր թարաֆտա պիր թագըմ մէյիուս քիմնէլէրին ֆիղան ու ֆէրեատլէրի վէ ինլէմէլէրի իչիտիլմէքտէ իտի, Հալ պու քի, հէր քէս, պիզզաթ մէյիուս օլտուղու էճիլտէն, տիկէրլէրին ահվալի բէք ազնաղարը տիգգաթը ճէլպ իյլէմէքտէ իտի:

«Պինապէրին պէն տէ, « — Պէսպէղի պիր պիչարէ տահա գօլէ-րա իլլէթի միւտհիչէսինէ գուրպան կիթմիշ տիր — » տիեէրէք, օլ պապտէ ֆիթուր իթմէեէճէք իքէն, իչիտիլէն սէսին, պիր չօճուգ սէսի օլտուղունու զանն իթտիմ, վէ տինլէեիպ, իւսթ գաթտան, Բօղէթին իսքեան իթտիկի թափան իչիտէն պու սէսին կէլտիկինի անլատըմ, վէ չօգտան պէրու պու չօճուղու կէօրմէմիշ օլտուղունու օլ վագըլթ խա-թըրլատըմ: Անինտէ ֆիքրիմոէ գարա միւլահաղալար հոսըլ օլարապ, վէ քէնտի քէնտիմէ, «Չէվալը գըզճըղաղ, եա պիւեիւք վալիտէսի էօլմիւշ իսէ՞» տիեէրէք, աճէլէթէն թափան իչինէ չըզ տըմ:

«Հիսսիեաթըմ պէնի եանրլթմամըշ իտի, Մէրզ ումէնին եէթմիշ-լիք պիւեիւք վալիտէսի վէֆաթ իթմիշ օլուպ, Բօղէթ, պուսուն եա-թաղը պաչընտա աղլանեօրսու, վէ քէնտինին եէկեանէ իսթինաու-կեահը օլան օլ գասընը, մէյիուսանէ հալ ու հարէքէթլէր իլէ ճան-անտըրմանեա չալըչըրեօրսու: Շուրասը տէհչէթի մուճիպ տիր քի, մէրզումէ, պէնիմ օտամտա վաղը օլան իգրարը իւղրէ, քէտէրինին շիտտէթինտէն նաչի աճըրգ հիւս իթմէտիկի ճիհէթլէ, իքի կիւնտէն պէրու հիւ պիր շէյ եէմէմիշ իտի:

Բէյպէր. — (Միւէսսիր վէ հիտտէթամիզ պիր սէտա իլէ) Պա-գաթ պիչարէ չօճուգլարըն, թէհամմիւլէ իգթիտարլարը օլմասըղը

հալտէ, պու եօլտա միհն ու մէշագգաթ չէքմէլէրի, մուվափրգը հագգ ու ատալէթ տէյիլ տիր:

Պիւթիւն հազրուոն, կէօզլէրի եաշլարմըջ օլարագ, իվարը տինլէեօրլար իտի: Մէրգուս, շու եօլտա քէլամնա տէվամ իյլէտի:

— Իշպու տէհշէթլի ֆաճիանըն ինսան եիւրէկինի եարէլէեհէն մէնզարէլէրինի սիղէ թարիֆ իթմէք իսթէմէմ: Բօզէթի, քէնտի-սինի թէլէֆ իտէն մէնզարէտէն կիւճպէլա իլէ գուրթարապիլտիմ, վէ նիհատէթ անը, պէնիմ թավան իշինտէքի օտամա կէօթիւրմէկէ մուվաֆֆագ օլուպ, իքի կիւն սօնրա, պիւեիւք վալիտէսինի տէֆն իթտիրտիմ:

Բէյպէր .— Զէվճէմին սօն վաղիֆէլէրինի սի՞գ մի իյֆա իթտինիզ, իվար .— Էվվէթ, միւսիւ:

Բէյպէր .— Պունլար էօյլէ խըղմէթլէր տիրքի, պէտէլի օլամազ:

Իվար .— (Քէնտի քէնտիեհէ,) Պունունլա պէրապէր, պէտէլի օլա-ճագ տըր: (Պատէհու ալէնէն.) Հէր նէ հալ իսէ, Բօզէթի քէնտի-մէ էվլատ տէյի գապուլ իթտիմ. անը, էլիմտէն կէլտիկի մէրթէ-պէ պիւեիւթտիւմ: Օլ վագըթտան պէրու, իշպու հիւսնի հարէքէ-թիմտէն տօլաեը մէմնունում, չիւնքի օլ թէհամմիւլ օլունմազ եա-լընըլըդ էօմրիւմտէ Բօզէթին պանա ֆէվգէլատէ եարտըմը օլտու:

Մարքի .— Լաքին Բօզէթին բէտէրի օլտուղումու նա՞սըլ ան-լաեապիլտինիզ:

Իվար .— Մատամ Բէյպէրին վէֆաթընտան սօնրա, շու պիր գաշ մէքթուպու պուլտումքի, հէր նէ գատար մունթաղամ պիր վէլա-տէթ սէնէտի տէյիլ իսէ տէ, եինէ պիր նէվ Բօզէթին վէլատէթ սէ-նէտի տիմէք տիր:

Մարքի .— (Քեաղըտլարը մուայեհէն իտէրէք.) Շու մէքթուպ, գանըն վալիտէմին Վօնիստէ պուլունտուղու զէման Բէթրէսպուրկ-տան քէնտիսինէ եազմըջ օլտուղում մէքթուպ տուր: Իշթէ, տիկէր մէքթուպլար տա վար տըր: Պիշարէ գատընճըղաղըն մէմէքէթի թէրք իթտիի, վէ եաղտըղըմ մէքթուպլարըն անլաշըմազ պիր հալ իլէ քէնտիսինէ վասըլ օլմամաեա պաշլատըգլարը թարիսէ գատար եաղըմըջ օլան մէքթուպլար տըրլար: Ֆագաթ պու մէքթուպլար, Վօնիս իմզասընը համիլ օլտուղլարը հալտէ, նա՞սըլ օլուպ տա պուն-լար իլէ պէնի պուլմաեա սայ իթմէտինիզ:

Իվար .— Էվվէլ էմիրտէ, միւսիւ, սիղին՝ տիբլօմաուի մէսլէքինտէ

պուլունտուղունուղու , վէ պիր սէֆարէթէ մէնսուպ իտուկինիզի պիրմէնորտում :

Մարբի .- Տիմէք օլուրքի , նէզարէթլէրէ միւրաճաաթ իթմէ-տինիզ :

Իվար .- Խայր :

Մարբիզ .- Էկէրչի , միւսիւ տողրու մալիւմաթ ալըպ տա , իֆա-տէ իթտիկինիզ սուրէթտէ նէզարէթլէրէ միւրաճաաթ իթմիչ օլսա իտի , նէզարէթլէրտէն , բէտէրիմէ վէ պանա վէրիլէն ճէվապլարըն զայրը քէնտիսինէ ճէվապ վէրիլէնէ՞ք մի իտի տէյի զանն իտէրսի-նիզ , եանի պու զաթա տա , չօգտան պէրու տիբլօմասի մէսլէքինի թէրք իթմիչ օլտուղունուղ ճէվապլը վէրիլմէնէնէ՞ք մի իտի , վէ նէ՝ օլտուղունուղտան քիմսէնին խապէրտար պուլունմատըղը պէեան իտիլմէնէնէ՞ք մի իտի :

Մարբի .- Սահիհ տիր :

Իվար .- Նիհաեթթ , 1833 սէնէսինտէ , քէտէր վէ աճըլարըմ պիր ազ թէսկին օլունճա , չօճուղուն վիրէպիլտիկի մալիւմաթը քէն-տիմէ բէհպէր իթթիխազ իտէրէք , թէհարրիեաթա պաշլատըմ : Պու թէհարրիեաթըմտա հէր նէ գատար բէք չօգ զայրէթ իթտիմ իսէ տէ , պիր նէթիճէ հասըլ իտէմէտիկիմտէն , տէվամընտաճ ֆարիղ կէլտիմ , վէ Բօղէթի քէնտի եվլատըմ կիպի սէվէրէք թէսէլլի օլ-մապտա իտիմ : Մէզպուրէեի սահիպլէրինէ թէսիլմ իթմէքլիք զէմանը հէնուղ կէլմէմիչ իտի , ֆազաթ էլպէթթէ , էվլէնէնէք չաղա կէլիպ տէ , պիր բէտէրին վէ պիր վալիտէնին իհթիեաճը է՛ն զիեատէ հիսս օ-լունաճաղը պիր զէմանտա , ճէնապը Ալլահ իճապընը թէնսիպ պու-եուրաճապ իտի :

Մարբի .- Նիհաեթթ պիզի նա՞սըլ պուլտունուղ :

Իվար .- Թէսատիւֆ պու խուսուստա պանա եարտըմ իթտի . շէօյլէքի , իքի այ էվվէլ , մէշհուր տավալարըն պիր մէմուլասընը օ-գուեորտում : Մ . Բէյպէրին տավասընա ըասթ էլէլտիմ :

Բէյպէր .- Պէնիմ մի :

Իվար .- Էվվէթ , Մ . տը Վօլնիսին գաթիլի օլմազլա մազնուն պուլունտուղունուղ տավաեա թէսատիւֆ իթտիմ :

Բէյպէր .- Հա՛հա՛ , անլաեորում :

Իվար .- Պու տավանըն թաֆսիլաթընը , Բօղէթին պէլլի եիւզ տէֆա նազլ իթտիկի հիքեաեէ իլէ թաթպիզ իլլէտիմ , վէ օլ պապ-տէ պապը շիւպհէլէրիմ հասըլ օլմազլէ , պունլարըն իզալէսի իլին

Վօնիսէ կիթտիւմ, վէ օրատա, միւսիւ մարքի, բէտէրինիզին վէֆա-
թընը, վէ սիզին իզտիվածընզը վէ մահէլլի իզամէթինիզի խապէր
ալտըմ, վէ պիր դաչ կիւն սօնրա, մալիւմի նինիզ օլան մէքթուպու
սիզէ եազարմ:

Մարքի .— Պու ճիհէթլէ միւ շքիւլաթ եօգ տուր, Վօնիսէ կիթ-
տիկիմիզտէ, գըղըմըն էվրագընը չըգարթըրըմ, Ֆագաթ գըղըմ նէ-
րէտէ տիր:

Իվար .— Հէնուզ Բարիստէ տիր, միւսիւ մարքի, չիւնքի պիր
եանըշլըզ վուգուի իհթիմալինէ մէպնի, չիմտիլիք քէնտիսինէ հիչ
պիր շէյ սէօյլէմէմիչիւմ տիր:

Մարքի .— Իյի իթմիչսինիզ:

Իվար .— Ֆագաթ, մատէմքի չիմտի պու քեաղըտպարըն մէվսու-
գիեէթինէ, չիւպհէ գալմամըշ տըր, ագրապամտան օլուպ, Բօզէթի
թէսլիմ իթտիկիմ գատընա պիր մէքթուպ եազարապ, պիր ան էվվէլ
մէզպուրէեի կէթիւմէսինի իթթար իտէպիլիրիմ:

Մարքի .— Էվվէթ, Էվվէթ, վագըթ կէչիրմէեէլիմ:

Պու աքա, Պաթիսթ նամ խըզմէթքեար օտաեա կէլիպ, մատամ
տ'Արըվիլին կէլմիչ օլտուղունու խապէր վիրտի:

Իվար, պու իսմի իչիտինճէ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Մատամ տ'Արըվիլ մի, տէտի:

Մատամ մարքիլ, Իվարըն մէզքիւր նիտասընտան տօլաեը թէաճ-
ճիւպտէ գալարապ,

— Քէնտիսինի թանըմըսընըզ, տէյի սիւալ իթտի:

Իվար .— (Հէեէճանընը թէսկին իտէրէք.) Խա'յր մատամ:

Մարքիլ .— Տօսթուսուզ տուր. էյի պիր գատըն տըր, Պա'թիսթ,
սէօյլէ իչէրի պուհուրսուն, Մատամ գօնթէս պիզիւմ խուսուսի իճ-
թիմալէրիմիզտէ չօգ տէֆա հազըր պուլունմուշ օլտուղու կիպի, պու
տէֆաքի իճթիմամըզտան տախի մահզուզ օլաճապ տըր:

Իվար .— (Քէնտի քէնտիեէ.) Նէ տէրէճէ մէմուլին զայրի թէ-
սատիւֆ . . .

ԻՎԱՐԸՆ ՀԻՔԵԱՆԵ ԻԹՏԻԿԻ 1832 ՏԷ ՊԻՐ

ԳՕԼԷՐԱ ՎԱԳԸԱՍԸ

Իվար, մատամ տ'Արլըվիլին կէլիշ օլտուղունուն խապէրինի ի-
շիթտիկինտէ, պիր հէեէճանը ազիմ հիսս իյլէտի, չիւնքի Մ. տը
Սէրտէօյլին իլք մաշուգէսի օլան գօնթէս իլէ Անժէլին այնի շախս
օլտուղւարընը, պիր ազ միւտտէթտէն պէրու պիլիր իտի, վէ Բիւրօ-
նուն քեաֆֆէյի ճինաեթլէրինէ շէրիք օլմուշ օլմասըյլա, մէրգու-
մէ, պու սըրըր մէրգումտան կիզլէմէմիշ իտի

Իվար իչին մատամ տ'Արլըվիլ, խալիսանէ վէ Նէվլիմա ըիտէթ վէ
հիւրմէթլէ սէվմիշ օլտուղու եէկեանէ պիր գատըն օլուպ, անըն խա-
թըրէսինի հալէա ֆիքրինտէ սաղլամագտա իտի. Պու զարիպ հիւր-
մէթ ու ըիտէթին էոպապը մուճիպէսինի արաշտըրմաղա գալգըշ-
տըղընտա իսէ, պիզզաթ քէնտիսի տէ թէաճճիւպտէ գալըր իտի.
Հասըրը Իվարըն, Անժէլ հազգընտաքի իշպու թէվէճճիւհիւ, թարիֆ
օլունմազ պիր շէյ օլուպ, Բօզէթ հազգընտաքի մուհապպէթինին
շիտտէթինտէն տահա զիեատէ նազիք իտի.

Հայտուաը մէրգում, Բօզէթ միսիլու գարըլար բէք չօգ պու-
լապիլիր, վէ սէվէպիլիր իտի, ֆագաթ գօնթէս իչին հիսս իթտիկի
տուլղուեու տիկէր հիշ պիր գատըն իչին հիսս իտէմէզ իտի.

Պինապէրին Իվար, Լօնտրաեա կիթմէք իւզըն Բարիստէն էսնաի
հարէքէթինտէ, Անժէլէ օրատա թէսատիւֆ իթտիկի թագտիրտէ,
անը, հայտուա գարընըն խանչէրինտէն եախօտ գէհիրինտէն մուհա-
ֆագա իթմէքլիկի քէնտինճէ գարարլաշտըրմըշ իտի.

Բիէր, Իվարա, քէնտիսինի Մ. տը Սէրտէօյլին պիւեիւք էվլա-
տը մագամընտա թագտիմ իթմէքլիկի թէքլիֆ իթմիշ օլուպ, Իվար,
պու թէքլիֆի գապուլ իթմէսիյլէ, մատամ տ'Արլըվիլ, թապիեա-
թիյլէ քէնտիսինին վալիտէսի մագամընտա իրանէ իթմէսի լազըմ
կէլմէքտէ իտի.

Տիկէր թարաֆտան Մատամ տ'Արլըվիլ, Իվար իչին, հիյնի հա-

ճէթտէ գաթլ ու թէլէֆ իյլէմէրլիկի Բիքօեա վատ իթմիշ օլտուղու գատըն իտի :

Պուճլարտան գաթինազար , խուսուսիյլէ , կիւեա դայպտա օլան պիր միրասեհտի գըզը ֆամիլեասընա թէսլիմ իթմէր իւզրէ պիր թադըմ եալան ուշտուրմագտա պուլունտուղու սըրատա , Մ. տը Վօլ-նիսին խանէսինտէ մատամ տ'Արլըվիլէ թէսատիւֆ իթմէսի , իվար իչին մուխաթարատան խալի տէյիլ իտի :

Մատամ տ'Արլըվիլ , իփարը Լօնարատա թանըմը , վէ 1832 սէնէսինտէ չօգ տէֆա քէնտիսինի խանէսինէ գապուլ իլէ , պիր չօգ կիւզէլ նասիհաթլար վիրմիշ իտի , եանի օ սէնէտէքի , իվար , կիւ-եա գարըսըյա էվլատընըն վէֆաթլարը իւզէրինէ կէօզ եաշլարը տէօքմիւշ , վէ Բօզէթի պիւեիւթմիւշ օլտուղունու թէէմին իյլէմիշ իտի :

Անժէլ իլէ իվար արասընտա թարաֆէյնտէն իզհար իտիլէն ասարը հիւանի թէվէճճիւհ վէ միւնասէպաթըն պիրտէն պիրէ գաթթ օլունմար , մէզպուրէնին , իվար հագգընտա իյի խապէր ալմամասըն-տան , վէ մագթուլ իսաադըն գաթիլինի պուլմագ իւզրէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան իճրա իտիլէն թահարրիեաթտան , մէրգումուն գա-չընմասընտան իլէրի կէլմիշ իտի :

Պու վագըալար մէյտանտա օլտուղու հալտէ , էկէրչի Անժէլ , մէրգումուն թանըմը օլտա իտի : եալընըզ պիր քէլիմէ իլէ , անըն նէ աեարտա մախուգ օլտուղունու Մ. տը Վօլնիսին գարչըսընտա պէ-եան իտէրէք , իլէն , Բիէր վէ Բէթէրսըն իլէ պիրլիքտէ իճրասընա չարչմագտա օլտուղու թէշէպպիւսիւ ճըլզ չըգարապիլի իտի :

Իվար , պու սըրատա , քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տիւշիւնտիւ :

— Էկէրչի Մ. տը Վօլնիսին գարչըսընտա մասքէմ աշաղըեա ա-լընըր իսէ , մարքի , քէնտիսինի ալչագճա պիր տէքէ կէթիւմէքտէ օլ-տուղումտան տօյաեք հագգըյա բիւրհիտտէթ օլարադ , տէրհալ փէնի տէրտէսթ իթտիրէճէկինտէ չիւպհէմ եօզ տուր : Մութլագա պիր վագըա՝ տիկէր վագըաեք մէյտանա չըգարըեօր : Տահա տիւն ազչամ քէնտիմի սէրվէթ թարիդինտէ զանն իթտիկիմ հալտէ , չիմ-տի տար աղաճը եօլունտա օլտուղումուն անյաեօրում :

Պու ֆիքիւրլէր , հէր նէ գատար մանթըգա մուվաֆըզ վէ ֆէչ-լէսօֆրեարի իտիլէր իսէ տէ , պու ճիւմլէ իլէ իվարը մէսուր գըլ-մագլըղա միւսայիտ պուլունմամագտա իտիլէր :

Նակէհան մէրգումուն ալթիւսթիւկիւ կէչիւպ , Անժէլ տ'Արլըվիլ

Մ. տը Վօշիսին օտաւորնա կիրմէսինտէ, Իվարըն սիմասը, հէր վա-
գըթքի հալինի քէսպ իյէմիշ իտի:

Հայտուտը մէրգուամ, շու եօլտա տիւշիւնմիւշ իտի:

— Պէն նէ՛ գատար ահմադ պիր քիմնէնիմ: Պոււնտան օն սէնէ
էվվէլ պիր չօճուգ իտիմ, վէ վադաա եարամադ պիր չօճուգ իտիմ
իսէտէ, եինէ թըթըլիեթէ մախսուս սաֆլըգ, խարիճի հալիմտէ
միւշահէտէ օլունուեօր իտի: Պու կիւնքի կիւն իսէ, պիւեհիւտիւմ,
շիշմանլանտըմ: Իմտի, պիր գուղուեու, ինէք գատար պիւեհիւ-
միւշ օլուր իսէ, քիմ թանըհապիլիւր: Պէնիմ հալիմտէ, պու եօլ-
տա տըր:

Ճիւղիւմ էսմէրլէշմիշ, չըզըզ չըզըզ օլմուշ, վէ չիչէք խասթելի-
կի էսէրլէրինի հավի պուլունմուշ օլմասը սաեէսինտէ, օթուգ եա-
շընտա կէօրիւնմէքտէն զիեատէ գըրգ եաշընտա կէօրիւնիւեօրում:
Սէսիմ պիլէ պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ օլմուշ տուր: Վաղթիլյէ
ինճէ սօբրանօ իքէն, շիմտի վիճուտիմ կիպի գալընլաշմըշ տըր: Իմ-
տի թէքրար իտէրիմ, գօնթէս, Բէթէրսընը թանըմատըղը միսիլու,
պէնի տախի թանըմաեաճադ տըր: Պու ճիւմէ իլէ էմրի պտսիլէթի
էլտէն պըրադմաեքպ, ուեանըգ տուրմադ կէրէք տիր:

Իշթէ Իվար, պու միւշահաղաեը հէնուգ իքմալ իթմիշ իքէն, մա-
տամ ա՛մլըլիլ սալօնա կիրտի:

Պու գատըն, Վիլ թուար սօդաղընըն չիչէքլէնմիշ օլան չաեըր
չիմէնլէրի լւզէրինտէ կէզէն կէնճ վէ տիւլպէր գատըն մը, եօգսա,
բրէնա Գլօբլօգուոն եիկիրմի սէնէ թէհի եէրտէ սէվմիշ օլտուղու կիւ-
զէլ գատըն մը իտի:

Մէզպուրէ, էլլի չաղլարընտա օլուպ, թավը ու հարէքէթինին
վադարը հէնուգ թէպտիլ օլմուշ օլմաեքպ, քէնաիսինի արգատան
կէօրէն, քեամիլէն կէնճ պիր գատըն զանն իտէր իտի:

Իմտի, մէրգումէնիւ վիճուտճա ահվալինտէ, կէչէն սէնէլէրին
միհն ու մէշագգաթը սէպէպիլյէ թէպէտտիւլաթ վուգու պուլմամըշ
իտի իսէ տէ, սիմասը էվվէլքի հալինտէ գալմամըշ իտի:

Շէօյլէքի, ընէկի սօլմուշ օլտուգտան պաշգա, եանազլարը
զայիֆլէնմիշ, անլը ճիւղիճէ պուլուլմուշ, հալպուքի սաշլարը քեա-
միլէն աղարմըշ, վէ եալընըգ կէօլլէրիլէ տիշէրի, էվվէլքի կիւզէլլիք
վէ բարլադլըղընտա գալմըշ իտի:

Գօնթէս, նատիրէն թէպէսսիւմ իտիպ, պու թէպէսսիւմիւ տէ,
մահղունանէ պիր սուրէթտէ պուլունմադտա իտի:

Սիմասընտա, գատերինէ գաթլանմադլըդ կիպի չայեանը թէէս-սիւֆ պիր հալ միւշահէտէ օլունուպ, պու հալ իլէ պէրապէր պի-չարէնին իւղէրինտէ կէօրիւնէն իյիլիք ալէամէթինտէն, դարչը դօ-նուլմադ պիր թէվէճճիւհ վէ հիւրմէթ ու ըիսեթլէ քէնտիսինէ տօղրու մէյլ իտիլմէքտէ, վէ քէնտիսի թանըմաեարապ, օլ գատը-նըն բէք չօդ միհն ու մէշադ-գաթ չէքմիշ օլտուղու, վէ ֆէլաքէթ ու մուսիպէթլէրինին հէնուղ սօնու կէլմէմիշ իտուկի անլաշըմադ-տա, վէ դաթէն նիչէ կիճէլէր ույգուսուղ գալըպ, կէօդ եաշլարը տէօրմէսինին էսէրի եիւղիւնտէ գալըրը կէօրիւլմէքտէ իտի:

Յիլվադը պու գատըն բէք պէտպախթ օլմուշ տուր:

Մէղպուրէ, քէնտիսինի սէվէն վէ մէսուտ դըլապիլէն պիր ա-տէմի, գալպինին պիւթիւն մուհապպէթի, պիւթիւն շիտտէթիլլէ սէվմէքտէ օլտուղու հալտէ, պու ատէմ, էմալի իշիտիլմէմիշ ֆէ-լաքէթ վէ մուսիպէթլէր սէպէպիյլէ քէնտիսինտէն այրըլմիշ իտի, վէ մէրգուլմէ, անըն նէ օլտուղունտան, վէ հէնուղ եաշաեղպ եա-շամաաղըրնտան խապէրտար տէյիլ իտի, վէ էկէրչի պու զաթ հա-եաթտա տախի օլսա, մէղպուրէ, քէնտիսինի անըն նաղարընտա, նամուսուղ կէօսթէրիլլէր վէսվէսէսիլլէ, հուղուրունու չըգմաեա ճէ-սարէթ իտէմէմէքաէ իտի:

Պու գատընըն տա, քէնտիսինէ մախսուս պիր վաթանը, պիր մէմէ-քէթի վար իտի, ֆապաթ վաթանընտան, մէմէքէթիտէն ֆիւրար իթմէքտէ, վէ եա դաաֆէթ վէ եախօու աղչէճէ աճկէօղլիւլիւք սա-յիւասըյլա, վաթանընա խալին, վէ աշդ ու մուհապպէթինէ սատա-գաթսըդ տէնիլմէք թէվալիսինտէն դօրգմասընտան, չօդտան պէրու պիր էճնէպի թօրլաղընտա եաշամադտա իտի: Հասըլը մէրգուլմէ, Ֆրանսանըն տիւշմէնլէրինի, վէ զէվճիւրինին ճէլլատլարընը թալթիֆ իտէն պաղը զինաքեար գարըլլըր հադգընտա թէճվիդ օլունան հա-գար! իշինտէ գալմադտան իսէ, նէֆիսի միւրաճճա հ սայմադտա իտի:

Անթէլին էվլատլարը տախի օլմուշ իտի, վէ անլէրէ անճադ պիր գաշ պուսէճիք վիրմէկէ վագթը պուրունմուշ իսէ տէ, քէնտիսի ան-լէրտէն հիշ պիր պուսէ ալամամըշ, վէ պիր վալիտէնին գուլաղընա էն զիեատէ լաթիֆ կէլէն վալիտէ քէլիմիսինի իշիտէմիւլիլ իտի: Պիշարէնին էվլատլարը նէ՞ օլմուշլար իտի: Պէտխախթ գատըն պուրասընը պիլի՞ր մի իտի: խայր, եալընըղ անլէր իշին աղլար վէ տուա իտէր իտի:

Մատամ տ'Արլըվիլ, հէր կիւնա քէտէր վէ էլէմլէրտէն պաշգա,

սէրվէթճէ տախի պազը ֆէլաքէթ վէ մուսիպէթլէրէ տիւչար օլ-մուշիտի։ Շէօյլէրի Բուսիատա դալտըղը միւտտէթ զարֆընտա, պազը ուսթա տօլանտըրըճըլար սէրվէթլինին պիր դըսմընը զասպ իթմիշ օլ-տուգլարընտան, պիչարէ, պիր ճիւղի իրատըլլա զանէթ օրթա հալտէ եաշամագտա իտի։

Ձէվալլը գատընճըղազ էկէրչի պիր գապահաթ իշլէմիշ իտի իսէ, վազը օլան քէֆարէթի, խայլի միւտտէթ իմթիտատ իթմէմիշ մի իտի, վէ լանըգ օլտուղու մէրթէպէտէ տէյիլ մի իտի։ Պինապէրին աֆվ ու մէրհամէթ վազթ ու սաաթը հէնուզ կէլմէմիշ մի իտի։

Գօնթէս տ'Արլըվիլին եալընըղ խարիճէն եաշամագտա օլտուղու-նու պէեան իթմիշ իտիք։ Յիլվազը մէզպուրէ մանէն եաշամաեօր-տու, չիւնքի հանաթը խորաքիւնէսինին իքի դարուսու տիմէք օլան գալպի իլէ ըուհունտան, պիրիսի քէսր օլունմուշ, վէ տիկէրի տէ սէօնմիւշ իտի։

Գօնթէս, եալընըղ տիկէրլէրին եաշատըգլարընը կէօրմէքլէ քէն-տիսի տէ եաշաեօրտու, վէ եաշամալարընը կէօրմէեի թէրճիհ իթ-տիկի ատէմէր տէ, սաֆվէթ ու խալիսէթլէրինէ գանմըղ օլտուղու մարքի իլէ զէվճէսի վէ իհթիւար Բէյպէր իտի։ Պունտան անլաշըլըր քի, Անթէլ, պու ֆամիլեատան զայրի քիմնէ իլէ իւլֆէթ իթմէզ ի-տի։ Հաթթա իւգամէթ իթտիկի մահէլլ տէ, մարքինին օթէլինտէ քիւչիւք պիր տայիլէ իտի։

Գօնթէս, սէֆարէթ սըր քեաթ իպլինին խուսուսի օտասընըն գա-րուսունտա կէօրիւնիւր կէօրիւնիւղ, մասամ տը Վօլնիս, մէրգուլմէեի իսթիդ պալ իտիպ, քէմալը հէեէճան իլէ էլլէրինտէն թու թուու, վէ մէսէրլէթի աղիմէ իլէ,

— Աղիլմ, բէք իյի վազըթտա պուրաեա վասըլ օլտունուզ, տէտի։

Գօնթէս. — Նէտէն։

Մարքիլ. — Սիլ տէ պիղիմ սաատէթիմիդէ հիսսէտար օլաճագ-սընըղ։

Գօնթէս. — Նէ՞ եօլտա սաատէթ։

Մարքիլ. — Շու միւսիւեէ պազընըղ։

Յիլ վազը պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի էսնատէ, մարքիլ, իվարը կէօսթ էրմէքտէ օլտուղունտան, հայտուտը մէրգուլմ, քէնտի քէն-տիեէ շէօյլէ սէօյլէտի։

— Նէրտէն նէրէեէ մարքիլ գալգըպ տա, Գօնթէսին նազարը

տիգ-գաթընը պէնիմ իւզէրիմէ ճէլպ իտիւօր : Էկէրչի շու գօնթէս պէնի թանըսա , պէլաեա ուղրաեաճաղըգ : Շու գատընլար , նէ՛ գատար թէտպիրսիզ վէ ագըլարզ տըրլար : Շու եա պու քիմնէնին ասըմասը- նա սէպէպ օլուըլար , վէ ասըլտըգտան սօնրա կէօզ եաչլարը տէօք- մէքտէն վէ ճանը իշին տուա իթմէքտէն զայրի պիր շէյ եարմագ պիլմէզլէր :

Դափալարըն ճէլլատը , պու միւլահագաեը իթտիքտէն սօնրա , գօնթէսին քէնտիսինէ աթֆ իթմիշ օլտուղու նազարը տիգ-գաթը գարչըսընտա վագիֆէսիզճէ տուրտու :

Գօնթէս , իշի էվվէլճէ պիլմէտիկի իշին , քէնտիսինէ թագտիմ ի- տիլէն չախը , բէք տէ տէրինճէ թէտգիզ ու մուայեէնէ իթմէտի , վէ հաթթա իվարը տա թանըեամատը :

Գօնթէս . - (Մարքիզէ .) Պէսպէլլի պու զաթ , ագըրպպանըզտան պիլլի օլմալը տըր :

Մարքիզ . - Խա'յը , մատամ , ագըրպպամըզտան տէյիլ տիր :

Գօնթէս . - Էօյլէ իսէ պիր տօսթ օլմալը տըր :

Մարքի . - Տուրուն , շիմտի պէն իշիանլաթըրըմ . խաթըըընըզո կէլիեօ'ր մու , պիլը գաշ կիւն էվվէլ , պէն սիզէ , Ֆրանսատան , Մ . Իվար նամ զաթ թարաֆընտան պանա պիլը մէքթուպ եազըլմըշ օլ- տուղունու սէօյլէմիշ իտիմ :

Գօնթէս . - Էվվէթ , վէ մէքթուպտա , զայպտա օլան էվլատընը- զըն պուլունմուշ օլմասընտան պահս օլունտուղունու պէեօն իթմիշ իաթիկի :

Մէգպուրէ գատըն , էվլատ քէլիմէսինի թէլէֆֆիւզ իթտիկլնտէ , օլ գատար միւթէէսսիր օլմուշ իտիքի , կէօզլէրինի եաչարմագտան ժէնն իսէմէտի :

Մարքի . - Էվվէթ , էվվէթ . - Իմտի , իշթէ Մ . Իվար՝ պու զաթ տըր :

Գօնթէս , պու տէֆա տահա զիեատէ տիգ-գաթլէ հայտուտը մէրգումա պագտը իսէ տէ , Մ . տը Վօլնիսին քէնտի էվլատընը պու- լուպտա , քէնտիսին իքի էվլատընըն հէնուզ զայպտա օլմալարը միւ- լահագասըյլա կէօզլէրի եաչարըպ , կէօլկէ շէքլիմիշ օլտուղունտան , պու քէրրէ տախի հայտուտը մէրգումու թանըեամատը :

Գօնթէս . - Տիմէք տիրքի , սահիհէն գըզընըզ պուլունտու :

Մարքիզ . - Էվվէթ :

Գօնթէս . - Նէ՞ վագըթ սիզէ թէսլիմ օլաճագ տըր :

Մարքիզ -- Պիր գալ կիւնտէն .

Գօնթէս -- Նէ՞ սուրէթլէ .

Իվար , եօլնուլուղու էսնասընտա գաղանմըյ օլտուղու պիր նէզ-
լէնին նէթիճէսի օլարապ , էրէ յիճէ շէտիտ պիր էօքսիւրիւկէ միււպ-
թէլա օլմուշ օլմասընտան պահսպա , միւմքին մէրթէպէ աղլազըրտը
իտէպիլէճէկինի մաէլիթիզար պէեան իյլէմիշ օլտուղունտան , Մ .
Րէյպէր , ճէնապը Ալլահըն վէ թէսատիւֆիւն՝ քէնտի զըզլարընը նէ՛
եօլտա պուլտուրմուշ օլտուղլարը հիքեաեէսինի նազլէ պաշլատը .

Մատամ տ'Արլըվիլին նաղարը տիգգաթը , քեամիլէն , Մ . Րէյ-
պէրին հիքեաեէսինէ հասը օլունմուշ իտուկինտէն , հայտուտ Իվա-
րա չօղլուգ տիգգաթ իթմէեօրտու .

Իվարա կէլինճէ , գօնթէսի թէտգիգ վէ թէճէսսիւս իթմէքտէ
օլուպ , Անթէլ հէր նէ գատար իհթիեարլունմըյ իտի իսէ տէ , պու
ճիւմիէ իլէ մէրգում , մէզպուրէեէ պագտըգ ճա , 1832տէ ճալիպի
հիւրմէթ վէ ըիսեէթի օլմուշ , վէ վահշի թապիեաթընա իթիտալ
քէսպ իթտիրմիշ օլան օլ միւհթէրէմ գատըն հագգընտաքի հիսսի-
եաթը հասէնէսի եէնիտէն թէվէլլիւտ իյլէմէքտէ , վէ քեաֆֆէյի
հաղըրուն՝ Րէյպէրին նաղլիեէթինէ տալմըյ օլմաղլէ , քիմնէնին նա-
ղարը տիգգաթընա թէսատիւֆ իթմէեէն Իվարըն օլ միւլահաղալը
պագըընտան , զանն իտերսին քի , մէրգումուն սէրթ վէ զապթ օլուն-
մաղ ախլեազը միւլայիմիլէնմէքտէ , վէ տաղընըգ հալտէ պուլունան
ֆիքրինտէ պաղը միւպհէմէֆքեալը առիլանէ տուխուլ իթմէքտէ իտի .

Իվար -- (Քէնտի քէնտիւեէ .) Խա'յը , գօնթէս պէնի թանըռա
վէ Մ . տը Վօշիսէ զամաղլասա , հաթթա պէնի թէվգըֆ իթտիրիպ ,
մուհաքէմէ իթտիրսէ , վէ աստըրսա պիլէ , պու պէտպաթթ գատը-
նա ասպա ֆէնալըգ իթմէկէ ճէսարէթիմ օլմատըգտան պաշգա , քէն-
տիսինէ ֆէնալըգ օլմասընը թէմէննի տէ իթմէեէճէեիմ .

«Խա'յը , հէր նէ գատար Բիէրէ վատ իյլէմիշ իսէմտէ , քէնտիմի ,
տիւգ տը Սէրտէօյլին պիւեիւր էվատը մագամընտա թանըթմա-
եա ճէսարէթիմ օլմաեաճագ տըր , զիւրա քէնտիմի օ եօլտա թա-
նըթմագլըգ , աղիզէ մագամընտա պուլունան պիր գատընը , պիր
ճանվէրին վալիտէի օլմաղլա իթհամ իթմէք տիր .

«Խա'յը , խա'յը , Բիւրօ իլէ թէահիւտաթըմ հէր նէ եօլտա տալի
օլսա , մատամ տ'Արլըվիլի թէլէֆ իթտիրմէք իւզրէ , քէնտիլինէ իշ-
թիրաք իթմէկէ ճէսարէթիմ պուլունմաեաճագ տըր .

«Պիլաքիս , վայ էլէնին հալինէ , էկէր մատամ գօնթէսի պու-

լուպ տա , անը օրթատան գալտըրմագլըղը խեեալ իտէր իսէ , օ հալ-տէ էլէն քէնտիսի մահվ օլաճագ տըր :

Իվարըն պու միւլահագասըյլա պէրապէր , Բէյպէրին նագլի-եէթի տախի խիթամ պուլտու : Իյպու նագլիեէթին խիթամընտա , մատամ'Մըրըվիլին , ֆէվգէլատէ միւթէեսսիր օլմուշ օլարագ աղլա-մագտա իտուկի կէօրիւլտիւ :

Մէգպուրէնին եիւզիւ կէօզ եաշլարըյլա ըսլանմըշ օլուպ , մէն-տիլինի աղզընա թուլթմուշ օլտուղու հալտէ , հընչգըրմալարընը կիւճ պէլա իլէ զապթ իյլէմէքտէ իտի :

Մարքիզ .-- Փագաթ , մատամ գօնթէս , նէ՞ օլուեօրսուճուլ :

Գօնթէս .-- (Հընչգըրարագ .) Պու հիքեաեէ . . . պու նագլիեէթ . . . պէնի ալթիւսթ իթտի :

Մարքիզ .-- Պու տէտիկինիզ միւմքին տէյիլ տիր : Սիզ , պիզիմ' տօսթուճուլ , վէ է'ն իյի տօսթուճուլ օլտուղուճուլ հալտէ , մէսէր-ըէթիմիզէ հիսսէտար օլմագ' մըսընը :

Սատէթ տէնիլէն շէյին տէ ֆէլաքէթ ու մուսիպէթ կիպի եա-լընըզ քէնտիեի տիւչիւնիւր սաաթլարը վար տըր : Շէօյլէ քի , մար-քիզին օլ էսնատէքի հիսսիեաթը , օլ գատար պիւեիւք վէ օլ գա-տար միւքէմէլիտի քի , Անթէլին տէ էվլատը պուլուճտուղունու , վէ անլէրին նէ՞ օլտուգլարընտան խապէրտար օլմատըղընը ունուլթ-մուշ իտի :

Գօնթէս .-- Ա'հ տօսթում , սիզի նէ՞ գատար սէվտիկիմի , վէ հագգընըդտա մուճիպի սաատէթ ահվալ զուհուրա կէլմէսինի նէ՞ մէրթէպէ արզու իյլէտիկիմի պիլլ'ըմիսինիզ :

Մարքիզ .-- Օնա շիւպհէմ եօգ տուր , ֆագաթ . . .

Գօնթէս .-- Մէսէրըէթինիզէ էզճան ու տիլ իշթիրաք իտէրիմ , լաքին . . .

Պու արա պիչարէ գարընըն հընչգըրմասը թուլթմաղլա , սէօ-զիւնիւ իքմալ իտէմէտի , վէ պիր ազ սօնրա ,

— Լաքին , Մ . Բէյպէրին հիքեաեէսի , պէնիմ' իչին տայիմա մու-ճիպի թէեսսիւֆ օլմուշ օլան խաթըրէլէրի ֆիքրիմէ կէթիրմէքլէ , օ հիքեաեէ պանա սուի թէեսսիր իթմիշ տիր : Մա'րի , պէնիմ' տէ էվլատլարըմ' օլմուշ տուր , տէտի :

Մարքիզ .-- Պիլիեօրում :

Գօնթէս .-- Պէնիմ' էքի էվլատըմ' նէ՞ օլմուչար տըր :

Մարքիզ .-- Իւմիտ իթմէլիսինիզ քի . . .

Գօնթէս. — Պանա թէսլիմ իտիլէճէքլէրինի՞մի, ֆագաթ քի՞մ թէսլիմ իտէճէք տիր. Օթուզ սէնէ տիր.քի, զայս օլմուշլար տըր. պու հալտէ իւմիտվար օլմագ միւմքի՞ն մի տիր.

Մարքի. — Նի՛չին իւմիտվար օլմաեաճագսընը. Պիր գաչ կիւն էվվէլ, պիզ տէ քէտէրիմիգտէն նաչի, սիզին կիպի, իւմիտ իթմէկէ նէ՞ սէպէպիմիզ վար տըր տիմէքտէ իտիք, պոււնոււնլա պէրապէր...

Գօնթէս. — Էվլատընըզը պուլտոււնուզ, տէյիլ մի.

Մարքի. — Շիւպհէսիզ.

Գօնթէս. — Հալ պու.քի պէն օ իգպալ ու սաատէթէ նայիլ օլմաեաճաղմ.

Մարքի. — Ալլահ պիւեիւք տիւր, մատամ.

Իվար, իշպու թէսլիեէթպախշ իֆատէտէն աղ սօնրա, գօնթէսին եագընընտա պուլոււնմասընտան տօլաեը պիր տէրէճէ մահզուղիյեէթ հիսս էյլէմէսինէ ըաղմէն, մէրգումէ թարաֆընտան ագըպէթ իւլ էմր թանըլըր վէսվէսէսիյլէ, Բօղէթէ տայիր, խըսըմը օլան գատընա, մէքթուպ եաղապիւմէք իւզրէ, բօսթանըն մուվասըլէթինտէն էվվէլ խանէսինտէ պուլոււնմասը էհէմմիեէթինտէն պահալա, Մ. տը Վօնիսին օտասընտան տիշարը չըգտը.

Մարքի վէ մարքիզ, մէգքիւր միւլահազա իւզէրինէ, հայտուտը մէրգումու ալըգօյմագտան սագընտըլար.

Իվար աեաղա գալգտըղընտա, մատամ տ'Արըլվիլ մէրգումա պու տէֆա զիեատէ տիգգաթլէ պագմագտա իտի.

Մարքի. — (Գաֆալարըն ձէլլատընա.) Սիզի պիր տահա նէ՞ վագըթ կէօրէճէեիզ.

Իվար. — Նէ՛ գատար միւմքին իսէ, օլ գատար չաբուգ կէօրէճէքսինիզ.

Իվարըն սէտասընտան Անժէլ տիթընտի, վէ հայտուտ՝ քէնտի քէնտիեէ,

— Պէնի թանըտը, պուլատան գաչալըմ, տէտի.

Մարքի. — (Իվարըն էլինի սըգարագ.) Պիզի ունութմաեըն, վէ իսթէտիկինիզ զէման վիզիթաեա կէլին.

ԳՍՐԸ՝ ՄԸ ՏԸՐ , ԶՈՃՈՒԳ ՄՈՒ ՏՈՒՐ , ՇԷՅԹԱՆ ՄԸ ՏԸՐ

Անժէլ՝ Իվարը թանձրմը՝ մը խոր . մէրգում , մէզպուրէ թարա-
փընտան թանձրմը՝ օլտուղունու զանն խորեօրտու : Պիզէ կէլինճէ ,
չիմտիքի հալտէ , պու խուսուսուն քէչփինի օգուեանյարըմըզա իհա-
լէ իտէրիզ :

Հէր նէ հալ իսէ , Իվար սօգաղա չըգաղըլնտա , Մ . տը Վօնիսին
օտասընտա պուլունտուղունտան զիեատէ հուզուր վէ իսթիրահաթ-
տա օլտուղունու հիսս իթտի :

Իվար , պիր տագըզա տահա էկէրչի Մ . տը Վօնիսին օտասընտա
գալմը՝ օլսա իտի , մատամ՝ տ՝Արըվիլի նէ՝ գատար ազիզէ պիր գա-
տըն տախի ատտ իթսէ , մէզպուրէ թարափընտան տէրտէսթ իթտի-
րիլէճէկինի , վէ քէնտիսինին իտամ գարարը , մէրգումէ գօնթէսին
տօտագլարընտան սատըր օլանաղընը զանն խորեօրտու :

Մէրգում , թէլաշ ու իզթիրապը պիր ազ կէչտիկինտէ , գօնթէ-
սին իւզէրինէ պիր չօգ շէյլէր տիւշիւնտիւ վէ միւթալէալար իթտի :
Պատէհու քէնտի խանէսինէ կիթմէեիպ , օ կիւնիւնիւ , միւմըլն մէր-
թէպէ քէյփլի սուրէթտէ կէչիւմէքլիկի թէրթիպ էյլէտի :

Իվար , հիչ պիր շէյի ունութմատըղը միսիլու , , Շըվալիէ-տիւ-
Բալէ մէյխանէսինտէ Բէթէրսըն վէ Բիէր իլէ պուլուշմագ իչին սէօզ-
լիւ օլտուղունու տախի ունութմամը՝ իտի :

Իմտի , մէրգում , օ մէյխանէեէ մուվասըլէթինտէ , Բիէր պիր
մասատա , վէ Բէթէրսըն տէսթկեահընտա քէնտիսինէ պէքլէեօրլար
իտի :

Բիէրին , կիւնիւնիւ նա՞սըլ կէչիրտիկինի մուլթասարէն պէեան
իտէլիմ :

Էվվէլ էմիրտէ , մէրգում , տիւրպիւնիւյլէ Բօզէթի պիր խայի
վագըթ գօլլաեըպ , մուախիարէն պիր լուի ալթունու միւքեաֆաթ
իլէ , վէ գարչըտաքի օթէլին պիր խըղմէթճի գըղը վասըթասըյլա ,
մալիւմիւմիւզ օլան մէթթուպուն Բօզէթէ կէօնտէրիլմէսինի թէր-
թիպ էյլէտի :

Սաաթ տօգուգտա , Բիէր , գալլի մուճիպինճէ մէղքիւր մէյ-
խանէեէ կէլտիկինտէ , մէքթուպու թէսլիմ իթմիյ օլտուղու խըզ-
մէթճի գարըտան հէնուզ պիր խապէր ալմամը իտի : Պինապէրին
մէքթուպունուն , Բօղէթին եէտինէ կէչիպ կէչմէմիյ օլտուղունտան
ասլա խապէրտար տէյիլ իտի :

Բէթէրսըն .- (Իվարը կէօրիւր կէօրմէզ .) Կէլտի՞ն մի :

Իվար .- (Բիէրին օթուրմուշ օլտուղու մասաեա տօղրու իլէր-
լէերիպ , մէյխանէճիերի տէ քէնտի եանլարընա չաղըրարագ .) Էվվէթ :

Բէթէրսըն , մէրգուվարըն եանընա կիտիպ , օթուրտուգտան
սօնրա ,

— Սիզ պիրիպիրինիզի թանը՞րսընըզ , տէյի սիւալ իթտի :

Բիէր .- (Սոււգճա պիր հալ իլէ .) Էվվէթ , թանըրըզ :

Իվար .- Պու պէնիմ պիր տօսթում տուր :

Բիէր .- Քէնտիսինէ էմնիյեթ օլունո՞ւր մու :

Իվար .- Պանա նասըլ էմնիյեթին վար իսէ , ծնատա էմնիյեթ
օլունուր :

Բէթէրսըն .- (Հալէա Բիէրին գարչըսընտա իֆատէեէ թէրէտ-
տիւտ իթտիկինտէն .) Լաքին , տահա տիւնքի կիւն . . .

Իվար .- (Մէրգոււմուն սէօղիւնիւ քէսէրէք .) Սահիհ տիր քի ,
տիւն տահա պիքի պիրիմիզի թանըմետօրտուգ : Փագաթ պու կիւն
թանըրըզ , վէ պուլնտա թէաճճիւպ իտէճէք պիր շէյ եօգ տուր :

Բէթէրսըն .- Էվվէթ , լաքին . . .

Իվար .- Լաքին նէ :

Բէթէրսըն .- Պու խուսուս պանա զարիպ կէօրիւնիւեօր :

Իվար .- (Մէյխանէճիին գուլաղընտան աչաղըեա .) Պանա միւ-
քէմմէլ պիր իշ էմր իթտի :

Բէթէրսըն .- Հա :

Իվար .- Պու իշտէ պիւեիւք գաղանճ վար տըր :

Բէթէրսըն .- Տօսթումուզ զէնկի՞ն մի տիր :

Իվար .- Էվվէթ :

Բէթէրսըն .- Տիմէք տիր քի , պու պիր հայտուտ տէյիլ տիր :

Իվար .- Նի՞չին օլմասըն :

Բէթէրսըն .- Ձիւնքի զէնկին տիր տիւեօրսուն :

Իվար .- Էյ սէն զէնկին տէյիլ միսին :

Բէթէրսըն .- Խա՛յր :

Իվար .- Հայտուտ օլմատըղըն նէ՛ գատար սահիհ տէյիլ իսէ

դէնկին օլմատըղըն տա օլ գատար սահիհ տէյիլ տիր :

Բէթըրսըն . - Խա'յր , հայտուտ օլտուղումու ինքեար կէլմէմ :

Իվար . - Ձիւնքի ինքեար կէլմէգսին . Փագաթ հէր նէ իսէ , տօսթում հագգընտա էմին օլ , հէմ պու տօսթում ճէօմէրտճէ իւճըթ Վէրբի :

Բէթէրսըն , պու սօն սէօղլէրի իշիտինճէ , գուրունթու վէ վէս-վէսէլէրի պէթ թարաֆ օլտու , վէ մէյիսանէճի իլէ Իվար արասընտա , սուրէթի մահրէմանէտէ ճէրէեան իտէն միւքեալէմէեէ տախի խի-թամ վէրիլտի :

Իվար . - (Եիւքսէք սէտա իլէ .) Պուլաճաղըն գըղ նէրէտէ տիր :

Բէթէրսըն . - Պիր ազտան կէօրիւրսին :

Փիլվագը , ազ սօնրա , մէյիսանէեէ կէնճ պիր գատըն կիրտի :

Նասըլքի պազը թաճիլլէր , մալլէրինի գօլայճա վէ պահալըճա սաթապիլմէք իւզրէ անլէրի բարլազ կէօսթէրմէեէ չալըքըլար իսէ , Բէթէրսըն տախի , թափսիեէ իթտիկի օլ կէնճ գատընա , հալ ու մէվ-գիեէ միւնասիպ սուրէթտէ կիեխիպ գուչանմասընը իխթար էլլէ-միշ իտի :

Պու գատընըն իսմի Պլօնտին օլուպ , մէզպուրէ , Վիլեամ Բէթէր-սընըն մէյիսանէսինէ կիրտիլինտէ , քեաֆֆէյի մասալարտա օ-թուրմուշ օլան միւշթէրիլլէր թարաֆընտան շիտտէթլէ ալգըչանտը :

Իվար վէ Բիէր աախի , հագգըյլա պու գըզա հայրան օլտու-լար , չիւնքի սահիհէն մէզպուրէ , Լօնտրանըն է'ն կիւզէլ գարըլա-րընտան պիրի իտի : Պէրի բէնտի տայիւրէսինտէ , կիւզէլլիք ճիհէ-թէլլէ քէնտիսիլլէ ըգապէթ իտէպիլէճէք պիր պատըն տահա պու-լունամազ , վէ էկէրի թէքմիլ ինկիլթէրրատա մէվճուտ օլան կիւզէլ գատընլար հագգընտա ըգապէթէ կիրիշիլմէք լազըմ կէլսէ իտի , իհթիմալքի չօգ ճէնթըլմէնլէր՝ պու ըգապէթտէն գաչընմազլար իտի :

Պլօնտին զարիպ պիր մախլուգ օլուպ , քէյֆի սաաթլարընտա թէաթրօ արթիսթինէ պէնզէեիպ , վէ ախլէազճա թօհաֆ , տույ-ղուճա չինկեանէլէրին տույղուլարընա մալիք , վէ աչգ ու սէվտա մատտէսինտէ զաեթ չէթին օլուպ , հէր վագըրթքի էօմիւնտէ միւս-րիֆ , վէ հէր չէյէ , հաթթա ճինաեթէ պիլէ միւգթէտիր իտի , Փագաթ գալպէն խայրխահ օլմաուրյա , բէք չօգ պիշարէլէրէ էյիլիք իթմիշ իտի : Իսթէտիկի վագըրթ գուվվէյի ֆիքրիեէ սահիպի օլտու-ղունու կէօսթէրիք , վէ իսթիհզա իթմէքլիք ճիհէթինտէ իսէ , թէ-

Համիւլ օլունմազ տէրէճէտէ ֆէնա պիր մախուգ հալի քէսպ էյլէր իտի :

Մէզպուրէ՝ օգուամներ եազմներ , վէ մուղիգանը նա՞սըլ էօյրէն-միշ իտի : Պուրասը մախլամ տէ յիլ տիր :

Շու գատար քի Պլօնտին կիւզէլ վէ ահէնքի պիր սէտանա մա-լիք օլուպ , գալպտէն պէսթէլէր օգուր , վէ զանէթ մէհարէթլէ բի-թարա չալար իտի : Հասըլը շարգըն պազը պէլտէլէրինտէ խանէնտէ-լիք իտէն գարըլարա մախսուս օլարագ կիեխնմիշ օլտուղու էսվա-պըյլա , մէզպուրէ զանէթլէ ճալիպ վէ հիւսիւնլիւ պիր գարը օլմուշ իտի : Պլօնտին , քէնտի մէհարէթ վէ տիրանէթիլէ եաշանապիլիպ , էկէրչի մուղայիգա զէմանլարընտա կէօլէրինի խըրսըզըղա տօղ-րու աթֆ իթմէսէ , վէ էկէրչի քէնտիսինէ օ եօլտա պիր իշ թէք-լիֆ իթմէք իւզրէ գարչըսընա մուղիրը պիր նասիհաթճը չըգմասա իտի , քէնտի չալըյմասըյլա մուղայիգասընը տէֆ իթմէքլիկի տիւ-շիւնէճէկի , վէ մէհարէթ վէ տիրանէթիլէ , վէ կիւզէլլիկի տէ քէնտի-սինէ եարտըմ իթմէքլէ , գօլայճա մուղայիգասընը պէր թարաֆ իթ-մէքլիկէ մուվաֆֆագ օլաճաղը տէրքետար իտի :

Պլօնտին վազըթ վագըթ խանէնտէլիք էսվապընը կիեխնէրէք , պէսթէ օգուամագ վէ քիթարասընը չալմագ իւզրէ , պիտիկի մէյ-խանէլէրէ կիտէր իտի :

Մէրգումէ , Բէթէրսընըն տավէթինէ իճապէթլէ , անըն մէյխա-նէսինէ կիթմէք իլին թէրէտտիւտ իտիպ ,

— Պէն օլտուգճա զէնկինիմ , վէ ճինանէթ իճրասընա տա պիր սէպէպիմ եօգ տուր : իմտի , ֆաղը ու զարուրէթ պէնի օ եօլա սէվգ իտէմէզ , Պու հալտէ , քէնտի ազչէմի քէյֆլի պիր սուրէթտէ սարֆ իթմէքլէ իքթիֆա իթմէեիպ տէ , նի՛չին քէնտի նէզտինէ կիտէճէեիմ , տէտի :

Բէթէրսըն . — Լաքին սէնի իսթէեէնլէր Ֆրանսըզ տըրլար :

Պլօնտին , քէնտի վաթանտաշլարընը սէվտիկինտէն ,

— Բէք ալէա , կիտիպ քէնտիլէրինի կէօրիւրիւմ , տէտի :

Պինապէրին , մուլայեէն վագթ ու սաաթտա , մէրգումէ հազըր-լանարագ , մէգքիւր մէյխանէեէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտը :

Պլօնտին՝ օն տօգուգ եաչընտա իտի , վէ էսվապընըն բարլաղլը-ղընտան , կիւզէլլիկինին բարլաղլըղը զահիր օլմագտա իտի : Մէրգու-մէնին աեազլարը չօճուգ աեազլարը կիպի , պէլի ինճէ , էլլէրի՝ տիւ-չէս էլլէրինէ միւշապիհ , ումուղլարը՝ սու մէրմէրի կիպի պէնագ , պօ-

դադը շայեանը հայրէթ պիր սուրէթտէ , գօլլարը շիշման , վէհհասը քէնտիսինի տինէհէն խալգը հայրէթտէ պըրադմադ իչին մէզպու-
րէնին հիչ պիր նօգսանը պուլունմամադտա իտի . Շէօյլէքի եիւզիւ ,
եարը եէթիշմիշ նար կիպի թազէ , կէօզլէրի իրի վէ սիեահ , անլը տի-
րանէթ ու ֆիրասէթինի միւպէյեին պիր սուրէթտէ վէ լէքէսիզ ,
աղղը զանէթլէ բիւշիւք , տիշլէրի շայեանը հայրէթ պիր շէքլլտէ ,
պուրնու պիչիմի , հասըը վիճուտճա հէր վէճհլէ նօգսանտան
արի պիր տուխթէրի տիրիւպա վէ նատիր իւլ զուհուր իտի :

Պլօնտին , Բէթէրսընըն մէյլանէսինէ տուխուլինտէ , իվար , Բիէր
վէ մէյլանէճի իւշիւ պիրլիքտէ պիր մասանըն էօնիւնտէ օթուրմուշ
օլուպ , իշ իւզէրինէ կէօրիւշմէրտէ իտիլէր :

Բէթէրսըն . - (Պլօնտինի արգատաշլարընա կէօսթէրէրէք .) Գէն-
տիսի տիր :

Իվար . - Գի՞մ տիր :

Բէթէրսըն . - Պէքլէտիկիմիզ գըզ տըր :

Իվար . - Վա՛յ , պու պիր կէնճ գըզմի տըր :

Բէթէրսըն . - Գէնտիսինէ սօրուն , թամ պանա սէօյլէտիկինիզ

չաղտա տըր :

Իվար . - (Տօսթու կիպի թէաճճիւպտէ գալարազ .) Պու գարը
տըր հա՛ :

Բէթէրսըն . - Գարը տըր տիմէեին տէ շէյթան տըր տէյին , չիւն-
քի հազըգէթէն շէյթան տինմէեէ լանըզ տըր :

Բիէր . - Կէնճ պիր գըզ , եախօտ գարը , վէ եախօտ շէյթան օլ-
սուն օլմասըն , պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր բի , պու խանէնտէ գարը-
եը , թասսիմ իթտիկիմիզ իշտէ գուլանմազլըղըմըզ քեարը ագըլ տէ-
յիւ տիր :

Բէթէրսըն . - Նի՞չին :

Բիէր . - Չիւնքի քէնտիսի Լօնտրատա զանէթլէ մաարուֆ օլմազ
կէրէք տիր , վէ օլ գատար կիւզէլ տիր քի , հէր քէսին նազարը տիգ-
գաթընա չարբըշ օլմասը թապիի տիր , վէ բէք իհթիմալտէն տիր
քի , թազտիմ օլունտուղու կիւնտէ , պիր քիմնէ քէնտիսինի թանը-
եարազ , վազը օլան հիյլէ վէ տէսիսէեի մարքիեէ խապէր վիրէ-
պիլիր :

Իվար . - Սահիհ տիր :

Բէթէրսըն . - Չանն իթտիկինիզ գատար Լօնտրատա թանըլմըշ
տէյիւ տիր :

Իվար . - Նէ՛տէն :

Բէթէրսըն . - Զիւնքի ալեսսէվիտէ իշի գահլէխանէ վէ մէյխանէլէրտէ տիր :

Իվար . - Էօյլէ իսէ էյի :

Պու մուխթասար միւքեալէմէ էսնասընտա , Իվար իլէ Բիէր , մէրգուլմէ խանէնտէնի տիգգաթլէ թէտգ իգ իթմէքտէ օլտուգլարը սըրատա , մէզպուրէ տէ , Բէթէրսընըն իխպար էյլէտիկի ծրանսըլարը թանըմագ իւզրէ , սալանըն տէօրթ թարաֆընա կէօզ կէզտիրմէքլէ պէրապէր , քիթարասընըն ահէնքլէրինի թէրթիպ էյլէմէքտէ խոի : Պլօնտինն նազարը տիգգաթը , նիհանէթ , մալիւմիւմիւզ օլան իւչ քիշիտէ աթֆ օլունմաղլէ , քէնտի քէնտիտէ ,

— Պունլար օլմալը տըրլար , տէտի , վէ թէղաննիտէ պաշլամագ իւզրէ իքէն , Բէթէրսընըն պիր իշարէթի իւզէրինէ , մէրգուլարըն եանընա կիթտի :

Բէթէրսըն . - Պու կիւն շարգը օգուճագլըդտան վազ կէլ . սէնին խանէնէ կէլիպ , պուրաեա տավէթ իթմէքլիկիւմ , շարգը օգուճագլըղըն իշին տէյիլ տիր :

Պլօնտին . - Մատտէ շարգը օգուճագլտան տահա զիեատէ մուհիւմ օլտուղունու պիլիեօրուլմ : Իմտի , հէր նէ իսէ սէօյլէնինիգ :

Իվար . - (Խանէնտէ գարըեա .) Օթուր :

Մէյխանէտէ հաղըր պուլունանլար , վէ միւզիգաեա մէրաղը օլանլար , մէրգուլմէնին իճրաի սանաաթ իթմէսինէ պէքլէմէքտէլէր իքէն , Պլօնտին , պունլարըն մէյեուսիտէթինի մուճիպ օլարագ , Իվարըն եանընտա օթուրուպ , չինկեանէլէրէ մախսուս պիր ֆիթուրսուզլուգլա ,

— Պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսուն , տէյի սիւալ իթտի :

Իվար . - Սէնի զէնկին իթմէք իսթէրիմ :

Պլօնտին . - Նիտէթին բէք կիւզէլ տիր . պէօյլէ պիր նիտէթինէ , վէ պէնի թանըմահարագ , հագգըմտա ալէագատար օլտուղունա թէշէքքիւր խտէրիմ , ֆագաթ պէնի սահիպ սերվէթ գըլմագ իշին նէ՛ կիպի վասըթալարա միւրաճաաթ իտէճէկինի անլամալըեմ :

Իվար , իշի պէրթաֆսիւ կէնճ գըղա անլաթտը , վէ իֆատէսին խիթամընտա ,

— Էյ պու իշ իշինէ կէլի՞ր մի , վէ մարքինին գըղը օլմագ խըզմէթինի կէօրէճէք իսթիտատ ու գապիլիտէթին պուլունտուղունու հիսս իտէմէեօ՞րմուսուն , տէտի :

Պլոնտին .— Էլպէթթէ հիսս իտէրիմ . . . պէն ատի պիր չինկեա-
նէ օլտուղում հալտէ , պիրտէն պիրէ , օթէլի , աթլարը , արապալարը ,
վէ սէելիւթը օլան պիր մարքինին մէշրու դըզը օլուրսամ , տահա
նէ՞ իսթէքիմ :

Իվար .— Շուրահը ունութմաքի , վալիտէն օլսաագ գարընըն
կիւզէլ էլմասլարը պուլունահագ տըր :

Պլոնտին .— Շիւպհէսիդ , ֆագաթ պիր ադ պէնի տինլէ :

Իվար .— Սէօյլէ , տինլէտօրում :

Պլոնտին .— Պանա թէքլիֆ իթտիկին վաղիեթ նէ՛ դաուար բար-
լագ օլսա , պէն , սէրպէսթճէ հաչամսեա ալըշմըշ օլտուղում հալտէ ,
բէտէրիմ օլսաագ վաթըն սալսնունտա , վալիտէմին իլթիֆաթլարընա
րազմէն , ուզուն միւտտէթ եաչաեամամ :

Իվար .— Դըզըմ , պու իթիւրազընը պէն քէշֆ իթմիշ իտիմ . ֆա-
գաթ դանն իտէրիմքի , սէն , պիր չօգ գէման , ասըլգատէ վէ պիւ-
եիւք գաուընլարա մախսուս էօմիւր կէչիրմէեճէքսին , զիրա պէն
տէ դանն իտէրիմքի , սէն , պու եօլտա էօմիւր կէչիրմէք իչին եարա-
տըլմըշ տէ յիւսին , Սէրպէսթճէ վէ մէսուտիեթլէ հաչամագլըղըն ի-
չին , սանա լագըմ օլան չէյ , կիւնտէլիքճի մագամընտա էօմիւր կէ-
չիրմէքլիկին , վէ չէհրին մէյսանէլէրինտէ խանէնտէլիք իթմէքլիկին ,
վէ խալպտան ալգըշլանմագլըղըն տըր . Սահիհ տէյի՞ մի :

Պլոնտին .— Պանա լագըմ օլան չէյլէր՝ պու սէօյլէտիլլէրին օլուպ
օլմատըղընը պիլմէմ , ֆագաթ չիմտիքի հալիմտէ , օլտուղճա մէսուտ
եաչամագտաեղմ : Անհագ , պահսընը իթտիկին ըիծալլար ալէմինտէ
պիր ճիւզի միւտտէթ եաչարսամ , պունտան տօլաեը տախի կիւճէն-
մէեէճէեիմ :

Իվար .— Իսթէտիկին գատար օ ալէմ իչինտէ եաչարսըն . Զաթէն
նիեթթիմիդ , ուզուն միւտտէթ Լօնտրատա գալմագ տէյիլ տիր .
Պիզ , Թայմա նէհրինին տիւմանլը սէվահիլինի թէրք իտէր իթմէզ ,
սէնին , Ս . տը Վօրիսին խանէսինտէն ֆիրար իթմէքլիկինէ հիշ պիր
մանի գալմագ :

Պլոնտին .— Բէք իյի , ֆագաթ սէօյլէտիկին զաթլարանէ՞ վագըթ
թագտիմ օլունահաղըմ :

Իվար .— (Բիէրի կէօսթէրէրէք .) Եարըն կէլ , Բիճէնթ Սթըրիթ սօ-
գաղընտա , միւսիւնիւն խանէսինտէ պէնի պուլ . օրատա սօն թալի-
մաթըմը սանա վիրէճէեիմ :

Պլոնտին .— Սաաթ գա՞տա :

Իվար . - Էջլէտէն սաաթ իքիեէ գատար .

Պլօնտին . - Բէք էլի .

Պիր ազ սօնրա , Բիէր իլէ Իվար . Բէթէրսնտան այրըտըլար , վէ Պլօնտին տէ անլէր իլէ իշինի պիթիրտիկինտէ , խանէնտէլիք իշինէ պաշլատը , վէ հէր թարափտան ալգըշարա վէ թէշվիգաթա նայիլ օլտու :

Պիգ , մէ յխանէտէն չըգան իքի հայտուտուն արգալարընտան կիտէլիմ :

13

ՆԻԻՄԷՐՕ 13

Իքի տօսթ տիմէաիք , իքի հայտուտ տէտիք , չիւնքի Բիէր իլէ Իվար տօսթ օլմագտան չօգ ուզագ իտիլէր :

Շէջլէրի , էկէրչի Իվար , Բիէր իլէ օլան միւնասէպաթընտա պիր տէրէճէ միւսթագիմանէ հարէքէթ իթմէքտէ խաի իսէ տէ , տիկէր թարափտան Բիէր , պիրտէն պիրտէ վէ շէտիտէն Բօգէթէ աշըգ զլմուշ օլան պիր րաքիպտէն գուրթուլմագ իշին միւսայիտ պիր ֆըրսաթ գօլթամագտա իտի :

Բիէրին՝ Իվար հագգընտաքի տտավէթինի արթըրմաեպ մախսուս թիկէր պիր սէպէպի պուլունմագտա իտի :

Մէրգ ում խըզմէթքեաքըն՝ Գաֆալարըն՝ Ճէլլատը հագգընտաքի սուրէթի մուլմէլէսի , եանի քէնտիսինէ պիր թագըմ վատլարտա պուլունմաքը , վէ Մ . Վը Սէօրաէջլիւն օզուլ օլմագլըդ խըտմէթինի քէնտիսինէ թէքլիֆ իլլէմէսի , անըն էմնիյէթինի տահա զիեքտէ գաղանմագ , վէ էլէնտէն հագալէթիլէրի ինթիգիւմինը լալմագ իւզրէ , աղզընտան պազը իֆատէլէր տահա իշիթմէք իշին իտի :

Իվարա կէլինճէ , Բօլէթ հագգընտաքի նիեէթլէրինտէ , մէրգ ում թարափընտան զինաթէ թագեիգ օլունտուղու թագալիլտէ , Բիէր , տէրհալ վէ պիլա թէրէտտիւտ մէրգ ումտան եագասընը գուրթարմագլըղը տիւշիւնմէքտէ իտի :

Յիւլիանոս Բիէր՝ իվարըն էմիլիոսէթինի թէմամիլլէ գաղանձի օլմասըյլա քէնտի հագգընտա պիր թագըմ չէյթանի թասավլուր-
լարլա մէէլուֆ օլան օլ խայինէ հիչ պիր սըրըրնը կիլլէմէմէքտէ խտի :

Ալէստէվիլէնէ էսրարընը կիլլէնէն իվար կիպի պիր քիմանէնին՝ Բիէ-
րէ պու տէրէնէն էմիլիոսէթ կէօթէրմէսի սէպէպի էյզաճ օլունամա-
երպ, շու դատար.քի, տասապը ֆազլիլէթ միսիլու առհապը ճիւնանէթին
տախի պազը զաաֆէթ տագըգալարը վար տըր.քի, չօգ տէֆա օլ զաա-
ֆէթ տագըգալարը սանէսինտէ, էն յիւսիւք ճանիլէր պիլէ հիւքիւ-
մէթին էլինէ կէչէրլէր :

Բիէր . - (Մէյ յիւնէտէն չըգարլտան սօնրա, իվարա խիթապ ի-
տէրէք .) Իշթէ պու իշ տէ սայքի պիթտի :

Իվար . - Էվլէթ, ֆագաթ . . .

Բիէր . - Սիգ պունա մէմնուն օլմալըսընըգ :

Իվար . - Նի՞չին :

Բիէր . - Զիւնքի շու Վօնիս ֆամիլեասը, հապընըգտա բէք իմ
մուամէլէ իտէնէք տիր :

Իվար . - Օնա չիւպհէ եօգ տուր, ֆագաթ . . .

Բիէր . - Էլան ֆագաթըն սօնու կէլմէտի մի :

Իվար . - (Հագըգի պիր էնտիշէնէ տիւշար օլարագ .) Էլլէթթէ
կէլէմէգ :

Բիէր . - Միգ տարը քիֆանէտէ ճէօմէրտ օլմալլար տէ յի վէսվէ-
սէ՞ մի իտիեօրսունուգ :

Իվար . - Խա՛յր, անը տիմէք իսթէմէեօրում :

Բիէր . - Պունտան պաչգա, էլմասլարտան տա հիսսէնիգ օլմանա-
ճագ մը տըր :

Իվար . - Պէնի տիւշիւնտիւրէն մատտէ՝ Վօնիսլէրտէն վէ էլմաս-
լարտան տահա զիեատէ մուհիմմ տիր :

Բիէր . - Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուգ :

Իվար . - Տիկէր պիր իշիմ վար տըր.քի, պու իշտէն չօգ զիեատէ
մուհիմմ տիր :

Բիէր . - Նէ՞ իշ տիր :

Իվար . - Մ. տը Սէրտէօյլէ աեխտ պիր իշ տիր :

Բիէր . - Աճայի՛պ, պիլիբսինիգ.քի, տիւգ տը Սէրտէօյլէ աեխտ
օլան հէր իշէ պէն ֆէվգէլատէ ալէադատարըմ. իմտի, պու իշտէ
օլան սիզին գըլաղուգոռնուգ տէյիլ միեիմ :

Իվար . - Էվլէթ, լաքին պէնիմլէ տօլըուլուգլա հարէքէթ իթ-

մէքլիկնիդի , վէ սիզէ խտէճէկիւմ պազը սիւալլէրէ , հիշ պիր կիզլի
ֆիքըրնիզ օլմանարազ ճէվապ վիրմէքլիկի վատ խտէճմիսինիզ :

Բիէր .- Հանկը խոսոստատա խալիսէթիմէ վէ տօղրուլուղումա
տայիր սիզէ շիքեանէթէ սէպէպիյեթ վիրտիմ :

Իվար .- Հիշ պիր խոսոստատա :

Բիէր .- Տօղրուտան տօղրուեա սիզէ պէն կէճմէտիմի , վէ սի-
զէ իհթիեաճըմ պուլունմազ , վէ սիզի : Ելէն իլէ մէշլուլ օլտուղու-
նուզ իշլէրտէն տահա զիեատէ մուհիմ իշլէրէ հիսսէտար գըլմազ ,
վէ պիլա թէրէտտիւտ սիզի սէրվէթ եօլունա սէվդ իլլէմէք իւզրէ ,
էլիմի սիզէ ուզաթմատըմ մը :

Իվար .- Սահիհ տիր , լաքին . . .

Բիէր .- Պու նէ՞ գատար իհթիրազ , Աճապա եանըլըեօճմուեում :

Իվար .- Հա՞նկը խոսոստատա :

Բիէր .- Ձաննըմ կիպի սիզ պիր ճէսուր քիմնէ տէ յիճմիսինիզ :

Իվար .- Պիլաքիս հէր շէյի կէօզէ ալմըշըմ տըր :

Բիէր .- Բէք իյի , էօյլէ իսէ , թէրէտտիւտիւնիւզ նէ՞տէն իճապ
իտիեօր :

Իվար .- Սիզէ խտէճէք թէպլիդաթըմին զասէթ վէսիմ օլմա-
սընտան :

Բիէր .- Պէն տէ զաեթ մուհիմ մատտէլէրի սիզէ պիլտիրմէ-
տիմ մի :

Իվար .- Էվվէթ :

Բիէր .- Սիզէ , եալընըզ էմին տէյի թանըլըշ օլան պիր քիմնէնէ
սէօյլէնէպիլէն մահրէմիեթլէրի իֆատէ իճմէտիմի :

Իվար .- Էվվէթ :

Բիէր .- Սիզ պէնիմ թասավլուրլարըմը գապուլ վէ թասուիդ
իթտիկինիզ կիպի , պէն տէ սիզին քեաֆֆէյի թասավլուրլարընըզը
տէրհալ վէ պիլա թէրէտտիւտ գապուլ վէ թասուիդ իճմէտիմի :
Հաթթա պու կիւն , մուվաֆֆազըյեթլինիզէ նազտէն ալեազ ա-
տար օլմազ իսթէմէեքէք : Թէշէպպիւսաթընըզտան պիրինէ տէ
հիսսէտար օլմատըմմը :

Իվար .- Էվվէթ , պու տա սահիհ տիր :

Բիէր .- Օ հալտէ պանա էմնիյեթ իտին , վէ պիլա վէսվէսէ հէր
շէյի սէօյլէնին :

Իվար .- Մատտէ շունսուն իպարէթ տիր :

Բիէր .- Սէօյլէնին , տինլէեօրում :

Իվար .— Մատամ տը Սէրտէօյէ , եախօտ տահա տօղրուսու մա-
տամ տը Գրուաեա էմնիյեէթի քեամիլէնիզ վա՞ր մը տըր :

Բիէր .— Հա՞նկը խուսուստա :

Իվար .— Շէրիքլիք խուսուսընտա :

Բիէր .— Էվվէթ :

Իվար .— Պու էմնիյեէթինիզի 'նէ' էսասա պինա խտիեօրսունուզ :

Բիէր .— Շու էսասա պինա խտիեօրումքի , մարքիզ եա տիւչէս
օլմագ , եախօտ տիւգտէն ինթիգամընը ալմագ իւզրէ եէմին իթ-
միշ տիր : 0 , ինթիգամը վէ հըրսը շանը իչին հէր չէյի ֆէտա իտէն
պիր գարը տըր : Քէնախինէ լաեղգըյա խըզմէթ իտէլիմ , անըն տա-
խի պիգէ լաեղգըյա իւճրէթ վիրէճէկինէ իսքեաթ օլմուշումտուր :

Իվար .— Իքիմիգտէ սէրվէթ արզուսինտէ օլտուղումուզ հալտէ ,
պունա նայիլ օլմագ իչին , տահա սատէ վէ թէհիքէսի ազ պիր չա-
րէ եօ՞գ մու տուր զանն խտիեօրսունուզ :

Բիէր .— Խա՛յր :

Իվար .— Իմտի , պէն էօյէ պիր չարէ պուլտում :

Բիէր .— Պուլտուղուն չարէ , 'նէ իսէ , սէօյէ պագալըմ :

Իվար .— Շուրաեը պիր քէրրէ տիւչիւնիւն քի , ֆէնալըզ խտէ-
ճէք եէրտէ , իյիլիք իթսէք օլմագ մը :

Բիէր .— (Իվարըն թէքլիֆինտէն գաշլարը չաթըլարագ .) 'նէ' տի-
մէք խթէեօրսուն :

Իվար , գարանլըգ սէպէպիյէ , մէրգումուն եիւզիւ պուրուշ-
տուղունու թէշհիզ իտէմէտի , վէ քէլամա պիլ իպթիտար ,

— Տիւչիւնտիւկիւմ չէյի պիր գաշ սէօզ իլէ անլաթապիլիրիմ ,
տէտի :

Բիէր .— Սէնի տինէեօրում :

Իվար .— Տիւչէսէ խըզմէթ իտէճէք եէրտէ , Մ . տիւգէ խըզմէթ
իթսէք , տահա իյի օլմագ մը :

Բիէր .— Ֆագաթ տիւգ իչին 'նէ' եաբապիլիրիզ :

Իվար .— Տիւչէսէ եաբաճաղըմըղտան զիեատէ չէյ եաբապիլիրիզ :

Բիէր .— Տօղրուսունու սէօյէնիմմի , արգատաշ , պէն պու ի-
ֆատէնտէն պիր չէյ անլաեամսեօրում :

Իվար .— Շիմտի անլաթըրըմ էկէրչի տիւչէս պիր իւնվանա , վէ
տիւգտէն կիւճ իլէ իսթիհսալ իտէպիլէճէք օլտուղու պիր 'նէվ իեա-
տէի նամուսա հարիս իսէ , էկէրչի միւմաիլէյհ ալէյհիտէ , թէսկի-
նի գապիլսիլ պիր պուղզ ու ատավէթլէ մութթասըֆ իսէ , վէ է-

կէրչի ինթիզամընը ալմագ իւրէ, սէրվէթինին պիր գըսմընը ֆէ-տաեէ վէ է'ն զիեասէ ճինասէթ.քեարանէ տէսիսէլէր իսթիմալինէ գարար վիրմիչ իսէ, տիկէր թարաֆտան, մէրգուլմէ իլէ եաչասըղը զէման ասլա մէսուտ օլմուչ օլման տիւզ, զէվճէսիլէ եազընլըգ հասըլ իթմէկէ գաթան ըուր ըրզա կէօսթէրմէեէճէք տիր:

Բիէր .- Օնա շիւպհէ եօգ տուր:

Իվար .- Պինապէրին տիւշէսին իշինէ չալըշտըղըմըգտա, ախըր ինթիզամա խըզմէթ իթմէքտէն զայրի մուվաֆֆազըլ, յէթ իւմիտի-միզ գալմանաճագ տըր: Պու հալտէ, մէրգուլմէ պիղի, իսթէր իս-թէմէզ, նէթիճէլէրի հիսապ օլունամագ տէրէճէտէ ճինասէթլէրէ սէվգ իտէճէք տիր: Շէօյլէ քի տիւշէս, ալթըզ քեաֆի տիր տիմէզ-տէն էվվէլ, պէքի եիկիրմի տէֆա պաշըմըզը թէհլիքէեէ գօեա-ճաղըզ:

Բիէր .- Գօրգո՞ւեօրմուտուն:

Իվար .- Խա'յր, պրագըն սէօզիւմէ տէվամ իտէեիմ:

Բիէր .- Տէվամ էթ:

Իվար .- Պիլաքիա տիւզիւն, մէսուտ եաչամագ վէ իհթիեարլը-ղընը իսթիրահաթլա կէշիրմէք իշին, իքի էվլատըլլա մատմուլէլ տ'Մըրլըվիլ պուլմագտան վէ անլէրի քէնտի եանընտա մուհաֆաղա իթմէքտէն զայրի արզուսու եօգ իտի:

Բիէր .- Էվվէթ:

Իվար .- Իմտի, պու հալլէր իլէ, տիւզիւն, արզուլէտիկի սաա-տէթի քէնտիսինէ թէտարիք իտէնլէրէ վիրէճէկի միւքեաֆաթ վէ իւճըլէթ, տիւշէսին, քէնտի ինթիզամընա վէ հըրսը շանընա խըզմէթ իտէնլէրէ վիրէճէկի իւճըլէթ վէ միւքեաֆաթտան տահա զիեատէ օլաճաղընը մէմուլ իթմէզմիսինիզ:

Բիէր .- Օրասընը բէք իյի պիլմէմ:

Իվար .- Էկէրչի տիւշէս ճէօմէրա իսէ, տիւզ տէ պիւեիւք տիւթ:

Բիէր .- Սահիհ տիր: Իմտի, ֆարզ իտէլիմքի, տիւշմէն թարա-րաֆթընա կէշտիք, մատմուլէլ տ'Մըրլըվիլ իլէ հէհուզ մէ յտանտա օլ-ման էվլատը նա'սըլ պուլաճագսըն:

Իվար .- Էվվէլ էմիրտէ, զաթէն պուլունմուշ օլան էվլատը թէ-լէֆ իթմէեէճէեիզ:

Բիէր .- Մ. Ֆէլիքսի՞մի:

Իվար .- Շիւպհէսիզ:

Բիէր .- Ֆուգաթ տիկէրինի՞:

Իվար .- Ֆելիքսի էսիւկէմէքլէ, Բիրօեու քէնտիմիգէ էմին պիր
տօսթ իթմիշ օլուրուզ :

Բիէր .- Նա՞սը :

Իվար .- Բիրօ, տօգթօրը մէրզ ումա տիվանէ կիպի տիլտատէ օլ-
մուշ տուր :

Բիէր .- Նա՞սըլ օլապիլիր. քէնտիսի, անը զէհիրլէմէեի պիգէ վատ
իթմիշ տիր :

Իվար .- Պու վատը, անըն իւզէրինէ լաեղգըյլա նէզարէթ իտէ-
պիլմէք իչին տիր :

Բիէր .- Տիմէք տիրքի, Բիրօ պիգէ խայինանէ հարէքէթ ի-
տիեօր :

Իվար .- Խա՛յր, քէնտի աչգ ու մուհապպէթի մէնֆաաթը իճա-
պընճա հարէքէթ իյլէօր :

Բիէր .- Պուրասընը պիլմէք տէ ֆայիտէտէն խայի տէյիլ տիր .-
տէվամ էթ :

Իվար .- Ֆելիքսի գաեըրմամըզլա, հիշ տէյիլ իսէ, պիր ճինա-
եէթ էքսիք իշլէմիշ օլուրուզ :

Բիէր .- Սահիհ տիր, լաքին իչպու հիւսնի ամէլինին միւքեա-
ֆաթընը սանա քի՞մ վիրէճէք տիր :

Իվար .- Տիւզ :

Բիէր .- Նէ՞ սուրէթլէ :

Իվար .- Չիւնքի, էկէրչի տիւզիւն արատըզը իքինճի էվլատընը
քէնպիսինէ իեատէ իտէմէսէմ, մատմուաղէլ տ՛Արըլվիլի իեպտէ ի-
տէպիլիրիմ :

Բիէր .- Նէ՞ տիեօրսուն :

Իվար .- Տիւզ, միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու սէվմէքտէ օլ-
տուզու պիր գաքընըն, ևանի էվլատլարընըն վայիտէսինի քէնտիսինէ
իեատէ իթտիկիմիզ իչին, պիգէ լաեղգըլը իւճրէթ վիրէճէք տիր :

Բիէր .- Անժէլի պուլմազ գօլայ օլտուղունու մէմուլ իտէ՞րմիսին :

Իվար .- Պէքի զանն իթտիկինիգտէն զիեատէ գօլայ տըր :

Բիէր .- Պու խուսուստա պազը մալիւմաթըն վա՞ր մը տըր :

Իվար .- Էվվէթ, հաթթա մալիւմաթը սահիհէմ վա՞ր տըր :

Բիէր .- Էկէրչի սահիհէն Անժէլի պուլմուշ իսէն, պու թասավ-
վուրուն բէք թէմամ տըր :

Իվար .- Էօյլէ օլտուղունու գապսըլ իտէ՞րմիսին :

Բիէր .- Էվվէթ, էվվէթ :

Իվար . - Թէմամ, պու ճիհէթլէ տաթի պիր ճինանէթ աղ իշլէ-
միշ օլուրուզ :

Բիէր . - Սահիհ տիր . պու խուսուստա պէն տէ սէնինլէ հէմ-
էֆքեարըմ :

Իվար . - Հա՞նկը խուսուստա :

Բիէր . - Պիր թագըմ չայեանը թագպիհ հարէքէթլէրտէ պու-
լունմանարագ , քէսպի սէրվէթ իթմէք խուսուսընտա :

Բիէր , պու պապտէրի ասըլ ֆիքրինի պէնան իթմէօրտու , լաքին
Անժէլին նէրէտէ պուլունտուղունու պիլմէք իսթէտիկինտէն , ուս-
թալըզլա , Իվարըն սըրրընա թէմասիյլէ վագըֆ օլմանա չալըզմագ-
տա իտի , Իմտի , մէրգում գուրնագ խըզմէթքեար , պիր աղ սիւ-
քիւթտէն սօնրա ,

— Գօնթէսի նէրէտէ պուլտուն , տէյի սիւալ իթտի :

Իվար . - Պուրատա :

Բիէր . - Նէ՞ վագըթ :

Իվար . - Պու կիւն :

Բիէր . - Փագաթ նէրէտէ :

Իվար . - Մ . տը վօլնիսին խանէսինտէ :

Բիէր . - Մարքինին խանէսինտէ՞ մի :

Իվար . - Էվվէթ :

Բիէր . - Տիմէք քէնտիսինի թանըօրտուն :

Իվար . - Էվվէթ :

Գաֆալարըն ճէլլատը , 1832 տէ , քէնտիսիյլէ Անժէլ տԱրըլվիլ
արասընտա ճէրէնան իթմիշ օլան միւնասէպաթը Բիէրէ հիքեանէ
իթտի :

Մէրգում հիքեանէսինի պիթիլինճէ , Բիէր ,

— Տիմէք տիրքի , սէն պու գարընը սէվմիշսին տիր , տէտի :

Իվար . - Էվվէթ :

Բիէր . - Հալէա քէնտիսինի սէվէրմիսին :

Իվար . - Խա՛յր , պունունլա պէրապէր հաղգընտա հիսս իտէկէլ-
տիկիմ տույղուեա տա պիր մանէա վիրէմէմէքտէեիմ :

Բիէր . - Նիհանէթ , քէնտիսինի սէվիեօրմուսուն , խա՛յր , եա-
խօտ էվվէթ տէյի ճէվապ վէր :

Իվար . - Պիլմէմ , լաքին . . .

Բիէր . - Լաքին տիմէք նէ՞ տիր :

Իվար . - Լաքին ասլա քէնտիսինէ ֆէնալըգ իթմէք իսթէմէմ :

Բիէր, պու ճէվապ իւզէրինէ, ումուզլարընը չէջտի, վէ շը-
տէհու տէրին պիր միւլահազա տէրեսսընա տալմը ճըտուղու հալ-
տէ, Իվար, մէրգուամ խիթապէն,

— Նէ՞ տիւշիւնիւեօրսուն, տէյի տիւալ իթտի,

Բիէր.— Հիչ պիր շէյ տիւշիւնմէօրում:

Իվար.— Եօգսա թէրէտտի՞ւտ միւ խիեօրսուն:

Բիէր.— Խա՛յր, անճադ ֆիքրիմտէն պիր շէյ կէչտի:

Իվար.— Նէ՞ կէչտի:

Բիէր.— Միւմքիմսիզ պիր շէյ:

Իվար.— Հէր նէ իսէ, հէօյլէ:

Բիէր.— 1832 տէ, պիրինճի տէֆա Լօնտրատա գօնթէսէ թէսա-
տիւֆ իթտիկին, չօգ վազըթլըզ վազըա՞մը տրը:

Իվար.— Էվվէթ, հէման չօճուղուղումտա Լօնտրատա կէլմէշիմ
տիր:

Բիէր.— Նէ՞ սուրէթլէ:

Իվար.— Իսաադ իսմինտէ իհիթիեար պիր թէֆէճի իլէ:

Բիէր.— Օ տէյիլ տիր:

Իվար.— Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսուն:

Բիէր.— Սէնի, պիրինի զանն խիեօրտում, ֆադաթ պու կիպի
զաննարա զահիպ օլմազլըղըմտա, բէք զարիւն տիր:

Իվար.— Ֆիքրինի իյզահ էթ:

Բիէր.— Պիր արա, սէնի, տիւզ աք Սէրտէօյլին հազըզի էվլա-
տը զանն իթտիմ:

Իվար.— Նէ՞ տիեօրսուն:

Բիէր.— Հիսա իթտիկին վէ էլան տախի հիսս իթմէքտէ օլտու-
ղուն տույղու, գարապէթ տույղուսու օլտուղունու պիր արա մէ-
մուլ իթտիմ:

Իվար.— Ֆադաթ նա՞սըլ օլապիլիր քի, պէն...

Բիէր.— Տիւզիւն էվլատը օլասըն, էօյլէ տէյի՞մի:

Իվար.— Էվվէթ:

Բիէր.— Սէն քէնտի ֆամիլեանը թա՞նըրմըսըն:

Իվար.— Խա՛յր:

Բիէր.— Լօնտրատա կէլտիկին զէման, գա՞ն էաշընտա իտին:

Իվար.— Եէտի էաշընտա իտիմ:

Բիէր.— Պուրատա նէրէտէն կէլտիկինի պիլիեօ՞րմուսուն:

Իվար.— Բարիստէն կէլտիկիմի պիլիլիմ:

Բիէր .- (Աշխարհը պիտի հեծեճան իլէ .) Սէնի պիտի պըչագ պի-
լէյճի՞մի պիւտիւթտիւ :

Իվար .- Էվվէթ :

Բիէր .- Պու պիլէյճինին իսմի նէ՞ իտի :

Իվար .- Մարնմալ իտի :

Բիէր .- Թա քէտիսի :

Իվար .- Տիմէք տիրքի , շիմտի պէն տիւգիւն էվլատըերմ :

Բիէր .- Էվվէթ , տիւգիւն վէ Անթէլ տ'Արլըվիլին էվլատըսն :

Իվար .- Միւմքինսիդ շէյ տիր :

Բիէր .- Տողրուսու պու տուր , ֆագաթ հէքսի պու տէյիլ տիր :

Իվար .- Պաշգա նէ՞ վար տըր :

Բիէր .- Վիճուտինտէ 13 նիւմէրօ ևօգ մու տուր :

Իվար .- Էվվէթ , սօլ մէմէմին ալթընտա 13 բագգամ եազըլմըշ տըր :

Բիէր .- Շու կազ պօրուսունա եագլաշալըմքի , պու բագգամը պիզըլթ կէօրէսիմ :

Իքի հայտուտ , պիր կազ պօրուսունա եագլաշտըլար :

Պիր գաշ տագըգատան պէրու , Բիէր , էլինտէ պիր խանչէր
թուլթմագտա իքի :

Իվար , Բիէրին իֆատէի վագըասընտան սայքի սէրսէմլէնիպ վէ
թէֆէքքիւրաթա տալըպ , մատամ տը Գրուանըն խըզմէթքեարընը ,
վէ անըն էլինտէ պիր խանչէր պուլունտուղունու կէօրէմէմէքտէ իտի :

Իվար .- (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա , վէ ըիւեա կէօրիւպ ու-
եանան ատէմլէր կիպի .) - Եա գուլաղլարըմլի իշիթմէտիլէր , եախօտ
տէտիկինիդի պէն իյիճէ անլաեամատըմ : - Նէ՞ տէտինիդ :

Բիէր .- Տէտիմ , վէ եախօտ տիեօրումքի , էկէրչի թէէմին իթ-
տիկինիդ վէճհ իւզրէ , սահիհէն , իշար իյլտիկիմ մահէլլտէ 13
բագգամ եազըլմըշ իսէ , սիդ , տիւգ տը Սէրտէյիլին օղլուսունուգ :

Իվար .- Պէն , տիւգ տը Սէրտէյիլին օղլումուեում , միւմքին
տէյիլ տիր :

Բիէր .- (Կիւլէրէք վէ խանչէրի թուլթան էլինի , մանթօուու ալ-
թընտա կիզլէեէրէք .) Միւմքին տէյիլ՞մի տիր :

Իվար .- Սիդ պու սըրըը նա՞սըլ պիլիեօրսունուգ :

Բիէր .- Զաննըմճա , 13 բագգամը թէշքիլ իտէր իքի բագգամ
օլուպ , պու բագգամ :

Իվար .- Լաքին , էկէրչի իշպու 13 բագգամը համիլ տէյիլ իսէմ :

Բիէր .— Օ հալտէ , թապիեաթիլէ սիզ , սէօյլէտիկիմատէմ օլա-
մագսընըզ , Շուրաեը տախի պէեան իտէրիմքի , պու իքի ըագգամ ,
աթէշտէ գըղտըրըմըշ տէմիլէր իլէ եաբըմըշ օլմասըյլա , թապիի
պիւր իշարէթ օլամաեաճաղընտան , վէ 13 ըագգամ թապիի պիւր ի-
շարէթ օլտուղունու ֆարզ իթմէրլէ պէրապէր , պունուն , թամտէ-
միւր իլէ եաբըմըշ օլան իշարէթին պուլունտուղու մահէլլտէ օլմասը ,
ֆէվգէլատէ դարիպ պիւր շէյ տիմէք օլաճաղընտան , զիքը իթտիկիմ
ըագգամը համիլ օլան ատէմին՝ Ժէնէրալըն օղլու օլտուղունու թէէ-
մին իտէպիլիւրիմ , վէ հաթթա հիյնի հաճէթտէ պու խուսուսու իս-
պաթ իշին զաեէթ էմին պիւր թէտպիւրիմտէ վար տըր :

Իվար .— Նէ՞ տիր :

Բիէր .— Օ պանա այիա պիւր սըրր տըր :

Իքի հայտուտ արասընտա պիւր ճիւզի միւտտէթ սիւքիւթ վա-
գը օլտուգտան սօնրա , Իվար ,

— Սիզ պէնի իքի կիւն էվվէլ թանըմա՞ղ մը իտինիզ :

Բիէր .— Խա՛յր :

Իվար .— Փաղաթ Լօնտրատա բէք շօդ քիմնէլէր պէնի թանը-
լար , վէ սէօյլէտիկինիզ մահէլլտէ 13 ըագգամ մէվճուտ օլտուղունու
պիլիւրլէր :

Բիէր .— Պէն ապա Լօնտրաեա կէլմէմիշիմ տիր :

Իվար .— Հալ պու քի բէք կիւզէլ ինկիլիզճէ թէքէլլիւմ իտէպիլի-
եօրսունուզ :

Բիէր .— Լաքին պու սուրէթլէ սիզի ալտաթմագ իսթէմէքիկիմէ
նէ՞մագ սէտ օլապիլիւր :

Իվար .— Սիզէ , Մ. տը Սէրտէօյլիւն օղլու խըզմէթինի կէօրտիւր-
մէք իշին պիւր քիմնէ լաղըմ տըր , տէյիլ մի :

Բիէր .— Շիւպհէսիզ :

Իվար .— Իմտի , պու խըզմէթի իճրաեէ պէնի իսքեաթ իթմէք ,
վէ պու խըզմէթի լաեըզըյլա կէօրտիւրմէք իւզրէ , պանա պու եօլ-
տա իֆատէտէ պուլունուեօրսունուզքի , տօղրու սունու սէօյլէտիկիմ
հալտէ , պէն , սիզին պու սէօղիւնիւզէ ինանամաեօրում :

Բիէր .— Պունար պօշ սէօղլէր տիր . զիքը իթտիկիմ ըագգամվի-
ճուտինիդտէ վա՞ր մը , եօգսա եօ՞ղ միւ տուր , սիզ անը՝ սէօյլէեին :

Իվար .— Էվվէթ , վար տըր :

Բիէր .— Բէք իյի , կէօսթէրին :

Իվար .— Կէօրտիւկիւնիւզտէ , նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլաճագ տըր :

Բիէր .- Մատէմբի սիզի Իսքեաթ իթմէք իշին պունտան զայրի շարէ եօզ տուր, օ հալտէ էն մուհիմմ սըրըլարըմտան պիրինի սիզէ պէեան, վէ Անծէլ տ'Աըլըվիլին օղու օլտուղունուզու իսպաթ իտէ-
ճէեիմ:

Իվար .- Տիւգ տը Սէրտէօյիւն տէ օղոս, տէյիլ մի:

Բիէք .- Էվվէթ:

Իվար .- Սէօյէտիկինիզ իսպաթընէ՞ վազըթ կէօսթէրէճէքսինիզ:

Բիէր .- Եարըն, Բիրօնուն խանէսինտէ. պու իյզահաթտա օ տա-
իի հազըր պուլունմալը տըր:

Իվար .- Նիշին:

Բիէր .- Եարըն անյարսընըզ, Շիմտի սիզ օ իշարէթի կէօսթէրին:

Իվար .- Կէլին:

Իվարըն՝ Բիէր հազգընտա ապա էմիյեթսիղիկի պուլունմա-
տըղընտան, պէեան իյէտիկիմիզ մուպահասանըն վուզու պուլու-
ղու մահէլլտէն եալընըզ պիր գաշ աարմ՝ ուզագտա օլան պիր կազ
պօրուսունուն ալթընտան, վէ մէրզումուն եանընտան ֆիթուրսուզ-
ճա եիլիւմէկէ պաշատը:

Իվար, խուսուսիյէ օլ էանատէ Բիէրին քէնտիսինէ գիեատէ իհ-
թիեաճը օլտուղունու զանն իթտիկինտէն, անըն քէնտի ալէյհինտէ
նիեաթը խուսումէթ քեարանէսի պուլունմասընը մէմալ իտէմէզ իտի:
Տիկէր թարափտան Բիէր, Իվարըն գուվվէթիլիկինտէն քօրգուպ,
օնա զէրրէ գատար չիւպհէեէ մահէլլ վիրմէք իսթէմէտիկինտէն, նի-
եաթ ու էֆքեպընը կիզէմէք իւզքէ, հէր կիւնա թէտպիրտէ գու-
սուր իթմէմէ կէ չալըշմագտա իտի:

Շու գալտար քի, Բիէրին էֆքեար ու նիեաթը տօսթանէ օլմա-
եըպ, խանչէրինի էլինտէ թուլթմասը, Իվարը Եօլտիւրմէք իշին իտի,
վէ իքի կիւն էվվէլ քէնտիսինէ չէրիք իթմէք իսթէտիկի պու ատէ-
մի թէլէֆ իթմէրիկի թաամիմ իյլէմէտի, իքի ալպլպտէն իլէքի կէլ-
մէքտէ իտի:

Պու սէպէպլէքտէն էն մուհիմմ, Բօղէթէ չիտտէթլէ ալէաղա
իթմիշ օլմասը, վէ Իվարըն՝ մէղպուրէեի սէվմէքտէ օլտուղունու իգ-
րաք իյլէմէսի իտի:

Պու պապտէ խըզմէթքեարը մէրզումմ հիշ պիր սուրէթլէ քէնտի
ալէագասընտան վազ կէչէմէեէճէկինտէն, վէ Իվար տա, քէնտի նա-
գարընտա մուխաթարալը պիր ըաքիպ օլտուղունտան, պէհէմէհալ
պունուն վիճուտի օրթատան գալգմագ չազըմ իտի:

Իրինճի սէպէպ տէ շու իտիքի, մատամ տ'Արլըվիլ հագգընտա թէվէճճիւհաթը հասէնէ իլէ մութթասըֆ օլտուղունու, վէ մէգպուրէեէ գարչը հիշ պիր շէյ եարմաեաճաղընը պէեան իթմիշ, վէ հաթթա մարքիզ իլէ Բիրօեա գարչը օլարազ, տիւգիւ վէ գօնթէսի իլթիզամ իթմէրլիկի Բիէրէ թէքլիֆ իյլէմիշ իտի:

Պունտան տա պաշգա, Իվարըն՝ տիւգ տը Սէրտէօյլիւն օղլու օլմասը իհլթիմալինտէն պահս օլունմասը իւզէրինէ, հայտուտը մէրգումուն մէյլիեաթ ու թէվէճճիւհաթընըն տահա դիտատէ արթմասը գապիլ իտի:

Պինապէրին, Իվար, տիւգիւն թարաֆընը իլթիզամ իթմէքլէ, վէ անըն մէնֆաաթը ուղլունա չալըչմագլա, մատամ տը Դրուանըն քեաֆֆէյի թէչէպպիւսաթը ճըլգ չըգաճաղը տախի պաեիտէլ իհլթիմալ տէյլի իտի:

Բիէր իսէ, ուղուն միւտտէթլէ տէվամ իտէկէլմիշ օլան մուխաթարալը պիր շիրքէթլէ, մարքիզէ գալիէն վէ հասպ էլ իճապ պաղլը օլտուղունտան, Իվարըն թասալվուրաթընտան թապիաթիյլէ խօշանամագ իտի:

Մարքիզ վէ քէնախի, իքիսի տէ, պու խուպուսաա ախի իլթիպաթ իլէ եէկտիկէրէ պաղլը իտիէր:

Մէրգում վէ մէրգումէ, պիրիպիրինտէն նէֆրէթ իթմէքտէլէր իտիիսէ տէ, մէնֆաաթը միւշթէրէքէլէրի իճապընճա, պիրիպիրինէ գարչը իհանէթ իտէմէտիքտէն պաշգա, միւթթէֆիզ տախի պուլունմագտա իտիէր, չիւնքի պիրինին գայպը, պէհէմէհալ տիկէրինին դայպընը միւնթիճ օլաճաղը տէքքեար իտի:

Հէր նէ իսէ, Իվար, Բիէր իչին զօրգուլաճազ վէ պաղքընլաճազ պիր շէրիք օլմաեըպ, հէր ճիհէթլէ պիր տիւշմէն տիմէք իտի:

Հասըլը, մարտ 23 տէ, հալա հէնուզ զաեէթ սօղուգ օլտուղունտան, Իվար, վիճուտի ըարթըճը էլպիաէլէր կիեինմիշ իտի: Մէրգում, մանթօպունու պիր թարաֆա իտիպ, բայթօսու վէ եէլէկի տիւլմէլէրինի սէօքմէք, վէ կէօմլէեինի արալըգ իթմէք իւզրէ, իքի էլինի իսթիմալէ պաշլատը, վէ պիր տաղըզա սօնրա, սօլ մէմէսի թարաֆընտա, չըպլազ օլան կէօքսիւնիւ կէօսթէրիպ,

— Իչթէ, օն իւշ ըազգամ պուրատա տըր, տէաի:

Յիլվազը Իվար, բարմաղըյլա, մէզքիւր իքի ըազգամ հարֆլարընը կէօսթէրմէքտէ օլուպ, մէրգում, օլէնտատէ, պաշընը եօզարընա տօղրու գալտըրմըշ օլարազ, սիք սիվրի տուրուեօքտու, վէ

անագլարընա պագմագտան զիեատէ, գուպպէյի ասիւմանէ պագլընօրտու:

Բիէր, եիկիրմի տէօրթ սէնէ մուգատտէմ Մ. տը Սէրտէօյլին օղլունուն վիճուտի իւզէրինտէ քէնտի էլիյլէ հաբըմըջ օլան իշարէթի պուլմագ իւզըէ, անըն կէօքսիւնէ էեիլիպ, թապիի պու հարէքէթտէ, քէնտի պաշը իլէ ումուղլարընըն, Իվարը վուրմանա հազըրլանմագտա օլան գօլունու կիզլէեէճէքլէրի տէրքեար իտի:

Բիէր. — Թէմամ, իշթէ պու տուր:

Իվար. — Տիմէք տիրքի, պէն, տիւզ տը Սէրտէօյլին օղլունմուեուլմ:

Բիէր. — Շիւպհէսիգ:

Իվար. — Իսպաթ իտէպիլի՞րմիսինիգ:

Բիէր. — Էվվէթ:

Իվար. — Նէ՞ վագըթ:

Բիէր. — Ապա. . .

Բիէր, պու մէմուլին զայրի ճէվագը՝ վիրտիկինտէ, էլինտէյպուունան ուզուն խանչէրի, սիրէր հէրինէ գլտար, Իվարըն գարնընա սաբլատը, վէ գարնընտան չէքտիկինտէ, տէրհալ կէրիեէ աթլատը, չիւնքի Իվար, տարպէի մէգպուրէտէ, եէրէ տիւշմիւշ օլմատըղընտան, վէ իքինճի տէֆա խանչէրի սաբլամագ՝ թէհլիքէտէն խալի պուլունմատըղընտան, ճարիհին՝ մէճրուհուն հարէքէթի թէճապուգքեարանէսինտէն քէնտիսինի սագընմասը թապիի իտի:

Իշթէ Բիէր, պու ճիհէթէ գանմըջ իտուկինտէն, տէրհալ մահէլի մէգքիւրտէն ֆիրարա չիթապան օլտու:

Իվար, խանչէր իլէ վուրուլտուգտան սօնրա, «ալչագ» տէտի, վէ պատէհու պուղա կիպի, վէ սիւրաթլէ գօշտուրուլան մուհարէպէ աթլարընըն՝ գարնըլարընտան միւհլիք սուրէթտէ վուրուլտուգլարը հալտէ պիլէ, գօշմարընա տէվամ իթտիրլէրինի, վէ վուրանլարըն իւզէրլէրինէ տիւշիւպ, անլէրի աթլարընա էզմիք տէրէճէսինտէ էմրի թաագիպտէն կէրի տուրմատըգլարը միսիլու, Իվար տէրհալ եէրէ տիւշմէտի, վէ պիր սանիյեէտէ տալընըլըր կէչիպ, անագլա գալգուր, վէ ասլա աճը տուլմագսըլըն, գալլան մագամընտա բիւր հիտտէթ օլարագ, քէնտիսինի վուրմուշ օլան խայինին բէչինէ տիւշտիւ:

Վագըլայի մէգքիւրէ բէք աղ զէմանտա զուհուրա կէլտի:

Լօնտրանըն Սմիէթֆիէլտ Նամ մահէլլէտի, 1840 սէնէսինտէ, վէ

պիր սէմթի միւսթէսնա օլտուղու հալտէ, էյան պու կիւնքի կիւն, խալի, չամուրլու, սէքէնէսի ազ, վէհասարլ ֆէնա պիր նամու շէօհ-
րէթի հայիզ օլուպ, արա սըրա, շիւպհէսիզ պազը հայտուտլարըն
քէնտիլէրինէ մախսուս իշարէթլէրի օլարազ, զարիպ սէսլէր իշիտի-
լիւ: Իշթէ պիզիմ իքի հայտուտուն, պիրիպիրինի գօվալատըզլաթը
մահէլլէ զիքը իթտիկիմիզ մահէլլ օլուպ, Բիէր, գօրգուսունտան
նաշի սիւրաթլէ ֆիրար իթտիկի, վէ արգասընտան իվարըն գօշտու-
ղունու իշիթտիկի հալտէ, քէնտի քէնտիէ, «աճապա պու ատէ-
մին եարասը խաֆիֆճէ՞ մի տիր» տիմէքտէ իտի:

Պու միւլահազա իլէ, մէրգում քէնտիսինի զայպ օլմուշ զանն
իթմէքտէ իտի:

Իվար իսէ, ինթիգամ արզուսու, վէ հիտտէթ ու զազապա
քէսպի գուվվէթ վէ ճէսարէթ իթմիշ օլտուղունտան, ճէրիհասընը
ունութմադտա իտի: Մէրգում, պիր արա Բիէրի թութմազ րատ-
տէսինէ կէլիպ, անտէն եալընըզ իքի ատըմ ուզադտա պուլունմազ-
տա իքէն, ճէրիհասընտան խալլիճէ գան ազմիշ օլմասը, քէն-
տիսինի գուվվէթտէն տիւշիւրմիւշ իտուկինտէն, զաաֆէթ հիսս իթ-
մէկէ պաշլատը, վէ թապիի սիւրաթը հարէքէթի եալաշլանտըղըն-
տան, Բիէր, պու հալի կէօրտիւ, լաքին քէնտիսի հարէքէթինի եա-
վաշլաթմաեղպ, պիւաքիս տահա զիեատէ սիւրաթլէ եօլունա տէ-
վամ իլլէտի:

Իվար, պու հալի միւշահէտէ իտիպ, հիտտէթի ազիմէ իլէ,

— Ս:հ, ալշաղը էլիմտէն գաշըրաճաղըմ, տէտի:

Բիէր տէ, քէնտի քէնտիէ,

— Լաեըզըյա վուրմուշ օլտուղումա իսքեաթ օլուեօրում, տէ-
յի պէեան իլլէտի:

Մատամ տը Գրուանըն վէքիլխարճը պու սէօղլէրի սէօյլէտիկի
զէման, Իվարտան եիկիրմի մէթրօ գատաշ ուզազլամիշ իտուկինտէն,
հարէքէթինի տուրտուրտու, վէ մէճրուհ պիր գաշ ատըմ տահա
ալըպ, պատէհու սարսըլտը, վէ Բիէր տէ, ուզադտան,

— Սէրխօշմուսուն, արգատաշ, տէյի սիւալ իթտի:

— Սլշա՛գ, տէյի Իվար ճէվապ վիրտի, վէ պիր տէֆա տահա
սարսըլտըգտան սօնրա եէրէ տիւշտիւ:

Լաքին մէճրուհը մէրգում, հալէա քէնտիսինի մաղլուպ օլմուշ
ատտ իթմէեէրէք, եէրէ տիւշմիւշ օլան սէրխօշ պիր ատէմ կիպի
աեաղա գալգաղը իսէ տէ, իքի ատըմ տահա ալմըշ իքէն, թէքըրար

տիւշտիւ , ֆագաթ պու քէրէ անաղա գալգամաւորդրնտան , խան-
չէրինի տիպէրի արասընտա թուլթարագ , տիշէրի վէ էլլէրիյէ Բիէ-
րէ տօղու բէնտիւնի սիւրիւքլէտի :

Բիէր .- Պէնի պէրլէ , արգատաշ , սէնի գալտըրմաւա կէլէ-
ճէտիւմ :

Իվար .- (Բիէրին իսթիհզասընտան տահա զիւտէ հիտտէթ
քէսպ իտէրէք .) Ալշադ :

Փիլվազը Բիէր , պիր արա ըաքիպինին եանընա եաղլաշտը , չիւն-
քի անը , քէնտի արգատընտա հաւաթտա պըրագմադ իսթէմէնօր-
տու :

Իմտի , քէնտի քէնտիւնէ ,

— Էկէրչի պիր նէֆէսի Գալմըշ իսէ , անը տա ալմագ լազըմտըր ,
չիւնքի օ նէֆէսի տէ , պիզի զամմազլամադա սարֆ իտէճէկինէ չիւպ-
հէ եօգ տուր , տէտի :

Իշթէ Բիէրին արգանա տէօնմէսի , Իվարա սօն վէ գաթի պիր
տարպէ տահա էնտիրմէք իւզրէ , անըն , գուվվէթտէն պիւթիւն
պիւթիւն տիւշէրէք , եէրէ սէրիլմէսինէ պէքլէմէք իչին օլուպ , պի-
նապէրին Բիէր . Իվարա իքի աւըմ գալարագ պիր մահէլլտէ ֆի-
թուրսուզճա օթուրտու :

Մէճըուհ , սայքի քէնտի անաղլարը ալթընտա տէպէլէնիեօրտու :

Իվար տախի Բիէրին եէրինտէ օլսա , անըն եաբտըղընը եաբա-
ճաղընտան , թապիաթիյէ շիմտի մէրզ ումուն ֆիքըրինի վէ նիւնէթի-
նի անլամագտա իտի . Պինաէն ալէյհ , քէլամա աղագ իտէրէք ,

— Ալշադ , իչինի պիթիւրմէք իչին ապա գըմըլտանմամագլըղմա
պէքլէեօրսուշն , տէյիլ մի , տէտի :

Բիէր պու սըրատա , պաշընը , էվվէթ մանէասընտա սալլատը :

Իվար .- Լաքին պէնի պու հալտէ պըրագմագտան իսէ , թէք-
միլէն վուր , էօլտիւր :

Բիէր .- Խա'յր , սէնինտէ պիր խանչէրին վար տըր . Էկէրչի ահ-
րէթէ եօրճու օլմագ իսթէեօրսան , քէնտի քէնտինին իչինի պիթի-
րէպիլիւրսին . Պանա կէլինճէ , զանն իտէրիմքի , սէնին եանընա եաղ-
լաշմագլըգ , հէնուզ բէք թէհլիքէլի տիր . Գեամիլէն զաաֆ քէսպ
իտէր իսէն , օ վագըթ իճապընա պագարըգ , - Նէ՞ տիւնէճէքսին , տօս-
թում , հէր քէս քէնտի գուվվէթի նիսպէթինտէ միւլահագա իտէր .
Սէն պուղա կիպի գուվվէթիսին . վագաա շիմտի մաղլուպ օլմուշ-
սուն , Լաքին հիչ պիր շէյ , սէնի , պույնուզլարընը վուրմագտան հէ-

նուզ մէնն իթմէզ , վէ պէն տէ պույնուզլարընըն տարպէլէրինի ալմագ իսթէմէմ :

Պու ճէվապ իւզէրինէ , իվար , տահա զիեառէ հիտտէթամիզ պիր սէս չըգարտը , վէ պագըյեյի գուվվէթ իյլէ , վէ խանչերի տիչլէրի արասընտա օլարագ , Բիէրին պուլունտուղու թարաֆա տօղրու կիթմէսինէ տէվամ իյլէտի , ֆագաթ անըն եանընա եազլաչարագ , պօղազընա աթլամագլըզը թէճրիւպէ իտէպիլմէք իչին , միւմքին մէրթէպէ քէնտիեի եօրմագտան սագընտը :

Լաքին մատամ տը Գրուանըն վէքիլխարճը , իվարըն , քէնտիսինէ եազլաչտըզընը կէօրտիւկիւնտէ , տիկէր պիր քէօչեեէ կիտիպ օթուրտու , վէ իչպու եէր թէպտիլի սըրասընտա :

— Էկէրչի տէօրթ քէօչեեի տօլաչմագ օեուճուճու իճրա իյլէմէք արզուսինտէ իսէն , բէք ալէա , պու օեուճու իճրա իտէրիմ : Լաքին , չիմտիտէն պիլմիչ օլքի , հէր նէ եարսան , պէնի էլինէ կէչիրէմէեեճէքսին , տէտի :

Իվար , իսասմինի էլտէ իտէմէեեճէկինի անլաեարագ , հարէքէթինի տուրտուրտու , վէ պիր ապ տիւչիւնտիւքտէն սօնրա , մէրգուճա խիթապէն ,

— Ֆագաթ նիճին պէնի վուրտուճ , տէյի սիւալ իթտի :

Բիէր .— Պիր ազտան սէօյլէրիմ . պու պապտէ բէք չօգ սէպէպլէր վար տըր :

Իվար .— Սէօյլէ :

Բիէր .— Էվվէլ էմիրտէ սէն տիւգիւն օղլուսուճ :

Իվար .— Տիւգիւն օղլու օլտուղումտան սանա նէ՞ վար տըր :

Բիէր .— Հէր հալտէ վալիտէնին մէնաֆիինի իլթիզամ իթմէքլիկին թապիի տիր . զաթէն անըն թարաֆընա մէյեալ օլտուղունու տա իգրար իթտին :

Իվար .— Հալպու քի պէնիմ շէրիքիմ օլմաղլէ հիսուպընը պուլտուղուն թագտիրտէ , վալիտէմին մէնաֆիինի իլթիզամ իթմէքլիկիմտէ սէնճէ նէ՞ զարար օլապիլիր :

Բիէր .— Պէն , մատամ տ'Արլըվիլի մահվ իթմէքլէ , քէնտի հիսապըմը պուլապիլիրիմ :

Իվար .— Էյ անը մահվ իտէճէքմիսին :

Բիէր .— Շի պհէսիզ :

Իվար .— (Պու սէօզտէն ֆէվգէլղաեէ միւթէէսսիր օլարագ , քէնտի քէնտիեէ) Վալիտէմի պու թէհլիքէտէն նասըլ գուրթարապիլի-

րիմ, եախօտ վուգուի հալի քէնտիսինէ նա՞սըլ խապէր վիրէպիլիբիմ, Բիէր .- Տիեէճէկիմ պու գատար տէյիլ տիր :

Իվար .- Տահա նէ՞ վար տըր :

Բիէր .- Սէն Բօզէթի սէվիեօրսուն , տէյիլ մի :

Իվար .- Էվվէթ :

Բիէր .- Անը պէն տէ սէվիեօրում :

Իվար .- Սէն տէ մի սէվիեօրսուն :

Բիէր .- Էվվէթ , վէ մատէմքի շիմտի սէն վուրուլմուշսուն տուր , հիչ պիր վագըթտա Բօզէթ սէնին օլմաեաճաղընա իսքեաթ օլմուշում տուր , չիւնքի սօն նէֆէսինի վիրմէտիքէ պու սօգադտան կիթ-մէեէճէեիմ :

Իվար .- Օ հայտէ պէնի էօլտիւրէճէճմիսին :

Բիէր .- Հէր հա՞նկը տագըգա միւգթէտիր օլուր իսէմ, Էվվէթ , սէնի էօլտիւրէճէեիմ, Պու տա , թէհիլքէլի պիր խասիմտէն գուր-թուլմագ , վէ Բօզէթէ մալիք օլմագ իչին տիր :

Իվար .- (Խըշմ իլէ .) Բօզէթ սէնի՞ն մի օլաճագ :

Բիէր .- Էվվէթ , պէնիմ օլաճագ տըր :

Բիէրին պու իֆատէսի իւզէրինէ , Իվար , պիւթիւն պիւթիւն քէնտիստէն չըգըպ , մէրգումա եագլաշմագ , վէ հէր նասըլ օլուր իսէ օլսուն , անը թուլթմագ իւզրէ , սօն պիր ճահտ տահա իճրա իթտի . լաքին Բիէր , թէքրար ըիւճաթ իթմէքլէ , հայտուտը մէրգումտան ուզադլանտը :

Բիէր , հալը թէտաֆիտէ օլուպ , Իվար տախի օնա հիւճումա հազըրլանմագ տա իտի , եախօտ Բիէր էօյլէ զանն իթտի , Հալպուքի Գաֆալարըն ճէլլատընըն նիեէթի պու տէյիլ իտի :

Բիէրին , Բօզէթէ մալիք օլաճաղը ֆիքրինի իզհար իյլէմէսի , Իվարըն զիհնինտէ շէյթանի պիր թասավվուր , հասըլ իթտիբմիշ իտի , վէ քէնտիսի կիպի միւլթալիտ վէ միւգթէտիր պիր ատէմ իչին , թասավվուրը մէզպուրուն ֆիլիլէն իճրասընտա միւշքիւլաթ պուլուն-մամագտա իտի :

Պինապէրին Իվար , զիքը իթտիկիմիզ սօն ճահտը իճրատէն սօն-րա , գուվվէթտէն տիւշմիւշ տիւր կիպի գալտըրըմըն իւզէրինէ սէ-րիլիվէրտի , հալ պուքի պու հարէքէթի սախթէ օլուպ , շէօյլէքի , Իվար , քէնտիսի Բիէրին եանընա գատար կիտէմէեէճէկի ճիհէթլէ , անը քէնտիսի եանընա ճէլպ իթմէք իսթէմէքտէ իտի :

Բիէր , պու արա , քէնտիսինէ եագլաշմագտա օլան պաղը աեագ :

սէսլէրիյլէ ինսան սէտալէրինի իշիթմիշ օլտուղունտան , քէնտի քէնտիեէ ,

— Զանն իթտիկիմտէն զիեատէ զայիֆ տիր . իմտի , միւտարէ-պէմիզ չօգ վապըթ տէվամ իթմէեէճէք տիր , տէտի , վէ խասմի իւզէրինէ հիւճուժ ֆիքրիյլէ , իւք հարէքէթի իճրա իթտի . Անճադ իւվար , թասսավիւրունու բէք չարուգ իճրա իթմէք իսթէտիկի իչին , պու խուսուստա մուվաֆֆաթ օլամատը : Շէօյլէքի մէրգուժ , խանչէրի սաղ էլինտէ օլտուղու հալտէ , իգթիտարը տէրէճէսինտէ , պիրտէն պիրէ աեաղա գալգտը , վէ Բիէրի , աեաղընտան թուլթմագ իւզրէ , սօլ էլինի սէրիան իլէրի սիւրտիւ :

Իվարըն էլի , մէնկէնէ կիպի գուվվէթլի օլուպ , մէրգուժ շու եօլտա տիւշիւնմէքտէ իտի :

— Եկէրչի իսթէտիկիմ սուրէթտէ քէնտիսինի թուլթապիլիրսէմ , պիր տախի եադասընը գուլթարամանաճադ տըր , վէ հէր նէ գատար մէճրուհ իսէմտէ , վէ տահա զիեատէ պէնի ճէրհ իտէպիլիր իսէ տէ , երինէ պէն քէնտիսինի էօլտիւրմէեէ մուվաֆֆադ օլաճաղըմ : Պու վէճհլէ իքիմիզ տախի թէլէֆ օլաճաղըմըզտան , Բօզէթ՝ նէ պէնիմ , նէ՝ քէնտիսինին օլմանաճադ տըր :

Լաքին Բիէր , խանչէր ալթընտա վէ Իվարըն էլիյլէ էօլէճէք տէյիլ իտի :

Պալէատէ պէեան իթտիկիմիզ իւզրէ , Իվար , մէրգուժու թուլթմագ իչին զիեատէ թէլաշ կէօսթէրտիկինտէն , պաճաղընտան թուլթաճադ եէրտէ , անճադ բալթօսունուն էթէեինտէն թուլթմանա մուվաֆֆադ օլապիլտիկի ճիհէթլէ , Բիէր , թէքրար ըիւճաթ իթտի :

Հալ՝ միւշքիւլ օլուպ , օլ էանատէ աեադ սէսլէրի իշիտիմիշ օլան ատէմէր , սօգադ քէօչէսինի տէօնիւպ , իքի հայտուտուն պուլունտուգլարը մահէլլէ տօղրու իլէրլէմէկէ պաշլատըլար :

Պու ատէմէրին կէլիշինի Իվար տախի իշիթմիշ օլտուղունտան ,

— Մատէմքի քէնտիսինի էօլտի ըէմէզսէմ , հիշ օլմազսա թուլթտուրապիլիրիմ , վէ օ հալտէ տէ Բօզէթէ մալիք օլամալ , տէտի :

Պինապէրին Իվար ,

— Եարտըմա՝ կէլին , գաթիլի թուլթուն , տէյի պաղըրտը :

Պու ֆիղան ու ֆէրեատը իշիտէն վէ իլէրլէմէտէ պուլունան իւշ քիշի , գօշմանա պաշլատըլար , ֆագաթ վիսուլլէրինտէ , Իվարըն , հիտտէթ ու զազապընտան սէսի պօղուլմագ տէրէճէսինէ կէլմիշ օլտուղունու , վէ լագըրտը իտէմէտիկինի , վէ ազ վագըլթտա , հէման

հաեաթընա տայիր էսէր տախի կէօրիւլմէտիկինի միւշահէտէ իյլէ-տիլէր :

Բիէր, Իվարըն նիեէթինի անլամըշ օլտուղունտան, բալթօսու-նուն բէշինի պըշաղըյլա քէսիպ, ֆիրար իթմիշիտի :

Իվար, շիւպհէսիզ գաստէն գումաշ բարչասընը սըգընա սօլ է-լինտէ թութմադ տա օլուպ, խասվինի գաթիէն էլինտէն գաշըրտը-ղընա խքեաթ օլտուղունտա, խանչէրինի պիր մահգէնին արալըղըն-տան աշաղընա աթտը :

Լաքին Բիէր, էմրի պասիրէթ սահիպի օլուպ, միւսթագպէլի տիւշիւնտիւկիւնտէն, մահէլլի վագըլտան տէրհայ ուզաղլանմատը, վէ աթիտէքի մէնզարէտէ հազըր պուլունտու :

Շէօյլէ բի, կէլէն իւշ շախս, Իվարա եագլաշարագ, էվվէլ էմիր-տէ անը իսթիճվապ իթմէր իսթէտիլէր իսէ տէ, մէրգում ճէվապ վիրէմէտի, Օլ վագըթ, մէճրուհուն ֆիղանլարընտան ուեանարագ ըըգլա կէլմիշ օլան պագը քիմնէլէր, մէճրուհը մէրգումու թէտգիգ իթտիլէր, վէ արալարընտա շու վէճհլէ կէօրիւշտիլէր :

— Պու ատէմ էօլմիւշ տիւր :

— Էվվէթ, ֆագաթ գաթլ իտիլմիշ տիր :

— Շիւպհէսիզ, լաքին հէնուզ գալպի վուրուեօր :

Բիէր, պու սէօղիւ իշիտինճէ, Իվարըն քէնտիսինի ղամմաղլա-եապիլէճէկինի պիլ միւլահաղա, տիթրէտի :

— Էվվէթ, միւսիւ Պիլ, գալպի հէնուզ վուրուեօր, լաքին բէք ճիւղիճէ վուրուեօր, ճան վիրմէք վուրուշու տուր. պէն տօգթօրում, վէ պու հալտէն անլարըմ. Օն տագըգաեա գատար էօլէճէք տիր :

— Հագգընըզ վար տըր, տօգթօր ժօնաթան :

Սօն իքի էֆքեար Բիէրին եիւրէկինի բահաթ իթտիրմէքլէ, մէր-գում օրատան կիթտիկի զէման :

— Իյի վուրմուշում իշի պիթմիշ. Ալլահա ըսմարլատըգ արգա-տաշ, տիմէքտէ իտի :

Էկէրչի Բիէր, էվվէլճէ չէքիլմիշ օլտուղու մահէլլտէ կիճէեի կէ-չիրմիշ օլսա իտի, տօգթօր ժօնաթանըն քէշֆինտէն զիեատէ մէր-գումուն եաշատըղընը կէօրէճէք իտի :

Իշթէ վուգուի հալ...

Իվար, պիր օթէլէ նագլ իտիլիպ, օրատա, իւզէրինտէ պու-լունան ալթունլարը սաեէսինտէ, ազ վագըթտա պիր ազ իֆագաթը-նը պուլտու, վէ լագըրտը իտէպիլտիկինտէ, ֆրանսըզ թէպասըն-

տան օլտուղունու , վէ էօլմէղտէն էվվէլ Մ . տը Վօնիսէ պաղը իֆա-
տաթը մուհիմմէսի պուլունտուղունտան , սէֆարէթխանէեէ կիթմէք
իսթէտիկինի պիտիրտի :

Քէ յֆիեէթ մարքիեէ խապէր վերիմէքլէ , մէրգում օթէլէ կէլ-
տի , վէ գըղընը քէնտիսինէ թէսլիմ իտէճէք օլան շախս իտուկինի
թանըեընճա , պիլա թէրէտտիւտ , անը քէնտի խանէսինէ նազլ իթ-
տիրտի , վէ օրատա մէրգում հազգընտա հէր կիւնա իհթիմամ տի-
րիղ իտիլմէտի :

Բիէր իսէ , Իվարըն դամմազքեարլըղընտան գօրգարազ , իքի
կիւն քէնտի օթէլինէ կիթմէտի , լաքին եազըն պիր մահէլլտէն Բի-
րօնուն իգամէթկեահընը գօլլաեըպ , Իվարըն կէլմէտիկինի անլաեըն-
ճա , իւչիւնճիւ կիւն , տէրունինտէ պիր խալլի նազտ վէ էվրազը
մուհիմմէսի պուլունան օթէլինէ կիթտի , վէ ճինաեէթին տէօրտիւն-
ճիւ կիւնիւ , Բիրօեա վէ Րօզէթէ իլք վիզիթասընը վիրմէքիկի տիւ-
չիւնտիւ :

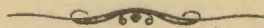
Պինապէրին թուալէթինէ պաշլատը :

Պու մուհիմմ մէշղուլիեէթինին պիրտէն պիրէ նէ' սուրէթլէ
դաթթ օլունմասընտան , պէշինճի գըսըմտա պահս իտէճէեիլ :

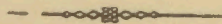
ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ԳԸՍՄԸՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՊԵՇԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

ՖՈՒԳԱՐԱ ՆԵՔԻՍԻ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳԼԽԱՎՈՐ

ՄԱՐԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՓԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅՏՈՒՏ ԳԱՐԸ

ՊԵՇԻՆՃԻ ԳԸՍՄ

Ֆոնգարա հեքիա

1

ՄԱՏԱՄ ՏԻՐԻԷՕ ՀԱԳԻԸՆՏԱ ՊԱՋԸ ՄԱԼԻԻՄԱԹ

Նազւ իթտիկիմիզ վազըալարըն Լօնտւատա ճերէեան իթտիկի, վէ օլ վիճտանաղզ վէ մէրհամէթսիզ հայտուտ իվարըն՝ Մ. տը Սէր-տէօյիւն օլլու օլտուղու անլաշըլմազլէ, Բիէրին, Արժէլ տ'Արըլվիլ իյէ Բօզէթ հազ գլարընտաքի թառափվուրաթ վէ նիեաթը գարշըսըն-տա ճիտտի պիր մանի պուլունմագտան խալի օլմագ իւզրէ, հայ-տու տը մէրգուլմու սուրէթի միւհլիքէտէ վուրտուղու էսնատէ, Բա-րիստէ նէ՝ վագը օլուեօրտու:

Շիմտիեէ գատար իսիմէրինի վէ էվսաֆլարընը պէեան իթմիշ օլտուղուլմուզ գանլը գաթիլլէրտէն տահա զիեատէ ճանի վէ տէհ-շէթլի օլան պու Բիէր, սահիհէն բէք մէքրուհ վէ մուճիպի նէֆրէթ պիր քիմաէ իտի:

Ֆիլվագը, հէր ճանի, իլք ճինաեթինի իճրա իթմէղտէն էվվէլ, շունու տիւշիւնմէլի տիր քի, էկէրշի առալէթի պէշէրիեէ պագէն ճանիլէրի մէյտանա չըգարըպ, լաեըզ օլտուգլարը ճէզալարընը պիւա

մերհամէթ թերթիպ իյլէմէքտէ նսմիւզթէտիր տախի օլսա , ատա-
լէթի իլահիսէ , հէր վագըթ իւզէրլէրինէ նէզարէթ իթտիկինտէն ,
չօգ տէֆա , պիր թէտպիրի իլահի մուճիպինճէ , օլ ճանի վէ գանլը
գաթիլլէր , շու եա պու սէպէպլէ պիրիպիրլէրինէ գարչը չըգըպ ,
քէնտի քէնտիլէրի մահվ ու թէլէֆ իտէրլէր , վէ պու սըրատա , օլ
անէ տէկին իշլէմիշ օլտուգլարը ֆէնալըգլարը բիւյմանլըղնտան ,
վէ մէնսուպ պուլունտուգլարը մէզհէպին էօլիւմ սաաթընտա
պախշ իյլէտիկի աֆվլըղա նայիլ օլմագ թէսէլլիսինտէն մահրում գա-
լըրար :

Պու պիր տէհչէթլի միսալ տըր քի , է՛ն մէզմում վէ գապիհ ախ-
լէագ ու էվսաֆ իլէ մութթասըֆ օլանլարա , չօգ տէֆա խարապիյ-
եթ վէ մահվիյեթ կիրտապընըն ուչուրումարը իւզէրլէրնտէ գու-
հուրա կէլիր :

Հէր նէ հալ իսէ , պու միւթալէաեը ուզաթմաեարագ , կէլէլիւ
հիքեաեէմիզէ , վէ հիքեաեէմիզ իշինտէ պուլունան էշխաստան , օ-
գուեանլարըմըզը զիեատէսիյլէ մէրագտա պըրագմասը թապիի օլան
պազը քիմսէլէրէ :

Լաթին մահէլլէսինին կիւլ չիշէեի իսմինի իհրագ իթմիշ օլան Բօ-
զէթ՝ Բիէր իլէ Իվար թարաֆընտան թէհտիտ օլունարագ , վէ էլէն
թարաֆընտան տախի հէր քէստէն կիղլէնմիշ պուլունարագ , ազիմ
թէհիքէլէր իշինտէ օլ ու զո , է Անժէլ ա՛Մ. յը իլ՝ պի մէհէրէք տէհ-
չէթլի պի թէ՛ իքէ լթըն ա պուլունտուգու , վէ Բի՛ր՝ քէնտի-
նին օլ ինսաֆաը իանչէրլինի անէ գարչը հազըրլատըլը , վէ մատամ
տը Գրուանըն պիր օտա խըզմէթ քեարընըն շէյթանի տէսիսէլէրի
գարչընտա Բիրօնուն եըլաըզը պիլէ ազարմաեա եիւզ թուլտուգու
սըրատա , թէքրար իտէրիզ , Բարիստէ նէ՞ վագը օլուեօրտու :

Իշթէ պու խուսուսու օգուեանլարըմըզա պէեան իտէճէեիզ :

Օգուեանլարըմըզը , մէյվէ վէ թավատա բիշիրիմիշ պազը թաամ
սաթընըլըղը իտէն պիր գարընըն տիւքքեանընա տալէթ իտէրիզ :

Պուլունտուգու մահէլլէտէ էյի պիր շէօհրէթ գազանմիշ օլան
վէ 60-65 չաղլարընտա պուլունան պու գարը , մատամ Տիւզօ իսմինտէ
օլուպ , է կէրչի սիննի , թավը ու հարէքէթինտէն հիւրմ օլունմագ լա-
զըմ կէլսէ իտի , մէզպուրէնին հէնուզ էլլի չաղընտա օլտուգու , վէ
վիճուտճա սըհհէթինէ նէզարէն , եիւզ եաչընա գատար եաչաեա-
ճաղը զանն օլունմագտա իտի :

Մատամ Տիւզօնուն մէսուտ պիր հալտէ կէօրիւնմէսի , վէ օլա

տուգճա րահաթ վէ քէ յֆլի օլմասը , վէ վիճուտճա սըհհէթինէ նէ-
զարէն , տահա պիր խայլի միւտտէթ եաշաեաճաղը մէմուլ օլունմա-
սը , վէ էյի պիր շէօհրէթ գազանմըշ պուլունմասը , վէ տիւքքեանը-
նա կէլէն՝ հալլէրի սըրասընտա օլան միւշթէրիլէր իլէ միւհթաճ միւշ-
թէրիլէրին , քէնտի հագգընտա հիւրմիթ վէ ըիսեթ կէօսթէրմէլէրի ,
մէզպուրէնին զէնկին վէ սահլպի ագար օլտուղու , եախօտ պիր տէ-
րէճէ նուֆուղու պուլունտուղու իչին տէյիլ խտի . Հաթթա մատամ՝
Տիւզօ , բէք չօգ ճէվր ու ճէֆալար չէքմիշ , վէ բէք չօգ միհն ու մէ-
շագգաթա տիւշար օլմուշ խտի :

Քէնտիսինի թանրեանլար վէ ահըպպասը օլանլար , պու գատը-
նըն չէքմիշ օլտուղու ճէվր ու ճէֆաեը , վէ թիճարէթինտէ պիւեիւք
պիր քեար օլմեըպ , կիւճ պէլա իլէ իքի ուճու պէր եերէ կէթիւր-
մէքտէ խուկինի պիլմէքտէ . վէ պունճա քէաէր վէ պճըլարտան
սօնրա , եաշաեապիլտիկինէ թէաճճիւպ իթմէքտէ խտիլէր :

Պու պապտէ , հէր կիւնա շիւպհէեի պէր թարաֆ իթմէք իչին ,
մատամ Տիւզօնուն քիւ՝ օլտուղունու պէեան խտէլիս՝ :

Մէրգումէսին իգամէթ իթտիկի սէմէ էհալիսինին ըիվաեթինէ
կէօրէ , 1792 սէնէսինտէ , օլ վագըթ էլօիզ Տիւրիէօ թէսմիեէ օլունան
վէ 16 չաղընտա պուլունան Տիւզօ գատըն , տօգուլ էճնէպի օրտու-
սունուն , հէր թարաֆտան վաթանը իհաթա խտիպ , հիւճումա հա-
զըրլանտըվարը պիր սըրատա , լէնտիսի , շէճի , սէպաթլը վէ ղայրէ-
թի վաթանիսէ իլէ մէշուֆէ պիր գըզ օլտուղու ճիհէթլէ , երքէք
մապ ամընտա , քէնտիսինի ապէր գայտ իթտիրմիշ , վէ միւտաֆապի
վաթան համիյեթիլլէ , սպիրլէրիլլէ պիրլիքտէ հուտուտա կիթմիշ
խտի :

Միւվէրրիի օլտուղումուգտան , վէ միւպալէղա խտիեօրուզ տէյի
իթհամ օլունմազ իաթ էմէտիկիմիգտէն , օլ գահրամանլըզ տէվրինտէ ,
լէօնիտաա զէմանընտաքի Լասէտօմօնիանըն գահրաման գատընլարը
հարէքէթինէ իմթիսալ իտէն գատընլարըն էմալի բէք չօգ պուլուն-
մուշ օլտուղունու , վէ հէլէ օլ Բօլօնէզ գարըլարըն , մէմլէքէթլէրինին
տիւշար օլտուղու սօն վէ շայեանը թէէսաիւֆ միւհարէպէլէրտէ շէ-
ճիանէ հարէքէթլէրիլլէ ասլա ունուտուլամաեաճագ սուրէթէ շէ-
րէֆլի խաթըրէլէր պըրագտըվարընը հատ ու թիզքեար իլլէմէքտէն
կէրի տուրամաեըզ :

Հէր նէ հալ իսէ , էլօիզ Տիւրիէօ , Ժան Տիւրիէօ իսմիլլէ քէն-
տինի ապէրէ գայտ իթտիրմիշ , վէ ապէր գայտընա մէմուր օլան

զապիթ իսէ, մէզպուրէնին կէնճ պիր գըզ օլտուղունու անլաւամա-
մը իտի:

Պու սուրէթլէ էլօիզ Տիւրիէօ, թարիխտէ մուգայեւտ պունճա
վէ շայեանը զիքր մուհարէպէլէրտէ պուլունմագլա քէսպի ֆախր
իտէն Բարիս շէհրի էվլատըյլա թէրթիպ օլունմուշ օլան թապուր-
լարտան պիրիսիյլէ պիրլիքտէ կիթմիշ տիր:

Մէրգումէ, իթալիա օլտուղուն էֆրատընտան օլմուշ տուր, իսմէն
հէնուզ պէրհաւաթ օլան օլ օլտուղուն քի, էթմէքսիզ, բարասըզ,
մուհիմմաթսըզ, վէ աւագգլապըսըզ օլտուղուն հալտէ, գօմանտաւընա
մէմուր կէնճ ժէնէրալըն մէհարէթի վէ ճէսարէթի սաւէսինտէ հիք-
մէթ վէ միւճիզէլէր իճրասընա մուվաֆֆապ օլմուշ տուր:

Էլօիզ, հէնուզ սիննի քիւշիւք օլտուգտան պաշգա, գտտընլըզ
հալի իճապընճա տախի զայիֆ թապիւրաթլը կէօրիւնտիւկիւնտէն,
քէնտիսինէ, գուվվէթինտէն երեքսէք օլարագ պիր սիլահ եախօտ
աղըր պիր ափէր շանթասը վէրիլմէերիպ, պիր թրանթէթա եախօտ
պօրու վէրիլմէսի թէնսիպ գըլընմըշ տըր:

Լաքին, կէրէք ասքէրին հիյնի հարէքէթինտէ օլտուն, կէրէք
մուհարէպէ իչինտէ պուլունուլտուն, պու խըտմէթ, ասքէրլիքտէ,
տիկէր խըտմէթլէրտէն զիւատէ մուխաթարալը օլուպ, չիւնքի պուն-
տան պէօյլէ էլօիզ, եէնի արգատաշարը միտիլլու, թապուրուն էօ-
նիւնտէն երւրիւմէկէ մէճպուր պուլունմուշ տուր:

Էլօիզ, պէօյլէ պիր խըտմէթէ թայեին օլունմասընտան տօլաւը
մէմնուն օլուպ, թրամթէթաճըլըզ սզ վազըթտա էօյրէնմիշ, վէ
կիւնիւն պիրինտէ տախի թօք սէսլէրի ֆէվզէլատէ կիւրիւլտէտէկի
սըրատա, «Եաշասըն ճիւմհուրիւէթ» տէյի պաղըրարապ, տիւշմէնէ
գարշը երւրիւմիւշ տիր:

Վազիֆէմիզ, էլօիզին ասքէրլիքտէ իւք մուամէլէլէրինի պէւան
վէ խուսուտի պիր քիթապ օլապիլէճէք օլան անըն խըտմէթլէրինի
թաատատ իթմէք օլմանըպ, շու գատարը պիւտիլիլիքի, մէրգու-
մէ, Արգօլտա, սէրասքէր Պօնարաթլըն կէօզլէրի էօնիւնտէ մուհիլք
սուրէթտէ եարալանմըշ տըր, օլ զէմանլարտաքի, Պօնարաթթ, ատի
պիր նէֆէր կիպի քէնտի հաւաթընը թէհիլիքէեէ վազ իտէրէք, վէ
տիւշմէնին տէհէթլի թօբլարընը իշ եէրինէ գօյմաւարագ, մէյտանը
մուհարէպէտէ պուլունան քէօբրիւտէն կէշմէք իւզրէ ֆէվզէլատէ
ճահտ ու զայրէթ իյլէմէքտէ պուլունմուշ տուր:

Էլօիզ կէօքսիւնտէն եարալանմըշ օլուպ, մէճրուհ օլտուղուն կէօ-

րիւլտիւկիւնտէ վէ վազըթ պուլունտուղունտա , անինտէ եարտըմը-
նա միւսարաաթ օլունմուշ , վէ օլ վազըթ անըն կէնճ պիւր դըղ օլ-
տուղու , վէ ասըլ իսմի էլօիզ Տիւրիէօ իտուկի անլաշըմը տըր :

Պաշ ժէնէրալ պու վազըատան խապէրտար օլտուղունտա , էվ-
վէլ էմիրտէ էլօիզ Տիւրիէօեիւ վաթանընա կէօնտէրմէք իսթէմիշ իսէ
տէ , անըն ճէվապը ըէտտի իւզէրինէ , քէնտիսինի ապէր պազգալ-
լըղընա թայեին էլլէմիշ , վէ միւշարիլէյէ , մուախսարէն իմէրաթօր
օլարազ , Լէթիօն տ'Օնէօր նիշանընը իհտաա իթսիկինտէ , Արզօլ
քէօրրիւսինտէքի կէնճ թրամթէթաճըր տախի ունութմատըղըն-
տան , մատամ Տիւրիէօ , պու նիշանը իլք տէֆա ալանլարտան պիրի
օլմուշ տուր :

Մէրգումէ , սիլքի ասքէրիտէ օլտուղու ղէման , չափուշ Թար-ա-
Մօրա թէսատիւֆիլէ , ազ վազթտա տօսթ , վէ սօնրա էվլէնիպ , Մօս-
դուատա պիր էվլատ սահիպի օլտուլար :

Օ մահէլտէքի ահվալին պազըսը օգուեանլարըմըղճա մալիւմ օ-
լուպ , պազըսընը տախի պունտան սօնրա պիրտիւրէճէեիզ :

Պրազալըմ , Թար-ա-Մօր , Բամէ , վէ Կարնիզօն՝ Պէրէզինանըն
տալլալարընտան վէ Գաղապլարըն մըզրազլարընտան , մատամ տ'Ար-
լըվիլին վէ էլօիզ Տիւրիէօնիւն էվլատլարընը գուլթարսընլար :

Պրազալըմ , Գլօբլօզ , օլ իքի գատընը էսիրէն կէօթիւրսին , վէ
եալընըղ մատամ Տիւրիէօնիւն՝ Կրօսդօգուլն զալիմ գըրպաճընտան
գուլթուլտուգտան սօնրա , զաթէն ուղրունա պունճա ֆէտաքեար-
լըզլար իթմիշ օլտուղու վաթանընը թէքրար կէօրմէքիլք իզպալինէ
նայիլիեթիւտէն պահս իտէլիմ :

Մատամ Տիւրիէօ , 1813 սէնէսինին սօնլարընտա Բուսիատան
հարէքէթ իթմիշ օլտուղու հալտէ , 1814 սէնէսինտէ Ֆրանսաեա կէլ-
միշ իտի :

Օլ էսնատէ Ֆրանսա , աղիմ գարըշըղլըզ իշինտէ պուլունտու-
ղունտան , մատամ Տիւրիէօ՝ ղէվճիլլէ իքի չօճուգլարը պուլմազ
իսթէմէսինտէ , գարըշընա բէք չօգմէվանի վէ միւշքիւլաթ չըգտը :

Իշթէ պու սըրատա Մ. տը Սէրտէօյլ հազգընտա պազը շայիա-
լար իշիտիլիպ , պիր ըիվաեթտէ , միւմաիլէյհին՝ Պէրէզինա վազըա-
տընտա գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղու , վէ տիկէր ըիվաեթտէ ,
էսիր թուլթուլմուշ իտուկի սէօյլէնմէքտէ իտի իսէ տէ , հազըզէթի
հալտէ , միւմաիլէյհին նէ օլմուշ օլտուղու մալիւմ օլմաեըպ , 1812
տէն պէրու , Բարիստէ կէօրիւնմէմիշ իտուկի մալիւմ իտի :

Ելօրից իսէ, զէվճի իլէ օղունու պուլմագ իչին, պաշլըճա Մ. տը Անրոտէօյլէ կիւվէնմէքտէ իքէն, պու վասըթատան մահրում գալընճա, եաս ու մաթէմէ կիրմէկէ մէճպուր օլտու, լաքին զէվճի օան չավուշու վէ էվլատընը շիւպհէսիզ զիեատէսիյլէ սէվտիկի, վէ իհթիեարլըզ կիւնլէրինտէ օ էվլատը քէնտիսինէ սէպէպի մէսերրէթ վէ թէսէլլի ատտ իթտիկի ճիհէթլէ, անլերի պուլմագլըզ վասըթայի եէկեանէսինտէն մահրում գալմասընտան տօլաեը ֆէվզէլատէ քէտէր իթտի:

Պիր արա, թաբ-ա-Մօրուն՝ վաթէրլօ մուհարէպէսինտէ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու խապէր ալտը իսէ տէ, չօճուգլարտան հիշ պիր խապէր ալամատը, վէ պինապէրին էօլմիւշ օլտուգլարընը, վէ քէնտիլէրինտէն միւհէպպէտէն պրըրմըշ գալաճաղընը զանն իյլէտիկի օ սէվկիւլիւլէրի իւղէրինէ կէօզ եաշլարը տէօքմէեէ պաշլատը:

Շու գատար քի, մէզքիւր սէվկիւլիւլէրին էսէրլէրինի օլտուն պուլմագ իւմիտինտէն մէյեուս օլմատըղը ճիհէթլէ, Պուրպօն խանէտանը հիւքմատըրինին թախթը սալթանաթա դուռուտինտէն սօնրա տաղըտըլմըշ օլան օրտուհի քէպիրին պագըյեթլէրինի, Լուար նէհրի վէգահիլինտէ արամագտան ապա տուր օլմատը, հալ պուքի պու իւմիտինտէ տախի մուվաֆֆագ օլմատըղը սէպէպիյլէ, եիւրէկի մահգուն, քիսէսի պօշ, վալիտէյնինտէն վէ ֆաւիլիեատան մահրում օլուպիւալընըզ Լէթիօն տ'Օնէօր խաշընը վէ պիւթիւն տիւնեաեը տէվր իթմիշ օլան շէրէֆլի պայրաղըն պիր բարչասընը էլպիսէլէրի տէրունինտէ կիզլէմիշ օլարագ, վէ եօլուն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա գատար տիլէնէրէք, վէ բայիթախթա ավտէթինին իլք կիճէսի նէրէտէ եաթաճաղընը պիլմէեէրէք, Բարիսէ ավտէթ իյլէտի:

Հագըգէթէն պու հալ տէհշէթլի իտի, նէ՞ օլաճագտը պու համիյեթլի գատընըն հալի քի, քէնտի իհթիմամլարըյա նիչէ շէճի ապէրլէրիմիզին հաեաթընը դուրթարմըշ, քէնտի ճէսարէթիյլէ չօգ տէֆա անլերի ճէսարէթլէնտիրմիշ, վէ իւմիտտէն վէ գուվվէթտէն տիւշտիւքլէրի զէման, քէնտիլէրինէ իւմիտ վէ գուվվէթ քէսպ իթտիրմիշ, վէ եալընըզ, «վաթան թէհլիքէտէ տիր» սէօղլէրինի իշիթմէքլէ, սէրիան հուտուտա տօղլու շիթապան օլմուշ իտի:

Տիւնեատա էօյլէ պէտպախթըղլար վար տըրքի, ֆէլաքէթ ու մուսիպէթին ասալէթինի հավի օլտու գլարընտան, վէ քիմնէեէ շիքեաեէթ իթմէեէրէք, ճէվր ու ճէֆա շէքմէք եօլունտա պուլունտուգլարընտան, վէ պունլար հագըղնտա հիշ պիր թէսէլլի գապիլ

օլմատըղընտան , պոռնլար , ինսանյարըն նազարընտա մէճհուլ գալ-
մըչ տըր :

Մատամ՝ Տիւրիէօնիւն պէտպախթըղը տա , էսէֆֆտէքիգքի պու
գապիլտէն իտի :

Մէզպուրէ , սահիպի զուրուրիեթ օլտուղունտան , հալինտէն տօ-
լաեը քիմնէեէ չիքեանէթ իթմէզ իտի , եօգսա էկէրչի հալինի արգ
ու իֆատէ իթմիչ օլսա իտի , շիւպհէ եօդ տուրքի , բէք չօգ մուհա-
րէպէլէրտէ գաննը տէօքմիւչ օլան օլպիչարէ գատընճըղաղա բէք
չօգ ժէնէրալլար վէ գապիթման եարարմ իտէրլէր իտի , Հալ պու քի ,
նասըլ քի սէօյլէտիք , պոռնլարտան հիւչ պիլի , անըն ահվալը էսէֆ
իչթիմալինտէն խապէրտար տէյիլ իտի , էթմէեի վէ վարիտաթը պու-
լունմանան պու գատընըն օ ատէմիլէրէ ափուճ աչմազ իսթէմէմէսի իսէ ,
իհթիմալ քի , իմբէրաթօրը մուազգամըն մարէչալլարը վէ պազըսը տա-
խի ագլապասը օլտուգտան սօնրա , քէնտի ըէֆիգլէրլինտէն է'ն մէչ-
հուրունու գուրչանա տիգտիրէն պիր գրալըն սէնաթօրլարը օլմազըլը-
ղը պախթիեարըղ . ատտ իթտիլլէրի սէպէպիլլէ , քէնտիլլէրինէ հիւր-
մէթ ու ըիանէթի գալմամըչ օլտուղու իչին իտի : Շու գատարքի ,
մէրգուլմէ , քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տէր իտի :

— Էկէրչի Մ . տը Սէրտէօյլ պուրատա պուլունտա իտի , հիւչ
տէյիլ իսէ օ , պու սուրէթլէ մէզէլլէթի գապուլ իթմէզ իտի , վէ պէ-
նիմտէ քէնտիսինէ զիեատէսիլլէ ըիանէթիմ օլտուղունտան , զանն
իտէրիմքի , անը պուլուպ ափուճ աչմադտան մահճուպ օլմազ իտիմ :
Անըն սատագասը , պէնի նամուսուլ գըրմազ իտի :

Հաքին քիմ պիլիլ Մ . տը Սէրտէօյլ նէրէտէ իտի :

Էլօիգ՝ քէնտի հազգընտա ֆէլգ էրատէ խայրխահ օլմուչ օլան
Անթէլի տախի տիւչիւնէրէք ,

— Անապա օնա նէ՞ օլտու . անճազ պու զէվճ ու զէվճէ պիրի-
տիլ ի օլ տէրէճէ սէվէրլէր իտիքի , էկէրչի իքիսի տէ շու էսնա-
տէ վէֆաթ իթմիչլէր իտէ , ճէնապը Հազգ իքիսինի տախի քէնտի-
սինէ չաղըրմասըլլա , պիւեիւք պիր ատալէթ իչլէմիչ տիր , տիմէք-
տէ իտի :

Էլօիգ , պոռնլարըն էվլատլարընը տա տիւչիւնմէկէ պաչլատըղըն-
տա , վազ թիլլէ գաեթէթ ճէտուր օլմուչ օլան պու գատըն , ումուլմէն ալ-
չաղըլլ թէսմիեէ օլունան պիր էօրիմիլլէ , եանի սուի գաստ իլէ էճէլ
չէրպէթինի ունչ իթմէկի գարարլաշտըրտը , անճազ իհթիեար պիր
քիմնէ , մէրգուլմէեի , նիեթէթի մէզպուրէսինտէն ֆարիղ կէթիրտի :

Մէրգում իհիծիեար, մատամ Տիւրիէօնիւն գօմյուսու օլուպ, էսկի վէ գօլլանըմըշ աեադ զապլարը սաթարազ եաշար իտի:

Մատամ Տիւրիէօ, օ իհիծիեարըն էթմէկինէ հիսսէտար օլմաեա պաշլաեալըտան պէրու, քէնտի հիքեաեէսինի օնա նապլ իթմիշ օլտուղունտան, մէրգում, մէղպուրէեի մէյեուսիեէթինտէն գօլրթարմադ իւզրէ, զայպտա օլան էվլատընտան պահս իթտի, վէ էվվէլ էմիրտէ շու եօլտա սէօզէ պաշլատը:

Իհիծիեար. — Մատամ Տիւրիէօ, սիզ պանա, զանն իթտիկինիզ դատար պար տէյիլսինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Բէք իյի պիլիբիմքի, միւսիւ Բէրրէն, էկէրչի սիզին:

Իհիծիեար. — Նէտէն պիլիեօրսունուղքի, էկէրչի պէնիմ... Հէմ տէ, մատամ Տիւրիէօ, պէնտէն տահա իյի քիմ պիլիբ, վէ քիմ հիս իտէր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Միւսիւ Բէրրէն, սիզ զաեէթ ալիճէնապ վէ համիյեէթի պիր զաթ օլտուղունուղտան, պու խուսուսու իգրար իտէմէգսինիզ, Խայրխահլըղա մէյեալ օլան թապիեաթընըղըն իթթար իթտիկի շէյի եաբամամպտան իսէ, չալըշմադլա քէնտինիզի թէլէֆ իյէմէկի թէրճիհ իտէրսինիզ: Փաղաթ իթիմատ իտին սէօզիւմէքի, իմքեանըղ օլան պիր շէյի թէճըիւպէ իթմէք, ճէնապը Ալլահը տէնէմէք տիր: Սիզ, իքի քիչի իչին չալըշահադ չաղտա վէ գօլվվէթտէ տէյիլսինիզ:

Իհիծիեար. — (Պիր տէրէճէ զէնտօսթլուգ հալի իրաեէ իտէր պիր հէեէճան իլէ մատամ Տիւրիէօնիւն սէօզիւնիւ քէսէրէք:) Փաղաթ սիզ պէնի գա՞շ եաշընտա զանն իտիեօրսունուղ:

Մատամ Տիւրիէօ. — (Իհիծիեարըն թէլաշը իւզէրինէ կիւլէրէք. Ազիզիմ միւսիւ Բէրրէն, պէն սիզի կիւճէնտիւրմէք իթմէմէտիմ. վազըթլար՝ շիմտի բէք ֆէնա տըր, վէ իշլէրին գըյմէթի տէ բէք տիւշմիւշ տիւր: Պունտան գաթինաղար, չէքմիշ օլտուղունուղ քէտէր ու էլէմէր, պէրքի սինինիզտէն տահա զիեատէ սիզի գօլվվէթտէն տիւիւիււշլէր տիր:

Իհիծիեար. — Մատամ Տիւրիէօ, սիզ պիր աղ խըղմէթ իթմէք իւզրէ, պիր միգտար չալըշմադլա գօլվվէթիմ աղալը՞ր մը: Հէմ տէ իթտիկիմ խըղմէթ նէ՞ տիր: Սէֆիլ շէյ, լաղըրտըսընր պիլէ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր: Պիլ աքիս, խըղմէթ իթմէրէ, եիկիւրի պիր եաշընտա օլանլազ գատար քէսպի գօլվվէթ իթմէքտէ օլտուղունու հիսս

խոհեօրում, Տէրտ ու քէտէրլէրտէն պահս խոհեօրսունուզ, սիզին տէ տէրտ ու քէտէրլէրինիզ օլմամը մը տըր։ Հէր քէսին քէնտիեէ մախսուս տէրտ ու քէտէրլէրի եօ՞գ մու տուր։ Սիզ շիմտի էվվէքի գատար ճէսուր վէ գուվվէթլի տէյիսինիզ, Հալ պու քի իշ օլտուղունտա, էվվէքի կիպի իշ կիւճէ դաեէթ խահիշկէր օլաճաղընը տէրքեար տըր։ Էկէրչի եինէ հուտուտա կիթմէկէ վէ Ավսթրիալըլարա, Րոսիալըլարա, Բրուսիալըլարա վէ Ինկիլիզլէրէ դալէպէ չալմաեա լիւզում կէօրիւսէ, պահս խտէրիմքի... լաքին պու գատարը քեաֆի տիր... պու մաստէ իւզէրինէ էրէյիճէ կէօրիւշտիք։ միւթէէսաիր օլտուղունուզու անլաեօրում։ հէմ աղլամազ, հէմ կիւլմէք արզուսինտէսինիզ։ Պիր աշ տա սէտաստան պահս իտէլիմ, չիւնքի եալընը պիր խուսուս իւզէրինէ կէօրիւշէճէք տէյիզ, Պիր գաշ կիւնտէն պէրու անլաեօրումքի, սիզ պանա եիւք օլմազ իսթէմէեօրսունուզ։

«Պու ֆիքրինիզի թահսին իթմէմ, վէ հէր նէ գատար պու մատտէտէ սիզին կիպի տիւշիւնմէմ իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ սիզին իլէ հէմէֆքեար օլմազ իսթէրիմ։

Մատամ Տիւրիէօ .- Օ հալտէ պաշգա նէ՞ տիեէճէք գալըր։

Իհթիեար .- Հալ պու քի պէն սիզին իլէ պիր տէրէճէեէ գատար հէմէֆքեար օլմազ իսթէրիմ։

Մատամ Տիւրիէօ .- Րէճա իտէրիմ, պիր թագըմ չարթլարա գալգըլմաեըն։

Իհթիեար .- Խա'յր, սիզէ եալընը պիր նասիհաթ վիրէճէեիմ։

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէօյլէերին պագալըմ. պու նասիհաթընըդ նէ՞ տիր։

Իհթիեար .- Եա մէյերուս օլմազսընըդ, եօգսա, քէնտի միւրաւորըդա գարշը օլարուզ, սիզի շիմտիտէն թահթը նէզարէթիմէ ալմազ իսթէրիմ։

Մատամ Տիւրիէօ .- Փագաթ միւսիւ Բէրրէն, մէյերուս օլմամազ իչին նէ՞ եաբմայընըմ։

Իհթիեար .- Նէ՞ եաբաճաղընըդ շիմտի սիզէ սէօյլէրիմ։

Մատամ Տիւրիէօ .- Վագաա էհլի մէրագտան տէյիլ իսէմտէ, պու միւ չքիւլ վազիեէթտէն պէնի նա'սըլ գուրթարաճաղընըդ պիւմէեի արզու իթմէքտէեիմ։

Իհթիեար .- Նասիհաթըմ դաեէթ սատէ տիր։

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէօյլէերին պագալըմ։

Իհիթիեար .- Զսնն իտերիմքի , պիզ տայիմա իյի գօմչու օլմու-
շուզ տուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիւպհէսիզ իյի տօսթլար տախի օլմուշուզ
տուր :

Իհիթիեար .- Էլպէթթէ պիրպիրիմիզլէ մուարապա իտէճէք տէ-
յիկիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին պու սէօզլէրտէն նէ՞ նէթիճէ չը-
գարմազ իսթէեօրսունուզ :

Իհիթիեար .- Պէնիմ պարապամ պիւեիւք տիր , Վազիիլլէ , իշլէր
սըրասընտա օլուպ , քեար ու քիւպ եօլունտա իքէն , պուրատա , պէ-
նիմիէ պէրապէր իքի իւշ իշճի տահա պարընմըշ տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆիքքինիզի անլաեօրսունուզ , պու կիւնքի
կիւն , պազէն քէնտինիզ իշին պիլէ կիւճ իլէ իշ պուլտուղունուզ
հալտէ , իշճիլէր գուլլանմազլըղը տիւշիւնէմէզսինիզ , Պարազանըզըն
պիւեիւք օլմաք , էսէֆ օլունաճազ պիր շէյ տիր , չիւնքի քիրասը
տա նիսպէթ իւզրէ օլտուղունտան , հալինիզի գիւտտէ միւշքիւլ պիր
տէրէճէեէ վազ իտէճէկի տէրքեար տըր :

Իհիթիեար .- Սէօզիւմէ աֆի իտէրսինիզ , սիզ տէ բէք ինատճը
իմիշքինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նի՛շին պէնիմիէ մուամմա սուրէթինտէ կէօ-
րիւշիւեօրսունուզ :

Իհիթիեար .- Տիւքքեանըմըն , միւէպպէտէն էսկի վէ գուլլանը-
մըշ աեազ . գապլարը սաթմազա մախսուս օլաճաղընա տոյիւր նէ՛ պիր
սէօզ սէօյլէնիլիշ տիր , նէ՛ տէ պէօյլէ պիր շէյ եազըլմըշ տըր , Ի-
ճարէլէրի տօղրու սուրէթտէ թէէտիեէ իթտիկիմ հալտէ , պէն պու-
րատա , տահա օն սէնէ , թէնսիպ իթտիկիմ սանաաթլարը իշլէթէ-
պիլիւրիմ . նէ՛ տիմէք իսթէտիկիմի անլաեօրսունուզ , մատամ Տիւ-
րիէօ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Խա՛յր , հէնուզ անլաեօրսունուզ :

Իհիթիեար .- Շիմտի իյզահ իտէրիմ , Պու կիւնտէն իթիպարէն ,
պարազամըն եարըսընը սիզէ պըրազըրմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին պէն օրատա նէ՞ եաքաճաղըմ :

Իհիթիեար .- Մատամ Տիւրիէօ , պու գաճար թահգիրանէ հալ-
տէ պուլունմանըն , Սիզէ իթտիկիմ թէքլիֆի , քէպապ իտիլիշ եէր
էլմասը սաթան հէր հանկը գարըեա իթսէմ , պու մահէլլէնին միւշ-
թէրիլէրինտէն վէ եէրին ույղունլուղունտան նէ՛ մերթէպէ միւս-

Թէֆիտ օլաճաղընը տիւշիւնէրէք, իշպու թէքլիֆիմտէն մէմնուն օլաճաղը տէրքեար տըր: Զաթէն պու սանաաթլա կէշինէն իքի գաւը, մէգքիւր թէքլիֆի պանա իթմիշէր տիր: հաթթա տիւքքեանըն նըսֆընա մուգապիւ նըսֆ քիրսեը վիրտիքտէն պաշգա, քէնտի մէսարիֆլէրիլէ արատա պիր պէօլմէ թէշքիլինի տախի պէեան իյէմիշէր տիր: Պունտան գաթի՛նազար, էկէրչի պէն օգարըլարըն թէքլիֆինի գապուլ իթսէ իտիմ, գըշըն, անլէրին աթէշիլլէ ըսընաճաղըմտան, զիեատէճէ օտուն քէօմիւր մէսարիֆինէ տէ իհթիեաճըմ գալմազ իտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու իյի պիր շէյ իմիշ պէօյլէ պիր թէքլիֆէ մուվաֆիազաթ իթմէտիկինիդին սէպէպինի անլամաեօրում:

Իհթիեար .- Անլէրին իսթէտիկի եէրի սիպին իշին սագլամազ նիեէթինտէ իտիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէնիմ իշի՛ն մի:

Իհթիեար .- Էվվէթ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Սահիհէն պէնիմ իշին պէօյլէ պիր ֆիքրի-նիզ մի վար տըր:

Իհթիեար .- Էվվէթ, հաթթա պու ֆիքրիմ շիմտի հէր վագըթտան զիեատէ քէսպի գուվվէթ իթմիշ տիր:

«Պէնի տինլէեին, մատամ Տիւրիէօ, հիտտէթլէ լագըրտը իթմէեիպ, միւմքին մէրթէպէ սօղուգ գան իլէ կէօրիւշմէեէ չալըշալըմ: Քէպապ իտիլմիշ եախստ սուտա հաշլանմըշ բաթաթէս թիճարէթի, Բարիսին է՛ն մուհիմմ վէ է՛ն քեարըլ թիճարէթլէրինտէն պիրի տիր: Էվվէլ էմիրտէ պու թիճարէթ սըրֆ Բարիսէ մախսուս տուր, չիւնքի Ֆրանսա էեալաթընտա պունուն վիճուտի պիլէ մալիւմ տէյիլ տիր: Պունտան պաշգա, ուֆագ սանաաթլար իշինտէ է՛ն մագպուլթու տուր: Քէսթանէճի եալընըզ գըշըն չալըշըր: ճէվիզճի եալընըզ եալըն չալըշըր: հալ պու քի սէնէնին պիր ուճունտան տիկէր ուճունա գատար չալըշմագլըզ, վէ քէսատ տէվրի պիլմէմէզլիք իթթիեազը, եալընըզ քէպապ իտիլմիշ բաթաթէս սաթանլարա մախսուս տուր: Մատամ Տիւրիէօ, նիչէ թաճիրլէրին քէսատ սէպէպիլլէ, վէ նիչէ նամուսլու ամէլէնին՝ իշիլլիքտէն թէլէֆ օլտուգլարընը սիզ պիլէմէզսինիզ: Պունլարըն միգտարը օլգատար չօգ տուրքի, թէխայեիւլ տախի իտէմէզսինիզ: Ֆագաթ, մատամ Տիւրիէօ, թէէմին օլունքի, պու շէյլէրի պէն սիզէ սէօյլէտիկիմ հալտէ, պու խուսուսալարճա միւքէմմէլ մալիւմաթըմ վար տըր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆազաթ միւսիւ Բէրրէն, կիւեա պէն չալըմագ իսթէմէօրումկիպի, քէնտի քէնտինիզի բէք շէտիտ պիր թարգտա միւտաֆաա իտիօրսունուզ :

Իհթիեար .- Խա'յր, պէն պունու տրմէօրում, պիլ աքիս սիզին զանէթ չալըզան օրտուղունուզու, վէ հէր թարաֆտա քէնտինիզ իչին իշ արամըշ իտուկինիզի պիլիւրիմ. հալ պու քի քէպապ օրմուշ բաթաթէս սաթընըլըր իթմէք իսթէմէտիկինիզի մանէթթէէսսիւֆ անլաօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Թէքլիֆինիզի նա'սըլ զապուլ իտէպիլիւրիմ, չիւնքի պու իշի եաբապիլմէք իչին պիր խա'յլի մէսարիֆ իթմէք լազըմ տըր :

Իհթիեար .- Պէն հէր մէսարիֆի իթմէկէ հազըրըմ. պու խուսուս իչին պօրճ տա իտէրիմ, վէ իճապընտա, քէնտի էշեամը լաթար, վէ պէտէլինի սիզին իչինիզէ հասը էյլէրիմ :

Մատամ Տիւրիէօ իսէ, Մ. Բէրրէնին պու ֆէտաքեարլըրնա զարշը քէնտի իթիւրաղլարընա տէվամ իթտիկինտէն, իհթիեար՝ սըգըլմանա պաշատը : Ֆազաթ մէզպուրէ, մէլլ ումու քէնտի բէտէրի կիպի սէվաիկինտէն :

— Տարըլմանընը Մ. Բէրրէն, սիզէ գարշը պու մէրթէպէ շիտտէթլէ մուխալիֆէթիմին սէպէպի, պէնիմ սէպէպիմին սիզի միւշքիւլ պիր վազիեթէ գօյմագ իսթէմէտիկիմ իչին տիր, էկէրչի հիւսնի միւրատըմա վէ չալըշմագլըրմա բազմէն, իշէր եօլունտա կիթմէզ իսէ, օլ վագըթ նէ՞ եաբաճաղըզ : Պիլիւրսինիզքի վարկաթըմըզ եօգտուր, վէ սիզ, տէօրթ սէնէտէն պէրի տիր, անճագ քէնտի կիւնլիւք նաֆազանըզն պէտէլինի չըգարապիլիօրսունուզ :

Իհթիեար .- (Ֆէյլէսօֆքեարանէ պիր սօղուզ գանլըլըզլա.) Պէն չաղտա պիր առէմի պօրճ իչին հապս իթմէզլէր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Օրառը էօյլէ, ֆազաթ նամուս...

Իհթիեար .- (Քէնտի իֆատէսինէ տէվամ իտէրէք.) - Պունտան պաշգա իշլէրիմիզ տէ եօլունտա տէվամ իտէճէք տիր : - Նօգսանլաըըմըզ սաթըն ալմագ իչին, պէն պիր թէտպիր տիւշիւնտիւմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ կիպի :

Իհթիեար .- Սիզ, չալուշ թալ-ա-Մօրու սէվէրսինիզ տէյլ՝ մի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Քէնտիսինի զիեատէսիյլէ սէվմիշիմտիր, ֆազաթ պիշարէ առէմ շու էսնատէ վէֆաթ իթմիշ տիր :

Իհթիեար .- Էկէրչի էլան եաշամըշ օլսա՞ իտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էլան քէնտիսինի սէվէճէք իտիմ:

Իհթիեար .- Յագաթ պիր էվլատընըդ տա վար տըր , տէյիլ մի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիշարէ մէլէք . . .

Պու արա մէրգումէնին կէօզլէրի եաշարտը :

Իհթիեար .- Պու էվլատընըդ հաեաթտա օլապիրիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիւպհէսիզ :

Իհթիեար .- Անըն իշին էօմրիւնիւզիւ ֆէտա իթմէլիսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ահ , էվվէթ :

Իհթիեար .- Անըն ուզրունա քեաֆֆէյի ֆէտաքեարլըզլարա գաթլանմալըսընըզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիւա թէրէտտիւտ :

Իհթիեար .- Բէք ալէա , սիզէ պիր ֆէտաքեարլըզ թէքլիֆ ի-տէճէնիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հէր նէ իսէ , սէօյլէեին պագալըմ :

Իհթիեար պիր ազ թէրէտտիւտտէն սօնրա ,

— Մատամ Տիւրիէօ , սիզին պիր իֆթիխար խաշընըզ վար տըր , տէյիլ մի , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իֆթիխար խաշըմը . . . իմքերաթօրուն վիր-տիկիլ մի :

Մէրգումէ , պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա , շիւպհէսիզ իհթիեար Բէրրէնին ֆիքրինի անլաեարագ , օլ գըյմէթտար նիշանը միւտաֆաա իթմէք իւզրէ , էլինի կէօքսիւ իւզէրինէ կէօթիւրտիւ :

ՄԱՏԱՄ ՏԻՒՐԻԷՕՆԻՆ՝ ՔԷՆՏԻՍԻ ԻՉԻՆ ԲԷՏԷՐ ՕԼԱՃԱԳ ՄԻԻՀԹԷՐԷՄ
ՊԻՐ ԱՏԷՄ ՊՈՒԼՏՈՒԳՏԱՆ ՍՕՆՐԱ , ՔԷՆՏԻՍԻՆԷ ՎԱԼԻՏԷԼԻՔ ԻՏԷՃԷՔ
ՊԻՐ ՆԱՄՈՒՍԼՈՒ ԳՍՏԸՆ ՏԱԽԻ ՊՈՒԼՄԱՍԸ

Մատամ Տիւրիէօ իլէ պապա Բէրրէն արասընտա վէրիլէն գա-
լար մուճիպլինճէ , գարզէն ալընան պիր միգտար ագչէեէ պէտէլ ,

մեզքիւր խաչ պիր թէֆէճիեէ ըէհին մագամընտա պըրագըլտը , վա-
գաա մատամ Տիւրիէօ , քէնտի շէճաաթընտ միւքեաֆաթէն պիղգաթ
իմէրաթօր Պօնարարթըն էլինտէն ալմըշ օլտուղու իշպու իֆթիխար
նիշանընը , եէտինտէն , մուլագգաթէն օլտուն չըգարմագ իսթէմէ-
մէքտէ իտի իսէ տէ , քէնտիսի իշին չալըշմասը , էվլատը իշին տախի
ձալըշմագ օլտուղունու տիւշիւնէրէք , խահնախահ զարարը մէզքիւ-
րէ գաթլանտը , վէ անճագ , քէնտիսի վէ պապա Բէրրէն , թէֆէճի-
նին նէգտինտէն մահղունէն տիշարը չըգտըգլարընտա , մէզքիւր ըէհի-
նի պիր ան էվվէլ գուրթարմագ իւզրէ էլտէն կէլէն զայրէթտէ գու-
սուր իթմէմէկի ֆիքիւրլէրինէ գօյտուլար : Շու գատար քի , մատամ
Տիւրիէօ , պապա Բէրրէնէ աղըրլըգ օլմանտարագ քէնտի նաֆագասընը
չըգարապիլմէկէ , վէ մէրգուլ իշթիեարա եարտըմը տա օլմանա
պաշլանալտան պէրու , օլ գատար մահղուղիյեթ հիսս իթտիքի ,
պունուն իւզէրինէ էլք քէտէրի պիր ազ խաֆիֆէշտի :

Մէրգուլմէնին տայիրէսի , իշթիեարընքինտէն պիր թաթաթարէր-
տէ իլէ այրըլարագ , իշէ պաշլանտըր կիւնտէն ըաղպէթի ումումի-
եէ գագանըլտը , չիւնքի մատամ Տիւրիէօ , օ սէմթտէ իյի սուրէթտէ
թանըլմըշ օլտուգտան պաշգա , պապա Բէրրէն տէ քէնտիսինի թահ-
թը հիմանէսինէ ալմըշ իտիքի , պու խուսուս տախի մահէլլի էհալիտի
նէգտինտէ էհէմմիեթտէն խալի տէ յիլ իտի : Պունտան գաթի նա-
զար , մատամ Տիւրիէօ զանէթ թէմիզ վէ տիւպէր պիր գատըն իտի :
Ենճագ , տիլինին գուվվէյի ճաղիպէսիյլէ պէրապէր , էլի տախի
չէվիք օլտուղունտան , միւշթէրիւրլէրինտէն պազըսը , տիլ շագա-
ն ֆաղլա , էլ շագասընա տախի գալըզընճա , մէրգուլմէ ա-
սընտա : Ենտի էլինի եօգարը գալտըրըպ , հատտինի թէճավուզ իթ-
մէք իսթէեէ : Ենի տայիրէյի էտէպէ իտխալ էլլէր իտի :

Պու սուրէն թլէ , մատամ Տիւրիէօ , ազ վագըլթտա , քէպապ իտիլ-
միշ բաթաթէն սա թան գարըլար իշինտէ մաարուֆ օլուպ , մահէլլէ-
տէ քիմանին քէնտի սիյլէ ըգգապէթ իտէմէեէճէկի անլալըմանա
պաշլատը , վէ պիր արա , եալընըճա իշէ եէթիշէմէտիլինտէն , վէ
պապա Բէրրէնինտէ օլ էսն : Ետէ իշի քէսատ օլտուղունտան , օ տա բա-
թաթէսլէրին գապուգլարընը անըգլամագլա մէշղուլ օլտու :

Պու իքի շէրիքլէրին կիւնտէլիքլէրի մէմուն օլունճագ սու-
րէթտէ օլտուղու ճիհէթլէ , եալընտա , ըէհին պըրագտըգլարը
իֆթիխար խաչընը գուրթարմալը իւմիտ իթտիքտէն պաշգա , քէս-
պի սէրվէթ իթմէքլիկի պիլէ իւմիտ իթմէքտէլէր իքէն , հայըֆ քի :

տիւնեատա սատեթ տէնիլէն շէյին վիճուտու օլմատըղընտան, պապա Բէրրէն՝ ուզուն վագըթ սիւրէն խասթալըղլարտան պիրինէ տիւշար օլարադ, եաթաղա տիւշտիւ:

Մ. Բէրրէն, եթմիշ սէքիզ եաշընտա օլտուղունտան, էօլիւմիլէ քէնտիսի արասընտա սօն պիր միւնաղաա պաշլամըշ օլտուղունու անլատը, վէ հէրնէ դատար կիւն պէ կիւն զայիֆլանմագտա վէ գուվ-վէթ տէն տիւշմէքտէ իտի իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ մատամ Տիւրիէօ-եիւ թէլաշ վէ էնտիշէեէ տիւշիւրմէմէք իշին, միւմքին մէրթէպէ տիւքքեանա կիտիպ կէտի, վէ տայիմա սէօղլէրինի տիրի սուրէթտէ: թէլէֆֆիւզ իթմէքտէն կէրի տուրմատը:

Մատամ Տիւրիէօ իսէ, Մ. Բէրրէնտէն կէօրմիւշ օլտուղու խըղ-մէթլէր իճապընճա, կէրէք թէվէճճիւհ վէ կէրէք շիւքրանիյիէթ հիսսիեաթըյլա, մէրդոււմ իհթիեարը, բէտէրի մագամընտա սէվէր իտի:

Մէզպուրէ, տիւնեատա եալընըզ պու ատէմ իլէ սամիմի միւնա-սէպէթ վէ իւլֆէթ հասըլ իթմիշ օլմաղլէ, էսրարընը ճնա պիւտիր-միշ, վէ Թաբ-ա-Մօր իլէ էվլատը միւսթէսնա օլտուղու հալտէ, չօդ-տէֆա քէնտիսինէ եարտըմ վէ քէնտիսինի թէշվիզ իթմիշ օլան օլ իհթիեար տօսթունտան զայրի քիմսէեի տիւշիւնմէմիշ իտի:

Հասըլը, պու գատընըն մէրդոււմ իհթիեարա օլան հիւսնի իհ-թիմամը վէ մուհապպէթի օլ գատար պիւեիւք իտիքի, անըն հա-լինտէն տօլաեը ֆիթուրսուզ տուրմատը վէ միւթէհասիր օլմամասը գապիլ տէյիլ իտի:

Պինապէրին Մ. Բէրրէն՝ քէնտի վագիեէթի հագըզիեէսինի կիզ-լէմէլիկէ սայ իթտի իսէ տէ, մատամ Տիւրիէօ տէ, օլ պապտէ պիր տագըզա պիլէ զաֆիլ պուլուճմատը, վէ պիշարէ իհթիեարըն էօ-լիւմ սաաթը վուրմիւշ օլտուղունու անլամասընա, վէ խասթէլիկինին տէվասը օլմատըղընա իսքեաթ օլմիւշ իտուկինէ բաղմէն, իհթիեարը մէրդոււմուն էօմրիւնիւ թէմոտի իթմէք, վէ աղըր վէ սըզըլարընը ազալթմագ իւղրէ: հիշ պիր զայրէթ վէ ֆէտաքեարըլը տիրիզ իթ-մէտի:

Մէզպուրէ, պու սէպէպլէ ֆէվգէլատէ միւթէհասիւֆ օլտու-ղունտան, իշինին եօլունտա կիթմէքտէ օլմասընտան տօլաեը եիւ-զիւնտէ հասըլ օլմիւշ օլան մուվագգաթ էսէրը մէսէրրէթ տէրհալ զայիլ օլտու, վէ բէհին գօյմիւշ օլտուղու իֆթիսար խաշընը գուր-թարմագըլըր տալի ունութտու: Հաթթա, պիր արա, քէնտիսինի

հալը հազըրըն իճապընա պիւթիւն պիւթիւն հասը իթմէք իւզըէ, ֆիքըրինտէն, Թաբ-ա-Մօր իլէ էվլատընըն խաթըրէլէրինի տէ չըգարտը, վէ օնտան սօնրա, եալընըզ քէնտի իհթիեար համիսինի զաեըրմագլա մէշղուլ օլտու:

Մէզպուրէ, էօլէճէք օլտուղունու հիսս իտէն խասթալարըն սօն տագըգալարընտա պաղը իհթիեաճաթտան մահրումդ ալմալարը քէյ-ֆիեէթի, օ խասթալար իչին ղաեէթ մուճիպի թէէսսիւֆ վէ քէտէր պիր սահիհլը իտուկինի պիլտիկինտէն, պու սըրատա սէվլիլիւ համիսի հագգընտա կէօսլմէրտիկի հիւսնի իհթիմամաթ, մահզա պու միւլահագաեա մէպնի իտի:

Անճագ չունա էսէֆ օլունուր քի, մատամ Տիւրիէօնիւն, հէքիմլէրին վիզիթալարընա, իլաճլարա վէ խասթա իչին միւնասիպ թամալար թէրթիպ իտիլմէսինէ սարֆ օլունմագ իւզըէ ագչէեէ դիեատէ իհթիեաճը պուլունտուղու սըրատա, մէրգուլմէնին թիճարէթի, իւք բարլագըրընը ղայպ իթմէկէ պաշլատը:

Պու իսէ, թապիի իտի, զիրա հէրնէ գատար էօլիւմ հալինտէ պուլունան խասթա, մատամ Տիւրիէօնիւն սաթտըղը բաթաթէսլէրին գապուգլարընը աեըզլամագ իսթէր իտի իսէ տէ, պիր տիւրիւ միւգթէտիր օլամատըղընտան, վէ մէրգուլմէ տէ, ֆաղա մէսարիֆ ալթընտա օլտուղու պիր զէմանտա, քէնտիլինէ պիր եարտըմճը ալմագ իսթէմէտիկինտէն, պիւթիւն իշլէրինի եալընըճա կէօրմէքտէ, վէ պու սէպէպլէ սապահտան գալըզպ, կիճէեէ գատար չալըշմագտա իտի: Պու ճիւմլէ իլէ եինէ էվվէլքի հալի գալմաեըպ, չէօյլէ քի միւշթէրիլէր տիւքքեանա կէլտիքլէրինտէ, հէմ մատամ Տիւրիէօնիւ մահզուն վէ միւքքէտէր կէօրմէլէրինտէն, հէմ պու տիւքքեանտա, չօգ տէֆա քէպապ իտիլմիշ հազըր բաթաթէս պուլմատըզլարընտան, պիրէր պիրէր մէզըրիւր տիւքքեանտան չէքիլմէկէ պաշլատըլար:

Մ. Բէրրէն, պիր սէնէ գատար խասթա գալտը, Պու խասթէլիք միւտտէթինին տէօրթ այընը աեագտա, վէ սէքիզինի եաթագտա կէշիրտի, վէ նիհաեէթ 1823 տէ մէրգուլմ վէֆաթ իթաիկինտէ, մատամ Տիւրիէօ, քեամիլէն զարուրէթ ու սէֆալէթէ տիւչար օլմուշ իտի:

Մէրգուլմէ, 500 ֆրանգ գատար պօրճուլ օլուպ, իքի այլըգ տա տիւքքեան սահիպինէ պօրճուլ օլտուղունտան, մէրգուլմ, մէզպուրէնին էտէվաթընը վէ մօպիլեասընը զապթ իտիպ, քէնտիսինի տիւքքեանընտան վէ իգամէթ կեահընտան չըգարտը:

Մատամ Տիւրիէօ աչքդ տա գալընճա, գօնշուսու օլան պիր գատըն թարափընտան միւսափիրէթէն գապուլ օլունտու: Շու գատար քի, պու գատըն՝ նէ գատար համիյեթ սահիպի տէ օլսա, զաթէն քէնտիսի, շունուն պունուն սատագասըյլա կէչինմէքտէ իտուկինտէն, վէ եաշլը, վէ պիր ազ տա սագաթ պուլունտուղունտան, մատամ Տիւրիէօ, ուզուն միւստէթլէ օգարընա պար օլմասը, անըն նէ-գաքէթ վէ ինսանիյեթիսի սուի իսթիմալ իթմէք տիմէք իտուկինի անլատը, վէ պու հագըզէթէ իսքեաթ օլմուշ օլտուղու ճիհէթլէ, սօն պիր ֆէտաքեարլըղա տախի պիլա թէրէտտիւտ գաթլանարագ, քէնտի քէնտիեէ,

— Իմբէրաթօրուն զիրմիշ օլտուղու իֆթիխար խաշընր րէհին գօյմագ տէրլճէսինէ կէլաիկիմ, վէ պու խաշր գուրթարմաեա տա-խի իւմիտիմ գալմաստըը հալտէ, քեաֆֆէյի ֆէտաքեարլըզլարա գաթլանըմագ, վէ պու խուսուստա զէրլէ գատար զաթլը իթի-գատտա պուլունմամագ թապի տիր, տիմէքտէ իտի

Մատամ Տիւրիէօ, պու սէօղլէրի քէտէր ու թէէսսիւֆլէ սէօյլէ-մէքտէ վէ միւլահագա իյլէմէքտէ իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, մէրզ ումէ գատըն, հէր կիւնա էֆքեարը պա-թըլէեի պէյ թարաֆ իլէ, սօն պիր ֆէտաքեարլըզտան տախի կէրի աուրմագ իսթէմէտի: Շէօյլէ քի էշեասը, պօրճլարընա պէտէլ զապթ օլունտուղու սըրատա, գանուէն քէնտիսինէ պըրագըլմըշ օլան եա-թաղընը, վէ պիր միգտար էշեասընը տախի եիւզ ֆրանգա սաթտը, վէ պու ազչէեի միւսալի սուրէթտէ իքի բայ իտիպ, մահգունէն վէ միւրէտտէրէն իհթիեարէ տիլէնճինին օտասընա չըգտը, վէ մէզքիւր իքի թագըմ ազչէտէն պիրլինի քէնտի ճէպինէ վագ իթտիկի կիպի, տիկէրինի տէ մէրզ ումէեէ վիրմէք իսթէտիկինտէ, տիլէնճի, հայ-րէթտէ գալարագ, կէօղլէրինի աշտը, վէ օլգատար շաշըրմըշ իտի քի, բէբէլէեէրէք, եալընըզ:

— Պու նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

Մատամ Տիւրիէօ .— Բարա տըր:

Տիլէնճի .— Պու բարա քիմին իչին տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .— Սիլին իչին տիր:

Տիլէնճի .— Պէնիմ իչին մի, սիւպհան Ալլահ, պունու պէն նէ՞ եաքաճաղըմ:

Մատամ Տիւրիէօ .— Սիլ, միւսինն պիր գատընսընըզ, վէ միւս-թագպէլ իսէ, մալիւմ օլմատըղընտան...

Տիլէնճի .- Երկիրմի սէնէ տիր քի , քէնտի ազ չէմ օլմատըղը հալ-տէ , բէք ալէա եաշամըշմ տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ պէյի վար տըր . սիզ երնէ պու բա-րանը ալըն :

Տիլէնճի .- Խա'յր , ալմամ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին էկէրչի տիլէնմէք իչին տիշարը չը-գամագ օլուր իսէնիզ , նէ՞ եաբաճագ սընըզ :

Տիլէնճի .- Իեանէյի ումուսիսէ ճէմիյեթի սաղ օլսուն :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իկէրչի խասթալանըրսանըզ , նէ՞ եաբա-ճագ սընըզ :

Տիլէնճի .- Երնէ օ ճէմիյեթին մուսվէնէթինէ միւրաճաթ իտէճէեիմ , ֆագաթ պէօյլէ պիր սըրատա , պէնճէ է'ն էյիսի , պիր ան էվվէլ էօլմէք տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նի՞չին :

Տիլէնճի .- Էվվէլա ազ ճէֆա չէքմէք իչին , սօնրա տա . . .

Իհթիեարէ տիլէնճի պու սըրատա թէրէտտիւտ իթտիկինտէն , մատամ Տիւրիէօ :

— Սօնրա նէ՞ , տէյի սիւալ իթտի :

Տիլէնճի .- (Միւէսսիր պիր հալ իլէ .) Զանն իտէրիմքի , հանա-թըմըն սօն տագըզ սընտա գօրգաճաղըմ , պինապէրին . . .

Մէրգուլմէ , իքինճի տէֆա թէրէտտիւտ իթտիկինտէն , էլօիզ , մէզպուրէեի պագըշըյա ճէսարէթլէնտիրէրէք ,

— Սէօղիւնիւզիւ իքմալ իտին , տէտի :

Տիլէնճի .- Պէնիմ կիպի ֆագիւր պիր գարըեա , սօն իքի կիճէ-տէ քէնտիմի պագտըրմագ իւզրէ , իսթէրսէնիզ եալընըզ պէշ ֆրանգ պըրագընըզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէշ ֆրանգ եէրինէ էլլի ֆրանգը ալըն :

Մէրգուլմէ , պէօյլէ տիեէրէք , մէզքիւր ազ չէեի իհթիեարէ գա-տընա ուզաթտը , վէ օ տախի ,

— Խա'յր , եալընըզ պէշ ֆրանգ իսթէրիմ , վէ էկէր յիւր ֆրանգ ֆաղա վիրմէք իչին իսրար իտէրսէնիզ , պէշ ֆրանգը տախի գա-պուլ իթմէմ , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ , պու տիլէնճի գարը իլէ իսրար իթմէքիք միւմքինսիզ օլտուղունու անլաեարագ , վէ իհթիեար գունտուրաճը-եը խաթըրլամաւընտան կէօղլէրի եաշարարագ ,

— Պու տա , պապա Բէրրէնին գալպինի անտըրըր պիր գատըն

տըր : Համայնեթ սահիպի օլանլար , եալընըզ ֆագիր քիմեկեր տիր-
լեր , տէտի քէնտի քէնտիկէ :

Պատէհու մէրզումէ , իհթիեար գարընա պիր պէշ ֆրանգըզ-
սիքքէ վիրտի , վէ օ տախի պու սիքքէնի տիգգաթլընա սաղլատըզ-
տան սօնրա ,

— Շիմտի սիդ նէ՞ եարաճադսընըզ , էվլաւըմ , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ .— Շիմտիլիք նէ՞ ետրաճաղըմը պէն տէ պիլ-
մէմ , ֆաղաթ շիւպհէնիզ պիր օթէլտէ եաթըպ գալլաճաղըմ :

Տիւլէնճի .— Փագաթ պու ագչէնիզ թիւքէնէճէք տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .— Գուվվէթլիեիմ , չալըչապիլիրիմ :

Տիւլէնճի .— Նէ՞ իշ կէօրէպիլիրսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվճէ խըզմէթլէր իտէպիլիրիմ :

Տիւլէնճի .— Բէք իյի հալինիզ վէ եաշամանըզ հագգընտա միւթ-
մէ յին օլտուղումա մէմնուն օլտում : Անճադ պէնի ունութմաներն ,
արա սըրա պէնի կէօրմէեէ կէլին :

Տիւլէնճի .— Պու խուսուստա գուսուր իթմէմ :

Պէօյլէճէ պու իքի դատընլար , չէօյլէքի տիլէնճի գատըն՝ մա-
տամ Տիւրիէօեիւ քէնտի գըզը մագամընտա , վէ մատամ Տիւրիէօ
տէ , մէրգոմէնի , քէնտի վալիտէսի մագամընտա , եէկտիկէրի տէ-
րաղուշ էյլէտիլէր :

Պունլար , պիրիպիրինի թանըեալլ , եալընըզ իւշ կիւն օլմուշ ի-
տի : Լաքին գարուրէթ վէ պէտպախթլըզ իչինտէ եաշաեանլար , մու-
վագգաթմէն օլտուն պիրլիքտէ պուլունտուգլարը հալտէ , արալարըն-
տա նէ՞ գատար թէվէճճիւհ վէ եագընըզ հասըլ օլուր իմիշ :

Էլօիզ , քէնտի իգամէթի իչին պիր ժթէլտէ քիւչիւք պիր օտա
քիրալաերպ , պու օտաեը , պագիյեէյի էշեասըյլա վէ պէրկիւզար
մագամընտա օլան Մ . Բէրրէնիս պիր թասվիրիյլէ օլտուգճա թէֆ-
րիշ իթտիքտէն , վէ նաֆագասընը թէէմին իտէճէք սուրէթտէ քէն-
տիսինէ պազը իշ պուլտուգտան սօնրա , տիլէնճի գարընա , արասըրա
քէնտիսինի կիտիպ կէօրմէք իւզըրէ վիրտիկի վատը խաթըրըլաեարագ ,

— Պիշարէ գատըն , պէնի մէրազ իտիեօր : հալիմին թէէմին ի-
տիլմիշ օլտուղունու քէնտիսինէ խապէր վիրմէքլիկիմ լազըմտըր .
պունտան պաշգա պազը իհթիեաճը տախի օլապիլիր , վէ օ չաղտա
պիր գատընա պազը չէքէրլամէլէր կէօթիւրիւլմէսի , տայիմա խօշ
պիր չէյ տիր , տէտի , վէ պիր սէքէթէ պազը էրզագ վազ իլէ եօլա
չըզըպ , սիւրաթլէ եիւրիւմէեէ պաշլատը :

Պագաթ մէզպուրէ, տիլէնճի գատընըն իգամէթ իթտիկի մահէլէ կէլտիկինտէ, անըն վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու խապէր ալտը-
ղընտան, պիր տէֆա տահա միւքէտտէր օլտու, վէ արթըգ օրահա
պիր իշի գալմատըղընտան, խանէսինէ ավտէթ իյլէտի:

3

ԷԼՕԻՋԻՆ, ԱՅՆԻ ՎԱԴԸԹՏԱ ՊԻՐ ԶԷՎՃ ՎԷ ՊԻՐ ԷՎԼԱՏ ՊՈՒԼՈՒՊ
ՀԱՅՊ ԻԹՄԷՍԻ

Մատամ Տիւրիէօ, քէնտի իհթիեարէ տօթունու զայպ իթտիք-
տէն սօնրա, իյի պիր հալտէ պուլունմահօրտու:

Ջանն իտէրսին քի, պու գատընըն տայիմա եալընըգ գալահաղը,
վէ շայեանը թէէսօիւֆ պիր էօմիւր կէշիրէճէկի, քէնտի գատէրի
իգթիգասընտան իտի:

Մէրգումէնին, նաֆազասընըն թէտարիքի իշին խըզմէթլէրինի
տէրիւհտէ իթտիկի ֆամիլեալար, ֆաղիր վէ կիւն գաղանըպ կիւն
եէեէն թագըմտան իտիլէր:

Պու ֆամիլեալարտան պիրի, մատամ Տիւրիէօնին հիքեանէսինտէ
պիւեիւք պիր մէլգը թութմուշ օլտուղունտան, սգուեանլարըմըզա
պու պապտէ պաղը մալիւմաթ իթասընը լաղըմէտէն կէօթիւշիւգ
տիւր:

Պու ֆամիլեալ պիր էրքէք, պիր գատըն վէ պիր չօճուգտան
միւրէթթէպ օլուպ, էրքէք՝ էլլի եաշընա եաղըն Օկիւսթ Տիւպէրլ
իսմինտէ, ուսթա պիր մաքլինլաթ օլտուղու հալտէ, ֆապրիպանըն
պիրինտէ ուսթա պաշըլըգ իտէրէք, ֆամիլեասընը օլտուգճա կէշին-
տիրէպիլէճէք սուրէթտէ բարա գազանմադուա իտի:

Տիւպէրլ, սիննինին պիւեիւք գըսմընը, իմքէրաթօրլուգ տէվ-
րինտէ կէշիրմիշ, իմքէրաթօր Պօնաբարթը սէվմիշ, 1814 սէնէսինին
խայինլէրինի լանէթլէմիշ, Վաթէրլօ մոհհարէպէսինտէ էօլիւմ թէհ-
լիքէսինտէն գուրթուլմուշ, վէ Պօնաբարթիւթ օլտուղու ճիհէթլէ,
քէնտիեի պիր մէնֆատէ կիզլէմիշ իտի:

Մատամ Տիւպէրլ օթուղ եաշնտա օլուպ , վագթիլէ բէք տիւպէր օլմուշ օլտուլու ըէվիշինտէն անլաշըլպ , ֆագաթ խասթալըգլարտան վէքէտէրլէրտէն թապիի կիւղէլիկի պօղուլմուշ , ըէնկի սօլմուշ , կէօղլէրի գըղարմըշ վէ գուրու պիր էքքսիւրիւքտէն եիւրէկի բարչալանմըշ իտի :

Լէօնի վէ Օկիւսթ իսիմլէրինտէ օլան պու գարը գօճա , էվլէնտիքլէրի զէման պիրպիլրինի սէվտիքլէրի մէրթէպէտէ , օլսըրատա տախի եէկտիկէրի հագգընտա մուհապպէթլէ մութթասըֆ պուլունմագտա իտիլէր իսէ տէ , էսէֆ օլունուր քի , Լէօնին խասթա հալի , պու մուհապպէթի միւքէմմէլ գըլամամագտա , վէ եագընտա պիրպիլրինտէն այըլմագ մէճպուրիեթինտէ պուլունաճագլարընը խաթըրլատըգճա , իքիսի տէ մահգուն օլմագտա իտի :

Պունլարըն էվլատը իսէ , Վիլիամ իսմինտէ օն պիր եաշնտա կիւղէլ պիր չօճուգ իտի :

Տիւպէրլին , էվճէ իըղմէթլէրին կէօրտիւրիւմէսի իչին մատամ Տիւրիէօեիւ ալմասը , զէվճէսինին , էվճէ իչլէրի կէօրմէկէ իգթիտարը պուլունմատըղընը անլամասընա մէյնի իտի :

Մատամ Տիւրիէօ , պունլարըն էվինտէ իքի իւշ կիւն գալտըղընտա , անլէր իլէ բէք չարուգ իւլֆէթ հասըլ իթտի :

Պիր սապահ , մատամ Տիւպէրլ , զէվճինին ֆապրիգատա վէ օլունուն մէքթէպտէ օլմալարընտան պիլ իսթիֆատէ , մատամ Տիւրիէօեիւ չաղըրպ , եանընտա օթուրմասընը իխթարտէն սօնրա ,

— Մատամ Տիւրիէօ , սիղէ պաղը մուհիմմ իֆատէլէրիմ վարտըր : Սէօյլէեէճէկիմ սէօղլէրի էսրար թութմանըղը իխթարա լիւզում կէօրմէմ , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվվէթ , մատամ , պու պապտէ իխթարա հաճէթ եօգ տուր :

Մատամ Տիւպէրլ .— Բէք իյի , պէնի տինլէեին :

Մատամ Տիւպէրլ , սէօյլէճէկի սէօղլէրտէն պիլպաթ նէֆրէթ իտէրճէսինէ , ղաեէթ եավաշ պիր սէտա իլէ , շու վէճճլէ քէլամա պաշլատը :

— Մատամ Տիւրիէօ , պէն էօլէճէեիմ , վէ լաքին վալիտէ օլտուղումտան , էվլատըմըն միւսթագպէլի , ֆիքրիմի իշղալ , վէ պէնի պիւհուղուր իտիեօր :

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվլատընըղըն միւսթագպէլինճէ վէսվէսէ իտէճէք նէ՞ սէպէպինիզ վար տըր :

Մատամ Տիւպէրլ .- Ձիւնքի բէտերի, հէր նէ գատար էյի պիւր ատէմ իսէ տէ, էֆքեարը շէտիտէ սահիպի օլտուղունտան, իթիթի-լալճը մագամընտա հէր ան ու տագըդա տէրաէսթի գապիլ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ալլահ իթմէէէ:

Մատամ Տիւպէրլ .- Ֆէսատճըլար հագըղնտա պէրլէէէն ճէզաեը տէրխաթըր իտին:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պագաթ, ազիզէմ, Մ. Տիւպէրլ՝ ֆէսատճը՞ մը տըր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Էվլէթ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու օլամագ շէյ տիր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Էսէֆ իտէրիմքի, պու սէօղիւմ բէք տօղ-րու տուր: Քէնտիսի, իմբէրաթօրուգ աէվրինին աթիւ պաքէրլէ-րինտէն օլուպ, իմբէրաթօրա, վէ իմբէրաթօրուգ հիւքիւմէթինէ թէվէճճիւհաթը շէտիտէսի վար տըր: Հաթթա իմբէրաթօրուղուն տիւշմէսիլէ, եէրինէ կէշէն հիւքիւմէթին, Նէյ վէ սայիր զէվաթը գուրջունտ տիղտիրմէսի, ղէվճիմի, օ հիւքիւմէթի գարլը օլ տէրէճէ հիտտէթլէնտիրմիշ տիրքի, շէնտ սէնէ մուգատտէմ: Գարպօնարիգմ տէնիլէն ճէմիյնէթի խէֆիէէէ կիրմէսի քէնիսինէ թէքլիֆ օլուն-տուգտա, օլ պապտէ տօսթլարընըն թէքլիֆինի գապուլ իթմէքտէն շէքինմէմիշ տիր: Պինապէրին պու հալ, ղէվճիմ իշին մուխաթարա-եը մուճիպ օլապիլիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆիլվազը մատամ, պու հալ տէհշէթլի տիր, լաքին ղէվճինիլին միւտաֆաա իթտիկի տավա հագըլը իսէ...

Մատամ Տիւպէրլ .- Հագըլը օլտուղունա չիւպհէ իթմէմ, չիւն-քի Օկիսթին էֆքեար ու հիսսիեաթը մալիւմիւմ իտուկինտէն, հագըլըդ մէպտէլէր իւղէրինէ միւէսսէս պիր թէշէպպիւսէ պիր տա-դըդա պիլէ իշթիլաք իթմէք իսթէմիէճէկինի պիլիլիրիմ: Հէր նէ գատար պու խուսուսա իսքեաթ օլտուղ իսէմտէ, պու ճլմիէ իլէ եինէ պու շէյ պանա ղաեթթ տէհշէթլի կէօրիւնիւեօր: Պիր քէրրէ տիւշիւնիւնքի, պէն էօլիւրսէմ, նէ՞ օլաճագ տըր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Մատամ, պու սէօղլէրի սէօլլէմէեին, էվլա-տընըղ հագըղնտա օլան մուհապպէթինիլ, սիզի, ղաեթթ միւպա-լաղալը գօրղ ուլարա սէվգ իտիեօր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Պէն նէ գատար սէօլլէմէմէմ, օ հալ վուգու պուլաճագ տըր: Քէնտիմին ֆէնա օլտուղու մու ղաթէն հիսս իտի-եօրում: Իմտի, մատամ, հէնուղ վագըթ վար իքէն, պու միւքեա-

լէմէտի իճապ իթտիրէն խըզմէթ հագգընտա սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէճա իտէրիմ, մուտամ, հէրնէ կիւնա խըզմէթտէն պահս իթմէք իսթէեօր իսէնիզ, սէօյլէեին, եաբապիլէճէկիմ պիր շէյ իսէ, տիրիզ իթմէմ:

Մատամ Տիւպէրլ .- Համիյեէթինիզի պիլտիկիմտէն, վէ թագտիր իյլէտիկիմտէն, պու պապտէրի թէքիֆիմէ րուի մուվաֆֆագաթ կէօսթէրէճէկինիզի զաթէն մէմուլ իթմէքտէեիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Արզունուզ նէ տիր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Եկէր էօլէճէք օլուր իսէմ...

Մատամ Տիւրիէօ .- Հալէա պու շայիանը թէէսսիւֆ էֆքեարտա իսրա՞ր մը իտիեօրսունուզ:

Մատամ Տիւպէրլ .- Եվվէթ. իմտի էկէր պէն էօլէճէք օլուր իսէմ, զէվճիմի թէհլիքէտէն սագընտըրմագ իչին եանընտա պուլունմանըզը արզու իտէրիմ: Հէր հալտէ պուրատան կիթմէմէլիսինիզ, չիւնքի գօրգտուղում ֆէնալըզ վուգուա կէլէճէք օլուր իսէ, էվլատըմը օրթատա պըրագմանարագ, պիր գաշ սէնէ գատար տահա քէնտիսինէ վալիտէլիք իթմէլիսինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու արզունուզու իճրա իթմէքիկէ սէօզ վէրիբիմ:

Մատամ Տիւպէրլ .- Պու պապտէ վատ իտէրմիսինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Եէմին տախի իտէրիմ, ֆագաթ տիկէր պիր մատտէ իւզէրինէ պահս իտէլիմ, չիւնքի պու միւքեալէմէ սիզի միւթէէսսիր իտիեօր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Խա՛յր, խա՛յր:

Հալպուքի օլէսնատէ Մ. Տիւպէրլ, թաամ իթմէք իւզրէ ֆապրիգատան ավտէթ իթտիկի ճիհէթլէ, մէզքիւր միւքեալէմէ քէսիլտի, չիւնքի մէրգուման իքի գատընլար, մէրգումուն գարշըսընտա մէզքիւր միւքեալէմէլէրինէ տէվամ իթմէք իսթէմէտիլէր:

Զաթէն տէ մատամ Տիւպէրլ՝ ֆիբրինի անլաթմըշ, վէ մատամ Տիւրիէօ տէ, մէրգումէնին արզունունու իճրա իթմէքիկի, ատէթ ա եէմին թահթընտա վատ իթմիշ օլտուղունտան, ֆապրիգա իշճիսինին գարըսընը, էվլատընտան տօլաեը թէէմին իթմէք իչին պունտան զիեատէ պիր շէյ գալմամըշ իտի:

Պունունլա պէրապէր, մատամ Տիւպէրլ, մատտէյի մալիւմէ իւզէրինէ թէքըար պէ թէքըար պահս իթմէք իչին, մատամ Տիւրիէօ-

եիւ իճպար իթտի, վէ օ տախի, կիւն պէ կիւն զայիֆլաշմագտա օ-
լան վէ մէզարա տողրու կիթմէքտէ պուլունան տօսթու գատը-
նը կիւճէնտիրմէմէք իչին, խօշլանմատըղը մէզքիւր միւքեպլէմէեէ
դաթլանմագտա իտի:

Մատամ Տիւպէրլ, պուլունտուղու հալտէն տօլաքը քէնտիեի
ալտաթմաեքպ, էօլիւմ սաաթը կէլտիկինտէ, մատամ Տիւրիէօ իլէ
զէվճինի վէ օղլունու եաթաղը պաշնա չաղըրտը, վէ մատամ Տիւ-
րիէօ իլէ զէվճինէ, օղլունուն մէնֆաաթը իչին պիրպիրինտէն ալ-
ըլմամալարընը ըէճա իթտի: Պատէհու պիչարէ գատըն, իքիսինէ
խիթապէն,

— Էկէր միւնասիպ կէօրիւրսէնիզ, էվլէնինիզ, չիւնքի էվլատըմ
հագգընտա պէնիմ կէօսթէրէճէք օլտուղում հիւսնի իհթիմամ վէ
նէզարէթի, մատամ Տիւրիէօտէն յայրի հիշ պիր գատըն իպրազ ի-
տէմէզ, տէտի, վէ ալըճա զէվճինէ խիթապ իտէրէք, — Օկիւսթ,
մատամ Տիւրիէօ հագգընտա պիր խուսոսճէթինիզ վա՞ր մը տըր,
տէյի սիւալ իթտի:

Մ. Տիւպէրլ. — Ասլա:

Մատամ Տիւպէրլ. — Էյ սիզ, մատամ Տիւրիէօ, զէվճիմէ գարշը
պիր տիկլըլէկինիզ վա՞ր մը տըր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Խա՛յր, մատամ, ֆագաթ...

Մատամ Տիւպէրլ. — Պիք իթիրաղընը՞զ մը վար տըր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էվվէթ, մատամ:

Մատամ Տիւպէրլ. — Ճիւմէմիզի սաատէթինի, խոսուսա պէ-
ն՝մ սաատէթիմի մուճիպ օլաճագ օլան չու արզումա նի՞չին մուխա-
լիֆէթ իտիեօրսունսզ, Ձաթէն պէս, պու կէնճ չաղըմտա վէֆաթ
իթտիկիմ վէ էվլատըմը էօքսիզ պըրագտըղըմտան տօլտեք պէտ-
պալսթըմ: Իմտի, պանա մէրհամէթ իտին:

Մատամ Տիւրիէօ. — Փագաթ, մատամ...

Մատամ Տիւպէրլ. — Ձէվճիմին արզուլարընը իքմալ իտէճէկինի-
ղէ էմինիմ:

Մ. Տիւպէրլ. — (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարագ, վէ զէվճէսի-
նին էլինի տօտագլարընա կէօթիւրէրէք.) Սէվկիւլիւ գէվճէմ, պու
եօլտա սէօզլէր սէօյլէմէ:

Մատամ Տիւպէրլ. — Նի՞չին:

Մ. Տիւպէրլ. — Ձիւնքի հէնուզ հաեաթտասըն, վէ ճէնապը
Ալլահ սէնի պանա պախշ իյլէեէճէք տիր:

Մատամ Տիւպէրլ .- Հաեաթըմին գաթթ օլունմասընա չօգ վա-
գըթ գալմատը :

Վիլեամ չօնուգ .- (Վալիտէսինին էլլէրինտէն պիրինի թուլթա-
րագ .) Վալիտէճիեիմ, պու եօլտա սէօղլէր սէօյլէմէ :

Մատամ Տիւպէրլ .- Ճէսուր օլուն տօսթլարըմ, վէ պէնի տին-
լէեին :

Բեաֆֆէսի սուս օլուպ, եալընըզ հազըրուըն գալպլէրինտէն
չըգըպ, բասըրա իշափտիլէն հընչըրըզ սէսլէրի, մէզըիւր սուսու-
ղու իխլալ իթմէքտէ իտի :

Մատամ Տիւպէրլ .- (Իֆատէսինէ տէվամ իլէ .) Սէօյլէեին, մա-
տամ Տիւրիէօ, թէքլիֆ իթտիկիմ իզաիվաճա մուսալիֆէթ իթմէք
իլին ճիտտի նէ՞ սէպէպիլիզ վար տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէնիմտէ պիր էվլատըմ վար տըր, մատամ,
վէ պու էվլատըմըն բէտէրի օլան թար-ա-Մօրուն հաեաթտա օլմա-
տըղընա գաթթիէն թէէմին օլմատըգճա, էվլատըմա, տիկէր պիր
բէտէր թայեին իտէմէմ :

Շիմտիեէ գատար հիքեաեէմիզտէ, մատամ Տիւրիէօնին, թար-
ա-Մօրու քէնտի զէվճի մագամընտա թէստիեէ իթտիկինի իշթմիշ
իսէք տէ, հազըգէթտէ, մէրգոււմ անըն զէվճի օլմաեըպ, միւնա-
սէպաթըր զայրը մէշրուէ նէթիճէսի օլարագ, զիքը օլունան էվլատ
տուննաեա կէրիշ իտի :

Անճագ, մատամ Տիւպէրլ, մատամ Տիւրիէօնին մէզըիւր ճէ-
վապընտան, եանի քէնտիսինին հիշի վէֆաթընտա, զէվճի Մ. Տիւ-
պէրլ իլէ էվլէնէմէեէճէկինտէն միւթէէստիր օլտուղու ճիհէթլէ,
մատամ Տիւրիէօ, մէրգոււմէի թէսէլլի իթմէք, վէ պէլքի էօմրիւնիւ
տէ թէմտիտ իլլէմէք միւլահաղասըյլա, թէքլիֆինէ մուվաֆֆագաթ
կէօսթէրտի, վէ պու մուվաֆֆագաթը միւթէագըպ, խասթանըն
կէօղլէրինտէ վէ սիմասընտա էսէքը մէսէրըթ միւշահէտէ օլունա-
րագ, եիւքսէք սէտա իլէ :

— Արթըզ մէսրուրէն վէ հուզուրը գալպ իլէ վէֆաթ իտէպի-
լիրիմ, վէ պու մահզուղիյեթի տէ սիզէ պօրճլուեոււմ, մատամ Տիւ-
րիէօ, Իմտի էլինիզի պանա ուզատըն, տէյի պէեան իլլէտի :

Մատամ Տիւրիէօ, ճան չէքիշմէքտէ օլան խասթանըն արգուսու
մուճիպլինճէ էլինէ ուզաթտը, վէ մատամ Տիւպէրլ՝ պու էլի, զէվ-
ճինին էլիտէրունինէ վագ իլէ :

— Խայր տուամիա պէրապէր, իքինիզի գափուշտուրուրում :

Եկեղեցիներն իրի սէվին, խոստումս իյլէ եվլատում մուհապպէթ կէօս-
թէրին, տէտի:

Իշպու միւհասիր մէնզարէտէն պիր գաշ տաղըգա սօնրա, պէտ-
պախթ վալիտէ, թէպլիմի բուհ իթտիկինտէն, զէվճինի, մատամ
Տիւրիէօեիւ վէ օղլունու տէրեայը հիւզն ու քէտէրէ միւսթաղըգա-
իյլէտի:

Մէրգուլմէնին վէֆաթընտան սօնրա, Ս. Տիւպէրլ՝ մատամ
Տիւրիէօ իլէ եվլէնիպ, իյի պիր ֆամիլեա թէշքիլ իթտիլէր, վէ չօ-
ճուգ տա, էօեէ վալիտէսինտէն շիքեանէթ իտէճէք հիշ պիր սէպէպի
օլմանարազ, անըն թահթը հիմանէ վէ նէզարէթինտէ պիւնիւմէնէ
պաշլատը:

Պու սուրէթլէ մատամ Տիւրիէօեիւն միւսթաղպէլի թէէմին օ-
լունմուշ օլտուղու զանն օլունմագտա իքէն, մուսխարէն պազը
տէհշէթլի վագըլար զուհուրա կէլմէքլէ, մէզպուրէնին գատէրինէ
պաղըր օլան ֆէլաքէթ ու մուսիպէթին հէնուզ խիթամ պուլմամիշ
օլտուղու անլաշըտը:

Պու իֆատէմիզլէ, 1830 սէնէսի իթթիլալընը անլաթմագ իս-
թէրիզ:

Տիւպէրլ կիպի էօյլէ ատէմլէր վար տըրքի, սալիք օլտուղլարը
մէսլէք՝ խալիս վէ թէրվիճի մէնաֆիի մախսուսէտէն արի, վէ էֆ-
քեարլարը միւսթաղիմ օլտուղունտան, բէյ վէ ֆիքիլլէրի հէր նէ
տախի օլսա, գօլայըղլա թէպտիլ իթմէզլէր: Զանն իտէրսին քի,
պու կիպիլէր, քէնտի մէսլէք վէ բէյլէրինի պիր սաաթ պիլէ թէպ-
տիլ իթմէքսիզին, տօղտուղլարը միսիլու էօլմէք իչին եարատըրմըշ-
լար տըր:

Մատամ Տիւրիէօ, զէվճինին էֆքեարը, պիր կիւն քէնտի հագ-
գընտա մուղիրր օլապիլէճէկինէ իսքեաթ օլմուշ իտուկինտէն, պու
էֆքեարընը թէպտիլ իթտիրմէկէ չօգ չալըշտը իսէ տէ, անր, Բա-
րիստէ վէ մահալը սայիրէտէ զուհուրա կէլէճէք իթթիլալթա պիլ
ֆիլիլ իշթիլաք իթմէք նիեթթինտէն կէրի տուրտուրմագտան զայրի
հիշ պիր նէթիճէ իսթիհսալինէ մուվաֆֆագ օլամատը: Պու ճիւմլէ
իլէ, Մ. Տիւպէրլ, միւթէտիլ ճիւմհուրիեթ թարաֆտարը օլմագ-
տան պիր ան կէրի տուրմանը, վէ եալընը նարօլէօն իսմինի ի-
շթմէքլէ իզհարը հէեհճան վէ թէէսսիլ իյլէտիկինտէն, ծնունճու
Շարլ նամ գրալըն հիւքիւմէթի, էֆքեարը ումուսիեթտէ նամագպուլ
պտտ իլէ, էհալի, հուգուղընըն զապընտան տօլանը բրօթէնթօ

Իթմէք իւզրէ «օդագլարա տէօքիւտիւկիւնտէ, վէ իխթիլալ ումուսի պիր սուրէթ քէսպ էյլէտիկինտէ, Մ. Տիւպէրլ տախի պու իխթիլալա գարըշմագլըղը քէնտինճէ պիր վազիֆէյի մուգատտէսէ պիլիպ, սիւսհանարագ, իխթիլալճըլարա գարըշտը. Պու «ըրատա մատամ Տիւրիէօ, քէնտիսինի պու հարէքէթտէն կէրի տուրտուրմա- եա չալըշտըղընտա, մէրգում,

— Սիւքի բէք չօգ մուհարէպէլէրտէ պուլունարագ, իպրագը չէճաաթ իթմիշոինիզ տիր, պու իխթիլալա գարըշմամագլըղըմ, պէ- զիմ իչին ալչագլըղ օլտուղունու պիլմէլիսինիզ, տէտի.

Էլօիզ. — Փագաթ, տօսթում...

Մ. Տիւպէրլ. — Սիւքէ տիւօրումքի, էկէրչի պու իխթիլալա տա- խիլ օլմագ իսէմ, ալչագ սաեըլըրըմ, իմտի, Էլօիզ, հարէքէթիմտէ պէնի սէրպէսթ պրագլըն.

Էլօիզ. — Էօյլէ իսէ, պէն տէ սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլէճէեիմ.

Մ. Տիւպէրլ. — Միւմքին տէյիլ տիր.

Էլօիզ. — Նէտէ՞ն միւմքին օլմաեօր.

Մ. Տիւպէրլ. — Զիւնքի սիզ գատըն թայֆէսինտէնսինիզ.

Էլօիզ. — Նէ՞ պէյիս վար տըր. վագթիլլէ պէն օրտուտա պագ- գալըղ իթմիշիմ տիր.

Մ. Տիւպէրլ. — Գատընլար պու կիպի իշլէրէ գարըշմաղլար.

Էլօիզ. — Հալ պու քի պէն տէ կիթմէլիեիմ, զիրա իխթիլալ էս- նասընտա, չան վէ պօրու չալընտըղը, վէ թօրլար կիւրիւտէտիկի հալտէ, պէնիմ, գօլլարըմ պաղը օլարագ պուրատա գալմագլըղըմ նասըլքի սէօյլէեօրտուն, ալչագլըղ տըր. Պէն տէ ասքէր օլմուշում տուր, սիզին կիպի աթէշ կէօրմիւշիւմ տիւր, հէմտէ եագընտան, եանի գանըլ մուհարէպէլէր իլինտէ ճէնկլէշէրէք կէօրմիւշիւմ տիւր. Սիզին կիպի մուհարէպէ զէմանընտա վագթիլ իսմիմի ալմըշըմ տըր. սիզին կիպի, միւտաֆաա իթմէք իսթէտիկինիզ օլ ճիւմհուրի Ֆրանսանըն թարաֆտարընտան պուլունմուշում տուր. իմտի, սիզ մուհարէ- պէ իթտիկինիզ հալտէ, պէն տէ սիզին եանընըզտա պուլունմալը տէ- յիլմիեիմ.

Մատամ Տիւրիէօ, պու սէօզլէրի օլ գատար գալի վէ սէպաթլը պիր սուրէթտէ թէլէֆֆիւզ իտիւօրտու քի, գարարընըն գաթի օլ- մասընա չիւպհէ օլունամաեըպ, պինապէրին զէվճի, քէնտիսինէ, եալընըղ չու իթիւրագըլ իթտի.

— Լաքին էվլատըմըղ նէ՞ օլաճագ տըր.

էլօիզ .- Պու էվլատ քիմի'ն տիր .

Տիւպէրլ , ճէվապ վիրմէքսիզին պաշընը է յտիկինտէ , մատամ Տիւրիէօ .

— Պու էվլատ՝ պէնիմ օլմագտան զիւտէ սիզին տիր . պունտան պաշգա , օն տօգուզ եւշընտա օլուպ , պանա իհթիւտճը տա եօգ տուր . Հէմտէ պիր էրքէք էվլատ օլտուղունտան , պունտան պէօյլէ իքիմիզտէն եալընըզ սիզ , օնա ֆայտէլի օլապիլիրսինիզ .

Մ. Տիւպէրլ .- Նէ' տիվանէլիք .

Մատամ Տիւրիէօ .- Պունտան գաթֆնաղար , վալիտէպինին ճան վիրմէքտէ օլտուղու սըրատա , տայիմա պու չօճուղուն իւզէրինէ նէզարէթ իտէճէկինիզ իշին , սիզ տէ պէնիմ կիպի եէմին իթմէտինիզ մի .

Մ. Տիւպէրլ .- Շիմոիեէ գատար մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւմոն գուսուր իթտի'մ մի , վէ պու մուհապպէթ ու թէվէճճիւհիւմիւ գաթթ իթմէք եօլունտա թէհտիտ իտիեօ'րմուեուլմ .

Մատամ Տիւրիէօ .- Խա'յր , ֆադաթ քէնտինիզի էօլիւմ թէհիլիքէսինէ իյգա իտիեօրունուզ .

Մ. Տիւպէրլ .- Պիր միւտարէպէտէ հէր աոնիմ էօլմէզ .

Մատամ Տիւրիէօ .- Օնա նէ' շիւպհէ .

Մ. Տիւպէրլ .- Պու հալտէ պաշգա նէ' տիեճէեինիզ գալըր .

Մատամ Տիւպէրլ , ճէվապ վիրմէք իւզրէ իքէն , Տիւպէրլին օղու վիլեամ իւթէ կէլէրէք , պիր սուրէլթի զարիպէտէ մուպահասաեա խիթամ վիրտի . Ղարիպ պիր պէտպախթլըզլա , եախօտ տահա տօղրուսու բէք չօգ . թապիլի վէ մագուլ սէպէպլէրլէ , վիլեամ , ումուրը բօլիթիգէլիեէտէ բէտէրինին էքսէր ըէյ ու ֆիքըրինէ իշթիրաք իթմէքտէ իտի .

Մէրգուլմ , Բարիստէ պուլունտուղու սըրատա , իխթիլալ ֆըրգալարը թէշքիլ օլունտուղունու , կարտնասիօնալ թապիր օլունան ասաքիլի մուսթուհֆըղաի միլլիեէնին սիւհաշլանտըղընը կէօրմիւշ , վէ քէնտիսիտէ պազը ճէմիյեթլէրէ գալըշարագ , հէման քէնտի չաղընտա պուլունան պիր խայլի մէքթէպ շակիրտանընըն եէր եէր իխթիլալա գօմանտանլըգ իթմէլէրինի միւշահէտէ լյլէմէքտէն , քէնտիսի տէ թահրիք օլունմիւշ իտի .

Պու տէլիգանլընըն հէնուզ թամ օլմահան գուվլէյի թէխայեիլիեէսինի ալէվլէնտիրմէք , վէ սօն տէրէճէ հէեճճան իլէքէնտիսի . նի թահրիք իթմէք իշին , պիւեիւք պիր շէյ լաղըմ տէյիլ իտի .

Մէրգում, Ուէն-Տընի սօգաղընտան կէշէրքէն, խալզըն, պիր սի-
լահճը տիւքքեանընա կիրիպ, տիւքքեանըն էշնասընը եաղմա իթ-
տիկինի կէօրտիւկիւնտէ, քէնտիսի տէ, պունլարա գարըշմըշ, վէ սա-
յիրէր կիպի պիր գըլըճ վէ պիր ալ թիւֆէնկի արմըշ իտի:

Չէնտ տագըգա սօնրա, Վիլեամ, միւտարէպէեէ գարըշարապ,
պիր խայլի ժանտարմալարըն աթէշինէ գարըշ տուրմուշ, վէ նիհա-
եէթ պիր մահէլլտէ եարալանմըշ իտի:

Վիլեամ, հէնուզ սիլահըլ օլարագ ֆամիլեասը նէզտինէ ավտէ-
թինտէ, եօրկունլուգտան թագաթը գալմամըշ, վէ էլլէրիլլէ եիւղիւ
թօզ թօրբագտան գարարմըշ, վէ էսվապընըն պիր գըսմը ճիւղիճէ
գանլարա միւլէմմա օլմուշ իտի:

Մատամ Տիւրիէօ, մէրգումու, հազըգի վալիտէսի մագամընտա
սէվտիկինտէն, քէնտիսինէն հալինի կէօրիւնճէ:

— Սիւպհան Սլլահ, Վիլեամ եարալըմըսըն, տէյի սիւալ իթտի:
Վիլեամ. — Խաֆիֆ պիր եարա տըր:

Տիւպէրլ իսէ, մալլուրանէ պիր սուրէթտէ էվլատընա պագա-
րագ, վէ զաթէն քէնտիսի, վաթանընը հէր շէյտէն իւթիւն թու-
թան ատէմլէրտէն օլտուղունտան,

— Նէ՞ խապէր, տէյի օղլունա սիւալ իթտի:

Վիլեամ. — Միւտարէ տէվամ իտիեօր:

Տիւպէրլ. — (Թէլաշա.) Տահա պաշգա նէ՞ խապէր վար:

Վիլեամ. — Պաղը մահէլլէրտէ վէսիմ մուհարէպէլէր վուգուա
կէլտի:

Տիւպէրլ. — (Օղլունուն, պիր ալ թաամ իտէրէք, բահաթ իթ-
մէսինէ վագըթ պըրագ մանարագ.) Էյ տահա պաշգա՞:

Վիլեամ. — Պաղը եէրլէրտէ պիզիմքիլէր մալլուպ օլմուշլար տըր:

Տիւպէրլ. — (Շիտտէթլէ.) Մաղլու՞պ մու օլմուշլար տըր:

Վիլեամ. — Էյվլթ:

Տիւպէրլ. — Օ հալտէ սէն նիշին ալտէթ իթտին:

Տիւպէրլ, պու սէօղիւ նէվիմա թէքսիլ թարզընտա պէեան ի-
տիեօրտու:

Վիլեամ. — Բէ՞ տէր, պէնիմ պուլունտուղումնօթթատա պիզ գա-
լէպէ չալտըգ:

Տիւպէրլ. — Ա՛հ, պու խապէրէ միմուն օլտու:

Վիլեամ. — Պուրահա, մահգա սէնի արամագ իշին կէլտիմ:

Տիւպէրլ. — Բէք էյի իթտին:

Պու ճէվապտան սօնրա, Տիւպէրլ, վագը օլան մէնզարէ հագ-
գընտաքի ֆիքրինի իսթիֆսար իտէրճէսինէ, մատամ Տիւրիէօնէ տօղ-
րու տէօնտիւ :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Հէնէճօն իլէ .) Գատէր պու տուր, գաթ-
լանմագ լազըմ տըր :

Տիւպէրլ .- Ճէնապը Ալլահ պէօյլէ իսթէօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Թապիի օլան սէպաթըյլա.) Էվվէթ, ճէ-
նապը Ալլահ պէօյլէ իսթէօր, ֆագաթ հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պէն
քէնտիսինի թէրք իթմէնէճէնիմ :

Տիւպէրլ .- Քիմի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատըմըզ :

Տիւպէրլ .- Նէ՞ տիմէք իսթէօրսունուզ :

Մատամ Տիւպէրլ .- Տիմէք իսթէօրումքի, էն իյի պիր տօս-
թումա էօլիւմ եաթաղընտա իթմիշ օլսուղում եէմին խիլաֆընտա
հարէքէթ իթմէնէճէնիմ :

Տիւպէրլ .- Նէ՞ եաբաճագսընըզ :

Մատամ Տիւպէրլ .- Սիզտէն, նէ՞ աթէշտէ, վէ նէ՞ տիկէր պիր
մահէլլտէ այըրլմաեաճաղըմ :

Տիւպէրլ .- Բէճա իտէրիմ, սիզ պու հարէքէթտէ պուլուն-
մաեըն :

Վիլեամ .- (Քէզալիք բէճա իտէրէք .) Ա՛հ վալիտէճէնիմ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Իլթիրապ ու էնտիշէմտէն պուրատա էօլ-
մէրիկիկիմի մի իսթէօրսունուզ :

Տիւպէրլ .- Սիզին մէմուրիեթիսիզ էվին խարիճինտէ տէյիլ
տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէնտէ սիզէ տիւօրումքի, մէմուրիեթիմ
սիզին եանընըզտա պուլունմագ տըր : Էկէր սիզ, քէնտի եանընըզտա
պուլունմագըզըմը իսթէմէզ իսէնիզ, պէն տէ . . .

Տիւպէրլ .- Նէ՞ եաբաճագսընըզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիկէր պիր մահէլլտէ մուհարէպէ իտէ-
ճէնիմ :

Պէօյլէ պիր գաբարա գարշը իթիրազ գալմատըզընտան, պու իւշ
շախար էվլէրինի թէրք իթտիլէր, վէ ազ վագըթտա պիր կիրուհ
ասըլար իշինտէ պուլունտուլար :

Պու ասըլար, Լուվր եագընընա մուվասըլէթլէրինտէ, ճէսիմ
պիր ֆըրգա ասքէր թարաֆընտան հիւճում վագը օլուօրսու :

Հէնուզ օլ էննատէ իսթիլալ միւքէմէլէն վէ մունթազամէն թէշ-
քիլ օլունմուշ օլմատըղընտան, Տիւպէրլին, օղլունուն վէ գարըսընըն
տախիլ օլտուգլարըր աւրլար կիրուհու զալէպէ չալամատը, վէ պուն-
լար, տիւշմէնին աթէշինտէն քէնտիլէրինի ուզագլանտըրմագ իւզրէ,
սիբէր պիր Եէրէ չէքիլտիլէր:

Պու ճիւմլէ իլէ տիւշմէնին հիւճուճու բէք չէտիտ օլտուղու կիւ
պի, հարէքէթի թէտաֆիլիյէ տախի զաբէթ գահրամանէ վուգու
պուլտու:

Պիր սաաթ գատար, ասըլար, նուֆուսճա քէնտիլէրինտէն իւշ
միսլ զիեատէ օլան վէ լաեղդըյա սիլահլը պուլունան ապէրէ գար-
շը տաեանապիլտիլէր:

Ֆէնասը շու քի, մուհիմաթլարը թիւքէնէրէք, սօն խարթուճ-
լարընը տախի սարֆ իթտիքիլէրինտէն, իքի աթէշ արասընտա գալ-
տըլար:

Պու հալ՝ վազիեթ վէ մէվգիլէրինի կիւճլէշտիրիպ, հէման քէն-
տիլէրինի իւմիտսիզ պիր հալէ կէթիրտի:

Պու հէնկեամտէ պազըլարը, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն թէսլիմ
օլմաեղպ, սօնունա գատար արսլանլար կիպի ճէնկլէշէրէք, էօմիւր-
լէրինի օ սուրէթլէ թէրք իթմէքիկի գարարաշտըրտըլար, չիւնքի
սիլահպէտէսթ օլարագ էլէ կէշէն ասըլարըն՝ գրալ ասքէրլէրի թա-
րաֆընտան գուրշունա տիգիլտիքիլէրի շայի օլտուղունտան, չիւպհէ-
սիզ վէրիլէն գարար պունտան նէշէթ իթմիշ իտի:

Հէր նէ հալ իսէ, պազը ճէսուրլար վէ լաեղդըյա սիլահլանմըշ
օլանլար, իչլէրինտէն պիր գաշընըն թէշվիգամիզ սէօզլէրի իւզէրինէ,
ասքէրին արասընտան պիր Եօլ աշմագ իւզրէ, մէթ էրիսլէրինտէն տի-
շարը չըգտըլար:

Տիկէրլէրի իսէ, քէնտիլէրինի դապուլ իթմէք իւզրէ աշըլան էվ-
լէրէ սըղընմագտա իտիլէր: Պու Եօլտա հարէքէթ իտէնլէր գուր-
թուլուպ, ֆագաթ օլ պիլլէրի հէման քեաֆիթէն թէլէֆ օլ-
տուլար:

Տիւպէրլ, զէվճէսի, վէ օղլու, սօնունա գատար մուգավէմէթ
թարաֆընը իլթիզամ իտէնլէրտէն օլմալէրիլէ, զագապնաք արսլանլար
կիպի հիւճուճ իթտիլէր:

Շուրաեը տա պէեան իտէլիմքի, հէր թարաֆտա վէ հէր սուրէթ-
լէ էօլիւմ մէվճուտ օլան պու շիտոէթլի միւտարէպէտէ, մատամ
Տիւրիէօ, գատըն թայֆէսէնլն տէրքեար օլան գօրգաղըղընա, վէ

Երկիրսի եաշննտա պիր կէնճ օլմամասընա րաղմէն, մէյտանը միւտա-
րէպէտէ զանէթ ճէսուր օլուպ, մէյպարէ, տիկէր արզատաշլարը մի-
սիլու, ասլու մէյեուս օլմանարադ, զալէպէ չալաճաղլարընա էմին
պուլունմագտա իտի:

Մատամ Տիւրիէօ, վաղթիլէ Թաբ-ա-Մօրուն եանընտա օլա-
րադ տիւշմէնէ գարշը ճէնկ իթտիկի միսիլու, շիմոի տէ, Տիւպէր-
լին եանընտա ճէնկլէշմէրտէ իտի: Մէրգու մէ, մուհարէպէնին շիտ-
տէթինտէն նաշի, տախիլի մուհարէպէլէրին Ֆրանսըղլար իւզէրինտէ
հասըլ իթտիկի շայեանը թէէսսիւֆ նէթիճէտի տէ ունութմագտա
իտի:

Պիր արա, պիր Զուիցէրիալը, Վիւեամըն պաշընը պիր գըլըճ
տարպէսիլէ եարաճադ իքէն, մատամ Տիւրիէօ, պունլարըն իքիսի-
նին արասընա աթըլարադ, օղունու գուրթարմադ իգպալիլէ նա-
յիլ օլտու, ֆագաթ պու ճէսարէթ վէ ու պուտիեթինէ քէնտիսի
գուրպան օլուպ, վուրուլուտուլունու, վէ մէհուհէն տիւշտիկիւ-
նիւ Տիւպէրլ վէ օղու կէօրտիւքլէրինտէ, հիտտէթ ու մէյեուսի-
եթթլէ իէֆը սէսա իթտիլէր:

Օլ տագըգատան իթիլարէն, մէրյուլար, եալընը քէնտի-
լէրինէ պիր եօլ պուլուպ, էօլիմտէն գուրթուլմադ իշլին մու-
հարէպէ իթմէտիպ, մատամ Տիւրիէօեիւ գուրթարմաեա չապա-
լատըլար:

Հալպու քի տիւշմէնին քէնտիլէրինտէն չօգ զիեատէ օլմասը-
նա մէպնի, պու խուսուս, քէնտի գուլվէթլէրինին մաֆէվէրինտէ
պուլունմագտա իտի:

Պինտպէրին ագալլի ալթը քիշիեէ գարշը պիր քիշի ճէնկ իտիպ,
պու միւսալաթսըղ մուհարէպէնին նէթիճէտի իսէ, հէր նէ օլմադ
լաղըմ կէլիւտի իսէ, օ նէթիճէ հասըլ օլտու: շէօյլէքի էվվէլ էմիլ-
տէ, բէտէր վէ օղու, տիւշմէնին նուֆուսճա քէսէրէթինտէն կէրի
սիւրիւլտիլէր, պատէհու արտ արտա եարալունտըլար, վէ նիհա-
եթ զըլըճար պիրէր թարաֆլարընտան կիւմէքլէ, պիր երըլըն նաշ-
լար իւզէրինէ, մագթուլէն քէնտիլէր տախի սէրիլտիլէ:

Բէտէր վէ էվլատըն նաշլարը զալտըրըլարընտա, պիրպիրինէ
սարըլըլ իտիլէր:

Մատամ Տիւրիէօեի կէլինճէ, պիշարէ, պիւլեատէ պէեան իթ-
տիկիմիզ իւզրէ, եալընը եարալը օլտուլունտ ն, պու վագըատա
տախի սաղ գալտը:

Էօմբիւ ֆէյաքէթ վէ մուսիյէթլէր իշինտէ կէչէն պու զէվալլը գատընճըղազ, թալէի իճապընճա, տաՀա սոյիը ֆէյաքէթլէրէ տախի տիւչար օլաճագ, իտի:

4

ՄԱՏԱՄ ՏԻՒՐԻԷՕՆԻԻՆ, ՔԷՆՏԻ ԱՍԸԼ ՕՂԼՈՒ
ԲՈՒՏԸ-ՇԱՆՍԸ ՊՈՒԼՄԱՍԸ

Իխթիլալըն հասըլ իթտիկի պունճա գարըշըղըղլար արասընտա, Յուլիս հիւքիւմէթի պիր տէրէճէ թաստիգ օլունտուղունտա, քէնտիսինէ գարըշ իշիտիլէն շիքեանէթլէրէ նիհանէթ վիրտիրմէք իւզրէ, պազը մէրթէպէ իսլահաթը մուհիմմէ իճրասընա գարար վիրտի:

Պու գարարսիճապընճա, հարայր օլան վէ զէվճիլլէ օլունտուղայպ իթմիշ պուլունտան մատամ Տիւրիէօնէ, թաքաֆը հիւքիւմէթտէն 1500 ֆրանդ իեանէ իթա օլունտու:

Իմտի մէրգումէ, մէզքիւր 1500 ֆրանդ վէ զէվճինին վէֆաթընտան սօնրա քէնտիսինէ գալան տիկէր պիր միգտար ազչէ իլէ, Տիւզօ իսմինի պիլ իհրազ, պիր մէյվէճի տիւքքեանը աշտը:

Մատամ Տիւրիէօ, 1840 յունիս 10 ունա գատար պու տիւքքեանտու գալըպ, հալընըղ պազը միւշթէրիլէրին՝ էմնիյէթի սուլի իսթիմալ իթմէլէրինտէն զայրի հիշ պիր ֆէվգէլատէ հալ վազը օլմատը, վէ եէվմի մէզքիւրտէ, բաշավրաճը Պուլ տ'Ամուր, Գաֆալարըն ճէլլատը թարաֆընտան խայլիճէ թէհլիքէլի սուրէթտէ եարալանմըշ օլան պէտպախթ Բա-տը-Շանսը մէզպուրէնէ կէթիրտի:

Մատամ Տիւրիէօ հազգընտա շիմտիեէ գատար սէօյլէտիլէրիմիզտէն, քէնտի թապիեաթը անյաշըլտըղը ճիհէթլէ, մէճրուհու նէ՝ սուրէթլէ գապուլ վէ թէտավի իթտիկիլինին թաֆսիլէն պէեանընա լիւզում հօգ տուր:

Հաթթա ճիվարտա պիր խասթախանէ պուլունտուպ, չօղլար, վէ թապիպի պիլլէ, մէճրուհու օ խասթախանէնէ նազլ իթմէսինի

մատամ Տիւրիէօնէ թափսեւէ իթտիքլէրի հալտէ, քէնտիսի, պիլ իս-
րար, «խայր, պու պիչարէեի պէն գուրթարաճաղըմ» տիեէրէք, մու-
վաֆֆազաթ իթմէմիշ իտի:

Ֆրանսա գրալը պիբինճի Ֆրանսուա՝ «գարընըն իթէտիկի շէյի
Ալլահ տա իսթէր» տէմիշ տիր, Գրալը միւշարիլէյհին հիշ տէյիլ իսէ
պու պապտէ հազգը թէպէյեիւն իթտի, չիւնքի Բա-տը-Շանսըն՝
մէյվէճի գարընըն խանէսինէ կէթիրիլմէսինտէն տօլաեը չիքեանէթէ
ապա սէպէպի պուլունմատը: Մէզպուրէ, նիշէ կիճէլէր ույգուսուզ
գալարագ, վէ հէր կիւնա ինթիմամ վէ տիգգաթը իպրազ իտէրէք
մէճրուհու գուրթարտը:

Բա-տը-Շանս, իւշ հաֆթա տիլսիզ գալտըգտան սօնրա, նիհա-
եէթ, թամ իվարըն՝ Լօնտրատա Բիէրին պըչաղըյա վուրուլտուղու
կիւն, լազըրտը իտէպիլմէկէ պաշլատը:

Պիր գաշ տագըգա միւքեալէմէտէն սօնրա, սայիր գատընլար
միսիլլու խայրիճէ էհլի մէրագ օլան մատամ Տիւրիէօ, խասթաեա,
— Տօսթում, իսմինիզ նէ՞ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

— Իսմիմ Բա-տը-Շանս տըր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Նէ՞ զարիպ իսիմ:

Խասթա. — Ասըլ իսմիմ տէյի տիր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Ասըլ իսմինիզ նէ՞ տիր:

Խասթա. — Տիւրիէօ քի:

Մատամ Տիւրիէօ. — Տիւրիէօ միւ տիր:

Խասթա. — Էվվէթ, ֆագաթ նէ՞ օլուեօրսունուզ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Եա՛ Բապպի, եա՛ Բապպի:

Խասթա. — Լաքին եա Բապպի տիմէկէ նէ՞ սէպէպինիզ վար
տըր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էկէր քէնտիսի իսէ...

Խասթա. — Լաքին, քի՞մ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Սէն, էվլատըմ...

Խասթա. — Պէն պիր ապէր էվլատըեըմ. պապամ Թար-ա-Մօր
իսմինտէ տիր, եախօտ օ իսիմտէ իտի:

Մէյվէճի գատըն, մէզրիւր սօն քէլիմէլէրտէն միւթէէսսիրէն
պաեըլտը: Մէրգումէ, միւտտէթի հաեաթընտա իլք տէֆա օլարագ
պէօյլէ պիր զաաֆէթ էսէրի հիսս իթմիշ օլուպ, Բա-տը-Շանս իսէ,
պու սըրատա ֆէվգէլլաեէ իզհարը թէաճճիւպ իթտիկինտէն, պիր
արա, նէ՛ եաբաճաղընը քէնտի քէնտիեէ տիւշիւնմէկէ պաշլատը:

Պատէհու մէրդում, մատամ Տիւրիէօնիւն էլէրինտէն պիւրինի թուլթարագ ,

— Մատամ Տիւրի . . . սիւ պէնիմ վալիտէ՞միսինիդ , տէտի .

Բա-տը-Շանս , պիր չօգ ֆէլաքէթլէրէ տիւչար օլմուչ օլմասընա մէպնի , իշիթտիկի հէր շէյէ չար չարուդ ինաննարտան օլմատըղընտան , հէրնէ գատար մէգպուրէ գատընըն , քէնտի վալիտէսի օլտուղու իյգահաթա միւհթաճ իտի իսէ տէ , պու ճիւմիէ իլէ մատամ Տիւրիէօնիւն քէնտի վալիտէսի օլտուղու ֆիքըրինէ բէք չարուդ աղըչարագ , մէգըիւր սըֆաթլէ անը թէսմիսէ իթմէքլլ քտէ կիւճիւք չէք-մէտի , վէ ֆիքըրինտէն տէ շու միւլահաղանը կէչիւրտի .

— Էկէրչի եանըլմանօր իսէ , վալիտէմին ճէսուր պիր գատըն օլմասընտան տօլանը իֆթիխար իտէպիլիւրիմի Էկէրչի եանըլընօր իսէ , իշթէ պու ֆէնս . Փագաթ վէյէվ վալիտէմ տախի օլմասսա , Էկէր քէնտիսի րաղը օլուր իսէ , շու հալիմիդի աուլա թէպտիլ իթմէսիդ . Պու գատըն , հագդըմտա խայրիսահանէ տալրանմը տըր , վէ պանա պիւսիւք պիր խըզմէթ իթմիշ օլտուղունտան , դաննընտա եանըլմամըշ տըր կիլպի քէնտիսիսի սէվէճէսիմ . Պու սուրէթլէ իշլէրիմիդի սըրանա գօյտուղումուղ թագտիրտէ , հիշ օլմաղ իսէ , իքիմիդտէ եալընըղ եաչամամագ քեարընը իսթիհսալ իթմիշ օլուրուղ .

Բա-տը-Շանս , իշպու թէֆէքքիւր վէ միւլահաղանը իթտիկի սըրատա , մատամ Տիւրիէօնիւն , մէմուլին զայրի պիր սուրէթտէ հիսս իտէկէլմիշ օլտուղու մէսէրրէթտէն ուեուշմուշ օլան ազասը , հալը սապըզընը պուլտուղունտա , իք տէֆա , մէճրուհա աթֆընաղար իթտի , վէ իք սէօլլէրի , «էվլատըմ» տիմէքտէն իպարէթ օլտու .

Պատէհու մէգպուրէ , Բա-տը-Շանսըն գուճաղընա տիւշիւպ , թարիֆինտէն սարֆը նաղար իյլէտիկիմի պիր մէսէրրէթ վէ հէեէ-ճան իլէ կէօքսիւնտէ անը սըգտը .

Պէեանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ , Բա-տը-Շանս տա , պիչարէ գատընճըղաղըն ասարը մուհապպէթինէ գարչըլըզ , ասարը մուհապպէթ իպրագ իտիւօրտու .

Իշպու իք մէսէրրէթ վէ սաատէթ սաաթը , վալիտէ վէ էվլատ իլին բէք լաթիֆ պիր սաաթ օլտու . Իք մէսէրրէթ սաաթլարը կէչտիկինտէ , մահրէմիյեթ վէ իյգահաթ վագթը կէլտիկինտէն , մատամ Տիւրիէօ , Բա-տը-Շանսըն՝ նէ՛ գատար ուղաղը խաթըրլանօր իսէ , քէնտի էօմիւնիւն ահվալինի թէքմիլէն հիքեանէ իթմէսի խուսուսընտա պէեանը արգու իյլէտի .

իշթէ, վալիտէ իյէ էվլատ արասընտա շու եօլտա պիր միւքեալէմէ ճէրէեան իյլէտի.

Վալիտէ. — Հիշ պիր շէյտէն վէսվէսէ իթմէ. հէնուզ վագթըմըզ վար տըր, պիրիպիրիմիզի պուլմուշ օլտուղումուզ հայտէ, եէկտիկէրիմիզտէն բէք չարուզ այըլմանըզ.

Բա-տը-Շանս, պու արա թէրէտտիւտ էսէրի կէօսթէրտի, վէ քէնտի միւրատընա ըազմէն գաշարը չաթըլտըղընը մատամ Տիւրիէօ կէօրտիւկիւնտէ,

— Նէյի^ոն վար տըր, տէյի սիւալ իթտի.

Բա-տը-Շանս՝ վագթիյլէ քիւրէքտէ պուլունմուշ օլտուղունու վալիտէսինէ նա^ոսըլ իգրար ու իթիրաֆ իտէճէկինի տիւշիւնիւ-եօրտու.

Մէրգում, նիհաեթ շէօյլէ ճէվապ վիրտի.

— Վալիտէ, պէն հէր վագըթ մէսուտ օլմատըմ:

Վալիտէ. — Նէ^օ զարարը վար տըր.

Էվլատ. — Ֆէնա պիր հարէքէթտէ տախի պուլունտում:

Վալիտէ. — Ս^օնրա.

Էվլատ. — Օ հարէքէթ սէպէպիյլէ, մէքրուհ պիր էսվապ տախի կիեինտիմ.

Վալիտէ. — Լաքին հէր վագըթ նամուսու գալտըն, տէյի^լ մի.

Էվլատ. — Էվվէթ, պու խուսուստա սիզի թէէմին իտէրիմ:

Վալիտէ. — Սէֆայէթ վէ զարուրէթ՝ պէտխույլարտան ատտ օլունամազ. իմտի, պաշլա, սէնի տինէեօրում:

Բա-տը-Շանս, ֆիքրինտէն,

— Նիհաեթ, պու պէիւմ վալիտէմ տիր. քեաֆֆէյի վալիտէլէր, աֆվ ու մէրհամէթլէ մութթասըֆ օլուրլար. Պէնիմ վալիտէմ, պազը ուֆագ գապահաթլարըմտան տօլանը պանա աֆվ իտէճէք տիր. Զաթէն օ գապահաթլարըն ճէզասընը պօլ պօլ չէքմիշիմ տիր. Պունտան գաթինազար, բէտէր վէ վալիտէմի զաթլ ու թէլէֆ իթմէտիմա՝, տէյի միւլահազա իյլէտի.

Պու թէսլիեթպախշ միւլահազատան սօնրա, սապըգէն Սֆրի-գատա ավճը ասքէրլիկի իթմիշ օլան մէրգում կէնճ, քէմալը տիգ-գաթլէ քէնտիսինի տինէմէեհ հազըլլանմըշ օլան մէյվէճի գատընա շու եօլտա ճէվապ վիրտի.

— Վալիտէ, մատէմքի իսթէեօրտուն, պիւթիւն էօմրիւմիւ սա-նա իթիրաֆ իտէճէեիմ. ֆագաթ էկէրչի օղլունուն պազը ահվալ ու

հարաքեաթընտան տօլաեր մահճուպ օլմագըղըն լազըմ կէլիրսէ, գուլագըլընը գաբարսըն, եախօտ միւքեալէմէմիզի թէպտիլ իթմէքլիկիզի պէեան իյլէրսին:

Մատամ Տիւրիէօ.- Բէք իյի:

Պու սուրէթլէ Բա-տը-Շանս հիքեանէսինէ պէտ իյլէտի, վէ գուլվէյի հաֆըզասը միւքէմմէլ օլտուղունտան, էօմրիւնիւն հիքեանէսինտէն հիչ պիր նօգթաեր ունութմատը: Մէրգում, մէքթէպլիլիք զէմանընտան ասքէրլիք զէմանընա գատար կէչիրտիկի ահվալի, վէ քիւրէեէ գօնուլուպ, օրատան նասըլ ֆիրար իթտիկինի, վէ նէ՝ սուրէթլէ անլընտա «Բա-տը-Շանս» քէլիմէսի եազըլմըլ իտուկինի հիքեանէ իթտի:

Մէրգում, հիքեանէսինէ շու սէօղէր իլէ խիթամ վէրտի:

— Գիւրէքտէ սէրպէսթ տօլաշմագըղըմա միւսաատէ իտիտիկի սանէսինտէ ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլտուղումտա, չախսըմա գարչը վուգու պուլան թէագիպաթըն բէք շէտիտ օլմատըղընը անլատըմ, վէ վագթիլլէ իտամ ճէզասընըն քիւրէք ճէզասընա թահվիլինի, բէտէրիմին թէչէպպիւսաթընա հասը իյլէտիկիմ կիպի, խուսուսը մէքքիւրու տախի հիւքիւմէթլին պիր թէտպիրինէ հասը իթմէքտէ, վէ քէնտի քէնտիմէ, «Բէտէրիմ պանա, քիմ օլտուղունու պիտիւրմէեէրէք, տայիմա քէնտի համիլէրինտէն օլան տիւգ ժէնէրալ տը Սէրտէօյլտէն պահս իթմիլ տիր» տիմէքտէ իտիմ:

Մատամ Տիւրիէօ.- (Թէքըրար հայրէթտէ գալարագ.) Մ. տը Սէրտէօյլ միւ:

Բա-տը-Շանս.- Էվվէթ, Մ. տը Սէրտէօյլ. ֆագաթ նէ՝ օլու-եօրսուն:

Մատամ Տիւրիէօ՝ Բուսիատա, պիր սուրէթի զարիպէտէ այրըլմըլ օլտուղու պէտալաթիմ կէնճ գատընը խաթըրլաերպ, հէեէճանընը կիւճ պէլա իլէ զապթ իտէպիլէրէք,

— Ֆագաթ, տիւգ էլան եաշաեօր մու, տէտի:

Բա-տը-Շանս.- Ղալիպա եաշաեօր, նասըլքի պիր աղտան անլաեաճագ սըն. Լաքին միւսաատէ էթ քի, իֆատէմէ տէվամ իտէեիմ:

Մատամ Տիւրիէօ.- Տէվամ էթ:

Բա-տը-Շանս.- Իմտի, քէնտի քէնտիմէ, բէտէրիմ, հէր վագըլթ պիգէ իյիլիք իթմիլ օլան վէ ալիճէնապ օլտուղու կիպի, նուֆուղու տախի պուլունան օլ Մ. տը Սէրտէօյլտէն տայիմա պահս իտէր իտի: Պինապէրին, պու սըրատա մութլագա բէտէրիմ, օ զաթը պուլմուշ

անագլարընա գաբանմը, վէ հալվարմը օլմասընտան, ժէնէրալ, աթիգ պիր էմէքտարընա ըրանէթէն, պէնիմկիպիր պիր հայլազ իշին չալըմանա մուվաֆֆադաթ իթմիշ, վէ պիւեիւք իւնիֆօրմասըն կիւեինէրէք, գուրչունա տիգիւմէքաէն գուրթուլմագլըղմ իշին եալընը պիր սէօղիւ քեաֆի օլան հարպիեէ նագըրընա միւրաճաաթ իշլէմիշ օլաճագ տըր, իմտի, բէտէրիմին պու ալիճէնապ համսի սաեէսինտէ տիրքի, պէն էլան պու ալէմտէ եաշահօրում, վէ Բարիսին հափասընը ալըեօրում, տիմէքտէ իտիմ, Պու միւլահազամա նէ՞ տէրսին:

Վախտէ .- Բէք թէմամ տըր. չիւնքի տիւգիւ պէն տէ թանըրնըրտըմ, անըն ֆըրգայի ասքէրիեէսինտէ պագգալըղ իթմիշիմտիր, էվլատ .- Ահ:

Վալիտէ .- Էվվէթ. հաթթա վագթիյէ տիւգ, բէտէրինի օլ գատար սէվմիշ տիրքի, սէօյլէտիկին խըղմէթի իճրա իթմիշ օլտուղունա չիւպհէ իթմէմ:

Էվլատ .- Պէնի տինլէ վալիտէ, տիւգ հաեաթտա իտի:

Վալիտէ .- Հաեաթտա՞մը իտի:

Էվլատ .- Շու հաշարինին պէնի եարալատըրը վէման հաեաթտա իտի:

Վալիտէ .- Օնտան սօնրա նէ՞ օլտու:

Էվլատ .- Պուրաւտա պուլունտուղումտան պէրու նէ՞ օլտուղունու պիւմէմ. ֆագաթ միւսաատէ էթքի, հիքրանէմէ տէվամ իտէեիմ. Հաեաթըմը գուրթարմը օլտուղունա ինանմագտա պուլունտուղում օլ տիւգ տը Սէրտէօյլ ուղուրունա, էօմրիւմիւ վէ գանըմը տախի ֆէտա իթմէքլիկի քէնտիմճէ պիր վագիֆէ պիլտիկիմ ճիհէթլէ, պու վագիֆէմի իճրա իթմէք իշին, դարչըմա շու եօլտա պիր ֆըրսաթ գուհուրա կէլտի:

Բա-տը-Շանս, Դաֆալարըն ճէլլատընա իւք տէֆա նասըլ րասթ կէլէրէք, վագթիյէ Պրէսթ թէրսանէսինտէ ճէլլատըղ իթմիշ օլան բրանկապէնտ իտուկինի թանըրըղընը, վէ քէնտիսինին (եանի Բատը-Շանսըն) ֆիրարընա եարտըմ իթմիշ պուլունան Թրամպլանըն թափսիեէի խաթըրլատըղընը պէեան, վէ շու վէճհ իլէ քէլամընա տէվամ իյլէտի:

— Պիւ առէմի թանըղըմոա, եախօտ թանըեօր օլտուղումու զանն իյլէտիկիմտէ, քէնտիսինի տուէլլօտա էօլաիւրմէք իւղրէ, աղ գասընտան կիթտիմ, էօյլէ պիր ալչագ հաշարինին դարչըսընտա պու

եօլտա հարէքէթ իթմէկի քէնտիմէէ պիր նամուս վէ իֆթիսար ատտ իթմէքտէ իտիմ: Անճազ հէր նէ գատար օլ վագթա տէկին պու ա- տէմ ալէյհինտէ պաղը վէխիմ շիւպհէլէրիմ վար իտի իտէ տէ, հագ- գընտա ճիտտի պիր իսպաթըմ պուլունմատըղընտան, իճապ իտէն հալի իճրա իտէմէզ իտիմ: Փազաթ իմբէրաթօրուն պաղըյեէյի ճէ- սէաի Բարիսէ կէթիլիլիլի կիւն, մէրգումա թէքրար թէսատիւֆլէ, Մ. տը Սէրտէօյլիւն իսմինի էօյլէ պիր թարզտա թէլէֆֆիւզ իթտի- կինի իշիթտիմքի, պունտան տօլաեը ժէնէրալըն էմնիյեթի հազ- զընտա վէսվէսէ իթմէկէ պաշլատըմ: Պու խուտուստա նէ կիպի մէս- լէք իթթիխազ իթմէքլիքտէ թէրէտտիւտ իւզըն իքէն . . .

Պուրսճըզտա, Բա-տը-Շանս, Գաֆալարըն ճէլլատըյա սոն տէ- ֆաքի թէսատիւֆիւնիւ, վէ անըն, շիւպհէսիզ քէնտիսինի էօլտիւրմէք ֆէքրիյէ պիր տուզաղա տիւշիւրտիւկիւնիւ վէ թէհլիքէլի սուրէթտէ եարալատըղընը նագլ իլէ, հիքեաեէսինէ խթամ վիրտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ալշա՛գ:

Բա-տը-Շանս .- Ինթիգամըմը ալաճաղըմ վալիտէճէեիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատըմ, սէն խայրիսազ վէ ալիճէնապ պիր ատէմ օլտուղուն հալտէ, իօթիգամէթլէրի վէ ճէսարէթլէրի պու- լունմաեան վէ տիւշմէնլէրինի անլարընտան վէ կիւնտիւզ վագթը վուրմազտան գօրդան օ կիպի ալշազ մախուզլար իլէ նա՛սըլ ուղրա- շապիլիրսին: Անլէր էօյլէ հայտուտար տըրքի, եալընըզ քարալըզ- տա, վէ խանչէր իլէ, վէ տուզազ գուրարազ վէ ճինսեթ իշլէեէ- րէք, մէրամը ֆասիտլէրինէ էրէպիլիրլէր: Փագաթ, սէն, պու եօլ- տա հարէքէթ իթմէքլիկինլէ, հանլը թարիզէ սալիք օլտուղունու պիլմէեօրսուն: Անլէրի զալէպէ իթմէք իշին տէյիլ, իլլա քէնտինի միւտաֆաա իյլէմէք իշին, անլէրին գուլլանտըզլարը սիլաճիւրա, եանի ճինսեթէ միւրաճաաթ իթմէքլիկին լաղըմ տըր: Հալպիւքի, ճինսեթին, սէնի նէրէեէ սէվզ իտէճէկինի պէեան իթմէք իս- թէմէմ:

Բա-տը-Շանս .- Հագգըն վար տըր, վալիտէ, լաքին ժէնէրալ տը Սէրտէօյլիւ էօլտիւրմիւլլէր իտէ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Խա՛յր, պունու մէմուլ իթմէմ: Ճէնապը Ալ- լաճ հէր վագըթ էհլի նամուս իւզէրինէ նէզարէթ իտէր: Մատէմ քի, ելինէ ժէնէրալտան պահս աշըլտը իտէ, պու պահսը իլէրի կէօ- թիւրէլիմ:

Բա-տը-Շանս .- Պու սրապտէ սանա նէ տիեէպիլիրիմ: Քէնտիսինի

ասլա կէօրմէտիմ: Եալընըզ Ժադօպ սօգաղընտա իգամէթ իթտիկինի իշիթտիմ իսէ տէ , խանէսինին նիւմէրօսու մալիւմիւմ տէյիլ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէտէրին՝ տիւզ իւն պիր էվլատընտան սանա ասլա պահս իթմէմիշ մի տիր :

Բա-տը-Շանս .- Խա'յր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Անըն էվլապ տա , Ֆրանսըզ օրտուսունուն Բուսիատան էսնայի ըլւճաթընտա , Պէրէզինա նէհրի սէվահիլինտէ տօղմուշ տուր :

Բա-տը-Շանս .- Խա'յր , պունուն լադըրտըսը պիլէ օլմամըշ տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իշթէ պու դարիպ :

Բա-տը-Շանս .- Հալ պու քի բէտէրիմին պանա պէօյլէ պիր լա-գըրտը իթմէտիկինէ էմինիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Քէնտի քէնտիսէ սէօյլէօր կիպի .) Աճապա օչօճուղա նէօ օլմուշ տուր :

Պատէհու , մէրգումէ , պիր միւտտէթ թէֆէքրիւրտէն սօնրա ,

— Բէտէրինի կէօրմէտէլի գա՞չ սէնէ տիր , տէյի սիւալ իթտի :

Բա-տը-Շանս .- Եէտի սէնէ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէտէրինին հալէա էնվալիտ գըշլասընտա օլ-տուղունա էմինիմին :

Բա-տը-Շանս .- Էօյլէ դանն իտէրիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իմտի , իշթէ պէն օրաեա գօշաեօրում: Պու խուսուստաքի գարանըզ նօգթալար հագդընտա եալընըզ քէնտիսի պիգէ իյզահաթ վիրէպիլիլ :

Բա-տը-Շանս .- Պադաթ քէնտիսինէ պէնիմ հագդըմտա պիր չէյ սէօյլէմէ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նի՞չին :

Բա-տը-Շանս .- Չի՛նքի պապա Թար-ա-Մօր՝ սէլթ թապիաթ-լը օլտուղունտան . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Մէրգում պէնի թէքրար կէօրմէքլէ մահ-զուզ օլաճաղընտան , սէնի թէքտիր իթմէկի տիւ չիւնմէեճէք տիր :

Պու սուրէթլէ , մատամ Տիւրիէօ , օլ պապտէ օղլունու թէէմին իթտի , վէ մուսխարէն քէնտիսի , պու քէրլէ պուլ ճաղընը իւմիտ իյլէտիկի Թար-ա-Մօրու արամաեա չըգմազտան էվվէլ , թուալէթի-նի պիրազ տիւղմէք իւզրէ , քէնտի օտաճընա չէքիլտի :

ՀԻՔԵԱՅԵՄԻՋԻՆ ԹԵԼԼԵՐԻ ԵՖՆԻՏԵՆ ԳԱՐԸՇԱՐԱԳ,
ԲԱ-ՏԸ-ՇԱՆՍԸՆ՝ ԹԱԲ-Ա-ՄՕՐ ԻԼԷ ՏԻՐԻԷՕՆԻԻՆ ՀԱԳԷԳԷԹՏԵ
ԷՎԼԱՏԼԱՐԸ ՕԼՄԱՄԱՍԸ

Մատամ Տիւրիէօ, աճելէթէն թուալէթինի իքմալ խորպ, էվ-
լատընա սարըլտըգտան սօնրա, միւթէէսսիր պիր հալտէ խանէսին-
տէն տիշարը չըգտը, վէ քէնտիսինի տօղրուտան տօղրու էնվալիտ
գըշլատընա կէօթիւրէճէք օլան թարիգտէն եիւրիւմէկէ պաշլատը:

Պու գատընըն գալպի միւթէէսսիր օլմասընտա հագգը վար խոր:
Մատամ Տիւրիէօնիւն պաշընա կելէն հալլէր կիպի հալլէրէ բէք
ազ գատընլար տիւշար օլմուշլար տըր: Ֆէլաքէթ, հիշ պիր վագըթ,
քէնտիսինի թաագիպ իթմէքտէն, վէ ինսաֆարզճա գօվալամագտան
տուր օլմամըշ խոր: Պիր արա իսէ, եալընըգճա վէ թէրք օլունմուշ
պիր հալտէ եաշամագտա, վէ հէր շէյտէն իւմիտինի գաթթ խտէ-
րէք, կիւնլէրինի կէշիւմէքտէ իքէն, նակէհան, զայպտա օլան եէկ-
եանէ էվլատընը պուլտու:

Պունտան տօլաեը մէրգուլմէնին հիսս իտէկէլտիկի մէսէրրէթ օլ
գատար ազիմ օլմուշ վէ մէճրուհուն մուֆասսալ հիքեաեէսինի տին-
լէտիքճէ, եիւրէկի օլ տէրէճէ թէէիսիւրլէ միւսթաղրագ պուլուն-
մուշ խոր քի, պու հալ, հաթթաքէնտիսինին թէլէֆինի մուճիպ օ-
լապիլէճէկինտէն գօրգուլուրքէն, մատամ Տիւրիէօ՝ շիտտէթի մէսէր-
րէթին սատէմէսինէ մուգալմէթ իտէպիլէճէք գատար գուլվէթլի
վէ մէթանէթլի օլտուղունտան, սօնունա տէկին էվլատընըն հիքեա-
եէսինի տինլէեէպիլմիշ խոր:

Մատամ Տիւրիէօ, օղլունու կէօրտիւքճէ, եալընըգ անը տիւշիւ-
նիւպ, վէճօլտուգճա գուլվէթ վէ ճէսարէթի հայիգ օլուպ, հալ պու
քի թար-ա-Մօրու արամագ իւզրէ խանէսինտէն տիշարը չըգտըլընտա,
իւզէրինտէ էսէրը զաաֆէթ հիսս իթմէկէ, գօրգմաեա վէ տիթ-
րէմէկէ պաշլատը:

Մատամ Տիւրիէօ, էօյլէ պօշ միւլահագալար իլէ ֆիւքրինի մէշ-

ղուլ իտէն գարըլարտան օլտեբլա , Թար-ա-Մօրուն , Բա-տը-Շանսըն քէնտիսինէ կելմիշ օլտուղու խապէրինտէն հիտտէթլէնէրէք , ա-նը ֆիքրինտէն չըգարմագ իսթէեէճէկինի տիւշիւնմէզ , վէ վագթիյլէ քէնտիսինին , մէրգուլ իւղէրինտէ հայիւ օլտուղու նուֆուղու խաթըրյանարագ , եինէ օնուֆուղ սանէօինտէ , անըն , էվլատը հագ-գընտա հիւսնի մուսմէլէսինի խաթիհսալ իտէպիլէճէկինէ շիւպհէ իթ-մէզ վէ շէյյէ տէր իտի :

— Էվլատըմ հագգընտա , Թար-ա-Մօր իսթէտիկիմի ետրաճագ տըր . Անըն , պէնիմէ էվլէնմէսի , վէ Էվլատըքը տայիլէյի մէշըուիյ-եէթտէ թաստիգ էյլէմէսի իշին , եալընըզ իսթէրիմ քեա-ֆի տիր . Հիշ շիւպհէմ եօգ տուր քի , Թար-ա-Մօր պէնիմ իսթէտի-կիմ խուսուսաթա մա էլ մէմնուիյեէ մուվաֆիագալթ իտէճէք տիր :

Մատամ Տիւրիէօ , Մ . Տիւպէրլ իլէ վուգու պուլան իզտիվաճըն-տան տօլաեր Թար-ա-Մօրուն քէնտիսինէ իտէճէկի թէքտիլէրի տէ տիւշիւնմէեօրտու :

Պու խուսուսաթա , մէրգումէ քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Պէն պիր վիճտան սուհիպիեիմ . Թար-ա-Մօրա հագըգէթի հալի սէօյլէեէճէեիմ . օ պէնիմ տէտիկիմի անլաեաճագ , վէ արա-մըզտա հիշ պիր մուպաեէիէթ զուհուր իթմէիէճէք տիր . Զիւնքի ագըպէթ , իշպու իզտիվաճըմըն հագգըլ վէ մագպուլ սէպէպլէրի վար տըր :

Պինապէրին մատամ Տիւրիէօնիւն գօրգու վէ վէսվէսէլէրի , պու կիպի մատտէլէրտէն տահա մուհիմ վէ ճիտտի սէպէպլէրէ , վէ հաթթա քէնտիսինին գալպինէ վէ հիսսիեաթընա շէրէֆ կէթիլիճի խուսուսաթա տայիլը օլուպ , շէօյլէքի պու միւհթէրէմ գատըն եօլ-տա եիւրիւրքէն ,

— Բա-տը-Շանս եէտի սէնէտէն պէրու բէտէրինի կէօրէմէմիշ օլտուղու հալտէ , Թար-ա-Մօրուն էլան եաշամագտա օլտուղունու քիմ թէէմին իտէպիլիր , տիմէքտէ իտի :

Օլ էսնատէ մէրգումէ քէնտիսինի տիւշիւնմէտիկի կիպի , օղու-նու տախի ունութմուշ , վէ եալընըզ Թար-ա-Մօրու տիւշիւնմէկէ պաշլաֆը իտի :

Մէգպուրէ , հարէքէթինի կեահ չարուգըլթմագտա վէ կեահ եավաշլաթմագտա վէ ֆիքրինտէն տէ ,

Էկէրչի ֆէնա պիր խապէր ալաճագ իսէմ , նէ՝ գատար կէճ եէ-թիլիլտէմ , խայըրլը տըր , տիմէքտէ իտի :

Ֆազաթ մուախսարէն , չու թէսլիեթթախը միւլահազաեը ի-տէրէք , սիւրաթլէ եօլունա տէվամ իթմէքտէ իտի .

— Թաբ-ա-Մօրուն հաեաթտա օլմամասը միւմքին տէյիլ տիր . զաթէն քէնտիսի զաեէթ գալի իւլ պիւնեէ օլտուղու կիպի , Բա-տը-Շանսը տա քէնտիսի էօլիւմ ճէզասընտան գուրթարմը տըր . իմտի էլպէթթէ էլան եաշաեօր : Պու խուսուստա պիր ան էվվէլ միւսթէ-րիհ օլմագ իւզրէ , ատըմարըմը չաբուգ ալմալըեմ :

Իշթէ պու միւլահազալար իլէ , մատամ Տիւրիէօ , միւքէլլէֆ էն-վալիտ գըշլասը բիշկեհաշընա մու վասըլէթ իթտի , վէ օրատա չնէ' եա-բաճաղընը , վէ քի'մէ միւրաճաաթ իտէճէկինի տիւշիւնէրէք տուր-մագ տա իքէն , թէսատիւֆ պու եա' , մէգքիւր գըշլատան , վագթիլլէ արգատաշլարը պուլունմուշ օլան Կարնիզօն իլէ Բամէնին տիշարը չըգմագտա օլտուգլարընը կէօրտիւ , վէ իւշիւ տախի պու զարիպ վէ մէմուլին զայրի թէսատիւֆտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալարագ , իքի սապըգ ապէրլէր ,

— Վա'յ , մատամ Տիւրիէօ' , տէտիլէր :

— Վա'յ Կարնիզօն . . . Բամէ' , սի'զմիսինիզ , տէյի մէգպուրէ ճէ-վապ վիրտի :

Կարնիզօն .— Սիզ Բարիստէ' մի իտինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվվէթ , հէմ չօգտան պէրի տիր քի , Բա-րիստէ պուլունուեօրտում :

Կարնիզօն .— Ֆազաթ նա'ըլ օլուր.քի , պու գատար զէմանտան պէրու սիզին պուրատա օլտուղունուղու պիլմէեօրտուգ :

Պու կիպի սիւալ վէ ճէվապլարըն բէք չօղու իրատ օլունտուգ-տան սօնրա , նիհաեէթ , էնվալիտ գըշլասը նէֆէրլէրինտէն պիրի ,

— Մա'տամ Տիւրիէօ , Թաբ-ա-Մօրու կէօրտիւնի'ըգ միւ , տէյի սիւալ իթտի :

Մատամ Տիւրիէօ .— Խա'յր :

Կարնիզօն .— Աճայի'պ , հալէա պիլմէեօ'րմուսունուգքի . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Հագըգէթէն հիշ պիր շէյտէն խապէրիմ եօգ տուր : Հաթթա պուրաեա կէլտիկիմտէ , Թաբ-ա-Մօրուն էլան հաեաթտա օլուպ օլմատըղընը տախի պիլմէեօրտում :

Կարնիզօն .— Միւմքին տէյիլ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .— Տօղրուսու պու տուր . եօլտա կէլիւքէն , իզթիրապըմտան նաշի օլտէրէճէ էնտիշէ իշինտէ իտիմքի , պիր ան էվվէլ հագըգէթէ հալէ վագըֆ օլմագ իւզրէ գօշտում :

Բամէ .- Ֆագաթ էնվալիտ գըշխարնտա պուլունտուղունու նա՞սըլ պիլտինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատըմըղը պուլտում :

Բամէ .- Էվլատընըղ՞մը :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ , Բա-տը-Շանսը :

Իքի աքէր .- (Պիրիքտէ.) Բա-տը-Շանս մը , տէյի պաղըրտը-լար , վէ էօյլէ պիր թարգտա եէկտիկէրէ պագտըլարքի , մանէասը՝ «թանըմանօրուզ» տիմէք իտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու խուսուսու պիր ազտան սիզէ անլաթը-րըմ , շիմտիլիք սիզ պէնի . . .

Բամէ .- Ղալիպա գըշլահա , վէ թար-ա-Մօրուն օտասընա կիր-մէք իսթէեօրսունուզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ :

Կարնիզօն .- Թար-ա-Մօր շիմտի պու գըշլատա տէյիլ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Աճայի՛պ :

Կարնիզօն .- Վագաա էլան պու գըշլանըն նէֆէրաթընտան ատտ օլունմագտա իսէ տէ , պուրատա իգամէթ իթմէմէքտէ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՛րէտէ իզամէթ իթմէքտէ տիր :

Բամէ .- Տիւզ տը Սէրտէօյլին խանէսինտէ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիւզ տը Սէրտէօյլին խանէսինտէ՞մի , պէ-նիմէ էյլէնիեօրմուսունուզ :

Բամէ .- Խա՛յր , նի՛չին էյլէնէլիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ գատար վագըթտան պէրի օրատա տըր :

Կարնիզօն .- Չըգան յունվար այընըն օնունտան պէրի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիմէք իմբէրաթօրուն պագըյէէյի ճէնա-զէսինին Բարիսէ կէթիըիլտիկի կիւնտէն պէրու : Ֆագաթ տիւզ նա՞սըլ պուլունտու :

Կարնիզօն .- Եօլտա պու հիքեանէեհի սիզէ նագլ իտէրիզ , մա-տամ Տիւրիէօ . լաքին շիմտիլիք կէլին սիզի տիւզէ թագտիմ իտէ-լիմ . պէլքի սիզին մուվասըլէթինիզ ֆայտէլի օլուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէնիմ մուվասըլէթիմ ֆայտէլի՞մի օլուր . աճայի՛պ , պիր շէ՛յ մի վար տըր :

Բամէ .- Հէնուզ տօղրու մալիւմաթըմըգ եօգ տուր :

Կարնիզօն .- Շիմտիքի հալտէ հէր շէյ կիզլի թուլթուլմագտա տըր :

Բամէ .- Թար-ա-Մօր՝ շիմտի պիւսպիւթիւն տէյիչիլմիշ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ տիեօրսունուզ , Բամէ , Թար-ա-Մօր մուխաթարատա՞մը տըր :

Կարնիզօն .- Պիզ , Թար-ա-Մօր մուխաթարատա տըր տիմէտիք :

Բամէ .- Էկէրչի մուխաթարատա օլսա իտի , պիզ անըն եանըն-տա պուլունուրտուզ :

Կարնիզօն .- Մատամ Տիւրիէօ , սիզ պիզի տաՀա թանրմազսընըզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տօ՛սթլարըմ , սէօզլէրիմէ կիւճէնմէեին տէ , ֆիքրինիզի պիր ազ տաՀա լաեըզլը իյզաՀ իտին :

Բամէ .- (Ի յզաՀաթա պաշլաեարագ.) Թար-ա-Մօր՝ Ժէնէրալըն խանէսինտէ օլալլտան պէրի տիր . . .

Կարնիզօն .- (Տէվամ իտէրէք.) Այնի ասէմ տէյիլ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նի՞չին :

Կարնիզօն .- Բամէ տէրքի , էյի եէմէք իչմէք պուլտուղու իչին :

Մատամ Տիւրիէօ .- Փագաթ Հիչ օլմազսա , տիւզիւն խանէսին տէն չըգմալը տըր :

Բամէ .- Տիշարը չըգմազ իսթէմէեօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞տէն :

Բամէ .- Չիւնքի քէնտիսինին Հալի օրատա ըաՀաթ օլտուղու-նու պէեան իտիեօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Եա խասթա՞ իսէ :

Կարնիզօն .- Խասթա օլմատըլընը պէեան իտիեօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր քիմսէ , քէնտիսինին խասթէլիկինէ Հա-քիմ օլամազ :

Կարնիզօն .- Աֆէրի՛ն մատամ Տիւրիէօ , իշթէ պու սէօզիւնիւզ բէք տօղլու տուր , իմտի , կիտիպ քէնտիսինի Հէր Հալտէ կէօր-մէլիեիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալըն խանէսի նէ՞րէտէ տիր :

Բամէ .- Ժագօպ սօգաղընտա տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէք ալէա , եօլա չըգալըմ :

Պու սուրէթլէ , իշպու իւշ տօսթլար , իւնիվէրսիթէ սօգաղը-նա տօղլու եօլա չըգալըար :

Օն ատըմ գատար ալմըշլար իբէն , մատամ Տիւրիէօ , արգա-տաշլարընա խիթապէն ,

— Թար-ա-Ս՝օրուն թէպտիլ օլմամըշ իտուկինէ չիւպհէնիզ եօգ տուր ա՛ , տէտի :

Կարնիզօն .- Խա'յր :

Բամէ .- Անճագ Մ. տը Սէրտէօյլին պիր էվլատը պուլունտու-
ղու անլաշըմը տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իքի էվլատը օլաճագ խի :

Բամէ .- Օրասընը պիւմէմ. շու գատար.քի , պունտան պիր այ էվ-
վէլ պիր էվլատը տա եօգ. խի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ տիմէք իսթէեօրուսունուգ :

Բամէ .- Տիմէք իսթէեօրում.քի , շիմտիքի էվլատընը տա պիր այ-
տան պէրու պուլմուշ տուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նա'սըլ :

Բամէ .- Թար-ա-Մօր էվլատընը քէնտիսինէ իեատէ իթմիշ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին Թար-ա-Մօր պու գատար ուզուն
միւտտէթ տիւգիւն էվլատընը նա'սըլ սագլամը տըր :

Բամէ .- Չիւնքի պիր այ էվվէլ . .

Կարնիզօն .- Տիւգ տէ զայպ օլմուշ խի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իքինիգ տէ ագլընըղը զա'յպ մը խտեօր-
սունուգ :

Բամէ .- Խա'յր , խա'յր , Ժէնէրալ՝ իմբէրաթօրուն պագըյեէյի
նաշը կէթիւրիտիկի կիւն պուլունտու :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆագաթ շիմտի օ էվլատ նէ՞ հալտէ տիր :

Կարնիզօն .- Աղըր խասթա տըր :

Բամէ .- Պու սէպէպլէ թապիպ օլամաեօր : Հաթթա խասթէլի-
կի տէ պուլաշըգ օլտուղունտան , Թար-ա-Մօր օ խասթէլիկի գա-
զանմը տըր :

Պու արա , Մ. տը Սէրտէօյլին իգամէթկեահընա մուվասըլէթ
իտիլմիշ օլտուղունտան , մատամ Տիւրիէօ , իշպու խանէնին գաբու-
սունու չալտը :

Պու հիքեաեէմիպտէ մուհիմմ վազիֆէլէրի պուլունան տիւգ ,
Ֆէլիքս , Պալթազար վէ Թար-ա-Մօր կիպի էլխասը պիր խայլի
վագըթտան պէրու թէրքլէ , հիքեաեէլէրինէ պիր ան էվվէլ տէվամ
իթմէտիկիմիզտէն տօլաեը արղը իթիզար իլէ , եինէ անլէրէ նագլը
քէլամ իյլէրիգ :

Բօղէթին պիրտէն պիրէ վէ մէմուլին զայրի սուրէթտէ զայպը , հէր
քէսի , խուսուսա Ֆէլիքսի մահզունիյեէթի աղիմէեէ կիւրիֆթար գըլ-
տը , Պու սուրէթլէ տիկէր քեաֆֆէյի իշլէր պիրտէն պիրէ թաթիլ
օլունուպ , էֆքեարը ումուլիէեէ կէօրէ աշըրըմը օլտուղու մէրվի օ-

ան օլ կէնճ դըզը պուլմապըզ թէլաշ վէ զայլէսինէ տիւշիւտիւ ,
էֆքեարը ումումիսէ բէք տողըու հիւքմ իտիւօրտու :

Բիրօնուն , քէնտինին աշգ ու սէվտասը տաժասընա ֆայտէլի օ-
լաճաղընը զանն իթտիկի մէզքիւր քիւսթախանէ հարէքէթի կիւնիւ ,
Մ . տը Սէրտէօյլ , Պալթազար , վէ իհթիեար չափուշ , Բօզէթին բէս-
մի թագտիմինտէ հազըր պուլունմադ իւզրէ , քիւշիւք պիր սալօնտա
թօլանմըշ իտիւէր :

Բօզէթին տօսթլարը վէ Ֆէլիքս , իլէրուտէ գաեըն բէտէրի օլա-
ճադ զաթըն թէվէճճիւհաթընը մէրգուճէ հազգընտա ճէլպ իթմիշ
օլտուգլարընտան , Ֆէլիքս , կէնճ դըզը կէթիւրմէք իւզրէ , էգօլ-տը-
Մէտսին սօգաղընա կիթմիշ իտի :

Քէնտի էվլատլարընը էվլէնտիւրմէքլէ , անլէրի մէսուտ դըլա-
ճաղլարընա թէէմին օլան բեաֆֆէյի իհթիեարլար միսիլլու ,
Մ . տը Սէրտէօյլ տէ , պու սըրատա քէյֆլի պիր հալտէ պուլունմադ-
տա իտի :

Ֆագաթ թար-ա-Մօր , Մ . տը Սէրտէօյլին խանէսինտէ իգամէ-
թէ պաշլաեալըտան պէրու , թասալը , տիւշիւնճէլի վէ մահզուն պիր
հալտէ օլուպ , քէնտիսինի կէօրէնին իշլէրինին , էվվէլ էմիրտէ մէմուլ
իթտիկի կիպի եօրունտա ճէրէեան իթմէտիկինի զանն իտէճէկի տէր-
քեար իտի :

Պահալարընը իթտիկիմիդ ատէմլէրտէն հիշ պիրի , պունճա յիւ-
գուաթա սէպէպ օլմուշ օլան իմլէրաթօրուն պազըյեյի ճէսէտի-
նին Բարիսէ ափտէթի կիւնիւնտէն էվվէլ մէրգուճու կէօրմէմիշ օլ-
տուգլարընտան , ախլէադ վէ թապիեաթընտա զուհուրա կէլմիշ օլան
թէպէտտիւլիւ թապիաթիյլ տէրք իտէմէզլէր իտի :

Թար-ա-Մօրա , մէզքիւր զահիրի մահզունյուղունուն սէպէպի
սիւալ օլունտուգտա , խասթալըղընա սապը իլէ թէհամիւլ իտէն
պիր խասթա կիպի ,

— Հիշ պիր շէյիմ եօգ տուր . մէճայի մէֆասըլ խասթէլիկիմտէն
պիր ազ միւզտարըպ օլունեօրում , տէր իտի :

Պու ալա , Պալթազար տախի Բիրօեու տիւշիւնմէքտէ օլուպ ,
վազթիյլէ սէվմիշ օլտուղու օլ տիլպէր ժաննիտէն այրըլմազլա , մէր-
գուճէեի տիւշարը քէտէր իթմէք իսթէմէտիկինտէն , մուհապպէթի-
նի իքիսինէ տէ հասը իլլէմէքլիկի միւլահազա իթմէքտէ իտի :

Սալօնտա թօլանըլտըղընտա , քիմէսնէ լազըրտը իթմէեիպ ,
տիւգ . քէնտի սաատէթինէ , Թար-ա-Մօր գասապէթինէ , վէ Պալ-

Թագար տա, աչգ ու սէվտա մալիխիւլեալարընա տալմը պուլուն-մագտա իտիլէր:

Իշթէ պու իւշ շախս, սիւքիւթ իշինտէ պուլունտուգլարը սը-րատա, Ֆէլիքս, Բօգէթին դայպուպէթի խապէրինի կէթիրտիկինտէ, օլ պապտէ Մ. վէ մատամ Բէրլ տ'Օրտան ալտըղը պաղը մալիւմա-թը միւպհէմէտէն զայրի գաթի հիշ պիր խապէր վիրէմէտիկինտէն, մէրգ ումարըն, պունտան տօլաեը նէ՛ կիպի հէեհճան ու թէէսսիւրէ տիւչար օլաճագլարընը օգուեանլարըմը տէրք ու մուհաքէմէ իտէ-պիլիրլէր:

Ֆէլիքսին լէհճէսի սօլուգ, վէ քէնտիսի թագաթսըղ օլուպ, կէօզլէրի իսէ, տալկըն տալկըն պագմագտա իտիլէր: Մէրգումուն թասվիրինի լաեղդըյա թարիֆ իթմէք իշին, շու գատարը պէեան իտէրիղ քի, քէնտիսի սայքի պիր տիվանէեէ, եախօտ սարասը թութ-մուշ պիր սարալըեա պէնղէմէքտէ իտի:

Տիւգ .- Նէ՞ օլմուշսուն էվլատըմ:

Թար-ա-Մօր .- (Շախսի գասավէթլէրի եօգ տուը կիպի, կէօզ-լէրի պիրտէն պիրէ գըզարարագ.) Միւսիւ Ֆէլիքս, պիր ֆէլաքէթ մի վուգու պուլտու:

Պալթագար .- (Չօգտան պէրու տօսթունու թանըտըղը ճիհէթ-լէ, հէր քէստէն զիեատտէ անըն թապիեաթընը թագտիր իտէրէք.) Ֆէլիքս, նէյին վար տըր:

Ֆէլիքս .- Բօգէթ դայպ օլտու:

Պու պիր գաշ քէլիմէ, հազըրունուն հէր պիրի իւղէրինտէ կիւլլէ կիպի թէէսսիւր իթտի, վէ պիր աղ սիւքիւթտէն սօնրա, դանն իտէրսին քի, օքէլիմէլէրին աքսը սէտասը միսիլլու, տիւգ, չավուշ, վէ կէնճ թապիպ պիրլիքտէ թէքրար իթտիլէր:

— Բօգէթ դայպ մը օլմուշ:

— Էվվէթ:

— Ֆագաթ նա՞սըլ դայպ օլմուշ:

— Աշըրըմը:

— Քի՞մին թարաֆընտան:

— Պիր գարը թարաֆընտան:

Ֆէլիքսին հէր պիլտիկի պունտան իպարէթ օլուպ, պունտան ֆագլա պիր շէյ տիեհէմէզ իտի: Պատէհու, պիր խկէմէ իւղէրինէ պաեըլըպ տիւշիւվէրտի:

Մէրգում, պիր խայլի միւտտէթ սօնրա, պաղը մալիւմաթ իթա

իտէպիլտի : Մալիւմաթը մէզքիւրէ իսէ , գաբուճու Բէրլ տ'Օր իլէ զէվ-
ճէսինտէն ալընան միւպհէմ խապէրլէր իտի :

Օլ էննատէ ադչամըն սաաթ տօգուզու օլմաղլէ , էօյլէ պիր սաաթ-
տա պիր շէյ եաբըլամաղ իտի : Իմտի , եալընըզ մահէլլէնին բօլիս
գօմիսէրլնէ քէյֆիեէթ խապէր վէրիլիպ , պատէհու միւզտարըպ
օլանլար ինտիխտէ , պաշը գըշը վէ բուհ ու մոնէասը պուլունմահան
պիր չօգ պօշ սէօզլէր իլէ Ֆէլիքսի թէսէլլիեէ չուլըլտը :

Հալ պու քի Մ . տը Սէրտէօյլ , Պալթազար , Թաբ-ա-Մօր վէ խըզ-
մէթքետը ժօզէֆ , օլ կէնճ գըզը պուլմագ իչին , էկէր իճապ իտէր իսէ ,
եէրի կէօեիւ ալթիւսթ իտէճէքլէրինի թէահիւտ իթմէքտէ իտիլիր :

Ֆիլվագը , թա իրթէսի կիւնտէն , տիւզ , գարըսընը վէ իքինճի
էվլատընը արամագ թասավվուրաթընտան ֆարիզ կէլտիկի կիպի ,
Թաբ-ա-Մօր տա քէնտի գասավէթլէրինի վէ նամիգաճըղընը պէր
թարաֆ իթտի , վէ Պալթազար իսէ , քէնտիսինի տէ էօյլէ պիր ֆէ-
նալըղըն թէհտիտ իթմէքտէ օլտուզունու քէշֆ իտէմէեէրէք , վէ տօս-
թունուն ֆէլաքէթինտէն նաշի կիրիֆթարը եէյիս ու քէտէր օլա-
րագ , պիւթիւն Լաթին մահէլլէսինի թահրէք իլլէտի : Մէրգում ,
շէօյլէ տիմէքտէ իտի :

— Բօզէթի թանընան էրքէք վէ գատընլար , քէնտիսինի արա-
մալը տըրլար , եօգսա տօսթ տէյիլ իմիշլէր տէյի քէնտիլէրինի իթ-
համիտէճէեիմ :

Ֆէլիքս , պիւթիւն արգատաշլարը թարաֆընտան ֆէվգէլատէ
սէվիտիկինտէն , Պալթազարըն արդուսունա ումուճէն միւսարաաթ
կէօսթէրիտի :

Սահիհէն պու մէքթէպիլլէր , թէքմիլ Բարիսի քէօշէլի պուճագ-
լը արատըլար :

Ժօզէֆ՝ Ժագօպ սօգաղընտա վագըր էֆէնտիսի խանէսինտէ իչի
կիւճիւ պըրագըպ , օ տախի Բօզէթի արամաեա պաշլատը :

Իլը կիւնէրի , Ֆէլիքս տախի , բէտէրի , Թաբ-ա-Մօր , Պալթազար
վէ Ժօզէֆ իլէ պիրիքտէ հէր թարաֆը տօլաշտը , Պու ուղուրա բէք
չօգ ալթուն սարֆ օլունտու . բօլիս՝ հէր եանա մէրմուրլար սէվգ
իթտի , վէ ճինաեէթ թէվաթուրլարը իշիտիլտիքճէ , թահգըզաթա
իպթիտար գըլընտը : Հասըլը պիւթիւն Բարիստէ կիտիլմէտիք վէ
թէհարրի իտիլմէտիք մահէլլ պըրագըլմատը :

Բօզէթին զայաղընտան տօլաեը շիւպհէ իլէ օթուզ գատար հա-
շարի տէրտէսթ իտիլէրէք , իսթիճվապ օլունտու :

Լաբին, մալիւմ օլտուղու իւղրէ, Իվար վէ Բիրօ, Բօզէթի, հէր կիւնա թէհարրիեաթ վէ թաադիպաթտան խալի օլան պիր մահէլլէ կէօթիւրմիւշլէր իտի:

Եալընը Պալթազար, օտա պիր թէսատիւֆլէ վէ պիւմէեէրէք, հագըգէթի պիր տէրէճէ տէրք իթմէք հալինտէ պուլունտու:

Պու Ֆէյաքէթտէն սօնրա, Ֆէլիքս, պէշ կիւն միւթէմատիէն սէվկիւլիւսիւնիւ արաեըպ պուլամատըղընտան, կէրէք աճըսընտան վէ կէրէք եօրկուսիւղուստան նաշի, աղըրճա խասթալանտը:

Պու հէնկեամտէ, Պալթազար, Բօզէթի արամագլա պէրապէր, Բիրօեու տախի նաղարը տիգգաթընտան գաշըրմամաեը տիւշիւնտիւ:

Պալթազար՝ «Մունթազամ շէֆագաթ, էվվէլա օ շէֆագաթը իթմէք իսթէէն շախստան պաշլար» եախօտ, «էվվէլա քէնտինի տիւշիւն սօնրա տիկէրլէրինի» տարպը մէսէլինին բէք տէ շէտիտ թաւաֆտարը օլմաեըպ, անճագ, «Պիր քիմնէ, սայիրլէրինի տիւշիւնմէքլէ պէրապէր, քէնտինի տէ տիւշիւնէպիլլը» միւլահազապընտա պուլունմագտա իտի:

Իմտի, պիր սապահ, Ֆէլիքս իշին պիր միւտտէթ չալըշտըգտան սօնրա, պիր աղ տա քէնտի հիսապընա չալըշմագլըղը տիւշիւնիւպ, արապա իլէ Մօթ-Բիրէ սէմթինէ կիթտի: Մահէլլի մէզբիւրտէ վագը իլէնին խանէսի բէնշիրէլէրինին Կանատլարը, խանէի մէզբիւրտէ քիմէսնէ սաբին օլմաեօր կիպի մագպուլթճա գաբալը իտի:

Պալթազար պու հալի կէօրտիւկիւնտէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Էկէրչի տէրունինտէ քիմնէ եօգ իսէ, գաբուեու չալտըղմտա պիր թէհլիքէ վագը օլմագ, տէտի:

Պու սուրէթլէ, մէրգուլ տէլիգանլը, սէ յֆիեէնին գաբուսունա եագլաշարագ, չանը օլ դատար չէքտի բի, նիհաեէթ չան գօրտու իսէ տէ, մալիւմ օլտուղու իւղրէ, տէրունը սէ յֆիեէտէ քիմէսնէ պուլունմամագտա իտի:

Փագաթ Պալթազար, իշլէրինի եարը պըրագան քիմնէլէրտէն օլմատըղընտան, թահգըգաթա պաշլաեարագ, սէվկիւլիւսիւ իլէնին ֆիրար իթմիշ օլտուղունու անլատը, վէ շու եօլտա միւլահազա իթտի:

— Պու տա Բօզէթին եօլունու թուլթմուշ. զալիպա սէվիլէն գատընլար, քէնտի սէվկիւլիւլէրինի ճէլպլէ, տահա զիեատէ քէնտիլլէրինի սէվտիւրմէք իշին, պու թէտպիրի տիւշիւնմիւշ օլմալա տըրլար: Լաբին պէն պու սըրըր անլաեաճաղըմ, վէ օլ վագըթ իճըասընը տիւշիւնիւրիւզ:

Հալ պուրի Պալթազար, մէզպուրէնին ֆիրարընտան տօլաեր հիսս իտէկէլտիկի քէտէրինտէն վէֆաթ իտէպիլէճէկինի, եախօտ տօսթու Ֆէլիքս կիպի խասթալանաճաղընը խաթըրընա պիլէ կէթիւր-մէերպ, վէ սէվկիւլիւսինին ավտէթ իտէպիլէճէկի, իհթիմալաթը ինսանիեէտէն օլտուղու միւլահազասըյա պիրազ միւթհէլլի օլա-րազ, օ սապահէի թէհարըրեաթընըն հիսապընը արգատաչընա պիլ-տիրմէք իւզըէ ժազօպ սօգաղընա տէօնտիւ:

Շու գատար քի Պալթազար, Բիրօեու ճիտտէն սէվմէքտէ օլ-տուղու ճիհէթլէ, մահզուն վէ միւքէտտէր հալտէ, տօսթունուն եա-թաղը պաչընա ավտէթ էյլէտի:

Ֆէլիքս իսէ, Պալթազարը բէք էյի թանըտըղընտան, անըն քիս-վէթինի կէօրինճէ, պիր ֆէնալըզ վուգու պուլմուչ իտուկինի տէրք իտէրէք,

— Պալթազար, պիր ֆէնալըզ տահա՞մը օլտու, տէյի սիւալ իթտի:

Պալթազար. — Էվվէթ:

Ֆէլիքս. — Նէ՞ կիպի:

Պալթազար. — Պիւեիւք պիր ֆէնալըզ օլտու:

Ֆէլիքս. — Հէր նէ օլտու իսէ, սէօյլէ պազալըմ:

Պալթազար. — Պէնիմ սէվկիւլիւմտէ, սէնինքինի պուլմաեա կիթմիչ:

Ֆէլիքս. — Նէ՞ տիեօրսունուզ:

Պալթազար. — Պիլմէմ ամմա, Բօզէթի աչըրան էլէն օլմաւըն:

Ֆէլիքս. — Նէ՞ տիմէք իսթէտիկինի անլամաեօրում:

Պալթազար. — Էլէն կիթմիչ:

Ֆէլիքս. — Ֆէնալըզ տէտիկին պո՞ւ մու տուր. կիթմիչ իսէ պա-նա նէ՞:

Պալթազար. — Ա՛հ պունա էնանիեէթի ինսանիեէ տէրլէր. Պէն սէնի էյի թանըր իտիմ:

Պու սէօզլէրին օլտուղու սըրատա, Ֆէլիքս, թահգիրամիզ սու-րէթտէ սըրթընը տօսթունա չէվիրմիչ իտի:

Բօզէթ հէնուզ պուլունմամըչ վէ քիմնէ անըն իզինէ տայիր պիր էմարէ իսթիհսալ իտէմէմիչ օլմասըյա, իչլէր, այնի նօգթատա պուլունմագտա, պէլքի տահա զիեատէ ֆէնալաչմագտա օլտուղու հալտէ, մատամ ծիւրիէօ, ըիֆազաթընտա կարնիզօն իլէ Բամէ օլա-րազ, ժէնէրալըն խանէսի գաբուսունու չալտը:

Օլ էսնատէ , խանէի մէջքիւրուն պիւթիւն խալգը մէյեուս իտի .
Շէօյլէ քի Ֆէլիքս , Բօզէթին զայսլընտան նաչի աղըր խասթա օլմա-
սըյա , էթրաֆընտա պուլունանլարտա , անըն կիւն պէ կիւն էրի-
մէքտէ օլտուղունու կէօրմէքլէ , քէնտիլէր տէ միւթէսսիւր վէ մահ-
զուն օլմագտա իտիլէր :

Բօզէթ իսմինին՝ Ֆէլիքսին տօտագլարընտա իրատ օլունմասը
տուր օլմատըղընտան , մէրգոււմ տէլիգանլը էվվէլ էմիրտէ պիր սըթ-
մանա վէ սօնրա տէհչէթլի պիր սանըղլամանա տիւլար օլտու :
Մուախսարէն պու սանըղլամասը նէվիմա ճիննէթէ թէպտիլ օլարագ ,
պու ճիննէթի արասըրա թահրիք օլունուպ , աեաղա գաղմագտա ,
քէնտիսինին թէլէֆինտէն պահս իթմէքտէ , հաթթա քէնտիսինի
բէնչիւրէտէն աթմագ , եախօտ պիր խանչէր իլէ տամաըլարընը քէս-
մէք իսթէմէքտէ իտի :

Անճագ , պու ճիննէթի էսնասընտա հէր շէյ էթրաֆընտա ալ-
թիւսթ կէօրիւնիւպ , բէտէրի իլէ ահըպպասընը պիլէ կիւճ իլէ թա-
նըմագտա իտի իսէ տէ , պու ճիւմլէ , Բօզէթ , ըլըղլը պիր նօգթա
իլէ մագամընտա կէօղիւնիւն էօնիւնէ կէլմէքտէ իտի :

Ֆէլիքս , հէման ասլա ուեուեամանըպ , ֆիքրի հէր վագըթ
մէչղուլ պուլունտուղու ճիհէթլէ , գուվվէյի թէխանիւլիեեսի տա-
յիմա չալըլմագտա , վէ Բօզէթին , աչըրըլտըգտան վէ ըրղընա թա-
սալլութ օլունտուգտան սօնրա , պիր թագըմ ալչագլար թարաֆըն-
տան հանաթըր գաթթ իտիլտիկինի վագըթ վագըթ խանալ իթմէք-
տէ իտի :

Իչթէ պու տէհչէթլի տագըղալարտա , մէրգոււմուն զապթը , վէ
չայեանը թէէսսիւֆ պիր թէչէպպիւսէ միւրաճաաթընտան մէն-
նի միւչքիւլ օլուպ , օլ էսնալէրտէ , թարիֆ օլունմագ հիտտէթ ու զա-
ղապ նէօպէթինէ թութուլմագտա , վէ հիտտէթինտէն նաչի պօղուլ-
մագ րատտէսինէ կէլտիկինինտէն , վէ լագըրտը տախի իտէմէտիկին-
տէն , եալընըղ պազը սաֆսաթալարտա պուլունմագտա , վէ հէր
թարաֆտա , եանի գարուլարտա , բէնչիւրէլէրտէ , մօպիլիա ալթ-
լարընտա , տիվարլար իւղէրինտէ , բէրտէլէր իչինտէ , վէ թավան-
տա պիր թագըմ գըղ գաչըրըճըլար վէ գաթթիլլէր կէօրիւեօր օլտու-
ղունու զանն իլէ , պունլարը էօլտիւրմէքտէն , հիւքիւմէթէ թէսլիմ
էյլէմէքտէն , վէ Բօզէթին ինթիգամընը ալմագտան պահս իթմէք-
տէ իտի :

Հէր թարաֆտա Բօզէթին գաթթիլ վէ ճանիլէրինի կէօրմէք հալը

ղարկալի սեպեպիլէ, պիտտէֆաթ էթրաֆընտա պուլունան քիմեիէր թարաֆընտան քէնտիսինէ կէօսթէրիլէն հիւսնի իհթիմամաթա, վէ թէվէճճիւհիւ խալիսանէնէ ըաղմէն, անլէրի տէ, ատաւէթ վէ հիտտէթիլէ թաաղիպ իթմէքտէ օլտուղու ատէմլէր սըրասընտա թուլթմագտա իտի:

Մէսէլա կիւնիւն պիրինտէ, Մ. տը Սէրտէօյլիւն, պու ճինաեթին իճրասընը էմը իթմիշ օլտուղունու զանն իլէ, խանչէր մագամընտա թուլթտուղու պիր բապուշույա միւմաիլէյհին իւզէրինէ գօշտու, վէ տիկէր պիր տէֆա, թաք-ա-Մօրու, օլ կէնճ գըզը պիւ-եիւճէք պիր մէպուղա պէտէլ ֆահչիեաթա թէսլիմ իթմէք իւզրէ զայպ իթմիշ տիր տէյի իթհամ իլէ, իւզէրինէ հիւճոււմ իթտիկինտէն, պիչարէ իհթիեար ազ գալտը քի բէնչիրէտէն աշաղըեա տիւ-չէճէք իտի:

Տիկէր պիր կիւն տէ, Պալթագարա, կիւեա հէր վագըթ քէնտիսինին ըաքիպի օլմուշ, վէ վահչիճէ պիր արգուսունու իճրա իչին մէգպուրէեի աշըրմիշ օլմագլըլը ազվ իթտիկինտէն, մէրգումուն պաշընա տօղրու պիր սու շիչէսի ֆըրլաթտը, վէ էկէրչի Պալթագար, պիր գաշ սանթիմէթրօ տահա տօսթունուն եագընընտա պուլունմուշ օլսա իտի, գաֆասընըն եարըլաճաղը մուհագգագ իտի:

Պու հալին, նէ' տէրէճէ մուճիպի էնտիշէ օլտուղու պէեանէ հաճէթ օլմաեղպ, պինապէրին պու հալտէն տօլաեը տիւզ վէ տօսթլարը, էնտիշէյի աղիմէնէ միւսթաղըրագ պուլունմագտա իտիլէր:

Քեաֆֆէսի տէ միւսթագպէլ հագգընտա գօրգմագտա օլուպ, մահգունէն, - Աճապա հագգըգէթէն թէճէննիւն իթմիշ իսէ', - տիմէքտէ իտիլէր:

Պինապէրին է'ն մէշհուր թապիպլէր ճէլպ իտիլտի:

Ֆէլիքա, պու թապիպլէրին էքսէրիսինի թանըմաղլէ պէրապէր, անլէրէ, քէնտի գաթիլլէրի մագամընտա մուամէլէ իթտի:

Պու թապիպլէր, մէրգումուն ճիննէթինէ գարար վիրէմէտիլէր իսէ տէ, Բօգէթ պուլունամատըղը հալտէ, խասթանըն սահիհէն թէճէննիւն իտէճէկի ֆիքրինտէ պուլունտուլար:

Տէրհալ եէնիտէն վէ պու տէֆա տահա զիեատէ կերմիեթլէ թէհարրիեաթա իպթիտար օլունուպ, բէք չօգ ալթունլար սարֆ իտիլտի իսէ տէ, հիշ պիր ֆայտէ հուսուլէ կէլէմէտի:

Իշթէ օլ վագըթ պիր մէյեուսիւնէթի աղիմէ, ումումուն գալպլէրինի իսթիլա իթմէրլէ, ժագօպ սօգաղընտաքի խանէ' հիւզնէնկիղ

պիր սուրէթ քէսպ իթտի, վէ մատամ շիւրիէօ՝, Թաք-ա-Մօրո՛ւ-
արամագ իւղրէ տիշարը չըգտըղընաա, Բա-տը-Շանսը սայքի քէնտի
էվլատը տէյիլ տիր կիպի պիւթիւն պիւթիւն ունութտուղու կիպի,
Թաք-ա-Մօր Կրա օլ տագըգատա քէնտինին տէ պիր էվլատ սահկպի
իտուկինի ասլա խաթըրլամամագտա իտի:

6

ԹԱՔԱ-ՄՕՐՈՒՆ ԿԵՉԻՐՏԻԿԻ ՄԻԻՇ ՔԻԻԼ ՏԱԴԸԴԱԼԱՐ

Մ. տը Սէրտէօյլ, էվլատընըն հալը էսէֆիշթիմալինտէն տօլա-
եը ֆէվգէլատէ միւքէտտէր օլմասըյլա, ագտէմճէ տիւնետատա քէն-
տիսինի է՛ն մութլուլու ատէմ ատտ իտիպ, սայքի պախթը սիեահընա
գարչը մէյտան օգումանեա ճէսարէթ իթմիշ իքէն, իշթէ պու միւհ-
թէրէմիհթիեար, սէքիզ կիւն գարֆընտա պիւսպիւթիւն մէյեու-
եէթէ տի Շար օլտու, վէ պազէն եանընտա պուլունան քիմսէլճըէ
չօճուգ կիպի աղլանարագ,

— Եա Բապպի՛, պու գատար ուզուն վէ շայեանը թէէսսիւֆ
պիր այրըլըգտան սօնրա, էվլատըմը պուլուպ, անճագ պիր գա
կիւն իշինտէ քէնտիսինի թանըմագ մէսէրրէթինէ նայիլ օլտուղում
հալտէ, շիմտիտէ անըն՝ միւէպպէտէն զայպ օլմագ եախօտ թէճէն-
նիւն իթմէք թէհլիքէսինի կէօրմէքլիք, թէհամմիլ օլունուր շէյ
տէյիլ տիր, տիմէքտէ, վէ պազէն տախի շու սէօղէրի իրատ իյ-
լէմէքտէ իտի:

— Օհ, խա՛յր, խա՛յր, պէն հիշ պիր զէման պու տէրէճէ պէտ-
պախթ օլմամըչըմտըր, էվվէթ, Սիպէրիատա, էլինի թութաճագ
պիր տօսթում, վէ քէնտիսիյէ կէօրիւշէճէք պիր մուհիպպիմեօգ իքէն,
պու մէրթէպէ պէտպախթ տէյիլ իտիմ, Հաթթա Պէրէղինանըն կէ-
չիտինտէն սօնրա, էն զիեատէ սէվկիւլիւլէրիմի զայպ իթտիկիմհալ-
տէ տէ, պու գատար միւղթարըպ օլմատըմ, Հիշ տէյիլ իսէ, ճէնա-
պը Ալլահ ագլըմը ալտը, վէ պէտպախթ տա օլտում իսէ տէ, պէտ-
պախթըղըմը հիսա իտէճէք իգթիտարա մալիք տէյիլ իտիմ, լա-
քին պու կիւնքի կիւն...

Պու իհթիեար՝ լազըրտըսընը թէքմիլ իթմէեիպ, պաչընը էլլէրի տէրունինէ ալարագ, տէրեայը միւլահազաթա տալմագտա, աղլամագտա, հընչգըրմագտա, վէ պու հընչգըրմալարընը տուրտուրմագ վէ կէօզ եաչլարընը կիզլէմէք իւզընէ ասլա սայ ու իգտամ իթմէմէքտէ իտի:

Պիր քիմնէնին աղլատըղընը կէօրմէքլիք, հէր վագըթ շայեանը թէէսսիւֆ պիր մէնզարէ իսէ տէ, օ քիմնէ պիր իհթիեար օլտուղու հալտէ, թէէսսիւֆիւ մէքքիւր տահա զիեատէ օլուր: Օլ վագըթ ֆէլաքէթին աղըրլըղը, գուվվէյի ինսանիեէ հուտուտունու թէճավուզ իթմիշ օլմագ կէրէք տիր, չիւնքի պիւեիւք տուլղուլարըն սէօնմիւշ օլտուղալարը պիր չաղա վասըլ օլունտուղունտա, ճէնապը Ալլահ ինսանլարա էօյլէ պիր ճէսարէթ ու սէպաթ վէ դարչը գօնուլմաղ պիր ֆէյլէսօֆանէ հալ քէսպ իթտիրիքի, աղլամագսըզըն, հէր կիւնա ֆէլաքէթէ գաթլանըլըր վէ թէհամիւլ իտիլիր:

Պունուն սէպէպի տէ շու տուր քի, տիկէր ալէմէ եագլաչլարըգճա, պու ալէմին ահվալինտէն այրըլմաեա պաչլանըլըր:

Հէր նէ հալ իսէ, Մ. տը Սէրտէօյլիւն մէյեուսիեէթի, բէք տէհչէթլի, ազիմ վէ հուտուտուղ օլուպ, միւմալիլէյհի շու վագիեէթինտէ կէօրմէք վէ լազըրտըլարընը իշիթմէք գատար քէտէրամիզ պիր հալ թասավուր օլունամագ իտի:

Պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրու միւմալիլէյհին եանընտա պուլունարագ, անըն եալընըղըղընա, աճըսընա վէ քէտէրէրինէ հիսսէտար օլմուշ օլան խըզմէթքեարը ժօգէֆ տախի, քէնտի էֆէնտիսի գատար միւքէտտէր իտի, լաքին ուղըունա քէնտիսինի ֆէտա իթմէկէ հաղըր պուլունան պու հագըղէթլի էմէքտար, էֆէնտիսին քէտէրինի արթըրմամագ վէ թէճտիտ իթմէմէք իւզընէ, աղլամագ իչին, պիր սօֆատա, եախօտ պաղչէտէ վէ եա քէնտի օտապընտա կիզլէնիր իտի:

Զաթէն չօգտան պէրու տօսթունուն եաթաղը պաչընտան այրըլմաեան Պալթաղար, ճիւմէսինտէն զիեատէ ճէսարէթլի օլմասընա ըաղմէն, օ տախի պու սըրատա մահզունիյեէթ իչինտէ իտի, վէ տօսթունուն խասթալըղընա արիզ ու ամիզ տիգգաթ իթմէքլէ պէրապէր, քէնտիսինին տէ ֆէվգէլատէ միւզտարըպ օլտուղու, ըհվիշի հալինտէն սուհուլէթլի անլաչլապիլմէքտէ իտի:

Պալթաղար, եալընըզ պաղը էմըլէր վիրմէր իչին լազըրտը իտիպ, կիճէլէրի, ուզուն միւլահազաթ իլէ կէչիրմէքտէ իտի: Ագտէմճէ

տախտի պէտեան իթմիշ օլտուղումուզ իւզրէ , Պալթազար՝ հէնուզ կէնճ իտի իսէ տէ , մէշհուր պիր թապիպ օլմադլըղա թայեին օլունմուշ իտուկինտէն , չիմտիտէն քէնտիսինէ պիւեիւք պիր թապիպ տէնի-լէպիլիր իտի , Վադաա , ատի էօմիւր իշինտէ խաֆիֆմէշրէպ իտի իսէ տէ , ֆէննի թըպպըն էմր իթտիկի վազըթլարտա , զէքեալէթի ֆէվզէլատէ իլէ մութթասըֆ օլուր իտի :

Իշթէ , Ժադօպ սօղաղընտա թէսէլի վիրիճի մէլէք վազիֆէսինի իճրա իտէն պու Պալթազար օլուպ , մէրգում , չօգ տէֆա ,

— Քէնտիսինի գուրթարաճաղըմա իսքեաթ օլմուշում տուր , տէր իտի :

Պալթազար , պու խուսուսա պիզզաթ իսքեաթ օլմուշ մու իտի , եօգսա էթրաֆընտա օլան , վէ հէր տազըղա քէնտիսինի իսթիմ-զաճ իտէն մէյեուս գալպլէրտէ էսէրի իւմիտ հասըլ իթմէք իշին մի պու սէօղլէրի սէօյլէեօրտու , պուրասընը պէեսն իտէմէեիզ :

Անճազ շուրասընը թէէմին իտէպիլիրիզքի , Պալթազար , խաս-թա իլէ եալընըզ գալըպ , Օնա տիզգաթլէ պազտըղընտա , կէօղլէ-րինտէն եաշլար տամաեըպ , կիւզէլ սիմասը իւզէրինէ տիւշէրլէր իտի :

Էվվէթ , բէտէրին , տօսթուն վէ սատըզ խըզմէթքեարըն իզհար իյլէտիքլէրի պու քէտէրլէր՝ սամիմի , ազիմվէ շայեանը թէէսիւֆ իտի , ֆազաթ պու իւշ շախսըն եանընտա պիր տէօրտիւնճիւ , եանի Ֆէլիքսի պիւեիւթմիւշ օլան Թար-ա-Մօր վար իտիքի , տիկէր տէօր-տիւն հալլէրինտէն տահա զիեատէ միւքէտտէր հալէ միւսթաղըրազ պուլունմագտա իտի :

Չավուշու մէրգում , արգատաշլարըյլա պէրապէր օլտուղումտա , աղամազ , հընչգըրմազ , լագըրտը իթմէզ , վէ հիշ պիր ալէամէթ իպ-րազ իթմէզ իտի :

Պաղէն , եավաչճա վէ բարմագլարընըն ուճունա պասարազ , խասթանըն եաթաղընա եազլաշըպ , միւտտէթի մէտիտէ վէ սաաթ-լարճա Ֆէլիքսի պազար իտի :

Տիւսիզ կիպի , սըգսըզ տուրուպ , ուզուն միւտտէթ տալըն տալ-ըն պազտըղը սըրատա , Թար-ա-Մօրուն ֆիքրինտէննէ՝ կէշտիկինի , պիր Ալլահ , պիր տէ քէնտիսի պիլիր իտի :

Լաքին Թար-ա-Մօր , տօտագլարընտան պիր ա՛հ սէտասը պիլէ չըգարմաեըպ , կէտիկի կիպի կիտէր իտի : Հալ պուքի Թար-ա-Մօ-րու կէօրէնլէր , խարիճի ահվալինճէ զուհուրա կէլէն թէպէտտիւլիւ

վէ քէնտիսինտէ ֆէվզէլատէ պիր հալ վագը օլտուղունու քէմալը տէհչէթլէ տէրք իյլէմէքտէ իտիլէր :

Տիւզ , քէնտի յախսի մէյեուսիեթ վէ քէտէրի արասընտա , վագթըյլէ սիլահ արգատաշը օլմուշ օլան շախսըն հալը էսէֆիլթիյմալինի միւշահէտէ իթմէքլէ , քէնտի քէնտիեթ , չօգ տէֆա ,

— Լաքին շու թար-ա-Մօր՝ օղլումու նէ գատար սէվիեօր . պու-նունլա պէրապէր տէ , քէնտիսի անըն նաֆագասընը թէտարիք իտէն պիր բէտէր , վէ խայրխահ պիր քիմսէ մագամընտա պուլունմէ տուր , տէր իտի :

Թար-ա-Մօր , սիւրաթը ազիմէ իլէ զայիֆլէնմէքտէ , վէ քիմէս-նէ , անըն , եթմէք եթեիպ եթմէտիկինի պիլմէմէքտէ իտի :

Պու խուսուստա քէնտիսինէ պիր շէյ տէնիտիկինտէ , մահզու-նէն պաշընը սալլամագտա իտիքի , շիւպհէսիզ պու հարէքէթիյլէ ,

— Պրագըն պէնի , գարնըմ աճ տէյլլ տիր , տիմէք իսթէմէքտէ իտի :

Չօգ տէֆա տա թար-ա-Մօրուն պաշընտա , եէր եէր սաշլարը գօբարըլմը , եիւզիւնտէ եարէպէրէլէր հուսուլէ կէլմիշ , էսվապը եըրթըլմը , վէ թօգ թօբրաղա միւլէմմա օլմուշ օլտուղու կէօրիւլմէքտէ , վէ պու կիպի հալլէրին իհթիեար պիր ապէր թարաֆընտան զուհուրա կէլմէսի , կէօրէնլէրի թէաճճիւպտէ պրագմագտա իտի : Պինապէրին , պու շէյլէրի միւշահէտէ իթմէքլէ , թար-ա-Մօրուն եաճիննէթէ տիւշար օլմասընտան , վէ եախօտ օտասընտա գաբանըպ գալտըղը մէյեուսիեթ վագըլթլարընտա , սիլահա միւրաճաաթ իթէքսիզին , քէնտի քէնտիսինի թէլէֆ իթմէքլիկէ չալըշմասընտան զամրի մանէա վէրիլէմէզ իտի :

Չօգ քէրրէ , մէրգում , օտասընտա պուլունտուղու սըրատա , մէյեուսանէ նիտալէր , աղլամագ վէ հընչգըրմալար , լանէթ վէ պէտտուալար իշիտիլիր , վէ շիւպհէսիզ պու մէնգարէլէր խիթամ պուլտուղունտա , պիր ճիսմին եէրէ տիւշմէսի , եախօտ տիվարլարա վուրուլմասը սէտասը գուլաղա աքս իտէր իտի : Էլպէթթէ եէրէ եուվարլանան թար-ա-Մօր իտի , ետխօտ պաշընը տիվարլարա վու , բարագ եարմսեա չալըշըր իտի :

Պու կիպի տազըգալարտա , Ֆէլիքսին խասթալըղընտան պէրու թուլթուլմուշ օլան խըզմէթ քեարլար , իհթիեար չափուշուն օտասը գաբուսունու չալտըղլարընտան , թար-ա-Մօր , քէնտիսինի գօլլամագ իշին խըզմէթ քեարլար կէլմիշ իտուկինի անլաեարագ , անինտէ հա-

րաքեալթը մէյեռսանէսինէ խիթամ վիրմէքտէ իտի։ Մէրգուման խըզմէքքարար իսէ, Մ. տը Սէրտէօյլէ վէ ահըպպասընա, ժօզէֆ գատար սատըգ օլմագլըղա սէպէպլէրի պուլունմատըղընտան, պազը սըրալարտա, — Նէմիզէ լազըմ, էօլմէք իսթէեօր իսէ, էօլսիւն, — տիմէքտէ իտիլէր։

Թար-ա-Մօրու՛ն հասըլ իթտիկի շամաթա կիւրիւլթիւ, տիւգիւն գուլաղընա գատար աքս իթմէքլէ, մէրգուման մէնֆաթը իչին, ժօզէֆի անըն եաթագ օտասընտա եաթըրմանը տիւլիւնտիւ իսէ տէ, Թար-ա-Մօր պուլ ֆիքրէ մուխալիֆէթ իթտի, վէ Պալթազար իսէ, միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու չավուչա տիւգաթ իթմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ, օլպապտէ տիւգէ,

— Միւսիւ տիւգ, մէրգուման գօյվիրին. պէն չօգտան պէրու քէնտիսինէ տիւգաթ իտիեօրում, վէ զանն իտէրիմքի, պու իհթի-եար չավուչու, քէնտիսինէ գարչը պու տէրէճէ զազապնաք պիր հալէ գօյմանա սէպէպ օլան, եալընըգ Ֆէլիքսին պէտպախթ հալի տէյիլ տիր, տէտի։

Տիւգ. — Ֆագաթ տիկէր նէ՞ սէպէպ վար տըր։

Պալթազար. — Թէքմիլ էֆքեարըմը պէեսն իթմէկէ ճէսարէթ իտէմէմ։

Տիւգ. — Նիչին։

Պալթազար. — Սիզ պու ատէմի թանըրմսընըգ։

Տիւգ. — Թար-ա-Մօրու՛ մու. ագալի գըրգ սէնէտէն պէրի թա-նըրըմ։

Պալթազար. — Պիր ճինանէթ իչլէմէքլէ միւճրիմօլմու՛ շմու տուր։

Տիւգ. — Ճինանէթ մի... Թար-ա-Մօր մու. խա՛յր, ա՛սլա, Պէն պու պապտէ մէսուլում։ Թար-ա-Մօր՝ իսթիգամէթ վէ տօղրուլուգ-լա միւթթասըֆ պիր զաթ տըր։

Պալթազար. — (Էլինի անընա վուրարագ.) Աճայի՛ պ, աճապա եա-նըլլեօրմուեռում, ֆագաթ...

Տիւգ. — Լաքին պու սիւալլէր նէ՞տէն իճապ իտիեօր։

Պալթազար. — Եէմին իտէրիմքի, Թար-ա-Մօր՝ իզթիրապը գալ-պէ տիւչար օլմուչ տուր։

Տիւգ. — Իզթիրապը գալպէ՞ մի։

Պալթազար. — Էվվէթ։

Տիւգ. — (Ինանմանարագ.) Պիր քիմնէ, իզթիրապը գալպէ տիւ-չար օլմագ իչին, էվվէճէ ֆէնալըգ իճա իթմիլ օլմալը տըր։

Պալթազար .- Պիր ազ էվվէլ, սիզի թէաճճիւպտէ պրագան սիւալէրի պու սէպէպլէ իթտիմ:

Տիւզ .- Տիմէք տիր քի շիւպհէլէրինիզ վար տըր:

Պալթազար .- Էվվէթ:

Տիւզ .- Պու շիւպհէլէրինիզի նէ՞ կիպի էսասա իսնատ իտի-
ետրսունուզ:

Պալթազար .- Քէնտի թէտգիգաթըմն:

Տիւզ .- Թէտգիգաթընըզ նէ՞ կիպի շէյլէր տիր:

Պալթազար .- Միւսիւ տիւզ, կէօրիւետրումքի, բիսեթ իթ-
տիկինիզ պիր առէմ հազգընտա պազը շիւպհէլէր հասըլ իթմէքտէն
զաթէն միւքէտտէր օրնէետրսունուզ. իմտի, պու կիւնլիւք պու մէ-
սէլէնի գաբաեալըմ:

Պալթազար .- Էվվէթ, Թաբ-ա-Մօրա զիւտէսիյլէ բիսեթ իթ
վար տըր:

Պալթազար .- Էօյլէ իսէ պէն տէ իսրար իթմէմ, պէլքի եանըլը-
ետրում:

Տիւզ .- Հէր առէմ եանըլպիլը:

Պալթազար .- Խուսուսիյլէ հաքիմլէր իլէ թապիպլէր: Իճրա իթ-
տիկիմ թէտգիգաթա թէքըրար պաշլաեաճաղըմ, վէ պիր գաշ կիւ-
նէ գատար:

Տիւզ .- Ղալիպա նէթիճէսինի պաշնա պիլտիրէճէքսինիզ:

Պալթազար .- Խա'յը, օլ պապտէ պէն հիշ պիր շէյ պէօյլէմէե-
ճէեիմ. շիմտիքի հալ՝ ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէմէեճէկինտէն,
վուգուլաթ՝ հազըգէթի պէեան իտէճէք տիր:

Պու նէթիճէյի միւքեալէմէ իւզէրինէ, տիւզ վէ թապիպ էքիսի
տէ պիրի պիրինտէն նախօշնուտ օլարազ, սիւքիւթի իթթիեար իթ-
տիլէր:

Թաբ-ա-Մօրուն զազապնաք պիր վազթընտա, քէնտի օտուար-
նա կիտէրէք, Պալթազարն շիւպհէլէրինին նէ՞ տէրէճէե գատար
հազգըլ օլտուղունու օգուեանլարըմըզա պէեան իտէլիմ:

Պիր կիւն Թաբ-ա-Մօր, Ֆէլիքսին օտասընա չըգըպ, միւթատը
վէճհ իւզըրէ իքի սաաթ գատար այնի տույղուսուզ հալիյլէ մէքգուլմա
տիգգաթ իտիպ, օտայի մէքքիւրտէն մուֆարագաթ իթտիկինտէ, մահ-
զուն պիր հալտէ իտի, վէ կէօլլէրի ֆէվգէլատէ սուրէթպէ բարլա-
ետրում:

Մէրգում, պիր արա կիւեա պիր ֆիլիք հասըլ իթմէք իւզըրէ,

էլինի անլընա վուրտու, վէ եիւրէկիլէ պաղըրսագլարընը եերլերին. տէն չըգարմագ իսթէրճէսինէ, թըրնագլարընը կէօքսիւնէ կէօթիւրտիւ: Պատէհու շիտտէթլէ օտասընըն գարուսունու աչըպ, իչէրտէն իքի տէֆա սիւրկիւլէտիքտէն սօնրա, եաթաղընըն իւզէրինէ տիւշիւվէրտի, վէ հիւզնէնկիզ պիր սէտա իլէ տիհանընտան աթիտէքի սէօզլէր չըգտը:

— Վագը օլան պիր խէթամ սէպէպիլյէ, պանա պիտ օլան քիմսէլերին միւզտարըպ օլտուգլարընը կէօրմէքլիք, նէ՛ գատար պէտպաթլըզ տըր: Յէլիքսին միւզտարըպ օլմասը վագաա չայեանը էսէֆ իսէ տէ, պու հալ, քէնտի աչգ ու սէվտասընըն նէթիճէսիտիր, վէ րօզէթի սէվմէեէ իսէ, քէնտիսինի պէն թահրիք իթմէմիշիմտիր, րօզէթի աչըրան տա, պէն տէ յիլիմ... Պունտան գաթինազար, մէզպուրէեի պուլմագ իւզրէ նէ՛ գատար չալըշտըղըմը Ալլահ պիլիք:

Պու արա թար-ա-Մօր՝ պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա, սիմասը, էվվէլինտէն զիեատէ մահզունիյեէթ քէսպ իտէրէք, վէ հէման տիշլէրի արասընտան թէլէֆֆիւզ իլլէեէէրէք, չէօյլէ տէտի:

— Լաքին ժէնէրալըմըն, իմքէրաթօրուն տօսթու օլմուշ օլան, վէ պանա հիւրմէթ ու րիաեէթ իտէն, վէ պէնի սուֆրասընս գապուլ իտիպ, քէնտինին սիլահ արգատաչը թէսմիեէ իլլէեէն պու պիւեիւք զաթըն միւզտարըպ օլմասը, թէհամմիւլ օլունուր շէյ տէ յիլ տիր... անըն չէքտիկի ճէվր ու ճէֆա՝ ատալէթ ոս հագգանիեէթի իլահիեէ իգթիզասընտան օլամագ:

«Եախօտ տահա տօղրուսու, ալչագ, զատտար վէ խային օլան քիմնէ պէն իմ:

«Պու ատէմին հիւրմէթ վէ տօսթլուղունու պէն զասպ իտիեօրում:

«Պէն՝ անէ ճէվր ու ճէֆա չէքտիրիեօրում:

«Պէն՝ անը եարէլէտիքտէն սօնրա, սիլահը եարէսի իշինտէ պըրաղըեօրում քի, տահա զիեատէ էզիյեէթ վէ իշքէնճէ չէքսին:

«Հալպու քի պէնի ֆիթուհաթա սէվգ իտէն, վէ քէնտի մէհարէթի վէ ճին կիպի ագլըյլա պէնի օն տէֆա էօրլումտէն գուրթարան, պու ատէմ տիր: Պու օ ատէմ տիր քի, ուղըունա թէնիմի բարա բարչա իթսէլէր, եինէ մէմնուն օլմալըեմ:

«Իմտի, պու հալէ արթըզ խիթամ վէրիւմէլի տիր:

«Փագաթ, նա՞սըլ եաբմալը, քէնտիսինէ հէր շէյի նա՞սըլ սէօյէմէ չլի հագըգէթի հալի նէ՞ սուրէթլէ իգըար իթմէլի, վէ պէնիմ

Թագսիրաթըմտան զայրի մէյտանտա հիշ պիր շէյ պուլունմատըղը , նէ՞ վէճհլէ իսպաթ իտիլմէլի տիր , Վուգուլաթ ու ահվալ սաիգա-
գասըյա պու հարէքէթէ մէճպուր օլտուղում , վէ հըրսը շան մէ-
րազըլսը օլմասըղըմ , վէ հէր շէյ հիւսնի նիեէթլէ եաբտըղըմ , նա-
սըլ թաստիգ օլունմալը տըր :

Պու արա , Թաբ-ա-Մօրուն լէհճէսի սօլտու վէ զանն իտէրսին
քի : Ֆիքրինտէն տէհշէթլի պիր թասավվուր կէչտի : Մէրգում քէնտի
քէնտիեէ ,

— Լաքին , էկէրչի ժէնէրալըմ պանա ինանմազ իսէ , էկէրչի անըն
հիւրմէթինի վէ տօսթուղունու զայպ իտէր իսէմ , տէտի , վէ պա-
տէհու միւլահազասընա շու սէօզլէրի իլավէ իթտի :

— Պու գատարը քեաֆի տիր... ժէնէրալըն հիւրմէթինի հիշ
պիր վագըթ զայպ իթմէմ , վէ քէնտիսինէ հէր շէյի իգըրար իթտի-
կիմ հալտէ , աֆվընա մազհար օլուրում , Պունտան ագտէմ վագը օ-
լան սէօզլէրիմի , եանի քէնտինին էվլատը վէ պէնիմ էվլատըմ իլէ
Բուսիա սէֆէրինտէն Բարիսէ ալտէթ իթտիկիմի , վէ էվլատընըն իւ-
զէրինտէ պուլտուղում էլմասը սաթըպ , պունտան հասըլ օլան օթուզ
ալթը պին ֆրանգ սաեէսինտէ , պու իքի էվլատը այնի սուրէթտէ
պիւեիւթտիկիւմիւ , եանի սիւտանաեա վիտիկիմի վէ սաեիքէեի
թէքըրար իտէրիմ :

Թաբ-ա-Մօր , պիր ազ թէֆէքիւրտէն սօնրա , շու վէճհ իլէ
տէվամ իթտի :

— Իշթէ զալիպա ֆէնալըգ պունտա տըր . չիւնքի թագսիրա-
թըմ , իսթամ պունտա պաշլամագտա տըր : Ֆիլվագը , հէր նէ գա-
տար ժէնէրալ , հագըգէթի հալ հագըղընտա չիւպհէեէ զահիպ օլ-
մաեարագ , պու սըրատա իթթիխագ իթտիկիմ հարէքէթի թահսին
իթմիշ իսէ տէ , պէն , հարէքէթիմի թահսին իթտիկի վագըթտան
գապահաթըլը օլմուշում տուր , վէ պիր ալչագ քիմսէ կիպի հարէքէթ
իթմիշիմտիր :

Պու արա Թաբ-ա-Մօր , եինէ պաղը հիտտէթամիզ սէօզլէրի
քէնտի քէնտիեէ սէյլէտի , վէ պիր ազ թէսկին օլունճա , շու վէճհ
իլէ իլավէի մէգալ իյլէտի :

— Մ. տը Սէրտէյլին էվլատընա այիտ օլան ագչէեի , քէնտի
էվլատըմը պիւեիւթմէք իուսուսընտա գուլլանմաեա նէ՞ հագըգըմ
վար իտի : Չավուշ Թաբ-ա-Մօրուն էվլատընը , կիւեա ժէնէրալ տիւզ
տը Սէրտէյլին էվլատընըն ալաճաղը թալիմ ու թէրպիեէյի լալմա-

սը թապիի տիր կիպի, այնի մէքթէպէ գօյմագ, նէ՝ դատար տիվա-
նէլիք, վէ նէ՝ տէրէճէ շաշգընճա պիր թասավվուր իտի:

«Ա՛հ, պիշարէ թաբ-ա-Մօրում, պու մանէասըզ վէ պիւեիւք
տիվանէլիկի իճրա իթտիկին կիւն ագլըն նէ՝րէպէ իտի:

«Մ. տըՄէրաէօյլիւն էվլատընըն, ճէմէյեթլէրէ կիրմէեէ լպեըզ
թալիւմ ու թէրպիեէ կէօրմէսի լաղըմ կէլտիկի հալտէ, պէնիմ էվլա-
մըն տա, ֆապրիգալարտա չալըչմագ իչին թալիւմ ու թէրպիեէ կէօր-
մէսի լաղըմ իտուկինի, վէ պիրիսինէ մէքթէպ վէ հօճալար, ֆագաթ
տիկէրինէ պիր ֆապրիգա վէ չըրագլըզ իգթիզա իթտիկինի անլա-
մալը տէ յի՞ մի իտիմ:

«Ա՛հ, էվվէթ, ոյգ խուսուստա ագըլսըզլարըն ագըլսըզը կիպի
հարէքէթ իթտիմ: Պիր գաղագ պիլէ, - (Պէրէզինա վազըասընտան
պէրու թաբ-ա-Մօր գաղագլարը ասլա սէվմէզ իտի,) - պէնիմ եաբ-
տըղըմը եաբմագ:

«Հալ պու քի մէքթէպտէ, ահմալ ճա հարէքէթիմի իլէրուտէ պա-
նա իսպաթ իթմէք իւզրէ, զարիպ պիր պախթ ու թալէ դարչը-
մա չըգտը: Շէօյլէքի պէնիմ էվլատըմ, տիկէրլէրէ միսալ օլմագ տէրէճէ-
սինտէ իչի վէ քեամիլ պիր շակիրա օլտու: Ժէնէրալըն էվլատը իսէ, ար-
պըզ օլտուղունտան, քեաֆֆէյի մէքթէպլէրտէն թարտ իտիլտի, վէ
ֆէնա պիր մախլուգ իսմինէ լաեըզ կէօրիւտիւ:

«Էկէրչի անըն, տիւզ տը Մէրտէօյլիւն օղու օլտուղունու ալէնի
սոքէթտէ պեգան իթսէ իտիմ, պէլքի հօճալարը տիկէր պիր սու-
րէթտէ մուամէլէ իտէճէքլէրինտէն, ախլէագը բէք օ գատար պօ-
ղուլմագ իտի:

«Փագաթ պէն պիր ատի նէֆէր օլտուղում հալտէ, նէ՞ եաբա-
պիլիր իտիմ: Սէօղիւմէ քի՞մ ինանըր իտի: Զիւնքի, հէրքէս, տիւ-
գիւն, գարըսընը պօչամիչ օլտուղունու, վէ օ գարըսընտան, եալընըզ
պիր գըզ էվլատը տիւնեաեա կէլմիչ իտուկինի պիլիր իտի: Պուն-
տան գաթինաղար, մատամ Անթէյէ, քէնտի էվլատընը սախթէ պիր
ինիմ թաշթընտա պիւեիւթ մէեէ Եէմին իթմէմիչ մի իտիմ:

«Քէնտի էվլատըմ եէրինէ Ժէնէրալըն էվլատընա Տիւրիէօ իսմի-
նի՝ վիրմէքլիկիմ իսէ, անըն, սօնրատան պուլունմուշ պիր էվլատ օլ-
տուղունու զանն իթտիրմէմէք իչին իտի:

«Լաքին սիւպհան Ալլա՛հ, պու էվլատ պանա նէ՝ պիւեիւք տէրտ
օլտու:

«Էկէրչի ախլէագ պօղուգլուղու եօլունա սաբան, քէնտի էվ-

լատրմ' օլմուշ օլսա իտի , տէրհալ քէնտիսինի պիւր իսլահխանէնէ վազ իլէ , ախլէագը մէզմուսինի թէպտիլ իթտիւրիւր խտիմ' :

« Լաքին կէլ պագ. քի , պախթ ու թալէ' տիկէր' սուրէթտէ թէր-թիպ իթմիշ տիր' :

« Շէօյլէ քի , ժէնէրալըն օղլու , սիննի մաթլուպէ պիլուղինտէ , ապէր օլմագ իսթէմիշ տիր' :

« Օ կիւնիւ , պէնտէ պիւր ճիւզի իւմիտ հասըլ օլարագ , ապէրիք մէսլէքի հէր չէյէ սէվգ իտէպիլիւր , վէ մուհարէպէ զուհուրա կէլէպիլիպ , տիւզիւն օղլու տա բէտէրի կիպի ժէնէրալ օլապիլիւր տէյի տիւշիւնտիւմ' :

« Լաքին էսէֆ իտէրիմքի , պու իւմիտիմտէ մուվաֆֆագըյեթ քէսպ իտէմէտի , վէ պիւզիմ օ ագըլսըզ էվլատ , բարլագ պիւր մուգատտէմէտէն սօնրա , պիւր իթաաթսըզլըզ հարէքէթինտէ պուլունմալլէ , իտամճէզասընա մահքիւմ իտիլտի , վէ իսամ եէրինէ քիւրէնէ իլգա իտիլմիշ օլտուղու հալտէ , համտ օլսուն օրատան ֆիւարէ մուվաֆֆագ օլտու :

« Շիմտի նէ' բէտէ տիր' . Շիւպհէսիզ գարչըմա կէլմէնէ ճէսարէթ իտէմէնէնէք տիր' :

« Իմտի , ժէնէրալ' էվլատընը պանա թափսիէն իթտիկի , վէ պէնտէ , անընամուսլու վէ հափիյեթլի պիւր ատէմիթմէք իչին բէսմէն քէնտիսինէ եէմին իթմիշ օլտուղում հալտէ , պուլնտան պիւր այ մուգատտէմ' միւմաիլէյհէ թէսատիւֆ իյլէտիկիմտէ , « էվլատընը իչին հէր նէ եաբմագ լազըմ իտի իսէ եաբտըմ' , լաքին էվլատընը քիւրէքտէն գաչմըշ պիւր բրանկապէնտ օլտու . սիղին իսմինիզի թաչըմաեա լաեըզ պուլունմատը , վէ շիմտի տէ նէրէտէ օլտուղունու պիլմէմ տիւեպիլի' լի'ր մի իտիմ' :

« Խա'յը , իզթիւրապը գալպ իլէ վէ կէօզլէրի եաչարմըշ օլարագ էվլատընը պէնտէն իսթէնէն պիւր բէտէրէ պու եօլտա ճէվապ վիրէմէզ իտիմ' :

« Պու ճէվապըմ' , ատէթա անըն եիւրէկինի տէլմէք տիմէք իտի' :

« Բա-տը-Շանսըն նամուսուղուղունու իզըար ու իթիւրաֆ իթմէքտէն իսէ , « ժէնէրալ , էվլատընըզ էօլմիւշ տիւր » տիմէքլիկի պիւր ալա նիեթթ իթտիմ' , ֆագաթ ժէնէրալըն աղլատըլըն կէօլտիւկիւմտէ , պու եալանը սէօյլէմէկէ ճէսարէթ իտէմէտիմ' , վէ իսթէմէնէրէք , աղըմտան , « էվլատընըզ հաեաթտա տըր » սէօզլէրի չըգտը , Օ տա պանա , « Նամուսլու պիւր ատէմմի տիր » տէյի սօրտու :

«Քէնտիսինէ նէ՞ տիեէպիլիւր իտիմ:

«Անինտէ Ֆելիքսի տիւշիւնտիւմ, չիւնքի, Ֆելիքս՝ բէտէրինին սաատէթինի մուծիպ օլաճագ, վէ տիւգիւ մութլուլու իտէճէք պիր հալտէ իտի, Պինապէրին քէնտիմի, վէ բէտէրանէ մուհապպէթ վէ շուրուրիեթիմի ֆէտա իթտիմ: Պու ֆէտաքեարլըգ իսէ, պէնիմ ի-չին զաեթ աղըր իտի, զիրա էվլատըմըն խայրընը կէօրմէրլէ մահգու-գ օլաճաղըմ պիր գէմանտա պու հալէ գաթլանտըմ:

«Պու սուրէթլէ Ֆելիքս՝ տիւգիւն էվլատը օլտու, վէ պիր գաչ կիւն գատար տիւգ օլ տէրէճէ մէսուտ իտի.քի, քէնտիմի սաատէթ ու իգպալ ալէմինտէ զանն իտիեօրտում:

«Հալպու քի պու կիւն...

Թար-ա-Մօր, քէնտիսի իչին զաեթ տէհէթլի մանէասը պու-լունան պու կիւն քէլիմէլէրինի թէլէֆֆիւգ իթտիքտէն, վէ թէէս-սիւրի աղիմլէ նիտա իյլէտիքտէն սօնրա, պիր արա, հէեէճանընա րաղմէն իւգէրինէ պայկընլըգ կէլտի:

Մէրգոււմ, քէնտիսին քէտէրինտէն նաչի սայքի թէլէֆ օլմագ հալինտէ իտի, չիւնքի վագը օլան խէթասընտան տօլաեը հիսս ի-տէկէլտիկի իգտիրապը գալպինէ, պիր տէ, քէնտիսինին բէտէր օլ-մագ քէտէրի իլավէ օլունամագտա իտի. զիրա Ֆելիքս անըն էվլատը օլուպ, Թար-ա-Մօր անը ֆէվգէլատէ սէվէր իտի:

Շուրաեը տախի տիեէպիլիւրիւ քի, իհթիեար չափուշ, ժէնէրալ հագգընտաքի մուհապպէթինտէն նաչի քէնտի էվլատընը միւմալլէ յ-հէ թէրը իթմէքլիք ֆէտաքեարլըղընտա պուլունտուղունտա, զիեա-տէսիյլէ միւզտարըպ օլմուշ իտի. չիւնքի Ֆելիքս՝ քէնտիսին մուծիպի իֆթիխար վէ մէսէրրէթի օլուպ, հաեաթը, մահգա օնա պաղըր իտի:

Թար-ա-Մօր, էվլատընըն, ֆուգարաեը թէտափի իթմէք կիպի պիր նիեթթի նէճիպէսի պուլունտուղունու չօգտան պէրու պիլիւր իտի, վէ մէրգումա, «Պէն սէնին բէտէրինիմ, վէ սէնինլէ եաչամա-եա կէլտիմ տիմէք իչին, սապըրսըղըրդւա, անըն, տօգթօրլուգ շա-հատէթնամէսինի տըմասընա պէքլէմէքտէ իտի:

Պիչարէ իհթիեար, նէ՛ թաթլը խէեալաթտա, նէ՛ իւմիտլէրտէ պուլունմուշ իտի... նի՛չէ տէֆալար, Ֆելիքս իլէ Բօգէթ արասընտա քէնտի էօմրիւնիւն թաոփլիլինի չըգմըն իտի:

Հաքին պուլնյարըն քիաֆֆէսի տէ սըրֆ խէեալաթ իտի:

Թար-ա-Մօր՝ ժէնէրալ տը Սէրտէօյլիւ չօգտան պէրու էօմիւշ զանն իթմէքտէ իքէն, միւմալլէյհ, կիւնիւն պիրինտէ մէ յոտանա

չըզտըղընտա, պու խուսուս՝ իհթիեար չափուշ իչին մուճիպի սաա-տէթ օլմագ լազըմ իքէն, պիլաքիս, օ կիւնտէն պէտ իլէ մէրգուճու իզթիրապը գալպ իհաթա իթմէկէ պաշլատը:

Շէօյլէքի պիչարէ իքի մատտէտէն տօլաեր քէնտի քէնտիսինի շէտիտէն իթապ իթտի: Պուշլարտան պիրի, քէնտիսինի օլմաեան ագ-չէնին պիր գըմմընը, Ֆէլիքսի իլէրուտէ մահիր պիր թապիպ իթ-մէքլիկէ սարֆ իյլէմէսի օլուպ, վազաա մէզքիւր ագչէնին 36,000 ֆրանգ սերմաեէսի հէնուզ պագի իտի իսէ տէ, պուշլըն ֆայիզինի թար-ա-Մօր գուլլանմըշ իտի, վէ պուշլտան տօլաեր,

— Լաքին ֆայիզ տէ, սերմաեէ տէ, Բա-տը-Շանսա աեիտ օլմագ լազըմ կէլիպ, եալընըզ անըն իչին գուլլանըլմալը իտի, տիմէքտէ իտի:

Թար-ա-Մօր՝ Բա-տը-Շանսըն գարշըլընտա զայիֆճէ հարէքէթ իթմիշ, վէ անը քէնտի հայինէ պրագմըշ օլմասընտան տօլաեր տախի քէնտիեի իթապ իթմէքտէ իտի:

Թար-ա-Մօր, տիւգիւ պուլտուղուշտան պէրու պէքի պին քէրրէ թէքրար իթմիշ օլտուղու սէօզլէրի, հէեհճանը թէսկին օլա-րագ, սիւքիւնէթ հալի քէսպ իթտիկինտէ, պիր տէֆա տահա թէք-րարլատը, վէ մուախսարէն պիր հալը մէյեուսիեէթէ տիւշէրէք, շէօյլէ սէօյլէտի:

— Պու կիւն Ֆէլիքս էօլիւեօր, վէ տիւգ՝ Ֆէլիքսի քէնտի էվ-լատը զանն իլէ, մէյեուս օլուեօր իսէ տէ, էկէրչի անըն, քէնտի-սի իչին պիր էճնէպի օլտուղուշու անլար իսէ, բէք օլ գատար միւզ-տարըպ օլմաեաճաղը տէրքեար տըր: Պէն իսէ, ումուճուշն նազա-րընտա էտնա պիր մէվգը իհրագ իտէճէեիմ, վէ քէնտի էվլատը եէ-րինէ պէնիմ էվլատըմը թայեին իթմիշ օլտուղումտան տօլաեր, ժէ-նէրալըն նազարընտա նամուսուճու դայպ իյլէեէճէեիմ: Տիւգ, պա-նա, քէնտի հագգըլ հիտտէթի արասընտա, «Էյ պաեաղը վէ էտ-նա սընըֆտան օլան իհթիեար, հիշ պիր տույղու թաշըմաեարագ, վէ հէր կիւնա գանուշ ու նիզամը թէճավուզ իտէրէք, վէ պիր ճի-նաեէթ իրթիքեապ իյլէտիկինիզի թահթը նազարա ալմաեարագ, մահզա, մէքրուհ հըրսը շանընըղըն սիզի սէվգ իթտիկի ալչագճա նասիհաթլարա պիլ իթթիպա, հէր շէյտէն էվվէլ, էվլատընըղըն տիւգ վէ միլիօն սահիպի օլմասընը իսթէտիկինիզ, վէ պէնի ալտաթ-տըղընըզ իչին, սիզի թահգիւր իտէրիմ: պուշլտան պէօյլէ, քէնտիսիզի, օրտուի քէպիրին էսկի վէ նամուսուլու ապէրինտէն ատտ իթմէկէ հագ-դընըզ եօգ տուր, տիեէճէք տիր:

«Եա Բապպի՛, պէնիմիչին պու նէ՛ պիւելիւք լանէթ տիր . հալ-պուքի պէն հէր եաբարդըմը , վիճտանըմըն սէտասընա իթաաթլա եաբարդըմտան , կէրչի պու լանէթ ատիլանէ տէյիլ իսէ տէ , մու-վաֆրդը ատալէթ օլմասը զահիրի հալտէն անլալըմագտա տըր , վէ ալէմ՝նաղարընտա իսէ , զահիրի ահվալ , հաղըգաթ եէքինէ կէչ-վէքտէ տէ յիլմի տիր :

«Պունտան տա պաչդա «տիւգ՝ պանա , «Ալլա՛դ , էվլատըմը , հա-ղըպի էվլատըմը նէ՛ եաբարդըմը . Շիւպհէսիդ անը տա , սիղին ճինա-եէթ քեաղանէ հըրսը շանընըգա ֆէտա իթաինիդ» տիւեպիլիւր :

«Օ հալտէ քէնտիսինէ նէ ճէվապ վիւրէճէնիմ . էկէրչի Բա-տը-Շանսըն նէրէտէ պուլունտուղոնու պիլսէ իտիմ . . վադաա , քէն-տիպի ճահէլ թապիեաթլը իսէ տէ , եիւրէկի թէմիդ օլտուղունտան , քէնտի ուղրունա վազը օլան խրտմէթլէրիմի զըրար իթտիւքտէ , տիւ-գիւն հիտտէթինի թէսկին իտէճէկի շիւպհէսիդ տիր :

«Փաղաթ պու սէֆիլ տէլիգանլը նէրէտէ տիր . Բիւրէքտէն ֆի-րարընտան պէրու , հազգընտա հիչ պիր խապէր ալմամըրմ տըր :

Պու արա , Թաբ-ա-Մօր սէօղիւնիւ գաթթ իթտի , վէ պիր միւտտէթ տիւշիւնիւեօր կիպի կէօրիւնտիւքտէն սօնրա , շէօյլէ իւա-վէ էյլէտի :

— Էվլատըմ տախի , վիճտանսըղըրմտան վէ քէնտիսինի թէրք իթտիկիմտէն տօլաեք պէնի իթապ իտէճէկինտէն , անըն նաղարըն-տա տախի թահգիւրէ տիւշար օլաճաղը : Փէլիքս՝ նամուսլու վէ միւսթաղիմ իւլ աթվար պիր կէնճ իտուկինտէն , թէպրիեէյի զիմ-մէթիմ իչին հէր նէ սէօյլէսէմ , անլամաեաճաղ , վէ հարէքէթի վա-ղըմը ճինաեէթ տէ ատտ իթմէսէ , պիւելիւք պիր խէթա ատտ ի-տէճէք տիր : Պէն անը , էվլատ տէյի գապուլ իթմիչ օլմատըղըմկի-պի , օ տախի պէնի , քէնտի բէտէրի տէյի գապուլ իթմէեէճէք տիր : Լաղըրտըրըմը տինլէմէր իսթէմէեէճէք վէ պէլքի տէ պանա լանէթ օղըեաճաղ տըր : Հալ պու քի , հիչ շիւպհէմ եօգ տուր քի , հըրսը շանըմա գաթան աֆվ իթմէեէճէք տիր , յիւնքի մուամէլէյի վա-ղըմը , ալէմ կիպի հիւքմ իտէրէք , քէնտիսինի տիւգ իթմէք իսթէ-տիկիմի ֆարզ ու գընաա իլլէեէճէք տիր :

«Պիր էվլատըն՝ բէտէրի ալէ յհինտէքի լանէթի իսէ , խուսուսիյ-լէ օ բէպէր՝ պու լանէթէ միւսթահաղգ օլտուղունու հիսս իթտիկի թաղաթիւրտէ , զաեէթ աղըր պիր մատտէ տիր :

«Հաթթա , կիւնիւն պիրինտէ մատամ Տիւրքիօեիւ տէ պուլ-

սամ, օ տախի պէնի ըէտտ իտէրէք, չէօյլէ տիեէճէք տիր.

«— Եանըմա կէլմէերն, չիւնքի սիզ պէնտէն էվլատըմը գաչըրմազ իսթէտինիզ, նի՞չին անը սախթէ պիր իսմ թահթընտա պիւերիւթմէք ֆիլլընտէ պուլունտունուզ, Շիւպհէսիզ թահարըրեաթըմտան կիզլէմէք վէ նիեաթը մուզըրընիզի պէնտէն լաերզըյա սէթը իթմէք իչին, տէյի՞ մի, Վազթիյլէ սիզ պիր սատէ ատէմ իտինիզ. պէն տէ սիզի սէվէր իտիմ, լաքին հըրսը շան՝ սիզին զայպընըզա սէպէպ օլտու, Ձէքլինիզ, կէօզիւմէ կէօզիւքմէերնիզ:

«Պիր գատըն, նէ՞ գատար թահգիր կէօրսէ, հէր չէյի ունուտա. պիւր, աֆվ իտէպիւր. լաքին պիր վալիտէ, էվլատընը քէնտիսինտէն զասպ իթմէք իչին հէր չէյի եաբան ատէմէ, ասլա վէ գաթա աֆվ իտէմէզ:

«Խմտի, հէր քէստէն վէ հէր թարաֆտան ըէտտ օլունտուզում հալտէ, նէ՞ եաբաճաղըմ:

Պու տէհէթլի սիւալին գարչըսընտա, թար-ա-Մօր, պիր մահ-քիւմիւն՝ քէնտի հաքիւի գարչըսընտա պաչընը էյտիկի կիպի, պաչընը էյտի, վէ տէրեայը միւլահազաթա տալըպ, պիր գաչ տազըզա գատար թագաթսըզ վէ տէրմանսըզ պիր հալտէ պուլունտուզ տան ոճնրա, չէօյլէ իլավէ իթտի:

— Էկէրչի պու չէյլէր իլէ Ֆէլիքսին հաեաթը գուրթարըլապիլէ իտի... ֆազաթ Ֆէլիքս եինէ էօլէպիւր, վէ թասափվուրլարըմը մահվ ու իպթալ իտէրէք, անլէրին վահի վէ հազգսըզ օլտուզունու կէօսթէրէն վէ պէնի թէետիպ իտէն՝ ճէնապը Ալլահ տըր:

«Շիմտի նէ՞ եաբաճաղըմ:

Թար-ա-Մօր, մէյեուսիեթինին ոճն տէրէճէսինէ կէլտիկի հալտէ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Եա սիւպհան Ալլահ, սէն պանա պու գարանըզտա պիր ըչըզ կէօսթէր, տիեէրէք, եէրտէ տիզ չէօքտիւ:

Հազըզէթէն մէրզ ում տուա՞ մը իտիեօրտու, եօզսա թէճէն-նիւն միւ իթմիչ իտի:

Պու խուսուստա գաթի պիր չէյ տիեէմէերիզ, լաքին տուա իթմէքտէ օլտուզունու զանն իտէրիզ, չիւնքի թար-ա-Մօր՝ չէնտ տագըզա օ վաղիեթտէ տուրտուզտան ոճնրա, աեաղա գալըտը:

Աեաղա գալըտըղընտա, զանն իտէրսին ըի, Հազգ թարաֆընտան քէնտիսինէ պիր չէյ իլհամ օլմուչ տուր կիպի, բէք մահզուն հալտէ կէօրիւնմէեօրտու:

իշթէ, պու արա, թար-ա-Մօր՝ քէնտի քէնտիսէ շէօյլէ սէօյլէտի.

— Խա՛յր, պու կիտիշին ուզուն միւտտէթ տէվամընա արթըգ թէհամմիւլ իտէմէմ: Հէր շէյի սէօյլէեհէճէեհիմ, վէ էկէրչի անտէն սօնրա տիւգ պէնի թագպիհ իտէր, էվլատըմ պէնի րէտտ իյլէր, Բա-տը-Շանս պէնի լանէթլէր, մատամ Տիւրթիէօ պէնի թանըմագ, վէ տօթթարըմ պէնի թէրբլէ, թահգ իրէն պէնտէն իրագլանըրլար իսէ, պէն տէ նէ՞ եարաճաղըմը պիլիլիմ: . . Հիշ տէյիլ իսէ, հէր քէսէ իս-պաթ իտէճէեհիմ.քի, էկէր թար-ա-Մօր պիլ խէթա եախօտ պիլ ճի-նանէթ իշլէեհէճէք գատար հալը գաափտա պուլունտու իսէ, պու գապահաթ եախօտ ճինանէթինի քէֆարէթ իշին, էօլէճէք գատար ճէսարէթի հայիգ տիլ:

Պու գարարըմըն միւնասիպ օլտուղունա իսքեաթ օլմուշումտուր: Իյի գարարըրըն իճրասը իսէ, իրթէսի կիւնէ պըրագըլմամալը տըր: Իմոի, չարուգ կիտիպ տիւգիւ պուլուեմ:

«Հէր նէ տախի վագը օլտա, արթըգ պու հայի շէքէմէմ:

Թար-ա-Մօր սօն սէօյլէրի թէլէֆֆիւգ իտիպ, տիշարը չըգմա-եա հաղըրլանմագտու իրէն, խարիճտէն գարու չալընտը, վէ չա-վուշ՝ սէրթ պիլ սէտա իլէ,

— Նէ՞ իսթէեօրսունուգ, տէյի սիւալ իթտի:

Խըզմէթքեար:— Էֆէնտիմ, զաթընըղը իսթէեօրլար:

Թար-ա-Մօր:— Իսթէեհէնլէր քիմէ՞ր տիլ:

Խըզմէթքեար:— Էնվալիտ գըչասընտան կէլմիշ օլան ի.քի նէֆէր տիլ:

Թար-ա-Մօր:— (Խըզմէթքեարա, լագըրտըրընը թէքիլ իթմէկէ վագըթ պրագմանարագ.) Բամէ իլէ կարնիղօ՞ն մու:

Խըզմէթքեար:— Էվվէթ:

Թար-ա-Մօր:— Տէֆ օլսունլար, պէն քիմսէեի գապուլ իթմէմ:

Խըզմէթքեար:— Լաքին . . .

Թար-ա-Մօր:— Լաքին նէ՞: Ճէվապըմ աշիքեար տէյիլ մի տիլ:

Խըզմէթքեար:— Աշիքեար տըր, ֆագաթ պէրապէրլէրինճէ պիլ տէ գատըն պուլունմագտա տըր:

Թար-ա-Մօր:— Գատըն մը:

Խըզմէթքեար:— Էվվէթ:

Թար-ա-Մօր:— Ահ քեաշկի Բօզէթ օլտա:

Խըզմէթքեար .- Խա'յր , մատամ Տիւրիէօ իսմինտէ պիր գատըն տըր :

Մատամ Տիւրիէօ իսմինի իշիթտիկինտէ , Թար-ա-Մօր՝ պիւ-թիւն պիւթիւն բուսուլանը շաշըրտը , վէ տիւսիզ կիպի տուրտու-ղունտան , խըզմէթքեար ,

— Էֆէնտիմ , նէ՞ ճէվապ վիրէեհիմ , տէյի սիւալ իթտի :

Թար-ա-Մօր .- (Ալթիւսթ պիր սէտա իլէ .) Մատամ Տիւրիէօ՞ միւ տէտինիզ :

Խըզմէթքեար .- Էվվէթ :

Թար-ա-Մօր .- (Բէնտի քէնտիեէ .) Այ սանա պիր բիւսկիւլիւ պէլա տահտ . շէյթանըն տա իշի գալմամըշ , պիր տիւզիեէ պանա հաքիմ կէօնտէրիեօր :

Պու միւլահաղատան սօնրա , մէրդուլմէ գատընըն իշէրի կիրտի-րիլմէսինի խըզմէթքեարա էմր իթտի :

Խըզմէթքեար .- Իքի նէֆէրէ նէ՞ տէյիմ :

Թար-ա-Մօր .- Անլէր սալօնտա պէքլէսինլէր :

Խըզմէթքեար .- (Մատամ Տիւրիէօեիւ պուլմանա կիթտիկի սը-րատա , ֆիքրինտէն .) Նէ՛ կիւզէլ արգատաշլըզնը տօսթ :

Թար-ա-Մօր .- Օթուզ սէնէ շու մատամ Տիւրիէօեիւ արգուլէ-տիկիմ հալտէ , շու արա մէյտանա չըգմասը բէք զարիպ տիր : Պահս իտէրիմ.րի , էվլատընը պէնտէն իսթէմէեէ կէլիեօր : Կէլսին պագա-լլմ , նէ՞ եարարըզ :

7

ԹԱԲ-Ա-ՄՕՐՈՒՆ , ՄԱՏԱՄ ՏԻԻՐԻԼՕՆԻԻՆ ԷՎՎԷԼՃԷ ՁԱՆՆ ԻԹՏԻԿԻ

ՎԷՃՃ ԻԻԶՐԷ ԲԷՔ ՍՈՒՀՈՒԼԷԹԼԷ ԱՐԶԸ ՄՈՒՎԱՅՖԱԳԱԹ

Ի Թ Մ Է Մ Է Ս Ի

Խըզմէթքեար , մատամ Տիւրիէօեիւ պուլմանա կիթտիկինտէ , Թար-ա-Մօր պիր ազ քէնտիսինի թօրլահարապ ,

— Խուսուսիյլէ էվլատընտան պահս իթտիկինտէ , ասլա էսէրը զաաֆէթ կէօսթէրմէեէ կէլմէզ , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ , օլ էսնատէ դանէթլէ մէսուտ օլտուղու ճի-
հէթլէ , Թար-ա-Մօրա սարըլմագ փիքըլլէ անըն օտասընա կիրտի-
կինտէ , մէրգում , պիր տէրէճէ մէսէրըթլէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պիչարէ գատըն , պէնի հալէա սէվիեօր , Լաքին էկէր պիլսէ ...
Ֆագաթ , էյ Թար-ա-Մօր , ժէնէրալըն կէօզ եաչլարընը կէօրտիւկիւն-
տէ միւթէէսսիր օլտուղուն կիպի , շիմտի տէ էսէրը զաաֆէթ կէօսթէր-
մէք լաղըմ տէյիլ տիր , Շիմտիեէ գատար չօճուդ տավասըյա էրէ-
յիճէ մէչղուլ օլտուն . արթըզ պու կիպի ահմագլըղա խիթամ վիր-
մէք կէրէք տիր ... Ճէսուր օլալըմ . . . իչ կէօրմէք իչին ճէսարէթ
լաղըմ տըր , տէտի :

Մէրգում իհթիեար չավուչ , մատամ Տիւրիէօեիւ , օթուրտու-
ղու մահէլլտէ վէ դանէթ սօղուգ գան իլէ գապուլ իթտիկինտէն ,
մէզպուրէ , իչպու գապուլիեէթտէն տօլաեը թէաճճիւպտէ գալա-
րագ , տիգդաթլէ Թար-ա-Մօրա պագմագտա իտի :

Նիհանէթ մէզպուրէ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Օլամազ . Թար-ա-Մօր պու գատար իհթիեար տէյիլ տիր ,
տէտի :

Մալիւմ օլտուղու իւզրէ , չավուչը մէրգում , ազ վագըթտա զա-
հիրէն զիեատէսիլլէ իհթիեարլանմը իտի : Մէրգում իսէ , խէֆիէն
մատամ Տիւրիէօեէ պագարագ ,

— Տայիմա կիւղէլ տիր , տէյի տիւչիւնմէքտէ իտի :

Մէրգումէ , խուսուսիլլէ եալընըզ օլմատըղը զէմանլարտա սիւ-
քիւթ տուրմագ միւթասը օլմատըղընտան ,

— Լաքին , միւսիւ , տիեէրէք լաղըրտըեա պէտ իյլէտի :

Թար-ա-Մօր .— Պուեուրուն մատամ , իֆատէնիլլէ տէվամ իտին :

Մատամ Տիւրիէօ .— Պուլունտուղում մահէլլ նէրէսի տիր :

Թար-ա-Մօր .— Մ. տը Սէրտէօյլին խանէսինտէ պուլունու եօր-
սունուլ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Շիւպհէսիլ անըն օթէլինտէեիւմ :

Թար-ա-Մօր .— Էվլէթ , մատամ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Լաքին , պուրատա քիմի՞ն օտասընտա պու-
լունուեօրում :

Թար-ա-Մօր , ճէվապ իթասընա թէրէտտիւտ իթտիկինտէն ,
մատամ Տիւրիէօ տիթրէեէրէք ,

— Նիհանէթ միւսիւ , սէօյլէեէճէ՞քմիսինիլ , տէտի :

Թար-ա-Մօր .— Պուրատա , մատամ , պու օտատա . . .

Մերդում սէօղիւնիւ իքմալ իթմէտիկինտէն , մատամ Տիւրիէօ , սապրը թիւքէնմէքտէ օլտուղու ճիհէթլէ ,

— Սէօղիւնիւղիւ իքմալ իտին . էվվէթ , պաշգա եէրտէ տէյիլ , պու օտատա , քիմի՞ն նէզտինտէ պուլունուեօրում , տէյի թէէքիտ իթտի :

— Պու օտատա , չավուշ Թաբ-ա-Մօրուն նէզտինտէ պուլունու-եօրսունուղ , տէյի մէրդում ճէվապ վիրտի , լաքին իշպու սէօղէրի իրատ իթտիկի ղէման , զանն իտէրսին քի , պիր պըչաղըն սիվրի վէ սօղուղ ուճունուն եիւրէկինէ սաբլանտըղընը հիսս իթմէքտէ իտի :

Թաբ-ա-Մօրուն , ֆիլհադըգա պու սըրատաքի հալի , իրատ օլունան միւթէատտիտ սիւալլէրտէն վէ ինքեարը նազապիլ իսպաթլար-տան թազիիզ օլունարազ , հաքիմի գարչըսընտա միւթթէհիմօլտու-ղունու իզըրաբէ մէճպուր օլան պիր մազնունըն հալինէ պէնդէեօրտու :

Մատամ Տիւրիէօ՝ հազգընտա կէօսթէրիլէն սուրէթի գապու-լիեթտէն , քէնտիսիլլէ կէօրիւշէն ատէմին Թաբ-ա-Մօր օլտուղունա ինանամետարադ ,

— Փագաթ միւսի , սիզ քիմնիսիզ , տէյի սիւալ իթտի :

Թաբ-ա-Մօր .— (Գաչամագ թարղընտա .) Պէն պու օտատա ի-գամէթ իտէն շախսըմ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Տիմէք սիզ Թաբ-ա-Մօրսունուղ :

Թաբ-ա-Մօր .— Շիւպհէսիզ , մոտամ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Թաբ-ա-Մօր օլտուղունուղ հալտէ , պէնսի պու եօլտա գապուլ իթմէքլիկինիզ ղալիպ չէյ տիր :

Մէրդումէ , գարչըսընտա պուլունան շախսա , պիր ճանվէր տիր կիպի ֆէվգէլատէ հայրէթ վէ տէհչէթլէ պազմագտա օլուպ , նիհա-եթ անըն պիր ճէրիհասընտան , մէրդումու թանըտը , վէ օլ պապտէ արթըզ չիւպհէսի գալմատը :

Թաբ-ա-Մօր իսէ , քէնտի միւլահազասըյլա ֆիքրի մէշղուլ իտու-կինտէն ,

— Տէհչէթլի տաղըգա կէլտի , էվլատընը պէնտէն սիւալ իտէ-ճէք տիր . թէմըրին իլտէն պրազմետա կէլմէզ , տէյի տիւշիւնտիւ , Մատամ Տիւրիէօ .— Սէօյլէ պագալըմ , Թաբ-ա-Մօր :

Թաբ-ա-Մօր .— Փագաթ նէյի՞ սէօյլէնիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Լաքին սիզէ նէ՞ օլմուշ . աղընըզա խիֆֆէթ մի կէլմիշ տիր :

Թաբ-ա-Մօր .— Խալլ , աղըմա նիշին խիֆֆէթ կէլտին :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էօյլէ իսէ ունութտու՞նուղ մու :

Թաբ-ա-Մօր .- Նէ՞յի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Օթուղ սէնէ էվվէլ . . .

Թաբ-ա-Մօր .- Օթուղ սէնէ էվվէլ նէ՞ օլմուշ իսէ , սէօյլէնին պագալըմ :

Մատամ Տիւրիէօ , վագը օլան դապուլիեթտէն տօլաեը օլ տէ-
րէճէ շաշըրմը իտի քի , նէ՛ տիեճէկինի պիլմէեօրտու . պունունլա
պէրապէր հէր նէ տախի օլսա , պու սօղուգ մուամէլէ վէ դապու-
լիեթտ սըրասընտա , Բա-տը-Շանստան պահա իթմէկի , վէ անըն
իչին բէտէրինտէն ափվըգ տիլէմէկի միւնասիպ ատտ իյլէմէտի :

Հէր նէ հալ իսէ , մատամ Տիւրիէօ , օթուրմասը քէնտիսինէ
իթար օլունմագսըզըն , վէ մէյեուս տախի օլմագսըզըն , պիր իսկէմ-
լէտէ օթուրուպ ,

— Օթուղ սէնէ ագու՞մ , վէ տահա էվվէլ , Թաբ-ա-Մօր , պիր-
լիքտէ մու հարէպէ իթմէքտէ խիք , տէտի :

Թաբ-ա-Մօր .- Սահիհ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Արգօլտա , պէնիմ հահաթըմը սիզ գուր-
թարտընը :

Թաբ-ա-Մօր .- Պու նէ՞ կիւղէլ գուվվէյի հաֆըղա : Պէն օ գա-
տար ուզաղը խաթըրլահամաեօրում : Հալպու քի պունլարը խաթըրլա-
եապիլմէք իգթիտարընա մալիք օլմագլըգ , պիզէ եէնիտէն կէնճլիք
քէսպ իթտիրմէգ :

Մատամ Տիւրիէօ , պու ճէվապը իշիթտիկինտէ , նէ կիպի զան-
նա զահիպ օլմասընը քէնտիսի տէ շաշըրտը : Անճագ , շու եօլտա
միւլահազա իյլէտի :

— Խասթա օլտուղունու պանա խապէր վիրմիշլէր իտի : Աալի-
պա աղլընա խալէլ կէլմիշ տիր : Իմտի , թաթլը թաթլը քէնտիսի-
նի եօլա կէթիլմէք լաղըմ տըր : Տահա պիր այ էվվէլ պէնի ֆէվ-
գէլատէ սէվէն պիր ատէմ , հագգըմտա պու մէրթէպէ վագիֆէսիզ
օլմագ , Բամէ վէ Կարնիզօնուն թէէմին իթտիքլէրիիէ նէզարէն ,
պիր այ մուղատտէմ , քէնտիսի , պէնիմ հագգըմտա հէեճան իլէ
պահա իթմէքտէ իմիշ , վէ էսկի արգատաշլարընտան պիրի , պէնիմէվ-
սաֆըմը մէտհ ու սէնա իթտիկինտէ , չօճուգ կիպի աղլար իմիշ ,
Եա Բապպի , պիր այտան պէրի նէ՞ հալ վագը օլմուշ տուր , վէ էլան
աճապա նէ՞ հալ վագը օլմագտա տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Աշիքեարէն) Վէ Արգօլտա տա սիզ պէնիմ . .

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ , սիզին գատըն օլտուղունուզու իւք տէ-
ֆա պէն կէօրտիւմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ :

Թաբ-ա-Մօր .- Իշվէօ վաղըթտան , պէն , սիզի սէվտիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Եանի պիրիպիրիմիզի սէվտիք :

Թաբ-ա-Մօր .- Հէմտէ ֆէվգէյատէ սէվտիք :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պագաթ պու կիւնքի հալինիզ նէ՞ տիր , Ա-
ճապա հագգըմտա տէրքեար օլան իւք մուհապպէթինիզ գալմա-
տը մը :

Պու արա , Թաբ-ա-Մօր , մէրգումէեէ հալէա մուհապպէթի
պուլունտուղունու թէէքիտ իթմէսի իւզէրինէ , մատամ Տիւրիէօ-
նիւն թէքլիֆի իւզէրինէ ալալարընտա թօզալաշմա վուզու պուլ-
տու : Անճագ իճթիւար չափուշ , էյան քէնտի օղլունուն տէրտիյէ
ֆիքրի մէշղու օլարագ , վէ մէղպուրէնին օլ պապտէ պահս իթմէմէ-
սինտէն տօլսեը թէաճճիւպ իտէրէք , տալկըն տալկըն տուրմագտա
իքէն , վագթիյէ օրտուտա պագգալլըգ իթմիշ օլան պու գատըն ,

— Թաբ-ա-Մօր , քէմալը սէրպէսթի վէ խալիսէթ իւզըն կէօ-
րիւշէլիմ , տէտի :

Թաբ-ա-Մօր .- Զաթէն հէր զէման օ եօլտա կէօրիւշմիւշիւզ
տիւր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Սիզտէ պիր հալ վար տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Խալը , հիշ պիր շէյիմ եօգ տուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պանա խապէր վիրտիլէր :

Թաբ-ա-Մօր .- Քիմ խապէր վիրտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բամէ իլէ Կարնիզօն :

Թաբ-ա-Մօր .- Նէ՞ սէօյլէտիլէր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Խասթա օլտուղունուզու պիլտիրտիլէր :

Թաբ-ա-Մօր .- Պէն հիշ պիր զէման շիմտիքի գատար սըհհէթ-
ճէ էյի հալտէ պուլունմամըշմ տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Եախօտ պազը տէրտլէրինիզ վար տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Աճայիւպ , հէրքէսին տէ տէրտի օլուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տէրտինիզի պանա պիլտիրին :

Թաբ-ա-Մօր .- Տէրտիմի կէշիւրմէք իշին հիշ պիր շէյ եաբամագ-
սընըզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Քիմ պիլիլի : - Պուրատա բահաթմըսընըզ :

Թաբ-ա-Մօր .- Ֆէվգէլլանէ բահաթմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էօյլէ իսէ տէրտինիզ նէ՞ տիր :

Մէրգուժ, պու սիւալէ տախի միւսէրրահ պիր ճէվապ վիրմէ-
եիպ, նիհաեէթ արալարընտա պիր ազ տահա պու կիպի նէթիճէ-
սիզ սէօզլէր թաաթի օլունտուգտան սօնրա, սէօզ երինէ թաբ-ա-Մօ-
րուն իւզէրինէ նազլ օլունտու :

8

ՄԱՏԱՄ ՏԻՒՐԻԷՕՆԻԻՆ, ԹԱԲ-Ա-ՄՕՐՈՒՆ ԶԱՆՆԸՆՏԱՆ ԶԻՆԱՏԷ
ԻՅԻ ՊԻՐ ՎԱԼԻՏԷ ՕԼՄԱՍԸ

Թաբ-ա-Մօր .- Բէք էյի, մատամ Տիւրիէօ, մատամքի պէնտէն
պահա իթմէք իսթէեօրսունուզ . արզունուզա մուվաֆֆազ աթ իտէ-
րիմ, Աչրգտան աչըզա վէ սէրպէսթճէ պէեանը հալ իթմէք իսթէր-
միսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հա'յ հա'յ :

Թաբ-ա-Մօր .- Պէն միւզտարըպ օլունեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Հէեէճան իլէ .) Տիմէք տիր քի միւզտարըպ
օլունեօրսունուզ, վէ միւզտարըպ օլտուղունուզու տա պէնտէն կիզլէ-
մէեէ չալըչըեօրսունուզ :

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ, շիմտիեէ գատար միւլաղաթմըզն է-
սասը օլմասը լազըմ կէլէն պիր մատտէտէն պահա իթմէտիկինիզի
կէօրմէքլէ, զիեատէսիյլէ միւզտարըպ օլունեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

Թաբ-ա-Մօր .- Նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի պէն բէք էյի անլաեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պէքի, պիրպիրիմիզտէն այրը օլարագ
կէչիրտիկիմիզ օթուզ սէնէ զարֆընտա միրուր իտէն էօմրիւմիւ սի-
զէ պէեան իթմէքլիկիմի իսթէեօրսունուզ, Իչպու օթուզ սէնէ զար-
ֆընտա հիչ պիր ֆէնալըզ տա պուլունմատըմ, վէ զանն իտէրիմ
քի, սիզ տէ պէնի օլտուզճա թանըտըզընըզտան, ֆէնալըզ տա պու-
լունմատա զայրը միւզթէտիր օլտուղումու տէրք իտէպիլիրսինիզ,
իչթէ, պուրալարընը պիլտիկիմտէն, օթուզ սէնէ զարֆընտա կէ-

չիրտիկիմ էամիւն պազը մահրէմիեթլէրինի սիզէ պիւտիրմէկէ հէ-
նուզ վագըթ օլտուղունու միւլահագա իտիեօրտում:

Թաբ-ա-Մօր.- Խա'յր, մատտէ պու տէյիլ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ.- Եա նէ՞ տիր:

Թաբ-ա-Մօր.- Միրուր իտէն օթուզ սէնէ հէնկեամնտա, ի-
քիմիզ տէ պիրիպիրիմիզի էօլմիւշ զանն իթտիկիմիզ, վէ էվլի օլմա-
տըղըմըզ հալտէ, իսթէտիկիմիզ սուրէթտէ հարէքէթէ սէրպէսթ ի-
տի.թ. Պինաէն ալէյհ, պու խուսուստա եէկտիկէրիմիզէ հիսապ վէ
էյզահաթ վիրմէկէ մէճպուր տէյիլիզ:

Մատամ Տիւրիէօ.- (Թէաճճիւպիւ արթարագ.) Ֆիքրինիզի
անլաեամաեօրում:

Թաբ-ա-Մօր.- Լաքին գուվվէյի հաֆըզանըզ միւքէմմէլ իտուկի-
նի պիր ազ էվվէլ իսպաթըյա կէօսթէրտինիզ:

Մատամ Տիւրիէօ.- Էվվէթ, տահա պիր խայլի շէյլէրի խա-
թըրլամագտաեըմ:

Թաբ-ա-Մօր.- Էլօ'իզ, Պէրէզինա նէհրինտէն կէչտիկիմիզի ու-
նութտունո'լզ մու:

Մատամ Տիւրիէօ.- Պիրիպիրիմիզտէն այրըլտըղըմըզ վագթը՞մը:

Թաբ-ա-Մօր.- Խաթըրնըզա կէ՞լմէեօր մու քի, սիզի թէրք իթ-
տիկիմ սըրատա եալընըզ տէյիլ իտիմ: Սիզէ եագընէն միւնասիպէթի
օլան պիր շէյի, եախօտ պիր մախլուգու տա պէրապէր կէօթիւր-
տիւմ: Սիզ, հէնուզ վալիտէ օլմիւշ իտինիզ, վէ պէնիմ կէօթիւր-
տիւկիւմ մախլուգ՝ էվլատընըզ իտի. Իմտի, ա՛ սէֆիլ, նի՛չին անտէն
պահս իթմէեօրսունուզ:

Մատամ Տիւրիէօ.- (Քէնտի քէնտիեէ.) Լանէթլէր եաղահագ
վագըթ կէլտի. թէմքինի էլտէն պրագմաեալըմ: (Աչիքեարէն.) Պո-
խուսուստա լագըրսը աշմամաեա սէպէպլէրիմ վար իտի:

Թաբ-ա-Մօր.- Նէ՞ տիեօրսունուզ. պիր վալիտէնին քէնտի էվ-
լատը հագգընաա մէրագ իթմէմէսինէ նէ՞ սէպէպի օլապիլիր:

Մատամ Տիւրիէօ.- Բամէ վէ Կարնիզօն, պանա, պու էվլատըն
սիզին իչին պիւեիւք տէրտ ու քէտէրլէրի մուճիպ օլտուղունու պէ-
եան իթտիլէր:

Թաբ-ա-Մօր.- Եալան տըր:

Մատամ Տիւրիէօ.- Օ հալտէ պազը թասալարը մուճիպ օլմիւշ
տուր:

Թաբ-ա-Մօր.- Պու տա սահիհ տէյիլ տիր:

- Մատամ Տիւրիէօ .- (Քէնտի քէնտիւէ .) Պու սէօզլէրտէն պէն
հիշ պիր մանէա չըգարամաեօրում,
Թար-ա-Մօր .- Տէվամ իտին ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Բա-տը-Շանս . . .
Թար-ա-Մօր .- Էյ . . .
Մատամ Տիւրիէօ .- Գաթիէ մահքիւմ օմուշ ,
Թար-ա-Մօր .- Էվվէթ ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Իշթէ պիրինճի թասա պու ,
Թար-ա-Մօր .- Էկէրչի թասա ատտ իտլիր խէ ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆազաթ սիզ , անըն գուրչունա տիզիվէսի-
նի մէնն իթմիշինիզ ,
Թար-ա-Մօր .- Էօյիէ եարմանա պօրճու իտիմ ,
Մատամ Տիւրիէօ .- (յնտան սօնրա քիւրէօկէ կ'օնտէրիւմիշ ,
Թար-ա-Մօր .- Պիլիեօրում ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Քիւրէքտէն ֆիրար իթմիշ ,
Թար-ա-Մօր .- Ֆիրար իթտիկինի սէօյէտլէր ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Հպպու քի օնտան սօնրա նէ օլտուղունու
պիվէզսինիզ ,
Թար-ա-Մօր .- Սահիհ տիր ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Էյ սիզ պու շէյլէրի րէտէր վէ թասա ատա
իթմէն օրմուսունուզ ,
Թար-ա-Մօր .- Խալլը ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր ատէմին եալընըզ պիր նէֆէր էվլատը
օլտուղու հալտէ , օնա տա պու եօլտա մուամլէ իտիլէսի , զարիպ
շէյ տիր ,
Թար-ա-Մօր .- Էվվէլ էմիրտէ Բա-տը-Շանս պէնիմ էվլատըմ
տէյիլ տիր ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Աճայիպ , Բա-տը-Շանշ էվլատըմըզ տէյիլ
մի տիր ,
Թար-ա-Մօր .- Խալլը , տէյիլ տիր ,
Մատամ Տիւրիէօ .- Նիշին Տիւրիէօ իսմինի թաշըեօր ,
Թար-ա-Մօր .- Պու պէնիմ պիր սըրըրմ տըր ,
Մուհապէրէնին իշպու սօն սէօզլէրի էմնասընտա , Թար-ա-Մօ .
րուն լէհճէսի սօլմո շ օլտուղու կիպի , քէնտի ի տէ ֆէվզէլատէ
թահրիք օլունմուշ իտի ,
Մատամ Տիւրիէօ . « Պու պէնիմ սըրըրմ տըր » սէօզլէրինի իշիթ .

տիկիրտէ , եայլ պիր մատտէ տիր կիսլի տէրհալ աեաղա դալդալ ,
վէ թէհտիտլէ գարըչըդ հեեհճանամիդ պիր սէտա իլէ ,

— Եղլէ իտէ էլլատըմ նէ՞ օլտու , տէտի :

Թար-ա-Մօր .- (Մի թէհտիր պիր հալ իլէ .) Էլլատըմըդ մը :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Թար-ա-Մօրուն քէնտիսինտէն պիր սորը
վէ պիր ֆէլաքէթ կիդլէմէքտէ իտու կինէ լաքեաթ օլտուղու ճիհէթ-
լէ , գիեատէ շիտտէթ կէօթէրէրէք .) Էվլէթ , էվլատըմը նէ՞ եար-
տըմըդ :

Թար-ա-Մօր , տիւշիւնճէլի վէ մահլուն պիր հալտէ ոլուլուն-
մասըյա , պիր տադըդա դատար ճէվապ վիրմէքսիզին տուրտու-
ղունտան , սաղըդ աքէր պադլալը օան պատըն , մէրդուուն եա-
նընա եադլաշ պ , վէ սէրթճէ դօլունու տիւրթիւշտիւրիւպ .) Լաքին
ճէվապ վիրէճէքմիսինիպ , էվլատըմը նէ՞ ետըտըմըդ , տէտի :

Թար-ա-Մօր .- (Շաչլըն կիպի մէրդումէեէ պապաբապ , ֆիւր-
րինտէն .) Սուի հարէքեաթըմը կիդլէեէն էօրթիւ երթըմաեա պաշ-
լանօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շուրաեը պիրմիշ օլուն քի , էվլատըմը նէ՞
եարտըլընըդ սէօյլէմէտիքճէ , պուրատան տիշարը չըգմաեա-
ճաղըմ :

Թար-ա-Մօր .- Պիր աղ թէսկին օլունուպ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր վալիտէ , մատտէ քէնտի էվլատը հազ-
գընտա օլտուղունտա , թէսկին օլապիլի՞ր մր :

Թար-ա-Մօր .- Հալ պու քի պիր աղ էվվէլ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր աղ էվվէլ , հիշ տէյի իսէ , էվլատըմըն
հաեաթտա օլտուղունու պիլիսօրտում : Ամա նիգամաթը աքէրիէեէ
գարչը պաղը խէթալալտա պուլունուլ իմիշ : Պէնճէ , պունտա նէ՞
պէյի օլապիլի իտի , Հալ պու քի շիմտի . . .

Թար-ա-Մօր .- Ալիդէմ մատամ Տիւրիէօ , էվլատըմըդ հաեաթ-
տա տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Սահիհ մի :

Թար-ա-Մօր .- Թաշըտըլըմ խաշ իւզէրինէ եէմին իտէրիս :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ի տնրըմ :

Մէրգումէ , էվլատըմըն հաեաթտա օլտուղունա էմին օլաբապ ,
նէֆէս ալտը , լալին Թար-ա-Մօր նէֆէս ալամատըց տան պաշգան ,
անլընտան տա սաղուդ պիր թէր աղմալտա իտի :

Մէրգում , ֆիւրրինտէն ,

— Գապահաթլարըմը իզրար ու իթիրաֆ իթմէքլիկին վագթը կէտի, տէտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատըմըզըն նէրէտէ օլտուղունու պիլիեօր-մուսունուզ:

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պանա պիլտիրի՞րմիսինիզ:

Պիր վալիտէնին աղզընտան չըգան իշպու թապիի սիւալ գարչը-սընտա, Թաբ-ա-Մօր պիւսպիւթին չաչըրտը, վէ լաքին ըիւճաթէ տէ մահէլլ պուլամատըղընտան, պիրտէն պիրէ աեաղա գալգըպ, մա-տամ Տիւրիէօնիւն տիզլէրինէ գաբանտը, վէ հէեէճանը գալպ իլէ էլլէրինտէն թութուպ, մէյեուանէ պիր հալ իլէ:

— Էլօիզ, պէն գապահաթլըբըմ, տէտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Գապահաթլըմըսըն. Թաբ-ա-Մօր, գապա-հաթլը օլմագ իչին նէ՞ եաբտըն. Սէօյլէ, իյզահ էթ պագալըմ...

Մատամ Տիւրիէօ .- Էկէրչի պիլսէն...

Թաբ-ա-Մօր .- Սէնին հէր վագթըքի էլօիզին տէյիլմիեիմ. նի-չին հէր խուսուսու պանա սէօյլէմէեէ թէրէտտիւտ խիեօրսուն:

Մատամ Տիւրիէօ .- Գուսուրու նէմէ լազըմ. պիչարէ Թաբ-ա-Մօ-րում, պէն քիւրէք գաչկընը օլան Բա-տը-Շանսա աֆիլ իթմիչ իտիմ. Հագըզի էվլատըմըզ օլան Տիւրիէօ տէ, հէր նէ օլս... աֆիլ իտէրիմ. Զօգ տէֆա շու եա պու էվլատըն, վալիտէյնի արղուլարընա մու-թապըզ օլմատըզլարը կէօրիւլմիւշ տիւր. Փագաթ, ըէճա իտէրիմ, պու պապտէ պանա պագը մալիւմաթ վէր:

Թաբ-ա-Մօր աեաղա գալգտը, վէ պէեանէ հաճէթ օլմաեան պիր հէեէճան իլէ հիքեաեէսինէ պաշլատը:

Մատամ Տիւրիէօ, իշպու հիքեաեէեի ղաեէթ սիւքիւնէթլէ տինլէտի, անճագ արս սըրա մէզպուրէնին ղաշլարը չաթըլմագ տա, վէ հէեէճանը ազիմ հիսս իյլէմէքտէ խոի իսէ տէ, աղզընտան պիր սէօզ պիլէ չըգարմատը:

Թաբ-ա-Մօր, մատամ Տիւրիէօնիւն պու հալինէ հիտտէթ մա-նէասը վիրտիկինտէն, տիթրէեօրտու, վէ նապիլեէթինէ խիթամ վիրմէք իւզրէ, հաքիմ մագամընտա ատտ իյլէտ/կի մատամ Տիւրիէօ-եէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի:

— Պէնի տինլէ, էլօիզ, հէր նէ եարտըմ իսէ, հէմին իտէրիմ.քի, ժէնէրալա, քէնտինէ վէ իսմինէ նալաեըզ պիր էվլատ թէսլիմիթ-մէքլիք եէկեանէ վէսվէսէսի, պէնի պու հարէքէթէ սէվգ իթտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէօղլէրինէ ինանըրըմ, վէ ախէագընը պիւտիկիմտէն , պաշընտաքի շաբգանա , նէֆէրլէրէ մախսուա օլան սօրկուճտան թագմագ արզուի շէտիտիլէ պու եօլտա ագըլսըզճա պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ օլտուլունա թէաճճիւպ իթմէմ . Պուրատա պուլունտու զում գէմանտան պէրի տիրքի , պու թարղ պիր խապէր ալմաեը պէքլէեօրտում . Էկէրչի էվլատընտան այըըլմագ , վէ իֆթիխար ու մէսէրրէթինի մուճիպ օլմասը լաղլմ կէլէն պիր ատէմին բէտէրի օլտուլունու պէեանտէն սէնի կէրի տուրտուրմագ իւզրէ , սանա միլիօնլար վէրսէ իտիլէր , պու թէքլիֆի բէտտ իտէր իտին . Հալպու բի ժէնէրալա օլան մուհապպէթին , վէ անտէն թէքտիր իշիթմէք գօրգուսու , պու ալէմտէ հիշ պիր շէյ իլէ եաբմաեա բաղը լամաեաճաղըն պիր խուսուսու սանա եաբտըրմըշլար տըր .

Թար-ա-Մօր .- Էլօ'իզ , պու պապտէ պէնի իյիճէ թանըրսըն ա' .

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ , պու խուսուստա սէնի տէրէճէյի մաթլուպէտէ թանըրըմ .

Թար-ա-Մօր .- Իմտի , պանա աֆվ իտի'եօրմուսուն .

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէտէ'ն տօլաեը սանա աֆվ իթմէքլիկիմի իսթէեօրսուն .

Թար-ա-Մօր .- Դապահաթըմտան ճինաեէթիմտէն տօլաեը .

Մատամ Տիւրիէօ .- Սէնին դապահաթըն , տիվանէ օլմագլըզըն տըր .

Թար-ա-Մօ .- Ա'հ , էկէրչի ժէնէրալ տա սէնին կիպի տիւշիւնսէ իտի . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Հալէա ժէնէլալընտան պահա իտիեօրսուն . կէօրիւնիւր քի , պու խուսու սանա պիր իլլէթ օլմուշ տուր . Պէն կիտիպ քէնտիսինի պուլուր , վէ սէօղ անլաթըրըմ .

Թար-ա-Մօր .- Հագըրգէթէն պունու եաբա'րմըսըն .

Մատամ Տիւրիէօ .- Հա'յ հա'յ . նի'չին եաբմաեըմ .

Պու սէօղլէրտէն սօնրա , իշպու աշըգլար , եէկտիկէրի հագգընտա ֆէվգէլատէ մուհապպէթի օլան վէ օթուզ սէնէ այըր գալտըգլաըը , վէ պիրպիրինի էօլմիշ զանն իթտ'քլէլի հալտէ , մէմուլին զայրի պիր գէմանտա եինէ եէկտիկէրէ գալուշան ատէմլէր կիպի պիրպի-նէ սարըլտըլար .

Իշպու իլք էսէրը հէեէճան վէ մուհապպէթտէն սօնրա , մատամ Տիւրիէօ շու վէճհլէ քէլամա պաշլատը .

— Իշլէր պու հօտառ ուզուն միւտտէթ տէվամ խտէմէեհէկին-տէն, պօշ տուրմահա կէլմէզ:

Թաբ-ա-Մօր .- Խա՛յր, ժէնէրալ՝ քէնտինին օլահան պիր էվ-լատըն աճը վէ քէտէրիյլէ ճէվը ու ճէֆա չէրմէմէլի տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալըն՝ համիյեէթլի վէ շայեանը թագ-տիր պիր քիմնէ օլտուղունու պիլիրիմ, վէ հագղընտա լիաեէթիմ վար տըր, Հալպու քի պու մէսէլէտէ եալընըզ անը տիւշիւնէմէեհէ-ճէկիմիդտէն, քէնտիսինի խաթրրտան չըզ արմամագլա պէրապէր, տի-կէրլէրինի տէ տիւշիւնմէքլիկիմիզ ճայիզ տիր, էվվէլա օղլումու տիւ-շիւնէլիմ:

Թաբ-ա-Մօր .- Ահ, վալիտէյէր . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիր վալիտէ իշլին էվլատընը տիւշիւնմէքլիք թագլիլ շէյ տիր, - Հէր նէ իսէ, Ֆէլիքստէն պահա իտէլիմ:

Թաբ-ա-Մօր . (Թէքրար իտէրէք) Ֆէլիքս խասթա տըր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Խաթալըղը թէհլիքէլլօ մի տիր:

Թաբ-ա-Մօր .- Ս'պէպլէրինի պէեան իթտիմ, խասթալըղը մա-նէվի տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Խաթալըղը եալընըզ պու մու տուր:

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էօյլէ իսէ, աշղ ու սէվտատան քիմնէ էօլմէզ:

Թաբ-ա-Մօր .- Էմլիմիսին:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ, հաթթու կէօղլէրիմիզլին էօնիւնտէ քէք չօգ իսպաթլարըմըղ տա վար տըր: Անժէլ, տիւզ, սէն վէ պէն, քեաֆֆէմիզ տէ պու աշղ ու սէվտահա միւպթէլա օլտուզ, ֆազաթ էօլմէտիք:

Թաբ-ա-Մօր .- Սահիհ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Վա՛յ սէն պուսու պիլմէեօրմու իտին:

Թաբ-ա-Մօր .- Խա՛յր, էկէր պիլիսէ իտիմ, տահա դիեատէ ըտ-հաթ օլուր իտիմ: Ֆէլիքսին պապասը հաղղընտա շիւպհէ իթմէզ իտիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Հէր նէ հալ իսէ, պու սէօղլէրի պըրագա-լըմ տա, սէտատտան պահա իտէլիմ: մատէմքի իշլէրին պու եօտա կիտիշի ուզուն միւտտէթ գապիլ օլամահաճաղընտ հէմէֆքեար պուլունտուզ, էկէրշի պէն կլմէսէ իտիմ, սիզ պու սըրատա ու՞ եաբահազ իտինիզ:

Թար-ա-Մօր .- Հէր շէյի ժէնէրալա սէօյլէմէք իսթէեօրտում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիւտի տէ պունտան դայրի պիր շէյ եաբը-
յամազ , վէ պու սուրէթլէ հէր բէս քէնտի էվլատընա սահիպ օլա-
պիր :

Թար-ա-Մօր .- Ֆազաթ ժէնէրալ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Հալէա ժէնէրալտա՞ն մը պահս իտիեօրտուն :

Թար-ա-Մօր .- Միւսիւիէյհ քէնտի էվլատընը արաեաճաղը ճի-
հէթլէ , պունտան տօլաեը տիւչարը իզթիրապ օլմապիրյըմ թապիի
տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ամա գօրգապ լմիշսին , Պէնիմէ պերա-
պէր , ժէնէրալըն նէզտինէ կիլ , պէն իճապընը հիւսնի սուրէթտէ
իճրա իտէրիմ :

Թար-ա-Մօր .- Ա՛հ , գօրգուեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Գօրգաճապ սէպէպ եօգ տուր :

Թար-ա-Մօր .- Լաքին . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Հէր շէյ սըրասընա կիրէճէք տիր :

Թար-ա-Մօր .- Սահի՞հ մի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նամուսում իւզէրինէ սանա եէմին իտէրիմ :

Թար-ա-Մօր .- Բէք իյի , հայտէ կիտէլիմ :

Էստի բահտէ , իհթիեար չափուշ , ֆիքրինտէն ,

— Քէնտիսինի լմանըըմ , միւճիզէլէր իշլէմէեէ միւզ թէտիր տիր .
Այլահ քէնտիսինի պա՛նա , մէլէր մագամընտա կէօնտէրմիշ տիր , տի-
մէքտէ իտի :

Թար-ա-Մօր , պիր տէրէճէ միւթմէյին վէ միւսթէրիհ օլմուշ
օլարապ , մատամ Տիւրիէօնիւն արգ տսընտան կիթտի , վէ մէզպուրէ
իսէ , քիմ օլտուղունու պիտիրմէեէրէք , Մ. տը Սէրտէօյլ վէ Պալ-
թազար իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի խտպէր վիրտի :

ՊԻՐ ԲՐԱՆԿԱՊԷՆՏԻՆ ՏԻԻԴ ՕԼԱՊԻԼՄԷՍԻ

Մատամ Տիւրիէօնիւն կէօրիւշմէք արզուսուսու , խըզմէթ քեարըն պիրի , Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ Պալթազարա խապէր վիրտիկինտէ , պուն-լար , Ֆէլիքսին օտասընտա պուլունմագտա իտիէր :

Օլ էանատէ խասթա , իֆրաթ եօրկունյուգ նէթիճէսի օլարագ , աղըր , վէ սըթմալըլարա մախուս պիր ույգու իչինտէ իտի , չիւնքի պիշարէ , տայիմա սաեըզլամագ հալինտէ օլմասըյլա , աղիմ պիրնէօպէթ կէչիրմիշ , վէ պունտան տօլաեը մէզքիւր եօրկունյուգու հիսս իտէկէլմիշ իտի :

Մատամ Տիւրիէօնիւն կէօրիւշմէք արզուսու խապէրի վէրիլտի-կինտէ , տիւգ ,

— Լաբին պու գատըն իհթիեա՞րմը , կէ՞նճ մի տիր , տէյի սի-վալ իթտի :

Մ. տը Սէրտէօյլ պու սիւալի իրատ իթտիկի սըրատա Բօզէթի տիւշիւնիւ եօրտու :

Խըզմէթ քեար իսէ ,

— Էֆէնտիմ , կէլէն գատըն եաշլըճա տըր , տէտիկինտէ , ժէնէ-րալըն իւզէրինտէ էսէրը մէյեուսիեթէթ հասըլ օլտու :

Տիւգ , պու միւլահազաթտա օլտուգու սըրատա , Պալթազար տա , քէնտի միւլահազաթընա տալմըշ իտուկինտէն , խըզմէթ քեարըն , կէ-լէն գատըն իչին , «եաշլըճա տըր» տէտիկինի պիլէ իշիթմէեիպ , ֆիք-րինտէն ,

— Պուրատա խասթա պագան գատընյարտան պաշգա , եալը-նըզ էլէնի կէօրմիւշ իտուկիմտէն , կէլէն՝ օ օլաճագ տըր , վէ օ օլմա-լը տըր , տիմէքտէ իտի :

Պիր արա , Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ Պալթազար պիրիպիրինէ պա-գըշտըգտան սօնրա , տիւգ , խըզմէթ քեարա ,

— Միւսաֆիր գատընը սալօնա կէօթիւրիւն , պիղ տէ օրաեա կէ-լիեօրուգ , տէտի :

Թար-աՄօր , մատամ Տիւրիէօնիւ սալօնա կիրտիրմէք իւզրէ ,

տիւգիւն էմրինէ պէքլէմէմիշ օլտուղունտան , վէ մէրգումէ իսէ ,
 Բամէ իլէ Կարնիգօնա , «Թէշէքքիւր իտէրիմ տօսթլարմ , եազընտա
 Թէքրար կէօրիւշիւրիւզ , շիմօիլիք պէնի պրազըն ժէնէրալ իլէ կէօ-
 րիւշէնէյիմ» տէմիշ օլտուղու ճիհէթլէ , անլէր տէ կիթմիշ օլտուգ-
 լարընտան , տիւգ իլէ տօգթօր , սալօնա կիրտիքլէրինտէ , օրատա
 եալընըզ Թար-ա-Մօրու վէ Ֆէլիքսին վալիտէսինի պուլտուլար :

Իհթիեար չափուշ , քէնտիսինի կիզլէմէք իսթէրճէսինէ , սալօ-
 նուն Կարանըզ պիր Թարաֆընտա օթուրմուշ օլտուղու հալտէ ,
 մատամ Տիւրիէօ , Մ. տը Սէրտէօյլէ քէնտիսինի Թանըթապիլմէք
 իւզրէ , սալօնուն զիեատէ ըշըզլը պիր Թարաֆընտա օթուրմուշ
 իտի :

Ժէնէրալ , մատամ Տիւրիէօեիւ կէօրտիւկիւնտէ , պէօյլէ պիր
 սըրատա սալա Թանըլմամըշ օլան պիր Գատըն Գարշըսընտա պուրու-
 նուլտուղունտա նէ՝ կիպի Թէաճճիւպ հիսս իտիլիր իսի , այնի
 Թէաճճիւպիւ իզհար իյլէտի . հալպու քի Պալթազար , մէմուլի
 կիպի չըգմատըղընտան , հազըգէթէն միւթէէսսիր վէ մէյեուս
 օլտու :

Թար-ա-Մօր վէ մատամ Տիւրիէօ , պիրիպիրինէ քեամիլէն էճ-
 նէպի կիպի տուրուպ , զանն իտէրսին քի եէկտիկէրինի Թանըմամագ-
 տա իտիլէր :

Մատամ Տիւրիէօ , միւթատ օլան սէլամլարտան սօնրա ,

— Աֆլ իտէրսինիզ ժէնէրալմ . պէնի Թանըմատօրմուսունուզ ,
 տիեէրէք , քէլամա աղազ իյլէտի :

Տիւգ .- (Մատամ Տիւրիէօեիւ տիգգաթլըճա Թէտգիգ վէ Թէ-
 ճէսսիւստէն վէ զուվվէյի խաթըրէսինէ միւրաճատթտան սօնրա .)
 Խալլը :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէք իյի . քիմօլտուղումու պիր աղտան սէօյ-
 լէեէնէեիմ , ֆագաթ էվվէլ էմիրտէ , Մ. Պալթազար , զաթընըզտան
 պազը մալիւմաթ իսթէմէքլիկիմէ միւսաատէ իտէրմիսինիզ :

Պալթազար .- Էվվէթ , մատամ :

Մատամ Տիւրիէ .- Սիզ տօգթօրսունուզ , տէյի՞ մի միւսիւ :

Պալթազար .- Էվվէթ , մատամ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Մ. Ֆէլիքսին մահրէմ տօսթուսունուզ :

Պալթազար .- Էվվէթ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Իմտի միւսիւ , եազընտա անլաեարազ Թագ-
 տիր իտէճէք օլտուղունուզ պազը սէպէպլէրէ մէպնի , Մ. Ֆէլիքսին

անվալը սըհհիեհի հաղգընտա քէսպի մալիւմաթ իթմէք իսթէրիմ: Անապա պու պիշարէ տէլիգանլը թէհլիքէլի հալտէ՞ մի պուլունմադտա տըր:

Պալթազար .— Զիեատէսիյէ հալը իզթիրապտա տըր, մատամ, վէ զալիպա պու հալ ուղուն վազըթ, վէ պէլքի տէ միւտտէթի հա-
եաթընտա տէվամ իտէճէք տիր: Անճադ չիմտիլիք թէհլիքէլի տէ-
յիլ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .— Տիմէք տիր քի, քէնտիսինի գուլթարմաեը թէհհիւտ իտիեօրսունուգ:

Պալթազար .— Օհ, մատամ, պիր թապիպ նէ՛ գատար մէշհուր օլսա, պէօյլէ պիր թէհհիւտտէ պուլունմադ: Փէլիքսին հալի էօյլէ պիր հալ տիր քի, պունտան հէր վազըթ պիր խասթալըգ գուհուր իտէպիլիր, վէ օլ զէման . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Հալպու քի պու խուսուտա թէհլիքէ էկէր գուհուր իթմէզսէ . . .

Պալթազար .— Քէնտիսինի իյի իտէճէկիմէ էմինիմ, պունուն իչին անճադ վազըթ լաղըմ տըր: Պէօյլէ սըրատա, վազըթ՝ է՛ն մէշհուր հէքիմտէն պիւեիւք, վէ ֆէննի թըպպտան զիեատէ միւգթէտիր տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .— Բէք իյի, միւսիւ, թէշէքքիւր իտէրիմ:

Պալթազար, մատամ Տիւրիէօնիւն քէնտիսինէ արթըգ պիր սէօզիւ գալմատըղընը անլաեարագ,

— Մատամ, պէնտէն իսթէտիկինիզ մալիւմաթ պո՞ւ գատար մը իտի, տէյի սիւալ իթտի:

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվվէթ, միւսիւ:

Պու ճէվապտան սօնրա, մէրգումէնին Մ. Սէրտէօյլէ վուգու պուլաճադ մահրէմանէ սէօզլէրինէ քէնտիսի մանի օլմաճադ իւզրէ, Պալթազար սալօնտան տիշարը չըգտը:

Մ. տը Սէրտէօյլ իսէ, մատամ Տիւրիէօ իլէ կէնճ տօգթօր ա-
րասընտա ճէրէեան իտէն միւքեալէմէտէն տօլաեը էրէյիճէ թէհաճ-
ճիւպտէ գալմըշ օլտուղունտան, մէզպուրէեի տահա զիեատէ մու-
տազգըգանէ թէճէսսիւս իթմէք սաեէսինտէ, սէտասընտան վէ հալ ու
հարէքէթինտէն, պու մէճհուլէ գատընըն, վազթիյլէ քէնտի սէվկիւ-
լիւսիւնիւն ըիֆագաթընտա պուլունմուշ օլան գատըն օլմասը հաղ-
գընտա չիւպհէ իթմէկէ պաշլատը, վէ պու չիւպհէսինի հալլ իչին,
մատամ Տիւրիէօնիւն Պալթազար իլէ կէօրիւշտիւկիւ զէմանտան պիլ

խաթիֆատէ, քէօյէեէ չէքիլմիշ պուլունան Թաք-ա-Մօրա միւրա-
ճաաթ իթմէկի տիւշիւնտիւ :

Պու մագսէտլէ, ժէնէրալ, Թաք-ա-Մօրուն օթուրմուշ օլտուղու
իսկէմէեէ տօղրու իլէրէեէրէք :

— Սէն պու դարընը թանըրո՞րմուսուն, տէյի սիւալ իթտի :

Թաք-ա-Մօր. — Էվլէթ. սիզ տէ թանըրսընը :

Տիւզ. — Պանա տա էօյլէ կէլիեօր. ֆագաթ իսմի նէ՞ տիր :

Թաք-ա-Մօր. — Իսմինի քէնտիսի սիզէ սէօյլէեէճէք տիր :

Տիւզ. — Լաքին սէն սէօյլէեէմէ՞գմիսին :

Թաք-ա-Մօր. — 1812 սէնէսինի վէ Պէրէզինա վագրասընը խա-
թըրլաեըն :

Պու ատի քէլիմէլէր, տիւզիւն ֆիքրինի թէնվիր իտէրէք, մէ-
սէրրէթլէ :

— Էլօիզ Տիւրիէօ՞ միւ տիւր, տէյի նիտա իթտի :

Մատամ Տիւրիէօ. — (Պալթաղարըն տիշարը չըգմասընտան սօն-
րա, տիւզ իլէ Թաք-ա-Մօրուն եանլարընա եազլաշմըշ օլարազ.
Էվլէթ, ժէնէրալըմ, թա քէնտիսի :

Պու թանըշլըղըն իւք տազըզասը բէք միւէսսիր օլտու. չէօյլէ
քի տիւզ՝ մատամ Տիւրիէօեիւ պուլմագլա, Անժէլի պուլմուշ օլտու-
ղունու զանն իլէ, սապըզ ապէր պապալլըղը իթմիշ օլան գարընըն
հէման էլլէրինի պուս իթմէքտէ իտի :

Զիւնքի, խաթըրլարտա օլտուղու իւզրէ, մատմուաղէլ Ան-
ժէլ տ'Արըվիլ Բուսլարա էսիր տիւշտիւկիւ սըրատա, մատամ Տիւ-
րիէօ տէ անընլա պիրլիքտէ պուլունմուշ օլտուղունտան, կէնճ գա-
տըն հագգընսա եալընըզ մէրգումէ տիւզէ մալիմաթ վիրէպի-
լիր իտի :

Իմտի, իւք մէսէրրէթ տագըզալարը կէշտիկինտէ. տիւզ, Էլօի-
զէ խիթապէն :

— Անժէլտէն նէ՞ խապէր, տէյի սիւալ իթտի :

Թաք-ա-Մօր. — (Քէնտի քէնտիեէ.) Տահա պէնիմ իշին սըրասը
տէյիլ տիր :

Պու սէօզլէր իլէ մէրգումմ պիր ազ նէֆէս ալտը :

Մատամ Տիւրիէօ. — Ժէնէրալըմ, պու խուսուստա սիզէ պահա
իտէճէեիմ. Լաքին տիեէճէքլէրիմ բէք չօգ օլտուղունտան, բէճա
իտէրիմ, օթուրալըմ :

Ժէնէրալ, մատամ Տիւրիէօնիւն արղուսունու իճրա իթտիկին :

տէ, մերդումէ Բուսլար, եախօտ Գլօբլօգ նէզտինտէքի էսարէթի հիքեաեէսինի տիւզէ վէ Թար-ա-Մօրա նապլ էլլէտի:

Հիքեաեէսի պիթտիկինտէ, տիւզիւն լէհէսի սօլմուշ, վէ քէն-տիսի մէյեուս պիր հալտէ պուլսնմուշ օլտուղու ճիհէթլէ,

— Էյ պու Բուսիալը Անժէլի սէվէ՞ր մի իտի, տէտի:

Մատամ Տիւրիէօ .— Տիվանէ կիպի սէվէր իտի:

Տիւզ .— Տիմէք օլուրքի օթուզ սէնէտէն պէրու . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Լաքին հիշ պիր ճիհէթլէ մէյեուս օլունմա-մալը տըր:

Տիւզ .— Փազաթ, պիր քէրրէ տիւշիւնիւն, մատամքի, օթուզ սէնէ միւտտէթ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Պունտան պիր շէյ օլմազ. չիւնքի բրէնսին, Անժէլէ հիւրմէթ իտէճէք զատար օնա մուհապպէթի պուլունմուշ տուր:

Տիւզ .— Իյի ամմա, օթուզ սէնէտէ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Լաքին բրէնս, օն սէնէտէն պէրու թէրքի հաեաթ իթմիշ տիր:

Թար-ա-Մօր .— Իշթէ պու Ալլահըն պիր ինաեթի տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .— Վարչավիանըն Բուսլար թարաֆընտան հիյ-նի զապթընտա թէլէֆ օլմուշ տուր:

Տիւզ .— Էյ վէֆաթընտա . . .

Մատամ Տիւրիէօ .— Մատմուազէլ տ'Արլըվիլ անըն գարըսը տէ-յիլ իտի:

Պու սըրատտու մատամ Տիւրիէօ, օլ վազթըն պիր բէսմի զազէթա-սընտա, Գլօբլօգու լէֆաթը խապէրինի, վէ մատմուազէլ տ'Արլը-վիլի քէնտինին եէկեանէ վարիսի գըլմըշ իտուկինի օգումուշ օլտու-ղունու ժէնէրալա հիքեաեէ, վէ մէղքիւր զազէթա նիւմէրօսունու միւմաիլէյէ վիրմէկի վատ իթտի:

Տիւզ .— Անժէլ տէ պու միրասը գապուլ իթմիշ մի:

Մատամ Տիւրիէօ .— Խա'յը:

Թար-ա-Մօր .— Խա'յը, խա'յը. պիր Ֆրանսըզ գատըն, պիր Բուսիալընըն միրասընը նա'սըլ գապուլ իտէպիլիր:

Մատամ Տիւրիէօ .— Զիքը իթտիկիւմ բէսմի զազէթանըն գապիւն-ճէ, մատմուազէլ տ'Արլըվիլ սէրպէսթ օլտուղունտա, Լօնտրաեա կիթմիշ, վէ զալիպա չիմտի օրատա պուլունմագտու իմիշ:

Տիւզ .— Տիմէք չիմտի Լօնրատա իսէ . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէնտիսինի արամագ լազըմ տըր , Ֆագաթ միւսիւ տիւգ , սիզ պու թէֆէրրուաթը նա՞սըլ օլուպ տա պիւմէ-
եօրսունուզ :

Տիւգ .- 1830 տա , պէն , Բուսիանըն Սիպէրիա գըթասընտա
իտիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- (Թէաճճիւպլէ .) 1830 տա օրատա՞մը ի-
տինիզ :

Տիւգ .- Էվվէթ . օրատա ագլըմա խիֆֆէթ կէլմիչ օլտուղուն-
տան , վէ տայիմա օ հալտէ զանն օլունտուղումտան , հէր քէս թա-
րաֆընտան ունուտուլտում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին նիչին պու տէրէճէտէ վագիֆէսիզ
պուլունտունուզ :

Տիւգ .- Անժէլի էօլմիւշ զանն իտիեօրտու մ , վէ եաշումագտան
օսանմըշ իտիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Լաքին Անժէլին հաեաթտա օյմասը իհթի-
մալտէն տիր :

Տիւգ .- Ալլահ վէրսին տէ , հաեաթտա օլտուն :

Թար-ա-Մօր .- Ճէնապը Ալլահ , նամուսլու գատընլարը կէնճ
չաղլարընտա էճէլէ գուրպան իթմէզ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , պիր միւտտէթ սիւքիւթ հասըլ օլտու ,
վէ պատէհու մատամ Տիւրիէօ քէլամա պաշլամաղլէ , իրատ իթտիկի
իւք քէլիմէլէրտէն , Թար-ա-Մօր տիթրէեիպ , երինէ պիր քէօշեե
էք իլտի , վէ օթուրտուղու գօլթուգլու իսկէմլէտէ , միւմքին մէր-
թէպէ չէքիլիպ պիւզիւլտիւ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալըմ , էկէր իսթէրսէնիզ տիկէր պիր
մատտէտէն պահս իտէլիմ :

Տիւգ .- Ֆագաթ , պէնիմ իչին պունտան տահա զիեատէ նէ
մուհիմմ միւլլագաթ օլապիլիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Կէօրէճէքսինիզ , Մ . տիւգ , սիզէ տիեճէք-
լէրիմ բէք չօգ չէյ տիր :

Տիւգ .- Սէօյլէեին , մատամ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատլարընըղտան պահս իտէճէեիմ :

Պու սէօզիւ իչիթ տիկինտէ , Թար-ա-Մօր՝ հէման գըմըլտանա-
մազ պիր հալէ կէլտի :

Տիւգ .- Նէ՞ տիեօրսունուզ , պէնիմ էվլատլարընտա՞ն մը պահս
տէճէքսինիզ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ , իքիսինտէն տէ տէ յիլ իսէ , պիրի-սինտէն պահս իտէճէեիմ :

Տիւգ .- Հանկըսընտան :

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆէլիքստէն :

Տիւգ .- Պիշարէ էվլատըմ , շու արա զիեատէսիյլէ միւզտարըպ տըր :

Պու էսնատէ Թար-ա-Մօր՝ պուլունտուղու մահէլլտէն պիր ա՛հ իթտի , վէ ֆիքրինտէն տախի շու միւլահազաեը կէչիրտի :

— Սիզ , Ժէնէրալըմ , անըն միւզտարըպ օլտուղունու կէօրմէքլէ միւզտարըպ օլուեօրտունուգ , հալպու քի պէն իքինիզին միւզտարըպ օլտուղունուղու կէօրմէքլէ միւզտարըպ օլուեօրում : Լաքին սապըր , պու հայ՝ ուղուն միւտտէթ տէվամ իթմէեէճէք տիր . համո օլսուն մատամ Տիւրիէօ պուրատա տըր : Վագըթ եագլաշըեօր . ճէսարէթ լազըմ տըր : Թա՛ր-ա-Մօր , տիւշիւն քի , եա սէնին պիր տիշինի չը-գարաճագլար , վէ եախօտ դանկրէնա օլմուշ պիր ազանը քէսէճէք-լէր : Վագաա պու մուամէլէ աճըգլը իսէ տէ , աճը օլմաեընճա , պիր խասթէլիք տէ շիֆա պուլամազ : Էվվէթ , էվվէթ , թէքրար իտէրիմ քի պու էյիլիք տիր , ճէսարէթ լազըմ տըր : Իշթէ , էլօիզ լագըր-տընըն ասըլ քէրթէսինէ կէլտի :

Ֆիլվագըր մատամ Տիւրիէօ , շու եօլտա քէլամընա տէվամ էյ-լէտի :

— Ժէնէրալըմ , պու տէրէճէ միւթէէսսիր օլմանըգա սէպէպ եօգ-տուր :

Տիւգ .- Նէ՞ տիեօրսունուղ , Ֆէլիքս՝ պէնիմ եէկեանէ էվլատըմ պու հալտէ պուլունսուն տա , միւթէէսսիր վէ՞միւքէտտէր օլմամագ-լըղըմ գապիլ՝ մի տիր . զիրու մատամ , պիւեիւք օղլումա տայիր մա-իւմաթըմ պուլունմամագտա տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Միւսիւ տիւգ , Ֆէլիքս սիզին օղլունուղ տէ-յիլ տիր :

Ջանն իտէրսին քի պու սէօղլէրին թէէսսիրիյլէ , Թար-ա-Մօ-րուն տամարլարընտաքի գան տօնտու :

Տիւգ .- (Հայրէթլէ .) Ֆէլիքս պէնիմ օղլում տէ յիլ՝ մի տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Խա՛յր :

Տիւգ .- Ֆագաթ պէնիմ օղլում . . .

Մատամ Տիւրիէօ .- Սիզին օղլունուղ եաշաեօր :

Տիւգ .- (Եիւքսէք սէտա իլէ .) Թար-ա-Մօր . . .

Թաբ-ա-Մօր, պու արա եա էօլմիւշ, եախօտ պաեըլմըշ իտի, եախօտ տիլսիդ կիպի կէօրլենիւեօրտու: Հէր նէ հալ իսէ, սիեահ պիր պօղչա հալինտէ միւշահէտէ օլունան շախսը մէրգոււմ, սէս պիլէ չըգարմատը, վէ ճիւղի պիր հարէքէթ տախի իճրա իթմէտի:

Մատամ Տիւրիէօ .- (Թաբ-ա-Մօրու գըմըլտաթմաեա հազըրլանմագտա օլան իհթիեարըն էլինի թուլթարագ.) Պէնի տինլէեին, ժէ-նէրալ:

Տիւգ .- Սէօյլէեին, էլօիդ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Թէքրար իտէրիւմ. օլլունուդ հաեաթտա տըր, վէ Ֆէլիքս գատար սըհհէթի պէրքէմալ տըր:

Տիւգ .- Քէնտիսինին նէրէտէ օլտուղունու պիլիեօ՞րմուսու-նուգ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ:

Թաբ-ա-Մօր .- (Էօրիւ կիպի պիր հալտէ պուլունարագ, քէնտի քէնտիեէ.) Նէ՞ տիեօր. սահհհէն Բա-տը-Շանսըն նէրէտէ օլտուղու-նու պիլիեօ՞րմու:

Տիւգ .- Լաքին...

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալւմ, սիզի ալտաթմըչլար:

Տիւգ .- Հէր հալտէ էօյլէ օլաճագ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Միլթթէհիմտէ պու տուր:

Մէրգոււմէ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիկի սըրատա, Թաբ-ա-Մօրու կէօսթէրիեօրտու: Պու պիչարէ իսէ, ֆիքրինտէն,

— Խային... պէնի զամմաղլաեօր, տէ յի տիւշիւնիւեօրտու:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ֆագաթ ժէնէրալւմ, գապահաթընը պիլի-եօ՞րմուսունուգ:

Տիւգ .- (Ֆէվգէլատէ թէաճճիւպտէ գալարագ.) Խայր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Դապահաթը, սիզէ զիեատէ սատըգ օլմասը տըր:

Տիւգ .- Նէ տիմէք իսթէտիկինիզի անլաեամաեօրոււմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Վուգուլաթ բէք սատէ տիր. քէնտինիդ մու-հաքէմէ իտէպիլիւսինիդ:

Պատէհու մատամ Տիւրիէօ, Թաբ-ա-Մօրուն, չէնտ տագըգա էվվէլ քէնտիսինէ իթմիշ օլտուղու հիքեաեէեի ժէնէրալա նագլ իլէ, չավուշը մէրգոււմուն բէք պիւեիւք աոտ իթտիկի ճինաեէթի խա-ֆիֆլէթմէկէ միւմքին մէրթէպէ չալըտը:

Ժէնէրալ, մատամ Տիւրիէօեիւ քէմալ էհէմմիեէթլէ տինլէտի-

կինտէն , հիշ պիւր քելիմէսինի գալըրմատը , վէ պիւր արա , հէման անլաշըմազ պիւր սէտա իլէ .

— Մ. Պալթազարըն հագգը վար իմիշ . Թաբ-ա-Մօր՝ քէնտի իզ-թիրապը գալպինտէն միւզտարըպ օլուեօր իմիշ . քէնտիսինտէ զու-հուրա կէլէն թէպէտտիւլիւ ազիմ , Ֆէլիքսին քէնտի օղլու օլմասըն-տան իլէրի կէլմիշ տիւր , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ նազլիեէթինի պիթիրտիկինտէ , տիւզ , Թաբ-ա-Մօրու տիւշիւնմէզտէն էվվէլ , օղլունու տիւշիւնտիւ :

Տիւզ .— Տիմէք տիրքի , շիմտի պէն , պու պիշարէ Բա-տը-Շանսըն պապասըեւմ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Բա-տը-Շանս իյի պիւր եիւրէք սահիպի տիր , Թաբ-ա-Մօր .— (Քէնտի քէնտիեէ .) Պու նէ՞ տիեօր . աճապա անըն հագգընտա մալիւմթը վա՞ր մը տըր . ֆագաթ քէնտիսինի թանըմազ պիլէ :

Տիւզ .— Պու հալտէ սիզ քէնտիսինի թանըեօ՞րմուսունուզ :

Մատամ Տիւրիէօ .— (Կիւլիւմնէեէրէք .) Քէնտիսինի թանըմազ սէօզմիւ :

Տիւզ .— Պաւ խուսուսու իյզահ իտին , մատամ :

Մատամ Տիւրիէօ .— Իշթէ , միւսիւ տիւզ , մատտէ շունտան ի-պարէթ տիր , Թագրիպա պիւր այ էվվէլ , իմբէրաթօրուն ճէսէտինին Բարիսէ տուխուլի կիւնիւնտէ , Բա-տը-Շանս՝ սիզին էօմիւնիւզէ գաստ իթմէքիլի թասապվուր իթմիշ օլան պազը խայինլէր թարա-ֆընտան ազգալսընքի թէլէֆ օլաճապ իմիշ :

Տիւզ .— Նէ՞ տիեօրսունուզ , մատամ Տիւրիէօ :

Էլօիզ , Բա-տը-Շանսըն , Թօրթօնինին գապհէխանէսինտէ իվար իլէ Բիրօեա ըասթ կէլտիկինտէն , եարալը օլարապ քէնտի խանէսին-տէ գապուլ օլունտուղու զէմանա գատար քէնտիսինէ նազլ իթմիշ օլտուղու վազըալարը ժէնէրալա հիքեաեէ իթտի :

Էլօիզ իքինճի նազլիեէթինի իքմալ իտինճէ ,

Ժէնէրալ .— Շիմտի Բա-տը-Շանս սիզին խանէնիզտէ՞ մի տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .— Էվվէթ , ժէնէրալմ :

Տիւզ .— Նա՞սըլ տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .— Իյիլէշմէքտէ տիր :

Տիւզ .— Բէք ալէա . վագաա Ֆէլիքս կիպի պիւր ատէմին բէտէրի օլամատըլմա էսէֆ իտէր իսէմտէ , Բա-տը-Շանսըն բէտէրի օլտու-ղումա տա մէսըուրում . Պու ճիւմլէ իլէ Ֆէլիքսի տայիմա էվլատըմ :

ատտ իտէճէեիմ, վէ պիւեիւք օղլումու պուլմատըղլմտա, Ֆէլիքսի անըն եէրինէ գայիմ գըլաճաղլմ:

Թաբ-ա-Մօր՝ քէնտիեի ըիւեատա զանն իտիեօրտու, վէ իշիթտիք-լէրինէ ինանամատըղլնտան, պիր քէլիմէ պիլէ իրատ իթմէմէքտէ իտի:

Ժէնէրալ. — Էյ Թաբ-ա-Մօր, սէն պու շէյլէրէ նէ՞ տիեօրսուն:

Չափուշը մէրգուճմ ճէվապ վիրմէկէ ճէսարէթ իտէմէտիկինտէնթ տիւգ, թէքըար իլէ,

— Սէօյլէ պագալլմ, տէտի:

Թաբ-ա-Մօր. — (Պաշընը եօգարը գալտըրարագ.) Ժէնէրալմ, տի-մէքքի պէն պիր ճանի տէյլիմ:

Տիւգ. — Թաբ-ա-Մօր, սէ՞ն մի ճանի օլաճագսըն: Էլինի պանա վէր:

Ժէնէրալ, պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, Էլինի Թաբ-ա-Մօրա ու-զաթմագտա իտի:

Թաբ-ա-Մօր իսէ, Էկէրչի ճէսարէթի օլսա իտի, Մ. տը Սէր-տէօյլին պօղաղընա սարըլաճագ իտի:

Պուշարըն թօգալաշմասը խալիսանէ օլուպ, ուզուն միւտտէթ տէվամ իթտի, վէ այնի վագըլթտա տիւգ չափուշա շէօյլէ տիմէք-տէ իտի:

— Թաբ-ա-Մօր, սէ՞ն մի պիր ճանի վէ գապահաթլըսըն, լաքին տօսթում, Էկէրչի պիր գապահաթլըն տա սէպգաթ իթմիշ իսէ, հագգըմտա տէրքեար օլան սատագաթ վէ ուպուտիեթիթինին իֆ-րաթ տէրէճէտէ օլմասընտան նաշի տիր, իմտի, վագը օլան հալ ու հարէքէթինտէն տօլսեը սանա կիւճէնմէեէ, տարըլմսեանէ՞ հագգըմ վար տըր: Բա-տը-Շանսը տա Ֆէլիքսէ միւսափի գըլմագ իշին Էլին-տէն կէլէնի եաբմատը՞ն մը: Բա-տը-Շանս, սէնի պիր թագըմ էգի-եթլէրէ տիւշար գըլմըշ, վէ սէն, անը ճէզատան գուրթարմագ իւզրէ, հէր թարաֆտա թէշէպպիւսէր իթմիշսին: Հէրնէ գատար անը պանա ղայըը լաեըգ պիր էվատ մագամընտա հիւքմ իթմիշսին, լաքին էօմ-րիւմիւ գուրթարմագ իւզրէ քէնտիսինի թէլէֆ իթմէքլիկի կէօղէ ալմասընա պագըլըրսա, պէնի սէվմէքլիկի տախի քէնտիսինէ էօյ-րէթտիրմիշսին: Սէնին տօղրուլուղունա կէլինճէ, Էլան մէվճուտ օ-լան 36,000 ֆրանգ սէրմսեէ, վէ ահվալը սայիրէ, պու խուսուսու իսպաթ իտէրլէր: Հըրսը շան իլէ սէնի իթհամ իթմէք իսէ, ատէ-թա էսէրը ճիննէթ տիր: Էվլատընը, հիշ պիր սուրէթտէ սանա շէ-

րէֆի մուծիպ օլամանաճաղ պիր հալտէ պուլունտուրմաշ օլտու-
ղուն թագտիրտէ, հըրսը շան նէ՞րէտէ գալըր:

«Խայր, Թաբ-ա-Մօր, թէքըար իտէրիմ քի, սէն քէնտի վազի-
ֆէնի էյֆա իթմիշին, պու խուսուստա սանա թէշէքքիւր իտէրիմ,
վէ տայիմա թէշէքքիւր իտէճէյիմ: Էկէրչի հարէքէթինտէ պիր տէ-
րէճէ միւնասիպէթսիղլիք տէ ֆարզ օլունսա, էյիվիք իթմէք զաննըյ-
լա պու միւնասիպէթսիղլիքտէ պուլունմուշսուն տուր:

Մատամ Տիւրիէօ .- (Կիւլիւմնէնէրէք .) Սաֆաէրունլուղու տա
պու հարէքէթինէ եարտըմ իթմիշ տիր:

Թաբ-ա-Մօր, իրի սաաթ էվվէլ մէ յեուսիտէթինտէն նաշի քէն-
տի քէնտիսինի հէման թէլէֆ իթմէք տէրէճէսինէ կէլվիշ օլտուղու
հալտէ, շու սըրատա նէ՛ սուրէթլէ մէսրուր օլաճաղընը պիլմէմէքտէ
իտի: Մէրգում, եալընըղ,

— Պու կիւնիւ, միւտտէթի էօմրիւմտէ ունութմանաճաղըմ,
տէտի:

Չէնտ աագըղատան պէրու ժէնէրալ քէնտի միւլահապաթը տէր-
եասընա տալմը իտի իսէ տէ, քիմէսնէ, քէնտինին միւլահապաթ վէ
թէֆէքքիւրաթընը տէրք իտէմէմէքտէ իտի: Թաբ-ա-Մօր իլէ էլօիղ,
միւմսիլէյնին սիւքիւթինէ ըիսեթէթէն, քէնտիլէր տէ սիւքիւթ
իթմէքտէ իտիլէր:

Ժէնէրալ, թէֆէքքիւրաթընըն խիթամընա կէլտիկինտէ, կիւեա
քէնտի քէնտիեթ պահս իտէրէճէսինէ,

— Էվվէթ, պու օլմալը տըր, տէտի:

Թաբ-ա-Մօր .- Նէ՞ շէյ, ժէնէրալըմ:

Տիւղ .- Էլօիղ, մէճրուհ օլան էվլատըմըն հաեաթընը սի՞ղ մի
գուրթաթընըղ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Պիւսպիւթին գուրթուլամմըշ տըր:

Տիւղ .- Նիհաեթթ սիղ քէնտիսինի թէտավի իթտինիղ վէ իեա-
տէյի սըհհէթինէ մուվաֆֆաղ օլտունուղ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ:

Տիւղ .- Իմտի, պէն տէ զանն իտէրիմ քի, Ֆէլիքսին գուրթա-
րըճըսը օլաճաղըմ:

Թաբ-ա-Մօր իլէ էլօիղ .- (Ֆէվգէլատէ մէրապլէ .) Նա՞սըլ:

Տիւղ .- Բօղէթի քէնտիսինի իեատէ իտէրէք:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ժէնէրալըմ, պունու սահիհէն եաբապիլէ-
է՞ քմիսինիղ:

Թար-ա-Մօր .- Ժենէրալըմ, քէնտիսինի նէրէտէ պուլաճագսը-
նըզ, Պիլիթօինիզ քի...

Տիւգ .- Էվվէթ, քեաֆֆէյի թէհարրիեաթըն պօշա կիթտիկինի
պիլիթիմ:

Տիւգ .- Հալպուքի Րօզէթին իզինի պուլտուլ զանն իտէրիմ:

Թար-ա-Մօր .- Նէ՞ տիեօրսունուզ:

Տիւգ .- Պէնի տինլէեին, տօսթլարըմ:

Մատամ Տիւրիէօ իլէ Թար-ա-Մօր, պիւսպիւթիւն հայրէթ ի-
չինտէ իտիլէր:

Տիւգ .- Էլօ'իզ, իմբէրաթօրուն ճէնագէսինին պուրաեա կէթի-
րկտիկի կիւնտէ, օղլուճուն եարալանմը, օլտուղունու պէեան իտի-
եօրսունուզ, տէյլ'լ մի:

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ:

Տիւգ .- Թարիխճէ պիր եանլըչընըզ եօզ տուր ա':

Մատամ Տիւրիէօ .- Խա'յր, պու պիր աչիքեար վագըա օլտու-
ղունտան, եանլլամամ:

Տիւգ .- Բէք ալէա, շիմոի Թար-ա-Մօր, խաթըրընա կէլի-
եօրմուքի, պիզ, իլք տէֆա, զեկտեմբերին օնունճու կիւնիւ կէօ-
րիւշտիւք:

Թար-ա-Մօր .- Էօյլէ պիր կիւնիւ ունիւթմամեա չալըչաճա-
ղըմ:

Տիւգ .- Սէնի թաամա տավէթ իթտիկիմի խաթըրընաճօրսուն,
տէյլ'լ մի:

Թար-ա-Մօր .- Էվվէթ. պուրատա թաամա տավէթ իթտինիզ,
վէ Ֆէլիքս իլէ Պալթազար տա կէլիպ պիզի պուլտուլար:

Տիւգ .- Պու վագըալարը իյիճէ տիւչիւն:

Թար-ա-Մօր .- Բէք իյի ժենէրալըմ:

Մէրզուլմ, էլինի անլընա կէօթիւրիւպ, ֆիլվագը միւլահաղաեա
տալսը:

Տիւգ .- Շիմոի, մատամ Տիւրիէօ, պիր ազ տա իքիմիզ կէօրիւշ-
մէլիեիզ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Հաղըրըմ, ժենէրալըմ, անճագ իմբէրաթօ-
րուն ճէնագէսինին վիլիդտիլլէ Րօզէթին ալըրըլմասընտա նէ՞ միւնա-
սիպէթ օլապիլէճէկինի անլաեամաեօրում:

Տիւգ .- Սիզ բէք աճէլէ իտիեօրսունուզ, սըրասըյա կիտէլիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիւնլէեօրում, ժենէրալըմ:

Տիւգ .- Օղլումու վուրան ատէմին պիր հայտուտ օլտուղունու , վէ իրթէսի կիճէ պուրաեա կիրմէք նիեթինտէ պուլունտուղունու պէեան խիեօրտուղունու , տէ յի՞լ մի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բա-տը-Շանս պու խուսուստա պէնի թէէ-մին իթտի :

Տիւգ .- Խըրսըղը՞դ մը եօգսա ճինաեթ գաստիյլէ՞ մի պուրա-եա կիրէճէքլէր իմիչ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվլատընըղըն տախի օլ խուսուստա մալիւ-մաթը պուլունմամագտա տըր :

Տիւգ .- Հէր նէ հալ իսէ , պու ճիհէթին օլ գատար էհէմմիեթ-թի եօգ տուր , լաքին էվլատըմ պու հայտուտու պիր գարը իլէ կէօրմիւշ տիւր , տէ յի՞լ մի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ , Թօրթօնինին գահվէխանէսինտէ կէօրմիւշ :

Տիւգ .- Պու գարը էրքէք գըեաֆէթինտէ՞ մի իմիչ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էվվէթ :

Տիւգ .- Օ հայտուտուն շէրիքի՞ մի զանն օլունուեօր իմիչ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիւպհէսիղ :

Տիւգ .- Իշթէ , մատամ Տիւրիէօ , պու հայտուտար , եախօտ տահա տօղրուսու պունլարտան պիրի , պուրաեա կէլմիշ տիր , Թա՛ր-ա-Մօր , քէօյտէ պուլունտուղումուզ զէման բէնչիրէտէն կէլէն մէճ-հուլէ կիւզէլ գատըն խաթըրընա կէլիեօ՞ր մու :

Թար-ա-Մօր .- Խաթըրմա կէլմէքտէ սէօ՞ղ մի :

Տիւգ .- Իշթէ օ , հայտուտ գարը իտի :

Թար-ա-Մօր .- Ա՛հ , նիեթիմ իւզըն քէնտիսինի տէրտէսթ իթ-տիրսէ իտիմ , եախօտ բէնչիրէտէն աչաղը տիւշտիւկիւնտէ , աեաղը ինճինէճէք եէրտէ , գաֆասը գըրըլմըշ օլսա իտի , նէ՛ գատար խա-եըրըլ օլաճագ իտի :

Տիւգ , Բիրօնուն , թամա օտասը բէնչիրէսինտէն քէնտի խանէ-սինէ կիրտիկի կիւն սօնրա , վիրտիկի ղարիպ վիզիթաեը մատամ Տիւ-րիէօեթ հիւքաեթ իթտիքտէն , Էլօիղ , քէլամա աղագ պիրլէ ,

— Պագաթ պու ալչագլարըն՝ նէ՛ մագսէտլէ խանէնիզէ կիրմիշ օլտուգլարընը զանն խիեօրտուղունու , վէ պունտան պաչգա շունու տախի սիւալ իտէրիմքի , պու թէչէպպիւսիւ ճինաեթթըեարանէ իլէ Բօղէթին աչըրըլմասը վագըասընտանէ՞ միւնասիպէթ վար տըր , տէտի :

Տիւգ .- Էվվէլ էմիրտէ , պու ալչագլարըն պէնի էօլտիւրմէք

եախօտ մալիսի սիրդաթ իթմէք նիեէթինտէ պուլունմուշ օլտուգ-լարընը զանն իթմէմ:

Թաբ-ա-Մօր .- Հալպուքի, էկէրչի սիզի պուրատա եալընը պուլունշ օլսա իտիլէր . . .

Տիւգ .- Պէնի էօլտիւրմէեէէք իտիլէր, զիրա պէն՝ հաեաթտա գալտըղըմ հալտէ, անլէրին էֆքեար ու նիեաթը պէտխահանէլէրինէ խըզմէթ իտէպիլի իտիմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- (Կիւլիւմսէեէէք .) Պու սէօղլէրինիգէ պա-գըլըր իսէ, անլէրին էֆքեար ու նիեաթը հազգընտա օլ գատար տօղրու մալիւմաթ ալմըշ կիպի կէօրիւնիւեօրսուլուգ քի, ատէթա քէնտիլէրինին շէրիքի օլտուղունուգ զանն օլունմագլըգ թապիի կէօրիւնիւեօր:

Տիւգ .- Պու հայտուտլար, իթաւթ իթմէքտէ օլտուգլարը պիւ-եիւք պիր միւրատ սահիպինին մույեինլէրի տիլլէր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Քիմի՞ն:

Տիւգ .- Դարըմըն:

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիւշէս տը Սէրտէօյլի՞ն միւ. լաքին օնու պէն էօլմիւշ զանն իտիեօրտում:

Տիւգ .- Խա՛յր, եալընը պիրի պիրիմիգտէն ալըրմամըզտան պէրի տիր, պիլմէմ՝նա՛սըլ, մարքիգ տը Դրուա իւնվանընը ալմըշ տըր, վէ Թաբ-ա-Մօրուն թէսմիեէ իթտիկի իւզրէ, քէնտիլին մէմուրու օլան հայտուտ գարը վասըթասըյլա, անըն թէպտիլի իսմ վէ մահէլլ իթտիկինի թահգըգ իյլէմիշիմ տիր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Փագաթ տիւշէսին, պու կիպի մէմուրլար գուլլանմագտա նէ՞ մագսէտի օլապիլի:

Տիւգ .- Տիւշէս՝ իգպալբէրէսթ պիր գատըն օլուպ, շիւպհէսիգ եալընըղըղնտան վէ մարքիգ իւնվանընը թալըմասընտան սըզըլ-մագտա տըր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Է՛յ:

Տիւգ .- Պինապէրին թէքրար տիւշէս օլմագ, եանի պէնիմէ եա-գընըգ հասըլ իթմէք, վէ պիզի եէկտիկէրիմիգտէն աեըրան սէնէտի մահվ իյլէմէքիկէ պէնի ըազը գըլմագ իսթէեօր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Ա՛հ, միւսիւ տիւգ, պու շէյի սագըն եաբ-մաեըն:

Տիւգ .- Ազիղէմ մատամ Տիւրիէօ, սիգ պու խուսուստա վէսվէսէ իթմէեին:

Մատամ Տիւրիէօ .- Զիւնքի իզտիվաճընըլըն իրթէսի կիւնիւ , սիզէ պիր շէրպէթ իչիրէճէք տիր :

Թաբ -ա-Մօր .- Սիզի թէլէֆ իտէճէք տիր :

Տիւզ .- Թէէմին օլուն , տօթլարըմ , պէնիմ զէվճէի սապըզամ , ասլա տիւշէս տը Սէրտէօյլ օլմաեաճագ տըր . լաքին պու մադսէտէ վասըլ օլմագ իչին իթթ/իազ էյլէտիկի թէտպիր էբէյիճէ մահիրանէ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հէր նէ թէտպիր իսէ , պիզէ տէ պիտիրին :

Տիւզ .- Նասըլ օլտուլունու պիւմէմ , ֆագաթ մէզպուրէ , պէ-նիմ վազիեթթիմի , եալընըլըլըմը , վէ մէյեուսանէ էօմիւր կէչիրաի-կիմի խապէր ալարագ , Անժէլ վէ էվլատլարըմըն զայալը սէպէպիլըէ եաս ու մաթէմ իչինտէ օլտուլումուն նէթիճէսինի չըգարմիչ , վէ քէնտի զիւրմիւնճէ Անժէլ էօլմիւշ օլուպ , լաքին էվլատլարըմըն հաեաթ-տա օլմալարընը միւրահազա իթմիշ , վէ եինէ քէնտի ֆիքրինճէ , պէ-նիմ , անլէրի սէվմէքլիկիմի թասալվուր էյլէմիշ :

«Մուճիպինճէ , պիր թէքլիֆտէ պուլունմաեը , եանի իքի էվլա-տըմտան պիրինի պանա իեատէ իթմէկի թէխայեիւլ իթմիշ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու էվլատը տա պէսպէլի քէնտի գուվվէյի թէխայեիւլիեէսինէ ույտուրաճագ իմիշ :

Տիւզ .- Օրասընը պիւմէմ : Շու գատար քի , պու նազիք մէմու-րիեթթին իյֆասընը օլ հայտուտ գարը տէրիւհտէ իթմիշ , հալպուքի խըզմէթքեարըմ ժօզէֆէ , քիմսէեի նէգտիմէ կիրտիրմէմէսի իչին էմր վիթմիշ օլտուլումտան , մէրգումէ , պէնիմ եանըմա գատար կէլէպիլ-թէք իւզրէ , մալիւմիւնիւզ օլան վասըթաեը գուլլանմը , վէ տիւշէս թարաֆընտան կէտիկինի իգրար իթմէքսիլին , սիզէ սէօյլէտիկիմ թէքլիֆի իթմիշ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ տուզագ :

Տիւզ .- Պիր գաչ կիւն սօնրա , մէրգումէնին ատրէսի մուճի-պինճէ , մարքիզ տը Դրուանըն նէղտինէ կիթտիկիմտէ , մարքիզ , մէ-մուրունըն հէր սէօյլէտիկինի թաստիզ էյլէմիշ տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Օլ վագըթ . . .

Տիւզ .- Օլ վագըթ , քէնտիսիլըէ էվլէնմէեի գաթիէն ըէտտ իթ-տիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Քէնտիսի նէ տէտի :

Տիւզ .- էվլատըմը թէպիմ իթմէեէճէկինի պէեան իթտի :

Մատամ Տիւրիէօ .- Եանի պիւեիւք էվլատընըլը :

Տիւգ. — Շիւպհէսիգ, չիւնքի իբինճի եվլատըմ սաեհնիզտե պու-
լունմուչ տուր:

Մատամ Տիւրիէօ. — Պիւեիւք եվլատընըզըն հաեաթտա օլտու-
ղունա էմի՞նմիսինիգ:

Տիւգ. — Չանն իտէրիմ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Տիւշէսին, պիւեիւք եվլատընըզը սիգէ ի-
եաոէ փտէպիլէճէկինի, վէ օ եվլատըն հազըզէթէն օղունուզ օլա-
ճաղընը, զանն իտէ՞րմիսինիգ:

Տիւգ. — Բէնտիսինին սէօյլէտիկի պազը շէյլէրտէն, եվլատըմը
իեաոէ իտէպիլէճէկինի, վէ իսթէրսէ, ասըլ եվլատըմը պանա թէս-
լիմ իյլէեպիլէճէկինի զանն իտիեօթում:

Մատամ Տիւրիէօ. — Էկէրչի հազըզի եվլատընըզը կէրի վիրմէզ
իսէ, քէնտիսի պիւք ալչազ տիմէք տիր:

Տիւգ. — Աիւսաատէ իտինքի, սէօղիւմիւ իքմալ իտէերիմ. Էկէրչի
հազըզնտաքի շիւպհէլէրիմ հազըզէթէ թահվիլ օլուր իսէ...

Մատամ Տիւրիէօ. — Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Տիւգ. — Պիր ազ եվվէլ զիքր իթտիկիմ մուհալէրէեի քէնտիսիյլէ
իթտիկիմաէն պէրի աիրքի, պազը վուգուաթը տիւշիւնէրէք վէ
հիտտէթ ու դապապը էսնասընտա անըն աղըզնտան չըզմըլ օլան սէօզ-
լէրի տիգդաթլէ վէզն իյլէեէրէք, ալէյհէնտէ շիտտէթլի շիւպհէլէրէ
զահիպ օլուեօրում: Լաքին պիւեիւք եվլատըմըն նա՞սըլ զայպ ու նա-
պէտիտ օլտուղունու պիլիեօ՞րմուսունուզ:

Մատամ Տիւրիէօ իլէ թար-ա-Մօր. — (Պիրլիքտէ.) Խա՛յր:

Տիւգ. — Վիգթուար սօզաղընտա վուգու պուլմուչ օլան ճինա-
եթ վազըասընը հիքեաեէ իթտիքտէն սօնրա, հիքեաեէսինէ շու
սէօղլէր իլէ խիթամ վիրտի:

— Տիւշէս, 1812 տէ վուգու պուլան հալէաթը քէչֆ խտմէ-
տիկի ճիհէթլէ, խասսիստէն, եանի Սնթէլտէն ինթիպամ ալմազ,
վէ է՞ն զիեաոէ սէվիլիւլէլէրինի վուրարագ, սնա պիւեիւք, վէ պէլ-
քի տէ մուհլէք պիւք քէտէրի մուհիպ օլմազ իւղքէ, վիգթուար սօ-
զաղընտա վուգուա կէթիլիլէն ճինաեթին ֆալիլի օլմուչ իսէ, պու-
նա թէաճհիւպ իթմէմ:

Մատամ Տիւրիէօ. — Լաքին պու հալ, մէքրուհ շէյ տիր:

Թար-ա-Մօր. — Հաթթա ճէլլատ էլիլէ գաթլէ միւսթահազգ-
տըր, Պէն պիւք ֆէնա քիմսէ տէյլիմ, Լաքին մէմուսնէն անըն պօղա-
ղընը քէսմէեէ հազըրըմ:

Տիւգ .- Նէ՞ տիեօրսուն , ա' սէֆիլ :

Թաբ-ա-Մօր .- Տիւշիւնտիւկիւմիւ սէօյլէօրում :

Տիւգ .- Լաքին տիւշէս՝ Անժէլին գըղգարընտաշը տըր :

Թաբ-ա-Մօր վէ մատամ Տիւրիէօ .- Աճայի'պ :

Տիւգ , մէրգումարա , մուխթասարէն պու վագըաեը անլաթ-տը , վէ պատէհու իլավէթէն ,

— Շիմոի պունտան , մատամ տը Գրուանըն , պիւեիւք էվլա-տըմըն Նէ՞ օլտուղունտան բէք ալէա խապէրի պուլունտուղունու , վէ անը պանա թէսլիմ իտէպիլէճէկինի րանա տէրք իտէպիլիւսինիգ , տէտի :

Մատամ Տիւրիէօ վէ Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ , էվվէթ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Փագաթ տիւշէս , օ պիւչարէ էվլատըն հաեաթ-տա օլտուղունու պիլտիկինէ տայիր Նէ՞ եօլտա իյզահաթ վէրիօր :

Տիւգ .- Վիգթուար սօգաղընըն ճանիլէրի , օ չօճուղու քէնտիսի-նէ սաթմըչ օլտուղլարընը սէօյլէօր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Պու ճանիլէրի Նի՞չին հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմէմիչ :

Տիւգ .- Պու շէյլէրին ալթընտա պագը էսրար մէվճուտ իտուկինի անլաեօրտում , լաքին պու կիւնքի կիւն պու խուսուտա տահա զի-եատէ գանաաթը էֆքեար հասըլ իթմէքտէեիմ : Պունունլա պէրա-պէր , կէրէք պու նօգթա վէ կէրէք սայիր նօգթալար իյզահ օլու-նաճագլար տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ եաբաճագսընըղ :

Տիւգ .- Տիւշէսին խանէսինէ կիտէճէեիմ :

Թաբ-ա-Մօր .- Ժէնէրալմ , եալընըղ կիթմէեին :

Տիւգ .- Նի՞չին :

Թաբ-ա-Մօր .- Էօյլէ պիր գարը՝ հէր շէյէ միւգթէտիր տիր :

Տիւգ .- Խա'յր , հիչ պիր շէյ եաբմաեա ճէսարէթի օլմաեաճագ տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Պիր ճինաեէթ , բէք չաբուգ իճրա օլունապիլիր :

Տիւգ .- Պէն քէնտիսինտէն գօրգմամ :

Թաբ-ա-Մօր .- Փագաթ ժէնէրալմ , մէզպուրէնին գուլլատըղը ալլագլար , հէր վագըթ գօրգուլաճագ քիմնէլէր տիրէր :

Տիւգ .- Սահիհ տիր :

Թաբ-ա-Մօր .- Իմոի , պէնտէնիգ տէ պիրլիքտէ կէլմէք իսթէրիմ :

Տիւգ .- Իսթէրսէն կէլ :

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ , Էվվէթ կէլէճէեիմ . վէ ալիմ Ալլահ , Է-
կէր եէրինտէն գըմըլտանըր իսէ , օլ վագըթ . . . սիգէ պու գատարը
սէօյլէեօրում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Կիտէրքէն , Բա-տը-Շանսը տախի կէօ-
ըրւըսիւնիւզ :

Թաբ-ա-Մօր .- Էվվէթ , օ չէյթան չէքիճինի կիտիպ կէօրիւ-
րիւզ . . . Լաքին ափվ իտէրսինիզ , Ժէնէրալ , Էվլատընըզ , Էֆէնտի
Էվլատընըզ տիէէճէք իտիմտէ , Եանըլարագ , աղգըմտան պու թա-
պիր չըգտը :

Մատամ Տիւրիէօ .- Թա'բ-ա-Մօր , պու սէօղլէրէ ասլա մանէա
Էօգ տուր :

Տիւզ .- Լաքին մատամ Տիւրիէօ , Էախօտ տահա տօգրուսու
Էագընտա իզտիվաճընըզ իճրա օլունաճագը ճիհէթլէ , մատամ Թաբ-
ա-Մօր , իլէրուտէ զէվճինիզ օլաճագ զաթա ափվ իտին , Էօգսա
իզտիվաճընըզն իճրասընա տայիր վագը օլան բուի բիգամը կէրի
ալըրըմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէք ալէա , Բօղէթին աչըրըմաօը վագըա-
սընտան պահա իտէլիմ :

Թաբ-ա-Մօր .- Խուսուսիյլէ անըն պուլունմասընտան :

Տիւզ .- Անտէն պահա իթմէք սըրասը կէլտի .- Պու պապտէ
չէօյլէ տիւչիւնիւեօրում . իքի Էվլատըմտան պիրիսինի պուլտուղումու
տիւչէսէ խապէր վէրտիկիմտէ , մէրգումէ քէսպի հիտտէթ ու զագապ
էյլէտի , Պէնիմ մէսուտիւնէթէ նայիլ օլմաեա պաչլամագլըղըմ , անը
թագեիկ իթմէքտէ օլտուղու աչիքեարէն կէօրիւնիւեօրտու :

Թաբ-ա-Մօր .- Ինսաֆսըզ . . .

Տիւզ .- Իմտի , Ֆէլիքս հագգընտա մալիւմաթ ալմաեա գալգը-
չարագ , անըն՝ Բօղէթ իլէ օլան աչի ու սէվտասընը թահզըզ էյ-
լէմիչ օլաճագ տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Տիմէք զանն իտիեօրսունուզքի , պիր ֆիքրի
ինթիգամճուեանէ իսէ , վէ հէմ սիգէ , հէմտէ Ֆէլիքսէ ֆէնալըզ իթ-
մէք իւզրէ . . .

Տիւզ .- Բօղէթի աչըրթմըչ տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Է'հ մէէլուն մարքիզ , Էկէր օղլում Ֆէլիքսէ տէ ,
էլ տօղունտուրաճագ օլուր իսէն , պիլմիչ օլ քի , օլ վագըթ անըն
պապասը Թաբ-ա-Մօր իլէ թէսվիսէ իտէճէք հիսապըն օլաճագ
տըր :

Տիւզ .- Իմո՛ւի մատամ Տիւրիէօ , շունա տիգգաթ իտին քի , Բօ-
ղէթի աչըրան պիր գարը տըր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Սահիհ տիր :

Տիւզ .- Վէ պու գարը . . .

Թաբ-ա-Մօր .- Հայտուտ գարը օլտուղու կիւն կիպի աչիքեար
աըր : Իշթէ , անը տախի պուլուր իսէմ , - լաքին Բօղէթի էլինտէն
ալմագ իշին քէնտիսինի պուլմագլըղըմլազըմ տըր , - հազգընտա նէ'
եօրտա մուամէլէ իտէնէկիմի պիլիւրիմ :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հալ պու քի պու գարը նէ՛րէտէ պուլունա-
հազ տըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Օ գօլայ շէյ անիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Հէր նէ իսէ չաբուգ սէօյլէ :

Թաբ-ա-Մօր .- Մ. Պալթազար .- Գարընա թէսատիւֆիւնտէ ,
քէնտիսինի ֆէվգէլատէ տիլտատէ օլմուշ տուր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Տիմէք պու գարը կիւզէլ տիր :

Թաբ-ա-Մօր .- Հէմ զաեթի կիւզէլ վէ տիւպէր տիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Մ. Պալթազար անըն մահէլլի իգամէթինի
պիլի՛նթօր մու :

Թաբ-ա-Մօր .- Իհթիմալ քի պիլիր :

Մատամ Տիւրիէօ .- Էօյլէ իսէ քէնտիսինի չաղըրալըմ :

Տիւզ , տէրհալ կէնճ թապիպի չաղըրթտըղընտա , մէրգոււմ , իշ-
պու տալէթէ իճապէթլէ ,

— Միւսիւ տիւզ պէնի՞ մի չաղըրթմըշընը , տէյի սիւալ
իթտի :

Տիւզ , էլինի տէլիգանլընա ուզաթարագ ,

— Հազգընըզ վար իմիշ , միւսիւ Պալթազար , տէտի :

Պալթազար .- Հանկը խուտաւտա :

Տիւզ , տինլէպիկի հիքեաեթի եարըմ սաաթտա՝ Պալթազարա
թէքրար վէ իյզահ իթտի , վէ միւմաիլէյհ , նազլիեթինի պիլիւրին
նէ , Պալթազար ,

— Վայ էլէ՛ն մի պու ճինաեթի իճրա իթմիշ . . . տէտի :

Տիւզ վէ Թաբ-ա-Մօր .- Էլէն քի՞մ տիր :

Պալթազար .- Էլէն՝ թարիֆ վէ պէնան իթտիկինիզ գարը աըր :

Թաբ-ա-Մօր .- Հայտուտ գարը՞ մը :

Պալթազար .- Էվվէթ տօթլարըմ , պէն անը սէվիեօրտոււմ :

Ճիւմէսի պիրտէն .- Իշթէ ծ ֆէնա :

Պալթազար .- (Կիւլերէք .) Պէն աչք ու նէվտատան էօլէճէք
գատար Ծէլիքս կիպի սէպաթլը տէ յիլիմ: Էլէն կիթմիշ իմիշ, ու-
ղուրլար օլտուն:

Տիկէր իւչիւ .- (Մէյեուսէն.) Վա՛յ, կիթմիշ մի տիր:

Պալթազար .- Էվվէթ:

Իւչիւ պերլիքտէ .- Քէնտիսինի նէ՞րէտէ պուլապիլիերիզ:

Պալթազար .- Պէն տէ պիլմէմ:

Մատամ Տիւրիէօ .- Բօզէթի նա՛սը պուլաճաղըզ:

Տիւզ .- Էլէն նէ՞ գատար վազըթտան պէրու Բաբիսի Թէրք
իթմիշ տիր:

Պալթազար .- Բօզէթին ղայպընտան պէրու քէնտիսինի կէօրէ-
մէտիմ:

Թաբ-ա-Մօր .- Օ հալտէ Բօզէթի գաշըրան էլէն օլտուղունա
իւպհէ գալմանօր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Շիմտի նէ՞ եաբմալը:

Տիւզ .- Եալընըզ պիր չարէ վար տըր:

Մատամ Տիւրիէօ .- Նէ՞ տիր:

Տիւզ .- Թաբ-ա-Մօր, էմր վէր քի արապամը հազըրլաւընլար:

Թաբ-ա-Մօր .- Ժէնէրալըմ, նէ՞րէեէ կիտէճէիիզ:

Տիւզ .- Օթէլ տը Գրուանա:

Թաբ-ա-Մօր .- (Էմրի մէղքիւրու իճրա իթմէք իւզրէ տիշարը
ը գարադ.) Օթէլ տը Գրուանա կիտէլիմ պազալըմ, ֆազաթ էկէր...

ԻՇՊՈՒ ՀԻՔԵԱՅԷ ՆԵԹԻՃԷԼԷՐԻՆՏԷՆ ՊԻՐ ԳԸՄԱՆԸՆ
ԱՆԱՇԸԼՄԱՆՈ ՊԱՇԼԱՄԱՍԸ

Տիւզիւն էմրլէրի տէրհալ իճրա օլունտու: Թէտարիքեաթըն
իւշ գըամընը հէման Թաբ-ա-Մօր կէօրտիւ, չիւնքի մէրգուլմ, «ին-
սան քէնտի իշինի քէնտի կէօրմէքլէ տահա իյի կէօրիւր» տարպը
մէսէլինին հազըզէթինէ իսքիաթ օլմուշ իտի:

Թաբ-ա-Մօր, արապանըն աթընը գօշմազ իւզրէ, արապանընա

եարտըմ իթմէք իչին ախրըլարտա պուլունտուղու սըրատա, տիւ-
զիւն ալտէթինտէն էվվէլ Ֆէլիքսէ հիչ պիր խապէր վիրիւմէմէսինի,
վէ պատէհու Մ. տը Սէրտէօյլին Բա-տը-Շանսը կէօրմէեէ կիտիպ,
անը, խասթալըղը միւսատտէ իթտիկի հալտէ, ժադօպ սօգաղընա
նադլ իթմէսինի, վէ պունտան պէօյլէ մատամ Տիւրիէօնիւն, օղլու-
նուն օտասընա մութթասըլ պիր օտատա իգամէթ իյլէմէսինի դա-
րարլաշտըրտըլար: Պու սուրէթլէ քեաֆֆէսի տէ պիր մահէլէ թօր-
լանմըչ օլաճագ իտիլէր:

Նահէհան Թաբ-ա-Մօր, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Ժէնէրալըմ, հէր շէյ հաղըր տըր, տէյի պաղըրտը

Ժէնէրալ, մատամ Տիւրիէօ իլէ կէնճ տօղթօրուն էլլէրիսի սը-
զըպ, եագընտա թէքըրար կէօրիւշէճէքլէրինի պէհանտէն սօնրա, ա-
շաղըեա էնտի:

Պունլար կիտինճէ, Պալթագար վէ մատամ Տիւրիէօ, Ֆէլիքսին
օտասընտա վագըթ կէչիրտիլէր: Օ մութլուլու վալիտէ, էվլատընն
տէրաղուշ իտէմէտի իսէ տէ, ուզուն միւտտէթ մէրգուճա պագ-
մագլա մահգուղ օլտու: Ֆէլիքս, օլ էննատէ էլան ուեուեօրտու:

Պիղտէ, Ժէնէրալ իլէ Թաբ-ա-Մօրուն արգասընտան կիտէլիմ:

Թաբ-ա-Մօր, պաղը խուսուսի սէպէպլէրէ մէպնի, արապաճը-
նըն եանընտա օթուրմուշ իտի, վէ հավա հէր նէ դատար զիեատէ
սօղուգ իտի իսէ տէ, տիւգ, գաղըսըյլա նէ՝ թարղտա կէօրիւշէճէ-
կինի տիւշիւնէճէկինտէն, քէնտիսինին եալընըղ գալմասընը թէրճիհ
էյլէմիշ իտի:

Թաբ-ա-Մօր՝ ասքէրէ էմր իտէրճէսինէ, արապաճըեա,

— Սէնին տէ հայվանլարըն թօսպաղը աեաղըյլա եիւրիւեօր, տէտի:

Թաբ-ա-Մօր՝ տիւգիւն աթիպ պիր տօսթու վէ վաղթիլլէ իմ-
րէրաթօրուն մաեէթինտէ չալըչմըչ պիր ասքէր օլտուղու ճիհէթլէ,
միւմաիլէյհին իըղմէթքեարլարը, քէնտիսինի սէվիպ ըիաեէթ
իթտիքտէն պաչգա, քէնտիսինտէն տէ գօրգար իտիլէր:

Արապաճը, մէղքիւր իֆատէեի իշիտինճէ, հայվանլարընը սիւ-
րաթլէ իլէրի սիւրմէեէ պաշլատը, վէ պատէհու իհթիեար չավուշա
խիթապէն,

— Բէք էյի ամմա, կիտէճէք մահէլլիմիղի պէհան իթմէտինիղ,
տէտի:

Թաբ-ա-Մօր. — Սէն-Ժադ հուտուտունա կիտէճէյիղ, լաքին
չարուգ իտէլիմ:

Արապաճը .— (Աթլարընա գամչը վուրարագ .) Լաքին չավուչում, սիզ չիմտի պու գատար թէլաչլը օլտուղունուզ հալտէ, աճապա երկիրմի եաչընտա նէ՞ հալտէ իտինիզ .

Պու արա, աթլար ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ երլրիւմէքտէ օլտուղունտան, թար-ա-Մօր, պու խուսուստա իզհարը մէմուռնիյեթ իթմէքտէ իտի .

Այնի վազըթտա տիւզ, արապանըն գաբուսունտան պաչընը ուզաթարագ .

— Նէ՞ օ թար-ա-Մօր, սէն պիզի պու կիւն թէլէֆ իթմէկէ եէմին մի իթմիյսին, տէտի .

Թար-ա-Մօր .— Խա'յր, ժէնէրալմ, լաքին պիր ան էվվէլ Բա-տը-Շանսըն նէզտինէ վասըլ օլմագլըղըմըզ լազըմտըր, չիւնքի օ պի-չարէ պիզէ պէքլէեօր .

Պու սուրէթլէ արապա մահէլլի մագսուտէ վասըլ օլմաղլէ, թար-ա-Մօր երկիրմի եաչընտա պիր տէլիգանլը կիպի արապատան աչաղընա աթլատը, Տիւզ տախի արապատան էնէրէք .

— Էյ, թար-ա-Մօր, նէ՞ հալտէսին, տէյի սիւալ իթտի .

Թար-ա-Մօր .— Ժէ'նէրալմ, պէնիմ երլրէկիմ չարբըեօր . սի՞զ նէ հալտէսինիզ .

Տիւզ .— Սօրա՞րմըսըն .

Պու իքի սիւահ արգատաչլարը, մատամ Տիւրիէօնիւն սէֆիլ տիւքքեանընըն բիչկեհաճընա վասըլ օլտուղլարընտա, գաբուսու աչըզ պուլուպ իչէրի կիրտիլէր .

Մատամ Տիւրիէօնիւն աղիմէթինտէն սօնրա, Բա-տը-Շանս, հէմ քէնտիսինին վէ հէմ տիւքքեանըն մէնաֆիինէ նէզարէթէ մէմուր օլան պիր խասթա պագան գատըն իլէ եալընըզ գալըպ, վալիտէսի զանն իթտիկի գատընըն ավտէթինէ սապըրսըզլըզլա պէքլէմէքտէ իտի . Մէրգում, էն զիեատէ, թար-ա-Մօր թարաֆընտան քէնտիսինին գապուլիեթի նէ՞ սուրէթտէ վուգու պուլաճաղընը տիւչիւնիւեօրտու, վէ ախլեագը պիր ազ սէրթ օլտուղունու պիլտիկի բէտէրինին, մատամ Տիւրիէօ կիպի քէնտիսինէ նազարը աֆվ իլէ պագմեաճաղընը, վէ խէթալարընա, կէնճիլք նէթիճէլէրի իսմինի վիրմէեէճէկինի զանն իյլէմէքտէ իտի .

Բա-տը-Շանս, մատամ Տիւրիէօնիւն թէվասսիւթիւ օլմաղլէ պէրապէր, թար-ա-Մօրուն քէնտիսինէ բէք չաբուզ աֆվ իտէճէկինի վէ կէչմիչ զէմանը ունուտաճաղընը մէմուլէ ճէսարէթ իթմէեօրտու .

Բա-տը-Շանս՝ Թաբ-ա-Մօր իլէ պիրլիքտէ տիւզ տը Սերտէօյիւն կէտիքլէրինի կէօրտիւկիւնտէ, իզհարը թէաճճիւպիւ ազիւմ էյլէտի, վէ շիւպհէսիզ, խալիսանէ պիր պարըշմագլըզ էսէրի օլարագ, էլինի Թաբ-ա-Մօրա ուզաթմասընտա, տիւզ, պու էլի քէնտիսի թու-թուպ,

— Պէնի, Եաթաղընըզըն եանընտա կէօրտիւկիւնիւզէ, վէ շիւտիւէ գատար բէտէրինիզ զանն իթտիկինիզ պիր ատէմ էլինիզի թու-թմագլտան էվվէ, օ էլի պէնիւմ թու-թուղուլմա թէաճճիւպ իթմէքլիկինիզ հագգլը տըր, տէտի:

Բա-տը-Շանս .- (Միւքեալէմէնին սուրէթի ճէրէեանընտան տօլաեը թէաճճիւպիւ արթարագ.) Աճայիւպ, շիւտիւէ գատար բէտէրիւմ զանն իթտիկիւմ ատէմ սէօզիւ նէ տիր:

Տիւզ .- Էվվէթ, պու զաթ սիզին բէտէրինիզ տէյիլ տիր:

Բա-տը-Շանս .- Չալուշ Թա-ա-Մօր մու:

Տիւզ .- Էվվէթ, տօսթուլմ:

Բա-տը-Շանս .- Էյ մատամ Տիւրիէօ:

Տիւզ .- Օ տալի վալիտէնիզ տէյիլ տիր:

Շիւ-տը-Շանս .- Ֆագաթ . . .

Թաբ-ա-Մօր .- Էվլատըմ, պիր ազտան հաղըզէթի հալի անլա-եաճաղըն իւզրէ, սէն պու վագըատա պիր շէյ զայպ իթմէօրսուլն. կէրէք մատամ Տիւրիէօ վէ կէրէք պէն, պուշնտան պէօյլէ լաեքզ օլտուղուլն հալտէ, հագգընտա հէր կիւնա հիւսնի թէվէճճիւհիւսիւզէ տէվաւմ իտէճէեիզ. Ումարըզ քի սէն տէ օ թէվէճճիւհէ լաեքզ օլտուրսուլն Շու տա վար քի Եաթընտա օթուզ Գաշընտա օլաճաղընտան, պիր ազ ագլընը պաշընա թօբլումալըսըն, Համա օլսուլն, չօճուզ տէյիլին, զաթէն կէշիրմիշ օլտուղուլն էսէֆամիզ վագըալար՝ ինսանլար վէ հէր շէյ հագգընտա սէնի օլտուղուլն թէճրիւպէքեար գըլմըշ օլմալը տըրլար, Նի հաեթթ, էվվէքի խէթալաբընը եինէ իճուրա իտէրէք, հարէքէթի վագըան իլէ բէտէրինի վէ պէնի մաճուլպ գըլմամալըսըն:

Բա-տը-Շանս .- Լաքին պէնիւմ բէտէրիւմ քիւմ տիր:

Տիւզ .- Պէն իմ:

Բա-տը-Շանս .- Սի՞զ մի, միւսիւ տիւզ . . .

Տիւզ .- Էվվէթ, պէն սիզին բէտէրինիզիւմ:

Տիւզ վէ Թաբ-ա-Մօր, իյզհաթը լաղըմէեի մուլթասարէն Բա-տը-Շանսա պէեան իտիպ, պիր սաաթտան զիեատէ մէճուլհուլն

եանընտա գալորդտան սօնրա, օ կիւնիւ, մերգուսուէն, ժագօպ սօ-
գաղընտաքի օթէլէ նազլ իտիլէճէկի գարարըյլա, օրատան մուֆա-
րադաթ իյլէտիլէր:

Տիւգ վէ Թար-ա-Մօր, արապալարընա ըաքիպէն, պիր սաաթ
սօնրա Օթէյ տը Գրուանա կէլտիքլէրինտէն, ժէնէրալ տիւգ տը Սէր-
տէօյլիւն վիզլիթասը, պիր խըզմէթճի վասըթասըյլա մատամ տը
Գրուանա խապէր վէրիտի:

Յ Ի Ի Գ Վ Է Մ Ս Ր Ք Ի Զ

Բիէր Լօնտրանա կիտէլիտէն պէրու, շէրիքինտէն հիւ պիր խա-
պէր ալմամըշ իտուկինտէն, ինկիլթէրրատա վուգուա կէլմէքտէ օ-
լան վագըալարտան հիւ պիրինի պիլմէզ, հաթթա շիւպհէ տախի
իթմէզ իտի, շիւնքի էլէն իլէ Բիէր արասընտաքի կիզլի ատավէթ վէ
խուճուլմէթ հագդընտա մալիւմաթը պուլունմամագտա իտի:

Վագաա պու իքիսի պէյնինտէ պաղը զըտտիեթ մամարէլէրի
հիսս իթմիշ իտի իսէ տէ, պունա էհէմիեթ վիլմէմիշ իտի, զիրա
Բարիստէ մէզպուրէնին կէօղլէրի էօնիւնտէ մէզքիւր դարագ ու
ատավէթին ֆիլիլիեաթը կէօրիւլէմէզ իտի: Հալ պու քի իքի խասիմ-
լէր, Լօնտրատա, գարշը պէ գարշը պուլունտուգլարընտա, միւսմիլէ-
թի մէտիտէտէն պէրու գալպլէրինտէ մահփուգ օլան դարագը շէտի-
տին զուհուրա կէլէճէկի տէքքեար պուլունմագտա իտի:

Տիւգ տը Սէրտէօյլէ կէլինճէ, մատամ տը Գրուա, միւսմիլէյ-
հին սիւքիւթինէ հիւ պիր մանէա վիլէմէնգրտու:

Յիլվագը, տիւգ, պիրթիագըթ թէհտիտէր իտէրէք, մէզ-
պուրէտէն մուֆարագաթ իթմիշ օլտուղու հալտէ, անը նամըլըրա-
հաթ պըրագըր, վէ պուլմագըլըլը պէզաեթ արզու իյլէտիկի իքին-
ճի էվլատընը նամըլ արամագ իտի:

Հէր նէ իսէ, խըզմէթքեար, Մ. տիւգ տը Սէրտէօյլիւն կէլմիշ
օլտուղունու խապէր վիլտիկինտէ, մարքիզ, քէնտի քէնտիեթ,

— Իյզահաթը միւքէմմէյէ սաաթը կէլտի։ Պէսպէլլի տիւգ զի-
եատէսիյէ տիւշիւնմիւշ օլմալը, վէ պէլքի տէ, իւք տէֆա կէօրիւշ-
տիւկիւմիւզտէ շէտիտէն ըէտտ իտէկէլտիկի եագընլըղը պու քէրրէ
պիզզաթ թէքլիֆ իթմէք իւզրէ պուրաեա կէլմիշ պուլունմալը տըր,
տէտի։

Մարքիզ, տիւգիւն իշէրի կիրտիրիւմէսինի էմր իթտիկինտէն,
Մ. տը Սէրտէօյլ, մատամտը Գրուանըն պուլունտուղու սալօնա կիր-
տիկինտէ, Թաք-ա-Մօր, սալօն գաբուլարընտան պիրիսիյէ իրթի-
պաթը օլան պիր իշ օտատա տուրտու։

Տիւգ վէ մարքիզ պարիտանէ սէլամաշտըգտան սօնրա, մարքիզ՝
տիւգէ,

— Միւսիւ, էկէրչի արզու իտէրսէնիզ, օթուրուն, տէտի։

Տիւգ. — Օթուրմագ պիհուտէ տիր, մատամ։

Մարքիզ. — Տիմէք տիր քի, հալէա պուրաեա տիւշմէն մագամըն-
տա կէլիեօրսունուզ։

Տիւգ. — Սայիր պիր սուրէթլէ կէլէպիլիւրմիյիմ, մատամ։

Մարքիզ. — Շիւպհէսիզ թէքլիֆիմէ ըուի ըիզա կէօսթէրիեօր-
սունուզ։

Տիւգ. — Նէ՞ տիեօրսունուզ, մատամ, թէքլիֆինիզէ ըուի ըիզա
կէօսթէրիեօրսունուզ։ Բուի ըիզա կէօսթէրմէք իչին, եիւրէք,
ըուհ վէ վիճտան թաշըմամագլըղըմ լաղըմ կէլիր։

Մարքիզ. — (Վագարը վէ կիւեա թահգիր կէօրմիւշ պիր գրա-
լիշա հալի քէսպ իտէրէք։) Սիզ նէ՞ տիեօրսունուզ, միւսիւ, տիմէք տիր
քի, էվլատընըղ տէրաղուշ իթմէք իգպալինտէն ֆարիզ կէլիեօր-
սունուզ։

Տիւգ. — Մա՛տամ, էվլատըմըն նէ՛րէտէ պուլունտուղունու վէ
անը նէ՛ եարտըղընըղ սէօյլէմէք իչին սիզի մէճպուր իտէճէեիմ։

Մարքիզ. — (Ինանմամագլըղլա թէպէսսիւմ իտէրէք։) Պէնի
մէճպո՛ւր միւ իտէճէքսինիզ։

Տիւգ. — (Հիտտէթ ու զաղապը արթարագ։) Էվվէթ, մատամ,
սիզի մէճպուր իտէճէեիմ։

Մարքիզ. — Նա՛սըլ իտէճէքսինիզ։

Տիւգ. — Մատամ, էվվէլ էմիրտէ սիզէ շուրաեը պէեան իտէրիմ
քի, պու կիւն պէնիմ պուրաեա կէլիշիմ, վէ Վէշտիյի Ահմադիզ տէն
պիր միւտտէթճիք սիզի ալը գօեուշում, խասսէթէն էվլատըմտան
պահս իթմէք իչին տէյիլ տիր։

Մեջադիրի Անճիպեհիգ սէօղիւ , օլ գատար իսթիհզաքեարի սու-
րէթտէ թէլէֆֆիւզ օլունտու քի , մատամ տը Գրուա , հագըգէթէն
պունու քէնտիսի իչին հագարէթ ատտ իլէ , հիտտէթինտէն վէ գօր-
գուսունտան տիթրէեէրէր ,

— Ղալիպա տիւգիւն պազը շէ յլէրտէն խապէրի վար տըր , տէ յի
միւլահազա իթտի :

Պատէհու մէրգումէ , աշիքեարէն ,

— Տիմէք տիր քի , պու կիւն պուրաեա կէլիչինիզտէ տիկէր
պիր սէպէպ պուլունմագտա տըր , տէտի :

Տիւգ .— Էվվէթ , վէ շիմտի պու սէպէպի պէեան իտէճէ յիմ :

Մարքիզ .— (Տիւգ աեագտա տուրտու զու հալտէ , քէնտիսի օ-
թուրարագ .) Պուեուրուն , միւսիւ , սիզի տինլէեօրում :

Հէր նէ գատար մէզպուրէ , տախիլէն իզթիրապաթը ազիմէեէ
տիւշար օլմուշ իտի իսէ տէ , սաքին վէ ֆիթուրսուզ կէօրիւնմէք
իչին , ֆէվգէլատէ ճահտ իթմէքտէ իտի :

Իմտի , մատամ տը Գրուա , տիւգէ մէ յտան օգուրճասընա
պագտըղը սըրատա , միւմաիլէյհ , իֆատաթընա պէր վէճհի աթի
տէվամ իթտի :

— Էվվէթ , մատամ , մեջադիրի Անճիպեհիգ տէտիմ , թէքրար իտէրիմ
չիւնքի , հէր նէ գատար , միւթատընըղ օլտուզու իւզրէ , ջեֆագաթհրվեր
պիր գատըն կիպի ճէօմէրտէ տավրանմագտա , վէ հէր քէս , սիզի թա-
նըմաեարագ , իյիլիք միւլիյի տէ յի իլան իլլէմէքտէ , վէ տիմէեիմ պին-
լէրճէ , ֆագաթ եիւզլէրճէ ֆուգարա վէ պիչարէկեան , սիզէ թա-
սիեէ օլունմագտա , վէ պունլար թարաֆընտան մէտհ ու սիթայի-
շինիզ իտիլմէքտէ իսէ տէ , պունուլա պէրապէր , մատամ , պէն պի-
լիւրիմ վէ իսքեաթ օլմուշում տուր քի , սիզ , ալէմին զանն իթտիկի
կիպի պիր գատըն տէ յիլսինիզ :

Մարքիզ .— Էօյլէ իսէ , պէն նէ կիպի գատըն իսէմ , անը սէօյ-
լէեին :

Տիւգ .— Պունու սէօյլէմէք իչին , խայլի վագըթ լաղըմ տըր ,
մատամ :

Մարքիզ .— Նէ՞ պէ յիս վար :

Տիւգ .— Հէմտէ սէօյլէեէճէկիմ սէօղլէր՝ հագգընըղտա սիթայիչ-
քեարանէ տէ յիլ տիր :

Մարքիզ .— (Իսթիհզաքեարանէ .) Միւսիւ , չիւպհէսիզ պէն , պիր
ազիզէ տէ յիլիմ , Հիշ պիր վագըթ պու ֆիքը ու իտտաատա պու-

լրեմամբ շրմ տըր, վէ էրան պու կիւնքի կիւն, շու կէօրտիւ կիւնիւզ սուրէթտէ եաշաեարագ, եանի ալէմէ տախիլ օլմագարզըն, վէ հիշ քիմէնէի գապուլ իթմէքսիղին, եիկիրմի պէշ սէնէտէն պէրի տիր քի, պու օթէլ տէրմէնիտէ եաշաեօրում, վէ պու օթէլին տիվար-լարընտան տիշարընա աեագ պիլէ աթմամբ շրմ տըր: Իմտի, պու հալտէ, նէ՞ ֆէնալըգ եարմըշ, վէ եախօտ եարմագ նիեթթինտէ պիւնիւնմուշ օլտուղունմու զանն վէ ֆարգ իտէպիլիւրպինիզ:

Տիւգ. -- (Սէրթճէ.) Մատամ, չօգ տէֆա, էն զիեատէ ճանի-լէր, եա ճէսարէթսիղլիքլէրինտէն, եախօտ հէնուզ քէնտի քէն-տիլէրինէ պիր ազ ըրաեթ ու հիւրմէթլէրի օլտուղունտան, պիղ-գաթ ֆէնալըգ եարմաեըզ, իլա քէնտի էմի ու թալիմաթլարը թահթընտա պուլունան ճանիլէրէ իւճրէթ վիրէրէք, օ ֆէնալըղը էմը ու իճրա իթտիրլիլէր՝

Ճանի քէլիմէսի իւզէրինէ, մատամ տը Գրուա զիեատէ գուլագ վէրիպ, տիւգէ խիթապէն,

— Միւսիւ, պանա օլան պուղզ ու աաապէթինիզին թէէսսիրիյլէ ալէյհիմտէ զուհուրա կէլէն ալապ ճա պիր իֆթիրաեը տինլէմիշ վէ ինանմըշընըզ, տէտի:

Տիւգ. -- Իֆթիրա՞ մը, մատամ. իֆթիրա օլմասընը արզու իտէր իտիմ, լաքին էսէֆ իտէրիմ քի, իֆթիրա տէյիլ տիր: Մա՛տամ, ի-շիթտիրիլիմ վուգուաթլար քեամիլէն սահիհ տիր: Եկէրչի իյզահ օ-լունաճագ պաղը նօղթալար տա վար իտէ, անլէրին իյզահընա մու-վաֆֆագ նլմագլըզ գօլայ մըլճ:

Մարքիզ. (Պիր տէրէճէ սապըրսըզլըզլա.) Աֆվ իտէրսինիզ, միւմիշ պէնի զիթառէսիյլէ մէրապ տա պըրագընեօրսունուզ: Հէր նէ խապէր վիրէճէքսէնիզ, Ալլահ աշգընա օլմուշ, իյզահը մատտէ ի-տինիզ:

Տիւգ. -- Պէնիմ տէ եաբաճաղըմ պու տուր:

Մարքիզ. -- Հէլէ շիւքիւր...

Տիւգ. -- Մա՛տամ, պիր ազ էվվէլ թէլէֆֆիւզ իթտիլիմ վէ եիւ-զիւնիւղտէ կէչիճի պիր սօլիունիւզ հասըլ իթտիլինի միւշահէտէ իյլէտիլիմ ճանի քէլիմէսի, սիզին հագզընըղտա բէք ալէա գըլ-լանըլապիլիր:

Մարքիզ. -- Պէնիմ հագզըմտա գուլլանըլապիլի՞ր մի:

Տիւգ. -- Էվվէթ, մատամ:

Մարքիզ. -- Ք հալտէ պէն...

Տիւգ .- Մա'տամ, սօն տէֆա արամըզտա ճէրէեան իտէն միւ-
քեալեմէտէ էմնիյեթիմի ճէլլ իթմէք, վէ ալեազ ու նիեաթընը
հազգընտա պէնի ալտաթմազ, վէհասըլ արզու իթտիկինիզ եա-
զընըզը պէյնիմիզտէ հասըլ էյլէմէք իւզըն, էօյլէ պիր ճէհէննէմի
վէ շէյթանի միւրայիլիք վազիֆէսի իճրա իթտինիզ քի, սիզին եէ-
րինիզտէ հէր հանկը գատըն օլսա իտի, պու վազիֆէյի քէնտիսի ի-
շին նալաեըզ աոտ իտէր իտի:

Մարքիզ .- Տիմէք, միւսիւ, պէնի թահգիր իտիեօրսունուզ:

Տիւգ .- Սիզի թահգիրէ հազգըմ օլուպ օլմատըղընը անլաեա-
ճազսընըզ:

Մարքիզ .- Սէօյլէյին, միւսիւ. պիչարէ պիր գատընը թահգիր
իթմէք իշին, ճէսուր օլուն:

Տիւգ .- Պիչարէ գատըն մը. (Տիւգիւն հէեէճանը կիթտիքճէ
արթարազ.) Սօն միւլագաթըմըզտա, հազգըմտա վուգու պուլան խէ-
թալարընըզը իգըար իթտինիզ. հաթթա իզտիրապը գալպինիզի վէ
նէտամէթինիզի միւպէյեին պիր թագըմ միւէսսիր սէօզլէրտէ պու-
լունտունուզ:

Մարքիզ .- Միւսիւ, պու սէօզլէրի խալիսանէ սէօյլէտիմ:

Տիւգ .- (Թահգիրամիզ պիր կիւլիւմնէմէ իլէ.) Խալիսանէ մի.
Աչըգտան աչըղո սէօյլէեիմ, գարշըմտա պու կիպի սէօզլէր իրաա
իթմէքտէն ութանմատըղընըզա ինանամեօրում: Բէզալիք, պու
սէօզլէրինիզէ ինանաճազ գատար պէնի պիր ահմազ վէ սատէտիլ
զըեաս իթմէնիզէ հիշ պիր մանէա վիրէմէեօրում:

Հնիհաեթթ, սիզին օ բիւշմանըղընըզ, վէ խէթալարընըզա տէ-
րունէն իաքեաթ օլմագըղընըզ, վէ պու խէթալարը թամիր իթմէք
թապիի արզուլէրինիզ իճապընճա, Վիգթուար սօգաղընտա, պիզէ
սատըզ օլան իքի խըզմէթքեարըն էմիր նէզարէթինէ Անթէլին վէ
պէնիմ թէպիմ իթտիկիմիզ էվատը գաեըմագըղը տէրիւհտէ իթ-
տիկինիզի պէեան իթմէք տէրէճէսինէ գատար իլէրլէտինիզ:

Մարքիզ .- Պու պապտէքի սէօյլէտիքլէրիմին հազըգէթի հալ
օլմատըզլարընա նէ խալաթընըզ վար տըր:

Տիւգ .- Շիմոի անլարսընըզ:

Մարքիզ .- Ֆիլվագը պու խալաթլարը անլամաեը մէրագ իտի-
եօրում:

Տիւգ .- Մա'տամ, չուրաեը տէրք իտէպիլիւրսինիզ, պէն սիզի
լաեըզըլա թանըտըղըմ ճիհէթլէ, քէնտի գալլինիզ իւզըն, Վիգ-

Թուար սօգաղը ճինաեթինի իշխմիչ օլան, վէ իւմիտլերինտէ մու-
վաֆֆադ օլամաեարադ, եանի իհրադ իթտիքլէրի սէյֆիեէտէ,
մէմուլ իթտիքլէրի ադչէեի պուլամաեարադ, վէ ճինաեթի վադը-
լարընտան տախի իսթիֆատէ իթմէք իսթէեէրէք, զասպ իթտիք-
լէրի չօճուղու կիւեա սիզէ սաթմաեը տիւչիւնմիւչ պուլունան հայ-
տուտլար հադգընտաքի հիքեաեէնիզէ պիր արալըդ քէմալ իհթի-
եաթլէ ինանմըչ իտիմ:

Մարքիզ. — Հալպուքի, միւսիւ, պու հիքեաեէ սահիհ տիր:

Տիւգ. — Էվվէթ, էվվէթ, նէ՛ գատար ֆէվդէլատէ տախի օլսա,
Թըպզը Թըպզընա սահիհ օլապիլիր:

Մարքիզ. — Պու հիքեաեէտէ ֆէվդէլատէ նէ՞ շէյ վար տըր:

Տիւգ. — Իշթէ օ հայտուտլար . . .

Մարքիզ. — Էյ նէ՞ օլմուչ:

Տիւգ. — Ճինաեթիլերինի սիզէ խապէր վիրմէեէ կէլտիլէր, տէ-
յի՞ մի:

Մարքիզ. — Էվվէթ, իսթիֆատէ իթմէք ֆիքրիլլէ պանա խա-
պէր վիրտիլէր:

Տիւգ. — Էօյլէ օլտուղունու պիլիեօրում. ֆադաթ անլէր,
սիզի, նամուսլու գատընլար ճէմիյեթինէ մէնսուպ պիր գատըն
պիլտիքլէրի հալտէ, քէնտիլէրինի հիւքիւմէթէ զումմազլարսընը
տէյի տիւչիւնէ՞մէզ մի իտիլէր, Բէնտիլէրի իշին պիր գանաաթը էֆ-
քեար օլմասը լաղըմ կէլէն պու միսիլլու շիւպհէլէր իրէ սիզէ միւրա-
ճաաթ իթմիչ օլտուղլարընը զանն իթմէ՞զմիսինիզ:

Մարքիզ, տիւգիւն սիւալինէ ճէվապ վիրմէտիկինտէն, միւմաի-
լէյհ շու եօլտա իլավէյի մէգալ իթտի:

— Մա՛տամ, պէօյլէ շէյլէրի զանն իթմէք, եախօտ անլէրին
տէտիքլէրինէ ինանմադ իշին, տիվանէ օլմադ լաղըմ տըր:

Մարքիզ. — Հալպուքի ահվալ, պէնիմ սիզէ պէեան իթտիկիմ
սուրէթտէ ճէրէեան իթմիչ տիր:

Տիւգ. — Պիր տագըդաճըգ ֆարզ իտէլիմքի, սիզին տէտիկինիզ
կիպի օլտուն, Լաքին սիզ, նամուսլու վէ վիճտան սահիպի պիր
գատըն, վէլհասըլ պիր վալիտէ օլտուղունուզ հալտէ, վուգուաթ-
տան խապէրտար օլուր օլմազ, միւտտէթի մէտիտէ պիր խայլի թէ-
հարրիեաթ վէ թահգըդաթ իճրա իտիլիպ, մէյտանա չըգարըլմա-
եան շայեանը իքրահ ու նէֆրէթ պիր ճինաեթի հիւքիւմէթէ նիշին
խապէր վիրմէտիլիզ, ճանիլէրի հիւքիւմէթէ խապէր վիրմէք, սիզին

իշին պիր վազիֆէ տէյի՛ւ մի խոի . վաղը օլան սիւքիւթիւնիւզէ մէրզ ուման ճանիւթին պիր նէվ շէրիքի օլմուշ օլմայսնընդ մը .

«Հալպու քի սիղիւն, օ ճանիւթի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթմիշ օլ տուզունուզու զանն իտէմէմ .

Մարքիւղ .- Պու ճիւմէն իլէ պէն պու եօլտա հարէքէթ իթմի- շիմ տիր .

Տիւղ .- Չանն իթմէմ տիւթօրումա .

Մարքիւղ .- Եա նէ՞ զանն իտէքսինիղ .

Տիւղ .- Չանն իտէրիմ քի, վիզթուար սօգաղընտաքի ճինաեթ- թի իճրա իթտիրէք սիղսինիղ .

Մարքիւղ .- Սիւպհան Ալլահ, օ ճինաեթի իճրա իթտիրմէքտէ նէ՞ մագսէտիմ օլպիլիր .

Տիւղ .- Եվլաւմըզը պիպտէն սիրգաթ իթմէք մագսէտի .

Մարքիւղ .- Լաքին սիղ պէնի քիմի՞ զանն իտիւթօրումուզ .

Տիւղ .- Մա՛տամ, սիղի պիր ճանգէր զանն իպիւթօրում . Պուն- տան պաշգա տա, սիղի իթապ իտէճէք տահա բէք չօգ սէպէպէրիմ վար տըր .

Մարքիւղ .- Օնլա՛ր նէ տիր .

Տիւղ .- Պիր աղաւան աշխարսընդ, էվվէ էմիրտէ, չոգ վիլ- թուար սօգաղընտաքի ճինաեթ մատաշինէ խիթամ փիթէրիմ .

Մարքիւղ .- Շիւպհէլէրինիղտէ հալէա խրա՛ր մը իտիւթօրումուզ .

Տիւղ .- Էվվէթ, մատամ .

Մարքիւղ .- Էլնիզտէ իպպաթընդ օլմուեարագ մը .

Տիւղ .- Մա՛տամ, պէնիմ իշին պու պապտէքիսպաթ չո- տուր, վէ պու տա պէնիմ իշին պիր սահիհիլիքտիր . Եա օ ճինաեթի սիղ իճրա իթմէմիշսինիղ տիր . վէ պու հալտէ, էվլատընըն նէրէտէ պուլունտուղունու գալիսինիղ իւզրէ պիւմէտիկինիղ փիպի . փիաուտէ - լէրինիղ տէ, մահգա պէնի հիւքմիւնիւղ թահթընտա պուլունտուր- մագ մագսէտիյէ սըրֆի հալան տըր .

Մարքիւղ .- Էվլատընըն նէրէտէ օլտուղունտա պիլիրիմ .

Տիւղ .- Պու խոջօրստա եէմին իտէքսինիղ .

Մարքիւղ .- Էվվէթ միւսիւ, եէմին իտէքիմ .

Տիւղ .- Իմաի, մատամ, սիղ օ ճինաեթի իճրա իթմիշսինիղ տիր .

Մարքիւղ .- Նէ՞ քիմէք, պէն ճինաեթ մի իճրա իթմիշիմ .

Տիւղ .- Էվվէթ, մատամ, վէ եսօղընտա . . .

Մարքիզ .- Եագընտա նե՞ օլաճագ :

Տիւզ .- Ենագընտա ճէնապը Ալլահա ճէվապ վիրէճէքսինիզ :

Մարքիզ .- Միւսիւ , զաթէն Հագգ թէալա պէնի մուհաքէմէ
իտիեօր , վէ պէնիմ մասոււմ վէ պիկիւնաճ օլուպ օլմատըղըմը պիլիւ :

Տիւզ .- Տիմէք տիր քի , սիզ , Ալլահտան տա զօրգ մաեօրսոււնուզ :

Մարքիզ .- Նէ՞տէն :

Տիւզ .- Լաքին Ալլահ ահրէթտէ սիզի մուհաքէմէ իտէճէկի կի-
պի , պուրատա տիւսի ինսանլար վար տըր :

Մարքիզ .- (Տիւգիւն թէհօրտաւիզ Զարէքէթինտէն տիթրէմէ-
կէ պաշաեարապ .-) Ինսանլար մը :

Տիւզ .- Էվվէթ մատամ , պու ալէմտէ պիր տէ ատալէթի պէ-
շէրիեէ վար տըր :

Մարքիզ .- Նէ՞մէ լազըմ :

Տիւզ .- Էվվէթ , մահքէմէլէր պուլունմագտա տըր :

Մարքիզ .- Պէշիմ , մահքէմէլէր իլէ իշիմ եօգ տուր :

Տիւզ .- Գանոււն ու նիզնամ վար տըր :

Մարքիզ .- Սիզէ սէօյլէեօրոււմքի , պէն պու շէյլէրտէն գօրգ-
մամ , Հաթթա սիզտէն տալի գօրգ մամ :

Տիւզ .- Օրասընը իլէրուտէ կէօրիւրիւզ , վէ պէնտէն գօրգուպ
գօրգ մատըղընըղը անլարըզ :

Մարքիզ .- Միւսիւ , իգպաթլա՛ր , սիզտէն իսպաթլար իսթէե-
ճէքլէր տիր , անլատընը՛մը , վէ սիզ տէ օ իսպաթլարը կէօսթէրէմէ-
եէճէքսինիզ .- Մուախիսարէն ումուրը ճինաիյեէեէ միւթէալլիզ օլա-
րապ իգամէ իթտիկինիզ տավանըն թէքմիլ հիսապը սիզէ աեիտ օ-
լաճագ տըր :

«Սիզին շիւպհէլէրինիզէ հաքիմէր էհէմմիյեէթ վիրմէեէճէքլէր
տիր :

Տիւզ .- Սիզին զաննընըզ գատար տէյիլ , մատամ :

Մարքիզ .- Նէ՞ տիմէք իսթէրեօրսոււնուզ :

Տիւզ .- Մատամ , հէր նէ գատար Վիզթուար սօգաղընտա իր-
թիքեապ իյլէտիկինիզ ճինտէթ , ղաեէթ վէխիմ իսթ տէ , պու
ճիւմէ իլէ եալընըզ անընլա սիզի իթհամ իթմէեիպ , տիկէր պիր
մատտէ իլէ տալի իթհամ իթմէքտէեիմ :

Մարքիզ .- Մատամքի գուվվէյի թէխայեիւլիեէնիզ պու տէրէ-
ճէ քէսպի հէեէճան իթմիշ տիր , եարը եօլտա տուրմամանըղը իս-
թար իտէրիմ :

Տիւգ .- Էկէրչի Վիգթուար սօգաղընտաքի ճինանէթ վագըա-
սընտա սիգէ գարչը իսպաթլարըմ եօգ իսէ . . .

Մարքիզ .- Հէլէ օ խուսուստա իսպաթլարընը օլմատըղընը իգ-
րար իտինիզ . Վագը օլան իֆատէլէրինիզ, ատավէթ ու զարազընը-
լա հասըլ օլմուշ պիր թագըմ տիվանէճէ զանն ու գընասլարտան ի-
պարէթ տիր :

Տիւգ .- Օհօ՛, մատամ, բէք չարուգ ճէսարէթլէնտինիզ :

Մարքիզ .- Էվվէթ, Էվվէթ, պուշտան ֆազլա պիր շէյ եօգ
տուր :

Տիւգ .- Խա՛յր, մատամ, էօյլէ տէյիլ . Էկէրչի Էվիմի եագտըր-
տըղընըգտան, խըզմէթքեարլարըմը գաթլ ու թէլէֆ իթտիրտիկինիզ-
տէն, վէ Էվլատըմը աշըրթտըղընըգտան պէրի երկիրմի սէքիզ սէնի
կէչմիշ իսէ, վէ Էկէրչի պու գատար ուզուն միւտտէթ Էվվէլ զու-
հուրա կէլմիշ օլան պիր վագըանըն իսպաթլարընը էլտէ իթմէք միւշ-
քիւլ իսէ, իքինճի վագըա պու գապիլտէն օլամազ :

Մարքիզ .- Հա՞նկը վագըա :

Տիւգ .- Պիր ազտան անլարսընըգ :

Մարքիզ .- Նիհանէթ, հէր նէ իսէ սէօյլէեին :

Տիւգ .- Համո օլսուն օ վագըա երկիրմի սէքիզ սէնէ Էվվէլ
զուհուրա կէլմէեիպ, եալընըգ պիր գաշ այ Էվվէլ զուհուրա կէլմիշ
տիր :

Մարքիզ .- Պէնիմ իչին սայքի իպրանիճէ սէօյլէեօրսունուգ :

Տիւգ .- Իշթէ պու սէպէպլէ, իգթիզա իտէն մալիւմաթը բէք
չարուգ պուլմուշում տուր :

Մարքիզ .- Հա՛ հա՛ :

Տիւգ .- Իսպաթլարըմ էքսիք տէյիլ տիր :

Մարքիզ .- Իյի եա իյի եա :

Տիւգ .- Շիրիքլէրինիզի պիլիեօրում :

Մարքիզ .- Տահա պաշգամ :

Տիւգ .- Պաղը շահիտլէրիմտէ վար տըր :

Մարքիզ .- Օնա քի՞մ շիւպհէ իտէր :

Տիւգ .- Կիւլիւհօրմուսունուգ :

Մարքիզ .- Ֆիլվագը պու գատար կիւլիւնճիւ պիր շէյ իշիթ-
մէմէչիմ տիր :

Տիւգ .- Տիմէք տիրքի, նէ՞ տիմէք իսթէտիկիմի անլամանեօր-
սունուգ :

Մարքիզ .— Խա՛յր , անլամաեօրում :

Տիւգ .— Բէք ալէա , շիմտի իյզահը մատտէ իտէճէեիմ :

Մարքիզ .— Իյզահաթընըզա պէքլէեօրում :

Տիւգ .— Երկիրմի սէքիզ սէնէ մուգատտէմ՝ օղլումն թէարրուզ իթտիքտէն , վէ սէվկիւլիւ էվլատըմըզը զասպ իտէրէք , վէ պէլքի տէ պու մասումու սէֆիլ գըլարազ , Անժէլէ վէ պանա բէք պիւսիւք պիր ֆէնալըզ մուճիպ օլտուգտան սօնրա , ատապէթինիզ հէնուզ թէսկին օլունմամըշ , վէ ինթիգամընըզ խօշնուտ իտիլմէմիշ իտի :

Մարքիզ .— Պէն պիրիսինի սէվէրսէմ , սէվէրիմ , լաքին թահգիր իտէրսէմ . . .

Տիւգ .— Զիեատտէսիյէ թահգիր իտէրսինիզ , տէյիլ մի :

Մարքիզ .— Էվլէթ , անճագ պու սէօղլէրինիզտէն նէ՞ նէթիճէ չըգարաճագսընըզ :

Տիւգ .— Շու նէթիճէյի չըգարմագ իսթէրիմքի , պիր գաշ այ էվլէլ սիզ պէնի գաթլ ու թէլէֆ իթմէքլիկի տիւշիւնմիւշ իտինիզ :

Մարքիզ .— Իշթէ եէնի պիր հավատիս տահա :

Տիւգ .— Էօյլէ՞ մի զանն իտիեօրսունուզ :

Մարքիզ .— Հալպու քի , պու սապահտան պէրի տիր օլ գատար զարիպ շէյլէր իշիտիեօրումքի , պունտան տօլաեը ասլա իզհարը թէհաճիւպ իթմէմ :

Տիւգ .— Լաքին , մասում , պու զանէթլէ ճիտտի պիր մատտէ տիր :

Մարքիզ .— Էօյլէ օլտուղունա ինանըըմ , ֆագաթ պէնիմ տէ , պու շէյլէրի կիւլէրէք թէլագգըեա սէպէպլէրիմ վար տըր :

Տիւգ .— Նէ՞ սէպէպլէրինիզ վար տըր :

Մարքիզ .— (Իսթիհա իլէ .) Ազիզիմ տիւգ , վազթիլլէ սիզ թէ՛ ճէննիւն իթմէտինիզ մի :

Տիւգ .— Թէճէննիւն իթտիկիմի սիզէ քի՞մ սէօյլէտի :

Մարքիզ .— Զանն իտէրիմքի , սիզ սէօյլէտինիզ :

Տիւգ .— Է՛յ :

Մարքիզ .— Պու ճիննէթինիզին եէնիտէն սիզէ թարի օլմուշ օլտուղունու զանն իթմէ՞գմիսինիզ :

Պու իսթիհաս , տիւգիւ սօն տէրէճէ հիտտէթլէնտիրտիկինտէն , գարըսընըն պիլէկինտէն թուլթուպ , պիր նէվի խըշմ ու զազապ իլէ :

— Թէճէննիւն իտիպ իթմէտիկիմի շիմտի սիզէ կէօսթէրէճէեիմ , տէտի :

Մարբիդ .— Պիր սաաթտան պէրի տիր պէնիմէ կէօրիւշէրէք գուլլանտըղընըզ լիսանը գուլլանմագտա տէվամ իտէրսինիզ , օլ պապ տէքի գանաաթը էֆքեարըմը սուհուլէթլէ իզալէ իտէմէզսինիզ :

Տիւզ .— (Սէտասընտա վէ հարէքէթինտէ պիր հալը մախսուս հիսս օլունարագ .) Բիրօ իսմինտէ պիր գատըն թանըրմըսընըզ :

Մարբիդ .— Խա'յր , Բիրօ իսմինտէ քիմսէէի թանըմամ :

Տիւզ .— Եըլա'ն , Բիրօեու թանըմագսընըզ հա' :

Մարբիդ .— Խա'յր , թանըմամ տիեօրուամ :

Տիւզ .— Փագաթ սէնին իլէ արամըզտա պիր իմթիզաճ գապիլ տիր կիպի պու իմթիզաճտան պահս իթմէք իւզըն իլք տէֆա թա-րաֆընտան պանա կէլէն գատըն՝ պու Բիրօ տուր :

Մարբիդ .— Միւսիւ տիւզ , աչգ ու սէվտամըզըն կիւզէլ կիւնլէրի աալա օլմամըչ իսէ տէ , պու ճիւմէ իլէ , պէօյլէ թէքլիֆսիզճէ կէօ-րիւշմէքլիկինիզ , հէման օ եօլտա կիւնլէրի խաթըրա պրագմագտա տըր :

Տիւզ .— Է'յ էնկէրէք եըլանը , իսթիհզաեը պէր թարաֆ էթ տէ , լագըրտըլարըմը տինլէ :

«Բիրօեու թանըմաեօրսան , էլէնի թանը'նօրմուսուն :

Մարբիդ .— Էվվէթ :

Տիւզ .— Գաֆալարըն ճէլլատը լագապըյլա մաարուֆ օլան իվար իսմինտէ տէ պիրիսինի թանըրմըսըն :

Մարբիդ .— Խա'յր :

Տիւզ .— Փագաթ պու էլէնին շէրիքի տիր :

Մարբիդ .— Շէրիքի' մի :

Տիւզ .— Էվվէթ , անըն այրըլմագ շէրիքի տիր :

Մարբիդ .— Աճայի'պ , էլէնին քեաֆֆէյլ թանըտըզլարընը թա-նըմաեա նէ' մէճպուրիեէթիմ վար տըր :

Տիւզ .— Լաքին պունու թանըրսըն :

Մարբիդ .— Էլէնտէն այրըլմաեան պու շէրիքի' մի :

Տիւզ .— Էվվէթ , օն տէֆա , պին տէֆա , էվվէթ :

Մարբիդ .— Հալպու քի նի'չին թանըեաճաղըմ :

Տիւզ .— Ձիւնքի Բիրօ վէ իվար իքի հայտուտ տըրլար :

Մարբիդ .— Պունա սայիր պիր իսպաթ եօգ տուր . ֆագաթ էօյ-լէ օլսա , պանա նէ' :

Տիւզ .— Պու իքի հայտուտլար սէնին մաեէթինտէ տիրլէր :

Մարբիդ .— Պէնիմ մաեէթիմտէ' մի տիրլէր :

Տիւգ .- Էվվէթ , վէ պիր գաշ կիւն էվվէլ սէնին էմբին իլէ պէ-
նի թէլէֆ խտէճէք խտիւեր :

Մարքիդ .- Պիր գաշ կիւն էվվէլ մի :

Տիւգ .- Էվվէթ , դեկտեմբեր 10 տա :

Մարքիդ .- Դեկտեմբեր 10 տա , պէն սիզին քիւմ օլտուղունուղու
պիլմէնօրտում :

Տիւգ .- Եալան սէօյլէնօրտուն :

Մարքիդ .- Պու խուսուստա եէմին խտէրիւմ :

Տիւգ .- Հէր նէ տախի օլսա , անլէր պէնիւմ նէրէտէ օլտուղումն
պիլիւր խտիւեր :

Մարքիդ .- Սօնրա :

Տիւգ .- Սօնրա , սէն անլէրէ , պէնիւմ էվիմէ կիրմէրլիկի էմբ
իթտին :

Մարքիդ .- Եալան տըր . պէօյլէ պիր շէյ եարմագտա նէ՞ մագ-
սէտիւմ օլապիլիւր :

Տիւգ .- Շիւպհէսիդ մագսէտինիդ պէնի էօլտիւրմէք խտի :

Մարքիդ .- Սիզին պէրհանաթ օլտուղունուղու պէն խապէր ալ-
տըղմտա , եէնի պիր իդտիվաճա սիզի բազը գըլմագտան զայրի պիր
շէյ տիւշիւնմէտիւմ :

Տիւգ .- Սէնին տէ պու սէօյլէտիկին հալան տըր :

Մարքիդ .- Բէք սահիհ տիր , վէ էլէն , պէնիւմ էմիւմ օլմանե-
րագ սիզին խանէնիդէ կիրտիկինտէ , իւզէրինտէ սիլահը պուլուն-
մամագտա խտի :

Տիւգ .- Արգատաշընն սիլահը օլապիլիւր խտի :

Մարքիդ .- Պիլմէմ :

Տիւգ .- Այնի ազշամ պիր տիկէրինի գաթլ իթմէք իսթէմէսինէ
պագըլըր խտէ , արգատաշընն իւզէրինտէ սիլահ պուլունմուշ օլտու-
ղու անլաշըլընօր :

Մարքիդ .- Քի՞մի :

Տիւգ .- Քէնտի ֆէսատլարընը անլամըլ օլմասը հագգընտա իքի
շէրիքինիդին շիւպհէ իթտիքլէրի զարարսըլ պիր քիմնէեի :

Մարքիդ .- Փագաթ պունլարտան պանա նէ՞ :

Տիւգ .- Թէլէֆ իթմէք իսթէտիքլէրի ատէմ հանաթտա օլուպ ,
զաթէն օ պիր շահիտ տիր :

Մարքիդ .- Պանա գարըլ՞ մը :

Տիւգ .- Էվվէթ , օ իքի շէրիքի թանըեաճագ տըր :

Մարքիզ .- Լաքին պէնի :

Տիւգ .- Սէնին տէ անլէր իլէ շէրիքիկինն օլտուղունու իսպաթ իթմէկէ բէք չօգ վասըթալարըմ վար տըր :

Մարքիզ .- Եալընըզ սէօզ իլէ իշ պիթմէզ :

Տիւգ .- Բիրօսու գօլլաթտըմ, չօգ տէֆա պուրաեա կէլտիկի կէօրիւլմիւշ :

Մարքիզ .- Պունունլա նէ՞ իսպաթ օլունուր :

Տիւգ .- Թարաֆընըզտան պանա իթտիկի թէքիֆլէր :

Մարքիզ .- Հազըզէթէն կիւզէլ իսպաթլար :

Տիւգ .- Իֆատէմ տահա պիթմէտի :

Մարքիզ .- Տահա նէ՞ վար տըր :

Տիւգ .- Պաշա չըգմանն իշպու ճինաեթ թէշէպպիւսիւնտէն եզ սօնրա, իքի օղլումտան պիրիսինի պուլմուշ օլտուղումու իսպէր ալմըշսընըզ :

Մարքիզ .- Իվվէթ :

Տիւգ .- Իշթէ օնտան սօնրա, տէշէթլի եէնի տէսիսէլէք իլէ ֆամիլեմ իշինտէ եաս ու մաթէմ վէ ալթիւսթիւք իլգասընա չալըշսընըզ տըր :

Տիւգ իլէ մարքիզ արասընտա միւտտէթի մէտիտէտէն պերու ճէրէեան իտէն իշպու մուպահասատա, իքիտի տէ, հէնուզ նէթիճէ վէ գարար սաաթը վերուտ իթմէմիշ իտուկինի անլատըզլաքը ճիհէթլէ, գուվվէթլէրինի քեամիլէն թիւքէթմէմիշլէր իտի :

Տիւգ, մարքիզին տէ անլատըղը իւզըէ, քէնտի մէթալիպաթընտա ղաեթ սէրթ պուլունաճազ իտի, Օլանէ տէկին, տիւգ, եալընըզ պաղը քէրթ էլէրտէ, թապիեաթըն կիտիշի իճապընճա հիտտէթլէնմիշ օլուպ, լաքին, ասըլ զաղապընը, ատավէթինի, թահգիլինի, վէհա-սըլ միւրատըր գավի վէ մէթինինի իպրազ իթմէկի, «պէօլէ իաթէրիմ, վէ պէօլէ օլմագ լաղըմ տըր» տիեհէհէկի զէմանա սաղլամագտա իտի :

Մարքիզ տախի, տիւգիւն ըանա տէրք իթտիկի վէճհ իւզըէ, քէնտի մուգավէթլինտէ սէրթ վէ ինատճը օլաճազ իտի, Պինաէն ալէյհ շիմտիքի հալտէ եալընըզ իսթիհա իլէ իքթիֆա իտիպ, ասըլ միւրայիլիք, էյլէմէքլիք, վէ հաթթա գատընպարա մախուս օլան դասֆիթ սիլահընը, տիւգիւն, բիւրղաղապ օլաճաղը, վէ պու աբա քէնտիսինին, «Տահա իյի տիր պէնի էօլտիւրմէնիզ, նէթէքիմ...» տիեհէհէկի վազթա հասը իթմէքտէ իտի :

Իմտի, պու իքի միւնադաաճըլար, հէր կիւնա սիւահլար իլէ միւ-
սէլլահ իտիլէր:

Հէր նէ հալ իսէ, մատամ Տիւրիէօ, վազը օլան սիւալա ճէ-
վապէն,

— Ֆազաթ պէն մի ֆամիլեանըզըն իշինտէ եաս ու մաթէմ
վէ ալթիւսթիւք պըրազընօրում: Րէճա իտէրիմ, սէօյլէեին, նէ՝
վազըթ, նէ՞րէտէ, նա՞քըլ վէ նէ՞ սուրէթլէ պու շէյլէրի եաբընօ-
րում, տէտի:

Մարքիզ, պու սիւալի օլ գատար թապիի պիր հալտէ իրատ
իթտի քի, տիւզ,

— Աճապա հազըզէթի հալի անյամադ իւզրէ, զայրը սահիհ
վուգուաթը իլթիգամ վէ թէրվիճ իթմէքլէ եանըլը՞նօրմուեում կիպի
պիր միւլահադատա պուլունուրճասընա, շիւպհէլի պիր նազար իլէ
մէրգումէեէ պազտը:

Պատէհու միւմաիլէյհ, ալէնի սուրէթտէ շու սէօզլէրի իրատ
իթտի:

— Էվվէթ, սիզ, օղլումու պուլմուշ իտուկիմի անլատըղընըզտա,
իգամէթկեահըմը թահթը նէզարէթէ ալարըմըշսընըզ, վէ Ֆէլիքս
հազգընտա թահզըզաթա գալգըշմըշսընըզ:

Մարքիզ. — Էվվէլ էմիրտէ Ֆէլիքս քի՞մ տիր:

Տիւզ. — Պէնիմ օղլում նուր:

Մարքիզ. — Պէն մի անըն հազգընտա մալիւմաթ ալմաեա գալ-
գըշմըշմ:

Տիւզ. — Շիւպհէսիզ:

Մարքիզ. — Սահիհէն, պէնիմ տիւշիւնէճէք տահա մուհիմմ իշլէ-
րիմ վար տըր:

Տիւզ. — Չանն իթմէմ:

Մարքիզ. — Սիզ պիլիլսինիզ, լաքին տէվամ իտին:

Տիւզ. — Օղլումուն՝ կէնճ պիր գըզա տիրտատէ օլտուղունու խա-
պէր ալմըշսընըզ:

Մարքիզ. — Սիննինին իգթիզասը տըր:

Տիւզ. — (Հէման թէհտիտավէր պիր հալ իլէ) Էյլէմէեին, մա-
տամ: Օլ կէնճ գըզ, հէր ճիհէթլէ օղլումա լաեղզ իտի:

Մարքիզ. — Օլ պապտէ սիզի թէպըիք իտէրիմ:

Տիւզ. — Իգտիվաճլարը տա գաթէն քէնտի աբալարընտա գարար-
լաշտըրըլմըշ իտի:

Մարքիզ .— Հագըգէթէն պու զարիպ :

Տիւգ .— Պէն տէ պու իղտիվաճա բուի բիզա կէօսթէրմիշ իտիմ :

Մարքիզ , տիւգիւ , կիւեաւ անլամատըղը պիւր լիսան իլէ իֆատէի հալ իտիեօր կիպի հայրէթլէ տինկէմէքտէ իտի , Անճազ , սատէճէ պիւր մէրազ տույղուսույա ,

— Է՛յ , տէտի :

Տիւգ .— Պիւրտէն պիւրէ օլ կէնճ գըզ զայպ օլտու :

Մարքիզ .— Նա՞սըլ :

Տիւգ .— Աշըրըտը :

Մարքիզ .— Պէսպէլլի մէզպուրէ , քէնտիսինի սէվէն պիւր տիկէր քիմէ թարաֆընտան աշըրըմըշ տըր :

Տիւգ .— Խա՛յր , Բիրօ թարաֆընտան աշըրըմըշ տըր :

Մարքիզ .— Բիրօ՞ մու :

Տիւգ .— Էվվէթ , չէրիբինիզ :

Մարքիզ .— Պու սէօյլէտիկինիզ գա՛շ կիւնլիւք վագըա տըր :

Տիւգ .— Սիզ պէնտէն տահա իյի պիլմէլիսինիզ , չիւնքի պու գըզ աշըրմագըղզ վագըասընտա , եախօտ , տահա տօղրուսու իջպու քիւս-թախանէ ճինաեթիին իճրասընտա սիզին տէ մէտիսէլինիզ պուլուն-մագտա տըր :

Մարքիզ .— Խա՛յր , մէտիսէլիմ եօգ տուր , պունունլա պէրապէր վուգուաթ վէ միւլահագաթընըզ պէեան իտինքի , պէն տէ , Բիրօնուն՝ Բօզէթի նէ՞ մագսէտլէ , աշըրմըշ օլտուլունու իյզահ իտէ-պիլէեիմ :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ , Բօզէթին նէ՛ վէճհլէ աշըրըմըշ օլտուլուն-նու մարքիզէ հիքեաեթ իթտի , վէ նագլիեթիինի պիթիւրտիկինտէ մարքիզ , շու եօլտա իֆատէտէ պուլունտու :

— Լաքին թանըմատըղըմ պու գըզը աշըրթմըշ օլտուլունու նա՞սըլ զանն իտէպիլիեօրսունուզ , նի՛չին անը զապթ իտէեիմ : Տօղրու սէօյլէեօրում , անըն զայպ ու նապէտիտ իտիլմէսինտէ պէնիմ նէ՞ մէնֆաաթըմ օլապիլիւր , Բէճա իտէրիմ , սէօյլէեին , սիզին իլէ հու-սուլինի արզու իյլէտիկիմ եագընըզ թաաավվուրունա , պու գըզը գաշըրմագըղզ ֆիլիլի նէ՞ ֆայտէ իտէպիլիւր :

Տիւգ .— Փագաթ ա՛ սէֆիլ գարը , սահիհ տիւր քի պագը չաղ-լարտա , աչգ ու սէվտա քէտէրլէրինին նէ՛ տէրէճէ թէհամմիւլ օ-լունմագ չէյլէր իտուկինի սիզ պիլմէզսինիզ . պունունլա պէրա պէր , պիւր ինսանըն քէնտի էօմիւլնտէ մէյի և թոէե վէի քէտէ-ուր

էլէմէ տիւշար օլմասընտան նէ՛ կիպի ահվալ զուհուրա կէտիկինի պիլմէզ տէյիլսինիզ, Վազաս սիզին զալպինիզտէ էսէրը մուհապպէթ վէ աչգ ու սէվտա ասա մէվճուտ օլմամըշ իսէ տէ, պու ճիւմիէ իլէ տիկէրլէրին զալպլէրինտէ մուհապպէթ վէ աչգ ու սէվտա ասա-րընըն վիճուտ պուլտուղունու բէք ալէա պիլտիկինիզէ իսքեաթ օլմուշում տուր, իշթէ սիզ տէ, պու եօլտա պիւր պէտպաթ վէ աչգ ու սէվտա մէյեուսիեթինէ օղլումու տիւշար զըլտընըզ, էսէֆ իտէ-րիմքի, պու խուսուստա տախի բէք ալէա մուվաֆֆազ օլտունուզ:

«Շէօյլէքի, պու կիւնքի կիւն Ֆէլիքս, սէվտիկի գըզըն էսրարի, սուրէթտէ զայպ ու նապէտիտ օլմասընտան ֆէվզէլատէ միւքէտտէր օլարազ, վէ թէլէֆ իտիլիպ իտիլմէտիկի, եախօտ զէհիլլէնիպ զէհիլ-լէնմէտիկի մալիւմ օլմասն մէզպուրէ հազգընտա իզթիրապաթը ազիմէտէ պուլունարազ, տաթթա հաեաթ իլէ մէմաթ արասըն-տա գալմըշ, վէ վազըթ պէ վազըթ հէքիմէր տախի բէնտիսինտէն գաթը իւմիտ իթմէքտէ պուլունմուշար տըր:

«Իշթէ, սիզին մուհիպի նէֆրէթ տէսիսէլէրինիզին մէքրուհ նէ-թիճէսի պու տուր, վէ հէր նէ գատար սիզ, մասում վէ պիկիւնահ օլտուղունու խտաա իթմէքտէ իսէնիզ տէ, պէն, թէէմին իտէ-րիմքի, պու ճինաեթի իճրա իթտիքէն, սիզին ճէհէննէմի ատալէ-թինիզ օլմուշ տուր, էվլատըմը պէօյլէ զալիմանէ վուրմազլա, պէնի, եանի անըն բէտէրինի վուրտուղունու ըանա պիլիեօրտունուզ, վէ պու խուսուստա քեամիլէն մուվաֆֆազ օլտուղունու իզըրար ու իթիրաֆէ մէճպուրում:

Մարքիզ. — Ֆազաթ շու գըզ գաչըրմազլէղըն ֆաիլի Բիրօ օլ-տուղունու սիզէ քիմ գանն իթտիլիեօր, Տիկէր պիւր գատըն մը:

Տիւզ. — Խա՛յր:

Մարքիզ. — Հիշ տէյիլ իսէ, Բիրօեու կէօրմիւշլէ՞ր մի, քէնտիսի-նի թանըմըշլա՞ր մը:

Տիւզ. — Խա՛յր:

Մարքիզ. — Օ հալտէ, պու նէթիճէ նէ՞րէտէն չըզըեօր:

Տիւզ. — Բիրօ սիզին շէրիքինիզ տիր, վէ եալընըզ, սիզ մատամ, եալընըզ սիզ տիեօրում, պիզէ ֆէնալըզ իթմէք իսթէեօրտու-նուզ, էվվէթ, եաբըլան շէյի եաբտըրան, եալընըզ, սիզին, պիզէ գարչը քին ու ատալէթինիզ, վէ էֆըրարը ատալէթճուեանէնիզ օլմուշ տուր, Բիրօ, հէր նէ գատար գատըն թայֆէսինտէն իսէ տէ, էն ալչազ ճանիլէր կիպի հիսսիեաթը ճինաեթէքեարանէեի

վէ է՛ն սէպաթըը հայտուտըար միսիլու սէպաթ ու ճէսարէթի հայիզ պուլունմուշ տուք: Նիհանէթ քէնտիսի հիշ պիր ճինանէթտէն ըիւճաթ իթմէնէն, վէ իճապը հալէ կէօրէ, գատըն էլպիսէսի քէնտիսինի թաղեիզ իթտիկինտէ, տէրհալ էրքէր գընաֆէթինէ կիրէն պիր գաբը տըր:

Վագաա տիւզ, մարքիզէ էօյլէ շէյլէր սէօյլէտի քի, վէզպուրէ, պու շէյէրի լանրեամատը, վէ օլ պապտէ քէնտիսի քեամիլէն պի պէհընէ պուլունմագտա իտի իտէ տէ, պու ճիւմէն իլէ միւմաիլէյհին իֆատաթ վէ աղվիեաթը վաղըասընտան ճիտտէն տիւչաթը իզթիւրապ ու էնտիշէ օլմանա պաշլատը:

Իֆատաթ վէ աղվիեաթը մէզքիւրէտէն, տիւզիւն, գաթիլէն հիշ պիր շէյտէն խապէրի օլմասա պիլէ, քէր չօգ շէյլէր հագգընտա վէխիմ շիւպհէլէրի պուլունտուղունու, վէ պաղը մուամմալաբըն թէլինի էլտէ իթմիշ իտուկինի, վէ նիհանէթ միւմաիլէյհին, հագըգէթէն մուխաթարալը օլմագ տէրէճէսինէ կէտիկինի մէզպուրէն անլամագտա, վէ ֆագաթ մարքիզ, տախիլէն տէհշէթի վէսվէսէ վէ գօրգուլարա կիրիֆթար օլմուշ օլմասը յա պէրապէր, խաթիճտէն պունա տայիր հիշ պիր հալ կէօսթէրմէմէքտէ, վէ սիւքիւնէթի աղիմէ իշինտէ պուլունուեօր կիպի կէօրիւնմէքտէ խաի: Նիհանէթ, մարքիզ, տիւզէ չու եօրտա պէնանը հալ իյլէտի:

— Պու գատար սէօզլէր իլէ նէ՝ նէթիճէ չըգարմագ իսթէեօրսունուզ: չիւնքի իզլար իտէրիմ քի, պաւ իֆատէլէրինիզ՝ պէրլէտիկինիզ թէէսսիրի պէնտէ հասըլ իթմէքտէն չօգ ուզագ տըրլար:

Տիւզ .- Նէ՞ կիպի թէէսսիր:

Մարքիզ .- Տիմէք իսթէեօրուճքի, սիզին պու սէօզլէրինիզ, պէնի տիւչարը տէհշէթ գըլմանեօր:

Տիւզ .- Տիմէք տիրքի, սիզ գօրգմանեօրսունուզ, տիլթիմէեօրսունուզ:

Մարքիզ .- Խա՛յր, վէ հաթթա սօղուզ գան իլէ սիւալիմի թէքըար իտէրիմ:

Տիւզ .- Հա՛նկը սիւալինիզի:

Մարքիզ .- Վագը օյան իֆատէլէրինիզտէն նէ՞ պէրլէեօրսունուզ սիւալիմի:

Տիւզ .- Պուրասընը պէնան իթմէքիկիմտէն էվվէլ, միւսաատէ իտին քի, իֆատէլէրիմի մուխթաաար գըլանըմ:

Մարքիզ .- Բէք իյի:

Տիւգ .- Սիդի իթհամ խտեօրում:

Մարքիդ .- Էվվէլ էմիրտէ նի՞չին:

Տիւգ .- Էվվէլ էմիրտէ շունուն իչին քի, 1813 սէնէսի իպթի-տասընտա վիգթուար սօգաղընտաքի խանէմէ սիգ գունտագ պը-րագտըրտընը, վէ սօնրա տա օրտտաքի իքի խըզմէթքեարլարմը գաթլ ու թէլէֆ, վէ պու շէյլէրի, մահզա էվլատըմը աշըրմագ մագ-սէտիյլէ մէվգըրի իճրանէ վագ իթտիրտինիդ. Էվլատըմը աշըրթմանա մուվաֆֆագ օլտունուզ, չիւնքի պու կիւնքի կիւն անըն նէրէ-տէ պուլունտուղունու պիլիեօրսունուզ:

Մարքիդ .- Միւսիւ, պու ազվիեաթ նէ՞ գատար աղըր իսէ, իս-պաթընը իթմէքլիք տէ օլ գատար միւշքիւլ տիւր:

Տիւգ .- Մա՛տամ, պու խուսուստա թահգըղաթ իճրա խտիլէ-ճէք տիր:

Մարքիդ .- Ձաթէն բէք չօդ թահգըղաթ իճրա խտիլմիշ տիր:

Տիւգ .- Էվվէթ, մատամ. անճագ էկէր չիմոյեէ գատար խտի-լէն թահգըղաթտան հիշ պիր շէյ իսպաթ օլունմամը իսէ, սէպէ-պի, քիմսէ իւզէրինէ չիւպհէ խտիլմէմէսի քէյֆիեէթի տիր:

Մարքիդ .- Տիմէք տիր քի, սիգ, պու վագըա, հայտուտարըն իշի օլտուղունա ինանմաեօրսունուզ:

Տիւգ .- Էվվէթ, սիդին հայտուտարընըղըն, եանի մէմուրլարը-նըղըն պու վագըատա ֆայիլ օլտուգլարընա ինանըրմ:

Մարքիդ .- Նիհանէթ նէ՞ օլաճագ տըր:

Տիւգ .- Հիւքիւմէթի ատլիեէնին տախի պէնիմլէ հէմէֆքեար օլուպ օլմատըղընը անլաեաճագսընը:

Մարքիդ .- Տէվամ իտին, միւսիւ:

Տիւգ .- Պունտան գաթինազար, մատամ, չըգան դեկտեմբեր 10 տա, պէնի գաթլ ու թէլէֆ իթմէլէրինի իքի հայտուտա էմը իթ-միշ օլմանըղտան տօլաեը սիդի իթհամ խտէրիմ: Շիւպհէսիգ պու ճէ-նաեէթի իճրա իթտիրմէք իւզըէ, անլէրէ պիր իւճրէթ տէ վիրմիշ-սինիգ տիր: Իվար իլէ Բիրօ՝ պու ճինաեէթի իրթիքեապէ թէսատտի իթմիշլէր տիր: Պիր արա, իքիսի պիրլիքտէթօրթօնինին գահվէխա-նէսինտէ պուլունտուգլարընտա, քէնտիլէրինի թաադիպ իտէն պիր էճնէպի թարաֆընտան թանըլմը օլտուգլարընը, վէ իւզէրլէրինէ նէզարէթ խտիլտիկինի զանն իլէ, Իվար, պու էճնէպիտէն գուրթուլ-մագ իւզըէ, մէրգումու պիր թագըրիպ տուզագա տիւշիւրմիւշ, վէ օրատա անը աղըր սուրէթտէ եարալամըշ տըր:

Մարքիզ .- Պու ճինաեթին մէսուլո՞ւ տա մը պէնիմ :

Տիւգ .- Շիւպհէսիզ :

Մարքիզ .- Էօյլէ օլտուղու հալտէ , տիւնեատա նէ՛ գատար ճի-
նաեթ գապիլի իճրա իսէ , քեաֆֆէսինի պանա հասը իտին :

Տիւգ .- Բիրօ՝ էվիմէ եալընըզճա կիրտի , վէ էկէրչի թասաւ-
վուրը ճինաեթբեարանէսինի մէվզըի իճրտէ վազ իտէմէտի իսէ ,
սէպէպի , նիեթի ֆասիտէլէրինի անլաեանլար թարաֆընտան պու՛ւա
վազըթ պըրազըլմամասը տըր :

Մարքիզ .- Բէք էյի , ֆապ տթ պու շէյլէր հէր պէնիմ գապա-
հաթըմ՝ մը տըր :

Տիւգ .- Էվվէթ , չիւնքի ճինաեթի էմը իտէն սիզսինիզ :

Մարքիզ .- Իֆատէլէրինիզին սօնու կէլտի՞ մի :

Տիւգ .- Խա՛յր , հէնուզ կէլմէտի :

Մարքիզ .- Տէվամ իտին յիւսիւ , սիզի տինլէեօրում :

Տիւգ .- Էլհասըլ սիզի , օն տէօրթ օն պէշ կիւն մուգատտէմ ,
Բիրօ իլէ Իվար մարիֆէթիյլէ Բօզէթի աչըրթմըշ օլմանըզտան տօ-
լաեը իթհամ իտիեօրում :

Մարքիզ .- Բէք ալէա , պէն տէ իւչիւնճիւ տէֆա օլարազ սիզէ
սօրուեօրում . պու սէօզլէրտէն նէ՞ նէթիճէ չըդարմազ իսթէեօր-
սունուզ :

Տիւգ .- Շու նէթիճէյի չըդարմազ իսթէեօրում քի , Բօզէթի
պանա թէսլիմ իթմէլիսինիզ :

Մարքիզ .- Նաա՛ըլ քի , պիր արա տո , օղլունուղու թէսլիմ իթ-
մէքլիկիմի թալէպ իտիեօրտունուզ :

Տիւգ .- Իլէրուտէ օղլումոան տախի պահա իտէրիզ , Շիմօրիք
պու կէնճ գըզ հազընտա պահա իթմէքլիկիմիզ լազըմ տըր :

Մարքիզ .- Բէք էյի , լաքին , պէն պու գըզը նէ՞րէտէն պու-
լաեըմ :

Տիւգ .- Պանա լազըմ տըր , պէն օնու պիլիքիմ :

Մարքիզ .- Սիզէ լազըմ օլտուղու իչին , իսթէրիմ տիեօրսունուզ :

Տիւգ .- Էվվէթ , իսթէրիմ :

Մարքիզ .- Պէնիմ , պու գըզը սիզէ թէսլիմ իտէպիլէճէկիմէ ի-
նանը՞եօրմուսունուզ :

Տիւգ .- Էվվէթ :

Մարքիզ .- Հալպու քի , պէնտէն մաթլուպունուզ , միւմքինսիզ
պիր շէյ տիր :

Տիւգ .- Նէտէ՞ն .

Մարքիզ .- Զիւնքի թէքըար իտէրիմ, պէն անըն նէրէտէ օլտու-
ղունու պիլմէմ .

Տիւգ .- Բիրօնուն նէրէտէ իտուկինի պիլիեօ՞րմուսունուզ .

Մարքիզ .- Խա՛յր , անը տախի պիլմէմ .

Տիւգ .- Եայան սէօյլէեօրսունուզ .

Մարքիզ .- (Ումուղլարընը չէքէրէք .) Իսթէտիկինիզէ ինանմաեա
սէրպէսթաինիզ .

Տիւգ .- Մա՛տամ , ճէվապլարընըզ տիւշիւնիւնիւզ .

Մարքիզ .- Պէն զաթէն հէր շէյի տիւշիւնմիւշիւմ տիւր .

Տիւգ .- Էլէնին պուլունտուղու մահէլլի սէօյլէմէք իսթէմէ՞զ-
միսիզ .

Մարքիզ .- Պիլմէմքի սէօյլէեիմ .

Տիւգ .- Փա՞գաթ մէրգումէ , սիզէ խապէր վիրմէղտէն Բարիսի
թէրք իթմէմիշ տիր .

Մարքիզ .- Պունտա հազգընըզ վար տըր , միւսիւ պէնիմէ էլ
վէտա իթմէք իւզրէ պուրաեա կէլմիշ տիր .

Տիւգ .- Սիզէ մէքթուպ տախի եազաճազ տըր .

Մարքիզ .- Գապիլ տիր .

Տիւգ .- Պու հալտէ , քէնտիսինին պուլունտուղու մահէլլի խա-
պէր ալաճազընըզ .

Մարքիզ .- Հայ հայ .

Տիւգ .- Օլ վազլթ պանա սէօյլէեէճէ՞քմիսինիզ .

Մարքիզ , տիւգիւն քէնտիսինտէն զիեատէ իգթիտարը պու-
լունտուղունու , վէ պու խուսուստա միւմաիլէյհէ մուվաֆֆազաթ
կէօսթէրմէք , էմնիյեթինի գազանմազ ճիհէթիլլէ տէ էլզէմ իտու-
կինի տիւշիւնէրէք ,

— Բէք իյի , միւսիւ , մատէմքի նահազգ եէրէ պանա հասր
իյլէտիկինիզ քեաֆֆէյի ճինաեթիլէրտէ պիսուչում , էլէն հազգըն-
տա ալաճաղըմ մալիւմաթը մէմնունէն սիզէ թէպիլ իթմէկէ բուր
րիզա կէօսթէրիւմ , տէտի , վէ ֆիքրինտէն տախի , -Վազըթ գա-
զանալըմ , տէյի միւլահազա իթտի .

Տիւգ .- Բէք իյի , ֆազաթ մա՛տամ , պէնի տինլէեին .

Մարքիզ .- Տինլէեօրում , միւսիւ .

Տիւգ .- Բիրօնուն պուլունտուղու մահէլլի խապէր վիրմէք իյին
սիզէ սէքիզ կիւն մէօհլէթ թայեին իտէրիմ .

Մարբիզ .- Սէքիզ կիւն միւ :

Տիւզ .- Էվկէթ , մատամ , պիր սաաթ ֆաղլա պէքլէմէմ , էկէր-չի սէքիզ կիւնէ գատար սիզէ սէօյլէտիկիմի եարմագսանըզ , սիզի հիւ-քիւմէթէ զամմաղլանաճաղըմ :

Մարբիզ .- Սի՞զ մի պէնի զամմաղլանաճաղսընըզ :

Տիւզ .- Էվկէթ , պէն :

Մարբիզ , պու արա իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ կիւլտիւ-կիւնտէն , տիւզ , պիւսպիւթիւն քէնտինտէն չըզարազ ,

— Ա՛հ , մատամ , սիզի հիւքիւմէթէ զամմաղլամաղլըզըմ խու-սուսընտա պանա մէյտան օգուեօր կիպի զանն օլունուեօրսունուզ , ֆագաթ պու շէյի նի՞չին եարմանաճաղըմ : Պունու եարմազ տան քի՞մ պէնի մէնն իտէպիլիլ : Էկէրչի ճէսարէթինիզ վար իսէ , խուսու-սիյլէ էկէրչի միւզթէտիր իսէնիզ , ճէվապ վիրնիզ , տէտի :

Մարբիզ .- Լաքին , միւսիւ , պէն սիզին զէվճէնիզ օլմուշում տուր :

Տիւզ .- Սօնրա՞ :

Մարբիզ .- Իսմինիզի թաշըմըշըմ տըր :

Տիւզ .- Նէ՞մէ լաղըմ :

Մարբիզ .- Հասըլ օլաճազ րէզալէթի տիւչիւնմէեօրմուսունուզ :

Տիւզ .- Բէզալէթ մի... Պէլքի , մատամ , սօնրա տա մէրհա-մէթտէն պահս իտէճէքսինիզ :

Մարբիզ .- Խա՛յր , միւսիւ , սիզին մէրհամէթինիզի տիլէմէե-րում :

Տիւզ .- Բէք իյի իտիեօրսունուզ սիզ , բիմէեէ մէրհամէթ իթ-մէտիկինիզ , վէ բիմէեի աճըմատըղընըզ հալտէ , պէն սիզէ նա՞սըլ մէրհամէթ իտէպիլիլիմ :

Մարբիզ .- Փագաթ , միւսիւ , քէնտինիզի պու մէրթէպէ շիտ-տէթլէ միւտաֆաա իթմէեին , չիւնքի , հէնուզ սիզին աեաղլարընը-զա գաբանմաաըղըմը կէօրիւեօրսունուզ : Խա՛յր , խա՛յր , միւսիւ , սիզտէն ասլա վէ գաթա մէրհամէթ ու չէֆագաթ տիլէմէօրում , վէ տիլէմէք տէ իսթէմէմ : Սիզտէն մէրհամէթ տիլէմէքտէն իսէ , պին տէֆա էօլմէեի թէրճիհ իյլէրիմ , անլաեօրմուսունուզ :

Տիւզ .- Ա՛հ , ճանվէր , չէյթա՞ն... հիչ պիր իսիմլէ եատ օլու-նամանն տտավէթ ու զարաղըն իճապընճա տօտաղլարընտան իշ-պու մէյեուսանէ նիտաի տէհչիթիէրմանըն րէֆ օլունաճաղընը զա-թէն անլաեօրտում : Իրատ իյլէտիկին սէօլլէրին , սէնին , զապթ վէ

Թէսկին օլմագ Թապիեաթընըն միւգթէզասը օլտուղունա շիւպհէմ եօգ տուր . ֆագաթ պէնի տինլէ .

«Շունա էմինիմ քի , իճրա իթտիկին ֆէնալըզլարըն վէ խապա- սէթլէրին ճէզալարընը պոլմագլըզ վագթ ու սաաթը եագլաշմագ- տա տըր . Հագգընտա կէօսթէրիւմիշ օլան իթիտալ՝ հատտինի թէ- ճավուզ իթմիշ տիր . Սէն , ճէնապը Ալլահըն խայրխահլըղընը սուի իսթիմալ իթտիկին կիպի , սապը ու թէհամփիւլիւ իլահիեի տախի օսանտըրտըն . Էվվէթ , հագգընտա ասլա իպրազը մէրհամէթ իթմէ- եէճէկիւմ , վէ հիւքմիւ ատալէթ , գանուն , վէ ճէլլատ միսիլլու պի- լա բիգգաթ տալրանաճաղըմ . Թայերին իթտիկիմ մէօհլէթտէն ֆաղ- լա պիր կիւն , պիր սաաթ վէ պիր տագրգա պիլէ սանա պէքլէմէ- եէճէեիմ . Պինապիրին , սէքիզ կիւնտէն , սաաթը սաաթընա , վէ տագրգասը տագրգասընա , պուրատա պուլունուպ , եա սէնին էօ- լիւմ իլամընը , վէ եախօտ . . .

Մարքիզ .- (Արթըզ իսթիհզաեը պէր Թարաֆ իլէ , տիւրիւն քէնտիսինէ իթա իթտիկի մէօհլէթտէն իսթիֆատէ իթմէկի տիւշիւ- նէրէք .) Վէ եախօտ . . .

Տիւգ .- Եալընըզ սէքիզ կիւնէ գատար սանա սէօյլէտիկիմի , վէ օլ վագրթ սէնտէն Թալէպ իտէճէկիմի եաբար իսէն , նիեէթլէրիմի սանա պիլտիրէճէեիմ :

Մարքիզ .- Նիեէթլէրինիզի՞ մի .

Տիւգ .- Էվվէթ .

Մարքիզ .- Տիմէք սիզ պէնիմ հաքիմիմնիլիզ :

Տիւգ .- Էվվէթ , սիզին ճինաեէթլէրինիզ պու հագգը պանա վիրմիշլէր տիր :

Մարքիզ .- Կէօրիւրիւզ :

Տիւգ .- Էյ տիշի էնկերէք եըլտնը , սէնին հաեաթ ու մէմաթըն իւզէրինտէ պէնիմ հագգըմ՝ վար ծըր , Ա՛հ , սէն չօգ վապըթ մէսրուր օլտուն . օթուզ սէնէ , հէր շէյ արզուլէրինէ մուվաֆըզ սուրէթտէ ճէ- րէեան իթտի . օթուզ սէնէ , հիյլէպազլըղըն՝ վէ միւրայիլիկին իլէ , խապասէթ վէ ճինաեէթլէրինի կիլլէմէեի մուվաֆֆագ օլտուն . . . լա- քին արթըզ թէսլիմ՝ օլ . . . ալֆիլըզ աիլէ . . . նէտամէթ կէօսթէր . . . Եօգսա սէնիք իշին բիզ գաթիւղ պիր հաքիմ օլաճալըմ . Ասլա աճըմա- եարազ մասքէնի աշաղը ալաճաղըմ . . . Ա՛հ , գանն իթմէ քի , պու ալէմտէ հէր , պապահաթ ճէզասըզ գալըր , Էկէրչի պու ալէմտէ ճէզանը տա պուլմագսան , հէր հալտէ ահրէթտէ պուլաճադսըն . Խա՛յր , խա՛յր :

Քիէր վէ Մակրիթի թէլէֆ իթմէքլիկին, օղլումու չարմաղլըղն, վէ Բա-տը-Շանսա խանչէր սարլաթմաղլըղն, ճէզասըզ Կալմանաճագ-լար տըր: Սանա թէքրար պէեան խիեօրում, խամ իլամը եանը պաշընտա տուրուեօր: պագ քի պունտան քէնտինի սագընասըն: Ալլահա ըսմարլատըզ, սէքիզ կիւնէ Կատար թէքրար կէօրիւ-չիւրիւզ:

Իչպու երլտըրըմա միւշապիհ օլան սօն իֆատէեի միւթէագըպ, Մ. տը Սէրտէօյլ, զէվճինին նէզտինտէն մուֆարագաթ իթտի, վէ մէրզումէ տախի անը ալըզօյմագ թէչէպպիւսինտէ պուլունմատը:

Մատամ տը Գրուա-Տիէօ հէնուզ թագաթտան տիւշմէմիշ իտի: Շէօյլէքի տիւզ, պիւսպիւթիւն նապէտիտ օլտուղունտա, սօլմուշ օլան տօտագլարընտա դարիպ վէ ֆէնա պիր կիւլիւմնէմէ հուսու-լէ կէլէրէք, քէնտի քէնտիեէ,

— Սէքիզ կիւնտէ չօզ շէյ եարըլապիլիր: Տիւզիւն իքինճի տէ-ֆա կէլմէսինէ տէկին նէլէր եաբաճաղըմ, տէտի, վէ պիր աղ տիւ-չիւնտիւքտէն սօնրա,

— Պիչարէ ատամճըղազ, գօրգարըմ քի, պուրանա թէքրար կէ-լէմէեէճէք տիր, տէյի իլավէ իթտի:

ՎՈՒՐՈՒՂԱՆ ՊԻՐ ԽԱՆՁԷՐ ՏԱՐՊԵՍԻՆԻՆ,

ԷՐԷՅԻՃԷ ԳԱՐԸՇԸԳ ՊԻՐ ՎԱՋԻԵԹԻ ԻՅՁԱՀ ԻՅԼԷՄԷՍԻ

Մարքիզ տը Գրուա, ֆիքրինէ պիր թասավվուր գօյտուղու, վէ խուսուսիյլէ պու թասավվուր, նէթիճէլէրինի քէչֆ իթմէքլիք մի չքիւլ օլան պիր թագըմ զայլէ վէ էնտիչէլէրտէն քէնտիսինի գուր-թարաճաղը հալտէ, օլ պապտէ վագթընը թէֆէքրիւրաթ վէ միւ-լահաղաթ իլէ կէչիւրէն գատընլարտան տէյիլ իտի:

Պիր թարաֆտան, մէզպուրէ, Մ. տը Սէրտէօյլիւն թէհամիւ-լիւ սօն տէրէճէեէ վարմըշ օլտուղունու, վէ քէնտիսինին միւթ-

Թէհրանի հագգընտա պիլա ըրգգաթ մուամէլէ իթմէք իւզրէ վագը օլան վատարընը, վէ Թէհրանի հիշ պիր կիւնա միւլահազա իթմէեէրէք, մէվգըի իճրաեէ վազ իյլէմէքիկէ միւլգթէտիր իտուկիւնի պիլմէքտէ իտի:

Տիկէր Թարաֆտան, տիւգիւն վիրտիկի սէքիզ կիւն մէօհլէթ իճապընճա, մարքիզ, Թէրէտտիւտլէ վագըթ զայ իտէմէեիպ, հէրնէ եարաճազ իտի իսէ, պիր ան էվվէլ եարմալը իտի: Պինապէրին մէրգուճէ, Թէրէտտիւտիւ պէրթարաֆ իյլէտի:

Իշթէ, մարքիզ տը Գրուա, քէնտի շէրիքլէրինին մուավէնէթլէրինի թալէպ իթմէք իւզրէ պուլարա պիր մէքթուպ եազմաեը տիւշիւնիւպ, ֆուգաթ Լօնտրատա, Բիրօնուլն վէ Իվարըն ատրէսլէրինի պիլմէտիկի կիպի, էլան Թայմն նէհրի քէնարարընտա պուլուլունուպ պուլունմատըգլարընը, վէ օրատա նէ եարաղլարընը տախի պիլմէզ իտի: Հալ պու քի քէնտիինին սատըզը օլան Բիւրին ատրէսի մալիւմիւ իտուկիւնտէն, եաղաճազ մէքթուպուլունու անէ խիթապ իթմէկի գարարլաշտըրտը, վէ պու սըրատա էն վիեատէ ագիլանէ թէտպիր տէ պու իտի, զիրա քէնտիինին քեաֆֆէյի վէսվէսլէրինի եալընը Բիւրէ պէեան իտէպիլիը, վէ Վիգթուար սօգալընտաքի ճինաեէթտէն եալընը օնա պահա իտէպիլիը իտի:

Պինապէրին, մատամ տը Գրուա, շու մէալտէ պիր մէքթուպ եազտը:

«Բարի», 24 մայիս 1841

«Բիւր»,

«Պիր ազ էվվէլ, Մ. տիւզ տը Սէրտէօյիւն վիզիթասընը գապուլ իթտիմ: Արամըզտա, շէտիտ վէ միւտհիշ պիր մէնզարէ վուգու պուլտու:

«Պիլմէմքի, մալիւմաթընը նէրէտէն վէ նա՞սըլ խապէր ալմըշ, օրասընը պանա պիլտիրմէտի, լաքին քէնտիինին, 1813 տէ, Վիգթուար սօգաղընտա վուգուա կէլէն վագըրատան խապէրի վար տըր: Օ վագըրանըն, պու սուրէթլէ զուհուրինէ ճիտտէն եալընը պէն ալէագատար օլտուղումտուն, անըն ֆալի իտուկիմէ տայիր պէնի ալըգտան ալըզա իթհամ իյլէտի: Հէր նէ գատար տիւգ, սիզին, պէնիմ նէզտիմտէ իճրա իթտիկիւնիզ վազիֆէտէն, վէ պէնի իթհամ իյլէտիկի մուամէլէ վէ հարէքէթէ, հիստէտար օլտուղունուգտան խապէր-

տար օլմաներպ, սիզ տէ, մէմարիքի էճնէպիտէտէ օլմանըլա, գօր-
գաճազ պիր սէպէպինիզ հօգ իսէ տէ, պու ճիւմէ իլէ, իշպու
միւշքիւ վազիտէթտէ պէնի թէրք խտէճէկինիզի մէմուլ իթմէմ.
Քեաֆֆէմիզին օյնատըղը օեուհու տիւշիւնիւնիւզ, Մուխաթարա՝
հէմ եազըն վէ հէմ հազըզի տիր, Տիւզ՝ պուլուհմուշ օլան էվլա-
տընըն նիշանլըսը իքէն, էգօլ-տը Մէտսին սօգաղընտան աշրըրմըշ
օլան կէնճ պիր գըզըն քէնտիսինէ թէսլիմի իշին պանա սէքիզ կիւն
մէօհլէթ վիրմիշ տիր:

«Ղալիպա միւմաիլէյհին օղլու, իշպու ղայպընտան նաշի օլ տէ-
րէճէ միւքէտտէր օլմուշքի, աղըր սուրէթտէ խաաթալանմըշ, վէ
պու կիւնքի կիւն իւմիտսիզ պիր հալէ կէլմիշ տիր:

«Իշթէ, տիւզիւն, պու տէրէճէ պիզէ գարըշ հիտտէթլէնմէսինէ
սէպէպ՝ պու տուր, վէ պուհուհ իճապընը տիւշիւնմէզ իսէք, հազ-
գըմըզտա պիւա ըիգգաթ տավրանաճազ տըր:

«Լաքին, սօրարըմ սիզէ, օղլուհուհ նիշանլըսը նէ օլտուզուհու
պիլմէտիկիլմիզ հալտէ, տիւզ, նիշանլը օլան պու գըզը քէնտիսինէ
թէսլիմ իթմէմիզի պիլտէն նա՛սը հազգըյա թալէպ խտէպիլիր:

«Վուգուաթ՝ պուհտան իպարէթ տիր:

«Մ. տը... Բիրօ վէ Իվար իլէ միւնասէպաթըմ՝ պուլուհտու-
ղուհտան, վէ պուհլարըն՝ ժազօպ սօգաղընտա վազը քէնտի խանէ-
սինէ կիրմէք իւզրէ պազը թէշէպպիւսլէրէ թէսատտի իթմէլէրինտէն
խապէրտար օլմուշ տուր, վէ պու թէշէպպիւսլէրինտէն տօլանը պա-
զը շիւպհէլէրէ ղահիպ օլարազ, պուհտան, - Բօզէթին աշրըր-
մասընտա տսլա մէտիսէլիմ օլմատըղը, վէ հաթթա իքի սաաթ էվվէ-
լէ գատար պու վուգուաթը պիլմէտիկիլմ հալտէ, - Բիրօնուհ աշը-
րըլմասը պէնիմ թարաֆըմտան էմր խտիլմիշ իտուկի նէթիճէսինի
շըգարըեօր, շիւնքի օլ կէնճ պըզըն ղայպուպէթինտէ, Բիրօնուհ շախ-
սէն հիշ պիր մէնֆաաթը օլամաեաճաղընը աշըպտան աշրղա պէեան
կլէեօր:

«Նիհաեէթ, միւմաիլէյհ, իքի ճիհէթ կէօսթէրմիշ տիր, Սէ-
քիզ կիւնէ գատար, սաաթը սաաթընա (պու թէհտիտի իթտիկի
զէման սաաթ իւշ իտի,) եա էլէնի եախօտ Բօզէթի պուլմաղլըղըմ
լազըմ տըր, վէ եախօտ պիզի, եանի էլէնի, Իվարը վէ պէնի
հիւքիւմէթէ ղամմազլաեաճազ տըր, Պու մուհաքէմէեէ սիզին տա-
խի եազըն վազըթտա տախիլ, վէ պիղիմ կիպի մուխաթարալարա
տիւշար օլաճաղընըզը էլպէթթէ անլաեօրսուհուզ:

«Բիրօնուն Լօնտրատա պուլունտուղու մահէլլի պիլմէլիսինիզ, Էկէրչի հէնուզ քէնտիսինի կէօրմէտինիզ իսէ, կէօրիւն, վէ քէնտիսիյէ իմթիզաճ հասլի իտին, չիւնքի օ՝ պիր իշկիւզար վէ միւտէպպիր պիր գարը տըր: Պանա կէլինճէ, զանն իտէրիմքի, եաբաճագէ՛ն մուհիմմ իշիմ, շունտան իպարէթ տիր:

«Մէքթուպումու ալմանըզը միւթէագըպ, իթթիսագ իտէճէկիմիզ գարար իւղէրինէ իսթիշարէ իթմէքլիկիմիզ իշին, տէրհալ սէֆինէեէ րաքիպէն պուրաեա կէլմէլիսինիզ, Էկէրչի սիզ պիզզաթ կէլմէզսինիզ, շու Մ. Իվարը պանա կէօնտէրին, պէն քէնտիսիյէ պիր շէյէ գարար վիրէպիլիլիմ: Բօզէթի թէսլիմ իթմէք խուսուսունա կէլինճէ, Էկէրչի Էլէն պու ճիհէթի թէնսիպ իթմէզ իսէ, պու պապտէ տիւզէ մուվաֆֆադաթ իյլէմէքտէ պիր մէճպուրիեթ կէօրմէեօրում:

«Մ. տը Սէրտէօյլինն օղլունուն՝ աշգ ու սէվտա քէտէրինտէն եախօտ տիկէր պիր խասթէլիքտէն վէֆաթ իթմէսինէ բէք տէ ֆիթուր իթմէմ:

«Պուլունտուղումուզ վազիեթի իյիճէ թահթը նազարը տիգգաթա ալըն, վէ իսթէր պիզզաթ կէլին, իսթէր Իվարը կէօնտէրին, հէր նէեէ գարար վէրիւսէնիզ, պիր ան էվվէլ վէրին: Վադըթ միւսթաճէլ տիր: Սէքիզ կիւն բէք չաբուզ կէչէր:

«Մոռիլիսինիզ

«Ժ. տը Գ . . . »

Պու մէքթուպու եազտըգտան սօնրա, մատամ տը Գրուանըն ֆիքրի զիեատէսիյլէ րահաթլանտը: Մէրգումէ, շէրիքի օլան Բիէրին՝ իլէրուտէ տիւշարը մուխաթարա օլմամագ իւզրէ, շու միւշքիւլ վազիեթտէ քէնտիսինի թէրք իթմէեէճէկինի հազգըյլա միւլահազա իյլէմէքտէ իտի:

Ճադաթ շուրասը մուճիպի էսէֆ տիր քի, պու մէքթուպ, Բիէրէ վասըլ օլմատըգտան պաշգա, մուհարրիի հազգընտա տախի պիր պարը սագիլ օլաճագ իտի:

Մարքիզ, իշպու իլը տիւշիւնճէսինտէն խալի օլունճա, տիրաեթ ու մէհարէթի Բիէր թարաֆընտան քէնտիսինէ մէտհ իտիլմիշ օլան Ժօղէֆ նամ խըզմէթքեարը չաղըրտը:

Ժօղէֆ, Բիէրին հէմէհէրիսի օլուպ, վէքիլխարճը մէրգում, խաս-

սէթէն մարքիզին խանէսինտէ գաբուլանտըրմագ իւզրէ , անը , ճէլպ իթմիշ խտի :

Պէտանէ հաճէթ օլմատըղը իւզրէ , ժօզէֆ , մատամ տը Գրուանըն մէնաֆիինէ սատըգ օլմագտան զիեատէ , քէնտի մէմլէքէթինին մէնաֆիինէ սատըգ խտի :

Բիէր , Լօնտրաեա կիթտիկի սըլատա , մարքիզէ նէզարէթ իթմէսինի պիլխասսա ժօզէֆէ թափսիեէ էյլէտիկինտէ , խըզմէթքեարը մէրգուլմ :

— Պու պապտէ սէն միւսթէրիհ օլ . պէնիմ խապէրիմ օլմաեարագ , հիշ պիր ատըմ ալմաեաճագ , վէ ալտըղը հէր պիր ատըմը նաւա ալիտիրէճէեիմ , տէտի :

Բիէր , քէնտի տօսթուէնա գարըը հիշ պիր շիւպհէեէ զահիպ օլմաեըպ , լաքին պու տօսթու սատըգ օլմագտան զիեատէ մէնֆաթթընը արատըղընտան , Բիէրտէն տահա զիեատէ բարա կէօզլիւ խտի : Իհթիմալքի , պու տա մէմլէքէթճէ պիր խասթէլիք օլմասըյա , մէրգուլուէն էկէրչի պիր սատագաթը վար խտի իսէ , օ սատագաթ տախի սըրֆ քէնտի չախսընա մախսուս խտի :

Ժօզէֆ , Բիէրին զաեէթ զէնկին օլտուղունու , սայիր հէմլէհրիլէրի կիպի չօգտան պիլիր խտի , վէ չօգ տէֆա , պիր վէքիլխարճըն օ գատար սէրվէթի նաւսըլ թօլաեապիլմիշ օլտուղունու տիւշինիւր խտի :

Ժօզէֆ , նէ տէրէճէ ագըլը տախի օլսա , Բիէրին սէրվէթ սահիպի օլմասը , թախսիսաթընճա թասարրուֆ իթմէք սաեէսինտէ օլտուղունու պիր տիւրլիւ ֆիքրինտէ սըղտըրամամագտա խտի :

Իմտի , քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տէր խտի :

— Մըլթլագա պու իշտէ պիր սըրը մէվճուտ տուր , Պու սըրըը իսէ , պէհէմէհալ անլաեաճաղըմ . չիւնքի Բիէր , օթուզ սէնէտէն պէրու քէնտի թախսիսաթընա էլ պիլէ տօգուէտուրմամըշ օլսա , պու գատար սէրվէթի եինէ պիր թարաֆա գօեամագ :

Ժօզէֆ , մարքիզին խանէսինտէ գաբուլանընճա , պէլլիսիզճէ Բիէրէ տիգգաթ խտիպ ,

— Էկէրչի , անըն իսթիմալ իթտիկի թէտպիրի անլար իսէմ , պէն տէ օ թէտպիրի գուլանաճաղըմ , վէ քէնտիսի կիպի , վէ քիմ պիլիր քէնտիսինտէն տահա զիեատէ զէնկին օլաճաղըմ , տիմէքտէ խտի :

Ժօզէֆ , տիգգաթ իթմէք սաեէսինտէ , նիհաեէթ , մատամ տը

տը Գրուանըն, Մ. տը Սէրտէօյ, եախօտ Բիբօ իլէ քէնտի սալօնուն-տա եալընըղ օլտուղունտա, պու սալօնտա ճէրէեան իտէն ահվալի վէ սէօղլէրի կէօրմէք վէ տինլէմէք իւզրէ, Բիէրին կիզլէնտիկի մա-հէլլի քէչֆ իտիպ,

— Իշթէ պու իյի. պունու անլատըղըմա մէմնուն օլտում, վէ տօսթում Բիէրին՝ թախսիսաթընտան տահա զիեատէ, պէօյլէ քէր-տէ արգասընտա տուրմագլա ագչէ դաղանտըղընա չիմտի էմինիմ, տէտի:

Պինապէրին, Ժօզէֆ, Բիէրին ղայպուպէթ իթմիշ օլտուղու սը-րատա, Մ. տը Սէրտէօյիւն, մատամ մարքիզին օտասընա կիրտիկինի կէօրտիկիւնտէ, հէմէհրիսինէ եադանը վիրէճէկի խուսուսընտա վէսվէսէսի օլմանարագ, ագտէմճէ վագը օլան քէչֆինտէն իսթիֆա-տէ իթմէկի տիւշիւնիւպ, մահէլլի մախսուսընտա տուրտու, վէ տիւզ իլէ մարքիզ արասընտա ճէրէեան իտէն մուֆաթսալ մուպահասանը տինլէտի:

Տիւզ իւն կիթմէսինտէն սօնրա, Ժօզէֆ շու միւլահագանը իթտի:

— Անլաշըտը, մատամ մարքիզին էրէյիճէ կիւզէլ իշլէրի վար իմիշ. չիմտի հագգընտա խայլիճէ մալիւմաթ ալտըմ, վէ իշիթտի-կիմ սէօղլէր իլէրուտէ պանա եարանաճաղընտան, պու սէօղլէրտէն հիշ պիրիսինի ունութմանաճաղըմ:

Տէրճ իթտիկիմիդ մէքթուպուն եազըլմասընտան պիր սաաթ սօնրա, մատամ տը Գրուա, Ժօզէֆի շաղըրըպ,

— Ժօզէֆ, սէն ագըլլը պիր ատէմսին, էօյլէ օլտուղունու Բիէր տախի պանա սէօյլէտի, տէտի:

Ժօզէֆ. — Մատամ մարքիզ, Բիէրին պու սէօղլի, խայրխահլըգ-տան իպարէթ տիր:

Մարքիզ. — Պունտան պաշգա, հըրսը շանըն տա վար տըր:

Ժօզէֆ. — (Կիւեա մէզքիւր իֆատէեի անլամամըշ կիպի պուլու-նարագ.) Հըրսը շա՞ն մը:

Մարքիզ. — Եանի մէնֆաաթընը արարըն:

Ժօզէֆ. — Էվվէթ, մատամ մարքիզ, թասարրուփլա կէչինմէք իսթէրիմ:

Մարքիզ. — Ջէնկին օլմագ իսթէմէ՞ղ միսին:

Ջէնկին քէլիմէսի, Ժօզէֆին կէօղլէրինտէ պիր բարլուգըգ հա-սըլ իթտի:

Ժօզէֆ. — (Միւրայիճէ.) Օհ, մատամ մարքիզ, զէնկի՞ն մի օլմագ:

Մարքիզ .- Էվվէթ, սէնտէն տահա ֆագիրլերին՝ ղէնկին, հէմ ղանէթ ղէնկին օլտուգլարը կէօրիւմիւշ տիւր:

Ժօզէֆ .- Սահիհ տիր:

Մարքիզ .- Իմոտի, սէնին սահիպի սէրվէթ օլմագլըղն իչին պիղ- ղաթ չալըշմագ իսթէրիմ:

Ժօզէֆ .- Մատամ մարքիզ, պու խայրխահլըղընըղա թէշէքքիւր իտէրիմ:

Մարքիզ .- Ֆագաթ սանա պիր մէմուրիեթ իհալէ իտէճէեթիմ:

Ժօզէֆ .- Էմր իտին, մատամ:

Մարքիզ .- Էվվէլ էմիրտէ պու մէքթուպու բօսթանա թէսլիմ իթմէլիսին:

Ժօզէֆ .- Բէք իյի, մատամ մարքիզ:

Մարքիզ .- Ժագօպ սօգաղընը պիլիեօրմուսուն:

Ժօզէֆ .- Էվվէթ:

Մարքիզ .- Օրատա Յնիւմէրօլու խանէեի արարսըն:

Ժօզէֆ .- Սօնրա:

Մարքիզ .- Եանի տիւզ տը Սէրտէօյլին օթէլինի:

Ժօզէֆ .- (Ֆիքրինտէն.) Պուրատան չըղան միւսիւնին խանէսի օլմալը: (Աշիքեարէն.) Սօնրա, մատամ մարքիզ:

Մարքիզ .- Օ օթէլի պուլտուգտան սօնրա, անըն ճիվարլարըն- տա մօպիլեալը պիր օթէլ արարսըն:

Ժօզէֆ .- Սէրտէօյլ օթէլինին ճիվարլարընտա մը:

Մարքիզ .- Էվվէթ, վէ գապիլ իսէ անըն գարչըսընտա:

Ժօզէֆ .- Սօնրա:

Մարքիզ .- Օրատա եերլէշտիկինտէ, տիւզ տը Սէրտէօյլին օ- թէլ ատէմլերինին կիտիպ կէլմէլերինէ նէղարէթ իտէրսին:

Ժօզէֆ .- Պու գօլայ շէյ տիր:

Մարքիզ .- Սէօյլէտիքլերիմի անլատըն մը:

Ժօզէֆ .- Թէմաժիլլէ անլատըմ:

Մարքիզ .- Էօյլէ իսէ, արթըզ կիտէպիլիլիին:

Պիր գաշ տագըզա սօնրա, Ժօզէֆ, մէքթուպու բօսթանա պը- ղաղմագ, վէ մէմուրիեթինի իյֆա իթմէք իւղրէ, օթէլ տը Գրուա- տան հարէքէթ իթտի:

Ժօզէֆ, հիքեանէմիլէ տախիլ օլտուգու ղէմանա գատար, հիչ պիր ֆէնա հարէքէթտէ պուլուլունմամըշ իտի, լաքին շու սօն վագըա- տան տախի անլաշըլտըղը իւղրէ, ղանէթ գուրնագ իտի, վէ հրուս վէ

սէրվէթ արզուսինտէ օլտուղունու մատամ տը Գրուա պէտան իյ-
լէմէսինտէ հադգը վար իտի :

Հէր նէ հալ իսէ , խըղմէթքեարը մէրդում , օ սապահքի քէշֆի
իւզէրինէ , մէրագը թահրիք օլունմուշ օլարագ , քէնտիսինէ թէսլիմ
օլունան մէքթուպու ճէպինտէն չրգարըպ ասրէսինի օգուեունճա ,

— Վա՛յ , մատամ մարքիզ պու մէքթուպու Բիէրէ եազըեօր...
աիմէք մուհիմպիր շէյ օլաճագ աըր , տէյի միւլահագա իթտի , վէ
բօսթախանէ էօնիւնտէն կէշմէքտէ օլտուղունու կէօրմէքլէ պէրա-
պէր , մէքթուպը մէզքիւրու թէքրար ճէպինէ գօյտու , վէ պիւ ան
էվվէլ քէսպի սէրվէթ իթմէք արզուսիյլէ , շիմաիտէն պաղը մէրթէպէ
սուի հարէքէթէ պաշլահարագ , միւլահագաթընա շու եօլտա տէվամ
իթտի :

— Պու մէքթուպու բօսթախանէեէ պըրագմագ իչին հէնուզ
վագըթ վար տըր , լաքին պիր քէրրէ բօսթախանէեէ աթըլըր իսէ ,
պիր տաիի օրատան չըգարմագ օլամագ :

Պու թէֆէքիւրտէն սօնրա , ժօղէֆ , ժագօպ սօգաղընա տա-
իիլ օլուպ , աղ վագըթտա Մ. տը Սէրտէյիւն իգամէթկեահընը
պուլունճա , քէնտի քէնտիեէ ,

— Գօլլահաճաղըմըզ ատէմ պուրատա տըր . իմտի , պուրատա
պէնիմ իչին պիր եէր արամագ լաղըմ տըր , տէտի :

Պինապէրին մէրդում , տիւղիւն թա իգամէթկեահը գարչըսըն-
տա , օլտուգճա միւնասիպ պիր օթէլ թէհարրի իտիպ , եարըմսաաթ
սօնրա պու օթէլի պուլտու , վէ պունուն պիրինճի գաթընտա , սօ-
գաղա նաղըր կիւվէլ պիր օտաեը , մահիյեէ սէքսէն ֆրանգ պէտէլ
իլէ քիրալատը :

Ժօղէֆ , պու օտանըն բէնչիւրէյէրինտէն , նաղաըր տիգգաթընը
իւզէրինէ աթֆ իթմէկէ մէմուր օլտուպու օթէլին պիւեիւք վէ քիւ-
չիւք իրի գարուսունու կէօրմէքտէ իտի :

Մէրդում , քէնտի քէնտիեէ ,

— Իչթէ պուրասը բէք միւնասիպ տիր . էկէր մատամ մարքիզ
պէնի պուրատա կէօրիւր իսէ , զահէթլէ մէմուն օլաճագ տըր ,
Ֆագաթ շու մէքթուպ տա , բէք մուհիմ օլմագ կէրէք տիր ,
տէտի :

Հէր նէ գատար պու խըղմէթքեար , քէնտի քէօեիւնիւ թէրք ի-
տէլի չօգ վագըթ օլմամըչ իտի իտէ տէ , մէօհիւր մօմու իլէ գարանմըչ
օլան պիր մէքթուպու աշմագըլըն եօլունու էօյրէնմիչ իտի , Իմտի

պիր չիֆթ մաշաեը աթէշտէ գըզտըրտըգտան ոօնրա , պու գըզարմըջ տէմիրի մէզըիւր մուժա եազլաշտըրմասընտա , մուժ էրիտի , վէ մէքթուպ տախի աշըլտը :

Պատէհու , տօսթու Բիէրին վէ մարքիզին էսրարընա հիւրմէթ-սիզլիք իտէրէք , մէքթուպըն իւք քէլիմէսինտէն իմզասընա գատար օգուտու , վէ սիմասընտա էսէրը թէաճճիւպիւ ազիմ հուսուլէ կէ-լէրէք , օգուճմասընը իքմալ իթտիկինտէ ,

— Ա՛հ , տօսթում Բիէրին՝ զանն իթտիկիմ գատար մասում օլմատըղընը շիմտի անլաեօրում , Լաքին պէնիմ նէմէ՞ լազըմ , Շիմտի շու մէքթուպ , պէնիմ իշին եիւզ պին ֆրանգ գըլմէթի օլան պիր խազինէտէն տահա զիեատէ տէեէրի տիր , տէտի , վէ պիր խազինէ պուլան հասիս կիպի մէսէրըթլէ էլլէրինի օվուշտուրտու : Եավաշ սէտա իլէ տէ ,

— Ֆապաթ տիւշիւնէրէք իշ կէօրէլիմ , չիւնքի պու իշտէ թէտպիր լազըմ տըր , տէյի պէեան իյլէտի :

Մուախիսարէն ժօզէֆ , իշիթտիկի միւքեալէմէտէքի սէօզլէր իլէ մէքթուպուն միւնտէրիճաթը արասընտա միւնասիպէթլէր արամա-եա գալզըլպ , էվվէլ էմիրտէ , մէքթուպտա իշար իտիմիշ օլան Վիզթուար սօգաղը վազըրասընըն , տիւգիւն , շիտտէթլի սուրէթտէ մարքիդի թէքտիր ու իթապ իյլէմէսինէ սէպէպ օլան մէզըիւր սօգադտաքի ճինաեթ վազըրասը օլտուղու , վէ հաթթա մարքիզին իգըրար ու իթիւրաֆը մուճիպինճէ , Բիէր իլէ մէրգուճէնին՝ գուճ տազը , ճանի , վէ չօճուգ խըրսըզլարը օլտուգլարը , վէ մարքիզին մէքթուպունտա զիքը օլունան Բիրօնուն՝ տիւգիւն Բօզէթի աշըրմըշ օլտուղունու սէօյլէտիկի գարը իտուկի , վէ Բօզէթին՝ տիւգիւն թէհ-տիտէն իսթէտիկի գըզ օլտուղու , վէ տիւգ , տիւշէսին զէվճէսի օլուպ , պիրիպիրինի պօշամըշ օլմալարըյլա եէկտիկէրէ էճնէպի նա-զարըյլա պազտըզլարը , վէ մարքիզին , Լօնտրատա պուլունան քէն-տի հայտուտլարընտան պիրինի , եա՛ի , եա Բիէրի վէ եախօտ իվա-րը ճէլպ իտիշի , տէհշէթլի պիր տիւշմէնտէն գուրթուլմագ իւզրէ տիւգիւ էօլտիւրմէք գաստիյլէ իտուկի նէթիճէլէրինի չըգարտը :

Ժօզէֆին պու պուլուշլարը տօղրու օլուպ , մէրդում պու նէ-թիճէլէրի չըգարտըգտան սօնրա , տիգպաթլըճա մէքթուպու տիւր-տիւ , վէ պիր եազըլաանէ իշինտէ էմիլյեթլիճէ հըֆլ իթտիքտէն սօնրա , քէնտի քէնտիեէ շու սէօզլէրի իրատ իթտի :

— Մ. տը Սէրտէօյլ , պու մէքթուպա , քէնտի գանը պահա-

սընը, վէ էկերչի սերվէթի վար իսէ, սերվէթինն պիր գըամընը թէնտիսէ իտէճէք տիր. լաքին շիմտիքի հալտէ պիր շէյ եարմադտան, վէ պիր շէյ գարար վիրմէզտէն, տիւգիւն սահիպ սերվէթ օլուպ օլմատըղընը, վէ քէնտիսինէ իտէճէկիմ խրտմէթին իւճրէթինի վիրէպիլիպ վիրէմէնէճէկինի պիւմէք լաղըմ տըր. իմտի, թահզըգաթա պաշլանալըմ:

Ժօղէֆ, ագըլըղճա եօլա չըգանկարտան օլմանըպ, պիր իշիննէ գատար ազ էհէմմիսէթի օլսա, պուռնա կիրիշմէզտէն էվվէլ, տայիմա մալիւմաթ ալմագըղըր քէնտիսինէ ատէթ իթմիշ իտի:

Պինապէրին մէրգոււմ, Մ. Սէրտէօյլիւն խանէսինէ հէնուզ խըղմէթքեարըղա կիրմիշ օլան, վէ իշմէեի, կիւլմէեի վէ շարգը օգուլմանը սէվէն պիր խըղմէթքեար իլէ իքի կիւն զարֆընտա իւլֆէթ րէյտա իտիպ, պիր ագշամ, պու խըղմէթքեարը պիր մէյլանէեէ կէթիւրտիւ, վէ իքի շիշէ շարապ իշիրմէքլէ, տիրինն պաղընը չէօղտիւրիւպ, անլամագ իսթէտիկի շէյլէրի, եանի Մ. տը Սէրտէօյլիւն զէնկին օլտուղունու, վէ քէնտիսինտէ, պանգատա օլտուղու գատար միլեօնլար մէվճուտ իտուկինի, վէ խանէսինտէ մալիքեանէ եաշանըլտըղընը, վէ պիր խըղմէթի վագըատա պէտէլ մալքիզ գատար իւճրէթ վիրէպիլէճէկինի անլատը:

Շու գատար քի, ալաճաղը իւճրէթ, խըղմէթի մուգապիլինտէ օլաճաղընտան, Ժօղէֆ, օնտան սօնրա, պու խըղմէթինն տէրէճէի էհէ միլեթինի թահթը նազարը իթինանա ալտը, վէ եալընըզ գալտըղընտա, պու խուսուստա շու միւլահազանը իթտի:

— Մարքիզէ իթտիկիմ խըղմէթ ճիւզի պիր շէյ տիր. պէնիմեէրիմտէ հէր քիմ տախի օլսա, պու խըղմէթի կէօրէպիլիւր, պէլքի տէ պէնտէն տահա ալէա կէօրէպիլիւր, չիւնքի պէն անըն էմրինտէն ֆաղլա պիր շէյ եարմանաճաղըմ. լաքին ֆարզ իտէլիմ քի, մարքիզին էմրլէրինի նօգթասը նօգթասընա իճրա իթսէմ, պանա նէ միւլքեաֆաթ վիրէճէք տիր. էհէմմիսէթսիզ պիր մէպլաղ... չօգ չօգ, պէշ եիւզ ֆրանգ. Շու տա վար քի պու գատար ճիւզի պիր սերվէթի թօրլաեապիլմէք իշին, օթուզ սէնէ քէնտիսինէզտինտէ գալմագըղըմ լաղըմ տըր:

«Փագաթ էկերչի տիւգէ խըղմէթ իտէր իսէմ, էվվէլա օղուռնուն նիշանըսընը քէնտիսինէ թէսիմ իթմիշ օլուրոււմ. աշգ ու սէվտանան էօլիւմ հալինէ կէլմիշ օլան օ պիշարէ տէլիգանը իսէ, պու իշիլիկէ լաեղգ տըր. Սանիէն մարքիզին վէ չիւրէքեասընըն տու-

զագլարընա գարչը տիւզիւ սագընտրըրըմ, վէ քէնտիսինի ատէթա էօլիւմտէն գուրթարըրըմ, զիրա պու տուղաղլարը քէնտիսինէ էվլէրճէ խապէր վիրմէղ իսէմ, օ ատէմ շիմտիտէն էօմիւշ տիմէք տիր:

«Տիւզ՝ պու իքի իըզմէթ տէն տօլաեը միւթէշէքքիւր օլաճագ տըր, վէ պուճա միւքեաֆաթէն, իսթէտիկիւմ մէպլաղը պանա իթա իյլէեէճէք տիր:

«Իմտի, մատէմքի իգպալ եիւղիւմէ կիւլմէկէ պաշլտը իսէ, ժագօպ սօգաղընտա տիւզ տը Սէրտէօյլիւն օթէյինէ կիտէլիմ:

Պու սուրէթլէ ժօզէֆ՝ պէշ տազըգատան թար-ա-Մօրուն գար-չըսընտա պուլունարագ, ժէնէրալ իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիկինի պէ-եան իյլէտի:

Թար-ա-Մօր՝ ժօզէֆէ տիգգաթլէ պազտըգտան սօնրա,

— Տիւզ մէշղուլ տուր, ֆագաթ նէ՞ իսթէեօրսունուղ, տէյի սիւալ իթտի:

Ժօզէֆ՝ ժէնէրալ իլէ քէնտի արասընտա հիշ պիր միւթէվասըթ պուլունմասընը իսթէմէտիկինտէն,

— Էկէրչի մէշղուլ իսէ, թէքրար կէլիրիմ, տէտի:

Թար-ա-Մօր .— Պէն սիզէ թէքրար կէլիպ կէլմէմէք սէօղիւնտէն պահս իթմէեօրում, նէ՞ իսթէեօրսունուղ տէյի սօրուեօրում: Էկէրչի քէնտիսիյլէ իտէճէկինիզ միւքեալէմէ, զահմէթի տէեէր իսէ, տիւզէ խապէր վիրէպիլիրիզ:

Ժօզէֆ .— Շիւպհէսիզ զահմէթի տէեէր:

Թար-ա-Մօր .— Ֆագաթ մատտէ նէ՞րէ տայիր տիր:

Ժօզէֆ .— Բօզէթ իսմինտէ պիր գըզ հագգընտա մալիւմաթ վիր-մէք իչին կէլտիմ:

Թար-ա-Մօր .— (Տուրտուղու եէրտէն սըչրաեարագ .) Բօզէթ մի... Ֆէլիքսին նիշանլըսը հագգընտա՞մը, նէ՞ սէօլէեօրսունուղ, կի՛րինիզ, կի՛րինիզ, տէլիգանլը, Տիւզիւ կէօրէպիլիրալնիզ, շիմտի քէնտիսինէ խապէր վէրիրիմ, վէ պիր տագըզատան տա պուրաեա կէլիրիմ:

Թար-ա-Մօր՝ եիկիրմի եաշընտա պիր տէլիգանլը կիպի չաբուգ-լուգլա օրատան նապէտիտ օլտու, վէ ժօզէֆ, պիր խկէմէեէ օթուրուպ, քէնտի քէնտիեէ շու սէօղլէրի սէօլլէտի:

— Կէօրիւնիւր քի պուրատա Բօզէթ իսմի թըլըսըմ կիպի թէէս-սիր իտիեօր, վէ քեաֆֆէյի գաբուլարը աշտըրըեօր: Ումարըմ քի,

պիղիմ միլեօնլար սահիպնին սանտըզը գաբուսունու տախի աշտը-
րաճագ տըր :

Թար-ա-Մօր՝ իբի տագըզա գատար զայպուպէթտէն սօնրա
Ժօզէֆին նէզտինէ ավտէթլէ, Մ. տը Սէրտէօյլին քէնտիսինէ պէք-
լէմէքտէ օլտուղունու խապէր վիրտի :

Տիւգ իլէ Ժօզէֆ, գարշը պէ գարշը կէլտիքլէրինտէ, Թար-ա-
Մօր՝ իշպու միւքեալէմէեի տինլէմէք իւզրէ այրըճա պիր մահէլլտէ
տուրմագլըզ հազգընը էլտէ իթտի, Ֆագաթ Ժօզէֆ՝ պու ճիհէթի
անլատը :

Տիւգ .- (Ժօզէֆէ.) Օլ պետպախթ գըզճըղագ հագգընտա պանա
վիրէճէկինիզ խապէր նէ՞ տիր :

Ժօզէֆ .- Իֆատէմի եալընըզ սիզէ սէօյլէեէպիլիրիմ, միւսիւ
տիւգ :

Տիւգ, պիր իշարէթլէ Թար-ա-Մօրա օրատան չէքիլմէսինի էմր
իթտիկինտէն, մէրգում, սուրաթընը էքչիթէրէք, մահէլլի մէզքիւ-
րու թէրք իթտի :

Տիւգ .- Տօսթում, իֆատէնիզի սէրպէսթճէ պէեան իտէպիլիր-
սինիզ :

Ժօզէֆ .- Միւսիւ տիւգ, սիզ Րօղէթի արաեօրսունուզ, տէ-
յի՛ւ մի :

Տիւգ .- Էվվէթ :

Ժօզէֆ .- Պունտան պաշգա, 1813 տէ, Վիզթումար սօգաղըն-
տաքի ճինաեթի իրթիքեապ իտէն վէ էվլատընըզտան պիրինի աշը-
րան ճանիլէրէ տէ ալէագատար պուլունուեօրսունուզ :

Տիւգ .- Էվվէթ :

Ժօզէֆ .- Սիզէ վէ մէնսուպաթընըզա գարշը նիեաթը մուզիրբէ-
լէրի պուլունան, վէ չիւպհէսիզ պիր տէրէճէ ալէագատար օլտու-
ղունուզ Բա-տը-Շանսը թէլէֆ իթմէքլիկէ թէսատտի իտէն Բիրօ
իլ իվար նամ իբի հայտուտուն նէրէտէ օլտուգլարընը անլամագ մէ-
րագընտասընըզ, տէյի՛ւ մի :

Տիւգ .- Տօ՛սթում, պու տէտիքլէրինիզին քեաֆֆէսի տէ սահիհ
տիր, լաքին սիզ պու շէյլէրի նա՛սըլ պիլիեօրսունուզ :

Ժօզէֆ .- Նասըլ պիլտիկիմի պիր ազտան անլաթաճաղըմ, իշպու
պիլճիւմլէ ճինաեթիլէր, եանի խըրսըղըզ, գաթլ, գունտագճըլըզ,
վէ գըզ գաշըրմագլըզ վագըրլարը հագգընտա սիզին պազը չիւպ-
հէլէրինիզ պուլունմագտա տըր :

Տիւգ .- Լաքին պու շիւպհէլէրիմ հէման հաղըգէթ կիպի տիր :

Ժօղէֆ .- Հալ պուքի եէտինիպտէ իսպաթլարընըզ եօգ տուր :

Տիւգ .- Էվվէթ , մատտի իսպաթլարըմ եօգ տուր :

Ժօղէֆ .- Պէնիմ իսէ մատտի իսպաթլարըմ վար տըր :

Տիւգ .- Սիզի՛ն մի :

Ժօղէֆ .- Էվվէթ , պէնիմ :

Տիւգ .- Տօ՛սթուլմ , իֆատէնիզի իյլահ իտին :

Ժօղէֆ .- Մատամ տը Գրուա իլէ վէքիլխարճը Բիէրին՝ Վիգ-թուար սօգաղը ճինաեթինին ֆաիլէրի օլտուգլարընը իսպաթա միւգթէտիրիմ :

Տիւգ .- Ա՛հ , էօյլէ օլտուղունու պէն պիլիեօրտուլմ :

Ժօղէֆ .- Իվար իլէ Բիրօնուլն , եալընըզ պիր գաշ սէնէտէն պէ-րու , մատամ տը Գրուա իլէ Բիէրին շէրիքլէրի օլտուգլարընը իսպաթ իտէպիլիերիմ :

Տիւգ .- Լաքին պուլար նէ՛րէտէ տիրլէր :

Ժօղէֆ .- Նէրէտէ օլտուգլարընը տախի սէօյլէեէպիլիերիմ :

Տիւգ .- Տիմէք տիր քի , Բօղէթին նէրէտէ պուլունտուղունու տախի պիլիերսինիզ :

Ժօղէֆ .- Էվվէթ . հէմտէ օ պիշարէեի Բիրօ աշըրմըշ տըր :

Տիւգ .- (Հէեէճանը ազիմլէ .) Էվվէթ , Էվվէթ , էօյլէ օլտուղու-նա շիւպհէմ եօգ տուր :

Ժօղէֆ .- Շուրաեը տախի իսպաթ իտէպիլիերիմ քի , միւսիւ տիւգ , Էկէր պէն սիզէ խապէր վիրմէսէ իտիմ , եագընտա զիքր իթ-տիկիմիզ հայտուտլարտան պիրինին խանչէրինէ գուրպան կիտէճէք իտինիզ :

Տիւգ .- Եագընտա՞մը :

Ժօղէֆ .- Ալթը կիւնտէն Էվվէլ :

Տիւգ .- Լաքին իսպաթլարընըզ նէ՛րէտէ տիր :

Ժօղէֆ .- Իսպաթլարըմ մատտի տիր :

Տիւգ .- Եանընըզտա՞մը տըր :

Ժօղէֆ .- Իգամէթկեահըմտա տըր :

Տիւգ .- Կիտիպ կէթիլին :

Ժօղէֆ .- (Սճըզլը պիր սէտա իլէ .) Միւսիւ տիւգ , պէնտէնիզ ֆագիր պիր քիմսէեիմ :

Տիւգ .- Էկէրչի իսպաթլարընըզ , սէօյլէտիքլէրինիզի թաստիպ իտէքլէր իսէ , իսթէտիկինիզի վիրէճեիմ :

Ժողէֆ .- Եիւզ պին ֆրանկ իսթէրիմ:

Տիւզ .- (Իգրահլէ .) Տիմէք յիզ պիր բազարլըղա կէլմիշսինիզ:

Ժողէֆ .- Շիւպհէսիզ, չիւնքի սիզին իլէ պէնիմ արամտա նէ՞ միւնասիպէթ օլապիլիր:

Տիւզ .- Բէք ալէա, իսթէտիկինիզ եիւզ պին ֆրանգը սիզէ վէրիրիմ:

Ժողէֆ, պու միւթտէեի ալընճա . մէսէրրէթլէ քէնտի օթէլինէ կիթտի, վէ պիր սաաթ սօնրա, տիւզ իլէ Ժողէֆ, պիրիպիրինտէն խօշնուտ գալտըլար:

Տիւզ, մարքիզին մէթուպունու էլտէ իթտիկի կիպի, Ժողէֆ տախի մուգարրէր օլան եիւզ պին ֆրանկը, պանգնօթ օլարագ թէմամէն ախզ իյլէտի:

ՄԱՏԱՄ ՄԱՐԲԻԶ ՏԸ ԴՐՈՒԱ ԻԼԷ ԱՎԻՆԷՍԻՆԻՆ ՖՕԵԱԼԱՐԸ
ՄԷՅՏԱՆԱ ԶԸԴՄԱՆԱ ՊԱՇԼԱՄԱՍԸ

Տիւզ, մարքիզին Բիէրէ եազմըջ օլտուղու մէթուպու էլտէ իտինճէ, Բա-տը-Շանսը, Ֆէլիքսի, Պալթաղարը, Թաբ-ա-Մօրու վէ մատամ Տիւրիէօեիւ ճէլպ պիրլէ, պունլարտան միւրէքքէպ պիր տիւվան գուրտու:

Բէք զիեատէ իլէրի կիթմէզտէն էվվէլ, իքի խասթա հագգընտա պիր ազաճըգ մալիւմաթ իթա իտէլիմ:

Բա-տը-Շանս, կէնճիք սաեէսինտէ, կիւն պէ կիւն քէսպի գուվ-վէթ իտէրէք, աեաղա գալգմագտա վէ եիւրիւմէքտէ իտի:

Ֆէլիքս իսէ, քեամիլէն քէսպի իֆագաթ իթմիշ իտի:

Տիւզ, մէրզ ում տէլիգանլեա, «Բօզէթին իզինի պուլտում, սէքիզ կիւնէ դատար տա նէրէտէ օլտուղունու անլաեաճաղըմ» տէտիկի կիւն, Ֆէլիքս, «Պու պիր վահիլիւմիտ տիր» տէյի ճէվապ վիրմիշ, վէ տիւզ իսէ, «Թա'յր, նամուսում իւզէրինէ սէյլէեօրում» տէտիկինտէ, իրթէսի կիւն Ֆէլիքս աեաղա գալգարագ:

— Մասէմքի Բօղէթին իղի պուլունմուշ իսէ , հազգընտա պա-
թի խապէրլէր ալընտղընտա քէնտիսինի արամանա կիթմէք իչին հա-
զըրտա պուլունմադ խթէրիմս տէմիշ իտի :

Պալթազար .- (Ֆէյլէսօֆքեարանէ .) իչթէ աչգ ու սէվտա պէօյ-
լէ պիր շէյ տիրքի , սէքիզ կիւնտէ ինսանը խասթա եաթըրըր , ֆա-
գաթ պիր գաչ սաաթտա տա իֆագաթ քէսպ իթտիրիր :

Պատէհու Ֆէլիքս , օլ անէ տէկին քէնտիսինտէն կիզլէնմիշ օլան
խուսուս , եանի ժէնէրալըն էվլատը օլմանըպ , Թաբ-ա-Մօր իլէ
մատամ Տիւրիէօնիւն օղլու օլտուղու պէեան իտիրտի :

Պալթազար , օլ պապտէքի իյզահաթը թէքմիլէն իթա իթտի-
կինտէ , Ֆէլիքս ,

— Նէ՞ պէյիս վար տըր , տէտի , վէ վալիտէսինին գուճաղընա
աթըլտըղը կիպի , բէտէրինի տախի տէրաղուշ իյլէտի , վէ տիւգէ
խիթապէն ,

— Միւսիւ տիւգ , հէր նէ տախի օլսա , բէտէրիմ կիպի սիզի
սէվմէքլիկիմէ հիշ պիր շէյ մանի օլամազ , եալընըզ չիւքրանիյնէթ՝
պու պապտէ պէնիմ իչին պիր վաղիֆէ տիմէք տիր , տէտի :

Տիւգ .- (Ֆէլիքսի գուճագլանարապ , վէ հէնէճան իլէ .) Սիզ տէ
տայիմա պէնիմ օղլում օլմուշ օլաճագ սընըզ :

Ֆէլիքս .- (Բա-տը-Շանսա խիթապէն .) Էյ սիզ , միւսիւ տը Սէր-
տէօյլ :

Բա-տը-Շանս .- (Ֆէլիքսին էլինի սըգարապ .) Պէնի ժօրթ , եա-
խօտ Բա-տը-Շանս տէյի թէսմիեէ էթ , Պիզ սիւտ գարտաչը օլմա-
մըշմընըզ , (Թաբ-ա-Մօրու կէօսթէրէլէք .) իչթէ սիւտանամըզ տա
պուրաաա տըր , Պունտան պէօյլէ , տայիմա պիրիպիրիմիզէ պու նա-
զարլա պագմալընըզ , Ֆէլիքս , սէն պէնիմ իչին պիր գարընտաչ օլ-
տուն , վէ հէր վագըթ տախի գարընտաչ օլաճագ սըն , վէ սէնին կի-
պի պիր զաթըն տօսթլուղու իսէ , պէնճէ մուճիպի իֆթիխար ու
մէմուռնիյնէթ տիր :

Տիւգ .- Բէք կիւզէլ սէօյլէեօրսուն , օղլում :

Մատամ Տիւրիէօ .- Աֆէրի՛ն :

Թաբ-ա-Մօր .- Օղլում , շիմտի սէնտէն աֆվիլըզ թէմէննի իտէ-
ճէեիմ :

Ֆէլիքս .- Նէ՞տէն տօլանը :

Թաբ-ա-Մօր .- Պիր արա , սանա , կիւզէլ պիր իւնվան վէ պիւ-
եիւք պիր սէրվէթ իւմիտ իթտիրտիկիմ հալտէ , պու կիւնքի կիւն

Փագիր պիր մեքթէպլի օլմուշ օլմագլըղընտան տօլաեը պանա աֆվ իտիեօրմուսուն :

Ֆէլիքս .- (Իհթիեար ասքերին էլինի բէնտի էլլէրի տէրունինտէ սըգարապ .) Ա՛հ , էֆէնտի բէտէր , իւնվան , սէրվէթ , ըիւթպէ վէ իլթիֆաթ նիշանլարընըն պէնճէ նէ՞ էհէմիեէթի վար սըր . - Պէն , իգպալբէրէսթ վէ հարիս տէյիլիմ , Հիշ պիր կիւնա հըրսը շանըմ եօգ տուր : Իւշ այ մուգատտէմ էն շէտիտ արղուլէրիմնէ՞ իտի : Ֆուգա-րա հէքիմի օլմագ տէյիլ մի իտի : Պու կիւնքի կիւն իսէ , պու ար-զումուն հայըը ֆիլիէ կէլմէսինէ հիշ պիր մանի եօգ տուր : Պինա-պէրին պուլունտուղում հալտէն մէմուունում , զիրա բէք ալէա ֆու-գարա հէքիմի օլպալիէճէեիմ :

Տիւգ .- Էվվէթ , ֆուգարա հէքիմի օլմագլա պէրապէր , պիղիմ տէ հէքիմիիգ օլաճագսըն :

Բա-տը-Շանս .- Վէ զէնկինլէր , վաճիպ օլտուղու իւզըէ , միւհ-թաճիյն իշին իճապ իտէն պէտէլի էօտէեէճէքլէրինտէն , պու խու-սուստա սէն մաղտուր գալմանեաճագսըն :

Ֆէլիքս .- (Ա՛հ իտէրէք .) Ֆագաթ իթթիհանըմըն կիւնիւ . . .

Թար-ա-Մօր .- Սէօյլէ պագալըմ :

Ֆէլիքս .- Բօղէթ տէ պուլունմագտա իտի :

Տիւգ .- Սէքիզ կիւն պէրլէ , նասըլքի սէօյլէտիմ , վատըմը իճրա իտէճէյիմ :

Հէր նէ հալ իսէ , նագլ իթտիկիմիզ մէնզարէնին վուգուի կիւնիւ , իշար իթտիկիմիզ ալթը քիշի իշին կիւզէլ վէ մութիւլու պիր կիւն օլտու : Էկէրշի Բօղէթ տէ անլէրին իշինտէ պուլունմուշ օլսա իտի , նիհանէթ , սաատէթ ու իգպալին՝ Ժագօպ սօգաղընտաքի քիւշիւք օթէլի քէնտիսինէ մէսքէն իթթիխագ իյլէմիշ օլտուղու պէեան օլու-նապիլիր իտի :

Իրթէսի կիւն , պալէատէ զեքը իթտիկիմիզ իւզըէ , Մ. տը Սէր-տէօյլ՝ օղլու վէ տէօրթ նէֆէր ահըպպասընտան միւրէքքէպ պիր տիվան գուրուպ , քեսաֆֆէյի վուգուաթը քէնտիլէրինէ թէպլիզ իյ-լէտիկինտէ , ճիւմլէսի՝ մարքիզ , Բիէր , Բիրօ , վէ Իվար հագգըտա բէյլէրինի պիլտիրտիլէր , վէ Բօղէթին աշըրըմաւը վագըասը , վէ տիւգիւն՝ մատամ տը Գրուանըն թէճավուգաթ վէ ինթիգամընա հէ-տէֆ օլմասըյլա տիւշար օլաճաղը մուխաթարալար իւզէրինէ խայլի միւզաքէրէտէն սօնրա , շիմտիքի հալտէ , մարքիզի վէ անըն էնթրի-

գալարընը պըրագլպ, էն միւսթածէլ մատտէ իլէ իշթիլալ իթմէկէ գարար վիրտիլէր:

Տիւգ.- Իշթիլալ իտէճէկիմիզ էն մուհիմմ մատտէ՝ Լօնտրատա տըր, էվվէլ էմիրտէ, ատրէսինի էօյրէնմիշ օլտուղունուզ Բիէրի պուլ-մալընըզ, Բիէր՝ Բիրօնու պիզէ պուլտուրաճագ, վէ Բիրօ տախի Բօ-ղէթի պիզէ թէսլիմ իտէճէք տիր, Եօգսա...

Մէճլիս հէյեթէթի.- (Պիլիթթիֆագ.) էվվէթ, էվվէթ, Լօնտ-րաեա կիթմէլիեիզ:

Տիւգ.- Իմտի, պէն, Թար-ա-Մօր իլէ կիտէճէերիմ:

Ֆէլիքս.- Պէն տէ սիզէ ըիֆագաթ իթմէք իսթէրիմ:

Թար-ա-Մօր.- (Տիւգիւն մէմուլի խիլաֆընտա օլարագ, Լօնտ-րատա Բօղէթի պուլամատըզլարը հալտէ, օլլունուն՝ տէհչէթլի վէ պէլքի տէ մուհիք սուրէթտէ իւզնիւկ իթմիշ օլաճաղընը տիւ-չիւնէրէք.) Պաղաթ, Ֆէլիքս, սէն խասթասըն, պիզիմէ պիրլիքտէ նա՞սըլ կէլէճէքսին:

Ֆէլիքս.- Պէն խասթա տէյիլիմ:

Թար-ա-Մօր.- Էօյլէ զանն իտիեօրսուն:

Ֆէլիքս.- Էօյլէ օլտուղունու բէք ալէա հիսս իտիեօրսուն:

Թար-ա-Մօր.- (Պալթաղարա.) Սիղ պու պապտէ նէ՞ էֆքեար-տա՞ընըզ:

Պալթաղար.- Պըրագըն շու սէյեա հաթը իթսին. իհթիմալ քի քէսպի իֆագաթ իթմիշ օլարագ ավտէթ իտէճէք տիր:

Ֆէլիքս.- Պունտան գաթինաղար, մատտէ, Բօղէթէ տայիր օլ-տուղու հալտէ, տիւնեանըն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա կիթ-մէեէ հաղըրըմ:

Թար-ա-Մօր.- Բէք իյի, պիզիմէ պերապէր կէլ:

Մատամ Տիւրիէօ.- Պէն տէ կէլէճէերիմ:

Թար-ա-Մօր.- Սէն տէ մի կէլմէք իսթէեօրսուն:

Մատամ Տիւրիէօ.- Ֆէլիքսի թէրք իթմէք իսթէմէմ. Կիթտիկի-նիզ մահէլլտէ նէ՞ Եարտըղընըզ վէ նէ՞ օլտուղունուղու պիլմէտիկիմ հալտէ, ատէթա էօլմէքլիկիմիճագ իտէր:

Թար-ա-Մօր.- Բէք իյի, մատէմ.քի կէլմէք իսթէեօրսուն, հայտէ կիթ պօղչալարընը հաղըրա, ֆագաթ օրտուտա պագալլըզ իթտիկին զէման գուլլանտըղըն սու գապաղընը տա պերապէր ալմաեա ունութմա քի, տուրաճաղըմըզ պիւեիւք մէնզիլլէրտէ պիրէր թանէ չագըպ չագըչտըրալըմ:

Բա-տը-Շանս .- Պէն տէ սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլմէք իսթէրիմ:
Տիւգ .- Լաքին սէն կիւճ պէլա իլէ երկրիւնէ պիրլիքտուրն:

Բա-տը-Շանս .- Էֆէնտի բէտէր, պէն թափշան կիպի գօշապի-
լիլիմ:

Տիւգ .- Ֆազաթ . . .

Բա-տը-Շանս .- Պուռտան գաթինազար, պէնիմ, Լօնտրատա
պուլունմագլըղըմ պէհէմէհալ լազըմ տըր:

Տիւգ .- Նէօտէն:

Բա-տը-Շանս .- Սիգտէն իվարը քիմ թանըրեաճագ տըր:

Քիմէսնէ պու սիւալէ ճէվապ վիրմէտի:

Բա-տը-Շանս .- Էվվէթ, անը թանըմագ իչին, սիզին իլէ պէ-
րապէր պուլունմագլըղըմ լազըմ տըր, զիրա պէնտէն զայրի բէնտի-
սինի կէօրէն օլմամըշ տըր:

Տիւգ .- Մատէմքի պու գատար արզու իտիքօր իսէն, «էն տէ
պիզիմէ պէրապէր կէլ:

Պալթազար .- Պէն տէ, պու եօլճուլուգ էսնասընտա խասթալա-
րըմը թէտավի իթմէք, վէ հէր շէլին էնճամընը կէօրմէք իւզրէ, ըի-
ֆազաթընըզտա պուլունմագ իսթէրիմ:

Տիւգ .- Ճիւմլէմիզտէ կիտէճէեիզ տիսէք, տահա խաերըլը տըր:

Թար-ա-Մօր .- Ֆիլվազը աչըգտա քիմնէ գալմաքօր, Ճիւմլէ-
միզտէ պուրատաերը, Հայտէյին արգատաշլար, եօլճուլուգ հէյ-
պէլէրիմիզի թէտարիք իտէլիմ:

Ֆիլվազը քեաֆֆէսինինտէ պազը թէտարիքեաթը պուլունուպ,
օրատան կիթտիքլէրինտէ, Մ. տը Սէրտէօյլ եալընըզ գալըպ, մար-
քիզին խըզմէթքեարը օլան Ժօգէֆի ճէլպ իթտի, վէ խըզմէթքեարը
մէրգում, Ժէնէրալըն հուզուրունտա պուլունտուղունտա,

— Միւսիւ տիւգ, արզունուգ նէօ տիր, տէյի սիւալ իթտի:

Տիւգ .- Պու սապահ վիրտիկիմ մէպլաղա էլալէթէն շու 10,000
ֆրանգը տախի ալ, ֆազաթ շու շարթ իլէքի, պուրատա կէօրտիւ-
կիւն շէյլէրտէն հիշ պիրինի մատամընա խապէր վիրմէեէճէքսին:

Ժօգէֆ .- Բէք էյի, միւսիւ տիւգ, պու գօլայ շէյ տիր:

Տիւգ .- Օն կիւնտէն եինէ պուրատա կէլ, վէ էկէրչի էմրիմի
թէմամիյլէ իճրա իթմիշ օլուր իսէն, սանա օն պէշ պլին ֆրանգ տա-
հա վիրէճէեիմ: Օնտան սօնրա, պէնէնտիկին եէրէ կիթ:

Ժօգէֆ .- Տիմէք տիրքի, օն կիւնտէն թէքրար պուրատա կէլէ-
ճէեիմ:

Տիւգ. — Էվվէթ.

Ժէնէրալ՝ Ժօղէֆի եօլա դօյտուգտան սօնրա, քէնտիսի տէ պազը թէտարիքեաթընը կէօրտիւ:

Օ կիւնիւ ագչամըն ալաֆրանկա սաաթ տօգուզունտա, գաւանջը վէ խայրիճէ սօղուգ պիր կիճէտէ, իքի բօսթա արապասը, Ժագօպ սօգաղընտան, Նօրմանտիաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էյլէտիլէր:

Պիրինճի արապատա տիւգ, Բա.տը-Շանս, վէ Պալթագար օթուրմուշ օլուպ, մատամ Տիւրիէօ, Թաբ-ա-Մօր վէ Ֆէլիքս տախի տիկէր արապատա պուլունմագտա իտիլէր:

Տիւգ, մալիքեանէ պիր սուրէթտէ հարէքէթ իտիպ, արապա-ճըլարա պախշիշ վատ իթտիկինտէն, պունլար, գամջըլարընը վուրարագ, աղ վագըթտա, պիզիմ եօլճուլար, Տիէբէ վասըլ օլտուլար, վէ սէֆինէեէ բաքիպէն, վէ միւսայիտ պիր հափա իլէ Ինկիլթէրրա սէվահիլինէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտիպ, միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա Տուվը իսկէլէսինէ, վէ օրատան Լօնտրաեա մուվասըլէթ էյլէտիլէր:

Տիւգ, Լօնտրատա, Բէճինթ Սթըրիթ նամ սօգաղա կիտիպ, հօճա Բիէրին իսքեան իթտիկի օթէլի աղ վագըթտա պուլտու:

Մէրգուման եօլճուլար, պու օթէլին բիշկեահընա կէլտիքլէրի էսնատէ, պազը զապթիեէլէր, պիր գաչնիզամիեէ ապքէրի վէ էհալիտէն պազըսըյա, գօլլարընը էվվէճէ պաղլամըշ օլտուգլարը պիր ատէմի կէօթիւրմէքտէ իտիլէր: Պու ատէմ, պիլէքչէ վէ զինճիրլէր իլէ պաղըլ օլմասը սէպէպիլլէ, գօլլարընը ապա գըմըլտաթամամագտա իտի:

Մէվգուֆը մէրգուլմ, մէգքիւր օթէլտէն չըգարըլմըշ օլուպ, խասսէթէն քէնտիսի իչին ճէլպ իտիլմիշ օլան պիր արապաեա իլգա իտիլտի, վէ պատէհու զապթիեէլէրտէն իքիսի, արապատա մէրգու-մուն եանընտա օթուրտուզու հալտէ, իւչիւնճիւսիւ, արապաճընըն եանընտա օթուրտու, վէ արապա՝ սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ նապէտիտ օլտու:

Մ. տը Մէրտէօյլ վէ ահըպպասը, մէրգումու կէօրէպիլմիշ օլտուգլարընտան, անըն, ալչագ պիր քիմնէ իտուկինի տէրք իթմիշ օլտուգլարը միսիլու, լէհճէսինին ֆէվգէլատէ սօլուգ, էսփապընըն եըրթըգ, վէ գանլարա միւլէմմա իտուկինի տէ միւշահէտէ իթմիշ իտիլէր: Պու ատէմ, եարալը զանն օլունուեօր իտի:

Բա-տը-Շանս .- (Բէտէրինէ .) Արատըղըմըզ ատէմ պու օլմասըն .
Մ. տը Սէրտէօյլ, պու սիւալէ ճէվապ վիրմէեիպ, արապատան
աշաղըեա էնտի, վէ տօղըուճա օթէլէ կիրիպ, օթէլին սահիպինէ
միւրաճաաթլա,

— Միւսիւ, Մ. Բիէր Ասի պուրատա՞ մը տըր, տէյի սիւալ
իթտի .

Օթէլճի .- Պուրատա իտի, ֆագաթ բէնտիսինի թէվգըֆ իթ-
տիէր .

Տիւգ .- Պիր ազ էվվէլ կէօթիւրիւտիւկիւնիւ կէօրտիւկիւմա-
տէմ, քէնտիսի՞ մի իտի .

Օթէլճի .- Էվվէթ, միւսիւ .

Տիւգ .- Փագաթ պու թէվգըֆըն սէպէպի նէ՞ տիր .

Օթէլճի .- Վագաա ճինաեթտէն պահս օլունուեօր իսէ տէ,
սահիհի քիմէեէ մալիւմ տէյի տիր .

Տիւգ .- Քէնտիսինի թէվգըֆ իթտիրէն քի՞մ տիր .

Օթէլճի .- Փրանսըզ գօնսօլսու, վէ կէրչի պու ատէմ, գապա-
հաթը օլմատըղընը իտտաա իտիեօր իսէ տէ, պունուն ասըլ օլ-
մատըղը, քէնտիսինի գուրթարմագ իւզրէ չապալամասընտան անլա-
շըլմագտա տըր .

Տիւգ .- Էսվապընըն իւզէրինտէ կէօրիւլէն գան՝ բէնտի գանը՞
մը տըր .

Օթէլճի .- Էվվէթ, միւսիւ, աղըրճա եարալանմըշ տըր . պուն-
տան գաթինազար տէրտէսթ իտիլտիկի սըրատա, զապթիեէլէրէ
գարշը քէնտիեի օլ տէրէճէ շիտտէթլէ միւտաֆաա իթմիշ տիր քի,
նիհաեթթ, զապթիեէլէր, ֆէվգէլատէ կիւճիւքլէ քէնտիսինի պաղ-
լամաեա մէճպուր օլարագ, զապթընա մուվաֆֆիտգ օլմուշլար տըր .

Տիւգ .- Փրանսըզ գօնսօլսունուն ատրէսինի պանա խապէր վի-
րէպիլի՞րմիսինիզ .

Օթէլճի, տէրհալ Մ. տը Սէրտէօյլին արզուսունա մուվաֆըզ
ճէվապ վիրտի .

Տիւգ .- Պու զաթլարըն իգամէթինէ մախսուս վէ միւնասիպ օ-
տալարընըզ, եախօտ պիր տայիրէնիզ վա՞ր մը տըր .

Օթէլճի .- Էվվէթ, միւսիւ .

Տիւգ .- Մատամ Տիւրիէօ, սիզ արթըզ իճապընա պագըն, պէն
գօնսօլսա կիտիեօրում .

Մատամ Տիւրիէօ .- Բէք էյի, միւսիւ տիւգ .

Օթէլճի .— (Բէնտի քէնտիսէ) Վա՛յ , տիւզ իմիշ :

Տիւզ .— Թա՛ր-ա-Մօր , ետվէր մագամընտա սէն պէնիմէ պիր-
լիքտէ կէլ :

Թա՛ր-ա-Մօր .— Բէք էյի , ժէնէրալըմ :

Օթէլճի .— (Ֆիքրինտէն) Հէմտէ ժէնէրալ իմիշ :

Իքի տագըգա զարֆընտա , օթէլին պիւթիւն խըզմէթ քեարլարը ,
մէրգուանն եօլնուլարըն էմրի իսքեանընա չալըջմանա պաշլատըլար :

Օթէլ տը Բարի իսմինտէ օլան մէզքիւր օթէլտէ պու իշլէր իլէ
մէշղուլ օլունտուղու սըլատա , ժէնէրալ , քէնտի սատըգ Թա՛ր-ա-
Մօրույլա պիրլիքտէ պիր արապանաւրաքիպէն , Ֆրանսըզ գօնսօլսու-
նուն խանէսինէ կիթտի :

Միւմաիլէյ օրատա քէնտիսինի թանըթմասըյլա , տէրհալ գօն-
սօլսունն նէզտինէ չըգարըլտը , վէ ժէնէրալըն մալիւմաթ իսթէմէ-
սինէ մէպնի , գօնսօլսու քէմալ նէզաքէթ իւղըէ շու եօլտա ճէվապ
վիրտի :

— Միւսիւ տիւզ , Բիէր Ասի Ֆամ չախսը տէրտէսթ իթտիքմէք
իչին իգթիգա իտէն թէշէպպիւսաթը պէն իճրա իթտիմ : Պու ճիւմիէ
իլէ պու խուսուստա մալիւմաթըմ եօգ տուր : Իչպու թէվգըֆ
էմրի , սէֆիր , եախօտ անըն սըր քեաթիպի Մ . տը Վօլնիս թարա-
ֆընտան իթա օլունտուղու հալտէ , անլէր պու մատտէեէ տայիր
պանա հիչ պիր իյզահաթ վիրմէտիլէր :

Տիւզ .— Աճապա Մ . տը Վօլնիսէ միւրաճաաթըմտա պազը մա-
լիւմաթ ալապիլէճէկիմի մէմուլ իտէ՛րմիսինիզ :

Գօնսօլսու .— Պիլմէմ , ֆագաթ մէմուլ իտէրիմ , էկէրչի պու թէվ-
գըֆ՝ բօլիթիգա սէպէպիլլէ տէյիլ իսէ . . .

Տիւզ .— Մհ , խա՛յր , բօլիթիգա սէպէպիլլէ տէյիլ տիր , միւ-
սիւ :

Գօնսօլսու .— Տիմէք սիզ պու Բիէր Ասիի թանըեօրսունուզ :

Տիւզ .— Անը տէրտէսթ իթտիքմէք իչին , խասսէթէն Ֆրանսա-
տան կէլիեօրուլմ :

Գօնսօլսու .— Նէ՞ տիեօրսունուզ :

Չէնտ տագըգա սօնրա , Մ . տը Սէրտէօյլ , Ֆրանսա սէֆարէթ-
խանէսինէ մուվասըլէթլէ , Մ . տը Վօլնիս իլէ պիր ազ կէօրիւշմէք իս-
թէտիկինի պիլտիրտի :

Գեաթիպլէրտէն պիրի .— Միւսիւ , Մ . տը Վօլնիս ճիտտէն մէշ-
ղուլ տուր :

Տիւգ .- Պու միւլագաթը , պիր լուծփ մադամընտա թէմէննի իտէն՝ Մ. տիւգ ժէնէլալ տը Սէլատէօյլ օլտուղունու քէնտիսինէ պիւտիրմէնիզի բէճա իյլէրիմ :

Քեաթիպ .- Բէք իյի , միւսիւ :

Տիւգիւն սէֆարէթխանէեէ կէլտիկի էսնատէ , օրատա նէ՛ վագը օլմագտա օլտուղունու , եախօտ վագը օլմուշ իտուկինի պէեան իտէլիմ :

Էկէրչի օգուեանլարըմըզ , հիքեաեէմիզին իւշիւնճիւ գըսմընն սօնլարընը տէրխաթըր իտէրլէր իսէ , շիւպհէսիզ , եարալը վէ հէման էօլիւմ հայինտէ պուլուռնան իվարըն նա՛սըլ վէ նէ՛ սէպէպլէրլէ Մ. տը Վօնիսին նէզտինտէ գապուլ իտիլմիշ օլտուղունու խաթըրլարլար :

Մ. տը Վօնիսին նէզտինտէ հայտուտը մէրգում հադգընտա ֆէվզէլատէ իհթիմամ վէ թէվէճճիւհ կէօսթէրիվէքտէ օլուպ , մատամ տը Վօնիս՝ հէր տագըգա շու եօլտա միւլահազա վէ իֆատէ իյլէմէքտէ իտի :

— Էկէրչի պու ատէմ՝ վէֆաթ իտէր իսէ , էվլատըմըզն նէրէտէ օլտուղունու նա՛սըլ անլաեաճաղըզ , չիւնքի օլխուսուստա եալընըզ պու պիշարէ պիզէ մալիւմաթ վիբէպիլիր :

Անինտէ , Լօնտըանըն քեաֆֆէյի մահիր ճէրրահլարը ճէլպ իտիլիպ , պուռլար , պատ էլ իսթիշարէ , մէճրուհուն՝ ճէրիհալարընտան վէֆաթ իտէճէկինի պէեան իյլէտիլէր : Պու ճէրրահլար , շու եօլտա իֆատէի հալ իթտիլէր :

— Սիլահ՝ զաեթ Նազիք ազասընն բէք չօղունա տօգունմուշ տուր , վէ պու ազասընը հէման քէսմիշ տիր : Շէօյլէքի խասթա , եալագըրտըր իթսէ վէ եախօտ գըմըլտանաճագ օլսա , պու ազասը գօրաճաղընտան , անինտէ վէֆաթը գուհուրա կէլէպիլիր . պունուռլա պէրսպէր , պու խասթանըն տահա բէք չօգ կիւն եաշամասը տա իհթիմալտէն տիր :

Իվար , հաեաթը հադգընտա վէրիլէն պու հիւքմիւ ֆիթուրսուզճա տինլէտի , շէօյլէքի էօլմէք հիւքմիւնիւն քէնտիսինտէ գէրրէ գատար հէեէճան էսէրի հասըլ իթտիկինէ տայիր ազասընտա աւլա տիթրէմէ միւշահէտէ օլուհմատը :

Մէրգումուն եաթաղը պաշընտա պուլունան ճէրրահլարտան պիրի , շէօյլէ իլավէ իթաի :

— Խուսուսլյէ , պու ատէմէ լագըրտըր իթտիրմէկէ չալըշլաւ , ըազ , քէնտիսինի եօրմաեըն , Էկէրչի լագըրտըր իթմէք իսթէր իսէ :

եալընը ուղուն ֆասլալար իլէ պազը սէօղէր թէլէֆֆիւղ իլէմէսինէ միւսաատէ իտին : Բէնտիսինտէն իսթէնիլէն եախօտ քէնտիսինին վիրմէք իսթէտիկի մալիւմաթըն ալընմասը իչին , պոլնտան տահա գօլայ թէտպիր օլամազ :

Պու սէօղլէրտէն , իվարըն մուխաթարալը հալինի , վէ հագգընտա իթթիխազ օլսւնաճագ թէտապիրի իհթիեաթքեարանէնին լիւզումընը հէրքէս անլատը : Պիզզաթ , իվար , մէզըլիւր սէօղլէր իւղէրինէ , քէնտիսի իչին պիր խաթթը հաքէքէթ գարարաշտըրտը : Չիւնքի Գաֆալարըն ձէլլատը , էօլէճէկինի մուհագգագ պիլիեօրտու իսէտէ , եաշաեաճաղը աղ պիր միւտտէթ զարֆընտա պիւեիւք իչլէր կէօրէճէկինի զանն իթմէքտէ իտի : Հէմտէ ինթիգամընը ալմագտան էվվէլ էօլմէսի նէեէ եարար իտի :

Իվար՝ Մ. տը վօնիսին նէգտինտէ իւչ կիւն գալտըղընտա , կէրչի գուվվէյի իտրաքիեէսինէ թէմամիլլէ մալիք իտի , լաքին պուճիւմէ իլէ հիչ պիր լագըրտը իթմէեիւպ , մահզուն , վէ տէրեայը միւլահագաթա տալմիչ պուլունմագտա իտի :

Գաֆալարըն ձէլլատը , օլէսնատէ ինթիգամընը տիւչիւնմէքտէ օլուպ , լագըրտը իթմէք , վէ պազը իգրար ու իթիւրաֆլարտա պուլունմագ , վէ մալիւմաթ վիրմէք , վէ հաթթա քէնտիսինին քիմ օլտուղունու սէօղլէմէք նիեէթինտէ իտի իսէտէ , բուրլագ վէ տէհչէթլի սուրէթտէ ինթիգամընը ալմագլըգ վասըթաի սահիհէսինի էլտէ իթմէտիքճէ , էօմրիւնիւ թէհլիքէեէ գօեարագ , աղընը ալմագ վէ սէօղ սէօղլէմէք իսթէմէեօրտու :

Ինթիգամ ալմագ ֆիքրի շէտիտ վէ տայիսիսի , հայտուտը մէրգումուն թապիեաթը իգթիգասընտան օլուպ , Բիէր թարաֆընտան ալտաթըմիչ օլտուղունա բիւր զազապ օլմագտա իտի :

Իվար , պու իւչ կիւն զարֆընտա , պաշգա պիր շէյ եէեէմէտիկի ճիհէթլէ , եալընը պիր գաշ եուտում էթ սուեու իլէ պէսլէնիպ , պինապէրին ախըր ինթիգամ եօլունու տիւչիւնմէքտէ իտի , Խանէ խալը , էթրաֆընա թօբլանարագ , մատմուլէլ տը վօնիսի հագգընտա պիլտիքլէրինի օլսուն սէօղլէմէսինի արղու իթտիքլէրինտէն , իվար , ճէվապ վիրէճէք եէրտէ , հէնուղ լագըրտը իթմէկէ իգթիտարը պուլունմատըղընը իշարէթլէ անլաթմագտա իտի :

Պինապէրին , խալէ խալը , էնտիչէյի աղլմէ իլէ պէքլէմէքտէ օլուպ , իվար , իւչիւնճիւ կիւն , ինթիգամ թասապիւրունու գաթիէն ֆիքրինտէ թայեին իթտիքտէն սօնրա , իֆատէի հալէ գարար վիրտի :

Մէրգում, Բիւրին, քէնտիսինի վուրուպ ֆիրար իթտիկի սը-
րատա,

— Արթըգ գօրգաճագ րաքիպիմ գալմամը տըր, Բօզէթ պէնիմ
տիր, տէյի պաղըրմըլ օլտուղունու տէրխաթըր իյլէտի:

Պու սէօղլէր, մէրգումուն ֆիքըրինտէ, սայքի աթէշտէն հրու-
ֆաթ իլէ հէքք իտիլմիշ իտի:

Իվաըն, պուլունտուղու հայտէ, Բօզէթ հագգընտաքի մու-
հապպէթի, պիւթիւն հաեաթընըն սէպէպի պաղասըր օլմուշ օլան
ալթունքէրվէրլիքտէն զիեատէ դալիպ օլմասըլյա, քէնտիսինտէ գըս-
գանճըգ հիսսինի թահրիք իթմէքտէ, վէ միւլահագաթընըր սօն տէ-
րէճէեէ վարտըրմագտա իտի:

Մէրգում, քէնտի քէնտիեէ յէօյլէ տիմէքտէ իտի:

— Բիւր, հագգըմոտ ալչագճասընա մուամէլէ վէ հարէքէթ իթ-
տիկի իչին, քէնտիսինի զամագլաեաճաղըմ, հալպու քի պէնի վուր-
մասընտան զիեատէ, Բօզէթի սէվտիկի իչին քէնտիսինի էլէ վիրէ-
ճէեիմ:

«Պէնիմ, Մ. տը Մէրտէօյլիւն օղլու օլտուղունմա տայիր վուգու
պուլան իֆատէսինէ կէլինճէ, պու իֆատէսին պէնճէ նէ՞ էհէմմիե-
թի վար տըր: Բիւրին, պէնի ալտաթմամըլ օլտուղունա քիմ պէնի
թէէմին իտէպիլիր: Վէլէվ սէօյլէտիկի սահիհ տէ օլսա, պու միւհ-
թէրէմ գատընա, եանի մատամ տ'Արըվիլէ, պէնիմ կիպի պիր հայ-
տուտուն քէնտի օղլու իտուկիմի իգրար ու իթիրաֆ իթմէքլիկիմէ
նէ՞ սէպէպ վար տըր:

Իչթէ, Իվար, պու կիպի միւլահագաթ իլէ, էթրաֆընտա պու-
լունանլարա, քէնտիլէրինէ բէք չօգ տիեէճէկի պուլունտուղուն-
տան, սիւքիւթ իթմէլէրինի իսթար իյլէտի:

Օլ էանատէ, Մ. տը Վօլնիս օրատա պուլունմատըղընտան, քէն-
տիսինէ խապէր վէրիտիկինտէ, անինտէ կէտի:

Խաաթանըն եաթաղը պաշընտա Մ. վէ մատամ տը Վօլնիս իլէ
մէրգումէնին բէտէրի վէ մատամ տ'Արըվիլ պուլունուպ, խըզմէթ-
քեարլար տիշարը չըգարըլմըլ իտի:

Իվար, իֆատէլէրինի դաեէթ զայիֆ, ֆագաթ անլաշըլըր պիր
սէտա իլէ թէլէֆֆիւլգ իտիպ:

«— Պիհուտէ պիր սէօղ պիլէ իրատընա իգթիտարըմ եօգ տուր:
Իմտի, իչինիգտէն պիրի, սէօյլէեէճէկիմ սէօղլէրի եագմալը տըր քի,
օգուտուղունուղտա պիր մանէա չըգարապիլէսինիգ, տէտի:

Մ. տը վօնիս, պիր գուրչուն գալեմ իլէ պիր ազ քեաղըտ ալըպ, իվարըն սէօյլէտիկի շու սէօզլէրի թահրիր իյլէտի .

— Պէնի վուրան ատէմի թանըրմ . իսմի Բիէր Ասի տիր, վէ մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլէն վէքիլսարճը տըր .

Պու սօն քէլիմէլէրի իշիթտիկինտէ, Անժէլ տիթրէեիպ, օթուրմաեա մէճպուր օլտու, ֆազաթ մէճրուհ, իֆատաթընը քէսմէեիպ, պիւթիւն խալզ, հէման քէնտի տօտազլարընտան ասըլմըճասընա սիւքիւթի քեամիլէ իշինտէ օլտուղու հալտէ, շու եօլտա իլավէ յի մէգալ իյլէտի .

— Մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլ, պիւմէմնէ՞ հազգ իլէ, զէվճինի պօշատըղընտան պէրի տիր քի, մատամ մարքիզ տը Դրուա թէսմի-եէ օլունմադտա տըր . Պու գատըն, Բարիստէ, Կընէլ-Սէն-ժէրմէն սօգաղընտա օթէլ տը Դրուատա իգամէթ իթմէքտէ տիր . Բիէր իսէ, շու էսնպտէ Լօնտրատա, Բէճընթ Սթրիթ սօգաղընտա, օթէլ տը Բարիտէ մուգիւմ տիր .

«Պու ատէմի տէրհալ թէվգըֆ իթտիրմէք լաղըմ տըր, պէնի վուրտուղու իշին տէյիլ, իլլա պիւեիւք պիր ճանի օլուպ, բէք չօգ ճինսեթթէրտէ մէտիւլի պուլունտուղու, վէ շու էսնատէ պէնի տինլէեէն էշխաստան էքսէրիսինին թէլէֆինի եախօտ նամուսսուզ-լուղունու տիւշիւնտիւկիւ իշին .

«Իշթէ, Բիէր Ասինին Բարիստէն Լօնտրաեա կէլմէսի, մատամ տ'Արըլվիլ եաշատըգճա, մատամ տը Սէրտէօյլէ եախօտ տը Դրուա-եա խալէլ կէլէճէկի, վէ օլ հարիս գարը իլէ սէվտիկի իլք գարը-սընըն, վէլհասըլ էվլատընըն վալիտէսի պուլունան գատընըն հիւս-նի խաթըրէսինի մուհաֆազա իյլէեէն Մ. տը Սէրտէօյլ պէյինտէ եազընլըղա մանի օլաճաղը միւլահազասընա մէպնի տիր .

Մատամ տ'Արըլվիլ՝ օթուրտուղու իւկէմլէ իւզէրինտէ պաեը-լըպ, ֆազաթ պաեըլմազտան էվիլէլ .

— Նէ՞ տիեօրսուճուզ, Մ. տը Սէրտէօյլ հալէա եաշա՞եօրմու, տէյի նիտա իյլէտի .

Հաղըրուճ, մէճրուհուն նազլիէթինի տինլէմէկէ օլ տէրէճէ տալըշ իտիլէր քի, իշլէրինտէն հիշ պիրի, Անժէլէ եարտըմ իթմէկի տիւշիւնմէտի, վէ Իվար նազլիեթինէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Մ. տը Սէրտէօյլ էլան հաեաթտա օլուպ, Բարիստէ, Ժազօպ սօգաղընտա մուգիւմ օլտուղու հալտէ, չօգտան պէրու քէնտիսինտէն ալըլմըշ օլան էվլատընտան պիւրիսինի պուլմուշ տուր .

«Կէլէլիմ եինէ Բիէր Ասիեէ .

«Մէրդ ում, շու էսնտտէ, եալընը մատամ տ'Արլըվիլին իւզէրին-տէ ճինաեթ իճրասընը թասմիմ իթմէեիպ, պիթթէսատիւֆ, մատ-մուազէլ տը Վօլնիս իլէ պէնի տախի թանըմը տըր :

Մատամ տը Վօլնիս .- (Հէեէճանը աղիմիէ .) Վա'յ, գըզըմ պու-րատամ մը տըր :

Իվար .- Էվվէթ, մատամ :

Մատամ տը Վօլնիս .- Նէ'րէտէ տիր :

Իվար .- Նէրէտէ օլտուղունու պիր տգտան անլաեաճագսընը :

Մ . տը Վօլնիս, մէճրուհուն հիքեաեէսինի գաթթ իյլէմէմէսինի պիր իշարէթլէ գարըսընա անլաթտը :

Իվար, նագլիեթինէ շու եօլտա տէվամ իթտի :

— Բիէր, մատմուազէլ տը Վօլնիսի կէօրտիւկիւնտէ, պիրտէն պիրէ օնա ալըզ օլմուշ, վէ պու տիվանէճէ աշգ ու սէվտասըյլա պէրապէր, պիշարէ գըզճըղազը դապթընա կէշիրմէքիլի տիւշիւն-միւշ տիւր : Իմոի, էնտիկիմ օթէլին եագընընտա իգամէթլէ, վէ թէր-թիպինի, պանա թէսատիւֆ իթմէք եօլունտա իճրա իլէ, պիր թագըրիպ պէնի ըսգանտիլ իտէրէք, օ գըզճըղազըն համիսի օլտու-ղումու, վէ մէզպուրէեի ֆամիլեասընա թէսլիմ իթմէք իւզըէ Լօն-տրաեա կէլտիկիմի թահգըզ իթտիկիւնտէ, պէնի գաթթ ու թէլէֆէ գարար վիրմիշ տիր :

«Պինապէրին տէօրթ կիւն էվվէլ իւզէրիմէ հիւճում իթտիկիւն-տէ, պու գարարընը մէվգըր իճրաեէ գօյմագլըղը թէճըրիւպէ իթ-միշ, վէ պէնի վուրտուգտան սօնրա, եէրէ տիւշտիւկիւմիւ կէօր-տիւկիւնտէ, շիւպհէսիզ էօլմիւշ օլտուղումու գանն իտէրէք, ֆիրար իտէրէքն ,

«— Արթըզ պէնի թագեիգ իտէճէք համիսի վէ ֆամիլեասը օլ-մատըղը ճիհէթլէ, Բօզէթ պէնիմ օլաճագ տըր, տէյի իրատ իթ-միշ տիր :

Մատամ տը Վօլնիս .- Օ'հ, ճանվէ'ր :

Մարքի .- (Հէեէճան վէ հիտտէթինտէն նաշի տիթրէեէրէք .) Պու ատէմին իգամէթ իթտիկի մահէլլ նէ'րէսի տիր :

Իվար .- Իգամէթ իթտիկի մահէլլի եագտընըզ, միւսիւ մարքի :

Մարքի .- Հագգընըզ վար :

Պատէհու մարքի, չանը դաեթթ շիտտէթլէ չէքմէսինտէն, իր վէ չան գօրարագ, էլինտէ գալտը :

Մարքիզ (Չէվճէսինէ .) Նէ՞ Եւրմագ իսթէեօրսունուզ :

Մարքի .- Բիէր Ասի տէնիլէն օ ալչաղը թուրթուրմագ իչին ի-
ճապ իտէն էմրի վիրէճէեիմ : Պէն պու էմրի եագսըղըմ՝ սըրատա ,
թագաթը գալմամըչ օլան պիղիմ պիչարէ մէճրուհ տա , պիր գաչ
տագըգա գատար եօրկունլուգ ալըր :

Իվար , մսւվաֆֆագաթ իշարէթի կէօսթէրտի :

Վագաա մէճրուհը մէրգուսուն թագաթ ու տէրմանը գալմա-
մըչ իտի , լաքին սէֆարէթ սըրքեաթիպինին քէնտի զէվճէսինէ վիր-
տիկի ճէվապտան պէրու կէօղէրինտէ էսէրը մէսէրրէթ միւշահէտէ
օլունմագտա իտի :

Պիր մէմուր վէ պիր խըզմէթճի , մարքինին նէգտինէ կէլտիքլէ-
րինտէն , Ս . տը Վօրնիս , գուրչուն գալէմ իլէ եագմըչ օլտուղու թէվ-
գըֆ էմրնամէսինի մէմուրա վէրիպ ,

— Չարուգ , պու էմրնամէսին լաղըմը վէճհ իւզրէ սուրէթի չէ-
քիլմէլի , մէօհրիւ վազ օլունմալը , վէ իմգա իտիլմէք իւզրէ պանա
կէթիլիլտիքտէն սօնրա , գօնսօլօսանէեէ կէօթիլրիւլմէլի , վէ վէ-
սայթի մէշրուա իւզրէ , թէվգըֆ մուամէլէսի իճրա գըլընմալը տըր :
Պու Բիէր Ասի , պիր գաթիլ տիր քի , հէր ան ու տագըգա եէնի եէ-
նի ճինսեթլէր իճրա իտէպիլիլ , տէտի :

Պիր սաաթ սօնրա , գօնսօլօս , էմրի մէզքիւրտէն խապէրտար օ-
լարագ , ինկիլիզ հիւքիւլմէթի նէգտինտէ թէչէպպիւսաթը լաղըմէեի
իճրա իթտի , վէ էմրի մէզքիւր՝ սապահըն ալաֆ . սաաթ 10 ունտա
սէֆարէթխանէտէն վէրիլտիկի հալտէ , պէշ սաաթ , եանի էօյլէտէն
իւշ սաաթ սօնրա , բօլիս , Բիէր Ասինին խանէսինէ պիտտուխուլ , Բի-
րօեա վիղիթա վիրմէք իւզրէ էսվապընը կիեինմէքտէ օլտուղու էս-
նատէ , Բիէր Ասի տէրտէսթ իտիլտի :

Բիէր , պաղը մուհիմմ միւսաատէքեարլըղարա պէտէլ , էլէնին՝
Բօզէթի քէնտիսինէ թէրք իթմէկէ մուվաֆֆագաթ իտէճէկինի մէ-
մուլ էյլէմէքտէ իտի :

Բիէր , իսթիճվապ օլունտուգտա , շաշըրտը , վէ քէնտիսինի
տէրտէսթ իթմէք իսթ էտիքլէրինտէ , նէֆսինի թէլէֆ իթմէկէ գալ-
գըշտը . . . գուսուրու օգուեանլարըմըգա մալիւմ տիւր :

Բիէր , Ֆրանսա սէֆարէթխանէսինին գարարը վէրիլմէգտէն էվ-
վէլ , թէվգըֆըյա իսթիլաթտան մէնն իտիլմէքտէն զայրի հիշ պիր
մուամէլէեէ հէտէֆ իտիլմէմէք , վէ Ֆրանսա սէֆիլրինին էմրինէ թա-
պիլպուլունմագ իւզրէ , ինկիլիզ հիւքիւլմէթի թարաֆընտան թէվ-

գրքի խտիւմիչ օլտուղու սըրատա, Մ. տը Վօնիսին խանէսինտէ ահ-
վալը աթիւնէ վուգուա կէլմէքտէ խտի :

Մարքի , իվարըն գուվվէթ վէ թագաթտան տիւշմիւշ օլտուղու-
նու պէեան իթտիկինտէ , զիեատէսիյլէ հագգը պուլունմագտա խտի ,
չիւնքի հայտուաը մէրգուսուն ազգընտան չըգմըշ օլան սօն սէօզլէր
հէման անլաշըլմազ թարգտա օլուպ , հէր տագըրգա իվար պիլէ , հա-
եաթընըն սօն տագըրգասընա վասըլ օլմուշ օլտուղունու զանն խտի-
եօրտու :

Մատամ տը Վօնիսին իսթարը իւզէրինէ , Գաֆալարըն ճէլլա-
տը լագըրտորեա տէվամ իթմէք իսթէտիկինտէ , միւգթէտիր օլամա-
եըպ , մէրգուամ , չու սըրատա շէյլէ տիւշիւնմէքտէ խտի :

— Իրատ իտէճէեիմ պիր գաշ քէլիմէնին պէնի թէլէֆ իտէճէկի
վազիֆէմ տէյիլ իսէ տէ , Բիէրին թէվգըֆ իտիլտիկինի խապէր ալ-
մագտան էվվէլ , թէլքի հաեաթ իթմէք իսթէմէմ : Իշպու խապէրի
ալտըգտան սօնրա էօլէճէեիմ :

Հէքիմէրին թափսիեսի մուճիպինճէ , քիմէսնէ , հիքեաեէսինէ
տէվամ իյլէմէսի խուսուսընտա մէճրուհա իսրար իտէմէտի , վէ սաաթ
տէօրթտէ , Բիէրին տէրտէսթ իտիլտիկի , վէ մէրգուսուն , Մ. տը
Վօնիսէ թագտիմ օլունմագլըղը իսթիտա իյլէտիկի խապէր վէ-
րիտի :

Մարքի .- Բէք ալէա , գարանլըգ պասթըղընտա , քէնտիսինի պա-
նա կէթիրինիզ :

Իվար .- (Քէնտիսինճէ թէհլիքէլի պիր թարգտա հէեճան կէօս-
թէրէրէք .) Միւսիւ մարքի , պու ատէմ հագգընտա ատալէթի իճրա
իտէճէքսինիզ , տէյիլ մի :

Մարքի .- Էվվէթ :

Իվար .- Մէրհամէթլի վէ ըիգգաթլը պուլունմաեաճագսը-
նըգ ա :

Մարքի .- Ջաթէն լաեըգ տէյիլ տիր քի մէրհամէթ ու ըիգգաթ
իպըազ իտէեիմ :

Իվար .- Սահի՛հ մի :

Մարքի .- Սահիհ օլտուղունա , իճօպ իտէրսէ եէմին տախի ի-
տէրիմ :

Իվար .- Պու հալտէ , իշթէ պէն արթըգ թէսլիմի ըուհ իտիեօ-
րում : Ա՛հ վալիտէճիեիմ . . .

Պէլքի օլ անէ տէկին մալիւմիւ օլմուշ օլմաեան վալիտէճիեիմ քէլի-

մէսինի թէլէֆֆիւղ իյլէտիքտէն սօնրա , մէճրուհը մէրգոււմ , թէքմի-
լի էնֆաս իթտի , վէ իհթիւնար Բէյպէր ,

— Վէֆաթ իթտի , տէաիկինտէ , մատամ տը Վօնիս տախի մէյ-
եուսէն ,

— Էվլատըմը քիմ ինատէ իտէճէք տիր , տէյի պէեան իյլէտի :

Մարքի .— Մէվգուֆ եէտիմիդտէ տիր : Բօզէթին նէրէտէ պու-
լունտուղունու օ տախի պիլիւր :

Մարքի .— Լաքին անըն հագգըն տա ասլա մէրհամէթ ու ըիգ-
գաթ իպրազ իթմէեէճէկինիպէ տայիր եէմին իթտինիզ :

Մարքի .— Նէ՞ պէյիս վար :

Մ . տը Վօնիս , մէվգուֆուն տէրհալ քէնտի հուզուրունա կէ-
թիրիլմէսինի էմի իթտի , վէ անը կէթիրմէկէ կիտիլտիկինտէ , մա-
տամ տը Վօնիս՝ մատամ տ'Արլըվիլի պայկընըղընտան տյապ թէ-
շէպպիւսիւնէ իպթիտար իյլէտի :

Բէյպէր տէ , Իվարըն նաշընը պիր չարչապ իլէ էօրթտիւ :

ԲԻԷՐԻՆ ԶԱՐԷՍԻՋ ԳԱԼԸՊ , ՀԷՐ ԹԱՐԱՖԱ ՍԱԼՄԱՍԸ

Էն մէշհուր ճինաեէթ տավալարը գուեուտաթընտա տիգգաթէ
չայեան պիր շէյ վար տըրքի , պիր քէրրէ պիր հայտուտ եագաեը
էլէ վիրտիմի , շէրիքլէրինտէն պիւեիւք գըսմընըն տախի եագասընը
էլէ վիրտիրէճէք իֆատէլէրտէ պուլունմագտան կէրի տուրմագ :

Պէօյլէ օլմասը , ճէմիյեէթի պէշէրիեէ իշին ֆայտէլի տիր : Զանն
իտէրսինքի պու իապիսլէր , տօթլարընտան օլան պիր քիմնէնին ,
քէնտիլէրիլէ պէրապէր այնի ֆէնալըղա տիւչար օլմամասընա թէ-
համիւլ իտէմէղլէր :

Բիէր , տէրտէսթ իտիլիպ , գօլարը պիլէքչէեէ վաղ իտիլտիկին-
տէ , վէ իքի զապթիւեէնին արասընտա պուլունտուղունտա , նէվիմա
դայտէյի ումուսիէեէ իթաաթ իթմէք իւզըն , վագիեէթինին միւչքիւ-

լաթը իւզերինէ ճիւղտէն տիւշիւնմէկէ պաշլատը , վէ ճէրէեան իտէն իսթինթազլնտա , իվար թարաֆընտան զամմազլանմըջ օլտուղունու անլատը :

Օլ վազըթ , քէնտիսինին սէլամէթինէ չարէ գալմատըղընը տէրք իտէրէք , Բիրօ իլէ մարքիզի տախի քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ կիրտապը ֆէլաքէթէ տիւշիւրմէքտէն զայրի արզուստ վէ հըրսը շանը պուլունմատը :

Մալիւմ օլտուղու իւզը , Բիէր , Բիրօեու ասլա սէվմէմիշ իտի , վէ սօն սէնէլէրտէ իսէ , մարքիզին , Բիրօեու քէնտիսինէ (եանի Բիէրէ) թէրճիհ իթտիկի ճիհէթլէ , մարքիզէ գարչը տախի պիր տէրէճէ իղհարը պուզղ ու ատավէթի պուլունմազտա իտի :

Բիէրին , մուհիմմ իֆատէլէրի օլտուղունու պէեան իտէրէք , Մ. տը Վօշնիա իլէ միւլապաթ իթմէք իսթէմէսի , քէնտի հալինէ , էլէն իլէ մարքիզի տախի հիսսէտար գըլմապ նիսէթիյլէ իտի . Պունտան պաշղա , հէր շէյի իգըար ու իթիրաֆ իթմէլիք մէսլէքինի իսթիեար իյլէմէսի , քէնտիսինի Ֆրանսաեա կէօթիւրմէլէրի իլին օլուպ , չիւնքի զաեթթ ճէսուր վէ քիւսթալի պիր քիմնէ օլտուղու ճիհէթլէ , էսնաի սէյեսալաթտա ֆիրարէ մուվաֆֆազ օլապիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի :

Բիէրին թէվզըֆընը միւլթէազըպ , անը կէթիրմէլէրինի , Մ. տը Վօշնիսին էմի իյլէմէսի տէ նէ' միւլահազաեա մէպիի օլտուղու մալիւմ տիւր :

Մէվզ ուֆը մէրզում , մարքինին հուզուրունա չըգտըղը սըրատա , խըզմէթքեարլարտան պիրի , թէսատիւֆաթը զարիպէտէն օլարապ , Մ. տը Վօշնիսին նէզտինէ կէլիպ . Մ. ժէնէրալ տիւգ տը Սէրտէօյլիւն հէր հալտէ միւքեալէմէ արզուսինտէ օլտուղու խապէրինի կէթիրտի :

Խըզմէթքեար , իֆատէսինի ալչապ սէտա իլէ մարքինին գուլազընտան պէեան իթտիկինտէն Մ. տը Սէրտէօյլ իսմինի Մ. տը Վօշնիստէն զայրի իշիտէն օլմատը , եօզսա պու իսիւմ , աճապա մատամտԱրլըվի իլէ Բիէր իւզերինտէ նէ' կիւնա թէէտլը հասըլ իտէճէք իտի :

Մ. տը Վօշնիա , հէր նէ գատար քէնտի խոտուսի իշլէլիյլէ ֆէվգէլատէ մէշղուլ իտի իսէ տէ , պու ճիւմիլ իլէ թէտպիրսիզճէ հարէքէթտէ պուլունմազ իսթէմէտիկինտէն , վէ Անժէլին գարչըսընտա սէօյլէնմէսի ճայիղ օլմաեան սէօյլէրին իրա իտիմէսինի թէճվիզ իթմէտիկինտէն ,

— Պիր ազատան կելեճեկիմի Մ. տիւգէ խապէր վերին, տէտի, Խըզմէթ-քեար տիշարը չըգտըգտան սօնրա, Մ. տը Վօլնիս, Բիէ-րի կէօսթէրէրէք բէտէրինէ շէօյլէ պէեան իթտի.

— Էֆէնտի բէտէ ր, պէնիմ էսնաի զայպուպէթիմոէ սիզ պու աոտէմին իւզերինէ նէգարէթ իտին, Հէրնէ գատար պաղլը իսէ տէ, եէրինտէն գըմըլտանտըղը թագ տիրտէ, անինտէ թապանճա իլէ քէն-տիսինի վուրուն, Արգանըգտա տօլու թապանճալար վար տըր. Պունունլա պէրապէր, պէն, չօգ սիւրմէզ կէլիրիմ:

Մուախիսարէն Մ. տը Վօլնիս, Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ պուլուչմագ իւզրէ տիշարը չըգտը, վէ եէկտիկէրինի կէօրտիւքլէրինտէ, արա-լարընտա շու եօլտա մուհավէրէ ճէրէեան իթտի.

Մարքի. — Ժէ՛նէրալ, նա՞սըլ օլուպ տա սիզ պուրատա պուլու-նուեօրսունուզ.

Տիւգ. — Էօյլէ իճապ իթտի.

Մարքի. — Լաքին սէպէպի նէ՞.

Տիւգ. — Բիէր Ասի իամինտէ պիր հայտուտու թէվզըֆ իթտի՞ր-տինիզ մի.

Մարքի. — Էվվէթ.

Տիւգ. — Անըն բէնչէի զուլմունա տիւշար օլան պիշարէլէր միեա-նընտա, քէնտիսինտէն է՛ն զիհատէ չիքեաեթէ պէնիմ հագդըմ վար տըր.

Մարքի. — Նէ՞տէն.

Տիւգ, պէշ տաղըգա զարֆընտա, քէնտի հալ ու վաղիեթինի Մ. տը Վօլնիսէ մուխթասարէն անլաթտը.

Մարքի. — Ֆաղաթ, Բիէր՝ Լօնտրաեա կէլէլիտէն պէլու տիկէր պաղը ճինաեթլէր տէ իշլէմիշ տիր.

Տիւգ. — Նէ՞ տիեօրսունուզ.

Մարքի. — Ախլէագը պօղուգ վէ տւշագ թապիհաթլը քիմնէլէր, պիր քէրրէ ճինաեթլէ մէսլէքինէ սալիք օլուրլուր իսէ, օ մէսլէքտէն կէրի տուրապիլիլէր՞ մի.

Պու տէֆա տա Մ. տը Վօլնիս, ճէրէեան իտէն աշվալի, վէ Մ. տը Սէրտէօյլիւն վաղիեթինի մուխթասարէն անլաթտը.

Տիւգ. — Լաքին օ զըզըղաղ նէ՞րէտէ տիր.

Մարքի. — Օլ պապտէքի մալիւմաթըմիզ, իամինին Բօզէթ օլմա-սընտան իպարէթ տիր.

Տիւգ. — Բօզէթ մի.

Մարքի .- Էվվէթ , ֆագաթ թէաճճիւպ իտիեօր կիպի կէօրիւ-
նիւեօրսունուզ :

Տիւզ .- Ֆիլվազը թէաճճիւպ իտէիեօրում , վէ իթմէկէ տէ
հազգըմ վար տըր :

Մարքի .- Նէտէ՞ն

Տիւզ .- Պէն տէ օլ կէնճ գըզը արամադ իւզրէ Լօնտրաեա կէլ-
միջիմ տիր :

Պու սուրէթլէ , Մ. տը Սէրտէօյլ , եւնիտէն պազը իյզահաթ ի-
թա իթտի :

Մարքի .- Միւսիւ տիւզ , Լօնտրաեա կէլտիկինիզտէ , սէյիահա-
հաթընըզ , եալընըզ , պէեան իթտիկինիզ հայտուտարը թաագիպ
իչին տէյիլ մի իտի :

Տիւզ .- Բօղէթի տախի պուրմազ իչին կէլմիջիմ տիր :

Մարքի .- Օրասը մալիւմ . լաքին տիկէր հիչ պիր մագաճտինիզ
եօգ մու իտի :

Տիւզ .- Խա'յր :

Մարքի .- Էօյլէ իսէ , պէն , սիզէ տիկէր պիր խապէր վիրէ-
ճէեիմ :

Տիւզ .- Նէ՞ իսէ սէօյլէեին :

Մարքի .- Ֆագաթ ճէսուր օլուն :

Տիւզ .- Ֆէնա պիր խապէր տահա՞ մը վար տըր :

Մարքի .- Խա'յր , իզի սէվինտիրէճէր խալըլը պիր խապէր վի-
րէճէեիմ :

Տիւզ .- Միւսիւ մարքի , մէսէրրէթ՝ ինսանը էօլտիւրմէեիպ , տիւ-
չարը հէեէճան գըլար , Լաքին հէեէճան տա կէչէր իսէ , օքիմէնին
սիննի , զանն իտէրսինիզ քի , օն սէնէ բիւչիւլիւր :

Մարքի .- Բէք իյի , վիրէճէկիմ խապէրի նէ՞ եօլտա թէլազգը
իտէճէկինիզի անյաեօրում :

Տիւզ .- Ֆագաթ բիմտէ՞ն պահա իտիեօրսունուզ :

Մարքի .- Անժէլ տ'Արըվիլ հաեաթտա տըր :

Տիւզ .- Պիլիեօրում :

Մարքի .- Լօնտրատա տըր :

Տիւզ .- Էմինմիսինիզ :

Մարքի .- Մուհազգազ պիլիրիմ :

Տիւզ .- Էօյլէ իսէ քէնտիսինի արաեաճաղըմ :

Մարքի .- Պիհուտէ տիր :

Տիւգ .- Նի՛չին պիհուտէ օլուեօր :

Մարքի .- Ձիւնքի զաթէն պուլունմուչ տուր :

Տիւգ .- Տիմէք տիրքի , նէ՞րէտէ օլտուղունու սիգ պիլիեօր-սունուգ :

Մարքի .- Տօ՛սթում , քէնտիսի պուրատա օլուպ , օն սէնէ տիրքի , ահրպաամըզտան պուլունմագտա տըր , Ձէվճէմին սայքի պիր հէմ-չիրէսի տիր :

Տիւգ , պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէ , լէհճէսի սօլտու վէ տիթ-րէմէկէ պաշլատը :

Մարքի .- Միւսիւ տիւգ , ճէսարէթինիզ նէ՞րէտէ գալտը , Պիր ազ էվվէլ , մէսէրրէթ՝ ինսանա օն սէնէ կէնճլիք քէսպ իթտիրիր տի-հօրտունուգ :

Տիւգ .- (Թէպէսսիւմ իտէրէք .) էվվէթ , ֆագաթ օնտան էվվէլ պիր տէրէճէ հէեէճան հասըլ իտէր տէմիշ իտիմ :

Այնի վագըթտա , ժէնէրալ , քէնտիսինի պուլմանա պաշլանըպ , սիմասընտա էսէլը մէսէրրէթ կէօրիւտիւ , վէ իլավէի մէգալ իլէ :

— Ա՛հ , զալիմ , սիգ պանա բէք չօդ ճէվր ու ճէֆա չէքտիրտի-նիգ , տէտի :

Տիւգ իլէ մարքի , պուլունտուգլարը ահվալին իյգահը զըմնըն-տա , պիր ազ տահա թաաթիյի քէլամ իթտիրքտէն սօնրա , պիրիպի-րինտէն կիզլի հիշ պիր մատտէլէրի գալմանէնճա , իքիսի պերլիքտէ չու եօլտա հարէքէթէ գարար վիրտիլէր :

Տիւգ , պիրտէն պիրէ Անժէլէ կէօրլունէրէք , անը հէեէճանը ա-զիմէ տիւչար գըլմամագ իչին , Բիէր Ասինին իսթինթագ օլունահաղը սալանա մութթասըլ պիր օտաաա պուլունարագ , պու օտաաաա ճէրէհան իտէճէք սէօզլէրի տինլէտիքտէն պաշգա , ճամէքետնը պիր գարուտան տախի հէր շէյի կէօրէպլլէճէք իտի :

Տիւգ , պու օտաաաա եէրլէշտիքտէն սօնրա , Մ. տը Վօլնիս , ֆէվ-գէլատէ սապըրսըզըլըլա պէրլէնիլմէքտէ օլտուղու օտանա տախիլ օլտու : Փագաթ քիմնէ , անըն եիւզլունիւն հալինտէն վուգուի հալի անլանամատը :

Ալէսսէվիեէ տօնուգ օլան մարքինին սիմասը , սօղուգ , սաքին , վէ պէլքի տէ պիր ազ թէհտիտամիգ իտի :

Մունթագամ պիր իսթինթագ մագաամընտա , Ս. տը Վօլնիս , միւ-քեալէմէէ չու եօլտա իպթիտար իյլէտի :

— Միւսիւ , իսմինիզ Բիէր Ասի՞մի տիր :

Բիէր .- Էվվէթ .

Մարքի .- Սիգ, Բարիստէ, մատամ մարքիդ տը Գրուանըն վէքիլ-խարճը մըսընըլ .

Բիէր .- (Սէֆարէթխանէտէ քէնտի հազդընտա միւքէմէլ մա-լիւմաթ ալընմըշ օլմասընտան տօլաեը թէաճճիւպ իտէրէք .) Էվվէթ, միւս/ւ .

Բիէր, պու սէօյլէրի սէօյլէրքէն, ֆիքըրինտէն, «Իվար շիւպ-հէսիզ էօլմիւշ, վէ էօլմէզտէն էվվէլ, հէր շէ յի իգրար իթմիշ օլմալը տըր» տիմէքտէ իտի .

Այնի վազըթտա, մէրգոււմ, Իվարըն նաշընըն եաթըրըլըշ օլ-տուղու եաթաղա շիւպհէլի պիր նաղարլա պապտը իսէ տէ, պու պա-գըշընա քիմնէ տիգզաթ իթմէտի .

Մարքի .- Նէ՞ եաբմապ իշին Լօնտրաեա կէլտինիզ .

Բիէր .- Պազը թահսիլաթ իշին կէլտիւմ .

Մարքի .- (Իսթիհզա իլէ .) Թահսիլաթ մը, Եանի սիզ, պիր ճի-նաեթ իլլէմէք իշին Լօնտրաեա կէլմիշսինիզ տիր .

Բիէր .- (Իգրար ու իթիրաֆա պաշլամաղտան էվվէլ, պաշընը թէհիլքէտէն գուրթարմազ իւզրէ, քիւսթախանէ հարէքէթի թէր-ճիհ էլլէեէրէք .) Ճինաեթ մի .

Մարքի .- Էվվէթ ճինաեթ, միւսիւ .

Բիէր .- (Սօղուգ գանլըլըգլա .) Նէ՞ կիպի ճինաեթ .

Մարքի .- (Անժէլի կէօսթէրէրէք .) Մատամը գաթլ ու թէլէֆ իթմէք իշին պուրաեա կէլմիշսինիզ տիր .

Բիէր .- Փագաթ պէն մատամը թանըմամ .

Մարքի .- Մատամ՝ մատամ Անժէլ տ'Արըլվիլ տիր .

Բիէր, պու իսմի իշիտինճէ, տախիլէն տիթրէտի, լաքին եիւզ-տէն էսէրը հէեէճան կէօսթէրմէտի, վէ շաեթ սօղուգ գանլը-ըզլա ,

— Հալպուրի իսմինի պիլմէտիկիւմ վէ քէնտիսինի կէօրմէտիկիւմ պու մատամը նիշին էօլտիւրմէքլիկի թասմիւմ իտէճէեիւմ, տէ յի սի-վալ իթտի .

Մարքի .- Եալան սէօյլէեօրսուռնուգ .

Բիէր .- Խա'յը միւսիւ, եալան սէօյլէմէեօրոււմ .

Մարքի .- Սիգ, մատամ տ'Արըլվիլի թանը՞մաեօրմուսուռնուգ .

Բիէր .- Խա'յը .

Մարքի .- Սիգ, մատամ տը Գրուանըն, եախօտ տահա տօղրու-

սու մատամ տը Սէրտէօյլւն վէքիլխարճըսընըզ, վէ տնն շէրիքի պու-
լունմագտարնըք:

Բիէր .- Շէրիքի՞ մի:

Մարքի .- Էվվէթ:

Բիէր .- Հա՞նկը ճինաեթտէ շէրիքի օլմուշում:

Մարքի .- Վիզթուար սօգաղընտօքի ճինաեթտէ:

Բիէր, հէր նէ գատար քէնտի իւզէրինէ հաքիմանէ մուամէլէ
իթմէկէ միւզթէտիր իտի իսէ տէ, Մ. տը Վօլնիսին՝ Մ. տը Սէրտէօյլ-
տէն ախիրէն ալմըշ օլտուղու ճէվապը իշիթտիկինտէ, տիթըէմէք-
տէն քէնտիքի մէնն իտէմէտի:

Մարքի .- Դագաթ, պու ճինաեթթի պէր թարաֆ իտէլիմ, վագ-
թը կէլտիկինտէ, պունուն իսպաթընը կէօսթէրէճէեիմ:

Իսպաթ սէօզիւ, Բիէրի տահա զիեատէ շաշըրթտը, վէ ֆիքրին-
տէն շէօյլէ տիւշիւնտիւ:

— Պու պտէմ, տօղրու մալիւմաթ ալմըշ տըր, չիւնքի ճիտտի
սուրէթտէ իֆատէի հալ իտիեօր, Պէնիմ իչին արթըզ գուրթուլուշ
գալմամըշ տըր, Իվաքտան զոյրի պիր տիկէր քիմնէ, պու մալիւմա-
թը քէնտիսինէ վիրվիշ տիր, լաքին քիմ օլապիլիր:

Մարքի .- (Սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.) Շիմտիլիք, Ինկիթէրրա-
տաքի իգամէթինիզտէն պահա իտէլիմ, Լօնտրաեա կէլտիկինիզտէն
պէրու նէ՞ եարտընըզ:

Բիէր .- (Էմսալտիզ պիր քիւսթախըզլա.) Էվվէթ, Լօնտրատա
նէ՞ ֆէնալըզ եարմըշմ:

Մարքի .- Պիր պիշարէեքի վուրմուշսունուզ, իշիթ պու ճինաեթթ-
տէն տօլաեը սիզի թէվզըֆ իթտիրտիմ:

Բիէր .- Նէ՞ վագըթ վուրմուշում:

Մարքի .- Տէօրթ կիւն էվվէլ:

Բիէր .- Նէ՞րէտէ:

Մարքի .- Սմիէթլֆիէտտէ:

Բիէր .- Պու ճինաեթթտէն տօլաեը քիմ պէնի իթհամ իտիեօր:

Մարքի .- Վուրտուղունուզ ատէմ:

Բիէր .- Պէնի քէնտիսիլլէ մուվաճճէհէ իթտիրին:

Մարքի .- Իլէրուտէ օ մուվաճճէհէ իճրա օլունաճագ տըր:

Բիէր .- Էֆէնտիմ, զաթը ալինիզէ պիր շէյ սիւալ իթմէքիկիմէ
միւսաատէ պուեուրուն:

Մարքի .- Սէօյլէեին:

Բիէր .- Նէ՞ մագսէտլէ օ ատէմի վուրմուշ օլտուղում զանն օլունուեօր :

Մարքի .- Օ ատէմին կիւզէլ պիր գըզը վար տըր , վէ խքիլի տէ չէնտ կիւնտէն պէրու Լօնտրատա պուլունմագտա տըրլար , վէ սիղին կիպի , անլէր տէ Ֆրանսըզ տըրլար : Մէրգումլարն , պուրաեա կէլմէք իւզրէ բաքիպ օլտուղլարը սէֆինէեէ սիզ տէ Ֆրանսատան բաքիպ , վէ մէրգումէնին գըզընը կէօրիւպ ֆէվգէլատէ աշըք օլմուշտունուզ : Պուրատա իսէ , գըզը իզֆալ իթմէք էֆքերարը մուզիրէսին տիւշիւպ , վէ անը թապիի համիսինտէն մահրում գըլմագ իսթէտիկինիզտէն , բէտէրինի գաթլ ու թէլէֆ իթմէքլիկի թէճըիւպէ իթմիշսինիզ :

Բիէր .- (Ֆիքրինտէն.) Րօգէթին քէնտի գըզը օլտուղունու պիլմէեօր : Պաշըմը պէլիեէտէն գուրթարմագ իշին պունտան դայրի չարէմ պուլունմագտա իքէն , շիմտի օլ պապտէքի իւմիտիմտէ զայիլ օլտու : Էկէրչի իվար , Րօգէթ՝ Մ. տը Վօլնիսին գըզը խտուկինի սէօլլէմէմիշ իսէ , պէն նէ՞ գատար սէօլլէսէմ , պիհուտէ տիր , չիւնքի ինանմաեաճագ տըր : Հէր նէ հալ իպէ , իգըար ու իթիրաֆա պաշլաեալըմ :

Պատէհու մէրգում գաթիլ , աշիքերէն ,

— Էֆէնտիմ , հագգըմտա օլ տէրէճէ տօղրու մալիմաթ ալմըշսընըզ քի , շու հալէ շաշագալտըղըմը իթիրաֆ իթմէմէք միւմքին տէյիլ տիր , տէտի :

Մարքի .- Ճագաթ սիզ իգըար իտիեօրսունուզ :

Բիէր .- Էվվէթ , հէր չէյի իգըար ու իթիրաֆ իտիեօրում :

Մարքի .- Նէյի՞ :

Բիէր . Վիզթուար սօգաղը ճինաեէթինի , եանի , Մ. տը Սէրտէօյլ օթէլինէ աթէշ վէրիլմէսինի , վէ տիւգիւն խըզմէթճիլէրի օլան Բիէր իլէ Մարկրիթին գաթլ ու իթլաֆ իտիլմէլէրինի , վէ մատամ տՄըրլվիլին պիր չօճուղունուն աշըրըմսընը :

Անթէլ .- Ա՛հ , եա Բապպի՛ . . .

Բիէր .- Պու ճինաեէթ , 1813 տէ , վետրվարըն 7 նճի կիճէսի իճրա իտիլմիշ տիր :

Մարքի .- Տէվամ իտին :

Բիէր .- Պու ճինաեէթտէ , պէնիմ պիր չէրիքիմ պուլունմագտա իտի :

Մարքի .- Քի՛մ իտի :

Բիէր .- (Անժէլի կէօսթէրէրէք .) Մատամն հէմլիրէսի մատամ տը Սէրտէօյլ իտի :

Հազըրուն , պու զարիպ իգըարը , հագըգի պիր հայրէթլէ տինլէմէքտէ օլուպ , ըիւեա կէօրմէքտէ օլտուգլարընը զանն իտի-եօրլար իտի :

Մարքի .- Չօճուղու նէ° եաբտընը :

Բիէր .- Պիր աղտան սէօյլէրիմ , ֆագաթ էկէրչի պու չօճուգ էլան հաեաթտա իսէ , պէնիմէ պէրապէր գաթըլկեահա չըգաճապ տըր :

Անժէլ .- Ա'հ , սիւպհան Այլա'հ :

Ա.յնի վագըթտա , եանընտաքի օտատա պիր իսկէմլէ տիւշտիւկիւ իշիտիլտի : Օգուեանլարըմըզըն տէրք իտէճէքլէրի վէճհ իւղըէ , պու իսկէմլէեի , Մ. տը Սէրտէօյլ , հէեէճանը աղիմինտէն նաչի տիւշիւր-միւշ իտի :

Մարքի .- Նէ° սէօյլէեօրսունուգ :

Բիէր .- Հագըգ էթի հալի սէօյլէեօրում : Չալընան չօճուգ , պէ-նիմ կիպի ճանի վէ պէնիմ շէրիքիմ օլմուշ տուր : Պու սուրէթլէ , մատամ տիւշէս տը Սէրտէօյլ , քէնտի զէվճինտէն վէ մատամտան ին-թիգամընը ալմըշ տըր :

Մարքի .- Սուս օլուն , ա'լչագ :

Բիէր .- Տիմէք օլուր քի , սիզ , հագըգ էթի հալի անլամագ իս-թէմէեօրսունուգ :

Մէրզ ումուն էթրաֆընտա պուլունանլարըն ճիւմլէսի , քէնտի-սինտէն նէֆրէթ վէ տէհչէթ հիսս իյլէմէքտէ իտի իսէլէր տէ , պու ճիւմլէ իլէ իֆատէլէրինի ֆէվգէլատէ իշթիեազ վէ մէրագլէ տինլէ-մէքտէ իտիլէր :

Մարքի .- Էվվէթ , պիզ , հագըգ էթի վէ եալընըզ հագըգ էթի անլամագ իթէրիզ :

Բիէր .- Իմոի , էֆէնտիմ , պէնի տինլէեին . սահիհ տիր քի , տէօրթ կիւն ագտէմ , լօնտրանըն տար պիր սօգաղընտա , պէեան իյլէտիկինիզ սէպէպլէրէ մէպնի , պիր ատէմի գաթլ ու թէլէֆ իթ-մէք իսթէտիմ : Փագաթ , պու ճինաեթին ֆալիլի օլտուղումու ճիւմ-լէնիգէ խապէր վիրմիշ օլան պու ատէմ նէրէտէ տիր : Վատընըզ իւզ-րէ , պէնի քէնտիսիյլէ մուվաճճէհէ իթտիրին :

Մարքի .- Իշթէ , օ ատէմ պուրատա տըր :

Մ. տը Վօլնիս , պու սօն սէօզլէրի սէօյլէեիպ , իվարըն իւզէրի-

նէ էօրթիւմիւնչ օլան չարչապը գալաըրտը , վէ Բիէր , թէլէֆ իթ-
տիկի շախսըն նաչընը կէօրտիւկիւնտէ , մահզուզիյեթլէ կիւլտիւ ,
վէ քէնտիսինին կիւլմէսինին իշիտէնլէր իսէ , պու հալտէն տիթրէտիւէր :

Ֆիւլվազը , պիր գաթիլին՝ գաթիլ ու թէլէֆ իթտիկի պիր շախ-
սըն նաչընը կէօրտիւկիւնտէ , անըն գալաընտա կիւլմէսինտէն տահա
զիտատէ մէքրուհ նէ՞ օլապիլիւր :

Մարքի .- (Հիտտէթլէ .) Կիւլիւտօրսունուզ :

Բիէր .- Էվվէթ , կիւլիւտօրսունու թալէ՝ պազը զարիպ հալլէր զու-
հուրա կէթիլիւր : Պու ատէմին էօլմէսի , քէնտիսի իշին խաեըըը
տըր , չիւնքի նամուսսուղճա էօլմէքտէն գուրթուլմուչ տուր : Լա-
քին անըն էօլմէսի , պէնիմ իշին ֆէնա օլմուչ տուր : շունուն իշին քի
էկէր քէնտիսինին մուհլիք սուրէթտէ եարալանմըչ օլտուղունու հիսս
իթմէսէ իտի , պէնի դամնազլամազ , վէ ախըր ինթիգամվազիֆէսինի
քիմսէեէ իհալէ իթմէեէրէք , անը իլէրիեէ թաալիգ իթմէկի քեաֆի
ատտ իտէր իտի :

Մարքի .- Տիմէք տիրքի , սիգ պու ատէմի թանըտօրսունուզ :

Բիէր .- Չօգտան պէրի թանըրըմ : Նամուսլու պիր ֆամիլեա
բէտէրի զանն իթտիկինիզ պու ատէմին քիմ օլտուղունու շիմտի սի-
գէ սէօյլէեէճէեիմ :

Բիէր , իվար հագգընտա պիլտիքլէրինի , եանի , քիւրէքտէ գալ-
տըղընը , ճէլատըրգ վաղիֆէսի իյֆա իթտիկինի , օրատան նասըլ
գաչաըղընը , վէ Բիւրօ իլէ իւլֆէթ բէյտա իյլէտիկինի , վէ Մ . տը
Սէրտէօյլ ալէյհինտէ գուրտուղու տուզագլարը հիքեաեէ , վէ խի-
թամընտա շու եօյտա պէեան իյլէտի :

— Պու ատէմին քիմ օլտուղունու վէ նէ իսիմ թաչըտըղընը պի-
լիեօ՞րմուսունուզ :

Հազըրունուն ճիւմէսի , տէհչէթլի հիսսիեաթըր գալպիեէ իշինտէ
օլտուղլարընտան , եիւզլէրինտէ էսէրը հէեէճանը ազիմ միւշահէտէ
օլունուտօրսու :

Բիէր .- Իշթէ , պու ատէմին քիմ օլտուղունուն պիլտիքլիմէսի
վալթըր կէլտի : Մուլթաասարէն թէրճէմէի հալլինի պէեան իթտի-
կիմ պու ատէմ , պու խապիս , օթուզ սէնէ էվվէլ , Վիգթուար սօ-
գաղընտա աչըրտըղըմ՝ չօճուգ տուր : եանի , մատմուհլէլ տ՝Արըլվիլին
վէ Մ . տիւգ տը Սէրտէօյլին օղու տուր :

Անժէլ .- Սիւպհան Ալլահ :

Տիւգ տը Սէրտէօյլ , Բիէրէ , մէքքիւր իֆատէսինի թէքզիպ իթ-

տիրմէք մէյլինէ մուգավէմէթ իտէմէեերէք, հէման տիվանէ կիպի, պուլունտուղու օտատան, վուգուլաթըն ճէրէեան իթտիկի օտաեա կիրտի, վէ հիտտէթլէ Բիէրի կէօթէրէրէք,

— Պու ատէմ եալանճը տըր. եա քէնտիսինին թէլէֆ իթտիկի պիչարէ, սէօյլէտիկի հայլազ տէյիլ տիր, վէ եախօտ պէնիմ օղլում օլամազ, տէտի:

Բիէր. — (Սօղուգ. գան իլէ.) Թէլաշ իթմէեին, Մ. տիւգ, պիր ազտան թահգըգ իտէրսինիզ:

Մ. տը Սէրտէօյլ, հէր նէ գատար զիեատէճէ թէպտիլ օլմուշ իտի իսէ տէ, պունունլա պէրապէր Անժէլ քէնտիսինի թանըտը, ֆագաթ պիւսպիւթիւն հայրէթտէ գալմըշ օլմասըյլա, պիր սէս չըգարմաեա եախօտ գըմըլտանմաեա իգթիտարը եօգ իտի. Անճագ մէգարտան չըգմըշ օլան պիր նիւմայիշէ պագըլտըղը կիպի, աղղը աչըգ օլարագ, տալկըն տալկըն միւմաիլէյհէ պագմագտա իտի:

Մ. ՏԸ ՍԷՐՏԷՕԹԼԻԻՆ՝ ՆԻՀԱԵԷԹ ԱՍՀԱՊԸ ՆԱՄՈՒՍԱ
ՃԻԹՈՒՀԱԹ ԲԷՍՊ ԻԹՏԻՐՄԷՍԻ

Տիւգ. — Ալչա'գ, սիզի մահճուպ գըլմագ իչին պուրատա պուլունտուեօրում:

Բիէր. — Իգրարը ճիւրմ իթտիկիմ իչին մի պէնի մահճուպ գըլմագ իսթէեօրսունուգ:

Տիւգ. — Արթըգ պու հալէ խիթամ վիրէլիմ. Պու ատէմին պուրատա մէվճուտիեթի, նամուպու ատէմլէրին թէնէֆֆիւս իտէճէքլէրի հապաեք զէհիրլէեօր:

Բիէր. — Էվվէթ, էվվէթ, պու իշի պիթիւրէլիմ:

Տիւգ. — Սիզ պու ատէմ իչին պէնիմ էվլաւըմ տըր տիեօրտունուգ, տէյիլ մի:

Բիէր. — Էվվէթ, պու նաշ, 1813 տէ վիգթուար սօգաղընտա

աչըրտըղըմ պիւեիւք էվատընըղըն նաչը իտուկինի պէեան իտի-
եօրում:

Տիւգ .- Իսպաթ իթմէլիսինիզ:

Պատէհու Բիէր, տիւգիւն պիւեիւք օղունուն սաղ մէմէսի թա-
րաֆընա, իլէրուտէ քէնտիսինի թէքրար կէօրտիւկիւնտէ թանըեա-
պիլմէք իւզրէ 13 բագգամը իշարէթ մագամընտա եաղմըչ օլտուղու-
նու պէեան, վէ իյգահաթընը շու եօլտա իթմամ իյլէտի:

— Միւսթէրիհ օլուն, էֆէնտիմ, եալանը օլուպ օլմատըղըմը
պիր ազտան անլարսընըզ:

Մուճիպինճէ Մ. տը Վօլնիս իլէ Բէյպէր, նաչը մուայեէնէ ի-
տէրէք, մէքըիւր 13 բագգամը, օգունուղուր սուրէթպէ պուլտուգ-
լարընտան, Բիէրին իֆատէսի սահիհ օլտուղունու պիլտիրտիլէր:

Տիւգ .- Բէք ալէա, պու ատէմօղլում օլտուղունու ֆապուլ ի-
տէեիմ, ֆագաթ պու պիշարէնին՝ հայտուտ վէ շէրիքինիզ օլմուչ օլ-
տուղունու նա՛սը իսպաթ իտէպիլէճէքսինիզ:

Բիէր .- Շու ատէմին նաչընա տիգգաթլըճա պագըն:

Տիւգ վէ տօսթլարը պագտըլար:

Բիէր .- Պիբ շէյ կէօ՛րմէեօրմուսուկուզ:

Տիւգ .- Խա՛յր:

Բիէր .- Կէօրմէտիկինիզին սէպէպի, սիհիրպագլարը պիլէ ալտա-
թըճը սուրէթտէ ուսթալըպլա թահրիբ իտիլմիշ օլմասընա մէպնի տիր:

Տիւգ .- Նէ՛ տիմէք իսթէեօրսունուզ:

Բիէր .- Ըսլագ պիր պէզ ալըն վէ շու նաչըն անլընը սիլին:

Բէյպէր, Բիէրին տէտիկի՛նի եաբտըչ վէ աղ վագըլթտա, ինճէ
պիր ալէթ վասըթասըլլա կիզլէնմիշ օլան «Դաֆալարքն ձէլլատը»
իպարէսի կէօրիւնտիւ:

Օրատա պուլունան իւշ էրքէք, պու իպարէեի եիւքսէք սէսլէ
օգուտտուլար:

Տիւգ .- (Ալթիւսթ պիր հալ իլէ.) Պունուն մանէասը նէ՛ տիր:

Բիէր .- Բարիստէ, է՛ն ատի մահէլլէրէ կիտէրէք, Դաֆալա-
րըն ձէլլատընըն ալիլէազը հագգընտա մալիւմաթ իսթէեին: Օրա-
արտան իլի իսպէրլէր ալըրսընըզ, ֆագաթ պէն իֆատէլէրիմի
հէնուզ թէքմիլ իթմէտիմ:

«Պու ատէմ, Իվար իսմիլյէ թանըլմըչ տըր:

Տիւգ .- Իվա՞ր մը... Բիրօնուն շէրիքի՛մ տիր:

Բիէր .- Էվվէթ. հաթթա պէնիմտէ շէրիքիմ տիր. թէքրար իտի-

եօրում, պու առէմ, զիքը իթտիկինից գարը իլէ պիլ իթթիֆագ, ժագօպ սօգաղընտաքի խանէնիզէ կիրէրէք, սիզի էօլտիւրմէք իչին հէր շէյի եարմըշ տըր. սիզի քի, միւսիւ տը Սէրտէօյլ, քէնտի բէտէրիսինից:

Տիւգ. — Էկէրչի պու առէմ հագըղէթէն իվար իսէ, իֆատէնիզի թաստիգ. իտէրիմ, լաքին իվար օլուպ օլմատըղընը անլամագ իչին պիր թէտպիրիմ վար տըր:

Բիէր. — Թէտպիրինից նէ՞ տիր:

Տիւգ. — Իլէրուտէ անլարսընըզ, չիմտի սիզ սէօղիւնիւզէ տէվամ իտին:

Բիէր. — Պու առէմին Լօնտրաեա կէլմէսի, պէնիմ վէ Բիրօնուն իչթիրաքըյլա, վալիտէսի օլան մատամ գօնթէս տ'Արլըվիլի գաթլ իթմէք իչին իտի:

Մարքի. — Ֆագաթ ճինաեթի քէնտիսի խապէր վիրմիշ տիր:

Բիէր. — Էօլմէք իւզրէ պուլունտուղունու հիսս իլէ, ինթիգամընը ալմագ իչին ճինաեթի մալիւմէեի խապէր վիրմիշ տիր, նաւըլ քի պէն տէ, տար աղաճընտան իքի բարմագ ուզագտա օլտուղումու անլատըղըմտան, տօթլարըմը զամմաղլաեօրում, իվար, սիզէ Բիրօտան պահս իթմի՞շ մի տիր:

Մարքի. — Խա՛յր:

Տիւգ. — Միւսիւ մարքի, շու նաչըն՝ իվարն նաչը օլուպ օլմատընը անլաեաճագ պիր թէտպիր իթթիխազ իթմէքլիկիմ տէկին, հէր կիւնա մուամէլէեի տուրտուրմանըզ բէճա իտէրիմ:

Մարքի. — Բէք էյի, միւսիւ տիւգ:

Տիւգ, Թար-ա-Մօրու չաղըրթտը, վէ մէրգումա խիթապէն,
— Չաբուգ, արապաեա օթուրուպ, էնտիկիմից օթէլէ կիտէր, վէ օղլում իլէ Պալթաղարը պիրլիքաէ ալըպ կէլիւսին, տէտի:

Թար-ա-Մօր. — Էյ տիկէրլէրին՞:

Տիւգ. — Անլէրէ լիւզում եօգ տուր:

Թար-ա Մօր. — (Տիշարը չըգուրքէն քէնտի քէնտիեէ.) Ղալիպա պուրատա ֆէվգէլատէ վուգումաթ ճէրէեան իտիեօր: Պու էօլիւ... պու մէվգուֆ... քեաֆֆէսինին ալթիւսթ պիր հալտէ պուլունմասը... մու թլագա մանէա թահթընտա տըր... Ժէն՝ ըալ տախի զիեատէսիլէ միւթէէսսիր տիր, վէ լէհէսի էօլիւ կիպի սօլուգ տուր... Աճապա պուլնճա վագըրթտան պէրու չէքիլէն մէշագգաթըն սօնու կէլմէտի մի:

Թաք-ա-Մօր, պու միւլահազատան սօնրա, արապաեա օթու-րուպ, օգ կիպի սիւրաթլէ արապաեը կէօթիւրմէսինի արապահրեա էմր իյլէտի:

Պատէհու Մ. տիւզ, միւքեալէմէնին տէվամ օլունմասընր պէեան իթտիկինտէն, Բիւէր սօղուգ գանլըլըզլա,

— Բէք ալէա, տէվամ իտէլիմ, տէտի:

Տիւզ. — Բիրօտան պահս իտիեօրսունուզ:

Բիւէր. — Եանի պէնիմ վէ իվարըն շէրիքինտէն:

Տիւզ. — Փագաթ տիկէր շէրիքլէրինիլի տախի զամմազլաեաճա-ղընըղը պէեան իթմիշ իտինիզ:

Բիւէր. — Տիւշէսի զաթէն զամմազլատըմ:

Տիւզ. — Օնա իհթիեաճ եօգ իտի:

Բիւէր. — Տիւշէս էօլմիւշ միւ տիւր:

Տիւզ. — Խայր, ֆագաթ քէնտի քէնտիսինի զամմազլամըշ, վէ սիզի տախի էլէ վիրմիշ տիր:

Բիւէր. — (Շաշըրարագ.) Նէ՞ տիեօրսունուզ:

Տիւզ. — Հագըզէթի հալի սէօյլէեօրում. իշթէ, մէքթուպուն եազըսընը թանըրմըսընըզ:

Բիւէր. — Էվվէթ, տիւշէսին եազըսը տըր:

Բիւէր, մէզքիւր մէքթուպու օգուտուղունտա, սիմասընտա էսէ-րը մէսէրրէթ միւշահէտէ օլունտու, վէ պատէհու,

— Իշթէ, պու պիր վէսիլէ տիրքի, Ֆրանսա արազլիյի մուազ-գէգէսինի պանա թէքրար կէօսթէրէճէք, վէ տիւշէսին պաշընը տա, պէնիմ պաշըմ իլէ պիրլիքտէ տիւշիւրէճէք տիր: Փագաթ, միւսիւ տիւզ, բէճա իտէրիմ, պու մէքթուպու զայպ իթմէեին, տէտի:

Տիւզ. — Սիզ օլպապտէ միւսթէրիհ օլուն, լաքին Բիրօ Նէ՞րէ-տէ տիր:

Բիրօ իսմինի իշլթտիկինտէ, Բիւէրին գաշլարը չաթըլտը, վէ թէ-րէտտիւտ կէօսթէրտի:

Տիւզ. — Թէրէտտիւտ իտիեօրսունուզ:

Բիւէր. — Էվվէթ:

Տիւզ. — Նէ՞րէտէ օլտուղունու պիլմէեօրմուսունուզ:

Բիւէր. — Պիլիբիմ, ֆագաթ թէրէտտիւտիւմ, Բիրօնուն քէլլէսի-նի քէստիրմէք մահզուզիյեթինի մի, եօգ սա, սիզի, ինսանյար իշինտէ է՞ն մութուլու գըլարագ, հիսս իտէճէկիմ քէտէրի ազիմի մի ինթի-խապ իթմէքլիկիմ խուսուսունա տայիր տիր:

Տիւգ .- Նէ՞ տիմէք իսթէեօրսունուզ :

Բիէր .- Տիւշէսին մէքթուպունտան տախի անլաշըտըղը իւզրէ ,
Րօզէթի աշըրանլար՝ իվար իլէ Բիրօ տուր , Իմտի , Բիրօեու թութ-
տուրուր իսէմ , Րօզէթի մէյտանա չըգարմըջ օլաճաղըմ :

Տիւգ .- Փագաթ Րօզէթտէն սիզէ նէ՞

Բիէր .- Րօզէթտէն պանա նէ՞ մի , Րօզէթ , էվվէլճէ օղլունուզ
Մ . Փէլիքսէ նիշանլանմըջ մը տըր :

Տիւգ .- Էվվէթ :

Բիէր .- Իմտի , Րօզէթի մէյտանա չըգարմալլէ , անը , օղլու-
նուզ տօգթօրուն աշգ ու սէվտասընա թէսլիմ իթմիլ օլուեօրում :
Հալպու քի շուրասընը պիլմիլ օլուն քի , պէն անըն բաքիպիեիմ : Պի-
նապէրին , սիզի , Փէլիքսի , Րօզէթի , վէ էթրաֆընըգտա պուլունան-
լարըն ճիւմլէսինի մէսուտ գըլտըղըմը անլա՞եօրմուսունուզ :

Տիւգ , ճէվապ վիրմէտի , վէ Բիէր տախի իֆատէսինէ շու եօլ-
տա տէվամ իլլէտի :

— Եաշամագ իւզրէ գալան սօն սաաթլարըմը , տիկէրլէրին
սաատէթի ուղրունա հասը իթմէքլիկէ տայիր գարար վիրմիլ տէ-
յիլիմ , Րօզէթին զահիրէ չըգարըմասընը մէնն իտէր տիկէր պիր վէ-
խիմ սէպէպ տէ վար փըր :

Տիւգ .- Նէ՞ տիր :

Բիէր .- Րօզէթ՝ Մ . վէ մատամ վօլնիսին գըղը տըր :

Տիւգ .- (Հայրէթի ազիմլէ.) Նէ՞ տիեօրսունուզ :

Բիէր .- Քէնտիլէրինէ սիւալ իտինիզ :

Մարքի վէ մարքիզ , էվվէթ մանէասընտա պաշլարընը սալա-
տըլար :

Բիէր .- Քեաֆֆէնիզ տէ տէրք իտէպիլիրսինիզ քի , պէնիմ կիպի
պիր հայլազ քիմսէ , ֆէնալըգ կէօրտիւկիւ հալտէ , մուգապիլինտէ
իլիլիք իթմէզ , Մ . տը վօլնիս պէնի թէվգըֆ իթտիրմիլ տիր . իմտի
պունա թէշէքքիւրէնմի , երկիրմի սէնէտէն պէրու հագգընտա կէօզ
եաշլարը տէօքմէքտէ օլտուղու էվլատընը քէնտիսինէ թէսլիմ իտէ-
ճէեիմ , Տօղրուսու , Բիրօեու տա պէնիմ հալիմէ տիւշար իթտիրկիմ-
տէ , հիսս իտէճէկիմ մահգուզիեթի , ճիւմլէնիզի միւքէտտէր պը-
րագմագլըգ մահգուզիեթինէ ֆէտա իթմէկի տահա միւրաճահ
ատտ իլլէրիմ :

Շու սըրատա ճիւմլէ հաղըրուն , հայտուտը մէրգումուն էթրա-
ֆընտա մահգուն օլուպ , եալընըգ քէնտիսի մէսուր իտի :

Բիէր .— (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա .) Փագաթ պու խուսուստա արամըզտա պիր սուրէթի թէսվիտէ պուլունապիլիր :

Տիւգ .— Նէ՞ կիպի :

Բիէր .— Հիւրրիտէթիմի իտատէ իտին :

Տիւգ .— Սիզին կիպի պիր հայտուտա՞ մը հիւրրիտէթինի իտատէ իտէճէտիզ :

Բիէր .— Պունտա նէ՞ միւմքինսիզիք վար տըր :

Տիւգ .— Խա՛յր , խա՛յր , միւմքին տէյիլ տիր :

Բիէր .— Էօյլէ իսէ , պէն տէ Բօզէթի սիզէ թէսլիմ իթմէմ . Գէլլէմի ալապիլիրսինիզ , ֆագաթ սըրրըմա ալետա՞ օլամազսընըզ :

Մարքի , հայտուտուն վագը օլան թէքլիֆի իւզէրինէ ահըպասըյա իսթիչարէ իթմէք լիւղումունա մէսին , մէրգումու թէվգըֆ իթտիրմէք իւզրէ չանը չալաճագ իրէն , եանընտաքի սալատան պիր սէս իշիտիլտի , վէ ումումուն նազարը տիգգաթը ճէլպ օլունտու :

Ազ սանրա , Բա-տը-Շանս՝ Պալթագար իլէ Թար-ա-Մօրուն գօլթուղունտա օլարագ , գարընտաչընըն նաչընըն պուլունտուղու օտանա կիրտի :

Տիւգ .— Օղլում , շու գարեօլաեա եագլաչընըզ :

Բա-տը-Շանս՝ բէտէրինին արզուսու մուճիպինճէ հարէքէթ իթտիլինտէ , տիւգ , Իվարըն նաչընը իրաեէ իտէրէք :

— Պու առէմի թանը՞նօրմուսունուզ , տէտի :

Բա-տը-Շանս .— Էվվէթ , պէնի գաթլ ու թէլէֆ իթմէք իսթէեէն չախս տըր :

Ունժէլ .— Ա՛հ , սիւպհան Ալլա՛հ :

Տիւգ , պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէքսիզին պաչընը էյտի :

Բիէր .— (Բա-տը-Շանսա .) Պու գաթիլ , գարընտաչընըզ իտի :

Տիւգ .— (Հիտտէթլէ .) Ալչագ , սուս օլաճագմըսընըզ :

Ժէնէրալըն մէգըիւր սէօզլէրի իւզէրինէ , ազ գալտըքի Թար-ա-Մօր , Բիէրէ հիւճում իտէճէք իտի :

Պալթագար , իչպու չայեանը թէէսսիւֆ մէնզարէեէ խիթամվիրմէք իւզրէ ,

— Ժէնէրալըմ , սիզէ մուհիմմ պիր խապէր վիրէճէեիմ տէտի :

Տիւգ .— Խայըրը խապէ՞ր մի :

Պալթագար .— Էվվէթ , խայըրը խապէր . Բօզէթ պուլունտու :

Պալթագարըն պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի էսնատէ , էթրա-

Ֆրնտա պուլունանլար իւզերինտէ միւշահէտէ օլունան մէսէրրէթ է-
սէրլէրինն պուրածըդտա նագչ ու պէնանընտան սարֆը նագար ի-
տէրիզ :

Իշպու ումուսի մէսէրրէթ արասընտա իսէ , Բիէր , սայքի քէն-
տիսինի պիր ֆուրունտա զանն իտէրէք ,

— Պէնի զընտանա՛ , զընտանա կէօթիւրիւնիւզ , տէտի :

Մ. տը Վօլնիս , Բիէրին արզուսու վէճէ իւզրէ , մէրգուսու հա-
պըսխանէէէ կէօնտէրտի , վէ պատէհու Թաբ-ա-Մօր՝ մատամ Տիւ-
րիէօնիւ , Ֆէլիքսի վէ Բօզէթի կէթիւրմէկէ կիթտիկինտէ , օրատա
պուլունանլարըն ճիւմէսի սալօնա կիրտիլէր :

Պիր սաաթ սօնրա , Թաբ-ա-Մօր՝ զիբը իթտիկիմիզ էշխասը պիլ
իսթիսհապ , ալտէթ իյլէտի :

Ֆէլիքս , Բօզէթին մատմուաղէլ տը Վօլնիս օլտուղունու թահ-
գըզ իթտիկինտէ , քէսպի մահզունիյէթ իյլէտի :

Բօզէթ .— Նէ՞ օլտունուզ , միւսիւ Ֆէլիքս :

Ֆէլիք .— Մատմուաղէլ , սիզ , պիր մարքի գըզսընըզ :

Բօզէթ .— Նէ՞ պէյիս վար տըր :

Ֆէլիքս .— Պէն իսէ , ֆագիւր պիր տօգթօրում :

Բօզէթ .— Ֆագաթ տիւզ օլտուղունուզտա . . .

Ֆէլիքս .— (Ա՛հ իտէրէք .) Էսէֆ իտէրիմ քի . . .

Բօզէթ .— Պէն Բօզէթ իտիմ , ֆագաթ սիզ , պէնի սէվիեօր-
տունուզ :

Ֆէլիքս .— Էվվէթ :

Բօզէթ .— Իմտի , պէն տէ , հէր նէ գատար մարքի գըզը իսէմ
տէ , սիզի տայիմա սէվէրիմ , վէ հէր վագըթ սիզին իշին Բօզէթ օլ-
մագ իսթէրիմ : Շու սէօղիւմէ իթիզատ իտին քի , տիկէր պիր հալ
քէսպ իտէպիլէճէկիմիզտէն իսէ , հէր նէ իսէք , էօյլէ գալմագլըզը-
միզ տահա էվլէա տըր : Հէր ֆամիլեատա , սէրվէթին՝ գատըն վասը-
թասըյա կէթիւրիւմէսի խաբըրլը տըր :

Ֆէլիքս .— Նէտէ՞ն :

Բօզէթ .— (Կիւլէլէք .) Ձիւնքի , պիր զէվճ , քէնտի տիրանէթ
ու ֆէթանէթինտէն պաշգա , սէրվէթ տէ կէթիւրիւր իսէ , քեամիլէն
հաքիմ օլմագ իսթէր : Հալպու քի պէնիմ ախլէագըմտա , պիր ազ ,
հաքիմէ օլմագլըզ մէյլի վար տըր :

ՐՕՁԷԹԻՆ ՊՈՒԼՈՒՆՄԱՍԸ ՎԷ ԲԻՐՕ ԻԼԷ ՄԱՏԱՄ ՏԸ ԳՐՈՒԱ

Իվարըն վուգուրի վեֆաթը, վե Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ Անժէլին, քէնտի էվլատլարընըն շայեանը թէէսսիւֆ էօմրիւնիւ թահգըզլէ, հիսս իթտիքլէրի քէտէր ու էլէմ, զուհուրա կէլէն մէսէրլէթի ու մուսիսէ իչինտէ բէք ճիւզի պիր լէքէ գապիլինտէն օլտու:

Պու մէսէրլէթ օլգատար ազիմ իտի քի, պիր արա Բիրօ ունուտուտու, վե Բիրօ իսէ, աթիտէ կէօրիւլէճէկի վէճհ իւզրէ, տէրքեար օլան ֆիրասէթիլլէ պու վագըատան իսթիֆատէ իտէպիլտի:

Իվարըն քէնտի էվլատլարըն օլմաընա, վե Բիէրին, պէօյլէ օլտուղունու իսպաթ իչին էլինտէն կէլէնի եարապիլէճէկինի պէեան իլլէմէսինէ ըաղմէն, տիւզ իլէ Անժէլ, հալէա, մէրգուամ վէքիլիսարճըն իֆատէլէրինին տօղրուլուղունա շիւպհէ իթմէքտէ իտիլէր:

Յիլվագը, Բիէր, Իվար իլէ իւլֆէթ բէյտա իտիպ, մէքքիւր 13 ըաղգամըն նէ՞ սուրէթլէ վիճուտինտէ եազըլմըն օլտուղունու անտէն թահգըզ իտէմէ՞ղ մի, վե տիւզ իլէ գօնթէսէ նալաեըզ պիր էվլատ իրաեէ իտէրէք, վե պիլտիկի մալիւմաթը, մահգա անլէրի միւքէտտէր գըլմագ իւզրէ սէօյլէնէմէ՞ղ մի իտի:

Հէր նէ իսէ, Իվարըն ճէնաղէսի տէֆն իտիլտի, վե օնտան սօնրա, Ինկիլիզ հիւքիւմէթինէ, մէրգուամուն, Լօնտրատա, Բիէր Ասի թարաֆընտան գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլտուղու պէեան իտիլտիկինտէ, գաթիլ, ճինաեէթի վագըատընը բէք չօգ շահիտլէր մուվաճճէհէսինտէ իգըրար իթտի:

Ո՞ւլախիսարէն, մատտէ, Բիէր Ասինին, էվվէլճէ իճրա իթմիշ օլտուղու ճինաեէթլէրաէն տօլաեը մուհաքէմէ իտիլմէք իւզրէ Բարիսէ կէօնտէրմէսլի՞մի, եօգսա, Իվարըն էօլտիւրմիւշ օլմագ թէօհմէթիլլէ մուհաքէմէսինին Լօնտրա՞տա մը իճրա գըլընմասը խուսուսաթընտան պիրինին գարարընտա գալտըղը հալտէ, զուհուրա կէլէն խայիճէ վէխիմ պիր հատիսէ, մուհաքէմէեէ խիթամ վիրտի, Շէօյլէքի Բիէրին ախզ ու կիրիֆթ օլունմասընտան չէնտ կիւն սօնրա, մատամ տը Դրուանըն վեֆաթը Լօնտրատա խապէր ալընտը:

Մարքիզ զէհերլենմիշ խոր: Պունուն թափսիւթընը օգուեան-
լարըմըզա պիւտիւրէճէեիզ:

Իշթէ ալընան պու խապէր իւզէրինէ, Բիէրին Լօնտրատա մու-
հաքէմէ խիւմէսինէ գարար վերիւտի, վէ պու գարար տէրհալ իճրա
օլունտու:

Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ Մ. տը Վօնիսին արդուլարընա րաղմէն
մէզքիւր մուհաքէմէ էրէյիճէ թէվաթուր պուլտու:

Բիէր, ասըմաեա հիւքմ խիւտիկինատէ, խաամ իլամընը սօղուգ
գանլըլըզլա տինլէտի, վէ ափվըզ տիլէմէկի պիր տագըզա պիլէ
տիւշիւնմէեէրէք, քէզալիք ֆէվգէլատէ ֆիթուրսուղլուզլա տար
աղաճընա չըգտը:

Բօզէթին, Պալթազար թարաֆընտան նէ՞ սուրէթլէ պուլուն-
տուղունու օգուեանլարըմըզա իյզահ իտէլիմ:

Էվվէլա Բիէրին, սօնրա Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ տօսթլարընըն իս-
քեան իթտիքլէրի օթէլ, մալիւմ օլտուղու իւզրէ, Բիրօ իլէ Իվարըն
վէ Բօզէթին էնմիշ օլտուզլարը օթէլին թա գարչըսընտա պուլուն-
մագտա խոր:

Բիէրին տէրտէսթ խիւտիկի սըրատա, Բիրօ, քէնտի տայի-
րէսինին պիր բէնչիրէսինտէ պուլունմաղլէ, վալիտէսինին վէքիլսար-
ճը օլան չախսը թանրտը, վէ մէրգումու Լօնտրատա կէօրմէսինտէն
տօլանը իզհարը թէաճճիւպլէ, քէնտի քէնտինէ,

— Զանն իտէրիմքի, պիր թէհլիքէ վար տըր. Իվար՝ տէօրթ
կիւն տիւրքի, ավտէթ իթմէտի, Իհթիմալ տըր, օ տալի տէրտէսթ
խիւլմիշ տիր. իմտի, եագամը գուրթարմագ տան զայրի չարէ եօգ-
տուր, տէտի:

Պինապէրին, Բիրօ, Բօզէթէ հիշ պիր խապէր վիրմէքիկէ վագ-
թը օլմանարագ, պաղը գըյմէթտար էշեասընը պիրլիքտէ ալըպ,
օրատան ֆիրար իթտի:

Մէզպուրէ, պիր ան էվվէլ Ֆրանսա թօրրաղընա քէնտիսինի ա-
թարագ, վուզուի հալի վալիտէսինէ պիւտիւրմէկէ իսթիճալ իթմէք-
տէ խոր:

Հէր նէ իսէ, էլէն, քէնտիսինի Ֆրանսատա պուլտուղունտան,
եագընտա պիզ տէ օգուեանլարըմըզը օրանա նագլ խտէճէեիզ:

Էլէնին թէրք իթմիշ օլտուղու օթէլտէ ագչամ թաամը վագթը
կէլիպ, կարսօն, հէր զէմանքի կիպի խըղմէթինի կէօրտիւ, վէ իշ-
թէ օլ սըրատա, Բօզէթ, էլէնին զայպուպէթինի անլատը, Շու գա-

տար քի, եալընըզճա թաամ իթմէք իսթէմէտիկինտէն, մէզպուրէեի պէքլէտի, վէ պէքլէմէքտէն եօրուլուպ, Բիրօնուն կէլտիկինի կէօրմէք իւզրէ, պիր բէնչիրէտէն պագմանա պաշլատը:

Պալթաղար տախի, օլ էսնատէ թաամ վագթը օլտուղունտան, եէմէք սալասընըն պիր բէնչիրէսինտէն, տիւզ իլէ թաբ-ա-Մօրու պէքլէմէքտէ, վէ սապըր տախի թիւքէնմէքտէ իտի:

Մէրգում տէլիգանյը, սաղա սօլա վէ աշաղը եօգարը պագմագլա Բօզէթի կէօրտիւ, վէ էվվէլ էմիրտէ կէօղլէրինէ ինանամանըպ, աճապա քէնտիսինի մի կէօրիւ եօրում, տէտի, վէ իքինճի տէֆա պագարագ:

— Էվվէթ, Բօզէթ տիր, տէտի:

Ֆէլիքս, Բա-տը-Շանս վէ Տիւրիէօ. — (Թէքրար իլէ.) Բօզէթ մի:

Պալթաղար. — Էվվէթ, Բօզէթ տիր, կէլին պագըն:

Բա-տը-Շանս, հէր նէ պատար Բօզէթի ապա կէօրմէմիշ, վէ քէնտիսի տէ մէճրուհ պուլունմուշ իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ տիկէրլէրի կիպի բէնչիրէեէ եագլաշտը:

Գուսուրու մալիւմ իտուկինտէն, թաֆսիլէն պէեանընա իհթի-եաճ եօգ տուր: Պիր չարեէք սաաթ սօնրա, իշպու իքի մութլուլու էվլատ՝ այնի մահէլլտէ, էլ էլէ թուլթմուշ օլարագ օթուրմագ տա իտիլէր:

Կէլէլիւմ Բիրօնա. Պու հայտուտ պարը, քէնտի սէլամէթի իչին հիշ պիր մասրաֆը գըսգանմանարագ, Բարիսէ աեագ պասթըղընտա, ըահաթճա նէֆէս ալտը:

Բիրօ՝ Բիէր իլէ իվարըն թէվգըֆ իտիլմիշ օլտուգլարընը զանն իտէրէք, գարուսունտա ժահտարմալարա թէսատիւֆ իտէճէկի գօրգուսուլա, քէնտի խանէսինէ կիթմէեիպ, վալիտէսինին խանէսինէ աղիմէթ իլլէտի:

Թամ օլ կիւնիւ, տիւզ թարաֆընտան մարքիզէ թայեին օլունմուշ օյան վատէ, խիթամ պուլուեօրտու:

Իմտի, մարքիզ, Մ. տը Սէրտէյլիւ պէքլէրքէն, Բիրօ իչէրի կիրտիկինտէն, տիւշէս մէսէրըթլէ,

— Հէլէ շիւքիւր, կէլտինիզ, տէտի:

Տիւշէս. — Նէ՞ օլտուկուլ, վալիտէ:

Բիրօ. — Բիէր...

Տիւշէս .- Մատեմքի սէսին , Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ իւլֆէթին վար տըր , Բիէրին՝ սէսի կէօնտէրմէսի խաւըրը տըր :

Բիրօ .- Ֆիլվադը պէնիմ պուրաւա կէլիլիմ , Մ. տը Սէրտէօյլ միւնասիպէթիլլէ տիր :

Տիւշէս .- Նէ՞ տիւօրսուն :

Բիէր .- Տիւօրումքի , պիզ մահվ օլտուզ :

Տիւշէս .- Խա'յր , խա'յր , մատեմքի սէն չիմտի պուրատա պուլունուեօր իսէն , զայպ օլմամըչը տըր :

Բիրօ .- Սիզ նէ՞ տիւօրսունուզ . Բիէր թուլթուլտու :

Էկէրչի զէհիրլի պիր երյան , մարքիզին էօքչէսին ըսըրմըչ օլսա իտի , պէքի պու գատար թէէսսիր հասըլ իթմէզ իտի : Շէօյլէքի մէրգումէ , Բիրօնուն սէօղլէրինի իչիթ տիկինտէ , եէրինտէն սըչրա-եըպ , եիւք սէտա իլէ ,

— Բիէր թուլթուլտու՞մ մու . . . նէ՞ տիւօրսուն , տէյի սիտա՝ իթտի :

Բիրօ .- Տօղրուեու սէօյլէեօրում : Թուլթուլտուղունու պէն կէօր-տիւմ :

Տիւշէս .- Լաքին նա՞սըլ . . . նի՞չին . . . նէ՞րէտէ . . . վէ նէ՞ վա-գըթ . . . տիմէք տիր քի , սէսի պուրաւա կէօնտէրէն օ տէյիլ տիր . . . տիմէք տիր քի , մէքթուպումու ալմամըչ տըր :

Մատամ տը Դրուա , օլ էմնատէ սայքի մէճնուն օլուպ , պիր չօգ սիւալլէր իթմէքտէ իտի :

Էլէն .- Պէնիմ պու շէյլէրտէն հիչ պիր խապէրիմ եօգ տուր : Շու գատարը պիլիւրիմքի , տէօրթ կինն էվվէլ , Լօնտրատա թէվիլֆ իտիլտի . զալիպա իչ տէ աղըր պիր շէյ օլմայը տըր , չիւնքի Բիէր , քէնտի քէնտիսինի էօլտիւրմէք իթթտի իսէ տէ , սիւհընը ալա-րադ , քէնտիսինի զապթա մուվաֆֆապ օլտուլար : Մէրգումուն զապթիսէլէր մարիֆէթիլլէ կէօթիւրիւլտիւկիւնիւ կէօրտիւմ : Մազ-պուլթճա պաղըլ իտի , վէ իւսթիւ պաչը գասա միւլէմմա իտի : Չանն իտէրիմքի , իվար տա թուլթուլմուչ տուր . զիրա քէնտիսինի , եէտի կինն տիւր կէօրմէտիմ :

Տիւշէս .- Տիմէք տիր քի , չարէի սէլամէթիմիզ գալմատը :

Բիրօ .- Ֆիրար իթմէքտէն պաչգա չարէմիզ եօգ տուր :

Տիւշէս .- Լաքին նէ՞ ֆայիտէսի վար տըր :

Բիրօ .- Հէնուզ ֆիրարա վազթիմիզ վար տըր :

Տիւշէս .- Քիմ պիլիր :

Բիբո .- Սիդ զէնկիւնախնիդ :

Տիւշես .- Զէնկիներէկիմօնէն նէ՞ չըգար :

Բիրօ. — Օ հալտէ նէ՞ եարմագ իսթէեօրսունուդ :

Տիւշէս .- Բիէր պիղի դամնազլաեաճազ տոր :

Բիրօ .— Օնա նէ՞ շիւղհէ :

Տիշէս .- Սէն հէնուզ կէնճօն վէ եաշամալը արզու իտէպիլի-
սին , լաքին պէն , տիւշմէնլէրիսիդ պիղէ դալէպէ չաւըդւարը իչին
եաշամագտան նէֆրէթ իտիեօրում :

Բերօ .- Լաքին էօմրին պանա լաթիֆ կէօրիւնտիւկիւնիւ պէ-
տան իտէր իսէմ, աֆվ իաէրօմիսինիզ .

Տիւշեւ .- Էվվէթ :

Բիրօ .- Պուհտան գալժինազար , պիրինի սէվէրիմ:

ՏԻՆՉԵՍ. - Շիմոն պէն տէ անը սանա սօրաճագ իտիմ:

Բիրօ .- Ինթրիգամբմբ տախի ալաճաղմ. վա՛յ օ քիմնէնէքի,
Սէրտէօյլ իսմինի թաշըմագտա տըր, զիրա ֆէլաքէթ իմիզ օ թարաֆ-
տան վագը օլմագտա տոր:

ՏԻԼՉԷՍ .- Սէն ինթրիգամբնը ալ, լաբին, աղիզէմ, պէն էօլմէք
խթէրիմ:

Բիրօ .— Պուլ տիվանէլիք տիր:

Տիւշէս :- (Սաքին պիւր հալ իւլէ.) Հէր նէ օրսա, պու ֆիքրիսի
իճրա իտէճէեիմ:

Էլէն, վալիտէսինն թապիեաթընը, շէօյլէքի ֆիքիինէ գօյտու-
ղու շէյի եաբարդընը վէ պունա գարշը իթիրազ վէ մուխալիֆէթ
միւմքին օլմատրղընը պիլիր խտի:

Տիւշէս .- Շու անախթարը ալ, շու գօնսօլու աչ, վէ իւսթ
գաթտա պուլունան եէչիլ ըէնկիլ սանտրգճաւը պանա կէթիր :

Էլէն, վալիտէսինին էմրինի իճրա իթտի, վէ մատամ տը Գրուա՝ սանտրգճանը աչրպ, տէրունինտէն ալտըղը քիւչիւք պիր շիշէերի ճէպինէ գոյտուգտան սօնրա, շէօյէ սէօյէտի.

— Պէնիմ հիսսէմ պու տուր. գուսուրու տա սէնին իչին տիր, է'լէն, պու սանտրգճա տէրունինտէ 500,000 ֆրանգ վար տըր, Պանգա գալմէսի վէ խալլիճէ կիւզէլ միւճէվէհրաթ օլարադ, պունտա մէվճուտ օլան գըլմէթտար էշեամտան ղայրի պիր շէլիմ եօզ տուր, Շիմտի պէնի տէրաղուշ էթ, չիւնքի պունտան սօնրա կէօրիւշէմէ եէճէեիդ:

Էլէն .- Փաղաթ , վալիտէնճիեի'մ . . .

Տիւշէս .- (Թէքրար սապրըսըղլըդ վէ սըզըլմագլըդ հարէքէթի իպրազ իտէրէք .) Պէն էօլմէք իսթէրիմ, վէսսէլամ:

Էլէն , միւթէէսսիր պիր հալ իլէ վալիտէսինին գուճողընա ա-
թըլտը , վէ մատամ տիւշէս , գըղընը պուս իթտիքտէն սօնրա , ու-
սուլճէ պիր թարաֆա իտիպ ,

— Աըթըդ կիտէպիլիրսին , տէտի :

Էլէն .- Ալլահա ըսմարլատըդ , վալիտէ :

Տիւշէս .- Սանտըգճաեը ալմաեա ունութտուն :

Էլէն , կէրի տէօնիւպ , սանտըգճաեը , էլպիսէսինին ալթընտա
հըֆզ իթտի :

Տիւշէս .- Ա՛հ , էկէրչի պէնիմէ պերապեր էօլմէք իսթէսէ իտին . . .

Էլէն .- Խա՛յր , իսթէմէմ :

Տիւշէս .- Փագաթ , նի՞չին իսթէմէեօրսուն :

Էլէն .- Զիւնքի պիրինի սէվէրիմ :

Տիւշէս .- Էօյլէ իսէ , սօն տէֆա Ալլահա ըսմարլատըդ :

Էլէն .- Հօշճա գալըն , վալիտէ :

Տիւշէս .- Հիշ տէյիլ իսէ , պէնիմտէ ինթիգամընը ալ :

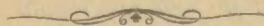
Էլէն .- Սիզին տէ ինթիգամընըղը ալաճաղըմ , եօզսա պէն տէ
ճէզաեա չարըլարադ էօլէճէեիմ :

Տիւշէս .- Պու խուսուստա եէմին իտէ՞րմիսին :

Էլէն .- Էվլէթ , եէմին իտէրիմ :

Պէօյլէճէ իքի գատըն , սօն տէֆա էօրիւչտիւքտէն սօնրա , պի-
րիպիրինտէն ոյըըլտըլար : Պիր սատթ սօնրա , մատամ տը Գրուա՝
ահրէթէ եօլճու օլմաղլէ , Մ . տը Սէրտէօյլ տուլ գալտը :

ՊԵՇԻՆՃԻ ԳՐՍՄԸՆ ԽԻԹԱՄԸ

Խ Ա ԹՅԻ Մ Է

Մատամ տը Գրուանըն վուգուի վէֆաթընտան ալթը մահ սօն-
րա, Մ. տը Սէրտէօյլին՝ տուլ գալմագլա իսթիհասալ իթտիկի հագգը
պիլ իճրա, իսմինին պէեանընա հաճէթ օլմաեան գատըն իլէ էվլէն-
տիկինի պիլտիրտիկիմիգտէ, հիքեանէմիզ թէքմիլ օլմուշ, վէ խըտ-
մէթիմիզ խիթամ պուլմուշ զանն խտէպիլիը իտիք:

Պունլարըն իգտիվաճը սէնէտինտէ, Բա-տը-Շանս՝ Մ. տը Սէր-
տէօյլին մէշրու օղու տէյի գայտ իտիլտի, վէ մէրգում տէլիգան-
լը, վագթիլլէ անլընտա եազտըրմըշ օլտուղու իպարէեի, քիմեալի
պիր վասըթա իլէ չըգարտը, Թար-ա-Մօր տախի, Ժէնէրալընըն հա-
րէքէթինէ իմթիսալէն, մատամ Տիւրիէօ իլէ էվլէնտի, վէ Ֆէլիքս տէ
պու սուրէթլէ տայիրէյի մէշրուիյեթէ տախիլ օլտու:

Թար-ա-Մօր իսմի, մուհարէպէ մէյտանընտա, սիլահ արգա-
տաշլարը թարաֆընտան թայեին իտիլմիշ օլուպ, իհթիեար չափու-
շուն ասըլ իսմի Ֆօպէր իտուկինտէն, օնտան սօնրա քէնտիսի վէ
էվլատը, Ֆօպէր իսմիլլէ թէսմիեէ օլունմաեա պաշատըլար, Ջաթէն
Ֆուգապս հէքիսի օլմագ իսթէեէն պիր քիմնէ իչին տէ, Թար-ա-Մօր
իսմի բէք տէ ուեամագ իտի:

Պու իքի իգտիվաճտան իքի այ սօնրա, տօգթօր Ֆօպէրին սէր-
վէթի պուլունմամասընա, վէ իգամէթ իտէճէկի մահէլլտէ ֆուգարա
հէքիմի օլմագլըղա գարար վիրմիշ պուլունմասընա բաղմէն, Մ. վէ
մատամ տը Վօնիսին արգուլարը մուճիպինճէ, Լաթին մահէլլէսինին
սապըգ կիւլ չիչէյի տինմէքլէ մաարուֆ օլան քէրիմէլէրինի, մէր-
գում տէլիգանլը իլէ էվլէնտիրտիլէր:

Մ. տը Վօնիս, Բարիստէ գըղը իլէ պիրլիքտէ պուլունմագ իւզ-
րէ, մէպէքի սիեասիեի թէքքլէ, ահըպպասըլլա պերապէր Ֆրան-
սաեա կէլտի, վէ Բարիստէ իգամէթ իթմէքլէ, ճիւմէսինին պիր
ֆամիլեա կիպի եաշամըշ օլաճագլարը տիւշիւնիւտիւ:

Մ. տը Սէրտէօյլ, Մէտօնտա, քեաֆֆէսինին բահաթ իտէպիլէ-
ճէկի սուրէթտէ վասի վէ միւնասիպ պիր խանէ սաթըն ալտը, Իշ-
թէ, պու կիւզէլ պինատա, Մ. վէ մատամ տը Սէրտէօյլ, Մ. վէ
մատամ տը Վօնիս, Մ. վէ մատամ Ֆօպէր-Թար-ա-Մօր, տիւգիւն
խըզմէթճիսի Ժօղէֆ, վէ մատամ տը Վօնիսին բէտէրի Բէյպէր եէր-
լէշտիլէր:

Պունլար, տիւղիւն թապիւրի իւզրէ, վազըթլարընը կէչիւրմիշ օլ-տուղլարը հալտէ, նէֆսի Բարիստէ սաքին օլմահա նէ՞ ինթիւեհաճլա-րը պուլունմագտա իտի:

Իսքեան իթտիլիէրի իգամէթ կեհաստա, տիւղ վէ մարքի, թա-րիխտէն, սուլհ եա հարպտան, բօլթիգատան եախօտ նէնախտէն պահս իթմէքտէ իտիլէր: Պու իքի միւհթէրէմ զաթ, պիրիպիրին-տէն ասլա այրըլմամագտա իտիլէր:

Տիւշէս իլէ մարքիզ, տայիմա էվլատլարը իւզերինէ կէօրիւշիւր-լէր իտի:

Թաք-ա-Մօր, Բէյպէր վէ Ժօպէֆ, սօնսուզ յիքի օյնահըպ, հի-սապսըզ սիկարալար իչմէքտէ իտիլէր:

Մատամ Տէօրիէօ տէ, էվին վէքիլխարճը օլմուշ օլուպ, միւս-րիւթա վէ զէխայիրէ, ախըրա վէ պաղչէեէ տայիր քեաֆֆէյի ումուր, տօղրուտան տօղրու քէնտինէ իհալէ օլունմուշ իտի: Մէր-գոււմէնին հիւսնի իտարէսինտէն, տիւղ վէ մարքի մէֆոււն օլտուղ-լարը կիպի, իւզմէթքեարլարըն տա չիքեահէթէ սէպէպլէրի պու-լունմամագտա իտի:

Լալին պու գատըն, եալընըզ վէքիլխարճըզ իճրա իթմէեիպ, հէր կիւն տախի Մէօտօնտան Բարիսէ կիտէր իտի, չիւնքի Բա-ձը-Շանսը, Ֆէլիքսի վէ Բօզէթի պիր կիւն պիլէ կէօրմէքսիլին տուրա-մագ իտի: Պալթազարա տախի ֆէվգէլատէ թէվէճճիւհիւ պուլուն-մագտա իտի: Ուշաղլար պիլէ, պու միւհթէրէմ գատընըն չու հա-լինի կէօրմէքլէ,

— Ալիմ Ալահ, էկէրչի մատամ Տիւրիէօնիւն չու տէօրթ նէֆէր սէվկիւլիւսինտէն եալընըզ պիրիսինէ պիր ֆէնալըզ օլսա, էվիմիզ պլթիւսթ օլաճագ տըր, տիմէքտէ իտիլէր:

Արապաճը տախի,

— Պու էվին աթլարընը, թէքմիլ ֆամիլեատան զիւեատէ, մատամ Տիւրիէօ գուլլանըօր, տէյի իֆատէ իթմէքտէ իտի:

Պազէն Ֆէլիքս, վալիտէսինէ իթիւրազէն,

— Պաղաթ վալիտէճէեիմ, քէնտինի թէլէֆ իտիեօրսուն. նի-հաեթթ խասթալանճաղսըն, տէտիկինտէ, մէզպուրէ,

— Պէն մի խասթալանճաղըմ, պէնիմէ էյլէնիեօ՛րմուսուն, տէյի ճէվապ վիրէրէք, պիլտիկինտէն շաչմամագտա իտի:

1841 սէյէսինին յունվարընտա, Ֆէլիքս, քէնտի վատը վէ ալ-գուսու մուճիպինճէ, Պուղարա հէքիմի օլմագ իսթէտիկինտէն, զէվ-

ճէսիլէ պիրլէքտէ , ժադօպ սօգաղընտա քիւչիւք պիւ օթէլտէ ի-
գամէթէ , վէ ֆուգարա հէքիմիկինի իճրաեէ պաշլատը :

Ֆէլիքս վէ Րօղէթ , գըշը Բարիստէ կէչիրմէքտէ իտիլէր : Եաղըն
տախի մէզպուրէ , Մէօտօնտա , ու մուժ ֆամիլեանըն իգամէթինէ
մախսուս օլան խանէտէ գալարըղընտա , Ֆէլիքս , հէր կիճէ օրատա
եաթըպ , իրթէսի սապահ Բարիսէ ափտէթ իյլէր իտի :

Իքիսի տախի պէլեար օլուպ , եէկտիկէրիլէ մուհլուպ օլան
Բա տը-Շանս իլէ Պալթազարա կէլինճէ , Բա-տը-Շանս , իշպու հի-
քեաեէմիլին իլք սահիֆէլէրինտէ նադշ ու թարիֆ իթմիշ օլտուղու-
մուզ , բէտէր վէ վալիտէսինին տէրունինտէ մէսուտէն եաշամըշ
օլտուղլարը Վիզթուար սօգաղընտաքի խանէեի թամիր իթտիր-
տիքտէն սօնրա , արա սըրա օրատա իգամէթ իթտիկինտէ , մատամ
տը Սէրաէօյլ , չօգ տէֆա էվլատընը կէօրմէեէ կիտէր , վէ անըն , պազ-
չէնին պիւեիւք աղաճլարը ալթընտա , վէ չէմէնին եանընտա , կէշմիշ
վադըլար իւզէրինէ տիւչիւնէրէք , օթուրմուշ օլտուղունու կէօ-
րիւր իտի :

1812 սէնէսինտէն պէրու նէ՞ վադըլար կէշմիշ իտի : Վազըթ
կէշէր , անընլա աճվալ ու վէգայի տախի ճէրէեան իտէր :

Ֆէլիքս վէ զէվճէսի կիպի , Բա-տը-Շանս իլէ Պալթազար տախի
եաղըն Մէօտօնտա իգամէթ իտիպ , գըշըն տախի , հափանըն չիտտէ-
թինէ էհէմմիեէթ վիրմէեէրէք , բազար կիւնլէրի ֆամիլեաճա թօր-
լանմապ իւզրէ , մահէլլի մէզքիւրէ կիտէր իտիլէր :

Պու սուրէթլէ , ճիւմլէսի բալար կիւնիւնիւ բէք էյլէնճէլլի
թարղտա կէչիրիպ , մատամ թաբ-ա-Մօր- Ֆօպէր , օ կիւնիւ միւ-
քէմմէլ վէ մութանթան իաալլար չըգարմազ իշին , հիշ պիր էմէկ
վէ զայրէթի էսիրկէմէզ իտի :

Պազէն տէ , Բամէ իլէ Կարնիզօն , պիրինին պիր դօլու սադաթ
վէ տիկէրինին պիր աեաղը օտուներան օլտուղու հալտէ , թաբ-ա-
Մօրու կէօրմէք , վէ պու միւնասիպէթլէ , Մէօտօնտաքի շարապըն՝
էնվալիտ գըշլասընտաքի շարապ գատար տիեէրլի օլուպ օլմատըղընը
անլամազ իւզրէ , Մէօտօն սէյֆիեէսինէ կիտէրլէր , վէ հէլէ ժէնէ-
րալլարընը կէօրիւպ , օ տա , քէնտիլէրիլէ թօղալաշտըղընտա ,
քէնտիլէրինի ֆէվզէլլաեէ մէսուտ աւտ իտէրէք ափտէթ իլէրլէր
իտի :

Էգօլ-տը-Մէտսին սօգաղընտա , վադթիլլէ , Ֆէլիքսին , Րօղէթին
վէ Պալթազարըն իգամէթ իթտիքլէրի խանէտէ , էմաալինէ իպրէթ

օլաճադ սուրէթտէ գաբուճուլուդ իթմիշ օլան պապա Բէրլ տ'Օր իլէ զէվճէսի տէ, Մէօտօն սէյֆիեհէսինին գաբուճուլուղունու տէրիւհտէ իթտիլէր, վէ Ֆէլիքսին վէ Պալթազարըն տօսթլարը, արգատաշլարընըն սաատէթլէրինտէն տօլաեը մէսրուր օլարադ, անլէրին տօսթլուղունու թէրք իթմէտիլէր:

Ժաննի, հէր վադըթտան զիեատէ տօզթօր թարաֆընտան սէվիտի, Ֆազաթ Պալթազարըն ճիտտի վէ քեամիլ պիր ատէմ օլմաեա պաշլատըրը կիւնտէն, անը թէրք իթտի:

Պու շէյլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, քիթապըմըզ թէքմիլ օլմոհշմու տուր: Ջանն իթմէեիզ:

Օգուեանլարըմըզ հագդըյա պիղէ շունու սիւալ իտէճէքլէր տիր քի, «էյ հայտուտ գարընըզ, շու հիքեաեհտէքի գահրամանընըզ նէ» օլտու: վալիտէսինին ինթիպամընը ալմագլըզա եէմին իթմէմիշ մի իտի:»

Պու իթիրազըն ճէվապընը զիյրտէ իթա իտէճէեիզ:

Նաբօլէօն իմբէրաթօրուն ճէնաղէսի Բարիսէ կէթիրիլէլի թամ պիր սէնէ օլմոհշ իտի: Տիմէք տիր քի, 1841 սէնէսիյունվարը 10 ունտա պուլունուլուեօր իտի: Սաաթ տա ազյամըն օն պլրի իտի:

Բիւզկարըն շիտտէթլէ էամէսինէ, վէ եաղմուրուն սէլ կիպի եաղմասընա, վէ օլ զէմանլէրտէ հէնուզ մոնթազամ օլմաեան մահէլլէլէրին գալտըրըմլարը պօզուգ օլմալարըյա, չամուր պաթազ իշինտէ պուլունմալարընա րաղմէն, օգուեանլարըմըզըն, պիզիմէ պիրլիտէ, պունտան ադտէմ զաթէն քէնտիլէրինի կիրտիրիշ օլտուղումուզ, վէ սօն տէֆա պիր տահա կիրտիրէճէք պուլունտուղումուզ թօմպնամ մէյլսանէնէ կէլմէլէրինի րէճա իտէրիզ:

Մէյլսանէճի Վինաս, տէսթ կեահը պաշընտա օլուպ, սալատա իսէ, հիքեաեհէմիլտէ չայեանը թէէսսիւֆ սուրէթտէ իամու հալլէրինտէն պահս իտիլմիշ օլան պազը քիմնէլէր օթուրմուշլար իտի:

Պունլար իսէ, վազթիյլէ հայտուտ գարընըն իտարէսի, վէ Ֆինլամըն գօմանտասը թահթընտա իճրաի շէգավէթ իթմիշ օլան ֆըրգաի էչգըեանըն պազըյեհէսինտէն օլարազ, Բանուար, ԱնֆլէտիլԳարէմ, Տիաշիլում, Կօրիք վէ Բիթանշէօզ նամլէրիլլէ մաարուֆ հայտուտլար իտիլէր: Ճիւմիէսի տէ, պիր մասանըն էթրաֆընտու թօրլանմըջ օլարազ, ճանիլէր իշլէրի օլմատըրընաա վազըթլարընը նա:

սըլ կէշերերէր իսէ , օ սուրէթլէ , եանի իշրէթ իտէրէք իմրարը եվ-
գաթ իյլէմէքտէ իտիլէր :

Պու հայազլարըն էսկի պիւսկիւ էլպիսէլէրինէ պագըտըղընտա ,
մաքինիսթլիբլէ մէշուլ օլան Մ. Մաթիէօտէն սիրգաթ իթտիքլէրի
ագչէտէն իսթիֆաաթ իթմէմիշ օլտուգլարը անլաշըմագտա իտի ,
իշլէրինտէն եալընըզ Բիթանչէօղիւն իւսթիւ պաշը , օ տաիի ալէլ
ուսում գատընլարըն թէմիզլիկէ օլան տիգ-դ աթլըրը իճապընճա , օլ-
տուգճա թէմիզ վէ տիւզկիւն իտի :

Օ կիւնիւ , մէրգուսան էշգընեան Տիաշիւում րիեասէթ իտիեօր-
տու , վէ քէնտիսի , տիկէրլէրի կիպի չօգլուդ լազըրտը իթմէեէրէք ,
պիր քիմսէեէ պէքլէեօր կիպի կէօրիւնիւեօրտու :

Բէյիս .- Նէ՛ գատալ կէճիքտի :

Անֆլէ .- Եվվէթ :

Կօրիք .- Էկէր կէլմէզսէ . . .

Բիթանչէօղ .- Սէօղիւմէ իթիւգատ իտին , արգատաշլար , կէլէ-
ճէք տիր : Պիզի պուրատա թօբլամսը , իհթիեանը օլտուգու իշին
տիր , վէ ատէմէ իհթիեան օլուր իսէ , կէլիպ պուլմադ թապիի
տիր :

Փանտար .- Օնտուզ պիր իշ կէօրէմէեիզ :

Բիթանչէօղ .- Էվվէթ :

Այնի վագըթտա , մէյիսանէնին գարուսու չալընտըղընտան , Պա-
լօշար , եախօտ էլէն , պու կիպի սըլալալտա կիեինտիկի սօգազ չաբ-
գընը գընեաֆէթինտէ օլարագ , իշէրի կիրտի , վէ էշգընա , պիր աղըզ-
տան ,

— Հէլէ չիւքիւր , քէնտիսի տիր , տէտիլէր :

Պիր գաշը .- Աֆէրին , իյի կէլտինիզ :

Տիկէրլէրի .- Խուսուսիյլէ սօղուզ պիր հափառու :

Պիր գաշը .- Հէմ տէ , նէ՛ տէրէճէ սէօղիւնտէ պուլունմագլըզ :
Սաաթ հէնուզ թամ օն պիր տիր :

Տէրհալ էլէնին հայտուտ տօսթլարը , էթլալընտա թօբլանըպ ,
կիւլիւպ էյլէնմէկէ պաշաաղար :

Իշպու Թօմպ մէյիսանէսինին սալասընտա ճէրէեան իտէն ահ-
վալտէն պահա իթմէզտէն Էվվէլ , էլէնին մէզիւր մէյիսանէեէ նէ՛
սուրէթլէ կէլտիկինի պէեան իտէլիմ :

Ապրիլ աեընտան պէրու Բիրօ , Բարիսէ տփտէթ իթմիշ իտի ,
Վալիտէսինին վէֆաթընը միւթէալըպ , էլէն , պէշ եիւզ պին ֆը-

ընդհանուր միևնույն ժամանակները ալըպ, Սէնթ-Սենթուան վարըշնտա պիր թավան իշինտէ քեային պիր տայիրէտէ իգամէթէ պաշլատը, Օրատա, առի պիր իշնի կիպի մունթաղամ վէ էսնաֆճա էփուր կէ- չիրմէքլէ պէրապէր, վալիտէսինին ինթիգամընը ալմադ իւղրէ եէմին իթմիշ օլտուղունու ունութմամապտա իտի:

Մէզպուրէնին գալպիտէ, հէմախըը ինթիգամ վէ հէմաչը ու մուհապպէթ աուղուլարը մէվճուտ պուլունմապտա իտի:

Մէզպուրէ, իվարըն վէֆաթընը, Բիէրին մուհաքէմէսիյէ իտա- մընը, վէ պու վազըատա, Մ. տը Սէրտէօյլին մէտիէլինի, Ինկիլիզ դաղէթալարընտան խապէր ալտը, վէ քէնտի քէնտիէէ,

— Պու ֆէլլէթին՝ Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ ահլապասը թարա- ֆընտան զուհուրա կէտիկի աչիքեաքէն անլաչըրեօր, տէտի:

Մուախարէն տախի, Ֆէլիքսին՝ Մ. տը Սէրտէօյլին օլտէ օլ- մատըղընը թահգըզ իտէրէք,

— Տահա իյի եա, ինթիգամըմ միւքէմէլ օլաճապ տըր, զիրա Մ. տը Սէրտէօյլին օլուհա աֆվ իթմէքլիկէ սէպէպիմ գալմամըշ տըր, տէյի միւլահազա իթտի:

Տիւգիւն էվլէնմէսինտէ, Էլէնին հիտտէթ ու զազապը արթա- րապ,

— Ղալէպէ չալընօրալ: Մհ, էկէր վալիտէմ պունլարը կէօրսէ իտի... ասղընուտ տիւշմէնլէրինին զալէպէսինտէ հազըր պուլուն- մաեարապ, վագթ ու զէմանիյէ վէֆաթ իթմէսի, խաեըրը օլմուշ տուր, տէտի:

Ֆէլիքս, Բօզէթ իլէ էվլէնտիկինտէ, Էլէն, տախիլէն պիր ֆէնա- լըգ հիսս իտիպ, հիտտէթի, մէյեուսիէթէ թահվիլ օլտու, վէ աղըր սուրէթտէ խասթալանըպ, խասթալըղընտան էեիլէնտիկի զէմանլար- տա, Մ. տը Սէրտէօյլ իլէ ահլապասընըն Բարիստէ վէ Մէօտօնտա իգամէթ իթտիքլէրինի թահգըզ իյլէտի:

Հոկտեմբերտէն յունվարա դատար, Էլէն, աչը ու մուհապպէթի՝ վահշիեանէ ատավէթէ թահվիլ օլտուղու ճիհէթլէ, եալընըղ ինթի- գամընը տիւշիւնտիւ, վէ 1841 յունվար 6տա, մէզպուրէ բլանընը գա- րարաշտըրըպ,

— Ֆէլիքսի վուրմաեաճաղըմ, իլլա գարըսընը թիլէֆ իթմէքլէ, քէնտիսինի մանէն մահլ իտէճէեիմ, Մուախարէն տիւգիւ վէ քա- ըրսընը էլտէ իտիպ սագլաեաճաղըմ, վէ էվլատարընտան մահրում իտէրէք, քէնտիլէլինէ ճէվը ու ճէֆա չէքտիլէճէեիմ, Յունվար 10տա

եանի օլ տէհչէթլի տէվրի սէնէտէ , այնի կիճէտէ վէ այնի սաաթ-տա , ժապ ծպ վէ վիգթուար սօյ աղլարընտա , պունլարըն խանէլէրի-նէ հիւ ճոււմ օլունմասընը էմր իտէճէեիմ , տէտի :

Էլէն , «էմր իտէճէեիմ» տէտիկինտէ , թասափվուրունու եալը-նըզճա մէվգըրի իճրահէ վազ իտէմէեէճէկինի րանա տնլամագտա իտի :

Պինապէրին յունվար 8 տէ , մէրգ ումէ , Կօրիքէ , Տիաշիլումա , Անֆլէեէ , Բանտարա , վէ Բիթանչէօզէ պիրէր մէքթուպ եազտը , վէ քէնտիսի Պալօշար իսմինի թաշըտըղը ղէման կիեինտիկի էսփապը յապիս օլարագ , մէքթուպլարը պիզգաթ Լաբէն-Պլան մէ յխանէսինէ կէսթիւրիւպ պըրագտը :

Պու մէքթուպլարտա , սէպէպի պէեան իտիլմէեէրէր : մէրգ ուման հայտուտարըն իբի կիւն ոճնրա թօմպ նամ մէ յխանէտէ թօր-լանմալարը իխթար օլունմուշ իտի :

Էլէնին քէշֆի տօղրու չըգտը :

Շէգլէքի պէշ նէֆէր հայտուտարտան Կօրիք՝ Լաբէն-Պլան մէ յխանէսինէ կիթմիշ օլտուղու հալտէ , պէշ մէքթուպու օրտտան ալտը , վէ տօսթլարընըն մահէլլի իգամէթլէրինի պիլտիկինտէն , քէնտի է-լիյլէ թէվզի իթտի , վէ պու սուրէթլէ , մէրգ ումլար , գարարկիր օ-լան մահէլտէ պուլուշտուլար :

Սաաթ տօգուգ պուշուգտա տախի , Էլէն Խախօտ Պալօշար , թա-սափվուրլարընլա ֆիքրի ֆէվգէլլաեէ մէշղուլ օլմասը ճիհէթլէ , կէ-նիշ պիր մանթօեա սարըլմըշ օլարտօգ արգասընտան կէլմէքտէ պու-լունան պիր ատէմէ տիգգաթ պիյէ իթմէեէրէք , Սէնթ-Սէնթուան վարըշընտա տուրտու , վէ քէնտիսինտէն պիր դաշ աուրմ ուզագտա օլան շախսը մէճհուլ իսէ , ղալէպէլիքտէ նապէտիտ օլտու :

Պասթիլ նամ մահէլլտէ , Էլէն պիր արապաեա օթուրուպ , ա-րապաճըեա ,

— Կլաիէրտէ , Սանթէ սօգաղընտա , սօլտաքի խանէեէ կիթմէք իսթէրիմ , Չաբուգ կիթմէլիեիգ , սանտ լաեըգըլը պախշիշ վար տըր , տէտի :

Մէզգուրէ՝ արապաեա օթուրտուղունտա , արգատան կէլմէքտէ օլան շախս տախի պիր արապաեա օթուրուպ , արապաճըեա , շիւպ-հէեէ մահէլլ վիրմէքաիզին , Բիրօնուն արապասը արգասընտան կիթ-մէսինի իխթար , վէ պու հալտէ , մէրգ ումա գըրգ ֆրանգ պախշիշ վատ իտիպ , ծն ֆրանգընը տախի բէշինէն իթա իյլէտի :

Պու վեճհէ իբի արապա պիրիպիրինտէն օն ատրմ' ուղագտա օլարագ եօլա չըգտըլար , վէ պիրլիքտէ ֆօնթէնէպօ հուտուտընա մուվասըլէթ իյլէտիլէր :

Շախսը մէճհուլուն արապաճըսը , Բիրօնուն թարիֆ իթտիկի մահէլլի իշիթմիշ , վէ սէսինտէն , գատըն թայֆէսինտէն օլտուղունու անլամըշ իտուկինտէն , պագի գալան օթուզ ֆրանգ պախշիշի գա-
պանմագ իւզըլէ շէօյլէ պիր թէտպիր տիւշիւնտիւ :

— Պէնիմ արապամտա պուլունան շախս , մութլագա պու գա-
րընըն գօճասը օլուպ , գարըօընը , գէտօսթուլյա պիրլիքտէ էլոէ
իթմէք իսթէեօր : Պինապէրին պու գարը , էլպէթթէ գուրնագ պիր
շէյ օլաճաղընտան , էկէրշի պիր քէտի պլլէ պուլունմաեան պուլ-
վարլարտան կէշտիկիմի կէօրիւր իսէ , շիւպհէ իտէճէք տիր , ֆէնտիսի-
նին նէրէնէ կիթտիկինի պիրլիքիմ : իմտի , գուրնագճա տալրանալըմ ,
վէ մահէլլի մագսուտէ մուվասըլէթինտէն ազ էվվէլ եէթիշիպ , պիր
ազ աշաղըտա , եախօտ եօգարըտա տուրալըմտէտի :

Բիրօ իսէ , չէնտ տագըգատան պէրու արգասընտան կէլմէքտէ
օլան արապատան տօլաեը պաղը մէրթլպէ շիւպհէ իթմէկէ պաշա-
մըշ իքէն , արապաճը , հայվանլարընա գամչըսընը վուրուպ , Բիրօ-
նուն արապասընըն եանընտան կէշտի :

Մանթօլու շախս , շիւպհէսիզ , արապաճըսընըն թէտպիրինի ան-
լաեարագ , եիրինտէն պլլէ գըմըլտանմուտը :

Պու սուրէթլէ , շախսը մէճհուլուն արապասը , Բիրօնուն արա-
պասընտան էվվէլ , Սանթէ վէ կլասիէր սօգալլարընըն աղղընա մու-
վասըլէթ իթտիկինտէ , մէրգում , Սանթէ սօգալլընըն սօլ թարա-
ֆընտաքի սօն էվի կէօրտիւ , վէ արապաճընա խիթապէն ,

— Շու էվին սաղ թարաֆընա կէշ , վէ օրատա տուր , տէյի էմր
վիրտի :

Արապաճը , պու էմրի իճրա իթտի , վէ շախսը մէճհուլ , պիր
տիվարըն կէօրկէսի արգասընտա կիզլէնտի :

Բիրօնուն արապասը կէշտիկինտէ , շախսը մէճհուլ , մէգպուրէ-
նին արապատան աշաղընա էնտիկինի կէօրտիւ , վէ պէքլէնմէքտէ օլ-
տուղու մէյլսանէնէ կիրմէսինէ տէկին , արգասընտան կիթտի :

Բիրօ , մէյլսանէտէ , օրատա թօրլանմալտընըն սէպէպինի պէ-
եան իթտիկինտէ , լէքմիլ էշգընա ,

— Հուրրա' , ալէա իշ , ալէա' , տէյի պաղըըշտըլար :

Պատէհու Բիրօ , Ժագօպ սօգաղը իշինէ ֆանտարը թայեին ի-

տիպ , վէ Բիթանչէօղլուն տէ գօյճու մալամընտա գուլլանըլմասըն՝
թէնսիպ իթտի , վէ իֆատէսինէ խիթամ վիրմէզտէն էվվէլ ,

— Սիլ , ճիւմլէնիդ տէ Վիլթուար սօգալընա կիտէճէքսինիդ .
ունութմանըն քի , եարը կիճէտէ հիւճում , վէ եարը կիճէտէն պիր
սաաթ սօնրա միւգաթէլէ վուգու պուլաճագ տըր , տէտի :

Հայտուտարտան պիրի .— Կիճէնին գուսուր յագթընտա տա-
խի եաղմակիրլիքլէ մէշուլ օլուրուզ :

Էլէն .— Նասըլ իսթէրսէնիդ էօյլէ եաբըն :

Հայտուտար .— Անլաշըլտը :

Էլէն .— Իյլահաթըմը թէմամէն անլասընը՞զ մը :

Հայտուտար .— Էվվէթ :

Էլէն .— Էօյլէ իսէ , մէճլիսէ խիթամ վիրէլիմ :

Տիաշլիու .— Եաղմա իտէճէ կիմիդ սէրվէթտէն թէսվիիէ օլունմագ
իւզըն , շիմուիք հիսապըմըզա պիր ազ մանկիդ վէր , Զիւն քի հիշ պի-
րիմիդտէ մանկիդ եօգ տուր :

Էլէն , օթուրտուգլարը մաստնըն իւզէրինէ պիր ափուճ ալթուն
տէօքտիւ :

Հայտուտար .— Եաշաուրն Պալօշար :

Էլէն .— Պագաթ եարըն սէրխօշ օլմանըն :

Տիաշլիու .— Սէն վէսվէսէ իթմէ , հէքիմիդ տէ ազլըմըզ պաշը-
մըզտա օլարագ իշէ պագաճաղըզ :

Պու սէօզլէրտէն սօնրա , ալթը Հայտուտար , մէ յիսանէտէն տի-
շարը չըլտըլար :

Կօրիք , Անֆլէ վէ Տիաշլիու , պիրլիքտէ Մօնրուժ թարաֆըն-
տան կիթտիլէր :

Էլէն՝ Փանտար իլէ Բիթանչէօղտէն այրըլմագտան էվվէլ , սօն
տէֆա էլլէրինի թութուպ ,

— Եարըն , սաաթ ալթըտա , ժագօպ վէ Սէն-Բիէր սօգաղլարը
քէօշէսինտէ պուլուչալըմ , տէտի , վէ մէրգուճէ եիկիրմի աուրմ գա-
տար ալմըշ օլտուղու հալտէ , մանթօլու շախս , պիր թագըմ ա-
ղաճլարըն արգասընտան մէյտանա չըգըպ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Պէն պուրատաեըմ . ինշալլահ եարընա իշ գալմազ , տէտի :

* * *

Իրթէսի կիւն , մուայեէն վագըթտա , հէր քէն , եէրլի եէրին-

տէ պուլունուպ , պիլ ճիւղէ հայտուտար , գարարարընտա սապիթ խիլէր իտէ տէ , մէզքիւր լքի սէֆէր տախի իճրա խիլէմէտի :

Սէպէպիւնի աթիտէ պէնան իտէճէեիլ :

Շիմախիլք պիլ , Բիբոնուլն արգասընտան կիտէլէմ :

Մէրգուլմէ , եարը կիճէ էսնասընտա , պիլ սէնէ էվվէլ Իվար իլէ պիլիլքտէ կէչմիլ օլտուղու տիվարըն ալթընտա պուլունուեօրտու : Օլ թարիխտէ , կիւնիւն պիլիլնտէ տիւչէս օլմագտան զայրի հըրըր շանը եօգ իքէն , պու կիւնքի կիւն եալընըլ ախըր ինթիգամ արզու-սիլլէ գալպի սիւզան օլուեօրտու :

Պիլ գաչ ատըմ ուլպուգտա Բիթանչէօլ դօճուլուգ խիեօրտու :

Իլք տէֆա Ֆանտար , մէզքիւր տիվարտան աթլաեղպ , պատէ-հու Բիբո , աղղընտա խանչէր օլարագ , նէրտիվէն եէրինէ գուլա-նըլան իբտէն եօգարլ : չըլմաեա հազըրլանըրքէն , գուլվէթլի պիլ էլ , ումուղու իւզէրինէ վալ խիլմէքլէ , քէնտիսիւնի աչաղընա տիւ-չիւրտիւ , վէ մէրգուլմէ , հիտաթէթլէ :

— Էլէ կէչտիք , տէյի պաղըրըպ , խանչէրինի էլինէ ալտը , ֆագաթ գուլլանմաեա վաղթը օլմագտան , սիլահը մէզքիւր եէտին-տէն ալընտը :

Մէճհուլ շախս , եավաչ պիլ սէտա իլէ ,

— Խալը , էլէն , էլէ կէչմէտինիլ , տէտի :

Բիբո .- (Թէաճճիւպլէ .) Նէ՞ տիեօրսուլնուլ ,

Մէճհուլ շախս .- Սիլի գուլթարմագ իսթէրիմ :

Բիբո .- Պէնի գուլթարմագ մը :

Մէճհուլ շախս .- Էվվէթ , տէրունինէ տիւչէճէք օլտուղունուլ կիրտապտան սիլի գուլթարմագ իսթէրիմ :

Բիբո .- Ֆիքըրինիլի իյզահ իտին :

Մէճհուլ շախս .- Սիլի հիւսնի հարէքէթէ կէթիլմէք իսթէրիմ :

Բիբո .- (Իսթիհզա իլէ .) Հիւսնի հարէքէթէ՞ մի :

Մէճհուլ շախս .- Էվվէթ :

Բիբո .- Ֆագաթ սիլ քիմնիլ :

Մէճհուլ շախս .- Երկիրմի սէնէտէն պէրու սիլի սէվէն պիլ ատէմիմ :

Բիբո .- (Տայիմա ալնի իսթիհզա իլէ .) Հէնուլ բէք կէնճ օլտու-ղում գէմանտա՞մը պէնի սէվմէեէ պաչլատընըլ ,

Մէճհուլ շախս .- Էվվէթ , բէք կէնճ վէ կիւզէլ օլտուղունուլ գէմանտա սիլի սէվմէեէ պաչլատըմ :

Բիրո .- Իմտի . էկէրչի իֆատէնիզ վէճհ իւզրէ պէնի սէվիեօր ի-
սէնիզ , պըրագըն քի իշիմի կէօրէեիմ :

Մէճհուլ շախս .- Խա'յր , պու ճինաեէթի իճրա իթմէնիզէ ասլա
միւսաատէ իթմէեէճէեիմ :

Բիրո .- Փազաթ , թէքրար իտիեօրում , սիզ քի՞մանիզ :

Օլ էսնատէ , իլք ազշամը արապատա կէօրմիւշ օլտուղումուզ պու
շախսը մէճհուլ , մանթօսունու չըգարըպ ,

— Էլէն , պէնի թանրեօ՞րմուսունուզ , տէյի սիւալ իթտի :

Բիրո .- Սիւպհա՛ն Ալլահ , Բէսօր սի՞զմիսինիզ . լաքին պուրա-
տա նա՞սըլ պուլունուեօրսունուզ :

Բէսօր .- Սիզին համինիզ օլա՛ն մէյէք պէնի պուրաեա կէօն-
տէրմիշ տիր :

Բիրո .- Պաշգա պիր տիեէճէկինիզ վա՞ր մը տըր :

Բէսօր .- Պիր սէնէ էվվէյ սիզի Լօնտրատա կէօրտիւմ , վէ օ
վագըթտան պէրու , աարմըմը ատըմինըզտան անըրմատըմ :

Բիրո , պու սէ՞ղլէրտէն միւսթէրիհ օլարագ ,

— Պու ատէմ պէնի սէվիեօր . պանա ֆէնալըգ իտէմէզ , տէ-
տի քէնաի քէնտիեէ , վէ աշիքեարէն տախի , - Փագաթ նէ՞ մագ-
սէտլէ պէնի գօլլաեօրտունուզ , տէյի պէեան իլլէտի :

Բէսօր .- Էվվէլճէ տախի սէյլէտիկիւմ իւզրէ , սիզի գուրթար-
մագ իշին :

Բիրո .- Տիմէք տիր քի , պաղը շիւպհէլէրինիզ վար տըր :

Բէսօր .- Էվվէթ , (Պիր ազ սիւքիւթտէն սօնրա .) Էլէն , պէնի
տինյէեին :

Բիրո .- Սէյլէեին :

Բէսօր .- Սիզ սէրվէթ արզուսինտէսինիզ , տէյի՞լ մի :

Բիրո .- Պէլքի :

Բէսօր .- Պէն եիկիրմի միլեօն սահիպիեիմ :

Բիրո .- (Հայրէթլէ .) Եիկիրմի միլեօն մու :

Բէսօր .- Էվվէթ , Լօնտրատա , մաքինալարըն է՛ն պիրինճի միւ-
թէահիւտիւեիմ :

Բիրո .- Սահի՞հ մի :

Բէսօր . Պէն ասլա եալան սէյլէմէմիշիմ տիր :

Բիրո .- (Հայրէթի արթարագ .) Եիկիրմի միլեօն սահիպի հա՛ :

Բէսօր .- Էվվէթ , պու սէրվէթէ մալիք օլմագ իսթէրմիսինիզ :

Բիրո .- Նէ՞ կիպի :

Րէսօր .— Պէնիմէ պէրապէր կէլին :

Հայտուտ գարը թէրէտտիւտէն սօնրա՝

— Խա՛յր , իսթէմէմ , տէտի :

Բիրօնուն վէ Րէսօրուն օլմսեան տիկէր պիր սէս .— Բէք էյի ի-
տէրսինիդ :

Պիրտէն պիրէ մէղքիւր սէսաեք իշիթտիքլէրինտէ , պունուն նէ
թարափտան կէլտիկինի անյամագ իւզրէ , Բիրօ վէ Րէսօր արդալարը-
նա տէօնտիւլէր , վէ իւշքիշի թարափընտան գուշաուրմըչ օլտուդ-
լարընը , վէ օն աուրմ գուշաուր ուզապտա , թէհտիտապէր պիր հալ-
տէ , տէկէր պազը , թիմսէլէր տախի տուրտուզունու կէօրտիւլէր :

Մէղքիւր սէտա .— Էվվէթ , միւսիւ , մատաւըն , սիզին իյէ պէրա-
պէր կէլմէք իսթէմէմսի , Բիրօ խալըրը տըր , զիրա կէլմէք իսթէսէ
տէ կէլէմէդ :

Րէսօր .— Նի՞չին :

Շախըր մէհհուլ .— Ձիրա գտնուն նասընա քէնտիսինի տէրտէսթ
խտիեօրում :

Րէսօր .— (Շաշըրարապ .) Հիւ պիր թիմսէեէ զարար վիրմէեէրէք ,
պէնիմէ կէօրի շաիւկիւ իշին մի :

Մէմուր .— (Իսթիհզա իլէ .) Էյ պու իր նէ տիր :

Րէսօր .— Ֆազաթ , միւսիւ . . .

Սէվուր .— Միւսիւ Րէսօր , զալիտյա պէնտէն իյզահաթ իսթէ-
եօրսունուդ . պու իյզահաթը շիմտի վիրէհէեէրիմ :

Րէսօր .— Պէնի թանըեօրմուսունուդ :

Մէմուր .— Էվվէթ , չօդտան պէրի թանըրըմ . (Իրի քէֆիգինէ
խիթտապէն .) Սիւ , տիկէր արգատաշլարընըզըն եանընա կիտին :

Իրի զապթիեէլէր կիթտիլէր :

Մէմուր .— Շիմտի , միւսիւ Րէսօր , վէ սիւ իլէն , պէնի տինլէ-
եինիդ . Մուհապէրէնիլ էննասընտա չու թաշըն արգասընտու պու-
լունտուղուման , սեօզլէրինիլի տինլէտիմ : Միւսիւ Րէսօր , մատմուա-
ղէլէ իթտիկինիլ թէքլիֆլէր քէք կիւզէլ իտիլէր , լաքին պու թէք-
լիֆլէրինիլէ տէվամ իտէմէգսինիլ :

Մէմուրուն իսթիհզա թարգընտա սէօյլէտիլի սէօզլէրի իլէն վէ
Րէսօր՝ տէհէթլէ տինլէմէքտէ իտիլէր :

Րէսօր .— Ֆազաթ , նի՞չին . . .

Մէմուր .— Ձիւնքի , իսթէտիլի վէ սէրպէսթ օլտուղու հալտէ
քէնտինիլէ զէվհէ ինթիսապ իթմէք իսթէտիլիլիլ պու գարը , պու

ալչադ գարը, սիզին վէ քէնտիսինին խայրխահը օլան Մ. Մաթիէօ-
եիւ թէլէֆ իթտիրմիշ տիր:

Րէսօր. — Նէ՞ տիեօրսունուզ:

Մէմուր. — Հագըգէթի հալի տիեօրում, իսթէրսէնիզ, քէնտիսի-
նէ տէ սիւայ իտին:

Էլէն, հիտտէթ ու զազապլա նիտա իթտի, վէ մէմուր,

— Ալլահա ըսմարլատըզ, միւսիւ Րէսօր, էկէրչի կիւնիւն պիրին-
տէ, Լօնտրահա կէլիւր վէ ազչէեէ իհթիեաճըմ օլուր իսէ, օրատա սի-
զի պուլուքում, վէ պու գարը իլէ Էվէնմէքտէն սիզի մէնն իթտի-
կիւմ իչին, ումարմքի, պանա գարչէն ազչէ վէրիսինիզ, տէտի:

Բիրօ վէ Րէսօր. — (Իրիսի տէ շիւպհէեէ պաշլահարազ.) Փող աթ
սիզ քի՞մսինիզ:

Մէմուր. — Սէնին իչին, Րէսօր, զարընտաչըն էֆիլէեիւմ, Սիզին
իչին տէ, Էլէն, Գատրան Պլէօ մէյխանէսինտէ զէհիլլէմէք իսթէտի-
կինիզ գօնթ տը Սաթիւրնէնիւմ. հալպու քի ուլէմ իչին, զապթիեէ
մէմուրու Տընիեիւմ:

Րէսօր. — Բօլիս իչինէ տախիլ օլմագլըզ, զաթէն սէնին թալէին
իգթիզասընտան իտի:

Էֆիլէ. — Էվվէթ, իսթէմէեէրէք բէտէրիմի վէ տիկէրլէրինի սաթ-
տըլըմ կիւնտէն պէրու, զապթիեէ նէզարէթինտէ պազը համիլէրիմ
պուլունմուշ տուր:

Րէսօր. — (Մահգունէն վէ սէրիան օրատան չէքիլէրէք.) Ալլահա
ըսմարլատըզ:

Էֆիլէ. — Է՛յ, Էլէն, ինթիգամըմը նա՞սըլ ալըեօրում:

Էլէն. — (Գավի պիր սէտա իլէ.) Բէք իյի ալըեօրսունուզ. ֆա-
դաթ, պէնի նէ՞րէեէ կէօթիւրէճէքսինիզ:

Էֆիլէ. — Զապթիեէ նէզարէթինէ:

Էլէն. — Բէք իյի, կիտէլիւմ:

Էֆիլէ իլէ ատէմլէրինտէն պիրի, Էլէն իլէ պիրլիքտէ արապա-
եա բաքիպ օլտուլար, Օ կիճէսի, հայտուս գարը հապսխանէտէ
եաթտը:

Փանտար, Կօրիք, Տիաշիւում, վէ Անֆիլէ տախի, իճրաի խապա-
սէթլէրի էստատէ թուլուլուլար, Եալընըզ Բիթանչէօզ, օ տախի
զապթիւմ մէմուրու Էֆիլէեէ, Բիրօ իլէ ըէֆիլլէրինի տէրտէսթ իթ-
տիրմէք իւզրէ գօլայլըզ կէօթիւրմիշ օլտուլու իչին, թէվզըֆ ի-
տիլէնլէր իչինտէ պուլունմատը:

Բիրօնուն տխր ու կիրիֆթ օլունմասընտան իքի կիւն սօնրա , մէզպուրէնին նաֆապասը , գօղուշունա կէօթիւրիւտիւքտէ , քէնտի քէնտիեի ասմըջ օլտուղու կէօթիւտիւ :

Պու սուրէթլէ , վալիտէսինին , գըզընտան տօլաեը մահճուպ օլաճագ սէպէպի պուլունմանըպ , իքիսի տախի սուի գաստ իլէ հաեաթը մէլունանէլէրինէ խիթամ վիրտիլէր :

Էլէնին ճէնադէսի տէֆն իտիլմէք իւզրէ դապրիւթանա կէօթիւրիւտիւկիւնտէ , արգասընտան աղլաեարուգ եալընըզ պիր ատէմկիտիեօրտու , վէ օ տա Բէսօր իտի :

Տիկէր հայտուտյարըն իճրա իթտիքլէրի քեաֆֆէյի ճինաեթլէր տէրխաթըր իտիլիւր , վէ պու ճինաեթլէրինին տէրէճէյի միւճազաթը տիւշիւնիւլիւր իսէ , վազը օլան մուհաքէմէլէրի նէթիճէսինտէ վէրիլէն հիւքմ ու իլամ պիսուհուլէ անլաշըլապիլէճէկինտէն , պունլարա տայիր ֆաշլա «էօզ սէօյլէմէկէ լիւզում կէօրմէեիդ :

Հիշ պիր վագըլթտա , հիւքմիւ աուալէթ , պու միսիլու հայտուտյար հագվընտա պունտան զիեատէ չէտիտ օլմամըջ տրր :

Խ Ի ԹԱ Մ

